

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

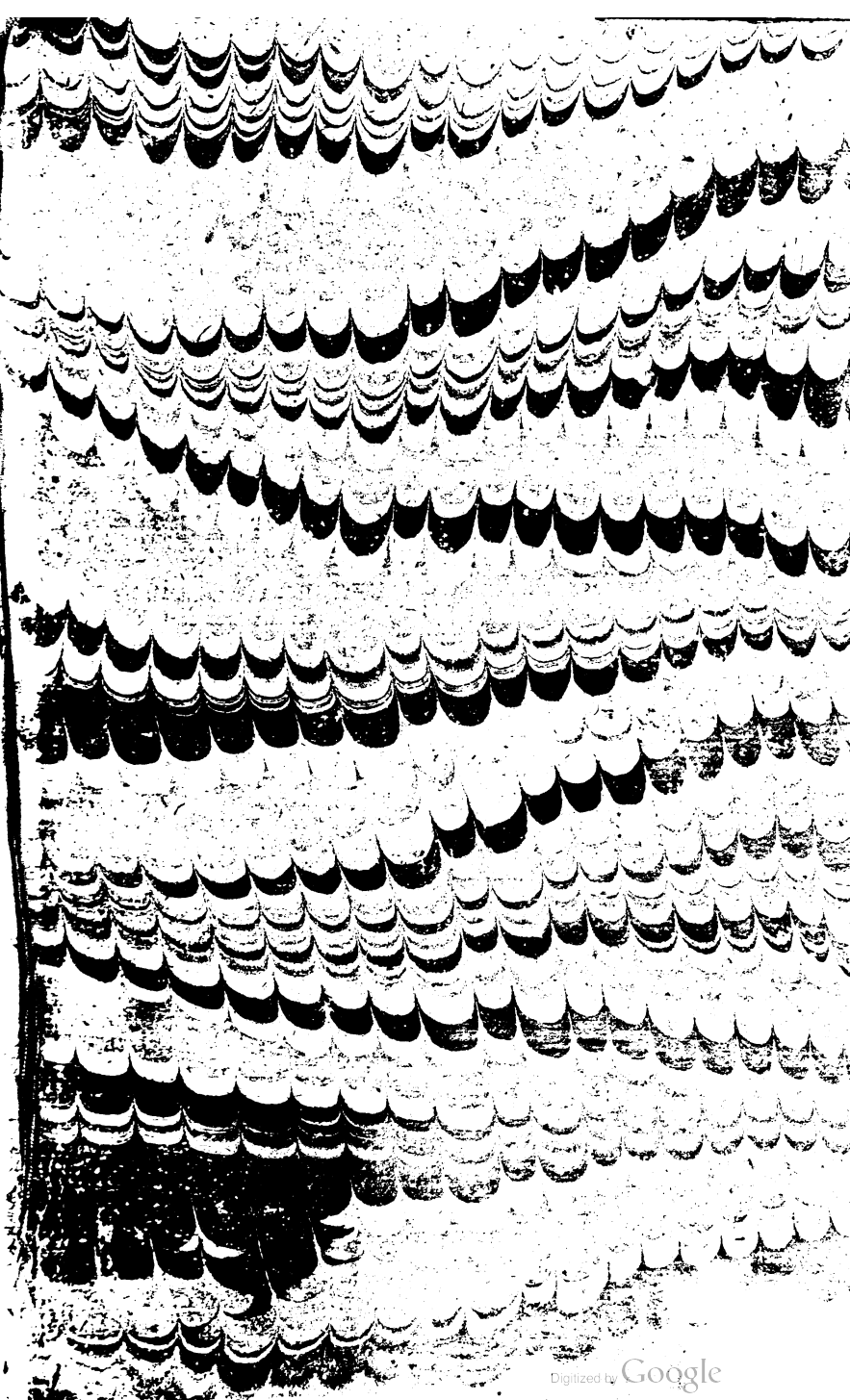
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

53486

M. VALERII
MARTIALIS
EPIGRAMMATA,

PARAPHRASI ET NOTIS VARIORUM SELECTISSIMIS,

AD USUM

SERENISSIMI DELPHINI,

INTERPRETATUS EST

VINCENTIUS COLLESSO, J. C.

NUMISMATIBUS, HISTORIAS ATQUE RITUS
ILLUSTRANTIBUS, EXORNAVIT

LUD. SMIDS, M. D.

AMSTELÆDAMI,
Apud G. GALLET, Præfectum Typographiæ
HUGUETANORUM.

M. DCC.

SERENISSIMO DELPHINO

S. P. D.

VINCENTIUS COLLESSO J. C.

MO *S antiquus etiam nunc obtinet, SERENISSIME DELPHINE, ut qui literarium opus in lucem editurus sit, vindicem sibi adversus malevolos conciliet. Felicem Martialem, qui tandem hodierno die ad Te accedat; me feliciorum dix- rim, qui Tibi, SERENISSIME DELPHINE, offeram lepidum hunc Poëtam, in carpendis vitiis acutissimum, virtutis vero defensorem acerrimum. In usus tuos jussu Ludovici Magni interpretatione & notis illustrandum illum susceperam: sed fato nostro serius in lucem prodiit Poëta, abs Te pridem nedum Minervæ ludo, sed & disciplinæ equestris stadio feliciter decur- so. In Te enim tam egregia, & tam præclara indoles est, ut, quibus indulxisti artibus, iis omnibus sum- mum attuleris ornamentum. Quantus vero sit oris tui*
* 2 *decr,*

E P I S T O L A.

decor, quanta morum suavitatis, quam acre ingenium tacitus admiror. Nimirum paternam refers sapientiam incredibilem, ac pene divinam. Ludovici Magni clementiam, res gestas, disjunctissimas regiones cursibus peragratas, simul & victoriis illustratas totus stupet orbis. Te, SERENISSIME DELPHINE, similimum tanto genitori filium verbo uno cum affirmo, laudum omnium materiam statim exhausisse mihi videor. Ergo Tibi auxilio jam esse nequit noster Poëta, at delectationi esse poterit. Si quando, dum quiescit Europa benignitate Maximi tui Parentis, Tu saltem rerum bellicarum imagine, venandi scilicet studio in montes & silvas raptus vel unam horam donaveris Martiali:

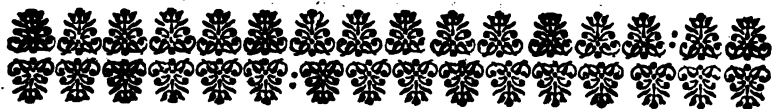
Retia dum cessant, latratoresque molossi;

Et non invento silva quiescit apro.

Nec horam totam perdideris forte oblectatus salibus Atticis nostri Poëtæ, & hominum moribus, quos describit elegantissime. Hoc si contigerit, merito gratulabor & Martiali, & mihi. Vale, SERENISSIME DELPHINE, diuque Galliarum populis vive.

Lut. Paris. Calendis Maiis
M. DC. LXXX.

A D

AD LECTOREM.

AUCTORES Latinos commentariis alii brevioribus, alii tam diffusis illustrarunt, ut nec hos, nec illos facile capiant juvenes, quorum ætati non ita exigua, nec adeo ingentia conveniunt volumina. Quapropter in usum SERENISSIMI DELPHINI jussit LUDOVICUS MAGNUS, Historicorum & Poëtarum Latinorum verba ad verba faciliori interpretatione, adjectis deinde notis breviter & nitide explicari. Hoc munus multis viris ingenio & doctrina præstantibus fuit impositum: mihi autem hæc contigit provincia, ut MARCI VALERII MARTIALIS opera modo præscripto in lucem edi curarem. Hoc initum consilium ad promovenda Augusti Principis studia, Tibi etiam, CANDIDE LECTOR, licet per regiam munificentiam in tuos usus convertere.

Sic LUDOVICUS MAGNUS ferventium undique armorum strepitu, dum solus nec totus quidem sufficit tot potentissimis hostibus in victrices Gallias conjuratis, cogitat tamen artes ingenuas, quibus informandum Augustum Filium commiserat nobilissimo CAROLO SANCTÆ MAURÆO Duci Montauserii illustrissimo. Elegit Rex sapientissimus virum moris antiqui, bello ac pace conspicuum, cujus prisca fides, amor recti, res gestæ domi militiæque exemplo essent SERENISSIMO DELPHINO. Ille statim meditatus qua posset ratione erudiri Augustus Princeps, faciliorem hanc excogitavit, quam Tibi subjeci.

Illustrissimus ac Reverendissimus Episcopus Condomensis JACOBUS BENIGNUS BOSSUËTIUS Præceptor ascitus est. Vir ille sacrarum & humaniorum

A D L E C T O R E M.

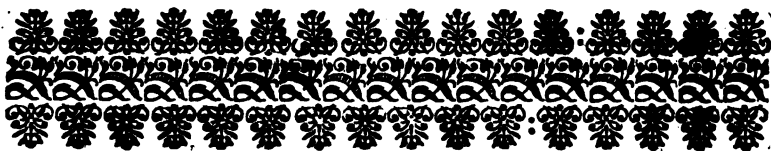
literarum peritissimus, Magister docendi facundissimus tam suaviter variis disciplinis imbuere SERENISSIMUM DELPHINUM, ut quæ præcepta defatigationi aliis, Ipsi fuerint voluptati. Porro in partem tanti operis perficiendi, quo nihil deesset Augusto Principi, adjunctus est PETRUS DANIEL HUETIUS Abbas Alnetensis: vir propitius Apolline natus, qui omnes omnium literarum partes felicissima ingenii ubertate complexus est, & mirum in modum excoluit. HUETIUM nominasse sufficiat, cujus nominis fama in Republica literaria jamdudum percrebuit. Vir ille nobilissimus atque eruditissimus quibusdam in locis obscurissimis comiter mihi monstravit viam, quibus si quid lucis accesserit, ipsi acceptum refero.

His initiis institutus adolevit SERENISSIMUS DELPHINUS: quem crescentem sumus admirati, eundem toti orbi jam esse admirationi, atque expectationi congratulamur.

Pauca quæ supersunt habeo, quæ Te scire velim. Variorum scriptorum notis usus sum sæpius, quos passim honoris causa nominavi; & de quibus bene meritum me fateor lubenter. Quæ caractere Romano lemmatibus adjecta reperies, ea ego addidi brevia argumenta epigrammatum. Ut plurimum corrupta sunt, & a Grammaticis inscripta; exceptis libris decimo tertio, & decimo quarto, quibus apposita videntur lemmata ab ipso Martiale, epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14.

Josephi Langii indicem subjeci, mendis innumeris sublati. Junii editionem quam secutus est Langius omnium optimam, fideliter quoque sum secutus, non prætermis- sis variis lectionibus. Doctissimi Mathæi Raderi e Societate JESU quatuor capita, quæ sequuntur, apposuimus. Primum est de vita Martialis, secundum de illius libris & scriptis, tertium continet testimonia scriptorum de Martiale, quarto denique agitur de epigrammate. Vale.

A D

A D

M. VALERII MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBROS
PROLEMMATA.

*VITA MARTIALIS
EX IPSO MARTIALE
POTISSIMUM DE PROMPTA.*

CAPUT I.

MARCUS VALERIUS MARTIALIS COQUUS,
patre Frontone, matre Flaccilla, Bilbili in Celtiberia
natus, Calagurritanus fuit alumnus, quam obscurus
majorum natalibus, tam clarus ingenii monumentis. De no-
minibus Poëtæ constat ex omnium codicum fide, qui M. Va-
lerium Martialem præferunt, quæ, num ipse sibi adsciverit,
an a parentibus acceperit, in medio relinquo. Quanquam
* 4 Marci

M. VAL. MARTIALIS

Marci & Valerii Romana nomina Romæ primum assumpta iudico. Civem enim Romanum fuisse, nullus dubito, cum aliis ipse civitatem impetraret, ut lib. 3. epig. 94, gloriatur in Nævolum:

*Quot mihi Casareo facti sunt munere cives;
Nec totidem famulos suspicor esse tibi.*

Nec factum, sed natum, alioqui patronum suum carmine laudasset. Facilis vero erat tum aditus ad ius civitatis, quod Claudius tam vile fecerat, ut vitreis fractis vulgo diceretur emi. Otho vero peregrinis etiam donavit, ut Dio in Claudio & Othone testatum reliquit. Bilbilis colonia Augusta dicta est, ut ipse scribit lib. 10. epig. 103.

*Municipes Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat* —

Et extat in Tiberii Imperatoris æreo nummo AUGUSTA BILBILIS; Vespasianus autem, Plinio teste lib. 3. cap. 3. universæ Hispaniæ jus Latii dedit, civitatem postea Caracallus. Marci ergo & Valerii nomina more civium Romanorum, qui prænomen, nomen, cognomen ferebant, sibi Poëta legit, arbitrato reor suo. Marci forte & Martialis quod mense Martio esset editus. Illi enim Marci, ut veteres tradunt, vocabantur. Valerii nomen vel a Mæcenate suo aliquo Valerio, vel Valerio Flacco familiari Poëta, vel forte ob memoriam Catulli quem est imitatus, qui & ipse Valerius audivit, sibi sumpsit: nec enim a maioribus acceptum arbitror, etsi non ignoro, nomina novis civibus assumpta ab iis, quorum beneficio civitatem impetrassent, sua vero pro cognominibus servata. Quod lib. 1. de bello Gallico Cæsar ostendit, cum ait: *Commodissimum visum est M. Valerium Procillum, Caii Valerii Cæburri filium, cujus pater a Caio Valerio Flacco civitate donatus erat, mittere.* Et Cicero ad Acilium scribens idem tradit: *Cum Demetrio Mega mihi vetustum hospitium est, ei Dolabella rogatu meo civitatem impetravit, qua in re ego interfui. Itaque nunc P. Cornelius vocatur.* Idem ad eundem Acilium scribens ait: *C. Avianium Philoxenum Cæsar meo beneficio in Novocomenses retulit.* Nomen autem Avianii consecutus est, quod homine nullo plus usus

V I T A.

usus est quam Flacco Avianio meo familiarissimo. Item in Verrem : Q. Lutatius Diódorus beneficio Q. Catuli a Sulla civis Romanus factus, eademque ratione de Dione, qui beneficio Q. Metelli civis factus. Q. Cæcilius Dio est appellatus. Sub Imperatoribus quum Romana civitas integris provinciis daretur, hi qui civitatem Romanam consequebantur, vel Imperatoris prænomen & nomen, vel ejus, aut eorum, quorum præcipue subsidio civitatem impetrassent, nomina ferebant. Verum cum Antoninus Caracallus Imperator constitutionem edidisset, quæ lib. 1. Digestorum sub titulo *de statu hominum* refertur, qua omnes eos qui in urbe Romana (Alii *orbe Romano*) essent, cives esse voluit; tum pro cujuscumque arbitrio nomina sumpta, aut nobilissimarum familiarum quæ jam defecerant, aut nova excogitata, vetere vocandi consuetudine, quæ ad ea usque tempora parum certe violata perduraverat, paulatim postea labante. Quæ præcipua causa fuit (quod portento simile est) ut post Caracalli tempora, intra paucissimos annos horum nominum usus per mille annos conservatus, omnino dissipatus, & in nova vocabula transformatus. Nam nulla deinceps nominis, prænominis vel cognominis distinctio observata est; sed omnia in fœdissimam barbariem versa, antiquitatis cognitionem omni ex parte perdiderunt. Hæc Panuinius de antiquis nominibus Romanorum. Vide & Sigonium & Ursinum de nominibus & familiis Romanorum, Volaterranum Anthropol. Martial. (quamvis & hoc Romanum) a parentibus indigitatum sive a Kal. Martiis, quibus est editus, sive majorum arbitratu ob Martis cultum & memoriam censeo. Martiales porro nostro Poëtæ fere æquales plures lego apud scriptores. Est apud Lampridium Gargilius Martialis, paulo tamen nostro Martiale junior. Celebrat Tacitus Cornelium Martialem primipilarem. Laudat noster Martialis Julium Martialem familiarem suum. Vixit eodem fere ævo S. Martialis, Gallorum Mystagogus, Lemovicensis Pontifex, scriptis primum suis nobilitatus, dein etiam sanguine pro Christi nomine profuso purpuratus. Notus est & ille Martialis apud Herodianum lib. 4. Caracallæ percussor. De Kalendis Martiis Poëtæ natalitiis ita lib. 10. epig. 24. Martialis ipse canit:

*Natales mihi Martia Kalendæ
Lux formosior omnibus Kalendis.*

Et

M. VAL. MARTIALIS

Et lib. eodem epig. 92.

Martem mearum principem Kalendarum.

Coquus audit apud Lampridium in Alexandro Severo, *ut Martialis Coci*, inquit, *Epigramma significat, quod contra quandam Gelliam scripsit hujusmodi:*

Quum leporem mittis.

Coquum item appellat Joannes Solisberiensis lib. 8. Polycrat. cap. 6. & cap. 13. & lib. 7. cap. 12. Auctor Sophologii, præter alios quosdam qui vitam Martialis conscripserunt. Quod nomen an gentilitium sit, an posthumum & hominum studio inditum, non decerno. Sunt qui censeant a conviviis quæ frequenter celebrat, Xeniiis, Apophoretisque hoc illi nomen conditum, alii re ipsa coquum egisse principio existimant. Tiri-
us lib. 7. cap. 21. A majoribus adhæsisse illi potius existimem. seu parens coquus ab artificio audit, seu a majoribus accepit. Ob tam pauca epigrammata, quibus convivia celebrat, nomenclaturam hanc indeptum esse non est vero simile. Est cum κατ' αὐτονομασίαν epigrammatarius, ut Homerus vel Virgilius Poëta, Demosthenes vel Cicero orator, Philosophus Arilloteles dicitur. Parentum nomina, nisi filius cantasset, oblivione sepulta jacerent, liber 5. immortalia reddidit epig. 35.

Hanc tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam.

Parentem tamen affirmant aliqui coquum dictum lectumque. Uxorem habuit Clodiam Marcellam ex gente Claudia plebeia, lib. 12. epig. 21.

*Municipem rigidi quis te Marcella Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?*

Et mox:

*Te cito ridebit peregrinus gloria partus
Romanam ducat quam magis esse nurum.*

Ita distichon hoc legit Johannes Scaliger ad illud Catullianum :
Dulce

V I T A

Dulce rideat ad patrem.

Ex Martiale tamen discis, Clodiam hanc Marcellam, non Romanam, sed Hispanam & Bilbilitanam patria fuisse, ut merito dubitare possis, an ex gente Claudia Romana fuerit hæc Marcella. Versum ergo Martialis rectius scripserim, ut ante habuit:

Nec cito ridebit peregrini gloria partus.

In patria laudanda tam diligens & frequens est, ut illius amantissimum facile intelligas lib. 1. epig. 62.

*Te, Liciane, gloriabitur nostra
Nec me tacebit Bilbilis.*

Lib. eodem epist. 50.

*Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostraque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilin
Aquis & armis nobilem.*

Lib. 10. epig. 103.

*Municipes Augusta mihi, quos Bilbilis alto
Monte creat, rapidis, quos Salo cingit aquis.
Ecquid lata iuvat vestri ðos gloria Vatis?
Nam decus & nomen, fama que vestra sumus.*

Et mox in sequenti:

*Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forsitan effedo videbis.*

Lib. 12. epig. 18.

*Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis & superba ferro.*

Sed de patria Martialis & hac Bilbili plura lib. 1. epig. 50.
Romam venit, cum annum ageret alterum & vicesimum, egit
in

M. VAL. MARTIALIS.

in urbe annos quinque supra triginta, discessit septimo & quinquagesimo. Quod ipse me docet Poëta cum lib. 12. epig. 31. de hortis Marcellæ uxoris ita canit:

Munera sunt domino post septima lustra reverso.

Lib. vero 10. epig. 104. a patria se triginta quatuor annos abfuisse adhuc in urbe degens scripsit. Porro lib. 10. epig. 24. de suis Kalendis monet se quinquagesimum septimum annum attigisse:

*Quinquagesima liba septimamque
Vestris addidimus hanc (vel huc) acerram.*

Ex quibus concludo, poëtam sub Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano Romæ vixisse, cum, ut plane sentio, sub primum vel alterum Trajani annum, quod ab eo negligeretur, in patriam redierit, ibique post quadriennium, summum quinquennium exactum, ultimum vitæ diem clausurit, ita ut ἐξηνονταέτης fere obierit, aut biennium ultra vitam propagarit. Romæ Domitiano, immo & Tito carus gratusque fuit, magnisque honoribus & donis ab utroque ornatus. Jure nempe trium liberorum, quod solus Imperator conferebat, maximæque argumentum gratiæ erat. De quo Plinius minor, Tacitus, Lipsius, alii, & nos suo loco. Gloriatur de hoc munere poëta lib. 3. epig. 94.

*Premia laudato tribuit mihi Casar uterque
Natorumque dedit jura paterna trium.*

Et lib. 9. epig. 99.

*Rumpitur invidia, tribuit quod Casar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.*

Et lib. 2. epig. 92.

*Natorum mihi jus trium roganti
Musarum pretium dedit mearum
Solutus qui poterat. Valebis uxor,
Non debet domino perire munus.*

Creatus est tribunus, quod lib. 3. epig. 94. jactat:

Est

V I T A.

Est & in hoc aliquid vidit me Roma tribunum.

Ornatus est equestri dignitate. Ibidem,

Et sedeo qua te suscitavit Oceanus.

Hoc est, specto in theatris ludos in equestribus, quo solis equitibus licet aspirare. Prædicat eandem lib. 5. epig. 13.

*Sum, fateor, semperque fui, Callistratus, pauper,
Sed non obscurus, nec male notus eques.*

Auctus est donis in urbe & ruri. domicilium sibi assignatum in urbe, & rus suburbanum docet lib. 9. epig. 99.

*Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.*

Et lib. 10. epig. 58.

*Dura suburbani dum jugera pascimus agri
Vicinofque tibi, sancte Quirine, lares.*

Lib. item 8. epig. 61.

*Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut ante conductis.*

Prædium Nomentanum pluribus versiculis nobilitat lib. 6. epig. 43. lib. 7. epig. 92. lib. 10. epig. 94. & 48. lib. 13. epig. 119.

Italix quoque partem eam obiit poëta, quam olim Æmiliam, seu togatam Galliam dixere, nunc Lombardia cis Padum nuncupatur, ibique nobilissimas urbes lustravit: Forum Cornelii, seu Immolam, unde tertium epigrammatum librum emisit, ut lib. 3. epig. 1. & 4. scribit:

*Hoc tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ; nomina dicta toga.*

Et:

*Si quibus in terris, qua sumus in urbe rogabit,
Corneli referas, me licet esse foro.*

Ra-

M. VAL. MARTIALIS.

Ravennam, item olim caput Piceni, ut docet vetus inscriptio: & in Venetorum ditione uti & Patavium & Altinum, Aquileiam Fori Julii primariam urbem: quæ civitates adeo poetæ arripere, ut constituerit, extremam illis ætatem consecrare; sic enim lib. 4. epig. 25. testatur:

*Vos eritis nostra portus, requiesque salutis,
Si juris fuerint, otia nostra sui.*

Amicis usus est, præter Cæsares, claris, & potentibus, & multis: Stertinio, quem Avitum vocat, Deciano, Liciniano, Stella, Nepote, Lupo, Plinio juniore, Cornelio Prisco, Julio Martiale, Regulo oratore, Quintiliano, Quinto Ovidio, Juvenale, Valerio Flacco, Silio Parthenio tyrannoctono, aliisque compluribus, quos passim in suis libris æternis ornat elogiis. Librarium puerum habuit, Afrum Demetrium, quem moriturum, sero nimis, libertate donavit, de quo lib. 1. epig. 102.

*Illam manus quondam studiorum fida meorum
Et felix domino, notaque Cæsaribus.*

Gravi morbo semel duntaxat, dum Romæ vixit, tentatus est, lib. 8. epig. 25.

*Vidisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me male, sæpe te videbo.*

Lib. 6. epig. 58. se jam prope conclamatum ait:

*O quam pene tibi Stygias ego raptus ad undas
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ.*

Domitiano sublato, Parthenio Mæcenate amico aulico a militibus interfecto, cum apud Nervam parum, apud Trajanum nihil posset, rerum urbanarum tædio affectus, urgentibus jam tædio & fatis patriam repetivit, in eaque, confecto per triennium libro duodecimo, naturæ concessit: neque enim tam gratam & suavem vitam, quam in patria speravit, invenit, imo æmulatorum municipum dente laceratus assidue, ex ægritudine

credo

V I T A.

credo animi morbum concepit, & periit. Nam paulo post, ejus mortem Plinius eleganti ad Priscum epistola deploravit, simulque velut funebria persolvit. Forma oris, & voce virili fuit, piloso & hirsuto corpore, ut illa gens plerumque solet. Hoc poëta ostendit, cum lib. 10. epig. 65. Carmenionem carpit, seque ipsum depingit:

Hispanis ego contumax capillis.

Et:

*Hirsutis ego crinibus, genisque
Os blasum tibi, debilisque lingua,
Nobis filia fortius loquetur.*

Scripserunt eandem Martialis vitam Calderinus, Sipontinus, Georgius Alexandrinus, Petrus Crinitus, & alii hos secuti. Nos ex ipo Martiale Martialem voluimus depingere.

DE LIBRIS ET SCRIPTIS MARTIALIS.

C A P U T I I.

QUOD nobilissimis scriptoribus usu venit, uti plurimos eorum labores, aut casus, aut bellum, aut vetustas ipsa dederet & obliteraret, hoc, nostro quoque Martiali aliqua ex parte accidit: neque enim omnia illius scripta Poëmatave perannarunt, canit ipse de suis nescio quibus juvenilibus & apinis lib. 1. épig. 114.

*Quaecunque lusi juvenis & puer quondam
Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi, &c.*

Perierunt & quædam de libro singulari seu Spectaculorum (quem quidem ipse, meo judicio, collegit: itaque, ut legitur, composuit, præter inscriptiones quædam parum aut omnino epigrammati non convenientes) Nam lib. 1. quædam citat epigrammata de libro Amphitheatri, quæ non reperiuntur. Ad Stellam lib. 1. epig. 45. ita scribit:

Lasci-

D E L I B R I S E T S C R I P T I S

*Lascivos leporum cursus lususque leonum,
Quod major nobis, charta minorque gerit,
Et bis idem facimus: nimium si Stella videtur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.*

Majorem chartam librum primum interpretor, quod plura epigrammata contineat quam liber Spectaculorum, qui quidem ad Titi laudes, & Amphitheatrum, seu ludos in amphitheatro editos potissimum, ut doctissimus sentit Lipsius, est referendus. A Poëta, post Titi mortem, recognitum arbitror, & inscriptiones epigrammatum ita positas, ut possent pleræque ad Domitianum, qui sibi patris fratrisque opera omnia transcribebat, referri atque intelligi. De quo infra copiosius. Epigrammatum libros, præter singularem, composuit duodecim, quos non simul in manus hominum dedit; sed ut quemque absolverat, ita in literas misit, quod ex epistolis & multis epigrammatibus lector cognoscet. Revocavit tamen editos, & quosdam emendavit, ut fatetur lib. 10. epig. 2.

*Festinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus,
Nota leges quadam sed lima rassa recenti
Pars nova major erit: lector utrique fave.*

Et hæc forte causa sit, cur exemplaria hodierna tantum inter se differant; Aldina, inquam, & Calderina seu vulgaria. Nos Juniana secuti sumus.

Librum 13. & 14. hoc est, Xenia & Apophoreta ante librum 10. & sequentes scripsit, vivo adhuc tyranno Domitiano, cui in Xenii & Apophoretis blanditur. Nam illud profecto Domitianum spectat, cui lemma Anser est:

*Hæc servavit avis Tarpeii templa tonantis:
Miraris: nondum fecerat illa Deus.*

Utique Domitianum vocat Deum, qui incensum Capitolium restituit, ut supra ostendimus. Nec de alio intelligo primum distichon lib. 14.

Syn-

M A R T I A L I S.

*Synthesibus dum gaudet eques, dominusque Senatus
Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem.*

Jovem Domitianum more suo appellitat, ut supra:

Me meus in terris Juppiter ecce tenet.

Cæterum, quod generatim ad universa poetæ epigrammata attinet, non ita admiror omnia, ut vel paria, vel omnia præstantissima judicem. Sunt alia aliis meliora: quod ipse fatetur de suis, lib. 1. epig. 12. scribit:

*Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura
Quæ legis: hic aliter non fit, Avite, liber.*

Et lib. 7. epig. 30.

*Triginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lause, bonus liber est.*

Quod vero monent nonnulli, ut mala a bonis secernantur, maleque natis infœlix nota adscribatur, id curæ alteri non invidēbo. Ego quæ forte an acutissima censeo, alius plumbea dicat; nec enim doctissimis etiam in hac censura convenit, quod Ciceronis & Plutarchi, qualium, Deus bone, virorum judicia ostendunt, quorum alter omnium seculorum auctoritate comprobatus Cicero Timæi dictum de Dianæ absentia in ejus templi conflagratione, ut argutum & acutum celebrat ac miratur: Alter vero Plutarchus in Alexandri vita tam frigidum ait eundem Hegefiæ jocum, (in nomine quoque controversia est) ut ipsum etiam incendium restinguere potuerit. - Victorius lib. 16. Var. cap. 15. commendat Adagiographus Palladæ Græci epigrammata, elevat eadem ac penitus deprimit H. Stephanus, ut verissimum sit illud Luciani:

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις ἀγλαῖδ' ἔστι νόημα
Ἀλλ' ὃ σὺ θαυμάζεις τῶν ἑτέρων γέλωτος.

*Editur humana eximium nil mente: Sed illud
Quod tu miraris, ridiculum est aliis.*

Nun-

TESTIMONIA SCRIPTORUM

Nunquam fiet, ut omnes eadem mirentur amentque : quot capita, tot sententiæ. Præclara tamen pleraque sunt hujus poëtæ epigrammata, in quibus nullum habet secundum. Accedit, mihi necessario multa prætereunda, quæ tibi forte maxime jucunda.

TESTIMONIA SCRIPTORUM

DE MARTIALE.

CAPUT III.

OMNIUM nobilissimum testatissimumque est C. Plinii Cæciliæ Secundi, poëtæ æqualis & amici, cujus judicium merito tanti fit ab omnibus, quanti Plinius hic ipse ab omnibus fieri solet, cujus ad Cornelium Priscum epistolam de Martiale apponam.

C AIUS P LINIUS Cornelio Prisco S.

Audio Valerium Martialem decessisse, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo, & salis haberet & fellis, nec candoris minus. Prosecutus eram viatico secedentem, dederam hoc amicitia, dederam etiam versiculis quos de me composuit. Fuit mos antiquis, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Nostris vero temporibus, ut alia speciosa & egregia, ita hoc inprimis exolevit. Nam postquam desivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint versiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsorum volumen, nisi quosdam tenerem. Tu, si placuerint hi, cæteros in libro requires. Alloquitur Musam. Mandat, ut domum meam in exequiis quærat, adeat reverenter.

Sed

DE MARTIALE,

Sed ne tempore non tuo desertam
Pulsas ebria januam, videto:
Totos dat tetrica dies Minerva.
Dum centum studet, auribus virorum
Hoc, quod secula posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora est tua, dum furit Læus
Dum regnat rosa, dum madent capilli,
Tum me vel rigidi legant Catones.

Meritone, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissime, & nunc amicissimum defunctum esse doleo? dedit enim mihi, quantum maxime potuit: daturus amplius si potuisset. Tametsi quid homini potest dari majus quam gloria, laus, & æternitas? Æterna, quæ scripsit, non erunt fortasse: ille tamen scripsit tanquam futura. Vale.

ÆLIUS VERUS CÆSAR.

Addam & Spartiani, aut potius Ælii Veri Cæsaris de poëta nostro elogium. Idem (Ælius Verus Cæsar) Martialem epigrammatarium poëtam, Virgilium suum dixisse fertur. Virgilium intellege in suo genere, hoc est principem epigrammatis, ut ille epici poëmatis,

LAMPRIDIIUS in Alexandro Severo.

Martialem ævo Alexandri Severi plurimum legi celebrarique solitum ostendunt Lampridii verba: Et quoniam, inquit, de lepusculis facta est mentio, quod ille (Alexander) leporem quotidie haberet, jocus poëticus emerfit, idcirco quod multi septem diebus pulchros esse dicunt, qui leporem comederint, ut Martialis Coci epigramma significat, quod contra Gelliam scripsit hujusmodi:

TESTIMONIA SCRIPTORUM

*Quum leporem mittis, semper mihi, Gellia, mandas,
Septem formosus, Marce, diebus eris.
Si verum dicis, si verum, Gellia, mandas;
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.*

Sed hos versus Martialis in eam, quæ deformis esset, composuit, &c. Ista Lampridius de Martiale quem cocum nominat. Ex ævi illius credo more, quo & Gargilius Martialis scribebat & florebat, ut discriminiis forte causa poetam nostrum cocum dixerit, aut quod reapse coquus fuerit.

SIDONIUS *carm. 23.*

Inter claros scriptores sæpius numeratur Martialis a claro Sidonio, qui ita canit:

*Quid celsos Senecas loquar vel illum
Quem dat Bilbilis alta Martialem
Terrarum indigenas Ibericarum?*

Idem carmine 119.

Aut mordax sine fine Martialis.

Omitto Salisberiensis, Æneæ Silvii, Historicorum item Hispaniæ Joannis Vazæi, Francisci Taraphæ, Marianæ, & aliorum encomia Martiali impertita. Nec interpretes Martialis commemoro Calderinum, Sipontinum, Merulam, Micyllum, & alios, qui Martialem certatim prædicant. Sunt nonnulli qui minus recte sentiunt de nostro poetâ. Sed horum sententiæ lumina nostri ævi & à nostro proximi Jovianos Pontanos, Scaligeros, Turnebos, Lipsios oppono.

JOVIANUS PONTANUS *lib. 3. de Sermonibus*
cap. 18.

Valerius Martialis artificiosissimus epigrammatum scriptor ita in iis quidem jocus est, ut frequentius carpat quam delectat: tamen e
d -

D E M A R T I A L E.

demorfione ipsa delectatio quoque paritur. Ad hæc dictis ejus partim occultissima quædam insunt spicula, partim verba quæ non solum a factis sint aliena, verum aut obscæna ipsa admodum scurriliæque, aut maxime ampullosa & acida, quod quidem Hispanicum est. Nam etsi Hispani cum primis sunt facetiarum studiosi, tamen si populares respexeris ac plebeios gentis ejus homines, invenies eorum jocos non tam propendere in lusum ac delicias, quam in submorfiones, magisque spectare in invectivas & subsannationes, quam in risum, voluptatemque e jucunditate conceptam, quæ in facetis viris tenerrima quidem est. Sunt tamen dicta ejus in universum arguta, subtiliterque conquistata, abstrusa sententiæ, eademque raræ, salsa, aculeatæ: inventio vero maxime acuta, verba autem præcipue accommodata, quæque non prima tantum facie, atque in ipso explicatu lectorem alliciant, atque auditorem: verum quæ in ejus animo relinquant tacitam quandam quasi subtitillationem. Nihil tamen minus in iis non pauca quidem animadvertas, quæ decorum illud retineant, quod virtutis hujus, de qua præcipimus, maxime est proprium. Quale illud, quod & jucundum simul & salum est, risumque venuste pariter atque honeste movet, ac vel in ore etiam matronæ non dedecet.

Unguentum fateor bonum dedisti. Et quæ sequuntur.

Hæc Jovianus vere sincereque probat, nec falso, quæ de eodem subjicit, petulantiore tamen, & nobis hîc tacendo. Concludit demum laudem hîc verbis: Ejusmodi sunt igitur Martialis dicta, ut pleraque multum habeant salis: nec minus fellis, atque ampullosi proque loco & jocentur, & delectent: Cætera ad illam partem epigrammatum pertinent, quam nos præscripsimus.

Angelus Politianus Præfat. in Quintil. Ut ab ingeniosissimo Latinorum epigrammatum poëta, & vagæ juventutis moderator, & Romana gloria togæ vere meruerit appellari.

JULIUS SCALIGER lib. 6. poët.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. De illius libris alibi satis a nobis dictum est. Multa sunt ejus epigrammata divina, in quibus & sermonis castitas, & argumenti species luculenta est. Versus vero candidi, numerosi, pleni, denique optimi. Alia sæda ne legerim quidem (merito igitur purgantur) tantum abest ut ad censuram vocem.

TESTIMONIA SCRIPTORUM

Idem lib. 3. cap. 126.

Epigrammatis virtutes peculiaves brevitās & argutia, hanc Catullus non semper est affecutus, Martialis nusquam omisit.

T U R N E B U S lib. 13. cap. 19.

Cum a Martiale lepidissimo poëta (nec enim illis assentior, qui scurrā ineptum eum appellant, neque satis elegante Musa libros epigrammatum scripsisse autumant, &c.) canitur lib. 3. epist. 93.

Admittat inter buſtuarias mœchas, &c.

Idem cap. 4. lib. 8.

Quid vetat attingere festivissimi poëtae Martialis lusus, atque in his operam ludere? Non semper supercilia adducenda sunt, &c.

Idem lib. 29. cap. 9.

Versus Martialis sunt lepidi, sed paucis intellecti, cum tamen verbis minime obscuris contexti sint.

J U S T U S L I P S I U S lib. 1. epistolic. quæst. cap. 5.

Quid censes tu? Non melius de Martiale Scaliger judicavit, qui versus ejus candidos, numerosos, plenos, epigrammata multa divina dicit: quam ille qui scurrā de trivio appellat. Nollem excidisset viro magno hoc judicium judicii dissimile. Nihil ad Catullum Martialis, scio: Sed & hoc scio epigrammata illa, nec in trivio nata, nec in triclinio. Multa fœda, obscœna in Martiale: & mehercule in uno Catulli libello non pudiciora, sed pauciora. Ignorat sæculum illud qui hoc accusat. Sunt & joci aliquot leves, vulgati pueriles: sed meliorum major est numerus. Faceret e re literaria, si quis more veterum criticorum delectum ejus epigrammatum haberet, & bonis adfigeret laudis notam, aliis culpæ, &c. Hæc Lipsius.

Taceo eorum qui hodie scribunt egregia de Martiale judicia,
nul-

D E M A R T I A L E.

nullus certe vel Catulli, Tibulli, Propertii, Virgilii, Ovidii, Statii, Aufonii interpres non sexcenties nititur testimonio Martialis, nullus antiquitatis admirator & scriptor tacet Martialem, cujus testimonio omnes pro oraculis utuntur, qui de rebus Romanis libros meditantur. Itaque, ut hoc caput concludam, satis meo animo vel tacitus laudatur is qui plurimum citatur, legitur, & teritur, ut vere de seipso Martialis:

Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant:

Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

Sint alia poemata epigrammatis graviora, non sunt vel jucundiora, vel utiliora; non minus emendat mores noster, quam vel Lucilius, qui versu secuit urbem, vel Horatius, Persius, Juvenalis. Quin & hoc laudis habet noster, quod bonos aperte laudat, improbos alieno nomine recte corrigit, ut de se fatetur ipse lib. 10. epig. 33.

Hunc servare modum nostri novere libelli,

Parcere personis, dicere de vitiis.

Vere etiam hoc poeta de epigrammatis, & fabulosis aliis poematis.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,

Qui tantum lusus illa, jocosque putas.

Ille magis ludit, qui scribit prandia sævi

Tereos, aut cœnam, crude Thyesta, tuam.

DE EPIGRAMMATE.

CAPUT IV.

ALII quam multi scriptores de epigrammate varie admodum præceperunt. Parmenio lib. 1. Anthol. cap. 44. *εἰς Δοχογραφίαν*. Cyrillus ibidem. Gyraldus Dial. 10. histor. poet. Robertellus libro singulari ad Aristotelis poetice. Julius Scaliger lib. 3. poet. Minturnus lib. 5. de poetâ. Thomas Correa libro singulari, & duo nuper e Societate; Antonius Possivinus, & Jacobus Pontanus. Mihi sicut animus non est, omnia quæ ad epigrammatis laudes, antiquitatem, artem, & varietatem, pertinent exequi, ita prorsus tacere, nec vim, originem, naturamque ejus attingere, cum epigrammatarium poetam enarrandum susceperim, non est omnino visum opportunum. Quare tribus, ut aiunt, verbis rem expediam; & unde natum epigramma, quid illud, & quas virtutes desideret, exponam.

Epigramma syllabatim expressum latine inscriptionem sonat. *Ἐπιγράφω* enim inscribo, superscribo, seu titulum alicui rei addo, valet. Unde *Ἐπιγράφειν τὸ βιβλίον, Ἐπιστῆναι, ἀνδριάντι, πύφον, &c.* Inscribere librum, literas, statuam, tumulum.

Observavit Budæus a Plutarcho *τὸ Ἐπιγράφειν*, usurpari pro eo quod est, epigramma scribere.

Prima sane notione epigramma nihil aliud est quam *Ἐπιγραφή*, quæ primitus nuda & simplex fuit, & sæpe uno duntaxat verbo fiebat; qualis est apud Pausaniam *ἐνυάλις* Mars, seu Mavortius, *Ἐπίγραμμα*, inquit, *ἐστὶν αὐτῷ ἐνυάλις*, hoc est, *Ἐπιγραφὴ ἔχει, ἐνυάλις*. Talis est inscriptio Verrinæ statuae apud Ciceronem, ΣΩΤΗΡ. Pluribus verbis liberis tamen epigramma de Cyro adfert Strabo. Infinita etiam extant hodie soluta oratione pluribus verbis facta, Cyri hoc est lib. 15. *Ὁ αἰθρῶπι, ἐγὼ κῦρὸς εἰμι ὁ πῶ ἀρχὴν τοῖς Πέρταις κησαμένης, καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς μὴ ἐν φθορῆς ἔμηνυμαι*. Plura ibid. Primo igitur & vero significatu, ea dicta sunt

DE EPIGRAMMATE.

unt epigrammata, quæ pro elogiis inscribebantur monumentis statuis, tropæis, imaginibus. Est enim epigramma statuar, vel imaginis inscriptio. Deinde translatum est epigramma ad libros, factumque est contra, ut epigramma fieret inscriptio inscriptionis: hoc est; statua, inscriptio epigrammatis, id quod exemplo intelliges. Primum cogita, politam Herculi aut Romulo statuam cum hac inscriptione, Herculi, orbis liberatori, vel Romulo urbis conditori. Accessit deinde poeta, scripsit epigramma in statuas hæc Herculis & Romuli, eaque libro suo epigrammatum seu carminum inseruit cum hac inscriptione: De statua Herculis, de colosso Jovis, de specie Romuli, &c. Hic, ut vides, statua Herculis, Jovis, Romuli, est inscriptio epigrammatis: cum tamen ipsum epigramma natura sua significet inscriptionem. Ita fit ut in libris epigramma sit inscriptio inscriptionis, & quasi epigramma epigrammatis.

Est autem epigramma, uti nunc accipitur, poema breve, cum simplici cujuscumque rei, vel personæ, vel facti indicatione, aut ex propositis aliquid deducens.

Simplex est illud apud Gellium Pacuvii lib. 1. cap. 24.

Adolescens tamen si properas, hoc te saxum rogat

Ut se aspicias: deinde quod scriptum est, legas.

Hic sunt poeta Pacuvii Marci sita

Ossa; hoc volebam, nescius ne esses: Vale.

& illud Simonidis lib. 3. Anthol. cap. 2. qui nomen Casmyli, patria: pater, & victoriâ exprimitur.

α. Εἰπὼν τίς, τίς ἐστί, τίς πατρίδ', ἥδε κτλ;

β. Καὶ σμυλὸς εὐαγόρα, Πύθια, Λύττα, Ῥόδιος.

Dic quis es, & cujus, quæ patria palmaque pugna:

Casmylus Evagora, Pythia, Lyctia, Rhodus.

Illud etiam Virgilii,

Æneas hæc de Danaïis victoribus arma.

& illud de eodem nescio an ejusdem:

Man-

D E E P I G R A M M A T E

Mantua me gemat, &c.

Compositum est, cum ex propositis aliud deducitur, idque vel majus, vel minus, vel par, vel diversum, contrariumve. Majus deducitur ab Antipatro 1. Anthol. cap. 54. in Dianæ Ephesiæ templum, quod Babylon, Jovi Alpheio, hortis pensilibus; Colosso Rhodio, Mausoli tumulo anteposit. Noster item poeta Antipatrum imitatus, 1. epig. Amphitheatrum Titum septem orbis miraculis antetulit. Sed hujus exempla passim apud Græcos & Latinos occurrunt. Minus, ut Martialis ad Paulum de Phiala & Galla epig. 75. lib. 10. & lib. A. epig. 6. ubi docet, scæmnas posse, quod olim vix Hercules. Et de sue quæ ex vulnere peperit. Est a minori, quod probat majus. Si nata est fera ex funere matris, cur non potuerit Deus? Minus, concludit lib. 9. epig. 4. ubi ostendit Jovem esse pauperiorem Cæsare, majoraque Cæsaris merita, quam ut illa æquare possit Jupiter. Minus deducit lib. 9. epig. 49. ad Gallicum, & eodem lib. 9. epig. 66. Obvia passim hujus exempla leges. Paria sunt illa lib. 2. cap. 18. ad Maximum, quem se majorem, sibi tamen esse parem probat ex paribus. *Capro tuam pudet heu, &c.* Contra libro eodem epig. 43. Ad Candidum se parem amicis jactantem, ostendit disparem. *A paribus est illud* lib. 8. epig. 35.

*Cum sitis similes paresque vita,
Uxor pessima, pessimus maritus;
Miror non bene convenire vobis.*

Sed his epigrammatis non tam par concludit, quam ex paribus diversum. Par omnino colligit ex propositis lib. 1. epig. 61. ad Licinianum:

Nec me tacebit Bilbilis.

quia sum æque celebratus meis scriptis atque Catullus, Livius, Maro, Stella, Flaccus, Ovidius, Lucanus ex suis. Par concludit lib. 8. epig. 56. ad Flaccum;

Ergo

DE EPIGRAMMATE.

*Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marfus ero.*

Sæpe diversum colligitur:

*Pars maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est.
Pars vulsa est, unum quis putet esse caput?*

Plurima sunt quæ contrarium inferunt. **Martialis:**

*Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem,
Nec possum tecum vivere, nec sine te.*

Et:

*Insequeris, fugio; fugis, insequor: hæc mihi mens est;
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.*

Catullus:

*Odi & amo, quare id faciam fortasse requiris;
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.*

Sæpe ambigue, & vel argutissime epigramma concluditur, cujusmodi est illud **Martialis** lib. 1. epig. 97.

—— excidit mihi nomen.

& illud lib. 4. epig. 66.

—— fecisti rem, Line, difficilem.

& lib. eodem epig. 34.

*Sordida cum tibi sit, verum tamen, Attale, dicit,
Quisquis te niveam dicit habere togam.*

Multa sunt præterea quæ diversum ex uno, vel unum ex diversis colligunt, epig. 2. **Amph.** vel quæ ex paribus vel repugnantibus contrariis, &c. componuntur. Non pauca præterea, quæ non facile ad certum genus revocantur. Pleraque tamen laudem vel reprehensionem, suasionem, officium, documentumve continent. Multa proferrem ex Græcis & Latinis, si hoc mihi propositum foret, exempla.

Hypo-

D E E P I G R A M M A T E.

Hypothesis seu res subjectæ, sunt quidem illæ omnes, sed tamen amant epigrammata præ ceteris illustrissima facta: cujusmodi sunt Q. Mutii Scævola, Lucretia, Hercules, Democles Atheniensis, Alexandri Magni, Themistocles, Leonida, &c. Vel ingentia flagitia, quæ maxime ad Satyram pertinent; qualia Neronis, Phalaridis, Dionysii, & hujusmodi monstrorum leguntur. Vel vitia corporis, vel animi, vel quæcumque in materiam ridiculi cadunt: vel quæ indignationem maximam, ingentesque animi motus & affectus habent, amoris, odii, invidia, iræ, molestia, spei, timoris: Quorum omnium multo illustriora habemus in nostra tam antiqua, quam nova Republica monumenta, quam profana & impia hominum sæcula unquam habuere. Quid non suppeditabunt humani generis conditores Adam & Eva, cum ex beato & florente statu gloria, in lamentabiles mortis, omniumque ærumnarum casus inciderunt? Quid Samson, David, Machabæi? Quid Juditha, Hester? Quid Magdalena nostra lacrymis amoris & doloris ubique madens? Quid heroes nostri, heroidesque Martyres, Laurentius, Ignatius, Georgius, Catharina, Hagne, Agatha, utraque Lucia, quibus mille partibus genticam superstitionem superamus. Aptissima vero & acutissima objiciuntur cogitata ex Christi Θεω-σφύης persona, ubi plurima ex contrario possunt dici, quo pacto idem sit æternus & mortalis, sitiat fons, esuriat omnium rerum satietas, frigeat ignis, langueat vigor, agrotet medicus, moriatur vita, &c.

Definitio tandem materiam epigrammatis, fortissima & ignavissima facta, pulcherrima & turpissima, absurdissima & aptissima, stultissima & sapientissima, maxime ridicula & lamentabilia, minima & maxima, prima & extrema, artes, fraudes, eventus humanos, divina & naturalia cadere in epigramma. Atque ut materia est incircumscripta, ita genus carminis liberum est, quanquam duæ triæ genera potissimum usurpentur. Elegiacum, Phaleucium, Iambicum; non raro etiam heroicum, ut docet noster lib. 6. epig. 65.

Hexametris epigramma facis? scio dicere Tuccam.

Tucca solet fieri: denique Tucca licet.

Est

DE EPIGRAMMATE.

Est epigramma per se opus, nec pars vel Elegiæ, vel Epœiæ, vel Tragiœdiæ, vel Comœdiæ, ut censuit Robertellus, quem & ratio, & viri docti merito rejiciunt.

Virtutes epigrammatis alii duas, alii tres pluresve adferunt, præcipuas complectemur. Brevitatem, argutiam, venustatem seu suavitatem. Brevitas ideo tribuitur epigrammati, quod olim epigramma nihil esset aliud præter ipsam inscriptionem, quæ sæpe tribus, alias duobus, nonnunquam etiam uno verbo absolvebatur. Nec definitum est hodie, quot versibus epigramma sit conficiendum. Minturnus ex Cyrilli sententia ait, distichum esse nimis longum in epigrammate; sed Cyrillus contra docet, distichum esse justum epigramma. Apponam epigramma Cyrilli:

Πᾶν καλὸν ἐς' ἐπίγραμμα τὸ δίσιχον. ὡς ἡ παρ' ἑλθῆς
Τὲς τρεῖς, ῥαψωδῆς, οὐκ ἑπίγραμμα λέγεις.
*Omne epigramma placet, geminis quod versibus exit,
Quod plus est, librum, non epigramma voces.*

& noster:

*Disticha qui scribit, puto vult brevitate placere:
Quid prodest brevis, dic mihi, si liber est.*

Sunt qui duobus distichis non amplius epigramma scribebant, ut de Lampridio quodam tradit Siconius epist. 9. lib. 8. Præterea, inquit, quod ad epigrammata spectat, non copia, sed acumine placent, quæ nec brevius disticho, nec longius tetra-
sticho finiebantur. In eadem sententia videtur fuisse Parmenio, cujus est hoc epigramma de epigrammate.

Φημι πολυσιχίῳ ἑπιγράμματ' ἔκ' ἡ Μῆσις
Εἶναι. μὴ ζητεῖτ' ἐν σαδῶι δολιχόν
Πολλ' ἀνακυκλεῖται δολιχῆ δρόμῳ. ἐν σαδῶι ἡ
Οὐδὲς ἐλαυνομένη, πνέματός ἐστι τόνῳ.
*A Musis procul est, multos epigrammate versus
Complecti, an quæras in stadio dolichon?
In dolicho cursus crebro torquetur: acuta
Pectoris in stadio concita vis rapitur.*

Non:

D E E P I G R A M M A T E.

Nonnulli ultra δεκάστιχον, hoc est, quina disticha non progrediendum docent. Ego ex Græcis & Latinis Επιγραμματιστοῖς disco epigrammata scribi posse, & frequenter scripta solo monosticho, ut illud Græcorum lib. 4. cap. 8. in Centaurum: & lib. 1. Theonis, εἰς ἐβδομάδα, & 4. εἰς ἀγαλμα ἡχῶς ἡχῶ μὴ μωλύγω. Et multa præter hæc epigrammata Græcis passim obvia. Martialis lib. 8. epig. 19.

Pauper videri vult Cinna, & est pauper.

& lib. 7. epig. 97.

Omnia, Castor, emis; sic fiet ut omnia vendas.

Disticha vero, tristicha, tetrasticha, pentasticha, hexasticha, septasticha, ἐννεάστιχα, decasticha ubique occurrunt, apud Catullum, Martialem, in Anthologia Græcorum. Quod jam negant decasticho licere versum addere; refutant principes epigrammatis, Catullus, Martialis, & plurimi Græcorum. Catullus & Martialis trigessimus versum excedunt. Agathias Græcus Icosistichon, hoc est, viginti versuum epigramma scripsit lib. 7. Anthol. Longiora leges lib. 5. Concludo igitur disticha, tetrasticha, octosticha, decasticha, esse venustissima in genere Elegiaco. Epodos & Hexametros, & Scazontes, Anacreontæos, hendecasyllabos plures congestos, ubique leges, quanquam sæpe transgrediantur nonnulli limites epigrammatis. De brevitate & longitudine epig. sic noster lib. 2. epig. 77.

Cosconi, qui longa putas epigrammata nostra

Utilis ungendis axibus esse potes.

Hac tu credideris longum ratione colossum,

Et puerum Bruti dixeris esse brevem.

Disce quod ignoras. Marfi doctique Pedonis

Sæpe duplex unum pagina tractat opus.

Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis:

Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

Argutia vel maxime propria est epigrammati, unde nervum, vim & acrimoniam, geniumque suum habet epigramma, ex qua

D E E P I G R A M M A T E.

qua comparatur epigramma; nunc pugioni, quo punctim feritur hostis; nunc scorpionis, qui cauda icit; modo piperi, quod acrimonia sua mordet linguam; nunc felli, quod amarissimum: Quo in genere facile princeps est Martialis. Quod ipsemet de se non ignoravit, cum lib. 1. epig. 1. scripsit:

*Toto notus in orbe Martialis
Argutis epigrammaton libellis.*

& Sidonius:

Et mordax sine fine Martialis.

Arguta sunt pleraque Lucilii, Antipatri, Luciani, Nicarchi, Caruit fere hac laude Catullus, quam venustate compensavit. Sunt autem argutissima fere, quæ ludunt in ambiguo, vel concludunt *ἐν τῷ ἀμφιγνώστῳ*: Nam tota vis argutiae plerumque est in extremo versu, aut disticho, velut in teli mucrone, quod omnia epigrammata ostendunt; aut si hac careant, epigrammatis nomen relinquunt. Quod in soluta oratione Apophtegmata, hoc in carmine sunt epigrammata. Limis etiam & obliquis oculis epigrammata velut optice pictura intuenta. Aliud enim plerumque habent in recessu conditum, quam in fronte promittunt. Exemplum sit illud Martialis lib. 1. epig. 97. Ultimo versu dicit,

————— *Excidit mihi nomen.*

Videtur significare, memoria excidisse, cum lingua exciderit, hoc est, pronunciarit. Venustas, quæ suavitatem continet, in epigrammate tunc cernitur, cum est rotundum, amœnisque & gratis verbis compositum, non distortum numeris, non hiulcum, sed quod orbem sententiæ fœliciter absolvit, quodque dulcem sensum & comparationes gratas continet. Est venustissimus atque suavissimus in suis hendecasyllabis Catullus, quem assequi in hoc genere Martialis non potuit. Venustum illud Archiæ 1. Antholog.

Τέρας πῆς εἰσιν ἀγῶνες, ὅς.

& illud Cæsari adscriptum:

Ibrax puer, ὅς.

8:

DE EPIGRAMMATE.

& illud Pullicis, vel Pollucis rotundum,

Cum mea me genitrix, &c.

& Ovidii de Lucretia:

Cum foderet castum ferro Lucretia pectus, &c.

Aliaque innumera: omnia fere Catulli phaleucia & iambica. Et illud Martialis in Catellam Publii:

Iffa est passere, &c.

Non onerabo chartas exemplis, quæ tu multa leges apud eos quos in prima pagina laudavi: mihi cursus ad alia.

M. VAL.

Specul. 21. epigr. 4 vers.
Orpheo] Qui inter feras medius in ex-
 imio M. Aurelii Num. apud Sambucum, in
Select. & Morellum; Specim. 11 Tab.

Specul. 25 epigr. 3 vers.
Andax Leandrus] Qui natans occurrit in
 Num. Abydenorum, apud Morellum, *Specim.*
18 Tab.

Specul. 28 epigr. 6 vers.
Triton] In Claudii præclaro Num. Neptu-
 nus, equis remoris, trahitur a Tritonibus.

Specul. 27 epigr. 3 vers.
Taurum] Quem, impositum humeris;
 vivum auferbat Hercules.

Specul. 24 epigr. 5 vers.
Aquora] Naumachiam, muro cinctam;
 exhibet Domitiani Num. apud Schefferum,
de Re Naval. 3 lib. 2 cap. Oyzelium; aliof-
que.

Specul. 27 epigr. 5 vers.
Hydra] Quem, capitibus semper renas-
 centibus, ægerrimè subegit Hercules. In-
 spice Prusenorum Num. apud Ezech. Span-
 hemium, *Trifstanumque.*

Specl. 3 epigr. 3 vers.

Rhodopeius] Orphei epitheton, à Rhodope, Thracio monte, quem præfert Antonini Num. apud Seguinum, in *Select.*

Specl. 16 epigr. 3 vers.

Europen] Spectatur, à tauro rapta, in Græco Trajani Num.

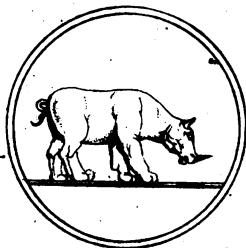
Specl. 6 epigr. 3 vers.

Leonem] Herculis & Nemeæ leonis lusa in plurimis, & Latinorum & Græcorum exhibetur Numismatibus.

Specl. 19 epigr. 2 vers.

Taurum] Qui ferociens & arenam spargens (Ludorum symbolum) exhibetur in Num. Augusti.

Specl. 9 epigr. 3 vers.

Rhinoceros] Cujus iconem præfert, apud Errizum, Domitiani rarior Num.

Specl. 19 epigr. 4 vers.

Elephantum] Quem quoque, ut Ludorum symbolum conspicis in Anton. Pii Num.

MARTIALIS

NUMISMATIBUS ILLUSTRATUS.

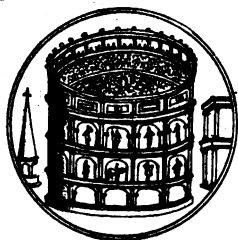

Speclat. 1 epigr. 3 vers.

Trivra] Pete ejus templi formam, ex
perquam elegant! Num. apud *Petitum*, de
Amazonib. 20 cap.

Specl. 1 epigr. 5 vers.

Mausolea] Videas hæc in Num. fido li-
cer, apud *Gisb. Cuperum*, in *Observ. aliof-
que*.

Specl. 1 epigr. 7 vers.

Amphitheatro] Quod exhibet *Vespasia-
norum* ex ære Numus; apud *Oykelium*,
101 Tab.

Specl. 2 epigr. 6 vers.

Neronis] Qui in Numis modò laureato;
modò radiato, modò nudo profus capite,
frequentissimus,

M. VAL. MARTIALIS SPECTACULORUM LIBER.

*In Amphitheatrum Caesaris
præferendum pulcherrimis orbis ædificiis.*

EPIGRAMMA I.

BARBARA Pyramidum sileat miracula
Memphis,
Assiduus jactet nec Babylona labor:
Nec Triviæ templo molles laudentur honores,

Diffimuletque Deum cornibus ara frequens.
Aëre nec vacuo pendentia Mausolea

Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

INTERPRETATIO.

Barbara Memphis taceat admirandas pyramides, nec labor improbus ostentet Babylona: nec celebrentur delicata ornamenta Templi Diana, & ara reverfa cornibus sileat Deum: nec Cares commendatione nimia in celum tollant monumentum Mausoli suspensum in æthere vacuo: Omne opus det primas Amphitheatro Cæsaris, & fama prædicet unicuique illud ædificium pro omnibus.

NOTÆ.

Memphis.] Urbs Egypti nobilissima, secundum plerisque hodie *le Caire*: Cum tamen ab altera parte Nili fuerit, e regione Cairi, cujus nihil extare præter nomen, Menchis, putat Postellus: vana est illa opinio. Strabo lib. 17. ait, *Pyramides, quæ apud Memphim sunt, in ulteriore regione apparere, scilicet Babylonis castelli natura*

muniri a Babylonis quibusdam conditi, ut ait idem Strabo. *Ἰεὶ δὲ τῷ Διὶ τὸ Δέλτα τετραγώνος εἰς αὐτὴν*: tribus schoeni a Delta diffusa est Memphis nempe. Schoenum ex eodem Strabone libro citato triginta stadia complectitur, secundum Herodotum sexaginta: stadium verò mensura est pedum

A. Schoen.

sexcentenûm, ut tradit Budæus ex Herodoto lib. 2. de labyrintho loquente. Plinius lib. 2. cap. 23. ait: *Stadium centum viginti quinque nostros efficit passus, pedes sexcentos viginti quinque.* Barbaram dicit Memphim, quod Romani, præter Græcos, omnes alios populos barbaros vocarent. Apud hanc urbem Egyptii Reges potius ad ostentationem, quam ad usum Pyramides extruxere adhuc extantes, quæ inter septem orbis miracula annumeratæ sunt: verè quadratæ moles, quæ ab ima & latissima basi paulatim in apicem desinentes summam in altitudinem crescunt.

Affiduus labor.] Alii hunc laborem referunt ad Scriptores, qui multis laudibus Babylonem extulerunt; estque idem, inquit, quod Horatius lib. 1. carm. ode 7. vocat unum opus.

Sunt quibus unum opus est intalla Palladis urbem

Carminis perpetuo celebrare.

Sed Poëta comparat Amphitheatrum cum alio ædificio, itaque alii melius meo iudicio laborem illum assiduum referunt ad Babylonis muros, quorum ambitus quadringenta & octoginta stadia complectebatur teste Herodoto lib. 1. ita ut ingenti labore fuerint perfecti, & inter orbis miracula recensiti: assiduus ergo labor sumitur hic pro ingenti, & improbo. Babylon verò urbs fuit celeberrima ad Euphratem, cujus situm fusè explicat Herodotus lib. 1. de qua Ovidius lib. 4. Metamorph.

Ubi dicitur altam

Cæcilibus muris cingisse Semiramis urbem.

de pensilibus illius hortis tum ab historicis tum à Poëtis narratur multa. Alii legunt *Assyrius labor* quod Babylon olim fuit Metropolis Assyriæ. Strabo lib. 16.

Nec Trivia.] Diana dicta est Trivia, quod in triviis coleretur, unde à Græcis dicitur *τρεῖς ὁδοί* hoc est in trivio constituta. *Molles honores* intellige signa in Templo Dianæ, columnas, ipsum denique templum summo artificio elaboratum; *molles* autem delicatissimos & quasi vivos interpretare: sic Virg. lib. 6. *Æneid.*

Excedunt alii spirantia mollius ara:

Credo equidem vivos ducent de marmore vultus.

Ephesus Ionæ regionis Asiaticæ urbs nobilis ab hoc Dianæ Templo: quare legunt alii *molles Iones.* Quæ lectio non displiceret si antiquis in codicibus reperiretur: hoc est nec celebrantur molles Iones a Templo Dianæ Ephesiz: sententia perspicua est, Ionas nempe efformatos adeo non esse laudandos a Templo quod Dianæ ædificaverunt, nec Cares a Mausoleo, nec Babylonios a suis muris, nec Delios ab ara cornea, nec Egyptios a suis Pyramidibus: cum omnia illa ædificia longè superet Amphitheatrum a Vespasiano extructum Suetonius in Vespasiano cap. 9. a Tito dedicatum in Tito cap. 7. *in quo spectacula magnifica assidue, & sumptuosa edidit Domitianus,* idem Suetonius in Domitiano cap. 4. unde dicitur hic spectaculorum liber: extructi autem Amphitheatri laudem Domitiano tribuit noster Poëta.

Cornibus ara.] Βασιλῆος καρότεον, ara cornea inter septem orbis miracula recensita, quam in insula Delo hodie *Sdiles* ex cornibus caprarum a Diana sorore interfectarum extruxit Apollo, non tanquam divinum opus se jactet cum ab Amphitheatro mortali manu factio longè superetur. De cornea hac ara agit Callimachus in hymno Apollinis, & Plutarchus de animalium solertia, scribit hanc aram inter orbis miracula positam. Alii minus bene videntur intelligere Templum Jovis Hammonis apud Nasamonas Libyæ populos in ora Syrtis. Strabo lib. 17. *alii. Dissimulet Delon.*

Mausolea.] id est Sepulchrum Mausoli regis Cariz conditum ab Artemisia uxore, & enumeratum inter orbis miracula. *Pendentia* dixit quia columnis erant suffulta. Vide Epig. 14. lib. 2.

Inde petit centum pendentia tecta columnis.

Cares verò Asiam minorem habitarunt contra Rhodum caput regni Halicarnassus ubi Mausoleum spectabatur: de quo Vitruvius lib. 2. cap. 8. & Plinius lib. 35. cap. 5.

Unam pro.] Alii *pro.* Liphus de Amphitheatro cap. 7. *Intelligit,* inquit, *hoc Titianum:* nec ad Domitianum illa, aut de Domitiano, ut allucinatur interpretum vulgus. Iudicet lector ex his quæ supra diximus.

Ad eundem Cæsarem
de ejus operibus. II.

Hic ubi fidereus propius videt astra colossus,

Et crescunt media pegmata celsa via;
Invidiosa feri radiabant atria regis,

Unaque jam tota stabat in urbe domus.

Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatr

Erigitur moles, stagna Neronis erant.

Hic, ubi miramur velocia munera thermas,

Abstulerat miseris tecta superbus ager.

Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,

Ultima pars aulae deficientis erat.

Reddita Roma sibi est, & sunt, te præside,

Cæsar

Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

Odiosa aula crudelis regis Neronis hic splendebat, & jam unicum domicilium erat in tota civitate, ubi radiantes colossi aspiciunt astra propius, & pegmata alta surgunt media via. Hic erant stagna Neronis ubi extruitur moles veneranda spectandi Amphitheatr. Hic campus superbus eripuerat domos ab arumnosis civibus, ubi nobis admirationi sunt balnea celeriter extracta. Extrema pars erat atrii desinentis, ubi Claudia porticus dilatat umbras. Roma sibi restituta est, & te Imperatore, Cæsar, sunt populi, quæ fuerant voluptates domini Neronis.

Hic ubi fidereus.] Plinius lib. 34. cap. 7. *Andacia innumera sunt exempla. Moles quippe excogitatas videmus statuarum, quas colossos vocant, turribus pares. Sidereus vero dicitur colossus quia a Vespasiano Soli dicatus est, vide Plinium loco citato, & Suetonium in Vespasiano cap. 18. Colossi refectorem insigni congiatio, magnæque mercede donavit. Ille enim colossus secundum Suetonium in Nerone cap. 31. centum viginti pedum stabat ipsius Neronis effigie: in eodem hoc capite recensentur ædificia quorum mentionem hic facit Martialis, qui pergit Domitiano tribuere quæ a Vespasiano & Tito ædificata fuerant; alii tamen putant hæc ad Titum referri. Hic colossus erectus sub Nerone, refectus a Vespasiano, ac dempto capite Neronis, & Solis adjecto cum septem radiis Soli dicatus fuit, &c. Hieronymus in cap. 3. Habacuc. Vide Epig. 60. lib. 12.*

Pegmata.] Fuerunt machinæ quas sic describit Scaliger in lib. 5. Manilii. Erat autem pegma contabulatio, quæ sponte surgebat sensim, & dissolvebatur. De his machinis Plinius lib. 33. cap. 33. Seneca Epist. 88. His, inquit, annumeres machinatores, qui pegmata ex se surgentia excogitant, & tabu-

lata tacite in sublimem crescentia, & alias ex inopinato varietates: aut dehiscuntibus quæ cohærebant; aut quæ distabant sua sponte cohærentibus, aut sis quæ eminebant, paulatim in se residentibus.

Invidiosa feri.] Tacitus lib. 15. ann. Ceterum Nero usus est patria ruinis, extruxit domum in qua haud perinde gemma, & aurum miraculo essent, solita quidem & luxu vulgata, quam arva & stagna, & in modum solitudinis, hinc sylva, inde aperta spatia, & prospectus. Superbus ager dicitur, vel quia amplissimus, vel quia Neroni peculiaris, nec populo communis.

Velocia munera.] Thermæ enim velociter à Tito fuerant extractæ in gratiam populi. Suetonius in Tito cap. 7. Amphitheatro dedicato, Thermisque juxta celeriter extructis.

Claudia.] Quam eandem cum Liviam porticum, de qua Plinius lib. 14. cap. 1. Affirmant aliqui, alii vero diversam fuisse statuunt.

Quæ fuerant domini.] Odiosè Neronem vocat dominum, qui nempe civibus Romanis veluti servis imperaret.

Ad eundem,

ad cuius spectacula ex omnibus orbis regionibus
gentes advenisse dicit. III.

QUÆ tam seposita est, quæ gens tam
barbara; Cæsar,

Ex qua spectator non sit in urbe tua?

Venit ab Orpheo cultor Rhodopeius Hæmo,

Venit & epoto Sarmata pastus equo,

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili.

Et quem supremæ Tethys unda ferit.

Festinauit Arabs, festinare Sabæi,

Et Cilices nimbis hic maduere suis.

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,

Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.

Vox diversa sonat: populorum est vox tamen
una,

Cum verus patriæ diceris esse pater.

Quæ natio, à Cæsar, tam remota & tam barbara in qua aliquis spectator non videatur in tua civitate? Incola Thracius advenit ab Orpheo Hæmo. Sarmata quoque nutritus sanguine equi hansio, atque illi qui potat aquam primam Nili cogniti, & ille qui percutitur unda extremi maris. Arabes properaverunt, Sabai accurrerunt, & Cilices respersi fuerunt suis imbris. Sicambri accessere capillis coactis in nodum, atque Æthiopes comæ alio modo religata. Loquella varia quidem est, attamen unus est sermo earum nationum, cum verus patriæ parens appellaris.

Venit ab Orpheo.] Rhodope & Hæmus montes sunt Thraciæ. Orpheus Hæmus dicitur, quia ad eum habitaverunt parentes Orphei, vide Plinium lib. 4. cap. 1. & cap. 11. ubi agit de patria Orphei.

Sarmata pastus equo.] hoc est a Septentrione. Sarmatæ venerunt, a meridie incolæ Nili. Ab Occidente Hispani vel Britanni. Ab Oriente Arabes. Sarmatia duplex est, Europæa, & Asiatica. Europæam, Russiam, vocat Ortelius, Asiaticam verò Tartariam. Sarmatarum quoque gentes hac maxime pulse alantur, & cruda etiam farina, equino lacte, vel sanguine & corporis venis admixto. Plinius lib. 18. cap. 10. sub finem.

Et qui prima.] Et venerunt illi Æthiopes, qui regionem incolant, ubi emergit primum ac deprehenditur Nilus. De quo fusè Plinius lib. 5. cap. 9. Nilus incertis ortis fontibus in per deserta. Et paulò infra. Originem (ut Juba rex potuit exquirere) in monte inferioris Mavritania non procul Oceano habet, lacu protinus stagnante, quem vocant Nilidem. Dio in Severo affirmat originem Nili fuisse inventam. Nilus a monte Atlante certò fuit, qui mons est in Macennitide, non longè ab Oceano, qua parte spectat ad occasum solis. Prisci tamen quam plurimi negant Nili fontes fuisse deprehenso, maxime Seneca lib. 6. quæst. Natural. cap. 8. Papias Sylvæ lib. 5. Horaciæ lib. 4. carm.

ode 14. & multi alii: videat lector. Fontes Nili repositos fuisse constat, ex iis quæ referunt Patres Societatis Jesu Alphonsus Mendez, Almeyda, maxime Hyeronimus Lobus, nempe in regno Goyam ad duodecimum gradum latitudinis Borealis, & quinquagesimum quantum longitudinis gradum in regione Sacahala, quam incolunt Agavi. Illic lacus est jactum lapidis latus, in quo sunt duo fontes a se invicem triginta passibus distantes, qui nostrorum purèorum figurant referunt; ex his emanit fluvius Nilus, qui per alterum deinde lacum transiit seque in terram abdit: Ad milliæ verò inferius emergit rursus ea aquarum copia auctus, ut fluvii nomen consequi possit. Orientem versus fuit. A sua origine quadraginta milliaria emensus lacum Dambeam vulgò Bardameam ingreditur, &c. quæ fusè describuntur in synopsi historiarum Æthiopicarum. Vide librum inscriptum, Recueil de divers voyages faits en Afrique, &c.

Suprema.] Tethys Oceani uxor pro mari ipso sumitur. Hic intelligit Britannos, vel Hispanos qui sunt ultimi ad solem occidentem; ubi mare iniquietum & undosum toto anno, unde dicit, ferit. Thetis verò Pelei conjux fuit & mater Achilles.

Sabai.] Populi felices Arabiz.

Cilices.] Cilicia Afrix minoris regio hodie vocatur Tharcomania & Finichia, ubi est circos

SPECTACULORUM LIBER.

5

crocus præstantissimus cui primam nobilitatem tribuit Plinius lib. 21. cap. 6. *Hic maderet.* Nam croco trito & mixto vino dulci irrigabantur, odoratis quoque imbris perfundebantur spectatores.

Sicanibri.] Tæste Strabone Gallie sunt populi, ubi hodie Gueldrie Ducatus. Ut Martiano placet; nempe inter Mosam & Rhenum. Secundum alios fuerunt ab altera parte Rheni ubi hodie Zutphanie Comitatus. In nodum torquere crines solebant illi populi; Epigram. 39. lib. 5. *Rhenique*

nodos. Tacitus de moribus Germanorum hunc ritum speciatim tribuit Suevis. *Insigne gentis obliquare crinem, nodoque substringere.* Juvenalis Sat. 13. versu 160.

Cervula quis stupuit Germani lamina? flavam

Casarem? & madido torquentem cornua litro?

Atque aliter tortis.] Æthiopum comæ natura & ardore Solis crispæ sunt, Germanorum verò arte,

Ad Casarem quod expulerit delatores. IV.

TURBA gravis paci, placidæque inimica quieti,

Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Traducta est titulis, nec cepit arenâ nocentes,

Et delator habet, quod dabat, exilium.
Exulat Aufonia profugus delator ab urbe:
Impensis vitam principis annumeres,

Multitudo infensa paci, atque adversaria quæta tranquillitati, quæ assidue vexabat divitias miserorum Cavium, ducta est cum inscriptionibus, nec arena continuis reos & accusator multatur exilio, quo multabat alios. Accusator fugitivus amandatus ab urbe Roma; vitam addas sumptibus Imperatoris.

Traducta est titulis.] Sic legit Lippius in notis ad lib. 2. cap. 11. de Cruce. *Titulis enim vult, Martialis scilicet traductos delatores, quomodo? nomine omnium unus est communis? non hic: quia additam, quos & quam illustres quisque detulisset. Exempli causa. Hic est Titius, qui Camerinum detulit. Hic qui Lateranum, & talia. In libris legitur. Traducta est Gætulis, in aliis. Tradita Gætulis, & emendarunt. Traducta est Gyaris quod ego & ratio facile refellant. In hoc libro, de Cruce, fusè agit Lippius, de titulis quos damnatis apponere solebant antiqui.*

Nec cepit.] Tantus fortè erat delatorum numerus, ut in arena congeriri non potuerint: vel intellige tantummodo ignominie causa traductos fuisse per arenam, & deinde in exilium missos. Sensus est; de-

latores non fuerunt additi arenæ: Suetonius in Tito cap. 8. mentem nostram explicuit: *Inter adversa temporum, & delatores, mandatorumque erant ex licentia veteri. Hos assidue in foro flagellis ac fustibus castos, ac novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subiecti in servos, ac venire imperavit: Partim in asperissima insularum vehi. Alii legunt in asperissimas insularum.*

Aufonia ab urbe.] Romam intellige: Italia dicta est Aufonia ab Aufonio Ulyssis & Calypsus filio.

Impensis.] hoc est muneribus exhibitis: Nimirum præter alia munera quæ in civium gratiam exhiberi iussit Domitianus, dedit vitam, quoniam ejecit delatores qui vitæ & bonis civium insidiabantur.

Blanditur Casari de spectaculo Pasiphaës. V.

JUNCTAM Pasiphaën Dictæo, credite, tauro.
Vidimus; accepit fabula præsta fidem.

Fidem adhibete Pasiphaën conjunctam fuisse tauro Cretensi; Spectavimus; Fabula antiqua

A 3

Nec

Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas: *falsa est vera. Nec antiquitas remota, & Cæsar, sibi nimium placeat: Quidquid fama nar-*

rat, id ipsum tibi suppeditat arena.

Junctam Pasiphaën.] Pasiphaë filia Solis, & uxor Minois Regis Cretæ arsit amore tauri, hæc fabula satis nota.

Didæo.] Cretensi a Didæa monte Cretæ.

Nec se miretur.] Propter sua miracula, aut potius propter fabulas, quæ in Am-

phitheatro Domitiani verè repræsentabantur. Simile spectaculum exhibuerat Nero. Suetonius in Nerone cap. 12. *Taurus Pasiphaën ligneo iuvenae simulachro abditam ipsi, ut multi spectantium crediderant,*

Blanditur Cæsari

de venatione mulierum. VI.

BELLIGER invictis quod Mars tibi sævit in armis,

Non fatis est, Cæsar, sævit & ipsa Venus.
Prostratum Nemees & vasta in valle leonem,

Nobile & Herculeum fama canebat opus:
Prisca fides taceat: nam post tuæ munera Cæsar,

Hæc jam foeminea vidimus acta manu.

Non sufficit, & Cæsar, quod Mars bellicosus tibi furit in armis insuperabilibus, Venus quoque ipsa furit. Fama narrabat egregium Herculis factum, leonem profligatum deserta in valle Nemees. Vetera monumenta fileant: etenim, & Cæsar, post tua spectacula, jam spectavimus hac falsa manu muliebri.

Mars tibi sævit.] Hoc est in specie figurae tua: ut in Augusti specie Mercurius pugnavit in terris. Horatius lib. 1. carm. 2. Sic Marcellus. Vel in tuam gratiam sævit. Videat lector.

Sævit & ipsa Venus.] hoc est non viri tantum tibi venatores, sed & foeminae tibi sunt venatrices. Suetonius in Domitiano cap. 4. *Nam venationes gladiatorum, & noctibus ad lychnuchos: Supple, commisit; Nec virorum modo pugnat, sed*

& feminarum.

Nemees.] Sylva est in Peloponneso inter Mycenæ & Nemeam, ubi leo ab Hercule fuit interfectus, legunt alii. *Prostratum Nemees in vasta valle leonem.*

Hæc jam foeminea.] In arenam enim descendunt Romanæ foeminae. Juvenal. Sat. 1.

Mavia Tuscan
Fingat aprum, & nuda teneat venabula mamma.

Pœna Laureoli. VII.

QUALITER in Scythica religatus rupe Prometheus,

Affiduam nimio pectore pavit avem.

Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso,

Non falsa pendens in cruce Laureolus.

Vivabant laceri membris stillantibus artus,

Quemadmodum Prometheus Scythico Saxo affixus, visceribus venascentibus nutritis volucrum adherentem: ita Laureolus suspensus in patibulo non ficto objecit spoliatum corpus urso Britannico. Artus discepti palpitabant, membra

Inque

SPECTACULORUM LIBER.

Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis ille paternæ,

Vel domini jugulum foderat ense nocens.
Templa vel arcano demens spoliaverat auro,
Subdiderat sævas vel tibi Roma faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, poena fuit.

cruore manantibus, & nulla facies corporis erat in toto corpore. Tandem ille persolverat penas mortis paternæ, aut reus gladio transfoderat colulum heri sui. Aut infans furatus erat in templis aurum secretum; vel tibi, ô Roma, suppojerat tadas crudeles. Hic nefarius superavit scelera prisca fama, in quo supplicium fuit, quod fuerat fabula.

In Scythica rupe.] In Caucaſo quem Scythæ accollunt: & pars est Tauri montis, inter Pontum Euxinum & mare Caspium. Vide Epig. 46. lib. 9. infra. Nora est Prometheus tabula, quem Caucaſo affixit Jupiter, quod furtim e cælo ignem subduxisset; ex cuius renascentibus quotidie visceribus aquila, vel ut aliis placet, vultur nutriebatur. Legendus Æschilus, in Prometheus victo.

Caledonio urſo.] Caledonia regio Britanniz, ubi sylva densissima, unde sævi urſi Romam mittebantur. Caledonii Ptolemæo Scythæ populi. *Rossia* eorum tractus videtur vocari. Buchananus vocat *Duncalden*. Vide Epig. 44. lib. 10. Alii *viscera*. Enimvero non solet Poëta repetere easdem voces.

In cruce Laureolus.] Maleficus quidam sub nomine & persona Laureoli, qui fuerat olim latronum dux, de cuius in cruce

acti supplicio Romæ identidem mimus agebatur. Suetonius in Caligula cap. 17. Et cum in Laureolo mimo in quo actor proſpiciens se ruina sanguinem vomuit, &c. Juvenal. Sat. 8. versu 186.

Laureolum velox etiam bene Lentulus egit
Judice me dignus vera cruce:

Versus sequentes ut adulterini à quibusdam rejiciuntur perperam: his enim additis crudelitatis nota, quæ Domitiano iniuri potuisset, deleatur.

Templa vel arcano.] hoc est vasa aurea ad usum sacrificiorum: vel fortè intelligit aurum in templis custodiæ causâ depositum.

Qua fuerat fabula.] Sensus est. Alii quidem mimi Laureoli actores fidas tantum & mimicas penas dederunt, hic verò latro veras luit.

De Dædalo. VIII.

DÆDALE Lucano cum sic lacereris ab urſo,
Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas.

O Dædalo quam optares nunc esse instructus tuis alis, cum ita dilaniaris ab urſo Lucano.

Dædale.] Nota est Dædali historia ex lib. 8. Metam. Ovidii. Hic verò damnatus coactus est Dædalum imitari, & per aërem volare, delapsus autem ab urſo dilaniatus est. Simile spectaculum legitur apud Suetonium in Nerone cap. 12. *Icarus primo statim comatus juxta cubiculum ejus decidit, ipsumque*

cruore resperpsit.

Lucano urſo.] Ex Lucania Italiæ provincia hodie *Basilicata*, in regno Neapolitano unde immanes urſi Romam mittebantur. Plinius. lib. 3. cap. 5.

Quam cuperes.] Habere pennas quibus a Creta avolaſti. Alii tunc.

De rhinocerote

pugnante cum tauro. IX.

PRÆSTITIT exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,

Quæ non promisit prælia, rhinoceros.

O quam terribiles exarsit pronus in iras!

Quantus erat cornu, cui pila taurus erat?

Rhinoceros datus in spectaculum per totam arenam ishi præbuit, à Cæsar, pugnam quam non est pollicitus. O quam horribili ira accensus est incurvus! Quantum cornu habebat, quæ extollebat taurum, veluti pilam.

De Rhinocerote.] Marcellus sic. Fuisse plenius lemma de pugna tauri ac rhinocerotis.

Quæ non promisit.] Quia non potuit aliquandiu ab amphitheatralibus magistris irritari. De rhinocerote agit Plinius lib. 8. cap. 20. *Longitudo ei par, cum Elephantio scil. crura multo breviora, color buccinus. Ip*

eius summa nare cornu est. Pronus, hoc est cornu incurvato, Promisit. Alii promissi.

Cui pila.] Pilæ dicebantur vestes in globum & speciem pilæ collectæ, quæ obiciebantur cornibus taurorum. ut irritarentur. Vide Epig. 19. infra Epig. 43. lib. 2. Epig. 53. lib. 14.

De leone qui gubernatorem offendit. X.

LÆSERAT ingrato leo perfidus ore magistrum,

Aufus tam notas contemnerare manus:

Sed dignas tanto perfolvit crimine pœnas,

Et qui non tulerat verbera, tela tulit.

Quos decet esse hominum tali sub principe mores,

Qui jubet ingenium mitius esse feris?

Leo infidelis vulneraverat rectorem suum dens inmemori, ausus violare manus adeo sibi cognitas: sed supplicium pertulit debitum tanto scelere, & passus est jacula, qui non erat passus virgas. Quam indolens habere debent homines sub talis Imperatore, qui vult feris inesse leniorem naturam?

Laferas ingrato.] Oblitus nempe beneficiorum quæ a suo rectore acceperat, sed forte irritatus & crudeliter verberatus fuerat, alioquin animal est gratissimum, ut narrat Gellius cap. 14. lib. 5. De Androgo

& leone. Vide Epig. 75. lib. 2.

Qui jubet ingenium.] Hoc est qui vult feras habere mores humanos: sic a clementia commendat Domitianum.

De urso

viscato, XI.

PRÆCEPS sanguinea dum se rotat urfus arena,

Implicitam visco perdidit ille fugam,

Splendida jam tecto cessent venabula ferro,

Nec volet excussa lancea torta manu.

Dum Ursus rursus se voluit in orbem per arenam cruentam, strittus visco stitit fugam. Nisi venabula jam quiescent recondito ferro, nec hasta volet vibrata manu agitata. Venator deprendat

Deprendat

Deprendat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

*dam in vacua aëre, si labet
capere feras arte aucupis.*

Perdidit ille fugam.] Pro fuga intellige vim fugiendi, & epithetum *implicitam*, per metalepsim fugæ tribuitur, quod urso fugienti conveniebat. Alii, *implicitus*,

Si captare feras.] Captare, verbum est proprium aucupii, deprehendere autem venationis, quasi dicat jam venator aucupio feras veluti aves capere.

De sue, quæ ex vulnere peperit. XII.

INTER Cæsareæ discrimina sæva Dianæ
Fixisset gravidam cum levis hasta suem;
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.

O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset faucibus telis,

Omnibus ut natis triste pateret iter.
Quis negat esse satum materno funere Bacchum?

Sic genitum numen credite: nata fera est.

Cum levis hasta perfodisset suam gravidam, inter pugnas crudes Diana Cæsareæ, partus erupit ex plaga aram-nosa parentis. O sæva Lucina, hoc ne fuit genuisse? Illa optasset interire vulnerata multis telis, ut tristis aperiretur via omnibus natis. Quis infidatur Bacchum esse natum ex materna plaga? credite ita Deum procreatum: nam sic genita est fera,

Cæsareæ Diana,] Per metonymiam ponit Dianam pro venatione quam Domitianus exhibuit in amphitheatro: Dianæ enim sacra est venatio.

O Lucina.] Dea partuum præses, quæ & Juno dicitur & Diana. Terentius in Andria,

Juno Lucina fer opem.

Parturientibus verò subvenire dicitur Diana, quod sine dolore Latona eam in utero

gestasset & peperisset, ut canit Callimachus in hymno Dianæ. Sensus est, hoc nam modo, quæ Diana, parturientes adjuvas?

Omnibus ut.] Ex hoc versu patet non omnes editos in lucem carulos, sed quosdam cum matre perisse.

Quis negat.] Natus est Bacchus ex Semele fulminata, & nutritus intra femora Jovis. Vide Epig. 67. lib. 5. fabulosam hanc historiam sic lepidè irridet Poëta.

De eadem. XIII.

ICŒA gravitelo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.

O quam certa fuit librato dextera ferro!

Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.

Expertæ est nūmen moriens utriusque Dianæ,

Quæque soluta parens, quæque peremta fera est.

Sus genitrix amisit vitam simul & impertiit vulnerata lethali jaculo, & vulnere transfusa. O quam directè dextera contorsit telum! ego arbitror hanc fuisse manum Lucinæ. Occumbens periclitata est nomen utriusque Dianæ, & qua mater liberata est, & qua fera est occisa.

Nomen utriusque Diana.] Venatricis, scilicet, & obstetricis.

De sue pręgnante. XIV.

Sus fera jam gravior, maturi pignora ven-
tris

Emisit foetum, vulnere facta parens.

Nec jacuit partus, sed matre cadente cucur-
rit.

O quantum est subitis casibus ingenium!

*Sus fera mox paritura facta
mater vulnere edidit partum
pignora uteri maturi. Nec fa-
tus procubuit, sed cucurrit mo-
riente genitrice. O quanta est
solertia eventibus repentinis!*

Pignora.] Hoc est partum edidit pignus,
scil. ventris; appositio est, legunt alii *pi-
gnore*, alii *pondere*.

O quantum est subitis.] Quam multa fiunt
casu, quę nullo ingenio, nulla machina
effici potuissent.

*De Carpophoro
venatore fortissimo. XV.*

SUMMA tuę, Meleagre, fuit quę gloria
famę:

Quantula Carpophori portio, fusus aper!

Ille & præcipiti venabula condidit urso,

Primus in Arctoi qui fuit arce poli:

Stravit & ignota spectandum molę leonem,

Herculeas potuit qui decuisse manus,

Et volucrem longo porrexit vulnere pardum,

Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

ria suę, adhuc vigeat.

*Jacens aper, & Meleagro,
summum fuit decus tuę famę,
quam verò exigna pars Car-
pophori! Ille quoque venabula
transfudit ursam irruen-
tem, qui maximus fuit in
arce poli Septentrionalis: præ-
figavit etiam leonem conspi-
cuum proceritate inaudita,
qui potuit honestare manus
Herculis; & mortifero vulne-
re extendit pardum velocem,
cum reportaret metcedem glo-
ria.*

Summa tuę.] Meleager comitatus Ata-
lanta aprum Calydonium interfecit, unde
summam gloriam reportavit. Ovidius lib. 8.
Metam. Pausanias Meleagri meminit in
Messeniis.

Quantula Carpophori.] Juvenis erat Do-
mitiano carissimus, quod mirus esset exci-
piendis venabulo feris. Legunt alii, *est quo-
ta*, sic lib. 5. Epig. 66. *quota pars spectatur
arce.*

Primus in Arctoi.] Arx sumitur hęc pro
sylvis in montibus Septentrionis. Alii,
anc.

Pardum.] Qui mas pantherę vocatur
a Plinio cap. 17. lib. 8. de cujus ce-
leritate agit Oppianus lib. 3. Cyue-
get.

Adhuc poterat.] Adhuc habebat vires in-
tegras.

De tauro

qui Herculem sustulit in cælum. XVI.

RAPTVS abit media quod ad æthera taurus arena;

Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.

Vexerat Europen fraterna per æquora taurus,

At nunc Alciden taurus in astra tulit.

Cæsar, atque Jovis confer nunc schema:
juvenci

Par onus ut tulerint: altius iste tulit.

Non tam artificio quam pietati tribuendum est, quod taurus cælum petis abreptus de media arena: Taurus portaverat Europen per undas fratris Neptuni, sed taurus nunc rapuit Herculem in cælum. Compara nunc figuram Jovis & Cæsaris: fac juveni par tulerint pondus æquale, iste altius portavit.

Non fuit hoc artis.] Jupiter in taurum conversus per undas fratris Neptuni vexit Europen: Ovidius lib. 2. Metam. Nunc idem Jupiter sub figura tauri fingitur tollere in aërem Alciden suum filium, Domitianum nempe qui se Herculem prædicabat. Epig. 104. lib. 9.

Hæc minor Alcides; major quæ gessit audi.

Alii, ut comparatio magis quadret, intelligunt ipsum Domitianum fuisse inclusum in hac machina quæ Herculem sustulit in cælum, id est in amphitheatri fastigium. Durum tamen hoc sentire, inquit Raderus, & sanè periculosum Imperatori. Judicet lector.

Confer nunc schema.] Compara taurum a Domitiano effictum eum Jove in taurum converso. Legunt alii *Confer nunc stemma, juvenis.* Alii *Confer nunc, Roma, juvenis.*

Par onus ut.] Licet tulissent onus æquale (quamvis nec onus par fuerit, per undas enim Jupiter puellam, Domitiani verò machina Herculem per aëtem rapuit.) ætamen, inquit poëta, Domitiani taurus altius portavit suum onus, atque ita nobilior est. Videtur poëta ludere in voce, *altius*, hoc sensu, per altum mare vexit Jupiter suam puellam, at per aërem altiorrem portavit Herculem taurus Domitiani.

De supplice elephante. XVII.

QUOD plus, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,

Hic modo qui tauro tam metuendus erat:

Non facit hoc jussus; nulloque docente magistro,

Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

O Cæsar, quod hic elephantis pius & summissus te veneratur, qui paulò ante adeo formidandus erat tauro, non facit hoc imperatus; nec nullo erudiente magistro, mihi fidem adhibe, habet ille quoque sensum tui numinis.

Adorat.] Plinius lib. 8. cap. 1. Nam quod ad docilitatem attinet Regem adorant, genas submittant, coronas porrigunt. Vide cap. sequentia. 3. 4. 5.

Nulloque docente.] Legunt alii *nullo docente magistro*, accipe hoc non *ingeniosum*, dictum a poëta, quod sine magistro faciat, *versè* enim bellus prudens intelligit per se

etiam principis majestatem Raderus.

Numen sentit.] Sensum religionis habere elephantos docet Plinius lib. 8. cap. 1. Religio quoque siderum, solisque ac Lunæ veneratio. Nempe est Elephantis. Domitianus verò Deum se prædicabat cui ingeniosè blanditur poëta: cujus numen ab elephante ut a populo Romano adorari intelligit.

De.

De tigride, & leone
ab illa lacerato. XVIII.

LAMBERE securi dextram consueta ma-
gistri.

Tigris ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:

Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausä est tale nihil, sylvis dum vixit in altis:

Postquam inter nos est, plus feritatis ha-
bet.

*Tigris summum decus montium
Hyrcania solebat lingere ma-
mam custodis tuti. Cradelis
discerpit dente furenti sævum
leonem: res inaudita, nec ul-
lis seculis nota. Dum vixit
in densis sylvis, non ea fuit
audacia: ubi ad nos translata
est, ferocior evasit.*

Hyrcano jugo.] Hyrcania Asiæ regio de
qua Strabo lib. 11. & Plinius lib. 6, cap. 6.
In cujus montibus tigres sunt ferocissimæ.
Virgilius lib. 4. *Aeneid*,

*Hyrcaneque admorant ubera
tigres.*

Rara gloria.] Quod hæc tigris alias ma-
gnitudine superabat.

Plus feritatis.] Hoc est animosior evasit,
utpote quæ fortitudinem a Romanis acce-
perit. Intelligunt alii hoc loco Romanos
& ipsum Imperatorem carpi a nostro Poë-
ta, apud quos feræ crudeliores fierent,
cum mitiores esse debuissent. Sed hoc Mar-
tiali periculosissimum fuisset.

De elephante
qui taurum interfecit. XIX.

QUImodò per totam, flammis stimula-
tus, arenam

Sustulerat raptas taurus in astra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

*Taurus qui paulò ante per omni-
nem arenam igne incitatus ja-
staverat in calum pilas abrep-
tas, denique petiit percussas
ardore cornuto, dum credit ita
facile posse jactari elephan-
tum.*

Cornuto ardere.] Ita cornuta, hoc est
cornibus irati elephantis, seu dentibus quos
cornua vocat, ut Epigr. 73. lib. 1. Pausa-
nias lib. 5. *Ad hæc, dentes igne domari ne-
queunt: at bovm & elephantorum cornua sic
igne emolliuntur, ut vel ex tereis planam,
vel aliam quamlibet accipiant figuram.* Rami-
resius legit *cornuto ardore petitus*, id est,
inquit, toto conatu cornuum ardentium
nisus est taurus in altum tollere elephan-
tum, & petitus est cornuto ardore, hoc
est cornuum suorum vehementia ipsa victus
est: hunc loquendi modum usurpavit Plau-
tus in Captivis act. 1. scena 2.

*Postquam natum tuus petitus est ho-
stium.*

subintelligitur imperii, & passivè sumitur,
id est ab hostibus victus. Judicet lector.

Sic tolli.] Veluti pilas objectas, quæ fio-
bant aliquando ad instar humanæ effigiei,
ex pannis purpureis fœno stramineve
factis, quo colore tauri maximè efferrantur.
Vide Epig. 9. supra. Rutgerius huic Epi-
grammati subjungit duos versus qui sunt in
fine hujus libri:

*Cedere majoris virtutis fama secunda est:
Illa gravis palma est, quam minor hostis
habet.*

Quo sensu videat lector:

Assentatur

Affentatur Cæsari

quem ab indulgentia commendat. XX.

DUM peteret pars hæc Myrinum, pars
illa Triumphum.

Promisit pariter Cæsar utraque manu.
Non potuit melius litem finire jocosam.
O dulce invicti principis ingenium!

Dum factio hæc Myrinum postularet, illa vero Triumphum, Cæsar pollicitus est simul ambabus manibus. Nequivit melius decedere contentionem facetam. O suavem solertiam Imperatoris invicti!

Dum peteret pars.] Duas intellige factiones amphitheatrales, quarum altera Myrinam, cujus meminit Epig. 29. lib. 12. altera Triumphum gladiatores eximios postulabat. Suetonius in Domitiano cap. 4. *Præterea Quæstoris muneribus, quæ olim ommissa revocaverat, ita semper interfuit, ut populo potestatem faceret, binæ paria esse ludu postulandi, quæ novissima aulico apparatus ig-*

duceret. Quæstores suis impensis munera edere cogeantur: at Domitianus e sua familia duos istos gladiatores libenter concessit, atque extensa utraque manu duabus factionibus diversa petentibus benignè satisfecit. Subtilius Scaliger explicat: nempe promisit Imperator gladiatores pugnäturos utraque manu, seu binis ficiis, sine parma, &c.

Ad Cæsarem

de Orphei fabula in amphitheatro exhibita. XXI.

QUICQUID in Orphea Rhodope spe-
ctasse theatro

Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Reperunt scopuli, mirandaque sylva cucur-
rit,

Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Affuit immixtum pecudum genus omne fera-
rum,

Et supra vatem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso,
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

O Cæsar, arena representavit tibi quidquid Rhodope fertur vidisse in theatro Orphei. Saxa reperunt, & admirabilis sylva cucurrit, quale fuisse fertur nemus Hesperidum. Promiscuè interfuit omne genus ferarum pecudum, & plurima volucres suspense fuerunt super poetam. Sed ipse prociubus discriptus ab urso immemori: nihilominus ut hæc res est peracta, sic alia fuit excogitata.

Rhodope.] Mons Thraciæ de quo jam dictum Epig. 3. supra.

Orpheum theatrum.] Nec arte nec manu factum, sed nativum: vallis nempe fuit, qualis describitur a Seneca in Troade act. 5.

& clivo levi

*Erecta medium vallis includens locum
Crevit theatri more.*

Lege Ovidium in fine lib. 10. & initio lib. 11. Metam. *Oppeus* substant. *Oppeus* adjectivâ.

Reperunt scopuli.] Mediam nempe in arenam sylvæ & saxa trahebantur machinis quibusdam miro artificio fabricatis.

Nemus Hesperidum.] Quarum horti describuntur a Virgilio, Plinio, Solino in Mauritania Tingitana. Prope Lixum urbem, ita Ortelius. In illis hortis pomæ erant aureæ, quorum mentionem facit Athenæus lib. 3. cap. 5.

Pecudum genus.] hoc est omne genus ferarum cuncta mansuetarum adfuit.
Pecus

Pecus pecudis significat omne animal quod gregatim pascitur. Justin. Inst. de lege Aquilia, veluti boves, equi, asini, &c. Aliquando tamen sumitur pro omni animali præter hominem. Virgilius 4. Georg. de apibus loquens,

— *pecudum custodia solers.*

Lucretius de piscibus agens,

Squamnigera pecudes.

Aliàs pro ove, quo sensu hic accipitur meo iudicio, nempe omnes feræ veluti oves

manuere canentem Orpheum audiverunt. Legunt alii, *adfas inimicum pecori genus omne ferarum.*

Ab urso ingrato. Qui vatis musicam crudelitate compensavit. Hic Orpheus datus in spectaculum, ab urso in arenam missus dilaniatus fuit, qui Mænadum partes explevit, a quibus verus Orpheus discerptus fingitur. Ovidius lib. 11. Metam. Ultimam verum non esse Martialis suboluit Gronovio.

De rhinocerote

pugnante cum urso. XXII.

SOLLICITANT pavidum rhinocerota magistri,

Seque diu magnæ colligit ira feræ:

Desperabantur promissi prælia Martis:

Sed tamen is rediit cognitus ante furor.

Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,

Jaçtat ut impositas taurus in astra pilas.

Dum imidi reñores irritant rhinocerota, & sensim crescit ira ingentis bellua, certamina Martis promissi desperabantur: sed tamen illa ferocitas antea nota reversa est: etenim gemino cornu ita crexit ponderosum ursum, sicut taurus in caelum mittit pilas obiectas.

Prælia Martis. id est venatio arenæ in qua colebatur Mars.

Seque diu. Difficilè enim irritabatur rhinoceros epig. 9. supra.

Gemino cornu. Rhinoceros geminum cornu habet. Pausanias lib. 9. *εἶδον δὲ καὶ τῷ ρινόκερω τὴν πρὸς τὴν αἰδομένην, ἥς ἐπὶ τῷ σωματικῷ νότῳ ἔχουσιν ἰνὸν κέρατα, ὅτι σφίσις ἐπ' αὐτῶν τῇ βίῃ ἐν ἰσχυρῇ κίεσις, καὶ ἄλλο ὅτι*

αὐτὸ ἐν ἰσχυρῇ, &c. Latine: Vidi etiam Æthiopicos tauros, quos ex re ipsa rhinoceros nominant, quod illis e nare extrema cornu prominet, & paulò superius alterum non sanè magnum. Legunt alii *urum*, hoc est bovem sylvestrem cui imperitum vulgus bubali nomen imposuit, teste Plinio lib. 8. cap. 15.

Pilas. De quibus dictum epig. 19. supra.

De Carphophoro

venatore quem a dexteritate & robore laudat. XXIII.

DORICA quam certo venabula dirigit ictu

Fortis adhuc teneri dextera Carphophori!

Ille tulit geminos facili cervice juvencos:

Illi cessit atrox bubalus atque bison:

Hunc leo cum fugeret præceps in tela cucurrit:

I nunc, & lentas corrippe turba moras.

Quam certo ictu manus strenua Carphophori adhuc teneri regit tela Dorica! Ille interfecit duos tauros, quorum cervicem agilis erat; bubalus ferox, & bison ab ipso victus est: cum leo hunc vitaret, impetuosus irruit in venabula: tunc, à multitudine, & incussa cunctationes tardas.

Dorica. Doreæ teste Homero in Odyssæa & Crete sunt populi, Cretenses verò

sagittandi arte peritissimos fuisse nemo nescit. Alii Dorica interpretantur Græca,

et, quod venabuli auctores fuere Græci. Turnebus lib. 17. cap. 2. Dorica interpretatur Laconica: juvenis enim Laconum, inquit, montes venatu assidue lustrabat, venabula gerens: nemo autem ignorat eos Dorici generis fuisse,

Facili cervice.] hoc est nullo labore, sed facili nisi portavit duns tauros a se occisos; alii explicant *talis* interfecit *facili cervice*, hoc est, inquit, taurorum cervix facile ferro violata est. Ramiresius intelligit facilem cervicem taurorum, nempe qui facile caput movebant, quo Carpophori tela declinarent. Itaque quantumvis facili & agili cervice tauros occidit: quæ sententia vide-

tur melior.

Bubalus a que bison.] Plinius lib. 8. cap. 15. *Paucissima Scythia gignit inopia fructuum: paucas confirmata illi Germania. insignis tamen bonæ ferorū genera, iubatos bisontes, excellentique & vi, & velocitate viros, quibus imperitiam vulgus bubalorum nomen imponere cum id gignat Africa, vitali potius, cervicis quadam similitudine.*

Inane.] Vox est insultantis, sic populo insultat Poëta quod certaminis moram aliàs impatienter ferret, quem jam conqueri non posse tubintelligit, cum feras celerrimè interficiat Carpophorus.

De naumachia Domitiani. XXIV.

SI quis ades longis serus spectator ab oris,
Cui lux prima sacri muneris ipsa fuit:

Ne te decipiat ratibus navalis Enyo;

Et par unda fretis; hîc modò terra fuit.

Non credis? spectes, dum laxent æquora
Martem;

Parva mora est; dices, hîc modò pontus
erat.

O spectator si quis tardè huc venisti a regionibus remotis, qui primo hoc die vides sacrum spectaculum: ne te navibus circumveniat navalis Enyo, nec unda aequalis mari: hîc paulò ante tellus fuit. Non adhibes fidem? attendas, dum mare solvat Martem; brevis cunctatio est, affirmabis, hîc paulò ante erat mare.

Serus.] Nempe propter itineris longitudinem primum ades sacro spectaculo, quod Neptuno esset dedicatum, vel fortè sacrum dicitur, quod a divo Domitiano edere-
retur.

Navalis Enyo.] hoc est prælium navale. Enyo enim Bellona bellorum Dea, Martis soror, significat prælium per metonymiam.

Spestes.] hoc est attendas: alii interpretantur expectes: sed verbum *spectare* non videtur significare expectare, nec hujus significationis exemplum reperire potui. Videat lector. Præterea non repeteret Mar-

tialis, *parva mora est*, hoc est non expectabis diu.

Dum lauent.] id est, dum emissâ aqua locum det gladiatoribus, qui aqua impediebantur ne in arenam descenderent. Suetonius in Tito cap. 7. *Dedit & navale prælium in veteri naumachia, ibidem & gladiatores, atque uno die quinque millia omne genus ferarum.* Post naumachiam ergo exhibebantur aliquando gladiatores, ut patet ex hoc loco, unde colligo & ex verbis etiam nostri Poëtæ, navali huic Domitiani prælio successisse gladiatores quibus præest Mars.

De Leandro naumachiaro. XXV.

QUOD nocturna tibi, Leandro, peper-
cerit unda,

Define mirari: Cæsaris unda fuit.

Cum peteret dulces audax Leandrus amores,

Et fessus tumidis jam premeretur aquis;

Sic miser instantes affatus dicitur undas:

O Leandro, suum impone admirationi tuæ, quod tibi ignoveris finctus nocturnus: finctus fuit Cæsar. Cum audax Leandrus adiret suam amicum, & iam defatigatus urgeretur undis inflatis, infelix fertur ita allocutus argentes

Parcite.

Parcite, dum propero; mergite, dum re-
deo.

*suillus: ignoscite festinanti;
me verò redonantem obruisse.*

Quod nocturna.] Leandri noctu natantis ad Heronem suam amicam historia facis nota ex epistola 17. Ovidii exhibitae est, cujus fabulae actor ex undis Caesaris evasit: sed vero Leandro non pepercerunt fluctus

maris, quod Nepruni essent, quem sciticia accusans, Domitianum a clementia commendat noster Poeta. Vide Epig. 181. lib. 14.

De natatoribus

varios in aquis ludos facientibus. XXVI.

LUS IT Nereidum docilis chorus æquore toto,

Et vario faciles ordine pinxit aquas.

Fuscina dente minax, nexu fuit anchora cur-
vo:

Credidimus remum credidimusque ratem:

Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,

Lataque perspicuo vela tumere sinu.

Quis tantas liquidis artes invenit in undis?

Aut docuit lusus hos Tethys, aut didicit.

ludos, aut ipsa edocta est.

*Flexibile Nereidum agmen la-
sit toto mari, atque expressit
diversas figuras in aqua obse-
quente. Tridente dente minans
fuit representatus anchora
quoque exhibitae curvato na-
va: putavimus naviculam,
& putavimus remos adesse: &
jucundum naviculariiis Casto-
ris & Pollucis astrum splen-
dere, & vela ampla surgere
sinu-explicata. Quis excogita-
vit tanta artificia in aquis
fluidis? aut Tethys docuit hos*

Æquore toto.] hoc est per omne naumachiz spatium.

Nereidum chorus.] Nereides Nymphæ maris, Nerei & Doridis filiz de quibus Hesiodus in Theogonia, quas representaverunt natatores Domitiani in aquis ludentes.

Fuscina dente.] Ille chorus sic fuit ordinatus, ut ipsa natantium dispositio, modò tridentem, modò anchoræ speciem effingeret in aqua, modò etiam remos & naviculam compacli inter se natatores exprimerent.

Sidus Laconum.] Castor & Pollux Lacones dicti sunt a matre Leda quæ erat Laconia: sidus est navigantium amicum. Horatius ode 12. lib. 1. carm.

*Quorum simul alba nautis
Stella refulsit,*

*Defluit saxis agitatae bismor:
Considunt venti: finguntque nubes.*

Plinius lib. 2. cap. 37.

Aut didicit.] Tethys Dea maris epig. 3. supra hos ludos didicit a Domitiani natatoribus, aut ipsa docuit. Suetonius in Domitiano cap. 4. in amphitheatro navale quoque, supple commisit prælium. Alii tamen hoc Nereidum spectaculum ad Titum referunt freti Dionis auctoritate in Tito; ἡ γὰρ θίασος αὐτῷ ἐκείνῳ ὑδατος ἐξαίφνης πληρώσας, εἰσήγαγε μὲν καὶ ἵππους, καὶ ταύρους καὶ ἄλλα πᾶσι χερσὶν διδιδασκόμενα πᾶσι δὲ ἐπὶ τῇ γῆς πρῶτην, καὶ ἐν τῷ ὑγρῷ εἰσήγαγε δὲ καὶ ἀνθρώπους ἐπὶ πλοίων, &c. Nam amphitheatro derepente aqua impleto, in ipsum equos taurosque, aliaque mansueta animalia introduxit, quæ facere didicerant ea quæ in terra consueverant. In hanc aquam introducti sunt homines in navibus, &c.

Blasphetur

Blanditur Cæsari
de pugna Carpophori bestiarum. XXVII.

SÆCULA Carpophorum, Cæsar, si prisca
tulissent,

Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa
leonem,

Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuisset,
Huic percussa foret tota chimæra semel.

Ignipedes posset sine Colchide vincere tau-
ros:

Solvere & Hesionam solus, & Andromeden.

Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est
Bis denas pariter perdomuisse feras.

Si Carpophorus, à Cæsar, natus esset præcis temporibus, nullus amplius labor fuisset per orbem in monstris domandis. Marathon non tenuisset taurum, nec Nemee frondifera leonem, nec Arcas aprum Mænalium. Hæc dextera Carpophori armis munita interfecisset hytram una necesse, nullo illius ictu tota chimæra cæsa fuisset. Absque Medæ ope potuisset superare tauros ignipedes: atque solus liberare Hesionam, & Andromeden. Eximia Herculis laudes recenscantur: amplius est simul interfecisse viginti feras.

Carpophorum.] De quo epig. 23. supra, quem Herculi præfert Poëta.

Jam nullum.] Jam significat amplius hoc loco. Terentius in Andria act. 2. scen. 2.

Uxorem jam non dat Chremes.
Alii nullum in monstris.

Marathon.] Urbs est decem millibus passuum distans ab Athenis, hodie Marafona vel Maratona, quod ex Creta taurum a Pasiphaë adamatum Hercules adduxit ad Eurystheum, illicque illum interfecit. Alii tamen taurum Marathonium a Theseo domitum affirmant, de quo lib. 4. Anthologiz, & lib. 7. Metam. Ovidii.

Nemee.] Sylva Peloponnesi ubi leo ab Hercule prostratus est Epig. 6. supra.

Mænalium.] Mænalus mons Arcadiæ ubi ingentem aprum interfecit Hercules lib. 5. epig. 66.

Nemæa terror, & Arcas aper.

Hydræ mors una.] hoc est Lernæam illam pestem uno ictu interfecisset Carpophorus, quam multis repetitis vulneribus vix occidit Hercules, capitibus nempe aliis cæcorum loco renascentibus.

Chimæra.] Monstrum fuit triforme: habebat chimæ leonis caput, ventrem capræ, & draconis caudam, quod occidit Belle-

rophon. Ovidius lib. 9. Metam.

Hesionam.] Filiam Laomedontis Trojanorum regis objectam monstro marino, & devinctam saxo liberavit Hercules. Ovid. 11. Metam.

— regis quoque filia monstro

Poscitur aquoreo, quam diva ad saxa
revinctam

Vindicat Alcides.

Andromedem.] Quæ filia fuit Cephei regis Æthiopum, ceto exposita liberata est a Perseo pacto ejus nuptias. Ovidius 4. Metam. Manilius lib. 5. copiose describit hanc historiam.

Proposita est mercas, vesano dedere Pon-
to

Andromedem, teneros ut bellua manderet
artus

Ignipedes.] Ovidius 7. Metam. legit *Eripedes*. Hos verò tauros vellus aureum custodientes vicit Jason ope Medæ Colchidis, cujus historia satis patet ex Ovidio & Valerio Flacco.

Herculeæ laudis.] hoc est si labores Herculis numeros duodecim tantum & quidem diversis temporibus exantlatos reperies, at vero Carpophorus uno die viginti feras interfecit.

Laus Augusti

cujus naumachiam Domitiani naumachiae postponit.
XXVIII.

AUGUSTI laudes fuerant, committere
classes,

Et freta navali sollicitare tuba:

Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in
undis

Et Thetis ignotas, & Galatea feras:

Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,

Et domini Triton ipse putavit equos.

Dumque parat sævis ratibus fera prælia Ne-
reus,

Abiit in liquidis ire pedester aquis.

Quidquid & in circo spectatur, & amphithea-
tro,

Dives Cæsarea præstitit unda tibi.

Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:

Hanc norint unam secula naumachiam.

*Augusti gloria fuerat classes
inducere ad pugnam, atque
incitare mare classico. Quota
est hac pars Cæsaris nostri?
Thetis & Galatea aspexerunt
in aquis bellinas incognitas.
Triton ipse spectavit in pulve-
re maritimo quadrigas fervi-
dis, & credidit esse equos sui
heri. Et dum Nereus instruit
feras naves ad sava certamina,
recusat pedibus incedere in
undis fluidis. Aqua Cæsaris
opulenta tibi exhibuit quidquid
videtur in Circo & Amphitheatro.
Fucinus lacus, at-
que inertis Neronis stagna si-
cantur: unicam hoc navale
prælium innotescat posteris.*

Laus Augusti.] Melius inscriberetur *De
naumachia Cæsaris*. Ut plurimum corrupta
sunt lemmata a grammaticis inscripta. Li-
bro enim 13. & 14. tantum videntur appo-
sita ab ipso Martiale epig. 3. lib. 13. & epig.
2. lib. 14.

Committere classes.] De naumachia Domi-
tiani agit Suetonius in Domitiano cap. 4.

Et freta navali.] hoc est excitare præ-
lium navale.

Et Galatea feras.] Tauros puta, equos
&c. Vide epig. 26. supra. Galatea verò una
est Nereidum. De Thetide. Vide epig. 3.

In æquoreo pulvere.] Multi intelligunt
pontes leniter aquæ superficiei substratos,
& super hos currus tractos fuisse. Tacitus
lib. annalium 12. de naumachia Clau-
dii ait. *Eoque tempore inieci, altius ef-
fossi specus; & contrahenda rursus multitudi-
nis, gladiatorum spectaculum editur, inditis
pontibus pedestrem ad pugnam. Aquæ autem
spuma pedibus eorum currentium, vel
si pontes non fuerint, natantium excitata
imitabatur pulverem Circi.*

Ferventes currus.] Propter motum velo-
cem quò etiam in aqua fervidi trahebantur.

tur. Horatius ode 1. carm.

Melaeque fervidis

Evitata rotis.

Triton.] Salacia & Neptuni filius ejus-
demque tubicea.

Abiit.] Suo enim curru per undas ve-
hebatur: Nereus verò Deus maris Nerei-
dum scilicet pater, pro ipso mari etiam sum-
mitur. Vide Hesiodum in Theogonia.

Dives.] Omni ludorum genere abundans.
Cæsarea hujus vocis ultima producitur
propter sequentes duas consonantes. Alii
legunt *Cæsareo* amphitheatro nimirum.

Fucinus.] Marforum lacus ubi pugnam
navalem edidit Claudius. Tacitus loco supra
citato, & Suetonius in Claudio cap. 21.

Et pigri Neronis.] Quod solis voluptati-
bus deditus Nero, nihil principe dignum
fecerit, piger dicitur. Alii legunt *divi* forte
melius. De stagnis Neronis jam dictum
epig. 2. supra.

Secula.] Hic significant posteritatem.
Naumachia hic significat prælium navale,
alias locus est in quo fit pugna navalis,
Suetonius in Domitiano.

De Prisco & Vero gladiatoribus
qui diu Marte dubio pugnaverant. XXIX.

CUM traheret Priscus, traheret certamina
Verus,

Effet & æqualis Mars utriusque diu;
Missio sæpe viris magno clamore petita est:
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.

Lex erat, ad digitum posita concurrere palma:

Quod licuit; lances, donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui;

Pugnare pares, succubere pares.
Misit utrique rudes, & palmas Cæsar utri-
que:

Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæ-
sar,

Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

*Cum Verus & Priscus produ-
cerent pugnam, & diu par-
fisse pugna utriusque, popu-
lus crebro postulavit magna
voce missionem pro illis viris:
sed Cæsar obtemperavit edicto
suo. Editum verò erat pro-
posito premio pugnare ad digi-
tum: quod permissum fuit,
frequenter largitus est opsonia
in lances & munera
alia. Nihilominus inventus est
terminus pugna æqualis, æ-
qualiter certaverant: aquali-
ter quoque victi sunt. Cæsar
utrumque donavit rudibus, &
palmas. Solers fortitudo ve-
portavit hanc mercedem. O
Cæsar hoc non accidit sub ulla
imperatore, nisi sub te: cum duo
certarent, uterque victor evasit.*

Missio.] Erat scilicet, cum vulneratus
gladiator vitam a populo, vel principe,
aut munerario obtinebat. Hoc epigramma
desideratur in antiquis editionibus. Primus
Jof. Scaliger edidisse fertur.

Ad digitum.] hoc est pugnare sine spe
missionis, donec gladiatorum alter digitum
tollat, idest victum se fateatur. Ita hunc
locum explicat Musambertius. Alij inter-
pretantur *ad digitum concurrere*, digitis pu-
gnare, quod uno verbo micare. Quintilia-
nus lib. 8. cap. 5. *Contra eandem sententiam glo-
diatoris, cujus modo feci mentionem, ad digi-
tum pugnavi.* Hoc est digito pugnavi, sen-
sus est concursu digitorum a dimicatione

palmam inter se sortiti Verus & Priscus
gladiatores. Judicet lector. *Digitum* hic
accipit Raderus pro converso & infesto
Cæsar's pollice, qui signum mortis.

Quod licuit lances.] Ut ejusmodi donis
impatiemtem populum moraretur; vel po-
tius intellige opsonia missa gladiatoribus,
quibus vires rescirent.

Succubere pares.] Simul nempe alter ab
altero læsus est.

Rudes.] Erant virgæ quibus donati gla-
diatores ab arena liberabantur in omnem
vitam.

Victor uterque.] Hoc quasi miraculum
felicitati Domitiani tribuit Poëta.

De dama & canibus. XXX.

CONCITA veloces fugeret cum dama
molossos,

Et varia obliquas necteret arte moras,
Cæsar's ante pedes supplex, similisque roganti
Constitit; & prædam non tergere caes.

Hæc intellecto principe dona tulit,
Numen habet Cæsar. Sacra est vis, sacra po-
testas.

Credite: mentiri non didicere feræ.

*Cum dama commota fugeret
celerem canes, atque efferret
cunctationes obliquas diverso
artificio, humilis & precanti
similis se tenuit ante pedes
Cæsar's: & molossi non viola-
verunt prædam. . . Hæc cog-
nito imperatore obdedit munera.
Cæsar habet nomen, sacra est
vis, sacra potestas. Fidem
adhibete: fera nesciunt men-
tiri.*

Et varia obliquas. Legunt alii. Et varia lyncas uerberet arte mora. Hoc epig. non est in antiquis quibusdam editionibus.

Non tetigere.] Veriti scilicet numen Domitiani ad quem confugerat dama.

Hac intellecto.] Hujus carminis explica-

tio pendet ex superiori hexametro quod deest. Ultimi distichi sententia perspicua est.

Dama.] hoc est gratiam hanc consecuta est ut ipsi parcerent canes, sic videtur intelligere interpres græcus Joseph Scaliger.

Ad Cæsarem

cui excusat carmina extemplo facta. XXXI.

DA veniam subitis: non displicuisse me-
retur,
Festinat Cæsar qui placuisse tibi.

*Parce repentinis: qui prope-
rat, & Cæsar tibi placere,
non meretur injunctus esse.*

Alterum de pugna imparium. XXXII.

CEDERE majori, virtutis fama secunda
est.
Illa gravis palma est, quam minor hostis
habet.

*Secunda fama est fortitudinis
primas dare superiori. Palma
illa gravis est quam inferior
adversarius reportat.*

*Cedere majori.] Ut apud Virgilium de
Lauso 10. Æneid.*

*Hoc tamen infelix miseram solabere mor-
tem*

Æneæ magni: dextra cadis.

*Gravis est.] Quasi fructibus onusta. Hoc
est illustris & eximia est victoria quam
minor hostis reportat.*

Aliud, apud antiquum Juvenalis Scholiasten. XXXIII.

FLA VIA gens, quantum tibi tertius ab-
stulit hæres!
Pene fuit tanti, non habuisse duos.

*O Familia Flaviorum, quan-
tum tibi detraxit tertius hæ-
res! ferè utile fuit, non ha-
buisse duos.*

*Tertius heres.] Domitianus nempe in-
humanus & ferox, qui suæ genti dede-
cori fuit: ubique palam Domitiano pal-
patur Poëta, attamen hoc loco illum*

*acerbissimè carpit: quare Martialis esse vix
crediderim.*

*Non habuisse duos.] Vespasianum, & Ti-
tum.*

Spelt. 27 *epigr.* 6 *vers.*

Chimera] In *Num.* Latinorum Græcorumque (quippe Corinthi symbolum) obvia. En è M. Aurelii *Num.*

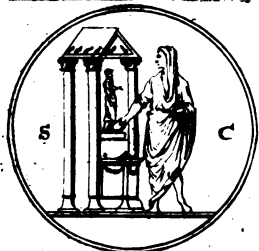
I Lib. 50 *epigr.* 4 *vers.*

Equis & arma] Unde & in Bilbilitanorum *Num.* armatus eques.

Spelt. 28 *epigr.* 6 *vers.*

Domini] Neptuni, quem curru innotentem exhibet Caracallæ pulchrum *Numisma.*

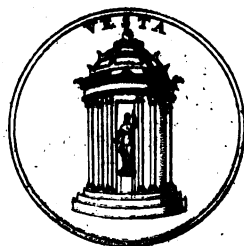
I Lib. 50 *epigr.* 31 *vers.*

Toga] Romanis proprium vestimentum. Sic & ipsi Imperatores in *Numis* togati.

I Lib. 32 *epigr.* 2 *vers.*

Lacones] Castor & Pollux qui in Romanis *Numis*, sive pedites, sive & equites, frequenter obvi. Hi verò è Maxentii *Num.*

I Lib. 71 *epigr.* 4 *vers.*

Veste] Etus æles obvia in Neronis & Vespasiani *Num.* apud *Lipsium*, lib. de *Vest.* *Ondannum* ejusque interpretem *Oncelium*.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER PRIMUS.

Epistola ad lectorem,

nulum virum probum conqueri posse de his scriptis.

SPERO me fecutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit, quisquis de se bene senserit, cum salva infimarum quoque personarum reverentia ludant; quæ adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abusi sint, sed etiam magnis. At mihi fama vilius constet, & probetur in me novissimum ingenium. Absit a jocorum nostrorum simplicitate malignus interpret, nec epigrammata meâ scribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingeniosus est. Lascivam verborum licentiam, id est Epigrammaton linguam excusarem, si meum esset exemplum: sic scribit Catullus, sic Marfius, sic Pedit, sic Gætulicus, sic quicumque perlegitur. Si quis tamen tam ambitiosè tristis est, ut apud illum in nulla pagina Latine loqui fas sit, potest epistola, vel potius titulo contentus esse. Epigrammata illis scribuntur, qui solent spectare Florales. Non intret Cato theatrum nostrum; aut si intraverit, spectet. Videor mihi meo jure facturus, si epistolam versibus clausero.

INTERPRETATIO.

Confero me statuisse talem modum meis libris, ut quicumque boni consensu sibi fuerit, nequeat conqueri de illis, cum jocentur salvo honore etiam personarum obscurarum; quam ita neglexerunt auctores prisca, ut abusi sint non solum nominibus propriis, sed etiam magnis. Sed fama comparetur mihi viliori pretio, & non dum cognita ingenti mei solertia laudetur. Malignos interpretes removeatur a simplicitate nostrorum ludorum, nec scribas mea epigrammata. Iniquè agit qui solers est in alieno libro. Purcarem lascivam libertatem verborum, hoc est linguam epigrammaton, si praverem exemplo: ita scribit Catullus, ita Marfius, ita Pedit, ita Gætulicus, ita quicumque perlegitur. Nihilominus si quis tam affeclatè morosus est, ut non liceat Latine loqui apud illum in nulla pagina, potest contentus esse epistola, aut potius inscriptione. Epigrammata scribuntur illis, qui consueverunt adesse Florales. Cato non ingredia-

tur theatrum nostrum; aut si ingressus fuerit, spectet. Censeo me facturum jure meo, si ab-
solvero epistolam carminibus.

Secutum.] Alii secuturum. Prior lectio melior.

Cum salva.] Lib. 10. epig. 33.

Hunc servare modum nostri novere libelli,

Parcere personis, dicere de vitiis.

Antiquis auctoribus] Lucilio nempe Catullo & multis aliis. De Lucilio Persius sat. 1.

— secuit Lucilius urbem,

Te Lupe, te Muti, & geminum fregit in istis.

Plinius lib. 36. cap. 6 *Hic namque est Mamurra Catulli Veronensis carminibus proficissus.*

Sed etiam magnis.] Principum scilicet, & nobilium virorum quos in famosis suis libris nominabant antiqui poetæ; sed nominibus fictis utitur Martialis lib. 7. epig. 11.

Ludimus innocuis verbis; hoc iure potenter

Per genium fama Castalitumque gregem.

Legunt alii *Ludimus innocuis: scis hoc bene, &c.*

Vilius constet] Quam illis antiquis qui ex aliorum infamia sibi famam quærebant. Lib. 7. epig. 11.

Ut mea nec iussit quos odit, pagina latis, E mihi de nullo fama rubore placet.

Novissimum ingenium.] hoc est, comparare famam sine alterius rubore res est ingeniosa, priscis poetis non cognita, nec ab illis usitata: volo ergo ingenium hoc novissimum, seu novam hanc scribendi rationem in me probari. Vilius ergo constet fama quam sibi vitiis notatis, personis vero silentio præteritis sibi comparat noster Poëta.

Nec epigrammata mea scribat.] hoc est aliter atque ego, interpreterur; nec fictorum nominum loco vera & propria substituat.

Verborum licentiam.] Apertam rerum pendendarum appellationem: hac de re prolixè agit Plinius Secundus lib. 4. epistola 14. Alii *verborum veritatem*. Videat lector.

Sic Catullus.] De his poetis dicemus suo loco: de Gæulico nihil reperi. Vossius in libro de poetis Latinis meminit Lentuli Gentulici poetæ, qui Tiberii ac Claudii temporibus fuit.

Tam ambitiosè tristis.] Morum severitas appellatur propriè ambitiosa tristitia, si aliquid affectationis ineit.

Latine loqui.] hoc est, simpliciter & apertè sine ulla verborum dissimulatione loqui: Latini enim simplices habebantur, & nomine proprio res singulas nominabant. Lib. 11. epig. 21.

Cæsaris Augusti lascivos livide versus

Sex lege, qui tristis verba latina legis.

Turnebus lib. 24. cap. 5. dicit verba latina appellari a nostro Poëta, quæ apertè & ingenuè lasciviam & flagitia enunciant: qualis est epigrammatum lingua.

Vel potius titulo.] Qui abhorret a lascivis epigrammatibus, legat tantum eorum lemmata. Epig. 2. lib. 14.

Lemmata si queris cur sint adscripta, docebo:

Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Florales.] Ludos institutos in honorem Deæ Floræ, quos describit Ovidius lib. 5. Fastorum lascivos prius.

Non intret Cato.] Vide epig. 3. infra.

Ad Lectorem

glorietur Poëta de fama sibi viventi concessa. I.

Hic est quem legis, ille quem requiris
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammatum libellis:

Cui lector studiosè, quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poetæ.

Hic quem evolvis, est ille Martialis quem queris, celebris per totum orbem acutis libris epigrammatum. O lector cupide, pauci poetæ post mortem consequuntur famam, quam concessisti ipsi vivo & audienti.

Post cineres.] Metonymia, id est post cinerem: raro enim excellentes viri laudantur, dum vivunt: rationem reddit Horatius.

Uris enim fulgore suo qui praegravat aures
Infra se positus, extinctus amabitur idem.
Vide ep. 10. lib. 5.

Ad

Ad Lectorem ubi libri venales. II.

QUI tecum cupis esse meos ubicunque libellos,

Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:

Scrinia da magnis, me manus una capit.
Ne tamen ignores ubi sim venalis, & erres

Urbe vagus tota: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

Qui cupitis meos libros vendi tecum in quovis loco, & optas factos habere longinquæ itineris; hos tibi compara, quos membranula stringit tabulis angustis: repono magnos in capsis, una manus me comprehendit. Tamen ne te fugias, ubi sim promercialis, & ne errans diseras per totam civitatem; eris certus me ductore. Inuestiga Secundum libertum periti Lucensis juxta templum Pacis & forum Palladis.

Membrana arctat.] hoc est qui exiguo volumine sunt compacti. Scribebant antiqui in membranis; & tabellis vel citreis, vel ex alia materia includebantur libri.

Quære.] Bibliopola erat hic Secundus. Turnebus lib. 18. cap. 3. *Suspicatur in patronum libertis ordinem quandam fuisse, quod*

alteri apud patronum priorem locum obtinerent: alteri proximum. Judicet lector. Alii Secundi ut sit nomen ipsius patroni: sed sine auctore.

Palladium.] Ita appellabatur forum Romanum ab æde Palladis quæ in eo fuit juxta templum Pacis.

Ad Catonem nimis austerum. III.

NOSSES jocosæ dulce cum sacrum Floræ,

Festosque lusus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum Cato severe venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

O Cato austere, quare theatrum adisti, cum non ignorares suave sacrificium Floræ festivæ, festosque ludos, & libertatem plebis? an idcirco tantum accesseris ut discederes?

Jocosæ dulce.] Floralia intelligit, quæ ab impudicis mulieribus nudis celebrabantur Romæ in honorem Deæ Floræ. Vide epistolam supra & epig. 36. infra. Præsentem autem Catonem populum pudit postulare

ut nimis nudarentur: quod cum cognovisset Cato, discessit e theatro: quod adire non debuit, cum impudicum Floralium morem non ignoraret. Alii hoc epigramma primum hujus libri ponunt.

Ad librum suum gestientem exire foras. IV.

ARGILETANAS mavis habitare tabernas,

Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacant.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi, juvenesque fenest-
que,

Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cum grande sophos, dum basia cap-
ptas,

Ibis ab excusso missus in astra sago.

O libelle, magis tibi placet degere in officinis Argiletanis, cum capse nostra tibi pateant. Non cognoscis, heu non cognoscis desipientiam Romæ dominæ: mihi fidem adhibe, Martia turba nimium sapit. Majores nusquam ronchi, juvenesque fenestree, et pueri nasum rhinocerotis. Cum auscultaveris grande sophos, dum ambis osculationes, in ærem jactaberis sagulo exagitato. At tu ne toties subeas emendationes heri tui, & ne

Sed

Sed tu netories domini patiare lituras,
 Neve notet lusus tristis arundo tuos.
 Ætherias lascive cupis volitare per auras:
 I, fuge; sed poteras tutior eise domi.

*calamus severus animadvertat in tuos jocos. O proterve ex-
 petis volare per regiones aëris:
 abi, fuge, at poteras esse se-
 curior domi.*

Argiletanus.] Argiletum locus erat Ro-
 mæ in quo erant bibliopola.

Domina Romæ.] hoc est Romanorum
 rerum Dominorum, qui te excipiant veluti
 domini suos servos.

Martia turba.] Mars pater Romuli fin-
 gitur, a quo originem duxerunt Romani.
 Vide Plutarchum in Romulo.

Ronch.] Ronchus est sonus nasi qui fit
 sterrendo, quo iudicium fastidiosum intelli-
 git Poëta.

Et pueri nasum.] His verbis significat
 etiam pueros Romæ irridere. & carpere
 auctorum scripta. Cornu rhinocerotis
 quod appellat nasum, fortissimum nempe
 ut acerrimum ostendat iudicium. Vide lib.
 Spectac. epig. 9. Plin. lib. 1. cap. 37. *Et
 altior homini tantum, quem novi mores sub-
 dola irrisioni dicavere, nasus. Nasus irrisioni*

dicatus est. Vide epig. 2. lib. 13.

Grande sophas.] ὄψως sapienter. Erat
 frequentissima acclamatio eorum qui reci-
 tantis scripta laudabant. Vide epig. 50. in-
 fra, *Meretur alius grande & insanum so-
 phos.*

Basia captas.] approbationes. Nam of-
 culabantur antiqui quos recitantes proba-
 verint. Vide epig. 77. infra.

Ibis ab excusso.] Suetonius in Othone
 cap. 2. *Ferebatur & vagari noctibus solitus:
 atque invalidum quemque obviorum, vel posu-
 lentum corripere: ac distento sago impositum in
 sublimi jactare.* Gallicè *berner.*

Tristis arundo.] Quod censura omnis se-
 vera sit & retrica, ex arundine verò præ-
 fertim Ægyptia hebant calami scriptorii,
 Vide epig. 38. lib. 14.

Ad Cæsarem cui excusat lasciviam epigrammatum. V.

CONTIGERIS nostros, Cæsar, si forte
 libellos,

Terrarum dominum pone supercilium.
 Consuevere jocos vestri quôque ferre trium-
 phi,

Materiam distis nec pudet esse ducem.
 Qua Thymelen spectas, derisoremque Lati-
 num,

Illâ fronte precor carmina nostra legas.
 Innocuos censura potest permittere lusus;
 Lasciva est nobis pagina, vita proba est.

*O Cæsar, si casu trallaveris
 nostros libros, depone superci-
 lium dignum orbis. Vestri
 etiam triumpho soliti sunt co-
 lerare cavillationes, nec Im-
 perator erubescit præbere argu-
 mentum distictis. Te rogo me
 legas versus nostros eo vultu
 quo afficit Thymelen, & fa-
 cetum Latinum. Censura po-
 test pati jocos innoxios: mihi
 est liber prociæ, vita verò
 integra.*

Supercilium.] Usurpat pro fastu & severi-
 tate, *terratum dominum* vocat, quod eo
 terrarum orbis gubernaretur.

Ferre triumphi.] In ipsa triumphi pom-
 pa per jocos distictis & conviciis Impe-
 ratorem confectabantur milites. Suetonius
 in Julio cap. 49.

Qua Thymelen.] Thymele & Latinus
 mimi erant Domitiano gratissimi. Juve-

nalis sat. 1.

Et a trepido Thymele summissa Latino.

Innocuos.] Personis enim pepercit noster
 Poëta, ut patet ex epistola huic libro præ-
 fixa, & vitia tantum carpsit, unde nec a
 gravissimo censore Domitiano reprehendi
 potuit. Vide Suetonium in Domitiano
 cap. 8. *vita proba.* Lege epig. 29. lib. 9.

Ad Marcum de libro intempestive oblato. VI.

DO tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis,
 Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

Exhibeo tibi praelium navale, tu nobis offers epigrammata, ô Marce, ut arbitror, cupis nave cum tuo libello.

Do tibi.] Introduceit Domitianum referentem sibi, quasi intempestive obtulisset epigrammata. Vide epig. 54. lib. 5. De naumachia epig. 24. lib. Spect. Vis puto.] Vis hic mergi cum tuis verbis cum his importunus.

De Leone Cæsaris. VII.

ÆTHERIAS aquila puerum portante
 per auras
 Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
 Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
 Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
 Quæ majora putas miracula? summus utri-
 que:
 Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

Onus incolæ adhæsit sollicitis unguibus aquila ferente puerum per regiones ævis: nunc Cæsaris leones fluctuantæ præda propria, & lepus securus ludit in ore vasto. Quæ eximias majora prodigia? utrum ne habet supremum auctorem: hæc edidit Cæsar, illa Jupiter:

Puerum.] Ganymedem scil. Trois filium, quem rapi ab aquila iussit Jupiter. Plinius lib. 34. cap. 8. Nota est tabula Jovis in aquilam conversi. Ovid. lib. 10. Metam.

Timidis unguibus.] Ne puer caderet vel offenderetur. Metaphora est.

Cæsares.] A Cæsare exhibitos.

Quæ majora.] Aquilæ, an leonis?

Summus.] Uterque Deus est, nam Domitianus Deus appellari voluit, cujus iussa captum leporem dimittebat leo, sicut Jove jubente Ganymedem rapuit aquila. Vide infra epig. 23. 49. 52. 61.

Ad Maximum de columba Stella. VIII.

STELLÆ delictum mei columba,
 Verona licet audiente dicam.
 Vicit, Maxime, passerem Catulli.
 Tantò Stella meus tuo Catullo,
 Quantò passere major est columba.

O Maxime, asseverabo, quantumvis Verona ausculante, columba voluptas mei Stella superavit passerem Catulli. Tanto meus Stella major est tuo Catullo, quanto columba major est passere.

Stella columba.] Stella poetæ Patavinus columbam amicæ suæ deservit, ad imitationem passeris Catulli. Columba pro opere de columba sumitur, causâ nempe pro effectu. Vide epig. 21. lib. 6. & epig.

13. lib. 7.

Verona.] Patria Catulli, urbs Italiæ satis nota.

Catullo tuo.] hoc est populari vel forte quem admirari solebat Maximus.

Deciani dogma laudat. IX.

QUOD magni Thraseæ, consummatique
 Catonis
 Dogmata sic sequeris, talis ut esse velis;

O Decianè agis, quod cupi ante agere, quod ita sectaris placita magni Thraseæ, & Catonis perfecti, ut contendas Pectus.

Pectore nec nudo strictos incurris in enses,

Quod fecisse velim te, Deciane, facis.

Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:

Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

esse similis illis, nec irruis in gladios distictos nudum pectore. Non probo eum virum qui quarit existimationem prompta morte: probo illum qui potest celebrari sine interitu.

Magni.] Exitum Thraseæ & Catonis improbat, qui Stoicorum doctrinam professi voluntaria morte laudem quaesiverunt. Satis notus Catonis exitus; Patii Thraseæ meminit Suetonius in Nerone cap. 37. Tacit. lib. 16. Annal. Thraseæ, Servanque & Servilia datur mortis arbitrium.

Talis ut.] ut eorum exemplo constans

& fortis habearis. Alii legunt *salvus ne esse velis*: hoc est ut te non interficias, sicut se interfecerunt illi.

Facili sanguine.] facilitate mortis voluntarie.

Laudari qui.] Eum probo qui mala constanter pati possit, nec morte se ab illis liberet: quod mollis animi est.

Jocatur in Cottam. X.

BELLUS homo & magnus visidem, Cotta, videri,

Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

O Cotta, cupis habere speciem simul belli hominis & magni; sed, Cotta, qui homo bellus est, parvus est.

Bellus.] diminutivum a bono, ut verbum *bellus* de rebus pusillis dicitur. Cotta igitur, si bellus homo sit, non est magnus

homo, sed pusillus & tenuis. Vide epig. 7. lib. 2. & epig. 62. lib. 3.

De Gemello captatore, & Maronilla tabescente. XI.

PETIT Gemellus nuptias Maronillæ, Et cupit, & instat, & precatur, & donat. Adeone pulchra est? immo fœditus nil est: Quid ergo in illa petitur & placet? tussit.

Gemellus exposcit matrimonium Maronilla. & desiderat, & urget, & rogat, & dat munera. An usque eo formosa est? e contrario nihil turpius est. Quid igitur in

illa postulat, & gratum est? Laborat tussi.

Tussit.] Tussientes vetulas a se amari fingebant pauperes atque avari homines, quod eas brevi morituras crederent; &

earum hereditatem habituros se sperarent. Epig. 26. lib. 2. Alii *tussis*.

Ad Sextilianum potorem. XII.

CUM data sint equiti bis quina numismata, quare

Bis decies solus, Sextiliane, bibis?

Jam defecisset portantes calda ministros,

Si non potares, Sextiliane, merum.

O Sextiliane, cur tu annos potas viginti nummos sestertios, cum decem donati sint equiti? Jam aqua calida defecisset servis ferentibus, nisi, Sextiliane, biberes vinum potum.

Cum data sint.] Si equiti cuius sportulæ nomine decem sestertii ad emendum panem, edulia & etiam ad bibendum dantur; cur tu, Sextiliane, adeo intemperan-

ter te geris, ut solus vinum bibas pro viginti sestertiis. Sic Ramiresius. Vide Turnebum lib. 18. cap. 30. Ad sicam levandam in spectaculo longius producto distributa scribit

scribit virtutem per quatuordecim ordines decem numismata. Quæ fuerint illa, quis audeat adfirmare? Sed non magni pretii fuisse apparet, partim ex epig. 27. infra, ubi appellantur æra, partim ex opposito,

bis decies bibis, Gron.

Calda.] Aqua calida in deliciis habita fuit apud antiquos, vel quam vine infunderent, vel quam solitariam biberent, vel etiam qua lavarentur.

De Regulo fere obruto ruina veteris porticus. XIII.

ITUR ad Herculei gelidas qua Tiburis atces,

Canaque sulphureis Albula fumat aquis.
Rura, nemusque sacrum, dilecta que jugera Musis

Signat vicina quartus ab urbe lapis:
Hic rudis æstivas præstabat porticus umbras.
Heu quam pene novum porticus ausa nefas!

Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis,
Nimirum tenuit nostras fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:

Stantia non poterant tecta probare deos.

Quæ iter est ad frigidum castrum Tiburis Herculei, & Albula candida emittit fumum aquis sulphureis. Quartum ab urbe propinqua miliare designat villam, & sylvam consecratam, atque agros gratos Idus. Porticus impetita tenebat hic umbras tempore æstatis: heu quam inaudentem scelus fere patravit porticus! Nam labefacta repente concidit, postquam Regulus fuisset vectus bigis sub illa mole. Fortuna nempè quæ erat impar tanto odio impediit querimonias nostras. Nunc & detrimenta profunt: discrimina parvi sunt estimanda: stans porticus nequibat demonstrare deos.

Herculei.] Hercules enim Tibure colebatur. Tibur hodie Tivoli.

Cana Albula.] Planiciem Tiburi vicinam intellige, ubi a colore albo quem a venit sulphureis trahunt, aquæ albulæ dicuntur.

Quæ par.] hoc est, verita est omnium invidiam, quam Regulo oppresso sustinere non potuisset. De Regulo longe aliter sentit Plinius Junior lib. 1. epist. 5. Nescio an idem fuerit. Vide epig. 83. infra, tenuit: alii timuit.

Sunt ipsa.] hoc est, non oportet timere pericula, cum ex illis propulsis proberetur Deorum providentia, quibus curæ fuit Regulus. Sic locutus est Cicero Ver. 2. *Est mihi tanti, Quirites, huius invidiam falsa atque iniqua tempestatem subire, dammodo, &c.* id est tanti non facio periculum invidiæ. Vel sic interpretare: ipsa pericula pluri estimanda sunt, quæ probant Deos esse, &c.

De Arria & Pæto,

cui gladium porrexit qua ipsa se perfoderat. XIV.

CASTRA suo gladium cum traderet Arria Pæto,

Quem de visceribus traxerat ipsa suis.
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet,
inquit:

Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

Cum pudica Arria suo Pæto porrigeret ensē, quem ipsa eduxerat ex suis intestinis. Si mihi credis, ait, plaga quam mihi intuli, non me angit: sed hæc, Pæte, me angit, quam tu tibi infliges.

Castro suo.] Scribonianus armis in Illyrico contra Claudium moverat: fuerat Pæ-

tus in ejus partibus, cui tandem mori coacto uxor Arria porrexit gladium, quo pectus

pectus suum perfoderat, addita hac voce *let.* Sic fere Plinius Junior epist. 16. lib. 3.
immortali ac pene divina: *Pare, non do-* Vide Tacitum lib. 16. annal.

Ad Cæsarem, de spectaculo leonum ac leporum. XV.

DELICIAS, Cæsar, lufusque jocofque
leonum

Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi,
Cum prensus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

*O Cæsar, spectavimus ludos
leonum, oblationes, & fe-
stivitates: hoc quoque tibi ex-
hibet arena, cum lepus toties
captus dimitteretur dente he-
mius, atque errans teneret
cursum per ora patentia. Qua
ratione leo rapax potest veniam
dare prædæ captivæ? verum
tuus esse fertur, ergo potest.*

Lufus ne jocofque.] quoniam feræ, non
cædebantur a leonibus. Vide epig. 105.
infra.

A dente redires.] hoc est ex leonis den-

tibus dimitteretur. Vide epig. 7. supra, &
epig. 49. infra.

Ergo potest.] parcere nempo, quia refert
clementiam tuam, ô Cæsar.

Ad Julium quem invitat ad voluptates. XVI.

O MIHI post nullos, Juli memorande,
fodales:

Si quid longa fides, canaque jura valent.
Bis jam pene tibi consul trigessimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene distuleris, videas quæ posse ne-
gari,

Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Expectant curæque, catenatique labores,
Gaudia non remeant, sed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque affere toto:
Sæpe fluent imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vi-
vam.

Sera nimis vita est crastina: vive hodie.

*O Juli, mihi celebrande ante
omnes amicos, si vetus ami-
cicia atque antiqua consuetudo
aliquid possunt. Jam fere sexa-
ginta anni tibi imminens, &
tua vita vix computat paucos
dies. Non recte protraheris
quæ posse tibi eripi animad-
vertas, & existimes hoc tan-
tum esse tuum quod praterit.
Anxietates, atque invicem
connexi labores nos manent,
lætitia non redit, sed profuga
volat: hanc tibi vindicta am-
babis manibus, & toto am-
plexu, sic quoque fugax sæpe
elabatur ex imo tuo gremio.
Mihi fidem adhibe, non decet
sapientem dicere, Vivam; cra-
stina vita tardior est, vive
hodie.*

O mihi.] sic Ovidius lib. 1. Tristium in-
cipit Elegiam quaram. Sæpe amicos ad
voluptates hortatur noster Poëta, quod ce-
lesiter fluant.

Bis jam.] Annuo consulatu annos nu-
merabant Romani.

Et numerat paucos.] Vide epig. 70. lib. 6
solos enim dies computabat, quibus genio
indulgebat.

Gaudia non remeant.] Alii legunt rema-
nent. Videat lector.

Vive hodie.] hoc est voluptatibus frui.

Ad Avitum, de suis libris quos extenuat. XVII.

SUNT bona, sunt quædam mediocria,
sunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit, Avite, liber.

*Ex iis quæ evolvis, quædam
bona sunt, quædam verò mu-
dica, multa autem nullius
pretii: hic libellus non compo-
nitur alio modo.*

Non

Non fit liber.] hoc est, liber non crescit intra justam magnitudinem. Vide epig. 8. lib. 2.

Ad Titum,

a quò ad causas dicendas impellebatur. XVIII.

COGIT me Titus actitare causas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est.
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

Titus me compellit ad causas perovandas, & me crebro obtundit, res est magna. O Tite, res est magna cui incumbit agricultura.

Res magna est.] Domitius legit per interrogationem hoc sensu: Estne res magna quam facit colonus? coloni enim agricultura derelicta fiebant caussidici: quasi dicat Poëta, Mihi non placet illud vitæ genus, quod multi sequi possunt. Ramiresius verbò mihi videtur melius sic explicare hunc lo-

cum: Colonus dum colit agros, multam pecuniam congerit, nempe magnam rem facit, neque tamen improbus ille labor licet fructuosus mihi arridet. Itaque Titus frustra invitat nostrum Poëtam; mavult enim Musas colere licet steriles, quam facere rem.

Ad Tuccam avarum. XIX.

QUID te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno

In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?

Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est: scelus est jugulare Falernum,

Et dare Campano toxica sæva mero.
Convivæ meruere tui fortasse perire:
Amphora non meruit tam pretiosa mori.

O Tucca, quid te delectas confundere veteri Falerno musta recondita in cadis Vaticanis? quoniam tanto beneficio te devinxit vinum utilissimum? aut quo malo te affecit vinum pretiosissimum? Facile est nos jugulare, Falernum verò nefas, & miscere venenum crudele vino Campaniæ. Tui convivæ forte digni sunt morte, lagena adeo exquisita non merita est perire.

In Vaticanis.] Vinum Vaticanum est vappa. Vide lib. 6. epig. 92. lib. 10. epig. 45. lib. 12. epig. 48.

De nobis.] hoc est jugulare nos. convivas res est levis momenti, at scelus est occidere vinum quod per metaphoram vivere

dicatur: de Falerno nobili Campaniæ vino dicemus lib. 13.

Amphora.] Proprie est mensura liquorum octoginta libras Romanas continens, hic verò sumitur pro vase vinario.

Ad Æliam edentulam. XX.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:

Exspuit una duos tussis, & una duos.
Jam secura potes totis tussire diebus;
Nil istic, quod agat, tertia tussis habet.

Ælia, si recorder, habueras quatuor dentes, una tussis excreavit duos, altera duos. Tata jam potes tussire per totum diem, nihil superest tertia tussi quod faciat istic.

Nil istic.] Quia nulli supersunt dentes, vide epig. 92. lib. 3. Alii Nil tibi quod tollat.

Ad

Ad Cæcilianum helluonem. XXI.

Dic mihi, quis furor est? turba spectante
vocata,

Solus boletos, Cæciliane, voras.

Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque pre-
cabor?

Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Rego te, quæ insania est? Cæciliane, tu unus deglatis boletus convivis invitatis aspicientibus. Quid tibi precabor conveniens tanto abdomini, & helluonem? comedas boletum, qualem comedis Claudius.

Qualem Claudius.] Boletus fungus est optimi saporis, quem auro atque argento præfert epig. 48. lib. 13. Agrippina vero Claudium Cæsarem maritum boleto venenato extinxit. Juven. sat. 5.

Vilibus aucupis fungi ponentur amicis Boletus domino: sed qualem Claudius edit Ante illum moris, post quem nil amplius edit.

De Porfena & Mucio Scævola quem celebrat. XXII.

DUM peteret regem decepta satellite dex-
tra,

Injecit sacris se peritura focis.

Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,

Et raptum flammis iussit abire virum.

Urere quam potuit contempto Mucius igne,

Hanc spectare manum Porfena non potuit.

Major deceptæ fama est, & gloria dextræ.

Si non errasset, fecerat ille minus.

Dum manus invaderet regem decepta a stipatore peritura immisit se in ignes sacros, sed hostis pietate motus non passus est prodigium adeo ferum, atque imperavit dimitti virum ab igne ereptum. Porfena non potuit aspicere hanc dexteram, quam cremare potuit Mucius flammis despectis. Laus dextera errantis, & honor ma- jor est. Illa minus peregrisset, nisi aberrasset.

Dum peteret.] Hæc historia Porfenzæ & Mucii Scævolæ satis nota est ex Livio.

Satellite.] Quem percussit Mucius regem illum existimans. Alii Ingressis.

Si non errasset.] Majorem quippe laudem consecutus est Mucius, cum amissa manu hostem vicit, quam si armata occidisset.

De leone & lepore. XXIII.

QUI nunc sæva fugis placidi lepus ora
leonis?

Frangere tam parvas non didicere feras.

Servantur magnis isti cervicibus ungues,

Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.

Præda canum lepus est, vastos non implet
hiatus,

Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

O lepus, quid nunc vitas ora fera leonis benigni, non consueverunt rumpere feras tam exiguas. Isti ungues servantur magnis capitis, nec tanta sitis letatur modico sanguine. Lepus est præda canum, non replet hiatus latus, Dacus puer nam metuat arma Cæsaris.

Magnis cervicibus.] Taurorum puta, cervorum, aprorum, &c. Vide epig. 7. & 15. supra.

Dacus puer.] hoc est hostis imbellis;

nam Dacos domuit Domitianus: quasi dicat, in hostes debiles non sedit Cæsar. Dacia comprehendit hodie Transilvaniam, Moldaviam, & Walachiam.

XXIV.

Ad Decianum, de quodam homine molli. XXV.

ADSPICIS incomptis illum, Deciane, capillis,
Cujus & ipse times triste supercilium.
Qui loquitur Curios, assertoresque Camillos,
Nolito fronti credere, nupit heri.

O Deciane, illum intueris crinibus incultis, cujus & ipse vereris supercilium severum. Quis praeferat Curios & Camillos liberatores, ne credas stetit frontis, nupit heri.

Triste supercilium.] • hoc est gravitatem quæ in superciliis videtur. Epig. 57. lib. 7. est huic simile.

Qui loquitur Curios.] hoc est qui grandia & severa verba profert digna probis his vi-

ris. Juven. sat. 2.

Qui Curios simulant, & Bacchanalia vivunt.

Nolito fronti.] Sic Juven. eodem: Fronti nulla fides.

Ad Faustinum ut suos libros edat in lucem. XXVI.

EDE tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec fileant nostri, prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam,
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ, per te quoque vivere, char-
tæ
Incipiant: cineri gloria fera venit.

O Faustine, tandem profer in lucem tuos libros, & promove opus elaboratum peritis ingenio: quod urbs Cecropis & Pandionis non improbat, nec quod senes nostri taceant aut prætermittant. Hæcne sumam excipere consensum ante januam, & cedere te reportare mercedem tuorum studiorum? Libri tui post te vita fructuri, per te etiam enordiantur frui vita: honor tardus consequitur mortem.

Et cultum.] Pectus sumitur pro ingenio.

Cecropia.] Cecrops gente Ægyptius migrat cum colonis in Atticam, Aethæi regis affinitatem, & regni successionem virtute promeretur; monstrosæ olivæ usum, condit arcem, & urbem Athenas. Pandion quoque regnavit Athenis. Reineccius de fa-

millis.

Prætereantque.] Candidati præteriti dicebantur, qui nullum suffragium tulissent. Poëta ergo intelligit opus Græcis & Latinis laudandum.

Cineri gloria.] his verbis hortatur Faustinum, ut vivens & sentiens sua fruatur fama & gloria. Vide epig. 2. supra.

Ad Sextilianum potatorem. XXVII.

SEXTILIANE, bibis, quantum subsellia quinque,
Solus: aqua toties ebrius esse potes.
Nec confessorum vicina numismata tantum,
Æra sed a cuneis ulteriора petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tusculis nascitur ista jugis.

Sextiliane, tu solum potas tantum, quantum quinque equites, temulentus esse potes hæc toties aqua. Nec rogas solummodo nummos ab iis qui tibi assident, sed pecuniam possis a multitudinis procul distante. Hæc vindemia non premitur prælis Pelignis, nec vocamus iste crescit in colibus

Testa

Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fax Laletana petatur,
Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

Tuscis. Sed exhaerent pre-
tiosa amphora veteris Opimiana-
ni, & nigri cadi vini Massici
extrahantur ex cavea. Sexti-
liane, si potas plusquam decies, a
caupone pete faxem Laletanam.

Subsellia quinque.] hoc est, quantum
quinque equites qui sellia in quatuor-
decim ordinibus occupabant. Est synec-
doche. De Sextiliano jam dictum epig.
12. supra. Vide epig. 8. lib. 5.

Edictum Domini Deique nostri

Quo sellia certiora sunt

Paros equos ordines recepit.

Aquis toties.] Hyperbole est.

Cuneus.] Pro caterva hominum sumitur
qui in formam cunei sedebant.

Non hac.] Neque Sextilianus bibit vilia
vina Peligna aut Tusca, sed Opimiana &
Massica, de quibus lib. 13.

Fax Laletana.] hoc est vinum turbidum.
Lib. 7. epig. 52.

Et Laletana nigra lagena sapa.

Laletania autem regio est Hispaniae non
procul a Tarracone.

Si plusquam.] Vide Lipsium in suo con-
vivio lib. 3. Antiqui ubi ait:

Decem cyathi summa potio sunt.

Ad Procillum quem inter pocula pridie ad coenam invitaverat. XXVIII.

HESTERNA tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Coenares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putasti,
Et non sobria verba subnotasti,
Exemplo nimium periculoso.

Μισὸν μνήμονα συμπότιον, Πρωκύλλε.

*Procille, hesternae nocte te in-
vitaveram, opinor, post de-
cem quincunces exhaustos, ut
coenares hodie mecum. Tu sta-
tim existimasti tibi provenisse
lucrum, & memoria retinueris
sermone vinolentos exemplo ni-
mis damnosos. O Procille, odi
memorem compositorem.*

Post decem.] Quincunx est poculum
quinque cyathorum. Rem facere significat
multum lucrari. Horat.

*Isne tibi melius suadet, qui ut rem fa-
cas, rem*

Si possis recte, si non, quocunque modo rem.
Odio autem habebat Procillum, qui me-
moriam teneret verba quae per jocum pro-
ferrent ebrii. Raderus copiose describit
mensuras antiquorum hoc loco, &c.

De Acerra potore. XXIX.

HESTERNO foetere mero, qui credit
Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

*Allucinatur qui existimat A-
cerram male olere vino hester-
no, Acerra potat semper ad
diem usque.*

In lucem.] ita ut vinum recens haustum
semper redoleat. Hesternae crapula appel-

labatur, quam ne nox quidem concoquere
potuerat.

Ad Fidentinum plagiarium. XXX.

FAMA refert nostros, Fidentine, libellos,
Non aliter populo, quam recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam,
Si dici tua vis, haec eme, ne mea sint.

*Fidentine, rumor est, te po-
pulo recitare meos libros tan-
quam tuos. Gratuito ad te
mittam versus, si vis ut exi-
simentur mei: verum si capis
ut habeantur tui, hos tibi com-
para, ne pervineant ad me.*

Ne mea sint.] Lege epig. 20. lib. 2. Nam quod emas possis dicere jure suum.

De Diaulo medico. XXXI.

CHIRURGUS fuerat, nunc est vespillo
Diaulus.
Coepit, quod poterat, clinicus esse modo.

Diaulus enervaverat chirurgiam, nunc verò est vespillo, clinicus esse incipit ea ratione qua valebat.

Clinicus.] Clinici medici erant dicti, *ὁ κλινικός*, hoc est a lecto, quod aegrotos lecto jacentes viserent curarentque. Jocans Martialis ait ex chirurgo Diaulum esse factum clinicum; sed non potuisse aliter esse clinicum quam efferendo cadavera, ut indicet Diaulum factum esse vespillonem, qui efferreret cadavera, & sic clinicus posset appellari: nam in *κλινικός* efferebantur mortui.

De Encolpo qui in gratiam sui domini suas comas voverat Phœbo. XXXII.

Hos tibi Phœbe vovet totos a vertice
crines
Encolpus, domini centurionis amor.
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili,
Quam primum longas, Phœbe, recide comas.
Dum nulla teneri sordent lanugine vultus,
Dumque decent fusæ lactea colla jubæ:
Utque tuis longum, dominusque, puerque
fruatur
Muneribus, tonsum fac cito, fero virum.

O Apollo, Encolpus delicta centurionis sui tibi consecrat omnes capillos capitis. Cum Pudens reportaverit jamdudam mercedem pili debiti, statim, Phœbe, rescinde longos crines. Dum molles genæ nondum squalent barba recentis, & dum capilli sparsi ornant cervicem roseam: effice ut Encolpus celeriter tonsdatur: tarde tamen vir fiat, ut herus & servus diu possint tur tuis donis.

Pramia pili.] hoc est ubi primum Pudens meus dominus fuerit factus primipilus, seu primus primæ cohortis centurio: moris verò erat apud antiquos comas & primam barbam Phœbo consecrare.
Fac cito.] ut Pudens fiat primipilus.
Sero virum.] id est sero adultum.

Ad Sabidium quem non amabat. XXXIII.

NON amo te Sabidi, nec possum dicere
quare,
Hoc tantum possum dicere, non amo te.

O Sabidi, non diligo te, nec valeo reddere rationem: hoc unum dicere valeo, Non diligo te.

Nec possum.] Vel quod tota Sabidii natura, vultus, mores, Martiali displicerent, vel forte aliquod summum esse in Sabidio flagitium intelligit, quod nominare non audeat. Alii *Savidium*.

De Gellia & fictis ejus lacrymis. XXXIV.

AMISSUM non flet, cum sola est Gellia,
patrem:
Si quis adest, jussæ profiliunt lacrymæ.
C

Cum Gellia est sola, non laget parentem mortuum: si quis adest, imperata lacryma prorumpant. O Gellia, quisquis
Non

Non dolet hic, quisquis laudari Gellia quærit: *capas plausum, hic non ma-*
 Ille dolet verè, qui sine teste dolet. *ret: is verè laget, qui merces*
sine teste.

Jesse.] Fletum juxta ac risum semper
 paratum habet femina. Juven. sat. 6.

Uteribus semper lacrymis, semperque pa-
ris.

In statione sua, atque expectantibus il-
lam

Quo jubeat manare modo.

Ad Lesbiam meretricem procacem. XXXV.

INCUSTODITIS, & apertis Lesbia sem-
 per

Liminibus, peccas, nec tua furta tegis.

Et plus spectator, quam te delectat adulter:

Nec sunt grata tibi gaudia, si qua latent.

At meretrix abigit testem veloque seraque:

Raraque, si memini, fornice rima patet.

A Chione saltem, vel ab Helide disce pudorem:

Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas.

Nunquid dura tibi nimium censura videtur?

Deprendi veto te Lesbia, non futui.

O Lesbia, peccas patentibus, nec custoditis foribus, nec absconditis tuis supra: spectator te afficit majoris voluptate quam adulter, si qua deliret oblectatio, non est jucunda tibi. At sorta expellunt testem opponendo velamina, & obices: vix ulla fissura patefecit in lupanari, si recorder. Saltem accipe documentum verecundia a Chione, vel Helide: hæc monumenta tegunt turpia prostituta. An reprehensio asperior tibi videtur? Prohibeo ne deprehendaris, o Lesbia, non....

Incustoditis.] hoc est sine janitore qui custodiat januam. Ovid. eleg. 13. lib. 3. Amorum:

Ignoto meretrix corpus junctura Quiritti

Opposita populam summovet ante sera.

Si memini.] Alii legunt *Summani*, id est lupanarium in Summæno; namque illic habitabant meretrices, unde dicebantur uxores Summænianæ. Farnab.

A Chione.] Notissima nempe erant illius temporis scorta.

Abscondunt.] Has meretrices bustuarias mœchas appellat lib. 3. epig. 93. quæ scil. extra urbem ad monumenta mancipiis vilissimis prostitutebantur.

Deprendi.] Hoc verbum solenne est de iis qui in aliquo crimine & re turpi inveniuntur.

Ad Cornelium hominem severum. XXXVI.

VERsus scribere me parum severos.

Nec quos perlegat in schola magister,

Corneli quereris: sed hi libelli,

Tanquam conjugibus suis mariti,

Non possunt sine mentula placere.

Quid si me jubeas Thalassionem

Verbis dicere non Thalassionis?

Quis floralia vestit, & stolatium

Permittit meretricibus pudorem?

Lex hæc carminibus data est jocosis,

Ne possint, nisi pruriant, juvare.

Quare deposita severitate,

O Corneli, exprobras a me comp. ni carmina parum gravia, nec quæ dicet præceptor in schola: at hi libri nequeunt probari sine aculeo, veluti mariti suis uxoribus. Quid si me cogas celebrare Thalassionem vocibus non convenientibus Thalassioni? Quis induit Indos Florales, & concedit scortis verecundiam stolatium? Hoc jui concessum est versibus festiuis, ut nequeant placere nisi titillens. Quapropter petimus ut austeritate abjecta veritatem des Indis & facietis:

Par-

EPIGRAMMATUM LIBER I.

35

Parcas lufibus, & jocos, rogamus;
Nec castrare velis meos libellos.
Gallo-turpius est nihil Priapo.

nec effecis meos libros, nihil
fœdus est Priapo Gallo.

Perlegat.] Cum enim verus quidam fuit
obscœni, non omnia epigrammata legun-
tur in schola. Alii *prælegat.*

Thalassionem.] Sic dictus est a Romanis
Deus qui præest nuptiis; a Græcis Hyme-
næus nuncupatus, cujus laudes versu lasciv-
o celebrari solebant. Itaque ineptus vi-
deretur, qui Thalassionem verbis honestis
celebrari juberet, eodem modo ineptus est
ille, qui vult epigrammata scribi verbis

non lascivis: epigrammata enim amant
verba lasciva, aperta, & dominantia.

Quis floralia.] Nudæ meretrix es celebra-
bant floralia. Vide epig. 3. supra

Stolatum.] Pro stolapudica matronarum,
qua uti vetabantur meretrices.

Gallo Priapo.] hoc est castrato Priapo:
nam castitati sacerdotes Cybeles vocabantur
Galii.

Ad Lucanum & Tullum

fratres inter se conjunctissimos. XXXVII.

SI Lucane tibi, vel si tibi Tulle darentur,

Qualia Lædæi fata Lacones habent:

Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,

Quod pro fratre mori vellet uterque prior.

Diceret, infernas & qui prior isset ad um-
bras,

Vive tuo frater tempore, vive meo.

Si tibi Tulle, vel tibi, Læ-
cane, fors ea concederetur,
quæ minuit Lædæi fratres:
ambobus hæc esset præclara
consensio pietatis, quod uter-
que imperet prior interire pro
fratre. Quis primus de cœdis-
set ad tenebras tartareas, en-
clamarer, & frater, age innum-
avum, age, quoque meum.

Si Lucane.] Vide epig. 20. lib. 3. Domi-
tii Tulli mentionem facit Plinius Junior
epist. 18. lib. 8. Vide epig. 52. lib. 9.

Lædæi Lacones.] Castor & Pollux filii
Jovis & Lædæ quæ Læcœna fuit: Pollux

autem fratri mortuo dimidiam vitam con-
cessit, ut alternis diebus viverent. Hæc hi-
storia satis nota est. Vide epig. 106. lib. 9.

Vive tuo.] hoc est in tenebris semper
manebo, ut tu luce semper fruaris.

Ad Bassam luxuriosam. XXXVIII.

VENTRIS onus misero, nec te pudet,
excipis auro

Bassa: bibis vitro. carius ergo cacas.

O Bassa demittis pondus æteri
in miseram vix auream, nec
crabassis: potas vitreo pocu-
lo. Igitur majori pretio exo-
neras alvum.

Misero auro.] Quia stercorei serviebat. Vide epig. 12. lib. 14.

Ad Fidentinum plagiarium. XXXIX.

QUEM recitas, meus est ô Fidentine li-
bellus:

Sed male cum recitas, incipit esse tuus.

Fidentine, meus est ille liber,
quem recitas, at cum recitas
male, incipit pertinere ad te.

Sed male.] Versus enim licet boni, si
male pronuncientur, mali videbuntur: de

Fidentinô viliotus notæ poëta agit adhuc
epig. 54. infra, & epig. 30. supra.

Ad Decianum virum moris antiqui. XL.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,

Quales prisca fides, fama que novit anus:

Si quis Cecropiæ madidus, Latæque Minervæ

Artibus, & vera simplicitate bonus,

Si quis erit recti custos, imitator honesti,

Et nihil arcano qui roget ore Deos:

Si quis erit magnæ subnixus robore mentis,

Dispeream, si non hic Decianus erit.

Si quis erit recensendus inter amicos raros, quales vidit antiqua fides, & fama votus. Si quis imbutus artibus Minerva Atheniensis, & Latina, & probus candore vero: si quis observator aequitatis, & honestatis amulator fuerit, & qui clanculum nihil petat a Diis: Si quis erit salutaris viribus animi fortis, inteream, nisi hic eris Decianus.

Annus.] id est fama vetusta: nam re quales ad præcedens nomen amicos optime referri potest. Catullus ita est locutus ad Mallium epig. 69.

Sed dicam vobis, vos porro dicite multis

Millibus, & facile hac charta loquatur annus.

Vide epig. 4. lib. 12. fama fuisse loquam, chartaque dicit annus. Alii fama que novit annus. Id est prisca que propter fidem &

probitatem laudibus ornantur.

Si quis Cecropiæ.] id est græcis & latinis literis eruditus. Vide epig. 26. supra.

Ore arcano.] Nam qui clam Deos precabantur, improba vota facere censebantur. In quos Persius invehitur, sat. 2.

Hand cuivis promptum est, murmurque humile: que susurros

Tollere de templis, & aperto vivere voto.

Ad Lividum. XLI.

QUI ducis vultus, & non legis ista libenter,

Omnibus invidas, Livide, nemo tibi.

O Invide, qui contrahis frontem, nec aequo animo legis ista, invidia labores in facies, in te vero nullus.

Nemo tibi:] Ille enim omnium miserrimus est, cui nemo invidet.

In Cæciliū scurrā procacem. XLII.

URBANUS tibi Cæcili videris, Nones, crede mihi, quid ergo? verna es.

Hoc quod Transylvberinus ambulator,

Qui pallentia sulphurata, fractis

Permutat vitreis: quod otiosæ

Vendit qui madidum cicer coronæ:

Quod custos dominusque viperarum:

Quod viles pueri Salariorum:

Quod fumantia qui tomacla raucus

Circumfert repidis cocus popinis:

Quod non optimus Urbicus poeta:

Quod de Gadibus improbus Magister:

O Cæcili, te ipsum iudicas factum, mihi fidem adhibe, non es, quid igitur? Scurra es idem ac Transylvberinus ambulator, qui sulphurata pallida commutat vitreis valibus raptis: idem ac qui venundat humidum cicer conventui inertis: idem ac custos & dominus viperarum: idem ac servi abjecti Salariorum: idem ac rancidus cocus qui circumportat tomacla fumantia popinis calidis: idem ac poeta Urbicus non egregius: idem ac herus nequam de Gadibus, idem ac

Quod

Quod bucca est vetuli loquax cinædi:
Quare define jam tibi videri,
Quod soli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
Posses vincere Sextium Caballum.
Non cuicunque datum est habere nasum.
Ludit qui stolidi procacitate,
Non est Sextius ille, sed Caballus.

garrulum es cinædi exoleti:
quarepropter, à Cæcili, omitta
de te iudicare, quod iudicas
solum: tu qui posses tuis face-
tius superare Galbam, & ip-
sum Sextium Caballum. Non
est concessum cuique habere na-
rem. Qui jocatur stulta per-
lantia, is non est Sextius, sed
Caballus.

Verna.] Servus nempe qui domi natus
est ex ancilla, sumitur hic pro scurra im-
pudenti & procaci: hoc quod, nempe hoc
es quod est ille, &c.

Ambulator.] Viliores personæ trans Ty-
berim habitabant.

Sulphurata.] Gallicè *allumettes*, quæ vi-
treis fragmentis commutari solere docet
etiam Juvenalis sat. 5.

*Siccabis calicem nasorum quattuor, ac
jam*

*Quassatum, & rupto poscentem sulphura
vitro.*

& epig. 3. lib. 10.

*Quæ sulphurato nolit emptæ ramento
Vatiniorum proxeneta fracturum.*

Quod otiosa.] Plebeculam intellige in
theatro vel circo otiose sedentem ad spe-
ctandum.

Madidum cicer.] hoc est crudum & aqua
maceratum.

Quod custos.] id est circulator medicus,
qui viperæ brachii & collo implicitas ges-
tat: ejusmodi vero homines erant procac-
es, & diceria scurrilia in quemvis jacie-
bant.

Salariarum.] Salarii dicuntur qui falsa-
menta vendunt.

Tomacula.] Nomen habent a frequenti
incisione; nam *τίμνω* significat incido, ex
porcorum abdomine, testiculis, & vulvis
hebant.

Non optimus Urbicus.] id est Exodiorum
& Atellanarum scriptor: erant autem hæ
Atellanæ fabulæ urbanissimis jocis repletæ,
quo risus excitaretur, & ideo auctores
earum dicebantur Urbici, quasi urbani.
Poëta hoc loco non absolute dicit Cæci-
lium assimilari Urbico Poëtæ, sed non op-
timo: ut hodieque videmus apud nostrates
aliqua exodia comœdiarum urbanissima, &
multi artificii; alia vero insulsa & ineptis-
sima. Sic Ramiresius. Vide epig. 79. lib.
5. & 71. lib. 6.

Qui Galbam.] Stolidus hic Cæcilius Gal-
bam & Sextium Caballum scurras insulsos
a se superari posse existimabat. Ironicè
notat Poëta Cæciliū stoliditatem, qui nec
scurrilitatem ab urbanitate discerneret.

Habere nasum.] hoc est argute jocari:
derisionis enim sedes est nasus, epig. 4.
supra.

Sed Caballus.] Non est Sextius Caballus,
quem tu, ô Cæcili, urbanissimum iudicas;
sed caballus quadrupes bellua.

De Porcia cujus fortitudinem laudat. XLIII.

CONJUGIS audisset fatum cum Porcia
Bruti,

Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse ne-
gari?

Credideram, satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc, & ferrum turba molesta nega.

*Cum Porcia accepisset mortem
Bruti mariti, & cum maior
exquireret ferrum sibi subdu-
ctum: Nondum tenetis, in-
quit, non posse denegari inten-
tum? Existimaveram vos
satis didicisse hoc a parente
meo. Locuta est, atque ora
capido hausit scintillas accen-
sas: O turba otiosa ito nunc,
& denega gladium.*

Porcia.] filia Catonis Uticensis, uxor
Bruti, qui pugnans contra Augustum oc-
cubuit in campis Philippicis in Thessalia:
cujus morte audita Porcia vitam finit hau-
sis carbonibus accensis.

Vos docuisse.] Cato enim sibi mortem
conscivit: illius historia nota est ex Ap-
piano, & passim cuique obvia.

I nunc.] vox est insultantia.

In Mancinum avarum & sordidum. XLIV.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,

Et positum est nobis nil here, præter aprum.

Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ,

Dulcibus aut certant quæ melimela favis.

Non pyra, quæ lenta pendent religata genesta,

Aut imitata breves punica mala rotas.

Rustica lactantes nec misit fiscina meras,

Nec de Picens venit oliva cadis.

Nudus aper; sed & hic minimus, qualisque necari

A non armato pumilione potest.

Et nihil inde datum est, tantum spectavimus omnes.

Ponere aprum nobis sic & arena solet.

Ponatur tibi nullus aper post talia facta:

Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

O Mancine, nos sexaginta invitasti, & heri nihil apposuisti, excepto apro. Non appositi sunt racemi qui custodiuntur ex vitibus seris, aut melimela qua concidunt cum favis suavisibus. Nec pyra qua suspenduntur colligata & genesta flexibilia, vel mala punica ex pimentis rotas breves. Nec canistrum agreste misit metam lacteam. Nec oliva allata est ex cadis Picens. Aper nudus, & hic quidem pumilum appositus est, qui qualis potest interficere ab inferni navo. Exinde nihil est donatum, cunctis utammodo apponimus, atque hoc modo arena consuevit nobis exhibere aprum. Post ejusmodi commissum nullus aper apponatur tibi; sed tu apponaris apro cui Charidemus objectus fuit.

Here.] Prince pro heri.

De tardis vitibus.] Properea quod uvæ in vitibus asservabantur tere usque ad putationem vitium; epig. 58. lib. 3.

Hic post novembres imminente jam bruma.

Seras: atator horridus refert uvas.

nam id erat proprium vitium putandarum tempus. Ramiresius.

Lenta.] Idem est hoc loco ac flexibilis.

Aut imitata breves.] Non intelligas punica mala brevitate temporis imitari rotas, sed figura potius & colore, Sic Ramiresius.

Metas.] Pro lacte coagulato accepta forma, ut puto, metarum; nam metra in lu-

dis instar rotundæ columnæ surgebat, in quam speciem lac coagulatum mitti videmus. Sic Domitius. Vide epig. 58. lib. 3.

Picens.] Populi ad mare Adriaticum, ubi optima crescunt uvæ, hodie la Marche d'Ancone.

Nudus aper.] sine aliis cibis.

Ponere aprum.] hoc est exhibere: ponere significat etiam cibos apponere, unde Iulius Poëta.

Sed tu ponaris.] hoc est, apponaris, aut potius obiciaris discerpendus ab eo apro, a quo dilaniatus fuit Charidemus quidam Iulii Domitiani, de quo Suetonius in Domitiano.

Ad Stellam de ludis leporum & leonum. XLV.

Lascivos leporum cursus, lususque leonum,

Quod major nobis charta, minorque gerit:

Et bis idem facimus: nimium si Stella videtur

Quod charta grandior & brevior nobis refert cursus festivos leporum, & jocos leonum: atque idem his agimus: O Stella, si judicaveris hoc nimium; in his

Hoc

Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone | appone etiam mihi lepo-
mihi. | vim.

Majorque.] Pro quacunque charta ponitur, vel ita interpretare majorem & minorem: hoc est, si multis versibus & paucis scripsi lusus leonum, & idem bis feci, potes hac repetitione laceffitus ulcisci bis appposito mihi lepore. Epig. 105. infra.

De Libro suo. XLVI.

E DITA ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενον. | Ne charta a me edita pessima
eat propter brevitatem librorum, potius repetatur huic respondens.

Edita ne.] Potius quam chartarum jactura fiat propter pauca carmina, imitabor Homerum qui sæpius idem repetit, maxime vero τὸν δ' ἀπαμειβόμενον, quod Virgilius interpretatus est quem contra.

XLVII.

De Diaulo medico. XLVIII.

N UPER erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
Quod vespillo facit, fecerat & medicus. | Diaulus erat medicus paucis
ante diebus, nunc vero est vespillo, quod agit vespillo, hoc
quoque egerat medicus.

Quod vespillo.] hoc est, cum esset medicus nempe imperitus efferebat ægros, hoc est occidebat, ut nunc factus vespillo effert mortuos. Vide epig. 31. supra.

De leone & lepore. XLIX.

R ICTIBUS his tauros non eripuerunt magistri,
Per quos præda fugax, itque, reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocius exit ab hoste,
Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec cavere tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe quaeris:
Ad quæ confugas, ora leonis habes. | Demitores leonum non liberant
tauros ex iis viribus, per quos lepus præda fugitiva vadit, & revertitur. Et quod
magis stupendum, celerius egreditur ab adversario, & re-
portat aliquid ex tanta magnanimitate. Non est securus cum currit in arena deserta,
nec tanta securitate occulitur in cavea. O lepus lasive, si vis declinare morsus canum; ora leonis tibi præsto sunt ad qua per-
fugas.

Nec nihil.] hoc est aliquid, vires scilicet atque animos accipit a leonis fortitudine. Alii legunt cum nihil a tanta mobilitate refert: nihil vulnera scilicet accipit in tanto cursu & recurso, ingressu & egressu. Minus bene. Vide epig. 7. supra.
Sola arena.] in qua non sunt feræ.

Ad Licianum de Hispaniæ locis. L.

VIR Celtiberis non tacende gentibus,
 Nostræque laus Hispaniæ,
 Videbis altam Liciane Bilbilim,
 Equis, & armis nobilem,
 Sterilemque Caunum nivibus, effractis sacrum
 Vadaveronem montibus:
 Et delicati dulce Botrodi nemus,
 Pomona quod felix amat.
 Tepidum natabis lene Congedi vadum,
 Mollesque nympharum lacus,
 Quibus remissum corpus adstringas brevi
 Salone, qui ferrum gelat.
 Præstabit illic ipsa figendas prope
 Voberta prendenti feras.
 Æstus serenos aureo franges Tago
 Obscurus umbris arborum,
 Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
 Et Nemea, quæ vincit nives.
 At cum December canus, & bruma impotens
 Aquilone rauco mugiet,
 Aprica repetes Tarraconis littora,
 Tuamque Laletaniam.
 Ibi illigatas mollibus damas ptagis
 Mactabis, & vernas apros,
 Leporemque forti callidum rumpes equo:
 Cervos relinques villico.
 Vicina in ipsum sylva descendet focum
 Infante cinctum sordido.
 Vocabitur venator, & veniet tibi
 Conviva clamatus prope.
 Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
 Olidæque vestes murice.
 Procul horridus Liburnus, & querulus cliens;
 Imperia viduarum procul.
 Non rumpet altum pallidus somnum reus,
 Sed mane totum dormies.
 Mercetur alius grande, & infanum sophos:
 Miserere tu felicium,
 Veroque frueri non superbus gaudio,
 Dum Sura laudatur tuus.
 Non impudenter vita, quod reliquum est, petit:
 Cum fama, quod satis est, habet,

• Liciane, vir celebrando
 Celiberts populis, & decus
 nostra Hispania, spectabis ex-
 cessam Bilbilim equis & ar-
 mis claram, & Caunum in-
 sacundum nivibus, montibus
 præruptis Vadaveronem sa-
 crum, & amantem sylvam
 Botrodi mollis, quæ grata est
 Pomona beata. Leniter trana-
 bis vadum tepens Congedi, &
 dulces lacus nympharum, quib-
 bus soluta membra comprimas
 parvus Salone, qui gelu con-
 stringit ferrum. Illic ipsa Vo-
 berta sylva tibi venanti exhi-
 bebbit feras fodiendas. Arbo-
 rum umbraculis tellus retundet
 ardores serena dies ad ripas
 Tago puriferi. Frigidus fons
 Dircenna sedabit sitim arden-
 tem, & Nemea quæ frigore
 superat nives. Sed cum De-
 cember canescens, & hyems
 fœvens stridebit fremente Bo-
 rea, redabis ad oras Tarraco-
 nis expositas solis, & tam in-
 Laletaniam. Illic interficiet
 damas impeditas retibus re-
 missis, atque apros indígenas,
 & valido equo franges lepo-
 rem versutum: relinques cer-
 vos custodi villa. Lignum ex
 sylva proxima dilabatur in ip-
 sum caminum circumdatum
 pueris incomptis: venationis
 focis invicantur, & conviva
 vocatus & vicinia te adibit.
 Nusquam lunata pellis ade-
 rit, & nusquam toga, &
 vestimenta muricis infectionem
 olentia. Terribilis Liburnus
 longe, & cliens queribundus;
 longe otiam iussa viduarum.
 Reus pallens non franget pro-
 fundum somnum, sed dormi-
 tabis tota matutino tempore.
 Alius emat magnum & va-
 sanum sopnos: teneat te mis-
 ricordia beatorum; nec arro-
 gans utere lætitia solida, dum
 Sura amicus tuus celebratur
 Romæ. Vita sibi postulat non
 turpiter quod superest, cum
 fama affecta est quod suffi-
 ciat.

Ad Licianum.] Alii *Licitanum*.
Vir Celtiberis.] Qui populi sunt Hispanie
ad fluvium Iberum.

Bilbilis.] Hispanie Tarraconensis oppidum
cujus situs hodie ignoratur: pagum
esse nunc apud *Calatayud* affirmat Ferrarius.

Equis &c.] Legendum aquis inquit Ramirehus:
tum quod Bilbilitanos equos in pretio fuisse non
constat: tum quod Saloniæ aquæ quarum infra
hit mentio, temperando ferro, quo arma
fabricantur, nobilissimæ sunt & lib. 4. epig. 55.

Armorem sala temperat anbit.

Caunum.] Qui est mons Hispanie Tarraconensis
in Celtiberis inter Iberum & Turraconem urbem
in Castellæ & Arragoniæ confiniis: *Montayo* qui etiam latine
Catus mons dicitur. Sic Ferrarius in suo
lexico geographico. Alii, *sinemque Catum*.
Effraffis. Alii, & *fractis*.

Vadaveronem.] *Vadavisor*, mons Hispanie
Tarraconensis in Celtiberis ab aliis montibus
separatus: Hieronymus Paulus lib. 5. de fluminibus
& montibus Hispaniæ: quidam, inquit, non temere
montem Celtiberiæ esse existimant ab aliis effrac-
tum, & in insulam positum, quæ nunc
Vadavisorum vocant. Alii legunt divisim
vada Veronem seu vada Veronis illumque
Celtiberiæ fluvium in Salonen influentem
faciunt. Malim ego *Vadaveronem* legere.

Botrodi.] Botrodi nomen Hispaniæ Tarracon.
in Celtiberis: ubi olim oppidum fuisse, nunc vicum,
apud Segobrigam urbem scribit Perottus ex Polyb.
teste Ferrario.

Lene.] hoc est lepidus... alii aliter: natabis
lene, id est navio: lenis enim, inquit, parvula
navis est: Cujacius lib. 10. obser. cap. 15. sed hæc
interpretatio non placet, improprie enim Poeta dixisset
natare navi; nec enim natantibus opus est navi.

Congedi.] Hodie *Congedo*.

Remissum corpus.] Aquis enim Congedi, &
lacubus Nympharum tepentibus corpus relaxatur,
& pori aperiantur.

Adstringas.] Etenim corpus meatus claudit
aqua frigida.

Salone breui.] Id est non profundo: fluvius
est qui illabitur in Iberum, hodie *Salon*.
breui adverbium est, inquit Sponsinus, hoc
est statim: auctor ille hoc epigramma explicat,
a quo pluribus in locis dissentimus.

Vobera.] Sive ut alii legunt *Voberca*.
Bobierca, & *Bubierca* teste Varrerio: Oppidum
Hispaniæ Tarraconensis in finibus Celtiberorum,
ac regni Arragonii, inter

Bilbilim ad Boream 3. & Segontiam ad
meridiem 13. leucis. Sic Ferrarius. Illi-
c sine ejusdem nominis erat sylva in qua
magna ferarum copia.

Prudenti.] Alii *prudenti*: hoc est prandio
acumbens venari poteris & ex mensa
feras jaculis contere: magis mihi placeat
prior lectio, videat lector.

Æstus feruens.] hoc est calores æstivos
fugies, vel mensis auriferis Tagi undis,
vel delictices in umbrosis sylvis quæ Tagi
ripas inumbrant: Tagi vero fontes in mon-
tibus Celtiberiæ.

Diricena.] Fons Hispaniæ gelidissimus,
apud Bilbilim urbem, in Salonen fluvium
labens: Tarraco vero nobile est oppidum
hodie *Tarragone*.

Laletaniam.] Laletani populi fuere Hispaniæ
Tarrac. inter Indigetes ad ortum & Coseranos
ad occasum, ubi nunc magna pars Cataloniæ,
inter Gerundam & Tarraconem, & versus
oram maris Mediterranei.

Apros vernas.] hoc est illic natos: legunt
alii *vernos*: male meo judicio, cum de
hyeme loquatur Poeta.

Nasquam lunata pellis.] id est non aderunt
nobiles Romani, quibus moris erat Lunæ
formam in calceis gerere, ut significarent
se ab Evandro genus suum repetere, qui ipse
a Luna ortum se diceret.

Non toga.] Nec anteambulones toga indu-
diti, nec clientes.

Olidaeque.] hoc est viri purpura induti:
teter quippe odor proveniebat ex lotio quo
temperabatur purpura.

Liburnus.] Præco nempe publicus ex Liburnia
hodie *Croacia*. Horridus dicitur quod horrorem
incuteret iis quos citabat Juv. sat. 4. versu 75.

Primus clamante Liburno, &c.

Imperia viduarum.] Quæ mortuis maritis
familiam administrant & quidem arroganter,
patronorumque opera sæpius utuntur.

Grande sophos.] *σῶφῶς* sapienter: frequen-
tissima erat acclamatio eorum qui recitantis
scripta laudabant: *insanum sophos* vocat
quod insanus poeta ab inania plebe expectabat.

Miserere tu felicium.] Id est divitum qui
licet negotiis sint impliciti, se tamen felices
prædicant.

Veroque frueri.] Verum gaudium appellat
Martialis vitam genialem a labore, atque
ab omni cura immunem.

Nou impudent.] Jure merito otium par-
tes sibi vindicat, cum fama suas implevit,
atque ita laudat Licianum, qui tamam
adeptus sibi jam vacare debebat.

Jocus

Focus ex Homero in cocum. LI.

SI tibi Misyllus cocus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Æmiliane, si appellas cocum Misyllum, cur ego non vocabo illum Taratalla?

Si tibi Misyllus.] Jocus est in Æmiliano qui Misyllum vocaverat cocum, non alia forte de causa quam quod apud Homerum legerat *μίσυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα*. id est secabant sane & alia; nec erat potior ratio cur primum carminis verbum usurpasset, quam sequentia quæ sunt *τ' ἄρα τ' ἄλλα*. Attamen Æmilianus videtur fuisse argutus homo, qui quoties

vocabat cocum suum, Misyllus, utebatur voce imperante verbi *μίσυλλον*, hoc est, feco, quo facetus esset jocus, ut quoties vocaret cocum, imperaret etiam ut scinderet opsonia, similis est jocus apud Petronium. *Vides, inquit, illum qui opsonium carpit? carpus vocatur, itaque quotiescumque Trimalcio dicit carpe, eodem verbo & vocat & imperat.*

Ad Leporem nimis ambitiosum. LII.

NON facit ad sævos cervix, nisi prima, leones.

Quid fugis hos dentes ambitiose lepus?

Scilicet a magnis ad te descendere tauris,

Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.

Desperanda tibi est ingentis gloria fati:

Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Feris leonibus non convenit nisi maximum caput. O lepus superbe quid vitas hos dentes? quasvero dignentur te invadere relictiis tauris proceris, & rumpere cervicem quam nequidem vident. Tibi ponenda est spes gloriosa mortis: tu præda exigua nequis interire sub hoc adversario.

Non facis.] Non convenit leoni nisi caput taurorum, aprorum, &c. Vide epig. 23. supra.

Ambitiose.] Qui nempe mortem nimis gloriosam vereris.

Ingentis fati.] Hoc est mortis: vinci

quippe a fortibus nonnulla laus est, Virg. 10. Æneid.

Hoc tamen infelix miseram solabere mentem,

Ænea magni dentra cadis, &c.

Quinctianum facit assertorem. LIII.

COMMEMDO tibi, Quinctiane, nostros,

Nostros dicere si tamen libellos Possim, quos recitat tuus Poëta.

Si de servitio gravi queruntur,

Assertor venias, satilque præstes,

Et, cum se dominum vocabit ille,

Dicas esse meos, manuque missos.

Hoc si terque, quaterque clamitaris,

Impones plagario pudorem.

Quinctiane, fidei tua committo nostros, si tamen licet appellare nostros libros, quos recitat tuus Poëta; si dolens servitutem molestam vindere accedas, & fidejubeas, & assertores meos esse, & donatos libertate; cum ille se nuncupabit dominum, si ter aut quater hoc exclamaveris, pudore afficies plagiarium.

Quos recitat.] Plagiarius Poëta Fidentinus sane de quo epig. sequenti & 39. supra.

Afferret venias.] hoc est afferre eos in libertatem: metaphorâ ductâ ab iis qui in servitute injusta detinebantur, & a quocunque in libertatem vindicari poterant.

Nam ego illam libertati afferre causam.

Terent. Adelph. Act. 2. sc. 1.

Satisque prestes.] Hoc est, defendas, & tuearis; verbum juris est, Gallice, *soyez ma caution.*

Et cum dominus.] Hoc est doctorem: at vero juris formulam usurpat Poëta: possessores enim si dominos vocabant.

Mannus missus.] Eandem allegoriam hominis liberi, qui injuste detinebatur in servitute, persequitur hoc sensu, verus meus manum. si, id est, edidi in lucem, nec plagiarius debet eos detinere tanquam suos.

Impones.] Acclamatione tua plagiarius Poëta pudore victus cedit. Vide tit. D. ad legem *Faviam de plagiaris.*

Ad Fidentinum Poëtam plagiarium. LIV.

UNA est in nostris tua, Fidentine, libellis

Pagina, sed certa domini signata figura,

Quæ tua traducit manifesto carmina furto:

Sic interpositus vitio contaminat unctio

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocuculus:

Sic Aretinæ violant crystallina testæ:

Sic niger, in ripis errat cum forte Caystri,

Inter Ledaos ridetur corvus olores:

Sic ubi multifona fervet sacer Atthide lucus,

Improba Cecropias offendit pica querelas.

Indice non opus est nostris, nec vindice libris.

Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

Fidentine, una est tua pagina in libris nostris, sed notata signo sui domini, quæ arguit tuos versus aperta compilationis: sic bardocuculus Lingonicus interjectus fadus vitio unctio Urbica Tyrianthina. sic testis Aretina polluitur crystallina: sic corvus ater ludibrio habetur inter cygnos Ledaos, cum forte vagatur in ripis Caystri: sic improba pica offendit quercum Cecropias, ubi sacrum nemus resonat cantibus Philomela multifona. Libelli nostri non egent delatore, nec assertore: tua pagina stat contra, & tibi dicit, Fur es.

Sed certa.] Nam inepta illa pagina declarat quis ejus dominus & auctor sit.

Vitio contaminat unctio.] id est, oleum olente. Raderus legit filo crasso, nempe aut villo. Sensus est, ut bardocuculus inter Tyrianthina sordet, ita tuum carmen in meo libello. *Bardocuculus* vero vestis erat Gallica crassioris filii quæ plebei & viliores homines induebantur.

Lingonicus.] hoc est Gallicus; nam Lingones sunt Galliarum populi. Vide epig. 128. lib. 14.

Urbica Tyrianthina.] vestes erant violaceæ, quarum color e purpura & viola factus.

Sic Aretina.] Aretium urbs Hetruriæ, nunc Arezo, ubi horti vasa fiebant.

Caystri.] Cayster fluvius Ionæ ex Phrygia magna oriens, ac inter Ephesum & Colophonem in mare decurrens: illic ma-

gnaolorum copia.

Ledaos olores.] Quoniam Jupiter sub forma cygni Ledaem compressit.

Fervet Atthide.] quæ fuit filia Pandionis regis Atheniensium, in avem Philomelam commutata. Ovidius lib. 6. Metamorph.

Offendit.] suavissimos Philomelæ Atheniensis cantus. Alii *effundit*, alii *offendit*.

Indice.] hoc est accusatore: tui enim versus meis conjuncti indicant te furem. *Indes* dicitur qui crimen aliquod indicat.

Stat contra.] Metaphora desumpta a subsellis iudiciorum ubi patroni adversi sedebant, accusator contra defensores; & quando dicebat accusator stabat: stare igitur contra est surrexisse accusatorem vel defensorem ad dicendum. Sic Ramireus ex Ciceronis oratione pro Sexto Roscio Amer,

De Amicorum judicio. LV.

SI quid Fusce vacas adhuc amari:
 Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici,
 Unum si superest locum rogamus.
 Nec me, quod tibi sum novus, recuses.
 Omnes hoc veteres tui fuerunt.
 Tu tantum inspicere, qui novus paratur,
 An possit fieri vetus sodalis.

Fusce, si quis adhuc apud te locus superest amicitia: nam hinc & inde habes amicos, petimus unum locum si reliquus est. Nec me recitas quod sum recens apud te; omnes antiqui tui amici extiterunt hoc idem. Tu solummodo confidera, an socius qui recens comparatur, possit antiquis evadere.

*Si quid Fusce.] hoc est, si novo amico lib. 6.
 locus sit apud te: de Fusco vide epig. 76. Omnes hoc.] quia scilicet novi fuerunt.*

Ad Frontonem de voto vite sue. LVI.

VOTA tui breviter si vis cognoscere
 Marci,
 Clarum militiæ Fronto, togæque decus:
 Hoc petit, esse sui, nec magni, ruris arator,
 Sordidaque in parvis otia rebus amat.
 Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
 Et matutinum portat ineptus ave:
 Cui licet exigui nemoris, rurisque beati
 Ante focum plenas explicuisse plagas?
 Et piscem tremula salientem ducere seta,
 Flavaque de rubro promere mella cado?
 Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
 Et sua non emtus præparat ova cinis?
 Non amet hanc vitam, quisquis me non
 amat. opto:
 Vivat & urbanis albus in officiis.

O Fronto, insigne ornamentum belli & pacis, si cupis summam discere vota tui Marci; hoc postulat, atque agrum suum nec amplum, & diligit quietem squalentem in rebus tenuibus. An quisquam veneratur frigidum marmor Laconicum pictum, & ineptus fert salutationem matutinam: cui fas est expedire ante focum retia plena feris sylva parva, atque agri felici? & pilo tremante trahere piscem exilientem, & mella flava extrahere ex amphora rubenti? cui villica obesa ministrat ad mensam imparem, & cinis non emtus apparatus sua ova? Cupio ut hanc vitam non diligit, quisquis non diligit me: albus vitam agit in obsequiis urbis.

Fronto.] Fuit hic Fronto, juxta Raderi conjecturam, cum Trajano postea Imperatorem Consul, in cujus Consulatu periit Domitianus.

*Quisquam picta.] Picta frigora per metaphoram pro frigora saxi picti: ironizans dictum de adulatoribus, & matutinis saluatoribus, qui in atriis Laconico marmore ornatis manē ambulabant, expectantes in-
 tromitti salutatum, & deducere amicum magnum anteambulones. Sic Ramire-
 sius.*

Explicuisse.] Alii exposuisse.

Et piscem tremula.] & cui piscari licet

virga ex qua tremente pendet seta. Vide epig. 30. lib. 10.

Inæquales.] Tenuioris fortunæ homines mensas inæqualibus quandoque pedibus fultas habebant. Ovidius lib. 8. Metamorph.

*— mense sed erat pes tertius impar
 Testis parvem fecit.*

Non emtus.] id est ignis non emtus; nam ligna caro pretio emebantur Romæ.

*Albus.] id est toga alba indutus inter anteambulones & niveorum Quiritum officia, aut cretatus, & candidatus in co-
 mitiis. Sic Liptius 1. Elect. cap. 13.*

Ad Cauponem perfidum. LVII.

CONTINUIS vexata madet vindemia
nimbis:

Non potes, ut cupias, vendere caupo me-
rum.

*Vindemia agitata perpetuis
imbribus perfunditur: & cau-
po, nequis venundare vinum
parum, etiam si velis.*

*Ut cupias.] Sensus est: etiam si cupias [gute cauponum perfidiam notat Poëta, qui
bonus & fidus esse, tamen nequis: sic ar- etiam volentes probi esse non possunt.*

Ad Flaccum qualem velit puellam. LVIII.

QUALEM Flacce velim, quæris noli me
puellam?

Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium est, atque inter utrum-
que probamus,

Nec volo, quod cruciat, nec volo, quod
fatiat.

*Flacca rogat, ne, qualis quæ-
la mihi placeat, aut displi-
ceat? nimium indulgens, &
nimium fastidiosa mihi non
arridet. Placet quod est me-
dium, atque inter utramque:
nec amo quod torquet, nec
amo quod fatiat.*

LIX.

Ad Flaccum de sportula. LX.

DAT Baiana mihi quadrantes sportula
centum.

Inter delicias quid facit ista fames?

Redde Lupi nobis, tenebrosoque balnea
Grylli:

Tam male cum coenem, cur bene Flacce
lavor?

*Accipio centum quadrantes ad
Baiana sportula: quid efficit
ista esuries inter voluptates
balnei? restitue nobis obscuras
thermas Lupi & Grylli: &
Flacce, cum tam male opaler,
cur labor bene?*

Dat Baiana.] Potentiores suis clientibus dabant sportulam, quæ erat calathus, quo primum opsonia, postea vero pecunia data est; unde sportula frequenter pro cibo, vel pecunia usurpatur. Noster autem Poëta forte Baias comitatus erat Flaccum, a quo cum perexiguam sportulam accepisset, conqueritur. Baia. Vulgo Baia oppidum Campaniæ ad sinum Baiarum inter

Puteolos & Cumas.

Quid facit.] Exiguam sportulam centum quadrantium famem appellat, quia non satiabat esurientem. Epig. 7. lib. 3.

Redde Lupi.] Cum male coenat, male quoque lavari optat in balneis obscuris, qualia erant Lupi, & Grylli.

Tam male.] Nam male coenato thermæ vel suavissimæ non placent.

De lepore & leone ludentibus. LXI.

INTERES amplacit torvilepus, ora leonis,
Esse tamen vacuo se leo dente putat.

*O Lepus, quamvis ingreditaris
ora vassa leonis horribilis: mi-
hi homines leo credit habere os
Quod*

Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in
armos,

Alta juvencorum vulnera figet ubi?

Quia frustra nemorum dominum, regemque
fatigas?

Nonnisi delecta pascitur ille fera.

*vacuum. In quod tergum pro-
rumpet, vel quos invadet hos-
mervos. ubi insidet plagas pro-
fundas taurorum? quid defa-
tigas inuoluer dominum, &
regem silvarum? ille nam non
stritur nisi bellina selecta.*

Alta juvencorum.] Qui nempe cum pin- cum præbent, secus vero lepores. Vide
gues & crassiores sunt altis vulneribus lo- supra epig. 23. & 49.

Ad Licianum, scriptores unde. LXII.

VERONA docti syllabas amat vatis
Marone felix Mantua est.
Censetur Apona Livio suo tellus:
Stellaque, nec Flacco minus.
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Nasone Peligni sonant,
Duosque Senecas, unicumque Lucanum
Facunda loquitur Corduba.
Gaudent jocose Canio suo Gades,
Emerita Decano meo.
Te Liciane gloriabitur nostra,
Nec me tacebit Bilbilis.

*Verona diligit syllabas perit
Poeta: Mantua beata est Vir-
gilio. Apona terra asinatur
Livio sui, Stella, nec minus
Flacci gratia. Nilus imbrifer
favet Apollodoro, Peligni re-
sonant Nasone, Corduba elo-
quens pradicat duos Senecas,
& unum Lucanum. Festiva
Gades latantur Canio suo, E-
merita Decano meo. Liciane,
nostra Bilbilis se jactabit pro-
pter te, nec silebit me.*

Docti vatis.] Catulli nempe Veronensis:
quos hic enumerat auctores satis per se
noti sunt. De Stella dictum epig. 8. su-
pra.

Syllabas.] hoc est numeros & versus.
Apona.] Aponus *Abano* vicus cum fon-
te & balneis in agro Patavino, ubi T. Li-
vius ortus dicitur a Patavio f. mill. pass.

Imbrifer Nilus] Qui inundatione sua,
vice imbrium (qui in *Ægypto* rari) fun-
gitur in terra irriganda.

Peligni.] Populi Italie ubi erat Sulmo
patria Ovidii a quo commendatur, regio

nunc *Valva*. Ovid. lib. 4. de Ponto ele-
gia 14.

*Gens mea Peligni, regioque domestica
Sulmo.*

Jocosa Gades.] Hispanie populi ad fre-
tum Gaditanum choreis & saltationibus
mire dediti. Vide epig. 42. supra. Vulgo
Cadix.

Emerita.] Urbs Lusitanie hodie *Merida*:
Corduba nunc *Cordona* urbs Hispanie *Bor-
tica*.

Bilbilis.] Urbs in Celtiberia, Martialis
patria de qua epig. 50. supra ad Licianum.

De Lavina casta, & ad Baias adultera. LXIII.

CASTA, nec antiquis cedens Lævina Sa-
binis,

Et quamvis tetrico tristior ipsa viro.

Dum modo Lucrino, modo se permittit A-
verno,

Et dum Baianis sæpe fovetur aquis:

*Lavina pudica, nec primas
dans prisais Sabinis, & ipsa
maestrig marito licet severo,
dum se credit nunc Lucri-
no, nunc Averno: & dum
sæpe calefacit aquis Baianis;*

Inci-

EPIGRAMMATUM LIBER I. 47

Incidit in flammās, juvenemque secuta, re-
 licto
 Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

*correcta est amore, & com-
 tata est adolescentem deserere
 marito, accessit Penelope, re-
 cessit Helena.*

Sabinis.] Quarum mores sancti & incor-
 rupti erant. Juv. sat. 6. vers. 163.

Intactior omni

Crinibus effusis bellum dirimente Sabina.

Lucrinas.] Lacus est ad Baias hodie

Lago Licola.] Alii melius interpretantur

Mar morto.

Penelope venit.] id est cauta: abit He-
 lene, hoc est adultera: harum historia su-
 tis nota est. *Abit* ultima syllaba produci-
 tur propter contractionem pro *abitis*. *He-
 lene*, alii *Thymele*. Bais porro multa luxu-
 riz exempla.

Ad Celerem recitatorem importunum. LXIV.

UT recitem tibi nostra rogas epigramma-
 ta, nolo.

Non audire, Celer, sed recitare cupis.

*Oras ut tibi legam nostra epi-
 grammata, non placet. O Ce-
 ler, non vis esse auditor, sed
 recitator.*

Non audire.] Mea scilicet carmina: sed recitare tua nempe. Vide epig. 74. lib. 5. &
 epig. 2. lib. 7.

Ad Fabullam ambitiosam. LXV.

BELLA es, novimus: & puella, verum
 est:

Et dives, quis enim potest negare?

Sed dum te nimium, Fabulla, laudas;

Nec dives, neque bella, nec puella es.

*Pulchra es, scimus: & puella,
 certum est: & opulenta:
 nam quis potest inficiari? sed,
 & Fabulla, cum te offers ni-
 miis laudibus; nec opulenta,
 nec pulchra, nec juvenis es.*

Sed dum te.] Modestia enim & vere-
 cundia commendantur puellæ. Plinius Ju-
 nior lib. 1. epist. 8. Etenim si aliena quo-
 que laudes parum aquis auribus recte so-

*lent, quam difficile est obtinere, ne mole-
 sta videatur oratio de se, aut de suis dispo-
 nentes.*

Ad Cæcilianum de genere & declinatione ficus. LXVI.

CUM dixi, ficus, rides quasi barbara ver-
 ba,

Et dici ficos, Cæciliane, jubes.

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci:

Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

*Cum protuli, ficus, risisti pe-
 rinde ac barbaram vocem, &
 vis, Cæciliane, dici ficos. Pro-
 feremus ficus, quas novimus
 produci in arbore: at vero,
 Cæciliane, dicemus ficos tuos.*

Cum dixi ficus.] Ramiresius & Farna-
 bius lemma esse emendandum contendunt,
 nec generis, sed tantum declinationis men-
 tionem fieri hoc loco. ita ut *ficus* fœmi-
 nini generis secundæ & quartæ declina-
 tionis significet arborem & fructum ejus-
 dem arboris. Sed *ficus* secundæ declinatio-
 nis, inquit Ramiresius, significans mor-

bum ignoratur cujus sit generis; Tuos enim
 non refert ad *ficus* ut legit, vel *ficos* ut le-
 gunt alii, sed intelligit familiam in qua
 omnes ficosi essent. Eadem turpitudine
 notavit aliam familiam lib. 7. epig. 70. &
 ficum appellari ficosum hominem probat
 epig. 52. lib. 4. Alii *ficus* tuos explicant
 morbum sic dictum a similitudine *ficus*,
 & *ficos*

& ficos in illa significatione esse tantum neris. Videat lector. Vide & epig. 33. secundæ declinationis, & masculini ge- lib. 4.

Ad furem de libro suo. LXVII.

ERRAS, meorum fur avare librorum,
Fieri Poëtam posse qui putas tanti,
Scriptura quanti constat, & tomus vilis.
Non sex paratur, aut decem sophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus.
Sed pumicata fronte, si quis est nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & quærit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

mercari libellum, sed reticentiam auctoris.

Allucinari fur avare meorum libellorum, qui credis vatem evadere posse eo pretio quo comparatur scriptura, & tomus vilis. Sophos non acquiritur sex aut decem nummis. Requære versus latentes, & studia non edita, quæ novis, & sigillata in arca servat solus pater virginis chartæ, quæ atrita non exhorruit mento aspero. Libellus cognitus nequit commutare herum. Sed si quis est nondum fronte polita pumice, nec ornatus umbilicis, & membrana: emere ab ipso ejusmodi librum, nec alius resciet. Quisquis pronunciat aliena, & aucupatur existimationem, non debet

Fur avare.] Non vocat avarum ob furtum librorum, sed ideo avarum vocat quia Poëta haberi volebat vilissimo pretio.

Tomus.] a verbo *τρίχω* scindo: id est pars, vel frustum, quæ quidem pars si involveretur in spiram, volumen vocari poterat.

Sophos.] Acclamatio erat eorum qui recitantibus applaudent. Vide epig. 4. supra.

Et rudes curas.] hoc est carmina quæ nondum in lucem edita sunt.

Virginis pater charta.] virginem chartam vocat, quæ nondum viri alicujus manu attrita fuerat. Pater, id est carminum auctor. Vel virginem chartam intellige, ex qua nullum exemplar transcriptum sit.

Mento duro.] Dicit Poëta chartam multorum lectorum manibus atrectatam horridam fieri mento, hoc est fieri pilosam,

& barbatam dum usu atteritur, & basia capiat epig. 4. supra, & epig. 93. lib. 10.

Fronte pumicata.] Frontes libri ex sunt extremitates membranz in spiram complicatz, quæ pumice poliebantur, cum in lucem libri ederentur.

Nec umbilicis cultus.] id est bacillis cedrinis vel buxeis super quos membranz involverentur: quibus in volumens complicatis, in medio utrinque apparebat lignum, & ideo dicebatur similitudine quadam umbilicus: & cum is non assueretur membranis, nisi opere jam absoluto, hinc natum proverbium ad umbilicum perducere, id est absolvere librum. Umbilicis autem affigi solebant capitula cornea, ossæ, vel eburnæ, ornatus causa, quæ plerumque coloribus pingebantur, & vocabantur cornua. Ita Ramiresius.

Ad Chærilum nullius pretii hominem. LXVIII.

LIBER homo es nimium dicis mihi,
Chærule, semper.
In te qui dicit, Chærule, liber homo est.

O Chærule, mihi dicis assidue, Nimis es dicax. O Chærule, qui verba facit in te, homo est otiosus.

Liber homo es nimium.] id est nimium liberi animi, qui nemini parcis.

Liber homo est.] hoc est sine negotiis, quia indignus es reprehensione, & omni

contemnendus. Vel sic intellige, Qui in te dicit, homo est liber, id est ingenius cujus est libere dicere quæ sentiat. Focis est in verbo *liber*.

De Rufo & Nævia

quam misere amabat Rufus. LXIX.

QUIDQUID agit Rufus, nihil est, nisi
Nævia Rufo,

Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.

Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit,
una est

Nævia. si non sit Nævia, mutus erit.

Scriberet hesternæ patri cum luce salutem,

Nævia lux, inquit, Nævia numen, ave.

Hæc legit, & ridet demisso Nævia vultu.

Nævia non una est, quid vir inepte furis?

*Quicquid facit Rufus, cogitat
solum Næviam, si latatur, si
lacrymatur, si flet, si com-
morat illam. Epulatur, pro-
pinas, petit, recusat, assen-
titur, prædicat unam Næ-
viam: si Nævia absis, elin-
guis erit. Cum die hesternæ
nuntiares salutem genitori,
Salve, Nævia, ais, lux mea,
Navianamen meum. Nævia le-
git hæc, & risum edit depres-
sis oculis. Nævia non una est;
quid insanis, marite ridiculus**[Si tacet.]* Insanum quippe suum erga
Næviam amorem gestu significabat.*[Nævia non una est.]* Ludit in ambigui-
tate verbi *una*: supra enim dixerat *una est
Nævia*, id est de Nævia sola loquitur Ru-
fus: deinde ait, *non una est*, quia duplex
est, id est uxor duorum: habebat enimadulterium cuius & uxor dicebatur: nam
adulterium unius matrimonium vocabatur,
ut ait Seneca 3. de Beneficiis cap. 16. *In-
fracta & antiquata est quæ nesciat matri-
monium vocari unius adulterium.* Vide epig.
9. lib. 6.*Ad Maximum de Canio Poëta ridiculo. LXX.***C**ŒPIT, Maxime, Pana, quæ solebat,
Nunc ostendere Canium, Terentos.*O Maxime, Terentos capis
nunc monstrare Canium, quæ
consecueras monstrare Pana.**[Nunc ostendere Canium.]* Pan & Satyri
risu perpetuo lascivunt: cum ergo riden-
tem Canium Poëtam deridere velit, ait,
non ostendi amplius statuam Panos in Te-rento (locus scilicet erat in Campo Martio)
ridentis habitu illic formatam; sed Canium
qui æque videret ac Pan. Lib. 3. epig. 20.*Ad Librum,*

quem Proculo viro humanissimo mittit. LXXI.

VADE salutatum; pro me liber ire jube-
ris

Ad Proculi nitidos officiose Lares.

Quæris iter? dicam: vicinum Castora cænæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum.

Inde sacro veneranda petes palatia clivo,

Plurima qua summi fulget imago ducis.

Nec te detineat miri radiata Colossi,

Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.

Flecte vias hac, qua madidi sunt tecta Lyzei,

*Itò salutatum; id libello obse-
quiose, mandatis adire meo
loco splendidam domum Procu-
li. Rogas ne viam? trans-
gredieris templum Castoris pro-
pinquum antiqua Vestæ, at-
que ades Virginum Vestalium.
Illinc adibis regiam venerabi-
lem in colle sacro, ubi multa
effigies supremi Imperatoris re-
splendent. Nec te moveatur sice-
rea moles admirandi colossi,
quæ latatur superare opus Rho-
dium. Flecte iter qua sunt*

D

Et

Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
 Protinus a læva clari sub fronte Penates,
 Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
 Hanc pete, ne metuas fastus, limenque superbum:

Nulla magis toto janua poste patet.
 Nec propior quam Phœbus amat, doctæque sorores,

Si dicet, quare non tamen ipse venit?
 Sic licet excuses, quia qualiacumque leguntur

Ista, saluator scribere non potuit.

ades vridi Bacchi, & qua orebus est tholus Cybeles depicto Corybante. Subito ades splendida sunt adomda ad frontem suavis, atque aula domicilii alti. Hoc adi, ne metuas superbiam atque accessum difficilem, nulla janua magis panditur, nec ulla quam diligas Phœbus propior, & perita sorores. Si dicet, cur tamen ipse non venit? sic potes me excusare, quoniam saluator nequius componere ista qualiacumque evolvantur.

Lares.] Dii sunt domestici qui in ædibus privatim colebantur, sumpti pro domo ipsa.

Causa Vestæ.] Vestæ Saturni filia ex Ope, quæ castitatis Dea habitæ Vestalibus nomen dedit.

Sonni Ditis.] Dmisti.

Nec te destineat.] Vide epig. 2. lib. Spekt.

Opus Rhodum.] Colossum intellige inter septem orbis miracula recensitum. Epig. 2. lib. Spekt.

Tholus.] Testudo Templi ubi est quasi scutum breve in medio Templi testæ quo trabes connectuntur, & dona suspenduntur, supra quem Corybas vestibus pictis ornatus stabat. Raderus. Corybantes ve-

rò ministri Cybeles in Ida monte Phrygiæ saltando & cantando illius Deæ sacra faciebant: iidem feruntur fuisse custodes Jovis adhuc infantis.

Penates.] Dii domestici sumpti pro domo ipsa.

Hanc.] Alii hæc.

Nec propior.] hoc est nulla domus nostræ vicinior est quæ ametur ab Apolline & Musis. Vel, ut interpretatus sum, nullis ædibus propior est Apollo.

Quia qualiacumque.] quia non fuisset illi otium scribendi hæc qualicumque sint epigrammata, si salutandi officii vacasset.

Ad somnum nulla veniente amica. LXXII.

NÆVIA sex cyathis, septem Justina bibatur,

Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.
 Omnis ab infuso numeretur amica Falerno;
 Et quia nulla venit, tu mihi somne veni.

Navia bibatur sex cyathis, Justina septem, Lycas quinque, Lyde quatuor, Ida tribus. Omnis amassa recensatur a vino infuso: & quoniam nulla accedit, tu, somne, accede ad me.

Navia sex.] Veteres solebant tot haurire cyathos, quot literas includebant amicarum nomina: Navia sex habebat literas propter diphthongum æ quæ duabus æquivalet: sex ergo cyathos hauriendos esse dicit Poëta in honorem Navie. Vide epig. 1. lib. 8. 95. lib. 9. 37. lib. 11.

Omnis ab.] Sic enim amicæ nomen conjectandum relinquebant, ubi haurirent tot cyathos, quot essent literæ in illius nomine.

Tu mihi somne.] Alludit ad veterem morem quo ad somnum conciliandum poscebatur ultimum poculum, Mercurio tanquam somni prædidi consecratum: pocula autem apud Græcos sacra erant tria: primum *Διὸς* *Κυράε*, Jovis Servatoris; secundum *αἰγυλῶν* *δαίμονες*, boni demonis; tertium *Ἑρμῆ*, Mercurii, quod ultimum hauriebatur in ejus honorem.

Ad Fidentinum Poëtam plagiarium. LXXIII.

NOSTRIS verbis esse te Poëtam,
Fidentine putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emitis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cervifata sibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua Poëta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

O Fidentine, an credis, & vis haberi Poëta nostris carminibus? Sic Ægle putat se esse dentatam, ossibus comparatis, & cornu Indico: sic Lycoris quæ magis est atra moro cadente fucata sibi iucunda est. Cum fueris calvus, eris crinitus hac ratione, quæ nunc te Poëta.

Indicoque cornu.] hoc est ebore, quo significat dentes eboreos.

Cervifata.] Cervissa genus est pigmenti quo illinitur vultus ad candorem conciliandum. Plin. lib. 35. cap. 6.

Sibi placet.] Sibi candida videtur: morum vero maturum & cadens maxime nigrum.

Eris comatus.] Emitis nempe aut surreptis capillis. Vide epig. 54. supra de Fidentino.

Ad Cæcilianum maritum ingeniosum. LXXIV.

NULLUS in urbe fuit tota, qui tangere vellet
Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: sed nunc positis custodibus ingens
Turba fututorum est, ingeniosus homo es.

O Cæciliane, nullus existit in omni civitate, qui vellet tangere conjugem tuam gratis, dum permissum fuit: at nunc custodibus datis, magna turba est machorum, homo es solers.

Qui tangere.] Vult Poëta Cæcilianæ uxorem deformem a nemine tactam esse gratis, hoc est sine pretio licebat, sive est ultro dabat, vel nisi ipsa pecuniam suppeditabat:

posita vero custodia mæchos venisse pretium afferentes: itaque sagacem & solertem esse Cæcilianum dicit: Jocus sane lepidus.

Ad Paullam adulteram. LXXV.

MOECHUS erat: poterat tamen hoc tu, Paulla, negare:
Ecce vir est. numquid, Paulla, negare potes?

Adulter erat: nihilominus, Paulla, poterat id inficiari: ecce maritus est: num id inficiari valet, o Paulla?

Mæchus erat.] is cui nupisti.

Numquid potes.] Falsa nempe fuisti adulter-

rium cum nupseris illi qui vivo marito mæchus tuus credebatur. Vide epig. 22. lib. 6.

De Lino non solvente debita. LXXVI.

DIMIDIUM donare Lino, quam credere totum,
Qui mavult: mavult perdere dimidium.

Qui mavult Lino donare dimidium, quam mutuo dare totum, mavult amittere dimidium.

Mavult perdere dimidium.] cum enim mutuum non redderet Linus, qui totum credidisset, totum perdidisset: at vero qui

dimidium donat, perdidit tantum alterum dimidium quod credidit.

Ad Flaccum

ut versus facere desinat, forum vero adeat. LXXVII.

O M I N I curarum precium non vile mearum,

Flacce Antenorei spes, & alumne Laris.

Pierios differ cantusque chorosque fororum:

Æs dabit ex istis nulla puella tibi.

Quid petis a Phœbo? nummos habet arca Minervæ:

Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos.

Quid possent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor

Inclinat varias pondere nigra comas.

Præter aquas Helicon, & ferta, lyraeque deorum

Nil habet, & magnum semper inane sophos.

Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos unda?

Romanum propius, divitiisque forum est.

Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,

Et steriles cathedras, basia sola crepant.

O Flacce digna merces mea sollicitudinis, spes, atque alumne Antenorei Laris. Proterga concentus Pierios, & choros Musarum; nulla puella ex istis tibi donabit pecuniam. Quid postulas ab Apolline? nammi sunt in capsa Minerva: hæc sapit, hæc sola martium dat omnibus diis. Quid donare valerent edera Bacchi? atque arbor Palladis gravitate incurvus ramos variis. Nihil est in Helicone, nisi aqua, & corona, & cythara deorum, & magnum sophos semper infructuosum. Quid tibi negotii cum Cirrha? quid cum aqua Permessidos? forum Romanum vicinior est, & opulentius. Illic pecunia sonat: sed oscula sola strepens circa pulpita nostra, & steriles cathedras.

Precium non vile.] Hoc est, o Flacce tu dignus es qui me interponam in tuam rem, hancque curam conferam ad tuam utilitatem, ut te moneam Musas esse relinquendas, forum vero adeundum: hic est Flaccus qui scripsit Argonautica.

Laris Antenorei.] Id est, Patavii quod contulit Antenor. Lares sunt dii domestici qui sapius pro ædibus sumuntur, hic vero pro urbe.

Nulla puella.] Nulla Musa.

Quid petis a Phæbo.] Paupere nempe.

Arca Minerva.] Hoc est Minerva dives est, & habet opes quas largiatur caussidicis suis cultoribus. Ab ea autem pendet cæteri dii;

ἀπάντα τοῖς πλῆτεσι δίδωμι ὑπὸν ἡνέκα.

Pecunie obediunt omnia, Aristoph. in Plat. AG. 1. Sc. 2.

Palladis arbor.] Oliva cujus rami fructum pondere incurvantur.

Varias comas.] Frondes varii coloris, baccis graves, hoc est Minerva locupletat caussidicos.

Helicon.] Boeotiae mons Phocidi vicinus non procul a Parnasso, qui & ipse Apollini sacer est & Musis.

Sophos.] Acclamatio erat qua recitantes Poetae excipiebantur, sed nihil emolumentum accipiebant. Vide Epig. 4. supra.

Permessidos unda.] Permessis fluvius ex Helicone dilabitur.

Illic æra sonant.] In foro nempe ubi pecuniam accipiunt caussidici.

Basia.] Quos enim recitantes probaverant, osculabantur antiqui. Vide Epig. 4. supra, dum basia captas, &c.

Steriles cathedras.] Nullum emolumentum afferentes. Juv. Sat. 7.

Panxit multos vana sterilibus cathedras.]

De Charino homine molli. LXXVIII.

PULCHRE valet Charinus, & tamen
pallet.
Parce bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole utitur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.
Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

Bene se habet Charinus, & nihilominus pallet, Charinus potat temperate, & nihilominus pallet. Charinus digerit recte, & nihilominus pallet. Charinus apricatur, & tamen pallet. Charinus colorat cutem, & tamen pallet. ...

Sole utitur.] Ut cutem coloret. Ornatus, sic illum turpi vicio laborare notat Poëta.

De Festo moribundo. LXXIX.

INDIGNAS premeret pestis cum tabida
fauces,
Inque ipsos vultus serperet atra lues:
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Festus adire lacus.
Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
Aut toris lenta tristitia fata fame.
Sanctam Romana vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore rogo.
Hanc mortem fati magni præferre Catonis
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

Cum pestilentia contagiosa argeret gentes immixtum, & nigra contagio irroperet in faciem ipsam: ipse Festus siccis genis excitans amicos lacrymantem statuit potere paludem Stygiam. Nihilominus non sedit os sanctum turpi toxico, aut cruciavit mortem diram esurie lenta. Sed morte Romana finivi vitam inviolatam, atque exi spiritum busto illustriore. Fama potest antepone hanc interitum morti magni Catonis; hic carus erat Cæsari.

*Siccis ipse.] Id est, Non flens.
Sed morte Romana.] Nempe pectus transfudit exemplo Lucretiæ, Catonis & multorum aliorum Romanorum.
Nobiliore rogo.] Rogum sumit pro morte*

*ipsum. Legunt alii nobiliore vita.
Hujus Cæsar.] Se enim interemit Catonem aut odio Cæsaris, at vero Domitianus hujus Festi amicus fuit.*

Ad Attalum ardelionem. LXXX.

SEMPER agis causas, & res agis Attale
semper.
Est, non est, quod agas, Attale, semper
agis.
Si res, & causæ defunt, agis Attale mulas.
Attale, ne quod agas, desit, agas animam.

Attale dicis causas, atque assidue trahis negotia. Attale continuo agis, sive sit, aut non sit quod agas. Si negotia, & lites deficient, Attale, ducis mulas; Attale ne deficiat, quod geras, emittas spiritum.

Agas animam.] Id est, percas. Lusus epigrammatis est in varia significatione verbi ago.

Ad Canum helluonem. LXXXI.

SPORTULA, Cane, tibi suprema nocte
petita est.
Occidit, puto, te Cane, quod una fuit.

*O Cane, poposcisti sportulam
ultima nocte. O Cane, inter-
fecit te, ut arbitror, quod
unica existis.*

*Quod una fuit.] Quæ nempe huic helluoni non sufficeret, unde contracto dolore
petiit.*

Ad Sosibianum vilem hominem. LXXXII.

EServo scis te genitum, blandeque fate-
ris,
Cum dicis dominum, Sosibiane, patrem.

*O Sosibiane, non ignoras te
natum ex mancipio, & comi-
ter confiteris, cum parentem
tuum appellas dominum.*

*E servo.] Quod nempe mater adultera
ex servo suscepisset Sosibianum: vel forte
melius legendum e servo: cum enim par-
tus ventrem sequatur, ex serva & paterfa-*

*milius natus Sosibianus servus est, & pa-
trem habet eundem & dominum, Vide
Epig. 85. infra,*

*De Regulo**fere obruto ruina veteris porticus. LXXXIII:*

HÆc quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet absoluta casu.
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque:
Victa est pondere cum suo repente,
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

*Hæc porticus quæ dissoluta en-
ponit longa excidia in multo
pulvere, en quanto casu libe-
rata procumbit: paulo enim
ante Regulus vestitus fuerat sub
illis tectis, & discesserat: cum
subito desedit sua mole, &
postquam nihil metuebat heræ,
incrumenta concidit ruina tuta.
O Regule, post timorem tan-
ta querimonia, quis inficietur
deos habere curam tui, cuius
gratia ruina fuit innocua?*

*En quanto.] Vide epig. 13. supra.
Post metum.] Epig. citato,*

*Nimirum tenuis nostras fortuna quere-
las.*

De Manneia foetida. LXXXIV.

OS, & labra tibi lingit Manneia catellus:
Non miror, merdas si libet esse cani.

*Catellus tibi lambit os & la-
bra, non mirum est, si canis
amat comedere sterces,*

*Os & labra.] Ora, & labia Manneiam
foetida fuisse notat, canes quippe lamben-
dis immundiciis delectantur: quæ terro-
odore non superant sordiditatem tui oris.*

Juven. Sat. 10.

*Bona tota ferantur
Ad Phialen, tantum artificis valet ha-
line oris,*

De

De Quirinali cœlibe. LXXXV.

UXOREM habendam non putat Quirinalis,

Cum vult habere filios, & invenit.

Quo possit istud more? fuit ancillas,

Dominumque, & agros implet equitibus vernis:

Pater familiæ verus est Quirinalis.

Quirinalis non existimat conjugem esse ducendam, quæ cupit suscipere natos, & reperit. Quæ ratio est ista? rem habet cum ancillis, implet agros & domicilia equilibus vernis: Quirinalis verus est paterfamilias.

Mors? Legunt alii sine interrogatione, unde alius sensus efficitur.

Implet vernis.] Verna servus est domi natus, equitibus autem dixit quia Quirinalis eques erat.

Pater.] Sic enim blando nomine domini servi appellabant patrem familias, sed hic verum dicit Poëta patrem familiæ Quirinalem, quod ejus familia ab ipso esset genita.

De Mario & faceto præcone. LXXXVI.

VENDERET exultos colles cum præcone facetus,

Atque suburbani jugera pulchra soli:

Errat, ait, si quis Mario putat esse necesse

Vendere: nil debet, fœnerat imo magis.

Quæ ratio est igitur? servos ubi perdidit omnes,

. Et pecus, & fructus, non amat inde locum.

Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere vellet

Omnia? sic Mario noxius hæret ager.

Cum præco arguens velles vendere colles exultos, & pulchra jugera fundi suburbani: si quis, inquit, arbitratur opus esse Mario alienare, allucinatur: nihil debet, imo magis dat matrem. Quæ causa est ergo? ubi amisit omnia mancipia, & armenta, & fructus, exinde non delibatur eo loco. Quis liceret, nisi qui vellet amittere omnia sua? sic campus pestilens remansit penes aditum.

Servos ubi perdidit.] Hanc scilicet subjecit causam malitiosus præco, qua emptores omnes ab emendo deterruit.

De Novio micropsycho & fordide parco. LXXXVII.

VICINUS meus est, manumque tangi De nostris Novius potest fenestris.

Quis non invidet mihi, putetque

Horis omnibus esse me beatum,

Juncto cui liceat frui sodale?

Tam longe est mihi, quam Terentianus,

Qui nunc Niliacam regit Syenen.

Non convivere, nec videre saltem,

Non audire licet, nec urbe tota

Quisquam est tam prope, tam proculque nobis.

Novius habitat in mea vicina, & potest manum attingi de nostris fenestris. Quis non invidet mihi, & credat me esse felicem omnibus horis, cui fas sit mi socio vicino? tam procul a me distat quam Terentianus, qui nunc gubernat Syenem Niliacam. Non datur potestas simul utriusq., nec satietem aspiciendi, non auscultandi, nec in omni civitate ullus est tam prope, & tam longe a nobis. Operis: me vel illam Mi-

Migrandum est mihi longius, vel illi.
 Vicinus Novio, vel inquilinus
 Sit, si quis Novium videre non vult.

*longius abire. Si quis non
 vult aspici Novium, fiat
 vicinus Novio, vel inquilinus.*

De Novio.] *μικροψυχος*, pusillanimis, illiberalis. Sic Novium avaritiæ accusat Poëta. Alii delendam hanc vocem *micropsycho* arbitrantur & nonnullos exagitari a Poëta qui quæ ad manum habent, contemnunt; et vero quæ remotiora sunt & paratu difficiliora, sectantur, Judicet lector.

Quam Terentianus.] Qui tunc erat præfectus Aegypto, cujus Syene urbs ad Nilum sita, quæ hodie ab aliis appellatur *Omegeris*, ab aliis *China*, ab aliis vero *Asua*. *Inquilinus.]* Qui nempe in Novii ædibus conductus habitet.

Migrandum est.] Hoc facite dicit Poëta.

Ad Fesceniam vinolentam. LXXXVIII.

NE gravis hesterni fragres, Fescenia,
 vino,

Pastillos Cosmi luxuriosa voras.

Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,

Extremo ructus cum venit a barathro.

Quid quod olet gravius mistum diapasmate
 virus,

Atque duplex animæ longius exit odor?

Notas ergo nimis fraudes, deprensæque furta
 Jam tollas, & sis ebria simpliciter.

O Fescenia intemperans, delictis pastillos Cosmi, ne male oleas gravis hesternæ potationis. Ista jentacula nungunt dentes, sed nihil impedit, cum ructus venit ab imo stomacho; quid quod venenum diapasmate commixtum fasces pejus, & gemitus animæ odor procedit longius? igitur jam removeas fallacias nimirum cognitas, & sis remota simpliciter.

Pastillos Cosmi.] Cosmus myropola erat, qui conficiebat ejusmodi pastillos ex aromatis, & pulveribus odoratis.

Ista linunt.] hoc est, cum jejuna fumis illos pastillos; possunt illi quidem opprimere fetorem in dentibus hærentem, nequeunt vero illum coercere, qui venit ex stomacho.

Cum ructus.] cruditis exhalatio est.

Diapasma.] unguenti genus quod fit ex

rosis aridis, de quo Plinius lib. 21. cap. 19.

Virus.] ponitur pro halitu gravi.

Duplex odor.] hesterni vini, & diapasmatis.

Deprensæque.] vitium quod cum cura legitur, furtum appellatur a Poëta.

Sis ebria simpliciter.] Ne simul vinum & ejusmodi medicamenta oleas. Vide epig. 42. lib. 3. & epig. 7. lib. 6.

Ad Alcimum cujus mortem deflet. LXXXIX.

AL C I M E, quem raptum domino cre-
 scentibus annis

Labicana levi cespite velat humus:

Accipe non Phario nutantia pondera saxo,

Quæ cineri vanus dat ruitura labor:

Sed fragiles buxos, & opacas palmitis um-
 bras,

Quæque virent lacrymis humida prata meis.

A cipe, chare puer, nostri monumenta do-
 loris,

Hic tibi perpetuo tempore vivit honor,

Alcime, quem ergit Labicana terra levi gramine, abreptum hero annis juvenilibus; accipe non molem vacillantem ex silice Aegyptia, quam lapsuram extrahit cineri labor inanis; sed buxos cadmeas, atque umbras obscuras palmitis, & prata quæ vivescunt rigata meis fletibus. O dilecte puer, recipe pignora nostri maroris: hoc decus tibi daret omni tempore. Cum Lachesis mihi pernovetis ultimos annos, non

Cum

EPIGRAMMATUM LIBER I. 37

Cum mihi supremos Lachesis perneverit an- alio modo iubeo jacere meos
cineres.
nos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

Labicana humus.] via Labicana dacebat ad Labicum mediterraneum, Latii pagum, hodie *Valmontone*.

Levi cespite.] hoc est non superbo tumulo, vel potius alludit ad formulam antiquam *S. T. T. L.* hoc est *sit tibi terra levis*. Vide epig. 35. lib. 5.

Non Pharis] non pyramides, obeliscos, & statuas quibus tumulos ornabant Aegyptii. Vide epig. 1. lib. Spect.

pendentia Mausolea.
Pharos colonia, & oppidum Aegypti apud Alexandriam. Alii *Paris*: marmor Parium notum est.

Sed fragiles buxos.] spatium quoddam sepulchro destinatum in agris religiosum erat, quod variis arborum generibus decorabant antiqui: Martialis vero in hono-

rem Alcimi pueri buxos iniecit quibusdam in pratis, quæ per hyperbolen suis lacrymis irrigari dicit.

Monumenta doloris.] hæc carmina, & buxos & prata.

Hic tibi perpetuo.] Id de perpetuitate suorum carminum auguratur Poëta ut lib. 16. epig. 2.

Est chartis, nec furta nocens, nec secula, præstant,

Sed æque non nocent hæc monumenta mori.

Lachesis.] Una e Parcis quæ humanæ vitæ stamen nec.

Non aliter tumulum.] hoc est tumulum meum versibus egregii Poëtæ ornari tantum cupio.

Ad Cinnam semper demisse loquentem. XC.

GARRIS in aurem semper omnibus, Cinna.

Garris & illud, teste quod licet turba.

Rides in aurem, quereris, arguis, ploras.

Cantas in aurem, judicas, taq̃os, clamas.

Adeone penitus sedit hic tibi morbus,

Ut sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

*O Cinna, perpetuo susurras cunctis in aurem, susurras & illud, quod fas est multitudi-
ne præsentis: rides in aurem, expositulas, reprehendis, fles. Cantis in aurem, decoris, si-
les, vociferaris. Adeone pa-
nitus hoc vitium tibi inveni-
ratum, ut sæpe, ô Cinna, Cæ-
sarem celebres in aurem.*

Hic morbus.] Garriendi in aurem vitium. ta innuens laudes ejus palam esse profe-
rendas.
Ut sæpe.] Sic Cæsarem acutè laudat Poë-

XCI.

Ad Lælium Poëtam vilem & mordacem. XCII.

CUM tua non edas, carpis mea carmina, Læli.

Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

O Læli, cum non publicas tuos versus, reprehendis meos: noli reprehendere meos, vel publica tuos.

Vel ede tua.] Quæ vicissim carpere possim.

XCIII.

XCIII.

De Aquino

& Fabricio eodem in tumulto jacentibus. XCIV.

FABRICIO junctus fido requiescit Aquinus.

Qui prior Elysias gaudet adisse domos.

Ara duplex primi testatur munera pili:

Plus tamen est, titulo quod brevioris legis.

Functus uterque sacro laudatæ foedere vitæ,

Famaque quod raro novit, amicus erat.

Aquinus fidei Fabricio conjunctus requiescit, qui latetur primus petuisse ades Elysias, duo altaria rusticantur officia primipili: Nihilominus amplius est, quod evolvis inscriptione brevioris. Uterque adimplevit sacrum fœdus vitæ commendata, & benevolus erat, quam rem raro cognovit fama.

Qui prior.] Vide epig. 37. supra:*Quod pro fratre mori vellet uterque prior.**Ara duplex.]* Cui inscriptum erat utrumque primipilum, hoc est centurionem primæ cohortis fuisse.*Plus tamen est.]* Rara quippe est inter æmuloꝝ concordia,*Functus.]* Supple est: ultimum hoc distichum inscriptum erat tumulto. Videntur enim, qui sic vivunt, cum virtute fœdus pepigisse. Ramiresius.*Amicus erat.]* id est, amore mutuo se complectebantur.

XCV.

*Ad Helium caussidicum rustice clamantem. XCVI.***Q**UOD clamas semper, quod agentibus
obstrepis Heli,

Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

O Heli, quod perpetuo vociferaris, quod obtundis agentes, hoc non agis gratis, recipis ut sileas.

Quod agentibus.] Qui nempe rusticis Helii clamoribus obtusi, pecunia data, ejus silentium emebant.*Ad Scazontem, de fellatore quodam. XCVII.***S**I non molestum est, teque non piget,
Scazon:

Nostro, rogamus, pauca verba Materno:

Dicas in aurem, sic, ut audiat solus.

Amator ille tristium lacernarum,

Et Bæticatus, atque leucophæatus,

Qui coccinatos non putat viros esse,

Amethystinasque mulierum vocat vestes,

Nativa laudat, habeat & licet semper

Fuscos colores; Galbanos habet mores.

Rogabit, unde suspicer virum mollem.

Una lavamur: adspicit nihil fursum:

O Scazon, si non grave est, nec te tædet: oramus, ut facias Materno nostro sermones paucos in aurem, ita, ut solus audiat. Ille qui amat lacernas mæstas, & Bæticatus, atque leucophæatus est, qui non credit coccinatos esse viros, & Amethystinas appellat vestes faminarum, commendat nativa, quamvis perpetuo habeat colores subnigros, habet mores Galbanos: quæret unde reputem hominem effeminatum, balneum nobis idem est: nihil aspicit desu-

Sed

Sed spectat oculis devorantibus draucos:
Nec otiosis mentulas videt labris.
Quæris quis hic sit? excidit mihi nomen.

per: ... rogas quis hic sit?
obitus suum nominis.

Staxon.] versus Iambo similis, excepto ultimo pede in quo est spondæus, unde claudicare dicitur à verbo *κλαζω* idcirco Poëta dicit, *si non molestum est*. De Martino dicemus lib. 10. epig. 37. Alloquitur versum suum.

Amator ille.] nempe cui placent vestes pullæ.

Et Baticatus.] Bætis fluxius est Hispaniæ, hodie *Guadalquivir*, ad quem sunt oves quarum lana subrutili est coloris nativi: hoc est qui habet vestes non tinctas. Vide epig. 133. lib. 14.

Leucopæatus.] Nomen compositum à verbo græco *λευκός* ex albo & fusco mixtus.

Coccinatos.] id est existimat eos esse effæminatos, qui vestibus utuntur tinctis

cocco.

Amethysinus.] vestes amethysini coloris à lapide *Amethydo*, cujus color purpureus est.

Nattva.] quæ non sunt artificio tincta; quales sunt vestes Bædæ, de quibus epig. 133. lib. 14.

Non est lana mihi mendax, nec mutor aheni,

Sic placeant Tyria, me mea tinctis ovis.

Galbanos.] Alii *Galbinos*. Galbanus vero color pallidus, flavus dicitur, secundum quosdam *cæruleus*, & viros dedecet, ut mollior & effæminator; hoc est mores effæminatos. Juven. sat. 3.

Carnæa indutus simulata, aut Galbanæ rafa.

Ad Navolum caussidicum ignarum. XCVIII.

CUM clamant omnes, loqueris tu, Nævole, semper,

Et te patronum, caussidicumque putas.

Hac ratione potest nemo non esse disertus.

Ecce tacent omnes: Nævole, dic aliquid.

Cum cuncti vociferantur, tu Navole, semper facis verba, & te existimas patronum & caussidicum. Hoc modo quilibet potest videri facundus. Ecce cuncti silent, Navole, profer aliquid.

Cum clamant.] Aliis strepantibus & clamantibus ignarus hic rabula verba faciebat; tacentibus vero, & ipsæ propter imperi-

tiam tacebat. Alii,

Quam clamant omnes, loqueris tuum, Navole, tantum.

Ad Flaccum de Diodoro litigatore avaro. XCIX.

LITIGAT, & podagra Diodorus, Flacce, laborat;

Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

O Flacce, Diodorus litigat, & vexatur podagra; at nihil offert caussidico, chiragra est.

Chiragra est.] Podagra morbus est pedum, chiragra vero manuum: cum patrono nihil daret Diodorus, non podagra illum, sed chiragra laborare facere dicit Poëta.

Ad Calenum avarum re facta. C.

NON plenum modo vicies habebas:

Sed tam prodigus, atque liberalis,

Et tam lautus eras, Calene, ut omnes

Optarent tibi centies amici.

Audit vota deus, precesque nostras,

Pauca ante non possidebas centies plenum vicies; sed, à Calene, eras adeo prodigus & beneficus, atque adeo splendidus, ut cuncti amici tibi precarentur centies. Deus excepit vota & obsecrationes nostras; &

Atque

Atque intra, puto, septimas Calendas
 Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
 At tu sic quasi non foret relictum,
 Sed raptum tibi centies, abisti
 In tantam miser esuritionem,
 Ut convivia sumptuosiora,
 Toto quæ semel apparas in anno,
 Nigræ sordibus explices monetæ;
 Et septem veteres tui sodales
 Constemus tibi plumbea selibra.
 Quid dignum meritis precemur istis?
 Optamus tibi millies, Calene,
 Hoc si contigerit, fame peribis.

quatuor iuvetra donarunt hoc
 tibi, opinor, intra septem
 menses. Sed tu, infelix,
 tanquam non foret tibi reli-
 ctum centies, sed ablatum,
 lapsus es in tantam famem,
 ut sordibus moneta nigra in-
 struas epulas lautiores, quas
 semel celebras toto in anno;
 & impendas selibram plum-
 beam pro septem veteribus tuis
 amicis. Quid optemus dignam
 meritis istis? O Calene, pre-
 camur tibi millies, si advena-
 rit hoc, morieris fame.

Plenum vicies.] id est non omnino vi-
 cies centena millia sestertium: post adver-
 bia decies, vicies, & cetera ejusmodi,
 subintellige centena millia.

Intra septimas.] septem menses: Calen-
 da enim significant primum mensis diem.

Mortes.] mortuorum hereditates.

Tantum.] Tam avarus, tam sordidus &
 famelicus esse cepisti.

Nigra monetæ.] ærea nempe, quod Ca-
 lenus iste aurum aut argentum in convivii
 impendere nollit: porro ærea moneta vi-
 detur pretium vilissimorum ciborum, quos
 apponeret suis amicis.

Plumbea selibra.] monetam plumbeam
 in usu fuisse apud Romanos negant Inter-
 pretes: sed hanc pro vilissima usurpat Poë-
 ta epig. 74. lib. 10. Quoties plumbeam
 monetam vocat Martialis, vilis, instar
 plumbi, ærea numismata intelligit. Gro-
 novius.

Hoc si contigerit.] Ex eo quod Calenus
 centies adeptus, in summam esuritionem
 abierit: Lepide collegit Poëta fame illum
 perituum si millies consequatur. Sic acute
 Ovidius:

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

De Afra vetula. CI.

MAMMAS atque tatas habet Afra: sed
 ipsa tatarum
 Dicit, & mammarum maxima mamma po-
 test.

*Afra habet mammas atque
 tatas: sed ipsa potest dici
 mamma vetustissima tatarum
 & mammarum.*

Afra.] Ut puella videretur, more infantium patrem tatam appellabat, matrem verò
 mammas: forte & papillas grandiores habebat, quæ & mammas dicuntur. Vide epig.
 66. lib. 14.

De Afro Demetrio

Librariò cujus acerbam mortem deflet. CII.

ILLA manus quondam studiorum fida
 meorum,
 Et felix domino, notaque Cæsaribus;
 Destituit primos virides Demetrius annos:
 Quarta tribus lustris addita messis erat.

*Olim fidelis illa manus meo-
 rum studiorum, & utilis hero,
 & cognita Cæsaribus, Deme-
 trius deseruit primos annos
 florentes; quatuor anni ad-
 iuncti erant tribus lustris.
 Attamen providimus ne ser-*

N

Ne tamen ad Stygias famulus descenderet
umbras,

Ureret implicitum cum scelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remisimus
ægro:

Munere dignus erat convaluisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

uns delaboretur ad umbras Stygias, cum pestis improba combureret irritum, atque ægro capdonavimus omne jus heri: morabatur sanari meo dono. Moriens agnovit sua mercedem, & liber profectum ad undas infernas me appellavit patronum.

Illa manus.] per metonymiam manum sumptit pro servo amanuensi, qui Poëta epigrammata scribebat mittenda Tito & Domitiano Cæsaribus.

Quarta messis.] Annus quartus additus tribus lustis, id est quindecim annis: sic

novemdecim annos natus erat Demetrius.

Scelerata lues.] pestem interpretor: alii vero febrem. Vide epig. 79. supra.

Jus domini.] id est illum manumissimus. Sua præmia.] libertatem nempe.

Ad Lycorim deformem. CIII.

QUI pinxit Venerem tuam Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

O Lycori pictor qui expressisti tuam Venerem, meo quidem judicio adulatus est Minerva.

Blanditus est Minerva.] Venere scilicet deformiter picta, cum qua olim de forma contendit Minerva. Vide epig. 41. lib. 5.

Lycorim sane deformem carpit Poëta quam male picta Venus ejus jussu Veneribus suis non ornat.

Ad Scævola avarum re facta. CIV.

SI dederint superi decies mihi millia centum,

Dicebat nondum Scævola factus eques:
Qualiter ô vivam, quam large, quamque beate!

Riserunt faciles, & tribuere dei.
Sordidior multo post hoc toga; penula pejor:

Calceus est sartæ terque, quaterque cute.
Deque decem plures semper servantur olivæ,

Explicat & cœnas unica mensa duas;
Et Vejentani bibitur fæx crassa rubelli;

Assè cicer tepidum constat, & assè Venus:
In jus ô fallax, atque inficiator, camus:

Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

Si diis mihi concesserint decies centena millia, aiebat Scævola, nondum eques factus: qualem ducam vitam, quam profusam, & quam felicem! Superi faciles riserunt & concesserunt. Postea toga multo sordidior, penula deterior est: habes calcem ex pella sartæ ter & quater. Ex decem olivæ, atque decem plures semper servantur, utque unum ferculum instruit duas cœnas, & fax densa Vejentani rubelli potatur, cicer tepidum, & Venus emittit assè. O fraudulente & inficiator, camus in jus, aut vive genialiter, & Scævola, aut Superis restitue decies.

Nondum factus eques.] Cum nondum legitimum censum equestrem, id est quadringenta sestertia. Alii legunt justus eques: illud enim, justus dicitur proprie de equite qui justam habet quadringentorum sestertiorum summam ad censum equestrem. Epig. 67. lib. 4.

Ut passer domino plaudere justus eques. Videat lector. Eiusdem argumenti est hoc epigramma, cum centesimo supra.

Rise.

Riservant.] Dii vota Scævole irritant, sed exceperunt.

Decem decem.] id est, major pars ex decem reservatur in proximam cenam, epig. 48. lib. 10.

cenisque tribus jam perna superflua.

Unica mensa.] Est unicum ferculum; nam epulæ ipsæ appellantur mensæ. Ovidius de nuce:

Poma cadunt mensis non interdicta secantibus.

Es Veientani.] Vinum Veientanum pessimum erat: rubellum dicitur ab uvis rubentibus. *Veii* urbs est: Veientes gens hominibus *Martianis*: est alia Civitas Castellana.

Assæ Venus.] Lib. 2. epig. 53.

Si plebeia Venus gemino tibi vincitur assæ.

Inficiator.] Sordidam enim vitam ducens a diis decies se accepisse inficiabatur.

De spectaculo

leonum & leporum aliis omnibus anteposendo. CV.

PICTO quod juga delicata collo
Pardus sustinet, improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello:
Mordent auræ quod lupata cervi,
Quod frænis Libyci domantur urfi
Et quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris:
Turpes effeda quod trahunt bisontes;
Et molles dare iussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro:
Quis spectacula non putet decum?
Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore præda,
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes:
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cum modo venerint juvencis,
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui serviant leones.

Quod pardus vario collo subie
juga mollia, & tigres feroces
servant patienter virgas: quod
cervi mordent auræ fræna,
quod urfi Libyci subiguntur
lupatis, & tantus aper,
quantus fuisse Calydonius di
ci solet, obtemperat purpureis
capistris; quod bisontes desor
mes ducunt currus, & quod
bellua imperata agere saltationes
molles nihil recusat nigro
reclitori: quis non credat
spectacula numinum? attamen
hæc præteritis ut inferiora,
quisquis aspiciet humiles vena
tiones leonum, qui defatigan
tur celeri metu leporum. Di
mittunt, repetunt, & dili
gunt captos, atque in ore tu
rior est præda, cui latantur
præbere ora aperta & pervia,
& cohibere dentes timidos:
dum pudet comminere prædam
delicatam, cum paulo ante
taurum interfecit accedant.
Hæc clementia non compara
tur artificio, sed leones sciunt
cujus servituti patientur.

Picto collo.] Variis equum maculis distin
gi sunt pardi.

Improba tigres.] Quod ferocissimum sit
illud animal, difficillimeque mansuescit.

Indulgent patientiam.] hoc est, lubenter
patientur flagellum; nec resistunt, licet
possint.

Calydon.] Oppidum Ætoliz hodie Ay
ton, ubi Meleager interemit aprum ingen
tis magnitudinis. Epig. 15. lib. Spect. De
bisontibus dictum epig. 23. lib. Spect.

Nigro bellua.] Elephantum intellige

quem nigri Æthiopes regunt, de ejus au
tem ingenio mira referuntur. Vide Ælia
num lib. 2. cap. 11. de natura animalium:
& Plinium lib. 8. cap. 2. Germanici Caesaris
munere gladiatorio quosdam inconditos motus
edidit saltantium modo. Elephantos intel
lige.

Venatus humiles.] De leonum & leporum
spectaculo egimus supra epig. 7. 15. 23.

Stratis cum.] hoc est, cum hos ludos
edant, & tam benigne lepores tractent,
occisus tamen paulo ante tauris.

Cui

Qui serviant.] Celsi scil. Domitiano] ferunt: epig. 17. lib. spec.
cujus clementiam numine ejus afflaci re.] Crede mihi, nomen sentis & illo tamen.

Ad Ovidium de veteri vino Nomentano. CVI.

IN Nomentanis, Ovidi, quod nascitur
 agris,

Acceptit quoties tempora longa merum,
 Exiit annosa mores, nomenque senecta,
 Et quidquid voluit, testa vocatur anus.

*Ovidi, vitum quod gignatur
 in Nomentanis agris, quoties
 vetustum factum est, amittit
 naturam & nomen senectute
 longava, atque amphora vo-
 tas potest appellari quavis no-
 mine.*

*In Nomentanis.] In Nomentano agro non
 procul ab urbe vineam habebat Poeta, cu-
 jus vinum recens quidem insuave, at vo-
 tus contendebar cum vino generosissimo.
 Vide epig. 119. lib. 13. De Ovidio epig.
 43. & 44. lib. 7. & alibi.*

*Agris.] Alii areis.
 Exiit mores.] Asperitatem interpretare
 & ingratum saporem: at vero vetus factum
 dici poterat vel Falernum, vel aliud pre-
 stantissimum vinum.*

Ad Rufum ut curas solvat vino. CVII.

INTERPONIS aquam subinde, Rufe,

Et si cogeris a sodale, raram
 Diluti bibis unciam Falerni.
 Numquid pollicita est tibi beatam
 Noctem Nævia, sobriasque mavis
 Certæ nequitias fututionis?
 Suspiras, retices, gemis: negabit.
 Crebros ergo bibas licet trientes,
 Et durum jugulès mero pudorem.
 Quid parcis tibi, Rufe? dormiendum est.

*O Rufe, frequenter infundis
 aquam, & si impelleris a so-
 dale, potas raram unciam mi-
 ni Falerni. An Nævia tibi
 promissit noctem felicem, &
 fututionis tibi sunt lascivia
 suavia...? Suspiras, taces, ge-
 mitus facis: recusabis. Igita-
 rar est ut haurias trientes fre-
 quentes, & vino naces as-
 perum pudorem. O Rufe, cur
 non indulges genio? Dormien-
 dum est.*

*Interponis aquam.] vinum enim purum
 vires Venereis enervare, dilutum vero ac-
 cendere dicitur.*

*Negabit.] Quod auguratur Poeta ex
 Rufi suspiriis: hoc est, non stabit pro-
 missis, licet pollicita sit: quam lectio-
 nem antiquam retineo. Enimvero si ne-
 gasset, ut legunt alii negavit, ab initio
 cœnz non subinde aquam interpo-
 fuisset Rufus, cum nihil spei ipsi super-
 fuisset. Ergo bene negabit, id est non
 dabit.*

Trientes.] Triens est tertia pars assis,

*& mensuræ genus quatuor cyathos conti-
 nens.*

*Et jugulès.] Scyphi quippe nati sunt in
 usum lætitiæ.*

*Pudorem.] quæ lectio est in antiquis co-
 dicibus: pudor enim dicitur ob aliquam
 rem sordidam timor, ut ait Siphontinus
 apud Robertum Stephanum in Thesauri
 Linguz Latinz, ubi adducuntur exempla
 ex Cicerone. Hoc sensu patet sententia
 hujus versus; quippe Rufus timebat, ne
 puella Nævia efferret caniturus. Alii dolorem.*

*Ad Lucium Julium, se facturum versus victuros si
 merces esset speranda. CVIII.*

SÆPÈ mihi dicis, Luci, clarissime Juli,
 Scribe aliquid magnum: desidiosus ho-
 mo es.

*O clarissime Luci Juli, fre-
 quenter mihi dicis, Compose
 aliquid magnum, tamen es inertis.*

OTIA

Otia da nobis: sed qualia fecerat olim
Mœcenas Flacco, Virgilioque suo.
Condere victuras tentem per secula curas,
Et nomen flammis eripuisse meum.
In steriles campos nolunt juga ferre iuveni:
Pingue solum lassat, sed iuvat ipse labor.

*Nobis fac tranquillitatem vitæ,
sed qualem Mœcenas dederat
olim Horatio & suo Virgilio.
Coner componere versus victu-
ros per secula, & vindicare
nomen meum ab igne. Tam
nolunt ferre juga in agros in-
facundos, ager optimus defati-
gat quidem, sed labor ipse placet.*

[*Qualia fecerat.*] Mœcenas locupletavit
Horatium & Virgilium. Vide epig. 56.
lib. 8.

*Sint Mœcenas, non docerunt, Flacce, Ma-
ronem.*

Curas.] sic lib. 3. epig. 20.

Utrumque chartis tradit ille victuris

*Legenda temporum ætæ Claudiano-
rum?*

unde legunt alii *chartas*.

[*Et nomen flammis.*] rogi sc. & funeris,
id est superites ero meæ morti, seu, ver-
sus mei non peribunt.

[*Pingue solum.*] Operosum sane est arare,
maxime vero solum pingue; at fructuosus
ille labor placet agricolæ: ita difficile qui-
dem est versus non perituros scribere; sed
si merces inde speraretur, arduus ille labor
Pœtæ esset gratissimus.

*Ad Gallum cui se excusat quod mane ad eum salutan-
dum non iret. CIX.*

EST tibi, sitque precor, multos crescat-
que per annos,

Pulchra quidem, verum Translyberina do-
mus.

At mea Vipſanas spectant cœnacula laurus:

Factus in hac ego sum jam regione senex.

Migrandum est, ut mane domi te, Galle,
salutem:

Es tanti vel si longius illa foret.

Sed tibi non multum est, unum si præsto to-
gatum:

Multum est, hunc unum si mihi, Galle,
nego.

Ipse salutabo decima, vel ferius hora:

Mane tibi pro me dicat avere liber.

*Habes, & habes, capio, ades
enotatas, sed trans Ilyberim,
atque angustatur per multos
annos. Sed mea cœnacula re-
spiciunt Vipſanas lauros: ego
senex in hac regione: procul
enotandum est, à Galle, ut mane
dicam tibi salutem domi: tam
carus es, vel si illa distaret
longius. At tibi non est ma-
gni momenti, si exhibeo tibi
unum togatum: mihi verò
magni est, à Galle, si non ex-
hibeo hunc unum. Ipse salu-
tem nunciabo hora decima, vel
tardius: mane autem libellus
dicat tibi salutem pro me.*

[*At mea.*] Laurus Vipſanas intellige or-
natam lauris porticum Vipſanii Agrippæ,
quem ad summos honores evehit Augustus.
Laurus autem secundæ & quartæ declina-
tionis est.

[*Cœnacula.*] superiores sunt domus par-
tes in quibus pauperes habitabant. Juvena-
lis ad. 10.

varus venit in cœnacula miles.

Infra epig. 118.

Et scallis habito tribus, sed altis.

[*Migrandum est.*] Migrare proprie est
aliò ad habitandum ire, sed hic significat
longe ire: cum addat Pœta,

— vel si longius illa foret,
tua domus nempe, attamen etiam lubens
te adirem.

[*Si præsto togatum.*] hoc est clientem toga
indutum. Sensus est, parvi tibi est mo-
menti ut te summo mane salutem,
mea vero maxime interest ut domi ma-
neam.

*De licet enceses: quia qualiacumque lo-
gantur
Illa, saluator scribere non potuit.*

[Epiq. 71. supra.

Hora decima.] scilicet ab ortu solis. De
horis dicemus epig. 8. lib. 4.

De Catella Publii. CX.

ISSA est passere nequior Catulli.
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publii.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiâque gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque somnos,
Ut suspiria nulla sentiantur.
Et desiderio coacta ventris,
Gutta pallia nulla sefellit ulla:
Sed blando pede fuscitat, toroque
Deponi rogat, & monet levâri.
Castæ tantus inest pudor catellæ.
Ignorat Venerem: nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Picta Publius exprimit tabellâ,
In qua tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec ipsa.
Issam denique pone cum tabellâ:
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

*Issa est lascivior passere Catulli
lib. Issa est purior suavis col-
lumbæ. Issa est suavior omni-
bus puellis. Issa pretiosior est
gemmis Indicis. Catella Issa est
voluptas Publii. Credes hanc
loqui, si queritur, habet sen-
sam doloris & tristitia, collo
domini inmixta recumbit &
dormit, sic, ut nulla suspiria
audiantur. Et impulsâ desi-
derio atui, non sedavit pallia
ulla gutta: sed excitat domi-
num tenero pede, atque orat
deponi e lecto, & monet eno-
nerari. Pudica catella tam-
tam habet utereundiam. Non
novit Venerem, nec reperimus
maritum dignum puella tam
delicata. Ne supponat diep
auferat totam, Publius hanc
effingit picta tabellâ, in qua
spectabis Issam tam similem ut
nec ipsa melius exprimat se.
Tandem conser Issam cum ta-
bellâ, vel credes utramque es-
se veram, vel credes utram-
que esse effictam.*

Issa.] Est nomen catellæ Publii.

Passere Catulli.] Tacite præfert Mar-
tialis hoc epigramma poematio Catulli,
de passere Lesbæ, & poematio Stellæ
de columba amicæ ejus. Vide epig. 8.
supra.

Sentit tristitiâ.] Sentit tristitiâ nem-
pe, & gaudium quibus afficitur Publius.

Pallia.] Propria erant Græcorum, qui-
bus etiam Romani usi sunt in cœna, epig.
24. lib. 11.

Ad cenam venies: sed sic divisa recumbes,

Ut non tangantur pallia nostra tuis.

Et in lecto etiam palliis utebantur. Ovi-
dius 1. amorum Eleg. 2.

*Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura
videntur*

Strata? nec in lecto pallia nostra sedent?

Levari.] Onere scilicet ventris. Alii lo-
vari.

Ad Velocem postulantem brevia epigrammata. CXI.

SCRIBERE me queris, Velox, epi-
grammata longa.

Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

*O Velox, postulas a me
composi epigrammata longa.
Ipse nihil componis: tu scribis
magis concisa.*

E

Scriba

Scribere me queris.] Præcedenti elegantissimo epigrammati, quod longius videbatur, recte subjicit hoc distichum, quo irridet Velocem quemdam qui nihil prorsus scriberet. Vide epig. 77. lib. 2.

Ad Regulum doctum & pium. CXII.

CUM tibi sit sophiæ par fama, & cura
dorum,

Ingenio pietas nec minor ipsa tuo:
Ignorat meritis dare munera qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura da i.

Cum aestimeris aequæ sapientis ac cultor deorum, nec habeas pietatem inferiorem tuo ingenio: qui miratur donari tibi librum, & thura, nescit aspicere merita danis.

Cum tibi sit.] Liber virum doctum, religiosum vero deest thus, quo dii coluntur, unde stolidus erat qui miraretur hujusmodi munera a Martiale mitti ad Regulum doctum juxta ac pium.

In Priscum avarum. CXIII.

CUM te non nossem, dominum regem-
que vocabam:

Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

Cum te non haberem cognitum, appellabam herum & regem: cum bene te cognovi, jam appellabo te Priscum.

Jam mihi.] Cum noverim te hominem sordidum atque avarum, jam honoris causa non dominum & regem, sed proprio nomine Priscum appellabo. Lib. 2.

epig. 68.

Quod te nomine jam tuo saluto, quem regem & dominum prius vocabam, &c.

Ad lectorem ubi libri venales. CXIV.

QUÆCUNQUE lusi juvenis & puer
quondam,

Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi,

Male collocare si bonas voles horas,

Et invidiebis otio tuo, lector:

A Valerio Pollio petes Quincto,

Per quem perire non licet meis nugis.

Quaecunque olim puer & adolescens jocus sum, & apinas nostras, & lector, quas nec ipse jam notas habeo, poses a Quincto Pollio Valeriano, cujus opera mea ineptia vindicantur ab interitu, si capies male insumere bonas horas, & te capiet invidiosa otii cur.

Apinas.] id est, nugas meas. Plinius lib. 3. cap. 11. *Dionades delevis urbes duas, quæ in proverbii ludicrum vertere, Apinam*

& *Tricam.* Epig. 1. lib. 14.

Sunt apina tricæque, & si quid vilius istis.

Ad Faustinum de acerba morte Antullæ. CXV.

HOS tibi vicinos, Faustine, Telepho-
rus hortos

Fœnius, & breve rus, udaq̃ue prata te-
net.

O Faustine, Telephorus Fœnius possidet hos hortos tibi propinquos, & villam exignam & prata humida. Hic

Con-

Condedit hîc natæ cineres, nomenque sacra-
vit,

Quod legis Antullæ, dignior ipse legi.

Et Stygias æquum fuerat patrem ipse sub um-
bras:

Sed quia non licuit, vivit, ut ossa colat.

*reposit filia cineres, & ipse
dignior qui legeretur, conse-
cravit nomen Antullæ quod
legis. Pat. fuerat patrem pe-
tere umbras infernas, sed
quoniam fas non fuit, vivit,
ut veneretur ossa.*

*Nomenque sacrauit.] Sepulchro nempe
inscribebant D. M. S. Dns Manibus Sa-
crum, addito mortui nomine. Vide epig.
89. supra.*

*Dignior ipse legi.] Ante filios mori debet
pater, cuius nomen, non vero Antullæ
niz sepulchro fuerat inscribendum; nem-
pe non turbato ordine mortalitatis.*

In Procillum invidum. CXVI.

QUÆDAM me cupit, invidi Procille,

Toto candidior puella cycno,

Argento, nive, lilio, ligustro:

Sed quandam volo nocte nigriorem

Formica, pice, graculo, cicada.

Jam suspendia læva cogitabas:

Si novi bene te, Procille, vivis.

*O Procille invidi, me amat
quandam puella candidior toto
cycno, argento, nive, lilio,
ligustro: sed quandam amo
nigriorem nocte, formica, pi-
ce, graculo, cicada. Jam
meditaberis suspendia læva: si
intus te cognovi, à Procille,
respicias.*

*Ligustrum.] Gallice fleur de troëfne. Vir-
gilius ecloga. 2.*

Alba ligustra cadunt.

*Vivis.] Alii legunt vives, id est non
suspendes te, cum me nigræ puellæ amore
perditum videas: etenim præ invidia mori-*

*turus erat ille Procillus, si didicisset Mar-
tialem amari a formosissima puella quam
vicissim redamasset: hæc quippe est natura
invidorum ut alterius felicitatem doleant,
malo autem latentur.*

De Antulla rapta morte immatura. CXVII.

HOC nemus æterno cinerum sacrauit ho-
nore,

Fænius, & culti jugera pauca soli.

Hoc tegitur cito rapta suis Antulla sepulchro:

Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.

Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agel-
lum:

Perpetuo dominis serviet iste suis.

*Fænius perpetuo decore cine-
rum dedicavit hunc locum,
& pauca jugera agri excolti.
Antulla suis velociter ablata
conditur hoc tumulo, eodem
utroque parens conjunctus erit
Antulla. Si aliquis expetit
hunc agellum, suadeo ne spe-
ret illum; iste serviet suis do-
minis æternum.*

*Æterno honore.] quod sepulchra in
æternum sacra essent.*

*Hoc erit.] pro more veterum qui sole-
bant eodem tumulo eos condere quos mu-
tuus amor viventes conjunxisset. Vide
epig. 71. lib. 10.*

*Perpetuo dominis.] Ager enim sepulchro
destinatus sacer erat, nec alienari poterat,
imo nec aliquando sequebatur heredes. H.
EXT. N. S. heredes externos ne sequatur.*

Horatius sat. 8. lib. 1.

*Hoc misera plebi stabat commune sepul-
chrum*

*Pantolabo scutro, Nomentanoque ne-
poti,*

*Mille pedes in fronte, trecentos cippus
in agrum*

*Hic dabat; heredes monumentum ne se-
queretur.*

In Lupercum avarum ubi libri venales. CXVIII.

OCCURRIS quoties, Luperce, nobis:
 Vis mittam puerum subinde dicis,
 Cui tradas epigrammaton libellum,
 Lectum quem tibi protinus remittam.
 Non est, quod puerum, Luperce, vexes.
 Longum est, si velit ad Pyrum venire,
 Et scalis habito tribus, sed altis.
 Quod quæris, propius petas licebit:
 Argi nempe soles subire letum.
 Contra Cæsaris est forum taberna,
 Scriptis postibus hinc & inde totis,
 Omnes ut cito perlegas poëtas.
 Illinc me pete: ne roges Atreætum;
 Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
 De primo dabit, alterove nido
 Rasum pumice, purpuraque cultum
 Denariis tibi quinque Martialem.
 Tanti non es, ais. sapias, Luperce.

O Luperce, quoties nobis venis obviam, statim interpellas, placet mittam servum tibi, cui des librum epigrammatum, quem cum legero statim remittam? O Luperce, non est quod defatiges servum. Longinquum est, si cogitet venire ad Pyrum, domicilium habeo tribus scalis, sed excelsum. Poteris postere propius quod rogas: nimirum consuevisse adire Argiletum. Est officina e regione fori Cæsaris, hinc & inde januis totis inscriptis, ut celeriter perlegas omnes poetas. Illinc posce me, ne quæras Atreætum: sic vocatur dominus tabernæ: denariis quinque de primo aut secundo nido tradet tibi Martialem abrasum pumice, & purpura ornatum. Non tanti vales, inquis: O Luperce, sapiens es.

Ad Pyrum.] nomen regionis in qua habitabat Martialis, alii insigne esse ædium putant: alii legunt *ad pilam*, ut epig. 23. lib. 5.

Sed Tiburtina sum proximus accola pila. Et scalis habito.] hoc est in cœnaculo alto, de quo epig. 19. supra.

Argi letum.] Tmelis est seu divisio: *Argiletum* est regio quædam urbis ubi habitabat bibliopola Atreæus epig. 4. supra,

Argiletanas mavis habitare tabernas.

Scriptis postibus.] in quibus nempe inscripta erant librorum venalium nomina,

ut hodie apud nos.

Ne roges Atreætum.] Ne sit opus rogare alios nomen bibliopolæ, Atreæus vocatur. Alii legunt *me roges Atreæum*, hoc est me petas a bibliopola Atreæto. Alii *nec roges Atreæum*.

De primo dabit.] hoc est de primo vel secundo armario.

Tanti non es.] hoc est, tui libri non valent quinque denariis.

Sapias.] Non tam laudat Lupercum, quam sordes ejus & avaritiam irridet.

*Ad Cecilianum**apud quem extenuat sua epigrammata. CXIX.*

CUI legisse satis non est epigrammata
 centum,
 Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

O Cæciliane, cui non sufficit evoluisse centum epigrammata, nullum illi malum sufficit.

Cui legisse.] Longiorem hunc librum modeste excusat, & Cæciliano petenti plura epigrammata respondet ex mente Callimachi apud Athenæum lib. 3. cap. 1. *Magnam librum magno malo patem esse.*

I Lib. 71 epigr. 8 vers.

Rhodium] Rhodus insula Soli dicata.
Hinc ejus radiatum caput toties in Rhodiorum *Numis*, apud *Goltzium*, *Græc.*
23 *Tab. Begerum*, &c.

II Lib. 2 epigr. 5 vers.

Idumaos] Judæos; quorum subacta regio
in *Num.* Vespasianorum sub palma retidens,
hic luget.

I Lib. 103 epigr. 1 vers.

Venerem] Quæ in Augustarum *Numis*
modo *Victrix*, modo *Genetrix*, modo *Felix*, &c.

II Lib. 2 epigr. 6 vers.

Dacis] A Domitiano certe non deviæ;
verum à *Traiano*. En *Dacorum* spolia ex
hujus *Numo*.

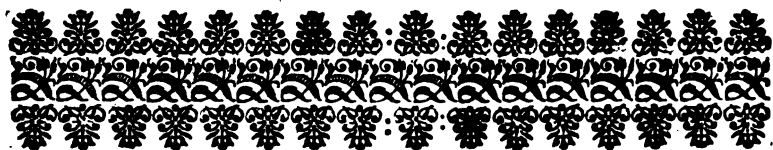

II Lib. 2 epigr. 3 vers.

Rheno] Germaniæ nobilissimo fluvio;
qui in *Num.* victoris nempe Domitiani,
aliorumque augg.

II Lib. 43 epigr. 7 vers.

Cadmi] Qui, draconem saxo oppugnans,
spectatur in *Num.* *Tyriorum*.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER II.

Ad Decianum, a quo reprehendi se fingit, quod utatur hac epistola.

QUID nobis, inquis, cum epistola? parum ne tibi præstamus, si legimus epigrammata? quid hîc porro dicturus, quod non possis versibus dicere? Video quare tragœdi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet: epigrammata Curione non egent, & contenta sunt sua, id est, mala lingua. In quacumque pagina visum est, epistolam faciunt. Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique videas, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos sedeo qui protinus reclamant. Puto mehercule, Deciane, verum dicis, Quid, si scias, cum qua, & quam longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non lassè pervenient.

las. Si qui incurrerint in hunc librum, de te promerebuntur, quod non defatigati accedent ad primam paginam.

INTERPRETATIO.

Quid nobis rei est, ais, cum epistola? an parum mereamur de te, si evolvimus epigrammata? sed quid hîc dicimus es, quod nequeas. exponere carminibus? scio cur tragædi n accipiant epistolam, quibus non est permissum explicare suas cogitationes: curione non est opus epigrammatibus, & sufficit ipsis sua, hoc est, improba lingua. In quacumque pagina lubet, scribunt epistolam. Ne igitur, si ita censes, facias rem absurdam, nec accommodes togam personæ saltanti. Tandem animadvertas, an ferula tibi placeat contra retiarium. Ego sedeo inter illos, qui statim contradicunt. O Deciane, mehercule, opinor, loqueris verum, quid, si teneas, cum qua & quam longa epistola ratio tibi intercessura fuerit? quamobrem fiat, quod postulas.

N O T Æ.

Quid nobis.] Fingit poëta Decianum, de quo epig. 40. lib. I. mirari, quod utatur epistola in principio hujus libri, cum mentem

suam versibus explicare possit.

Quibus pro se loqui.] Ideo nempe epistola utuntur tragædi, ut aliqua de re auditores, vel

vel lectores moneant, quod in tragedia præter argumentum fabulæ; nihil ipsius proloqui liceat.

Carione non egent.] hoc est, præcone qui palam legeret epistolam, qua se vel populo, vel principi commendarent tragedi. Decurione Plinius Secundus epist. 7. lib. 4. *Scriptis publice ut e carrionibus eligeretur vocalissimus aliquis ex ipsis qui legeret eum populo*, librum intellige, quem scripserat Regulus de vita filii sui mortui.

Mala lingua.] hoc est, mordaci & libera, qua mentem suam ubique aperire potest epigrammatum scriptor.

Et togam saltanti.] Gravitatis & dignitatis causa cives Romani utebantur toga, qua ridiculum pantomimum indui non convenisset. Idcirco poeta epig. 24. lib. 6. irridet quemdam Carisianum, qui Saturnalium tempore togatus ambulabat; dum alii positis togis syntheses induerent. Sensus est, noli verbis tuis orationem solu-

tam accommodare, hoc enim indecorum videtur.

Contra retiarium ferula.] id est, inquit Liphius Saturnalium sermonum lib. 1. cap. 15. *rudis contra tridentem*: rudis autem gladius erat e ligno, retarius vero tridentem ferro utebatur. Juv. sat. 8. *Movet ecce tridentem*. Idem Liphius Saturnalium sermonum lib. 2. cap. 8. tridens enim sive fuscina illi, pro gladio. Domitius existimat proverbium hoc dici in eos qui infirmo præsidio contra maxime instructum pugnabant: sic contra obretractores epistola defendere se non debuit Marcialis, sed epigrammate, quo vehementior erat. Sensus est, inquit Raderus: operam ludes, poeta, si te epistola contra Zoilos defendes, ego primus reclamo, & dissuadeo.

Puto mehercule.] Deciano respondet Marcialis, & assentitur atque ita epistolam, quam longam erat facturum, breviter concludit.

Ad librum suum de commodis libri brevis. I.

TERCENTENA quidem poteras epigrammata ferre:

Sed quis te ferret, perlegeretque liber?

At nunc succincti, quæ sunt bona disce libelli.

Hoc primum est, brevior quod mihi charta perit.

Deinde quod hæc una peragit librarius hora,

Nec tantum nugis serviet iste meis.

Tertia res hæc est, quod si cui forte legeris,

Sis licet usque malus, non odiosus eris.

Te conviva leget misto quincunce: sed ante

Incipiat positus quam tepuisse calix.

Esse tibi tanta cautus brevitate videris.

Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris.

O Libelle, valebas quidem capere trecenta epigrammata; at quis te toleraret, & evolveret totum? sed nunc accipe quæ sunt commoda brevis libri. Hæc prima est, quod minor est charta mea charta; præterea quod scribis transcritis hac una hora, nec tandem iste occupabitur meis ineptiis. Tertium commodum non hoc est, quod si quis forsitan te evolvat, quamvis semper sis fastidiosus, non eris molestus. Conviva te evolvat misto quincunce: sed priusquam sepiat positum poculum. Tanta brevitate existimas te tantum, heu mihi, hoc etiam modo quam multis videberis prolixum.

Ferre.] Priori versu continere, posteriore pari & tolerare significat.

Si cui.] Si ab aliquo legeris.

Misto.] Etenim aqua calida vinum dilue-

bant antiqui: quincunx autem quinque cyathos continet, liber itaque meus legetur antequam vinum aqua calida fervens redudatur ad teporem,

*Ad Cæsarem Domitianum,
cujus triumphum de Dacis celebrat. II.*

CRETA dedit magnum, majus dedit Afri-
ca nomen,

Scipio quod victor, quodque Metellus ha-
bet.

Nobilius domito tribuit Germania Rheno,

Et puer hoc dignus nomine Cæsar eras.

Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:

Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est.

*Creta imposuit maximum nomen,
Africa majus, no appellatus
est Metellus, & quo appella-
tus est victor Scipio. Devicta
Rheno Germania dedit cla-
vius nomen, & hoc mereris
puer, o Cæsar. Frater meritus
est triumphus Idumæos cum pa-
tre, tibi soli debetur tamque
qua conceditur ex Dacis.*

Creta.] Nomen Cretensis a devicta Creta
traxit Lucius Metellus: ab Africa vero do-
mita Africanus dictus est Scipio.

Nobilis.] Domitianus admodum juvenis,
devictis Germanis qui Rhenum accolunt;
nobilius Germanis cognomen affectus est:
Germani quippe Afri & Cretenſibus belli-
coſiores ſunt. Vide Suetonium in Domitia-
no cap. 2. & Tacitum lib. 4. hiftoriar.

Frater.] Titus ſcilicet qui cum parte
Veſpaſiano Judæos domuit. Suetonius in
Tito cap. 6. Solus vero Domitianus Dacos
ſubegit. Dacia hodie complectitur Tran-
ſylvaniam, Waſachiam, & Moldaviam.

Idumæos.] Idumæa regio Palæſtinæ inter
Arabiam Petram & Ægyptum, a qua Ju-
dæi dicti ſunt Idumæi.

Ad Sextum debitorem pauperem. III.

SEXTE, nihil debes; nil debes, Sexte,
fatemur.

Debet enim, si quisolvere, Sexte, po-
teſt.

*O Sexte, non es in are alieno;
non es, concedimus; nam
Sexte, si quis ſolvendo eſt, in
are alieno eſt.*

Debet enim.] Qui ſolvendo non eſt, ni-
hil debet, quod ſcilicet nihil auferri poſſit
ab eo qui nihil habeat. Lib. 9. epig. 105.

*Quid tibi non poſſum ſolvere, Phæbe,
necum eſt.*

In Amianum quem inceſti accuſat. IV.

O Quam blandus es, Amiane, matris
Quam blanda eſt tibi mater, Amiane!

Fratrem te vocat, & ſoror vocatur.

Cūr vos nomina nequiora tangunt?

Quare non juvat hoc, quod eſtis, eſſe?

Luſum creditis hoc, jocumque: non eſt

Mater, quæ cupit eſſe ſe ſororem;

Nec matrem juvat eſſe, nec ſororem.

*O Amiano, quam ſuavis es
matri! O Amiane, quam ſua-
vis eſt tibi genitrix! te appel-
las fratrem, & ſoror appel-
latur. Quare nomina laſcivia-
ra vos movent? Cūr non pla-
cet eſſe quod eſtis? Hec parvulis
eſſe ſeſſivitatem & facetiam:
non eſt genitrix que experit ſe
eſſe ſororem, nec placet, ut ſi
mater nec ſoror.*

Fratrem te vocat.] Fratris & ſororis no-
mine turpitudine tegebatur. Vide epig. 20.
lib. 12. & epig. 65. lib. 10.

Sororem.] In penultimo verſu amicam
interpretare: in ultimo intelli-
gere proprie hoc ſenſu, nolle eſſe mater nec ſoror,
ſed uxorem.

Ad Decianum

cujus videndi desiderio teneri se dicit. V.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus.

Et tecum totis noctibus esse velim.

Sed duo sunt, quæ nos distinguunt millia passum.

Quatuor hæc sunt, cum rediturus eam.

Sæpe domi non es: cum sis quoque, sæpe negaris:

Vel tantum caussis, vel tibi sæpe vacas.

Te tamen ut videam, duo millia non piget ire.

Ut te non videam, quatuor ire piget.

Dispercam, & Declam, ut conpiam tecum versari totis diebus & totis noctibus. Sed sunt duo mille passus qui nos distinguunt. Hi quatuor sunt, cum reversum iter faciam. Crebro non es domi, etiam cum sis, crebro dicis obesse: aut das operam causis duntaxat, aut frequenter ibi. Nihilominus non tadet emetiri duo millia, ut finem tuo conspectui, sed tadet emetiri quatuor, ut non fruatur.

Cum sis quoque. Sic acute carpit Decianum, qui dum sibi vel forensibus orationibus vacaret, saluantes excludebat.

Ad Severum lectorem oscitantem. VI.

I Nunc, edere me jube libellos,

Lectis vix tibi paginis duabus,

Spectas *ἡσυχαστικόν* Severe,

Et longas trahis oscitationes.

Hæc sunt, quæ relegente me solebas

Rapta scribere, sed Vitellianis.

Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas

Per convivia cuncta, per theatra.

Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis,

Quid prodest mihi tam macer libellus,

Nullo crassior ut sit umbilico

Si totus tibi triduo legatur?

Nunquam deliciæ supiniore.

Lassus tam cito deficiis viator,

Et cum currere debeas Bovillas,

Interjungere quæris ad Camœnas.

I nunc, edere me jube libellos.

I nunc, roga me publicum libros, duabus paginis vix à te lectis, o Severe, inspicias finem libri, & ductis oscitationes longas. Hæc sunt quæ, relegente me, consueveras crepta describere, sed Vitellianis. Hæc sunt singula quæ sinu gestabas per omnia convivia, per theatra. Hæc sunt aut elegantiora, si tamen quadam ignoras. Quid me juvat liber adeo tenuis, ut nullo umbilico densior sit, si triduum insanas ad illum legendum totum? Nunquam voluptas ignavior. Tam celeriter defatigatus viator languet, & cum tibi currendum sit Bovillas, vis innotari ad Camœnas. I nunc, roga me ut publicum libros.

In nunc. Formula indignantis & insultantis, epig. 43. lib. 1.

ἡσυχαστικόν. τὸ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀσυνεπείᾳ, id est, quod in ultima parte scriptum est: hoc est vix una aut altera pagina lecta, fastidii signa jam ostendis:

Correxit Scaliger *ἡσυχαστικόν*, & interpretatur partem postremam adglutinatam: sed hæc ipsa interpretatio ostendit verius esse Salmasti *ἡσυχαστικόν*; nam κόλλα gluten, non κάλον. Sic alii.

Sed Vitellianis. Vitelliani erant pugillares,

res, quibus res amatoris & lascivæ scribebantur. Vide epig. 8. lib. 14.

Rapta.] Alii *raptim* metri causa, ut aiunt, sed vocalis brevis ante duas consonantes potest produci. Sic miratur Poëta, quod tam cito Severus defatigetur lectione epigrammatum, quæ aliàs recitata tanta festinatione scribebat in suis pugillaribus. Alii *rapta* exscribere.

Hac sunt.] Singula epigrammata magnificiebat Severus: in unum vero librum redacta fastidiebat: quod absurdum videtur.

Per carivivia.] ubi nempe recitabantur: sinu ferre significat carum habere, epig. 5. lib. 3.

Si qua nescis.] Si tamen quedam sunt epigrammata, quæ nondum legeris.

Nulla umbilico.] de quo dictum supra epig. 67. lib. 1. hoc est, frustra curavi ut liber umbilici crassitudinem non excederet, si ta-

men tu delicatus & supinus lector triduum illi legendo infumas. Farnabius.

St totus.] Videtur legendum *toto*.

Supiniores.] hoc est segnes, & oscitanter perceptæ.

Bovillas.] urbs est in Latio. Plinius lib. 3. cap. 5. hodie *Babma*.

Interjungere.] S gnuicat jumenta solvere a iugo. Lib. 3. epig. 67.

Exarsitque dies, & hora lassos

Interjungit equos meridiana.

Seneca de tranquillitate vitæ. Quidam interjuxerunt, & in pomeridianis operas aliqui levioris operæ distulerunt. Alii minus bene *iter jungere*. Sensus est, non uno decursu perlegis tenuem librum, sed oscitanter hæres, & differs in triduum.

Camænas.] Templum Camænarum erat Bovillas inter & Urbem: Sensus est, meos versus legere vix incipis, & jam defatigatus es.

In Attalum cujus jactationem irridet. VII.

DECLAMAS belle: causas agis, Attale, belle.

Historias bellas, carmina bella facis.

Componis belle mimos, epigrammata belle,

Bellus grammaticus, bellus es astrologus.

Et belle cantas, & saltas, Attale, belle.

Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.

Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle,

Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

O Attale, bene recitas: bene dicis causas. Componis historias egregias, & versus elegantes. Bene facis mimos, bene epigrammata, bonus es Grammaticus, bonus Astrologus. Bene canas, & bene. ô Attale, agis choreas. Peritus es arte lyra, & arte pila. Cum nihil agas bene, nihilominus bene agiscunctis. Places, proferam, quid sis? Magnus es ardelio.

Declamas.] Declamatio est domestica exercitatio, & umbrarilis, quo in genere pueri apud magistros exercentur. De Attalo jam dictum lib. 1. epig. 80.

Mimos.] Poëmata ridicula in quibus solus risus quærebatur.

Magnus es ardelio.] Proverbialiter arde-

liones vocantur illi qui in nihil agendo toti occupati sunt: hoc nomen alii deducunt ab ardore & impetu tentantis multa, nihil vero perficientis: alii ab ardeola ave, quæ sæpissime diu alas quatiens, in aëre leviter pender, nec loco movetur.

Ad Lectorem

quem accusat, se vero excusat. VIII.

SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,

Sive obscura nimis, five Latina parum:

Non meus est error: nocuit librariis illis,

Dum properat versus annumerare tibi.

Quod si non illum, sed me peccasse putabis:

O Lector, si judicaveris quædam in istis chartis aut nimium obscura, aut parum Latina: mea non sunt menda: scribam obscuris carminibus, dum festinat repræsentare illa tibi. Quod si credis illum non errasse, sed me; tunc ego existimabo te bene

Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta ne-
gemus:

Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

betem ingenio. Nihilominus ista mala sunt; quasi non fateamur rem evidentem? hæc quidem mala sunt, sed tu non componis eleganti va.

Librarius.] Poëtæ versus, quos in taberna venderet bibliopola, transcribebant librarii, & præ nimia festinatione menda plura faciebant, versus quippe aliquando integros præteribant, aut loco mutabant.

Tunc ego te.] Ramirefius legit: forte minus bene *nummo ego te credam cordis habere nihil?* id est, inquit, si dixeris me peccasse, te cordarum, & sapientem iudicabo. Ex conclusione autem evidenter colligitur, quod poëta non se hic pro more solito vitu-

peret, sed facete irrideat hebetem lector-rem.

Ista tamen.] Instat lector, sed tui versus mali sunt, nec librarii vitio, sed tuo.

Quasi nos manifesta.] Respondet Poëta malos quidem esse suos versus, sed ab ipsis censoribus elegantiores non componi. Le-gunt alii, *Qua si manifesta negamus.* Quam lectionem non intelligo. Alii, *qui sic manifesta negamus?* Videtur bona hæc le-ctio.

De Nævia amica. IX.

SCRIPSI, rescriptit nil Nævia. non dabit
ergo?

Sed puto, quod scripsi, legerat. ergo da-
bit.

Scripti, Nævia nihil rescriptit. Ergo non concedes? Sed, opi-nor, legerat quod scripsi, ergo concedes.

Legerat.] Epistolas enim ab amatore missas cum legit puella, se non inexorabilem fore indicat. Ovidius lib. 1. de arte amandi.

Legerit, & nolit rescribere; cogere noli: Tu modo blanditias fac legat ipsa tuas. Qua voluit legisse, volet rescribere dictis Per numeros veniant ista, gratiusque iustis.

In Postumum male olentem. X.

BA SIA dimidio, quæ das mihi Postume
labro,

Laudo: licet demas hinc quoque dimi-
dium:

Vis dare majus adhuc, & inenarrabile mu-
nus?

Hoc tibi habe totum, Postume, dimidium.

O Postume, placent oscula quæ mihi libas dimidio labro: per-mitto hinc etiam tollas dimi-dium, placeatne largiri majus donum, atque inenarrabile. O Postume, serva tibi totum hoc dimidium.

Quæ das.] Alii *quod das.* Videat lector. *Hæc tibi habe.]* Male quippe olebat iste

Postumus, de quo iterum epig. 12. & 21. infra.

In Selium

mœstum quod domi esset cœnaturus. XI.

Q UOD fronte Selium nubila vides, Ru-
fe,

Quod ambulator porticum terit serus,
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus,

O Rufe, quod spectas Selium vultu obscuro, quod tardus ambulator emetitur porticum, quod frons iners silet quiddam funesim, quod nasus turpis

Quod

EPIGRAMMATUM LIBER II. 75

Quod pene terram tangit indecens natus,
Quod dextra pectus pulsat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris.
Uterque natus vivit & precor vivat.
Salva est & uxor, sarcinaeque, servique:
Nil Colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur caussa, quod domi cœnat.
est, quod comat domi.

fore demissus est ad terram usque, quod manus percutit pectus, atque evellit capillos; ille non desinet mortem amici, aut fratris. Uterque filius fruatur vita, & opto ut fruatur. Incolonus est uxor, & sarcinae, & mancipia salva sunt: colonus, & custos villa nihil dissipaveris, ergo doloris ratio

In Selium.] Alii, ad Rufum de Selio canipeta.

Porticum.] Europes sane, ubi plerique divites ambulabant, a quibus ad cœnam invitari se sperabat Selius. Vide epig. 14. infra.

Lugubre quiddam.] Vultus nempe præ

se fert signa tristitiæ.

Quod pene.] Per hyperbolen ostendit poetam, quam demitteret caput Selius præ: pudore, & mœstitia, quod a nemine invitaretur ad cœnam.

Quod domi cœnat.] Alii, Mœroris igitur caussa quæ domi cœnat. Judicet lector.

In Postumum foetidum. XII.

E S S E quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrham,
Quodque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Postume, semper:
Postume non bene olet, qui bene semper olet.

Quid colligam ex eo, quod odor myrrha inest tuis osculis, & ex eo quod semper habes odorem externum? in eo mihi subest suspicio, & Postume, quod bene oles semper: & Postume, qui semper bene olet, non bene olet.

Non bene olet.] Sic carpit Postumum, qui animæ suæ tiores, atque oris spurci-

tiem unguentorum acuto odore diffusum: lare conabatur. Vide epig. 55. lib. 6.

Ad Sextum debitorem litigiosum. XIII.

E T judex petit, & petit patronus.
Solvās censeo, Sexte, creditori.

Et judex exigit, & patronus exigit. O Sexte, suadeo ut satisfacias creditori.

E judex petit.] Nolentem solvere debitor Sextum carpit, simul & Romanos Judices, qui pecuniam a litigantibus extorquerent.

Præstat ergo, inquit Poëta, utque hac re uni creditori satisfacere, quam tribus, iudici, patrono, & creditori, si litigaveris.

Ad Paulinum de Selio parasito. XIV.

N I L intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuoque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.

Selius nihil non molitur, nihil non audet, quoties sentit jam sumendam esse cœnam domi. Properat ad Europen, & te, ô Pauline, laudibus assidue extollit, & duos pedes Achilleos. Si ni-

Si

Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa
frequentat,

Affidet & cathedris mœsta juvenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis,
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec Grylli tenebras, Æliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis, iterumque la-
vatur;

Omnia cum fecit, sed renuente deo.
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi ferum carpat amicus iter.

Per te, perque tuam, vector lascive, puel-
lam,

Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, vo-
ca.

*hil profuit Europæ, tum trans-
fert se ad Septa, si quid pro-
ficiat Phyllirides & Æsonides.
Hinc etiam frustratus adit ades
Memphiticas, & sedet prope
tuas cathedras, o juvenca tri-
stis. Inde adit porticum transi-
entem centum columnis, illinc
munera Pompeii, & lucum
duplicem. Nec contemnit bal-
nea Fortunati, nec Fausti,
nec tenebras Grylli, & Æ-
liam Lupi. Rursus enim &
rursus abluitur in balneis
omnibus; cum peregit omnia,
sed adversante numine. Ablu-
tus redit ad buxeta Europes
tepentis, si quis amicus sero
ambulet illic. O Taure vector
libidinoso, oro per te & per
tuam puellam, in invita Se-
lium ad cœnam.*

Currit ad Europen.] prope campum Mar-
tium porticus fuit, in qua picta erat Euro-
pes a Jove in Taurum converso raptæ fa-
bula. Strabo lib. 5. *παλαιὸν δ' ἐστὶ τῷ πεδίῳ
τάτῃ, καὶ ἄλλο πεδίον, καὶ σὺν κύκλῳ πρὸς
παλαιῇ, καὶ ἄλλῃ, καὶ διακτα τρία, &c.*
Prope hunc campum, Martium nempe,
alius est campus, porticusque circumcirca
permutæ, tam luci, theatra tria, &c. De
hoc Sello vide epig. 11. supra. Sensus est,
Quocumque ibat Silius ut inveniret aliquem,
a quo ad cœnam invitaretur.

Achilleos pedes.] h. e. celeritatem tuorum
pedum, quam passim Achilli tribuit Home-
rus: *πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς*, velox pedibus
Achilles. In campo Martio cursu se exer-
cebant Romani. Lege Strabonem loco, ci-
tato.

Si nihil Europe.] Si nullum illic reperiat
a quo invitetur, se confert ad Septa, quæ
& ovilia dicta, loca nimirum tabulis valla-
ta, in quibus populus Romanus suffragia
laturus claudebatur.

Si quid Phyllirides.] In Septis sane fuit
porticus in qua Argonautarum fabula miro
artificio erat depicta: inter Argonautas vero
fuit Chiron Neptuni & Phylliræ filius, &
Jason ab Ælone procreatus, unde Æsonides
dicitur. De his picturis fuse agit Plinius lib.
35. cap. 10.

Memphitica.] hoc est Egyptia: Mem-
phis urbs Egypti clarissima, de qua epig.
1. lib. Spect. Juven. sat. 6. 7. 330.

*ut spargat in ade
Isidis, antiquo qua proxima surgit
ovili.*

hoc est, prope Septa in campo Martio erat
templum Isidis.

Mæsta juvenca.] Io, ut legitur apud Ovi-
dium lib. 1. Metam. Inachi fluvii filia, a
Jove fuit compressa, & in vaccam deinde
mutata transiit in Egyptum, ubi regi Osi-
ridi nupsit, cujus mortem ita desilevit, ut
suis lacrymis Nilum auxerit, teste Pausania
in Phocicis. Vide Strabonem lib. 17. Rei-
neccius de Argivorum origine & nomine sic
ait: Ex Jaso rege nascitur Io, quæ desti-
nata Junonis sacerdotio, seu Phœnicum
raptu, seu spontanea migratione ad Ægy-
ptum appellit, ubi Telegano matrimonio
juncta Epaphum parit, & novo Isidis no-
mine honoratur. Cognomen tum Isis in Io
repetitum propter ejus merita & virtutem:
nam quæ prima id habuit, cum Osiride,
quod nomen aliqui a Mizraim gentis con-
ditore, propagant, fuisse scribitur. Unde
postea Antonius cum se Osiridem nomina-
ret, Cleopatram Isidem dixit.

Centum columnis.] Alii porticum Vipsa-
nam de qua epig. 109. lib. 1. & epig. 20.
lib. 3. Alii Corinthiam Cn. Octavii fuisse
existimant.

Illinc Pompeii.] Porticum Pompeiam in-
tellige: Vide Plinium lib. 35. cap. 10. Ovi-
dium lib. 1. de arte amandi:

*In modo Pompeia lentus spatiare sub
ambra.*

Nr,

Nemasius duplex.] Vide locum Strabonis supra citatum, ubi agit de lucis. Alii intelligunt duos Pompeii hortos de quibus Cicero pro Milone.

Fortunati.] qui fuit balneator quidam ignobilis, sicut Fauſtus.

Nex Gryll.] Cujus tenebroſa erant balnea. Vide epig. 60. lib. 1.

Aoliamque.] Balnea ſane habuit Lupus eo in loco ubi ventus flaret vehementiſſi-

mus, unde vocat Aoliam a regia Aoli regis ventorum.

Europes tepida.] quia poſt meridiem illic plerique apricabantur. Vide epig. 20. lib. 3.

Voca ad canam.] Adime vitam ſelio: nam ſi cenabit cum Jove, e vita diſcedet quod urbane dixit, cum aliud ſentire videretur.

In Hermum hominem spurcum. XV.

QUOD nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non ſuperbe.

O Herme, benigne agis, non arroganter, quod nemini propinas tuum poculum.

Quod nulli.] Potes intelligere Hermi calicem fuiſſe venenatum: vel quod magis placet os illius foetidum fuiſſe. Propinare,

est proprie praeſtato leviter vino poculum alteri offerre.

In Zoilum ægrotum ut ſtragula oſtentaret. XVI.

ZOILUS ægrotat: faciunt hanc ſtragula
febrem.

Zoilus morbo laborat; perſtremata paviant febrem. Si ſalvus fuerit, quid facient coccina? quid ibalannus a Nilo, quid ſindon olenti tinctum? quid inſanctudo demonſtrat præter divitias inſanas? quid rei eſt tibi cum medicis? remove omnes Machaonas. Capis ne bene valere? accipe mea perſtremata.

Si fuerit ſanus, coccina quid facient?
Quid torus a Nilo, quid ſindone tinctus olenti?

Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis.

Vis fieri ſanus? ſtragula fume mea.

Zoilus.] Ut opes lecti oſtendat, ægrotum ſe ſimulabat. Invidi, obreſcatores, oſtentatores Zoili dicti ſunt a Zoilo quodam, qui injurioſos in Homerum commentarios ſcripſit. Aelianus lib. 11. cap. 10. variar. hiſtor.

Coccina.] Stragula nimirum cocco tincta.

Si fuerit ſanus.] Si valeret, ſtragula cocco tincta offendere non poſſet.

Quid torus.] Lecti ſcil. ornamentum maximi pretii habebatur, ſi ex lino Agyptio; unde dicitur torus a Nilo, id eſt ab Agypto.

Quid ſindone tinctus.] hoc eſt, quid ſin-

don olenti tinctura? alii legunt *cinctus*, id eſt, torus cinctus ſindone tincta murice olenti. Bayſius de re veſtiaria, *Sindon*, inquit, teſt amictus ex lino Agyptiaco, ſic dicta, ut opinor, quia primum in Sindone urbe hujusmodi amictus fieri cœpit. Ob id Tyria dicta epig. 19. lib. 4.

Machaonas.] Medici ſic dicti ſunt a Machaone filio Aſculapii.

Vis fieri ſanus.] Ad mentem, & ad corpus refer. Vide epig. 84. lib. 6.

Sume mea.] Quoniam ea oſtentare non cupies; ſunt enim viliffima, atque ita ſies ſanus: hoc eſt, non ſimulabis te ægrotum.

Ad Amianum de conſtrice ſaccularia. XVII.

TONSTRIX Subura faucibus ſedet pri-
mis,

Conſtrix habitat in aditu Subura, ubi ſanguinolenta car-

Cruenta

Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obfudet futor.
Sed ista tonsrix, Amiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

nificum virga sunt suspensa;
& ubi plures: futores occupant
Argiletum. Sed ista tonsrix,
Amiane, non tondet. Non ton-
det, ais? Quidigitur agit? radit.

Subura.] quaedam urbis regio erat Su-
bura.

Cruenta.] hoc est locus ubi rei punie-
bantur.

Argique letum.] Divisio est epig. 118.
lib. 1. pro *Argiletum*, ubi mulieres erant
sutrinae.

Non tondet.] Mœcha nempe quæ nec
capillos, nec barbam, sed adolescentium
pecunias radebat, id est eorum marsupium
emungebat.

Inquis.] Amiani responsio. Alii, *Non
tondet, inquam: quid ergo facit? Radit.*

In Maximum captatorem servilem. XVIII.

CAPTO tuam, pudet heu, sed capto,
Maxime, coenam:

Tu captas aliam. jam fumus ergo pares,
Mane salutatum venio: tu diceris isse

Ante salutatum. jam fumus ergo pares:
Sum comes ipse tuus, tumidique antecambulo
regis,

Tu comes alterius. jam fumus ergo pares.
Esse sat est servum: iam nolo vicarius esse.

Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

O Maxime, antecor tuam co-
enam, hem erubescio, sed antecor:
tu anteparis aliam. Igitur
jam aequales sumus. Mane
accedo salutem dicturus: com-
perio te jam visse salutatum.
Igitur jam sumus aequales. Ipse
sum tuus afflicta, atque ante-
cambulo regis superbi: tu affli-
cta alterius. Igitur jam sumus
aequales. Sufficit esse manci-
pium: iam nolo esse vicarius.
Qui rex est, o Maxime, non
habeat regem.

Sum comes.] Clientes enim regem suum
seu patronum honoris gratia comitaban-
tur.

Vicarius.] Alii erant servi ordinarii, qui
conservos in suo peculio habebant, quos
vicarios vocabant.

Qui rex est.] hoc est, qui dominus est,

non serviat alteri domino, seu regem non
habeat epig. 32. infra,

*Non bene, crede mihi, servo servitur
amico,*

*Sit liber, dominus qui vult esse
mens.*

Ad Zoilum,

cujus coena beari solos mendicos dicit. XIX.

FELICEM fieri credis me, Zoile, coena:
Felicem coena, Zoile, deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoile, coena facit.

O Zoile, putas me beatum fie-
ri coena: an beatum cana, o
Zoile, & quidem tua? O
Zoile, oportet enim convivam
recumbere colli Aricino, quem
beat tua cana.

Debet Aricino.] Aricia in via erat Appia
160 stadiis ab urbe Roma in clivo sita.
Strabo lib. 5. ubi erant multi mendici. Juv.
sat. 4.

Cacus, adulator, dirisque a ponte

satelles,

*Dignus Aricinos qui mendicaret ad
axis.*

Ludit in verbo recumbere, quod humi ja-
cere, & mensæ accumbere significat.

De Paullo plagiario. XX.

CARMINA Paullus emit, recitat sua carmina Paullus.

Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

Paulus mercatus est versus; Paulus recitat suos versus; Jure enim possis appellare tuum, quod emas.

Nam quod emas.] V. de epig. 30. lib. 1. & epig. 12. lib. 6. Nam qui emit, rei emitæ acquirit dominium. Festive plagiarum carpit.

In Postumum male olentem. XXI.

BASIA das aliis, aliis das, Postume, dextram.

Dicis, utrum mavis, elige? malo manum.

O Postume, libas oscula aliis, porrigis manum aliis: opta, inquis, utrum places? places dentura.

Das dextram.] Quam tangant alii, nempe velut fidei, & amicitiae pignus, vel quam osculencur; quod tamen soli imperatores & quidem superbi facere solebant. Suetonius in Domitiano cap. 12.

Malo manum.] Quam basia tua male olentia. Epig. 10. & 12. supra.

De eodem, Musas sibi nocere ait. XXII.

QUID mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemque sorores?

Ecce nocet vati Musa jocosa suo.

Dimidio nobis dare Postumus ante solebat

Basia, nunc labro coepit utroque dare.

O Apollo, & novem Musae, quid mihi rei est vobiscum? ecce Musa festiva afficit suo poeta. Postumus prius consueverat praeberè oscula dimidio labro; caput nunc praeberè utroque.

Ecce nocet.] Antea enim dimidio tantum labro me osculabatur Postumus, epig. 10. supra, nunc verò propter versus me amat, atque impurum os suum totum mihi admovet.

De eodem, cujus basia horret. XXIII.

NON dicam, licet usque me rogetis,

Quis sit Postumus in meo libello.

Non dicam, quid enim mihi necesse est

Has offendere basiationes,

Quæ se tam bene vindicare possunt?

Non proferam in meo libro, quis sit Postumus; quamvis me assidue obsecratis, non proferam. Quid enim mihi opus est injuriam facere illis osculis quæ possunt sumere tantam vindictam.

Non dicam.] Causas reddit cur verum nomen ficti hujus Postumi non proferat; quod nempe, inquit, sub amicitiae specie libans mihi oscula male olentia de me poenas & quidem acerbissimas sumeret.

In Candidum ingratum. XXIV.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum,

Squalidus hærebo, pallidiorque reo.

Si jubeat patria damnatum excedere terra,

Per freta, per scopulos exfulis ibo comes.

Dat tibi divitias. ecquid sunt ista duorum?

Das partem. multum est. Candide, das aliquid?

Mecum ergo miser es. quod si Deus ore sereno

Annuerit: felix, Candide, solus eris.

*Si fors injusta tibi imponat
criminationem meam, horridus
atque accusato pallidior
austabo. Si imperet condemnatum
te discedere e terra
patria, profugi socius sequar
per maria, & scopulos. Tibi
largitur opes. Num commanicas
ista mecum? largirifne partem?
Nimium est. O Candide,
donasne aliquid? Igitur multa est
inter nos calamitas. Quod si nomen
vultu placido assensit: O Candide,
solus eris beatus.*

Squalidus hærebo.] hoc est, si reus factus fueris, ego mutata veste sordidatus quocunque te comitabor: rei autem sordidam vestem induebant, ut iudices suos ad misericordiam commoverent.

Das partem.] Dimidiam subintelligere

mihi viderur.

Das aliquid?] imo nihil das omnino.

Mecum ergo.] Alii mecum eris, ergo miser: at vero, inquit poeta, ego tecum non sum felix, sed prospera fortuna solus fruieris.

Ad Gallam non stantem promissis. XXV.

DAs nunquam, semper promittis, Galla, roganti:

Si semper fallis, jam rogo, Galla, nega.

O Galla, semper polliceris petenti, nunquam concedis. O Galla, si semper decipis, nunc oro, recusa.

Si semper fallis.] Facete jocatur poeta, & Gallam irridet, quæ si pollicita semper de-

cipiat, cum negaverit, dabit.

Ad Bithynicum

inhiantem hereditati Næviæ tussientis. XXVI.

QUOD querulum spirat, quod acerbum Nævia tussit,

Inque suos mittit sputa subinde sinus: Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?

Erras: blanditur Nævia, non moritur.

Quod Nævia. seibilem ducit spiritum, quod laborat acerbam tussi, & identidem sputum effundit in sinus suos: O Bithynice, putasne jam tibi provenisse lucrum? Allucinaris: Nævia adulatur, non interit.

Quod acerbum.] Tussis enim signum erat vicinæ mortis. Vide epig. 11. lib. 1.

Inque suos.] Nam præ imbecillitate longius sperare nequibat.

Blanditur Nævia.] Te vana spe lætat nec moritura, imo diutius victura te heredem appellat.

De Seli adulate. XXVII.

LAUDANTEM Seliū cœnæ cum retia
tendit,

Accipe five legas, five patronus agas.
Effœte, graviter, cito, nequiter, euge, bea-
te!

Hoc volui. facta est jam tibi cœna. tace.

*Audi Seliū laudentem, frœ
recites, five dicas cœnæ,
cum ille parat retia cœna. Ef-
fœte, graviter, expedit, ma-
litiœ, prœclare, beate! hoc
placet, jam obtinisti cœnam,
sile.*

Effœte.] Effœta dicuntur, quæ omnino
fœtum emiserunt: per metaphoram Effœte
dicitur in laudem illius qui nihil amplius
dicendum reliquerit in ea requam agit. Sic
Ramirefius. Mature & sapienter interpre-
tatur Raderus. Alii legunt *effœte*, hoc est,
plene, ut nihil supra. *Nequiter* versute.

Alii *naviter*.

Hoc volui.] Verba sunt recitatoris, vel
patroni respondentis acclamationibus Se-
lii.

Tace.] Satis enim adulatus es, hodie
cœnabis mecum.

XXVIII.

Ad Rufum de quodam servo litterato ad equestrem
dignitatem evecto. XXIX.

RUFE, vides illum subsellia prima teren-
tem,

Cujus & hinc lucet sardonychata manus:

Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,

Et toga non tactas vincere iussa nives:

Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,

Et splendent vulso brachia trita pilo.

Non extrema sedet lunata lingula planta,

Coccina non læsum cingit aluta pedem,

Et numerosa linunt stellantem splenia fron-
tem.

Ignoras quis sit? splenia tolle, leges.

*O Rufe, cornis illum occupan-
tem primas sedes cujus dexte-
ra ornata sardoniche splendet
etiam abhinc: & lacerna qua
toties hauserunt Tyron, &
toga imperata superare nives
paras: cujus uncti crines redo-
lent totum Marcelianum, &
brachia lava fulgent evulso
pilo. Lingula non vulgaris
apposita est calceis lunatis,
pellis coccinea circumdat pedem
inoffensum; & frequentia em-
plastra ungunt frontem stel-
lantem, nescis quis sit? amo-
ve emplastra, leges.*

Illum terentem.] Alii *tenentem*, hoc est,
in amphitheatro inter primos equites se-
dentem in quatuordecim subselliis. Vide
epig. 27. lib. 1. & epig. 8. lib. 5. Domi-
tius subsellia judicum intelligit, in quibus
sedebant equites. Superbum hunc servum;
aut forte alterum ad equestrem dignita-
tem evectum insectatur pœta, epig. 14.
lib. 5.

Sedere primo solitus in gradu semper.

Sardonychata.] Habebat quippe annulum
Sardoniche ornatum quem gestabant equi-
tes Romani.

Quæque Tyron.] Cujus lacernæ toties epo-
taverunt purpuram, id est toties Tyrio

murice tinctæ sunt. Lacernæ vero togæ
superinduebantur epig. 137. lib. 14.

*Cum tegas argentes nostra lacerna
togas.*

Marceliano.] unguento delibutus Marcelii
unguentarii cujus myropolium exhauserat
novus iste eques.

Et splendent.] pumice lævigata.

Non extrema.] hoc est testibus Ramirefio
& Farnabio, non vulgaris, sed pretiosa.
Legunt alii, & forte melius,

Cuique besterna sedet.

id est nova, ut notet hunc servum homi-
nem novum, & hodie primum nobilita-
tum. Hoc sensu Persius sat. 3. dixit *besterna*

nos *Quirites* pro novis civibus. Judicet lector.

Lingula.] Auream vel argenteam fibulam ad formam lingule intellige: lunatos autem calceos gestabant nobiles Romani, epig. 50. lib. 1.

Lunata nunquam pellis.

Non lesam.] Nam si lesam fascia cocticia, calceoque molliore fovisset, reprehensione caruisset. Raderus.

Splenia.] Emplastra quædam ex unguentis, vel medicamine aliquo ad capitis dolorem, vel oculorum morbum adhibita; ut autem frontis honor & elegantia constaret, fascia candida adhibebatur, inquit, Raderus. Porro quidam frontem linie-

bant unguento, vel cerusa: deinde panniculum, sive fasciam ponebant, quod splenium dicebatur: a quibusdam existimatum oculorum operimentum ad arcendam nimiam lucem. Lib. 10. epig. 22.

Stellantem.] hoc est nitentem, splendorem propter candorem fasciæ: vel a stellis fasciæ seu splenio ornatus causa attextis. Hæc Raderus. Legunt alii stillantem, hoc est frontem madidam fluentibus stillis unguenti Marcelliani.

Leges.] Ex literis fronti ejus inustus cognoscas eum fuisse servum stigmaticum.

In Carum avarum. XXX.

MUTUA viginti sestertia forte rogabam,
Quæ vel donanti non grave munus erat.

Quippe rogabatur felixque, vetusque sodalis;

Et cujus laxas arca flagellat opes.

Is mihi, dives eris, si causas egeris, inquit.

Quod peto da, Cai, non peto consilium.

Forte petebam mutuo viginti sestertia, quæ vel donanti non erat molestum donum. Etenim petebam a divite, atque ab antiquo socio, & cujus arca premis divitias amplas. Ille mihi respondet, opulentus fies, si dixeris causas. O Cai, domo quod rogo, non rogo consilium.

Arca flagellat.] Turnebus lib. 21. cap. 4. Flagellare divitias, & flagellare annonam dicuntur, qui magnas arcis clausas opes tenent, & horreis fruges: quod invitas velut verberibus, & carceribus coercitas erumpere foras non sinant. Vide epig. 13.

lib. 5. epig. 18. lib. 1. & epig. 40. lib. 3. Papinius lib. 2. Sylvar.

Non tibi sepositas infelix frangulat arca Divitias.

XXXI.

In Ponticum

cujus servilem & timidum animum arguit. XXXII.

Is mihi cum Balbo est, tu Balbum offendere non vis;

Pontice: cum Licino est, hic quoque magnus homo est.

Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:

Contra libertum Cæsaris ire times.

Abnegat & retinet nostrum Laronia servum:

Respondes, orba est, dives, anus, vidua.

Litigo cum Balbo, o Pontice, tu non vis in offensa esse apud Balbum: cum Licino, hic etiam est vir magnus. Patrobas vicinus crebro populatur meum agellum: metuis aggredi libertum Cæsaris. Laronia denegat & eruat mancipium nostrum: respondes, est sine liberis, opulenta, vetula, vidua.

Non

Non bene, crede mihi, servo servitur amico.

Mihi fidem adhibe, imbecillum est pati servitutem amicum cum tibi mancipium, qui cupiet esse herus meus, sit liber.

Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Lis mihi. Acute carpit caustidicum hunc Ponticum, qui divitum gratia ductus operam suam negabat ipsi. Usus est poeta nominibus fictis, ut professus est epistola primi libri. De Licino Perius sat. 2. Patrobii cujusdam liberti Neronis mentionem facit Suetonius in Galba cap. 20. Laroniz vero meminit Juvenalis sat. 2. cujus orbis here-

ditatem cum captaret Ponticus, in eam dicere volebat.

Non bene. epig. 18. supra.

Esse fas est servum: jam nolo vicarius esse.

Ergo deinceps Ponticum colere non vult poeta.

In Philænim deformem. XXXIII.

CUR non basio te, Philæni? calva es.
Cur non basio te, Philæni? rufa es.
Cur non basio te, Philæni? lusca es.
Te qui basiat, hic, Philæni; fellat.

Quare non osculor te? & Philæni? calva es. Quare non do tibi suavitatem, & Philæni? rufa es. Quare non libo tibi oscula, & Philæni? lusca es. O Philæni, qui te osculatur..

Cur non basio te. Deformem hanc mulierem irridet poeta quam ideo non basia-

bat, quod ejus caput Priapi speciem præ se fert.

In Gallam anum libidinofam. XXXIV.

CUM placeat Phileros, tota tibi dote redemptus,
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præstatur cano tanta indulgentia cunno,
Quem nec casta potest jam decuisse Venus.
Perpetuam dî te faciant Philerotis amicam,
O mater, qua nec Pontia deterior.

O Galla, cum adeas Philerossem a te condignum omni dote, sustines fame interire tres filios. . . . faciunt dî semper amas Philerotem, & genitricem, qua nec pejor Pontia.

Redemptus. Forte illum ex servitute redemerat; vel conduxerat ejus operas, ut interpretatus sum.

Galla. Tam vetula erat, ut nec jam de nuptiis legitimis cogitare debuerit: atramentum tanta libidine ardebat, ut in suum moechum omne patrimonium effunderet: sic ergo sibi decrepita nimium indulgebatur.

Dî te faciant. Phileros veneficus uxores suas veneno necabat: Marcialis igitur quasi prædicens futurum Gallæ interitum optat ex commiseratione, ut perpetua sit

Philerothi amica, id est uxor. Lib. 10. epig. 43.

Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro:

Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

Pontia deterior. Juven. sat. 6. v. 637.

sed clamat Pontia, feci, Confiteor, puerisque meis aconita paravi.

Legunt alii Pontica, & Medeam interpretantur quæ suos liberos crudeliter necavit.

Ad Phæbum varum. XXXV.

CUM sint crura tibi simulent quæ cornua
Lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

*O Phæbe, cum habeas crura
quæ repræsentent cornua Lunæ,
poteras ablueri pedes in rhy-
tio.*

O Phæbe.] Cornibus Lunæ similia crura
habebat Phœbus, seu varus erat diductis
nempe poplitibus, plantis vero coeuntibus:
itaque dicit poeta posse Phæbum in rhytio
lavari: *ῥυτίον* rhytium poculi genus est

cornibus simile, sed perforatum, ex
quo tenuissime profluente vino inferre
bibitur. Rhytium vero est diminutivum.
De Rhyto agit Athenæus lib. 10. & lib.
11.

In Pannicum effœminatum. XXXVI.

PECTERE te nolim, sed nec turbare ca-
pillos.

Splendida sit nolo, fordida nolo cutis.

Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reo-
rum.

Nolo virum nimium, Pannice, nolo pa-
rum.

Nunc tibi crura pilis, & sunt tibi pectora
setis.

Horrida: sed mens est, Pannice, vulsa
tibi.

*Nolim a te componi crines,
sed nec confundi. Non libet
ut cutis nitrat, nec libet squa-
leat. Nec habeas barbam mi-
trarum nec fontium. O Pan-
nice, non mihi placet vir ni-
mium, aut parum. Nunc cru-
ra horrescunt pilis, & stom-
achus pilis; sed, o Pannice,
habet animum depilatum.*

Nec tibi mitrarum.] Mitræ sunt orna-
menta mulierum. Sensus est: Ne bar-
bam omnino refeces fornicarum more:
vel ne elegantius barbam componas, ut
solent homines effœminati. *Pectere:* alii
flectere.

Barba reorum.] qui barbam promissam &
squalidam alebant, ut commiserationem
excitarent.

Nimium virum.] horridum & pilosum,
sed volo teneas medium. Ovidius lib. 1. de
arte amandi:

Forma viros neglecta decet.

Mens vulsa.] Alii vulsa. Metaphora est:
mens enim neque hirsuta, neque vulsa est:
at menti tribuit quod effœminato corpori
convenit.

In Cæcilianum helluonem. XXXVII.

QUID QUID ponitur hinc & inde ver-
ris:

Mammas fumini, imbricemque porci,

Communemque duobus attagenam,

Mullum dimidium, lupumque totum,

Murenæque latus, femurque pulli,

Stillantemque alica sua palumbum.

Hæc cum condita sunt madente mappa

Traduntur puero domum ferenda.

*Quicquid apponitur hinc &
inde, rapis; papillas fumini,
& imbricem porci, atque at-
tagenam communem duobus,
dimidium mullum, atque in-
tegrum lupum, & latus mu-
renæ, & femur pulli, &
palumbum stillantem sua alica.
Cum hac involuta sunt mappa
madida, servo dantur portan-*

Nos

EPIGRAMMATUM LIBER II.

85

Nos accumbimus otiosa turba.
Ullus si pudor est, repone coenam.
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

*da denuum. Nos otiosa turba
accumbimus. Si qua verecun-
dia est, restitue coenam: O Cæ-
ciliane, non te invitavi cras.*

Summis.] Quod farcimen erat e papillis
porcæ statim ab edito sæctu interfectæ, epig.
44. lib. 13.

Imbricamque porci.] Alii interpretantur
vertebrarum demptis costis, alii vero auri-
culam.

Attagenam communem.] Duobus convivis
appositam: avis est saporis exquisiti epig.
61. lib. 13.

Mullum & Lupum.] Pisces delicatos.

Alica.] Genus præstantissimi tritici,
quo saginatus erat palumbus: hic sumitur
alica pro pinguedine ipsa, vel pro condi-
mento ex alica confecto quo perfusus erat

palumbus.

Hec cum.] Solebant Romani ad convivia
mappas ferre, & præcipue ii qui rogato
convivii rege quosdam cibos ferre domum
volebant, epig. 29. lib. 12.

Otiosa turba.] Collectivum nomen jun-
gitur numero plurali: hoc est accumbimus
otiosi, nihil habentes in quo dentes exer-
ceamus.

Non vocavi.] Sollicitissimus est, sed argu-
tissimus, *cras non vocavi*, nimirum non in
crastinum, sed hodiernum diem te invita-
vi, ergo repone coenam. Domitius repo-
suit *vocavi* cum legeretur *vocabo*.

In Linum quem oderat. XXXVIII.

QUID mihi reddat ager, quæris, Line,
Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager, te, Line, non
video.

*O Line, rogas quid percipiam
ex Nomentano fundo? id per-
cipio ex fundo, ô Line, non
te aspicio.*

Non video.] Ut fugeret Linum sibi invi-
sum, secedebat poëta in agrum, qui alio-

quin sterilis, satis tamen commodi præsta-
bat, quod ipsi Lini conspectum auferret.

De muneribus mæchæ. XXXIX.

COCCINA famosæ donas, & ianthina
mæchæ.
Vis dare, quæ meruit munera? mitte to-
gam.

*Das coccina, & ianthina in-
fami adultera. Placet largiri
dona, quibus digna est? mitte
togam.*

Mitte togam.] Matronarum stola, mere-
tricum vero & adulterarum deprehensarum
toga erat propria. Epig. 52. lib. 10.

Thelin videat in toga spadonem.

Damnata Numa dixit esse mæcham.
Juvenalis sat. 2.

*— est mæcha Labulla
Damnetur, si vis, etiam Carphinia:
talem*

*Non sumet damnata togam . . .
Coccina & ianthina vestes intellige purpu-
reas & violaceas.*

In Tongilium

fingentem se ægrotare ut cibos deliciores ederet. XL.

URi Tongilius male dicitur hemitri-
tæo.

Novi hominis mores: esurit, atque sitit.

*Immerito dicitur Tongilius ar-
dere hemitricæ. Mibi com-
pertum est hominis ingenium:
premitur fame & siti. Falla-*

Sub-

Subdola tenduntur crassis modo retia turdis,

Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.

Cæcuba faccentur, quæque annus coxit Opimi:

Condantur parco fusca Falerna vitro.

Omnes Tongilium medici iussere lavari.

O stulti, febrem creditis esse? gula est.

ces plaga tantummodo tenduntur pinguis turdis, & hamus dirigitur in mullum, & lupum. Cæcuba liquentur, & quæ maturavit annus Opimii: subnigra Falerna opponantur vitro modico. Omnes medici præceperant abluere Tongilium. O dementes, an putatis esse febrem? bellatio est.

Tongilius.] Gulofus, qui ut bene cœnaret, febris laborare se simulabat: Hemitritæus est semitertiana febris.

Modo.] Alii nunc, hoc est, morbum simulat ut ab amicis turdos & pisces delicatos statim accipiat. Tongilii cujusdam meminit Juvenalis sat. 7.

Cæcuba faccentur.] id est, colo transmittantur, de vino cæcubo dicemus epig. 115. lib. 13. Alii *siccentur*, quæ lætio viris

doctis non probatur.

Annus Opimi.] id est vinum Opimianum; eo enim anno quo L. Opimius consulatum gessit, fuit temperies cœli ad vini maturitatem optissima. Epig. 27. lib. 1. & epig. 113. lib. 13. de Falerno epig. 111. lib. 13.

Parco vitro.] Exiguo calice propinetur illi, quod cum esset generosissimum, modice sumptum, vel bibaci sufficebat.

In Maximinam edentulam. XLI.

RIDE, si sapias, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poeta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Quamvis dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi, Tu puella non es.
Et tres sunt tibi, Maximina, dentes,
Sed plane piceique, buxeique.
Quare si speculo, mihi que credis,
Debes non aliter timere risum,
Quam ventum Spanius, manumque Prifcus:

Quam cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruffata timet Sabella Solem:
Vultus indue tu magis severos,
Quam conjux Priami, nurusque major.
Mimos ridiculi Philistionis,
Et convivia nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perspicuo labella risu.
Te mœstæ decet affidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Musis.
At tu, judicium secuta nostrum,
Plora, si sapias, ô puella, plora.

Pelignus vates, opinor, dixerat, Ride, ô puella, si sapias: sed non dixerat omnibus puellis. Licet dixerit omnibus puellis, non dixit tibi. Tu non es puella. Et habes tres dentes, ô Maxima, sed prorsus piceus & buxeus. Quapropter si adhibes fidem speculo & mihi, non debes metuere risum minus, quam Spanius ventum, & Prifcus manum; nam Fabulla cretata metuit pluviam, & Sabella ceruffata metuit Solem; tu compone vultum ad severitatem magis quam uxor Priami, & nurus major. Fuge mimos ridiculi Philistionis, & epulas lasciviores, & quidquid jocularibus distis pandit labra risu aperto. Tibi convenit affidere genitrici dolenti & merenti matrem, & pium fratrem, & solummodo operam dare Musis tragicis. Sed tu obsecuta monitis nostris, ô puella, lacrymare, si sapias, lacrymare.

Pelignus poeta.] Ovidius. Peligni populi Italix; hodie *Valva*, Ovidii patria. Domitius putat Martialem alludere ad quosdam versus de Arte amandi, qualis est iste lib. 3.

Speſtantiem ſpeſta: videnti mollia vide. Alii putant Ovidii verſum eſſe integrum petiturum ex Medea. Angelus vero Politianus eſſe ex epigrammatis Ovidii, non ex Medea. Nam quorum Phaleucium in tragoedia aut Medæ? Ab Angelo Politiano ſtare placet. Hæc ex Raderio.

Sed non dixerat.] Quæ enim nigros dentes habent, aut edentulæ ſunt, ridere non debent.

Spanius, & Prifcus.] Hos obiter perſtringit, quorum alter ſtudioſus capillos componebat; alter vero cum elegantiores haberet veſtes manu nolebat tangi, epig. 63. lib. 3.

Pallia vicini qui reſugit ſubiti,
& epig. 83. lib. 10.

Cretata Fabulla.] Plinius lib. 35. cap. 17. cretæ plura genera enumerat. Alia, inquit, cretæ argentaria appellatur, nitorem argento reddens; qua ſane utebatur Fabulla quæ timebat pluviam, ne fucus ille madidus diſfluere.

Ceruſſa.] Genus eſt pigmenti quo illinitur vultus ad candorem conciliandum, &

calore Solis liqueſcit. De hoc pigmento lib. citato.

Conjux Priami.] Quam mœſto & ſevero vultu introducunt poetæ.

Nurus major.] Andromache HecTORis uxor quæ major nurus erat, cum nupſiſet HecTORi primogenito Priami ex Hecuba, minor vero nurus Helena Paridis adultera.

Mimos.] Poëmata ſunt ad excitandum riſum. Philoſticho comicus Sardanus mortuus eſt Socratis tempore, & quidem riſu immoderato, teſte Suida.

Maſta matri.] Sensus eſt, aſſidere debes Hecubæ mœſtæ, Andromache HecTOrem maritum lugenti, & EleCTRæ Orestem fratrem deſtenti, cum de illis fabula agitur. Aſſidere autem dixit, quod federent antiqui dum mortuos lugerent. Tibullus lib. 2. elegm 7.

Illius ad tumulum fugiam, ſupplexque ſedebo,

Et mea cum mato fata querar cinere.

Pinnæque fratrem.] In patrem nempe Agamemnonem, cujus mortem ultus eſt occiſa ſua matre Clytemneſtra; vel in Pyriadem pro quo mori cupiebat.

Tragicæ vacare Muſis] Quæ luſtuoſa tantum & triſtia exhibent ſpectacula.

In Zoilum hominem impurum. XLII.

ZOILE, quid ſolium ſubluto podice perdis?

Spurcius ut fiat, Zoile, merge caput.

O Zoile, quid contaminas ſolium abluto podice? ut impurius fiat, immerge caput.

Solium.] vas quo in balneis mulieres utebantur, & in quo ſedentes lavabantur. Suetonius in Auguſto cap. 82. *Consentus hoc erat; ut infidens ligneo ſolio, quod ipſe Hiſpanico verbo daretam vocabat, manus ad pedes*

alternis jaſſaret. Epig. 81. lib. 6. & 96. lib. 11.

Merge Caput.] Quod cum obſcœnum ſit, magis iceſcabit ſolium.

In Candidum verbis liberalem, reapse avarum. XLIII.

CANDIDE κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua,

Candide, πάντα,

Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas.

O Candide, hæc ſunt tua verba, Omnes amicorum communia, quæ tu oſtentator jaſas die & nocte. Tis rogam

Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit.
At me quæ paſſa eſt Furias & cornua tau-
ri,

Noluerit dici quam pila prima ſuam.
Miſit Agenoridæ Cadmi tibi terra lacer-
nas:

Non vendes nummis coccina noſtra tri-
bus.

Tu Libycoſ Indis ſuſpendis dentibus orbes:
Fulcitur teſta fagina menſa mihi.

Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mul-
li:

Concolor in noſtra cammare lance rubes.
Greſ tuus Iliaco poterat certare cinædo.

At mihi ſuccurrit pro Ganymede ma-
nus:

Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
Das nihil, & dicis, Candide, καὶνὰ φίλων.

induit lotam Galeſo Lacedæ-
monio, velquam donavit Par-
ma de grege eleſto. Verum
illam induo, qua ſuſtinuit
ſuores & cornua tauri,
quam ſuam predicari recuſa-
veris pila prima. Tellus Cad-
mi ex Agenore nati miſit ad
te lacernas: tribus vero num-
mis non vendes coccina noſtra.
Tu pedibus eburneis fulcis
menſas Libycas: ego teſta
fulcio menſam faginam. Ingen-
tes nulli implem flava tua
chryſendeta: O cammare,
rubes eodem colore quo lance
mea. Greſ tuus poterat cora-
tendere Trojano cinado. Sed
ego pro Ganymede utor manu
mea. Ex tantis divitiis ni-
hil largiris antiquo & fideli
amico, & predicat, à Candide,
communia amicorum.

Toga lota Galeſo.] Oves in Galeſo fluvio
Tarentino lavabantur, ex quarum nobili
vellere togæ conficerentur. Lacedæmonium
dixit, quia Tarentum condiderunt Lace-
dæmones.

Parma.] Italix urbs nota. Lib. 14. epig.
155.

*Velleribus primis Apulia, Parma ſe-
candis.*

Pila prima.] De pilis quæ trita & lace-
ta veſte induebantur, ut tauris objiceren-
tur, dictum eſt lib. Speſt. epig. 19. & 22.
Dicitur prima, quia ordine disponebantur
illæ pilæ, humanæ ſcilicet effigies vilissi-
mis pannis indutæ: prima autem erat,
quæ primum taurorum impetum patieba-
tur.

Terra Cadmi.] Tyrus nempe tibi mittit
velles purpureas.

Noſtra coccina.] Ironice pannos ſuos
vocat coccineas lacernas, quas negat valere
tribus ſeſtertiiſ nummis.

Libycoſ orbes.] Periphrasiſ menſarum,
quæ tiebant e citro quo abundat Atlas mons
Libyz. Epig. 89. lib. 14. Juvenaliſ ſat. 11.
verſ. 121.

Indis dentibus.] hoc eſt pedibus eburneis,

latoſ niſi ſuſtinet orbes
Grande ebur.

Nempe ex dentibus elephantorum, qui-
bus abundat India. Virgiliuſ Georgicorum
lib. 1.

*India mittit ebur, molles ſua thura
Sabai.*

Chryſendeta.] Turnebuſ lib. 14. cap. 3.
Chryſendeta vaſa doctiſſimi viri explicant
cruſtiſ aureiſ illigata & exornata: ut in
Martiale lib. 2. epig. 43. ego vaſa gemmata
eſſe puto, quorum gemmæ conſertæ &
contextæ tenerentur.

Cammare.] Viliffimuſ ex cancrorum ſpe-
cie piſciſ cammaruſ ſiciliſ ſuæ lanciſ rubrum
colorem referebat.

Greſ tuuſ.] Pueri tui de elegantiâ &
venuſtate cum Ganymede diſputare poſſunt.
In Ida monte fuit Ganymedeſ ad cælum
raptuſ ab aquila Joviſ, cui ſervuſ a menſa
dictuſ eſt.

At mihi.] Ego vero mihi ipſi ſervio:
alii aliſter explicant ex epig. 42. lib. 9. &
epig. 74. lib. 11.

In Sextum cujus avaritiam lepide depingit. XLIV.

EM I seu puerum, togamve pexam,
 Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
 Sextus protinus ille fœnerator,
 Quem nostis veterem meum sodalem,
 Ne quid forte petam, timet cavetque,
 Et secum, sed ut audiam, fufurrat,
 Septem millia debeo Secundo,
 Phoëbo quatuor, undecim Phileto,
 Et quadrans mihi nullus est in arca.
 O grande ingenium mei sodalis!
 Durum est, Sexte, negare, cum rogaris.
 Quanto durius, antequam rogeris!

Sive mercatus sum serum, aut togam politam, sive tres, ut opinor, aut quatuor libras. Subito Sextus ille fœnerator, quem scitis antiquum meum esse amicum, metuit ne quid forte rogem & cavet, & secum mittit, sed ut auscultem, debeo Secundo septem millia, Phoëbo quatuor, Phileto undecim, & nullum habeo quadrans in arca. O mentem sublimem mei amici! O Sexte, grave est, recusare, cum a te petitur, quanto gravius priusquam petatur.

Togamve.] Pexa toga est nova & polita epig. 58. infra.

Pexatus pulchre rides mea Zoile trita.

Us pmo.] Heraldus legit *supputo*, existimatque. Summam esse aliquam pecuniæ quam Martialis secum audiente Sexto forte computabat: atamen cum loquatur Poëta de emptionibus suis, alii melius meo iudicio retinent, ut *puto*, quod interponitur dubitationis causa, deficiente scilicet memoria, atque argenti facti libras intelligit

Poëta: forte legendum *libros* non *libras*. Statim vero, inquit Poëta, rationes suas secum tacite computat Sextus, ita tamen ut audiam, ne forte ab ipso pecuniam mutuer. Vide epig. 85. lib. 7. ubi de libra argenti.

O grande.] Per ironiam *ingenium* dixit pro *lordibus* & avaritia.

Durum est.] Acute Sextum avarum reprehendit, quod preces, atque ejus petitionem occupasset.

Ad Glyptum eviratum. XLV.

QUÆ tibi non stabat, præcisa est mentula, Glypte.

Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

O Glypte, resecasti penem, qui non arrigebatur. O stulte, quid tibi opus ferro? Gallus eras.

Gallus.] Galli sacerdotes Cybeles Samia testa sibi resecebant genitalia: at non debuit Glyptus sibi præcidere mentulam, cum esset eviratus: quapropter jam Gallus erat antea.

In Nævolum amicum avarum. XLVI.

FLORIDA per varios ut pingitur Hybla colores,

Cum breve Sicaniæ ver populantur apes:

Sic tua suppositis perlucet præla lacernis:

Sic micat innumeris arcula synthesisibus.

Atque unam vestire tribum tua vellera possunt,

Appula non uno quæ grege terrâ tulit.

Tu spectas hyemem fuccincti lentus amici,

(Proh scelus!) & lateris frigora trita times.

Quemadmodum florea hybla depingitur diversis coloribus, cum apes vere depascuntur candidos Siciliæ flores: ita tua præla nitescunt subiectis lacernis: ita arca collucet innumeris synthesisibus. Atque tua lana possunt vestire unam tribum, quas de multis gregibus produxit Apulia. Tu immisericors aspicias frigus sodalis succincti (ô nefas!) & metuis frigus, cui subijciunt lateris meum vestes trita.

Quan-

Quantum erat infelix pannis fraudare duobus!

Ne metuas, non te, Nævole, sed tineas.

Quanti erat momenti privare duobus pannis! Ne timeas, non te, ô Nævole, sed tineas.

Hybla.] Mons Siciliæ floribus omnis generis abundans, quos breves seu caducos veris tempore depascuntur apes.

Sic tna.] Nam vestes quo nitidiores essent, prælis premi solebant, Vulgata lectio habet,

Sic tua appositis perlucet præla lucernis. Seneca lib. 1. de tranquillitate vitæ cap. 1.

Synthesibus.] Hoc loco accipitur synthesis pro quavis veste, ut plurimum vero significat vestem cœnatoriæ. De illius usu varia est mens interpretum Vide epig. 1. lib. 14.

Lentus.] id est, sine misericordia. Lenti enim spectare dicuntur, qui nec ad commiserationem, nec ad iracundiam commoventur. *Succincti* vero, hoc est pene nudi, & quasi ad iter capescendum accincti.

Et lateris.] hoc est sodalis; latus enim, ut aiunt interpretes, sumit Poëta pro laterone qui latus cingit. *Frigora trita*, id est frigora, quæ admittunt tritæ lacernæ.

Lipius legit *tute frigora*, hoc est, ego, ô Nævole, adeo trigeo, ut tu ipse quantumvis vestibus tuis securus verearis, meum frigus ad te perveniat. Forte melius legeretur *frigora tanta mei*, hic locus perobscurus est. Vulgata lectio habet *frigora tanta*, id est, Ego tantopere algeo, ut tu licet tutus & munitus multis vestibus, nihilominus timeas frigus, quo corripior.

Ne metuas.] hoc est, quanti erat momenti, ô miser, privare duobus pannis: *ne metuas*, non dico te privare, ô Nævole, sed duobus pannis defraudare tineas, a quibus vestes tuæ in arca inclusæ corrodduntur. Legit Heraldis:

Quid rennis? non te, Nævole, sed tineas. Vulgata lectio habet,

Non metuas mortem, Nævole, sed tineas. Qua ultima lectione recepta subaudiendum esset, *non te*, post hemistichion *non metuas mortem*. Hoc sensu, ne timeas mortem; non te fraudare, quero, sed tineas.

XLVII.

Ad Rufum de vita quieta & frugali. XLVIII.

CAUPONEM laniumque, balneumque,
Tonforem, tabulamque, calculosque,
Et paucos, sed ut eligam, libellos:
Unum non nimium rudem sodalem,
Et caram puero meo puellam,
Et grandem puerum diuque lævem:
Hæc præsta mihi, Rufe, vel Bitonti,
Et thermas tibi habe Neronianas.

O Rufe, suppedita mihi vel Bitonti cauponem & lanium, & balneum, tonforem, tabulamque lusoriam, & calculos, & paucos libros, sed a me electos, unum amicum mediocriter eruditum, & puellam gratam meo servo, & grandem puerum diu imberbem: & tu fruere thermis Neronis.

Et caram puero.] Qui amore irretitus domi assiduus esset.

Vel Bitonti.] Legunt alii *Bitontis*, obscurum erat Appuliz oppidum.

Et thermas.] Cæteris nempe amœniores: ego autem vel in obscurissimo oppido rebus supra enumeratis contentus ero.

XLIX.

L.

LI.

De

De Dasio balneatore. LII.

NOVIT loturas Dasius numerare: pos-
poscit
Mammofam Spatalen, pro tribus illa dedit.

*Dasius cognovit loturas: petiit
a mammofa Spatale, illa de-
dit pro tribus.*

Novit loturas.] hoc est eas quæ lavare
cupiunt. Alii *litruras*, minus bene.

Mammofam.] Spatales mammæ tantæ
erant magnitudinis, ut trium mulierum
locum occuparet, atque ita triplicem mer-

cedem ab ipsa exegit balneator. Hic sen-
sus præ alia obscœna explicatione quidem
placet: nempe Spatale & duæ illius mam-
mæ trium locum occupabant.

In Maximum,

qua ratione veram libertatem consequi possit. LIII.

VIS fieri liber? mentiris, Maxime, non
vis:

Sed fieri si vis, hac ratione potes.

Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:

Veientana tuam si domat uva fitim:

Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:

Contentus nostra si potes esse toga.

Si plebeia Venus gemino tibi vincitur affe:

Si tua non rectus tectâ subire potes:

Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,

Liberior Partho vivere rege potes.

*Cupis-ne consequi libertatem?
mentiris, ô Maxime, non
cupis: sed si cupis, licet hoc
modo. O Maxime, liber fies,
si recuses captare alienam cu-
nam: si vinum Veientanum
restringit fitim, si potes con-
temnere chrysendeta infelicitis
Cinnæ: si potes contentus esse
nostra toga: si domas venerem
plebeiam duobus assibus: si po-
tes incurvus ingredi tuam do-
mum. Si habes hanc vim,
& tantum imperium in te,
potes ducere vitam liberiorum
rege Parthorum.*

Cœnare foris.] Durum enim est aliena
vivere quadra, ut docet Juvenalis sat. 5.
epig. 11. lib. 9.

Liber non potes, & gulosus esse.
Veientana.] Vinum ex agro Veientano
vilissimum.

Chrysendeta.] Vasa gemmis ornata de qui-
bus epig. 43. supra.

Miseri Cinnæ.] Præ nimia talium vaso-
rum cupiditate.

Si plebeia.] Si meretricibus contentus

non sectaris matronas.

Si tua non rectus.] Vel casam humilem
intellige, vel quod magis placet, superio-
res domus contignationes, quæ cœnacula
vocabantur, ubi habitabant pauperes, in
quæ nisi incurvi ascendere nequibant.

Liberior.] Parthorum regis libertatem
acerrime semper propugnauerunt, & re-
gum reges vocabantur, ut docet Suetonius
in Caligula cap. 5.

LIV.

Ad Sextum superbum. LV.

VIS te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum est tibi: quod jubes, coleris.
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

*O Sexte cupis obsequari: vo-
lebam te diligere. Obtempe-
randum est tibi: quod impe-
ras, observaberis. Sed si te*

obsequo, ô Sexte, non diligam.

Vis coli.] Oblervantiam a me exigis.
Volebam amare.] Te familiariter uti cupiebam.

Non amabo.] id est, te odio habebō: amor enim, & ea quam exagebat Sexrus oblerantia, non conveniunt.

De uxore Galli quam adulterii accusat. LVI.

GENTIBUS in Libycis uxor tua, Gal-
 le, notatur

Immodicæ foedo crimine avaritiæ.

Sed mera narrantur mendacia: non solet illa

Accipere omnino. quid solet ergo? dare.

O Galle, apud Libya populos conjux tua notatur turpi crimine avaritia immoderata. Sed mendacia pura dicuntur: prorsus illa non consuevit accipere. Quid igitur consuevit? dare.

Gentibus in Libycis.] Hinc colligere est accipere dicebatur, at illius avaritiam false hunc Gallum in Libya, magistratum gefisse; cujus uxor a provincialibus munera excusat Poëta: dare quippe verbum est obscœnum hoc loco.

In fictum divitem. LVII.

Hic, quem videtis gressibus vagis lentum,

Amethystinatus media qui secat septa;

Quem non lacernis Publius meus vincit,

Non ipse Codrus alpha penulatorum:

Quem grex togatus sequitur, & capillatus,

Recensque sella, linteisque, lorisque:

Oppigneravit ad modo Claudii mensam

Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

Hic, quem cernitis tardum passibus incertis, qui amethystinatus dividit media septa; quem lacernis non superat mens Publius, non Codrus ipse primus penulatorum: quem comitatur grex togatus, & comatus, & sella nova velis & corrigiis; paulo anse ad Claudii mensam dedit pignori annulum vix octo nummis, quibus emeret canam.

Gressibus vagis lentum.] Tardus incessus gravitatis & dignitatis signum.

Amethystinatus.] hoc est, vestibus conductis ornatus amethysti colorem violaceum referentibus, epig. 97. lib. 1. De septis dictum epig. 14. supra.

Media secat] hoc est, viam sibi aperit per mediam urbem. Ut factum ficti hujus divitis graphice depingat Poëta, hæc subjungit.

Publius.] Qui tamen pretiosis lacernis erat indutus, sicut Codrus.

Non ipse Codrus.] Cujus & vestes erant elegantissimæ. Raderus explicat hunc Codrum a Martiale intelligi principem pauperum, de quo epig. 27. lib. 5. & Juv. sat. 3. hoc est, qui habet æque tritas vestes ac

Codrus. Prior interpretatio mihi videtur melior: judicet lector.

Togatus grex.] Anteambulorum scilicet, quorum indumentum erat toga, epig. 109. lib. 1.

Capillatus] Grex puerorum, qui longas comas alebant, epig. 62. lib. 10.

Recensque sella.] De sella, & linteis quibus velabatur tuse agit Lipsius Elect. lib. 1. cap. 19. Juvenalis sat. 1.

Nova cum velis lectica Mathonis.

Claudii.] Mensarii nempe. Indicium vero erat extremæ egestatis, annuli vel venditio vel oppignratio. Juv. sat. 11.

Talibus a dominis post cuncta novissimus exit annulus.

In Zoilum vestibus alienis ornatum. LVIII.

PEXATUS pulchre rides mea, Zoile,
 trita.

O Zoile, tu ornate peccatus derides mea vestimenta vilia.

Sunt

EPIGRAMMATUM LIBER II. 43.

Sunt hæc trita quidem, Zoile: sed mea sunt. *O Zoile, hæc sane vilia sunt; sed pertinent ad me.*

Pexatus.] Turnebus lib. 5. cap. 14. Vestes illæ pexæ sunt, in quibus nec flamen, nec subtegmen apparet, eminente & operiente villo. Epig. 44. supra. *Mica sunt.*] Quas vero tu habes vestes, conduxisti.

De cœnatione mica. LIX.

MICA vocor. quid sum cernis? cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis ecce tholum.
Frange toros: pete vina; rosas cape: tingere nardo:
Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

Mica appellor, videsne quid sum? diata enigma. Eui mo prospectas tholum Cæsaris. Rumpere lectos: postea vina: accipe rosas: ungere nardo: Deus ipse imperas te recordari mortis.

Mica vocor.] Loquitur cœnatio quam Domitianus extruxerat, & micam vocaverat propter exiguitatem: cœnatio vero est locus ad cœnandum. Juvenalis sat. 7. versu 81.

Surgat, & argentem rapiat cœnatio Solem.

Illud addam auctarii loco, antiquorum luxuriam versatilia cœnationum laquearia fecisse, & ita coagmentasse, ut subinde alia facies atque alia succederet, & toties recta, quoties fercula mutarentur. Sic Philander in cap. 3. lib. 4. Vitruvii.

Prospicis ecce tholum.] Tholus, teste Philandro ad lib. 4. Vitruvii cap. 7. est ædificii camera, quæ altius crescens rotunda forma in fastigiatum cacumen definit, &c. Si conjecturæ locus est, inquit Ramirelius, existimaverim micam hanc ita esse exædificatam, ut ex ipso triclinio prospiceretur aliquis tholus ædificii, quod sepulchrum alicujus Imperatoris contineret; & ausim affirmare esse Mausoleum D. Augusti. Quo viso, de sua forte admonebantur convivæ: mortis vero memoria ad vitæ lautitias illos excitabat. Martialis se ipsum explicuisse videtur epig. 65. lib. 5.

Jam vicina jubent nos vivere Mausolea,

Cum doceant, ipsos posse perire deos. Raderus Scaligerum secutus Aufoniarum lectionum lib. 2. cap. 26. intelligit tholum interiorem ipsius micæ, a quo pendebat cranium, quod convivas de

morte admonebat, ut eo largius viverent, & potationibus vacarent. Vide epig. 71. lib. 1. ubi de tholo jam facta mentio.

Frange toros.] Assiduus accumbere, ut usu diurno nocturnoque frangatur torus seu lectus cui accumbebas conviva. Epig. 8. lib. 4.

Rosas cape.] Coronati floribus bibere solebant veteres, epig. 51. lib. 13. Plinius lib. 21. cap. 19. *Crepulam & grovedines capitibus impositis coronis, alsatiave discutimus.* Heraldus hoc loco fuse agit de more illo antiquorum.

Tingere nardo.] Ungaris nardino unguento. *Nardinum sive foliatum constat omphacio, balanino, juncis, costo, nardo, amomo, myrrha, balsamo.* Plinius lib. 13. cap. 1.

Te meminisse Deus.] Domitianus ipse Deus extructa aurea dicta, ex qua prospicitur Mausoleum Augusti, vel ex cuius tholo suspensum est cranium, monet ut genio hilariter indulgeas. Idem fere leges apud Petronium in Trimalcionis convivio: *Lavam, inquit, argentam attulit servus, hanc cum super mensam semel iterumque abjecisset, Trimalcio adjecit:*

Hæc nos miseros, quam solus homicidio nil est!

Sic erimus cuncti postquam nos auferet ætas.

Ergo vivamus, dum licet esse, bene,

Te meminisse.] Alii deminuisse, hoc est oblivisci moris.

LX.
LXI.
LXII.

In Milichum luxuriosum. LXIII.

SOLA tibi fuerant sestertia, Miliche, centum,

Quæ tulit e sacra Leda redempta via.

Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.

Non amo, jam dices: hæc mage luxuria est.

O Miliche, tantum habebat centum sestertia, quæ abstulit Leda emptæ ex sacra via. O Miliche, intemperantia est, etsi lucres amares tanto pretio. Jam respondebis, Non amo; hæc intemperantia major est.

Leda.] Alii putant Ledam hanc meretricem fuisse, & centum sestertia a Milicho amatore ei data fuisse: alii vero melius intelligunt servam formæ, vel ministerii causa emptam: cum subiciat Mili-

chus se non esse captum amore Ledæ; unde concludit Poëta, minus illum esse excusandum, qui nulla motus voluptate tantam pecuniæ summam protruderit: in sacra via servi & res aliæ vendebantur.

In Taurum cunctatorem. LXIV.

DUM modo caussidicum, dum te modo rhetora fingis,

Et non decernis, Taure, quid esse velis:

Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas,

Et fuerat serum jam tibi, desinere.

Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,

Si quid habes animi, si quid in arte vales.

Si schola damnatur, fora litibus omnia fervent:

Ipsè potest fieri Marsya caussidicus.

Eia age, rumpe moras. quo te spectabimus usque?

Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

Dum te simulacrum nunc caussidicum, nunc rhetorem, nec statuis, ô Taure, quid cupias amplecti; atas Peleos, & Priami, vel Nestoris præterit, & jam tardior esses ad desistendum. Incipe, tres rhetores uno anno mortui sunt, si quid ingenii habes, si quid polles in arte. Si non placeat schola, omnia fora plena sunt controversiarum: Marsya ipse potest evadere caussidicus. Macste animo, discute cunctationes. Quando te expectabimus? Dum ambigis quid sis, jam potes esse nihil.

Dum modo.] Caussas dicere in foro, vel in schola docere cogitas.

Peleos.] Græcus genitivus. Peleus pater Achillis longævus fuit, Priamus quoque, & Nestor, de quibus alias.

Et fuerat serum.] Si artem aliquam professus fuisses, jam serum esset ab ea desistere, atque ita tardissimum est incipere.

Tres perierunt.] quorum nomina ignorantur.

Ipsè potest.] Tam facile est caussas dicere, ut vel statua Marsyæ faxea in foro posita dicendi artem addicere possit. Lippius

lib. 3. antiquarum lectionum. Ad Marsyæ statuam Romani vadimonia obibant. Legunt alii,

Ipsè potest fieri Marsya caussidicus. hoc est, tu ipse stupidus ut Marsya potes caussas dicere. De Marsya epig. 62. lib. 10.

Spectabimus.] Alii sperabimus, quod expectare significat: nam qui sperat, expectat. Forte legendum *expectabimus*: spectare enim vix significet expectare, epig. 24. lib. Spect.

Esse nihil.] Vita te deficiet, priusquam vitæ genus amplexus fueris.

In Saletanum cujus casum non tam deflet, quam doti
ejus uxoris invidet. LXV.

CUR tristiores cernimus Saletanum?
An causa levis est? extuli, inquis, uxorem.

O grande fati crimen! ô gravem casum!
Illa, illa dives mortua est, Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

*Quare videmus Saletanum
maestorem? An levis ratio
est? Extuli uxorem, ais. O
ingens scelus fati! O acerbum
infortunium! An illa, illa lo-
cuples Secundilla perit, qua
tibi attuli decies centena
millia in dotem? O Saletane,
nollem hoc tibi evenissem.*

Extuli.] verbum est funeris proprium.
Grande crimen.] fictum Saletani dolorem
irridens fatum accusat Poëta.
Centena decies.] millia sc. lxxviii. Ju-
venalis sat. 10. vers. 334.

Antiquo
Vide epig. 38. lib. 5. epig. 24. lib. 11.
Nollem accidisset.] hæc nempe uxoris
hereditas, cum videatur dicere: Nollem

amississes tuam uxorem. *Mortua in matri-
monio muliere, dos a patre profecta ad pa-
trem revertitur, quintis in singulos liberos
in infinitum relicta penes virum. Quod si
pater non sit, apud maritum remanet.
Adventitia autem dos penes maritum re-
manet, præterquam si is qui dedit, ut sibi
redderetur, stipulatus sit, &c. Ulpianus in
suis Fragmentis tit. 6. de dotibus.*

In Lalagen,
cui ob insolentiam imprecatur calvitie. LXVI.

UNUS de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus, Lalage, speculo, quo viderat,
ulta est;

Et cecidit sectis icta Plecusa comis.
Desine jam Lalage tristes ornare capillos,
Tangat & insanum nulla puella caput.
Hoc Salamandra notet, vel sæva novacula
nudet,
Ut digna speculo fiat imago tuo.

*Unus cincinnus non recte fixus
acu incerta erraverat in toto
orbe criminum. Lalage repetiit
pœnas hujus criminis eo specu-
lo quo aspexerat, & Plecusa
percutsa concidit capillis laceratis.
O Lalage, jam cessa
componere comas massas, nec
ulla puella tangat caput fu-
rens. Salamandra inficiat il-
lud, aut sæva novacula de-
pilet, ut effigies fiat digna
speculo tuo.*

Incerta acu.] quæ crines fideliter non
constrinxerat. Alii *inserta*.

Hoc facinus.] Errorum nimirum Plecuse
ornatricis in componendis capillis perinde
ac delictum punit furens Lalage. Juvena-
lis sat. 6. versu 490.

*Componit crimem laceratis ipsa capillis,
Nuda humeros Pfecas infelix, nudisque
mamillis.*

*Altior hic quare cincinnus? aurea pu-
nit*

*Constrino flexi crimem, facinusque ca-
pilli.*

Et cecidit.] Non quidem interfecta est,
sed humi procubuit graviter læsa idu spe-
culi.

Desine jam.] Alii *tam*, hoc est tanta
cura. *Tristes* vero dixit quod ancillæ or-
natrici tristitiam parerent.

Hoc Salamandra notet.] id est, inquit
Raderus, caput dignum sanie Salaman-
dræ, qua imbutum totum depiletur, aut
certe ferro ad cutem radatur, ut caput sit
tam nudum ac ipsum speculum est: nihil
autem turpius est calva muliere.

Ut digna.] vel intellige ut caput calvitie
de-

deformatum merito percutiatur eo speculo | In hac voce digna ultimam producit prop-
quo immerito percussa est infelix Plecula. | ter sequentes duas consonantes.

In Postumum otiosum. LXVII.

OCCURRIS quocumque loco mihi, Po-
stume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox, quid
agis?
Hoc, si me decies una conveneris hora.
Dicis. habes puto tu, Postume, nil quod
agas.

*O Postume, ubicunque mihi
obvius es, statim vociferaris,
& primum verbum tuum hoc
est, Quid facis? Una hora si
me adiveris decies, hoc dicis.
O Postume, ut opinor, tu ni-
hil habes agendum.*

Quid agis.] hac scilicet formula obvios salutabant antiqui. Plinius Secundus epist. 20.
lib. 3. *Et bercule, quomodo illa vulgaris? Eho quid agis? Ecquid commode vales?*

Ad Olum, se tandem esse liberum. LXVIII.

QUOD te nomine jam tuo saluto,
Quem regem & dominum prius voca-
bam,
Ne me dixeris esse contumacem.
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

*Ne existimaveris me superbum,
quod jam nomine tuo te salu-
to, quem antea appellabam
regem, & dominum. Rede-
mi pilea omnibus sarcinis. Is
debet habere reges & dominos,
qui sibi non imperat, & ap-
petit quod appetunt reges &
domini. Ole, si potes carere
servo; potes, Ole, etiam ca-
rere domino.*

Quem regem.] Vide epig. 113. lib. 1.
Totis pilea.] hoc est, omni mea supel-
lectili vendita collegi pecuniam, unde sine
mea sportula vivere potero. Antiquitus
vero servi statum mutant, ac manumissi
capite raso pileum accipiebant. Plautus in
Amphitryone:

*Quod ille faciat Jupiter
Ut ego hodie raso capite calvus capiam
pileum.*

Hæc sunt servi Socræ verba qui optat ma-
numitti. Nostri Poëtæ sensus est, Non
indigeo domino, sed tenui mea re conten-

tus vivo liber.

Qui se.] Is dicitur se habere, qui suas
cupiditates coercet.

Quod reges concupiscunt.] Divitias, ser-
vos, clientes. Hæc vero ut acquirant do-
mini, majoribus serviunt dominis, ut ho-
die nobiliores aulici. Ego vero, inquit
Poëta, me habeo, nihil quero aliud.

Servum si.] Qui parce vivit, nec ser-
vos nec divitias appetit, carere potest
domino, a quo hæc consecuturum se
speret.

In Classicum parasitum. LXIX.

INVITUM cœnare foris te, Classice, di-
cis:

Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire;
Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.

*O Classice, dicis te non luben-
ter cœnare foris: O Classice,
ne vivam, nisi dicis menda-
cium. Ipse etiam Apicius lata-
batur ire ad cœnam. Ille erat
maestior, cum cœnaret domi.*

Si

Si tamen invitus vadis, cur, Classe, vadis? Nihilominus si non is libenter,
Cogor, ais: verum est, cogitur & Selius. quare is, & Classe? Cogor,
En rogat ad cœnam, Melior, te, Classe, inquis: verum est, cogitur &
rectam. Selius. O Classe, en Me-
Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce lior te invitatus ad cœnam ve-
nega. ram. Ubi sunt voces magni-
fica? Si vir es, ecce recusa.

Apicius.] Sensus est, Si ditissimus & luxuriosissimus Apicius, de quo epig. 22. lib. 3. libenter cœnavit foris, cur tu pauper invirus cœnabis?

Cogor.] Ab amicis, inquit Classicus. *Cogitur &.*] Gula nempe cogit vos. De Selio dictum epig. 11. & 14. supra.

Melior.] Cujus tanta fuit mensæ elegantia, ut nitidus fuerit appellatus. Statius lib. 2. Sylvarum de arbore Ate-
dii.

Stat qua perspicuas nitidi Melioris opace Arbor aquas.

Suetonius in Domitiano cap. 7. Sportulas publicas sustulit, revocata cœnarum relictarum consuetudine. Fuit vero cœna recta ea qua simul cum patrono excipiebantur clientes, epig. 50. lib. 8.

Grandia.] Te scilicet invitum cœnare foris.

Si vir es.] Si gulam cohibere potes, dic te nolle ad cœnam Melioris ire.

LXX.

Ad Cæcilianum invidum. LXXI.

CANDIDIUS nihil est te, Cæciliane: notavi.

Si quando ex nostris disticha pauca legis, Protinus aut Marfi recitas, aut scripta Catulli.

Hæc mihi das, tanquam deteriora legas, Ut collata magis placeant mea? credimus illud.

Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

O Cæciliane, nihil est simplicius te, animadverti, si quando legis pauca disticha ex nostris, statim recitas carmina Marfi aut Catulli. Hæc mihi tradis, tanquam legas pejora, an ut mea comparata magis placeant? opinamur illud. Attamen, & Cæciliane, malo recites tua.

Candidus.] Candidus ille dicitur, qui ingenuus, & absque invidia judicat.

Marfi.] Qui epigrammatum scriptor fuit non ignobilis. Vide epistolam lib. 1. & epig. 5. lib. 5.

Hæc mihi das.] Carmina Catulli, aut Marfi a te recitata, ut ipse judicem meis verbis esse deteriora.

Credimus.] Per ironiam subjicit Poëta, credo te eo fine & animo veterum Poëmarum recitare, ut meis collata, deteriora videantur.

Malo.] Tuis enim scriptis collati mei versus facile meliores judicabuntur. Vel malo ut tua recites, eaque cum egregiis Catulli & Marfi versibus conferas.

LXXII.

LXXIII.

In Saufellum fictum divitem. LXXIV.

CINCTUM togatis post & ante Saufellum,

Quanta reduci Regulus solet turba,

G

O Materne, an vides Saufellum stipatum antambulnibus a fronte atque a tergo, quanta multitudine solet Regulus

Ad

Ad alta tonsum templa cum reum misit,
 Maternæ cernis? invidere nolito.
 Comitatus iste sit precor tuus nunquam.
 Hos illi amicos, & greges togatorum,
 Fusciculus præstat, & Faventinus.

*reduci domum; cum vestes
 reum tonsum ad templum accel-
 sa? ne invidias. Opto num-
 quam habere ealem comitatum.
 Fusciculus & Faventinus
 comparant illi hos amicos, &
 greges clientum.*

Quanta reduci.] Insignis fuit caussarum patronus hic Regulus, de quo epig. 13. lib. 1. domum vero patroni, cum causas obtinuerant, ab amicis reorum absolutorum deducebantur.

Ad alta tonsum.] Rei nec barbam nec capillos refecabant, epig. 24. supra: absoluti vero tondébantur, & Jovi Capitolino gratias acturi ascendebant Capitolium, idcirco tonsum reum dixit pro absoluto.

Fusciculus & Faventinus.] Duo fœneratores, a quibus mutuam pecuniam acceperat Saufellus, quæ hunc togatorum comitatum conduceret, epig. 57. supra. Fusciculus & Faventinus prædia vel vendita vel pignori data, ut esset unde adulatoribus his satisfaceret: nam prædiorum potius quam fœneratorum nomina sunt. Heraldus.

De leone mansueto, sed ad feritatem reverso. LXXV.

VERBERA securi solitus leo ferre magistri,

Infertamque pati blandus in ora manum:
 Dedidit pacem, subito feritate reversa,

Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.

Nam duo de tenera pueriliâ corpora turba,

Sanguineam rastris quæ renovabat humum,

Sævus & infœlix furiali dente peremit.

Martia non vidit majus arena nefas.

Exclamare libet, crudelis, perfide prædo,

A nostra pueris parcere disce lupa.

Leo assuetus pati flagella verberis suis, & benignus ferre manum immisissim in ora; oblitus est patientia, immanitate protinus reversa, quanta nec esse debuit in montibus Africa: Nam ferus & miser dente furioso interfecit duos pueros ex turba tenera, quæ rastris versabat terram cruentam. Majus scelus non visum est in arena Romana. Placet exclamare, O sæve, ô perfide prædo, a nostra lupa disce agnoscere pueros.

Securi magistri.] nihil metuentia. Vide epig. 10. lib. Spect.

In Libycis.] Libya abundat leonibus.

Sanguineam.] Arenam scilicet sanguine & humano & ferino cruentam, quam theatrales ministri solebant cum rastris versare, ut lubrica multo sanguine terra stabilis fieret & firma ad standum & pugandum. Hoc munus implebant simul cum aliis hi duo pueri a furioso leone di-

laniati.

Sævus.] præter morem suum; & infelix, quia ipse postea interfectus est.

Martia arena.] in qua tamen cædes quamplurimæ perpetrabantur.

Nostri lupa.] quæ non modo Romulo & Remo infantibus pepercit, sed ipsos uberibus admotis nutrit. Hæc historia satis nota est ex Plutarcho in Romulo & aliis.

De Mario cujus heredipetam irridet. LXXVI.

ARGENTI libras Marius tibi quinque reliquit.

Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

Marius tibi reliquit quinque libras argenti. Is tibi dedit verba, cui ipse nihil dābas.

Argenti libras.] Ab instituto herede Marius heredipetæ, cujus nomen ignora-

tur, reliquit tantum quinque libras argenti, unde decēptus est, relicto nempe ex quo

EPIGRAMMATUM LIBER II.

99

quo quinque librarum argenti legato, cum non munera, Mario dedisset captator, vi-
totam hereditatem expectaret captator ille. cissima Marius verba dedit, seu illum spe
In eo jocus est, quod cum verba tantum, sua frustravit.

In Cosconium,

quænam sint brevia epigrammata. LXXVII.

COSCONI, qui longa putas epigrammata nostra,

Utilis ungendis axibus esse potes.

Hac tu credideris longum ratione colossum,

Et puerum Bruti dixeris esse brevem.

Disce, quod ignoras: Marfi, doctique Pedo-
nis,

Sæpe duplex unum pagina tractat opus.

Non sunt longa, quibus nihil est, quod de-
mere possis:

Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

O Cosconi, qui existimas epi-
grammata nostra longa, potes
esse aptus ungendis axibus.
Hoc modo tu existimaveris co-
lossum esse longum, & dixeris
puerum Bruti esse brevem.
Accipe, quod nescis: sæpe
unum opus Marfi, atque erudi-
tissimi Pedonis occupat duas pa-
ginas. Non sunt longa, qua
nihil habent quod possis tollere:
verum tu, & Cosconi, compo-
nis disticha longa.

Utilis ungendis.] hoc est, esses aptior
aurigæ servus, qui in circo axes ad cele-
ritatem ungeres, cum sis celeritatis seu
brevitatis studiosus, quam lector epigram-
matum. Ramiresius Cosconium hebetem
& stolidum per circumlocutionem a Poëta
dici putat: axes enim unguine unguntur:
unguen autem extrahitur ab animalibus
obesus: obesi vero homines dicuntur ut
plurimum stolidi. Si ergo ungendis axibus
utilis est Cosconius, pinguis, obesus, at-
que ita stolidus est.

Hæc ratio.] Qua tu censēs longa esse
mea epigrammata, ita dices longum esse
colossum, qui longus esse nequit, cum
habeat suam proportionem.

Et puerum Bruti.] statuam pueri a Bru-
to amati, qui formosissimus fuit, sed

exiguæ stature, nec tamen parvus dici
debet, utpote qui membra habeat pro-
portionata. Lib. 9. epig. 51. lib. 14. epig.
171.

Marfi & Pedonis.] Poëtæ nempe egregii
fuerunt, qui vel unum epigramma duabus
paginis absoluebant. De Marfo supra di-
ctum epig. 71. Pedonis vero Albinovani
restat consolatio ad Liviam.

Sed tu.] qui nec venisse quicquam, nec
argute dicere potes. Brevis vero est ille
Poëta, qui facit quod instituit, cum nem-
pe dicit apte pro subiecta materia: longum
vero vel unum distichum videri potest, in
quo aliquid superfluum est. Cosconii di-
sticha mala nempe hoc sensu longissima
esse intelligit.

Ad Cæcilianum,

cujus frigidas thermas irridet. LXXVIII.

ÆSTRIVO ferves ubi piscem tempore,
quæris?

In thermis serva, Cæciliane, tuis.

Rogas-ne ubi serves piscem
æstatis tempora? O Cæciliano,
serva in tuis thermis.

In thermis.] quæ tamen a calore, qui græce θέρμη sic denominantur; sed adeo sunt
frigida, ut vel ætate pisces a corruptione vindicare possint.

In Nasicam cujus fallacias carpit. LXXIX.

INVITAS tunc me, cum scis, Nasica, vocatum.
Excusatum habebas me, rogo: cœno domi.

O Nasica, tunc me vocas ad cœnam, cum scis me invitatum. Oro, me excuses: cœno domi.

Vocatum.] Alii vocasse: hoc est, Cum scis, ô Nasica, domi me amicis instruxisse cœnam, tunc me invitas ut tu inviteris. Sed Poëta, quasi non intellecta mente Nasicae, se excusat.

Cœno domi.] Cum domi cœnaturus esset Poëta, facete excusat se, quasi fuisset a Nasica invitatus, cujus cœnam parvi faceret, aut potius tunc invitari se debere ostendit.

De Fannio, cujus spontaneam mortem arguit. LXXX.

HOSTEM cum fugeret, se Fannius ipse peremit:
Hic rogo, non furor est, ne moriari, mori?

Fannius ipse se interfecit, cum vitaret inimicum. Quæso, non ne hic furor est, interire, ne intereas?

Fannius.] Quem irridet, quod metu mortis ipse sibi mortem consciverit. De hac voluntaria morte, aut potius de hoc

furore diximus lib. i. epig. 9.

Hic rogo.] Alii hoc rogo.

In Zoilum cui mortem imprecatur. LXXXI.

LAXIOR hexaphoris tua sit lectica licebit;
Cum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

Fas erit ut tua lectica sit amplior hexaphoris; cum tamen, ô Zoile, sit tuum secretum.

Laxior.] Divites, & nobiles Romani circumferebantur vivi, mortui verbò efferebantur in lecticis: pauperes & plebei in sandapilis. Suetonius in Domitiano cap. 17. Cadaver ejus populari sandapila per vestipollones exportatum. Precatur autem Poëta ut superbi Zoili lectica fiat sandapila, quæ dignum illum existimabat: hexaphorum

dicatur lectica quæ a sex servis portatur. In vetusto codice sic legitur ultimus versus:

Cum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila est.

Argute quidem, cum vivum cadaver videtur Zoilus.

Ad Ponticum hominem facinorosum. LXXXII.

ABSCISSA servum quid fingis, Pontice, lingua?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

O Pontice, quid simulas linguam fuisse abscissam servo? an tu ignoras populum dicere, quod ille silet?

Quid fingis.] Cum ipse Ponticus elinguem reddidisset servum, ne turpitudinem ejus declararet; fingebat ab alio linguam fuisse servo abscissam: sed frustra, teste etiam Juvenale sat. 9.

secretum divitis ullum. Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur, Et canis & postes, & marmora, &c. Alii fœdas. Sensus manifestus est.

In seculum maritum. LXXXIII.

FOEDASTI miserum, marite, mœchum.
Et se qui fuerant prius, requirunt
Trunci naribus, auribusque vultus.
Credis te satis esse vindicatum?
Erras. iste potest & irrumare.

O marite, deformasti infelicem adulterum. Et truncata naribus atque auribus forma, quaritur qua fuerat ante. An existimas te satis vindicta sumpsisse? Falleris,...

Et se requirunt.] Sensus est, ab uxore tua requiritur prior mœchi forma, cum Iana illi superstit pars qua peccare possit, & forte foedius quam antea.

LXXXIV.

Ad amicum a quo lepide petit togam. LXXXV.

VIMINE clausa levi niveæ custodia co-
ctæ,
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æstatis mihi tibi mense Decem-
bri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

*Custodia nivea colla septe tē-
nui vimine, tibi donabitur his
Saturnalibus. Si cupisulas
quod mense Decembri tibi missi
munera æstatis, tu mitte ad
me, togam rasam.*

Custodia colla.] hoc est ampulla vitrea
vimine supertexta qua conservetur aqua
decocta, & saccata, & nivibus refrigera-
ta, de qua Juven. sat. 5.

*Si stomachus domini fervet vinoque, ci-
boque,*

*Frigidior Ge icia peitur decocta pri-
mi.*

*Alii legunt cupsa minus bene: est genus
placentæ de qua epig. 68. lib. 14.*

Dona quod æstatis.] cum aquam frigidam
conservet hæc ampulla.

Si quereris.] Si ægre fers hyeme tibi
mitti munera æstiva, tu ad me remitte to-
gam æstivam. De Saturnalibus dicemus
epig. 85. lib. 5.

*Ad Classicum**se non gloriari novo versuum genere. LXXXVI.*

QUOD nec carmine glorior supino,
Nec retro lego, Soraden cinædum,
Nusquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dicat mihi luculentus Atys
Mollem debilitate Galliambon,
Non sum, Classicæ, tam malus Poëta.
Quid si per glaciles vias Petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris juvat auribus placere.

*O Classicæ, non sum tam ma-
lus Poëta, quod nec me præ-
dico versu retrogrado, nec lego
carmina recurrentia Sorada
cinædi, quod Græcula Echo
nullo in loco reddit vocem,
nec elegans Atys mihi dicat
Galliambon mollitie effamina-
tum. Quid si jubeas nolentem
Ladam incedere per iter tenuis
Petauri? Indecorum est habere
ineptias difficiles, & labor
inguarum insanus est. Palæ-
mon plebi componat versus &
gaudeo me gratum esse auri-
bus raris.*

Glorior supino.] Supinus cursus est ille
qui retro fit. Ovidius de Ponto eleg. 5.

*Flaminaque in fontes cursu reditura
supino.*

Itaque carmen supinum intellige illud quod metro stante sic recurrit, ut neque literis motis, nec transpositis, ut ab initio ad finem, sic a fine relegitur ad initium: quale est istud,

Roma tibi subito motibus ibit amor.

Sotaden cinadum.] Dixit metonymicè pro eo carmine cujus Sorades Cretensis inventor fuit: scripsit enim obscena carmina reciproca seu recurrentia. Sotadæ meminit Strabo lib. 14. Lege Scaligerum lib. 2. Poët. cap. 30.

Græcia Echo.] Echica carmina interpretare maxime in usu apud Græcos, teste Scaligero lib. 2. Poët. cap. 29. Sunt in quibus arte id elaboratum est, ut esset extremæ vocis responsio ac repetitio. Exempli gratia,

Famina dira viri nex est, & terribilis lis.

Lege cap. 10. lib. 4. Anthologiz.

Galliambon.] Scaliger Boëtices lib. 2. cap. 21. Galliambicum, inquit, appellarunt: propterea quod Gallis Cybeles sacerdotibus multa scripserint eo versu potest: inter quos Catullus pulcherrimum edidit, ita ut & castigandi, & imitandi fastulerit occasionem, cujus initium est,

Super alta vultus Arys celeris rate maria.

Fuit autem Arys Phrygius elegans forma, quem arsit Cybele: hoc est, Non scribo, inquit Martialis, carminis genus molle & elumbe. Vide Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 21.

Per graciles.] Scaliger ad hunc versum Manilii lib. 5.

Corpora qua valido saluunt excussa Petasuro.

Sic de Petasuro differit. Rota in sublimi posita a duobus versabatur. Alter superne. alter inferne nitebatur. Ita fiebat ut alternis dejecti nunc penderent, nunc erecti sederent. Per eandem rotam etiam corpora contento saltu subiecta trajiciebant. Lib. 11. epig. 22.

Quam vota transmissa satias intolles Petasuro.

Ladas cursor erat velocissimus de quo epig. 100. lib. 10. qui tamen velocitate sua uti nequiret ad subeundam Petauri machinam, quod scilicet hos ludos exercere more funambulorum non sit solitus: ita non debent nobiles Poëtæ minutis illis & subtilibus ineptiis operam dare.

Circulis.] hoc est, plebeiorum hominum otiosæ coronæ, ut dixit epig. 42. lib. 1.

Palæmon.] Grammaticorum superbissimus, cujus arrogantia fuit tanta, ut Marcum Varranem porcum appellaret, secum & natus & morituras literas jasseret. Suetonius de illustribus Grammaticis cap. 13. vel forte alius fuit hic Palæmon.

Raris.] hoc est, paucis sed doctis. Horatius sat. ultima 1. lerm.

Neque, te ut miretur tabula, labores

Contentus paucis lecloribus,

In Phæbum deformem. LXXXVII.

DICIS, amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem sub aqua, Phoebe, natantibus habes.

O Phæbe, dicis formosas puellas deperire amore tui, qui habes vultum natantis sub aqua.

Qui faciem.] Pallidam nempe, & turgidam, ex eo quod, ut aiunt, sub aqua augeant omnia. Ludit Poëta, inquit Ramiresius in illa antithesi, ardere puellas, & faciem natantis habere, vix enim ejusmodi vultus flammæ accendat.

In Mamercum malum Poëtam. LXXXVIII.

NIL recitas, & vis, Mamerce, Poëta videri.
Quidquid vis esto, dummodo nil recites.

O Mamerce, nihil recitas, & cupis Poëta existimari. Esto quidquid places, dummodo nihil recites.

N. l. recitas.] Olim Poëtæ recens elucubrati poemata publice recitabant. Juvenalis sat. 7. versu 39.

At si dulcedine fama succensus recites, Macclonius commodat ades,

Ac longe serrata domus servare jubetur.

Dum.

Dammodo.] Nos enim importunis tuis recitationibus enecares. Horatius in fine artis Poëticæ.

Indolens dolensque fugat recitator acerbus:

Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo.

In Gaurum ebriosum, & impurum. LXXXIX.

QUOD nimio gaudes noctem producere vino,

Ignosco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quod scribis, Musis & Apolline nullo

Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quod vomis, Antoni: quod luxuriaris, Apici:

Quod fellas, vitium dic mihi cujus habes?

O Gaure, parco quod delectaris protrahere noctem nimio mero; laboras vitio Catonis. Celebrandus es, quod condis versus, invitis Musis, & Apolline invito: id accipis a Cicerone. Quod vomis, ab Antonio; quod luxuriosus es, ab Apicio....

Catonis habes.] Horatius lib. 3. ode 21.

Narratur & prisci Catonis

Sæpe mero caluisse virtus.

Hoc Ciceronis.] Qui male scribebat carmina. Juvenalis sat. 10.

O fortunatam natam me consule Romam!

Antoni gladios potius contemnere, si sic Omnia dixisset.

Quod vomis.] Antonii vomitus describit Cicero in 2. Philippica.

Apici.] Qui suum patrimonium luxu consumpsit, de quo agemus epig. 22. lib. 3.

Ad Quintilianum de voto suæ vitæ. XC.

QUINTILIANE, vagæ moderator summe juventæ,

Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ,
Vivere quod proprio pauper, nec inutilis annis,

Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,

Atrique immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.

Sit mihi verna satur: sit non doctissima conjux:

Sit nox cum somno: sit fine lite dies.

O Quintiliane, summe rector juventutis errantis, ô Quintiliane decus toga Romanæ, ignosce quod inops, necdum senex festino vivere: nullus festinat satis vivere. Proterget hoc, qui capis superare bona paterna, & qui implet atria multis imaginibus. Focus, & domus non aspernans fumos nigros, fons vivus, & gramen naturale me delectant. Habeam servum saturatam: habeam uxorem non doctissimam: dormiam per noctem & dies praterat sine lite.

Quintiliane.] Calaguritanus fuit: Calaguris vero urbs est Hispaniæ ad ripas Iberi, hodie Calahorra in Castilia veteri. Summo cum splendore rhetoricam docuit Romæ, atque ad senatoriam dignitatem est evectus, ut colligere est ex Juvenalis verbis sat. 7. sic enim de Quintiliano loquitur,

Appositam nigra lunam subtexit alata.
Aluta autem senatorum & nobilium Romanorum erat ornamentum, epig. 29. supra.

Quod proprio.] Properat ille vivere, qui sine ulla mora genio indulget.

Differat hoc.] Non indulget genio suo is, qui suo patre ditior vult evadere.

Imaginibus.] Majorum imagines, qui præclari aliquid gesserant, collocabantur in atriis, seu in primo intra ædes aditu. Juvenalis sat. 8.

Quis fructus generis tabula jactare capaci,

Corvinum, & posthac multa deducere virga

Fumosos equitum cum dictatore magistros,

Et nigros non.] hoc est, ædes auro nitidas non ambio, sed vel fuliginosæ non displicerent.

Fons vivus.] Aqua naturalis, non factus liquor.

Herba rudis.] Gramina sua sponte nascentia, nec otiosis ordinata myrtetis, ut dixit lib. 3. epig. 58.

Verna satur.] Servi saturi alacriter serviunt, nec conqueruntur, nec conviviis invident, epig. 58. lib. 3.

Vescuntur omnes, ebrioque non novis Satur minifter invidere conviva.

Conjux non doctissima.] Quæ enim docta, plerumque molesta est. Juvenalis sat. 6.

Non habet matrona tibi quæ junctæ recumbit,

Dicendi genus, aut cursum, sermone rotato

Torquet enthymema, nec historicos sciat omnes.

Sine lita dies.] Epig. 15. lib. 5.

Nec lites tetricas, formæque tristes Nostimus.

Ad Cæsarem Domitianum,

a quo petit jus trium liberorum. XCI.

RERUM certa salus, terrarum gloria,
Cæsar,

Sospite quo magnos credimus esse deos:
Si festinatis toties tibi lecta libellis

Detinuerè oculos carmina nostra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,

Natorum genitor credar ut esse trium.

Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:

Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

O Cæsar, certa salus rerum, decus orbis, quo salvo possumus existere magnos deos: si libris properatis versus nostri toties a te lecti demorati sunt tuos oculos: concede comparere, quod fieri prohibet fortuna, ut existimer pater trium liberorum. Hæc fuerit nobis consolatio, si displicui; hæc vero nobis fuerit merces, si placui.

Sospite quo.] Ex tua incolumitate credimus & deos esse, & rerum humanarum curam suscipere, lib. 7. epig. 59. lib. 5. epig. 1.

Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
Si festinatis.] si carmina mea festinata, ac prope ex tempore condita legisti.

Quid fortuna.] Hæc erat formula petendi jus trium liberorum.

Natorum genitor.] Qui tres habebant liberos, multis privilegiis gaudebat. In spectaculis honestior illis locus assignabatur: in honoribus petendis gratia fiebat

annorum propter liberos. Codice de decurionibus lege 9. In albo decurionum præscriptis, patrem non habentis filios anteferri constat. Juven. sat. 9.

Jura parentis habes, propter me scriberis heres,

Legatum omne capis, &c.

Gellius lib. 2. cap. 15. Sicuti capite septimo legis Juliae, prioris ex Consulibus fasces famendi potestas sit, non qui plures annos natus esset, sed qui plures liberos quam collega, aut in sua potestate habet, aut bello amisit.

Ad uxorem, ut sibi habeat res suas. XCII.

NATORUM mihi jus trium roganti
Mularum pretium dedit mearum,
Solut qui poterat. valebis uxor.
Non debet domini perire munus.

Ille unicuique qui poterat, mihi petenti concessit jus trium liberorum, mercedem mearum Mularum. O conjux, valebis. Donum domini non debet esse inutile.

Solut

Solus qui.] Nam solus Cæsar concedebat hoc jus de quo præcedenti epig. & epig. 95. lib. 3.

Valebis moror.] A me discedes. Verba divortii hæc sunt, *Tuas res tibi habeto.* Item hæc, *Tuas res tibi agito.* Leg. 2. D. de divortii. Alii aliter explicant *valebis*, nimirum moriaris oportet.

Non debet.] Jam enim ex matrimonio liberos suscipere nolo, ne quod mihi beneficium a Domitiano concessum est, paternæ lege consequar. Aut intellige *te valebis* pro, morere ut tibi succedam: nam pro numero liberorum sibi invicem succedebant vir & uxor. Vide Ulpianum lib. regularum tit. 15. Judicet lector.

Ad Regulum requirentem primum librum: XCIII.

PRI-MUS ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus?

Quid faciam, si plus ille pudoris habet?

Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum:

Unum de titulo tollere iota potes.

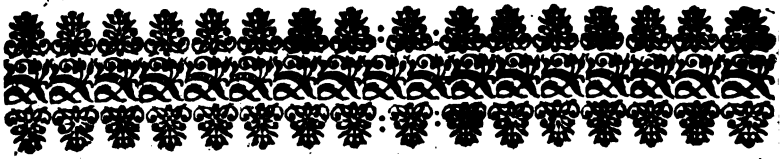
Ubi est primus liber, ais, cum isto sit secundus? Quid agam, si illi plus verecundia est? Attamen, ô Regule, si tu mavis hunc fieri primum, licet demere unam iota ex titulo.

Primus ubi.] In lucem prodit secundus hic liber, primo non edito, forte quia cautior fuit Poëta, donec legentium judicium audiret; vel forte quia in primo libro multa scripserat ad laudem Titi, cujus tamen nomen non addiderat, sed Cæsa-

rem tantum dixerat, quæ libenter laturus non erat Domitianus, qui Titi fratris; & patris Vespasiani laudes arrogabat sibi.

Unum de titulo.] Duo 11. secundum librum denotant, unum vero 1. primum.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER III.

Ad lectorem de libro Gallicano. I.

HOC tibi, quidquid id est, longinquis
mittit ab oris

Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse prio-
rem.

Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora pu-
tas.

Plus sane placeat, domina qui natus in urbe
est.

Debet enim Gallum vincere verna liber.

Gallia sortita nomen a toga Romanorum ad te mittit hoc qualescunque est ex remotis regionibus. Evolvit hunc, & forte commendas priorem libellum. Illa qua magis probas, vel etiam hæc mea sunt. Magis certe probetur, qui editus est in urbe domina. Nam verna liber, Gallo potior esse debet.

NOTÆ.

Longinquis.] e foro Cornelii (librum enim illinc fuisse missum docet epig. 4. infra) hodie Imola, quæ urbs est Galliarum cisalpinæ, dictæ togatæ, quia vestitum Romanorum assumpserat.

Illa.] epigrammata scilicet primi vel secundi libri, quæ tibi sunt gratiora, mea sunt, imo & hæc libri tertii mea sunt. Le-

gunt alii per interrogationem, *Qua meliora putas?* An illa primi, aut secundi, vel hæc tertii libri epigrammata, quæ omnia mea sunt?

Debet enim.] Vernæ servi sunt domi sui domini nati; vernam vero priorem librum Romæ scriptum appellat, ut opponatur huic tertio in Gallia composito.

Ad librum suum, ut sibi quærat patronum. II.

CUJUS vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris piperisque sis cucullus.

O Liber, cui cupis donari? Propera tibi querere patronum, ne subito raptus in fuliginosam culinam operias cordyllas nuda charta, aut fias cucullus thuris & piperis. Confugisne in

Fau-

III Lib. 93 epigr. 7 vers.

Niliacus crocodilus] Qui præsertim Ægypti
symbolum ; teste Augusti Num. apud Oyzel.
33. Tab. 11. Num.

III Lib. 66 epigr. 3 vers.

Triumphos] In h. sce præsertim eminentiar
triumphantis currus ; quem exhibent cle-
gantiores Numi.

III Lib. 66 epigr. 1 vers.

Antonius] Cujus torvam faciem in De-
nariis Ant. gentis , apud Patini Fulv. Ur-
sinum.

III Lib. 36 epigr. 6 vers.

Agrippa] Cujus opera publica Pantheon.
Therma, Cloaca.
Faciem ejus exhibent Vipsianorum De-
nariis.

III Lib. 64 epigr. 1 vers.

Sirenes] Siren (inter hanc & Nereidem
d'scrimen grande) spectatur in Denario
Petroniorum, apud Patini Fulv. Ursinum.

IV Lib. 73 epigr. 3 vers.

Sorores] Parcae , quæ in Diocletiani sug-
Num. apud Ezech. Spanhemium.

II Lib. 3 epigr. 10 vers.

Lupa] Romulo Remoque non tantum
parcente, verum & ubera praeante. Numus
ipse sem confirmat.

III Lib. 20 epigr. 3 vers.

Temporum Claudianorum] Claudius imp.
(de quo & *supr.* 1 lib. 21 epigr. occurrit
in omni Metallo & in omni Modulo.

III Lib. 2 epigr. 3 vers.

Germania] Quae subjugata quali frequen-
ter in Imp. Numismatibus.

III Lib. 93 epigr. 4 vers.

Ragostrem solâ] Quae, sinuosa, effusa
& succincta, frequens in marmore, fre-
quens in Numo.

III Lib. 24 epigr. 3 vers.

Hircus] Sive caper, vitibus infestum pe-
cus. Ita hostia Baccho. Spectatur in Num.
Hadriani, Caracillæ, &c.

III Lib. 89 epigr. 3 vers.

Cacantis] Nitentis vultum quoque expri-
munt plerique Vespasiani patris Numi.

Faustini fugis in sinum? sapisti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index,
Illo vindice nec Probum timeto.

*gremium Faustini? Recte fa-
cis. Nunc fas est incedas per-
fusus oleo cedrino, & decorus
dupplici frontis ornamento la-
centiose orneris depictis umbi-
licis; & mollis purpura tegat
te, & titulus superbus cocco
fulgeat, illo assertore, nec
ipsum Probum metue.*

Tegat cordyllas.] pisciculi sunt partus sci-
licet thynaorum, qui post elapsum pri-
mum annum thynni nuncupantur. Persius
sat. 1.

*— nec scombrus metuens carmina,
nec thyns.*

Faustini.] de quo epig. 26. lib. 1.

Cedro nunc.] synecdochicè ponitur, pro

oleo expresso ex cedro, quo libri unge-
bantur contra tineas & cariem.

Et frontis gemino.] de librorum orna-
mentis diximus epig. 67. lib. 1.

Nec Probum.] Grammaticus fuit criti-
cus, cujus meminit Suetonius de Gramma-
ticis.

In mulierem deformem

corpore, vultu vero formosam. III.

FORMOSAM faciem nigro velamine ce-
las;

Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede deam verbis tibi dicere nostris,
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

*Atro velo obtegis vultum pul-
chrum; sed deformi corpore cor-
rumpis undas. Puta ipsam
deam tibi dicere nostris verbis.
Vel detege vultum, vel tuni-
cata ablue te.*

Velamine celas.] Alii *medicamine velas.*
Eliat lector. Prior lectio mihi videtur me-
lior.

Ipsam crede.] aquæ Nympham intellige;

fontibus autem numen inesse colligebant
veteres ex perennitate scaturiginis.

Aperi.] aut ex deformi tuo corpore col-
ligemus faciem quoque esse deformem,

Ad librum suum,

cur abierit Roma, & quando rediturus sit. IV.

ROMAM vade, liber. si veneris unde,
requirer?

Æmilix dices de regione via.

Si quibus in terris, qua sumus in urbe roga-
bit:

Corneli referas me licet esse foro.

Cur absum, quæret: breviter, tu multa fa-
tere,

Non poterat vanæ tædia ferre togæ.

Si, quando veniet? dicet: responde, poëta

Exierat: veniet cum citharædus erit.

*O Libelle, proficiscere Romam.
Si rogabit Faustinus, unde
veneris; respondebis de regione
via Æmilia. Si percontabi-
tur, quibus in terris sumus,
qua in civitate; fas est respon-
deas me esse in foro Corneli.
Rogabit cur absum: tu brevi-
ter fatere multa. Nequibat
pati fastidia vana togæ. Si
dicet, Quando redibi? Respon-
de, Poëta discesserat, rever-
teretur cum citharædus evase-
rit.*

Æmilia dices.] Illam intellige quam stra-
vit Æmilius Lepidus, qua, scilicet iter erat

ad forum Corneli, hodie Imola.

Breviter tu multa.] Paucis verbis com-
plettere

plectere causas absentiae meae, scilicet me non posse in urbe tot subire vana togatorum officia.

Responde.] Ultima videtur longa; sed priscorum more hoc verbum est tertiae conjugationis. Legunt alii,

Quando venis? dicet: tu respondeo,
Poeta.

Cum Citharadas.] Tunc enim temporis Romae plaris fiebant citharædi, quam potius: ita Romanorum mores carpit, epig. 65. lib. 5.

Artes discere vult pecuniosas?
Fac discat citharadas aut choraulæ.

Ad eundem, soli Julio esse commendandum. V.

Vis commendari, sine me cursurus in urbem;

Parve liber, multis? an satis unus erit?

Unus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,

Julius, assiduum nomen in ore meo.

Protinus hunc adeas, primique in limine tecti,

Quos tenuit, Daphnis, nunc tenet ille Lares.

Est illi conjux, quæ te manibusque sinuque excipiet, vel si pulverulentus eas.

Hos tu seu pariter, siue hanc, illumve priorem

Videris, hoc dices, Marcus avere jubet.

Hoc satis est. alios commendat epistola; peccat

Qui commendandum se putat esse suis.

O enigma libelle, sine me properaturus Romam, cupisne commendari multis? An unus suffices? Adhuc fidem adhibe, unus cui non eris extraneus, sufficit Julius, cujus nomen prædico assidue. Statim hunc convenias. Nunc vero in introitu prima domus ille habet domicilium, quod occupavit Daphnis. Habet uxorem quæ manibus & gremio te accipiet, etiam si advenias pulverulentus. Siue tu conspexeris hos simul, siue hanc prius, aut illum, hoc dices, Marcus nunciat salutem. Hoc sufficit. Alii commendantur literis. Fallitur qui credit se esse commendandum suis amicis.

Primique.] Julius habitat in prima statim domo ingredientibus Romam via Æmilia, hanc appellat *limen primi tecti*: Julii vero ædes prior possederat Daphnis. Legunt alii,

Protinus hunc prima quæres in limine tecti.

Tecta vero erat quædam urbis via, in cujus ingressu erant ædes istius Julii, de

quo lib. 1. epig. 16.

Manibusque sinuque.] His verbis gratissimum fore Julio atque ejus uxori hunc librum augurat.

Marcus.] Martialis. Ut advenientes ave, seu salve, sic abeuntes & recedentes vale dicebant. Suetonius in Augusto cap. 53. Brissionius de formulis lib. 8.

Ad Marcellinum cui assentatur ob natales patris, & resectam primam barbam. VI.

Lux tibi post Idus numeratur tertia Maias,

Marcelline, tuis bis celebranda sacris.

Imputat ætherios ortus hæc prima parenti:

Libat florentes hæc tibi prima genas.

Magna licet dederit jucundæ munera vitæ,

Plus nunquam patri præstitit illa dies.

O Marcelline, tu computas diem decimum octavum Maii bis colendum tuis sacrificiis. Hæc prima edidit genitorem in lucem ætheriam: hæc prima tibi decerpit barbam ex genis florentibus. Quamvis illa lux concesserit ingens donum vitæ grata, nunquam plus largita est patri.

Idus.]

Idus.] Martius, Maius, Julius, October Nonas septimo, Idus decimo quinto die habent. Menfes ceteri quinto Nonas, & Idus decimo tertio.

Bis celebranda.] quod ea die pater natus sit, & ipse Marcellinus deposuerit primam barbæ lanuginem: hæc enim lanugo depo-

nebatur magna conviviorum & ludorum celebritate.

Magna licet.] Quod dies natalis vitam patri dederit, munus est ingens; sed majus est, quod eadem illa die filius vir evaserit: nam viri appellabantur a barbæ resecta.

De sportula sublata, & cœna recta revocata. VII.

CENTUM miselli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium lassi,
Quos dividebat balneator elixus,
Quid cogitatis, ô fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt.
Nihil stropharum est: jam salarium dandum est.

Jam valete, ô miseri, centum quadrantes merces clientis defatigati, quos distribuere balneator elixus. O fames amicorum, quid cogitatis? Sportula regis superbi sublata fuit. Nihil fallaciarum est: salarium nunc donandum est.

Valete.] Quia salarium, id est cœna recta datur. Suetonius in Nerone cap. 16. *Publica cœna ad sportulas redacta.* Nero cœnam rectam clientibus exhibitam a potentioribus redegerat ad sportulam; quæ calathus fuit, quo primum opsonia, postea centum quadrantes dabantur. Domitianus vero abrogato illo Neronis edicto revocavit cœnas rectas. Suetonius in Domitiano cap. 7. *Sportulas publicas sustulit, revocata cœnarum restarum consuetudine.*

Congiarium.] dicitur donum a congio mensura liquidorum.

Balneator elixus.] aquarum & vaporum calore prope coctus. Balneator hic sumitur pro eo qui sportulam distribuerebatur clientibus simul cum domino lavantibus.

O fames.] Exiguam quippe sportulam

largientes patroni fame necabant suos clientes.

Regis superbi.] hoc est patroni, quem dominum & regem appellabant clientes: vel Neronis superbi, qui cœnas rectas sustulerat: posterior hic sensus magis mihi placet. Epig. 2. lib. Spect.

Abstulerat miseris cœna superbus agor.

Neronis nempe.

Nihil stropharum.] Sportulas quandoque imminuebant avari, nec opsonia data æquabant centum quadrantes, & hæc erant strophæ quibus clientes circumveniebantur, & fame peribant: strophæ fallacia est *δὲν ἔσπερον* vertere.

Salarium.] Annuas mercedes, & stipendia significat, hic vero victum unius diei, & videtur accipiendum pro cœna recta.

In Quinctum amatorem. VIII.

THAI DA Quinctus amat. quam Thaida?
Thaida luscā.
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

Quinctus ardet Thaida. Quam Thaida? Thaida luscā. Thais caret uno oculo, ille duobus.

Unum oculum.] Jocus est a veritate ad metaphoram: Thais enim vere carebat uno oculo: Quinctus vero metaphorice

duobus carere dicitur, quod amore ita obcecatur, ut vitia illius non deprehenderet.

In Cinna obtrectatorem. IX.

VERSICULOS in me narratur scribere
Cinna.

Non scribit, cuius carmina nemo legit.

*Cinna dicitur scribere carmina
adversus me: ille non scribit
cujus versus a nemine legun-
tur.*

*Nemo legit.] Ineptum poetam irridet, ac si nunquam in lucem prodissent. Epig-
cujas versus perinde a nemine legebantur, 64. lib. 6.*

In Philomusum asotum. X.

CONSTITUIT, Philomuse, pater tibi
millia bina

Menstrua, perque omnes præstitit illa dies,
Luxuriam premeret cum crastina semper ege-
stas,

Et vitii esset danda diurna tuis.
Idem te moriens heredem ex asse reliquit:
Exheredavit te, Philomuse, pater.

*O Philomuse, pater tibi assi-
gnavit duo millia in mensem,
& præbuit illa per omnes dies,
cum crastina inopia semper ur-
geret luxuriam, & tribuendum
esset diarium tuis vitiiis. Idem
moriens instituit te heredem ex
asse: O Philomuse, genitor ex-
heredavit te.*

*Perque omnes.] Duo millia sestertium
distribuit pater in triginta partes, & sin-
gulas singulis diebus dedit Philomuso,
qui adeo prodigus erat, ut omnia effun-
deret. Alii intelligunt duo quidem millia
in totum mensem assignata fuisse Philo-
muso, sed tamen propter immodicas im-
pensas singulis diebus duo millia Philo-
muso data, æque ab illo fuisse consumpta,
ita ut in crastinum nihil ipsi prorsus su-
peresset. Videat lector. Horatius sat. 3. lib.
1. sermonum.*

*Hinc parco, paucis contento, quinque
diebus*

Nil erat in localis,

*Ex asse.] Ex tota hereditate in duodecim
uncias ut plurimum divisa, quæ assem effi-
ciunt.*

*Exheredavit te.] Cum enim factus fui ju-
ris Philomusum patrimonium brevi dilapi-
daturus esset, pater illum heredem inhi-
tuens perinde fecerat, ac si exheredasset.
Vel exheredavit, quod vivens pater tot &
tantas impensas suppeditavit Philomuso, ut
hereditatem vel hullam, vel ære alieno
obrutam reliquerit.*

Decies centena de disse

Ad Quinctum amatorem Martiali iratum. XI.

SI tua nec Thais, nec lusca est, Quincte,
puella;

Cur in te factum distichon esse putas?
Sed simile est aliquid: pro Laide, Thaida
dixi.

Dic mihi, quid simile est, Thais, & Her-
mione?

Tu tamen es Quinctus: mutemus nomen
amantis,

Si non vult Quinctus, Thaida Sextus amet.

*O Quincte, si tua puella nec
est Thais, nec lusca; quare
credis distichon esse composi-
tum in te? Sed est aliqua si-
militudo: pro Laide, nomina-
vi Thaida. Dic mihi quam
similitudinem habet: Thais &
Hermione? Nihilominus tu es
Quinctus: mutemus nomen
amantis: si Quinctus non vult,
Sextus ardeat Thaida,*

Si tua.] Hermionem amabat Quinctus, non Thaida, ut dictum est epig. 8. supra.

Pro Laide.] Si puella tua Laïs vocaretur, haberet aliquam nominis similitudinem cum Thaidē.

Te tamen es Quinctus.] Et ego Quinctum

nominavi; unde Quinctus videtur notatus.

Mutatus.] Cum enim meis in jocis semper utar nominibus fictis, nihil refert utrum Quinctum, aut Sextum Thaidis amatores nominem.

In Fabullum a cujus cœna unctos quidem, sed incœnatos convivas redire dicit. XII.

UNGUENTUM fateor bonum dedisti
Convivis here: sed nihil scidisti.
Res falsa est bene olere, & esurire.
Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

Fateor, heri largitus es convivis bonum unguentum: sed nihil scidisti. Res est falsa bene olere, & esurire. O Fabulle, hunc existimo vere mortuum, qui non cœnat, & ungitur.

Unguentum.] Ante cœnam corpus ungere solebant veteres.

Scidisti.] Verbum est conviviorum proprium: qui vero nihil scindebat, nihil convivis comedendum distribuebat.

Res falsa.] ironizans, id est ridicula & inepta.

Mortuus.] Mortui quippe unguntur, nec comedunt.

In Næviam, quæ appositos cibos dixerat esse crudos, ne comederentur. XIII.

DUM non vis leporem, dum non vis
carpere mullum,
Et plus quam patri, Næviam, parcis apro:
Accusas, rumpisque coquum, tanquam omnia
cruda
Attulerit, nunquam sic ego crudus ero.

O Næviam, dum recusas scindere leporem & mullum, atque ab apro te abstinere, plusquam a genitore, criminare, & laceras coquum, veluti apposueris omnia cruda, hoc modo nunquam ego vexabor cruditate.

Nunquam sic ego.] Ex nimia satietate oritur cruditas stomachi, qua non erat laboraturus Martialis, cum cibos crudos præ-

texeret Næviam, atque a mensa integros auferri juberet.

De Tucio famelico. XIV.

ROMAM petebat esuritor Tucius.
Profectus ex Hispania.
Occurrit illi sportularum fabula:
A ponte rediit Mulvio.

Tucius famelicus profectus ex Hispania ibat Romam. Fabula sportularum occurrit illi; reversus est a ponte Mulvio.

Occurrit.] In ponte Mulvio distante mille passibus ab urbe accepit Tucius, quam te-

nuis sportula daretur Romæ, atque illinc ne periret fame, in Hispaniam rediit.

De Codro amatore cæco. XV.

PLUS credit nemo, quam tota, Codrus
in urbe.

Cum sit tam pauper, quomodo? cæcus
amat.

In tota civitate nullus magis
credit, quam Codrus. Qua
ratione, cum adeo egens sit?
Cæcus amat.

in Credis.] Lædit in ambiguitate verbi crede-
re, quod significat fidem adhibere, & dare
pecunias mutuo.

Cæcus amat.] hoc est, amore obcæcatus
existimat puellam esse formosam, quæ ta-

men deformis est: vix enim credam vere
fuisse cæcum hunc Codrum, qui amaret
puellam, quam audierat esse formosam.
Epig. 49. lib. 8.

In Cerdonem munerarium. XVI.

DAs gladiatores, futorum regule Cerdo,
Quodque tibi tribuit subula, fica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id sobrius un-
quam,

Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
Lusisti, satis est: sed te, mihi crede, me-
mento

Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

in Cerdo. regule futorum, ex-
hibes gladiatores, & quod tibi
acquiris subula, illud auferis
gladius. Temulentus es: nun-
quam enim id ageres ficus,
ut cuperes, & cerdo, ludere tuo
corio. Lusisti: sufficit: at,
mihi crede, recordare nunc te
continere in tua pellicula.

Das gladiatores.] Hunc cerdonem iterum
irridet epig. 59. infra, qui Bononiæ munus
gladiatorum exhibuerat, quod olim prin-
cipes tantum civitatis, & magistratus edi-
dere: ut patet ex Suetonio cap. 28. in
Claudio. Cerdo vero, & futor in eo dif-
ferunt, quod futor calceos faciat, cerdo
refarciat.

Subula.] Quæstum facis, quem fica gla-

diatorum nempe, tibi eripit e manibus.

Ut velles corio.] id est, impenſis tuis lu-
dos exhibere.

Nunc in pellicula.] Infra artificii, & con-
ditionis tuæ terminos contine te: huic pro-
verbio locum dedit Aſinus Cumanus, qui
leonis pellem sibi adaptaverat, qua exu-
tus, & agnitus ad necem usque verberatus
est.

In Sabidium male olentem. XVII.

CIRCUMLATA diu mensis scriblita se-
cundis

Urebat nimio sæva calore manus:

Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo

Sufflavit buccis terque, quaterque suis.

Ille quidem repuit, digitosque admittere visa
est.

Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

*Scriblita diu circumgestata se-
cundis mensis nimio calore sa-
eva adurebat manus: sed Sabi-
dii gula ardentior erat; sta-
tim igitur suis buccis sufflavit
ter & quater. Ille quidem
sepefacta est, & visa est posse
tangi digitis: sed nullas po-
tuit tangere, merda fuit.*

Scriblita.] Placentæ species.

Sed nemo.] Quia impuro Sabidii halitu

fuerat corrupta. Epig. 93. lib. 7.

In Maximum recitatore importunum. XVIII.

PERFRIXISSE tuas quæstæ est præfatio
fauces.

Cum te excusaris, Maxime, quid recitas?

In exordio conquestus es rancas esse tuas fauces. O Maxime, cum te excusaris, cur recitas?

Perfrixisse.] Nimio frigore te factum esse raurum.

Cum te excusaris.] Recitare non debuisti, sed tibi & nobis parcere.

De vipera in ore ursæ. XIX.

PROXIMA centenis ostenditur ursæ columnis,

Exornant fictæ qua Platanona feræ.

Hujus dum patulos alludens tentat hiatus.

Pulcher Hylas: teneram merfit in ora manum.

Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,

Vivebatque anima deteriore fera.

Non sensit puer esse dolos, nisi dente recepto,

Dum perit, ô facinus falsa quod ursæ fuit!

Ursa videtur vicina centenis columnis, ubi bellæ adumbrata decoran Platanona. Dum formosus Hylas indens circum explorat apertas illius fauces, insernit manum teneram in ora. At vipera improba delitescbat in faucibus tenebrosis, & bellæ vivebat spiritum nequior. Puer non advertit inesse fraudes, nisi dum movisset lasas dente, ô scelus quod fuit ursæ ficta.

Proxima.] Platanon locus scilicet platanis confusus erat juxta porticum foræ Vipsianæ de qua epig. 14. lib. 2. ubi feræ erant marmoreæ, vel æneæ.

Hylas.] Ejusdem nominis puer ab Hercule adamatus fuit; ab hoc Hylæ pueri formosi Hylæ dicti sunt.

Cæco in ore.] Intus enim videre non poterat: legunt alii *in ore*, & ursam æneam,

fuisse intelligunt.

Vivebatque anima.] Pestifera nempe & exitialis, vipera quippe latebat in ejus faucibus.

Falsa quod.] Vera enim ursæ puero tam formoso peperçisset: vel ab ea abstinuisset puer. Alii, ô facinus ausa quod ursæ fuit, Alii, ô facinus falsa quod ursæ facit.

De Canio ridiculo. XX.

DIC Musa, quid agat Canius meus Rufus?

Utrum ne chartis tradit ille victuris

Legenda temporum acta Claudianorum?

An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?

An æmulatur improbi jocos Phædri?

Lascivus eleæis, an severus herois?

An in cothurnis horridus Sophocleis?

An otiosus in schola poetarum

Lepore tinctos Attico sales narrat?

Hinc si recessit, porticum terit templi.

An spatia carpit lentus Argonautarum?

H

O Musa, refer quid faciat Canius Rufus meus? Anne committit scriptis non perituris evolvendam historiam temporum Claudianorum? an quæ Neroni tribuit falsus scriptor? an imitatur facietas Phædræ malitiosi? an lascivus elegis, an gravis herois? an tristis in cothurnis Sophocleis? an seriatus recitat in schola poetarum jocos repositos Atticæ vomustate? hinc si abiit, deambulat in porticum templi. An otiosus emeritur spatia Argonautarum? an post meridiem

Cruenta

An delicatæ Sose rursus Europæ
 Inter tepentes post meridiem buxos
 Sedet, ambulatve liber acribus curis?
 Titi-ne thermis, an lavatur Agrippæ,
 An impudici balneo Tigellini?
 An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
 An Pollionis dulce currit ad Quartum?
 An æstuentes jam profectus ad Baias
 Piger Lucrino naviclatur in stagno?
 Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

iterum ad solem sedet inter tepidas buxos delicata Europæ? an ambulat solatus anæthetibus molestis? an Titi, an Agrippa thermis abluatur? an balneo impuri Tigellini? an potitur villa Tulli, & Lucani? an properat ad Quartam amaram Pollionis? an jam profectus ad Batar ferventes inera navigat in stagno Lucrino? placet discere quid faciat tuus Canius? ridet.

Canius.] De quo epig. 70. lib. 1.

Alia Claudianorum.] Claudii Imperatoris & ejus familiæ historia nota est ex Suetonio, & aliis.

An quæ Neroni.] An emendat historiam Neronis quam adulantes ipsi auctores falso scripserant. Tacitus in proœmio Annalium. Tiberii, Caique, & Claudii, ac Neronis res, florentibus ipsis ob metum falsa; postquam occiderunt recentibus cæcis composita sunt.

Phædi.] Qui fuit Augusti libertus; fabulas Æsopi ex græco latinas fecit: improbum vero dixit, quia fideis animalium colloquiis sui temporis mores acute carit.

Elegis.] Elegiarum materiam sic definit Horatius in Arte poetica,

Versibus impariter junctis querimonia primis.

Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Severus herois.] Grave est enim heroici carminis argumentum.

Sophocleis cothurnis.] hæc est, an componit tragedias? in quibus inducti heroës alis nitebantur calceamentis, quæ dicta sunt

cothurni. Sophocles carminis gravitate cæteros tragicos longe superavit.

Porticum terit templi.] Ambulat in porticu templi Isis, epig. 14. lib. 2. ubi etiam egimus de porticu Argonautarum & Europæ porticu, in qua post meridiem apribatur Canius.

Titi ne thermis.] Titi Imperatoris thermas interpretare. Legunt alii stertitne thermis, minus bene meo judicio, sed forte bene legeretur,

Stertine, thermis an lavatur Agrippa. Agrippa quoque thermas construxerat, quibus nomen suum imposuerat.

Tigellini.] Alii legunt Tigellini: foedissimus fuit ille temporibus Neronis, de quo Tacitus lib. 14. Annalium. Juvenalis sat. 1.

Pone Tigellinum, &c.

Talli & Lucani.] De his duobus fratribus dictum lib. 1. epig. 37. hoc est, an rasticatur.

Ad Quartum.] Prædium nempe ad quartum ab urbe lapidem.

An æstuentes.] Aquas calidas Baiarum intellige in Campaniæ, ubi & stagnum Lucrinum. Lib. 1. epig. 63.

In crudelem dominum. XXI.

PROSCRIPTUM famulus servavit fronte notatus.

Non fuit hæc domini vitæ, sed invidia.

Servus fronte signatus tuitus est proscriptum. Non fuit hæc salus veri, sed vituperium.

Proscriptum.] Antium Restionem hunc fuisse putant Interpretes: de quo Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 11.

Fronte notatus.] De notis quæ servorum

frontibus inurebantur. Epig. 29. lib. 2.

Sed invidia.] Summa enim humanitate usus erga dominum crudelem servus omnibus eum fecit odiosum.

De Apicio helluone. XXII.

DEDERAS, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ne famem & sitim ferres,
Summa venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

*O Apici donaveras sexcenties
abdomini, sed tibi restabat
adhuc centies largum. Hoc tu
dolens extremo haustum bibisti
venenum, ne patereris famem
& sitim. O Apici, nihil egi-
sti gulosius.*

Bis tricenties.] Apicius, de quo Seneca
ad Helviam, septingenta millia sestertium
habebat in bonis: sexcenta millia luxu con-
sumperat, centum vero millia supererant,
at veritus ille ne hac summa explere gulam
non posset, venenum bibit.

Centies laxum.] hoc est, non minus
centies, imo vero amplius. Alii legunt

laxa pro luxui.

Tibi,] Alii te.

Gulosius.] Is enim omnium gulosissimus
videtur, qui centum sestertium millibus
dives famem & sitim timeat: vel poeta ir-
ridet Apicium, quasi centies emisset sum-
mam portionem qua periit, unde cariore
pretio nunquam biberat.

In invitatorem

apponentem cibos servis non convivis. XXIII.

OMNIA cum retro pueris opsonia tra-
das:

Cur non mensa tibi ponitur a pedibus?

*Cum a tergo porrigas servis
omnes cibos, quare non sternis
mensam ad pedes?*

Omnia cum retro.] Discumbentibus domi-
nis ministrantes servi ad pedes stabant. Se-
neca lib. 3. de beneficiis cap. 27. *Ut pri-
mam diluxit, servus qui cananti ad pedes sta-
berat, narrat quæ inter canam obrutus dixisset.*

Avarus vero iste invitator cibos omnes
pueris tradebat auferendos, ut crastinam in
cenam servarentur: vel forte pueris quos
amabat, comedenda opsonia tradebat: ergo
debuit mensam ponere a pedibus.

De hernioso haruspice. XXIV.

VITE nocens rosa stabat moriturus ad
aras

Hircus, Bacche, tuis victima grata sacris;
Quem Tuscus mactare Deo cum vellet haru-
spex,

Dixerat agresti forte, rudique viro;
Ut cito testiculos peracuta falce secaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.

Ipse super virides aras luctantia pronus
Dum refecat cultro colla, premitque manu:
Ingens iratis apparuit hernia sacris.

Occupat hanc ferro rusticus, atque secat;
Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
Talibus & fibris numina prisca coli.

H 2

*Hircus vens palmis corroso in-
teriturus stabat ad altaria,
victima grata tuis sacrificiis,
ô Bacche; quem Deo immolare
volens haruspex Tuscus forte
dixerat homini agresti at-
que imperito, ut quamprimum
excicaret testiculos falce pera-
cata, ut putidus odor fœda
carnis evanesceret. Dum ipse
haruspex pronus super altaria
viridantia cultro refecat cervi-
cem resistentem, & stringit
manu. Grande scroton visum
est sacrificiis insensis: rusticus
ferro invadit illud, atque se-
cat: existimans hoc requiri eo-
prisca consuetudine sacrorum, &
numina antiqua coli ejusmodi*

Sic

Sic modo qui Tuscus fueras, nunc Gallus
 haruspex,
 Dum jugulas hircum, factus es ipse caper.

fibris. Sic qui paulo ante fueras Tuscus haruspex, nunc Gallus, dum mastas hircum, ipse evasisti caper.

Vite nocens rosa.] Epig. 39. lib. 13.

Lastivum pecus, & viridi non utile Baccho

Das panas. nocuit jam tener ille deo.

Alii legunt vite rosea. Iudicet lector.

Quem Tuscus.] Ex Tuscia, sive Hetruria, hodie *la Toscana*, Romam abacta est haruspina. Haruspex autem, teste Donato ad Phormionem Terentii actu 4. scen. 4. ab haruga nominatur. Nam haruga dicitur hostia ab hara, in qua concluditur & servatur. Alii qui sine aspiratione scribunt, dici putant quia *in ara inspicit exta.*

Virides.] hoc est stratas herba viridi.

Iratis.] Forte propter irreverentiam haruspicii, cuius hernia apparebat, quam exsecuit rusticus, cum hirci testiculos abscindere debulisset.

Qui Tuscus.] Ludit poeta in voce Gallus, quasi ille haruspex patriam commutasset; sed intelligit Gallum fuisse factum, hoc est castratum: Sacerdotes enim Cybeles castrati dicebantur Galli.

Ipse caper.] Hircus & caper in eo differunt, quod hic castratus sit, ille vero minime: aliquando tamen confunduntur. Virgilius ecloga 7.

Vir gregis ipse caper.

Ad Faustinum de inepto rhetore. XXV.

SI temperari balneum cupis fervens
 Faustine, quod vix Julianus intraret:
 Roga, lavetur, rhetorem Sabineum.
 Neronianas is refrigerat thermas.

O Faustine, si vis refrigerari balneum effluans, quod vix ingrederetur Julianus: ora rhetorem Sabineum, in eo lavetur. Ille temperat thermas Neronianas.

Julianus.] qui aquis non nisi ferventibus lavabat.

Roga.] Secutus sum Aldinam lectionem.

Alii,

Roga, lavetur hic rhetor Sabineus.

Alii,

Rogo lavet mi rhetorem Sabineum.

Ineptum nempe, qui orationis frigore aquam etiam ferventem refrigeraverit.

Neronianas.] Cæteris calidiores: refrigerat, alii refrigeret: hoc est qui vel aquam calidissimam refrigerare possit: Focus est a frigore aeris ad orationis frigus seu potius ineptias. Videat lector.

In Candidum avarum, qui excepta uxore, nihil commune habebat cum amicis. XXVI.

PRÆDIA solus habes, & solus, Candide, nummos:

Aurea solus habes, myrrhina solus habes:

Massica solus habes, & Optimi Cæcuba solus:

Et cor solus habes, solus & ingenium.

Omnia solus habes: hoc me puto velle negare:

Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

O Candide, solus possides prædia, & solus nummos: solus possides pocula aurea, solus possides myrrhina; solus possides Massica, & solus Cæcuba Optimi: tu solus cordatus es, & solus ingeniosus. Solus possides crineta: hoc, opinor, negaturus sum; de tibi, o Candide, uxor est communis cum populo.

O Candide.] de quo jam supra lib. 2. epig. 43.

Solus habes.] Ex tuis bonis nihil communicas cum amicis.

Myrrhina.] de quibus lib. 14. epig. 113.

Optimi Cæcuba.] de vino Optimiano dictum epig. 27. lib. 1. de vino Massico. epig. 111. lib. 13.

Et cor.] Solus sapere tibi videris.

Hoc me puto.] Negaturus sum, inquit poeta,

EPIGRAMMATUM LIBER III.

117

Poëta, te unum] frui omnibus tuis bonis : fundum arabant. Legunt alii,
alii enim simul cum eo dominantem ejus | Hoc nec puto posse negari.

In Gallum,

a quo ad coenam non revocabatur. XXVII.

NUnquam me revocas, venias cum sæpe
vocatus:

Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.

Invitas alios: vitium est utriusque, quod?
inquis.

Et mihi cor non est, nec tibi, Galle, pu-
dor.

*Nunquam me revocas, cum
invitatus crebro accedas: O
Galle, parco, si modo nemi-
nem invitas: vocas alios: de-
decus est utriusque. Quod? ais.
O Galle, nec ego habeo pru-
dentiam, nec tu verecundiam.*

Et mihi cor non est.] nec enim te invitare
deberem.

Nec tibi, Galle.] Cum me de te bene
meritum ad coenam non revoces.

In Nestorem male olentem. XXVIII.

AURICULAM Mario graviter miraris
olere.

Tu facis hoc: garris, Nestor, in auricu-
lam.

*Tibi mirum est, satere auream
Mario. Tu efficis hoc, o Ne-
stor, garris in aurem.*

Tu facis hoc.] Tu in causa es cur illi
male oleat auricula, cui graveolentiam af-

fers impuro tuo halitu.

In Zoilum quondam servum. XXIX.

HAs cum gemina compede dedicat cate-
nas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

*O Saturne, cum duplici com-
pede Zoilus tibi consecrat has
catenas, annulos priores.*

Gemina compede.] Servi improbi com-
pedibus vincti opus in ergastulo facie-
bant.

Dedicat.] Servi libertate donati com-
pedes & catenas consecrabant Saturno,
qui per annum laneo vinculo alligatus
Saturnalibus, mense sc. Decembri solve-
batur: Saturnus ergo vincitorum deus: his
verbis significat Poëta Zoilum fuisse ser-
vum.

Annulos.] Cum appellat annulos prio-
res, notat Zoilum ex servo factum esse

equitem: si enim ferrei fuerunt annuli prio-
res, indicat alios deinde gestavisse Zoilum,
& quidem dignitatis equestris infigne. Epig.
38. lib. II.

*Zoile, quid tota gemman præcingere
libra*

*Te juvat, & miserum perdere sarda-
nypha?*

*Annulus iste tuis fuerat modo crucibus
aptus,*

*Non eadem digitis pondera convu-
ntus.*

Ad Gargilianum pauperem. XXX.

SPORTULA nulla datur: gratis conviva
recumbis.

*Nulla donatur sportula; con-
viva recumbis gratuito. Rogo,*

H 3

Dic

Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, & fuscæ pensio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vir es Chio-
nes?

Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

*δ Gargilian, quid agis Ro-
ma? Unde habes togulam, &
mercedem gurgustii objicere?
Unde accipis quadrantem? Un-
de es vir Chiones? Licet di-
cas te vivere cum summa fru-
galitate: sine ullo judicio agis,
quod vivis.*

*Gratis.] Nulla enim mercede accepta,
clientes tunc una cum patrono cœna-
bant.*

*Quadrans.] Quo pretio lavabant paupe-
res. Horatius sat. 3. lib. 1.*

*dam te quadrante lavatum
Rex ibis:*

Chione vero scortum sui corporis copiam
egenis faciebat.

*Cum ratione licet.] Jocus est in ambiguo,
in priori versu moderationem, in postero-
ri vero judicium significat: enimvero mori
præstaret, quam vitam tam miseram du-
cere.*

Ad Rufinum

divitem quem hortatur ad modestiam. XXXI.

SUNT tibi, confiteor, diffusi jugera cam-
pi,

Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et servit dominæ numerosus debitor arces,

Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus, plus Philomelus ha-
bet.

*Habes agros valde amplios, fa-
teor, ades tua urbana occu-
pant multa prædia: & multi
debitores serviunt arca herili.
& tua opula nutantur antea
mensa. Atamen, δ Rufine,
noli respicere inferiores. Didy-
mus fuit locupletior; Philo-
melus ditior est.*

*Urbani Lares.] Dii tui domestici occu-
pant multa ædificia: Ædificia omnia urbana
prædia appellamus, Justinianus Instit. lib. 2.
tit. 3.*

*Arca domina.] hoc est, multi sunt in
ære tuo. Merito arcam dominam appel-
lat; nam pecuniæ omnia obediunt. Epig.
77. lib. 1.*

*Aurea mensa.] Coronas tantum mensa-
rum, non totas mensas aureas fuisse inter-*

pretatur Raderus: vel forte mensam auream
dixit, quæ nempe ornata esset multis vasis
aureis. Vel simpliciter intellige auream
fuisse, aut inauratam.

*Didymus.] Malis artibus multa consecu-
tus erat infamis hic Didymus de quo epig.
43. lib. 12. Philomelus vero citharædus
forte fuit tempore Martialis locupletissimus,
qui ambo utpote ditiores Rufinum fastidi-
re possint.*

In Matriniam decrepitam. XXXII.

NON possum vetulam, quereris Matri-
nia? possum

Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.
Possum Hecubam, possum Nioben, Matri-
nia: sed si

Nondum erit illa canis, nondum erit illa
lapis.

*Non possum subagitare veter-
lam, an expositulam, δ Matri-
nia? possum & anam: at tu
morta es, non anus. O Ma-
trinia, possum Hecubam &
Nioben; at si illa n. ndum erit
conversa in canem, nec hac in
lapidem.*

*Non possum.] Legunt alii, An possum
vetulam, queris Matrinia? Hæc vetula*

*accusabat Martialem, quod parum vir
esset,*

Possum

Possim Hecubam.] Cujus & Niobes notis- quidem vetulas, sed si nondum formam
sima est fabula: his verbis significat se posse mulierum nimia senectute exuerint.

Qualem puellam velit. XXXIII.

INGENUAM malo: sed si tamen illa ne- *Ingenua magis placet, at ni-*
getur, *hilominus si non sit copia il-*
Libertina mihi proxima conditio est: *lius, libertina mihi est secun-*
Extremo est ancilla loco: sed vincet utram- *do loco: serva ultimo loco est.*
que, *At si hanc habuero liberalis*
Si facie nobis hæc erit ingenua. *forma, superabit utramque.*

Ingenuam malo.] Ingenui dicuntur qui *Sed vincet.*] Ancilla vincet ingenuam &
statim ut nati sunt, liberi sunt: libertini *libertinam, si formosa fuerit, atque ita so-*
vero qui ex justa servitute manumissi *lius formæ non conditionis rationem habet*
sunt. *Pœta.*

Ad Chionen nigram. XXXIV.

DIGNA tuo cur sis, indignaque nomine, *Proferam cur merearis tuum no-*
dicam. *men, & non merearis. Geli-*
Frigida es, & nigra es: non es, & es *da es, & atra es, non es, &*
Chione. *es Chione.*

Chione.] *χίων* nix est: hæc mulier erat *at cum non esset candida ut nix, sed ni-*
quidem Chione, quia frigida erat ut nix: *gra, non erat Chione.*

De piscibus sculptis. XXXV.

ARTIS Phidiacæ toreuma clarum, *Vides pisces opus egregium ar-*
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt. *tis Phidiacæ: adijunge aquam,*
natabunt.

Artis Phidiacæ.] Phidias sculptor Athe- *& cælarum.*
niensis clarissimus toreuticen invenit, id *Adde aquam.*] Adeo naturam æmulan-
est artem conficiendorum toreumatum: *tur, ut a veris vix secerni possint.*
est autem toreuma opus torno factum,

In Fabianum

avarum & arrogantem amicum. XXXVI.

QUOD novus, & nuper factus tibi præ- *O Fabiane, eadem officia a me*
stat amicus; *exigis, quæ a novo & paucis*
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi. *ante diebus factis amico. Ut*
Horridus ut primo semper te mane salutem, *primo dilaculo tibi incultus*
Per mediumque trahat me tua sella lu- *nantiem salutem, & tua sella*
tum: *me agat per medium canum?*
Lassus ut in thermas decima, vel serius hora *ut decima hora vel tardius de-*
fatigatus comiter te in thermas

Te sequar, Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decem-
bres,

Ut sim tiro tuæ semper amicitia?
Hoc merui, Fabiane, toga tritaque, mea-
que,

Ut nondum credas me meruisse rudem.

*Agrippa, cum ipse laver in
thermis Titi. O Fabiane,
hocne meritis sum per triginta
annos, ut semper sim novus
in tua amicitia? O Fabiane,
hoc meritis sum toga lacera,
& mea, ut nondum existi-
mes me dignum rude.*

*O Fabiane.] De illo conqueritur, quod
cum vetus esset ejus amicus, nihilominus
easdem semper antreambulonis operas, quas
a novis amicis exigebat.*

*Decima hora.] hoc est, duabus horis tar-
dius solito: ætate enim octava hora lava-
bant, nona vero cœnabant. De horis fusc
diximus epig. 8. lib. 4.*

*Cum laver ipse Titi.] Lavante enim in
thermis Agrippæ Fabiano, cogeatur Mar-
tialis currere ad Titi thermas longe distitas.
Notat arrogantiam Fabiani qui in iisdem
thermis lavari secum clientes non patere-
tur.*

*Maquis.] Cum clientes suos vestibus do-
nare soleant alii patroni.*

*Meruisse rudem.] hoc est, liberationem
officiorum: tractum est a gladiatoribus:
nam gladiatores ingravescente ætate rude
donabantur, ut apud Horat. in epistolis,
& Juven. Qua rude accepta non coge-
bantur amplius pugnare: sed publica alebantur
pecunia. Sensus est: Putas me non deme-
ruisse rudem, ut me alas sine officio. Do-
mitius. Ramirelius putat Poëtam ambigue
alluisse ad togam rudem, trita scilicet op-
positam, & villosam, quam pexam dixit
epig. 44. lib. 2.*

In irascentes amicos. XXXVII.

IRASCI tantum felices nostis amici.
Non belle facitis; sed juvat hoc facere.

*O Divites amici, scitis tantum
succensere. Non decenter agitis,
sed predest hoc agere.*

*Non bene.] Irasci enim amico, amicitia
leges violare est.*

*Sed juvat.] Quia nihil datis postea ami-
cis, quibus succensetis. Epig. 13. lib. 12.*

Ad Sextum.,

Romæ non esse locum artibus honestis. XXXVIII.

QUÆ te causa trahit, vel quæ fiducia
Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde?
refer.

Causas, inquis, agam Cicerone disertius
ipso,

Atque erit in triplici par mihi nemo foro.

Egit Atestinus causas & Civis: utrumque

Noras: sed neutri pensio tota fuit.

Si nihil hinc veniet, pangentur carmina no-
bis:

Audieris, dices esse Maronis opus.

Infans: omnes gelidis quicumque lacernis

Sunt tibi, Nasones Virgiliisque vides,

*O Sexte, quæ ratio, aut quæ
spes certa te accersit Romam?
dic quid inde aut speras, aut
petis? dicam, ais, causas
eloquentius ipso Cicerone, nec
illum habebō aequalem in tri-
plici foro. Atestinus dixit
causas, & Civis: cognoveras
utrumque: ac neuter habuit
integram pensioem domus.
Si nihil hinc assequar, com-
ponam versus: audieris, af-
firmabis esse opus Virgilii. De-
spis: omnes quicumque tibi
occurrunt frigidis lacernis, cer-
nis Nasones & Virgilius.*

Atria magna colam. vix treis, aut quatuor ista

Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? suade. nam certum est vivere Romæ.

Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

Colam magna atriq. Vix tribus aut quatuor ista res supeditavit cibos: reliqua multando pallet fame. Quid agam? mone. Nam statim vivere Roma. Si probus es, ô Sexte, potes vivere fortuito.

Quæ te.] Corruptos Romanorum mores arguit Poëta, fingendo Sextum quandam decrevisse vivere Romæ.

Disertius.] Alii disertior.

In triplici foro.] Vetus seu Romanum unum, alterum Julii Cæsaris, tertium Augusti intellige.

Egit Ateſtinus & civis.] Alii Caius. Nomina forte ficta aut pauperum caussidicorum, qui ex caussis non erant consecuti, unde totam solverent annuam conductæ domus pensionem.

Gelidis.] hoc est tritis lacernis, quæ frigus undique admitterent.

Sunt tibi.] Alii sunt ibi, Romæ scilicet.

Atria magna.] hoc est potentiores colam, in atriis quippe magnum amicum expectabant clientes.

Si bonus.] Solis enim malis certa est vendendi ratio, hominis vero probi vita ex casu pendet. Juvenalis sat. 3.

Quid Roma faciam? mentiri nescio, &c.

De Lycori

quæ licet lusca bene de forma judicabat. XXXIX.

ILIACO similem puerum, Faustine, magistro

Lusca Lycoris amat. quam bene lusca videt!

Lycoris lusca ardet puerum patrem magistro Troiano. Quam perspicax est lusca!

Iliaco magistro.] Pecoris scilicet magistro: Paridem forte intelligit. Legunt alii

ministri, id est Ganymedi Jovis pocillatori.

In Thelesinum avarum. XL.

MUTUA quod nobis ter quinquaginta dedisti

Ex opibus tantis, quas gravis arca premit:
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus,
Tun' magnus, quod das: immo ego, quod recipis.

O Thelesine, te existimas magnam amicum, quod vobis credidisti centum & quinquaginta ex tantis divitiis, quas coercet arca ponderosa: O Thelesine, te existimas magnam amicum, tu ne magnus es quod credis? Immo ego sum magnus quod restituo.

Ter quinquaginta.] millia scilicet sestertium. Legunt alii *ter quinquagena*, ne finalis in *ginta* corripitur, verum est anceps, reperitur longa lib. 7. epig. 8. & brevis lib. 12. epig. 26.

Tun' magnus.] Legunt alii *tu magnus*.

Immo ego.] quia ego pauper restitui diviti. Significat Poëta plus esse ter quinquaginta a paupere restitui, quam mutuo dari a divite.

De lacerta calata. XLI.

INSERTA phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

Lacerta ducta manu Mentoris inculpta phialæ spirat, & metuitur argentum.

Mentor,

Mentoris.] qui cœlator fuit clarissimus. Lib. 9. epig. 60.

Et si qua fuerunt

Pocula Mentorea nobilitata manu.

Plinius lib. 33. cap. 11. *Lucius vero Crassus orator duos styphos Mentoris artificis manu cælatus habuit centum sesteritiis.*

Dacta.] Proprium est cælatorum & scul-

ptorum verbum. Virgilius lib. 6. *Æneid.* v. 848.

Excudent alii spirantia mollius æra, Credo equidem: vivos ducunt de marmore vultus.

Et simetur.] Cum læcra vivere videatur.

In Pollam tegentem rugas ventris. XLII.

LOMENTO rugas uteri quod condere tentas,

Polla: tibi ventrem, non mihi labra linis. Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum.

Quod tegitur, majus creditur esse malum.

O Polla, quod comaris lomento tegere rugas uteri, tibi linis uterum, non mihi labra. Sincere detegatur vitium forte paruum Majus esse malum existimatur quod occultatur.

Lomento.] Lomentum, teste Roberto Stephano, farina fabacea qua ad ornganda corpora usa est antiquitas. Uterum vero linebat Polla, ut sulcis absconditis puella videretur.

Non mihi labra linis.] id est, non me decipis hoc facio, quo sensu Plautus dicit, *es sublinere.* Hæc dicendi formula originem traxit a genere ludi quo dormientibus ora

pinguntur, quos cum aliis ludibrio esse velent antiqui, eos dormientes per jocum lineabant colore aliquo, vel fuligine. Hæc formula potest etiam desumi ab iis qui amaras potiones ægrotis vel pueris exhibentes, labra poculorum melle illinunt, ut hac dulcedine primum decepti potionem hauriant.

Malum.] Alii *mesas.*

In Lentinum tingentem capillos. XLIII.

MENTIRIS juvenem tinctis, Lentine, capillis:

Tam subito corvus, qui modo cycnus eras Non omneis fallis. scit te Proserpina canum: Personam capiti detrahet illa tuo.

O Lentine, fingis te juvenem comis coloratis: tam repente corvus factus, qui paulo ante cycnus eras. Non imponis omnibus. Proserpina novit te canum: illa auferet larvam a tuo capite.

Mentiris juvenem.] Lentinus canos capillos tingebar, ut juvenis videretur.

Scit te Proserpina.] Jovis & Cereris filis, quæ a Platone rapta est in conjugem, unde inferorum regina dicitur. Qui autem morituri sunt, priusquam a Proserpina tondeantur, animam efflare nequeunt, ut canunt Poëta. Hanc causam affert Virgilius cur Dido difficulter animam emitteret, lib. 4. *Æneid.*

Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem

Abstulerat, Stygisque caput damnaverat orco.

Personam.] Persona dicitur ficta imago vultus seu larva: illa vero capillorum tinctura eleganter capitis persona dicitur, qua ablata Lentinus canus videbitur, atque orco damnandus.

In Ligurinum nimis poetam. XLIV.

OCCURRIT tibi nemo quod libenter, Quod quacumque venis, fuga est, & ingens

O Ligurine, visne scire quid sit, quod nullus tibi obvians sit æquo animo, quod omnes fugiant, & vasta est solitudo

Circa

Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit scire cupis? nimis poeta es.
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti,
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio: sonas ad aurem.
Piscinam peto: non licet natare,
Ad cœnam propero: tenes euntem.
Ad cœnam venio: fugas sedentem.
Lassus dormio: fuscitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir iustus, probus, innocens timeris.

circum te, in quemcumque locum venis? Nimium poeta es. Hoc vitium periculosissimum est. Ablatis catulis tigris festina non incutit tantum metum, nec dipsas adusta medio sole, nec scorpius venenosus. Quæso enim, quis patietur tantas molestias? Legis stanti, & legis sedenti: legis properanti, & legis exoneranti ventrem, Fugio in thermas: clamas ad aurem. Eo in piscinam: non fas est natare. Festino ad cœnam: moraris euntem. Venio ad cœnam: fugas sedentem. Defatigatus dormio: excitas cubantem. Cupisne scire quantum mali facias? Melius licet vir iustus, probus, innocens.

Nimis poeta es.] Lepide Horatius in hunc Artis poetæ:

*Vesanum tetigisse timent, fugiantque poetam
Qui sapiunt.*

Non tigris.] quæ tamen periculosissima est dum equitem suorum catulorum raptorem insequitur.

Dipsas.] Serpens a quo isti vexantur siti & æstu: *Dipsa*, sitis, unde nomen deducit, *perusta Sole* dicitur: vel quod apricetur ad Solem meridianum, vel quod plaga meridianæ vivat.

Piscinam peto.] Locus erat domi ubi aqua frigida lavabant: fuisse etiam piscinas tepidas constat ex Plinio juniore lib. 5. epist. 3. Fuit etiam piscina publica.

Non licet.] Alii non sinis.

Fugas sedentem.] Nempe qui ad cœnam maturius veniebant, dum sternerentur lecti sedebant. Epig. 67. lib. 7.

Sternantur lecti, Cæciliane sede.

Vir iustus.] Importuna tua recitatione adeo intolerabilis es, ut te patienter ferre quamvis probum nemo possit.

De eodem. XLV.

FUGERIT an mensas Phœbus cœnam-
que Thyestæ,

Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem laura est, dapibusque instructa
superbis:

Sed nihil omnino te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:

Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

Nescio utrum Sol fugerit mensas & cœnam Thyestæ: O Ligurine, nos fugimus tuam. Illa quidem splendida est, & ornata epulis tantis: at nihil prorsus gratum est te recitante. Non placet mihi apponere rhombum, aut mullum bilibrem: nec placent boleti, nec ostrea: tace.

Fugerit an mensas.] Thyestes filius fuit Pelopis ex Hippodamia, & nepos Tantalii, qui uxorem fratris sui Atrei in adulterium pellexit, atque ex ea suscepit filios, quos Atreus in vindictam tanti sceleris eidem Thyestæ comedendos apposuit. Propterea Poetæ fingunt Solem horrore tantæ imma-

nitatis expalluisse, mutaroque solito cursu rediisse ad auroram. Vide Seneca in Thyestæ.

Fugimus nos.] Ne cogamur audire te recitantem, epig. 50. infra.

Tace.] nos enim importuna recitatione enecas.

Ad

Ad Candidum cui excusat officia anteambulonis, non a se quidem, sed a liberto præstita. XLVI.

EXIGIS a nobis operam sine fine togatam:

Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem. multo plus esse probabo.

Vix ego lepticam subsequor: ille feret.
In turbam incideris, cunctos umbone repellat:

Invalidum est nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in caussis narraveris, ipse tacebo:

At tibi tergeminum mugiet ille sophos.

Lis erit, ingenti faciet convicia voce:

Esse pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?

Quidquid libertus, Candide, non poterit.

A nobis continuo postulas officia anteambulonis: non vado, sed mitto libertum meum. Non idem est, ais: docebo multo plus esse. Agre ego subsequor lepticam: ille gestabis. Si incideris in turbam, umbone propulsabit omnes: ego habeo latus debile, & ingenuum. Quidlibet narraveris in caussis, ipse flebo: sed ille tibi vociferabitur tergeminum sophos. Controversia erit, summus voce ingeret contumelias: verecundia prohibuit me habere vocem altam. Nihilne igitur, inquis, tu amicus præstabis nobis? Præstabo, & Candide, quidquid non poterit libertus.

Operam togatam.] id est officium anteambulonis: patronos enim comitabantur clientes toga induti, quam alii cives raro sumebant. Juvenalis sat. 3.

Pars magna Italie est, si verum admittimus, in qua

Nemo togam sumit, nisi mortuus.

Non est idem.] Majori, inquis, mihi honori esset tuus quam liberti comitatus.

Plus esse probabo.] quæ enim officia præstare ego nequeo, ea præstabit tibi meus libertus.

In turbam incideris] Ille in turbam tibi expediet, & velut umbone clypei obstans rejiciet nisu corporis, aut laterum firmitate. Turnebus lib. 13. cap. 15. & 19.

Ingenuumque latus.] Debile interpretare, quod ingenui hominis vires oneri ferendo non sint.

At tibi tergeminum.] Meus libertus ad cælum usque laudibus te efferet. Vide epig. 4. lib. 1.

Lis erit.] Si litigaveris cum aliquo, tuo nomine lacerabit adversarium conviciis.

Esse pudor.] Nam rusticorum est voce alta clamare.

Quicquid.] Officia liberalia præstabo, quæ nec servus nec libertus præstare possunt: famam scilicet, & nominis æternitatem meis versibus tibi conciliabo.

De Basso, cujus rus sterile irridet. XLVII.

CAPENA grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiæque matris Almo qua lavat ferum,

Horatorum quæ viret facer campus,

Et qua pusilli fervet Herculis sanum,

Faustine, plena Bassus ibat in rheda,

Omneis beati copias trahens ruris.

Illic videres frutice nobili caules,

Et utrumque porrum, sessilesque lactucas,

Pigroque ventri non inutiles betas.

O Faustine, Bassus ibat vehens in rheda plena omnis fructus fertilis villæ, quæ porta Capena pluit grandi gutta, & quæ Almo abluit ferrum matris Phrygiæ, quæ religiosus ager Horatorum viret, & quæ servet ades Horatii minoris. In rheda cernere brassicæ stirpem nobili, aquas strumæque porrum, & lactucas sessiles, & betas utiles alvo strævæ.

Illic

Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum.
Nec feriat ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno cursor ova portabat.
Romam petebat Bassus: immo rus ibat.

Illic videres coronam ponderosam pinguibus turdis, & leporem vulneratum dente canis Gallici, & lacteum porcellum nondum fracta faba. Nec otiosus cursor incedebat ante rhedam, sed ferebat ova secuta fœno. Bassus ibatne Romam? immo petebat villam.

Plin.] propter aqueductum quo super eam portam aqua in urbem fluebat. Juvenalis sat. 3.

Substitit ad veteres arcus, madidamque Capenam.

Phrygiæ.] Cybele. deorum mater ex Phrygia Romam fuerat advecta, unde Phrygia mater dicitur. Almo fluvius terribi Romani in Tyberium defluit, hodie *Dachia*. In eo Cybeles Sacerdotes lavabant cultros quibus hostias mactabant, ipsum quoque Cybeles simulachrum. Ovidius 4. Fastorum:

*Illic purpurea cœnis cum veste Sacerdos
Almonis dominam, sacraque lavit
aquis.*

Horatiorum.] nempe extra portam Capenam erat sepulchrum Horatiorum, & campus ubi cum Curiatius pugnauerant, quomodo factis nota est historia ex Livio.

Et quæ possit.] Pusillum appellat Horculem ad assentionem Domitiani, qui se majorem Herculem prædicabat, ut patet ex epig. 65. lib. 9. epig. 16. lib. Spect.

Fervet fœnum.] hoc est, a multis frequenter.

Utrumque porrum.] festivum intellige & capitatum.

Sessileque lactucas.] Lactucarum genus quoddam sessile dicitur seu laconicum. Vide Plinium lib. 19. cap. 8.

Pigroque ventri.] quem solvunt betæ.

Illic coronam.] tactam forte e vimine ex qua suspensi erant turdi.

Gallici canis dente.] velocissimi nimirum utpote lupino satuti editi. Vide Plinium lib. 8. cap. 11.

Nondumque victa.] hoc est porcellum lacteum, qui fabas tringere nondum posset.

Sed tuta fœno.] hoc est, munita fœno ne collisa contererentur.

Romam petebat.] cum tot fructus rure nascentes veheret.

Immo rus.] Amœna quidem erat illa Bassi villa, sed sterilis, in quam tot edulia deportare cogebatur.

De Ollō

redacto ad paupertatem ædificando. XLVIII

PAUPERIS extruxit cellam, sed vendidit Ollus

Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

Ollus edificavit cellam inopis, at vendidit fundos: Ollus nunc est cella pauperis.

Extruxit cellam.] Lipio teste in 18. epist. Senecæ, divites extruebant pauperis cellam contiguum, aut in vicinia suarum ædium, in quam fastidiosi, miseros, tribules, & advenas pauperes, amicosque minorum gentium recipiebant: ne intrantes admitterent. Cum vero Ollus esset dives, ex more reliquorum divitum construxerat cellam pauperis: sed bonis abli-

guritis, & prædio divendito, unam sibi cellam reliquam fecit, quæ tunc pauperis cella verius quam olim dici posset. Seneca epistola 100. *Desit sane varietas marmorum, & cubicula aquarum cubiculis intersumentium, & pauperis cella, & quidquid aliud luxuria, non contenta decore simplici, miscet.* Epig. 14. lib. 8.

In invitatores,
diversa vina convivis apponentem. XLIX.

VEIENTANA mihi misces, tu Massica potas:
Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

Mibi porrigis vina Veientana; tu bibis Massica: magis placet odorari hæc pocula, quam haurire.

Tu Massica potas.] Vetus codex, Tibi Massica potas. Rameusius vero legit Tibi Massica panis. Judicet Lector. Vinum Veientanum vilissimum, lib. 2. epig. 53.

Massicum vero optimum, epig. 111. lib. 13. Olfacere.] An erant pocula myrrhina, inquit Raderus? Vinum myrrha amarum, cujus grævus odor, ingratus gustus.

In Ligurinum recitatore importunum. L.

HÆC tibi non alia est ad cœnam causa vocandi,

Verficulos recites ut, Ligurine, tuos.
Deposui soleas, affertur protinus, ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.

Alter perlegitur, dum fercula prima morantur.

Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.

Et quartum recitas, & quintum denique librum.

Putidus est toties, si mihi ponis aprum.
Quod si non scombris scelerata poemata dones:

Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

O Ligurine, invitas ad cœnam non alia de causa quam ut legas tua carmina. Abieci crepidas; statim apportatur immensus libellus inter lactucas & oxygarum. Alter totus legitur, dum prima depes cantantur. Tertius adept, necdum secunda fercula afferuntur. Et recitas quartum libellum, & tandem quintum. Si mihi vel aprum apponis toties, male olet. Quod si non tradas scombris scelerata poemata, & Ligurine, solus jam cœnabis domi.

Deposui soleas.] Cum cœnaturi essent veteres, deponebant soleas, ne stragula lecti, in quo recumbebant, luto fœdarentur. Gellius lib. 13. cap. 20. Omnia quibus plantarum calces tantum infime teguntur, cetera prope nuda, & teretibus habenis juncta sunt, soleas dixerunt. Vide epig. 44. & 45. supra.

Oxygarumque.] Garum intellige, sive li-

quamen ex aceto & intestinis piscium, epig. 102. lib. 13.

Alter perlegitur.] Legunt alii porrigitur.

Quod si non scombris.] Versus mali, scombris & aliis piscibus involvendis inserviebant. Alii damnas.

Scelerata.] Importuna enim carminum recitatione convivæ enecabat Ligurinus.

Ad Gallum vanam mulierem. LI.

CUM faciem laudo, cum miror crura manusque,

Dicere, Galla, soles, Nuda placebo magis:
Et semper vitas communia balnea nobis.

Numquid, Galla, times ne tibi non placeam?

Cum commendo tuum vultum, cum manus & crura mihi admiranda videntur, & Galla, consuevisti dicere, Ero gratior nuda: & semper fugis thermas nobis communes. O Galla, an metuis ne tibi injucundus sim?

Et semper uitas.] Ironiâs carpit Gal- | *poris deformitas pateret.*
lam, quæ formosa videri volebat, nec ta- | *Ne tibi non placeam.] Ne tibi videar pa-*
men unquam cum Poëta lavabat, ne cor- | *rum vir.*

Ad Tongilianum, cujus domus incendio perierat. LII.

EMP^{TA} domus fuerat tibi, Tongiliane,
 ducentis:
 Abstulit hanc nimium casus in urbe fre-
 quens.
 Collatum est decies: rogo non potes ipse vi-
 deri
 Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

*Ad Tongilane, emerat ades-
 ducentis: infortunium creber-
 rimum in urbe evertis illas.
 Donatum est decies: O Tongi-
 liane, quæso, nonne potes vi-
 deri ipse combussisse tuas ades.*

*Ducentis.] Sestertiis, vel ducentis milli-
 bus sestertiium.*

*Collatum est decies.] hoc est, tui clientes
 tibi donarunt decies centena millia sester-
 tiium.*

*Non potes.] Nempe ut ex incendio lu-
 crum faceres: eodem sensu Juvenalis sat. 3.*

*& merito jam
 Suspectus tanquam ipse suas incenderis
 ades.*

Ad Chloen a qua abstinere se potuisse dicit. LIII.

ET vultu poteram tuo carere,
 Et collo, manibusque cruribusque,
 Et mammis, natibusque clunibusque:
 Et, ne singula persequi laborem,
 Tota te poteram, Chloë, carere.

*Valebam me abstinere & a
 tua facie, & collo, & ma-
 nibus, & cruribus, & mam-
 mis, & natibus, & clunibus;
 & ne defatigor referre singula
 membra: valebam, & Chloë,
 me abstinere a te integra.*

*Et vultu poteram.] Singula sua membra laudabat Chloë, ut amore Martialem accen-
 deret, at vero illam spernit Poëta, affirmans illa tota carere se posse.*

Ad Gallam astute negantem. LIV.

CUM dare non possim, quod poscis,
 Gallam, rogantem:
 Multo simplicius, Gallam, negare potes.

*O Gallam, cum nequeam dona-
 re quod petis a me poscente
 noctem; O Gallam, potes re-
 cusare multo apertius.*

*Quod poscis Gallam.] Poëta arguit astutiam Gallæ, quam cum ille noctem rogaret, pos-
 cebat illa multo plus quam præstare posset, sic ergo non simpliciter quidem, sed artifi-
 ciose recusabat Gallam.*

In Gelliam unguentis delibutam. LV.

QUOD quacumque venis, Cosmum mi-
 grare putamus,
 Et fluere excusso cinnama fusa vitro;

*Quod credimus Cosmum venire
 quacumque vadis, & vitro
 agitato lobi cinnama dispersa;*

Nolo

Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.

Sic puto posse meum, sic bene olere ca-
nem.

O Gellia, nolo tibi iucunda
sis enervis ineptiis. Credo
meum canem posse bene olere
hoc modo.

Cosmum.] Unguentarium, cujus mentio-
nem sæpe facit Poëta. Tot vero unguen-
tis delibuta erat Gellia, & tantus odor
spargebatur, quacumque iret, ut Cosmus
eum pharmacopolio illam sequi videretur.

Epig. 88. lib. 1.

Nolo peregrinis.] Unguentis externis,
sed naturali oris venustate bene oleas.

Sic puto.] Alii scis puto.

De cisterna Ravennate. LVI.

SIT cisterna mihi, quam vinea, malo Ra-
vennae:

Cum possim multo vendere pluris aquam.

Magis mihi placet habere ci-
sternam Ravenna, quam vi-
tem: cum possim vendere a-
quam multo pluris.

Sit cisterna.] Ravenna urbs in Italia ad mare Adriaticum, ubi erat penuria aquarum
potabilium, magna vero vini copia, arque adeo illic pluris aqua, quam vinum ven-
debatur.

De Caupone Ravennate. LVII.

CALLIDUS imposuit nuper mihi caupo
Ravennae:

Cum peterem mixtum, vendidit ille me-
rum.

Paucis ante diebus versutus
caupo me decepit Ravenna:
cum peterem mixtum, ille
vendidit merum.

Callidus imposuit.] Patet hoc epigramma ex præcedente: cum enim aqua Ravennae
carior esset vino, dilutum aqua vinum carius erat merum.

De villa Faustini ad Bassum. LVIII.

BAIANA nostri villa, Bassæ, Faustini

Non otiosis ordinata myrtetis,

Viduaque platano, tonsilique buxeto

Ingrata lati spatia detinet campi:

Sed rure vero, barbaroque lætatur.

Hic farta premitur angulo Ceres omni,

Et multa fragrat testa senibus autumnis.

Hic post Novembres, imminente jam bru-
ma,

Seras putator horridus refert uvas;

Truces in alta valle mugiunt tauri,

Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.

Vagatur omnis turba fordidæ cortis,

Argutus anser, gemmeique pavones,

Nomenque debet quæ rubentibus pennis,

Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,

O Bassæ, villa Baiana nostri
Faustini non composita steri-
libus myrtetis, & platano
calibe, & buxeto tonsili occu-
pat sterilia spatia agri amplæ:
sed gaudet rure vero, & ine-
leganti. Hic congestum fra-
gmentum coarcevat omni an-
gulo, & plures amphora bene
olens vino utroque. Hic post
Novembres, jam instante hie-
me, incalens vinitor reportat
uvas tardas; tauri truculenti
mugiant in profunda valle,
& vitulus inermi fronte ap-
petit prælium. Omnis turba
cortis rustica errat, anser ar-
gutus, & pavones gemmei,
& quæ habet nomen ab
alio rubris, & perdix color-
ata, & Numidica guttata.

Et impiorum phasiana Colchorum.
 Rhodias superbi foeminas premunt Galli.
 Sonantque turres plausibus columbarum.
 Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur,
 Avidi sequuntur villicæ finum porci,
 Matremque plenam mollis agnus expectat.
 Cingunt serenum lactei focum vernæ,
 Et larga festos lucet ad Lares sylva.
 Non segnis albo pallet otio caupo:
 Nec perdit oleum lubricus palæstrita:
 Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
 Tremulave caprum linea trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares facilis hortus umbellas,
 Et pædagogus non jubente lascivi
 Parere gaudent villico capillati,
 Et delicatus opere fruitur eunuchus:
 Nec venit inanis rusticus saluator.
 Fert ille ceris cana cum suis mella,
 Metamque lactis Sassinat de sylva.
 Somnulosos ille porrigit glires,
 Hic vagientem matris hispidæ foetum,
 Alius coactos non amare capones.
 Et dona matrum vimineo ferunt texto
 Grandes proborum virgines colonorum.
 Facto vocatur lætus opere vicinus,
 Nec avara servat crastinas dapes mensa,
 Vescuntur omnes, ebrioque non novit
 Satur minister invidere convivæ.
 At tu sub urbe possides famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis meras laurus,
 Furemque Priapo non timente securus,
 Et vinitorem farre pascis urbano.
 Pictamque portas otiosus ad villam
 Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
 Rus hoc vocari debet, an domus longe?

Et phasiana impiorum Colchorum. Galli superbi compriment foeminas Rhodias, & turres resonant plausibus columbarum. Palumbus ingemunt, et ex hac parte, ex illa turtur cereus. Porci cupidi sectantur gremium villicæ, atque agnus tener præstolatæ matri abundanti lacte. Servuli candidi circumdant caminum lucidum, & ligna copiosa splendent ad Lares solennes. Non otiosus caupo exalboscit pallida inertia: nec lubricus palæstrita amittit oleum: at tendit plagas fallaces cupidus turdis, vel filo tremente trahit piscem captum, aut reportat damam implicitam plagis. Hortus facilis præbet umbras amanas, nec imperante præceptore lascivus capillatus latensur obsequi villico, & mollis eunuchus vacat labori: nec accedit aggressus saluator vacuis manibus. Ille portat cana mella cum suis ceris, & metam lactis de sylva Sassinat. Ille offert somnulosos glires, hic vagientem partum matris villosa, alius capones coactos non amare. Atque adulta puella bonorum colonorum canistro portant munera matrum. Peracto labore hilaris vicinus invitatur, nec avara mensa servat cibos in crastinum convivium, cuncti epulantur, & saturatus servus nescit invidere semmento conviva. At tu sub urbe possides famem elegantem, atque ab alta turre spectas tantum lauros, & tunc es Priapo non metuento forem, atque alis vinitorem frumento allato ex urbe, atque ad villam pictam feriatas fers olus, ova, pullos,

poma, caseum, mustum. Hoc ne rus debet appellari, an domus procul?

Baiana villa.] Baia prope Neapolim erat villa Faustini, quam a fructuum abundantia commendat Marcialis, rus vero Baia vituperat a sterilitate, epig. 47. supra.

Platano vidua.] id est sterili, metaphora ducta a viduis foeminis quæ liberos non pariunt.

Tomili bursæ.] Myrtum & buxum

sunt loca myrtis & buxis sterilibus frequentia: buxus vero in varias, ut nunc, animalium & aliarum rerum figuras condebat.

Sed rursus vero barbaroque.] hoc est fertili, nec arboribus sibi invicem respondentibus ornato.

Ceres.] Cereum frumenti Deam pro frumento ipso posuit.

Senibus autumnis.] Vinum intellige a multis annis reconditum; autumnum usurpat pro fructibus autumnii, & quidem precipuis, vino nimirum.

Seras putator.] Uvas duracinas tarde maturescentes intellige, de quibus epig. 44. lib. 1. & epig. 22. lib. 13.

Inermi fronte.] sine cornibus. Idem de hœdo dicit Horatius ode 13. lib. 3. carm.

cui frons turgida cornibus

Primis, & Venerem & prœlia destinat Frustra.

Arguius anser.] hoc est strepens. Virgilius ecloga 9.

sed argutus inter strepere anser olores.

Gemmaeque pavones.] Pavonum cauda gemmis varii coloris ornata videtur.

Nomenque debet.] Phœnicopterum intellige sic dictum ab alis rubris, epig. 71. lib. 13.

Dat mihi penna rubens nomen.

Numidicaque gustata.] hoc est gallinæ Africanæ, quarum plumæ maculis veluti guttis distinctæ, epig. 73. lib. 13.

Phasiana.] avis nota sic dicta a Phasi Colchidis fluvio. Colchorum autem impiorum dixit propter scelus Medæ.

Rhodiæ.] Gallinæ intellige aliis pretiosiores.

Cereus turtur.] a pinguedine quæ pallidum colorem cereæ similem efficit. Alii colorem illum cereum ad plumas referunt.

Villicæ summæ.] in quæ villicæ fert pastum. Legunt alii *sonum*: Suculi enim villicæ vocem eos ad pastum vocantis agnoscunt, & sequuntur.

Ad Laves.] deos domesticos qui ad focum colebantur. Epig. 30. lib. 1.

Nep segnis alio.] Caupo exercebatur aucupio & piscatu: in villa viatorum gratia constuebatur caupo.

Nec perdit oleum.] Ungebantur oleo, qui in palæstra erant luctaturi: hic palæstrita cum rure non luctaretur, oleo non utebatur, sed venatione & aucupio se exercebat ut caupo. Oleum vero & operam perdere dicitur, qui male tempus insumit; hoc loquæ signat Rœra, nec palæstritam nec

cauponem fuisse otiosos.

Facilis hortus.] qui facile, & nullo fero labore colitur, rure enim vero & barbaro lœratur illa villa.

Exerces umbellæ.] hoc est præbet umbras. Alii legunt *exerces urbanos*, hoc est, occupat eos qui ex urbe in villam venerunt. Alii legunt *exerces ancillas*, ut ostendat Poëta totam Faustini familiam vacare alicui operi. Judicet lector.

Capillati.] Pueri scilicet comam alentes, qui domino in deliciis erant, uni pædago parebant, alios servos disceris lacebabant. Laudat Poëta hanc villam ubi lascivi illi pueri, non cogente pædago, ultro obtemperabant villico: vel intellige filios ipsius villici, cui sua sponte obtemperabant.

Nec venit inanis.] sed affert munera, quæ sequuntur.

Metamque lactis.] caseum intellige, ut epig. 44. lib. 1.

Sassinate de sylva] Baiis vicina, ut videtur. Legunt alii *Sarsinate*. Sarsina vero Umbræ urbs, Plauti patria: sed longe distat a Baiis. Videat lector.

Matris hispida fetum.] hoc est hœdillum, qui vagitu suo matrem abesse queritur.

Coactos non amare.] quia sunt castrati.

Et dona matrum.] Agricolæ filiarum matribus suis afferunt munera. Legunt alii *& ova vestram*, hoc est gallinarum. Epig. 30. lib. 7.

Rauca cortis aves, & ova matrum. Sator minister.] Cum enim in crastinum convivium non serventur cibi, satorum servi nec invident convivis, quod secus fit in urbe.

Possides famem mandam.] Jam alloquitur Bassum, cujus amena quidem aris villa, sed sterilis.

Meras lœtus.] ex quibus nullus fructus percipitur.

Præpo non timent.] hortorum custode, qui fures quidem non metuebat, cum illic nulli essent fructus.

Pittamque.] sterilem, sed visu amœnam, qualis in tabella exprimi solet, epig. 47. supra.

De satore, & fullo munerariis. LIX.

SUTOR cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus.

Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi, caupo, dabis?

O postea Bononia, sutor cerdo tibi exhibuit spectaculum: fullo exhibuit Mutinæ: O caupo, nunc exhibebis?

Sutor cerdo.] Indignatur Poëta, quod vilissimi etiam homines edant munera gla-

diatoria, cum id olim nonnisi clarioribus viris liceret. Est autem cerdo is qui ex qua-

quacunq; arre lucrum facit, unde futor strina, &c. Bononia vero & Mutina, hodie cerdo qui ex furrina, cerdo tonsor ex ten- Bologna & Modena, epig. 16. supra.

In Ponticum,

non eosdem tibi & convivis cibos apponentem. LX.

CUM vocor ad cœnam, non jam venalis, ut ante:

Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?

Ostrea tu fumis stagno saturata Lucrino:

Sugitur inciso mytilus ore mihi.

Sunt tibi boleti: fungos ego fumo suillos.

Res tibi cum rhombo est: at mihi cum sparulo.

Aureus immodicis turtur te clunibus implet:

Ponitur in cavea mortua pica mihi.

Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?

Sportula quod non est, profit: edamus idem.

Cum invitor ad cenam, non jam venalis ut prius; quare non tibi cibi mihi apponentur qui tibi? Tu accipis ostrea unita in lacu Lucrino: ego fugo mytilum ore scisso. Tu habes boletos; ego accipio fungos porcinos. Tu fumis rhombum, ego vero sparlum. Aureus turtur te saturat clunibus latis: pica mortua in cavea apponitur mihi. O Pontice, cum tecum cenem, quare cœno sine te? Proficiat mihi, sublata esse sportulam: comedamus idem.

Non jam venalis.] Alii non tam. De sportulis sublatis, & cœna recta a Domitiano revocata vide epig. 7. supra, edito Domitiani fraudem fieri conqueritur Martialis, cum Ponticus rectam quidem cœnam daret, sed non meliorem sportula.

Stagno saturata.] Ostreis optimi saporis abundabat lacus Lucrinus in Campania hodie Lago Licola vel mare morto.

Sugitur inciso.] Ego vero, inquit Poëta, mytilum fugo, sed illius testa tam dura est, ut mihi sugenti labra scindat. Legunt alii sumitur.

Sumo suillos.] Boleti optimi sunt saporis,

fungos vero per contemptum suillos vocat.

Cum rhombo.] Qui piscis est exquisitus, sparulus autem vilissimus.

Aureus.] Alii ceruus ut epig. 58. supra, aureum vocat a colore pinguedinis.

In cavea mortua pica.] Cavea hic significat septum in quo aves & bestię includuntur: alias locus est ubi populus sedens ludos spectabat.

Cum sine te.] Tecum, sine te, cœno, quia non eosdem cibos comedimus.

Sportula quod non est.] Sublata a Domitiano.

In Cinnam extenuantem suas postulationes. LXI.

ESSE nihil dicis, quidquid petis improbe Cinna,

Si nil Cinna petis, nil tibi Cinna nego.

O Cinna nequam, ais nihil esse quicquid postulas: & Cinna, si nihil postulas, nihil recuso tibi, & Cinna.

Esse nihil.] Sic lepide omnia importuno Cinnæ negat Poëta.

In Quinctum, non ex impensis sed ex liberalitate magnum animum existimari docet. LXII.

CENTENIS quod emis pueros, & sæpe ducentis:

Quod sub rege Numa condita vina bibis:

Quod mercaris servos centenis, & sæpe ducentis, quod potas vina & condita sub rege Numa: Quod

Quod constat decies tibi non speciosa supellex:

Libra quod argenti millia quinque rapit:

Aurea quod fundi pretio carruca paratur:

Quod pluris nulli est, quam domus emta tibi;

Hæc animo magno credis te, Quincte, parare?

Falleris: hæc animus, Quincte, pusillus emit.

quod emis decies supellectilem non pulchram: quod libra argenti constat quinque millibus: quod aureus currus emitur pretio fundi: quod nemo plaris mercatus est ades quam tu: O Quincte, putasne te hac emere animo magno? Allucinaris, ô Quincte, abiectus animus hac mercatur.

Centenis.] Millibus festeritum.

Sub rege Numa.] Hyperbolicus significat vinum vetustissimum.

Non speciosa.] Alii non spatiosa, id est, quæ non occuparet multum spatii: sed speciosa esset, ita ut una argenti libra assidue calata quinque millibus constaret.

Aurea carruca.] Currum inauratum intellige, qui tanti constaret quanti fundus.

Quod pluris nulli est.] Alii quod plaris multa est. Videtur hæc lectio melior: quæ enim pretio carrucæ, eadem pretio mulæ accommodatur hyperbole.

Hæc animus.] Qui tantas impensas facit in rebus tam pusillis, non magno sed pusillo est animo: habendus autem magnanimus ille, qui pecuniam pauperibus amicis largitur.

In Cotilum effoeminatum. LXIII.

COTILE, bellus homo es, dicunt hoc, Cotile, multi,

Audio: sed quid sit, dic mihi, bellus homo?

Bellus homo est flexo qui digerit ordine crines:

Balsamâ qui semper, cinnama semper olet: Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat:

Qui movet in varios brachia volsa modos: Inter foemineas tota qui luce cathedras

Desidet, atque aliqua semper in aure sonat:

Qui legit hinc, illinc missas, scribitque tabellas:

Pallia vicini qui refugit cubiti:

Qui scit, quam quis amet, qui per convivia currit:

Hirpini veteres qui bene novit avos.

Quid narras? hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus?

Res petricosa est, Cotile, bellus homo.

O Cotile, homo es bellus: ô Cotile, multi id loquuntur, audio: at doco me, quid sit homo bellus? bellus homo est, qui ordine distinguit capillos flexos: qui perpetuo fragrat balsamis, perpetuo cinnamisi: qui susurrat cantilenas Aegyptias & Gaditanas: qui versa depilata brachia in diversos modos: qui die integro torpet inter sellas mulierum, & perpetuo susurrat in aure alienius: qui legit tabellas missas hinc & illinc, & scribit: qui vitat pallia propinqui cubiti: qui movet, quam quis deperat, qui curris per convivia: qui velle temet avos antiquos Hirpini. Quid ais? hoc est, ô Cotile, hoc est homo bellus? O Cotile, homo bellus res est petricosa.

Cotile, bellus homo.] Docet Poëta bellum hominem mollem & effoeminatum esse. Cotilus vero se bellum prædicabat, ratus bellum referri tantum ad corporis formam, non ad mores.

Flexo qui.] Alii flexos. Ex persona Cotili hominem bellum definit Poëta.

Balsamâ qui.] Effoeminatorum est semper unguentis alienis bene olere.

Cantica qui Nili.] Nilus fluvius Aegypti quem.

quem usurpat pro Ægypto: Cantilenæ vero Ægyptiæ, & Gaditanæ choreis atque impudicis motibus accommodatæ: Gaditani populi Hispaniæ hodie Cadis, epig. 42. versu 12. & epig. 62. lib. 1.

Brachia valsa.] Alii *valsa*. Vide epig. 29. lib. 2.

Scribiteque tabellas.] amatorias nempe.

Pallia vicini.] Ne proxime sedens, aut in convivio accumbens, inquinet vestes ejus elegantiores. Vide epig. 41. lib. 2. versu 10.

Hirpini veteres.] Hirpinus equus nobilis

multas in circo palmas reulerat, cujus meminit Juvenalis sat. 8. versu 61. Bellus itaque homo amat circum, & equos viatores, quorum stemma studiose recenset.

Quid narras.] Belli hominis definitionem miratur Poëta.

Res petricosa.] id est salebris & petris impedita: metaphorizans loquitur. Legunt alii *pertriosa* est. Trica est impedimentum tenue quidem, sed molestum: hoc est, bellus homo levioribus in rebus totus est occupatus.

Ad Cassianum de Canio Poëta. LXIV.

SIRENAS hilarem navigantium poenam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Ulysses dicitur reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquisset.

Fraudulentus Ulysses fertur deseruisse Sirenas, suave exitum navigantium, & jucundam interitum, & suam lætitiā, quas auditas olim nullus relinquebat. Non miror, ô Cassiane: id mirarer, si deseruisset Canium fabulantem.

Sirenas hilarem.] Nota Sirenium fabula, quæ litus Siculum incolentes suavitæ cantus nautas præternavigantes in naufragium pellicere solebant: unde Poëta illas vocat

hilarem navigantium poenam.

Legunt alii, *hilares navigantium moras.*

Fallax Ulysses.] Ut Sirenas fugeret, navis malo alligari se iussit. Homerus Odys. 10.

Si fabulantem Canium.] Fuit ille Poëta Gaditanus, de quo epig. 62. & 70. lib. 1. qui lascivis suis & ridiculis versibus vel ipsū Ulyssē morari potuisset.

Ad Diadumenum,

cujus oscula suaviter olere dicit. LXV.

QUOD spirat tenera malum mordente
puella:

Quod de Corycio quæ venit aura croco:

Vinea quod primis floret cum cana racemis:

Gramina quod redolent, quæ modo carpuit
ovis:

Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita,

Pallidus Eoo thure quod ignis olet:

Gleba quod æstivo leviter cum spargitur imbre:

Quod madidas nardo sparsa corona comas:
Hoc tua, sæve puer Diadumene, basia fragrant.

Quid, si tota dares illa sine invidia?

Quod redolet pomum mordente tenera virgine: quod aura, quam exhalat Corycicus crocus: quod vitis cum floret aëra primis ovīs: quod spirant gramina, quæ paulo ante delibavit ovis: quod fragrat myrtus, quod messor Arabs, quod cistitra attrectata, quod spirat pallida flamma ab Orientis thure: quod cæpes cum tenuiter perfunditur æstiva pluvia: quod corona ejus coma sunt perfusa nardo; ô Diadumene puer acerbe, id spirant tua oscula. Quid si libares illa integra sine malevolentia?

Quod de Corycio.] Corycus mons Ciliciæ, qui bene olenti croco abundabat, epig. 3. lib. Spect. epig. 39. lib. 9. epig. 9. lib. 11.

Ovis.] Alii *api*, quæ suavissimi odoris herbas fugit, quibus odorem mellis inspirat, & brevi contactu vim sui relinquit, teste Quintiliano declam. 13.

Quod messor Arabs.] In Arabia felici fiebat messis herbarum bene olentium, unde messores gratissimum spirabant odorem.

Quod succina.] Tritum manibus electrum bene olet. Lib. 5. epig. 38.

Pallidus Eo.] Igneus color immisso thure fit pallidus.

Sparsa corona.] Hellenismus est pro sparsis comis: comæ vero hic sumuntur pro ramusculis florum ex quibus componitur corona.

Diademene.] Juvenem quendam egregiæ formæ intellige: hæc de puella convenientius dixisset Poëta.

Sine invidia.] id est sine repugnantia, sed libenti animo.

In Marcum Antonium, de Ciceronis homicidio. LXVI.

PAR scelus admisit Phariis Antonius armis :
Abscidit vultus ensis uterque sacros.

Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos :

Hoc tibi Roma caput, cum loquereris, erat.

Antonî tamen est pejor, quam causâ Photini :

Hic facinus domino præstitit, ille sibi.

Antonius fecit flagitium simile armis Egyptiæ, uterque gladius amputavit sacra capita. O Roma, tu habebas illud caput cum hilaris reportares triumphos laureatos; hoc autem cum verba faceres. Nihilominus Antonii ratio deterior est quam Photini: hic

admisit scelus domino, ille sibi.

Par scelus.] Antonius triumvir Ciceronem interfici iussit, cujus facinus confert Poëta cum scelere Photini Egyptii, qui Pompeium magnum interficiendum Ptolemæo iussit. Vide epig. 70. lib. 5.

Abscidit vultus.] Alii *abscidit hem vultus*.

Illud laurigeros.] Pompeio duce triumphavit Roma, & Cicerone Oratore diser-

ta habita est.

Hic facinus domino.] Photinus in gratiam Cæsaris regi Ptolemæo suavit ut Pompeium interfici juberet, Ciceronem vero occidi iussit Antonius, ut animi sui crudelitatem expleret: ergo gravius est Antonii scelus, quam Photini. Pompeii & Ciceronis historia passim obvia est.

De pigris nautis. LXVII.

CESSATIS pueri, nihilque môtis
Vatreno, Eridanoque pigriores.

Quorum per vada tarda navigantes,

Lentos figitis ad Celeuma remos.

Jam prono Phaëtonte sudat Æthon,

Exarlitque dies, & hora lassos

Interjungit equos meridiana.

At vos tam placidas vagi per undas

Tuta luditis otium carina.

Non nautas puto vos, sed Argonautas.

O Pueri, conquiescitis, nihilque progressi estis: segmiores Vatreno, atque Eridano per vada quorum tarda navigantes figitis remos lentos ad Celeuma. Æthon sudat inclinato jam Phaëtonte, & dies inflammatus est, & meridies solvit equos defatigatos. Sed vos incerti per aquas adeo tranquillas abutimini otio in nave secunda. Ego non existimo vos nautas, ac Argonautas.

Nihilque môtis.] Legunt alii *nostris*, alii *postis*.

Vatreno.] Vatrenus amnis apud Plinium, qui forum Cornelii, hodie *Imola*, alluit.

Leander eum *Santerno* hodie vocat: Vatrenus est apud Martialem, inquit Ortelius citans hoc epigramma: Vatrenus, & Vaternus promiscue dicit Ferrarius. Poëta ait

sic hos nautas tardius navigare, quam la-
berentur isti amnes, quorum cursus erat
lentissimus. Illuc vero lecesserat Martialis,
ut ipse testatur epig. 1. & 4. supra. Le-
gunt alii *Veterno refinaque*. Alii *Veterno*,
remoraque. Per hos amnes forte navigabat
Poëta. Cluverius in Italia antiqua lib. 1.
cap. 35. restituit hunc versum, & cujus le-
ctionem secuti sumus: Vatreum enim len-
tissime fluere affirmat, ut & Padum quem
Vatreum auctum proprie Eridanum vocari
existimat. Alii legunt *Vaterno*, *Sapigne pi-
griores*. Sapis autem fluvius est Æmilie ex
monte Appennino supra Sardiniam oriens,
&c. Ferrarius.

Lentos figitis. Alii *singitis*. *Celemma* sit a

ναλῶν jubeo: est autem horramentum quo
remiges ad navigandum incitantur.

Æthon.] Equus solis defatigatus sole
jam vergente ad occasum.

Interjungit equos.] hoc est, solvit a jugo
quietis causâ. De hoc verbo dictum epig.
6. lib. 2.

Tuta luditis.] hoc est abutimini otio,
velut portum jam ingressa navi & securâ:

Sed Argonautas.] Ludit in hoc verbo:
Argonautæ fuerunt heroës fortissimi Ja-
son, Theseus, Hercules, & alii; hi vero
pueri erant Argonautæ, hoc est, nautæ
inertes & desidiosi, composito nomine ab
ἄργος piger, & nauta.

Ad matronam pudicam,
ne sequentia epigrammata legat. LXVIII.

HUc est usque tibi scriptus matrona, li-
bellus.

Cui sint scripta rogas interiora? mihi.
Gymnasium, thermæ, stadium est hac par-
te; recede.

Exuimur: nudos parce videre viros.
Hinc jam deposito post vina, rosasque pu-
dore,

Quid dicat nescit faucia Terpsichore.
Schemate non dubio, sed aperte nominat il-
lam,

Quam recipit sexto mense superba Venus:
Cultodem medio statuit quam villicus horto;
Opposita spectat quam proba virgo manu.
Si bene te novi, longum jam lasa libellum
Ponebas: totum nunc studiosa leges.

O Matrona, hactenus composi-
tus est liber pro te. Queris
ne pro quo composita sint sub-
sequentia? pro me. Hac parte
gymnasium est, thermæ, sta-
dium; abi. Denudamur: fuge
conspicuum nudorum virorum.
Inde abjecta jam verecundia,
post meram & rosas ebria
Terpsichore ignorat quid prose-
rat. Figura non ambigua, sed
plane nuncupat illam, quam
sexto mense excipit Venus ar-
rogans: quam custodem ponit
villicus in medio horto: quam
abjecta manu aspiciat casta puel-
la. Si bene te novi, jam de-
fatigata abricebas longum li-
brum: nunc cupida evolvit
integrum.

Interiora.] id est subsequencia; ducta me-
taphora a domo cujus interiores partes di-
cuntur, quæ a primo limine sunt remotio-
res: dicit autem Poëta hujus libri epigram-
mata hucusque scripta esse matronis pudici-
s: quæ vero subsequuntur lasciva pro-
fus, & castis auribus aliena.

Gymnasium, thermæ.] In iis locis viri
denudabantur.

Hæc parte.] Alii *ex parte*.

Videre viros.] Alii *mares*.

Sancia Terpsichore.] Musam hanc nomi-
navit, quia præest choreis & voluptatibus,

quibus deinceps indulget Poëta.

Quam recipit sexto.] Intelligit Priapum,
quem mense sextili, hoc est Augusto, qui
sextus est a mense Martio, a quo annum
incipiebant veteres, matronæ terebant ad
Veneris templum, atque illum in illius
sinu deponebant.

Custodem medio.] Notum est Priapum cu-
rodire hortos.

Studiosa leges.] Res enim obscenæ ple-
rumque magis placent, quam honestæ.
Legunt alii *legis*.

Ad Cosconium poetam infulsam. LXIX.

OMNIA quod scribis castis epigrammata
verbis,

Inque tuis nulla est mentula carminibus;
Admiror: laudo: nihil est te sanctius uno:

At mea luxuria pagina nulla vacat.

Hæc igitur juvenes nequam, facilesque puel-
læ,

Hæc senior, sed quem torquet amica, le-
gat:

At tua, Cosconi, venerandaque, sanctaque
verba

A pueris debent, virginibusque legi.

*Admiror, probo, quod com-
ponis cunctis epigrammata pu-
dicis vocibus. . . . Ni-
hil castius est te uno: sed nul-
la mea pagina expers est libi-
dinis. Hæc ergo legant lascivi
adolescentes, & faciles vir-
gines, hæc evolvat senior, at
ille qui cruciatur ab amica:
sed, ô Cosconi, vocabula tua
colenda, & casta evolvenda
sunt a pueris & puellis.*

*At tua Cosconi.] De quo jam dictum | quam infusa, & sine acumine legenda a
epig. 77. lib. 2. quem laudat Martialis iro- | simplicibus, atque ab indoctis, quales sunt
nizans, cum dicat epigrammata ejus tan- | virgines & pueri.*

Ad Cervinum

adulterum repudiatæ suæ uxoris. LXX.

MOECHUS es Aufidiæ, qui vir, Cervi-
ne, fuisti.

Rivalis fuerat qui tuus, ille vir est.

Cur aliena placet tibi, quæ tua non placet
uxor?

Numquid securus non potes arrigere?

*O Cervine, qui fuisti maritus
Aufidia, adulter es illius.
Ille vero est maritus, qui fue-
rat tuus rivalis. Cur amas
alienam conjugem, quam non
amas tuam? . . .*

*Mœchus es Aufidia.] A Cervino per fa- | nus: vetita enim improbis magis placent,
stidium repudiata Aufidia, nupsit suo mœ- | quam licita. Legunt alii ad *Stavinum*.*

LXXI.

LXXII.

LXXIII.

In Gargilianum hominem impurum. LXXIV.

PSILOTHO faciem lævas, & dropace
calvam.

Nunquid tonforem, Gargiliane, times?
Quid facient unguēs? nam certe non potes il-

los

*Psilothro depilas vultum, &
calvam dropace. O Gargilia-
ne, metuisne tonforem? quid
fiet de unguibus? Nequis enim
refecare illos resina, nec lito*

Refi-

Refina, Veneto nec refecare luto.
 Define, si pudor est, miseram traducere cal-
 vam.
 Hoc fieri cunno, Gargiliane solet.

Veneto. Si verecundia est,
 omitta infelix vocare infanda
 calvam,

Faciem lavas.] Faciem depilas Philothro, quod erat unguentum evellendis pilis aptum, de quo Plinius lib. 24. cap. 9. *Amortua nigra sumen cum spuma argenti pari pondere a balneo illitum, psilothrum est.* Vide etiam cap. 1. lib. 23.

Et dropace.] Est etiam unguentum, quod pilis evellendis inservit, de quo epig. 65. lib. 10. Legunt alii *psilothro faciemque lavas.*

Nunquid tonsorem.] Poëta irridet Gargilianum, "qui pauper tonsorem timere non debuit ad exemplum Dionysii tyranni. Vel sic intellige: An adeo mollis es, & timidus, ut novaculam experiri nequeas,]

Quid facient ungues.] Veteres solebant non solum barbam, sed & refecandos ungues tonsoribus præbere: hoc est, saltem ad refecandos ungues ferro uti debes. Alii *quid faciem tingis?* minus bene.

Veneto nec.] Mixta aceto terra ex Cypro advehebatur, quam vocabant lutum Venetum, ex quo unguentum fiebat ad evellendos crines. Hæc ex interpretibus.

Traducere.] De hoc verbo dictum lib. Spekt. epig. 4.

Solet.] In ultimo versu. Alii *soles.* Sensus est: O Gargiliane, videris te componere ad fellandum, &c.

LXXV.

LXXVI.

In Baticum fastidiosum. LXXVII.

Nec nullus, nec te delectat, Bætice, turdus:

Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper;

Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ.

Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.

Capparin, & putri cepas alece nantes,

Et pulpam dubio de petasone voras.

Teque juvant gerres & pelle melandrya cana.

Refinata bibis vina, Falerna fugis.

Nescio quod stomachi vitium secretius esse

Suspikor: ut quid enim, Bætice, sapro-
 gis?

O Baticè, nec nullus, nec
 turdus tibi placet: nec lepus
 unquam, nec aper tibi jucu-
 dus est: nec liba tibi grata
 sunt, nec quadra placentæ
 divisa: nec Africa, nec Pha-
 sis tibi mittit volucres. Ligu-
 ris capparin, & cepas natan-
 tes putrida alece, & pulpam
 ancapitis petasonis. Es te de-
 lectans gerres, & melandrya
 pelle alba; potas vina olentia
 refinam, vespis Falerna. Sus-
 picor nescio quem occultiore
 esse morbum stomachi: nam,
 ô Baticè, quorsum comedis res
 putridas?

Nec nullus.] Irridet Baticum, quod fastidiat bonos cibos, appetat putridos, atque ex hoc conjicit poëta, illum esse rebus turpibus addictum, epig. 81. infra.

Nec secta quadra.] Dividebantur placentæ in partes quadratas, lib. 6. epig. 75. lib. 9. epig. 92.

Phasis.] Colchidos fluvijs unde phasiani mittebantur, ex Africa quoque gallinæ Numidicæ dictæ mittebantur. Epig. 38. supra.

Alece.] Alex vel halec, liquamen ex intestinis piscium; capparis vero gallico capre.

Incerto de petasone.] hoc est cujus media pars jam foetida est.

Gerres.] vilissimi pisces & odoris foetidi.

Melandrya.] pars thynni vilissima. Plinius lib. 9. cap. 15.

Saprofagis.] Alii græce scribunt *σάπρωγας*, hoc est, putrida edis.

Ad

Ad Paullinum meientem. LXXVIII.

MINXISTI currente semel, Paulline,
carina.

Meiere vis iterum? jam Palinurus eris.

*O Paulline, nave currente
minxisti: placet rursus me-
gere? Jam fies Palinurus.*

*Jam Palinurus.] Gubernator navis Aeneas
notus ex Virgilio, qui somno oppressus,
in mare lapsus periit. Poëta ludit in voce
Paullini & Palinuri, παῦλος significat rari-
sum, ὑπὸν vero meiere; ita ut Paullinus*

*rursus meiens evasurus sit Palinurus: sed
simul alludit ad Palinuri calum, cui simili-
lem Paullino imminere conjicit, si dum
magno impetu fertur navis, in aquam exo-
neraverit vesicam.*

LXXIX.

LXXX.

LXXXI.

In Zoilum

cujus mores in conviviiis describit. LXXXII.

CONVIVA quisquis Zoili potest esse,
Summoenianas cœnet inter uxores,
Curtaque Ledæ sobrius bibat testa.
Hoc esse levius, puriusque contendo.
Jacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitis trudit hinc & inde convivas,
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Stat exoletus, suggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuspidisque lentisci,
Et æstuanti tenue ventilat frigus
Supina prafino concubina flabello,
Fugatque muscas myrtea puer virga,
Percurrit agili corpus arte tractatrix,
Manumque doctam spargit omnibus mem-
bris.

Digiti crepantis signa novit eunuchus,
Et delicatæ sciscitator urinæ
Domini bibentis ebrium, regit penem:
At ille retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anserum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæstritis,
Et concubino turturum nates donat.
Ligurumque nobis saxa cum ministrentur.
Vel cocta fumis musta Massilianis,

*Quicumque potest convivari
cum Zoilo, cœnet inter ux-
ores Summoenianas, & siccus
potest mutilata lagena Ledæ.
Affirmo hoc esse levius & ca-
sius. Galbanatus recumbit in
lecto occupato: innixus ostro,
& pulvinis sericis ex hac & illa
parte cubitis propellit con-
vivas. Exoletus stans, & ruc-
tanti suppeditat diurnas rubras,
& cuspides lentisci; & supina
concubina viridi flabello exci-
tat sudanti auram tenuem, &
servus repellit muscas myrtea
virga. Tractatrix habili arte
perfricat corpus, & palpat
omnia membra manu perita.
Eunuchus nota sunt indicia di-
giti strepentis
Sed ille Zoilus a tergo con-
versus ad pueros stantes ad
pedes, inter canes lingentes
præcordia anserum distribuit
palæstritis glandulas apri, &
cum vina ex saxis Ligurum
porrigantur nobis, aut musta
cocta fumis Massilianis, pro-*

Opi-

Opimianum morionibus nectar
 Crystallinisque myrrhinisque propinat.
 Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
 Non erubescit murice aureo nobis
 Dividere mœchæ pauperis capillare.
 Septunce multo deinde perditus stertit:
 Nos accubamus, & silentium rhonchis
 Præstare iussi, nutibus propinamus;
 Hos Malchionis patimur improbi fastus,
 Nec vindicare, Rufe, possumus; fellat.

pinat scarris nectar Opimianum poculis & crystallinis, myrrhinis. Nec pudet ipsum delibutum ampullis Cosmianis unguentarii nobis partiri eum murice aureo capillare adultera egena. Postea stertit sepultus multo septunce: nos accubamus atque imperati facere silentium rhonchis, nutibus propinamus. Hanc ferimus superbiam impuri Malchionis, nec possumus ulcisci, ô Rufe

Summonianas uxores.] hoc est meretrices quæ eo in loco prostabant, qui Summoneum appellabatur. Epig. 35. lib. 1. & epig. 32. lib. 12.

Curquo Leda.] Meretricis obscenæ cuius calices mutilati: addidit sobrius ut turpitudinem auget, quæ in ebrio minor esset.

Galbanatus.] Galbanum genus est vestimenti delicatioris, albi & sublucidi, quod nullos habet pilos. Juven. sat. 2. versu 9.

Cerulea indutus scintillata, aut galbana rafa.

Vide epig. 97. lib. 1.

Occupato lecto.] hoc est, jacet in lecto quem totum occupabat solus.

Cabitis tradit.] Alii tradit, vel ut commodius recamberet, vel ne pretiosæ illius vestes inquinarentur.

Exoletus.] puerum intellige a deliciis sui domini.

Suggeritque.] Pinna in os immissa stomachum exonerare solebant helluones, ut constat ex Suetonio in Claudio cap. 3.

Rubentes.] Pennas Phœnicopteri forte intelligit, epig. 71. lib. 13.

Cuspideque lentiss.] Dentiscalpia, epig. 22. lib. 14.

Traslatrix.] In conviviis delectationis causa antiqui adhibebant scēminas vel matres, qui membra eorum perfricarent. Traslatioris meminit Seneca epist. 66. sub finem: *An potius optem, ut malacissandos*

articulos exoletis meis porrigam?

Digitis crepantis.] Digitorum crepitu matella poscebatur, ut etiam constat ex epig. 89. lib. 6. lib. 14. epig. 119.

Apri glandula.] pars est apri juxta cervicem delicata.

Palæstris.] Intellige servos palæstritas, ut supra epig. 57. Quid si intelligas cum Farnabio depilatores? sic enim eos Persius appellat sat. 4. versu 38.

Quinque palæstrita licet hæc plantaria vellam.

Ligurumque nobis saxa.] Dixit saxa pro vino tenui in saxosa Liguria nato.

Vel cocta famis.] Vina Massiliæ asperrima adulterabantur fumo, ut saporem mutarent, epig. 36. lib. 10.

Opimianum nectar.] de quo lib. 2. epig. 40.

Murice aureo.] Concha erat aurei coloris, vel inaurata, in qua unguentum servabatur, Horatius lib. 2. ode 7.

— *funde capacibus*

Unguenta de conchis.

Capillare vero est unguentum ad ungendo capillos. Sensus est, Nobis parce dividit unguenta Zoilus, quibus utuntur mœchæ vilissimæ.

Septunce multo.] hoc est multis cyathis, septunx capit septem uncias.

Malchionis.] hoc est effœminati, nomen fictum a *μαλάνης* molli.

Nec vindicare.] Etenim impuri hominis os valde timendum, epig. 23. lib. 2.

LXXXIII.

LXXXIV.

Ad maritum quem stultitiæ accusat. LXXXV.

QUIS tibi persuasit nares abscindere mœcho? *Quis tibi auctor fuit, ut amputares nares adultero? O ma-*

Non

Non hac peccatum est parte, marite,
tibi:
Stulte, quid egisti? nihil hinc tua perdidit uxor,
Cum sit salva sui mentula Deiphobi.

*rite, hac pars non te offendit.
O demens, quid fecisti? Hoc in
loco conjux tua nihil amisit,
cum sit incolumis . . .* fuit
Deiphobi.

Abscindere mæcho.] quem castrare debue-
rat. Vide epig. 83. lib. 2.

Sui Deiphobi.] Alludit Poëta, ut aiunt
interpretes, ad illum Virgilii locum 6.
Æneid. quo Deiphobus naribus obtruncis

describitur:

*Ora, manusque ambas, populataque tem-
pora raptis
Auribus, & truncas inhæsisse vulnere
nares.*

Ad castam matronam,
non esse suos versus mimis improbiore. LXXXVI.

NE legeres partem lascivi, casta, li-
belli,
Prædixi, & monui: tu tamen ecce legis,
Sed si Panniculum, si spectas, casta, Lati-
num,

*Prædixi, & præcepi, ne tu,
pudica, evolveres partem li-
bri impari: nihilominus ecce
evolvas. At si, pudica, as-
picias Panniculum & Latinnm,
hæc non sunt nequiora mimis.
Evolve.*

Non sunt hæc mimis improbiora: lege.

Prædixi.] supra epig. 68.

Sed si Panniculum.] Latinus & Pannicu-
lus mimi in comœdiis petulanter lascivie-

bant. De his epig. 5. lib. 1. & epig. 72.
lib. 2.

LXXXVII.

LXXXVIII.

Ad Phæbum vultu veluti nitentis. LXXXIX.

UT RE lactucis, & mollibus utere mal-
vis:
Nam faciem, durum, Phœbe, cacantis
habes.

*Same lactucas & malvas mol-
les; etenim, Phæbe, tibi vul-
tus est hominis exonerantis
ventrem difficulter.*

Ut ere lactucis.] Lactucæ & malvæ utiles
sunt ad solvendum ventrem.

Nam faciem.] Phœbi jam meminit epig.
87. lib. 1. Similis jocus est apud Suetonium

in Vespasiano cap. 20. *Statuerat fuit quadra-
ta, compactis firmisque membris, vultu veluti
nitentis, &c.*

De Galla libidinosa. sed avara. XC.

VULT, non vult dare, Galla, mihi: nec
dicere possum,
Quod vult, & non vult, quid sibi Galla
velit.

*Galla placet mihi concedere,
& non placet: nec possum di-
cere quæ sit mens Galle, cum
ipsi placeat, & non placeat.*

N. n. vult dare.] Lusus est in verbo dare, quod pecuniam donare, & sui copiam fa-
cere significat. Epig. 74. lib. 7.

De

*De Mifitio sene, qui loco pueri Achillæ castratus est
a sacerdotibus Cybeles. XCI.*

CUM peteret patriæ Mifitius arva Ra-
vennae,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achil-
las,
Insignis forma nequitiaque puer.
Hoc steriles sensere viri: qua parte cubaret,
Quærun: sed tacitos sensit & ille dolos.
Mentitur, credunt: somni post vina petun-
tur:
Continuo ferrum noxia turba rapit;
Exciduntque senem, spondæ qui parte jace-
bat,
Namque puer pluteo vindice tutus erat.
Suppositam, fama est, quondam pro virgine
cervam,
At nunc pro cervo mentula supposita est.

*Cum Mifitius iret in agros
Ravenna sua patria, se com-
item dedit: castrato gregi Cy-
beles. Achilles fugitivus herp
puer & pulchritudine & inf-
civis claris comitabatur hunc.
Homines castrati id intellexe-
rant; rogant qua parte cu-
bilis decumberet: at ille quo-
quo intellexit fraudes latentes.
Mentitur, adhibent fi-
dem, a cana eunt cubitum:
multitudo improba statim ar-
ripit ferrum, & exsecans se-
nem, qui decumberet ex parte
spondæ: etenim puer erat se-
carius pluteo vindice. Cervæ
fertur fuisse olim subjecta pro
puella, sed nunc subjecta
est . . . pro cervo.*

*Arva Ravenna.] Ravenna urbs Italix,
de qua supra epig. 56.*

*Fugitivum Achilles.] qui a suo domino
fugerat, & Mifitium senem sequebatur.
Achilles iterum mentionem fecit, epig. 56.
lib. 7.*

*Continuo ferrum.] Posuit ferrum pro Sa-
mia testa, seu cultro ex terra Samia quo
Sacerdotes illi exsecabant mares, epig. 81.
supra, epig. 45. lib. 2.*

*Namque puer pluteo.] Lecti duo erant
lætera, exterius spondæ vocabatur, inter-
ius vero versus parietem pluteus diceba-
tur. Achilles vero Gallis dixerat parte
spondæ cubitum se, cum in pluteo es-*

*set dormiturus tutus ab illorum injuria.
Semiviro Cybeles.] castratos Cybeles Sa-
cerdotes intellige.*

*Pro virgine cervæ.] Notæ est historia Iphi-
geniæ, quam in Aulide immolare pater
Agamemnon parabat, cum a Diana fuisset
rapta; & ejus loco cervæ supposita, quam
Græci duces pro Iphigenia immolavunt.
Ovid. lib. 12. Metam.*

*Supposita fertur mutasse Mycenida cervæ.
Pro cervo.] Servos antiqui appellaverunt
cervos. Festus in voce servorum dies. Alii
legunt pro puero. Sed prior lectio videtur
melior, propter similitudinem cum præce-
denti versu.*

XCII.

In Vetustinam

decrepitam adhuc libidinosam. XCIII.

CUM tibi trecenti consules Vetustina,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiores cum geras stola frontem,
Et araneorum cassibus pares mammas:

*O Vetustina, cum nata sis
trecentos annos, & habeas
tres grines, & quatuor den-
tes, pectus cicadæ, & cruscu-
lum formicæ: cum tibi sit
vultus rugosior stola, & mam-
mæ similes retibus araneorum:
Cum*

Cum comparata rictibus tuis ora
 Niliacus habeat crocodilus angusta,
 Meliusque ranæ garriant Ravennates,
 Et Adriaticus dulcius culex canter,
 Videasque quantum noctuæ vident mane,
 Et illud oleas, quod viri capellarum.
 Et anatis habeas uropygium macræ,
 Senemque Cynicum vincat offeus cunnus:
 Cum te lucerna balneator extincta
 Admittat inter bustuarias mœchas:
 Cum bruma menssem sit tibi per Augustum,
 Regelare nec te pestilentia possit:
 Gaudes ducentas nupturire post mortes,
 Virumque demens cineribus tuis quæris
 Prurire. quid farrire si velit faxum?
 Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
 Philomelus aviam, quam vocaverat nuper?
 Quod si cadaver exigis tuum scalpi;
 Sternatur a Coricle clinico lectus,
 Thalassionem qui tuum dicet solus,
 Ustorque tædas præferat novæ nuptæ:
 Intrare in istum sola fax potest cunnum.

cum ora crocodilo Niliaco arctius
 sint collata tuis rictibus, &
 rano Ravennates dulcius can-
 nant, atque Adriaticus culex
 edas cantus suavior, & vi-
 deas quantum noctuæ vident
 mane, atque illud oleas quod
 viri capellarum; & tibi sit
 uropygium macilentæ ana-
 tis . . . cum balneator
 extinctus luminibus te intromit-
 tat inter scorta bustuaria:
 cum frigeas mense Augusto,
 nec pestis valeat solvere tuam
 glaciem: dalecarum appetere
 nuptias post interitum ducento-
 rum maritorum, atque in-
 sana quaris maritum prurien-
 tem tuis cineribus. Quid si
 cupiat farrire saxum? Quis te
 appellabit conjugem, qui uxorem,
 quam nuper aviam ap-
 pellaverat Philomelus? Quod
 si optas mortuum tuum corpus
 scalpi, lectus sternatur a Cori-
 cle clinico, qui solus canet tuum
 Thalassionem, atque ustor præ-
 ferat tædas tibi novæ nuptæ:
 sola fax potest ingredi . .

Cum tibi.] Hyperbolicus significat Poëta
 Vetustinam esse decrepitam, & habere tre-
 centos annos, aut saltem centum quinquaginta,
 cum singulis annis duo consules
 crearentur. Alii *Vetustilla*.

Crusculumque.] Alii *crus colorque*.

Rane Ravennates.] De Ravenna supra
 epig. 56.

Culex Adriaticus.] hoc est, culex ad lito-
 ra maris Adriatici. Alii *Adrianus*, in Adria
 scilicet, quæ Romanorum colonia in Pi-
 ceno. Plinius lib. 3. cap. 13.

Viri capellarnm.] Periphrasis hircorum,
 qui grave olent.

Uropygium.] Alii *eropygium*: est extremitas
 illa vertebræ podici proxima, gallice *le
 croupion*.

Extincta lucerna.] ne scilicet illa vetula
 dignosci possit.

Inter bustuarias.] Extra urbem ad monu-
 menta prostabant scortâ vilissima, de qui-
 bus supra lib. 1. epig. 35.

Gaudes ducentos.] Alii *audes*, & pro nup-
 turire legunt *nuptum ire*. Ducentas post mor-
 tes est hyperbole.]

Quid farrire.] hoc est, te faxeam exer-
 cere. Farrire proprie est sarculis fodere,
 cum nempe a noxiis herbis leviter scalpen-
 do purgantur fegetes.

Sternatur.] Vulgata lectio,

Sternatur Acorido tridinio lectus.

Hic versus emendatus est a Scaligero Auso-
 niarum lectionum lib. 2. cap. 4. Quid sit *cli-
 nicus* supra dictum est epig. 31. lib. 1. Est
 medicus & vespillo.

Thalassionem.] carmen nuptiale, de quo
 supra lib. 1. epig. 36.

Ustorque.] Uitores sunt ii qui rogam ex-
 truant, in quo mortui cremantur.

Tædas præferat.] Solebant veteres tædas
 præferre novis nuptis: dicit Poëta tædas
 Vetustinæ esse præferendas ab ustore, aut
 potius faces quibus rogos incendatur.

In Rufum avarum. XCIV.

Esse negas coctum leporem, poscisque
 flagella:

O Rufe, dicis non esse co-
 ctum leporem, & petis virgas:

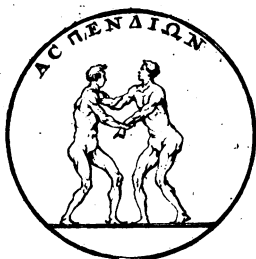
Mavis,

IV Lib. 31 epigr. 7 vers.
Melpomene] Quæ, ut & Polyhymnia ac
 Calliope, in *Denariis* Pomponiorum, apud
Patini Fulo. Ursinum.

IV Lib. 11 epigr. 4 vers.
Pharia conjugis] Cleopatraz reginz; cu-
 jus vultum exhibent *Numi* rariores.

IV Lib. 55 epigr. 7 vers.
Palæstras] In quibus præsertim lucta-
 tores, & quidem nudi; sicuti in *Aspen-*
diorum Numo.

IV Lib. 47 epigr. 1 vers.
Phæron] Cujus deplorandum interitum
 exprimit *Numisma* Græcum apud *Chomium*,
de Relig. Vet. Rom. Edit. Galli. 196. pag.

IV Lib. 45 epigr. 8 vers.
Coma] Apollo & Bicchus in *Num. Græ-*
cis Latinisque eleganter capillati.

IV Lib. 54 epigr. 1 vers.
Quercus] Certaminum coronam quer-
 ceam spectamus in *Damascenorum Num.*

Mavis, Ruse, coquum scindere, quam mavis scindere coquum, quam leporem.
leporem.

Esse negas. Rufum quendam avarum irridet Poëta, qui fingebar, crudum esse leporem, ne illum scinderet. Similis jocus est in Nævium supra epig. 13.

In Nævolum inurbanum. XCV.

NUNQUAM dicis ave, sed reddis, Nævole, semper.

Quod prior & Curius dicere sæpe solet.
Cur hoc expectas a me? rogo, Nævole, dicas:

Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.

Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.

Ore legor multo, notumque per oppida nomen

Non expectato dat mihi fama rogo,
Est & in hoc aliquid, vidit me Roma tribunum,

Et sedeo qua te fuscitat Oceanus.

Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.

Sed prædicaris: sed pulchre, Nævole, cæves.
Jam jam sic prior es, Nævole. vincis. ave.

O Nævole, nunquam dicis ave, at semper reddis quod Curius & quidem prior sæpe solet dicere. Quare expectas hoc a me? Quasi, ò Nævole, dicas: etenim, ò Nævole, nec melior, nec prior es. Ego præbatus ab utroque Cæsare accepti mercedem, & mihi concessum est jus paternum trium liberorum. Libri mei leguntur a multis, ante obitum fama mihi tribuit nomen celebratum per urbes. Est & aliquis honos in hoc: Roma me spectavit tribunum, atque in eo loco sedeo unde te amovet Oceanus: Opimor te non habere, tot servos, quot civitate donavit Cæsar in meam gratiam. Jam vero ita antecellis, ò Nævole, superas. Ave.

Sed reddis. Superbum quendam Nævolum increpat, qui illum nunquam prior salutabat; inferioris erat salutem dicere, redere vero superioris.

Quod prior & Curius. Quem virum gravissimum ponit Poëta pro quovis nobili viro. Legunt alii. *Quod prior & curvus*, Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 4. Corvi salutatoris meminit.

Cæsar uterque. Titum & Domitianum intellige.

Natorumque dedit. De illo trium liberorum jure dictum epig. 91. lib. 2.

Tribunum. Honorarium nempe, ex beneficio Cæsaris.

Et sedeo. Inter equites sedeo ex munere imperatoris, non ex censu equestri.

Fuscitat. Verbum est theatrale, hoc est loco amovere. Oceanus autem designator disponendis ordinibus præerat, atque unumquemque in theatro pro sua dignitate sedere jubebat. Epig. 9. lib. 6.

XCVI.
XCVII.
XCVIII.

Ad cerdonem cui excusat suos jocos. XCIX.

IRASCI nostro non debes cerdo libello.
Ars tua, non vita est carmine læsa meo.

O Cerdo, non debes succensere nostro libro, artem tuam, non mores carponis versus mei; In-

Innocuos permittite fales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit si jugulare tibi?

patere jocos innocuos. Cur mihi non permittatur jocari, si tibi permittum est nocere?

Non debes cerdo.] De quo supra epig. 16. & 58.

Cur ludere nobis.] Si enim tibi licuit homines jugulare, cum gladiatorum munus exhibuisti, cur mihi non liceat jocari? Juvenalis sat. 3. versu 34.

Quondam hi cornicines, & municipales arena

Perpetui comites, notaque per oppida bucca

Quemlibet occidunt populariter.

Ad Rufum, versus suos dignos esse litura. C.

CURSOREM sexta tibi, Rufe, remisimus hora,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.

Imbribus immodicis coelum nam forte ruebat.
Non aliter mitti debuit iste liber.

O Rufe, hora sexta ad te remisimus cursorem, a quo madido latos fuisse versus meos arbitror. Casu enim coelum ruebat pluvia ingenti: Hic libellus alio modo non fuit mittendus.

Hora sexta.] hoc est meridie. De horis supra epig. 36. sed epig. 8. lib. 4. fusius dicemus.

Non aliter mitti.] Modeste significat Poeta mala esse sua carmina, & digna

quæ aqua deleantur, epig. 10. lib. 4.

Curve: sed instructum comitetur pumice librum

Spongia: numeribus convenit illo meis.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

CÆSARIS alma dies, & luce sacratio-
illa,
Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numerosior
ævo,

Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,
Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem, Superi, petimus, sed debita
terris.

Pro tanto quæ sunt improba vota Deo?

lata sunt injusta pro tanto numine?

INTERPRETATIO.

O Lux alma, & sacratio il-
lo die quo Jovem Cretensem
tulit Ida particeps, accede
longa, quæso, & disturnior
ætate Nestoris, & semper
splende hoc vultu, vel prior-
e. Hic Domitianus assiduus
in auro Albano veneretur Mi-
nervam, & manus illius tam
magna docent multas coro-
nas quernas. Hic celebret lu-
dos seculares ingenti lustro
recurrentes, & sacrificia qua
sunt in Tiverto Romæ. O
Dii, magna sane poscimus, at
debita terris. Quenam possu-

N O T Æ

Cæsaris alma.] hoc est dies natalis: na-
tus autem est Domitianus 9. Kal. Novem-
bris. Suetonius in ejus vita cap. 1.

Luce sacratio.] Natalem Domitiani diem
assentatorie præfert natali Jovis, qui natus
vel certe educatus fuit in Ida monte Cre-
tæ, ubi illum Curetibus alendum, ne a
Saturno patre devoraretur, clam commisit
Rhea mater, unde Ida conscia dicitur il-
lius nempe arcani.

Pylio ævo.] Nestor a Pylo urbe Arcadiæ,
teste Strabone, Pylius dictus nonaginta an-
nos vixit secundum Poëtâs Græcos: at ve-
ro secundum Ovidium, atque alios Lati-

nos Poëtâs, vixit trecentos annos: nam
sumpserunt *γῆρας*. hoc est generationem
vel ætatem, pro seculo seu centum an-
nis, cum triginta tantum annos signifi-
cet.

Semper & hoc vultu.] Millies redi, &
semper æque felix, aut felicior præsentem.

Multus in auro.] Celebrabat & in Albano
quotannis Quinquatria Minerva, cui colle-
gium instituerat. Suetonius in Domitiano
cap. 4. Aurum Albanum appellat, coro-
nam auream, qua coronatus in Albano
monte prope urbem Quinquatria celebra-
bat. *Multus in auro*, id est totus colendæ
Minervæ

Minervæ additus. Lipsius legit, *Albano in arvo*, omnium optime meo iudicio, antiquorum tamen codicum lectionem secutus sum. Alii sic explicant: Sæpe honorem habeat Palladi distributis aureis coronis in victores agonis Albani. *Vulgata lectio cultus*, hoc est redimitus auro, &c.

Perque manus tantas.] quas infra epig. 8. ingentes vocat, hoc est divinas. In Albano, ut patet ex eodem Suetonii capite, ludos scenicos, atque oratorum & poetarum certamina exhibebat Domitianus, quos pro meritis donabat querna corona.

Hic colat ingenti.] Suetonius eodem cap. 4. *Fecit & ludos seculares, comparata a ratione temporum ab anno, non quo Claudius proximè, sed olim Augustus ediderat. Ingenti lustro dixit Poëta*, quia ab eo tempore quo

seculares ludos celebraverat Augustus, usque ad hos Domitiani ludos, centum anni, legitimum nempe secularium ludorum tempus, fuerant elapsi, aliàs lustrum simpliciter quinque annorum spatium continet; seculum vero ingens lustrum forte appellaverit, quod quinque vicenos annos complecteretur.

Sacra Terentus habet.] De Terentio lib. 1. epig. 70. *Locus erat ubi Diti sacra fiebant in campo Martio. Valerius Maximus lib. 2. cap. 1. describit caussam propter quam instituti sunt ludi seculares.*

Sed debita terris.] Vota enim nostra a Diis exaudiri debent, & probari, cum pro tanto Deo Domitiano nempe suscipiantur.

Improba.] hoc est nimia, injusta.

De Horatio spectaculorum die indecenter vestito. II.

SPECTABAT modo solus inter omneis
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus federet.
Toto nix cecidit repente cælo;
Albis spectat Horatius lacernis.

Unus Horatius inter omnes pulchris lacernis modo aderat spectaculo, cum plebs, & ordo minor, & maximus albus federet cum divo Imperatore. Subito nix delapsa est in omni parte cæli. Horatius spectat candidis lacernis.

Nigris munitis.] Adesse spectaculis non licebat nisi iis qui veste alba induti essent; sed Domitiani tempore usus invaluerat, ut indecenter quidem, sed tamen ludos impune spectarent atrati. Vido epig. 137. lib. 14.

Minor ordo.] Equestris nempe, maximus

vero senatorius.

Sancto cum duce.] Domitiano quem sanctum vocat, vel quod summum Magistratum gereret, qui sanctus erat, vel quia Deum se predicabat.

Albis spectat.] Horatium irridet, quem & nix decedens dealbavit.

De nivibus

decidentibus in Domitianum spectantem ludos. III.

ADSPICE quam densum tacitarum vel-
lus aquarum

Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus;
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto

Concretas pigro frigore ridet aquas,

Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,

Et madidis Helicen dissimulare comis.

Quis siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,

Suspicio has pueri Cæsaris esse nives.

Aspice quam spissum aquarum vellus sine strepitu decidat in faciem & gremium Cæsaris. Nihilominus ille fert Jovem nigentem, & capite immoto deridet aquas constatas segeti frigore, assuetus defatigare sidus Bootæ septentrionalis, & capillis humidis spernere Helicen. Opinor has esse nives filii Cæsaris, qui lascivit siccis aquis, & joculari e calo.

Tacitarum vellus.] Periphrasis nivium, quæ veluti lanarum vellera cadunt sine ullo strepitu, unde nives vocat aquas tacitas.

Indulget tamen.] Non recessit Domitianus; sed sub Jove, id est auge, permanet.

Concretas piger.] hoc est nivem contemnit, quam affirmat Plinius lib. 2. cap. 60. *Grandinam congelatam imbri gigni, & nivem eodem hamore mollius coacta, &c.*

Sidas Hyperborei.] Domitianus enim adhuc juvenis in Germanos bellum suscepit, atque illic frigus Bootæ, seu Arctophylæis patienter tulit. Suetonius in Domitiano cap. 2.

Et madidis Helicen.] Id est toleravit imbres Septentrionis: Helice vero est Urbs major.

Siccis aquis.] Nivem lepide appellat aquam siccam, id est ex aquis concretam.

Pueri Caesaris.] Ne Jove irato decidisse nix videretur, assentatorie innuit Poëta filium Domitiani, quem ex Domitia uxore susceptum adhuc infantem amittit, esse in deorum numero, & cum Domitiano patre, velut cum Deo, jocari. Heraldus verum penultimum sic legit per interrogationem,

Quis siccis lascivit aquis, & ab aethere ludis?

In Bassam male olentem. IV.

QUOD siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Quod pressa piger hircus in capella,
Lassi bardiacus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Malles, quam quod oles, olere Bassa.

Quod spirat palus lacunæ en-
hansta, quod nebula cruda-
rum Albularum, quod vetus
status piscina maritima, quod
hircus lente comprimens capel-
lam, quod bardiacus evocati
defatigati, quod lana bis tin-
cta murice, quod jejunia Ju-
daeorum, quod respiratio tri-
stium sentium, quod moriens
lucerna sordida Leda, quod
ceremata ex fæce Sabina,
quod fuga vulpis, latibulum
viperæ, hoc ipsum, & Bassa,
malles spirare, quam quod
spiras.

Quod sicca.] Siccata lacuna gravem emit-
tit fœtorem.

Crudarum nebula.] De albula jam dictum
epig. 13. lib. 1. ubi nebulæ ob sulphur
male olent. *Crudarum* dixit, quod solis
radiis non bene coacti essent illi vapo-
res.

Piscina vetus aura.] id est, quod ve-
tus piscina redolet in qua sunt aquæ ma-
rinæ.

Bardiacus.] Genus est vestis sordidæ,
qua induebantur milites, illa autem male
olebat propter sudorem & squalorem illo-
rum: evocati autem milites erant ii, qui
expletis stipendiis, ducis vel mercedis gra-
tia iterum stipendia merebant: *lassi* vero
dixit ob longam militiam, & provec-
tam ætatem; unde fœtor bardiaci major erat.
Georgius legit, *Lassi Bardiaci* et mod ad-
vocati. Bardiacus autem, inquit, erat ad-
vocatus qui post peroratas diutius causas
gravem emittebat halitum. Illius meminit
Juvenalis sat. 16. versu 13.

Bardiacus juden datur hac putare volent.
Alii Bardiacus.

Bis murice.] Epig. 50. lib. 1.

Olidæque vestes murice.

Jejunia sabbatariorum.] Diem sabbati re-
ligiose colunt Judæi; ob jejunium vero
halitus graviter olet.

Mœstorum quod.] Curis enim & anxietati-
bus stomachi calor dissipatur, unde ex
mala concoctione male olent rei.

Lucerna Leda.] Quam posuit pro quavis
meretrice prostante ad lucernas. Juvenalis
sat. 6. versu 132. de Messalina:

Obscurisque genis turpis, fumoque lucerna
Fæda lupanaris tulit ad putinarum odorem.

Quod ceromata.] Unguenta nempe ex
luto & oleo, oleum porro Sabinum male
olebat.

Quod vulpis fuga.] Vulpes canes fugiens
fœtidum effundit lotium.

Malles.] Alii mallem. Bassa quippe ab
oris impuritate teterrimam spirabat ani-
mam.

Ad Fabianum

virum probum, cui locum esse Romæ negat. V.

VIR bonus & pauper, linguaque & pe-
ctore verus,

Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?

Qui nec leno potes, nec comessator haberi,

Nec pavidos tristi voce citare reos:

Nec potes uxorem cari corrumpere amici:

Nec potes argentes arrigere ad vetulas.

Vendere nec vanos circa palatia fumos:

Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphy-
ryo.

Unde miser vives, homo fidus, certus ami-
cus?

Hoc nihil est, nunquam sic Philomelus
eris.

O Fabiane, quæ tua est mens, qui vir probus, & egenus, lingua & corda verus, proficisceris Romam? qui nequis esse leno, nec comessator, nec mastia voce vocare in jus sentes timidos: nec vales corrumpere conjugem dilecti amici: nec vales . . . ad frigidam annis: nec vendere inanes fumos circa palatia: nec plaudere Cano, nec Glaphyro. O infelix, quæ ratione vives tu, homo fidelis, amicus certus? Id nihil prædest, hoc modo nunquam sis Philomelus.

Linguaque.] Verba enim cum mente boni viri consentiunt: hic Romanorum mores eo modo Martialis carpit, quo Juvenalis sat. 3.

Quid Roma faciam? Mentiri nescio. & fuisse Petronius Romam sub nomine Crotonæ describit: Sed quoscunque homines in hac urbe videritis, scitote in duas partes esse divisos: nam aut captant, aut captantur.

Nec comessator.] Alii comissator: is nempe est qui esui & potui præter statuta tempora indulget.

Nec pavidos.] quod præconis erat officium, & quidem quæstuosum, ut pater ex epig. 8. lib. 6.

Vendere nec vanos.] ut solent Aulici, qui commendationis officia mentiti, Principis

gratiam accepto pretio vendunt.

Plaudere nec Cano.] qui celebris fuit choraules tempore Galbæ, ut pater ex Suetonio in Galba: Glaphyrus vero citharædus. Juvenalis sat. 6.

*Accipis uxorem, de qua citharædus E-
chion,*

*Aut Glaphyrus fiat pater, Ambrosiusque
choraules.*

Citharædi & tibicines Martialis tempore summo erant in pretio, epig. 4. lib. 3.

Hoc nihil est.] Honestis enim artibus locus non erat Romæ.

Philomelus.] hoc est, nunquam sis dives; Philomelus quippe cithara dives factus erat, epig. 31. lib. 3.

In Massilianum qui pudicitiam simulabat. VI.

CREDI virgine castior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri:

Cum sis improbior, Massiliane,

Quam qui compositos metro Tibulli,

In Stellæ recitat domo libellos.

O Massiliane, vis purior haberi puella casta, & præferre speciem vultus modesti: cum nequior sis, quam qui in edibus Stellæ recitat libros scriptos metro Tibulli.

Tenera frontis.] hoc est modestæ, qualem habent infantes.

Quam quis.] effeminarum quendam ele-

giam recitatorem intelligit.

Metro Tibulli.] Lascivas quippe elegias scripsit Tibullus.

VII.

Ad Euphemum

de hora versibus suis Domitiano legendis apta. VIII.

PRIMA salutantes, atque altera continet
hora;

Exercet raucos tertia caussidicos.

In quintam varios extendit Roma labores,

Sexta quies lassus, septima finis erit,
Sufficit in nonam nitidis octava palæstris,

Imperat extructos frangere nona toros:
Hora libellorum decima est, Eupheme, meo-
rum.

Temperat ambrosias cum tua cura dapes.
Et bonus ætherio laxatur nectare Cæsar,

Ingentique tenet pocula parca manu:
Tunc admitte jocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

*Prima & secunda hora exer-
cet salutantes, tertia occupat
raucos caussidicos. Roma va-
cat diversis operibus in quin-
tam usque, sexta quiescunt
defatigati, septima cessant
ab opere, nitidi palæstris
exercentur ab octava ad non-
am, nona jubet frangere le-
ctos paratos. O Eupheme, ho-
ra decima apta est meis libris,
cum tua cura moderatur divi-
nas epulas, & bonus Cæsar
ex hilaratur caesi nectare, &
magna manu tenet pocula mo-
dica. Tunc intronit ludus:
nostra Thalia metuit joco
incessu convenire matutinum
Jovem.*

*Prima salutantes.] Describit Poëta quid
singulis diei horis Romæ fieret; de quibus
jam dictum est epig. 36. lib. 3.*

*Continet.] Alii conserit. Alii melius disti-
net.*

*Sexta quies lassus.] Circa sextam paulu-
lum quiescebant Romani: hora vero septi-
ma omnino ab opere desistebant.*

*Imperat extructos.] id est mensæ accum-
bere.*

*Frangere toros.] hoc est lectos disturbare,
quibus cœnando accumberent veteres.*

*Hora libellorum.] Inter pocula versus le-
gere moris erat: Euphemus vero structor*

mensarius Imperatoris fuisse videtur.

*Temperat ambrosias.] hoc est divinas:
Domitianus enim Deum se appellari jube-
bat, atque ita ambrosiæ deorum dapes ipsi
conveniebant.*

*Pocula parca.] Domitiano assentatur,
quem parce bibere innuit.*

*Tunc admitte.] hoc est, libros meos Do-
mitiano offer.*

*Gressu timet.] Festiva mea Musa matu-
tino tempore coram Domitiano joculari non
audet, quippe qui tunc rebus feriis occu-
petur. Vide epig. 19. lib. 10.*

In Fabullam, quæ maritum dereliquerat. IX.

SOTÆ filia Clinici Fabulla,
Deserto sequeris Clytū marito,
Et dñas, & amas, ἔχεις αἰσώπας.

*O Fabulla filia Clinici,
viro derelicto sequeris Clytū,
& idas, & ardes, perdita te
geris.*

*ἔχεις αἰσώπας.] In hac voce ludit Poë-
ta, cum dicit Fabullam esse filiam clinici
Sotæ, id est medici qui aliis salutem re-
stitueret: (αἰώ servo: illam tamen
perdere se habere, cum bona omnia effun-
deret, & luxuriose viveret. Sotæ es filia,*

*inquit, & afota es, hoc est prodiga &
luxuriosa. De medico clinico dictum epig.
31. lib. 1. Aristoteles lib. 4. ad Nicoma-
chum cap. 1. αἰώρ & ὁ δὲ αἰώρ δὲ ἀν-
λὺρ & αἰώρ: aforus enim est qui se ipsam
perdit.*

Ad Faustinum, cui recens compositum opus mittit. X.

DUM novus est, neque adhuc rafa mihi fronte libellus,

Pagina dum tangi non bene sicca timet:

I puer, & caro perfer leve munus amico,

Qui meruit nugas primus habere meas.

Curre, sed instructus; comitetur punica librum

Spongia: muneribus convenit illa meis.

Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ

Emendare jocos: una litura potest.

Dum meus liber recens est, nondum fronte rafa, dum pagina non bene sicca metuit attingi: à sivo, proficiscere, & deporta trans donum ad dilectum amicum, qui dignus est ut ipsi primo offerantur mea ineptia. Propera, at munus: Punica spongia comitetur libellum; illa apta est meis donis. O Faustine, plures litura nequius corrigere nostros libros: una litura potest.

Nec adhuc rafa.] De iis quæ ad librorum ornamenta pertinerent, dictum est lib. 1. epig. 67.

Comitetur Punica.] Spongia optimi generis, cujusmodi sunt spongiæ Africanæ, de quibus Plinius lib. 9. cap. 45. ut deleantur mea carmina. Alii legunt,

Curre, sed instructum comitetur pumice librum

Spongia.

quæ lectio minus probatur: etenim si liber

nondum erat pumice æquatus, ut ait primo versu, pumice instructus non erat. Epig. 72. lib. 8. epig. 66. lib. 1.

Sed pumicata fronte si quis est nondum. Alii sic hanc lectionem interpretantur, ut vel probatus pumice potiat, vel damnatus spongia deleatur.

Una litura potest.] quæ scilicet omnia mea carmina, utpote prorsus mala deleat. Sic modeste deprimit se Poëta.

*In Antonium Saturninum**qui bellum civile moverat in Germania superiore. XI.*

DUM nimium vano tumefactus nomine gaudes,

Et Saturninum te pudet esse miser:

Impia Parrhasia movisti bella sub urfa,

Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.

Excideratne adeo fatum tibi nominis hujus,

Obruit Actiaci quod gravis ira freti?

An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi

Nilus, & Arctoï plus licuisset aquis?

Ille etiam nostris Antonius occidit armis:

Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

paratus, à perfidioso, erat Cæsar.

Dum, à infelix, nimis inflatus vano nomine latavis, & erabescis esse Saturninus: sub urfa Parrhasia suscepisti bella impia, qualia movit qui meruit sub uore Egyptia. Itane eras obtutus fatum illius nominis, quod oppressam est acerba ira freti Actiaci? Rhensque tibi pollicitus est, quod illi non concessit Nilus, majorque potestas data esset fluminibus Septentrionis? Ille quoque Antonius occidit nostris armis: qui tecum com-

Et Saturninum.] Hic vocabatur Lucius Antonius, cognomento Saturninus, Germaniæ superioris Præses: nolebat autem Saturninus appellari, sed Antonius: nam pudebat eum esse tantum Germaniæ Præfitem, sed exemplo Antonii imperium Orbis affectabat. De illo agit Suetonius in

Domitiano cap. 6.

Parrhasia sub urfa.] hoc est in Septentrione: urfa Parrhasia dicitur a Parrhasia Arcadiæ urbe, ex qua nata erat Callisto a Jove amata, & in urfam commutata.

Pharia conjugis.] Cleopatraræ cujus & Antonii mariti nota est historia.

Obruit

Obvult Asiatici.] Ad Asium Epiri promontorium ab Augusto victus est Antonius.
Ira fresti.] per metonymiam posuit pro ira Cæsaris Augusti.

As tibi.] Sensus est, Si Ægyptus provincia ditissima Antonio vires suppeditare nequivit, quas tibi copias subministrabit superior Germania?

In Thaidem scortum publicum. XII.

NULLI, Thai, negas, sed si te non pudet istud,
Hoc saltem pudeat, Thai, negare nihil.

O Thai, nomini recusas: sed si in ea re non erubescis, in hac saltem erubescas, & Thai, recusare nihil.

Negare nihil.] Epig. 72. & 81. lib. 12. & in fine epig. 50. lib. 11.

De Nuptiis Pudentis & Claudie. XIII.

CLAUDIA, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti:
Macte esto tædis, ô Hymenæe, tuis.
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
Massica Theseis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas litora myrtus amat.
Candida perpetuo reside, Concordia, lecto,
Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.
Diligat ipsa senem quondam: sed & illa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

O Rufe, Pudens meus uxorem duxit Claudiam Peregrinam: O Hymenæe, macte esto tuis tædis. Tam bene infrequentia cinnama confunduntur suo nardo, tam bene vina Massica favis Atticis. Ned ubi aptius copulantur teneris vitibus, nec rionki loto, nec litora gratiora sunt myrto. O Concordia, remane benigna aeterno thalamo, & Venus favet semper copulationi tam equali. Illa quondam amet senem: at illa quoque senium arcepta tunc vetula non compareat marito.

Pudenti.] De quo jam lib. 1. epig. 31. de Claudia nihil reperi.

Macte esto.] Mactus idem est ac auctus, & in vocativo ut plurimum ponitur, ut macte virtute.

Massica Theseis.] Ex melle & vino mulsum conficiebatur, potio videlicet antiquis gratissima: favos Theseos dicit pro Atticis, quia Theseus regnavit in Attica, significat

Poëta tam dulces fore nuptias Claudie & Pudentis, quam mulsum.

Nec plus lotos.] Arbor notissima ex Homero lib. 9. Odyssei. & Plinius describit Loton lib. 13. cap. 17. est etiam lotos herba in palustrium genere ibidem.

Concordia.] Deam intellige Concordiam, cui templum erexit Vespasianus.

Ad Silium Poëtam ut legat hæc epigrammata. XIV.

SILI, Castalidum decus sororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosque
Fastus Hannibalis, levesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullum seposita severitate,
Dum blanda vagus alea December
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,

O Sili, ornamentum sororum Castalidum, qui verbis magnificis arges perjuriam furoris barbari, atque adgis perjuriam superbiam Hannibalis, atque inconstantes Pœnos dedere se magnis Africanis: remota paulisper severitate, fac audientiam nostris Musis, dum levi alea December solutus hinc & inde strepit dubiis fritillis,

Et ludit rota nequiore talo,
 Nostros otia commoda Camenis,
 Nec torva lege fronte, sed remissa
 Lascivis madidos jocos libellos.
 Sic forsan tener ausus est Catullus
 Magno mittere passerem Maroni.

*Et rota ludit nequiore talo.
 Nec severo, sed leni vultu
 evolvit libris persusos lascivis
 salibus. Hoc fortasse modo tenet
 Catullus ausus est mittere
 passerem magno Virgilio.*

Sili Castalidum.] Silium Italicum intellige poetam satis notum. Musæ dicuntur Castalides a virgine Castalia, quæ Apollinem fugiens ad radices Parnassi in fontem a se Castalium dictum, & Musis sacrum versa est.

Qui perijuria.] De bello Punico secundo poema scripsit Silius; initio primi libri sic habet:

*ter Marte sinistro
 Juratumque Jovi sedus, conventaque
 patrum*

Sidonii fregere duces.

Magnus cedere.] Scipio enim major Africanus cognominatus vicit superbum Hannibalem, & Carthagenenses coegit pacem a Romanis petere; fuit & alter Scipio ob eversam Numantiam dictus Numantinus, qui Carthagine funditus delera, Africanus minor dictus est: quas res gestas cum caneret Silius poetica metonymia dicit Martialis fieri a Silio id quod canit factum. Sic Horat. lib. 1. sat. ultima. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona.*

December.] Quo mense talis potissimum ludebant Romani.

Incertis sonat.] De fritillis, turriculis, talis, & tesseris copiose dicemus lib. 14. tamen per transcursum notandum talum eum esse apud Latinos, quem Græci vocant Astragalum. Plinius lib. 34. ubi Polycteti ineminit, *Fecit, inquit, & d'stringentem se, & nudum telo incessentem, duosque pueros item natos talis ludentes: qui vocantur Astragalizontes.* Alia pleraque, ut hoc probet, testimonia adducit Calcagninus de ratorum ludo. Ad summovendas vero aleatorum fraudes, qui subdola manu uti calient, in pyrgo, seu turricula, sive pyxidem mavis appellare, repositi tali sicut & tesserae promebantur in abacum. Horatius

lib. 2. sermonum sat. 7.

*qui pro se tolleret atque
 Mittere in pyrgum talos.*

Tesseris quoque ludentes turricula utebantur. Turnebus lib. 27. cap. 3. Turriculam & fritillum distinxit Suidas: idem tamen videtur, cum scribit Martialis de turricula lib. 14. epig. 16. Seneca de ludo Claudii:

Nam quoties missurus erat resonante fritillo

Utraque subducto fugebat tessera fudit.

Et ludit rota.] Locus hic perobscurus mihi videtur; Raderus intelligit ipsum fritillum dici rotam, quia rotundus fritillus velut turricula, ex qua intus gradatim aspera tali excutiebantur: quare autem dicat, *nequiore talo*, non mihi compertum est, nisi forte, quod tali pruriginem libidinis excitent, ut docet Junius lib. 4. animadversionum cap. 13. & lib. 2. cap. 4. quod talis lusus est pro feminis. Ramiresius hunc versum a nemine intellectum, ut ait, intelligere se putat hoc sensu. Rotam accipit pro corona aleatorum, quam sic vocat Martialis a similitudine rotarum: sedebant enim aleatores in orbibus quos cingebant omnes circum: *Nequiore talo*, hoc est, talis manu jactis sine fritillo, in quo jactu manus improba compositiones & nequitias patrare potest; ita ut aleatores alii, ut in versu precedenti, fritillis uterentur, alii manu luderent, epig. 16. lib. 14. Judicet lector.

Ausus est Catullus.] Ætate Virgilium præcessit Catullus, cujus 3. epig. est *de passere mortuo Lesbica*, sed hoc fingit Poëta, ut se cum Catullo æquiparet, Silium autem cum Virgilio, quem diligenter imitatus est, conferat epig. 51. lib. 11.

Ad Cæcilianum stolide petentem mutuum. XV.

MILLE tibi nummos hesternæ nocte roganti,

aut septem, Cæciliæ, dies,

O Cæciliæ, hesternæ nocte respondi tibi petenti mille nummos in sex aut septem dies,

Non

Non habeo dixi, sed tu caussatus amici
Adventum, lancem, paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? ne-
gavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

*non habeo: at tu preterens
adventum amici petis lancem,
& pauca vasa. Dement ne es,
d' amice? an existimas me de-
mentem? tibi recasavi mille
nummos, an donabo quinque
millia?*

Millia quinque dabo.] Cæcilianum quen-
dam irridet. Poëta argumento a minori ad
majus: si tibi, inquit, negavi mille num-

mos, non sum tibi commodaturus vasa
emta quinque nummorum millibus, quæ
nunquam mihi redderes.

In Gallum

quem turpis in novercam amoris arguit. XVI.

PRIVIGNUM non esse tuæ te, Galle,
novercæ
Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore pro-
bari.
Jam nusquam pater est, Galle: noverca
domi est.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et te defendat Regulus ipse licet:
Non potes absolvi: nam quæ non desinit esse,
Post patrem, nunquam; Galle, noverca
fuit.

*O Galle, sermo increbuerat te
non esse privignum tua nover-
ca, dum illa fuit uxor geni-
toris. Nihilominus vivente
patre id probari nequibat. O
Galle, nunc pater discessit e
vita; noverca moratur in adi-
bus tuis. Quamvis magnus
Tullius redueatur ab umbris
tartareis, & Regulus ipse te
tueatur, liberari nequis: ece-
nim, d' Galle, quæ post patrem
mortuum, non cessat esse no-
verca, nunquam fuit.*

Privignum non esse.] Vivo patre Gallus
quidam se cum noverca minus honeste ge-
rebat, quam privignum deceret.
Noverca domi est.] Ex eo quod præter
privignorum morem, mortuo patre domi
novercam retineat Gallus, illi jampridem

turpe cum ea fuisse commercium colligit
Poëta.

Revocetur.] Regulum de quo lib. i. epig.
13. in causis dicendis Ciceroni assenatorie
æquiparare videtur.

Ad Paullum de meretrice Lycisca. XVII.

FAERE in Lyciscam, Paulle, me jubes
versus,
Quibus illa lectis rubeat, & sit irata.
O Pau'le, malus es: irrumare vis solus.

*O Paulle, vis me scribere car-
mina in Lyciscam, quibus le-
ctis illa erubescat. & succen-
seat. O Paulle, noquam es:
vis solus*

In Lyciscam.] Meretricem quam urbane
carpit Poëta, cum de Paulo conqueri vi-

deatur. Lyciscæ meminit Juvenalis sat. 6.
Prossit aurati titulum mentita Lyciscæ.

De puero stillicidio jugulato. XVIII.

QUA vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,

*Quæ pluit porta finitima co-
lumnis Vipsanis, & lapis lu-
bricus perguaditur pluvia con-*
In

In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,

Decidit hiber o prægravis unda gelu.

Cumque peregisset miseri crudelia fata,

Tabuit in calido vulnere mucro tener.

Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?

Aut ubi mors non est, si jugulatis aquæ?

est, si jugulatis, & aqua?

timna, aqua prægravis hiemali glacio occidit in guttur pueri, qui ingredi basar templa madida. Et cum gladius infelici attulisset acerbam mortem, molis liquefactus est in plaga calida. Quid non sibi permissum esse voluit crudelis fortuna? aut ubi letum non

Qua vicina pluit.] Capenam portam intellige, de qua jam sic locutus est epig. 47. lib. 3. De porticu Vipfana dictum epig. 109. lib. 1.

Lubricus lapis.] Aream lapidibus stratam, seu pavementum intellige, in quod aqua

quam imbrem dicit, ex aquæductu portæ Capenæ assidue defluebat.

Prægravis unda gelu.] Elegans Stiriæ periphrasis.

Mucro tener.] Stiriæ enim non secus ac mucro puerum jugulavit.

De endromide

veste cujus varios usus describit. XIX.

HANC tibi Sequanicæ pinguem texttricis alumnæ,

Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet.

Sordida sed gelido non aspernanda Decembri.

Dona peregrinam mittimus endromida.

Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,

Sive harpasta manu pulverulenta rapis:

Plumæ seu laxi partiris pondera follis:

Sive levem cursu vincere quæris Atham.

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,

Neve gravis subita te premat Iris aqua.

Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres.

Non sic in Tyria sindone tutus eris.

Crassum hanc alumnæ texttricis Sequanicæ manus ad te mittimus externam endromida, cui barbara nomen est Lacedæmonium; squalida est, at non con emenda frigido Decembri. Sive teris molle ceroma, aut trigona tepidum, seu manu artibus pulverulenta harpasta: seu partiris plumæ pondera magni follis: seu cupis superare Atham cursu velocem. Ne frigus penetrabile subeat membra humida, neve Iris fata repentina pluvia te opprimat. Hoc duo munus illudens ventis, & pluvie. Non ita eris securus in Tyria sindone.

Hanc tibi.] Endromis vestis erat hirsuta, quam vocat Poëta alumnæ texttricis Sequanicæ, quia fuerat confecta a muliere in provincia Gallie quam vocant hodie Franche-Comté; licet autem barbara, id est Sequanica esset, tamen græcum nomen retinebat: eam enim invenerunt Lacedæmones, atque ea usi sunt ἐν τῷ δρόμῳ, id est in cursu, unde dicta endromis, ne sudantes post cursum repentino frigore corriperebunt.

Seu lentum ceroma.] Ceromate, id est unguento ex oleo & pulvere uncti palæstricæ certabant, quod corpori astridum variis modibus terebatur.

Tepidumve trigona.] Ut hic locus intelligatur, breviter aliquid dicendum de pilarum genere, & ludo: quatuor ergo fuerunt pilarum genera, quibus ludebant antiqui, follis scilicet, trigonalis, paganica, & harpastum. Follis erat pila magna ex aluta confecta, solumque vento repleta, quæ major erat, brachiis impellebatur. Propertius lib. 3.

Cum pila veloces fallit per brachia jactus. Si minor, pugnis ejiciebatur, atque pugilaris follis vocabatur, ut apud Plautum in Rudente:

*— follem pugillatorium faciam
Extemplo hercle ego te.*

Trigona

Trigonalis pila, quæ parva erat, non triquetra figura, sed a loco trigono, vel a numero, figura aut situ ludentium. Stabant enim tres eo ordine, ut trigonum seu triangulum efficerent. Vide epig. 84. lib. 12. *Trepidum* vero dicit, vel quod ludentes calefaceret, vel potius quod attritata pila ludentium & sudantium manu tepesceret.

Paganica, quæ in pagis & gymnasiis quoque ludebatur, major trigone, folle vero minor, farciebatur pluma, epig. 32. lib. 7. & epig. 45. lib. 14.

Hæc quæ difficilis turget paganica pluma

Folle minus lana est, & minus arcta pila.

Postremum est harpastum a græco verbo *αἰσπῆλον* *ταπίο*: pila erat omnium minima ex corio, quam alter ludens alteri rapiebat: in solo pulverulento antiqui ludebant harpasto, ut hîc docet Poëta, & lib. 7. epig. 32. Hæc ex Mercuriali lib. 2. cap. 5. de Arte gymnastica.

Plumea sive laxi.] hoc est, inquit Mercu-

rialis, levis; folliis enim vento inflatus levis est: paganica enim farciebatur pluma, ut diximus supra, quod de folle non constat: *lani* autem, hoc est, teste Radero, magni, lati, vel minime duri.

Partiris.] Id est metiris, & advertitis morum folliis plumei seu levis. Videat *lætor*.

Athem.] puerum cursu velocem. Plinius lib. 7. cap. 20.

Ne madidos.] Endromis enim defendit corpus a pluvia & frigore.

Iris.] Nuntia est pluvie pro qua sumitur.

In Tyria sindone.] quam Julius Pollux lib. 7. cap. 16. sic explicat: *Σινδὼν ἔστιν Αἰγυπτία μίση, ἀντιβόλαιον δ' αὖ ἐν τῇ νῦν δίκροστον καλέωμεν.* Sindon quidem est Ægyptiaca; amiculum vero est, quod nunc utrinque simbriacum vocant. Dicta autem est, ut opinatur Baysius, quia primum in urbe Sidone hujusmodi amictus fieri coepit. Ob id Tyria a Martiali dicta: erant enim vicinæ urbes Tyrus & Sidon.

De Cærelia & Gellia ridiculis mulieribus. XX.

DICIT se vetulam, cum sit Cærelia puppa.

Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.

Ferre nec hanc possis; possis, Coline, nec illam.

Altera ridicula est, altera putidula.

Cum Cærelia sit puella, prædicat se anam; Gellia se prædicat puellam, cum sit vetula. Nequeas, Coline, hanc tolerare, nec illam. Altera inepta est, altera putidula.

Altera ridicula.] Gellia nempe, cum modos omnes & puellæ gestus affectaret.

Altera putidula.] Cærelia nempe anilem

gravitatem imitata omnibus erat fastidio, atque ab ea tanquam a re putida vultum quilibet avertibat.

De Seliæ atheo. XXI.

NULLOS esse deos, inane cælum Affirmat Selius, probatque; quod se Factum, dum negat hæc, videt beatum.

Seliæ asseverat nulla esse nomina, cælum commentitium, & probat; quod dum inficitur hac, cernit se evasisse divitem.

Inane cælum.] Hoc est diis vacuum, vel rem commentitiam, ut interpretatus sum.

Videt beatum.] Multa in hanc senten-

tiam vide apud Senecam libro, *Quare bonis viris mala accidunt, cum sit providentia.*

De Cleopatra

sua uxore fugiente suos amplexus. XXII.

PRIMOS passa toros, & adhuc placanda maritoMerferat in nitidos se Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus, sed prodidit unda latentem.

Lucebat totis cum tegeretur aquis.

Conditā sic puro numerantur lilia vitro:

Sic prohibet teneras gemma latere rosas.

Insilui,mersusque vadis luctantia carpsi

Bafia, perspicuæ plus veruistis aquæ.

*Post primos congressus Cleopatra adhuc lenientia a viro se immerferat in lacus perlucidos; dum vitæ amplexus; sed aqua patefecit delitescentem, splendebat enim, cum occultaretur totis undis. Lilia reposita in nitido vitro ita numerantur: hoc modo gemma vetat delitescere teneras rosas. Irrui, atque undis immersus libavi oscula resistentia. O unda nitida, impediisti cætera.**Primus passa.]* Cleopatra Martialis uxor amissa virginitate, subirata marito in aquas se immerfit, quam tamen secutus ille invitam deoscutatus est.*Gemma.]* Lapidem pellucidum intellige

vitri instar, quo rosæ in hortis tegebantur. Lib. 8. epig. 68.

*Conditā perspicua vivit vindemia gemma.**Ad Thaliā*

de Brutiano Poëta quem Callimacho anteposit. XXIII.

DUM tu lenta nimis, diuque quæris
Quis primus tibi, quisve sit secundus;

Gratum quisve epigramma comparabit;

Palmam Callimachus, Thalia, de se

Facundo dedit ipse Brutiano.

Qui si Cecropio fatur lepore,

Romanæ fatis luserit Minervæ;

Illi me facias, precor, secundum.

*Dum tu, ô Thalia, nimis cunctaris, & diu dubitas cui des primas, aut secundas: aut quis componet elegans epigramma; ipse Callimachus detulit victoriam de se eloquenti Brutiano. Qui si fastidiens Atticam venustatem, jocosus fuerit urbanitate Romana Minervæ; rogo, mihi des secundas ab illo.**Thalia.]* una ex novem Musis, quæ jocis præest.*Gratum.]* Alii *Gratum.**Callimachus.]* Poëta Cyrenæus præstantissimus, quem in antiquam dignitatem restitutum nuper in lucem edidit erudita Tanaquillii Fabri filia; vixit temporibus Ptolemæi Philadelphi, quo familiariter usus est.*Epigrammata, hymnos, & elegias græce scripsit elegantissimas; a Brutiano tamen illum superari dicit Martialis. Brutiani vero meminit Plinius junior lib. 6. epist. 22. probitate & rerum gestarum gloriam nobilis imperante Trajano floruit: ab illo autem secundus esse optat noster Poëta, si a Græcis verbis ad Latinos se contulerit.**Ad Fabianum de Lycori venefica. XXIV.***O**MNEIS, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,

Extulit, uxori fiat amica meæ.

*O Fabiane, Lycoris extulit omnes amicas quas habuit, ineam amicitiam cum mea conjuge.**Lycori-*

Lycoris.] quædam fuit meretrix venefica
que æmulas omnes veneno interfecit.

Extulit.] Verbum funeris proprium.
Uxori.] ut ab ea quoque efferatur uxor
mea.

De litoribus Altini & de Aquileia. XXV.

EMULA Baianis Altini litora villis;
Et Phaëtontei conscia sylva rogi:
uæque Antenoreo Dryadum pulcherrima
Fauno
Nupsit, ad Euganeos sola puella lacus.
tu, Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hic ubi septenas Cyllarus haurit aquas;
os eritis nostræ portus, requiesque iene-
ctæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

*O Litora Altini amula Baia-
nis villis, & nemus conscium
mortis Phaëtonis: & tu, &
virgo formosissima Dryadum,
quam amicam ad Venetas pa-
ludes Patavinæ Faunus dedit
uxorem. Et tu, & Aquileia,
beata Timavo Ledæo, hic abbe
Cyllarus bibit septenas undas;
vos fietis perfrugiam & requies
mea senectutis, si otia nostra
se affererint in libertatem.*

Altini litora.] Altinum oppidum fuit
cenissimum ad mare Adriaticum:
Ἀλτίνου τὸ Ἀλπινὸν ἐὼς ἔλθῃ, πνευμάτων
τοῦ Πάουινος πλὴν ὅσων: Est & Al-
um in palude, eodem quo Ravenna situ.
rabo lib. 5. Plinius lib. 3. cap. 18.

Et Phaëtontei conscia sylva.] Populos in-
git in quos Phaëtonis sorores miserum
as casum descendentes ad Padi ripas fuerunt
immutatæ. Ovid. lib. 2. Met. Plinius lib.
cap. 16.

Quæque Antenoreo.] Antenor capta Troia
git, atque ad Venetorum litus appulit,
i Patavium condidit, hodie Padona,
ganeæ, qui & Heneti, & postea Veneti
alix populi ad mare Adriaticum, quorum

regio hodie *Marca Travišana* vocatur. Poëta
autem fingit Dryadem, id est nemoris
Nympham, nupsisse Fauno qui præest agro
Patavino.

Ledæo Timavo.] Timavus, hodie *Timavo*,
fons est in Foro Julii, hodie *le Frioul*, ex
quo tanta scaturit aquarum copia, ut septem
ostiis influat in mare. Virgilius 1. *Æneid*.
novem ostia refert,

—fontem superare Timavi

Unde per ora novem, &c.

Ledæum dixit, quia Castor Ledæ filius
una cum Argonautis ad Timavum venit,
in cujus septem ostiis Cyllarus ejus equus
bibisse fingitur. Aquileia autem *Aquilegia*
urbis Patriarch. Carnorum metropolis,
&c.

Ad Postumum amicum avarum. XXVI.

QUOD te mane domi toto non vidimus
anno,
Vis dicam, quantum Postume, perdi-
derim?
Tricenos, puto, bis; videnos ter, puto, num-
mos.
Ignosces, togulam, Postume, pluris emo.

*O Postume, places proferam
quantum amiserim, quod per
annum integrum te mane non
salutaverim in adibus tuis?
Opinor centum viginti nummos
me perdidisse. Veniam dabis,
& Postume, pluris mihi constas
togula.*

Vis dicam quantum.] Poëta avarum quen-
am Postumum irridet, qui tenuissima
ientibus mercede data coli volebat. Mar-
alis ergo dicit, quod Postumum non sa-

lutaverit, parvam fecisse se jacturam cen-
tum nempe & viginti nummorum, cum
togam pluris emeret. Legunt alii,
Tricenos puto bis de nostris computo nummis.

Ad

Ad Augustum Domitianum, cujus liberalitatem & benevolentiam erga se laudat. XXVII.

SÆPE meos laudare soles, Auguste, libellos,

Invidus ecce negat: non minus ergo soles.

Quid quod honorato non sola voce dedisti,

Non alius poterat quæ dare dona mihi?

Ecce iterum nigros corrodit lividus unguis:

Da, Cæsar, tanto tu magis, ut doleat.

tanto magis ut mereat.

O Auguste, consuevisti frequenter commendare meos libellos, cum lividus inficiatur: propterea non minus consuevisti. Quid vero, quod non verbis solum mihi laudato largitus es munera, quæ mihi largiri nequibus aliis: enervatus malivolus corrodit nigros unguis. Tu, Cæsar, largire

Non minus ergo.] Hoc loco ergo significat propter hanc causam, idcirco. Sensus est: Licet invidus neget, non idcirco libros nostri Poëtæ minus legebat Domitianus. Legunt alii per interrogationem, & forte melius,

— *nam minus ergo soles?*

Quid.] hoc est, quid vero faciet invidus, &c.

Non alius poterat.] De his muneribus dictum epig. 91. & 92. lib. 2.

Da Cæsar.] Urbane aliquid sibi mendicat ab Imperatore.

Ad Chloen quæ omnia sua bona effundebat in adolescentem Lupercum. XXVIII.

DONASTI tenero, Chloë, Lupercum
Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et lotam tepido togam Galeo,
Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ,
Et quidquid petit, usque & usque donas.
Væ glabraria, væ tibi misella,
Nudam te statuet tuus Lupercus.

O Chloë, molli Lupercum dedisti Hispanas vestes, & Tyrias, & coccinas, & togam ablotam tepido Galeo, sardonychas Indos, smaragdos ex Scythia, & centum dominos novæ monetæ, & semper & semper largiris quicquid postulat. Væ glabraria, væ tibi misella, tuus Lupercus denudabit te.

Chloë.] mulier libidinosa.

Togam Galeo.] De hoc fluviò diximus epig. 43. lib. 2.

Te Lacedæmonio velat toga lota Galeo.]

Vestes quoque e lana Bætica summo erant in pretio.

Et centum dominos.] Aureos nummos intelligo Domitiani effigie notatos. Alii legunt *numeros*.

Glabraria.] proprie dicitur ovis tonsa.

Nudam te.] In Luperci nomine ludit Poëta: Luperci enim erant Sacerdotes apud Evan-

dro instituti in honorem Panos, vel, ut alii volunt, a Romulo; qui Lupercales ludos celebrantes nudi per urbem discurrerant, foeminasque sibi obvias percutiebant quo ictu fecundæ fieri credebantur. Juvenalis sat. 2.

Nec prodest agili palmas præbere Lupercos.]

Ovidius 2. Fastorum:

Tertia post Idus nudos antora Lupercos]

Aspicit, & Fanni sacra bicornis erunt.

Ad

Ad Pudentem

cui excusat multitudinem epigrammatum. XXIX.

OBSTAT, care Pudens, nostris sua turba
libellis,
Lectoremque frequens lassat, & implet
opus:

ara juvant, primis sic major gratia pomis:

Hybernæ pretium sic meruere rosæ.

c spoliatricem commendat fastus amicam;

Janua nec juvenem semper aperta tenet:

epius in libro memoratur Persius uno;

Quam levis in tota Marsus Amazonide:

u quoque de nostris releges quemcunque li-
bellis,

Esse puta solum, sic tibi pluris erit.

*O dilecte Pudens, sua multi-
tudo efficit nostris libris, ac-
tus opus ingens defatigat, &
saturat lectorem. Rara pla-
cent, hoc modo prima poma
gratiora sunt: hoc modo hye-
rnales rosæ fuerunt astimata:
hoc modo superbia commendat:
spoliatricem meretricem, nec
perpetuo patens janua retinet
adolescens. Uno in libro
frequenter fit mentio Persii,
nam vanti Marsi in tota A-
amazonide. Tu etiam quem-
cumque evolvēs ex nostris li-
bris, crede esse solum, sic
pluris facies.*

Care Pudens.] de quo epig. 32. lib. 1.

*Hyberna pretium.] De rosīs hybernīs epig.
lib. 6.*

*Commendat fastus.] Superbo enim mere-
cis fastidio alliciuntur juvenes. Alii le-
vant Fastus, ut sit nomen proprium. Quam
tionem minus probo.*

Persius.] Poëta Lucius notus: hoc est, ma-

gis placet brevis Persii liber, quam ingens
Marsi poemā de Amazonibus: Hic autem
Marsus, quicumque ille fuerit, alius esse
videtur ab eo cuius mentio facta est episto-
la libri primi.

*Quemcumque.] Alii quacumque, minus
bene.*

Ad Piscatorem,

ut fugiat sacros pisces Baianos. XXX.

BAIANO procul a lacu monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
lam, qua nihil est in orbe majus:
Quid quod nomen habent, & ad magistri
vocem quisque sui venit citatus?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Cum prædam calamo tremante ducit,
Captis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piscem:
t nunc sacrilegos perosus hamos,
aianos sedet ad lacus rogator:
t tu, dum potes, innocens recede
actis simplicibus cibis in undas,
t pisces venerare dedicatos.

*O Piscator, monemus, longe
declina a lacu Baiano, ne
reus abeas. Pisces sacri na-
tant his in undis, qui agnos-
cunt dominum, & lambunt
manum illam, qua nihil ma-
jus est in mundo. Quid quod
nomen est ipsis, & singuli
vocati accedunt ad vocem sui
magistri? Hoc olim lacu Afer
impius, dum calamo tremante
trahit prædam, ereptis oculis
subito excacatus nequivit aspi-
cere piscem: & nunc odio ha-
bens sacrilegos hamos mendicæ
sedet ad lacus Baianos. Sed
tu dum licet, innocens abi-
cibis non dolosis immixtis in
aquis, & cole pisces conse-
cratos.*

Sacris

Sacris piscibus.] Deo nempe Domitiano consecratis.

Qui norant.] Domitianum: pisces vero mansuetos fieri docet Ælianus lib. 8. de animalibus cap. 4. Hoc idem repetit Martialis lib. 10. epig. 30.

Quid quod.] Vehementius instandi gratia

quid quod in oratione ponitur. Cicero pro lege Manilia: *Quid quod salus sociorum summum in periculum ac discrimen adducitur?*

Libys impius.] Miraculum hoc mihi poeticum videtur.

Dedicatos.] Alii *delicatos.*

Ad Hippodamum, cujus nomen versibus suis inferi non posse dicit. XXXI.

QUOD cupis in nostris, dicique, legique libellis,

Et nonnullus honos creditur esse tibi:
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,

Et volo te chartis inseruisse meis.

Sed tu nomen habes averso fonte sororum

Impositum, mater quod tibi dura dedit:

Quod nec Melpomene, nec Polyhymnia possit,

Nec pia cum Phœbo dicere Calliope:

Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adoptes:

Non semper belle dicitur Hippodamus.

Quod optas predicari & legi in chartis nostris, atque inde pntas consequi aliquod decus: dispaream, nisi hoc mihi jucundissimum sit, & cupio te inserere meis libris. At tibi contrario fonte Musarum datum est nomen quod tibi imposuit agrestis genitrix; quod celebrare nequeas Melpomene, nec Polyhymnia, nec pia Calliope cum Apolline. Igitur facias tibi aliquod nomen jucundum Musis: non semper venuste dicitur Hippodamus.

Averso fonte.] id est, Tuum nomen propter syllabarum contumaciam non convenit carminibus.

Quod nec Melpomene.] Tres Musæ triplici carminum genere posuit. Melpomene præest tragœdiis & elegiis: unde Horatius ode 24. lib. 1.

præcipe lugubres

Cantus Melpomene, &c.

Nec Polyhymnia.] cui curæ sunt versus lyrici. Horatius ode 1. lib. 1.

nec Polyhymnia

Lesbom refugit tendere barbiton.

Calliope.] versibus heroicis præsidet, Virgilius lib. Æneid. 9. versu 525.

Vos, ô Calliope, precor, aspirate carenti.

Piam dixit vel quia filii sui Orphei mortem deflevit, vel quia heroum, & maxime deorum laudes canit.

Non semper belle.] Nomen Hippodami poetæ quidem non repugnat omnino; sed minus eleganter carmini sæpius accommodaretur.

De ape electro inclusa. XXXII.

ET latet, & lucet Phaëtonside condita gutta,

Ut videatur ap'is nectare clausa suo:

Dignum tantorum pretium tulit illa laborum,

Credibile est ipsam sic voluisse mori.

Inclusa succino delitescit, & splendet ap'is, ut videatur condita suo nectare: Illa consecuta est mercedem convenientem tantis laboribus: verisimile est ipsam optavisse hujusmodi interitum.

Et lucet Phaëtonside.] Sorores Phaëtonis in populos fuerunt transmutatæ, ex quibus defluit succinum, quod idcirco vocat

Phaëtonidem guttam Ovidius 2. Met. Forte succini guttæ in apem deciderant, quibus condensatis tanquam tumulo claudabatur,

Idem dicit de vipera infra epig. 59. & gilius lib. 4. Georgicorum.
formica epig. 15. lib. 6. *Nellare clausa.*] id est suo melle, electrum
tantorum laborum.] De quibus fufe Vir- quippe mellis colorem refert.

Ad Sofibianum cui mortem imprecatur. XXXIII.

LENA laboratis habeas cum scrinia li-
bris,

Emittis quare, Sofibiane, nihil?
dent hæredes, inquis, mea carmina: quan-
do?

Tempus erat jam te, Sofibiane, legi.

*Sofibiane, cum tibi sint foruli
referti libris elaboratis, cur
nihil edis in lucem? hæredes,
dis, publicabunt meos versus:
quando? O Sofibiane, jam
tempus erat te co. lvi.*

Tempus erat.] Sofibianum quendam irri-
Poëta: videtur enim ipsum hortari ut
at suos libros; sed cum nolit Sofibianus
nisi post suam mortem, intelligit Poë-
ta jam mori illum debuiffe, quo legi po-
fent ejus libri. Hæraldus fic explicat, Tem-
pus erat decessiffe te, & ossa tua esse lecta.
Nam ossilegium profecto videtur alludere.

Ad Attalum fordida veste indutum. XXXIV.

ORDIDA cum tibi fit, verum tamen, At-
tale, dicit

Quisquis te niveam dicit habere togam.

*O Attale, cum habeas vestem
sporciam, nihilominus profert
veritatem, quisquis profert tibi
niveam esse togam.*

Fordida cum tibi fit.] Attali cujusdam to-
tam attrita erat, ut fila nuda albescerent,
de nivea dicit poterat; vel nivea dicitur,
quia frigida. Vide epig. 50. lib. 9. in eo
vero jocus est, quod toga nivea opponatur
fordida.

De pugna damarum. XXXV.

FRONTIBUS adversis molles concurrere
damas

Vidimus, & fati sorte jacere pari.

pectavere canes prædam: stupuitque super-
bus

Venator, cultro nil superesse suo.

nde leves animi tanto caluere furore?

Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

*Spēlavimus imbelles damas
congradi adversis frontibus, &
procumbere aequali casu fati.
Canes viderunt prædam: mi-
rumque feroci venatori visum
est, nihil restare suo cultro.
Unde molles animi accensi, non
santa rabie? hoc modo tauri
dimicant, hoc modo viri pro-
strati sunt.*

Spēlavere canes.] Nempe se a præda ab-
puerunt, cum viderent damas illas mu-
m in necem adversa fronte ruere.

Cultro nil.] Cultrum venatorium intelli-
quo feras interficere solebant venatores

in amphitheatri venationibus.

Unde leves animi.] Domitiano adulatur,
cujus numine damas fuisse concitatas intel-
git Poëta.

Sic cecidere.] gladiatores scilicet.

Ad Olum tingentem suos capillos. XXXVI.

ANA est barba tibi: nigra est coma:
tingere barbā

*Olē, habes barbā canam;
habes nigros capillos: nequias*

L

Non

Non potes, hæc caussa est: sed potes, Ole, colorare barbam, hæc ratio est
at potes cupillos.
comam.

Tingere barbam.] Forte quia fucus id morbo laborabat, quo Charinus, de quo barba minus commode quam in capillis | epig. 78. lib. 1. unde facile dilueretur futegebatur; vel forte quod Olus eodem | cus.

Ad Afrum

suarum divitiarum ostentatorem. XXXVII.

CENTUM Coracinus, & ducenta Man-
cinus,

Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus:
Ex insulis, fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi,
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras:
Et teneo melius ista, quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati possim:
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

Coracinus debet centum, & Mancinus ducenta, Titius trecenta, Albinus sexcenta, Sabinus decies, & Serranus alteram decies. Ex insulis & fundis tricies plene percipio, ex pecore Parmensi sexcenta. O Afer, id mihi recensentes per diem solidum; atque ista mihi notiora sunt meo nomine. Par est des aliquid, ut ferre valeam: nummis compensa te diem quotidianam. O Afer, neque auscultare ista gratuito.

Centum, ducenta, trecenta.] Adjunge millia sestertium: adverbis vero bis, decies, tricies, ter adde centena millia sestertium.

Ex insulis.] Ædificia in urbe quæ sola stant ab aliis separata, dicuntur insulæ, ex quarum locatione magnam pensionem

percipiebat Afer.

Tricies soldum.] Sic epig. 100. lib. 1. dixit vicies plenum.

Ex pecore Parmensi.] Oves Parmenses interpretare, quarum lana passim laudatur a nostro Poëta.

Ad Gallam, ut interdum neget. XXXVIII.

GALLA, nega: satiatur amor, nisi gaudio torquent;
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

O-Galla, recusa; amor expletur, nisi latitia cruciat: at & Galla, ne recuses diutius.

Galla nega.] Eiusdem argumenti est epig. 82. infra, & epig. 78. lib. 1.

Ad Charinum divitem, atque impurum. XXXIX.

ARGENTI genus omne comparasti,
Et solus veteres Myronis artes;
Solut Praxitelis manus, Scopæque,
Solut Phidiaci toreuma cœli,
Solut Mentoreos habes labores.
Nec defunt tibi vera Glaniana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.

Emisti omnem argenti speciem, & solus possides antiquas artes Myronis, solus opera Praxitelis, & Scopæ, solus toreuma Phidiaci cœli, solus opera Mentoris. Nec vera Glaniana te deficiunt, nec quæ Callaico auro, nec anaglypta de mensis paternis.

Ar-

Argentum tamen inter omne miror,
quare non habeas, Charine, purum.

*Nihilominus inter omne argen-
tum, miror, & Charine, cur
tibi non sit purum.*

Argenti genus omne.] id est, vasa argentea
omnis generis.

Myronis artes.] Vasa nempe cœlata ab
regis his artificibus, Myrone, Praxitele,
opa, & Phidia; de quibus vide Plinium
lib. 34. cap. 8.

Phidisci sortemina.] De quo lib. 3. epig.

Solus Mentoreus.] De Mentore dictum
oque epig. 41. lib. 3.

Glaniana.] Et officina Glanii. Vel forte
endum, Gratiana, ut legitur apud Plin-
ium lib. 33. cap. 11. *Vasa ex argen. o mira
stantia humani ingenii variat, nullum
us officina diu probando, nunc Farniana,
nec Clodiana, nunc Gratiana.* Legunt alii
atiana, pocula scilicet, quæ habent

in castris Gentianis, in septima urbis re-
gione.

Nec quæ Callaico.] Vasa auro Callaico
inaurata summo in pretio sunt epig. 95.
lib. 14. Callaici autem populi Mædum
hodie regnum Gallæcia.

Anaglypta.] hoc est, vasa in asperitatem
excisa, ut scribit Plinius lib. 33. cap. 11. ab
anæ fursum, & γλυφω scalpō.

De mensis paterni.] Hoc addit ut ostendat
illorum poculorum antiquitatem.

Quare non habeas.] De Charino dictum
epig. 78. lib. 1. cum impurus esset, quic-
quid tangeret, contraminabatur, & spurcum
habebat: alias argentum purum significat non
cœlatum, atque, ita in ambiguo ludit Poë-
ta.

Ad Postumum ingratum. XL.

ATRIA Pisonum stabant cum stemmate
toto,

Et docti Senecæ ter numeranda domus.
ætulimus tantis solum te, Postume, regnis:
Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.
ecum ter denas numeravi, Postume, bru-
mas:

Communis nobis lectus & unus erat.
n donare potes, jam perdere, plenus ho-
norum,

Largus opum: expecto, Postume, quid
facias.

l facis: & serum est alium mihi quærere
regem.

Hoc, fortuna, placet? Postumus imposuit.

*Atria Pisonum stabant cum
toto stemmate, & ter nume-
randa ades peristi Seneca. O Po-
stume, te unum anteposui
tantis patrociniis: egenus eras,
& eques, at te colebam ut
consulem. O Postume, tecum
consumpsi triginta annos: unum
& commune habebamus cubile.
Nunc potes largiri, nunc per-
dere, divitiis abundans, cu-
mulatus honoribus: præstolor,
ô Postume, quid agas. Nihil
agis: & tardum est mihi com-
parare aliam patriam. O
fortuna, hocne tibi attridet?
Postumus decepit.*

Atria Pisonum.] Clarissima fuit Romæ
num familia, in primo autem domus
a nobilitatis insignia collocabant anti-
qua, unde Seneca lib. 3. de beneficiis cap.
Qui imagines in atrio exponunt, & no-
bis familia sine longo ordine, & multis stem-
matibus insignata flexu, in parte prima edunt
ant, notis magis quam nobiles sunt, Ju-
lis sat. 8. *Stemmata quid faciunt.* Sensus
Poëtæ: Poteram colere Pisones, a qui-
multa beneficia acceperam.

Et docti Senecæ ter numeranda.] Vel prop-
tenciam Rhetorem, & filium ejus Phi-
phum, & Lucanum nepotem. Vel

propter tres filios Rhetoris, Annæum, No-
varum, & Melam, de quibus plura apud
Lipsum Elect. 1. cap. 1. Hanc opinionem
refutat Ramireus; cum enim extincta
esset Senecarum familia, existimat hanc
Senecæ domum nobilem dici propter Pol-
lam Lucani uxorem, quæ vidua Martialis
tempore mortuum maritum summo studio
colebat, ejusque diem natalem celebrabat,
ut constat ex epig. 20. 21. 22. lib. 7. hanc
ergo Pollam colere potuisset Poëta. *Ter
numeranda domus* dicitur more græco domus
valde memoranda & celebranda.

Nil facis.] hoc est, nil donas.

Postumum imposuit.] Me, & fortunam de-
cepit Postumus, quæ illi eo consilio divi-
tias dederat, ut in amicos esset liberalis.
Ejusmodi avaros fallaces vocat Poëta epig.
104. lib. 1.

*In jus, & fallax, atque inficiator, eni-
mus.*

Vide epig. 43. lib. 2. *hoc, fortuna, places?*
Vel sic intellige. O fortuna, an locupletasti
Postumum, ut erga me ingratus foret?

In male recitantem. XLI.

QUID recitaturus circumdas vellera col-
lo?
Conveniunt nostris auribus ista ma-
gis.

*Quid recitaturus cingis collum
latis? illa aut. bus nostris apti-
res sunt.*

Circumdas vellera.] Intellige focalia, quæ
erant fasciæ, seu vellera, quibus aures,
fauces, & colla muniebant recitaturi, ne
irigore corripentur, nec obstreperunt

clamore terrentur.

Conveniunt nostris.] Ne te ineptum reci-
torem audiamus.

XLII.

XLIII.

De Vesuvio monte, cujus incendium dolet. XLIV.

Hic est pampineis viridis modo Vesuvius
umbris:

Prefferat hîc madidos nobilis uva lacus.

Hæc juga, quam Nyxæ colles, plus Bacchus
amavit:

Hoc nuper, Satyri monte dedere choros.

Hæc Veneris fedes, Lacedæmone gratior illi:

Hic locus Herculeo nomine clarus erat.

Cuncta jacent flammis, & tristi mersa fa-
villa:

Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

*Ecce Vesuvius paulo ante vi-
rens umbris pampineis: hoc in
loco præstantes racemi imple-
verant humidas cupas. Hi
vertices Baccho caviore fuerant
collibus Nyxæ: nuper Satyri
hoc in monte egerunt choros.
Hæc Veneris habitatio jucun-
dior illi Lacedæmone: hic lo-
cus erat celebris nomine Her-
culis. Omnia sunt prostigata
flammis, & sepulta vastis
cineribus: nec dii vellent ha-
buisset hanc potestatem.*

Vesuvius.] vel Vesuvius mons prope Nea-
polim viribus fertilis, qui flammam inter-
dum evomit. Suetonius in Tito. c. 8.

Prefferat hic.] hoc est, vinum expressum
ex uva nobili impleverat lacus: est autem
lacus vas quod excipit vinum prelo expres-
sum, epig. 27. lib. 7.

Quam Nyxæ.] Nyxam urbem plerique Indiam
ascribunt, montemque Mercurii Libero sacrum.

Plinius lib. 6. cap. 21.

Satyri.] comites Bacchi.

Hæc Veneris fedes.] Veneri & Hercylytem-
plum in Vesuvio dictum fuit: Lacedæmo-
ne autem colebatur Venus. Pausanias in
Laconicis.

Nec superi vellent.] Hyperbolizans innuit
Poëta deos ipsos hujus incendii poeni-
tuisse.

Ad Phœbum, ut Parthenii filium quinquennem servet incolumem. XLV.

HÆc tibi pro nato plena dat lætus acer-
ra,

Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo signat quinquennia lustris,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Ac rata vota patris: sic te tua diligat uxor,
Gaudeat & certa virginitate soror.
Perpetuo sic flore mices: sic denique non
fint
Tam longæ Bromio, quam tibi Phœbe,
comæ.

O Apollo, Parthenius Palatinus pro filio tibi offert hæc dona pleno thuribulo. Ut Burrus, qui novo lustro claudis primum quinquennium, perficiat plures Olympiadas. Approba vota genitoris: sic te deprecet tua conjux, & soror lateat virginitate non dubia: sic niteas perpetuo juventutis flore: sic tandem, ô Apollo, Bacchus habeat capillos tuis breviores.

*Parthenius.] Burrhi sui filii quinquennis talem diem celebrans Phœbo thus adole-
t, cui utpote semper juveni commenda-
r juvenus. Parthenius autem in Palatio
operatori serviebat a cubiculo, de quo
Petronius in Domitiano cap. 16. & epig. 6.
p. 5. 4*

*Lustrum.] Lustrum est spatium quinque
norum, Olympias vero quatuor; quarto
im anno expleto, quinto ineunte Olym-
pi ludii celebrabantur. Vide epig. 40.
p. 7.*

*Diligat mater.] Daphne nempe, quam uxorem
ducere cupiebat Apollo. Ovidius lib. 1.
etiam.*

*Soror.] Diana scilicet, cujus pudicitiam
tentaverat Orion. Horatius lib. 3. carm.
ode 4.*

*& integra
Tentator Orion Diana
Virginea domitus sagitta.
& Callimachus in hymnis,
Δὸς μοι παρθενίῳ αἰώνιον, ἄπνα, Φω-
λαίαν.*

*Da mihi, tata, virginitatem in æternum
conservare.*

*Non sint tam longæ.] Bacchus enim ut
Apollo gloriatur æterno juventutis flore.
Ovidius lib. 4. Met.*

*De Sabello ostentatore tenuissimorum munerum saturn-
nalianum. XLVI.*

SATURNALIA divitem Sabellum
Fecerunt: merito tumet Sabellus:
Nec quemquam putat esse, prædicatque
pater caussidicos beatiorem:
Nec fastus animosque dat Sabello,
Nec thuris, piperisque tres selibræ,
Nec Lucanica ventre cum Falisco,
Nec nigri Syra defruti lagena,
Nec ficus Libyca gelata testa,
Nec bulbis, cochleisque, caseoque,
Nec Piceno quoque venit a cliente
arcæ cistula non capax olivæ;
Nec crasso figuli polita cœlo

*Saturnalia locupletarunt Sa-
bellum: jure inflatur Sabellus:
& credit, & commemorat
nullam esse locupletiore inter
caussidicos. Hanc arrogantiam,
& hos spiritus Sabello concia-
liat semodius frumenti, &
sub fracta, & tres semilibra
thuris & piperis, & Lucanica
cum ventre Falisco, & Syra
lagena nigri defruti, atque
ficus Africana testa gelata, cum
bulbis, & cochleis, & caseo.
Acceptis etiam cistulam non
eamplam paucarum olivarum a
cliente Piceno, & data est*

Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ torcuma,
Et lato variata mappa clavo,
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

*Septenaria synthesis Saguntæ
elaborata crasso calo figuli, lu-
teum torcuma rota Hispanæ.
Et mappa variata lato clavo.
Decem annis Sabellus non
habuit Saturnalia utiliora.*

Saturnalia.] quorum tempore patronis
fuis muntæ mitterebant clichees, lib. 13. Sa-
bellum, atque alios æstheticos irridet,
quorum merces Romæ erat perexigua, nisi
locupleties essent. Juvenalis sat. 7.

Quid vobis pretium? Sicus perexiguus,

Et vas

Pellimitam, &c.

Semodius.] Mensura aridorum dimidiâ
modii partem continēbat: modius vero,
inquit Raderus, capiebat viginti sex libras,
& octo uncias.

Fabaque fressa.] Frenere idem est ac
frangere: fabæ frangebantur ut ex iis puls
fieret.

Et Lolanica.] Farcliminia genus quod
milites à Lucanis, quorum regio hodie Ba-
siliata, atque a Falicis Tuscis populis
ventrem porcinum condire didicerant, lib.
13. epig. 35.

Et nigri Syra.] Syra lagena, hoc est vi-
treâ, quia vitrum in Syria inventum, teste Plin-
io lib. 31. cap. 26. Deffrutum vero Colum-
ella lib. 12. cap. 21. sic explicat, *Mustum
quam dulcissimum decoquitur ad teritis, &
decoctum sicut supra dixi, deffrutum vocatur.*
Idem dicit Plinius lib. 14. cap. 9.

Et ficus Libyca.] Aliæ sunt ficus hyber-
næ, aliæ ætivræ. Plinius lib. 15. cap. 18. te-
sta autem condebantur, epig. 52. lib. 7.

Et Libyca sui pendere testa gravis.
Gelaciam testam dixit, quod brumali tem-

pore missa esset; vel quod sicum cbr: æ
esset ractu frigidus, vel quod re vera ficus
gelata & condensata essent in testa. Judi-
cet lector.

Piceno quoque.] hodie *Marche d'Ancone*,
ubi sunt olivæ optimi saporis.

Et crasso figuli.] Synthesis pro veste su-
mitur epig. 46. lib. 2. hic autem synthesis
septenaria significat vas capax septuaginta:
septuaginta autem septem cyathos continet:
nisi malis cum Turnebo lib. 13. cap. 19.
synthēsini sumere pro septem poculis Sa-
guntinis.

Torcuma luteum.] dicitur, quia synthēsis
illa figuli Saguntini torno facta fuit. *Syn-
thesis* ex Budæo, teste Robèrto Stephano
in suo Thesouro Lingvæ Latinæ, est vaso-
rum compositio qua multa ejusdem generis
vasa in se invicem includuntur. Statius
lib. 4. Sylvarum:

*Aut unam dare synthēsini, quid hor-
res?*

Alborum calicem, atque cacaborum.

Et lato variata.] Mantilia purpureis cla-
vis distingui solebant: lacus autem clavus
Senatorum erat insigne, angustus vero equi-
tum. Petronius mappam ejusmodi laticla-
viam appellat.

Fructuosiora.] vilissima tamen munera ac-
ceperat Sabellus, quem hoc scommate car-
pit Poëta.

De Phaëtonte encausto. XLVII.

ENCAUSTUS Phaëton tabula depictus in hac est.

Quid tibi vis, dipyron qui Phaëtonta facis?

*Encaustus Phaëton depictus est
in hac tabula. Quæ tu mens
est, O pictor, quæ facis Phaë-
tonta dipyron?*

Encaustus Phaëton.] Encaustice genus est
picturæ, quæ in cera vel ebore ignitis instru-
mentis fiebat, ab *ἐνκαυστικῶν* innot. Vide
Plinium lib. 35. cap. 11.

Dipyrion.] Alludit ad casum Phaëtonis,

qui fulmine ictus in Padum præceps actus
est: nunc vero ignitis instrumentis depictus
eundem rursus casum subire videtur. *Di-
pyras* ergo, hoc est bis ustus, merito dici
potest.

XLVIII.

Ad Flaccum, res veras non nugatorias tractari epigrammatibus. XLIX.

NESCIS, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,

Qui tantum lusus illa, jocosque putas.
 le magis ludit, qui scribit prandia sævi
 Tereos, aut coenam, crude Thyesta, tuam,
 ut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
 Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
 nostris procul est omnis vesica libellis:
 Musa nec infans symmate nostra tumet.
 la tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
 Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

rationi, celebrantur, coluntur. Fateor: illa commendantur, at hæc evolvuntur.

O Flacce, mihi fidem adhibe, ignoras quid sint epigrammata: qui credis illa esse diantaxat ludos, atque argutias. Ille magis jocosus, qui memorat prandia crudelis Tereos, aut coenam tuam, & sævo Thyesta; vel Dædalum accommodantem puero permas liquidas, aut Polyphemon pascentem oves in Sicilia. Omnis minor longe remouetur a nostris libris: nec Musa nostra surgeat infans symmate. Nihilominus illa omnibus sunt ad-

Prandia sævi.] Terei & Thyestæ liberos medentium historia satis nota est ex Sæca in Thyesta, & Ovidio lib. 6. Met.

Aut puero liquidas.] Aptantis pennas Ica Dædali fabula ex lib. 8. Met. Ovidii.

Liquidas alas.] Ex cera nempe, quæ sordore liquefacta est.

Polyphemon.] Cyclopem satis notum mathe ex Idyllio 11. Theocriti.

Omnis vesica.] hoc est, meum scribendi genus non est tumidum.

*Nec infans symmate.] Symma vestis est tragica a *συμπετρα*, oblonga nempe & solum verrit, quam in tragediis trahebant heroës. Metaphorice intelligit Poëta stylum suum non esse tragicum.*

Illa tamen.] Flaccus objicit, tamen laudantur poemata tragica & epica.

Sed ista legunt.] Respondet Martialis tumida illa & longa poemata laudari, sed sua epigrammata brevi, & venusto argumento scripta ab omnibus legi.

L.

Ad Cæcilianum, avarum comparatis divitiis. LI.

CUM tibi non essent sex millia, Cæciliane,

Ingenti late vectus es hexaphoro.
 ostquam bis decies tribuit Dea cæca, sinum-
 que

Ruperunt nummi, factus es, ecce pedes:
 qui tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
 Dî reddant sellam, Cæciliane, tibi.

O Cæciliæ, cum non haberes sex millia, gestatus es hexaphoro valde amplo. Postquam Dea cæca concessit vicies, & nummi fregerunt sinum; ecce pedes factus es. Quid tibi precor pro meritis, & tantis præconiis? O Cæciliæ, numina tibi restituant sellam.

Sex millia.] Sestertium. Carpit Cæcilianum quandam, qui pauper sella vehebatur, istus vero dives pedes incedebat: hexaphorum lectica erat, quæ a sex servis gestabatur.

Postquam bis decies.] Centena sestertium illia.

Simumus.] Solebant veteres, ea in sinu ponere, quæ secum ferre necesse erat: his verbis pecunia abundasse Cæcilianum signi-

ficat.

Et tantis laudibus.] Frugalitatis nempe per ironiam.

Dî reddant.] hoc est, hexaphorum, seu pristinam conditionem reddant, cum fortunæ muneribus abutaris: vel morbos illi precatur Poëta, morbofi enim gestabantur, cum videatur opes illi optare.

L 4

32

In Ædylum fico laborantem. LII.

GESTARI junctis nisi definis, Ædyle, | *O Ædyle, nisi cessus vechi*
 captis, | *capris junctis, qui paulo ante*
 Qui modo ficus eras, jam caprificus eris. | *ficus eras, mox caprificus fies.*

Gestari junctis.] Fico laborans Ædylus, seu *Hedylus*, ut scribunt alii, de quo morbo dictum epig. 66. lib. 1. Capris simul junctis vehebatur, epig. 105. lib. 1. de pardis, cervis, &c. diximus. Illinc colligit Poeta illum mox fore caprificum, habita

ratione vocum, non verè significationis; ex capra enim &c. ficu fit caprificus. Similis locus est in voce *Argonantes* epig. 67. lib. 3. Alii has capras metetrices fuisse putant. Hic locus mihi videtur perobscurus.

Ad Cosmum de falso Cynico. LIII.

HUNC, quem sæpe vides inter penetralia nostræ

Pallados, & templi limina, Cosme, novi,
 Cum baculo, peraque senem; cui cana, putrisque,

Stat coma, & in pectus sordida barba cadit:

Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati,

Cui dat latratos obvia turba cibos.

Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.

Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo?
 canis.

O Cosme, delusus vana specie credis Cynicum esse hunc senem, quem cum baculo, & pera crebro spectas inter penetralia nostræ Palladis, & introitum novus templi; qui habet canas, & putridos capillos, & cui squalida barba latitat in pectus: qui obregitur abolla uxore cerea nudi grabati, cui multitudo occurrens porrigit cibos extortos latratu. Hic non est Cynicus, à Cosme: Quid ergo? canis.

Intr. penetralia.] Templum intelligit erectum a Domitiano in honorem Minervæ, quam summo studio colebat. Lib. 9. epig. 4.

Cum bacul.] Hæc est descriptio cultus Cynici, Autonius epig. 52.

Pera, polenta, tribon, baculus, scyphus, arcta suppellex

Ista fuit Cynici

Cerea quem.] Abolla vestis erat duplicis generis, altera militum, altera vero Philosophorum propria. Cerea dicitur, nempe quod attrita flavesceret, vel quod sebo & sudore quasi incerata videretur. Uxor

autem, quod cum ea cubaret Cynicus sola abolla textus pro lodice. Vide epig. 119. lib. 14.

Nudi grabati.] hoc est sine sindone & lodice.

Cui dat latratos.] Suis enim latratibus stipem a prætereuntibus extorquebant Cynici. Legunt alii:

Cuique datis latrat obvia turba cibis.

Non est hic.] Sensus est: Ille habitum quidem Cynici præ se fert, doctrinam autem non proficitur, sed mere in canem degeneravit.

Ad Colinum de vita hilariter agenda. LIV.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus,
 Et meritas prima cingere fronde comas,

Si sapis, utaris totis, Coline, diebus,
 Extremumque tibi semper adesse putes.

O Coline cui fas fuit tangere quercus Capitolinas, & prima fronde circumdare dignos capillos; si sapiens es, fructe diebus integris, & crede semper tibi imminere ultimum.

La-

nificas nulli tres exorare puellas,
Contigit, observant, quem statuere diem:
vitior Crispo, Thrasea constantior ipso,
Lautior & nitido sis Meliore licet,
nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus una necat.

semper interficit.

[*cui Tarpeias.*] Colinus adeptus erat com-
am e quercu qua donabantur victores
ludis, quos in honorem Jovis Capito-
instituerat Domitianus. Suetonius in
mitiano cap. 4. & epig. 1. supra, &
8. epig. 82. Juvenalis sat. 6. versu

*Cum ferre, & vino Jannum, Vestamque
rogabat*

*An Capitolinam deberet Pollio quercum
Sperare, & fidibus promittere.*

[*Prima fronde.*] vel quod Jovi sacra, vel
od ab Imperatore prima data fuerat om-
m victori Colino.

[*Lanificas.*] hoc est tres Parcas, Cloron,
cheum, & Auropom; quæ dicuntur me-
vitam hominum ex fufis & flami-
us quæ ex sua colu ment, & dedu-
nt. Earum vero officia sic distinguun-

*Nemo potuit scire puellas
nantes lanam, custodisse diem
quam decreverunt. Quamvis
sis locupletior Crispo, firmior
ipso Thrasea, & splendidior
nitido Meliore; Lachesis nihil
addit penso, atque evoluit fu-
sos sororum, atque una ex tri-*

tur a Poëtis, ut velint unam esse quæ
vitam hominis ordiatur, alteram, quæ
contextat; tertiam demum, quæ filium
rescindat. Seneca in Hercule furente chore
primo:

*Dura peragunt pensa sorores,
Nec sua retro fila revolvunt.*

[*Divitior Crispo.*] Fuit is vitricus Nerontis.
Suetonius in Nerone cap. 6. *Sed & Crispi
Passieni vitrici sui hereditate ditatus est.* De
Thrasea actum epig. 9. lib. 1.

[*Lautior & nitido.*] Huic Meliori librum
secundum Sylvarum dedicavit Statius. *Mi-
tidus* dicitur, quod laute convivaretur, epig.
69. lib. 2.

[*Una necat.*] Alii *una secat.* Sensus est:
Etiam si duæ exorari possint, tertia tamen
inexorabilis permaneret. Vide epig. 89. lib.
1. lib. 9. epig. 88.

Ad Lucium,

quem hortatur ad celebranda Celtiberiæ loca. LV.

Ucr, gloria temporum tuorum,
Qui Grajum veterem, Tagumque no-
strum

rpis cedere non finis disertis;
rgivas generatus inter urbes
hebas carmine cantet, aut Mycenæ,
ut claram Rhodon, aut libidinofæ
edæas Lacedæmonis palæstras:
os Celtis genitos, & ex Iberis,
ostræ nomina duriora terræ
rato non pudeat referre versu,
ævo Bilbilin optimam metallo,
quæ vincit Chalybasque, Noricosque,
t ferro Plateam suo sonantem,
quam fluctu tenui, sed inquieto
armorum Salo temperator ambit,
utelamque chorosque Rixamarum,
t convivia festa Carduarum,
t textis Peteron rosas rubentem.

*Q. Luci, decus tui ævi, qui
non permittis ut Grajus anti-
quus, & Tagus noster primas
det facundis Arpis; natus in
urbibus Græciæ versibus cele-
bret Thebas, aut Mycenæ,
aut nobilem Rhodon, aut Le-
dæas palæstras libidinofæ La-
cedæmonis: nos vero geniti a
Celtis atque ab Iberis, non
erubescamus carmine memori
dicere asperiora nomina nostræ
patriæ: Bilbilin nobilissimam
crudeli metallo, qua superat
& Chalybas, & Noricos, &
Plateam strepentem suo ferro,
quam circumit Salo tempera-
tor, armorum fluctu exili, sed
turbulento, Tutelamque, &
choros Rixamarum, & la-
tas epulas Carduarum, &
Peteron rubrum rosas tentis,*

Atque

Atque antiqua patrum theatra Rigas,
 Et certos jaculo levi Silaos,
 Turgentisque lacus, Petusæque,
 Ite parvæ vada pura Vetonissæ,
 Ite sanctum Baradonis ilicetum,
 Iper quod vel piger ambulat viator,
 Et quæ fortibus excolit juvencis
 Curvæ Manlius arva Matineffæ.
 Hæc tam rustica, delicate lector,
 Rides nomina? rideas licebit.
 Hæc tam rustica malo, quam Britannos.

& Rigas vetera theatra ma-
 jorum, & Silaos peritas levis
 jaculi, & lacus Turgentis,
 & Petusæ, atque aquas luno-
 pidas parva Vetonissæ, &
 sanctum ilicetum Baradonis
 per quod viator etiam iners
 ambulat, & agris curvæ Ma-
 tineffæ, quos Manlius excolit
 validis tauris. O delicate lec-
 tor, deridesne nomina tam
 agrestia? Fas erit deridas.
 Hæc tam agrestia magis mihi
 placent, quam Britannii.

Luci.] Is fuit Poëta Hispanus egregius,
 qui floruit tempore Domitiani.

Sic Grajum.] Veterem dixit, quia ve-
 teribus Grajus, posteris vero Gravius flu-
 vius scilicet dictus est, ut affirmant inter-
 pretes, de quo nihil reperi. *Gravii* populi
 sunt citerioris Hispaniæ, teste Plinio lib. 4.
 cap. 20. Legunt alii *Gaurum*: sed Gaurus
 mons est Campaniæ in Italia: Poëta vero
 de locis Hispaniæ loquitur. Forte ejusdem
 nominis mons fuit in Hispania.

Arpi iudex.] *Arpi* urbs Apuliæ, in si-
 nibus cujus natus est Horatius. Sensus est:
 Tu, ô Luci, gloria Hispaniæ, qui con-
 tendis laude carminis cum Horatio.

Argivas generatus.] hoc est: Poëtæ græ-
 ci celebrent suas urbes, nos Hispani no-
 stras commendemus. Idem Horatius lib. 1.
 ode 7.

Laudabant alii claram Rhodon, &c.

Aut libidinosa.] *Ledæas* palæstras dixit
 puellarum luctas, quæ nudæ simul cum vi-
 ris ludos Lacedæmone exercebant in ho-
 norem *Ledæ*, quæ cum Jovi placuit, nu-
 da erat in balneo. De his ludis agit Pro-
 pertius lib. 3. eleg. 12. *Libidinosa*, vel
 quod ejusmodi luctæ parum honestæ essent,
 vel quod Venus præcipue illic coleretur,
 epig. 44. supra: vel propter Helenam.

Nos Celtæ.] Hispaniæ populis ad Iberum,
 de quibus jam lib. 1. epig. 50.

Grato versu.] erga patriam.

Sævo Bribithi.] de qua lib. 1. epig. 50.
 & lib. 12. epig. 18. Fuit patria Martialis.

Quæ vincit Chalybæ.] populi sunt Asiæ

minoris ad Pontum Buxinum circa Bithy-
 niam, ubi ferrum optinuum.

Noricæque.] Germaniæ populos, hodie
Bavaro, ubi etiam ferrum præstans.

Plateam.] Hispaniæ oppidum ferrarius
 officinis nobile. Vide epig. 18. lib. 12.

Salò.] fluvius Celtiberiæ, epig. 50. lib. 1.
Tudelaque.] Forte hodie est *Tudela* ad
 Iberum. De aliis urbibus quæ subsequun-
 tur nihil reperi.

Chorossæ Rixamarum.] *Rixamaræ* sane
 choreis gaudebant. Legunt alii *Rixamo-
 rum*.

Rigas.] *Raderus* legit *ripas* fluminum
 nempe, juxta quas spectacula edebant an-
 tiqui. Sed prior lectio videtur retinenda,
 nempe juxta urbem *Rigas* erat forte con-
 vallis quæ theatrum naturale efficiebat.

Illicetum.] Locus est in quo consistit sunt
 multæ ilices.

Vel piger.] Ea quippe loca tam amœna
 sunt, ut vel iners viator in iis libenter am-
 bulet.

Quam Britannos.] hoc est: Licet hæc
 Hispaniæ loca aspera sint, minus tamen
 horrida videntur quam Britannica: quasi
 esset contentio inter Britanniam & Hispa-
 niam. Hoc vix capio. Alii itaque melius
 meo judicio legunt *Bituntis* vilissimum
 Apuliæ oppidum, quod nominis rusticitate
 superat barbara Hispaniæ oppida quæ hic
 enumerantur: quasi diceret Poëta; O deli-
 cate lector Itale, magis irridere debes tuos
 Bituntos, de quibus epig. 48. lib. 2. quàm
 nostra hæc oppida.

In Gargilianum captatorem. LVI.

MUNERA quod senibus, viduisque in-
 gentia mittis,

Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
 Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,

O Gargiliane, cupisne te ap-
 pellem liberalem, quod mittis
 senibus & viduis dona maxi-
 ma? Nihil sordidius est, nec
 turpius te uno, qui potes mun-

Qui

Qui potes infidias dona vocare tuas.
avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
id sit largiri, quid sit donare, docebo.
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

nera appellare tuas infidias.
Hoc modo dolosus hamus obsequitur famelicis piscibus: hoc modo esca versuta fallit feras suas. Explicabo quid sit largiri, & donare. Si ignoras, O Gargiliane, esto manifestus in me.

s te munificum.] Viduarum & senum ditates suis donis captabat, atque ita talis haberi non debebat; sed ejus dona t infidias, quibus senum hereditates, quam pisces esca caperet. Lib. 5. epig.

18. & epig. 60.

Dona.] Tunc enim sine controversia liberalis videberis, cum nulla a me merces tibi sit expectanda.

Ad Faustinum

hyeme Baiis, æstate Tibure manendum. LVII.

UM nos blanda tenent lascivi stagna
Lucrini;
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
horrida sed fervent Nemeæi pectora mont-
stri:
Nec satis est, Baias igne calere suo.
go sacri fontes, & litora sacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumque do-
mus.
erculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

Dum fruimur mollibus stagnis
lascivi Lucrini, & speluncis
qua fervent pumiceis fontibus:
O Faustine tu habitas regnum
Argivi Coloni, quo pervenit
empenis duo milia passuum
ab urbe. At terribile pectus
monstrum Nemeæi ardet: nec
sufficit Bæas fervere suo aestu.
Itaque valete, o sacri fontes,
& sacra litora, domitulum
Nympharum simul, & Nereid-
um. Vos quidem hyeme fri-
gida superata Herculeos colles,
nunc primas date frigoribus
Tiburis.

lascivi stagna.] Lucrinus lacus est in
pania de quo jam epig. 63. lib. 1.
vum dixit ob delicias, & loci ameni-
m, & hominum illic lascivientium fre-
quentiam.

qua pumiceis.] hoc est, fontibus e-
nice vel topho Icaruriensibus, quorum
æ sunt calidæ.

colis.] hoc est, tu manes Tibure,
d condidit Catillus quidam Argivus qui
Tiburtinus dictus est. Vide Statium lib.
Sylvarum in Tiburtino Mantii. Horatius
2. ode 6.

Tibur Argeo positum colono.

Nemeæi pectora.] hoc est, leonis in sylvâ
Nemeæa ab Hercule interfecti, & relati in-

ter æstra: Sol autem mense Augusto in-
gressus Leonem ardorem auget. Pectora
dixit, quod in Leonis pectore, inquit Ra-
misrestus, astrum est fulgentissimum ab A-
strologis dictum cor Leonis.

Nec satis est.] Aquis enim ferventibus
Solis calor additur.

Nympharum.] Fontes illi Nymphis sacri,
mare vero Nereidibus sacrum.

Litora sacra.] Legunt alii litora gæta
aliis: scilicet anni tempestatibus.

Herculeos colles.] Tibure enim Hercules
colebatur lib. 1. epig. 12.

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis
arces.

In Gallam mariti mortem clami desilentem. LVIII.

N tenebris lugens amissum. Galla, mari-
tum.
Num plorare pudet te, puto, Galla, virum?

O Galla, secretis desles virum
mortuum. O Galla, nunquid
optuor, erubescis deslere mort-
uum?

Nam

Nam plorare.] Galla vivente viro tam impudica fuerat, ut eum mortuum palam deslere, merito illam puderet: vel fiebat, quod illam utpote infamem mortuo marito uxorem nullus esset ducturus, lib. 9. epig. 6. Epig. vero 34. lib. 1. secretas lacrymas

laudat noster Poëta.

Ille dolet vero, qui sine teste dolet.

Legunt alii,

Nam plorare pudet te, puto, Galla, viram.

De vipera electro inclusa. LIX.

FLENTIBUS Heliadum ramis dum vipera serpit,

Fluxit in obstantem succina gemma feram:

Quæ dum miratur pingui se rore teneri,

Concreto riguit vinctâ repente gelu.

Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro,

Vipera si tumulto nobiliore jacet.

Dum vipera serpit per flentes ramos Heliadum, succina gemma lapsa est in feram obstantem: qua dum miratur se adstringi humore denso, jactis induruit implicita concreto gelu. O Cleopatra, ne te jactes de immulo regio, si vipera conditur splendidiore monumento.

Flentibus Heliadum.] Heliades diæ sunt Phæontis sorores, cujus casum descentes ad Padi ripas in populos fuerunt conversæ, ex quarum ramis fuit electrum. Vide epig. 25. & 32. supra.

Succina gemma.] Legunt alii succina gutta, ut epig. 15. lib. 6.

Implicita tenens succina gutta feram.

Fluxit in obstantem.] Poëtice laudat hujus operis artificium: nam adeo affabre

electro inclusa fuerat vipera, ut casu succini visco implicita videretur.

Ne tibi.] De morte Cleopatraz vide Suetonium cap. 17. in Augusto: *Qui ambobus, Cleopatraz scilicet & Antonio, communem sepulcrum honorum tribuit, ac tumulum ab ipsis inchoatum perfici jussit.* Nobilius erat hoc vipers mausoleum, quippe quod totum electro esset edificatum.

De Curatio extincto inter salubres Tiburis aquas. LX.

ARDEA solstitio, Pæstanaque rura perantantur,

Quique Cleonæo fidere fervet ager:

Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,

Inter laudatas ad Styga missus aquas.

Nullo fata loco possis excludere: cum mors

Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

Solstitio adeamus Ardeam, & rura Pæstana, & agrum qui cales fidere Leonis: cum Curiatius damnet calum Tiburi missus ad inferos inter celebratas aquas illius. Nullo loco possis arceve fata: cum mors accesserit, Sardinia est in medio Tibure.

Ardea solstitio.] Æstivo scilicet, quo calor est vehementissimus. Ardea vero urbs erat Latii sub cælo calidissimo posita, de qua Livius lib. 1. *Dum Tarquinius obsidet Ardeam, exactus est regno.* Latium: hodie Campania di Roma.

Pæstanaque rura.] Pæstanus finis in Lucania, a Pæsto urbe nomen fortius, hodie Golfo di Salerno.

Quique Cleonæo.] Intellige Leonem, in cælum relatum, quem Hercules interfecit in Nemæa Peloponnesi sylva, juxta Cleonam urbem. Augusto mense vehementissimis caloribus terram accendit Leo; ager

hic Baianus intelligitur; Baias enim aquas & peccore Leonis fervere dixit supra epig. 57.

Cum Tiburtinas.] hoc est, cum Curiatius perierit Tibure loco saluberrimo, hodie Tivoli.

Ad Styga.] Fons est Arcadiæ, cujus aqua est trigidissima, omnibus animalibus est exitiosa. Poëtæ fabulantur pudentem esse apud inferos.

Sardinia est.] Insula nota: hoc est, Cum fati necessitas advenierit, perinde moriens Tibure, ac in Sardinia, etsi Tiburis cælum salubre, Sardinia vero pestilens est.

In Mancinum

vanum suarum divitiarum narratorem. LXI.

DONASSE amicis tibi ducenta, Mancine,
per superbo lætus ore jactasti.
artus dies est, in schola poetarum
am fabulamur, millibus decem dixi
aptas lacernas munus esse Pompillæ;
rdonycha verum, lineisque ter cinctum,
uasque similes fluctibus maris gemmas
edidisse Bassam, Cæliamque jurasti.
ere, de theatro, Pollione cantante,
um subito abires, dum fugis, loquebaris,
ereditatis tibi trecenta venisse:
mane centum, & post meridiem centum.
quid tibi sodales fecimus mali tantum?
iferere jam crudelis, & file tandem.
ut, si tacere lingua non potest ista,
aliquando narra, quod, Mancine, velimus.

*O Mancine, hilaris nuper
gloriatu es ore superbo, te
dono accepisse ducenta ab ami-
co. Quarta lux est, dum fa-
bulamur in schola poetarum,
dixisti lacernas emptas decem
millibus esse donum Pompillæ.
Jurasti Bassam & Cæliam
tibi donasse sardonycha verum,
& circumdatum tribus lineis,
& duas gemmas concoloras fluc-
tibus maris. Cum heri re-
pente discideres ex theatro,
Pollione cantante, dum fugis,
dicebas, tibi obvenisse heredi-
tatem trecentorum: & mane
centum, & post meridiem te
centum. Quo tanto malo te
affecimus nos socii? O inhu-
mane, jam miserere, & tan-
dem tace. Aut si ista lingua
silere nequit, o Mancine, ali-
quando narra quod cupimus.*

*Ducenta.] Millia festeritium.
In schola poetarum.] In quam ad recitan-
tem conveniebant Poetæ. Ille autem lo-
cus confabulationibus erat aptissimus.
Emptas lacernas.] Lacerna togæ superin-
hebatur ad arcendum frigus, inquit Bay-
s.
Sardonycha verum.] sic epig. 60. lib. 9.
Sardonychas veros mensa quaesivit in
omni.
est non adulterinos.
Lineisque ter cinctum.] Sardonyx enim
bus lineis, nigra scilicet, candida, &
iniata cingitur. Plinius lib. 37. cap. 12.
Sardonyches & Ceraunius glutinantur gemmis,
ut ars deprehendi non possit, aliunde ni-*

*gro, aliunde candido, aliunde minio sumptum.
Legunt alii,*

*Sardonychas auro, lineisque ter cinctum.
Duasque similes.] forte cyanos, Gallico
turqueses.*

*Bassam Cæliamque.] Nomina mulierum
ficta.*

*Pollione cantante.] citharædo nobili de
quo Juvenalis sat. 6. versu 338.*

*Quid tibi fecimus.] Ut nos vanissimis fe-
licitatum tuarum narrationibus quotidie
cruciaris.*

*Aliquando narra.] Te nempe aliquam
fecisse jacturam, atque hoc nobis erit au-
ditu jucundissimum; vel narra aliud quid-
piam, unde nobis lucrum obvenire possit.*

De Lycori muliere deformi. LXII.

TIBUR in Herculeum migravit nigra
Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

*Nigra Lycori petit Tibur di-
catum Herculi, dum putat il-
lic albescere omnia.*

*Tibur.] Cujus coelum erat frigidum, eo-
ne candidior illic mulierum forma. Vide
epig. 12. lib. 7.*

*Dum Tiburtinis albescere collibus audis
Antiqui dentis fusa Lycoris ebúr.*

De Cærelia aquis extincta. LXIII.

DUM petit a Baulis mater Cærelia Baias,
Occidit insani crimine mersa freti.

Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Ne-
roni,

Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

*Dum mater Cærelia in Baias
a Baulis, demersa perit cri-
mine insani furoris. O unde,
quantum decus amittitis! olim
nec imperata exhibueratis hæc
monstra Neroni.*

*Dum petit a Baulis.] Villa in litore
Campaniæ non procul a Baiis.*

*Gloria.] Hæc aquarum gloria provenie-
bat ex eo, quodundæ illæ nequidem jussæ,
ut fingit Poeta, duerant obsecratæ Neroni,
qui matrem suam Agrippinam his in aquis*

*perire cupierat. Suetonius in Nerone cap.
34. & Tacitus lib. 14. Annalium hanc glo-
riam amiserant illæ aquæ, cum sponte, &
ultra Cæreliam haussissent.*

*Hæc monstra.] Naufragium nempe, &
mortem.*

De hortis Martialis. LXIV.

JULI jugera pauca Martialis
Hortis Hesperidum beatiora
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent recessus:
Et planus modico tumore vertex
Cælo perfruitur serenior:
Et curvas nebula tegente valles.
Solut luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam,
Albanos quoque, Tusculoque colles.
Et quodcumque jacet sub urbe frigus,
Fidenas veteres, brevesque Rubras,
Et quod virgineo eruore gaudet,
Annæ pomiferum nemos Perannæ.
Illic Flaminie, Salarique
Gestator patet, effuso tacente,
Ne blando rota sit molesta somno,
Quem nec rumpere nauticum Celeuma,
Nec clamor valet helciariorum.
Cum sit tam prope Mulvius, sacrumque
Lapsæ per Tyberim volent carinæ,
Hoc rus, seu potius domus vocanda est,
Commendat dominus, tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis
Tam comi pater hospitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,

*Pauca jugera Julli Martialis
hortiora hortu Hesperidum
recumbunt in longo vertice Jani-
culi: ample solitudines impen-
dent collibus: atque exiguo tum-
ulo cacumen aquam petitur
aëre puriore: & solum mi-
scit proprio lavino, caligine
occultante curvas valles: de-
licata fastigia villa alta pla-
cide accedunt ad sidera serena.
Hinc fas est spectare septem
montes dominos, & circum-
spicere totam Romam & Al-
bana jura, & Tuscula, at-
que omnia loca frigida subur-
bana, Fidenas antiquas, &
parvas Rubras, & sylvam
pomiferam Annæ Perannæ,
qua letatur virgineo sangui-
ne. Illic prospicitur gestator
curtus in via Flaminia, &
Salaria curra non strepente,
ne rota sit incommoda molli
somno, quem nec turbare po-
test cohortatio nautarum, nec
vapores helciariorum. Licet
Mulvius sit tam vicinus, &
naves volent dilapsæ per sa-
crum Tiberim. Hæc villa,
sem potius domus est appellan-
da, commendatur ab hero,
existimabis tuam tam ami-
ca, tam benigna, tam libe-
rali hospitalitate aperta est.
Pates quam d'mum Alcinoi,*

facti modo divitis Molorchij.
 s nunc omnia parva, qui putatis,
 anteno gelidum ligone Tibur,
 l Præneste domate, pendulamque
 i dedite Sætiam colono:
 m me iudice, præferantur istis
 i jugera pauca Martialis.

aut Molorchij paulo ante lu-
 cupletati. Vos namq, qui cre-
 ditis omnia exigua, colite fri-
 gidum Tibur centum ligoni-
 bus, aut Præneste. Et traditis
 anni agricultoribus activam Sæ-
 tiam: dum me arbitro, pau-
 ca jugera Julii Martialis an-
 teponantur illis.

all.] Ut epig. 16. lib. 7.
Justi bibliotheca Martialis.
 s commendat hortum. Huic Martiali
 it sextum librum, ut patet ex primo
 rammarum. Male ergo alii scribunt
Martialis.
Esperides.] Atlantis filius, quibus hor-
 ribuunt Poëtæ aureis pomis pretiosos.
 epig. 21. lib. Spect.
ange Janiculi.] Ab Aventino & Vati-
 ad pontem Mulvium, vel Milvium,
 e porrigebatur Janiculum.
inc septem.] Palatinus, Capitolinus,
 inialis, Cælius, Æsculinius, Vimina-
 Aventinus vocantur; quibus imposita
 na orbis domina.
Estimare Romanam.] hoc est prospicere &
 iderare. Epig. 16. lib. 7.
Rarus bibliotheca delicati.
Vicinam videt munda lecter urhem.
lbanos.] colles Latii intellige.
idena veteres.] quia Roma antiquio-
 Rubras vero parvum oppidum circa
 ur fuisse existimat Ortelius.
quod virgine.] Anna Peranna, vel
 nna Didonis forer in Italia apud
 ram exulavit, atque in amnem Numi-
 , ut Lavinie infidias declinaret, se
 ipitem dedit, & tandem pro dea cul-
 ta. Ovidius 3. Fastorum:
Ipsa loqui visa est: placidi sum Nympha.
 Numici,
 Anne perenne latens, Anna Peren-
 na vocor.
 robius lib. 1. cap. 12. Eodem quoque
 e, Martio nempe, & publice & pri-
 mo ad Annam Perennam sacrificatum itur;
 undre, perennareque commode liceat: hoc
 er annos durare. Virgineum crorem
 propter victimarum sanguinem, quæ
 x virgini in nemore Aricino immola-
 tur, teste Strabone lib. 5. Vel quod il-
 ut ait Domitius, flagellis caderentur
 i, ut Lacedæmone ex ritu Thoantio.
 Annam Perennam affirmant anum fuis-
 ram Bevillis prope Roman, quæ
 uba in montem per seditionem digres-

so victum tulerit; in cujus memoriam hæc
 celebritas tandem instituta est. Hæc est
 Raderi sententia, quæ mihi verisimilior
 videtur.

Flaminia.] Via sic dicta a Flaminio con-
 sule, qui ad lacum Trasimenum ab Anni-
 bale interfectus est. *Salaria* ducebat in
 Sabinos, atque a sale nomen sortita est,
 quia per eam Sabini sal a mari Romam
 deferabant.

Gestator.] Currus nempe in quo ambu-
 lantes per urbem gestabantur: etenim pro
 lecticario sumi non mihi videtur, propter
 sequentia verba esse tacente.

Nauticum celestina.] Est verbum græ-
 cum nautarum proprium, latine cohorta-
 tio.

Helciariorum.] Helciarii sunt ii qui ope-
 ra moluntur funibus, vel qui naves dedu-
 cunt, aut remulco trahunt.

Mulvius.] Alii Milvius, pons hodie
 Ponte Molo, ultra primum ab urbe lapi-
 dem.

Credas Alcinoi.] Alcinoüs regnavit in
 Corcyra insula, & benigno hospitio Uly-
 sem naufragum excepit. Homerus Odys-
 lib. 6.

Divisus Molorchij.] Molorchus pastor ve-
 nientem ad leonem Nemexum opprimen-
 dum humanissimè excepit Herculem: fa-
 ctus vero dives dicitur, quia Domitianus
 fanum Herculi extruxerat, epig. 65. lib. 3.
 juxta quod Molorchus sacellum ædificavit
 multis donis locupletatum, de quo Sta-
 tius lib. 3. Sylvarum.

Centeno ligone.] hoc est, centum servis
 colite fundos amplissimos. Tibur & Præ-
 neste Latii urbes, hodie Tivoli, & Pila-
 strina. Sætia, alii Setia, Latinorum urbs
 mediterranea, hodie Sexxa, epig. 112.
 lib. 13.

*Pendula Pontinos quæ spectat Setia cam-
 pos.*

Dum me iudice.] Sensus est: Fundi Ti-
 burtini, Prænestini, & Setini sunt optimi:
 attamen Julii Martialis horti omnibus illis
 sunt anteponendi.

De Philenilufca. LXV.

OCULO, Philænis, semper altero plo-
rat.
Quo fiat istud quæritis modo? lufca est.

Philenis perpetuo flet altero oculo. Rogatu qua ratione id fiat? Lufca est.

Lufca est.] Obiter naturæ vitium in illa muliere irridet Poëta, quæ utroque oculo plerasset, nisi altero caruisset.

Ad Linum sui patrimonii decoctorem. LXVI.

EGISTI vitam semper, Line, municipalem:

Qua nihil omnino dulcius esse potest.
Idibus, & raris togula est excussa Kalendis:

Duxit & ætates synthesis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi misit inemtum:

Sylvæ graves turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piscis:

Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica missus de gente minister,

Sed stetit inculti rustica turba foci.
Villica vel duri compressa est nupta coloni:
Incaluit quoties faucibus vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec merfa est pelago, nec fluit ulla ratis.
Supposita est blando nunquam tibi tessera talo:

Alea sed parvæ sola fuere nuces.
Dic ubi sit decies, mater quod avara reliquit?

Nusquam est: fecisti rem, Line, difficilem.

O Line, semper duxisti vitam municipalem, qua nihil prorsus suavius potest esse. Togula est excussa Idibus, & raris Kalendis: atque una synthesis egit decem annos. Saltus tibi suppeditavit aprum, campus leporem non emptum; sylva venata præbuit turdos pingues Pisces allatus est iradus ex voragine fluviali: cadus ruber fudit vina non externa. Nec servus nullis missus ex natione Græca, sed agrestis multitudo foci inculti stetit. ... Nec flamma obsuit adibus, nec Canicula campis: nec ulla navis tua demersa est mari, nec fluit. Tu nunquam substitisti tesseram talo jucundo: sed juberis solam aleam parvarum nuciæ. Profer, ubi sit decies, quod reliquit avara genitrix? nullibi est. O Line, fecisti rem difficilem.

Egisti vitam.] Linum quendam ad inopiam redactum irridet Poëta. Municipalem vitam dixit pro agresti; in Municipiis enim, quæ erant oppida, civitate donata certa lege, vita ducebatur sobria & frugalitas, at vero in urbe lauta & delicata.

Dulcius esse.] Legunt alii *visius*, alii *duvius*.

Togula est excussa.] Alii est tibi sumpta. Kalendis & Idibus sacrificia publica fiebant,

populusque togatus conveniebat. Calendæ autem Junoni, Idus vero sacræ erant Jovi. Ovidius 1. Fastorum.

Vendicat Ansonias Janonis cura Kalendas;

Idibus alba Jovi grandior agna coedit.

Excussa, hoc est, explicata est togula, dum enim ex arca depromuntur collectæ vestes, ut plurimum excutuntur.

Syn:

Synthesi.] Vestis nempe conatoria, de lib. 2. epig. 46.

Alnus aprum.] hoc est, venaris, piscis, & vindemias colligis in tuis præ-

Ecce tener Argolica.] hoc est, nec Græcus r ingenti pretio comparatus, sed rustica les a pedibus stetit.

Supposita est blanda.] hoc est, non de- fecti patrimonium tesseris; lufores autem bant a minori ludo, a talis nempe in- ere, mox animis incaltescentibus, depo- talis supponebantur tessera, in quibus or erat alea, epig. 15. lib. 14.

Non sim talorum numero par tessera, dum sis Major, quam talis, alea sæpe mihi.

Alea sed parca.] hoc est, sed victoriæ premium erant mices.

Ubi sis decies.] Post adverbia decies, erides, &c. intellige semper centena millia sestertium.

Fecisti rem.] hoc est, rem familiarem dissi- pans: fecisti rem difficilem sane, & cujus ratio non apparet. Hic est sensus istius loci, licet referendus videatur ad vitam munici- palem gravem & laboriosam: vel forte in- telligit secretum Lini flagitium, quod to- tum ejus patrimonium exhauserat.

In Prætorem amicum ingratum. LXVII.

PRÆTOREM pauper centum sestertia
Gaurus

Orabat cara notus amicitia.

cebatque suis hæc tantum deesse trecentis,

Ut posset domino plaudere justus eques.

Prætor ait: scis me Scorpo, Thalloque da-
turum:

Atque utinam centum millia sola darem.

Non pudet ingrata, pudet ah male divitis arcæ.

Quid non das equiti, vis dare, Prætor,
equo?

Gaurus egenus cognitam caris
amicitia rogabat Prætorem cen-
tum sestertia. Atque aiebat
hæc tantum deesse suis tre-
centis, ut justus eques posset
plaudere domino. Prætor res-
pondet: Tunes ne donaturum
Scorpo, & Thallo: atque uti-
nam donarem tantum centum
millia. Ah erubescit arcam
ingratam, & male locupletem.
O Prætor, placetne donare
equo quod non donas equis?

Deesse trecentis.] Quadringenta sestertia censu habere debebant equites. Vide epig. lib. 5.

Posset domino.] hoc est, ut posset intra- ites sedere, & advenienti in amphithea- tum domino Domitiano plausum dare, g. 34. lib. 6.

Scis me Scorpo.] Thallus & Scorpus nobi- limi erant agitantes: mortem Scorpi de- Poëta, epig. 50. 53. 74. lib. 10. Alii unt Thallique. Sed legendum Thallo, in-

quit Raderus, adducta veteri inscriptione ubi fit mentio Thalli.

Male divitis arcæ.] Quia Prætor abute- batur suis opibus, nec illas cum amicis communicabat.

Equo.] Statuæ equestres inter alia victoriæ præmia agitatoribus excitabantur ab iis qui fautores illorum se profitebantur. Dare equo, hoc est statuæ equestri erigendæ, vel ho- mini qui nihil aliud novit quam equos agitare?

Ad Sextum invitatore ffordidum. LXVIII.

NVITAS centum quadrantibus, & bene
coenas.

Ut coenem invitor, Sexte, an ut invi-
deam?

*Vocas ad coenam centum qua-
drantibus, tu laute epularis.
O Sexte, an vocor ut epulet,
an ut invideam?*

Invitas.] Sexti ejusdam impudentiam ap- pic, a quo tenui sportulæ pretio fuerat itatus, hoc est cibos vilis pretii Poëtæ,

sibi autem lautissimos apponi jusserrat Sex- tus. Vide epig. 7. lib. 3.

Ad Pamphilum veneficum. LXIX.

TU Setina quidem semper, vel Massica
ponis,

Pamphile: sed rumor tam bona vina ne-
gat.

Diceris hac factus cælebs quater esse lagena.

Nec puto, nec credo, Pamphile, nec fi-
tio.

O Pamphile, tu quidem semper apponis Setina aut Massica; sed fama inficiatur esse vina tam bona. Diceris quater evasisse videmus hac lagenam. Nec opinor, nec fidem adhibeo, ô Pamphile, nec fictio.

Tu Setina.] De Setia Latii urbe, unde vinum Setinum dictum epig. 51. supra. De vino Massico egimus epig. 26. lib. 3.

Sed rumor.] Serpebat quippe rumor vina a Pamphilo apponi infecta veneno.

Diceris hac factus.] hoc est, quatuor uxores veneno necasse.

Nec puto.] Sensus est: Non credo quidem verum esse illum morem: attamen experimento discere nolo.

De Ammiano herede relicto a patre. LXX.

NIHIL Ammiano præter aridam vestem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putet potuisse quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

Genitor occumbens ultimis tabulis nihil reliquit Ammiano præter aridam vestem. O Maronille, quis credat potuisse fieri ut Ammianus caperet genitorem non esse defunctum?

Ultimis pater ceris.] hoc est in suo testamento, vel ultima testamenti parte: in prioribus vero ceris alios sane heredes scripserat: in tabulis autem incertis scribere solebant veteres, unde quævis scripturæ, vel etiam tabulæ dicerentur ceræ.

Præter aridam vestem.] hoc est tritam, inquit Domitius: at Lippius 1. elect. cap. 18. legit *restem*. Sensus est: Pater perditio filio Ammiano restem seu laqueum, quo

se suspenderet, testamento reliquit.

Mortuum nollet.] Vivum patrem prodigus Ammianus oprabat mortuum, quia sperabat copiosam adepturum se hereditatem: mortuum oprabat vivum, quia moriens nihil ipsi reliquerat præter restem: ab eo autem dum viveret, semper aliquid accipiebat, quo vitam hilarem duceret. Turpior sensus posset colligi ex epig. 4. lib. 2.

*Ad Sophronium**de moribus puellarum Romanarum. LXXI.*

QUÆRO diu totam, Sophroni Rufe,
per urbem,
Si qua puella neget: nulla puella ne-
gat.

Tanquam fas non fit, tanquam sit turpe ne-
gare;

Tanquam non liceat, nulla puella negat.

Castâ igitur nulla est. castæ sunt mille. quid
ergo

Castâ facit? non dat. non tamen illa ne-
gat.

O Sophroni Rufe, dum investigas per totam civitatem, si qua puella recusat: nulla puella recusat. Quasi non agnoscis sit: quasi inhonestum sit recusare. Quasi non liceat: nulla puella recusat. Ergo nulla est pudica. Mille sunt pudicae. Quid igitur agit pudica? Non dat ultro: nihilominus illa rogata non recusat.

Si ma puella.] Forre negantem puellam quærebat, ne satiaretur ejus amor. Sed epide carpit libidinem puellarum, in quam tanta propensione ferantur, ut roganti negare nequeant.

Ad Quintum

exigentem epigrammata gratis. LXXII.

EXIGIS, ut donem nostros tibi, Quinte, libellos.

Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.

Es dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?

Non, inquis, faciam tam fatue: nec ego.

O Quinte, postulas ut tibi dem nostros libros. Illi non sunt penes me, at sunt penes bibliopolum Tryphonem. An dabo pecuniam pro ineptiis, & sanus emam tuos versos? Non tam stulte agam, ais: nec ego.

Bibliopola Tryphon.] De quo iterum epig. lib. 13.

Nec ego.] hoc est, nec ego tam fatuus o, qui tibi gratis donem meos libros. Ius Quinti avariciam argute carpit, qui

paucos impendere nummos recusabat, ut sibi hos libros compararet, quos tamen legere summo studio expecebat. Epig. 118. lib. 1.

De Vestino

ajus morituri liberalitatem in amicos laudat. LXXIII.

CUM gravis extremas Vestinus duceret horas,

Et jam per Stygias esset iturus aquas, ultima volentes orabat pensa sorores,

Ut traherent parva stamina pulla mora. m sibi defunctus, caris dum vivit amicis,

Moverunt tetricas tam pia vota deas. um largas partitus opes, a luce recessit:

Seque mori posthac credidit ille senem.

Cum Vestinus agrotus ageret ultimas horas, & jam esset periturus undas Stygias, rogavit sorores versantes pensa extrema, ut afferrent brevem dilationem nigris flaminibus. Iam sibi mortuus dum spiritum ducit pro dilectis amicis, vota tam pia flexerunt deas truces. Distributis tam copiosis divitiis exiit e vita: & deinde existimavit se inserire senem.

Vestinus.] filius fuit illius Vestini, teste vso in librum 15. Annalium Taciti, qui natus a Nerone præter omnem culpam interfectus.

Ultima volentes.] Parcas intelligo, quæ minum vitam nere dicuntur: pulla verum stamina mortem cito minantur, g. 58. lib. 6. candida autem protrahunt, phenalis fac. 12. versu 65.

Am sibi defunctus.] Non vite desiderio

tenebatur Vestinus: sed hanc moram orabat, ut bona sua amicis partiretur.

Senem.] Idem ingeniose dixit epig. 53. lib. 10. de Scorpo:

Dum numerat palmas credidit esse senem.

a virtute enim & præclate factis annos numerare debent mortales.

De damis fortiter invicem pugnantibus. LXXIV.

ADSPICIS imbelles tentent quam fortia
damæ

Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

Videsne quam strenua certamina experiantur damæ imbelles? Quantam iracundiam habeant fera tam ignava? Non dubitant exiguis frontibus optetere mortem. O Cæsar, placeatne ignoscere damis? Immitte canes.

Adspicis imbelles.] Nota hoc distichum elegantibus antichetis ornari, & vide epig. 35. supra, ubi pugnam huic similem descripsit Poëta.

Mitte canes.] Argute epigramma concludit: quid enim magis abhorrent damæ, quam canes? Tam ferociter tamen inter se decertabant damæ ut essent casuræ,

nisi canum latratu a se invicem direptæ fuissent. Similis est jocus epig. 49. lib. 1.

Si vitæte canum morsus, sileas improbe, quæris

Ad quæ confugas, ora leonis habes.

Sic intelligo: Minus damis timendum est a canibus, quam a semetipsis.

De Nigrina quæ cum marito omnes suas opes communicaverat. LXXV.

OFelix animo, felix Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miscere juvat cum conjugis census,
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alcestin fama sub astra ferat.
Tu melius certe meruisti pignore vitæ,
Ut tibi non esset morte probandus amor.

O Nigrina beata animo, beato viro, & primum decus inter nurus Latias, Placet communices libenter cum marito divitias paternas, gaudens conjugis socio, & consorte. Evadne combusta fuerit immissa in rogam conjugis, nec minus decus extollat Alcestin ad caelum. Tu melius sane merita es pignore vita, ut amor non esset tibi probandus interitum.

Te patrios.] Nigrinæ liberalitatem commendat, quæ hereditatem paternam adepta communicavit cum marito.

Arserit Evadne.] Iphiæ filia & uxor Capanei, quem tanto amore prosequeretur, ut, cum mortuum illum cremari videret, in eundem se rogam immiserit. Virg. lib. 6. *Æneid.* Ovidius Tristium lib. 4. elegia 3.

Cum cecidit Capaneus subito temerarius ignem,

Non legis Evadmen erubuisse viro, &c.

Et 3. de arte amandi:

Accipe me, Capaneum: cineres miscemus, inquit,

Iphias, in medios desiluisse rogos.

Alcestin.] Alii Alcestem: Pelix fuit filia, & uxor Admeti regis Thessaliæ, pro quo iubens se morti objecit, cum Oraculum

respondisset, brevi Admetum moriturum, nisi aliquis ex propinquis pro eo mortem sponte oppeteret. Ovid. lib. 3. de arte amandi:

Si mea mors redimenda tua, quod abominor, esset

Admeti conjux, quam sequeretur, erat.

Tu melius certe.] Vivens nempe pignore vitæ, seu opibus paternis cum viro communicatis, quibus sustentatur vita, melius morte, erga illam amorem probasti, quam morte, lib. 1. epig. 9.

Nolo virum facili redimit qui sanguine vitam:

Hunc volo laudari qui sine morte potest.

Legunt alii: *Tu melius: certo meruisti pignore vita.*

In avarum amicum. LXXVI.

MILLIA misisti mihi sex, bis sena petenti:

Ut bis sena feram, bis duodena petam.

Misisti ad me sex millia rogantem duodecim, ut duodecim impetrem, rogabo viginti quatuor.

Ut bis sena feram.] Avarum quendam cum ille postulati dimidium concedere sollicitus sit.
amicum carpit, a quo se petiturum dicit duplum summæ illius, qua sibi opus fuerit,

In Zoilum invidum. LXXVII.

NUNQUAM divitias deos rogavi,
Contentus modicis meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est tam subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

Nanquam petiti opes a diis, contentus modicis, & gaudens meo. Paupertas, ignosces, abi. An ratio est voti adeo repentini, & novi? cupio aspicere Zoilum suspensum.

Causa est.] Unde sit, ut ego divitias nunc optem, cum semper paupertatem amaverim? quia, inquit, cum Zoilus descendere me viderit, prælivore se suspendet, cujus rei desiderio teneor. Alii, Causa est qua subiti, &c.

In Varum invitatores vanum. LXXVIII.

AD coenam nuper Varus me forte vocavit,

Ornatus dives, parvula coena fuit.

Auro, non dapibus oneratur mensa, ministri

Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.

Tunc ego, Non oculos, sed ventrem pascere veni;

Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

Cum Varus forte me invitavit ad coenam nuper, opulentius apparatus fuit, parvula vero coena. Mensa instruitur auro, non cibis, servi obijciunt multa oculis, pauca gulæ. Tunc ego dixi, Non accessi, ne explerem oculos, sed ventrem: Vare, aut appone cibos, aut tolle divitias.

Ornatus dives.] Poëta irridet Varum, patet hoc epigramma, quod antiqui Martialis esse negant. Vide epig. 44. lib. 1. epig. 59. lib. 3. & epig. 64. supra.
uendam, qui ornatum quidem divitem, arulam vero coenam apponebat: per se

In Afrum

ambitiose & importune officiosum. LXXIX.

CONDIRA cum tibi sit jam sexagesima messis,

Et facies multo splendeat alba pilo;

Discurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra est,

Cum jam natus sis sexaginta annos, & vultus fulgeat canis multo pilo; incertus vagaris per totam civitatem, nec ulla est cathedra, cui sollici-

M 3

Cui

Cui non mane feras irrequietus ave.
 Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
 Nec caret officio consul uterque tuo,
 Et sacro decies repetis pallatia clivo,
 Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
 Hæc faciant sane juvenes: deformius, Afer,
 Omnino nihil est ardelione sene.

tu non portes matutinum auro.
 Nec licet ulli tribuno exire sine te, & præstas officia tua utrique consuli, & decies redi in palatia sacro clivo, & prædicas solos Sigerios, & Parthenios. Juvenes agant quidem ista, ô Afer, nihil prorsus est ardelione sene ardelione.

Nec ulla.] Cathedra significat sellam muliebrem, lib. 3. epig. 63. & lib. 12. epig. 38. Horatius lib. 1. ser. sat. 10.

Discipularum inter jubeo plorare cathedras.

Afer iste domo egredientes, vel admissus intro sedentes in cathedris salutabat. De modo salutandi vide epig. 56. lib. 1.

Et sine te.] hoc est tribunos, & consules domo exeuntes comitatis. Vide epig. 99. lib. 11.

Sigeriosque.] Sigerius & Parthenius duo erant cubicularii Domitiani, quos Afer semper habebat in ore, ut aulicis familiariter uti videretur. Sic Horatius epist. lib. 1. epig. 7.

— ex nido sit rusticus, atque
 Sulos, & vinosa crepat mera.
 Sic & Martialis epig. 53. lib. 7.

Semper mone mihi de me mera somnia narras.

Legunt alii Sigeriosque modos, &c. & Raderus interpretatur orationem ad Sigerii & Parthenii aures accommodatam, qua illorum amicitiam sibi conciliare conaretur Afer. Musambertius legit Sigeriosque modo, hoc est, tantum Sigerios loquitur Afer. Hic sensus in primum recidit.

Ardelione.] Is nempe est, qui totus occupatur in nihil agendo, qui ubique & nusquam est. Vide epig. 7. lib. 2.

Ad Mathonem emptorem. LXXX.

HOSPES eras nostri semper, Matho,
 Tiburtini.

Hoc emis: imposui. rus tibi vendo tuum.

Matho, semper eras hospes nostri Tiburtini. Hoc mercaris: decipi: tibi vendo tuam villam.

Matho.] de quo epig. sequenti, quem facere dicit deceptum fuisse emendo prædium, quo ante emptionem tanquam suo

fruebatur. Tibur hodie Tivoli, Tiburtina vero villa, teste Ortelio, dicitur hodie Villa Hadriani.

In Mathonem declamantem in febre. LXXXI.

DECLAMAS in febre, Mathon, hanc
 esse phrenesim,

Si nescis, non es sanus, amice Mathon:
 Declamas æger, declamas hemitritæus.

Si sudare aliter non potes, est ratio:
 Magna tamen res est, errans cum viscera febris

Exurit, res est magna tacere, Mathon.

O Mathon, declamas in febre, si ignoras hanc esse insaniam, ô amice Mathon, insanis. Ægeras declamas, semitertiana laborans declamas: si nequis aliter sudare, est ratio. Nihilominus est, quid arduum. Cum intestina ardent febre discorrente; ô Mathon, est quid arduum silere.

Mathon.] Insaniam arguit Mathonem, qui tacere nequirit. De quodam Mathone caussidico loquitur Juven. sat. 1. Nescio an hic idem sit.

Caussidici nova cum ventat lectica Mathonis

Plena ipso.

Hemitritæus.] ~~quæstus~~ semitertianus: hoc est semitertiana febre laborans, epig. 92. lib. 12.

Cui gravis, & fervens hemitritæus erat.

bauditur *supervacua*: febris vero semitertia est tertiana imperfecta, & accedens ad quotidianam: quod citius recurrit, quam tertiana.

Magna tamen.] Respondet Matho, Magna tamen res est in febre declamare.

Errans cum visceribus.] Subjicit Poëta: Cum

vehementi febre laboras, summis in doloribus nec clamare, nec ingemiscere, difficile est. Vel sic intellige: Res magna non est in febre declamare; hoc enim phrenesim, seu insaniam notat. At vero tacere, quod est argumentum sanæ mentis, res est sane ardua.

De Fabulla negante diutius. LXXXII.

EPIGRAMMA nostrum cum Fabulla legisset,

Negare nullam quo queror puellarum,
semel rogata bis terque neglexit
preces amantis. jam Fabulla promitte,
Negare jussi, pernegare non jussi.

Cum Fabulla evolvisset nostrum epigramma, quo conqueror nullam puellam negare, semel rogata bis & ter contempsit vota amatoris. O Fabulla, jam promitte: volui quidem negare, non jussi prorsus negare.

Epigramma.] supra epig. 71.
Pernegare.] Epig. 58. lib. I.

Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.

Ad Rufum

ut Venuleio commendet ejus libros. LXXXIII.

Hos quoque commenda Venuleio, Ru-
fe, libellos,

Imputet & nobis otia parva, roga.

Immemor & paullum curarum, operumque
suorum

Non tetrica nugas exigit aure meas,

Sed nec post primum legat hæc, summumve
trientem,

Sed sua cum medius prælia Bacchus amat:

Si nimis est legisse duos, tibi charta plicetur

Altera: divisum sic breve fiet opus.

O Rufe, commenda etiam hos libros Venuleio, atque ora ut nobis faciat brevem audientiam. Et parum oblitus sollicitudinum, & operum suorum examinet meas ineptias aures non severa. At nec evolvas hæc post primum aut ultimam trientem, sed cum sua pugna sunt grata medio Baccho. Si nimium est evolvere duos libros, complica alteram chartam: opus divisum hoc modo contrahetur.

Imputet.] hoc est concedat.

Sed nec post primum.] Triens quatuor cyathorum poculum est: hoc est, nugatoria mea carmina nec legat Venuleius initio mensæ, nec in fine, sed in media cœna cum fervet convivii alacritas.

Si nimis est.] hoc est ne nimium defatigeris legens duos libros, divide opus, brevius fiet. Idem dixit lib. 10. epig. 1.

Si nimius videor, seraque coronide longus

Esse liber: legito parca, libellas ero.

In Nævolum

arrogantem in prospera fortuna. LXXXIV.

SECURO nihil est te, Nævole, pejus,
eodem

Sollicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus nullos resalutas, despicias omnes.

Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo
est:

Sollicitus donas, dominum regemque salu-
tas,

Invitas. esto, Nævole, sollicitus.

O Nævole, nihil est deterius
quam tu tranquillus. O Nævole, nihil est melius quam
tu idem anxius. Tranquillus
nemini reddis salutem, con-
temnis cunctos. Nec quisquam
liber tibi placet, nec ullus
servus. Anxius largiris, nan-
cias salutem domino & regi,
vocas ad cenam, O Nævole,
estq. anxius.

Securo nihil est. Securus, hoc est sine
cura, Nempe cum nihil timeret Nævulus,
omnes despiciebat; at vero curis & infor-
tuniis pressus omnes colebat.

Gratus homo est. Vox homo significat ser-
vum. Lege 1. ff. de usu, & usufructu, &
reditu, &c. Legunt alii,

*Nec quisquam visus, nec tibi notus ho-
mo est.*

Alii, *Nec liber quisquam, nec tibi natus homo
est.*

Dominum regemque. De hac salutatione
vide epig. 113. lib. 1.

LXXXV.

In Ponticum qui convivis vilia, sibi generosa vina
apponebat. LXXXVI.

NOS bibimus vitro, tu myrrha, Pontice,
quare?

Prodat perspicuus ne duo vina calix.

Nos potamus vitro, tu myr-
rha, & Pontice: cur? Ne cra-
ter perspicuus patefaciat duo
vina.

Tu myrrha. Propter cujus opacitatem vinum perspicui nequibat: epig. 113. lib. 14.

Ad librum suum

quem mittit erudito Apollinari. LXXXVII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,

Ut docto placeas Apollinari:

Nil exactius, eruditiusque est,

Sed nec candidius, benigniusque.

Si te pectore, si tenebit ore,

Nec rhonchos metues maligniorum,

Nec scombris tunicas dabis molestas;

Si damnaverit, ad salariorum

O Liber, si cupis placere au-
ribus Atticis, tibi suadeo &
auctor sum, ut ardeas eru-
dito Apollinari; nemo est po-
litior & doctior, at nec hu-
manior & candidior. Si te
excipiet amplexu & hasso,
nec timebis irrisiones invidio-
rum, nec prabebis scombris ju-
cunda tegmina. Si improba-
verit, & libelle in tergo scri-

Curras

rras scrinia protinus licebit,
versa pueris arande charta.

hende a pueris, poteris subito
properare ad arcem salarium-
rum.

Amibus Atticis.] hoc est politis: Attici
in cæteris politiones habiti sunt.

Apollinari.] de quo etiam epig. 25.
7.

tenebis ore.] Vide epig. 4 lib. 1.

tes scombris.] Carmina quippe inornata,
alia opera minus elegantia scombris in-
vendis inserviebant, epig. 2. lib. 3. Tu-
a molesta dicitur, ut conjicit Farnabius,
non tam involuti, quam frixi fuerint
pisciculi: metaphora ducta a tunica
molesta, pice & bitumine illita,
a induti ardebant damna, epig. 25.
10,

Nam cum dicatur tunica præserte mo-
lesta

Ure manum.

Inversa pueris.] In una tantum chartæ fa-
cie scribi solebant poemata: unde Juvena-
lis sat. 1. arguens longam cujusdam Poëtæ
fabulam ait:

*Scriptens & in tergo necdum finitus Ore-
fes.*

Saliorum ergo pueri nacti hanc chartam
per ludibrium a tergo scribent: *Araro* per
metaphoram significat scribere, quod in
chartis inceratis stylo literas, veluti sulcos
designabant antiqui.

De Bassa quæ sæpius pedere solebat. LXXXVIII.

INFANTEM secum semper tua Bassa, Fa-
bulle,

Collocat, & lusus, deliciasque vocat:

t quod mireris magis, infantaria non est,

Ergo quid in causa est? pedere Bassa so-
let.

O Fabulle, tua Bassa secum
semper constituit infantem,
atque appellat jocos, & vo-
luptates. Et quod magis mi-
reri, non amat infantes.
Quid igitur in causa est?
Bassa consuevit pedere.

Infantaria non est.] Verbum a Poëta fi-
um, hoc est, non est amatrix infantum,

sed cum crebro flatum ventris emitteret
Bassa, in infantem rejiciebat culpam.

In dissimulatorem. LXXXIX.

NULLA remisisti parvo pro munere do-
na;

Et jam Saturni quinque fuere dies:

Ergo nec argenti sex scrupula Septitiani,

Missa, nec a querulo mappa cliente fuit.

Antipolitani nec quæ de sanguine thynni

Testa rubet, nec quæ coctana parva ge-
rit;

Nec rugosarum vimen breve Picenarum:

Dicere te posses ut meminisse mei.

Decipies alios verbis vultuque benigno;

Nam mihi jam notus dissimulator eris.

Pro exiguo munere nulla re-
misisti dona, & jam quinque
dies Saturni præterierunt. Ita-
que nec missa sunt sex scrupu-
la argenti Septitiani, nec
mappa fuit missa a queribun-
do cliente. Nec testa quæ ra-
bra est a sanguine thynni An-
tipolitani, nec quæ fert coctana
coctana; nec parvum vimen
olivæ rugosarum ex Pi-
cenis: ut posses dicere, te me
memorem fuisse. Distis, &
Vultu blando circumvenies al-
ios: jam enim te existimabo
dissimulatorem.

Quinque fuere.] Saturnalium tempore do-
na sibi invicem mittere solebant Romani.
quinque vero diebus durabant Saturnalia,
e quibus agit Lipsius lib. 1. Saturn. cap.
8. & 4.

Sex scrupula.] hoc est, exiguum munus.

Scrupulum, teste Roberto Stephano in suo
Thesaurο Linguae Latinae, est nomen pon-
deris: Latine obolus dicitur, & sex scilicet
quibus conficiebatur, & ex tribus scrupulis
drachma. Donarium nostrum valet. Alii

scrupula.

Septi-

Septitiani.] Epig. 71. lib. 8. meminit libris septitiani. Legunt alii *Septitiane*, ad quem scribit, epig. 108. lib. 11.

A querulo.] De mappis quæ mense Decembris mitterentur, supra epig. 46. Querulum clientem vocat, quia apud patronum de egestate semper queritur, atque auxilium rogat.

Antipollitani.] Nec missa est muria, quæ ex sanguine thynni optima conficiebatur Antipoli in urbe Asia, ut aiunt interpretes. Vide epig. 103. lib. 13. Antipolis urbs etiam fuit in Gallia Narbonensi, hodie *Antibes* vel *Ragni*, ut refert Ortelius.

Nec quæ cossana.] Parvæ sunt ficus ex Sy-

ria, de quibus epig. 28. lib. 13. Olivæ vero optimæ mittebantur ex Piceno, hodie *la Marche & Ancone*.

Dicere te.] Mittendis in muneribus hæc usitata fuisse videtur formula, ut amicis amici memorem se diceret.

Diffimulatur.] Quidam interpretantur ingratum; est enim ingratus qui beneficium accepisse se diffimulat. Alii sic explicant, *diffimulatur eris*, quia simulas te non intelligere quid velim; munus enim ad te misi, ut vicissim munus ad me remitteres. Ergo non micam ad te deinceps vel levis momenti donum.

De rusticatione. XC.

RURE morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.

Luce Deos oro, famulos post arva reviso,

Partibus atque meis justos indico labores.

Inde lego, Phœbumque cio, Musamque lacesso.

Hinc oleo corpusque frico, mollique palæstra,

Stringo libens, animo gaudens, ac scœnore liber.

Pondero, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,

Dum parvus lychnus modicum consumat olivi:

Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camenis.

Interrogatus quid faciam nunc rure, respondeo pauca. Diluculo precor Numina, reviso servos, deinde agros, & meos famulis distribuo opus per partes aquas. Hinc lego, atque invoco Apollinem, & provoco Musam. Inde ungo corpus oleo, & labens comprimo illud molli palæstra, mente hilaris, & solatus scœnore. Pondero, bibo, canto, ludo, lavo, cœno, quiesco, dum enigma lucerna consumat parvam olei. Nox concedit nocturnis Musis elaborata hæc carmina.

Famulos post arva,] hoc est famulos, deinde arva; vel arva reviso, & deinde famulos, si præpositio fuerit.

Justos indico.] Transpositio est, hoc est indico labores justis partibus. Sic Virgilius lib. 1.

Jura dabat, legesque viris, operumque laborem

Partibus aquabat justis, &c.

Phœbumque cio.] compono carmina.

Stringo.] Unctione laxatur cutis, luctu vero attingitur, vel forte palæstræ pulvere.

Pondero.] Vetus codex sic habet. Alii emendant *prædeo*. Non sæpe quidem, statim aliquando senes & pueri, imo & sani prædebant. Videat lector.

Lucubrata.] Intellige carmina ad lucernam elaborata. Hoc epigramma a quibusdam rejicitur.

Ad librum, ut modum teneat. XCI.

OHÆ jam satis est, ohe libelle, Jam pervenimus usque ad umbilicos. Tu procedere adhuc, & ire quæris, Nec summa potes in scheda teneri: Sic tanquam tibi res peracta non sit,

Ohe jam sufficit, ohe libello, jam pervenimus usque ad umbilicos. Tu vis pergere adhuc, & progredi, nec potes consistere in extrema pagina. Sic tanquam non perfectis res,

Quæ

e prima quoque pagina peracta est,
lector queriturque, deficitque,
librarius hoc & ipse dicit,
e jam satis est, ohe libelle.

quam perfecisti etiam prima
pagina, jam lector expostulat,
& defessus est: jam & ipse
librarius loquitur idem: Ohe
jam sufficit: Ohe libelle.

e.] Satietaem & fastidium signifi-

que ad umbilicos.] Opus absolutum est.
hoc loquendi modo dictum epig. 67.

scbede.] hoc est: O libelle, tu nec
entus es paginæ extremam etiam par-
implere. gida tabella, vel papyrus,

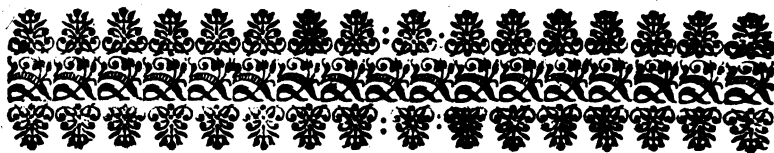
aut phylira, aliudve in quo scribebant anti-
qui.

Que prima quoque.] Nam, o libelle, vel
prima pagina lectorem tedio explevisti, &
tamen modum tenere non vis.

Librarius.] Ille est qui libros transcri-
bit.

M. VALS

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER V.

Ad Cæsarem Domitianum cui librum mittit. I.

Hoc tibi Palladiæ seu collibus uteris
Albæ,
Cæsar, & hinc Triviam prospicis,
inde Thetin:

Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani qua cubat unda freti;
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
Sive salutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela, salusque,
Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
Tu tantum accipias: ego te legisse putabo,
Et tumidus Galla credulitate fruar.

& superbus potiar Galla credulitate.

INTERPRETATIO.

O Cæsar felix præsidium rerum, & salus, quo incolamur putamus Jovem esse memorem; mittimus ad te hunc librum, seu es in montibus Alba Palladiæ, atque ex hac parte spectas templum Dianæ, ex illa mare; seu veraces sorores accipiunt tua responsa, quæ facit aqua maris suburbani: sive placet nutrix Æneæ, sive filia Solis, sive albus Anxur undis salubribus. Tu solummodo accipias, ego credam a te lectum esse,

NOTÆ

Palladiæ seu collibus.] In honorem Minervæ Quinquatria quotannis celebrabat Domitianus in monte Albano prope Romam, epig. 1. lib. 4.

Et hinc Triviam.] A monte Albano prospiciebatur hinc Dianæ templum ad Ariciam, hodie Rizza; illinc vero Thetis, quam sumit pro mari. Vide epig. 13. lib. 10. & epig. 3. lib. Spect. Dianam jam vocavit Triviam epig. 1. lib. Spect. Eodem lib. irrepit mendum in epig. 26. ubi lege Thetis.

Seu tua veridica.] hoc est, sive & Antii ubi sub imagine duarum sororum fortuna colebatur. Suetonius in Caligula cap. 57.

monuerunt & sortes Antiana. Horatius lib. 1. carm. ode 35.

O diva gratum quæ regis Antiam. Germanas vero sorores dixisse videtur, quod una prospera, altera adversa sit. De fortunæ templis fusc agit Alexander ab Alexandro cap. 13. lib. 1. Genialium dierum: Antium hodie Antio. *Tua responsa.* His verbis Domitiano adulatur Poëta; nam ostendit fortunam a Domitiano velut a majore deo discere responsa, ut inferiores dii a superioribus afflari solent.

Plana suburbani.] Mare enim alluit urbem Antium, atque ita illius suburbium esse videtur.

Antio

V Lib. 56 epigr. 2 vers.
Fulmina gestat] Ut in Augustorum Numis
 pluribus. En aquilam, & Cleopatraz Num.

V Lib. 7 epigr. 5 vers.
Vulcano] Qui quidem, ferrum mulcans ;
 in Gordiani tertii Numo.

V Lib. 77 epigr. 1 vers.
Mithridates] Ob bella cum Romanis ge-
 sta, clarissimus; cujus faciem pete è Numo.
 argent. apud Goltzium, in Asiatic.

V Lib. 7 epigr. 6 vers.
Marsis] Nempe per ipsius natum Ro-
 mulum : cujus utriusque parentis ecce in
 Num. felicem congressum.

V Lib. 75 epigr. 1 vers.
Pompeios] Quorum vultus exprimunt De-
 navii Pompeiz gentis, apud Patini Fulv.
 Ursinum. nec non Pompeiopolitanorum
 Num. apud Ezsch. Spanhemium.

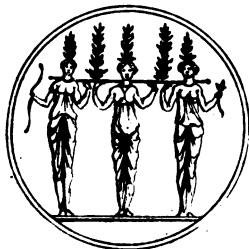
VI Lib. 85 epigr. 3 vers.
Cappadocum tellus] Asiatica inter Taurum
 & Euxinum extensa. Exhibemus hic eam
 ex Hadriani Numo.]

IV Lib. 14 epigr. 4 vers.
Hannibalis Quem cernis in *Namo* Punico,
 et Corn. Nepotis commentatorem novissi-

V Lib. 1 epigr. 3 vers.
Veridica sorores] Antiates hanc Sortes si-
 ve fortunas cerne in *Denario* gentis Rustæ,
 apud *Patini Fulv. Ursinam*.

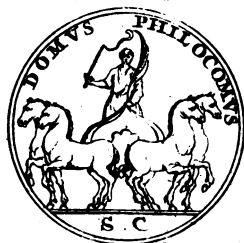
IV Lib. 58 epigr. 1 vers.
Heliadam] Phæthontis casum lugentium,
 arbores licet conversarum. Exhibet eas
marinus Acolæzæ gentis, apud *Patini Fulv.*
Ursinam.

V Lib. 18 epigr. 3 vers.
Senibus *Damascenis*] In pulcherrimo Da-
 mascenorum *Num.* apud *Ezech. Spauheminna*
 pruna tenet caducifer.

V Lib. 7 epigr. 2 vers.
Avio] An umquam visa, dubium; sal-
 tem in Augustarum Augustorumque *Num.*
 igans *Æternitatis* symbolum.

V Lib. 26 epigr. 10 vers.
Scorpi] Inter aurigas circenses nobilissimi;
 quales *Eutymius*, *Philocomus*, in *Namoi*.
Neronis ac *Severi* apud *Olynthum*.

82

Tu quoque litoreis nostris Anxia nau-
trix

50 lib. 5. τὰ γὰρ πάντα καὶ αἰῶνες
ἀρχαῖες ἀποκαταστάσιν· οὗτος γὰρ

filia Solis.] Sive es Circeis, hodie
illi, oppidum est Latii maritimum a
e filia Solis denominatum.

ur candidus vel a candore faxorum,
a calce, quæ conficitur ex lapidibus

Ad lectores cultum

Impositum late factis candentibus An-
ser.

Accipias.] Alii accipies; alii vero aspicias.
Galla credulitate.] Galli enim vera fim-

κακότητες, supple φύλον Γαλλικόν. Cæterum Gallica gens ingenio simplici, ac nulla malignitate devincto.

Ad lectores castum esse hunc librum. II.

quem nequitiae procaciores
electant nimium. felseque audi

unctus cum domino liber jocetur,
nem Germanicus ore non rubenti

Ad lectores.] Alii de eodem. coram Mi

O Matrone, juvenes, &
puella, nosſer libellus vobis
dedicatur. Tu, cui nimis pla-
cent laſcivie petulantiores, &
madi joci, evolve quatuor
precedentes libros petulantes.
Quintus libellus laudat cum
domino, quem Germanicus ſine
rubore evolvat, praſente vir-
gine Athenienſi.

nem Germanicus.] Domitianus a dev-
Germanis Germanici nomen assumpsit.

419.

coram Minerva, quæ Athenis colebatur, quam & summo studio colebat Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 4. Alii interpretantur virginem Palladi sacram, quæ ritu Vestalium viveret.

Ad Domitianum

cui blanditur ob Germanorum legationem. III.

A famulis Istri qui tibi venit aquis,
 etus et attonitus xifo modo profunde mundi:

rs mea quam fratris melior: cui tam prope
fas est

Accela jam nostra. | hoc est, jam Tiberis | la sc. Danubi

O Germanice, Degis jam ac-
cola nostra ripe, qui te ad-
vit ab undis Danubii subdi-
tis, hilaris & stupens, paulo
ante confpecto moderatore or-
bis fertur allocutus suos socios:
quanto sum felicior fratre
meo: cum possim tam prope
intueri Deum, quem ille vo-
neratur tam procul.

7

la sc. Danubii, qui nobis nunc subditus
est. Ad Domitianum a Germania devictu
dictum

dictum Germanicum, pacis faciendæ gratia legatum misit Decebalus Dacorum rex. Hæc refert Raderus ex fragmento Theodosii, unde tamen non constat quis Degis ille, vel Diegis fuerit.

[*Quem colit ille Deus.*] Domitianum

nempe: eodem sensu Ovidius 1. de Ponto: *Felices illi, qui non simulachra, sed ipsos, Quisque deum coram corpora veta colunt.*

In Myrtalen vinosam mulierem. IV.

FORTERE multo Myrtale solet vino. Sed fallat ut nos folia devorat lauri, Merumque cauta fronde non aqua miscet. Hanc tu rubentem prominentibus venis Quoties venire, Pausle, videris contra: Dicas licebit, Myrtale bibit laurum.

Myrtale consuevit male altera multo mero: at comedit frondes lauri ut decipiat nos, & callida temperat vinum fronde non aqua. O Pausle, quoties conspexeris hanc tibi occurrere rubicundam venis inflatis: poteris dicere, Myrtale potavis laurum.

[*Merumque cauta.*] Lauri folia ebrietatem arcet: laurum ergo comedebat Myrtale, ut ebrietatem, simul & vini graveolentiam vitaret, lauri quippe vis potentior vini odorem obruit. Alii *cauta* iungunt

cum fronde. Iudicet lector.

[*Bibis laurum.*] Non Baccho, sed Apolline inflata est, cum lauro Phœbo sacra ebrietatem dissimularet Myrtale.

Ad Sextum quem rogat, ut hos libros collocet inter alios epigrammatum scriptores. V.

SEXTE, Palatinæ cultor facunde Miner-
væ,

Ingenio frueris qui propiore Dei.
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet.
Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedit, qua Marfus, quaque Catullus erit.

Et Capitolini cælestia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

[*O Diserte Sexte, cultor Minervæ Palatina, qui pentina pervadis mentem Dei: nam tibi fas est notas habere primas cogitationes domini, & discere intimos sensus Imperatoris. Des etiam locum nostris libris aliqua parte qua collocabitur Pedit, qua Marfus, & qua Catullus. Et colloca divinos versus belli Capitolini iuncta opus sublimis cothurnati Virgilii.*

[*Cultor Palatina.*] Hic Sextus erat Domitiano a sacre religionis cultu, & a studiis ingenii, atque a consiliis secretioribus, epig. 3. supra jam Domitianum Deum vocavit.

[*Qua Pedit.*] De quo jam dictum epig. 77. lib. 2. Restat adhuc ex eo elegia ad Liviam de morte Drusi Neronis. De Marso etiam dictum epig. 71. & 77. lib. 2. cujus epigrammata apud antiquos summis laudibus fuerunt celebrata, teste Gyrardo dialogo 10. de historia poetica: Catullus vero satis est notus.

[*Et Capitolini.*] Puer adhuc Domitianus Capitolium cum patrio Sabino a Vitellia-

nis defendit. Suetonius 1. cap. in Domitiano. Illa propugnatio dicta est bellum Capitolinum postea descriptum ab ipso forte Domitiano, vel ab ipso Sexto, vel ab aliis, quorum carmina comparat cum Æneide Virgili, atque eodem in loco reponenda esse dicit. Legunt alii

Ad Capitolini cælestia carmina belli. pone, hoc est reponere, & colloca.

[*Cothurnati Maronis.*] Cothurnus genus fuit calcamenti tragicorum proprium, de quo epig. 20. lib. 3. Itaque cothurnatum Maronem dicit, propter gravitatem heroicæ ejus poematis.

Ad Musas

ut hunc librum commendent Parthenio. VI.

I non est grave, nec nimis molestum,
Mufæ, Parthenium rogare vestrum,
te ferior & beata quondam
vo Cæsare finiar senectus:
sis, invidia favente, felix.

Burrus cito sentiat parentem,
mittas timidam, brevemque chartam
ra limina sanctioris aulae.

Isti tempora tu Jovis sereni,
m fulget placidus suoque vultu,
o nil supplicibus solet negare.
n est, quod metuas preces iniquas.
nquam grandia, nec molesta poscit,
cedro decorata, purpuraque
gris pagina crevit umbilicis.
c porrexeris ista: sed teneto,
tanquam nihil offeras, agasque.
novi dominum novem sororum,
ro purpureum petet libellum.

O Musa, si non displicet, nec
nimis grave est, orate Par-
thenium vestrum his verbis:
Sic tardior senectus, & felix
quondam absolvat tuam vitam
sospite Imperatore: & sis bea-
tus suffragante invidia. Sic
Burrus non sapiat gemitorem,
excipias libellam pavidam, &
exiguam intra limina aulae
sanctioris. Tibi innotescunt
tempora Jovis placidi, cum
tranquillas mseat & sua fron-
te, qua consuevit nihil recu-
sare rogantibus. Non est,
quod timeas obsecrationes in-
justas. Libellus, qui ornatus
cedro & purpura adactus est
nigris umbilicis, nunquam pe-
tit res immodicas, nec impor-
tunas. Nec obuleris ista: at
habeto pra manibus, sic velut
nihil porrigas, & facias. Si
novi dominum novem Musarum,
sponte poscet librum or-
natum purpura.

Parthenium.] Cultorem vestrum: Parthe-
vero Domitiani cubiculo erat prae-
Suetonius cap. 16. in Domit. de
lib. 4. epig. 45. lib. 8. epig. 28. lib. 11.

I.]
te ferior.] Oratio Musarum ad Par-
thenium.

Burrus.] Parthenii filius indolis pa-
et specimen. Vide epig. 45. lib. 4.
sanctioris aulae.] Hoc est, intramitte in
aulam Cæsaris, seu in intimam aulam,
sanctam dicit, vel quod illic colere
Minerva, vel quod Domitianus ipse
haberi Deus.

Isti sereni.] Cæsaris Domitiani.

novem vultus.] Vultus quidem Domitiani
novus erat, teste Suetonio in Domit.

cap. 18.

Nil supplicibus.] Initio enim omnes cir-
ca se largissime profecutus est. Sueton.
cap. 9.

Crevit umbilicis.] De quibus dictum
epig. 2. lib. 3. umbilici autem erant orna-
menta vel ex osse, vel ex ebore, quæ ex-
tremis librorum partibus addebantur: signi-
ficat Poëta magna se non petere, sed con-
tentum fore iis, quæ ultro donabit Impe-
rator.

Dominum novem sororum.] Domitianum
intellige, qui, teste Suetonio cap. 2. in
Domit. in primis poetice studium simula-
vit; Musas ergo colebat, imo ipsas impe-
rabat, inquit Poëta adulator.

Ad Vulcanum de urbe instaurata. VII.

UALITER Assyrios renovant incendia
nidos,
na decem quoties secula vixit avis:
ter exuta est veterem nova Roma fene-
stram,

Quemadmodum flamma instaurat
nidos Assyrios, quoties
unica ales vixit mille annos:
sic nova Roma deposuit anti-
quam senectutem, atque ipsa
induit frontem juvenilem sui

Et

Et fumfit vultus præfidis ipsa sui.
Jam precor oblitus nostræ, Volcane, que-
relæ

Parce, fumus Martis turba, sed & Vene-
ris.

Parce pater: sic Lemniacis lasciva catenis
Ignoscat conjux, & patienter amet.

*Imperatoris. O Volcanè, jam
rogo oblitus nostræ querimonia
ignosce; ducimus quidem ge-
nus a Marte, sed a Venere
quoque. Ignosce, ò Parens;
sic petulans uxor parcas Lem-
niacis catenis, & placide di-
ligat te.*

*Qualiter Assyrios.] Urbem incendiis &
ruinis vastatam, a Domitiano vero instau-
ratam, context Poëta cum Phœnice, qui
constructo in Assyria rogo, cremando se
renovatur. Ovid. 15. Metam.*

*Una est, qua reparat, seque ipsa rese-
minat ales.*

*Assyrii Phœnica vocant. Nec fruge, nec
herbis,
Sed thuris lacrymis, & succo vivit a-
moni.*

*Hic ubi quinque sua complevit secula
vita,*

*Illic in ramis, tremuleque cacumine
palma,*

*Unguibus, & duro nidum sibi construit
ore,*

*Quo simul ac casias, & nardi lenis avi-
sias,*

*Quassaque cum fulva substravit cinna-
ma myrrha,*

*Se superinponit, finitque in odoribus
ævum.*

De Phœnice fusc agit Tacitus lib. 6. An-
nalium. Sacrum soli id animal, & ore, ac
distinctum pinnarum a ceteris avibus diversum,
consentiant qui formam ejus describere. De

numero annorum varia traduntur, maxime
vulgatum, quingentorum spatium. Sunt qui
adjeverunt, mille quadringentos sexaginta
annum Phœnicem vivere. Lege etiam Plinium
lib. 10. cap. 2.

Et sumpsit vultus.] hoc est, Roma facta
est venusta: vultus enim Domitiani venu-
stus erat, ut diximus præcedenti epigram-
mate.

Oblitus nostræ.] Quæ inter te & nos Már-
tis posteros intercessit. Alii legunt nota
melius meo judicio: hoc est, obliviscere
querelam omnibus notam, quod scil. Ve-
nerem tuam uxorem compresserit Mars,
a quo genus suum repetunt Romani. Vul-
canus est deus ignis.

Parce pater.] Vulcanum patrem appellat
eo sensu, quo deos omnes patres homi-
num vocantur; etenim Vulcanus non est
Romanorum pater, sed Mars.

Sic Lemniacis.] In Lemno insula Ægei
maris, hodie dicta Stalimene, catenas ra-
bricavit Vulcanus, quibus Martem cum
Venere in adulterio deprehensum illigavit.
Hæc fabula satis nota. Sensus est: Venus inju-
riæ a te acceptæ obliviscatur, teque quam-
vis claudum & deformem patienter amet.

De Phaside,

qui se pro equite gerebat in theatro. VIII.

EDICTUM domini, Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et pueros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phasis in theatro,
Phasis purpureis ruber lacernis:
Et jactat tumido superbus ore;
Tandem commodius licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris,
Turba non premimur, nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert supinus,
Illas purpureas & arrogantes.
Jussit surgere Lectius lacernas,

*Dam Phasis in theatro, Pha-
sis ruber purpureis lacernis
modo commendat editum Do-
mini, & Numinis nostri, quo
sedes certius distinguuntur,
atque ordines non permixti
cum plebe assignati sunt equi-
ti: atque arrogans gloriatur
ore superbo; tandem fas est
sedere commodius, nunc digni-
tas equestris est restituta, non
urgemur multitudine, nec fa-
damur. Dum supinus profert
hæc & similia. Lectius impe-
ravit surgere lacernas illas
purpureas & superbas.*

Editum

Edictum domini.] Domitiani. Suetonius Domitiano cap. 13. *Dominus & Deus* *ut sic fieri iubet.* Domitianus ergo renovit legem Rosciam, qua nulli in quadecim equitum subfelliis sedere liceret, nisi illi qui haberet censum equestrem, quadraginta nempe sestertiū millia.

Subfelliis.] quæ triplicis fuerat generis: in iis sedebant Senatores. in secundis equites, plebs vero occupabat tertia.

Et puros eques.] Scorsim a plebe ludos spectabant equites.

Phasis.] Libertus qui veste purpurea indutus erat, ut videretur eques. Lib. 4. cap. 2. Legimus Romanos, cum spectaculadescent, vestibus candidis, imo & nigris,

hoc autem loco etiam rubris usos fuisse, unde colligere licet, nullam legem iussisse ut candida veste, quamvis solerent uterentur. Augustus, teste Suetonio in Augusto cap. 40. prohibuerat ne quis in foro circove, nisi postis lacernis togatus confisteret: atramentum diu non obtinuit.

Nunc est reddita.] hoc est equites amissum bellis civilibus equestrem honorem tandem recuperarunt.

Nec inquinamus.] sordibus plebis.

Illas purpureas.] Metonymia est, id est designator Lectius, qui bene noverat Phasidem, iussit illum lacernis purpureis indutum loco credere, atque ad plebem transire.

In Symmachum medicum. IX.

ANGUEBAM: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
centum me tetigere manus, Aquilone gelaræ.
Non habui febrem, Symmache: nunc habeo.

Flaccescebam: ac subito; & Symmache, me convenisti comitatus centum discipulis: Centum manus gelata Aquilone me uttrebatur: non laboravi febre, & Symmache, nunc laboro.

Languebam.] Nondum plane æger eram, sed me tantum deficiebant vires.

Venisti centum.] Poëta irridet Symmachum quendam medicum, qui cum suis

auditoribus illum invisit: cum vero omnes illius arteriam manu gelata exploravissent, frigidissimo illo tactu febrem contraxisse se dicit.

Ad Regulum de fama poetarum posthuma. X.

SSE quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod raris tempora lector amat?
li sunt invidiæ nimirum, Regule, mores.
Præferat antiquos semper ut illa novis:
ic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram,
Et laudant Catuli Julia templa senes.
nnius est lectus salvo tibi, Roma, Marone:
Et sua riserunt secula Mæonidem.
ara coronato plausere theatra Menandro:
Norat Nasonem sola Corinna suum.
os tamen ô nostri ne festinate libelli,
Si post fata venit gloria, non propero.

Quid causa dicam, cur æstio: matio denegetur viventibus; & cur pauci lectores amantes sine sui feruli? O Regule, hæc scilicet natura est livoris, ut semper anteponat veteres novis: Sic immemores capimus umbram veteris porticus Pompeiana, & senes commendant adem Juliam Catuli. O Roma, legisti Ennium vivo Virgilio: atque Homerus irrisus est suo avo. Infrequens theatra plausere Menandro viri: una Corinna noverat suum Ovidium. Vos itaque, ô nostri libri, ne properate: si decus pendet a morte, non festinate.

Regale.] De quo lib. 1. epig. 112. semper fastidio esse nova, antiqua vero pluris aestimari demonstrat Poëta.

Pompeii querimus.] De porticu Pompeii dictum epig. 14. lib. 2. Sensus est: Porticus, atque ambulacra Domitiani licet pulcherrima, nos ingrati spernimus, antiquam verò Pompeii porticum præferimus, epig. 48. lib. 11.

Et laudant Catuli.] Lutatius Catulus Syllæ temporibus in ædium Capitolium, & a Sylla restauratum dedit: cuius *Lutatii Catuli nomen inter tanta Cesarum opera usque ad Vitellium mansit.* Tacitus lib. 3. Hist. Julia templa dixit, quia teste Dione lib. 43. decretum ut eraso Catuli nomine substitueretur Cesaris. Quod decretum executioni mandatum negat Tacitus, cum Lutatii Catuli nomen ad Vitellium usque permanferit. Lipsius existimat inscriptionem quidem Capitolio Julii Cesaris nomen, & Catuli nomen erasum quidem, sed in hominum memoria hæsisse. Alii Julia templa interpretantur basilicam Cesaris in foro Romano, a senibus laudari præ templis

novis a Domitiano extructis. Alii vero *Julia templa* intelligunt ædem Veneris a Julio Cesare ædificatam. Tandem legunt alii *vilia templa* nimirum præ Capitolio a Domitiano inædificato. Vide Suetonium in Julio cap. 15. Valerium Maximum lib. 6. cap. 9.

Ennius.] Latinus Poëta antiquus, cujus restant adhuc fragmenta.

Maonides] dicitur Homerus, quod secandum aliquos in Mæonia regione Asiæ patriam habuerit. Verum Plutarchus in Homeri vita dicit Mæonem Lydorum regem I. eo illi educavisse Homerum, atque inde Mæonidem fuisse dictum.

Menander.] qui græce scripsit plures cœmœdias, de quo Gyrardus de historia poetica dialogo 7.

Corinna.] Nomen fictum puellæ ab Ovidio adamatæ. Ipse Ovidius de se lib. 4. Tristium:

Noverat ingenium totam cantata per urbem

Nomine non vero dicta Corinna mihi.

De Stella Poëta, cujus carmina laudat. XI.

SARDONYCHAS, smaragdos, adamantas, jaspidas uno

Portat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas

Invenies: inde est hæc, puto, culta manus.

O Severe, meus Stella gestat uno digito sardonychas, smaragdos, adamantas, jaspidas. Reperies multas gemmas in digitis, plures in versibus: illinc, opinor, hæc manus ornata est.

Smaragdos.] Hujus vocis mediam syllabam, quæ longa videtur, corripuit Græcorum exemplo, qui geminas mutas breves faciunt. Sic Theocritus Idyl. 17. brevem facit secundam syllabam ultimæ vocis in hoc versu:

*Θαυρηξεις ἐνὶ βοῶντι ἀνέριος Ἀγυρ-
ῆϊσσιν*

Thoræc munitus invadens injuste boves
Ægyptias.

Varias gemmarum species enumerat Poëta,

de quibus Plinius libro ultimo. De Stella dictum epig. 8. lib. 1.

In carmine gemmas.] Elegantiam atque ornamenta versuum appellat gemmas.

Inde est.] hoc est, Manus Stellæ non tam dicitur culta a gemmis, quam a versuum venustate & elegantia. Farnabius vero sic explicat: Gemmeis annulis ornatur, quod elegantias & lumina in carmine ponere sciat: & gemmas forte consequatur ab iis, quorum laudes celebrabat.

De eodem. XII.

QUO D nūtantia fronte pertinaci
Gestat pondera Masclion superbus,

Quod arrogans Masclion obfirmato capite portas vacillantis pondera, vel quod ingens

Aut

ut grandis Linus omnibus lacertis,
septem quod pueros levat, vel octo:
es non difficilis mihi viderur:
no cum digito, vel hoc, vel illo
ortet Stella meus decem puellas.

*Linus ambobus brachiis attol-
lit septem pueros, vel octo;
non existimo rem arduam,
cum Stella meus hoc vel illo
digito gesser decem puellas.*

Fronte pertinaci.] Scriberius legit *fronte
sticata*, & interpretatur contum, seu
sticata stupendæ molis erectam in area
ntis gestatam a Malsione.
Malsion, Linus.] viri duo maximis vi-
us præditi. Alii *Malsionem*.
Decem puellas.] Lepide jocatur Poëta in
omis quas digito gestabat Stella. Varia
hujus loci interpretatio: hoc est, Cum
lla uno digito gesser decem annulos a

puellis donatos, totidem nempe puella-
rum pignora, vel pretium decem puella-
rum, ut intelligit Domitius. Sed meo
judicio omnium optime Raderus intelligit
decem annulos, in quorum singulis unius
puellæ effigies esset inculpta; vel unum
tantum anulum gemma ornatum, in qua
expressæ viderentur decem puellarum ima-
gines.

In Callistratum,

cui licet ditissimo præferri se debere probat. XIII.

U M, fateor, semperque fui, Callistrate,
pauper,
Sed non obscurus, nec male notus eques;
d toto legor orbe frequens, & dicitur, Hic
est;
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita de-
dit:
tua centenis incumbunt testæ columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
agnaue Niliacæ servit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica Parma gre-
ges,
oc ego, tuque sumus: sed quod sum, non
potes esse,
Tu quod es, e populo quilibet esse po-
test.

*O Callistrate, confiteor, sum
inops & semper fui; at eques
non ignobilis, nec ignotus:
at multi legunt meos libros
toto orbe, & aiunt; Hic est;
& vivus assequor quod pauci
post mortem: sed ades tua ful-
ciuntur centum columnis, at-
que arca coarctas libertinas di-
vitiæ: atque ampli fundæ
Syenes Egyptia sunt in tuo
dominio, & Gallica Parma
tibi tondet innumerabiles gre-
ges. Ego & tu sumus hoc;
sed nequis esse quod sum:
quilibet autem e populo potest
esse quod tu es.*

Callistrate.] Fuit is divitiarum amantissi-
mus, quem irridet Poëta.
Ec male notus.] Ingenio nempe fuit
is: attamen equestrem censum qua-
genta scilicet sestertium millia non
videbat, at jus sedendi inter equites
at illi concessum ex munere Cæsaris
nitiani, epig. 94. lib. 3.
*vidit me Roma tribunum,
Et sedeo quæ te suscitavit Oceanus.
censu equestri clare Juvenalis sat. 14.
tu 324.
Quodque cinis.]* Sic eodem epig. lib. 3.

*Ore legor malto, notamque per oppida
nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.
& Ovidius lib. 4. Tristium eleg. 10.
Tu mihi, quod rarum est, vivo sublimis
dediti
Nomen, at exequiis quod dare fama
solet.
Libertinas.]* Prope immensas interpre-
tare, quales possederunt liberti locuple-
tissimi Narcissus & Pallas, Claudio regnan-
te, & Crispinus etiam quem exagitat Ju-
venalis sat. 1. *Arca flagellat.]* opes quæ vix
con-

contineri possunt in arca. Hoc verbo jam usus est lib. 2. epig. 30.

Magnaue Niliaca.] Syene urbs Ægypti quondam nobilissima, epig. 87. lib. 1. gloriabam dixit pro fundo.

Gallica Parma.] urbs Galliæ cisalpinæ ad Padum, ubi lana optima, epig. 43. lib. 2.

Vel quam seposito de grege Parma dedit.

Hoc ego.] Ego quidem sum inops, tu vero dives.

Non potes esse.] Non intelligit Martialis Callistratum a paupertate posse esse semper immunem, sed nobilem poetam illum evadere posse negat.

Quilibet e populo.] Ignarus enim, & quilibet ex plebe rem facere potest.

De Manneio

ejecto ex quatuordecim equitum subselliis. XIV.

SEDERE primo solitus in gradu semper,
Tunc cum liceret occupare Manneius,
Bis excitatus, terque transtulit castra,
Et inter ipsas pene tertius fellas
Post Caiumque Luciumque confedit:
Illinc cuculio prospicit caput rectus,
Oculoque ludos spectat indecens uno,
Et hinc miser dejectus in viam transit,
Subsellioque semifultus extremo,
Et male receptus altero genu, jactat
Equiti sedere: Lectioque te stare.

Manneius consuetus semper sedere in primo gradu, tunc cum fas esset præcipere locum, bis & ter suscitatus migravit loco, & tertius confedit fere inter ipsas fellas post Caium & Lucium: inde spectat capite aperto cuculio, atque indecore prospicit spectacula uno oculo; & hinc infelix expulsus migrat in viam, & semifultus ultimo subsellio, & male receptus altero genu, gloriatur sedere equiti: & se stare Lectio.

Cum liceret.] Ante legem theatralem a Domitiano revocatam, qua plebs ab Equite, Eques a Senatore fecerneretur in theatro, primi advenientes subsellia prima occupabant.

Transtulit castra.] A designatore coactus est sellam suam in locum remotiorem transferre: & hoc facere dicit transferre castra: fellas vero in theatrum inferre solebant Romani.

Post Caium, Luciumque.] Equirès scilicet posuerat sellam suam Manneius in ipsis forte gradibus, ex quo loco licet rectus cuculio, & vix uno oculo ludos spectans, nihilominus agnitus a designatore fuit expulsus. De sellis in theatrum allatis Sue-

tonius in Nerone cap. 26. Lippius cap. 13. de amphitheatro dubitat an sic intelligendus sit hic versus, an sellæ sumendæ pro subselliis graduum ipsorum.

In viam transit.] ad plebem. Via autem erat interstitium quoddam inter ordines & cuneos. Vide Lippium de amphitheatro capite citato.

Jactat equiti.] Dimidia corporis parte sedebat Manneius velut eques, altera vero stabat, ut designatori Lectio obtemperaret, metuens ne & illinc expelleretur, ex quo Mannei situ risum capiat Martialis. *Equiti sedere.*] Alii addunt id, sed contra legem carminis. Equiti sedet, hoc est velut eques: interpretes omnes sic explicant.

Ad Casarem Domitianum,

a se neminem offensum fuisse dicit. XV.

QUINCTUS nostrorum liber est, Auguste, jocosum:
Et queritur læsus carmine meo.
Gaudet honorato, sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.

O Auguste, quintus libellus continet nostros ludos, & nullus queritur offensus meum versibus. At multi lectores laetantur nomine cobonificato, quibus fama non petitura donatur meo beneficio.

Quid

Quid tamen hæc profunt quamvis venerantia multos?

Non profunt sane, me tamen ista juvant.

*leminis quid hæc proficiunt
licet colemta multos? Non
proficiunt quidem, attamen tunc
delector.*

Et queritur lapsus.] Ubi enim laudat alium, verum illius nomen ponit: at vero si improbos carpat, fictis nominibus utitur.
Gaudet honorato.] hoc est meis carminibus sempiternam nominis memoriam mul-

tis conciliavi.

Quid tamen hæc.] Versus mei nullam quidem mihi fructum afferunt, sed tamen me delectant. Hoc idem repetit epigrammate sequenti.

Ad lectorem cum quo conqueritur Poëta laudari se tantum, nullo autem munere donari. XVI.

SERIA cum possim, quod delectantia malim,

Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma:

Sed nescis, quanti iter mihi talis amor;
Nam si falsiferi defendere templa Tonantis,
Solicitisque velim vendere verba reis:
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,

Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, comessatorque libellus,
Et tantum gratis pagina nostra placet:

Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum minimum vati munus Alexis erat:

Belle, inquis, dixti: satis est: laudabimur usque,
Dissimulas? facies me, puto, caussidicum.

O Amice lector, tu mihi causa es, cur malim componere res iucundas, cum possim graves, qui evolvi, & canis meos versus tota Roma: at ignoras quanti mihi consistat hac benevolentia. Nam si placeat tueri ades Tonanti falsiferi, & vendere verba reis anxii: multi nauta ad me mittent metretas ex Hispania, & sinus sordescet pecunia varii generis. At meus liber nunc vacat conviviis & comessationibus, & nostra carmina iucunda sunt tantum gratuito: at antiqui non satis habuerunt hanc laudem, cum Alexis erat Poëta minimum donum. Recte dixisti, ais: satis est. Laudibus perpetuis offeremur, dissimulas? opinor, me efficias caussidicum.

Sed nescis.] O lector, ut meis versibus aptem tuam benevolentiam, ad inopiam edigor, sed aliis ex studiis quæ omitto, mercedem consequeror amplissimam.

Nam si falsiferi.] hoc est, si velim causis perorare in foro, juxta quod Saturno Ilicem gerenti dicatum erat templum, teste Macrobio lib. 1. Saturn. cap. 8.

Vendere verba.] Causas agere.

Metretas.] Metretam, amphoram, & adum pro eodem genere mensuræ a Romanis usurpari Raderus contendit, & capere 48. sextarios existimat. Alii aliter.

Comessator.] Libri mei apti sunt tantum conviviis, & comessationibus. Est autem comessatio, vel comissatio intempestivum convivium, præsertim nocturnum & qui-

dem post cœnam, cum non cibis tantum, sed & lasciviæ indulgerent veteres.

Et tantum gratis.] Juvenalis sat. 7. versu 11.

Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est?

epig. 4. lib. 11.

— nescit sæculus ista meus.

Munus Alexis.] Puer eleganti forma Virgilio donatus a Mæcenate, vel Pollione, de quo ecloga 2. Virgili.

Dissimulas.] Surdus es, nec vis intelligere me aliud polcere præter laudem. Vide epig. 26. infra.

Facies me.] Cum nihil dones, coges me mutare studia, & causas agere.

In Gelliam

respuentem ordinis equestris maritum. XVII.

DUM proavos, atavosque refers, & nomina magna

Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupisti, Gellia, cistifero.

Dum vocenses proavos atque atavos, & nomina magna, dum fastidis equestrum nostrum ordinem: dum dicis te non posse nubere nisi lato clavo; & Gellia, nupisti cistifero.

Lato Gellia clavo.] hoc est, viro Senatorii ordinis, cujus insigne erat latus clavus, quem sic describit Budæus in Pandectas lib. 1. Ex dictis apparet, inquit, latum clavum tunicam fuisse purpura prætextam, latior tunicæ vulgari, longiorque, ac distinctam, cui toga superinduebatur ut tunicæ. Tranquillus in Augusto 94. *Sumentis vitilem togam tunica lati clavi ex*

utraq; parte vestita ad pedes decidit.

Cistifero.] Turnebus lib. 3. cap. 21. legit cistigero, quem pro contemptissimo & vilissimo homine poni existimat: erat autem cistiter Cybeles sacrificulus, qui ferebat cistulam, in qua erant quædam Cybeles arcana. Alii Judæum intelligunt, cujus, ut ait Juvenalis sat. 3.

Cephinus, senamque supellen,

Ad Quinctianum,

cui se excusat quod libros tantum miserit. XVIII.

QUOD tibi Decembri mense, quo volant mappæ,

Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque,

Et acuta senibus testa cum Damascenis,

Præter libellos vernulas nihil misi:

Fortasse avarus videar, aut inhumanus.

Odi dolosas munerum & malas arteis.

Imitantur hamos dona: namque quis nescit,

Avidum vorata decipi scarum musca?

Quoties amico diviti nihil donat,

O Quinctiane, liberalis est pauper.

Fortæ existimer parvus, aut inurbanus; quod exceptis libris vernulis ad te nihil misi mense Decembri, quo mappa circumferuntur, & ligula tenues, & cerei, & charta, & acuta testa cum prunis Damascenis venustis. Fraudulenta & improba artes donorum mihi odiosa sunt. Munera imitantur hamos: etenim quis ignorat, avidum scarum circumveniri hausta musca? O Quinctiane, quoties inops nihil dat amico locupletari, manifestus est.

Volant mappa.] Quas patronis mittebant clientes, lib. 4. epig. 89.

Ligula.] Lingulam grammatici dicunt epig. 120. lib. 14. quam Gellius sic definit lib. 10. cap. 25. Existimo lingulam veteres dixisse gladiolum oblongum in speciem lingule factum. *Ligula* vero in calcels a ligando deducitur. *Ligula* est etiam apud Plinium lib. 20. cap. 5. genus mensuræ; hic autem puto sumendam esse pro gladio argenteo.

Cerei, chartæque.] Dona nimirum quæ mitti solebant epig. 10. & 11. lib. 14. *Cereos Saturnalibus muneri dabant humiliores potentioribus; quia candelis pauperes, locuple-*

tes cereis utebantur, Festus.

Et acuta.] Vas testaceum intellige plenum prunis Damascenis, quorum mentionem facit Plinius lib. 13. cap. 5. Damascus, vel Damascus, nobilis Syriæ civitas, alii *Scham*, alii *Siam* a Turcis vocari affirmant. Vide epig. 29. lib. 13.

Libellos vernulas.] hoc est, domi scriptos.

Scarum.] Piscem. Vide epig. 56. lib. 4. huic simile.

Liberalis est pauper.] Donando enim plus petere videtur, quam donum valeat, unde avaritia est, nedum liberalitas. Vide Iſocratis orationem ad Nicoclem.

Ad Cæsarem Domitianum,
quem laudibus adulatoriis extollit. XIX.

SI qua fides veri, præferri, maxime Cæsar,

Temporibus possunt secula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos?

Quando Palatini plus meruere dei?
Pulchrior & major quo sub duce Martia Roma?

Sub quo libertas principe tanta fuit?
Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum:

Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque sodali,
Aut quem profectitur non alienus eques?

Si credendum veritati, & maxime Cæsar, nulla secula possunt anteponi tuo aro. Quando fas fuit videre triumphos nobilitates? quando Numina Palatii plus merita sunt de nobis? quo sub Imperatore Martia Roma fuit major, atque ornatio? sub quo principe fuit tanta libertas? nihilominus reperitur hoc vitium, at non parvi momenti, quamvis sit unum, quod inops observat ingratis amicis. Quis donat divitias veteri & fideli socio, vel quis dona accipit a vero equite?

Si qua fides veri.] Imo si qua fides adulationis.

Dignos triumphos.] In spectaculis nempe; nam de hostibus non recitat triumphos si indignos, ut colligere est ex Suetonio lib. 6. in Domitiano.

Quando Palatini.] hoc est quando Juno, Minerva, & Jupiter qui colebantur in Palatio, plus de nobis meriti sunt, quam, ô Cæsar? Alii aliter explicant: Quando majoribus culti fuerunt honoribus, quam nostro ævo? Summo quippe studio inervam in Palatio colebat Domitianus. ligat lector.

Sub quo.] His verbis Domitiano blanditur Poëta; nunquam enim minor fuerat libertas, cum nemini de Republica sermones habere liceret.

Non alienus eques.] Triplex Romæ fuit

equitum ordo: Alii enim stirpe sua & censu erant equites, & quidem veri equites: Alii qui equo stipendia mererent, atque opponebantur peditibus. Tertius denique equitum ordo sub Cæsaribus primum natus, quibus honoris causa in quatuordecim gradibus sedere licebat, in quo numero fuit noster Poëta: Lippius in amphitheatro cap. 14. Hoc vero loco non alienus eques stirpe & censu eques. Sensus est: Veri equites neminem prosequuntur donis. Alii aliter. Eques non alienus secundum Turnebum lib. 9. cap. 24. est ille quem dives aliquis censu equestri donatum equitem fecerit: hoc est quem patronum dedit, quem regem comitatur eques factus liberalitate ipsius regis seu patroni. Vide epig. 122. lib. 14.

Ad eundem, ut cum alii non dent, det ipse. XX.

SATURNALITIÆ ligulam misisse felibræ,

Flammatæve togæ scrupula tota decem,
luxuria est, tumidique vocant hæc munera reges,

Qui crepet aureolos, forsitan unus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar, amicus.

Profusio est, misisse ligulam felibræ Saturnaliæ, aut togam purpuream valentem decem scrupulis integrum, & hac appellantur dona a superbis dominis. Forte unus erit qui numeret aureolos. Tu, ô Cæsar, esto amicus, quandoquidem hi non sunt amici,

Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naso:
Utile quod non vis, do tibi consilium.

Nulla virtus Imperatoris potest esse gravior largitate. Q Germanice, jampridem rides tacito naso: effere tibi consilium fructuosum, quod respicis.

Saturnalia.] Ligula mensuræ genus est: hic videtur sumi ut supra epig. 18. pro gladiolo argenteo, qui constaret selibra argentea sane, ut in versu sequenti loquitur de toga, quæ constaret decem scrupulis: interpretes tamen tumunt pro mensura.

Flammatus.] Togam purpuream intelligit, a flammæ ardentis similitudine, quæ micat purpura.

Decem scrupula.] Auri nempe; nam de-

cem argenti scrupulis non emeris togam purpuream. Est autem scrupulum vicésima quarta pars unciz; in libra autem 12. erant unciz. De scrupulis jam dictum epig. 89. lib. 4.

Qui crepet aureolas.] Nummos aureos clientibus numeret; nam dum numerantur crepitum edunt. Alii hoc epigramma superiori adjungunt.

Ad Martialem de agenda vita beata. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus,
Si disponere tempus otiosum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites terribiles, forumque triste
Noscemus, nec imagines superbas.
Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ,
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit tibi neuter heu, bonosque
Soles effugere, atque adire sentit,
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quisquam vivere cum sciat, moratur?

O Dilecte Martialis, si mihi fas sit tecum consumere dies intus, si frui tempore vacuo, & simul indulgere vera vita: nec cognovissemus aulam, nec ades divitum, nec causas molestas, & forum mestum, nec fastosas imagines. At gestatio, fabula, libri, campus, porticus, umbra, virgo, thermæ, hæc perpetuo essent loca; hæc occupationes. Neuter hunc nunc sibi vivit, atque intelligit elabi, atque effluere dies felices, qui occidunt nobis, & nobis numerantur. An quisquam cunctatur vivere, cum norit quid sit vita beata?

Si tecum.] Vide epig. 64. lib. 4. de eodem Julio Martiali.

Et vera.] Lege epig. 16. lib. 1. & epig. 90. lib. 2. vera vita apud nostrum poetam accipitur, pro eo tempore quo indulgemus voluptatibus honestis, ut jam dictum est supra.

Imagines superbas.] hoc est, non coleremus nobiles superbos, qui de longa stemmatum, atque imaginum serie gloriantur, epig. 90. lib. 2.

Atriaque immodicis ardeat imaginibus.

Gestatio.] Significat uestionem, quæ vel lectica, vel vehiculis fieret; significat quoque deambulationem arboribus opacam,

atque amœnam. Plinius jun. lib. 2. epist. 17. *Gestatio buxo, aut rore marino, ubi desinit buxus, ambimus.*

Virgo.] Aquam virginem intellige, de qua lib. 6. epig. 42. & Marlianus lib. 6. cap. 15. & Plinius lib. 31. cap. 3.

Bonosque.] Nempe ad vivendum hilariter.

Et imputantur.] hoc est, alius dies non redditur, pro eo quem inutiliter absumpsisti, epig. 44. lib. 10.

Gaudia tu differs, at non & flamina differs

Atropos, atque omnia scribitur hora tibi.

De Apollonio oblivioso. XXII.

QUINCTUM pro Decimo, pro Crasso,
Regiæ, Macrum
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque suo resalutat nomine, quan-
tum
Cura, laborque potest! scripsit & edidicit.

O Regula, Apollonius rhetor
antea salutabat Quinctum pro
Decimo, & Macrum pro Cras-
so. Nunc salutatur utrumque
suo nomine, quantum cura,
& labor predest! scripsit, &
edidicit.

Quinctum] Apollonium rhetorem facere
videri, qui vel duo amicorum nomina te-
nere memoria nequiret.

Macrum.] Alii Marcum minus bene meo
iudicio: jocus est in nominibus ut offen-
dat ineptiam Apollonii, qui contraria, &

secum prorsus pugnancia dicat.

Quantum cura.] Videtur alludere ad illud
Virgilii,

— Labor improbus omnia vincit.

Apollonius enim assiduo labore edidicit duo
amicorum nomina,

In Paullum

quem domi mane non repererat. XXIII.

MANE domi si te merui, voluique vi-
dere,

Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquilix.

Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;

Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.

Alta suburrani vincenda est semita clivi,

Et nunquam sicco sordida saxa gradu.

Vixque datur longas mulorum vincere man-
dras,

Quæque trahit multo marmora fune vides.

Illud adhuc gravius, quod te post mille la-
bores,

Paulle, negat lasso janitor esse domi.

Exitus hic operis vani, togulæque madentis,

Vix tanti Paullum mane videre fuit.

Semper inhumanos habet officiosus amicos:

Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

O Paulle. si meritis sum, at-
que optavi mane videre te do-
mi, tua Exquilix a me di-
stent longius. Sed habito prope
pilam Tiburtinam, qua agre-
stis Flora spectat Jovem vege-
rem. Superanda est alta se-
mita, clivi suburrani, & saxa
cenoſa nunquam gradu sicco.
Et vix licet superare longas
mandras mulorum, & mar-
mora qua cerni trahi multis
funebus. Illud adhuc molestius,
ô Paulle, quod post mille la-
bores mihi defatigato janitor
respondet te non esse domi. Hic
est eventus laboris inanum, &
trogule madentis, vix tan-
ti fuit mane cernere Paullum.
Officiosus semper sunt amici in-
officiosi; nequis esse meus domi-
nus, nisi dormieris,

Si te merui.] hoc est, tua domus a mea
longius distet, non recuso tamen te adire,
si mereat te domi reperire, & tibi salutem
dicere: si te legunt alii, nisi te, id est,
mihi etiam longius iter sit suscipiendum,
nisi merear, & cupiam te videre. Eligat
lector. Exquilix vero locus erat urbis val-
de distans a pila Tiburtina, ubi erat tem-
plum Floræ, unde Capitolium vetus pro-
spiciebatur. Marlianus lib. 5. cap. 9. &
26.

Alta suburrani.] Ad montem Exquilinum
per suburrani ascendebatur.

Vincere mandras.] Ovium, boum, mulo-
rum sepra, & claustra mandræ proprie ap-
pellantur, hic vero mandra significat lon-
gam mulorum seriem & multitudinem. Ju-
venalis sat. 3.

— stantis convivia mandra.

Quæque trahit.] Viarum impedimenta ele-
ganter describit Juvenalis sat. 3.

Negat lasso.] Idem dixit epig. 5. lib. 2.

Toga

Toguleque madentis.] Vel pluvia, vel sudore propter longitudinem itineris.

Vix tanti.] Vix suscipiendus esset tantus labor, etiam si certus essem te domi tutum, quam ergo moleste feram, post tot labores domi non reperire te, iudices velim.

Rem nisi.] Si cupis esse meus patronus seu dominus, dormi tantisper, donec salutatam te adveniam. His verbis inauit Poëta Paullum summo mane exire, ut & ipse alios salutaret, epig. 18. lib. 2.

Ad Bassum fictum equitem. XXIV.

HERBARUM fueras indutus, Bassè, colores,

Jura theatralis dum siluere loci.

Quæ postquam placidi censoris cura renasci

Iussit, & Oceanum certior audit eques:

Non nisi vel cocco madida, vel murice tin-
cta

Veste nites, & te sic dare verba putas.

Quadringentorum nullæ sunt, Bassè, lacer-
næ:

Aut meus ante omnes Codrus haberet
equum.

O Bassè, indueras vestes herbei coloris, dum abrogatæ fuerant leges loci theatralis: quas renovari postquam imperavit cura benigni censoris, & eques distinctus audit Oceanum: Non splendes nisi vestimento perfuso cocco atque imbuto murice, & sic credis imponere designatori. O Bassè, nulla lacerna valent quadringentis: aut meus Codrus esset equus præ omnibus.

Herbarum fueras.] Vestes virides intelligit Poëta: legem vero theatralem, qua equites a plebe in amphitheatro distincti sunt, revocavit Domitianus, quem benignum censorem vocat, Epig. 8. & 14. supra.

Veste nites.] ut videaris verus eques.

Quadringentorum.] Quamvis vestibus pur-

pureis sis indutus, illæ tamen non æstima-
mantur quadringentis millibus sestertiūm,
quæ censum equestrem constituebant.

Aut meus.] Licet enim pauperrimus, ut vidimus lib. 2. epig. 57 lacernam tamen coccineam posset sibi comparare. Legunt alii *Codrus*.

De Hermete præstantissimo gladiatore. XXV.

HERMES Martia seculi voluptas,

Hermes omnibus eruditus armis,

Hermes & gladiator, & magister.

Hermes turba sui tremorque ludi.

Hermes, quem timet Ælius, sed unum.

Hermes, cui cadit Advolans, sed uni,

Hermes vincere nec ferire doctus,

Hermes supposititius sibi ipsi,

Hermes divitiarum locariorum,

Hermes cura, laborque ludiarum,

Hermes belligera superbus hasta,

Hermes æquoreo minax tridente,

Hermes casside languida timendus,

Hermes gloria Martis universi,

Hermes omnia solus, & ter unus.

Hermes delicia Martia hujus temporis; Hermes doctus omni genere armorum; Hermes & gladiator & magister; Hermes perturbatio & terror sui ludi; Hermes, quem veretur Ælius, at solum; Hermes, a quo sternitur Advolans, at solo; Hermes sciens superare, nec percutiendo; Hermes qui sibi ipsi sufficitur; Hermes divitiarum locariorum; Hermes amor & sollicitudo ludiarum; Hermes superbus hasta bellica; Hermes horrificus tridente marino; Hermes metuendus rete languenti; Hermes decus universi Martis; Hermes solus omnia, & ter unus.

Et gladiator.] Is nempe est qui in arena spectante populo pugnat. Magister vero gla-

diatorum Lanista dicitur; qui toti familiæ præest, illamque docet artem gladiatoriam.

Tremor-

Memorque ludi.] quem arma gerentem rem-
mendar omnis gladiatorum familia.

Quem timet Aelius.] Gladiator proximus
Hermete.

Advolans.] alter gladiator nobilis.

Nec ferire.] Sic enim adversarium impli-
at, ut sine ictu illum vinceret, vel qui
quo adversario parcebat. Vulgata lectio
ferire.

Supposititium.] Gladiatores supposititii erant
qui defatigatis & victis aliis sufficeren-
t: Hermes vero pugnando nunquam de-
gabatur, atque ita non indigebat sup-
positio.

Divitia locariorum.] Pauperes qui loca
nmoda in spectaculis a se occupata di-
bus tarde venientibus locarent, locarii
dicebantur.

Uxoribus ludi.] Uxores vel amicæ
gladiatorum ludæ dicebantur, quæ omnes
Hermetem amabant, eumque salvum anxie
dicebant.

Imperibus hasta.] Samnites ante pugnam
habebant hastas, quos æmulabatur Hermes,
ut plausum populi captaret, in prælu-
io hastam mirifice vibrabat.

Aguero minax.] Retiarius nimirum, qui
versus Mirmillonem reti & tridente ute-
batur. Juvénalis sat. 8.

*Postquam vibrata pendente retia dex-
tra*

Nec quicquam effudit.

Armaturam retiarii expressam vide apud
Lipsium lib. 2. Sat. cap. 8.

Hermes casside.] Hunc versum explicat
Lipsius lib. 2. Sat. cap. 12. Martialem. in-
quit, de Andabata interpreter, ubi Her-
metem gladiatorem attollit, & variis armis
pugnacem facit: quid enim aliud sic lan-
guida illa cassis, quam hæc quæ tenebras &
languidam caliginem inducit, qua nempe
tegebantur Andabata, qui cæcorum more
pugnabant. Sic Lipsius. Sed forte intel-
ligit Poëta Hermetem fuisse etiam egregium
Mirmillonem. In Mirmillonis galea pictus
erat piscis; unde cum retiarius esset vibra-
turus retia, aiebat, Non te peto, piscem
peto. Hunc autem versum ita explico,
nempe Hermetem fuisse tremendum, licet
galea ejus esset remissa & veluti neglecta,
id est languida, cum ageret partes Mir-
millonis. Ergo erat minax cum moveret
hastam, cum esset retiarius, & aliquando
Mirmillo. Itaque solus obibat officia trium
gladiatorum. Hinc liquet sensus ultimi ver-
sus.

De Cherestrate

impulso ex 14. subselliis propter paupertatem. XXVI.

QUADRINGENTA tibi non sunt, Chæ-
restrate, surge.

Lectius ecce venit; ista, fuge, curre, late.
Equis, iô, revocat? discedentemque redu-
cit?

Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?
quem chartis famæque damus, populisque
loquendum,

Qui Stygios non vult totus adire lacus?
oc, rogo, non melius, quam rubro pulpi-
ta nimbo

Spargere, & effuso permaduisse croco?
quam non sensuro dare quadringenta cabal-
lo,

Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
frustra locuples, ô dissimulator amice:
Hæc legis & laudas: quæ tibi fama perit?

O Cherestrate, non habes qua-
dringenta; surge, en Lectius
advenit: sta, fuge, curre, late,
delitescere. Ecquis, iô, revocat,
& reducit abeuntem? Ecquis,
iô, amicus offert amplas divi-
tias? Quem prædicandum tra-
dimus chartis, & fama, &
populis? Quis cupit non omnis
mori? Hoc, quæso, nomen me-
lins est quam irritare pulpita
pluvia rubra, & perfundi
croco disperso? Quam donare
quadringenta equo non senio-
ro, ut aureus nasus Scorpi
splendeat ubique? O nequici-
quam dives, ô amice dis-
simulator: evolvis hæc, &
probas: quantum nomen per-
dis?

Quadringenta.] Censuræ nempe equestri-
s, quo 67. lib. 14. & epig. 8. supra.

Lectius.] Designator, qui ex quatuor-
decim gradibus expellebat equites censu
requi-

requisito carentes.

Ecquis so.] Conqueritur Martialis Chæ-
restratum abeuntem a nemine revocari; hoc
est a nullo divite censum equestrem illi sup-
peditari.

Quis Stygius.] Quis omni ex parte perire
non vult, sed liberalitate nomen suum im-
mortalitati mandari cupit?

Hoc, rogo.] Sensus est: Nonne præstaret
pecunia famam emere, quam maximas im-
pensas facere in res inanes?

Quam rubro.] Cræco scilicet amphithea-
trum spargere. Vide epig. 3. lib. Spect.

Quam non censuro.] hoc est, quam ponere
statuas equo non censuro.

Aureus.] Lib. 10. epig. 74.

*Cum Scorpus una quindecim gravi-
hora*

Ferventis auri victor offerat saccos.

Unde mirum videri non debet auream illi
statuam positam fuisse: nasus per synecdo-
chen sumitur pro tota statua. Legunt alii
Æreus ut Scorpi, de quo dictum epig. 67.
lib. 4. & epig. 50. 53. lib. 3.

O frustra locuples.] Qui divitiis uti nescis,
menque paupertatis notitiam dissimulas. Le-
gunt alii. *O dissimulatur amici.*

Qua tibi.] Quantam famam tibi compa-
raret, mihi divitiis largitus, ut meis car-
minibus nomen tuum posteritati commen-
darem.

Ad Codrum, quem mendicum vocaverat. XXVII.

QUOD alpha dixi, Codre, penulatorum,
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si forte bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

*O Codre, quod paucis ante die-
bus te vocavi alpha penulatorum,
cum luderem in aliqua
charta: si forte hoc carmen tibi
concitavit iracundiam, poteris
me appellare beta togatorum.*

Quod alpha.] Irridet Codrum, quem lib.
2. epig. 57. dixerat alpha penulatorum, hoc
est mendicorum primum.

Dicas licebit.] Ut pares simus jam me vo-
ca beta togatorum, hoc est secundum inter
egenos, qui togam ferebant.

In fictum equitem. XXVIII.

INGENIUM, studiumque, tibi moref-
que, genusque
Sunt equitis, fateor; cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

*Habes ingenium, & studium,
& mores, & stirpem equitis,
confiteor; in reliquis vero
plebeius es. Non satis tanti
quatuordecim subsellia: ut pal-
lidus sedeas conspecto Oceano.*

Sunt equitis, fateor.] Hoc per ironiam
concedit Martialis. Aliter inscribit hoc epi-
gramma Gronovius, *De non respondenti na-
talibus suis*, & explicat sic: Ille quicum-
que est non inferebat se equestri ordini; sed
cum equestri loco natus esset, vivebat tamen
quatuordecim ordines, propter deficientem
censum.

Cætera plebis habes.] hoc est, non habes
censum equestrem.

Bis septena.] Non æstimas tanti quatuor-
decim subsellia, ut paupertatis conscius in
iis sedere audeas viso Oceano designatore,
de quo epig. 95. lib. 3. & quatuordecim
gradibus fuisse dictum epig. 8. & 14. supra.

In Mamercum obrectatorem. XXIX.

UT bene loquatur, sentiatque Mamer-
cus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Nervas, Comitæte Rufones,

*O Aule, nullis moribus vales
consequi, ut Mamercus recte
loquatur & cogitet. Quavis
pietate superes Curtios fratres,
tranquillitate Nervas, af-
fabilitate Rufones, integritate*

Pro-

obitate Marcos, æquitate Mauricos,
atione Regulos, jocis Paullos.
biginosis cuncta dentibus rodit.
minem malignum forsan esse tu credas:
o esse miserum credo, cui placet nemo.

*Marcos, æquitatē Mauricos,
eloquentia Regulos, salibus
Paullos. Exedit omnia rabi-
ginosis dentibus. Tu forte pu-
tes hominem malitiosum, ego
puto esse infelicem, cui nullus
arridet.*

*Antiasque.] A persona Mamerci cujus-
maledici occasionem capiat laudandi
les Romanorum familias, quarum cui-
propriam quandam virtutem tribuit
ta. Alii lemma scribunt ad Aulam.*

*Curios Curtios.] Alii Curtios, sed repugnat
hujus carminis; nam syllaba prima est
ris. Juvenalis sat. 2.*

*Qui Curios simulant, &c.
amen per ectasim posset produci. Itaque
icet lector.*

Quieste Nervus.] Nervam, qui Domi-

tiano succēssit, intelligunt interpretes, cu-
jus mite ingenium fuisse testatur. Xiphi-
linus.

*Comitate Rufones.] Alii Rufones, de qui-
bus nihil reperi.*

*Mauricos.] Junii Maurici mentionem fa-
cit Plinius junior lib. 4. epist. 22.*

*Oratione Regulos.] Vide epig. 112. lib. 1.
& epig. 16. lib. 4.*

*Ego esse miserum.] Vere quidem miser est,
cui nihil placet, qui nullum amat, nec a
quoquam amatur, Epig. 61. infra.*

Ad Gelliam mulierem deformem. XXX.

I quando leporem mittis mihi, Gellia,
dijcis,

Formosus septem, Marce, diebus eris.
non derides, si verum, lux mea, narras:
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

*O Gellia, si quando ad me
mittis leporem: O Marce, in-
quis, eris pulcher per septem
dies. Si non ludis, & lau-
mea, si profers veritatem: O
Gellia, tu nunquam comedis-
leporem.*

*Formosus.] Vulgi erat opinio, eum nem-
per septem dies pulchrum fore, qui
medisset leporem. Plinius lib. 28. cap.*

*19. explicat, quis usus sit leporis mulieri-
bus.*

Edisti.] quia deformis es.

Ad Varronem

egregium Poëtam, ut legat ejus libros. XXXI.

VARRO Sophocleo non inficiande co-
thurno,

Nec minus in Calabra suspiciende lyra,

offer opus: nec te facundi scena Catulli

Detineat, cultis aut elegia comis.

ed lege fumoso non aspernanda Decembri

Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.

commodius nisi forte tibi, potiusque vide-

tur,

Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

*O Varro non amovende a co-
thurno Sophocleo, nec minus
admirande in lyra Calabra,
intermitte laborem: nec scena
eloquentis Catulli te occupet,
aut elegia capillis exornatis.
At evolve versus non contem-
nendos fumoso Decembri, qui
ad te mittuntur mense suo.
Nisi, & Varro, forte opportu-
nius & gratius tibi videtur
amittere nuces Saturnalia.*

*Varro Sophocleo.] Tragicum Poëtam fuisse
Varronem constat ex hoc epigrammate: di-
cit enim cothurnum Sophocleum, pro filo
ægico quo claruit Sophocles, de quo di-
ctum est epig. 20. lib. 3.*

*In Calabra.] Per Calabram lyram alii in-
telligunt versus lyricos, quorum princeps
Horatius Venusinus Calabriæ vicinus, ut
ipse testatur sat. 1. lib. 2.*

— Nucanus, an Appulus anceps.

Alii

Alii vero intelligunt versus heroicis, quibus floruit Ennius Calaber, natus quippe Aletii, hodie *Lecc.* Judicet lector.

Scena Catulli.] Mimos forte intelligit a Catullo scriptos. Juvenalis sat. 8.

— *clausam ageres ut phasma Catulli.*

hoc est fabulam dictam phasma, id est spectrum, a Catullo mimographo scriptam. Raderus interpretatur suavitatem versusum Catulli, & amœnitatem, quæ omnes etiam Scenarum voluprates superet.

Cultus aut elegia.] Stilum cultum requirit elegia. Hinc cultus Tibullus dicitur.

Sed lago fumoso.] Hoc enim mense calet focus, & fumum mittit.

Qua tibi mense suo.] Hæc nempe epigrammata lato Decembri conveniunt. quo aguntur Saturnalia.

Saturnalia.] Nisi mavis ludere talis & perdere naces. Sic maxime deprimit se Martialis, qui suorum, versusum lectioni etiam præferendas nugæ censere videtur, aut potius ipsos nugatores carpit.

De ludo puerorum cum juvenicis. XXXII.

ADSPICE, quam placidis insultet turba juvenicis,

Et sua quam facilis pondera taurus amet,
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per
armos

Currit, & in toto ventilat arma bove.

At feritas immota riget, non esset arena

Tutior, & possent fallere plana magis.

Nec trepidant gressus, sed de discrimine pal-
mæ

Securus puer est, sollicitumque pecus.

*Vide quam mansuetos in tan-
ros insiliat agmen puero-
rum, & quam leni juvenis
placeans sua pondera? Hic
suspensus est summis cornibus:
ille errans curris per humeros,
& vibrat arma per totum
taurum. Sed immanitas im-
mobilis torpet, arena non es-
set securior, & plana possent
magis decipere. Nec incassus
timbat, ac puer est tutus de
periculo victoria, pecus vero
anxium.*

Insultat turba.] puerorum nempe tauris insidentium.

Et in toto.] hoc est vibrat tela ex omnibus taurorum partibus.

At feritas.] Illi quippe tauri vel certe defatigati, vel potius erant cicures.

Et possent.] Alii & poterant.

Nec trepidant gressus.] hoc est, Taurus incedens figit pedem sine ulla trepidatione. Alii legunt *gestus*.

Sollicitumque pecus.] hoc est, Pueri certi sunt de victoria; tauri vero timent ne victoria impedimentum afferant.

Ad Faustinam de Crispo helluone. XXXIII.

QUADRANTEM Crispus tabulis, Fau-
stine, supremis

Non dedit uxori: cui dedit ergo? tibi.

*O Faustine, Crispus suo tes-
tamento non donavit quadran-
tem conjugi. Cui ergo dona-
vit? Tibi.*

Quadrantem Crispus.] Nihil uxori mo-
riens reliquerat; nam omnia vivus de-

coxerat.

Sibi.] hoc est ventri suo.

In Caussidicum maledicum XXXIV.

CARPERE caussidicus fertur mea carmi-
na, qui fit,

Nescio. si sciero, væ tibi, caussidice,

*Caussidicus dicitur reprehende-
re meos versus: ignoro qui sit.
Si didicero, væ tibi, & caus-
sidice.*

De Erotio defuncta. XXXV.

IANC tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,
 Oscula commendo, deliciasque meas.
 Illida nec nigras horrescat Erotion umbras,
 Oraque Tartarei prodigiosa canis.
 Plethora fuit sextæ modo frigora brumæ,
 Vixisset totidem ni minus illa dies;
 Per tam veteres ludat lasciva patronos,
 Et nomen blæso garriat ore meum.
 Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi
 Terra gravis fueris, non fuit illa tibi.

O Fronto genitor tibi, & Flaccilla mater commendo hanc puellam basia, atque amores meos. Ne Erotion pallida formide: umbras nigras, atque ora portentosa canis inferni. Jamjamque completura fuit sextum annum, nisi illa vixisset sen dies minus. Lasciva ludat inter tam veteres patronos, & garriat nomen meum ore balbutiente. Nec gleba dura tegat tenera ossa, nec illi ponderosa fueris, & tellus, non fuit illa tibi ponderosa.

[*epitaphium.*] Inscribunt alii de Erotio, addunt *puella*. Gronovius contendit uprum esse hoc lemma, & scribendum, *epitaphium Erotii ad Frontonem patrem*. Et num versum sic explicat: Ego Flaccilla matris tibi, & Fronto pater, commendorum Erotion, ita ut mater adhuc fuisse defuncto marito commendat filiam. hic sensus vix congruat cum sequente:

Inter tam veteres, &c.
 quum & Erotion dicitur, ut apud Terentium Glycerion, & Glycerium. Alium distichon dividunt a sequenti, sed meo iudicio; quod ipse coherens verum sensus demonstrat. Defunctis ergo omnibus puellam vernulam suam commendat Poeta, ut scilicet animam ejus bene

exicipiant, illamque a larvis & monstris inferis tueantur.

Lasciva patronos.] hoc est, inter patrem & matrem antiquos defensores ludat in campis Elysiis.

Blæso ore.] Balbutiunt enim infantes.

Mollia nec rigidus.] Solennis fuit hæc bene precandi mortuis formula, *sit tibi terra levis*, tam a Græcis quam Latinis usurpata. Inde vero originem sumpsit, quod sepultos incantationibus esse obnoxios, quas hac pia precatione amoveri, crederent veteres; terram autem incantatis gravem esse, nec facile animæ patere iter ad sepulchrum in parentalibus existimabant. Brissonius lib. 1. de Formulis agit de his precationibus.

De Euclide ficto equite. XXXVI.

NUM sibi redire de patruelibus fundis
 Ducenta clamat coccinatus Euclides,
 Corinthioque plura de suburbano:
 Ingumque pulchra stemma repetit a Leda
 Auscitantem Lectio reluctatur:
 Igitur superbo, nobili, locupleti,
 Ididit repente magna de sinu clavis.
 Numquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

Cum Euclides coccinatus vociferatur se percipere ducenta ex fundis patruelibus, & plura ex suburbano Corinthio: & ducit longum genus a formosa Leda, & resistit Lectio expellenti illum; subit magna clavis e sinu lapsa est equiti arroganti, illustri, diviti. O Fabulle, nunquam clavis fuit improbius.

[*patruelibus.*] hoc est, ex fundis reliqui a fratribus patruelibus ducenta se percipere se dicebat Euclides. Lectio alii & forte melius *Patrisibus*. Patris a urbs erat ad sinum Corinthiacum.

Coccinatus.] Veste coccinea indutus epig. 24. supra.

Corinthio-me.] Atque ex agro qui erat in suburbio Corinthi, quia Euclides Corinthius fingitur.

A Leda.]

A Leda.] Matre Castoris & Pollucis, cujus satis nota historia.

Leſſio.] Designatori, cujus munus erat unicuique in theatro locum assignare.

De ſinu clavis.] Quæ prodidit Eucli-

dem, ostenditque vel esse servum, qui gestabat claves ædium, vel saltem egenum, qui famulum non haberet, sed suæ domus clavem ipse gestare cogeretur.

Ad Faustinum

de quodam dissimulatore. XXXVII.

LAUDATUS nostro quidam, Faustine, libello

Dissimulat, quasi nil debeat; imposuit.

O Faustine, quidam celebrat nostro libro dissimulat, quasi nihil debeat; me docuit.

Laudatus.] Suis versibus Romanos celebrabat Martialis, ut ab illis munus aliquod acciperet; hic vero, de quo loqui-

tur, sinit se nescire dandum esse Poëtæ præmium, atque ita spem ejus defraudavit.

De Erotio puella.

cujus mortem deflet, & ridet Pætum. XXXVIII.

PUELLA senibus dulcior mihi cyncis,
Aagna Galeſi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior ſtagni:
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivèſque primas, liliumque non tactum;
Quæ crinè vincit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam;
Fragravit ore quod roſarium Pæſti,
Quod Atticarum prima mella cerarum,
Quod succinorum rapta de manu gleba,
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum,
Sexta peregit hyeme, nec tamen tota,
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque,
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
Pectusque pulſans, pariter & comam vellens;
Deſlere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vi-

vo,

Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem:
Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

Puella mihi ſuavior ſcribis cyncis, tenerior aqua Galeſi Phalantini, delicatior conchæ locus Lucrini: cui nec anteponas gemmas Erythræas, nec dentem elephantis modo politum, & primas nivos, & lilium illibatam; quæ coma ſuperat vellus gregis Bætici, & nodos Rheni, atque auream nitellam; ore ſpiravit idem quod roſa Pæſtina, quod prima mella cerarum Atticarum, quod gleba electri extorta manna, cui collatus pavo erat deformis, injuavis ſciurus, & phœnix crederet: Erotion adhuc tepeſcit buſto recenti, quam conſecit lex avara fatorum improbiſſimorum ſexto anno, nec tamen abſoluto, noſtras delicias, & lætitiâ, & ſiſdos. Et meus Pætus prohibet me lugere; & pectus tangens, ſimul & evellens capillos, non erubeſcis legere interitum vernulæ? Ego, inquit, extuli uxorem cognitam, arrogantiem, illaſtrem, divitem, & nihilominus reſpiro: quid conſtantius eſſe pæſti noſtro Pæto? accepit ducenties, & tamen reſpirat.

Puella.]

Puella.] De qua jam dictum epig. 35. supra: senes Cyoni eximio pollent candore, suavissime, ut multis placer, ante mortem cantant.

Agna Galefi.] Galefus est agri Tarentini uvius, ubi multæ oves, quarum lana est obilissima, epig. 43. lib. 2. Duce Phalarum restauratum & habitatum Tarentum. Erro bene legitur *Phalarini*, non *Phalantini*.

Lacrimæ flagrant.] Lacus ille est in Campania prope Baias.

Lapillos præferas.] Pretiosos nempe, hoc est, gemmas natas in mari rubro.

Bæticæ regis.] Oves Bæticæ nativo colorutabant. Vide epig. 133. lib. 14. Bæticus fluvius in Hispania hodie *Guadalquivir*.

Rhenique nodos.] Germani enim Rheni accolæ crines in nodum colligebant, epig. 3. lib. Spekt.

Nitellam.] Nitellæ sunt micæ pulveris aurei inter arenas respersæ.

Rufarium Pæstii.] Rofæ Pæstii oppidi in Lucania hodie *Pest*, suavissimum emittebant odorem. Lucania vero hodie dicitur *principatus citeriorem* in regno Neapolitano. Attica regio abundat melle optimo.

Quod succinorum.] Eleætrum mana tritum bene olet, epig. 64. lib. 3.

Frequens phœnix.] Eroxium tam pulchra fuit, ut phœnice rarior videretur, de quo diximus, epig. 7. supra.

Ducenties.] Centena millia: argute irridet Pærum, qui tam ampla hereditate accepta læto animo uxoris mortem ferebat.

Calliodorum, quem negat esse equitem divisis bonis cum fratre. XXXIX.

CALLIODORUS habet censum. quis nescit? equestrem,

Sexte: sed & fratrem Calliodore habet.

Quadringenta secas, qui dicit *οὐκὰ μὲν ἄνδρα*.

Uno credis equo posse sedere duos?

Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molesto?

Non esset Pollux si tibi, Castor eras.

Unus, cum fitis duo, Calliodore, sedetis.

Surge: solœcismum, Calliodore, facis.

Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre sedere

Non potes: alternis, Calliodore, sede.

Quadringenta.] Sextertia nempe quæ censum equestrem efficiebant. Calliodorus autem fratrem habebat cum quo dividenda erant illi quadringenta.

οὐκὰ μὲν ἄνδρα.] hoc est, divide ficus. proverbium hoc dicitur de iis qui cum parvam adierint hereditatem, eam tamen inter lures coheredes dividere coguntur.

Uno credis.] Calliodorus unum cum fratre censum equestrem habebat: Ergo, inquit poëta, si ex censu communi etis equites, quo pariter communi sedere debetis, & communi subsellio, quod ridiculum est.

Non esset Pollux.] Pollux & Castor filii Ledæ ex Jove, quorum ille pugil, hic vero

O Sexte, est censum equestrem Calliodore (quis ignorat?) sed & frater est Calliodore: separtas quadringenta, qui dicit, & vide ficus, an potest unus posse sedere duo equo? quid tibi negotii, cum fratre, quid cum importuno Polluce? si non haberes Pollucem, eras Castor. O Calliodore, unus sedetis, cum fitis duo. O Calliodore, surge: facti solœcismum. Aut imitare filios Ledæ, aut nequis sedere cum fratre. O Calliodore, sede alternis.

eques, unde in nominibus factus est Poëta lusus.

Unus cum.] Neque enim licet dicere, Unus sedetis; & tamen deberet dici: hoc est, Unum tantum deberetis occupare subsellium, cum unum habeatis censum equestrem. Apage ergo, ô Calliodore, facis solœcismum. Posset aliter interpungi, *unus cum fitis*: hoc est eques.

Aut imitare.] Pollux enim & Castor alternis diebus moriuntur & reviviscunt, nec unquam simul esse illis concessum est: Calliodorus pariter cum fratre simul eques esse nequibat.

In Charinum sæpius mutantem testamentum. XL.

SUPREMAS tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Charine, missi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miserere jam, Charine.
Signa rarius, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque, sacculumque.
Cræso divitior licet fuisset,
Iro pauperior forem, Charine,
Si conchem toties meam comesses.

O Charine, tibi tricies in anno signanti testamentum missi tibi nulla Hyblæis thymis. Exhausus sum: O Charine, jam miserere. Signa rarius, aut semel fac id quod tua tussis mentis et identidem. Excussi crumenam et sacculum. Quamvis fuisset locupletior Cræso, et Charine, essem pauperior Iro, si toties comedissem meam conchem.

Hyblæis madidas.] Melle Siculo imbutas: Hybla mons Siciliæ, ubi thymus vel thymum frutex nobilis, unde flores melli conficiendo aptissimos decerpunt apes. Videtur Poëta captatorem se fingere, quo argutius captatorum artes patefaciat.

Miserere.] id est morere, aut rarius scribe testamentum.

Mentitur tua.] Sæpius enim interitum tuum pollicita spem nostram defraudavit.

Cræso.] Lydiæ rex fuit ditissimus, cujus

nota est historia ex Herodoto.

Iro pauperior.] Fuit Iros homo pauperimus, de quo Homerus Odyss. 6.

Si conchem.] Conchis fabæ genus, sive edulium ex faba. Juvenalis sat. 3.

Cujus conche tumes?

Sensus est: Si quoties signas testamentum, toties conchem tantum, non vero mellis placentas misissem, ad extremam tamen paupertatem essem redactus.

Ad Artemidorum rudem pictorem. XLI.

PINXISTI Venerem: colis, Artemidore, Minervam,
Et miraris, opus displicuisse tuum?

Pinxisti Venerem: O Artemidore, veneraris Minervam; et obstupescis opus tuum injucundum fuisse.

Pinxisti Venerem.] Cui anteponebat Minervam, quam coleret Artemidorus; unde

mirum videri non debet, Veneri deesse Veneres. Vide epig. 103. lib. 1.

In Didymum effœminatum. XLII.

SPADONE cum sis evirator fluxo,
Et concubino mollior Celenæo,
Quem sectus ululat matris Enthææ Gallus,
Theatra loqueris, & gradus, & edicta,
Trabeasque, & Idus, fibulasque, censûsque:
Et pumicata pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet, maritorum.

Cum sis effœminator molli spadone, et delicatior Celenæo concubino, quem vociferatur castus Gallus sacerdos matris Cybeles, prædicat theatra, et gradus, et edicta, et trabeas, et Idus, et fibulas, et censûs: atque ostendis egenos manu laevi. Considerabo, an tibi fas sit sedere in subscillis equitum: non fas est maritorum.

Et concubino.] Atyn intellige puerum a Cybele amatum. *Celenæo.]* urbs Phrygiæ, in qua natus est Atys.

Matris Enthææ.] hoc est Cybeles sacerdo-

tes nempe suos in furorē vertentis.

Theatra loqueris.] hoc est, ore superbo sermonem facis de edictis Domitiani in theatro servandis, epig. 8. supra.

Tra-

EPIGRAMMATUM LIBER V. 211

Trabes.] De quibus Bayfius de re veteraria cap. 10. Vestes interpretare purpureas quas gestabant equites, cum Idibus Iuliis, quo die victoriam olim reportaverant, cononati frondibus oleæ transverberentur initio pompæ factæ ab æde Martis. De hac pompa agit Dionysius Halic. lib. 6. Antiquitatum Rom. & Valerius Maximus lib. 1. cap. 11.
Fibulaeque.] Quas in trabes vel chlamy. gestabant equites ut nobilitatis insignia.

Et pumicea.] hoc est pumice posita macula per contemptum monâras pauperes.

Videbo.] An sis verus eques, si nempe designatores permiserint sedere tibi in quatuordecim subelliis.

Non licet.] sedere in scamnis maritorum, quia spado es, vel effeminatus ut spado. Ordinem vero maritorum olim in theatro confirmarat Augustus. Suetonius in Augusto cap. 44.

Amicis esse donandum. XLIII.

CALLIDUS effracta nummos fur auferet arca:

Prosternet patrios impia flamma Lares.
Debitor usuram pariter, fortemque negabit.
Non reddet sterilis femina jacta seges.
Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus extructas obruet unda rates.
Extra fortunam est quidquid donatur amicis.
Quas dederis, solas semper habebis opes.

Fur versutus abripit nummos effracta arca: ignis impius prostigabit aedes paternas. Debitor negabit suam simul, & sortem. Ager sterilis non restituet semina commissa. Amica fraudulenta denudabit dispensatorem: aqua opprimit naves oneratas mercibus. Non est obnoxium fortuna, quiaquid datur amicis. Perpetuo possidebis solas divitias, quas donaveris.

Amicis esse.] Inscribunt alii *Amicis quod* non pervire.

Callidus effracta.] Partium enumeratione obbat Poeta divitias omnis generis casu erire posse, præter eas quas donantur ami-

Dispensatorem.] Servus nempe qui familiares rationes administrat, domini pecuniam amicæ donare potest.

Quas dederis.] Memores amici accepta beneficia reponunt.

De Thaide & Lecania, quarum dentes irridet. XLIV.

THAI S habet nigros, niveos Lecania, dentes.

Quæ ratio est? emtos hæc habet, illa suos.

Thaidi nigri sunt dentes, candidi Lecania. Quæ de causa? Hæc habet emptos, illa vero suos.

Thais habet.] De emptis dentibus lib. 1. epig. 73. & epig. 23. lib. 12. Emptos hæc habet, minurum Lecania.

In Dentonem helluonem. XLV.

QUID factum est, rogo, quid repente factum?

Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti,

quis credat, quater ausus es negare.

Ad nec respicis, & fugis sequentem:

Quid contigit, quæso, quid subito contigit? O Dento, quis paret quod non dabitasti quater recusare mihi invitanti te ad cœnam? Sed nec respicis, & vitas sequentem?

Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœna,
Et major rapuit canem culina
Jam te: sed cito cognitum, & relictum,
Cum fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

quem conservatas paulo antè
requirere thermis & theatris,
atque omnibus conclavibus.
Ita se res habet: allecimus es
cœna pinguiore, & culina
amplius iam attraxit te cœ-
nem: at cum popina locuples
fastidio te habuerit brevi co-
gnitum & derelictum, redibis
ad ossa veteris cœnæ.

Quid factum.] Facete irridet istum Den-
tonem; quater ad cœnam vocatus recusa-
verat, qui alias per totam urbem sequi
Pœtam soleret. Jocum etiam quærit Mar-
cialis a nomine Dentonis, quod videtur ex

dentibus deduci. Vide epig. 14. lib. 2. Ca-
nem porro illum vocat, quod culinam un-
ctiorem odoratus alliceretur.

Unctiore cœna.] Alii *unctiore mensa.*

In Bassam mulierem deformem. XLVI.

DICIS formosam, dicis te, Bassa, puel-
lam.
Istud quod non est, dicere Bassa solet.

*O Bassa, te pradicat pulchram
& puellam. Bassa solet pra-
dicare hoc quod non est.*

Bassa.] De qua jam dictum epig. 91.
lib. 7.

Istud quod non est.] Alii *istud quæ non
est.*

Ad Diadumenum formosum. XLVII.

BASIA dum nolo, nisi quæ luctantia
carpsi:
Et placet ira mihi plus tua, quam facies:
Ut te sæpe rogem, cedo, Diadumene, sæ-
pe.
Consequor hoc, ut me nec timeas, 'nec
ames.

*Dum recense oscula, nisi quæ
libavi coacta; & gratior est
ira tua, quam vultus: O
Diadumene, sæpe tibi cedo,
ut te sæpe exorem. Sic hoc
nanciscor, ut me nec timeas,
nec diligas.*

Cedo.] Alii *Cædo.* Epig. 65. lib. 3. de Diadumeno diximus.

De Philone inope. XLVIII.

NUNQUAM se cœnasse domi Philo ju-
rat, & hoc est,
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

*Philo jurat se nunquam cœ-
nasse domi, & hoc est ve-
rum, nam non cœnat, quo-
ties a nemine invitatus est.*

Nunquam se.] Alii *iniquam.* Philo, inquit Pœta, non cœnat quidem domi, cum
non habeat unde cœnet.

De Encolpo

Pudentis puero qui ex voto capillos secuit. XLIX.

QUID non cogit amor? secuit nolente
capillos
Encolpus domino, nec prohibente ta-
men.

Permisit, flevitque Pudens. sic cessit habenis
Audaci questus de Phaëtonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprensus Achilles
Deposuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede ca-
pillis,

Tardaue pro tanto munere, barba veni.

*Ad quid non impellit amor? Encolpus totandis crimes invito hero, nec vetante tamen. Pudens concessit, & lacrymatas est. Sic genitor tradidit habenas conquestus de temerario Phaëtonte. Talis Hylas raptus, talis agnitus Achilles la-
nus abiecit capillos morante ge-
nitricis. At tu, ô barba, nec
festina, nec crede crinibus bre-
vibus, & seta cresco tanti do-
ni gratia.*

Encolpus domino.] Vide epig. 32. lib. 1.
hæbo capillos suos voverat iste puer, si
uando Pudens suus dominus primipilus
eret, nunc exolvit votum domino primi-
pilarem dignitatem adepto.

Sic cessit.] Sic invito animo Phœbus per-
misit Phaëtoni suum currum moderari:
ista hæc fabula ex Ovidio.

Talis raptus.] Hercules monuerat Hy-
m neiret aquatum, attamen petenti pue-
o reculare nequivit, unde raptus est a

Nymphis, epig. 19. lib. 3. Alii aliter expli-
cant.

Talis deprensus.] Nota Achillis historia,
qui ab Ulysse apud Lycomedem deprensus
Trojam profectus est lugente Thetide, ut
pote sciente quod fatum maneret Achil-
lem.

Levibus nec crede.] Ex eo quod breves
capillos habeat Encolpus, ne credas, ô
barba, illum jam virum evasisse: delicati
pueri comas tondebant anno 17.

Ad Labienum calvum. L.

VIDISSEM modo forte cum sedentem
Solum te, Labiene: treis putavi,
Calvæ me numerus tuæ fefellit,
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cum prandia misit Imperator,
Cum panariolis tribus redisti.
Talem Geryonem fuisse credo.
Vites cenfeo porticum Philippi,
Si te viderit Hercules, peristi.

*O Labiene, cum forte paulo
ante te spectassem solum seden-
tem: existimaui tres, nume-
rus tua calva me decepit, ha-
bes ex hac & illa parte crin-
es, quales nec possint ornare
puerum. Caput nudum est in
medio, nec ullus pilus specta-
tur in longa area. Hic error
te juvit mense Decembri;
tunc cum Imperator misit pran-
dia: reversus es cum tribus
panariolis. Existimo Geryonem
fuisse tibi similem. Moneo ut
fugias porticum Philippi: si
Hercules te aspexerit, occidi-
si.*

Tres putavi.] Tempora Labieni erant ca-
pillata, medium vero caput erat glabrum;
tunc ita crin fuisse capita facere dicit, epig.
3. lib. 10.

Quales nec.] Etiam ad ornandum pueri

caput paucissimi requirantur.

In longa area.] hoc est, in summa cal-
va.

Decembri.] hoc est, saturnalibus, quibus
ultero citroque dona mittebantur.

Cum prandia.] Tunc enim Domitianus opsonia plebi distribuebat, unus autem Labienus cum trium hominum speciem referret, tres quoque sportulas referre debuit.

Talem Geryonem.] Qui triceps visus est ab Hercule. Hæc nota historia, de qua ite-

rum infra epig. 66.

Porticum.] Ubi erat Herculis statua. Jecus elegans quaesitus a calva Labieni; ut enim Domitianus erravit in sportulas distribuendis, uni tibi tres largitus, ita errans Hercules te pro Geryone invadet,

In Charopinum coenæ captatorem importunum. LI.

COENO domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi.

Protinus ingentes sunt inimicitiae;
Meque petis stricto medium transfigere ferro,

Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit?

Improbius nihil est hac, Charopine, gula:
Desine jam nostram, precor, observare culinam,

Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

O Charopine, quoties came domi, nisi te invitavi, statim graves inimicitiae intercedunt; & quævis me transadigere educto gladio, si novisti caluisse nostrum focum sine te. Nos igitur mihi permittatur semel fecisse furtum? O Charopine, nihil pejus est hac bellatamine: jam cessa speculari nostram culinam, & meus coquus aliquando te circumveniat,

Si nostrum.] hoc est, si scis me domi coenasse, te non vocato.

Nec semel.] id est, non licebit mihi vel semel domi coenare te invito?

Ad Rufum de caussidico inurbano. LII.

Hic qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χάρπς non potest Græcum.
Si fingere me istud putas, salutemus.

Hic qui gestat sinistram onustam libellis, quem circumdat mollis corona notariorum, qui accommodat grave supercilium epistolis, & codicillis hinc & inde prolatis, par Catoni, & Cicero, & Bruto; O Rufe, quamvis fidiculæ cogant, ne quis proferre ave latinum, nec χάρπς græcum. Si credis a me excogitari istud, salutemus illum,

Prægravem gerit.] Libellos vel supplices, vel accusatorios palam ferebat in via hic caussidicus, ut negotiorum suorum multitudinem populo ostendat. De notario vide lib. 14. epig. 208. *Lævis male levis* propter legem carminis.

Qui codicillis.] hoc est, qui attente, & subdito supercilio aures præbet codicillis. Sunt autem codicilli, parvi quidam & breves codices, in quibus veteres supremas suas voluntates scribebant, non adhibitis his solemnitatibus, quæ in testamentis requirebantur. Porro Codices erant tabulæ lignæ unde codicilli dicti, in quibus scribebant veteres.

Similis Catoni.] Non humanitate quidem aut moribus, sed negotiorum multitudine & gravitate. Cato, Tullius, & Brutus persecutor Cæsaris, viri tunc notissimi.

Fidicula.] Adeo inurbanus est, ut nec tormentis cruciatus possit adduci ad reddendam salutem vel Græce, vel Latine. Raderus alter: hoc est, inquit, adeo imperitus est hic caussidicus, ut ave Latinum quidem proferre possit, græcum vero nequeat χάρπς id est, ave. Eligat lætor. Fidiculæ quæ in tormentis numerantur, inquit Turnebus lib. 4. cap. 3. mihi videntur lasciviam quædam joci nomen invenisse, quod ut in idibus

nervi, item quoque ut nervi hinc & inde & illa machina funes multos ut nervos
multis funibus homines distendebantur, sed habebat.

In Postumum

passim commemorantem sua beneficia. LIII.

QUÆ mihi præstiteris nemini, semper-
que tenebo:

Cur igitur taceo, Postume? tu loqueris.

Incipio quoties alicui tua dona referre,

Protinus exclamat, Dixerat ipse mihi.

Non belle quædam faciunt duo, sufficit unus

Huic operi. si vis, ut loquar, ipse tace.

Crede mihi, quamvis ingentia, Postume, do-
nes,

Auctoris pereunt garrulitate sui.

Recordor eorum quæ in me
contuleris, & recordabor in
æternum: cur ergo sileo, &
Postume? quia tu loqueris.
Quæ res exordior narrare ali-
cui tua munera, statim exclam-
at, Ipse mihi narraverat.
Quædam non sicut convenien-
ter a duobus, unus par est
huic operi: si placet, ut lo-
quar, ipse tace. O Postume;
crede mihi, licet dei ingentia,
intererunt loquacitate sui aucto-
ris.

Tu loqueris.] Lege Senecam lib. 2. de be-
neficiis cap. 10. & 11. tantum oportet obli-
visci, inquit Poëta, meminisse vero solum
accipientem.

Quamvis ingentia dones.] Alii,

Quamvis ingentia, Postume, dona.

Pereunt.] Beneficia enim a se collata com-
memoranti nulla amplius gratia debetur.

Ad Bassum vilem Poëtam. LIV.

COLCHIDA quid scribis, quid scribis,
amice, Thyesten?

Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andro-
mache?

Materia est, mihi crede, tuis aptissima char-
tis

Deucalion, vel, si non placet hic, Phaë-
ton.

O amice, quid campanis fabu-
lam Medæ & Thyestæ, O
Basse, quid Niobæ aut Andro-
mache tibi materia est? Mihi
crede, Deucalion est argumen-
tum convenientissimum tuis
scriptis; aut, si hic non arri-
det, Phaëton.

Colchida.] Colchis, hodie *Mengrellia*,
patria Medæ pro qua sumitur: ejus vero
historia sicut & Thyestæ fatis nota. Epig.
45. lib. 3. & Andromachæ uxoris Heætoris
ex Seneca & Euripide: Niobes in saxum
conversæ ex Ovidio lib. 6. Metam. Poëta
carpit hunc Bassum, qui argumentum suis
versibus conveniens non sumeret: argutis-
sime autem dicit Deucalionem & Phaëtonem
materiam esse idoneam malo Poëtæ;
atque ita indicat carmina Bassi vel aquis vel
flammis esse digna. Deucalion fuit tem-
pore diluvii, & illum ponit pro diluvio:

Phaëton flammis perit, pro quibus hoc
loco usurpatur. Simile est epigramma in
Anthologia lib. 2. *eis Zurygæ*.

Quid tibi vel Niobæ.] Legunt alii,

Quid tibi vel Nioben, Basse, vel An-
dromachæ?

& subintelligendum, scriptio est: hoc est,
quid scribis Nioben, &c. Sic apud Plau-
tum in Aulularia,

Quid tibi meam tactio est?

hoc est, Quid meam tangis? Judicet le-
ctor.

De rhetore oblivioso. LV.

EXTEMPORALIS factus est meus rhetor:

Calpurnium non scripsit, & salutavit.

Extemporalis evasit meus rhetor: non scripsit Calpurnium, & salutavit.

Extemporalis.] Poëta irridet Apollonium rhetorem, de quo supra epig. 22. qui adeo infelicitis erat memoriz, ut nomina eorum, quos erat salutaturus, scriberet, ut ea me-

moriter edisceret: jam vero tantum exercitatione profectum fecerat, ut ex tempore aliquem nominare posset, et si nomen ejus antea non scripserat.

De Aquila portante Jovem. LVI.

Dic mihi quem portes, volucrum regina? Tonantem:

Nulla manu quare fulmina gestat? amat:

Quo calet igne Deus? pueri. cur mitis aperto

Respicis ore Jovem? de Ganymede loquor.

O Avium regina, dic mihi quem feras? Jovem: cur nulla fulmina gerit manu? Amore captus est: qua flamma nititur Deus? Pueri. Cur lenis respicis Jovem ore patenti? Loquor de Ganymede.

De aquila.] Inscribunt alii, Cum aquila portante Jovem dialogismus.

Dic mihi.] Per se patet hoc epigramma:

aquila enim Jovem portans a Poëta interrogata respondet.

Ad Lupum sollicitum de filio erudiendo. LVII.

Cur tradas, Lupe, filium magistro

Quæris sollicitus, diuque tentas:

Omnes grammaticosque rhetorasque,

Devites, moneo: nihil sit illi

Cum libris Ciceronis, aut Maronis,

Famæ Rutilium suæ relinquat:

Si versus facit, abdicet Poëtam.

Artes discere vult pecuniosas?

Fac, discat citharædus, aut choraules.

Si duri puer ingenî videtur,

Præconem facias, vel architectum.

O Lupe, annuis perquiris cui præceptori committas filium, & diu periculum facis; Suedes ut fugias omnes grammaticos & rhetoras: non legas libros Ciceronis aut Virgilii, non curet existimationem Rutilii: si componit carmina, avertit illum a Poësi: An cupit discere artes quæstuosas? Da, operam evadat citharædus aut choraules. Si puer videtur mentis stupida, efficias illum præconem aut architectum.

Diuque tentas.] Alii,

Quæris sollicitus diu, rogasque.

Scribitur sollicitus atque sollicitus.

Omnes grammaticos.] Hoc Lupo consilium offert per ironiam, quod tunc Romæ non esset locus honestis artibus.

Fama Rutilium.] Videtur is esse quem commendat Cicero l. de Oratore, & Suetonius in Augusto cap. 89.

Fac discat citharædus.] Græce dicendi modus: hoc est, discat fieri citharædus.

Choraules is est qui tibiam in choro inflat: citharædi vero & choraules ars tunc summo fuit in pretio. Sic Poëta acute carpit mores sui temporis.

Si duri puer.] Architectus sane ingenio valere debet, & multis semper laudibus fuit celebrata architectura. Sed hoc invidiosè dicit Martialis, quod plus architectis & præconibus, quam viris doctis & Poëtis faverent Romani.

Ad Cinnam, quem dominum vocabat. LVIII.

CUM voco te dominum, noli tibi, Cinnam, placere:
Sæpe etiam servum sic resaluto meum.

O Cinna, cum te appello dominum, noli te efferre: sic quoque crebro saluto meum servum.

Noli tibi.] Alii nolo, minus bene. Cinnam dominum affectatorie vocabat Poëta, cum aliquid ab eo impetrare vellet:

sic & servum appellabat, vel cum ipsi blam directur, vel cum illum irrideret.

Ad Postumum

de percipiendis voluptatibus sine mora. LIX.

CRAS te victurum, cras dicis, Postume, semper:

Dic mihi cras istud, Postume, quando venit?

Quam longe cras istud, ubi est, aut unde petendum?

Numquid apud Parthos, Armeniosque latet?

am cras istud habet Priami vel Nestoris annos,

Cras istud quanti dic mihi possit emi?

Cras vives: hodie jam vivere, Postume, serum est;

Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

O Postume, perpetuo pradicis cras te fruiturum vita: O Postume, dic mihi quando illuc cessis istud cras? quam procul est cras istud, ubi est, aut unde accersendum? Num delitescit apud Parthos & Armenios? Jam cras istud habet annos Priami vel Nestoris. Dic mihi quo pretio istud cras comparari possit? Cras vives: tardum est: o Postume, jam vivere hodie. O Postume, ille sapiens est quisquis vixit heri.

Cras te.] Idem est argumentum epig. 16. b. 1. Voluptates nempe sine mora esse percipiendas. Ludit Poëta in frequenti repetitione istius cras.

*Apud Parthos.] Parthia Asia regio, quam hodie vocant alii *Arach*, alii *Chorasani*. Armenia duplex: major hodie *Turcomania*;*

*minor hodie, secundum aliquos, *Anadoli*, secundum alios, *Pegiam*.*

Jam cras istud.] Moram vitæ hilari interponens annos Nestoris vel Priami assecutus es, quorum ætas & historia omnibus nota est.

Ille sapit.] Idem dixit epig. 16. lib. 1.

Ad Stellam cui parva munera miserat. LX.

QUOD non argentum, quod non tibi misimus aurum,

Hoc facimus causa, Stella diserte, tua: Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti;

Fictilibus nostris exoneratus eris.

O Stella facunde, quod ad te non misimus argentum nec aurum, hoc facimus in tuam gratiam. Quisquis donavit ingentia, caput ad se remitti ingentia: fictilia nostra te laborabunt onere.

Quid

Quod non.] hoc est, Ad te mitto parva munera, ut facile, si volueris, par pari referas: odit enim Poëta, ut ipse dicit epig. 18. hoc libro,

Dolosa mulierum & malas artes.

Vide epig. 56. lib. 4.

Exoneratus.] Liberatus eris onere ad te munera remittendi, cum nostra vasa tutilia parvi sint momenti.

Ad detractorem cui famam denegat. LXI.

ALLATRES licet usque nos, & usque.
Et gannitibus improbis laceñas:
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam peris in meis libellis,
Qualiscumque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser necesse est;
Non decrunt tamen hac in urbe forsam
Unus, vel duo, tresve, quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam,
Nos hac a scabie tenemus unguēs.

Quamvis allatres nos semper, & semper provocos perfidiosis gannitibus: valium est sibi recusare hanc existimationem, quam jamdum quaris in meis libris, ut qualitercumque sis notus per orbem. Cur enim aliquis noverit te vixisse? O arduum, oportet te mori incognitum. Nihilominus hac in urbe forte reperientur unus, vel duo, aut tres, aut quatuor, quibus placeat rodere pellem caninam. Nos cohibemus unguēs ab hac scabie.

Gannitibus.] hoc est, maledictis & convitiis.

Pellem rodere.] hoc est, qui velint te canem infestari maledictis; invidi quippe & maledici canibus comparantur. Horatius epodon 6.

Quid immerentes hospites venas, canis Ignavus adversum impos?

Nos hac a scabie.] A libidine maledicendi me cohibebo, nec unquam meis in verbis legetur nomen tuum, unde famam qualemcumque colligeres.

In Marianum, quem imprudentiæ accusat. LXII.

CRISPULUS iste quis est, uxori semper
adhæret
Qui, Mariane, tuæ? Crispulus iste quis
est

Nescio quid dominæ teneram qui garrat in
aurem;

Et sellam cubito dexteriore premit:

Per cujus digitos currit levis annulus omnes:

Crura gerit nullo qui violata pilo?

Nil mihi respondes? uxoris res agit, inquis,

Iste meæ: sane certus, & asper homo est,

Procuratorem vultu qui præferat ipso:

Acrior hoc Chius non erit Aufidius.

O quam dignus eras alapis, Mariane, La-

tini,

Te successurum, credo ego, Panniculo.

Res uxoris agit? res nullas Crispulus iste;

Res non uxoris, res agit iste tuas.

O Mariano, quis est iste cris- pulus qui semper adhærescit tuæ conjugi? quis est iste cris- pulus qui suspirat in teneram aurem dominæ nescio quid, & incumbit cathedra cubito dex- teriore, per cujus omnes digi- tos sinit levis annulus, cujus crura non sunt pollinea illo pilo? Nihilne mihi respondes? Iste, ais, administrat negotia mea conjugis: experius quidem & gravius est homo; qui fronte ipsa exprimat procuratorem: Chius Aufidius non erit asperior hoc cris- pulo. O Mariane, quam mereraris colaphus Latini, ego puto te occupaturum locum Panniculæ. Procuratne negotia uxoris? Iste cris- pulus nulla procurat negotia: iste non curat res uxoris, sed tuas.

Crispu-

crispulum.] Poëta irridet Marianum, qui te crederet, quendam crispulum, hoc mollem, & capillis crispis juvenem ris suæ esse procuratorem.

violata pilo.] Cujus crura levia sunt, lepilata.

ane certus.] hoc est eruditus, quem a ratio rei gerendæ fallit.

on erit Aufidius.] Mœchus notissimus juvenalis fuit 9. versu 25. Sensus est: idius Chius non esset procurator grati, nec certior hoc crispulo.

Alapis Latini.] O digne, inquit Farnabius, qui in spectaculis theatralibus risum moveas alapatum contumeliosis exceptus, non secus ac Panniculus mimus, a Latino mœchi partes agente cæsus, epig. 72. lib. 2.

Os tibi præcisum, quanto non ipse Latinus

Vilia Panniculi percussit ora feno.

Res agit iste mas.] Mœchus quippe majori partes sustinet.

Ad hospites

quibus hortos offert sine supellectili. LXIII.

URE tuo nostris maneat licet hospes in hortis:

Si potes in nudò ponere membra solo:
ut si portatur tecum tibi magna supellex:
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
ulla tegit fractos, nec inanis culcitra lectos:

Putris & abrupta fascia recte jacet.
tamen hospitium nobis commune duobus;
Emi hortos, plus est: instrue tu, minus est

O Hospes, pates pro jure tuo commorari in nostris hortis a si potes recumbere in terra nuda: vel si tecum fertur magna supellex: mea enim jam sustulit digitum hospitibus. Nulla culcitra nec decursa operis cubilia fracta: & in ista patrida jacet fene distructa. Nihilominus diversorium commune sit nobis ambobus; me: catas sum hortos, plus est: tu adorna, minus est.

Nam mea.] hoc est, mea supellex completa est frequenti hospitio. Metaphora petita a gladiatoribus, qui cum essent digitum tollebant in signum victoriæ versario concessit. *Mea supellex sustulit* digitum hospitibus, hoc est victa est, atque trita ab hospitibus. Vel forte hæc metaphora petita a licitationibus in quibus, de Falso, in verbo *maniceps* digito su-

blato emptorem se aliquis præstebatur. Et sensus erit: Mea supellex emta est ab aliis hospitibus, id est, alii hospites supellectilem meam tanquam a se emram consumpserunt. Eligat lector.

Putris & abrupta.] Fasciæ lecti seu iactæ humi demissæ sunt, ruptis nempe tunicis quibus fulciebantur.

Ad Ponticum scriptorem ineptum. LXIV.

QUI d sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?

Sic me sollicitus, Pontice, sæpe rogas.
admiror, stupeo: nihil est perfectius illis,
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
loc sentis? inquis, faciat tibi sic bene Cæsar.
Sic Capitolinus Juniter, immo tibi.

O Marce, quid censes, ais, de nostris scriptis? O Pontice, crebro anquis sic me interrogas. Admiror, stupeo; nihil est elegantius illis, Regulus ipse promas dat tua solertia. Hocne censes? ay, sic tui propitio Cæsare, sic Jove Capitolino, imo tu.

Quid sentis.] Ponticum deridet, cujus scrius nonnunquam laudabat, ut ipsi laudantur, licet pessimos judicet.

Regulus.] Caustidicus celebris de quo epig. 13. lib. 1.

Faciis tibi sic.] Sic Ponticus sepe usurpatur

patur in precationibus. Ponticus precatur ut sic Jupiter bene faciat Martiali, ut de ejus scribis bene senserat.

[*Emo tibi.*] Precationem Pontico regem Poëta: mala enim erat, cum male sensisset de Pontici versibus.

Ad suos ministros,

genialiter esse vivendum, cum moriendum sit. LXV.

SEXTANTES, Calliste, duos infunde Falerni:

Tu super æstivas, Alcine, funde nives. Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,

Lassenturque rosis tempora futilibus. Jam vicina jubent nos vivere Mausolea: Cum doceant, ipsos posse perire deos.

[*O Calliste, infunde duos sextantes Falerni: tu Alcine super Falernum funde nives æstivas. Capillus madens amomo pinguescat mihi, & tempora desatigentur rosis futilibus. Jam propinqua monumenta hortantur nos indulgere genio: cum argumento sint posse mori ipsos deos.*]

[*Sextantes.*] Sextans est sexta pars assis, atque ita duabus unciiis constar; cum de mensuris agitur, duos continet cyathos.

[*Tu super.*] hoc est, aquam gelidam & nivibus expressam funde. Alii legunt *salve*.

[*Pinguescat.*] Unguentis madidi, & floribus coronati convivabantur veteres. *Amomo*, hoc est unguenta ex amomo arbore odorifera expressio: rosas vero *futiles* dixit pro corona ex rosis facta, & confusa.

[*Jam vicina.*] hoc est, sepulchrum Augusti ad similitudinem Mausolei ab Artemisia extructi, de quo epig. 1. lib. Spect. nos invitat ad voluptates alacriter percipiendas. Legunt alii *Tam vicina*, quod sepulchrum Augusti proximum esset ei loco, in quo potabat Martialis. *Vivere* hic est voluptatibus indulgere, & epig. 16. lib. 1. epig. 59. lib. 1.

[*Ipsos deos.*] Cæsares intellige, quos tantum deos colebat populus.

Ad Cæsarem

Domitianum, cujus spectacula commendat. LXVI.

ASTRA, polumque dedit, quamvis obstante noverca,

Alcidæ, Nemeæ terror, & arcas Aper. Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ:

Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx: Sylvarumque tremor, tacita qui fraude solebat

Ducere nec rectas Cacus in antra boves. Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?

Dat majora novus prælia manē dies. Quot graviora cadunt Nemeæo pondera ministro?

Quot tua Mænalios collocat hasta fues?

Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi,

Est tibi, qui possit vincere Geryonem.

Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,

Improba Nilæis quid facit Hydra feris?

[*Hercules licet noverca impediente affectus est sidera & caelum propter victum leonem terrorem Nemeæ. atque aprum Arcadiæ: & punitum ceroma palæstra Africa; atque Erycem gravem prostratum in pulvere Siculo: & Cacus tremorem sylvarum, qui latentibus dolis solebat ducere boves aversas in speluncas. Ista, o Cæsar, quota portio est tuæ arene, luc nova mane exhibet majora certamina. Quot pondera procumbunt graviora ministro Nemeæ? quot fues Mænalios sternis tua hasta? si triplex certamen pastoris Iberi renovetur, habes eum qui valeat superare Geryonem. Quamvis crebro prædicetur bellua Lernæ Arcadiæ, quomodo Hydra pestifera pesti-*

Pro

o meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ cito dii, sed tibi sero dabunt.

comparari feris Nili? O Auguste, dii pro tantis meritis celeriter donaverunt Herculem cœlo, at te donabunt tarde.

Obstante neverca.] Junone quæ oderat cœnam Amphitryonis uxorem, Jovis allicem, & Herculis matrem.

Nemæa terror.] In Nemæa sylva Argolis leo, in Arcadia vero aper Manalius effectus est ab Hercule. Vide epig. 27.

Spe&.

Libyæ ceroma.] Antæum intellige, pro quo per metonymiam dixit ceroma, id est, guentum ex oleo, pulvere, & cera ætum, quo ungebantur athlete. Libyæ læstræ: in Libya enim cum Antæo pugnavit Hercules, cujus certamen fuisse debet Lucanus lib. 4.

Fusus Eryx.] Veneris filius cæstum certamine in Sicilia victus est ab Hercule.

Cacus.] Vulcani filius, latro insignis, i boves in antrum suum cauda retro trahat, ne earum vestigia deprehenderentur. Hoc modo bovem Herculi rapuerat, a quo prehensus in Albano monte interfectus est. Virg. 8. Æneid.

Illa.] Omnia nempe Herculis facta, ô æsar, cum tuis spectaculis collata quom partem efficient?

Mane dies.] Mane cum bestiis pugnant gladiatores, post meridiem vero inter. Seneca epist. 7. Mane leonibus & ursis

homines, meridiæ spectaculis suis obijciuntur. Interfectores interfecturis jubentur obijci, & victorem in aliam decident eadem, &c.

Collocat hasta.] Epig. 15. lib. Spe&. dixit Poëta,

— longo porrexit vulnere pardum.

Ex hoc versu, & duobus sequentibus colligunt interpretes hoc epigramma referri ad Carpophorum, de quo lib. Spe&. epig. 27. & Domitiano tribuit quicquid venator ejus Carpophorus facit.

Pastoris Iberi.] Geryonis nempe tripicis victi ab Hercule in Hispania.

Est tibi.] Carpophorus nimirum.

Bellua Lerna.] Lerna est Achaïæ locus, & palus in qua erat hydra novis capitibus in locum abscessorum renascentibus perniciofa, quam tamen domuit Hercules.

Niliacis feris.] Crocodilos intellige, qui in spectaculis exhibitæ interficiebantur, cum quibus ipsam hydram conferendam esse negat Poëta.

Sed tibi sero.] Majora sunt tua gesta Herculis factis, atque dignior es cœlo, quo tamen tarde donaberis, ut diu rempublicam administres.

In Pontilianum inurbanum. LXVII.

SÆPE salutatus, nunquam prior ipse salutus:
Sic erit ætetnum, Pontiliane, vale.

Sæpe salutatus, nunquam ipse salutas prior: O Pontiliane, sic eris æternum vale.

O Pontiliane.] quem Poëta ut inurbanum & agrestem hominem carpit, qui neminem unquam ipse prior salutare.

Sic erit.] Sic solebant antiqui salutare mortuos, Virgilius:

— salvo mi maxime Palla,
Æternamque vale.

Sensus est: Te in posterum mortuum existimabo, cum omnis in te mortua sit humanitas.

De hirundine

quæ hyeme in Africam non avolarat. LXVIII.

HIBERNOS peterent solito cum more recessus
Arthides, in nidis una remansit avis.

Deprendere nefas ad tempora verna reversæ,
Et profugam volucres diripere suæ.

Cum hirundines more solito peterent hyemalis receptacula, una volucris remansit in vridis. Primo vere reversæ agnovimus solas, atque aves sue speciei disperserunt fugiti-

Sero

Sero dedit pœnas, discerpi noxia mater

Debuerat: sed tunc, cum laceravit Itym.

*vdm. Tunc pœna est, ne
fanda mater dilanianda erat
at tunc, cum dilaniavi. Itym.*

Atchides.] Sic hirundines dictæ sunt a
Progne Pandionis regis Atticæ filia, quæ
in hirundinem fuit conversa. Ovidius 6.
Metam.

Deprendere nefas.] Nefas vocat, quod ista
hirundo ab aliarum amore desciverit, nec

cum reliquis avolarit.

Nexia mater.] Progne in hirundinem
conversa tunc, inquit, fuit discerpenda,
cum Itym suum filium dilaniatum Tereco
marito apposuit comedendum, ob stupra-
sam ab illo Philomelam suam sororem.

Ad Lesbiam cujus flavam comam vituperat. **LXIX.**

A R C T O A de gente comam tibi, Lesbia,

misi:

Ut scires quanto sit tua flava magis.

*O Lesbia, ad te misi casariam
ex septentrionali natione, ut
cognosceres quanto tua sit ma-
gis flava.*

Arctoa de gente.] Ex Germania, quæ est
sub Arcto ad Septentrionem: Germani
vero flavam comam alunt, at Romæ ni-
gram alebant matronæ, flavam meretrici-
ces. Sic Poëta Lesbie impudiciciam ostē-
dit, quæ flavos crines affectaret. Juvenalis
de Messalina sat. 6. versu 121.

*Et nigram flavo crinem abscondente ge-
lato*

Intrauit calidam veteri sententiæ lapsum.

In Marcum Antonium Ciceronis interfectorem. **LXX.**

A N T O N I Phario nil obiecture Pho-
tino.

Et levius tabula quam Cicerone nocens:

Quid gladium, demens, Romana fringis in
ora?

Hoc admisisset nec Catilina nefas.

Impius infando miles corrumpitur auro:

Et tantis opibus vox tacet una tibi.

Quid profunt sacræ pretiosa silentia linguz?

Incipient omnes pro Cicerone loqui.

*O Antoni nihil obiecture Pho-
tino Egyptio, & minus no-
cens tota proscriptorum cer-
tula quam uno Cicerone: O
insane, quid educis ensen in
ora Romanorum? Nec ipse
Catilina fecisset hoc scelus.
Impius miles corrumpitur im-
probo auro: & tanta pecunia
vox una silet tibi. Quid ju-
vant cara silentia sacra lin-
gua? Omnes incipient loqui
pro Cicerone.*

Antoni.] Nota est Antonii triumviri hi-
storia, qui multos cives Romanos proscrip-
tione durante interfici iussit, scelus tamen
minus alios omnes interficiens, quam unum
Ciceronem opprimens admisit: Photinus
Egyptius Pompeium magnam jussu Ptole-
mæi occidit.

Romana fringis.] Ultimam vocalem vo-
cis præcedentis brevem produxit præter
duos consonantes sequentis dictionis. Sic
Virgilius:

— hæc tela, scandite muros.

Romana in ora.] hoc est in Ciceronem.
Unde epig. 65. lib. 3. de eodem Cicerone:

Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.

Nec Catilina.] Notus ex Salustii histo-
ria.

Miles corrumpitur.] percussor Ciceronis.

Pretiosa.] hoc est, Magno pretio silen-
tium frustra emissi, O Antoni, tum totus
populus dicat, quod jam tacet Cicero,
epig. 82. lib. 2.

De Syrisco decoctore. LXXI.

SYRISUM sibi nuper a patrono
 ptenum, maxime, centies Syrisus
 cellariolis vagus popinis
 balnea quatuor peregit.
 quanta est gula, centies comesse!
 tanto major adhuc, nec accubare!

*O Maxime, Syrisus errans in
 cellariolis popinis circum qua-
 tuor balnea consumpsit centies
 laxum nuper sibi donatum a
 patrono. O tanta est bellua-
 tio decuisse centies! quanti
 major adhuc non accumbere!*

*Centena centies.] Centena scilicet sester-
 millia integra. Syrisus itaque ma-
 nus dictam summam a patrono accepe-
 quam breviter consumpsit in popinis
 iolis, quæ tabernæ erant in quibus
 ones non accumbendo, ut mos erat*

honestorum virorum, sed sedendo ventri
 indulgebant.

*Circa balnea quatuor.] Therma Nérochid-
 nas, Grylli, Titu, & Agrippæ, ut putant
 interpretes.*

Ad Faustinum

quem vocat in agrum Trebulanum. LXXII.

IUMIDA qua gelidas summittit Trebu-
 la valles,
 Et viridis Cancrî mensibus alget ager;
 Cleonæo nunquam temperata leone,
 Et domus Æolio semper amica Noto,
 Faustine, vocant, longas his exige
 messes
 Collibus, Hibernum jam tibi Tibur erit.

*Ubi ada Trebula deprimis fr-
 gidas valles, atque ager vi-
 rens friget mensibus Cancrî;
 rum nunquam violata Cleonæo
 leone, & villa semper objecta
 Austro Æolio te invitat, &
 Faustine: his collibus age lon-
 gos dies æstivos, jam fructus
 Tibure hyemis tempore.*

*Trebula.] vicus aut oppidum in Sabitis
 te frigidissimum.*

*Cancrî mensibus.] Mense scilicet Julio,
 Cancer signum coeleste fervet; & men-
 Augustus, quo Leo ardet; Cleonæus di-
 s, quia prope Cleonæ oppidum Pel-
 lenei leonem inter ultra deinde relatum
 interfecit Hercules.*

*Notus.] ventus meridians pluviosus,
 Æolius autem dicitur, quod in diuisione
 Æoli sint venti.*

*Hibernum.] hoc est, Trebulanus ager
 adeo frigidus est, ut æstate non jam frigi-
 do Tibure, sed Trebulæ mansurus sit.
 Vide eplg. 57. 60. & 62. lib. 4.*

De origine Bacchi. LXXIII.

QUI potuit Bacchi matrem dixisse tonan-
 tem,
 Ille potest Semelen dicere, Rufe, patrem.

*Qui licet vocare Jovem ma-
 trem Bacchi, illi licet, & Ru-
 fe, vocare Semelen patrem.*

*Qui potuit.] Quærup a Græcis dictus
 Bacchus, hoc est habens duas matres,
 Semelen nempe Cadmi filiam, & Jovem
 cujus femore natus esse dicitur. Hæc
 est fabula.*

*Potest Semelen.] Nam ut Jupiter vir &
 tamen mater, ita Semele licet femina
 potest dici pater; aut si hoc absurdum,
 erit & illud.*

Ad

Ad Theodorum ineptum scriptorem. LXXIV.

NON donem tibi cur meos libellos
 Oranti toties, & exigenti,
 Miraris, Theodore? magna causa est,
 Dones tu mihi ne tuos libellos.

*O Theodore, mirarisne cum
 non dem tibi meos libros toties
 roganti atque expostulanti?
 Magna causa est, ne tu mihi
 des tuos libellos.*

Non donem.] Per se patet hoc epigramma, cui simile plane est epigramma a. lib. 7.

De Pompeio & filiis. LXXV.

POMPEIOS juvenes Asia, atque Euro-
 pa, sed ipsum
 Terra tegit Libyes, si tamen ulla tegit.
 Quid mirum toto si spargitur orbe? jacere
 Uno non poterat tanta ruina loco.

*Asia atque Europa condunt
 Pompeios juvenes, at terra
 Libya condit ipsum Pom-
 peium, si tamen ulla condit.
 Quid mirum si diffunditur per
 universum mundum? Tanta
 ruina nequibat jacere uno
 loco.*

*Asia atque Europa.] Nobile elogium
 Pompeii & filiorum. Cneius Pompeii ma-
 gni filius periit in Hispania a Cæsare victus
 ad urbem Mandam: Sextus vero a militi-
 bus Antonii Milesi interceptus in Asia in-
 teriit: Pompeius pater in Africa ad Pelu-
 sium occisus est, de cuius morte jam di-
 ctum epig. 65. lib. 3.*

Si tamen ulla tegit.] Non constat enim

*sepultum fuisse Pompeium, ut patet ex hoc
 disticho:*

*Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at
 Cato parvo,*

Pompeius nullo, quis putat esse deus?

*Toto orbe.] hoc est in tribus orbis par-
 tibus tunc cognitis, de quibus Pompeius
 magnus triumpharat, teste Ciccone pro
 lege Manilia.*

Ad Quintum mœchum. LXXVI.

QUÆ legis causa nupsit tibi Lælia,
 Quincte,
 Uxorem potes hanc dicere legitimam?

*O Quincte, potesno vocare li-
 gitimam uxorem Læliam, quæ
 tibi nupsit propter legem?*

*Quæ legis causa.] Legem Juliam in adul-
 teros revocavit Domitianus, de qua Juve-
 nalis sat. 2.*

*qui tunc leges revocabat
 amaras.*

Lælia ergo adultera Quinto mœcho nup-

*sit, ne puniretur. Legitima uxor dicitur
 quæ secundum leges nubit: in quo verbo
 ludit Poëta, cum metu legis Julæ nupsit
 sed adultera hæc Lælia, quæ legi obsecuta
 aliquo modo uxor legitima videri poterat
 lege epig. 7. lib. 6.*

Ad Cinnam pauperem. LXXVII.

PROFECIT pote Mithridates sæpe ve-
 neno,
 Toxicæ ne possent sæva nocere sibi.
 Tu quoque cavisti cœnando tam male sem-
 per,
 Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

*Sæpe haurito veneno consecutus
 est Mithridates, ne virum
 crudelis posset obesse sibi. Tu
 etiam, o Cinna, cœnando
 semper tam male, providisti
 non posses unquam necari fame.*

Profecit

Profecit poto.] Plinius lib. 25. cap. 2. Uni ei (Mithridati) excogitatum quotidie venenum bibere, praesumptis remediis, ut consuetudine ipsa innoxium fieret. Primo inventa genera antidoti, ex quibus unum etiam nomen

ejus retinet. Illius inventum autemant sanguinem anatum Ponticarum miscere antidotis, quoniam veneno viverent. De eo agit etiam Gellius lib. 17. cap. 16.

Ad Marullum assentatorem. LXXVIII.

NARRATUR belle quidam dixisse,
Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

O Marulle, quidam refertur lepide dixisse, qui dixit te infillare oleum in auriculam.

Qui te ferre.] Assentatores enim dum potentioribus blandiuntur, in eorum aures oleum infundere videntur. Alii aliter explicant hoc adagium, & legunt in auricula, ut sit sensus: Marullum rigida & supina aure fuisse, id est omnia averfantem & fastidium aliorum dicta. Sic epig. 42. lib. 6.

Non attendis, & aure me supina

Jamandum quasi negligenter audi.

Metaphora ducta a gestu eorum, quibus aliquid in aurem infusum est; & ne effluat, aurem supinant. Qui loqui non posset, apud antiquos dicebatur oleum ore gestare: ita qui nihil audit, videtur oleum ferre in auricula. Vel Poeta irridet Marullum ita caput incurvantem, ac si in ea oleum tulisset. Eligat lector.

Ad Turanium

quem invitat ad tenuem coenam. LXXIX.

SI tristi domicoenio laboras,
Turani, potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles *aponivus*,
Viles Cappadocæ, gravesque porri.
Divisis cybium latebit ovis,
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Argentem modo qui reliquit hortum,
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Menſæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum,
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento castanæ vapore tostæ;
Vinum tu facies bonum bibendo,
Post hæc omnia forte si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva est coenula, quis potest negare?

O Turani, si habes domi cœnam tristem, licet tibi esurire mecum. Si soles propinare, viles Cappadocæ, & porri succo gravi non tibi deerant. Cybium delitescet ovis sectus; cauliculus viridis qui modo allatus est ex horro frigido tractandus digitis unctus apponetur in nigra patella, & botellus impositus candida pultri, & pallida faba cum rubente lardo. Si dona mensæ secundæ tibi placebunt, marcentes uvæ tibi apponentur, & pyra quæ denominantur a Syris, & castanæ toſtæ calore moderato, quas producit erudita Neapolis: potando probabis vinum esse bonum: post hæc omnia, si vinum excitabit solitam famem, praestantes olivæ tibi praesto erunt, quas modo produxerunt olea Picena, & fervens cicer apponetur, & tepens lupinus. Exigua est coenula, (quis potest inficiari?)

Sed finges nihil, audiesve fictum,
 Et vultu placidus tuo recumbes,
 Nec crassum dominus leget volumen,
 Nec de Gadibus improbis puellæ
 Vibrabunt sine fine prurientes
 Lascivos docili tremore lumbos;
 Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
 Parvia tibia condyli sonabit.
 Hæc est cœnula, Claudiam sequeris,
 Quam nobis cupis esse tu priorem.

At nihil dissimulabis, nec audies quicquam excogitatum, & accubabis fronte tua serena, nec hœrens leget densum volumen, nec prurientes sine fine puella ex lascivis Gadibus agitabunt petulantes lumbos docili tremore: at tibia parvi condyli sonabit, quod nec molestum sit, nec illepidum. Hæc est cœnula: sequeris Claudiam, quam tu optas adesse prius quam nos.

Domicatio.] Nova vox lepide ficta a domo & cœno. Turanius singularis fuit nostri Poëtæ amicus, de quo iterum epistola lib. 9.

Esurire micum.] hoc est contentus esse frugali mensa.

Si soles cognivere.] Nimirum tibi non deerunt quæ bibendi desiderium excitent. Merula legit,

Non deerunt tibi sessiles propinqua. hoc est sessiles lactucæ ex vicinis hortis, de quibus lib. 3. epig. 47. Plinius lib. 19. cap. 7. facit mentionem Cappadocæ. Diligentiores, inquit, plura genera (lactucarum) faciunt, purpureas, crispas, Cappadocæ, Græcæ.

Cybinus.] Est piscis genus, ex quo cibus conficiebatur simul cum ovis modice sectis.

Unctus.] Teste Lipsio propter infusum caulibus oleum. Alii legunt *unctus*, propter antithesim argentis hortis.

Et pulcem.] De pulcibus scribit Apicius lib. 5. cap. 1. Nivea dicitur, hoc est ex farina tritici candida. Lib. 2. cap. 5. Sic botellum describit Apicius: Botellum sic facies ex ovi vitellii coctis, nucleis pineis coctis, quibus cepam & porrum concisum, thursque crudum admiscibus, cum sapere modico, atque ita intestinum farcies, adjectoque liquamine, & vino decoquas.

Rubente lardo.] Rubens dicitur lardum vetus & fumosum.

Marcentes uvæ.] Alii intelligunt maturas: alii, liquore perfusas.

Vinum tu.] hoc est, si hilariter vinum meum biberis, qualecunque sit, ostendes

tibi sapere.

Si movebit.] Prava vina bibebant antiqui, ut vomitu purgarent stomachum, quo major deinde foret edendi & bibendi appetentia.

Piceni modo.] De olivis Picenis dictum lib. 1. epig. 44.

Et fervens cicer.] Genus est pisi vel ab igne cocti, vel natura fervidi. *Lupinus repens* dicitur, quia aqua tepenti macerabatur: est vero genus leguminis.

Parva est cœnula.] sed jucunda, qualis esse solet inter amicos, in qua, quidquid in buccam venerit, quisque garriet sine ullo delictorum timore.

Vultu tuo.] hoc est non composiro in alterius gratiam, nec tibi, inquit, ero molestus longi voluminis lectione.

De Gadibus.] De quibus epig. 42. lib. 1. unde puellæ saltatriculæ levitate & lascivia famosæ Romam ducebantur, epig. 42. lib. 2.

Tibia condyli.] Condylus tibicen fuisse videtur. Alii putant loqui poëtam de tibia quæ parvum haberet foramen instar condyli, qui propriæ nodus est in digitis incurvis extans. Prior sensus mihi videtur melior.

Claudiam.] hoc est, aderit & Claudia a te amata, quam libenter sequeris, & omnium primam adesse cupis. Legunt alii,

Qua nobis cupis esse te priorem.
 Vulgata lectio,

Quam nobis cupis esse turpiorem.
 Ne illius amore capiamur, ut nempe solus ea potiaris.

In Zoilum suarum vestium ostentatorem. LXXX.

UNDECIES una surrexti, Zoile, cœna,
 Et mutata tibi est synthesis undecies,
 Sudor inhæreret madida ne veste retentus,

O Zoile, surrexisti undecies una cœna, atque undecies mutavisti synthesim, ne sudor retentus remaneret in veste per-
 Et

Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoile,
cœno?

Frigus enim magnum synthesis una facit.

fusa, & tenuis aura noceret remissa cuti. Cur, Zoile, ego non sudo, qui cœno tecum? Una enim synthesis causssa est magni frigoris.

Undecties.] Zoilum hunc de quo jam
2. epig. 16. carpit, qui alia de caussa
nthefim non mutabat, nisi ut suarum
stium copiam ostentaret. Synthefis ve-
s est qua domi utebantur Romani in
ena, & foris Saturnaliū tempore,

epig. 46. lib. 2.

Laxam cutem.] propter sudorem.

Frigus enim.] Solus sudas, alii frigent,
quippe unus multas habes synthefes, quas
ostentare cupis. Epig. 16. lib. 2.

Ad Severum

cui librum suum emendandum mittit. LXXXI.

NON totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licet imputes, Severe,
Cum nostras legis, exigisque nugas,
Curum est perdere ferias, rogamus,
acturam patiaris hanc, ferasque.
Quod si legeris ipsa cum diserto,
Sed numquid sumus improbi?) Secundo,
Ius multo tibi debiturus hic est,
Quam debet domino suo libellus.
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit,
Quem censoria cum meo Severe
Docti lima momorderit Secundi.

O Severe, si otiam erit, concedas mihi horam non totam? & licet adscribas muneri, grave est amittere otia dum evolvis atque examinas nostras ineptias, oramus patiaris & feras hoc damnum. Quod si evolveris ista cum eloquenti Secundo (at numquid sumus impudentes?) hic libellus tibi debiturus est multo plus quam suo auctori. Nam tuus erit, nec spectabit inquieta saxa defatigati Sisyphi, quem momorderis censoria lima eruditi Secundi simul cum meo Severe.

Et licet imputes.] hoc est, per me licet
me semihoræ mihi concessæ debitorem
cias.

Sumus improbi.] hoc est, Numquid sum
impudens, qui te rogem ut meas libros
ngas, cum tu gravioribus negotiis operam
es. Secundi jam meminit lib. 1. epig. 2.

Nec inquieta.] Nota Sisyphi fabula, qui
inferis ingens saxum sine ulla quiete

mover. Sensus est: Meus libellus non
adibit inferos. Dicebant veteres poemata
adire inferos, & interire, cum non lege-
rentur.

Lima.] Egregia metaphora. Lima ha-
bet suos dentes, unde dicitur mordere
ferrum, cum illud polit. Sic eruditi viri
emendando versus impolitos mordent seu
poliunt.

Ad *Emilianum*, solos divites facere rem. LXXXII.

SEMPER eris pauper, si pauper es.
Emiliane:
Dantur opes nulli nunc, nisi divitibus.

O Emiliane, semper eris egenus, si egenus es: nunc nulli donantur divitiæ nisi locupletibus.

Semper eris.] Mores sui temporis carpit Poëta, quo soli divites rem faciebant. Idem
ueritur Juvenalis sat. 3. cum de Codro paupere, & Arruro divite agit.

In Gaurum avarum. LXXXIII.

QUID promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:

Si dare non poteris millia, Gaure, decem?

An potes, & non vis? rogo, non est turpius istud?

I, tibi dispercas, Gaure: pusillus homo es.

O Gaure, cur mihi polliceris ducenta millia, si nequibis, ô Gaure, largiri decem millia? An potes, & non places? Nonne illud, quæso, inhonestissimum est? I, tibi dispercas, es homo sordidus.

Si dare non poteris.] vel fœnori, vel gratis.

Rogo, non est.] hoc est: Si potes dare, & non vis, cur mihi promittebas? Nunquid hoc turpius est quam si mihi ab initio petenti denegasses.

I, tibi dispercas.] Hæc lectio mihi vide-

tur perobscura: omnium optime meo iudicio legit Heraldus:

An potes, & non vis? rogo, non est turpius istud

Sic tibi? Dispercam, Gaure, pusillus homo es.

Ad Dindymum,

cujus diversa erant a suis studia. LXXXIV.

INSEQUERIS, fugio; fugis, insequor: hæc mihi mens est:

Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Insequeris, fugio; fugis, insequor: hæc est mea sententia: quod vis, mihi non placeat: quod non vis, gratum est.

Insequeris, fugio.] Per se patet hoc epigramma, quo lepide docet Poëta, Dindymum voluntatem a sua esse diversam.

Ad Gallam, quæ Saturnalibus donum nullum Poëta miserat. LXXXV.

JAM tristis nucibus puer relictis

Clamose revocatur a magistro:

Et blando male proditus fritillo

Arcana modo raptus e popina,

Ædilem rogat udus aleator.

Saturnalia transiere tota,

Nec munuscula parva, nec minora

Misisti mihi, Galla, quæ solebas.

Sane sic abeat meus December.

Scis certe, puto, vestra jam venire

Saturnalia, Martias Kalendas.

Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

Jam puer mæstus abjectis nucibus revocatur a clamose præceptore: & madidus aleator incommode proditus sono blandi fritilli modo abreptus ex secreta popina obtestatur Ædilem. Saturnalia omnino consummaverunt, nec misisti ad me, ô Galla, munuscula exigua, nec minora, quæ consueveram. Sic hercle effluat meus December. Tenes, opinor, Martias Kalendas vestra Saturnalia jam appropinquare. Tunc, ô Galla, tibi restitutam quod dedisti.

Nucibus,

Nucibus velistis.] Nucibus ludere solent pueri Romani Saturnalium tempore, ense scilicet Decembri, quo vacabant a studio. Quinque vero erant legitimi Saturnalium dies, epig. 53. lib. 7. & 89. 4. quibus finitis ad studium revocantur.

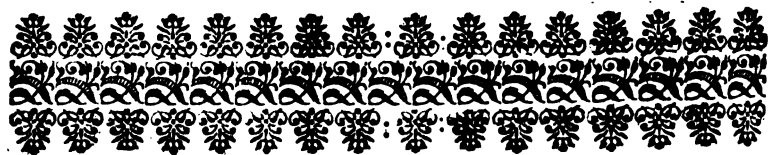
Et blando.] Saturnalium tempore consuetum erat juvenibus virisque alea ludere; præteritis Saturnalibus si ludentes deprehenderentur ab Ædili, magistratu nempe id curæ erat, puniebantur. Fritillus, ærgus, seu turricula est, ex qua mittuntur tesserae in tabulam lusoriam.

Saturnalia transire.] Quibus nempe solebant amici ad sese invicem munera mittere.

Mens Decembris.] Quo mense Saturnalia virorum celebrabantur, Kalendis vero Martiis Saturnalia foeminarum. Suet. in Vespasiano: *Sicut Saturnalibus dabat viris epiphoreta, ita & Kalendis Martii faminis.* Macrobius lib. 1. cap. 12. *Et servis (mense Martio) cunas apponebant matrona, ut domini Saturnalibus.* Juvenalis sat. 9. versu 53.

Munera faminis tractes secreta Kalendæ.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

Ad Julium Martialem ut emendet suum librum. I.

SEXTUS mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis:
Quem si terferis aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremensque
Magnas Cæsaris in manus venire.

INTERPRETATIO.

*O mihi dilectissime Martialis
mitte tibi hunc sextum librum
quem si emendaveris scdula
censura; minus sollicitus &
pavidus audebit venire in ma-
nus ingentes Cæsaris.*

N O T Æ.

Sextus mittitur.] Huic epigrammati deest
titulus in antiquis codicibus, in novis vero
reperitur *ad Julium Martialem*, de quo jam
epig. 21. lib. 5. & lib. 10. epig. 47. & lib. 4.
epig. 64.

Si terferis.] Alludit ad spongiam de qua
lib. 4. epig. 10. hoc est, si acri judicio, quæ

sunt delenda, accurate deleveris, & emen-
daveris. *Aure diligenti* dixit, quod super-
bissimum sit aurium judicium.

Magnas.] epig. 8. lib. 4. sic jam de Do-
mitiano locutus est.

Ingentique tenet pocula parca manu.
Legunt alii *magni*.

Adulatorium ad Domitianum. II.

LUSUS erat sacræ connubia fallere tædæ:
Lusus & immeritos executisse mares.
Utraque tu prohibes, Cæsar, populisque fu-
turis

Succurris, nasci quos sine fraude jubes.
Nec spado jam, nec mœchus erit, te præfi-
de, quisquam,

At prius, ô mores, & spado mœchus erat.

*Focus erat decipere conjugia
sacri matrimonii, & focus erat
castrare mares sine causa. O
Cæsar, tu vetas utraque, &
subvenis populo venturis, quos
imperas gigni sine dolo. Nec
jam nullus spado erit, nec adul-
ter, te Imperatore, sed prius,
ô mores, etiam spado erat
adulter.*

Lusus erat.] hoc est, antea lusus erat | quod utrumque fieri prohibuit Domitianus,
adulteria committere, & mares castrare, | teste etiam Suetonio in Domitiano cap. 7.

Sine

VI Lib. 71 epigr. 4 vers.

Regos] Qui saepe è ligno polito & affabre
stru&to. Tales in Consecratorum Augg.
amis.

VI Lib. 10 epigr. 7 vers.

Tribuit Diademata] Uti Trajanus Parthamaspate, Partho; uti & Verus Soëmo, Armeno; teste ejus *Nam*, apud *Patinum*.

VI Lib. 21 epigr. 8 vers.

Juno] In Augustarum *Nam*is frequenter
ovia. Hæc verò in Samiorum rariore

VI Lib. 10 epigr. 11 vers.

Pallas] Domitiano familiare-numen, in
ejus *Nam*is maximè obvium. Hic tamen
eam damus è *Nam*. Gordiani tert.

VI Lib. 3 epigr. 2 vers.

Magnus puer] Quem, stellato globo infu-
rentem, vides, in *Nam* Domitiane eleganti-
ssimo.

VI Lib. 13 epigr. 1 vers.

Julia] Titi imp. filia; cujus hæc è *Nam*.

Sine fraude.] id est legitime, non ex adulterio.

Et spado.] Qui ducebat uxorem non sibi, sed aliis, unde ipse erat adulter suæ uxoris. Juvenalis sat. 1.

Cum tener uxorem ducat spado, &c.

vel potius intellige etiam spadones mulieribus, quæ parere nolent, gratos fuisse, infra epig. 67. Juven. sat. 6. versu 367.

Sunt, quas eunuchi imbelles, & molles semper.

Offensa delecent.

De filio Domitiani. III.

NASCERE Dardanio promissum nomen Iulo,

Vera deum soboles: nascere magne puer.

Cui pater æternas post secula tradat habenas:

Quique regas orbem cum seniore senex.

Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,

Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

O nomen promissum Dardanio Iulo, urve, ò vera progenies Numinum; ò mæque puer urve. Cui immortales habenas committat genitor post secula: & qui senex gubernes mundum cum seniore patre. Julia ipsa candido pollice ducet pro te aurea fila, & nebit totam ovem Phryxi.

Magne puer.] Ex Domitia uxore, ejus mentionem facit Suetonius in Domit. cap. 1. non ex Julia Titi ejus fratris filia, cuius amore misere peribat Domitianus, quam conceptum abigere coëgit, teste eodem Suetonio cap. 22. in Domit. *ut etiam causssa mortis illius extiterit.*

Nascere Dardania.] Iulo nempe filio Æneæ promiserant fata aliquando nasciturum hunc uerum.

Vera deum.] Domitianus enim ejus pater dominus & deus appellabatur, epig. 8. lib. 5.

Habenas.] hoc est imperium administrandum, postquam Domitianus diu illud rexit.

Ipsa tibi.] Julia a Domitiano patruo adoptata, te filium ejus amabit, & Parcarum partibus fungetur, tibi que ducet fila aurea, quæ summam felicitatem portendunt.

Et totam ovem.] hoc est, tibi nebit totum vellus aureum, quale erat arietis illius, quo vetus mare trajecerat Phryxus. Ex Hetruscorum autem doctrina aries aureo vellere ornatus Imperatori omnium rerum copiam portendebat. Sic Virgilius, Augustum felicem fore conjiciens ait Eclog. 4.

Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti Aurica, jam croceo mutabit vellera luto.

Adulatorium ad Domitianum. IV.

CENSOR maxime, principumque princeps,

Cum tot jam tibi debeat triumphos,

Tot nascentia templa, tot renata,

Tot spectacula, tot deos, tot urbes:

Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

O Censor maxime, & princeps principum, cum Roma jam tibi debeat tot triumphos, tot templa nova, tot restituta, tot spectacula, tot Numina, tot civitates: tibi debet plus, quod casta est.

Censor maxime.] Vide Suetonium in Domitiano cap. 8. Domitianus revocavit legem Juliam de adulteriis puniendis, mares castrari vetuit, Vestalium impudicitiam seculum coërcuit; Corneliam enim virginem maximam absolutam olim, dehinc convictam defodi imperavit; unde merito maxime censor dicitur.

Principumque princeps.] Romanorum enim imperatori exterarum gentium reges tribu-

ta solvebant.

Tot triumphos.] De Dacis, Catts, & Sarmatis de quibus supra.

Nascentia templa.] Lege Suetonium in Domit. cap. 5.

Tot spectacula.] Suetonium cap. 3. epig. 19. lib. 5.

Tot Deos.] Ipsum Domitianum intellige, patrem ejus, & fratrem Titum, quos in deorum numerum referri voluit.

Tot urbes.] Populorum quos vicit.

Plus debet.] Revocatis legibus quæ impudicitiam coercerent, plus meritis es

de urbe Roma. Suet. in Domit. cap. 7. & 8. illas leges recenset. Vide epig. 2. supra.

Ad Cæcilianum foeneratorem. V.

RUSTICA mercatus nummis sum prædia multis.

Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes, tacitum te dicere credo:

Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

Multis nummis emi possessiones rusticas, & Cæciliane, oro mihi des centum nummo. Nullum mihi das responsum, puto te tacitum dicere: non reddes: idcirco, & Cæciliane, oro.

Des centum.] Millia scil. sestertiū.

Ideo rogo.] Si enim essem redditurus, non

rogarem, quia non gratis dares, sed poscerem, nec precibus uterer.

Ad Lupercum Paullæ amatorem. VI.

COMOE DI tres sunt; sed amat tua Paulla, Luperce,

Quatuor: & *καὶ* Paulla *ἀγαπᾷ* amat.

Tres sunt comædi: at tua Paulla, & Luperce, amat quatuor: & Paulla ardet personam mutam.

Sed amat tua.] Paullam irridens, eam excusat quod amaret quatuor comædos, nec eam facere præter legem dramatis ostendit: licet enim in Scena tres tantum colloqui inter se conveniat, Horat.

Nec quarta loqui persona laboret;

tamen quarta persona potest induci, quæ vel muta sit, vel parce loquatur. Tacite intelligit Poëta, omnes comædos quotquot sunt a Paulla amari.

De Thelesina adultera. VII.

JULIA lex populis ex quo, Faustine, renata est,

Atque intrare domos iussa pudicitia est,
Aut minus, aut certe non plus tricesima lux est,

Et nubit decimo jam Thelesina viro.

Quæ nubit toties, non nubit; adultera lege est.

Offendor mœcha simpliciore minus.

O Faustine, ex quo lex Julia revocata est in gratiam populorum, & castitas iussa est ingredi domos, sunt trigesima dies aut minus, aut sane non plus, & Thelesina jam nubit decimo viro. Quæ nubit toties, non nubit: mœcha est lege. Adultera publica minus mihi displicet.

Julia lex.] De qua epig. 2. & 4. supra.

Adultera lege est.] Thelesina enim, ne adulterii accusaretur, a marito repudiata nubebat mœcho, atque conjugii nomine prætexebat adulterium. Sic erat adultera

legitima, ut dixit epig. 76. lib. 5. & epig. 22. infra.

Mœcha simpliciore.] Illa quippe nullam fraudem facit legi, nec adulterat nuptias quas non contrahit,

Ad Severum in mores sui temporis. VIII.

PRÆTORES duo, quatuor tribuni,
Septem caussidici, decem Poëtæ,
Cujusdam modo nuptias petebant
quodam sene: non moratus ille
præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Duo prætores, quatuor tribuni,
septem caussidici, decem
Poëtæ, paulo ante rogabant
quendam senem conjugiam cu-
jusdam puellæ: ille sine mo-
ra tradidit virginem præconi
Eulogo. O Severe, quid egis
dignum fatuo?

Prætores duo.] Per se patet hoc epigram-
ma, bonas nempe artes contemni, præco-
nes vero & citharædos pluris fieri: quod
in dixit epig. 57. lib. 5.
Dignum quid fatuo.] Imo sapienter fecit;

nam tunc præconis ars erat pecuniosa, aliæ
autem honestiores artes spernebantur. Le-
gunt alii,

Dic nunquid fatue, Severe, fecit?

Ad Lævinum fictum equitem. IX.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, si te suscitât Oceanus?

O Lævine, dormis in theatro
Pompeii: attamen quereris, si
Oceanus te suscitât.

Si te suscitât.] Dormire se simulabat Læ-
vinus, ne ex quatuordecim subselliis ejice-
retur, cum censum equestrem non haberet.
Illum irridet Poëta, & ludit in ambiguita-
te hujus verbi *suscitât*, id est remover: alias

potest significare, a somno excitat. Ocea-
nus vero erat designator, cui curæ erat
unicuique locum suum assignare, de quo
diximus epig. 94. lib. 3.

Petit latenter a Domitiano pecuniam. X.

PAUCA Jovem nuper cum millia forte ro-
garem,
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille, Jovi, sed millia
nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogasse Jovem.
At quam non tetricus, quam nulla nubilus
ira,
Quam placido nostras legerat ore preces:
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis,
Et Capitolinas itque reditque vias:
Dic precor, ô nostri, dic conscia virgo To-
nantis,
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego, sic breviter, posita mihi Gorgone
Pallas,
Quæ nondum data sunt, stulte, negata
putas?

Cum nuper forte peterem a
Jove pauca millia, Ille dona-
bit, inquit, qui mihi donavit
ædem. Ille quidem donavit æ-
dem Jovi, sed nulla millia lar-
gitus est nobis: pudeat petisse
a Jove pauca. Sed quam non
acerbus, quam nulla iracundia
nubilus legerat nostras roga-
tiones! Tali fronte concedit
Dacis abjectis coronam, &
petit Capitolinam, & redit.
Dic rogo, ô Virgo conscia no-
stri Tonantis, si recusat hæc
fronte, qua igitur solet dona-
re? Sic ego quærebam: sic
pauca Pallas respondit de-
posita Gorgone: quæ nondum
donata sunt, ô facine, credis-
ne recusata?

Pauca

Pauca millia.] Sestertiū nempe; non latenter imo aperte a Domitiano pecuniam petiit Poëta.

Qui mihi.] Respondet Jupiter, in cuius honorem Capitolium incendio absumptum restituit Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 5.

Pudeat.] Alii *pudet hen.*] A magnis viris magna petere decet, & forte, ut intelligere videretur, Nihil dedit Jupiter, seu potius Cæsar, quod nihil dignum ipso petierat Marcialis.

Diademata.] hoc est; Dacis victis concessit uti suis legibus, epig. 3. lib. 5.

Et Capitolas.] Et talis triumphans in Capitolium ascendit.

Conscia virgo.] Minerva familiare erat nomen Domitiani. Vide epig. 1. lib. 4. Pyladem astute interrogat Poëta, quod ipsum Domitianum indecenter interrogaret.

Nostri Tenantis.] Domitiani.

Possit Gorgone.] hoc est posito clypeo, in cuius medio depictum erat caput Medusæ dirum ac terribile, quod qui intuerentur, statim in lapides commutabantur. Forte alludit Poëta ad simulachrum Pyladis in Capitolio positum sine Ægide: quod factum erat in gratiam Domitiani, cuius statua Ægidem gestabat, epig. 179. lib. 14.

Negata putas.] Quasi dicat, Jamjam dabit,

In Marcum,

qui mirabatur nullam esse tunc veram amicitiam. XI.

QUOD non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.

Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti:

Sed par, atque eadem cœna duobus erat.

Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris,
Non minus ingenua est & mihi, Marce, gula.

Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia vestit:

Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Orestem:

Hoc non fit verbis: Marce, ut ameris, ama.

An mirum tibi videtur quod hoc avo non existat Pylades, nec Orestes? O Marce, Pylades potabat idem. Nec melior panis, aut turdus apponēbatur Oresti: at ambo habebant æqualem cenam, atque eandem. Tu voras ostrea Lucrina: me vero alit aquosa Peloris, & Marce, non habeo gulam minus delicatam. Cadmæa Tyros te vestit, me Gallia pinguis: O Marce, placesne ut ego sagatus diligam te purpureum? Aliquis mihi præbeat Orestem, ut præbeam Pyladem: hoc non fit verbis. O Marce, dilige ut diligaris.

Quod non fit.] Caussam affert Poëta, cur nulla esset vera amicitia; quod nempe inter eos qui amici esse cuperent, nulla esset rerum communio. Vide epig. 43. lib. 2. & epig. 59. lib. 3. Pylades vero & Orestes inter se fuerunt conjunctissimi, quorum satis nota est historia. Vide etiam epig. 11.

Tu Lucrina.] Lacus Lucrini ostrea optimi sunt saporis; epig. 59. lib. 3.

Aquosa Peloris.] Ostrei genus est Peloris,

quam aquosam dicit, hoc est flaccidam; nempe sine callo, ut ait Raderus, quo multum commendantur ostrea.

Cadmæa Tyros] hoc est, te vestit purpura ex Tyro, me vero tegit sagum Gallicum rude & crassi filii, epig. 19. lib. 4.

Non fit verbis.] sed re. Seneca epist. 9. Ego tibi monstrabo amatorum sine medicamento, sine herba, sine ullius venefici carmine. Si vis amari, ama.

De Fabulla ornata comis emptitiis. XII.

URAT capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: numquid illa, Paulle, pejerat?

*Fabulla jurat suos esse crines,
quos mercata est. O Paulle,
numquid illa pejerat?*

[Jurat.] Ludit in hac voce *suos*: Meum
est quod mihi natura tribuit, vel quod
alio emi. Epig. 20. lib. 2.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

Unde Fabulla nec jusjurandum, nec fidem
negligebar, licet crines non nativos suos
esse diceret.

De statua Juliae. XIII.

QUIS te Phidiaco formatam, Julia, cœ-
lo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita respondet imagine Lyg-
dos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Martis revocetur amor summique Tonan-
tis,
A te Juno petat ceston, & ipsa Venus.

*O Julia, quis non credat te
effictam cœlo Phidia, aut opus
artis Palladiæ? Candida Lyg-
dos simulachro non silente res-
pondet, & naturalis pulchri-
tudo micat in ore sereno. Ma-
nus at tenera ludit balisbeo
Veneris, quem eripuit ex tuo
collo, à parve Cupido. Juno
& ipsa Venus a te petat bal-
theum, ut revocetur amor
Martis & supremi Jovis.*

[Quis te Phidiaco.] Amore Juliae, ut vi-
nus jam epig. 3. supra, ardebat Domitia-
s, cui statuam miro artificio elaboratam
gi curavit. De Phidia sculptore nobilif-
o dictum epig. 35. lib. 3.

[Palladia artis.] Præstantiora opera Palla-
di artium inventrici, tribuuntur.

[Candida Lygdos.] hoc est marmor candi-
dum Lygdimum dictum, in monte
uro repertum, epig. 42. infra, quod for-
m Juliae sic representabat, ut loqui vi-
etur.

[In ore decor.] Turnebus lib. 23. cap. 28.
it in ore liquor pro molitudine quadam
teneritate. Gronovius vero sic explicat:
amor vivus est succus ille & sanguis faciei,

qui splendet e viventi, viva, veraque facie:
ille fulget in hac statua, loqui putes, &
vivo succo os accendi.

[Ludit Acidalio nodo.] hoc est, blanda
manu Julia gerit ceston Veneris, quæ dicta
est Acidalia ab Acidalio fonte in Bœotia,
in quo lavare Gratia dicebantur: in eo au-
tem cingulo omnes Gratia & Veneris ine-
rant, quo qui percutiuntur, percutientia
amore accenduntur.

[Juno petat.] hoc est, si Juno Jovem
sibi conciliare velit, & Venus Martem,
urantur baltheo quo Domitianum per-
cussit Julia. His verbis indicat Poëta Ju-
liam esse pulchriorem Junone, & ipsa Ve-
nere.

In Laberium Poëtam ostentatorem. XIV.

VERSUS scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
non scribat, Laberi, virum putabo.

*O Laberi, asseveras te posse
componere docta carmina: cur
igitur non placet? qui potest
condere docta carmina, ô La-
beri, non condas, existimaba-
eum virum.*

[Versus scribere.] fictum est nomen hujus
perli: alterius vero mimorum scriptoris

meminit Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 7.
Suetonius in Julio cap. 39.

VIRUM

Virum putabo.] hoc est, fortissimi esse animi eum putabo, qui tamam nominis fui contemnat, & qui versus disertos cum possit scribere, se tamen a scribendo cohi-

beat. Sic Laberium carpit, qui sane a scribendo non se abstinuisset, si versus facere disertos valuisset, ut ipse iactabat.

De formica succino inclusa. XV.

DUM Phaëtontea formica vagatur in umbra,

Implicuit tenuem succina gutta feram:
Sic modo quæ fuerat vita contemta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

Dum formica errat in umbra populeæ, gutta electri intricavit axilem feram: sic quæ paulo ante nullius erat pretii dum viveret, nunc evasis pretiosa sua morte.

Dum Phaëtontea.] Dum formica reperet sub frondibus populorum, in quas conversæ fuerunt sorores Phaëtonis, in liquorem succini e populo fluentis lapsa est, quo

implicita lucebat nobilem sortita tumulum. Idem argumentum est de spe epig. 32. & de vipera epig. 59. lib. 4.

XVI.

In Cinnamum

qui syllabam detraxerat ex suo nomine. XVII.

CINNAM, Cinname, te jubes vocari;
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus:

Tu si Furius ante dictus esses,
Fur ista ratione dicereris.

O Cinname, vis appellari Cinna. Quæso, ð Cinna, nonne est hic barbarismus? Si prius tu vocatus fuisses Furius, hac ratione vocareris Fur.

Cinname.] Exemplo Furii & Furis allato Poëta irridet hunc Cinnamum, qui detracta ultima sui nominis syllaba Cinnam vocari se jubebat, ut nempe ab antiqua Cinna

stirpe genus suum repeteret.

Barbarismus.] Est cum verbum aliquod vitiose profertur. Cinnamus tonfor tuit, de quo epig. 63. lib. 7.

Ad Priscum de Salonino mortuo. XVIII.

SANCTA Salonini terris requiescit Iberis,
Qua melior Stygiæ non videt umbra domos.

Sed lugere nefas; nam, qui te, Prisce, reliquit,

Vivit, qua voluit vivere parte magis.

Sancta umbra Salonini requiescit in terris Iberis, quæ probior non spectat sedes tartareas. At non licet morere: nam, ð Prisce, qui te reliquit, vivit ea parte qua magis cupit vivere.

Sancta Salonini.] Manes a veteribus sancti proprie dicti sunt. Vide Macrobius lib. 3. Saturn. cap. 2. Iberus Ebro fluvius Hispaniæ Tarracon.

Sed lugere nefas.] Nam Saloninus mortuus

in te, ð Prisce, qui alter es Saloninus, vivit, & præterea vivit fama & gloria recte factorum. Sic Horatius lib. 3. ode 30.

Non omnis moriar: multaque pars mei Vitabit Libitina.

In Postumum ineptum caussidicum. XIX.

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Punici queror has abesse furto:
Hoc iudex sibi postulat probari.
Cannas, Mithridaticumque bellum,
perjuria Punici furoris,
Sullas, Mariosque, Muciosque
agna voce sonas, manuque tota.
nunc dic, Postume, de tribus capellis.

Habeo controversiam non de vi, nec occisione, nec veneno, at de tribus capellis. Expositulo has deesse furto propinquum. iudex petis probationem huius furci. Tu magna voce, & tota manu clamas Cannas, bellum Mithridaticum, & perjuria furoris Punici, & Sullas, & Marios, & Mucios. Jam, ô Postume, fac verba de tribus capellis.

De tribus capellis.] Fac verba de re controversia moveatur, nec figurarum more & vana rerum alienarum a no-

Cannas.] Ignobilis est Apulie vicus, ad quem funditus ab Hannibale cæsi sunt Romani: quam cladem fusc describit Livius.

Mithridaticum.] gestum a Lucullo, Sulla, Sylla, & Pompeio contra Mithridatem.

Et perjuria.] Silius Italicus lib. 1. de bello Punico sic canit:

ter Marte sustinere

Juratumque Jovi fœdus conventaque patrum

Sidonii fregere duces, &c.

Omnibus vero notum civile bellum inter Sullam & Marium.

Mucios.] Porcennæ bellum intelligit, in quo Mucius Scaevola manu ignem immissa immortalē gloriam consecutus est, epig. 22. lib. 1.

Manuque tota.] hoc est omni conatu, totis viribus gestum agens.

Jam dic.] Invehitur in caussidicos, qui otiosorum controversias rhetorum a foro alienas proponebant, nec ad rem quicquam dicebant.

In Phœbum fœneratorem. XX.

MUTUA te centum sestertia, Phœbe, rogavi,
Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus,
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

O Phæbe, ante petiti centum sestertia mutuo, posteaquam mihi dixeras, igitur nihil possulas? inquiris, hares, differs, & decem diebus afflictas te & me: ô Phæbe, jam oro, recusa.

Exigis ergo nihil.] His verbis sæpius Martem hortatus fuerat Phœbus, ut ab eo quid peteret: jam vero cum ille petiisset centum sestertia, & quidem mutuo, Phœbus non ausus aperte negare longa mo-

ra se & Poëtam cruciabat: itaque illum rogat Martialis, ut tandem neget, cum nihil gravius sit quam diu pendere, epig. 42. infra.

De Ianthide & Stella conjugibus. XXI.

PERPETUAM Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit: Plus dare non potui.

Dum Venus hilaris copulas Ianthida in perpetuum cum Poëta Stella, dixit: Nequid-

Hæc

Hæc coram domina: sed nequius illud in aurem,

Tu ne quid pecces exitiose vide.

Sæpe ego lascivum Martem furibunda cecidi,

Legitimos effret cum vagus ante toros.

Sed postquam meus est, nulla me pellice læsit:

Tam frugi Juno vellet habere Jovem.

Dixit, & arcano percussit pectora loro.

Plaga juvat: sed tu jam dea cæde duos.

vi plus donare. Hæc præsentem domina: at garrulit in aurem illud improbus, Tu cave, & improbo, ne quid pecces. Ego furens crebro percussit lascivum Martem, cum vagaretur ante legitimum connubium. At ex quo meus est, non me offendit ulla concubina: Juno optaret habere Jovem ita temperantem. Locuta est, & secreto baltheo læsit cor. Valeus placet: at tu, & diva, jam percutite duos.

*Perpetuam Stella.] De Stella lib. 1. epig. 8. Qui Violantillam, cujus amore jam diu deperibat, duxit uxorem. Violantilla autem græce dicitur lantilla ab *ἰαν* viola, & *ἄνθος* flos.*

Coram domina.] Violantilla.

Ne quid pecces.] Amori Stellæ insultat Venus illum monens, ne Violantillæ anteponat aliam puellam.

Cecidi.] Cestus de quo supra epig. 13. ut scilicet mihi Martem conciliarem.

*Effret vagus.] Alii *Effret vagus.*] hoc est, cum antequam ipsi nuberem, mœcharetur.*

Legitimum Veneris maritum fuisse Martem vix reperias; sed idem hæc de Venere dici posse existimo, quod de Didone Virgil. lib. 4. Æneid. versu 171.

Nec jam furtivum Didò meditatur amorem,

Conjugium vocat, hoc prætexit nomine culpam.

Arcano loro.] hoc est, cestro cujus erat arcana virtus, epig. 13. supra.

Plaga juvat.] Placet Stellæ.

Cæde duos.] Ut mutuo amore ardeat Violantilla.

In Proculinam adulteram. XXII.

QUOD nubis, Proculina, concubino,

Et mœchum modo, nunc facis maritum,

Ne lex Julia te notare possit:

Non nubis, Proculina, sed fateris.

O Proculina, quod nubis mœcho, & nunc facis maritum paulo ante adulteram; ne lex Julia queat te punire: O Proculina, non nubis, at confiteris.

Ne lex Julia.] Quæ vetabat adulteria, epig. 7. supra, & 75. lib. 1.

Sed fateris.] Te cum illo mœchatam fuisse.

XXIII.

De Carisiano paupere. XXIV.

NIL lascivius est Carisiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

Nihil perulantius est Carisiano: togatus incedit Saturnalibus.

Saturnalibus.] Quo tempore equites & senatores togam deponebant, & synthesium, id est vestem cœnatoriam assumebant, epig. 1. lib. 14. Cum vero Carisianus pauper non haberet synthesium, sed tantum togam, am-

bulabat togatus. Ludens autem Poëta paupertatis causam adscribit lascivie, quasi lasciviens contra morem incederet Carisianus.

Ad Marcellinum militantem in Dacia. XXV.

MARCELLINE boni soboles sincera
parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit urfa jugo:
vetus pro te, patriusque quid optet ami-
cus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
virtuta sit ut virtus: ne te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.
illa velint, Martemque ferum rationis egen-
tes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

*O Marcelline, vera progenies
patris tui, quem tegit urfa
horrida culo Septentrionis: au-
di quid exoptat pro te ille an-
tiquus, & patrius amicus,
& serva hæc vota corde me-
mori: ut vir us tua sis pro-
vida, ne ardor temerarius te
rapiat in medios gladios, &
fera tela. Carentes ratione
impetant bella & savum Mar-
tem: tu potes esse miles, &
ornamentum patriæ.*

Horrida.] Marcellinus iste militabat in
Dacia, hodie *Moldavia*, &c. epig. 79. lib.
& epig. 46. lib. 9. ad eundem Marcelli-
num.

Es Getici tuleris sidera pigra poli.
lib. 7. Γένεις ῥῆς, τὰς αὐτὰς τὴν
καλλιπῆρας, καὶ αὐτὰς τὴν ἰσ. Δά-
δ, τὰς εἰς τὴν ἀνατολὴν αὐτὰς Γερμανίαν,
τὰς ἑξ Ἰστρού ποταμοῦ, ἢ ὁρίων Δαυου-
κίαν τὸ πάλαιον. Getæ qui versus
orientem & Orientem inclinant: Daci qui
diversum ad Germaniam, & Istri fontes
gunt, quos puto antiquitus esse Davos
pellatos.

Jugo Parrhasio.] hoc est, Septentrione,

nempe sub urfa quæ dicta est Parrhasia,
ab Arcadiæ urbe unde erat Calisto in ur-
sam a Jove commutata. Vide epig. 11.
lib. 4.

Patriusque.] Ex his verbis colligit Do-
mitius Marcellinum fuisse Hispanum Martia-
lis popularem, sed potius a patre Marcellini
patrius amicus fuisse mihi videtur.

Bella velint.] hoc est, temere pugnent
furiosi; nec enim vetat Marcellinum pu-
gnare, sed tantum monet, ne in hostes te-
mere irruat.

Tu potes.] Potes patriæ esse ornamento
tempore belli, & pacis. Legunt alii,

Tu potes & patris miles, & esse ducis.
quæ lectio non placet.

XXVI.

Ad Nepotem,

quem hortatur ad genialem vitam. XXVII.

Is vicine Nepos (nam tu quoque proxi-
ma Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitæ.
tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
pia, sit locuples, sed potest filia mustum.
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
cubæ non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

*O Nepos bis vicine (nam tu
etiam habitas in locis propin-
quis Floræ, atque etiam in
antiquis Ficeliis) habes filiam
testem maternæ castimoniam,
quæ refert imaginem paterni
vultus. Nihilominus ne nimio
et abstineas a veteri Falerno
& potius relinque cados plenos
pecunia. Filia sit pia, sit di-
ves, sed bibat mustum. Am-
phora nunc recens senescat cum
domina. Cucuba vindemia non
alut solos orbos: licet & patri-
bus vivere, mihi adhibere fidem.*
Bi

Bis vicine.] Duplici modo Nepotem sibi esse vicinum dicit Poëta : primo quidem Romæ, circa templum Floræ, de qua epig. 23. lib. 5. tum in Sabinis in Ficeliarum oppido, inter quod & Nomentum Martialis prædium habuit. Sic Cluverius Ital. lib. 2. cap. 9.

Tu tamen.] Licet habeas filiam, noli tamen nimium defraudare genium : sufficere enim si illi cados pecunia plenos reliqueris;

ipse porro bibe Falernum a multis annis reconditum.

Mustum.] hoc est, vinum annosum ne relinquo filiam; sed mustum, seu vinum recens, quod ipsa leverit, & quod cum ipsa simul consenuerit.

Cæcuba.] Non solum iis qui liberis carent, bibere vinum cæcubum, sed & iis qui liberos habent, liceat hilariter vivere. De vino cæcubo vide epig. 115. lib. 13.

Epitaphium Glauciae ad viatorem. XXVIII.

LIBERTUS Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciae breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus,
Juncto Flaminiae jacet sepulchro:
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

Glaucias ille cognitus libertus Melioris, qui interit tota Roma moriente, deliciae breves patroni dilecti, hoc sub marmore sepultus jacet tumulo juncto via Flaminia: parvus moribus, integer pudore, promptus ingenio, florens pulchritudine: Puer adjuungebat vix unum annum duodecim messibus paulo ante absolatis. O viator qui luges casum ejusmodi, nihil lugeas deinceps.

Libertus Melioris.] Vide apud Statium lib. 2. Sylvarum, *Epicedion in Glauciam Melioris.* Melior Atecius vir sane clarissimus fuit, ad quem sunt Statii arbor & pit-tacus.

Flaminia.] via nempe extra urbem, ad quam frequentes erant tumuli.

Velox ingenio.] Homerum enim recitabat,

stupentibus omnibus. Vide Statium loco citato.

Messibus.] hoc est annis. Quidam male legunt *mensibus*; nam quod ingenium bimulo?

Nil fleas.] hoc est, ô viator qui mortem hujus pueri desies, opto nihil habeas unquam defendendum: id est, felix esto.

De eodem XXIX.

NON de plebe domus, nec avaræ verna
catastæ,

Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cum posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum, quis blandior illo?

Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus:
Quidquid amas, cupias non placuisse ni-

Non de plebe domus.] Lege epigramma præcedens. Glaucia, inquit, non erat de plebe servili, nec verna venalitiis, qui

Puer fuit non verna plebeia domus, nec avara catastæ, at dignus sancto amore heri sui: Glaucia jam erat libertus Melioris, cum nondum posset intelligere dona patroni. Hoc concessum moribus & pulchritudini, quis suavior illo? aut quis Apollineo ore formosior fuit? Eximia sortiantur brevem ætatem, & raram senectutem: Optes non arridere nimis quicquid diligis.

cum reliquis servis in catasta exponeretur. Erat autem catasta locus, vel potius machina lignea longa compedis instar, ubi venales

venales servi exponerentur. Avaram dixit, quia avari erant mangones, qui ex venditione servorum quæstum faciebant.

Aut quis.] hoc est, quis vel etiam formosus ut Apollo fuit pulchrior Glaucia?

Immediat.] Quibus est præcox ingenium,

& gratissima infantia, ii cito moriuntur. Hoc dicere videtur Poëta secundum impropiam opinionem, quæ credebant antiqui nimis hominum gloriæ deos invidere.

Captas non placuisse.] ne cito pereat.

In Patum

• qui tarde dederat quod promiserat. XXX.

Sex fessertia si statim dedisses,
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono;
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus.
Post septem, puto, vel novem Kalendas;
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex fessertia, Pæte, perdidisti.

Si subito donasses sex fessertia, cum mihi dixisti; Accipe, aufer, largior; à Pate, esset tibi debitor ducentorum. Sed cum diu conglascus modo donaveris, post septem, opinor, vel novem menses; placetne tibi dicam aliquid verius veritate? O Pate, dimissisti sex fessertia.

Sex fessertia.] Poëta daturum se promiserat Pætus, quæ si donasset sine mora, tantum illi debuisset Martialis, quantum pro ducentis.

Perdidisti.] fere enim nulla est gratia tarde concessa: at vero bis dat qui cito dat.

XXXI.

De morte Othonis. XXXII.

CUM dubitaret adhuc belli civilis Enyo
Forſitan & posset vincere mollis Otho,
Damnâvit multo statutum sanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato dum vivit, sane vel Cæsare major;
Dum moritur, numquid major Othone
fuit?

Cum Enyo belli civilis esset adhuc in ancipiti, & forte effaminatus Otho posset superare, improbavit Martem non statutum nisi multo sanguine, & transfudit nudam pectus manu non dubia. Cato, dum vivit, sit heret major vel ipso Cæsare; dum interit, an fuit major Othone?

Cum dubitaret.] Enyo, id est Bellona Martis soror, cum adhuc dubitaret cui victoriam concedere, an Vitellio, an Othoni. Vide Suetonium in Othone.

Damnâvit Martem.] Hoc est bellum, quod stare seu cessare nequibat sine multo sanguine, nisi forte sumas stare pro constare. *Sententia.*] Legunt alii *saturatum*,

vel *saturant jam*. Prior lectio magis placet.

Numquid major.] Desperatis enim rebus, metu hostium se interfecit Cato: Otho vero prope integris pectus transfodit, unde moriendo plus gloriæ quam Cato adeptus videtur.

XXXIII.

Ad Diadumenum puerum formosum. XXXIV.

BASIA da nobis, Diadumene, pressa; quot inquis?

Oceani fluctus me numerare jubes;
Et maris Ææi sparsa per litora conchas,
Et quæ Cecropio monte vagantur apes;
Quæque sonant pleno vocesque, manusque theatro,

Cum populus sabiti Cæsaris ora videt.
Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

O Diadumene, liba nobis oscula pressa: quot ais? Imperas a me recenseri fluctus Oceani, & conchas sparsas per litora maris Ægæi, atque apes quæ errant in monte Cecropio, & voces & manus quæ applaudunt pleno theatro, cum populus intinetur vultum repentini Cæsaris. Nolo quot exorata Lesbia libavit concinno Catullo: pauca op. at, qui potest recensere.

Basia da nobis.] De Diadumeno jam adum epig. 64. lib. 3. & epig. 47. lib. 5.

Et quæ Cecropio,] Hymettum intellige, de quo Pausanias in Atticis: Ἵμῆτος Φυλὸς ὄρος μολύβδους ἐκταδεδωκέναι. Hymettus passiones habet apibus apissimas. Cecropius vero dicitur, id est Atticus.

Nolo quot.] Lege Catulli epig. 5. ad Lesbiam:

*Da mihi basia mille, deinde centum,
Dein mille altera, dein secunda centum,
&c.*

Hæc vero basia utpote numerabilia pauca esse existimat noster Poëta.

Ad Cæcilianum molestum caussidicum. XXXV.

SEPTEM clepsydras magna tibi voce perenti,

Arbiter invitis, Cæciliane, dedit.

At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem

Ampullis potas semisupinus aquam.

Ut tandem saties vocemque, sitimque, rogamus,

Jam de clepsydra, Cæciliane; bibas.

O Cæciliane, iudex non libenter tibi postulanti magna vocem concessit septem clepsydras. Sed tu profers multa diu: & semisupinus bibis vitreis phialis tepentem aquam. U. tandem expleas vocem, & sitim, oroamus, & Cæciliane, jam potes de clepsydra.

*Septem clepsydras.] Clepsydra seu hydrologium, aquarium est horologium. Vasculum quippe erat aut ex vitro aut ex alia materia, per quod aqua inclusa guttatim defluens dimetiebatur tempus. Nam orationibus in foro ex more Atheniensium præscriptum erat tempus: actamen sæpe libertæ erant actiones, nec ad certum tempus dicere jubebantur patroni. Quantum vero temporis dimensa fuerit una clepsydra, mihi compertum non est. Sunt qui singulas horas singulis clepsydris definiant, in qua sententia est Domitius: alii clepsydræ mediam horam, alii tribus clepsydris horam tribuunt. Plinius Junior lib. 2. epist. 11. sic de clepsydra: *Dini, inquit, horis**

pent quinque: nam decem clepsydris quas spatiosissimas acceperam, sunt addita quatuor. Nisi hic locus varie legeretur, rem definire; etenim alii legunt pro decem clepsydris, viginti, alii duodecim, alii tribus; tandem pro longo temporis spatio septem clepsydras hic posuit Poëta.

Vitreisque.] Nonnunquam autem comedis, & bibisse oratores in ipsa actione discit a Quintiliano lib. 11. cap. ultimo. Bibere, inquit, aut etiam esse inter agendum, quod multis moris fuit, & est quibusdam ab oratore meo procul abest, &c.

Jam de clepsydra.] Aquam bibe, ut inepitæ tua orationi finem breviter imponas.

XXXVI.

XXXVII.

De filio Reguli,

cujus infantis adhuc indolem laudat. XXXVIII.

A D S P I C I S ut parvus, nec adhuc trieteride plena,

Regulus auditum laudet & ipse patrem;
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?

Jam clamor centumque viri, densumque coram

Vulgus, & infanti Julia templa placent.

Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet,
Sic vitulus molli praelia fronte cupit.

Di, servate, precor, matri sua vota, patri-
que,

Audiat ut natum Regulus, illa duos.

Videsne ut parvus Regulum, nec adhuc tribus annis peractis, celebret & ipse auditum genitorem; & deserat gremium genitricis suspecto patre. atque intelligat decus paternum esse suum? Jam clamor, & centum viri, & plebs frequens catus, & Julia templa sunt jucunda infanti. Sic progenies fortis equi letatur magno pulvere; sic vitulus tenera fronte appetit pugnam. O dii, servate, oro, sua vota genitrici, ut Regulus audiat filium, illa vero ambos.

Nec adhuc trieteride.] Quæ est spatium trium annorum.

Regulus.] Filius scil. infans jam lætatur cum orantem in foro patrem audiret. Vide Plinium juniorem epist. 2. lib. 4. ubi describit mortem hujus pueri.

Centumque viri.] Erant judices quorum munus describit Cicero lib. 1. de Oratore.

Julia templa.] Alii Julia tecta. Juliam basilicam intellige, in qua scil. jus redder-

bant centum viri, quos ingens populi multitudo circumstabat. Lege Plinium jun. epist. 21. lib. 5.

Acris equi.] Videtur respicere illud Horatii,

Fortes creantur fortibus.

Di servate.] Solemnis antiquorum bene precandi formula.

Audiat ut natum.] Orantem scilicet. Illa duos: mater nempe audiat maritum, & aliquando filium agentem causas.

In Cinnam de adulteriis uxoris. XXXIX.

P A T E R ex Marulla, Cinna, factus es septem

Non liberorum, namque nec tuus quicum-

quam,

Nec est amicus, filiusve vicini;
Sed in grabatis, tegetibusque concepti

Materna produnt capitibus suis furta.

Hic qui retorto crine Maurus incedit,

Sobolem fatetur esse se Cogisfantra:

At ille summa nare, turgidis labris;

Ipsa est imago Pannici palestræ;

Pistoris esse tertium quis ignorat,

O Cinna ex Marulla uxore suscepisti septem non liberos, namque nec quisquam est tuus, nec filius amici, aut vicini; at concepti in grabatis, & tegetibus indicant suis capitibus adulteria matris. Hic Maurus, qui ambulat retorta comæ, fatetur se esse progeniem Cogisfantra: sed ille depressa nare, summis labris, similis est Pannico palestræ: quis nescit tertium esse Pistoris,

Quicumque lippum novit, & videt Damam?
 Quartus cinæda fronte, candido vultu,
 Ex concubino natus est tibi Lygdo:
 Præcide si vis filium, nefas non est.
 Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
 Quæ sic moventur, ut solent asellorum,
 Quis morioais filium neget Gyrthæ?
 Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
 Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
 Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
 Si spado Corculus, Dindymusque non esset?

quicumque cognovit & spectat
 lippum Damam? . . . Quis
 vero inficietur filium esse Sarni-
 nianis Gyrtha hunc acuto ca-
 pite, atque auribus longis,
 quæ sic moventur, ut solent
 asellorum? duæ sorores, illa
 nigra, & hæc rufa genitæ
 sunt a Crotoschoraula, atque a
 Carpo villico. Jamque habe-
 res gregem plenum hybridarum,
 si Corculus & Dindymus non
 essent spadones?

Pater ex Marulla.] Adulteria Marullæ
 facere narrat, quæ servorum amore debac-
 charetur.

Sed in grabatis.] hoc est lectis servorum
 propriis, & tegetibus, hoc est matris,
 quibus utebantur meretrices pro lectis. Ju-
 ven. sat. 6. de Messalina Claudii uxore lo-
 quens sic ait.

Ansa Palarino tegetem praeferre cubili.

Cogitantia.] Servi Mauri. Legunt alii coci
 santra.

Palæstrita.] Pannici dantis operam palæ-
 stræ, epig. 57. lib. 3.

Et videt Damam.] Tertius vero filius lip-
 pus genitus erat a pistore Dama, qui & ipse
 lippus erat.

Gyrtha.] Alii Gyrtha.

Jamque hybridarum.] Hybrida est foetus
 ex imparibus parentibus, ut ex apro, &
 sue; sic filios ex matre ingenua & patre
 servo hybridas vocat Poëta.

Si spado Corculus.] Alii Corefus.

Ad Lycorim quam amaverat olim. XL.

FOEMINA præferri potuit tibi nulla, Ly-
 cori,
 Præferri Glyceræ foemina nulla potest.
 Hæc erit hoc, quod tu: tu non potes esse,
 quod hæc est.
 Tempora quid faciunt! hanc volo, te vo-
 lui.

O Lycori, nulla olim mulier
 potuit tibi anteponi, nulla
 nunc mulier potest anteponi
 Glyceræ. Hæc fiet hoc quod
 tu es: tu nequis esse quod
 hæc est. Quid efficiunt tem-
 pora! Hæc placet mihi, tu
 placuisti.

Hæc erit hoc.] Fiet anus.

Tu non potes.] Fieri juvenis.

In raucum Poëtam colla lana tegentem. XLI.

QUI recitat lana fauces, & colla revin-
 ctus,
 Hic se posse loqui, posse tacere negat.

Qui recitat guttura & colla
 circumdato lana, hic affirmat
 se nec posse loqui, nec posse
 silere.

Qui recitat.] Raucum hunc Poëtam carpit
 Martialis: etenim cum ille faucibus focale
 adhiberet, ne frigore corripereetur, ostende-
 bat se non posse nisi ægre loqui: ostende-
 bat pariter se tacere non posse, cum licet
 raucus vellet recitare: Vide epig. 4. lib. 4.
 & Gellium lib. 1, cap. 15. de inani loqua-

ci ate. Epicarimium quoque, inquit, illud
 non inscite se habes.

Οὐ λῆγον δυνῶς, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν
 νῆτος

Ex quo profecto sumptum est: qui citius loqui
 non posses, tacere non poterat.

De Etrusci thermis. XLII.

ETRUSCI nisi thermulis laveris,
 Illotus morieris, Oppiane.
 Nullæ sic tibi blandientur undæ,
 Nec fontes Aponi rudes puellis,
 Non mollis Sinuessæ, fervidique
 Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
 Non Phœbi vada, principesque Baiæ.
 Nusquam tam nitidum micat serenum:
 Lux ipsa est ibi longior, diesque,
 Nullo tardius a loco recedit.
 Siccos pinguis onyx anhelat æstus.
 Illic Taygeti virent metalla,
 Et certant vario decore saxa,
 Quæ Phryx, & Libys altius cecidit,
 Et flamma tenui calent Ophitæ.
 Ritus si placeant tibi Laconum,
 Contentus potes arido vapore,
 Cruda virgine, Martiaque mergi:
 Quæ tam candida, tam serena lucet,
 Ut nullas ibi suspiceris undas,
 Et credas vacuum nitere Lygdon.
 Non attendis, & auræ me supina,
 Jamdudum quasi negligenter audis:
 Illotus morieris, Oppiane.

Oppiane, interibis illotus, nisi laveris thermulis Etrusci. Nulla aqua sic tibi palpabitur; nec fontes Aponi intacti puellis, non mollis Sinuessæ, & calidi fluctus Passeris, aut altus Anxur, nec vada Phœbi, & Baiæ nitidissima. Nullibi serenitas tam nitida splendet: lux ipsa est longior illis, nec serius dies abis ab illo loco. Onyx pinguis emittit siccos fervores. Illic metalla Taygeti virent, & varia pulchritudine contendunt lapides, quos altius excidit Phryxus & Afer, atque Ophiteæ fervent lentæ ignes. Si mores Lacedamoniorum tibi ardeant, contentus arido vapore potes immergi in frigidam aquam virginem, atque Martiam: quæ tam pura & tam nitida micat, ut suspiceris nullas esse aquas illic, & potes splendere Lygdonum marmor vacuum. Non ascultas, & jam diu quasi officitanter me audis aures negligente. Oppiane, interibis illotus.

Etrusci nisi.] Papinius lib. 1. Sylvarum palneum Etrusci fuscè describit.

Illotus.] Aliæ enim aquæ sordes tuas, & malum colorem, de quo epig. 3. lib. 7.overe non poterunt.

Nec fontes Aponi.] Juxta Patavium. Suetonius cap. 14. in Tiberio, *rudes puellis.* Cassiodorus epig. 39. lib. 2. ait lavacrum illud singulari pudicitie disciplina sanctum esse; in eam enim aquam in qua viri rearentur, si mulier descendat, calore exuritur. Vel forte Poëta respicit ad Patavinam pudicitiam, quam commendat Plinius junior epist. 14. lib. 1. & Poëta noverepig. 7. lib. 11.

Mollis Sinuessæ.] Urbs Campaniæ maritima, hodie, ut aiunt, *Rocca di Mondragone.* Tacitus lib. 12. Annalium de Claudio: *Reverendis viribus mollitie calis, & salubritate quarum Sinuessam perrexit.*

Fluctus Passeris.] Aquæ blandissimæ in Campania ad mare inferum, ut putant interpretes. De his nihil reperi.

Anxur.] hodie *Terracina*, epig. 1. lib. 5.

Phœbi vada.] Cumanum litus intelligunt interpretes, ubi nempe celebre fuit Apollinis templum, Virgilius 6. *Æneid.* Cluverius Italiæ lib. 2. cap. 2. intelligit aquas Apollinares calidas, & nobiles olim *Corentanas* dictas, juxta Cære Etruriæ oppidum.

Pinguis onyx.] Genus quoddam marmoris de quo Plinius lib. 36. cap. 7. aliàs gemma, & vas etiam unguentarium dicitur. Onychem tamen in his thermis fuisse negat Papinius loco supra citato:

Maret onyx longe, queriturque exclusus ophites.

Pinguis dicitur, hoc est sudans, inquit Raderus. Aëstus siccos, nempe similes radiis solis.

Taygeti.] montis in Laconia, in quo marmor, quod metallum vocat, cum tamen proprie non dicatur nisi de ferro, auro, &c.

Quæ Phryx.] hoc est ex Phrygia atque ex Libya.

Ophitea.] marmor nempe maculis distinctum instar serpentis.

Ritus si placeant.] quos explicat ipse Poëta ver.

versibus sequentibus: hoc est, si placet sudare sicca cella, frigida vero lavare. De aqua virgine, sic dicta quod fluens in urbem declinaret a rivo Hercules jam dictum epig. 21. lib. 5. de qua Plinius lib. 31. cap. 3. & ibidem de aqua Martia, ab Anco Martio rege, deinde a Q. Martio prætoris in urbem

invecta, ut aiunt interpretes.

Lygdon.] Locus nempe erat in Tauro monte, ubi marmor candidissimum.

Aure me supina.] Vide epig. 78. lib. 5. Auris supina significat habitum prope dormientis, qui caput in humeros inclinat, & negligenter auscultat.

Ad Castricum rusticantem Baiis. XLIII.

DUM tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ:

Canaque sulphureis nympha natatur aquis:

Me Nomentani confirmant otia ruris,

Et casa jugeribus non onerosa suis.

Hic mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus:

Hic vestrae mihi sunt, Castrice, divitiæ.

Quondam laudatas quocunque libebat ad undas

Currere, nec longas pertinuisset vias.

Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus,

Et satis est, pigro si licet esse mihi.

O Castrice, dum frueris amantissimè Baiis; & natatur Nympha cana undis sulphureis: quæ villa Nomentana me corroborat, & domus non gravis suo fundo. Hic fruor Baianis solibus, & molli Lucrino: hic, ô Castrice, fruor vestrae opibus. Olim placebat currere quocunque ad aquas conveniebat, nec reformidare longam iter. Nunc secessus faciles, & loca juxta urbem placent, & sufficit, si fas est mihi segnis esse.

Canaque.] Sentus est, nata in aqua cana, quia sulphurea, & Nympham posuit pro lympa, seu aqua.

Confirmant.] Ex hoc verbo licet colligere Martialem visse ægrotum; atque tunc incepisse convalescere in agru suo Nomentano non procul ab urbe, de quo epig. 38. lib. 2.

Non onerosa.] hoc est, pro modo, & ratione fundi ædificata, nec nimis magna nec parva nimis.

Et satis est.] Olim currebam ad aquas amenas etiam remotissimas, nunc vero me ætate provectum, & pigrum, juvant loca urbi vicina, & sufficit, si mihi liceat otiosam vitam agere.

In Calliodorum impurum scurram. XLIV.

FESTIVE credis te, Calliodore, joculari,
Et solum multo permaduisset sale.

Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes,

Sic te convivam posse placere putas.

At si ego non belle, sed vere dixero quiddam:

Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

O Calliodore, putas te cavillari lepido, & te animum persusum esse multis facetiis. Subrides cunctis, cavillationibus laceffis cunctos, hoc modo credis esse convivæ iucundus. At si ego non facere, sed vere protulero quiddam, ô Calliodore, nemo propinabit tibi.

Permaduisset.] Putas te solum esse facetum & jucundum divitibus, quorum cœnam capras.

Nemo propinabit.] Propter oris tui impu-

ritatem nemo tibi suum poculum tradet in quo bibas, id est nemo te invitabit ad cœnam. Vide epig. 15. lib. 2.

XLV.

Ad Catianum de Venetio auriga. XLVI.

VAPULAT affiduo Veneti quadriga flagello.
Nec currit : magnam rem , Catiane , facit.

Quadriga Veneti perpetuo ceditur virgis , nec properat : O Catiane , agit magnam rem.

Vapulat.] Quidam auriga ex Venetorum factione equos quadrijugos assidue verberabat , nec tamen illi properabant ; illum irridet Poëta , quasi magnam rem faciat , qui cum equos verberibus disrumpat , non curant tamen ; vel qui cum tali quadriga audeat venire in certamen . Erant autem qua-

tuor factiones Venetorum nempe , qui circuleum ferebant , cælo & mari sacri : Praefinorum , qui viridem terræ seu veri , & floribus dicati ; Ruffatorum , qui igni , & Marti , Alborum , qui albos viridi mixtos gerebant pannos . Sic Raderus . Plura vide apud Bülengerum .

Ad Ianthida nympham Stella. XLVII.

NYMPHA mei Stellæ , quæ fonte domestica puro

Laberis , & domini gemmea tecta subis :
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro :

Sive Camœnarum de grege nona venis :
Exsolvit votis hac se tibi virginæ porca .

Marcus , furtivam quod bibit æger aquam .
Tu contenta meo jam crimine , gaudia ton-

tis
Da securam tuam : sit mihi sana fitis .

O Nympha mei Stella , quæ domestica suis fonte puro , atque ingrederis ades gemmeas : sive axor Numæ te misit a specu Dianæ , seu venis nona de grege Musarum : hac virginæ porca Martialis se liberat votis tibi factis , qui ægrotus furtim hausit aquam tuam . Tu jam placata meo scelere expiato ita præbe gaudia fontis tui : sit mihi sana fitis.

Nympha mei Stella.] Alii meo . Laudat Stella fontem , cujus Numen seu Nympham Ianthidem appellat a nomine Ianthidis uxoris Stellæ , de qua epig. 21. supra .

Sive Numæ conjux.] Egeria nempe de qua Florus in Numæ . Ovidius 3. Fastrorum agit de fonte Egeriæ :

*Egeria est , quæ præbet aquas , dea grata Camanis ,
Illa Numæ conjux , consiliumque fuit .*

Triviæ.] hoc est Dianæ , epig. 1. lib. Spect. quæ in valle Aricina colebatur .

Sive Camœnarum.] hoc est , seu laberis ex

fonte Musarum , vel seu venis una ex novem Musis .

Exsolvit.] Huic Nymphæ , seu huic fonti vota nuncupaverat Martialis , se nempe porcam intactam immolari , quod ægrotus furtim bibisset aquam ex illo fonte . Horatius ode 13. lib. 3. hæc immolari fonti Blandis .

Gaudia fontis.] hoc est : Tu , ô Nympha jam secuta meo scilicet scelere expiato , fac mihi copiam salubriorem tuarum aquarum . Vel , *secura* refer ad gaudia .

Sit mihi sana fitis.] Jam a morbo recreatus nunc ita sitiam , ut olim æger sitiebam .

In Pomponium Poëtam ineptum. XLVIII.

QUOD tam grande sophos clamat tibi tur-
ba togata:
Non tu, Pomponi, cœna diserta tua
est.

Quod turba togatorum exclamat tibi tam grande sophos, non tu, ô Pomponi, sed convivium tuum facundum est.

Grande sophos.] De hac exclamatione egimus lib. 1. epig. 4. Versus suos coram amicis ad cœnam vocatis recitare solebant veteres. Poëta hunc Pomponium irridet, qui non laudaretur propter versus, sed propter

ter cœnam lautam. Sic Persius sat. 1.

*calidum scis pœnero fumen;
Scis comitem horridulum trita donare lœ-
terna.*

XLIX.

De Thelesino,

qui familiariter usus impuris hominibus dives evasit. L.

CUM coleret puros pauper Thelesinus
amicos,

Errabat gelida fordidus in togula.

Obscœnos postquam cœpit curare cinædos,

Argentum, mensas, prædia, solus emit.

Vis fieri dives, Bithynice, conscius esto.

Nil tibi, vel minimum, basia pura da-
bunt.

Cum Thelesiane inops observaret amicos pudicos, sordidus vagabatur in frigida togula. Ex quo cepit colere turpes cinædos, ille minus mercatur argentum, mensas, fundos. O Bithynice, cupis locupletari? conscius esto. Oscula pudica conferent tibi nihil, vel minimum.

Cum coleret puros.] Sensus est: Nihil consecutus est Thelesinus, dum coluit amicos castos; at verò dives factus est, statim ac coluit homines turpes, quo-

rum libidinis conscius fuit. Juvenalis sat. 3.

Quis nunc diligitur nisi conscius, &c. Argentum.] vel calatum, vel purum.

Ad Lupercum avarum. LI.

QUOD convivaris sine me tam sæpe, Lu-
perce:

Inveni, noceam qua ratione tibi.

Iraſcar, licet usque voces, mittasque roges-
que.

Qui facies? inquis, quid faciam? ve-
niam.

O Luperce, excogitavi, quo modo te ladam; quod epulæ sine me tam crebro. Succenſebo, quamvis semper invitet & mittas, atque ores. Quid ages? ais, quid agam? ibi.

Quod convivaris.] Carpit Lupercum, qui raro eum ad cœnam invitaret.

*Veniam.] Cœnabo apud te, atque avari-
tæ tuæ pœnas dabis.*

Epitaphium Pantagathi tonsoris. LII.

HOC jacet in tumulo raptus puerilibus
annis

Pantagathus, domini cura, dolorque sui,
tangente vagos ferro refecare capillos
Doctus, & hirsutas excoiuisse genas.

licet inde sibi tellus placata, levisque,
Artificis levior non potes esse manu.

*Pantagathus mortuus annis
puerilibus amor, & maior sui
heri, jacet in hoc sepulchro,
sciens refecare errantes crines
ferro vis tangente, atque cu-
polire malas pilosas. O terra,
quantumvis deinceps sis illi
placata & levis, nequis esse
levior manu artificis.*

*Pantagathus.] Raptus fato immaturo,
or nempe domini dum viveret, dolor
ex quo mortuus. Ipse forte Poeta
servus.*

*is licet inde sibi.] De hac bene Recandi
mulà vide epig. 35. lib. 5. tellus sis sibi,*

hoc est ei, qui modus est loquendi Græcus,
quem & Latini usurpant. Alii legunt, *sis
licet ut debes.* Videat lector. Sensus est: O
terra, quantumvis sis levis, nequis tamen
esse levior manu Pantagathi, dum tonde-
ret: quæ propria tonsoris laus est.

*Andragora, cujus repentinæ mortis causam rejicit
in medicum Hermocratem. LIII.*

OTUS nobiscum est hilaris, cœnavit &
idem.

Inventus mane est mortuus Andragoras.
am subitæ mortis causam, Faustine, re-
quiris?

In somnis medicum viderat Hermocratem.

*Andragoras letus laetit nobis-
cum, & idem cœnavit, mane
reperitus est defunctus. O Fau-
stine, rogas causam tam re-
pentinæ interitus? Medicus
Hermocrates apparuerat illi in
somnia.*

*Lotus nobiscum.] Huic simile est epigram-
a Græcum lib. 2. Anthologiz, eis λωτός.*

*Poeta carpit Hermocratem, qui proculdu-
bio multos ægros sua imperitia necaret.*

LIV.

*In Coracinum**ariis unguentis opprimentem foetidum halitum. LV.*

QUOD semper castiæque, cinnamoque,
Et nido niger alitis superbæ
ragras plumbea Nicerotiana,
rides nos, Coracine, nil olentes:
falo, quam bene olere, nil olere.

*O Coracine, irrides nos nihil
fragrantes, quod tu semper
antius castia & cinnamomo,
& nido avis superbæ oles Ni-
cerotiana plumbea: magis pla-
cet nihil olere, quam bene olere.*

*Quod semper.] Iste Coracinus variis odo-
bus animæ foetorem compescebat, quibus
non opus est nihil olenti.*

*Castia cinnamoque.] frutices sunt odoris
avissimi.*

Et nido niger.] hoc est unctus iis herbis

odoriferis, quibus nidum cōficiit phœnix,
ut aiunt Poetæ, quæ vera esse negat Pli-
nius lib. 12. cap. 19. Vide epig. 7. lib. 5.

*Plumbea.] Redoles unguenta, quæ vasis
plumbeis in umbra, teste Plinio lib. 13. cap.
2. concoquebantur. Nicerotiana dicuntur &
Nice-*

Nicerote unguentario, de quo lib. 10. epig.

38. & lib. 12. epig. 66. Alii *Niceroniana*.

Nil olere.] Cur malit nihil olere, explicuit Poëta lib. 2. epig. 12.

Hoc mihi suspensum est, quod oles bene

Possum, semper:

Possum, non bene olet qui bene semper olet.

LVI.

In Phæbum calvum. LVII.

MENTIRIS fictos unguento, Phœbe, capillos,

Et regitur pictis sordida calva comis.

Tonforem capiti non est adhibere necessum;

Radere te melius spongia, Phœbe, potest

O Phæbe, unguento dissimula falsas comas. & turpis calva operitur picta casaria. Non est opus admoveere tonforem capiti. O Phæbe spongia potest radere te melius.

Mentiris fictos.] Turnebus lib. 25. cap. 27. Olim qui erant toto capite calvi, sibi solebant unguento perfusi velut hia capillorum imitari. Vide epig. 74. intra.

Radere te. hoc est, abstergere pictos crines, & delere potest spongia. Radere non dicitur proprie nisi de novacula.

Ad Aulum Pudentem

de morbo, quo pene interit. LVIII.

CERNERE Parrhasios dum te juvat, Aule, Triones,

Cominus & Scythici sidera ferre poli;

O quam pene tibi Stygias ego raptus ad undas

Elysæ vidi nubila fusca plagæ!

Quamvis lassæ tuos quærebant lumina vultus,

Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.

Si mihi lanificæ ducunt non pulla forores

Stamina, nec furdos vox habet ista deos:

Sospite me sospes Latias reveheris ad urbes,

Et referes pili præmia clarus eques.

O Aule, dum tibi placet comminus spectare, Triones Parrhasios, & tolerare astra Poli Scythici: O quam fere ego tibi raptus ad undas Stygias spectavi atra nubila regionis Elysæ! Omnes licet quærebant tuos vultus, & gelido ore sepiissime loquebar de meo Pudente. Si lanificæ forores trahunt mihi stamina non nigra, nec ista vox pervenit ad furda Numina: me salvo salvo remeabis ad urbes Latii, atque eques illustris reportabis præmia primipilis.

Cernere Parrhasios.] Gellius lib. 2. cap. 21. Sed ego quidem, inquit, cum Lælio, & Varro sentio: qui Triones rustico vocabulo appellatos scribunt, quasi quosdam teriones: hoc est aranda colenda ut terra idoneos. Itaque hoc fides, quod a figura posituraque ipsa quia simile plausi videtur, antiqui Græcorum *αἰῶνα* dixerunt: nostri quoque veteres a bubus junctis, *Septentriones* appellaverunt: id est a septem stellis, ex quibus quasi juncti triones figurantur. Vide epig. 11. lib. 4. & epig. 25. supra.

De Aulo Pudente jam dictum lib. 1. epig.

32. & lib. 5. epig. 49.

Sidera ferre.] Alii sidera pigra.

O quam.] hoc est, quam pene mortuus sum.

Non pulla.] Quæ mortem minantur, epig. 73. lib. 4.

E. referes.] hoc est, primipili, seu primi centurionis legionis honore, & equestribus ornamentis decoratus redibis: qui enim primipilus fiebat, statim in ordinem equestrem adscribebatur, teste Lipsio lib. 2. de militia Romana.

In Baccaram vestium ostentatorem. LIX.

ET dolet; & queritur, sibi non contin-
gere frigus,

Propter sexcentas Baccara gausapinas;
Opat & obscuras luces, ventosque, nive-
que,

Odit & hibernos, si tepuere, dies;
Quid fecere mali nostræ tibi, sæve, lacernæ,

Tollere de scapulis quas levis aura potest?

Quanto simplicius, quanto est humanius il-
lud,

Mense vel Augusto sumere gausapinas.

Baccara maret atque exposu-
lat, se non corripit frigore,
propter sexcentas gausapinas:
expetit dies nubilos, & ven-
tos, & nives; odit & dies
hibernos, si tepuere. O acer-
be, quid in te peccarunt no-
stra lacerna, quas levis aura
potest auferre ex humeris?
quanto simplicius, & quanto
humanius illud est, uti gausa-
pinis vel mense Augusto.

Et dolet, & queritur.] Iste Baccara do-
bat hyemem non sœvere, ut posset osten-
dere gausapinas, penulas nempe villosas,
vibus uterentur Romani hiberno tempore
rigido; Simili morbo laborabat Zoilus,
e quo. epig. 16. lib. 2.

Obscuras luces.] hoc est, cœlum nubilum.

Sæve.] Alii legunt *Sæva*: nomen est
fictum, inquit Raderus, seu scæminæ, seu
viri, placet accipere pro virili, nescio an
scæminis gestatæ gausapinæ.

Quanto simplicius.] hoc est, humanius
faceres, si aperte fatereris tuum morbum,
gausapinas gestando vel media ætate.

De Pompillo

qui libros componebat invita Minerva. LX.

REM factam Pompillus hæbet, Faustine;
legetur,

Et nomen toto sparget in orbe suum:

Sic leve flavorum valeat genus Uspiorum,

Quisquis & Ausonium non amat imperium.

Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:

Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.

Quam multi tineas pascunt, blattasque di-
ferti!

Et redimunt soli carmina docta coci!

Nescio quid plus est, quod donat secula char-
tis,

Victurus Genium debet habere liber.

O Faustine, Pompillus gessit
rem feliciter; evolvetur, &
diffundet nomen suum per to-
tum mundum: sic valeat gens
mobilis flavorum Uspiorum,
& quisquis non faveat Imperio
Romano. Nihilominus scripta
Pompilli dicuntur ingeniosa.
At mihi fidem adhibe, hoc non
sufficit fama. Quam multi
eloquentes alunt tineas, &
blattas! Et soli coci emunt
versus eruditos! Nescio quid
plus est, quod conciliat immor-
talitatem scriptis, liber vici-
nus debet habere genium.

Rem factam.] De hoc loquendi modo
idum epig. 28. lib. 1. & epig. 26. lib. 2.
icitur de eo qui putat sine dubio conse-
cuturum se quod optat.

Sic leve.] Sic valeant hostes populi Ro-
mani, ut libri Pompilli; hoc est, utinam
sic pereant, ut libri Pompilli perituri sunt.
Uspii vero populi sunt Germaniæ Rheni
eccolæ ex Tacito lib. 4, historiarum, qui

eos conjungit cum Cattis, & Mattiacis;
Ptolemæus tamen Uspios ad Istrum ponit.
Ita Raderus. Leves dicuntur, quod a
Romanis defecissent.

Ingeniosa tamen.] Imperiti nempe cen-
sent ingeniosa esse scripta Pompilli: Poëta
respondet hoc non sufficere ad consequen-
dam famam.

Blattas.] vermes qui rodunt libros.

Carmina.]

Carmina.] quibus scilicet piper, pisces, | nativam: unde Horatius:

& cætera ejusmodi involvantur.

*In nihil invita dices, faciesve Mi-
nerva.*

Genium.] hoc est leporem, & gratiam |

In invidum. LXI.

LAUDAT, amat, cantat nostros mea
Roma libellos:

Meque finus omnis, me manus omnis ha-
bet.

Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat,
odit.

Hoc volo: nunc nobis carmina nostra plac-
cent.

*Mea Roma celebrat, diligit,
& canit nostros libros, &
versor in gremio & manu
omnium. Ecce quidam rubet,
pallet, obstupescit, oscitatur,
odit. Hoc volo: nunc versus
nostri sunt nobis jucundi.*

Mea Roma.] hoc est, mihi amica & be-
nevola.

Ecce rubet.] Describit Poëta animi motus
quibus cruciantur invidi.

Oscitat.] ore hincit, quod signum est
fastidii.

Nunc nobis.] Nunc, inquit, mea mihi
placent carmina, cum displiceant invidis.

Ad Apianum captatorem hereditatis. LXII.

AMISIT pater unicum Silanus,
Cessas mittere munera, Apiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

*Silanus genitor perdidit uni-
genum: ò Apiane, an mora-
ris mittere dona? heu scelus
inhumanum, atque improba
Parca! cui visitati contingeret
hoc cadaver?*

Cessas mittere.] Iste Apianus, alii Oppia-
nus, quidam fuit hereditatum captator,
quem carpit Poëta.

Cujus vulturis.] Seneca epist. 95. *Erico*

*agro aliquis assidet, probamus: at hoc si her-
editatis causa fecit, vultus est, cadaver
excedat.*

Ad Marianum

qui captatorem scripserat heredem. LXIII.

SCIS te captari; scis hunc, qui captat,
avarum:

Et scis qui captat, quid, Mariane, ve-
lit:

Tu tamen hunc tabulis heredem, stulte, su-
premis

Scribis, & esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in
hamo;

Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccinne deslebit vero tua fata dolore?

Si cupis, ut ploret, des, Mariane, nihil.

*O Mariane, scis te allici,
nosti avarum esse hunc qui
allicit: & nosti qua sit mens
illius qui allicit: nihilominus
tu, ò demens, institisti hunc
heredem ultimo testamento, &
vis, ò vesine, illum tibi
succedere. Misit quidem ma-
gna dona, ac misit in hamo:
& piscis potestne diligere pis-
catorem? An hic legebit
tuam mortem vero dolore? O
Mariane, si placet ut fiat,
nihil dones.*

Scis te captari.] Marianum hunc irridet pœta, qui blanditiis & munerebus allici te-
tiebatur.

Quid velit.] nempe tuam mortem, ut
offideat tua bona.

Sed misit in hamo.] Vide epig. 18. lib. 5.

Vero tua fata.] Fictæ erunt ejus lacry-
mæ; heredis enim fletus sæpissime ritus
est. Alii mea.

Des nihil.] Vana expectatione delusus
tunc vere flebit.

In detractorem. LXIV.

CUM sis nec rigida Fabiorum gente crea-
tus,

Nec qualem Curio, dum prandia portat
aranti,

Hirsuta peperit rubicunda sub ilice conjux:
Sed patris ad speculum tonsi, matrique to-
gatæ,

Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:

Emendare meos, quos novit fama, libellos,

Et tibi permittis felices carpere nugas:

Has, inquam, nugas, quibus aurem adver-
tere totam,

Non aspernantur proceres urbisque, forique,

Quas & perpetui dignantur scrinia Silii,

Et repetit toties tacundo Regulus ore;

Quique videt propius magni certamina Circi

Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:

Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum,

Non dedignatur bis terque revolvare Cæsar.

Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Mi-
nerva

Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ,

Ne valeam, si non multo sapit altius istud

Quod cum panticibus laxis, & cum pede
grandi,

Et rubro pulmone vetus nasisque timendum.

Omnia crudelis Lanius per compita portat.

Audes præterea, quos nullus noverit, in me

Scribere versiculos, miseras & perdere char-
tas.

At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,

Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe.

Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte;

Sed miserere tui, rabido nec perditus ore

Fumantem nasum vixi tentaveris urfi.

Sit placidus licet, & lambat digitosque ma-
nusque,

Cum nec sis oriundus ex seve-
ra familia Fabiorum, nec ca-
tis, qualem Curio genuit ru-
bicunda uxor sub ilice fron-
dosa dum fert prandia ipsi
aranti: sed filius patris tonsi
ad speculum, & matri toga-
ta, & cum possit sponsa te
appellare sponsam: tibi facis
potestatem corrigendi meos li-
bros quos celebrat fama, &
sagillandi felices nugas: has,
inquam, ineptias quibus præbere
autem non dedignantur princi-
pes urbis & fort, & na in-
cluduntur in armariis immor-
taliis Silii, & toties ore di-
serto repetuntur a Regulo, &
commendantur a Sura propius
quo Diana Aventina, qui
spectat propius pugnas magni
circi: ipse etiam dominus Cæ-
sar sub tanto pondere rerum
non aspernatur bis & ter re-
legere. At tu habes plus in-
genii, Minerva potenter tibi
iudicium acrius, & subtiles
Athenæ informant pectus
tuum. Dispercam, si non
multo altius sapit illud cor,
quod cum intestinis laxis, &
cum pede grandi, & vetus
pulmone corrupto, & metuen-
dum nasus circumfert saevus
lanius per omnia compita. In-
super audes componere in me
carmina quæ nemo legerit,
& perdere chartas infelices. At
si astus nostræ ira tibi quid
inusserit, durabit, & hære-
bit, & legetur in toto orbe.
Nec Cinnamus arte callida sol-
let stigmata: at miserere tui,
nec miser ore furventis experia-
ris fumantem nasum vixi urfi.
Quamvis sit tranquillus, &
lambat digitos & manus,

Si dolor, & bilis, si iusta coegerit ira,
Urfus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.

si impelleretur dolore, & bilis,
& iusta ira, urfus fiet: defatiges dentes in pelle mortua, & latens quæras carnem quam possis rodere.

Fabiorum gente.] studiis belli asperrima & nobilissima.

Curio.] M. Curium Dentatum intellige, de quo Cicero de Senectute: In hac vita (rusticana) M. Curius cum de Samnitibus, de Sabinis, de Pyrrho triumphasset, consumpsit extremum aetatis.

Ad speculum tonsi.] id est filius effœminati patris, qui pilos vellebat ad speculum mollis Othonis instar, de quo Juvenalis sat. 1.

Ille tenet speculum pathici gestamen Osbornis.

Matrisque togata.] hoc est adulteræ: fœminæ enim adulterii convictæ togam ferre cogebantur: epig. 39. lib. 2.

Et sponfam.] quia effœminatus es.

Sili.] De Silio Italico Poëta vide epig. 14. lib. 4. de Regulo dictum epig. 13. lib. 1.

Quique videt.] Sura orator clarissimus habitabat in monte Aventino, ubi Diana colebatur, unde poterat despiciere in circum maximum vicinum. Suræ meminit Suetonius in Domitiano cap. 13.

Cæsar.] Domitianus.

Sed tibi.] Tu nempe unus omnium Romanorum sapientissimus.

Finxerunt.] Alii minus bene finxerunt.

Ne valeam.] hoc est, dispeream si non plus sapit cor pecudis quod venale circumfert lanius per totam urbem. Legunt alii *Quidcum* minus bene.

Nassique timendum.] quia putridum.

At siquid.] hoc est, At si ego iratus verus in te scripsero, non peribunt, tibi quæ sempiternam infamiz notam inurent.

Cinnam.] Tonfor de quo lib. 7. epig. 63. *Stigmata.*] notas infamiz intellige, quas fugitivorum servorum fronti imprimere solebant Roman.

Famulentem.] Sensus est: Noli me adversus te incitare, aliter iracundum me ursum senties. *Nasum* dixit, quia in naso iræ sedes est. *χολὰ πρὶ νῆσι κριθῆται*, bilis in naves sedet. Theocritus Idyll. 1.

Vacua dentes.] Canes imitare, pellem mortuam rode, me vero vivum ne rãgas.

Ad Tuccam epigrammatum censorem. LXV.

HEXAMETRIS epigramma facis, scio
dicere Tuccam,

Tucca solet fieri: denique Tucca licet.

Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoque
Tucca licere,

Si breviora probas, disticha sola legas.

Conveniat nobis, ut fas, epigrammata longa

Sit transire tibi: scribere Tucca mihi.

Non ignoro Tuccam dicere, scribis epigrammata hexametris. O Tucca, hoc solet fieri: denique, ò Tucca, fas est. *At nihilominus hoc longum est, ò Tucca, hoc etiam solet permitti: si breviora placent, evolvas sola disticha.* Paciscamur inter nos ut liceat tibi præterire longa epigrammata: mihi facere, ò Tucca.

Hexametris.] Superius epigramma ut longum, atque hexametris scriptum, satis redarguerat Tucca: quod utrumque fieri posse docet Poëta.

De præcone puellam vendente. LXVI.

FAMÆ non nimium bonæ puellam,

Quales in media sedent Subura,

Vendebat modo præco Gellianus.

Parvo cum pretio diu liceret,

Dum puram cupit approbare cunctis:

Paulo ante præco Gellianus vendebat puellam existimationis non nimis integræ, quales versantur in media Subura. Cum diu affirmaretur parvo pretio, dum vult ostendere omnibus illam esse pudicam.

At-

attraxit prope se manu negantem:
t bis, terque, quaterque basiauit.
quid profecerit osculo, requiris?
sexcentos modo qui dabat, negavit.

prope se attraxis manu negantem, atque osculatus es bis & ter, & quater. Regas, quid sit affectus basio? Qui paulo ante deferbat semcentos re. asruvit.

Quales in.] Subura urbis erat regio in qua habitabant meretrices.
Mann negantem.] Puella illa erat quidem vilis, ac instructa arte meretricia negabat, o magis placeret.

Basiauit.] a que impuro suo ore tam impuram reddidit puellam, ut qui modo sexcentos sefertius nummos offerret, jam neget.

Ad Pannicum

de Gellia amante solos Eunuchos. LXVII.

UR tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris
Pannice, vult furui Gellia, non parere.

O Pannice, sciscitavis an Gellia habeat tantum eunuchos? Gellia placet subagitari, non autem parere.

Non parere.] Juvenalis sat. 6.
Sunt quas eunuchi imbelles, ac molles

semper?
Oscula delectant, &c.

De morte Eutychi pueri aquis extincti. LXVIII.

LE TE nefas vestrum, sed toto flete Lucrino,
Naiades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychns: ille tuum, Castrice, dulce latuit,
hic tibi curarum socius, blandumque levamen;
Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.
numquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, & Alcidae nympha remisit Hylam?
n dea foemineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri sollicitata viri?
uidquid id est, subitæ quæcunque est causa
rapinæ,
Sit, precor, & tellus mitis, & unda tibi.

O Naiades, deplorate vestrum scelus, ac deplorate toto Lucrino, a quo ipsa Thetis audiat vestram mestitiam. Puer Eutychns peritis raptus inter undas Baianas: Ille, & Castrice, qui blandus adhærebat tuo lateri. Hic erat participes tuarum sollicitudinum, & dulce levamentum: hic amor, hic Alexis nostri Poeta. Numquid Nympha petulans te asponit nudum sub aquis vitreis, & remisit Hylam Herculi? An dea allesta amplexu viri teneri jam aservatur famineum Hermaphroditum? Utne est, quæcunque est causa repentinæ raptus: precor ut terra sit tibi lenis & aqua.

Flete nefas.] Eutychns puer Castrici aquis ianias extinctus est, cujus mortem delectet.

pania, hodie Mar morta, vel Lago di Ercola.

Ipsa Thetis.] Thetis Nerei filia, & uxor Iovis, pro ipso mari ponitur. Sensus est: Thetis audiat, vel forte ipsa experietur vestrum dolorem. Lucrinæ vero in Campania.

Alexis.] Eutychns tibi erat in deliciis, ut Virgiliæ Alexis. Virgil. Eclog. 2.
Nympha remisit.] Te rapuit Hyla, pubertinorem, quem restituit Herculi. Epig. 49. lib. 5.

in An. des.] Salmacis Hermaphroditum
Veneris, & Mercurii filium amavit. Ovi-
dus 4. Metamorph.

Solicitata.] Eurychi amplexu.
Sit precor.] Mortui bene precandi fo-
mula. Epig. 35. lib. 5.

De Bassa aquam bibente. LXIX.

NON miror, quod potat aquam tua
Bassa, Catulle:
Miror, quod Bassi filia potat aquam.

Non miror, quod tua Bas-
bibit aquam, & Catulle: m-
ror, quod filia Bassi bi-
aquam.

Non miror.] Oris forte erat impuri hæc Bassa, ut Lesbia de qua epig. 50. lib. 2. uno
merito aquam potabat, qua os impurum purgaret: at cum esset temulenti Bassi filia
miratur Poëta illam a patre ebrio sic degenerasse, ut aquam biberet.

Ad Martianum;

vivere nihil aliud esse quam bene valere. LXX.

SEXAGESIMA, Martiane, messis
Acta est, & puto jam secunda Cottæ.
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Offendit digitum, sed impudicum,
Alconti, Dasioque, Symmachoque.
At nostri bene computentur anni;
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

O Martiane, Cottæ exple-
annum senagesimum, atq-
opinor, jam secundam. N-
meminit se vel uno die se-
fisse molestias lectuli calentis.
Porrexit digitum at impu-
Alconti, & Dasio, & Sym-
macho medicis. Sed nost-
anni diligenter revocentur a
calculos, & removeatur a vi-
meliora, quicquid abstulerim
seva febres, aut languor gra-
vis, vel improbi mores; in-
fantēs sumus, & senes app-
remus. O Martiane, qui cr-
dit longam esse ætatem Pri-
mi & Nestoris, multum e-
rat, & decipitur. Vita m-
est vivere, sed bene valere.

Tædia lectuli calentis.] hoc est, non me-
minit se unquam ardenti febre laborasse;
propter quam incallescit lectus.

Offendit digitum.] Medium nempe per
contemptum, epig. 28. lib. 2. Juvenalis
sat. 10.

— mediumque ostenderet unguem.

Et quantum.] Quot annos abstuleris
febres, &c.

Decipitur.] Nam qui diu vivunt, v-
Priamus & Nestor, qui gravi animi & co-
poris dolore cruciati sunt, non fruuntur
vita longa, sed qui semper sani sunt, &
vitam hilarem agunt.

De Thelesina lasciva puella. LXXI.

EDERE lascivos ad Bætica crustata ge-
stus,
Et Gaditanis ludere docta modis.
Tendere quæ tremulum Peïan, Hecubæque
maritum

Thelesina scilens agere gesti-
lascivos, ad sonitum Bæticos, &
ludere modulationibus Gad-
itanis. Quæ posset ad libidine-
incendere tremeum Peïan,
atque excitare maritum Hecubæ-

Posit

Poffet ad Hectoreos folicitare rogos.
Urit, & exeruciat dominum Thelefina prio-
rem;
Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

*prope regem Hecoris. Thele-
fina adurit & torquet priorem
herum; vendidit ancillam,
nunc redimit dominam.*

Edere laſtiuos.] Eum deridet Poëta, qui
vendiderat Thelefina, vel Telethufam
ſervam, quam poſtea ejus amore captus
redemit.

Cruſmata.] hoc eſt, ſonitus a verbo
κρουω pulſo. Bætica, hoc eſt Hiſpania;
Bæris enim Hiſpaniæ fluvius hodie *Gaadal-*

quivir. Puellæ autem Hiſpaniæ maxime
Gaditanæ choreas agebant valde laſcivas;
epig. 42. lib. 1. & epig. 79. lib. 5.

Pellian.] Senex longævus fuit Theſſalix
rex, de quo Ovid. 7. Metam. Priamus vero
maritus Hecubæ fuit, cujus ſenectus & hi-
ſtoria ſatis nota.

De Cilice fure. LXXII.

FUR notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum;
Dum non vult vacua manu redire,
Ipſum furripuit Cilix Priapum.

*Cilix fur rapacitatis nimium
comperta capiebat ſurtum fa-
cere in horto: at, ô Fabulle,
nihil erat in horto immenſo
præter Priapum marmoreum;
dum Cilix non vult reverti
manu vacua, furatus eſt ip-
ſum Priapum.*

Fur nota.] Simile eſt epig. Græcum lib. 2. Anthologiæ cap. 25. cum nihil in horto
furripiendum inveniret fur, ipſum horti cuſtodem furripuit.

De Priapo Hilari. LXXIII.

NON rudis indocta fecit me falce colo-
nus.

Diſpenſatoris nobile cernis opus.
Nam Ceretani cultor notiſſimus agri
Hos Hilarius colles, & juga læta tenet.
Adſpice, quam certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geram:
Sed mihi perpetua nunquam moritura cu-
preſſo

Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, ſanctum celebrate Priapum,
Et bis ſeptenis parcite jugeribus.

*Non imperitus colonus forma-
vit me falce rudis: vides egro-
ginæ opus diſpenſatoris. Nam
Hilarius notiſſimus cultor agri
Ceretani poſſidet hos colles, &
juga læta. Vide quam bene
effuſo vultu compaream non
lignæ, nec geſtem arma...
combuenda... O Vicini, mo-
neo, colite ſanctum Priapum,
atque abſtinetis a quatuordecim
jugeribus.*

Non rudis.] De Priapo hortorum cuſto-
de ſapius dictum.

Diſpenſatoris.] Videtur eſſe nomen peri-
tiſſimi cujuſdam artificis. Alias diſpenſator
ſervus appellatur, qui familiæ rationes

diſpenſat, peculiique adminiſtrationem ha-
bet. L. 51. & l. 62. ff. de ſolutionibus.

Phidiaca.] Epig. 35. lib. 3. de Phidia
dictum.

Ad Esculanum, de calvo & edentulo. LXXIV.

MEDIO recumbit imus ille qui lecto
Calvam trifilem segmentatus unguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis:
Mentitur, Esculane, non habet dentes.

*Ille qui imus accubat in me-
dio lecto calva trifili solcata
unguento, & scalpit ora am-
pla politis lentiscis, mentitur.
Esculane, illi non sunt den-
tes.*

Medio recumbit.] In Romanorum co-
naculis tres erant lecti, quorum singuli
utplurimum tres convivas accumbentes
capiebant: medius vero lectus alius erat
honoratior, & medius locus in medio
lecto omnium honoratissimus; tribus ergo
uno in lecto recumbentibus summus dice-
batur, qui ad caput lecti recumbebat,
imus vero qui ad pedes recumbentis in
medio accubabat. De his fufe Lipsius lib.
3. antiquarum lectionum.

Calvam trifilem.] Hunc locum explicat
Turnebus lib. 25. cap. 27. Ille enim, in-
quit, etiam unguento comam sibi in capite
calvo pinxerat, & effinxerat: sed quæ

trium florum esset, & capillorum: vel
calvam haberet, cui reliqui essent tres ca-
pilli. Et eum in capite sulcos duxisset
unguenti lituris, & veluti vias secuisset,
segmentatus dixit. Quæ est antiquorum libro-
rum scriptura: ut mirer quid sit quod &
contra sententiam, & versus rationem
multi *segmentatus* & defendant, & decla-
rent. Iudicet lector. Legunt alii *semita-
tus*: tangere quippe est oleo ungere ut
aiunt. Porro segmentatum illud dicitur
quicquid ex tenuissimis segmentis vermicu-
latim compositum est.

Lentiscis.] Lentiscus arbor est cujus fron-
dea culpe dentium sordes purgabant.

In Pontiam veneficam. LXXV.

CUM mittis turdumquæ mihi, quadram-
ve placentæ,
Sive femur leporis, sive quid his simile?
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

*Cum ad me mittis turdam,
aut frustum placenta, aut fe-
mur leporis, aut aliquid hu-
iusmodi, & Pontia? dicis te
misisse tuas buccellas. O Pon-
tia, nec mittam has ad alios,
at nec manducabo.*

Quadramve.] Aliquando quadra significat
mensam. Juvenalis sat. 5.

aliena vivere quadra.

Hic sumitur pro frusto, nam in quadrata
frusta secabantur placentæ. Sic lib. 3.
epig. 76.

*Nec te liba juvant, nec fusa quadra
placenta.*

Buccellas.] hoc est, frustra optimorum
ciborum tibi appositorum, quanta nempe
bucca capere potest. Alii aliter.

Pontia.] Forte enim veneno imbutæ
sunt illæ buccellæ. Pontia quippe vene-
fica erat improbissima, de qua lib. 2.
epig. 34.

*Epitaphium Fusci,
qui in Dacia pugnans interfectus est. LXXVI.*

ILLE sacri lateris custos, Martisque togati,
Credita cui summi castra fuere ducis:
Hic situs est Fuscus. licet hoc fortuna fateri.
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
Grande jugum domita Dacus cervice recepit.
Et famulum victrix possidet umbra nemos.

Dact, & umbra victrix tenet sylvam subditam.

*Ille custos sacri lateris, &
Martis togati, cui fuit com-
missas exercitus summi Imp-
eratoris: hic jacet Fuscus. Fas
est, & Fortuna, hoc confiteri.
Jam iste lapis non metuit mi-
nas hostium. Grande jugum
impositum est sabella cervici*

Ille sacri.] Domitiani Praefectus Praetorii.
Martis togati.] Domitiani in urbe residentis, & per duces bellum gerentis, qui idcirco togatus dicitur. Vel Martis togati custos dicitur, quod Praetoriae cohortis esset Praefectus, quae nempe urbis muros custodiret.

Hic situs est.] Fusci meminit Suetonius in Domitiano cap. 6. Ad Fuscum est epi-

gramma 27. lib. 7. cujus cineres sane Romanam allati fuerant.

Licet hoc.] O fortuna quae Fulco invicti, invita tamen fateri debes, Fuscum licet mortuum, cui sane in Dacia tumultus fuerat erectus, jam non timere hostes visos, unde umbra victrix dicitur. De Dacia saepius dictum.

In Afrum mendicum. LXXVII.

CUM sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus;

Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
 Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus;

Quid te Cappadocum sex onus esse juvat?
 Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
 Quam nudus medio si spatium foro.

Non aliter monstratur Atlas cum compare mulo,

Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
 Invidiosa tibi quam sit lætica, requiris?
 Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Cum sis tam inops, quam nec erat infelix Irus; tam juvenis, quam nec Parthenopæus; tam robustus, quam nec Artemidorus, cum vinceret; Cui placet gestari a sem Cappadocibus? Irideris, & Afer, & multo majori es ludibrio, quam si nudus ambulares medio foro, Non aliter ostenditur Atlas cum mulo compare, & nigra bellua quam portat Libyn. Rogas, quantum odium tibi conciliet lætica? Ne mortuus quidem debes gestari hexaphoro.

Irus] de quo epig. 40. lib. 5. arrogantem & mendicum Afrum carpit, qui lætica perinde ac si ditiſſimus veheretur.

Parthenopæus.] Juvenis pulcherrimus ſi-
 thul & fortissimus, quem celebrat Papinius
 4. Thebaidos.

Artemidorus.] pugil forte vel gladiator.
Cappadocum sex.] hoc est, quid gestaris a
 sex servis e Cappadocia?

Traduceris.] De hoc verbo vide quæ
 diximus epig. 4. lib. Spect.

Monstratur Atlas.] hoc est, si Atlas
 hanc mulum pumilionem conscendat,

ludibrio erit. Sic Angelus Politianus hunc locum explicat Miscell. cap. 23. cum compare mulo. Legit Scriverius cum compare gigno, hoc est parvulo mulo. Vetustus codex habet cum compare gibbo. Cujusdam nani, qui Atlas vocaretur, meminit Juvenalis sat. 8. Sic & Libys seu Afer vulgo ridetur ubi concolorem sibi elephantem conscendit.

Non debes.] Quid sit hexaphorum dictum epig. 81. lib. 2. Divites mortui efferebantur hexaphoro, pauperes vero sandapila, qua mortuus hic Afer efferendus erat, utpote pauper.

Ad Aulum de lusco potato. LXXVIII.

POTOR nobilis, Aule, lumine uno
 Luseus Phryx erat, alteroque lippus;
 Huic dicit medicus, Bibas caveto
 Vinum: si biberis, nihil videbis.
 Ridens Phryx oculo, Valebis, inquit.
 Misceri sibi protinus deunces,
 Sed crebros jubet: exitum requiris?
 Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

O Aule, Phryx egregius potato erat captus uno oculo, & lippus altero: Medicus huic dicit, Vide ne potes vinum: si potaveris, nihil videbis. Phryx videns dicit oculo suo, Valebis. Statim imperat sibi porrigi deunces, sed fragmentum. Rogas eventum? Phryx hancit merum, oculus vitus.

Valebis.] Ludit in hoc verbo, quasi dicat *sanaberis*: sed intellige eo sensu, quo epig. 67. lib. 5. hoc est *peribis*.

Oculus bibis venenum.] Nam vino extinguitur est oculus. Cætera per se patent.

Ad Lupum intempestive tristem. LXXIX.

TRISTIS es, & felix: sciat hoc fortuna, caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

Messus es, & beatus; vide ne fortuna hoc discas: si disceris, à Lupe, te vocabit immemorem.

Ingratum.] Cum grato & læto animo beneficia, quæ in te contulit plurima non accipias.

De rosis ad Cæsarem missis. LXXX.

UT nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus

Miserat hibernas ambitiosa rosas:

Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,

Urbis ut intravit limina prima tuæ.

Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,

Tantaque Pæstani gloria ruris erat.

Sic quacunque vagus, gressumque oculosque ferebat,

Textilibus fertis omne rubebat iter.

At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,

Mitte tuas messes, accipe, Nile, rosas.

O Cæsar, terra Egyptia fastosa ad te miserat hyemales rosas ut nova munera: namta Memphiticis contempsit hortos Egyptias, ubi ingressus est primum adiutum tuae urbis. Tantum erat decus veris, & honor Floræ odorifera, & tanta pulchritudo Pæstani agri. Sic quacunque errans iret aut aspiceret, omnis via rubebat fertis textilibus. At tu, à Nile, coactus dare primas hyemi Romana, mitte tuas frumenta, atque accipe nostras rosas.

Ambitiosa.] Propter flores quos hyeme nasci alibi non credebant Egyptii.

Navita Memphiticus.] hoc est ex urbe Memphi, de qua epig. 1. lib. Spect. Ille scilicet Egyptius hortos patriæ suæ contempsit, statim atque vidit rosata Romanorum.

Tantus veris honos.] id est, tanta erat rosarum copia, quibus abundat Pæstanus ager, de quo epig. 38. lib. 5.

Textilibus fertis.] hoc est coronis textis ex rosis. Alii legunt *suilibus*: coronas nempe ex rosarum foliis consuevere solebant veteres. Vide epig. 65. lib. 5. & epig. 95. lib. 9. de qua lectione judicet lector.

Cedere brumæ.] hoc est, cedere rosis quæ hyemis tempore Romæ nascuntur.

Thas messes.] Frumentis abundat Egyptus, unde dicta est Reipublicæ Romanæ horreum.

LXXXI.

Ad Rufum a quo lepide petit lacernas. LXXXII.

QUIDAM me modo, Rufe, diligenter inspectum, velut emptor, aut lanista Cum vultu digitoque subnotasset, Tune es, tune, ait, ille Martialis, Cujus nequitiis jocoseque novit Aurem qui modo non habet Batavam?

Cum paulo ante quidam velut emptor aut lanista me accurate consideratum subnotasset oculis & manibus, Tunc es, tunc, inquit, ille Martialis, cujus lascivias & sales tenet qui modo non habet aurem Batavam?

Subrig

Subrifi modice: levique nutu
 Me, quem dixerat esse, non negavi.
 Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
 Respondi: quia sum malus Poëta.
 Hoc ne sæpius accidat Poëtæ,
 Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

*Subrifi parum: & levi nutu
 fessus sum me esse quem dixe-
 rat. Quare igitur, inquit,
 sunt tibi lacerna viles? Quia
 sum vilis Poëta. O Rufe,
 mitte mihi elegantes lacernas,
 ne hoc frequenter contingas
 vati.*

Velut emptor.] Cum mangones servos
 emperuri essent, eos diligenter inspiciebant,
 & manibus atredebant. *Lanista* magister
 fuit gladiatorum quos demi habebat, atque
 instituebat ut illos deinde locaret & ven-
 deret.

Non habet Batavam.] hoc est rusticam
 & barbaram, duri quippe & barbari habe-
 bantur Batavi, hodie Hollandi. Alii le-
 gunt *severam*: sed placet prior lectio; nec
 enim ullam nationem antiquis suis dotibus
 spoliare decet, at reddendum unicuique
 quod suum est. Scriverius legit quidem
Batavam, sed aliter explicat; exponit

nempe sibi gratulari Poëtam, quod legatur
 ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis,
 qui armis & duriori vitæ affueri, corporis
 Augusti custodes, non ita curabant jocos
 istos. Hæc sunt Scriverii verba, de quibus
 judicet lector.

Lacernas.] vestes quæ togis superindue-
 bantur.

Quia sum malus.] Hoc urbane respondet
 Martialis; nec enim ideo tritis lacernis
 erat indutus, quia malus Poëta, sed pro-
 pter hoc ipsum, quod amor ingenii nem-
 nem unquam divitem fecerit, ut ait Petro-
 nius.

Ad Cæsarem Domitianum cujus clementiam laudat. LXXXIII.

QUANTUM sollicito fortuna parentis E-
 trusco,
 Tantum, summe ducum, debet uterque
 tibi.

Nam tu missa tua revocasti fulmina dextra;
 Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
 Si tua sit summo, Cæsar, natura tonanti,
 Utetur toto fulmine rara manus.
 Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus.
 Esse, quod & comiti contigit, & reduci.

*Quantum fors patris debet filio
 Etrusco inquit, tantum tibi
 debet uterque, o summe du-
 cum. Tu enim retraxisti ful-
 mina iacta tua dextera: Op-
 tarem ut talis esset natura
 fulminum Jovis. O Cæsar,
 si summus Jupiter habeat tam
 indolem, manus ejus raro
 emitteret totum fulmen. Etrus-
 cus filius testatur se consecu-
 tum hoc utrumque tuo dono,
 quod & licuit illi esse comiti,
 & reduci.*

Quantum.] Duo fuere Etrusci pater, &
 filius, ille a Domitiano missus est in exi-
 lium, hic patrem sponte comitatus est,
 cujus redditum tandem impetravit. Vide
 Papinii Sylvam 3. & epig. 39. lib. 7.

Hos cuperem.] hoc est, optarem ut tan-

tam clementiam haberet Jupiter; raro
 enim fulmen vibraret totum.

Hoc utrumque.] Nempe ipsi fuisset per-
 missum & comitari patrem, & simul cum
 eo redire ab exilio. Sic Poëta laudat cle-
 mentiam Domitiani.

De Philippo lectica vecto. LXXXIV.

OCAPHORO sanus portatur, Avite,
 Philippus:
 Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

*O Avite, Philippus sanus ve-
 hitur Ocaphoro: o Avite, si
 tu hunc existimas sanum, in-
 sanis.*

Ocaphoro.] Lectica scilicet ab octo servis
 gestata, epig. 81. lib. 2.
Sa nms.] Corpore.

Hunc tu si sanum.] Animo nempe;
 etenim nimis erat arrogantia ab octo ser-
 vis gestari.

Flet mortem Rufi. LXXXV.

Editus est sextus sine te, mi Rufe,
Camenis:

Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri;
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufe,
Et resonet tota planctus in Æmia.
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit
ætas!

Viderat Alpei præmia quinque modò.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœstj breve carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

O mi Rufe, te absente edidit
sextum librum Musis: nec
confidis, ô amice, te habere
lectorem. A te conspecta impia
terra Cappadocum, & deo
aversante restituit genitori tuo
cineres, atque ossa tuâ. O
Bononia, privata tuo Rufe
effundit lacrymas, & lamenta-
tiones personent in tota Æmi-
lia. Heu qualis pietas, heu
quam brevis ætas perijt! Pam-
lo ante spectaverat quinque
præmia Alpei. O Rufe, tui
moris erat legere nostros ludos,
& memoriter scire nostras fa-
cetias. Accipe cum lacrymis
breve verbum amici tristis,
a que existima hæc fuisse thura
absentis.

Editus est.] Est editus a me sextus liber
Camenis, Musis, id est liber carminum.
Quæ enim carmine scribuntur, Musis car-
minum præsidibus eduntur. Sic hunc ver-
sum explicat Raderus. Alii legunt *Rufe*
Cameni cuius familiæ meminit lib. 9. epig.
76. & 78.

Nec te.] Quia interiisti.

Impia.] Cappadoces impii dicuntur a
Poëta vel propter pravam indolem, vel
propter mortem Rufi pestilenti Cappado-
ciæ aëre interfecti.

Bononia.] Italiæ urbs nota, patria Rufi,
Æmia.] De via Æmia, quæ Bono-
niam ducit, dictum lib. 3. epig. 4.

Viderat Alpei.] Poëta intelligit Olym-
pica certamina, quæ ad Alpheum amnem,
cujus fons in Arcadia, quarto quoque
anno celebrabantur teste Suida; atque ita
sensus est, Rufum interiisse viginti annos
natum, vel forte viginti quinque, si Olym-
piadem pro lustro intelligat Poëta, ut epig.
39. lib. 7.

In bibentes aquam. LXXXVI.

SETINUM, dominæque nives, den-
que tries, trientes,

Quando ego vos, medico non prohibente,
bibam?

Stultus, & ingratus, nec tanto munere di-
gnus,

Qui mavult heres divitis esse Midæ.

Possideat Libycas messes, Hermumque, Ta-
gumque,

Et potet calidam qui mihi laudat aquam.

O Setinum, & nives jucu-
da, & denso tries, trientes, quan-
do ego vos potabo, medico non
vetante? Qui mavult succedere
locompleti Midæ, demens est,
atque immemor, nec dignus
tanto dono. Qui mihi com-
mendat aquam calidam, bibat
illam, & fruatur messibus
Africa, & Hermo, & Tago.

Setinum.] Vinum nobile e Setia Campa-
niæ oppido.

Dominæ nives.] Opratæ, quibus scilicet
vinum refrigeratur: vocat autem nives do-
minas, quod illum allicerent, traherent-
que, epig. 65. lib. 5.

Densique tries, trientes.] hoc est frequentes,
tries vero quatuor cyathos continet.

Qui mavult.] Possidere divitias Midæ
regis Phrygiæ diuissimi, Ovid. Metam. lib.
11. quam bibere Setinum nivibus refrigera-
tum, ille stultus est, atque in deos ingratus.
Libycas

Libycas messes.] hoc est, Africanos agros frumentis abundantes, & Hermum Aúz, & Tagum. Hispaniæ amnes auriferos habeat Medicus, vel quilibet alius, dum modo aquam calidam potet; mihi vero pauperi vinum bibendum relinquat.

Qui mihi laudet.] Turnebus lib. 25. cap.

27. Reperio, inquit, in veteribus, qui mihi *libat*, ut sit ne liberaliter quidem præbet, sed ministrat parce, & maligne, ut si libaret, & tamen laudat, nos quoque laudamus. Alii *lives*, hoc est invidet:

Et potet calidam, qui mihi liquet, aquam.

Ad Cæsarem, a quo aliquid petit. LXXXVII.

DI tibi dent, & tu, Cæsar, quæcumque mereris:

Dî mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

O Cæsar, a te, atque a diis consequaris quæcumque mereris: consequar a te atque a diis, quæ cupio si dignus sum.

Dî tibi.] O Domitiane, non indiges ab aliis quam a te ipso atque a diis quicquam expectare, cum omnium mortalium ditissi-

mus, & ipse deus sis. Ego vero a diis atque a te consequar, quæ meritus sum.

Ad Cæcilianum,

quem non appellaverat suum dominum. LXXXVIII.

MAN E salutavi vero te nomine casu, Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.

Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?

Centum quadrantes abstulit illa mihi.

Fortè mæne salutavi te vero nomine: nec appellavi meum dominum. O Cæciliane, rogas quanti constet mihi tanta libertas? illa me privavit centum quadrantibus.

Centum quadrantes.] Clientes vocabant patronos, quos colebant, dominos, a quibus solebant consequi centum quadrantum

sportulam, quam amisit Martialis, cum forte salutasset Cæcilianum, nec dominum appellasset.

De Panareto potore. LXXXIX.

CUM peteret seram media jam nocte matellam

Arguto madidus pollice Panaretus:

Spoletina data est, sed quam ficcaverat ipse:

Nec fuerat soli tanta lagena fatis.

Ille fide summa testæ sua vina remensus

Reddidit œnophori pondera plena fui.

Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?

Desine mirari, Rufe: merum biberat.

Cum Panaretus ebrins digito crepante posieret seram matellam media jam nocte: spoletina purcella est, at quam exhausserat ipse: nec tanta lagena suffecerat illi soli. Ille summa fide remensus testæ sua vina restituit pondera completa sui œnophori. An miraris lagenam continuisse quantum potaverat? O Rufe, cesso mirari: potaverat merum.

Matellam.] vas ad effundendum lotium. *Arguto pollice.*] crepitu nempe digitorum poscebatur matella, epig. 80. lib. 3.

Spoletina.] Lagena quæ Spoleti in urbe Umbræ ficta erat, vel quæ plena esset vino Spoletino.

Remensus.] hoc est, tantum lotii effudit,

quantum vini biberat, atque œnophorum seu vas vinarium omnino implevit.

Merum biberat.] Si vinum aqua dilutum bibisset Panaretus ille, plus lotii, pro ratione aquæ infusæ, effudisset, quam lagena capere potuisset: at summa fide remensus est quod exhausserat.

De Gellia mœcha. XC.

MOECHUM Gellia non habet, nisi unum. | *Gellia non habet nisi unum mœchum. Hoc iudicium est, conjugium est duorum.*
Turpe est hoc magis, uxor est duorum.

Uxor est duorum.] Mariti scilicet & adulteri. Seneca 3. de beneficiis cap. 16. *Infracta*, hoc est infusa, & antiqua est, quæ nesciat matrimonium vocari animi adulterium. Hæc ergo Gellia excusabat se, quod uni-

cum haberet mœchum: Poëta vero probat hoc illi turpius esse, quam innuptæ plures habere mœchos. Etenim repugnat unam feminam duorum esse conjugem, quod tamen contingit, cum unum habeat mœchum.

XCI.

In Amianum bibentem vinum pessimum. XCII.

CÆLATUS tibi cum sit, Amiane,
Serpens in patera Myronis arte,
Vaticana bibis, bibis venenum.

O Amiane, cum habeas in patera insculptam serpentem arte Myronis, potas vina Vaticanana, potas toxicum.

Myronis arte.] Sculptoris nobilis, de quo epig. 39. lib. 4.

Vaticana bibis.] quæ erant pessima. Vide epig. 19. lib. 1. Vinum vero Vaticanum,

seu toxicum, ut dixit citato epigrammate, mire convenit cum serpente expressio in patera, quæ est poculi genus latum ac patens.

De Thaide male olente. XCIII.

TAM male Thais olet, quam non fullonis avari,

Testa vetus, media, sed modo fracta via.

Non ab amore recens hircus, non ora leonis,

Non detracta cani Transiberina cutis.

Pullus abortivo nec cum putrescit in ovo,

Amphora corrupto nec vitiata garo.

Virus ut hoc alio fallax permutet odore,

Deposita quoties balnea veste petit:

Psilotro nitet, aut acida latet oblita creta:

Aut tegitur pingui terque quaterque faba.

Cum bene se tutam per fraudes mille putavit:

Omnia cum fecit, Thaida Thais olet.

Thais olet putidius quam vetus amphora fullonis avari, at paulo ante rupta media via. Hircus a coitu recenti, ora leonis, pelles Transiberina ablata a cane. Pullus cum corrumpitur in ovo abortivo, amphora rupta putrido garo. Quoties veste abjecta adus balnea, ut fraudulenta commonet hanc graveolentiam alio odore; nitescit psilotro, aut delitescit delibuta creta acida, aut ter & quater operitur faba opima. Cum credidit se bene munitam per mille dolos: cum molita est omnia, Thais olet Thaida.

Quam non fullonis.] In triviis amphoras collocabant fullones ad excipiendum lotium, magnum vero pretium pro vestibus purgandis exigebant: quam ob causam, ut putat Raderus, avari dicuntur. Camellorum urinam fullonibus utilissimam esse tradunt, inquit Plinius lib. 28. cap. 8.

Non ab amore.] Vide epig. 4. lib. 4.

Plinius lib. 11. cap. 53. Animæ leonis virus grave.

Transiberina.] Vide epig. 42. lib. 1. in regione urbis trans Tiberim sordida exercebantur opera,

Nec pullus.] Nec pejor olet pullus abortivus in ovo putrido.

Garum.] quod ex intestinis & sanguine

combrorum conficiebatur, lib. 13. epig. 42.

Psilatro.] Unguentum de quo epig. 74.

b. 3.

Aut acida.] id est creta aceto macerata, qua faciem oblinebat Thais.

Faba.] Unguento facto ex farina fabarum, quod lomentum vocari putat Domitius epig. 42. lib. 3.

Cum bene se intam.] A graveolentia scilicet, semper nativum odorem omnium pessimum olet Thais.

De Calpetiano paupere. XCIV.

ONUNTUR semper chrysendeta Calpetiano,

Sive foris, seu cum coenat in urbe domi.

hic etiam in stabulo semper, sic coenat in agro:

Non habet ergo aliud? non habet immo suum.

Semper apponuntur chrysendeta Calpetiano, seu cum coenat foris, seu domi in urbe. Sic quoque semper canat in diversorio, sic in villa: an igitur non habes aliud? Imo non habet suum.

Chrysendeta.] Quae sic explicat Turnebus D. 14. cap. 3. Vasa doctissimi viri explant crustis aureis illigata, & exornata, ut in Martiale lib. 2. epig. 43. Ego vasa gemmata esse puto, quorum gemmarum contextu & contextu tenerentur.

Non habet.] Interrogat lector. Calpetianus ergo non habet alia vasa praeter chrysendeta?

Imo.] Respondet Poeta, imo ea vasa quibus utitur, non sunt sua, sed mutuo sumpta.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

ACCIPE belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusæ quem timet ira deæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari,
Pectore cum sacro federit, Ægis erit.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, indue sacrum thoracem bellicose Minervæ, quam ipsa dea Medusæ etiam irata minueret. Poterit hæc lorica appellari, dum otiosa est: cum munierit sacrum pectus, vocabitur Ægis.

NOTÆ.

Accipo.] Hoc epigramma ad Sarmaticam expeditionem referri videtur, de qua Suet. in Domit. cap. 6.

Ipsa Medusæa.] Alii,

Ipsa Medusæa quo timet ira deæ.

hoc est, quo irata Pallas utitur, & quo induta ferocior evadit, quæ Medusæa dicitur, quod illius ope Medusam interfecerit Perseus. Legunt alii,

Ipsa Medusæa quem timet ira comæ.

hoc est quem thoracem vel ipsa Medusæa serpentibus, quos pro capillis gerebat, munita timeret. Eligat lector.

Ægis erit.] Lorica qua dii utuntur, Ægis dicitur, quæ est clypeus Palladis factus

ex Amaltheæ capræ corio, in cujus medio erat Gorgonis caput: quo clypeo si Numen aliquod munierit pectus, Ægis dicitur, lorica autem, cum illo usus fuerit mortalibus. Cæsar Domitianus deus haberi volebat. Sequens epigramma cum hoc primo conjunxit Domitius, & inscripsit ad loricam Domitiani: at esse distinguendum contendit Raderus: hic enim, inquit, Cæsarem ipsum alloquitur, loricam vero sequentibus distichis. Ego cum Raderò existimo esse novum epigramma, sed illud non notabo ut secundum, ne indicis ordo perturbetur.

Ad loricam Domitiani.

IN VIA Sarmaticis domini Lorica sagittis,
Et Martis Getico tergo fida magis;
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus,

O Lorica domini impenetrabilis jaculis Sarmatarum, & tutior Getico tergo Martis: quam tamen vel ab Ætoliæ teli Axiolæ Texuit

Texuit innumeri lubricus unguis apri;
 lix forte tua es, sacrum cui tangere pectus
 Fas erit, & nostri mente calere dei.
 comes, & magnos illæsa merere trium-
 phos,
 Palmatæque ducem, sed cito, redde togæ.

texuerunt politis unguibus multo-
 rum aprorum: Nassa es felici-
 cam sortem, cui licet tangere
 sacrum pectus, & calefieri
 mente Numinis nostris. Ito
 socia, atque illæsa, merere
 magnos triumphos, & quam-
 primum restitue Imperatorem
 togæ palmatæ.

via Sarmaticis.] Vide epig. superius,
 natia duplex est, inquit Ortelius, Eu-
 raz, & Asiatica, Europæam *Russiam* ho-
 vocat, Asiaticam vero, *Tartariam*.

is Martis Getico.] Mars deus belli apud
 as colebatur indutus lorica facta ex pel-
 s animalium.

gam vel ad.] Ætolam cuspidem intel-
 telum Meleagri in Ætolia nati; vel
 olam cuspidem interpretare lanceam, &
 dem acutissimam, Ætoli enim, inquit

Raderus, Plinio teste, lanceas invenerunt.

Lubricus unguis.] Hæc Domitiani lorica
 erat contexta vel ex laminis æreis aprorum
 uingues referentibus, vel torte ex veris apro-
 rum unguibus.

Dei.] Domitiani.

Palmatæque.] hoc est, urbi restitue Im-
 peratorem triumphantem: nam palmatæ
 vestis, in qua nempe depictæ erant palmæ,
 triumphantium erat propria.

Ad Pontilianum Poëtam ineptum. II.

UR non mitto meos tibi, Pontiliane,
 libellos?
 Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

O Pontiliane, quare non mi-
 to ad te meos libros? ne tu,
 à Pontiliane, mittas ad me
 tuos.

ur non.] Per se patet hoc epig. ejusdem argumenti est epig. 74. lib. 5.

De Oppiano pallido. III.

ESSET, Castrice, cum mali coloris,
 Versus scribere cœpit Oppianus.

O Castrice, cum Oppianus ha-
 beret malum colorem, incepit
 componere carmina.

Esset.] Oppianus iste, de quo jam epig.
 . lib. 6. Poësi animam applicuit ratus
 propter pallorem ex morbo contractum, se
 bitum iri nobilem Poëtam, quales erant
 qui chartis impalescerent. Persius sat. 5.

Horat. epist. 19. lib. 1.

Decipit œmplar vitiiis imitabile, quod
 si
 Pallerem casu, biberent exangue cumi-
 num.

Ad Cæsarem Domitianum, ut redeat in urbem. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique, patrum-
 que,
 Respicias, & Latæ gaudia vera togæ,
 dede deum votis poscentibus: invidet ho-
 sti
 Roma suo, veniat laurea multa licet.
 errarum dominum propius videt ille; tuo-
 que
 Terretur vultu barbarus & fruitur,

O Cæsar, si moveris amore
 populi, & patrum, & vera
 latitia toga Latia, restitue æ-
 deum vehementibus votis Ro-
 manorum: Roma invidet suo
 hosti, quamvis frequens laurea
 afferatur. Ille propius spectat
 dominum orbis; & barbarus
 terretur tuo vultu, sed frui-
 tur.

Latia

Latia gaudia.] hoc est, Romanorum cogitatorum.

Redde denum.] hoc est, redi in urbem.

Invidet hosti.] Quod nempe fruitur tua præsencia.

Veniat laurea.] hoc est, licet ad nos teræ laureatæ sæpe afferantur, victoriarum quas ex Sarmatis reportas, nunciat. V. epig. sequens.

De fama reditus Domitiani. V.

ECQUID hyperboreis ad nos conversus
ab oris

Aufonias Cæsar jam parat ire vias?

Certus abest auctor, sed vox hoc nūciat
omnis.

Credo tibi, verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:

Martia laurigera cuspide pila virent.

Rurfus io magnos clamat tibi Roma triumphos,

Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.

Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,

Sarmaticæ laurus nuntius ipse veni.

Ecquid Cæsar ad nos conversus a regionibus Septentrionis meditatatur suscipere iter Italia? auctor manifestum non apparet, at vox omnis nūciat hunc reditum. O Fama tibi adhibeo fidem, tui me est dicere verum, Laureata litera confirmant publicam lætitiæ: pila Martia virent cuspide laureata. Roma iterum clamat io tibi magnos triumphos, atque tua in urbe Cæsar, invictus proclamaris. At jam ipse redi nuntiaturus victoriam Sarmaticam, ut sit major securitas nostri gaudii.

Ecquid hyperboreis.] De Sarmatia regione ad Septentrionem, vide epig. 1. supra.

Aufonias.] Italas: Italia enim Aufonia dicta est ab Aufone Ulyssis & Calypsus filio.

Verum dicere.] Imo falsum dicere solet fama. Virg. 4. *Æneid.*

Factis atque infesta canit.

Tamen videtur Poëta intelligere tunc famam solere dicere verum, cum constanti omnium sermone aliquid celebratur; Domitiani vero reditum omnes renunciabant. Vel quod facile credimus, quod cupimus.

Victrices chartæ.] Reportata victoria solent duces Romani vel ad Senatum, vel ad principem mittere laureatas literas indicis victoriæ, cujus insigne est laurus. Lib. vius Decad. 1. lib. 5. *Litera*, inquit, a *Panæstio laureata sequantur victoriam populi Romani.*

Martia laurigera.] Milites hastarum, & pilorum cuspidem lauro circumdabant insignum lætitiæ ex reportata victoria.

Rurfus io.] Vox triumphi solennis, Vide Horat. ode 9. lib. Epod.

Ad Cæsarem Domitianum de amore & desiderio populi Romani erga ipsum absentem. VI.

HIBERNA quamvis Arctos, & rudis
Peuce,

Et ungularum pulsibus calens Ister,

Frausque cornu jam ter improbo Rhenus,

Teneat domantem regna perfidæ gentis,

Te summe mundi rector, te parens orbis,

Abeffe nostris non tamen potes votis.

Illic & oculis & animis sumus, Cæsar,

Adeoque mentes omnium tenes unus,

O Summe moderator mundi & pater orbis, licet hyemalis Arctos, & barbara Peuce & Danubius calefactus agitationibus ungularum, & jam ter cornu fracto Rhenus rebellis retineat te vincentem regnationis perfidiosa: Nihilominus nequis remotos esse a nostris votis. Ibi, o Cæsar, adsumus & oculis, & mentibus, atque ita, tu unus occupas cogitationes omnium.

t ipsa magni turba nesciat Circi
trumne currat Passerinus, an Tigris.

ut ipsa multitudo Circi magnam
ignoret, intrumne Passerinus
currat, an Tigris.

Hiberna.] Vide superiora epigrammata:
est, quamvis te longe a nobis bella
ineant in regionibus Septentrionis, no-
is tamen mentibus praesens es.

Radix Pemce.] Insula magna ad ostia Istri,
e Strabene lib. 7.

Et angularem.] Vide Ovidium Tristium
3. eleg. 10.

*Caruleos ventis latius durantibus Ister
Congelat, & tellis in mare serpsit
aquis.*

*Quaque rates ierant, pedibus nunc itur:
& undas*

*Frigore concretas ungula pulsat equi,
&c.*

Fractisque cornu.] Metonymia est: fra-

gum Rhenum dicit pro victis Batavis &
Germanis: alludit autem noster Poeta ad
fluviorum cornua. Virgilius 8. Aeneid.

*Cornigeri Hesperidum fluvius regnator
aquarum.*

& vide etiam epig. 104. lib. 9.

*Cornua Sarmaticae ter perfida continde
Istri.*

Adaeque.] Omnes enim a spectaculis aver-
runtur cum aliquid narratur aut de tuo re-
ditu, aut de tuis victoriis.

Passerinus an Tigris.] Ambo cursu certan-
bant, reliquosque longe superabant, lib. 12.
epig. 36.

Vis cursu, pedibusque gloriari?

Tigrim vince, levemque Passerinum.

De reditu Domitiani. VII.

Nunc hilares, si quando mihi, nunc
ludite Musæ:

Victor ab Othryfio redditur orbe Deus.

erta facis populi tu primus vota, Decem-
ber:

Jam licet ingenti dicere voce, Venit.

elix forte tua, poteras non cedere Jano,

Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.

esta coronatus ludet convicia miles,

Inter laurigeros cum comes ibit equos.

as audire jocos, levioraque carmina, Cæ-

far,

Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

O Musa nunc lata tunc ca-
nita, si unquam mihi cecini-
stis: Deus restituitur victor
ab orbe Othryfio. O December,
tu primus reddis certa vota
populi: jam fas est clamare
summa voce, Venit. Beatus
sorte tua, poteras non dare pri-
mas Jano, si nobis pareres la-
titiam quam pariet ille. Mi-
les coronatus jocabitur contu-
melias festivas, cum socius se-
quetur inter equos laureatos.
O Cæsar, liceat tibi audire
ludos, & versus leviores, si
triumphus ipse admittit jocos.

Ab Othryfio.] Othrys mons Thraciæ:
ilius forte legunt alii Odryfio. Odryfæ
im populi sunt Thraciæ, quos aliqui ho-
vocant Moldaveses. Claudianus tamen
3. Conf. Honor.

*Othrysum pariter Getico iudavimus He-
brum*

Sanguine.

Certa facis.] Mense enim Decembri li-
tæ Romam sunt allatæ de reditu Domi-
ni.

Poteras non.] Sensus est: Si mense De-
cembri urbem ingressurus esset Cæsar, po-
tuit ille non cedere Januario, a Jano
o, in cuius honorem multa sacrificia

fiabant, sic dicto, Ovidius 1. Fastorum,
quo nempe mense Romam erat rediturus
Cæsar.

Festa coronatus.] Triumphum comi-
tari milites lauro coronati, & in ipsum
Imperatorem jocosa convicia jacere sole-
bant.

Inter laurigeros.] Ovidius lib. 4. Tristium
eleg. 2.

*Vinctaque captiva reges cervice geran-
tes*

Ante coronatos ire videbit equos.

Levioraque.] hoc est audire mea epigram-
mata.

De Casselio tarde ingenioso. VIII.

CUM sexaginta numeret Casselius annos,
Ingeniosus homo est. quando difertus
erit?

*Cum Casselius natus sit sexa-
ginta annos, solers est: quomodo
do erit eloquens?*

*Cum sexaginta.] Jam senex iste Casselius
ingeniosus videri volebat, quem Poëta ir-*

*ridet, quod nempe tardius ad discendum
eluxisset ejus ingenium.*

In Olum obtrectatorem. IX.

PÆDICATUR Oros, fellat Linus, Ole,
quid ad te?

De cute quid faciat ille, vel illa sua?
Centenis futuit Matho millibus, Ole, quid
ad te?

Non tu propterea, sed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius, Ole, quid ad te,
Cum liceat tota stertere nocte tibi?
Septingenta Tito debet Lupus, Ole, quid
ad te?

Assen ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole:
Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro togula debes, hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet,
Ole.

Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, Quid pertinet
ad te?

Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

*Ole, Serto-
rius cœnat ad diem usque:
quid spectat ad te, cum tibi
jam sit arctis & graviter dor-
mire tota nocte? Lupus debet
septingenta Tito, Ole, quid
ad te? Ne assen quidem do-
naveris aut credideris Lupo.
Ole, taces id, quod spectat ad
te, & quod congruit magis
tua sollicitudini: debes pro to-
gula, Ole, hoc pertinet ad te.
Nullus jam tibi nummo dabit
quadrantem: & hoc pertinet
ad te. Habes conjugem adul-
teram: hoc ad te attinet,
Ole. Filia jam grandis peti-
dotem: & hoc. Poteram quin-
decies repetere. Quid pertinet
ad te? At, Ole, nihil atti-
net ad me quid facias.*

*In lucem.] Suas computationes protrahit
Sertorius.*

*Septingenta.] sester tia nempe.
Crediderisve.] Nam si nihil Lupo credi-
deris, tunc cura vacabis.*

*Pro togula.] Quam nondum solvisti, &
tamen aliorum debita recenses.*

*Quadrantem.] hoc est quartam assis par-
tem.*

Poscit jam dotem.] Filiae debitor est pater,

*cum illam dotare teneatur, Leg. 19. ff. de
ritu nuptiarum.*

*Dicere quindecies.] Sensus est: Ole, tam
curiosus es in alienis negotiis, ut pluries
repetere potuerim, Quid ad te?*

*Sed quid agas.] Poëtæ obijcere poterat
Oros; Quid tu, ô Martialis, fatagis re-
rum mearum? Quapropter illum occupat
Poëta.*

Ad Pudentem,

qui petierat epigrammata manu Poëtæ scripta. X.

COGIS me calamo, manuque nostra
Emendare meos, Pudens, libellos.
Quam me nimium probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas!

*O Pudens, me cogis corrigere
meos libros calamo & manu
propria. O quam nimium pro-
bas me, & diligis, qui vis
habere ineptias autographas!*

*Cogis me.] De Pudente jam dictum epig.
2. lib. 1. Nescio an hic idem sit: urut est,
poëtæ erat amicissimus, qui in memoria
et amicitie argumentum ab illo pe-
teret versus propria ejus manu scriptos, &*

*emendatos, quos Martialis vocat nugas ar-
chetypas.*

*Nimium probas.] Nam si in meis versibus
aliqua fuerint menda, in librarium culpam
reicere non potero.*

Ad Faustinum de suis libellis innocuis. XI.

SIC me fronte legat dominus, Faustine,
serena,

Excipiatque meos qua solet aure jocos:
Ut mea nec iuste quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.

Quid prodest, cupiant cum quidam nostra vi-
deri,

Si qua Lycambeo sanguine tela madent?
Vipereumque vomant nostro sub nomine vi-
rus,

Qui Phoebi radios ferre, diemque negant?
Ludimus innocuis verbis, hoc juro potentis

Per genium famæ, Castalidumque gregem:
Perque tuas aures magni mihi numinis instar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

*O Faustine, dominus ita legat
me vultu benigno, & excipiat
meos ludas ante qua consuevit:
ut mei libri nec offendant quos
juro odernus, & fama non est
grata mihi de rubore cojus-
quam. Quid jurat, cum qui-
dam velint existimari nostra,
si quadam telis perfunduntur
sanguine Lycambeo, atque ef-
fundant venenum viperæ sub
nostro nomine, qui fatentur
se non posse pati radios solis
& lucem? Jocamur vocibus
innocuis; hoc juro per genium
Fama potentis, & choram
Musarum; & per aures illas
mihi instar Numinis, & lector
aliene a crudeli invidia.*

*Sic me fronte.] hoc est, Sic me legat &
met Domitianus, ut ego nec lædo quos
are odi.*

*Si qua Lycambeo.] Archilochus Poëta La-
cedæmonius versus Iambicos tam acerbos
scripsit in Lycamben, quod desponsam ipsi
eam filiam negavisset, ut laqueo suspen-
dere se simul cum filia illum coegerit. Sen-
sus est: Quid prodest occulto Poëtæ versus
mordaces & contumeliosos. edere, cum*

omnes noverint candidum meum ingenium?
Vide epist. lib. 1.

*Qui Phoebi radios.] qui non audent ver-
sus suo nomine edere in lucem.*

Innocuis verbis.] Alii legunt,

Ludimus innocui: scilicet hoc bene.

*Castalidumque gregem.] hoc est chorum
Musarum, quæ a fonte Castalio sibi atque
Apollini sacro Castalides dicuntur.*

De Lycoride fusca. XII.

UM Tiburtinis albescere collibus audit
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,

*Urum fusca Lycoris audit ebur
antiqui dentis album
collibus Tiburtis, pascit
Venit*

Venit in Herculeos colles: quid Tiburis alti
Aura valet? parvo tempore nigra redit.

*Herculeos colles: quid potes
aura encoisi Tiburis? breui
tempore nigra reuertitur.*

*Dum Tiburtinis.] De Lycoride idem est
argumentum lib. 4. epig. 6a. ubi egimus de*

cælo Tiburtino.

Antiqui dentis.] id est vetusti eboris.

De sua puella

lugente mortem cuiusdam adolescentis. XIII.

ACCIDIT infandum nostræ scelus, Aule,
puellæ:

Amisit lusus, deliciasque suas:

Non quales teneri ploravit amica Catulli

Lesbia, nequitiis passeris orba sui;

Vel Stellæ cantata meo, quam fleuit Ian-
this,

Cujus in Elysio nigra columba volat.

Lux mea non capitur nugis, nec amoribus
istis,

Nec dominæ pectus talia damna movent.

Bis denos puerum numerantem perdidit an-
nos,

Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

*O Aule, ingens flagitium con-
tigis nostra puella: perdidisti
ludos atque amores suos: non
quales defleuit Lesbia amica
Catulli, privata lasci-
uiis sui passeris; vel celebrata
a meo Stella, quam ploravit
Ianthides, cujus nigra columba
volat in campis Elysiis. Lux
mea non capitur ineptiis, non
istis delictis, nec cor mea domi-
na mouetur talibus iactantis
Amisit puerum natum vixinti
annos*

*Infandum scelus.] Parcarum nempe: ad
finem usque epigrammatis mentem lectoris
lepide suspendit Poëta.*

*Lesbia.] Vide Catullum epig. 2. de passere
mortuo Lesbia.*

Vel Stella cantata:] id est columba, de

*qua epig. 8, lib. 1. De Ianthide uxore Stellæ
vide epig. 21. lib. 6. In Elysio.] hoc est
cujus columba umbra est apud inferos se-
cundum antiquorum opinionem, qui exi-
stimabant mortuorum omnium animalium
umbras esse in inferis.*

Ad Arginum puerum Ianthidos. XV.

QUIS puer hic nitidis abluisset Ianthidos
undis,

Et fugit ad dominam Naiada? nunquid Hy-
las?

O bene, quod sylva colitur Tirynthius ista,

Et quod amatrices tam propè servat aquas!

Securus licet hos fontes, Argine, ministros:

Nil faciunt nymphæ: ne velit ipse, cave.

*Quis puer hic refugit aquas
puras Ianthidos, & fugit ad
dominam Naiada? Nunquid
est Hylas? O factum bene
quod Hercules colitur in ista
nemore, & quod tam propè
custodit amatrices undas! O
Argine, fas est tutus mini-
stros has undas: Nymphæ ni-
hil faciunt: adverte ne ipse
capiat te rapere.*

*Ianthidos undis.] De hoc fonte vide epig.
47. lib. 6. In ædibus Stellæ erat fons, cujus
Nympham a Violantilla seu Ianthide Stellæ
uxore Ianthidem denominat, ad quam Vio-
lantillam confugiebat hic servus, ne a Nym-
phis raperetur. Vide epig. 21. lib. 6.*

*Nunquid Hylas.] De quo epig. 49. lib. 5.
O bene.] In vicino scilicet nemore colitur
Hercules, qui te tuebitur a Nymphis.*

*Nil faciunt.] Tute potes haurire aquam ex
hoc fonte, & misistrare; nec enim hujus fontis
Nymphæ te rapiunt: sed cave ab ipso Hercule*

Ad Regulum a quo lepidè petit pecuniam. XV.

ÆRA domi non sunt. supereſt hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: nunquid emis?

Non habeo pecuniam domi, & Regule: hoc unum reſtat ut vendamus tua dona: nunquid emis?

Supereſt hoc.] Nihil quicquam habeo præter munera quæ a te accepi: hoc autem facete dicit Poëta ſperans Regulum ea non redempturum, ſed liberaliter ſubventurum ſuæ inopiæ. De Regulo dictum epig. 13. lib. 1.

Ad Bibliothecam Julii Martialis. XVI.

RURIS Bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem,
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inferas vel imo,
Septem quos tibi miſimus libellos
Auctoris calamo fui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto:
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Julii Bibliotheca Martialis.

O Bibliotheca amena villa, in qua lector aſpicit propinquam urbem, ſi quis fuerit locus jocosæ Thaliæ inter verſus ſanctiores, collocaſ licet vel inſimis forulis hos ſeptem libros, quos ad te miſimus emendatos calamo ſui auctoris: hæc litura conſtituit illis pretium. Sed tu, & Bibliotheca Julii Martialis donata parvo munere, quæ cognita celebraberis toto orbe, ſerva hos pignus mei amoris.

Ruris bibliotheca.] Hoc rus longo Janiculi collo recumbebat, ut dictum eſt epig. 64. lib. 4.

Lasciva Thalia.] hoc eſt, jocoſus meus

carminibus. Vide epig. 8. lib. 4.

Nido vel imo.] hoc eſt vel in ultimo oræ dñe collocaſ velim.

XVII.

De fragmento navis Argus. XVIII.

FRAGMENTUM, quod vile putas, & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris;
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici triſtior ira freti.
Secula vicerunt; ſed quamvis ceſſerit annis,
Sanctior eſt ſalva parva tabella rate.

Fragmentum quod credis contemptum, atque inutile lignum, hæc fuit prima carina maris incogniti; quæ olim nec potuit frangi rhinis Cyaneis, nec ſavioſe tra Scythici freti viſta eſt ſcutis; at licet ceſſerit annis, æmula tabella anguſtior eſt nave integra.

Fragmentum.] Navis ſcilicet Argus, quod Romæ tunc extabat. De illa nave & Argonautis vide Valerium Flacchum.

Hæc fuit.] Antè Argonautas, mare navibus tentatum non fuit, ut canunt Poëtæ.

Cyaneæ ruina.] Cyaneæ ſeu Symplegades ſecundum Ptolemæum duæ ſunt inſulæ, vel

ſaxa adjacentia Boſphoro Thracio, hodie Canal de Conſtantinople, quæ non ſine magno periculo tranſmiſerunt Argonautæ.

Ira freti.] hoc eſt tempeſtas Ponti Euxini. Alii legunt *unda freti*.

Sanctior.] propter venerationem quæ debetur antiquitati.

In Sanctam belluonem & avarum. XIX.

NIHIL est miserius nec gulosius Sancta,
 Rectam vocatus cum recurrit ad cenam,
 Quam tot diebus noctibusque captavit;
 Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
 Et utramque coxam leporis, & duos armos,
 Nec erubescit pejerare de turdo,
 Et ostreorum rapere lividos cirros.
 Dulci placenta sordidam linit mappam.
 Illic & uvæ collocantur ollares,
 Et Punicorum pauca grana malorum,
 Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
 Et lippa ficus, debilisque boletus.
 Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
 Rosos tepenti spondylos sinu condit,
 Inde vorato capite turturem truncum,
 Colligere longa turpe nec pudet dextra
 Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
 Nec esculenta sufficit gulæ præda,
 Misto lagenam replet ad pedes vino.
 Hæc per ducentas cum domum tulit scalas,
 Seque oberata claudit anxius cella,
 Gulosus ille postero die vendit.

Nihil est infelicius & gulosius Sancta, cum invitatus properat ad cenam rectam, quam aucupatus est tot diebus & noctibus; ter poscit glandulas apri, quater lumbum, atque utramque coxam leporis, & duos armos; nec pudet illum pejerare de turdo, & subducere lividos cirros ostreorum. Dulci placenta inficit sordidam mappam. Illic & uvæ ollares, & pauca grana malorum Punicorum apponuntur, & pellis indecora vulvæ excisa, & ficus lippa, & debilis boletus. At cum jam mappa frangitur mille furtis, calidum occultat pondylos exesos, nec deinde existimas inhonestum porrecta manum colligere turturem mutilam devorato capite, & frustra, & quicquid reliquerant canes. Nec præda reliqua sufficit belluonem, vino misto replet amphoram jacentem ad pedes. Cum hac omnia portavit domum per ducentos gradus, & sollicitus se abcondit cella clausa, postrida ille belluonem vendit hæc frustra.

Rectam vocatus.] Quam revocaverat Domitianus sublatis sportulis. Vide epig. 69. lib. 2.

Glandulas.] Vide epig. 81. lib. 3. lumbus vero est media pars apri in tres partes divisi.

Utramque coxam.] Coxa posteriorum pedum pars est superior, armus anteriorum.

Pejerare.] hoc est, cum subduxit turdos, non pudet ipsum jurare sibi non fuisse appositos.

Ostreorum lividos cirros.] Cirri proprie crines sunt, sed hic sumuntur pro fibris ostreorum carnis colorem referentibus, unde lividos vocat. Sensus est, ab illo belluone rapi etiam ostrea.

Dulci placenta.] Quam & clam subductam mappa involvebat. Legunt alii *buccis placenta*, hoc est frustis: alii *dulcis placenta*. Videat lector.

Uvæ ollares.] Quæ nempe in ollis servabantur.

Et excavata.] Excisa enim carne sola pellis supererat.

Et lippa ficus.] E qua lacteus humor lippitudinis instar fluit.

Debilisque boletus.] Quia parum durat, non optimus, inquit Farnabius: immo recisus vel nullo aut debili caule. Gronovius.

Mille furtis.] hoc est, esculentis in mappa involutis.

Spondylos.] Quos puto hic sumi pro quodam piscium genere, alias spondylus est vertebra dorsi, Plin. lib. 32. cap. 11.

Inde vorato.] Alii *Et devorato. Analecta.*] reliquias & frusta intellige, quæ servi colligerent, epig. 80. lib. 14.

Misto lagenam.] Subducit etiam vinum aqua temperatum, quod servi ad pedes bibebant.

Per ducentas scalas.] His verbis indicat Sanctam istum sub tegulis pauperum more habitasse, epig. 118. lib. 1.

Vendit.] Non belluonem tantum, sed & Sanctæ avaritiam carpit.

De natali Lucani. XX.

HÆc est illa dies quæ magni conscia par-
tus,

Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, nullaque inuisior um-
bra:

Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

*O Polla, hæc est illa lux, quæ
testis magni partus edidit Lu-
canum populo & tibi. Heu,
seve Nero, nec odiosior propter
ullam aliam umbram: saltem
hoc non debuit tibi permissum
fuisse.*

Hæc est illa dies.] Quarta scilicet aut ter-
tia Nonas Novembris. Lucani opera com-
mentariis illustravit Lambertus Hortensius,
& vitam illius Poëtæ copiose describit.

Polla.] Lucani uxor, quem interfici iussit
Nero, quod conjuraverat contra eum Lu-
canus, cum ab ipso prohiberetur sua car-
mina in lucem edere.

Nulla inuisior.] hoc est, O Nero, nullius
cædes majus tibi odium conciliavit.

Non licuisse.] Interficere tam egregium
Poëtam. Videtur ad Neronis dictum res-
picere, qui multis occisis, nescisse hæte-
nus Cæsarem, quantum Imperatori liceret,
dicebat. Rad.

De eodem. XXI.

VARIS Apollinei magno memorabilis
ortu

Lux redit: Aonidum turba, favete sacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedis-
set,

Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

*Dies reveritur celebrandus
magno ortu Poëta Apollinei:
O Musa, effuse propitia sa-
crificiis. O Lucane, cum Bæ-
tis te donasset orti, hoc asse-
cutus est ut misceretur unda
Castalia.*

Turba favete.] Turba est nomen colle-
ktivum, quapropter verbum ponitur in
plurali.

Bætis.] Cordubæ natus est Lucanus, quæ
est ad Bætım Hispaniæ Bætici fluvium ho-
die *Guadalquivir*, qui fluvius inter fontes
Musarum numeratur, quoniam tulit Poë-

tam Lucanum; de fonte autem Castalia jam
sepius dictum. *Hæc meruit.]* Alii sic ex-
plicant: Hæc dies vel propter te, ô Lu-
cane, editum meruit, ut Bætis patrius Lu-
cani fluvius numeraretur inter fontes Mu-
sarum. Judicet Lector.

De eodem ad Phæbum. XXII.

PHœbe veni, sed quantus eras, cum bella
canenti,

Ipsè dares Latix plectra secunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, ma-
ritum,

Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.

*O Apollo veni, ac quantus
eras, cum ipse bella cantant
concederes plectra secunda lyra
Latina. Quid optabo pro die
tam memoranda? tu, ô Pol-
la, crebro colas conjugem, at-
que ille intelligas se coli.*

Veni.] Nempe ad hæc sacra, quæ faci-
mus natalem Lucani diem celebrantes:

Bella canenti.] Alii *tonanti.*

Plectra secunda.] hoc est, cui Lucano tu

ipse, ô Phœbe, secundam a Virgilio car-
minis epici gloriam concessisti.

Tu ô Polla.] Diu vivas, ut maritum sæ-
pius colere possis.

In maledicum qui Juvenalem cum Martiale committere tentaret. XXIII.

CUM Juvenale meo quæ me committere tentas,

Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:
Thesea Pirithoi destituisset amor.

Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,

Et Ledæ poteras diffociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis,

Ut facias illud quod, puto, lingua facit.

O Lingua improba, quæ expetris committere me cum meo Juvenale, quid non audebis dicere? Orestes odisset Pyladen te excogitante, celus, atque amor Pirithos deseruisset Thesea. Tu valebas disjungere Siculos fratres, atque Atridas sortitos majorem famam, & stirpem Leda. Hoc tibi exopto pro meritis, & talibus ausis ut facias illud quod, opinor, lingua facit.

Cum Juvenale.] hoc est: O lingua, quæ tentas contentionis & dissidii semina jacere inter me & Juvenalem Poëtam satis notum.

Pyladen.] horum heroum historia omnibus nota est.

Siculos fratres.] Intellige Amphinomum & Anapiam natos Catanz, hodie Catania in urbe Siciliæ, non longe a monte Ætna,

quorum pium in parentes amorem reiecit Strabo lib. 6.

Atridas.] Agamemnonem & Menelaum celebriores Siculis istis fratribus.

Leda genus.] Castorem & Pollucem. *Facit.*] Alii facis. Videtur enim alloqui linguam: cui precatur, ut adhæreat rebus turpibus, epig. 61. lib. 2.

In malum Poëtam. XXIV.

DULCIA cum tantum scribas epigrammata semper,

Et cerussata candidiora cute:

Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis

Gutta sit: ð demens; vis tamen illa legi

Nec cibus ipse juvat morfu fraudatus aceti:

Nec grata est facies, cui gelasinus abest.

Infanti melimela datò, fatuasque marifcas:

Nam mihi, quæ novit pun gere, Chia sapit.

Cum perpetuo componas epigrammata solum dulcia, & candidiora pelle cerussata: nec aspergantur ulla mica salis, nec gutta fellis amari: ð Fatue, nihilominus vis illa evolvitur! nec ipse cibus placet destitutus acerbitate aceti: nec vultus aridet, cui deest gelasinus. Trade puero poma melimela, & marifcas insulas: ego enim amo Chiam, quæ scit pun gere.

Dulcia cum.] Insulsa, nec imbuta illa mordacitate quæ his versibus convenit.

Candidiora.] hoc est, in quibus inest sensus candidior cerussa, quæ erat eximii candoris. Vide epig. 73. lib. 1. Candidus vero albus quidem significat, sed & simplex etiam ut sumitur hic.

Nulla mica salis.] hoc est, nulla urbanitatis, nec acerbitas.

Nec cibus ipse.] Acerba enim irritant stomachum, lectorem quoque alliciunt sales.

Gelasinus.] Gelasini sunt sulculi qui a ri-

dentibus in ore fiunt, inquit Raderus. Robertus Stephanus in suo Thesaurò ait: Gelasini sunt lineæ quæ ridendo efficiuntur, & summam gratiam ori conciliant. Gelasini sunt etiam dentes anteriores, qui ridendo nudantur. Gelasinum scurræ quoque significat.

Marifcas.] Genus quoddam ficus insularis infantibus enim placet dulcia.

Chia.] Ficus nempe acerbi saporis: hoc est, mihi placet epigramma mordax. De Chia ficu epig. 23. lib. 13.

Scazona mittit ad Apollinarem. XXV.

APOLLINAREM conveni meum, Scazon,
Edi vacabit, ne molestus accedas,
Hoc quaecumque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis; hoc facetum carmen imbuant aures,
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore sustentet,
Quanto mearum scis amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

O Scazon, adi meum Apollinarem: licet otiosus sis, ne importunus accedas, trades hoc quaecumque, cujus aliquam partem efficit ipse: aures illius emendent festivum hunc versum. Si videris te conceptum toto vultu, rogabis ut te ferat gratia solita. Tunc quanto ardeat studio mearum ineptiarum: nec ipse possum te diligere magis. Si vis esse securus adversus improbos, & Scazon, adi meum Apollinarem.

Apollinarem.] doctissimum sane virum, de quo epig. 87. lib. 4. Scazon Iambus est claudicans; in sexto enim pede ponitur spondæus.

Edi vacabit.] Tamen tempus maxime opportuni captabis. *Vacare.* Imperfonale est hic. Virgilius lib. 2. *Æneid.*

*Sed si tantus amor casus cognoscere nos-
tros,*

Et vacet annales nostrorum, audire laborum.

Cujus aliqua pars.] Nam nostri Poëtae versus emendabat Apollinaris.

Hoc facetum.] Quomodo facetum, quod modo vocabat quaecumque? Cui modestius istud haudquaquam convenit scribe, faceto: aures facetas vocat ejus qui scit eleganter audire. Hæc Gronovius.

De apro sibi a Dextro misso. XXVI.

TU scæ glandis aper populator, & ilice multa
Jam piger Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter,
Præda jaces nostris invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina iugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis
Conturbator aper. vilius esurio.

O Aper vastator Tusca glandis, & jam piger multa ilice, fama proxima ab Ætola feræ, quem interfecit Dexter fulgenti venabulo, procumbit præda odiosa nostris focis. Penates madidi pinguecant hilaris nidore, & culina lata ardeat casis lignis. At coquus impendet ingentem cumulum piperis, atque adjuget Falerna mixta interiori garo. Revertaris ad dominum: O aper decollor, non te capit noster Laris. Fames mea confat vilioris.

De apro.] Legunt alii, *de apro a se occiso*, & in tertio versu *cultus pro Dexter*; sed huic lectioni repugnat ultimum distichum: ad Dextrum enim suum amicum videtur remittere apum, cui condiendo non sufficerent suæ opes. Alii, *ad apum missum.*
Tusca glandis.] In agro nempe Tusco

aper glandibus saginatus lente incedebat.

Ætola fama.] Hic scilicet aper proximus erat ab ingenti apro Calydonio, quem in Ætolorum agros immiserat irata Diana. Vide epig. 15. lib. Spe&.

Præda jaces.] Alii *jacet invidiosa*, hoc est major quam ferat mea conditio.

S 3

Madidi

Madidi lato.] Legunt alii *madido lasti*. Alii *madido tetri*. Eligat lector. Penates vero dii sunt domestici sumpti pro ipsa domo. Sensus est, Laeta cœna instruat.

Excise jago.] Monstra nimirum, id est cœsa ligna largius reponantur super focum.

Addit & arcana.] hoc est meliori & interiori. Hæ garo dictum epig. 93. lib. 6. Genus erat liquaminis, de quo iterum lib.

13. epig. 102.

Exspirant adhuc scombræ de sanguine

prima

Accipe facosum munera cœta garum.

Ad dominum.] Dextrum scilicet.

Noster te.] Nostra culina non habet unde te condiat; seu in quò apro condendo conurbarentur & decoquerentur operæ meæ.

Ad Fuscum cui librum emendandum mittens omnia fausta precatur. XXVII.

Sic Tiburtinæ crescat tibi silva Dianæ,
Et properet cœsum sæpe redire nemus.
Nec Tartessiacis Pallas tua, Fufce, trapedis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus.

Sic fora mirentur, sic te palatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præstat tibi parva Decem-
ber,

Exige, sed certa quos legis aure jocos.
Scire libet verum, res est hæc ardua, sed
tu

Quod tibi vis dici, dicere, Fufce, potes.

Sic Tiburtina.] Tibure sylvam habebat iste Fuscus doctus sane caussidicus, quæ Dianæ utpote nemorum præsidis esse dicitur.

Nec Tartessiacis.] Pallas seu Minerva inventrix fuit olivæ pro qua & ipsa sumitur. Sensus est: nec tua oliveta cedant olivetis Bæticis: Bætis vero flavius est Hispaniæ, hodie *Guadalquivir*, qui olim dictus est Tartessus, ad quem multæ sunt olivæ, & quidem optime: trapedes autem, seu trapedum, est mola olearia, & sumitur pro ipso prælo.

Lacus.] Cupæ sunt in quas vinum prælis expressum labitur.

Sic fora mirentur.] Te agentem caussas.

Palatia laudent.] hoc est, Imperator

ipse te laudet.

Excolat & geminas.] Solebant veteres palmis exornare fores caussidicorum, quæ in caussis agendis vicissent. Juvenalis sat. 7.

— ut tibi lassò

Figantur virides scalarum gloria palatia.

Otia dum.] Saturnalium tempore a foris vacabant caussidici.

Exige.] hoc est diligenter examina. Alii excipe.

Scire libet.] Alii *scire licet*. Fufci oratione videtur metuens veritatem proferre quæ sapius odium parit.

Quod tibi vis.] Subjungit Poëta: Dic, ô Fufce, quod tibi in simili occasione diceres velles.

Ad Testilum puerum. XXVIII.

TESTILE, Victoris tormentum dulce
Voconî,
Quo nemo est toto notior orbe puer:

O Testile, suavis cura Voconis Victoris, quo nullus notior est toto orbe; sic quoque pulchre diligaris cunctis criminibus.

Sic

Sic etiam positis formosus amere capillis,
Et placeat vati nulla puella tuo:
Paulisper domini doctos seponere libellos,
Carmina Victori dum lego pauca tuo:
Et Mæcenati Maro cum cantaret Alexim,
Nota tamen Marfi fusca Melænis erat.

Nulla puella grata sit tuo Poëta: aliquantum remove eruditos libros heri, dum lego paucos versus tuo Victori: cum Virgilius caneret, Alexim ipsi Mæcenati, nihilominus fusca Melænis Marfi erat quoque nota.

Victoris.] Poëta qui Testilum suum puerum amabat.

Et Mæcenati.] De formoso Alexi, quem ardebat Virgilius, elegantissimam eclogam scripsit ad Mæcenatem, qui tamen non desinebat legere carmina Marfi Poëta Virgilio

minus politici, quibus ille Marfus puellam suam & quidem fuscam celebrabat: ita, inquit Martialis, Voconius mea epigrammata suis versibus longe inferiora non aspernabitur.

XXIX.

Ad Regulum,

cui empta in foro munera mittere se ait. XXX.

RAUCÆ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,
Et foetum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis,
De nostro tibi rure missa credis.
O quam, Regule, diligenter erras.
Nil nostri nisi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt
Aut rus marmore tertio notatum;
Id tota mihi nascitur Subura.

Patet me tibi misisse de mea villa: aves rauce cortis, atque ova gallinarum, & ficus Chias flavas temperato calore, & rudem foetum gementis capellæ, & olivas jam cedentes frigori, & brassicam canum pruinis frigidis. O Regule, quam data opera falleris, Agelli nostri nihil ferunt, nisi me. Quicquid villicus Umber, aut colonus, aut Tusci, aut Tusculi mittunt ad te, aut villa ad tertium lapidem; id mihi gignitur tota Subura.

Rauce cortis.] propter raucum strepitum avium domesticarum, quas describit noster Poëta epig. 57. lib. 3.

Vaga: ut omnis turba sordida cortis

Argutus anser, gemmeique pavones, &c.

Et flavas medio.] hoc est ficus Chias moderato calore exsiccata de quibus supra epig. 24. & epig. 25. lib. 13.

Et foetum.] hoc est hædillum de quo sollicita est capella.

Nec jam.] nec olivas frigore constrietas.

Et canum gelidis.] hoc est, modo ex horto lectum, atque adhuc gelu constriatum.

O quam.] Dedita nempe opera erras fingens te nescire sterilissimum esse meum agellum. De Regulo dictum epig. 83. lib. 1.

Marmore tertio.] hoc est rus ad tertium ab urbe milliari; singula enim milliaria lapidibus notabantur.

Nascitur Subura.] Regio urbis erat Subura, in qua hæc omnia vendebantur.

Ad Atticum

cujus exercitationem currendi laudat. XXXI.

ATRICE, facundæ renovas qui nomina gentis,

Nec finis ingentem conticuisse domum:

Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,

Te secreta quies, te sophos omnis amat.

At juvenes alios fracta colit aure magister,

Et rapit immeritas sordidus unctor opes.

Non pila, non follis, non te paganica thermis

Præparat aut nudi stipitis ictus hebes:

Vara, nec injecto ceromate brachia tendis:

Non harpasta vagus pulverulenta rapis:

Sed curris niveas tantum prope virginis undas,

Aut ubi Sidonio taurus amore calet.

Per varias arteis, omnis quibus area servit,

Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

O Attice, qui revocas nomina familia disersa, nec patris illustrem domum esse in oblivione; pia turba Minerva Atheniensis tibi adhaeret, quies seclusa te, omnis sapiens diligit te. At magister instituit alios juvenes aure fracta, atque avarus aliptes rapit immeritam pecuniam. Non pila, non follis, nec paganica præparat te ad balnea, vel reclusus ictus nudi stipitis: nec tendis brachia vara injecto ceromate: nec incertus subripis harpasta pulverulenta: ut solum curris juxta aquas niveas virginis, vel ubi taurum nititur amore Sidonio. Inertia est ludere variis artibus quibus inservit area, cum fas sit currere.

Facunda renovas.] Memoriam nempe Pomponii Attici, cujus vitam scripsit Cornelius Nepos, ad quem epistolas scripsit Cicero, quæ inscribuntur ad Atticum quem moribus & doctrina imitabatur hic Atticus.

Te pia.] hoc est, Græci Philosophi tibi semper adhærent. Cur Minerva Cecropia dicatur, vide epig. 40. lib. 1.

Te secreta quies.] hoc est, non agis causas, nec ambis magistratus, sed remotus a turba operam das philosophiæ.

Fracta colit aure.] hoc est, Gymnasium exercitor alios juvenes magnis clamoribus instituit: vel *fracta aure* dixit, quod cum exercitor pugilarum doceret juvenes, eorum aures verberibus contundeat. Virgilius lib. 5.

Erratque aures, & tempora circum

Cæbra manus, duro crepitant sub vulnere mala.

Vide Turnebum lib. 24. cap. 28.

Rapit immeritas.] hoc est, juvenes spoliât pecunia immerita quidem, quia operam illis non utilem impendit. Legit Turnebus lib. 24. cap. 28.

Errapit innumeras sordidus unctor opes.

Judicet lector.

Non pila.] nempe trigonalis. De quatuor pilarum generibus, scilicet de trigonali, folli, paganica, & harpasta fufe diximus epig. 19. lib. 4.

Aut nudi stipitis.] In terram fugebatur pilus, contra quem tanquam adversarium se exercebant tyrones. Juvenalis sat. 6. vers. 247.

aut quis non vidit vulnera palis
Quem cavat assiduis sudibus scutoque laceffit.

Vara nec.] hoc est, nec luctaris: ita vero in lucta athletæ implicabant brachia, ut vara viderentur. Legunt alii *vara* minus bene. *Ceroma* autem erat unguentum ex oleo & luto confectum, quo ungebantur athletæ. Vide epig. 57. lib. 3.

Prope virginis undas.] Sensus est: Sed exerceas te cursu ad aquam virginem, de qua epig. 21. lib. 5. Vel ad porticum Eutopes, ubi depictus erat Jupiter in taurum conversus, qualis per mare in Cretam vexit European filiam Agenoris, qui Sidonem conderat.

Ludere, cum liceat.] His verbis omnibus aliis exercitationibus cursum anteponit.

In Cinnam,

cujus fordida toga foedabat calceos albos. XXXII.

SORDIDIOR cœno cum sit toga .calceus
autem

Candidior prima fit tibi, Cinna, nive:
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis ami-
ctu?

Collige, Cinna, togam, calceus ecce pe-
rit.

*O Cinna, cum habeas togam
serdidiorem luto, calceam vero
candidiorem prima nive; & de-
mens, quid madefacis pedes
veste demissa? O Cinna, at-
tulle togam, en calceus inq̃ui-
natur.*

*Candidior.] Hinc colligere est, Romanos
calceis albis ulos fuisse: hunc autem Cin-
nam toga fordida indutum, & calceis albis
utentem lepide irridet Poëta.*

Ad Severum de balneis Charini. XXXIII.

QUO possit fieri modo, Severe,
Ut vir pessimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam sed cito, quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deest protinus ecce de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore,
Ut quid tu domini, deque nostri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinædi.

*O Severe, rogas qua ratione
fieri possit ut Charinus homi-
norum improbiſſimus reſſe
egerit unam rem? Dicam, at
breuiter, quid improbus Ne-
rone? Quid tamen melius
thermis Neronianis? En ſtatim
adeſt aliquis ex maliſioſis, quē
ſic loquatur ore ſuſido, Ut
quid antepono thermas Nera-
nianas ædificiis Domini & Dei
noſtri? Ego antepono illas bal-
neis cinædi.*

*Ut vir, peſſimus.] De quo homine im-
purifſimo dictum epig. 39. lib. 4. licet im-
probiſſimus in gratiam populi, ut Nero
thermas, ſic ille balnea extruxit nobiliſſi-
ma.*

*Rancidulo.] Metaphora ducta a cibo vi-
tiato jam, & prope corrupto. Rancidulum*

*dixit, hoc eſt es putidum & corruptum
calumniis atque adulationibus.*

*Muneribus.] hoc eſt ædificiis quibus ur-
bem decorauit Domitianus.*

*Thermas præfero.] Aliorum ædificia non
antepono ædificiis Domitiani; ſed Neronis
thermas balneis Charini præfero.*

XXXIV.

Ad Stellam a quo vestem petit. XXXV.

CUM pluias, madidumque Jovem per-
ferre negaret,

Et rudis hibernis villa nataret aquis,
Plurima quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.

Horridus ecce sonat Boreæ stridore Decem-
ber:

Stella tegis villam, non tegis agricolam,

*Cum rudis villa nequiret to-
lerare imbres & calum plu-
uiam, atque inuaderetur aquis
hyemalibus, tuo dono multa
tegula ad uos allata sunt, qua
posset emittere pluias: en
December horrens fremitu ſtre-
piu Aquilonis: O Stella, to-
gis villam, non tegis agrico-
lam.*

Cum

Cum pluvias.] Sensus epigrammatis est: quemadmodum tegulas misisti, quibus O Stella, ut tuum munus omni ex parte absolutum sit, mitte togam qua tegar,

quemadmodum tegulas misisti, quibus tegeretur mea villa.

Ad Castricum de theta quod signum est mortis. XXXVI.

NOSTRI mortiferum quaestoris, Castrice, signum?

Est operæ pretium discere theta novum.

Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,

Lethalem juguli iusserat esse notam:

Turpis ab inviso pendebat stiria naso,

Cum flaret madida fauce December atrox.

Collegæ tenuere manus, quid plura requiris?

Emangi misero, Castrice, non licuit.

O Castrice, an tibi compertum est lethalis nota quaestoris? ex pedis discere theta inusitatum. Quoties emangeres nasum stiria lansem frigore, imperaveram esse mortiferum iudicium juguli: turpis stiria pendebat a radio naso, cum saevus December flaret madida fauce. Collegæ cohibuerunt manus: quid rogas plura? O Castrice, infelix non potuit emanger se.

Mortiferum quaestoris.] Lege 2. ff. de origine juris officium quaestoris sic definitur. Constituti sunt quaestores, qui pecunie praessent, & dicti sunt ab eo, quod inquirenda & conservanda pecunia causa creati erant: & quia de capite civis Romani in iussu populi non erat lege permissum Consulibus ius dicere, propterea quaestores constituebantur a populo, qui capitalibus rebus praessent. Hi appellabantur quaestores parricidii; de quibus agit Poëta. The-

ta vero signum erat mortis, quæ græce *θύρα* dicitur.

Stiria.] Stilla est congelata; hinc significat gallice *roscie*.

Cum flaret.] Alii *fleret*, alii *flaret*, prior lectio magis placet.

Collegæ tenuere.] Atque ita nasum emungere nequivit, quod signum esset hominis interficiendi.

De Polyphemo servo, & Scylla serva miræ magnitudinis. XXXVII.

TANRUS es, & talis nostri, Polypheme, Severi,

Ut te mirari possit & ipse Cyclops:

Sed nec Scylla minor; quod si fera monstra duorum

Junxeris, alterius fiet uterque timor.

O Polypheme, nostri Severi tam magnus, & talis es, ut possis movere admirationem & ipsi Cyclopi: at nec Scylla minor: quod si junxeris serva portenta amborum, sibi invicem incutient terrorem.

Nec Scylla minor.] Nimirum ipso Polyphemo conservo: tantæ ergo magnitudinis erant servus iste Polyphemos, & Scylla serva, ut & ipsi Cyclopi noto ex Theocrito, & Virgilio, admirationem movere possent; imo & alter alteri terrori esse posset. Legunt alii,

Sed nec Scylla minus.

Prior lectio placet Turnebo lib. 24. cap. 28. hoc est, nec Scylla servus, aut serva, ut sentiunt interpretes, minor est Polyphemo conservo. Quidam intelligunt duas fuisse statuas ingentis magnitudinis, sed intelligendum potius de duobus servis, ut opinor, tam deformibus & tam magnis, ut sibi invicem terrori esse potuerint.

De Caelio podagram fingente ne mane cogeretur salutem potentioribus nunciare. XXXVIII.

DISCURSUS varios, vagumque mane,
Et fastus, & ave potentiorum,
Cum perferre, patique jam negaret,
Coepit fingere Caelius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linir, obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso,
Quantum cura potest, & ars doloris!
Desit fingere Caelius podagram.

Cum Caelius jam nollet pati & tolerare varios discursus, atque errores matutinos, & superbiam, & salutationes potentiorum; incepit simulare podagram, quam dum nimis cupit demonstrare veram, atque oblitis, & illigat plantas sanas, atque ambulas incessu molesto, (quantum valet cura & ars doloris!) Caelius cessavit simulare podagram.

Vagumque mane.] De matutinis salutationibus dictum epig. 56. lib. 1.
Quantum cura.] Eadem usus est ironia

epig. 22. lib. 5.

Desit.] Per contractionem pro desit, nam re ipsa correptus est podagra.

Epitaphium patris Etrusci. XXXIX.

Hic jacet ille senex Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus utrumque Deum:
Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
Miscuit: Elysium possidet umbra nemus.
Oecidit illa prior viridi fraudata juventa;
Hic prope ter senas vidit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Hic jacet ille senex cognitus in aula Augusta passus utrumque Deum: quem pietas liberarum conjugum sanctis manibus uxor: umbra habitat in Elysio nemore. Illa prior interitis privata viridi juvenitute; hic sepe vidit octodecim Olympiadas. At quisquis spectavit taos stetit, & Etrusce, paravit illum tibi ablatum fuisse morte immatura.

Hic jacet.] De Etrusco patre, & Etrusco filio dictum epig. 83. lib. 6.

Passus utrumque Deum.] Domitianum nempe propitium, atque adversum, qui iratus in exilium miserat Etruscum, placatus vero eundem revocaverat. Lib. 6. epig. 83.

Natorum pietas.] hoc est, eodem sepulchro conditus est cum uxore sua.

Possidet umbra.] Alii forte melius legunt ambo pro ambos, Etruscum scilicet, atque uxorem. Sic Virgil. lib. 11.

Si duo praeterea tales Idaea tulisset Terra viros, &c.

Hic prope ter senas.] Poeta videtur sumptisse Olympiadem pro lustro, seu quinquennio: Papinius enim lib. 3. in Sylva, quae inscribitur, *Lacryma Etrusci*, sic de Etrusco canit:

Dextra bis octonis flammant secula iustis,

Atque avi sine nube tenor, &c.

Ex his verbis constat Etruscum feliciter egisse octoginta annos; antequam mitteretur in exilium. Ovidius etiam de Ponto lib. 4. Eleg. 6. Olympiadem sumptis pro lustro:

In Scythia nobis quinquennis Olympias astra est

Jam tempus iustis transit in altis- rium.

Apud historicos vero Olympias accipitur pro quatuor annis integris, de quibus jam dictum supra. Si ergo Olympiadem pro quatuor annis acciperet, septuaginta annos circumcirca vixisset Etruscus, atque ita contra Papinium diceret Marcialis.

Sed festinatis.] hoc est, ô Etrusce fili, licet

licet Etruscus pater tuus senior interierit, fato tamen immaturo abreptum tibi illum credidit, quisquis vidit tuos planctus. Legunt alii,

Raptum te credidit annis.

In hoc versu, Etruscum patrem, in ultimo Etruscum filium alloqueretur Poëta, ut aiunt. Melior longe mihi videtur prior lectio.

Ad Sempronium Tuccam,
qui se cosmici nomine jactaret. XL.

COSMICOS esse tibi, Semproni Tucca, videris:

Cosmica, Semproni, tam mala, quam bona sunt.

O Semproni Tucca, credis te esse cosmicum: à Semproni, cosmica aque bona ac mala sunt.

Cosmicos.] *ἄγαντος*, hoc est, mundanus. Hoc epigramma sic explicat Turnebus lib. 25. cap. 24. Credo, inquit, Sempronium voluisse videri Socratis, & philosophorum imitatore, qui se mundanos dicebant, non alicujus certi definitique loci municipales: ac se mundanum esse respondit inter-

roganti, cujus esset Socrates: Martialis autem qui mundum tantundem boni, quantum mali habere sciret, & multos intelligeret ambizioso philosophi nomine magna vitia occultare, cosmica & bona & mala esse dicit, ne eo nomine se Sempronius circumspiceret.

Ad Castricum cui se inferiorem fatetur & muneribus & carminibus. XLI.

MUNERIBUS cupiat si quis contendere tecum,

Audeat hic etiam, Castrice, carminibus. Nos tenues in utroque sumus, vincique parati,

Inde sopor nobis, & placet alta quies. Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?

Alcinoo nullum poma dedisse putas?

O Castrice, si quis velit certare tecum donis, hic quoque audeat versibus. Nos sumus mediocres in utroque, & prompti ad cedendum, hinc amor soporem atque otium nimium. Rogas, cur ergo dederim tibi tam malos versus? An credis Alcinoo a nemine accepisse poma?

Muneribus.] Hic Castricus & divitiis & doctrina abundavit, cui primas dat Poëta, *Tam mala.]* Rationem reddit, cur ad Castricum versus miserit, quia, nempe, inquit, & Alcinoo Phæacum regi in insula

Corcyra hodie Corfou, cujus horti pomis nobilissimis abundarunt, aliquis forsan obtulit poma, & quidem suis longe inferiora. Hujus Alcinoui hortos describit Homerus 6. Odyss.

In Cinnam,
vel cito dandum, vel cito esse negandum. XLII.

PRIMUM est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:

Illud deinde sequens, ut cito, Cinna, neges.

O Cinna, primum est ut des, si quid petam a te, deinde illud sequens, ut recuses sine mora,

Diligo

Diligo præstantem: non odi, Ciana, negantem.

Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

O Ciana, amo dantem, non odi recusantem. At tu, o Cinna, nec das, nec recusas celeriter.

Primum est.] Vide epig. 20. & 30. lib. 6.

Ad Ovidium, de imagine Maximi Cæsonii. XLIII.

MAXIMUS ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est,

Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.

Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem,

Ausus es, & profugi, non tua fata sequi.

Æquora per Scyllæ magnus comes exfulis isti:

Qui modo nolueras consulis ire comes.

Si victura meis mandantur nomina chartis,

Et fas est cineri me superesse meo:

Audiet hæc præsens, venturaque turba, fuisse

Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ovidi, hic est ille tuus Maximus Cæsonius, cujus faciem adhuc exprimit cera vivida. Damnatus est a Nerone, at tu ausus es condemnare Neronem, & sequi sortem exulis, non tuam. Tu potens comitatus es profugum per mare Siculum, qui paulo ante recusabas comitari illum Consulem. Si nomina non peritura traduntur meis chartis, & licet me vivere superstitem meo cineri, præsens & posturi scient hæc, te illi fuisse, quod ille fuit suo Seneca.

Maximus ille.] In cera nempe ad vivum expressus Cæsonius, qui damnatus a Nerone in conjuratione Pisoniana, in exilium aut in Siciliam aut in Africam fuit missus. De eo Tacitus lib. 15. Annal.

Sed tu damnare.] Cum sponte tua Cæsonium ut innocentem secutus es.

Æquora per Scylla.] Scylla scopulus est in mari Siculo.

Consulis ire comes.] In Africam, quam paulo ante administraverat Cæsonius.

Seneca quod fuit.] Hinc colligere est Cæsonium in Corsicam comitatum fuisse Senecam exulem.

Ad eundem de eadem imagine. XLIV.

FACUNDI Senecæ potens amicus,

Caro proximus, aut prior Sereno,

Hic est Maximus ille quem frequenti

Felix litera pagina salutat:

Hunc tu per Siculas secutus undas,

O nullis, Ovidi tacende, linguis,

Sprevisti domini furentis iras.

Miretur Pyladem suum vetustas,

Hæsit qui comes exfuli parentis.

Quis discrimina comparet duorum?

Hæstisti comes exfuli Neronis.

Potens amicus disertis Seneca proximus Caro, aut prior Sereno, hic est ille Maximus, quem salutat felix epistola frequenti pagina: hunc tu comitatus per mare Siculum, Ovidi celebrande omnibus linguis, contempsisti furores domini tratis. Antiquitas prædicat suum Pyladem, qui comitatus est exulem maris: quis conferat pericula amborum? Secutus es exulem Neronis.

Caro proximus.] In amore nempe erga Senecam. Carus autem & Serenus, & hic Maximus Cæsonius, Senecæ amicissimi fuerunt. Vide Senecæ epistolam 87.

Quem frequenti.] Ad quem Cæsonium toties scripsit Seneca. Felix litera dicitur, ut opinor, quod bearet ipsum Cæsonium.

Hæc tu.] Vide epigramma præcedens.

Domi-

Domini.] Neronis.
Miretur Pyladem.] Qui se comitem ad-
 junxit Oretti exulanti, ne a matre sua
 Clytemnestra, ut Agamemnon pater, in-
 terficeretur. Euripides in Oreste, & So-
 phocles in Electra. Deinde reversus ma-

trem occidit, & rursum exulavit.

Daorum.] Pyladis nempe & Ovidii: illi
 enim Orestem secutus non tantum pericu-
 lum expertus est, quantum adiit Ovidij
 damnatum a Nerone severissimo tyranno
 Cassonium comitatus.

Ad Priscum, ne munus sibi egenti promissum carminibus exornet. XLV.

COMMENDARE tuum dum vis mihi
 carmine munus,

Mænonieque cupis doctus ore loqui:

Excrucias multis pariter, me, teque diebus:

Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.

Divitibus poteris Musas; elegosque sonantes

Mittere: pauperibus munera pexa dato.

*Dum vis versibus commendare
 mihi tuum donum, & cupis
 canere eloquentius Homero, &
 te & me similiter exanimam
 multis diebus: & tua Thalia
 à Prisco, tibi grata est cum
 nostro dispendio. Licet
 mittere locupletibus Musas,
 atque elegos sonantes: largire
 egenis unguenta pexa.*

Commendare tuum.] Dum enim carmina
 meditaretur Priscus, interitum nosse Poeta
 agebat.

Mænon.] Cuius Homerus vocaretur Mæ-
 nonius dictum lib. 5. epig. 10.

Et tua de nostro.] Et tibi jucundum est
 meditari carmina cum meo damno: munus
 enim promissum non mittis. Turnebus
 lib. 24. cap. 28. legit, *Thalia tacet*. Quod
 enim, inquit, versus se scribere accuratos

simularet Priscus, vel etiam meditaretur,
 nec interea dona remitteret: silentium ejus
 merito sibi conqueritur damnosum Martia-
 lis. Judicet lector.

Munera pexa.] Raderus vestem pexam
 intelligit. Vide epig. 58. lib. 2. Legunt alii
 plana, id est sine carminibus. Alii plana
 hoc est, inquit Farnabius, quorum gratia
 non diminuitur mora.

Ad Licinium Suram, quem ex gravi morbo convaluisse lætatur. XLVI.

DOCTORUM Licini celeberrime Sura
 virorum,

Cujus prisca graves lingua reduxit avos;

Redderis heu quanto fatorum munere nobis,

Gustata Lethes pene remissus aqua!

Perdiderant jam vota metum, securaque fle-
 bat

Tristitia; & lacrymis jamque peractus
 eras.

Non tulit invidiam taciti regnator Averni,

Et raptas fatis reddidit ipse colos.

Scis igitur, quantas hominum mors falsa que-
 relas

Moverit, & frueris posteritate tua.

Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:

Perdiderit nullum vita reversa diem.

*O Licini Sura celeberrime ho-
 minum eruditum, cujus an-
 tiqua lingua revocavit severo-
 rum avos: heu quanto dono fa-
 torum restitueris nobis fere re-
 missus libata unda Lethes.
 Jam vota amiserant timorem
 & major tutus lacrymabatur.
 & jam deploravimus te.
 Rex silentis Orci non fuit pat-
 edio nostro, atque ipse resti-
 tuit pensa erepta a fatis. Ergo
 novisti quantas querimonias
 hominum excitavit tuus int-
 ritus falsus, & frueris tua
 posteritate. Vive velut rapto
 & percipe latitiam fugacem
 vita reddita nullam amiseris
 diem.*

Licini.

Licini.] Cujus mentionem facit Plinius junior epist. 30. lib. 4. *Attuli tibi*, inquit, nempe Licinio Suræ, *ex patria mea pro munusculo quaestionem altissima ista eruditione tua dignissimam.* Legunt alii,

— *celeberrime, summe,*
quæ lectio non videtur bona.

Cujus præfca.] Cujus oratio gravitatem & mores antiquorum sapit.

Gustata Leibes.] Lethe inferorum fluvius, hoc est, fere mortuus vitæ restitueris.

Vota metum.] Spe enim tuæ vitæ deposita jam desideramus timere, & certam tuam mortem lugebamus. Legunt alii,

— *securaque stebant*
Tristia cum lacrymis, &c.

prior lectio mihi videtur melior, nisi forte melius legas,

— *securaque stebant:*
nempe vota,

Tristitia, & lacrymis jamque peractis
eras.

Regnator Averni.] Pluto.

Reddidit.] Parcis penâ restituit quæ a fati ablata fuerant.

Fructus posteritate tua.] Ipse velut red-vivus scis quam fueris carus nobis, tuis nimirum posteris, cum mortuum te crediderimus.

Vive velut rapto.] hoc est, percipe voluptates perinde ac si ex rapto viveres. Vide epig. 16. lib. 1.

De Annio

cujus coenam ambulatoriam damnat. XLVII.

CUM mensas habeat fere ducentas,
Pro mensis habet Annio ministros:
Transcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete lauti.
Nos offendimur ambulante cœna.

Cum mensa prope ducenta sint
Annio, sunt famuli loco men-
sarum: paropsides transcur-
runt, & lances volant. O
divites, servate vobis has da-
pes. Cœna ambulans laedi nos.

Fere ducentas.] Numerus est certus pro incerto.

Pro mensis.] hoc est, mensarum vicibus funguntur ipsi ministri cibos & opsonia in gabatis seu paropsidibus circumferentes, nec quicquam apponunt convivis. Turnebus lib. 25. cap. 24. sic explicat hos versus. Puto, inquit, ita intelligendum: suppetunt illi plurimæ mensæ ad ducentas, non tamen in eis opsonia reponit: sed eas

semper servi gerunt, nec epulis frui possunt convivæ, ita ambulatoriam coenam porius spectant, quam comedunt: cum ministri celeriter paropsides, & gabatas ante convivas præferant, &c. Mensas accipere videtur Turnebus pro gabatis ipsis, & lancibus.

Nos offendimur.] Quia ambulatoriis his epulis frui non possumus.

Ad Severum, cui munus mittit ex villa sua. XLVIII.

PARVA suburbani munuscula mittimus
horti;

Faucibus ova tuis: poma, Severe, gulæ.

O Severe, mittimus enigma
munuscula suburbani horti;
ova tuis faucibus, poma gula.

Faucibus ova.] hoc est, quæ tuæ raucitati medeantur; poma autem, quæ palato gratæ sint, famemque stimulant.

Ad fontem Ianthidos. XLIX.

FONS dominæ, regina loci, quo gaudet
Ianthis

Gloria conspicuæ, delictumque domus:

O Fons domina, regina loci,
quo delectatur Ianthis, decus,
& voluptas splendida domus:

Cum

Cum tua tot niveis ornetur ripa ministris,

Et Ganymedeo luceat unda choro:

Quid facit Alcides sylva sacratum in ista?

Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?

Numquid nymphae natos observat amores?

Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

cum tua ripa decoratur tot candidis famulis, atque aqua splendet choro Ganymedeo; quid agis Hercules sacratum in ista sylva? quare Deus occupat tam propinquas tibi speluncas? num custodit cognitos amores Nympharum, ne tam multis Hylæ similiter rapiantur?

Lamhin.] Vide epig. 47. lib. 6. epig. 14. supra.

Ad Urbicum, ut adeat Pompeium Auctum, si velit scire epigrammata, nec emere. L.

MERCARI nostras si te piget, Urbice, nugæ:

Et lasciva tamen carmina nosse libet:

Pompeium quæras, & nosti forsitan, Auctum,

Ultoris prima Martis in æde sedet.

Jure madens, varioque togæ limatus in usu,

Non lector meus hic, Urbice, sed liber est.

Sic tenet absentis nostros; cantatque libellos:

Ut pereat chartis litera nulla meis.

Denique, si vellet, poterat scripsisse videri,

Sed famæ mavult ille favere meæ.

Hunc licet a decima (nec enim satis ante vacabit)

Solicites: capiet cœnula parva duos.

Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit;

Et cum jam, satis est, dixeris, Ille leget.

O Urbice, si tædet te emere nostras ineptias, & nihilominus placet tenere versus lascivos: quæras Pompeium Auctum, & forte novisti, habitet in ade prima Martis ultoris. Imbarus jurisprudentia, atque exercitatus in variis usibus togæ, à Urbice, hic non est meus lector, sed liber. Ita scit & canit nostros libros non presentes, ut nulla syllaba desit meis scriptis. Tandem si liberet, poterat videri composuisse: at ille mavult studere meæ existimationi. Potes hunc provocare a decima: (nec enim prius erit ipsi satis orti) exigua cœnula apponetur ambobus. Ille leget, tu pota: quamvis nolis ille recitabit: & cum jam dixeris, sufficit: ille leget adhuc.

Ultoris prima.] Quam Marti bello Philippensi pro ultione paterne suscepto voverat Augustus. Suet. in Augusto cap. 29.

Jure madens.] Alii intellegunt, coqui instar juscule unctum fuisse hunc Auctum, cujus etiam toga, qua ad varios usus utebatur, attrita esset, ego vero & jurisperitum fuisse, & studiis pacis & vario causarum genere exercitatum liberter dixerim. Vide epig. 68. infra, & epig. 40. lib. 1.

Sic tenes absentis.] Pro absentes, ita &

alii auctores locuti sunt. Sensus est: ita ad unguem Pompeius Auctus tenet mea carmina, ut ea memoriter sine ullo errore recitare possit. Heraldus mavult *absentis* esse in genitivo, Martialis scilicet.

Let a decima.] Prius enim propter sua negotia non vacabat Auctus. Hora vero nona cœnare incipiebant antiqui. De horis dictum epig. 8. lib. 4. Sensus est: Si Auctum rogaveris ut mea carmina legat, te ad cœnam invitabit, & leget ad nauseam usque.

Ad

Ad Auctum,

quod legeret Celeri ejus epigrammata. **LI.**

GRATUM est, quod Celeri nostros legis, Aucte, libellos;
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.

Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos;
Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Major me tanti reverentia turbat: & aures
Non auditoris, judicis esse puto.

O Aucte, jactandum est quod recitas Celeri nostros libros, si tamen & places Celeri, quod recitas. Ille administravit meam nationem, & Celi ad Iberos, nec fides sanctior fuit in nostro orbe. Major observantia in tantum virum terret me; atque existimo aures esse judicis, non auditoris.

Quod Celeri.] De Aucto vide epigramma præcedens. Celeris vero mentionem facit Plinius junior lib. 4. epist. 11. qui ob Corneliam Vestalem incesti accusatam in comitio virginis cæsus est: de quo sane hic non loquitur Poëta, sed de altero, qui præfectus fuit Hispaniæ patriæ Martialis. Celtæ autem Iberi ripas incolentes, dicti sunt

Celtiberi.

In nostro orbe.] In Hispania patria mea; quæ mari & Pyrenæis montibus clausa, quasi orbis alter est.

Non auditoris.] Nec enim auditorem tantum, sed ut Celtiberorum, sic & Musarum judicem vereor Celerem. In superiori versu alii legunt tanto pro tanti.

In Umbrum,

cujus munera Saturnalibus sibi missa irridet. **LII.**

OMNIA misisti mihi Saturnalibus, Umber,

Munera, contulerant quæ tibi quinque dies:
Bis senos triplices, & dentiscalpia septem:

His comes accessit spongia, mappa, calix,
Semodiisque fabæ cum vimine Picenarum;

Et Laletanæ nigra lagena sapæ:
Parvæque cum canis venerunt coctana prunis,

Et Libycæ fici ponere testa gravis.
Vix putò triginta nummorum tota fuisse

Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore

Argenti potuit pondera quinque puer?

O Umber, Saturnalibus misisti ad me omnia dona, quæ tu acceperas quinque diebus: misisti duodecim triplices, & septem dentiscalpia: his accessit spongia, mappa, calix, & semodius fabæ, cum vimine Picenarum olivarum, & nigra amphora sapæ Laletana: atque enigma coctana acceperant cum prunis canis, & testa gravis pondere fici Libycæ. Credo omnia dona, quæ portarent octo grandes Syri, vix valuisse triginta nummis. Quanto facilius servus potuit nullo labore ferre quinque libras argenti?

Misisti.] De Saturnalibus dictum epig. 85. lib. 5.

Bis senos triplices.] hoc est, duodecim pugillares: dicuntur autem triplices a tribus foliis: fiebant ex citro, ebore, &c.

Dentiscalpia.] quibus dentes purgantur. Vide epig. 74. lib. 5. & epig. 24. lib. 14.

Spongia.] ad tergendas manus, epig. 144. lib. 14.

Semodiisque.] epig. 46. lib. 4.

Et Laletana.] hoc est, vinum tæcis plenum ex Laletania in Hispania Tarraconensi. Sapa proprie vinum est decoctum.

Coctana.] de quibus epig. 28. lib. 13. & lib. 4. epig. 80.

Et Libycæ fici.] Vide epig. 46. lib. 4.

Syri.] hoc est servi ex Syria.

Argenti pondera.] hoc est, quinque libras argenti.

In Nasidianum, cujus somniis quotidie turbabatur. LIV.

SEMPER mane mihi de me mera somnia
narras,

Quæ moveant animum, sollicitentque meum.
Jam prior ad facem, sed & hæc vindemia
venit,

Exorat noctes dum mihi saga tuas.

Consumpsi falsasque molas, & thuris acervos:

Decrevere greges, dum cadit agna frequens.

Non porcus, non cortis aves, non ova su-
persunt.

Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

*Semper mane expone mihi
mera somnia de me, quæ agi-
tant atque angant mentes
meas. Jam prior vindemia
sed & hæc redacta est ad fa-
cem, dum saga placat mihi
tuas noctes. Exhaustæ & fal-
sas molas, atque acervos thu-
ris: greges diminuti sunt
dum crebra agna immolatur
Non porcus, non aves cortis
non ova restant. O Nasidiane
aut vigila, aut dormi tibi.*

*Semper mane mihi.] Ut munera caperet
a Poëta, Nasidianus fingebat plena terroris
somnia quæ aliquid mali portenderent Mar-
tiali: atque ab illo modo thus, modo vi-
num petebat ad ea placanda. Quid autem
de somniis crediderint antiqui, vide Ma-
crobium in Somnio Scipionis.*

*Jam prior.] Vinum superioris vindemiæ
& hornotinx jam consumptum est.*

*Exorat noctes.] id est, dum saga expia-
infusa tua somnia.*

*Consumpsi falsasque.] In sacrificiis, quæ
fiebant ad omen aliquod averrendum, an-
tiqui adhibebant vinum, hostiam, thus,
& falsas molas, id est far tostam & sale
mixtum.*

*Aut dormi tibi.] hoc est, aut de te som-
nia tuo damno.*

LIV.

Ad Rabirium architectum egregium. LV.

ASTRA polumque tua cepisti mente.
Rabiri:

Parrhasiam mira qui struis arte domum.

Phidiaco si digna Jovi dare templa paravit,

Has petat a nostro Pisa tonante manus:

*O Rabiri, mente tua templo-
rus es cælum & sidera; qui
adificas domum Palatinam mi-
rabili artificio. Si Pisa cogi-
tauit extruere templa conven-
nientia Jovi Phidiaco, postu-
let a nostro Tonante has ma-
nus Rabirii.*

*Astra polumque.] Sensus est: Palatium
tam superbum Domitiano extruxerat Ra-
birius, ut cælum ipsum mente concepisse
videretur, ad cujus imaginem palatium il-
lud edificaverat. Rabirii rursus meminit
lib. 10. epig. 71.*

*Parrhasiam.] id est Palatinam, in monte
nempe Palatino, ubi Evander Arcas ex
urbe Parrhasia primus domum extruxit.
Sic interpretes hunc locum explicant Virg.
lib. 11. Æneid.*

Parrhasia Evandro

Armiger ante fuit.

*Phidiaco si digna.] hoc est, Si Pisa urbs
Peloponnesi ad fluxum Alpheum voluerit
Jovi extruere templum dignum illo simu-
lachro, quod ex ebore Phidias statarius
nobilissimas togas, a Domitiano nostro
Jove petat Rabirium.*

*Paravit.] Turnebus lib. 24. cap. 28. legit
parabit.*

De Achilla censum equestrem adepto. LVI.

CASTORA de Polluce Gabinia fecit A-
chillam:

Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

*Gabinia ex Polluce fecit A-
chillam Castora, pyxagathos
fuerat, nunc erit Hippoda-
mus.*

Gabi-

Gabinia.] Dives fœmina equestri censu donavit Achillam, ut eques fieret. Alludit autem ad illum versum Homeri:

Καίτοι δ' ἐπὶ πόδα μιν, καὶ πύξ ἀγὰρ δὲν
Πολυδύκεα:

hoc est, Castora equorum domitorem, & Pollucem pugnis fortem. Achilles ergo antea quidem pugil erat strenuus: jam vero est equorum domitor: id est, eques factus est, & Gabiniam inibit. Lib. 3. epig. 90.

LVII.

De Cæciliano belluone. LVIII.

NON cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus,
Bellum convivam Cæcilianus habet.

O Tite, Cæcilianus noster non cœnat sine apro: Cæcilianus habet egregium convivam.

Sine apro.] Unde Juvenalis satyra 1. vers. 141.

quanta est gula qua sibi
votos
Ponit apros, animal propter convivia
notum, &c.

Aprum ergo sibi soli apponebat Cæcilianus, quem facere ejus convivam appellat. Domitius tamen mavult de apro homine intelligere, cujus meminit Poëta lib. 10. epig. 15. Eligat lector.

Ad Jovem cujus ope indigere se negat, modo salvus sit Domitianus. LIX.

TARPEIÆ venerande rector aulæ,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestis;
Nil pro me mihi Juppiter petenti,
Ne succensueris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

O colende gubernator aula Tarpeia, quem Tonantem putamus sospite Imperatore, cum quilibet pro se te oneret votis, & petat ut concedas, quæ dii potestis: O Juppiter, ne irascaris mihi nihil poscenti pro me, velut arrogantis. Debeo orare te pro Cæsare: at debeo orare Cæsarem pro me.

Tarpeia.] hoc est Cæpirolii, in quo colabatur Jupiter.

Quem salvo.] quem Jovem deum credimus, salvo Domitiano. Sic epig. 1. lib. 5.

Quæ dei potestis.] Alii, quæ dei potestas. Idem est sensus.

Pro me debeo.] Potest enim Domitianus mihi suppeditare quæ sunt necessaria. Turpis hæc est erga Domitianum adulatio; quasi vero ille velut Deus potuisset Martialem tueri ab omnibus casibus quibus obnoxia est humana vita.

Ad Cæsarem Domitianum de urbe laxata. LX.

ABSTULERAT totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos:
Et modo quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.

Inconsideratus mercator occupaverat totam urbem, & nullum limen erat in suo limine. O Germanice, imperasti laxari vicos angustos: & qui paulo ante trames fuerat, factus est via. Nulla pila est resorta catenatis lagenis: nec prætor cogitur ambulare medio cono.

Stringitur in densa nec cœca novacula turba,

Occupat aut totas nigra popina vias.

Tonsor, caupo, coquus, lanus sua limina
servant:

Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

*Nec cœca novacula nudatur in
frequenti turba, aut famosa
popina tenet totas vias. Ton-
sor, caupo, coquus, lanus
manent domi suæ: nunc Roma
est, nuper fuit magna offi-
cina.*

Abstulerat totam.] Passim mercatores
erant media via, ut vix locus esset ambu-
lantibus per urbem; Domitianus vero,
quem Germanicum ob devictos Germanos
vocat, vicos laxari iussit. Infitor is est
qui in taberna mercibus vendendis præpo-
situs est.

Inque suo.] hoc est, nullum ante ædes
suas liberum euntibus per urbem transitum
relinquebant mercatores.

Nulla catenatis.] Pila erant columnæ ad
quas libri vendebantur. Horatius sat. 4.
lib. 1.

*Nulla taberna meos habeat, neque pila
libellos.*

Quibus etiam affixæ erant connexæ inter
se lagenæ, signum nempe vini venalicii.

Nec prator.] Vicis enim laxatis jam
transitus liber est juxta tabernas.

Stringitur in densa.] hoc est, inquit Do-
mitius, novacula non nudatur amplius
media via; cellæ enim tonsoriæ media via
collocatæ, uti & cauponum tabernæ de-
jectæ sunt, & jam tonsores domi tondere
coguntur. Raderus conjicit hoc referri
posse ad saccularios, qui media in turba
marsupia exsecarent. *Cata novacula* dicitur
vel quod sit recondita theca sua, vel quod
non videatur in turba, cum res brevis sit
& exigua. Hic locus obscurus mihi vide-
tur. Judicet lector.

Limina servant.] hoc est, hi omnes non
extruunt amplius tabernas media via, sed
domi suæ exercent suas artes.

Roma est.] Idem fere dixit epig. 2. lib.
Speci. *reddita Roma sibi est*, quæ antea
magna videbatur officina.

LXI.

De Silio primum caussidico, deinde Poëta. LXII.

PERPETUI nunquam moritura volu-
mina Silii,

Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuisse recessus

Credis, & Aoniæ Bacchica ferta comæ?

Sacra cothurnati non attingit ante Maronis,

Implevit magni quam Ciceronis opus.

Hunc miratur adhuc centum gravis hasta vi-
rorum:

Hunc loquitur grato plurimus ore clientis.

Postquam bis senis ingentem fascibus annum

Rexerat, asserto qui facer orbe fuit:

Emeritos Musis, & Phœbo tradidit annos:

Proque suo celebrat nunc Heliconæ foro.

*O Lector, qui evolvis libros
non perituros Silii non mori-
turi, & versus dignos toga
Latia; an putas Poëtam a-
mauisse tantum recessus Mu-
sarum, & comas Bacchicas
coma Aonia? non prius se
tradidit sacris cothurnati Ma-
ronis, quam absolvit opus ma-
gni Ciceronis. Gravis hasta
centum virorum hunc miratur
adhuc; multis cientes hunc præ-
dicant ore memoris. Postquam
duodecim fascibus administra-
verat ingentem annum, qui
fuit sacer mendo vindicato in
libertatem: dedit emeritos
annos Musis, & Phœbo:
nunc commendat Heliconæ pro
suo foro.*

Perpetui.] De Silio Italico Poëta vide
epig. 14. lib. 4. & epistolam 7. Plinii lib. 3.

Et Latia.] hoc est, inquit Domitius,
digna rebus gestis Romanorum: Silius
enim scripsit secundum bellum Punicum:
Farnabius interpretatur carmina digna ma-
jestate Oratoris Romani, & Consulis; Ra-

derus vero intelligit carmina tam egregia
quam natus in urbe Poëta scribere poterat:
Silium enim natum in urbe Italica metro-
poli Pelignorum, ex qua dictus est Italicus
affirmat. Secundum alios Italica, hodie
Sevilla la nueva, urbs fuit Hispaniæ Bæticæ,
patria Silii Poëte. Legunt alii,

Latia

Lætia carmina digna lyra.

Pierios.] Vide epig. 77. lib. 1. Sensus est: Credidne Silium poetâ tantum vacavisse? *Serta.]* quibus more Bacchico caput consonant Musæ Aoniæ.

Cothurnati.] Propter carminum gravitatem. De cothurno lib. 5. epig. 31.

Implevit magni.] hoc est, non prius se Musis tradidit, quam Ciceronis opera implevisset legendo, & imitando.

Centum graviſ hasta.] De centum viro-

rum judicio vide epig. 38. lib. 6.

Hunc loquitur.] quos defendit clientes, illum prædicant.

Pestquam.] Fuit consul eo anno, quo interfecto Nerone imperium assertum fuit in libertatem: idcirco apnaum illum vocat ingentem.

Emeritis.] id est accepta rude ex causis forensibus, inquit Domitius.

Progne.] pro causis agendis, jam Musis vacat.

In Cinnamum exulem, & olim tonsorem. LXIII.

QUI tonsor fueras tota notissimus urbe,
Et posthæc dominæ munere factus
eques:

Sicanias urbes, Ætnæaque regna petisti,
Cinname, cum fugeres tristia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix, & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magister,

Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes,
Vendere nec vocem Siculis, plaustumque theatris,
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor
eris.

O Cinnamo, qui fueras tonsor celeberrimus tota urbe, & deinde factus equus dono dominæ; profectus es in urbes Siculas, & regna Ætnæa, cum vitares grave iudicium fori. Qua arte nunc inutilis sustentabis graves annos? Quid agit otium miserum, & fugitivum? Tu non potes esse rhetor, nec grammaticus, aut ludimagister, nec Cynicus, nec Stoicus, nec vendere vocem Siculis, & plaustum theatris; quod reliquum est, & Cinname, rursus eris tonsor.

Dominæ.] Amicæ nempe, quæ censu equestri Cinnamum donaverat.

Ætnæaque.] Ætna mons est Siciliæ.

Cum fugeres.] In ius enim vocatus Cinnamus Siciliam petiit, ut grave iudicium fugeret.

Graves annos.] hoc est senectutem.

Fugitiva quies.] Qua fruëris in tuo exilio.

Ludique Magister.] Literatorem intelligit Raderus: nam ut a rhetore, inquit, ad grammaticum, ita a grammatico ad litera-

torem descendit Poëta: hoc sensu ludimagister sumitur epig. 52. lib. 10. Lanistam interpretatur Domitius. Raderi explicatio mihi videtur melior.

Vendere nec.] Nec potes sollicitis reis verba vendere; hoc est, nequis esse causidicus, epig. 16. lib. 5. Intelligunt alii de præcone: quod minus placet.

Plaustumque.] hoc est nec histrio, nec citharædus esse potes.

In Gargilianum a viginti annis litigantem. LXIV.

LIS te bis decimæ numerantem frigora
brumæ,
Conterit una tribus, Gargiliane, foris,
Ah miser, & demens, viginti litigat annis,
Quisquam? cui vinci, Gargiliane, licet?

O Gargiliane, tribus foris una lis consensit te a viginti annis. Ah infelix & fatue, an quisquam litigat viginti annis? & Gargiliane, cui fas est cedere?

Conterit una tribus.] De triplici foro legimus lib. 5. epig. 38.

Cui vinci.] Qui enim semel vincitur,

plus lucri facit, quam si lite ad tot annos prorogata, tandem vincat adversarium.

De Labieno herede instituto. LXV.

HEREDEM Fabius Labienum ex asse
reliquit:

Plus meruisse tamen se Labienus ait.

Fabius instituit heredem Labienum ex asse: nihilominus Labienus dicit plus se meruisse.

Ex asse.] Id est, heredem omnium bonorum: hereditas enim vulgo dividitur in 12. uncias quibus constat as.

Plus meruisse.] Labienus enim multis donis captaverat hereditatem Fabii decoctoris, atque ita heres institutus ex asse minus

acceperat, quam donaverat. Sensus est: Labienus dicit se plus meruisse, hoc est, dignum esse majori premio, cum intelligat Poëta, illum majori poena esse dignum, qui malis artibus hereditatem Fabii captaverat.

LXVI.

*Ad Rufum Instantium ne ejus epigrammata
commendet socero suo. LXVII.*

COMMENDARE meas, Instanti Rufe,
Camenas

Parce precor socero, seria forsan amat.

Quod si lascivos admittit & ille libellos,

Hæc ego vel Curio, Fabricioque legam.

O Rufe Instanti, quæso ne commendes socero meas Musas, forte diligit graves verius. Quod si & libri jocosæ placent ipsi, ego legam hæc vel Curio, vel Fabricio.

Instanti.] Socero, inquit Raderus: ego vero puto esse in vocativo & referri ad Rufum, cujus meminit Poëta lib. 8. epig. 51. *Instanti litera Ruffi.* & lib. 12. epig. 52.

Hæc ego.] Carmina legam viris vel gra-

vissimis. Curius & Fabricius noti ex Livio & aliis, sumuntur pro viris gravissimis. Juv. sat. 2.

Qui Curios simulant.

De Theophila ad Canium Poëtam. LXVIII.

HÆc est illa tibi promissa Theophila,
Cani,

Cujus Cecropia pectora voce madent.

Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus:

Nec minus esse suam Stoica turba velit.

Vivet opus quodcumque per istas miseris aures:

Tam nec scæmineum, nec populare sapit.

Non tua Parthenis nimium se præferat illi,

Quamvis Pierio sit bene nota choro.

Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:

Castior hæc, & non doctior illa fuit.

O Cani, hæc est illa Theophila desponsa tibi, cujus mens imbuta est literis Græcis. Hortus Atticus magni senis jure vendicet hanc sibi; nec turba Stoica minus cupiat habere illam discipulum. Quodcumque opus subjeceris his auribus, non peribit: tam valet illa iudicio nec muliebri, nec vulgari: Tua Parthenis ne nimis se anteponat illi, licet chorus Musarum bene noverit illam. Sappho amatrix commendaverit Theophilam condentem versus: hæc fuit parior, nec illa fuit eruditior.

Promissa Theophila.] Puella erudita sponsa Canii, de quo epig. 20. lib. 3.

Cujus Cecropia.] hoc est, erudita literis græcis: hunc loquendi modum explicimus lib. 1.

lib. 1. epig. 40. Alii *dore madent.*

Atticus hortus.] Sensus est: hanc sibi discipulam jure vendicer Plato, vel quilibet alius magister, qui philosophiam doceat in horto ab heroe Academio Athenis in usum scholæ consecrato. Sunt qui referant hunc hortum ad Epicurum, qui ut ait Raderus, hortum 80. minis emerat, & vixit nonaginta circiter annos, unde magnus senex dicitur. Judicet lector. Alii, *altus in hortis.*

Stoica turba.] Theophilam expetant quoque Stoici.

Non tua Parthenia.] Eruditam nescio quam poetriam intelligere videtur.

Laudavit.] Vel *laudaret*: alii vero *laudavit*, hoc est, ipsa Sappho poetria nobilis, cujus historia satis nota est, & cujus restant adhuc carmina aliis poetis lyricis juncta, laudaret Theophilam. Amatricem vocat Phaonis scil. Lesbii juvenis forma egregia, a quo cum repulsam pateretur, se in mare præcipitem dedit.

Castior hac.] Theophila nimirum: Non *dolior illa*, Sappho scilicet.

LXIX.

De familia ficosa. LXX.

FICOSA est uxor, ficosus & ipse maritus: Filia ficosa est, & gener atque focer: Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi, Nec rigidus fossor, sed nec arator eget. Cum sint ficosi pariter juvenesque senesque: Res mira est, ficos non habet unus ager.

Conjux est ficosa. & ipse vir ficosus, filia est ficosa, & gener & focer, nec dispensator caret fudo ulcere, nec durus fossor, at nec arator. Cum juvenes & senes sint equaliter ficosi: mirum videtur, solus ager non habet ficos.

Ficosa est uxor.] Tota hæc familia turpi ulcere laborabat, quod ficum vocant medici. Vide epig. 66. lib. 1. & epig. 52. lib. 4.

Ficos non habet.] Ludit in ambigua significatione *fic*: hoc est, solus ager non habet ficos, vel ficus, poma nempe, epig. 66. lib. 1.

Ad Paullum

assertorem suorum epigrammatum. LXXI.

GRATVS sic tibi, Paulle, sit Decem-ber: Nec vani triplices, brevesque mappæ, Nec thuris veniant leves selibræ: Sed lances ferat, aut scyphos avorum, Aut grandis reus, aut potens amicus: Seu quod te potius juvat, capitque. Sic vincas Noviumque, Publiumque Mandris, & vitreo latrone clausos: Sic palmam tibi de trigone nudo Unctæ det favor arbiter coronæ, Nec laudet Polybi magis sinistras. Si quisquam mea dixerit malignus Atro carmina quæ madent veneno, Ut vocem mihi commodæ patronam, Et, quantum poteris, sed usque, clames, Non scripsit meus ista Martialis.

O Paulle, sic December sit jucundus tibi: nec fuitiles triplices tibi donentur, & breves mappæ, nec leves selibræ thuris; at vel reus dives, vel potens amicus militat lances aut pocula avorum: sive quod te delectat & tenet. Sic superes Novium & Publium clausos mandris & vitreo latrone: sic favor turba nulla iudex tibi addicat præmium de trigone nudo, nec magis commendet sinistras Polybii. Si quisquam malevolus dixerit esse mea carmina quæ perfundantur atro veneno, ut concedas mihi vocem patronam, & clames, at semper, & quantum valebis: Meus Martialis non composuit ista.

Sit December] Saturnalia tibi sunt iſtu-
ſta. Vide epig. 46. lib. 4. *Sit bene vel*
male precandi formula.

Vani triplices.] pugillares nullius pretii,
epig. 52. ſupra.

Sed lances.] epig. 47. ſupra.

Scyphus ævum.] hoc eſt pocula antiqua,
& magni pretii.

Grandis reus.] cliens dives quem deſen-
diſti.

Noviumque Publumque.] peritiſſimos nem-
pe calculorum luſores. Calcagninus de
calculorum ludo, ſic calculos explicat:
Quin & latronum, & canum nomine cele-
bratos calculos agnoſco: erant ſcilicet in
abaco, quem & *πλάθιον* vocaverunt, ſeu
tu laterculum dixeris, regiones lineis di-
ſtinſæ, hæ urbes nuncupabant. Erant hæ
regiones plerumque quinque lineolis, tran-
verſariſque & demutationibus alternatim
dimenſæ: quinque & viginti numero: ſin-
gulis latrones quinque inſidebant, præter
mediam, cui tantum quatuor tribueban-
tur: excubabant itaque utrinque latrones,
ſeu canes majoris dicere coloribus diſtincti,
hoſtili animo inſtantes. Ea fuit ludi ratio;
ut ſi unus ex hoſtili agmine incomitatus
deprehenderetur, ita ut circumveniri poſ-
ſet, captivus ex acie traheretur. Et paulo
infra: *De calculis*, inquit, *meminerunt*
Martialis, lib. 14. epig. 20.

Inſidioſum ſi ludis bella latronum
Gemmens iſte tibi miles, & hoſtis
erit.

& Ovidius de arte amandi:

Sive latrocinis ſub imagine calculus ibis,
Fac pereat vitreo miles ad hoſte rurs.

Nec tamen me præterit, ſic pergit Calca-
gninus, gemmeos quin & vitreos a Mar-
tiale calculos appellari:

Sic vincas Novium, Publumque
Mandris, & vitreo latrone clauſos.

Mandras enim diſtas puto, quas regiones
Pollux vocat, & Euthatius: cum vero
diſtincti torent ſuis coloribus calculi, &
ex iis ille deperiret qui inter duos depre-
henſus facile circumveniri poſſet, hinc ab
eodem Martiale dictum putamus:

Diſcolor hic gemino vitæus ab hoſte perit.
Idem Calcagninus putat hunc calculorum
ludum diverſum eſſe a ſcapis, Gallice *Eſchets*,
quos alii latrunculos vocant.

De ſuſcens nado.] De hoc pilæ genere
lib. 4. epig. 19. quem ludum nudi & undi
exercebant.

Polybi.] Luſoris ſane periti ſiniſtra non
magis laudetur quam tua: Obſerva ſini-
ſtram maxime uſui fuiſſe in hoc ludo:
vide epig. 46. lib. 15.

Si quiſquam.] Meo nomine famoſa cur-
mina ediderit, me ab hac calumnia deſen-
das rogo.

Ad Maximum plures domos habentem. LXXII.

ESQUILIIS domus eſt, domus eſt tibi
colle Dianæ,

Et tua patricius culmina vicus habet:

Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ,

Inde novum, veterem proſpicias inde Jovem.

Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte re-
quiram?

Quiſquis ubique habitat, Maxime, nuſ-
quam habitat.

Habes ades Eſquilis, habes
ades in colle Diana, & do-
miciam tibi eſt in vico Pa-
tricio: ex hac parte vides ſa-
craria viduæ Cybeles, ex illa
Veſtæ, inde novum Jovem,
inde veterem. Dic ubi conve-
niam, dic qua parte quæram
te? Quiſquis ubique habitat
domicilium, nullo in loco ha-
bet,

Eſquilis.] Vide epig. 23. una nempe erat
urbis regio.

Colle Dianæ.] hoc eſt monte Aventino
ubi templum Dianæ, epig. 64. lib. 6.

Laudat Aventinæ vicinus Sara Diana.

Et tua patricius.] Patricius vicus Romæ
dictus, eo quod ibi patricii habitaverant, ju-
ſſente Servio Tullio. Feſtus.

Hinc quidam Cybeles.] hoc eſt, matris deum

templum hinc vides. Viduam vocat propter
Arym puerum mortuum, quem illa deperi-
bat. Lipſius legit hinc *biuira*, propter Sa-
turnum & Arym. Videat ſector. De templo
Cybeles & Veſtæ dictum jam epig. 71. lib. 1.
Inde novum.] hoc eſt Capitolium novum
& vetus.

Quiſquis ubique.] Nuſquam eſt qui ubique
eſt. Senec. epist. 2.

Ad Mercurium
pro Caro & Norbana votum. LXXIII.

CYLLENES, coelique decus, facunde
minister,

Aurea cui torto virga dracone viret:

Sic tibi lascivi non deficit copia furti;

Sive cupis Paphien, seu Ganymede cales:

Maternæque sacris ornentur frondibus Idus,

Et senior parca mole prematur avus:

Hunc semper Norbana diem cum conjuge

Caro

Læta colat, primis quo colere toris.

Hic pius antistes sophiæ suæ dona ministrat:

Hic te thure vocat fidus & ipse Jovi.

O diserte minister, gloria Cyllenis, & call, cui virescit virga aurea torto dracone:

Idem materna decorentur frondibus sacris, atque avus senior prematur parvo pondere: Norbana cum Caro marito perpetuo celebret hunc diem, quo conjuncti sunt matrimonio. Hic pius sacerdos colit sapientiam, hic & ipse fidelis Jovi te invocat thure.

Cyllenes.] montis in Arcadia, ubi Maia & Jove compressa peperit Mercurium.

Aurea cui torto.] Caduceum intellige, draconibus rursusculo & fœmina involutum. Hæc ad generationem spectare putabant Egyptii; quæ de causâ Mercurium invocant Poeta, ut Norbanæ & Carî nuptiis propitius sit.

Maternæque.] Turnebus lib. 25. cap. 24. ait: De Mercurii natali & feriis intelligen-

dum est, ut ostendit versiculus ille lib. 12. epig. 68.

Maia Mercurium creavit Idus.

Et senior parca.] Atlas scilicet Maiæ pater, qui cœlum humeris sustinere dicitur.

Hic pius.] Carus nempe colit sapientiam & eloquentiam, cujus tu deus es.

Fidus & ipse Jovi.] Domitiano nostro Jovi, quemadmodum & tu fidus es Jovi cœlesti.

LXXIV.

Ad Philomusum scurram. LXXV.

QUOD te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,

Et tecum, quoties ita incidisti,

Gestari juvat, & juvat lavari:

Nolito nimium tibi placere.

Delectas, Philomuse: non amaris.

Quod ditiores te rapiunt in convivis, deambulationibus, theatris, & gratum est, quoties sic occurristi, tecum gestari, & gratum est lavari: ne nimis tibi tribuas. O Philomuse, delectas, non diligis.

Diripiunt.] hoc est, certatim invitant, ut alius huc, alius illuc te trahat.

Delectas.] Ridiculis tuis dictis moves illis risum.

In Tuccam sordidum & avarum. LXXVI.

EXIORS ut nostros donem tibi, Tucca,
libellos.

Non faciam; nam vis vendere, non legere.

O Tucca, postulas ut dem tibi nostros libros. Non dabo; nam vis vendere, non legere.

In Papilam

sibi parcum, sed erga alios magnificum. LXXVII

CUM Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene si coenas, conchis inuncta ti-
bi est:

Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea,
mullos,

Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

*Cum cauda lacerti Saxetani apponatur tibi, si vero can-
lante, conchis sine olio
mittis sumen, aprum, lepo-
rem, boletos, ostrea, mullos.
O Papile, nec tibi est cor
nec genium.*

Cum Saxetani.] Piscis nempe vilissimi:
Saxetani a patria Batia meminit Plinius
lib. 32. cap. 11. & forte sic legendum.

Conchis inuncta.] Faba valde insulsa, nisi
multo oleo perfundatur: inunctus tamen
sumitur etiam pro uncto. Horatius:

Cum tua pervideas oculis mala lippus

inunctis.

Habes nec cor.] hoc est, stultus es: ho-
mo enim prudens cordatus dicitur.

Nec genium.] Cui non indulges: optimo-
rum enim cibis aliis mittis, tu vilissimos co-
medis, & cum foris lautus videri velis,
domi laboras inopia.

Ad Severum

de vino consulari quod biberat. LXXVIII.

POTAVI modo consulare vinum.
Queris quam vetus atque liberale?
Ipse consule conditum, sed ipse
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

*Paulo ante bibi vinum consu-
lare, rogas ne quam anti-
quam, & nobile? Ipso consu-
le conditum, at ipse, qui
apponebat, & Severe, erat
consul.*

Consulare vinum.] In hoc verbo ludit
Poëta, nam consulare vinum, ut vulgo
sumitur, vetus est vinum & quidem sæpe

Opimianum, de quo epig. 27. lib. 1.

Ipso consule conditum.] Proindeque vo-
vum.

Ad Faustinum,

ut libellos suos Marcellino mittat. LXXIX.

QUATENUS Odrysfios jam pax Romana
Triones

Temperat, & tetricæ conticuere tu-
bæ,

Hunc Marcellino poteris, Faustine, libel-
lum

Mittere. jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula queris amici

Commendare, ferat carmina nostra puer:
Non qualis Geticæ satiat lacte juvencae
Sarmatica gelido ladit in amne rota:

*Quandoquidem pax Romana
moderatur Odrysfios Triones, &
tristes tubæ silvere, & Fausti-
ne, poteris mittere Marcelli-
no hunc librum. Jam dat ope-
ram scriptis, & ludis. At
si libet commendare exigua
munuscula tui amici, puer fe-
rat nostros versus: non qualis
satiatus lacte juvencae Getica
ladit trocho Sarmatico in flu-
vio gelato: at rosens adhibet*

Sed Mitylenæi roseus mangonis ephebus,
Vel non cæsus adhuc matre iubente Lacon:

At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

cens mangonis Mitylenæi, aut Lacedæmonius nondum verberatus, matre imperante. At remittet tibi servum a Danubio victo, qui possit pascere oves Tiburtinas.

Odyssæus.] Vel *Ostrygius*, ut scribunt alii: hoc est hyperboreos, Geticos, vide epig. 7. supra. *Triones*, id est ursam, epig. 58, lib. 6.

Hunc Marcellino.] Ad quem est epig. 25. lib. 6. victis autem Dacis, & Getis pax concessa fuerat.

Sathatus ladæ.] Getarum enim & Sarmatarum pueri lacte vesciebantur.

Sarmatica gelido.] Inculti quippe erant illi pueri, qui trocho luderent super glaciem

fluminis frigore concreti. De trocho epig. 168. lib. 14.

Sed Mitylenæi.] Mitylene urbs est Lesbii insulæ, unde formosi pueri accersebantur.

Vel non cæsus.] Ad aram Dianæ pueros verberibus cedere solebant Lacedæmonii, ut ferendis laboribus illos assuefacerent. Plutarchus in Lycurgo.

Captivo Istro.] hoc est a Dacia devicta.

Qui Tiburtinas.] Tibure villam habebat Paullinus, lib. 4. epig. 57.

Ad Lausum de bono libro. LXXX.

TRIGINTA toto mala sunt Epigrammata libro:

Si totidem bona sunt, Lause, liber bonus est.

Triginta sunt epigrammata mala toto libro: O Lause, si totidem sunt bona, libellus est bonus.

Triginta.] Carpit Lausum: qui forte in uno libro triginta epigrammata mala esse judicaret, & illum docet bonum nihilominus judicandum esse librum, modo totidem bona reperiantur, epig. 17. lib. 1.

Sunt bona, sunt quadam mediocria, sunt mala plura
Qua legis, hic aliter non fit, Acute, liber.

LXXXI.

De Eutrapelo tonsore lento. LXXXII.

EUTRAPELUS tonfor dum circuit ora
Luperçi,

Expingitque genas: altera barba subit.

Dum Eutrapelus tonfor circumit ora Luperçi, atque expingit genas, altera barba succrescit.

Expingitque.] Scite radit, & pingit. Alii expungit, hoc est, pilos evellit: sed

malo, inquit Gruterus. Vide epig. 52. lib. 8.

Ad librum

quem mittit Cæcilio Secundo. LXXXIII.

DUM mea Cæcilio formatur imago Secundo,

Spirat & arguta picta tabel'a manu;

I liber ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem;

Dum mea imago effingitur Cæcilio Secundo, & tabella spirat expressa manu perita: O liber, pæse Geticam Peucen & silentium Danubium: ille

Hæc

Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
 Parva dabis caro, sed dulcia dona sodali,
 Certior in nostro carmine vultus erit,
 Casibus hic nullis, nullis debilis annis,
 Vi erit, Apelleum cum morietur opus.

Cæcilius regis hac loca de
 His populis. Donabis dilecti
 socio exigua munera, at gratia:
 vultus erit certior in nostro
 versu. Hic vivet nullis
 casibus, nec nullis annis debilis.
 cum peribit opus Apelli.

Dum mea.] Raderus & Farnabius putant hunc Cæcilium esse Plinium Secundum qui Pontum & Bichyniam provincias obtinuit, ut patet ex ejus vita: quisquis tandem ille fuerit, imaginem nostri Poëtæ ad se mitti optaverat.

Ad Geticam Pœnem.] Insulam nempe ad Danubii ostia, de qua epig. 6. supra. Getæ autem Danubii ostia incolebant.

Istrumque tacentem.] Vel quod undas plage volvat, vel quod frigore concresecat.

Vide epig. supra. Legunt alii *Istrumque tacentem*.

Certior in nostro.] hoc est, versibus meis melius quam ullo penicillo exprimeretur mea imago.

Hic.] In meis carminibus nullis casibus obnoxia erit imago.

Apelleum.] Vivent mei versus, cum opera Apellis pictoris nobilissimi peribunt. De quo Plinius lib. 35. cap. 10.

Ad Sabellum vanum Poëtam. LXXXIV.

QUOD non insulse scribis tetrasticha quædam,

Disticha quod belle pauca, Sabelle, facis,
 Laudo, nec admiror. facile est epigrammata belle

Scribere: sed librum scribere, difficile est.

O Sabelle, laudo, nec admiror, quod non inepte componis quadam tetrasticha, quod bene condidis pauca disticha. Nobis negotii est bene componere epigrammata; at operosum est componere libellum.

Sed librum.] In quo nempe conficiendo magna rerum varietate, & largo ingenii fonte opus est.

In Sextum avarum. LXXXV.

AD natalitias dapes vocabar,
 Essem cum tibi, Sexte, non amicus.
 Quid factum est, rogo, quid repente factum
 Post tot pignora nostra, post tot annos,
 Quod sum præteritus vetus sodalis?
 Sed causam scio, nulla venit a me
 Argenti tibi libra postulati,
 Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
 Non est sportula, quæ negotiatur;
 Poscis munera, Sexte, non amicos;
 Jam dices mihi, Vapulet vocator.

O Sexte, cum non inter te familiariter, invitabar ad convivium natalitium. Post tot pignora amicitia, post tot annos, quid accidit, quæso, quid subito accidit, quod vetus sodalis sum præteritus? at teneo causam, nullam mihi ad te libram argenti postulati, nec tennem togam, nec rudes lacernas. Non est sportula, quæ facit mercaturam: O Sexte, quæris dona, non amicos. Jam dices mihi, Vocator det panas.

Ad natalitias.] Natalem diem solenni convivio celebrabant antiqui, ad quod iste Sextus invitabat ignotos, a quibus scilicet munera acciperet.

Libra postulati.] Postulatum, vel pusulatum interpretatur Turnebus lib. 24. cap. 2.

argentum purum, quodque pusulas & rumores habet. Argenti pusulati mentionem facit Suetonius in Nerone cap. 44. Legunt alii,

Argenti tibi libra postulanti.
 Argenti pusulati fit mentio in lege 31. §. Locati,

EPIGRAMMATUM LIBER VII. 301

Locati, ad quam vide notas Gothofredi in verbo *pufulatum*. Cujacius lib. 7. observ. cap. 39. existimat, postulatam vel pufulatam, idem valere quod pufulatum, Galli-
ce argent de toupelle.

Rudes lacerna.] Novæ, inquit Raderus, quæ rogis injiciebantur:

Nem est sportula.] Sed potius mercatura,

cum sportulam gratis non des, sed ex ea majora te accepturum munera speres.

Vapulet vocator.] hoc est, Jam te mihi excusabis culpam rejiciens in eum servum, qui curam habet lavitandi tuos amicos, quasi me oblivione præterierit. Legunt alii *Vah pudet, vocetur.*

De se, & aliorum deliciis. LXXXVI.

SI meus aurita gaudet lagopode Flaccus:
Si fruitur tristi Canius Æthiope:
Publius exiguae si flagrat amore catellæ,
Si Cronu. similem cercopithecon amat:
Delectat Marium si perniciosus ichneumon:
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet:
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem:
Luscinæ tumulum si Thelesina dedit:
Blanda cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monstra placere
fuis?

Si Flaccus delibatur auritis lagopode, si Canius potitur Æthiopo deformi, si Publius ardet amore parvæ Catellæ, si Cronus amat similem cercopithecon: si exitiosus ichneumon placet Mario: si tu, o Lause, amas picam salutatricem: si Glacilla involvit col- lum frigido dracone: si Thelesina erexit tumulum philomædæ qui cernit hac monstra gratæ esse suis dominis, cur non auritæ os tenerum furmose Labycæ?

Gaudet lagopode.] Sensus totius epigram-
matis est, si alii aves aut alii animalia a-
mant, cur ego, inquit Poëta, non amabo
formosum puerum. Lagopodem vero æ-
vem esse docet Plinius lib. 10. cap. 48.
sic dictam a pedibus leporinis. Horatius
sat. 2. lib. 2. primam hanc productam cor-
ripuit:

*Nec scavis, aut poterit peregrina juvare
lagopis.*

Itaque Raderi & Farnabii judicio melius
legit Scaliger *Glaucopide*, & interpretan-
tur ululam, seu bubonem. Sic vero lo-
quitur Scaliger lib. 4. Elegia 3. Proper-
tius. Primum lagopodem non esse auritam.
Est lagopus quæm perdicem albam Inal-
pini vocant: deinde prima syllaba corrip-
tetur. Postremo avis illa est pulcherri-
ma, ideoque non videtur inter monstra
& portenta numeranda: cum tamen hoc
agat Martialis, ut ostendat monstra pla-
cuisset illis viris, quos ordine recenser, ac
contra Glaucoptis, seu bubo, & aurita est,
& sane non inter venusta animalia enume-
randa.

Tristi Canius.] De Canio Poëta Gadi-
mano lib. 3. epig. 20. *tristi*, hoc est, atro,

vel quia infausti ominis erat, si mane
quis occurrisset Æthiopi. Juv. sat. 6. vers.
602.

Publius.] De Catella Publii. Vide epig.
110. lib. 1.

Cercopithecon.] Cercopithecus est cauda-
tus, cætera simio similis, epig. 202. lib.
14.

*Callidus entessas eludere siminis hastas
Si mihi canda foret, cercopithecon
eram.*

*Stimilem dixit an Æthiopi, an catellæ,
an ipsi Crono similem dicat? Judicet le-
ctor.*

Ichneumon.] Quem describit Plinius lib. 8.
cap. 24. perniciosum dicit aspidi præsertim,
& crocodilo, quibus est hostis intensissi-
mus.

Pica salutatrix.] epig. 76. lib. 14.

Gelidum.] Æstivis enim mensibus draco-
nes sinu gerebant, quibus & collum invol-
vebant mulieres Romanæ, ut se refrigera-
rent.

Blanda cupidinei.] Cur mihi non li-
ceat amare Labycam forma parem Cupi-
dini.

De

De suis libris

qui Viennæ legerentur. LXXXVII.

FERTUR habere meos, si vera est fama,
libellos,

Inter delicias pulchra Vienna suas.

Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puer-
que,

Et coram tetrico casta puella viro.

Hoc ego maluerim, quam si mea carmina can-
tent,

Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt.

Quam meus Hispano si me Tagus impleat
auro,Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos
apes:Non nihil ergo sumus, nec blandæ murmure
linguæDecipimur: credam jam puto, Lause, ti-
bi.

Si fama est vera, pulchra Vienna dicitur habere meos libellos inter voluptates suas. Illic omnis senior, & juvenis, & puer, & puella pudica legit me coram marito muros. Hoc mihi gratius est, quam si canant meos versus, qui potant aquas Nili primo deprenti: quam si meus Tagus impleat me auro Hispano, & Hybla, & Hymettos pascant meas oves: Ergo sumus aliquid, nec fallimur sermone lingua adulatoria: & Lause opinor, jam tibi adhibebo fidem.

Pulchra Vienna.] Urbs est Galliz ad Rhodanum, hodie *Vienne*.*Qui Nilum.*] hoc est, remotissimi Æthiopes. De fontibus Nili dictum epig. 3. lib. Spe&.*Et qui prima bibit deprenti flumina Nili.**Hybla.*] Mons est Siciliz apibus &

melle abundans, ut & Hymettos montis Atticæ.

Blanda murmure.] Alii *blanda mure*. Sensus est: Cum Viennæ legentur mei libri, credam tot in illis bona esse epigrammata, quot mala, atque adeo bonos esse, licet, & Lause, aliter sentias. Vide epig. 80. supra.*Ad Rosam* quam mittit Apollinari. LXXXVIII.**I** Felix rosa, mollibusque fertis
Nostri cinge comas Apollinaris:
Quas tu nectere candidas sed olim,
Sic te semper amet Venus, memento.

Ito, & Rosa fortunata, & delicatis fertis circumdâ capillos nostri Apollinaris: quos tu memento nectere canos at olim sic semper placeas Veneri.

Apollinaris.] De quo epig. 87. lib. 4. Felicem rosam dixit, quod Apollinaris comas circumdatura esset.*Candidas sed olim.*] hoc est, canas sed

multis ab hinc annis. Sic optet Poëta diu vivere Apollinarem.

Amet Venus.] Cui dedicata es.*Ad Criticum*

librum inæqualem bonum esse. LXXXIX.

IACTAT inæqualem, Matho, me fecisse
libellum:

Matho prædicat me scripsisse librum inæqualem: si

Si verum est, laudat carmina nostra Ma-
tho.

Aequales scribit libros Calvinus, & Umber.

Aequalis liber est, Critice, qui malus est.

*verum est, Matho commendat
meos versus. Calvinus & Um-
ber componunt libellos aequa-
les. O Critice, aequalis est
liber qui malus est.*

*Matho.] De quo jam dictum epig. 86.
lib. 4.*

*Aequalis liber.] Malus est, quia, ut dixit
Poeta epig. 17. lib. 1. in uno libro quaedam
sunt bona, & quaedam mediocria, plura*

*vero mala: liber ergo aequalis malus est,
quia Martialis iudicio nunquam liber totus
bonus est.*

*Critice.] Legunt alii Critice, ut sit nomen
prophum.*

X C.

In Baccharam non stantem suis promissis. XCI.

SI quid opus fuerit, scis me non esse ro-
gandum,

Bis nobis dicis, Bacchara, terque die.

Appellat rigida tristis me voce Secundus:

Audis, sed nescis, Bacchara, quid sit opus.

Penso te coram petitur clareque, palamque,

Audis, sed nescis, Bacchara, quid sit opus.

Esse queror gelidasque mihi, tritasque lacer-
nas:

Audis, sed nescis, Bacchara, quid sit opus.

Hoc opus est, subito fias ut fidere mutus,

Dicere ne possis, Bacchara, quid sit opus.

*O Bacchara, bis & ter die
dicis nobis, Scis me non esse
rogandum, si quid opus fuerit.
Secundus creditor morosus me
vocat aspera voce: Audis,
sed ignoras, & Bacchara, quid
sit opus. Te praesente passu
petitur apertis & manifeste.
Ansultas, at ignoras, & Bac-
chara, quid sit opus. Expo-
stulo me habere lacernas leves,
& lacernas: ansultas, at
ignoras, & Bacchara, quid sit
opus. Hoc opus est, & Bac-
chara, repente elinguis eua-
das, percussus fidere, me
proferre quas quid sit opus.*

*Appellat.] Creditor scilicet a me exigit
fenus.*

Penso.] Edium nempe conductarum.

*Fias ut fidere.] Sideratio morbus est, quo
hæc arbores arescunt: hinc siderationis no-
men translatum est ad hominem cuius cor-
pus arescit. Sensus est: Sidere percussa*

*tua lingua arescat. Idem dixit epig. 86.
lib. 11.*

*Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lin-
gua.*

*Quid sit opus.] Ne proferas hæc verba qui-
bus circumvenis amicos, qui credunt te
tuis promissis statutum.*

Ad Narniam

urbem ne diutius detineat Quintum. XCII.

NARNIA sulphureo quam gurgite can-
didus amnis

Circuit, ancipiti vix adeunda iugo.

Quid tam sæpe meum nobis abducere quin-
ctum

Te juvat, & lenta detinuisse mora?

Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,

Propter vicinum qui pretiosus erat?

*O Narnia vix adeunda iugo
ancipiti, quam cingit amnis
albus sulphureo gurgite: cur
placet tam frequenter auferre
nobis meum Quintum, & de-
tinere mora lenta? Cur facis
damnum Nomentano meo agel-
lo, qui carus erat propter
vicinum Quintum? At*

Sed

Sed jam parce mihi, nec abutere Narnia

Quincto,

Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

*jam ignoscite mihi, & Narnia
nec abutere Quincto. Sic f
fit tibi habere pontem perp
tuum.*

Narnia.] Umbriae urbs, hodie *Narni*,
quam cingit amnis *Nar* hodie *Negra*.

Ancipiti iugo.] hoc est gemino nempe ju-
go montis Apeninidi.

Abducere Quinctum.] Ovidium scilicet de
quo epig. 44. lib. 10.

Causam.] Hoc loco causa sumitur, ut
opinor, pro emolumento. Et sensus est:
O Narnia, cur me privas emolumento agri
mei Nomentani, in quo scilicet jam ha-

bitare nequeo propter absentiam Quincti. Di-
mitius sic interpretatur: O Narnia, c
aufers causam amandi illum recessum
& voluptatem quam ego percipiebam pro
pter Quinctum vicinum. Judicet lector.

Perpetuo liceat.] O Narnia, sic incolu-
lis cum eximio tuo ponte, qui duos abru-
tos montes (quos anceps jugum vocat)
subterlabente flumine jungebat.

De Papilo male olente. XCIII.

UNGUENTUM fuerat, quod onyx mo-
do parva gerebat:

Olfecit postquam Papilus, ecce garum
est.

*Unguentum fuerat, quod pa-
lo ante continebat exigua ony-
pissimum Papilus odoratus q
ecce garum est.*

Onyx.] hoc est vas unguentarium ex ony-
ce factum.

Olfecit.] Papilus adeo male olebat, ut
afflatu suo unguenta etiam nobilissima cor-

rumperet.

Garum est.] Liguamen nempe piscium
de quo dictum epig. 93. lib. 6.

In Linum importunum basiatorem. XCIV.

BRUMA est, & riget horridus Decem-
ber.

Audes tu tamen osculo nivali

Omnes obvios hinc & hinc tenere,

Et totam, Line, basiare Romam.

Quid possis graviusque saeviusque

Percussus facere atque verberatus?

Hoc me frigore basiet nec uxor;

Blandis filia nec rudis labellis.

Sed tu dulcior, elegantiorque;

Cujus livida naribus caninis

Dependet glacies, rigetque barba,

Qualem forcipibus metit supinis,

Tonsor Cinyphio Cilix marito.

Centum occurrere malo cunnilingis;

Et Gallum timeo minus recentem.

Quare si tibi sensus est, pudorque:

Hibernat, Line, basiationes,

In mensem rogo differas Aprilem.

*O Line, hiems est, & ho-
ridus December riget: nixi-
minus in andas frigida de-
hinc & hinc morari omnes
currentes, atque osculari
tam Romam. Quid lesus a
verberatus possis facere gi-
vius aut acerbius? Hoc f
gore nec conjux me osculetur
nec rudis filia teneris labi-
At tu suavior atque ornat-
tibi videris, ex cujus canis-
naribus suspensa est glacies
vida, & barba riget, qu-
lem secat tonsor Cilix supi-
forcipibus Cinyphio marito.*

*& minus m-
tas gallum recentem. Qu-
propter si habes mentem & v-
recundiam; & Line, oro ven-
cias oscula hyemalia in me-
sem Aprilem.*

Dependet glacies.] hoc est stiria, gallice
ronpie.

Qualem forcipibus.] hoc est, qualem bu-
ham habent hirci Cinyphii a Cilice Cypri

tonsi. *Forcipibus supinis.*] hoc est acie ere-
cta, & manubrio deorsum tendente. Ci-
nyps, inquit Ortelius, fluvius est Africæ.
Strabo lib. 17. scribit *Cinypus*, ad quem
magna est hircorum copia. Tamen videtur
esse Ciliciæ fluvius, cum dicat Cinypium
maritum seu hircum a Cilice tonderi.

Gallum timeo.] Turnebus lib. 25. cap. 24.
hic explicat hunc versum: Puto, inquit, si-

gnificari malum odorem, quem corpore
suo emittebant Galli Romam venientes,
recentesque, cum intemperantius viverent,
& labore itineris virus intemperantiæ au-
gerent. An forte gallum sacerdotem Cy-
beles intelligit, cui recens castrato gravissi-
ma erat anima? An intelligit gallum Bati-
cum, de quo vid. epig. 80. lib. 3.

Epitaphium Urbici pueri. XCV.

CONDITUS hîc ego sum, Bassi dolor,
Urbicus infans:

Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
Ruperunt tetricæ cum mala pensâ deæ.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit
ætas?

Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
Sic ad Lethæas, nisi Nestore ferior, undas
Non eat, optabis quem superesse tibi.

*Ego Urbicus infans, maror
Bassi, sepultus sum hic, qui
accepi ortum & nomen a ma-
xima Roma. Sex menses mihi
deerant de primo triennio,
cum dea severa fragerunt ma-
la pensâ. Quid lingua, quid
ætas profuit mihi? Tu quæ
legis ista, sparge lacrymas meo
sepulchro. Sic quem cupies
superesse tibi, non petas an-
das Lethæas nisi senior Ne-
store.*

Cui genus.] hoc est, qui natus sum in
urbe, atque ab ea nomen sumpsi: Urbicus
enim dictus est hic puer.

Cum mala.] cum vitæ filum absciderunt
Parcæ.

Quid lingua.] balbutiens adhuc.

Quid profuit ætas.] Tam tenera: etenim
duos tantum annos & sex menses natus
erat Urbicus cum mortuus est.

Non eat.] Non moriatur. Lethæ infero-
rum fluvius est satis notus. Nestor vero diu
vixit, de quo epig. 64. lib. 2.

*Ad librum suum
quem mittit Cæcio Sabino. XCVI.*

NOSTRUM si bene Cæcium libelle,
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis:
Illi tu dabis hæc vel occupato.
Insistent mille licet, premantque curæ,
Nostros carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus-leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur!
O quæ gloria, quam frequens amator!
Te convivium, te forum sonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris, omnibus legêris.

*O Liber, si bene compertus est
tibi Cæcium Sabinum, gloria
montana Umbria, municipem
mei Auli Pudentis: tu dona-
bis hæc illi vel impedito.
Quantum urgeatur & prema-
tur mille curis, nihilominus
incumbet ad meos versus. Illa
enim amat me; & leget sa-
cundum ab egregiis libellis
Turni. O quanta fama ma-
net me! quod decus! quanta
frequens amator! celebraberis
in conviviis, in foro, in adi-
bus, in compitis, in portici-
bus, in tabernis. Mitteris uni,
legeris ab omnibus.*

Sabinum.] De quo Plinius junior lib. 9. De Aulo Pudente dictum epig. 326
& epist. 10. & Martialis iterum epig. 59. lib. 1.

Y

Turni.]

Turni.] Poëtae cuiusdam de quo lib. ii. epig. ii.

O quantum mihi.] Alii tibi.

Quam frequens.] hoc est, quam multi me

amabunt.

Omnibus legeris.] Sabinus enim te omnibus commendabit, & legendum dabit.

Ad Castorem clementem quidlibet. XCVII.

OMNIA, Castor, emis: sic fiet ut omnia vendas.

O Castor, mercaris cuncta: si continget ut vendas cuncta.

Ut omnia.] hoc est, cum præter facultates multa emas lauta & nitida, tandem urgente inopia cogeris omnia vendere. Turnebus lib. 25. cap. 24. ait se huic carmini

appensum reperisse pentametrum in quodam codice:

Nil amare tamen nudius esse potest.

Ad Crispinum quem rogat ut suum librum commenderet Domitiano. XCVIII.

SIC placidum videas semper, Crispine, tonantem:

Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet;

Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula:

Namque solent sacra Cæsaris aure frui:

Dicere de nobis, ut lector candidus, aude,

Temporibus præstat non nihil iste tuis.

Nec Marfo nimium minor est, doctoque Catullo.

Hoc satis est; ipsi cætera mando Deo.

O Crispine, sic semper spectem Iovem serenum; nos Roma diligat te minus quam tua Memphis: si versus nostri legentur in aula Palatina: namque solent pervenire ad sacras aures Cæsaris: aude, ut lector sincerus, affirmare de nobis, istæ affert aliquod orationis tui auro. Nec nimis infertur est Marfo, atque oratio Catullo. Hoc sufficit: commendat reliqua ipsi Deo.

Crispine.] De quo Juvenalis sat. i. Is autem Ægyptius fuit, & multum gratia valuit apud Domitianum.

Tua Memphis.] Urbs Ægypti nobilissima, de qua epig. i. lib. Spect.

Parrhasia.] In Palatio Domitiani. Vide epig. 55. supra.

Aude.] hoc scilicet elogium mihi imperat. Legunt alii *audet*.

Nec Marfo.] De his duobus Poëtis, quæ epigrammata scripserunt, vide epig. 71. & 72. lib. 2.

Mando Deo.] Domitiano, cui curæ erit laboris præmium mihi persolvere.

Ad Ponticum scurram. XCIX.

PONTICE, per reges discurris, & omnia lustras:

Magna quidem sequeris, Pontice, magnus homo es.

Pontice, si qua facis, sine teste facis, sine turba:

Non adhibes multos, Pontice, cautus homo es.

Pontice, te celebrem forma natura creavit:

O Pontice, discurris per ade patronorum, & peragras cuncta: sane sequeris magnus: o Pontice, magnus homo es: Pontice, si agis aliquid, agis sine teste, sine multitudine non adhibes multos, Pontice homo es callidus. Pontice natura produxit te spectabilem pulcherrime: dignus

Dignus

Dignus eras Helena, Pontice, pulcher homo es.

Pontice, voce tua posses adamanta movere:

Vox tua dulce sonat, Pontice, dulcis homo es,

Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:

Vis dicam verum, Pontice, nullus homo es.

eras Helena, Pontice, formosus ut homo. Pontice, tua voce posses movere adamanta: vox tua suave sonat, Pontice, homo es suavis. Pontice, sic error fallit alios, sic te etiam: placet proferam veritatem? Pontice, nullus homo es.

Pontice.] Hoc epigramma pro legitimo non agnoscit Raderus, nec Farnabius, ut & duo sequentia. E veteri exemplari Anglicano transcripta sunt, quæ Martialis acumen parum sapiunt, ut ait idem Farnabius. Judicet lector.

Per reges.] per domos patronorum, quos salutes.

Sine teste facis.] Infandi sceleris Ponticum accusare videtur.

Nullus homo es.] hoc est nullius omnino pretii.

Ibidem de vetula deformi. C.

TACTA places, audita places. si non videare,

Tota places: neutro, si videare, places.

Grata es tactui & auditui: si non videaris, tota grata es: si videaris, neutro grata es.

Neutro.] hoc est, neque ex hac parte, neque ex illa: hoc est, nec tactum nec au-

ditum delectas. Forte melius legeretur nulli.

Ibidem de Milone quo absente uxor moechabatur. CI.

MILO domi non est: peregre Milone profecto

Arva vacant: uxor non minus inde parit.

Cur fit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam:

Quo fodiat ager non habet, uxor habet.

Milo non est domi: agri otiosi sunt Milone longe profecto: ideo non minus uxor gignit. Dicam qua de causa arva sint sterilia, qua vero de causa uxor lactitet: ager non habet quo fodiat, uxor habet.

Uxor lactitet.] hoc est, cur habeat ubera plena lactis, quo lactet infantem.

Quo fodiat.] hoc est, ager non habet colonum, moechum habet uxor.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VIII.

*Imperatori Domitiano Cæsari Augusto, Germanico,
Dacio, Valerius Martialis salutem dicit.*

OMNES quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id est, vitam dedisti, tibi supplicant: & puto propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cuius locum materia successerat, quam quidem subinde aliqua jocorum mistura variare tentavimus; ne coelesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quam nos satiare, omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut nimiam verborum licentiam affectasse videantur: ego tamen illis non permisi tam lascive loqui, quam solent, cum pars libri & major & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit. Meminerit non nisi religionis purificatione lustratus accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

placuit id polliceri brevissimo epigrammate in ipso principio hujus libri.

Omnes quidem libelli mei Domine, quibus tu parasti nomen, hoc est vitam, profertur nunc se tibi: & credo vocemur propter hanc causam. Nihilominus hic qui inscribitur octavus operis, sapienter celebrat tuam pietatem. Quia propter minus laborandum ingenio, in cuius locum successa erat materia. Quam quidem identidem distinguere ab illis quibus admixtu salubris conasumus, ne omnia carmina renovarent divino tuo pudore memoriam suorum praconiorum, qua possunt facilius afferre tibi tadium, quam nobis satietatem. Licet autem vix etiam gravissimi, & supremæ fortunæ ita fecerint epigrammata, ut videantur affectasse nimiam licentiam verborum nihilominus ego non concessi illis loqui tam libere, quam solent, cum pars libri & major & melior dirigatur ad majestatem sacri tui nominis. Recordetur non debere adire templa nisi purgatus lustratione religionis. Quod me observatum ut teneant lectores

Dacio.

VII Lib. 31 epigr. 3 vers.
Cecropia Minerva] Atticæ; quam frequen-
 tem vides in Atheniensium Num. apud Gals-
 zium, Græc. 14 Tab.

VIII Lib. 65 epigr. 8 vers.
Arcus] Cui imposita Domitiani statua,
 in curru triumphali ab elephantis tracto.
 Hic & in ejus Numo, apud Oudanum.

VII Lib. 72 epigr. 1 vers.
Diana] Quæ in Num. venatrix, tædi-
 fera mammarumve fere informis.

VIII Lib. 66 epigr. 3 vers.
Fustes] Fascigeri liçtores sæpius in mar-
 more, rarius, in Numo. Inspice Denarium
 Iuniz gentis, apud Patini Falz. Urfinum.

VIII Lib. 65 epigr. 1 vers.
Fortuna Reducis] Quæ in Augustorum;
 b expeditione bellica redeuntium, Nummis
 equens.

VIII Lib. 6 epigr. 13 vers.
Dido] Quæ sæpenumero in Tyriorum
 Sideniorumque Numis.

Datio.] Alii *Datio*; sæpius supra de his nominibus actum. Hunc vero librum in quo nullam foris verborum licentiam prohetur, Domitiano dedicat: omnes autem libros suos victores sperat, quod illius nomen celebrent.

Occasione pietatis.] Argumentum hic liber petit a tua pietate, atque a tuis victoriis, &c.

In cæpi loquum.] Amplæ quippe materiz verba non desunt.

Et suprema fortuna.] Alii *summa*, Quos

viros enumerat Plinius junior lib. 5. epist. 3. dum ostendit epigrammata quidem lasciva, sed gravissimorum virorum exemplo scripsisse se.

Nimiam verborum.] Alii legunt *nimiam*, alii *mimiam*.

Tamen illi.] Epigrammatibus nempe, quibus conveniunt lasciviz.

Non nisi.] Deus enim est Domitianus, epig. 8. lib. 5. Deos vero adire non licet nisi purgato. Legunt alii, *Non nisi religiosa purificatione*.

Ad librum suum,

ut verborum simul & rerum verecundiam discat. I.

LAURIGEROS domini liber intrature Penates,

Disce verecundo sanctius ore loqui.

Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus.

Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

O Liber ingressure laureatam domum domini, discas loqui castius ore pudico. Nuda Venus remove te, iste liber non tibi dicatur. Tu, & Pallas Cæsariana, tu accede ad me.

Laureigeros.] hoc est, victicem Domitiani domum, ille enim lauream Jovi Capitolino de Sarmatis reulit. Suetonius in Domit.

Nuda recede Venus.] hoc est, nimia verborum licentia & lascivia.

Tu Pallas.] Quam scilicet mira superstitione coluit Domitianus. Suetonius in ejus vita cap. 15. Ab hoc autem libro removet Venerem lasciviz deam, Minervam pudicitiz patronam invocat, quod Domitiano dicatus sit hic liber.

Ad Janum

obstupescens visio Domitiano Sarmatarum victore. II.

FASTORUM genitor, parensque Janus, Victorem modo cum videret Istri,

Tot vultus sibi non satis putavit,

Opravitque oculos habere plures,

Et lingua pariter locutus omni,

Terrarum domino, deoque rerum,

Promisit Pylam quater senectam;

Addas Jane tuam pater rogamus.

Cum paulo ante Janus fastorum parens & pater spectaret victorem Danubii, non credit sufficere sibi tot vultus, atque expetitis habere plures oculos, & simul omni lingua locutus; pollicitus est domino orbis, & deo rerum quater senectutem Nestoris; O Jane pater, obsecramus adjungas tuam.

Fastorum genitor.] Fasti sunt libri qui singulorum annorum gesta continent, quorum patrem Janum dicit, quia ille, ut dicit infra epig. 8. principium dat locibus annis. Fuit autem Janus rex Italiz antiquissimus, cui mortuo atque inter deos relato primus anni mensis dicatus est.

Victorem Istri.] id est, Sarmatarum inclementium ripas Danubii seu Istri.

Tot vultus.] Janum bifrontem, alii quod annum elapsum respiciat, incipientem vero prospiciat; alii quadrifrontem dixere, propter quatuor anni tempestates, aut quatuor elementa. Lege Ovidium primo fastorum.

Opravitque oculos.] His verbis vehemens videndi Cæsaris desiderium exprimit Poeta.

Pylam senectam.] De ætate Nestoris egimus

egimus supra. Ovidius in epistola 1.

Nos Pylon, antiqui Noleia Nestorū
arua

Mistimus.

Addas tuam.] immortalem nempe: Ja-
nus enim utpote Deus immortalis est.

Ad Musam, a qua incitatum se fingit ad scribenda adhuc epigrammata. III.

QUINQUE satis fuerant, vel sex, sep-
temque libelli,

Et nimium: quid adhuc ludere Musa juvat?
Sit pudor, & finis, jam plus nihil addere no-
bis

Fama potest: teritur noster ubique liber.
Et cum rupta situ Messalæ saxa jacebunt,

Altaque cum Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimushof-
pes

Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram, cum sic respondit nona sororum,

Cui coma, & unguento sordida vestis erat.
Tunc potes dulces, ingratis, relinquere nugas?

Dic mihi, quid melius desidioſus ages?
An juvat ad tragicos soccum transferre co-
thurnos,

Aspera vel paribus bella tonare modis,
Prælegat ut tumidus rauca te voce magister,

Oderit & grandis virgo bonusque puer?
Scribant ista graves nimium, nimiumque se-
veri,

Quos media miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos:

Agnoscat mores vita, legatque suos.
Angusta cantare licet videaris avena,

Dum tua multorum vincat avena tubas.

Quinque libri, vel sex, & septem satū superque erant, & quidem nimis: O Musa, quid placet jocari adhuc? Sit verecundia & terminus? fama jam nihil amplius potest adjungere nobis: noster liber attingitur ubique. Et cum saxa Messalæ fracta sitū evulse erant, & marmora excelsa Licini redigentur in pulverem: nihilominus legat ab hominibus, & multis peregrinis secum portabant nostros versus in patriam. Dixeram, cum sic reposuisti nona sororum, quæ habebat cesariem & vestem sordidatam arguente: O immemor, potesne tu missas facere suaves inaptas? Dic mihi quid tu otiosas facies melius? An placet transferre soccum ad cothurnos tragicos, aut paribus metris tonare acerbella, ut turgidus magister prælegat te rauca voce, & adulta puella aderit, & bonus puer? Nimis graves, & nimis austeri component ista, quos media nocte infelices spectat lucerna. Sed tu imbus festivos libros sale Romano: vita intellegat & legat suos mores. Quamvis videaris canere tenuis avena, modo tua avena superet tubas multorum.

Ad Musam.] Inscribunt alii, De suo epigrammatum scribendorum studio.

Vel sex.] Alii,

— nam sex, septemque libelli

Est nimium.

Messalæ saxa.] hoc est, tumuli lapidei & marmorei citius peribunt quam mei versus, epig. 2. lib. 10.

Marmora Messalæ findit caprificus.

Quintilianus lib. 10. *Messalæ nitidus, & candidus, & quodammodo præ se ferens in dicendo nobilitatem suam, quem & disertum vocat Horatius de Arte poetica.*

Cum Licini.] hoc est, cum jacebunt marmoreæ sedes, aut potius marmoreæ

sepulchra Licini, de quo lib. 2. epig. 32. & Senec. epist. 120. Fuit autem Licinus libertus Augusti ditissimus, de quo illud distichum:

Marmoreo Licinus tumulo jacet, at Cato parvus,

Pompeius nullo: quis putet esse deos?

Nona sororum.] Thaliæ intelligunt interpretes, cum illam unguento sordidam dicat Poëta: etenim ante cenam ungebantur antiqui; Thalia vero, inquit Raderus & Farnabius, apta erat conviviis.

Ad tragicos.] Soccus comædorum erat proprius, cothurnus tragædorum, epig. 20. lib. 3. Hoc est, An placet missos facere

facere versus leviores, graves scribere.

Tonare modis.] heroicis versibus arma canere.

Prælegat.] ut hodie in scholis [Virgilius, Homerus, & alii præleguntur. Alii perlegat.

Oderit & grandis.] Hinc liquet & ipsas puellas olim legendis, & memoriter discendis auctoribus operam dedisse, quæ cum aliquando vapularent, quod versus memoriter non tenerent, ipsis libris irascebantur, quos etiam lacerabant.

Lucerna videt.] Nocturno ad lucernam opera sua componebant graves auctores. Juve-

nalis sat. 1.

Hæc ego non credam Tenacius dignus lucerna?

Notum est hoc verbum, τὸν λύχνον ἄρει, Latine, lucernam olet de sermone multo studio elucubrato.

Agnoscat.] hoc est, homines meis in libris agnoscant sua vitia & suas virtutes.

Angusta ævena.] Licet tenues & leviores videantur tui versus.

Dum tua.] hoc est, modo plus laudis consequaris quam Poëtæ heroici, epig. 49. lib. 4.

Ad Cæsarem Domitianum cui deos & homines gratulari de reditu dicit. IV.

QUANTUS IO Latias mundi conventus
ad aras

Suscipit, & solvit pro duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantum,
Sed faciunt ipsi nunc puto sacra dei.

Quantus io concursus ex orbe toto nuncupat, & solvit vota ad altaria Romana pro suo Imperatore! Sedi enim homines, à Germanice, non lætantur; at, opinor, ipsa & Numina dant operam rebus divinis.

Suscipit.] In venturum annum, & solvit suscepta anno elapso pro incolumitate Domitiani reversi ex Sarmatia. Idem argumentum est lib. 10. epistolæ 44. Plinii junioris ad Trajanum. Vide Suetonium in Caligula cap. 14.

Nam non.] Alii non sunt.

Sed faciunt ipsi.] hoc est, ipsi dii quibus tot templa erexisti, & quos tam assidue colis, lætantur de tuo adventu. Vide epig. 4. lib. 9.

Ad Macrum luxuriosum. V.

DUM donas, Macer, annulos puellis,
Desisti, Macer, annulos habere.

O Macer, dum das annulos puellis: à Macer, desisti habere annulos.

Puellis.] Alii amicis, hoc est meretricibus.

Desisti.] hoc est, desisti esse eques. Annulus enim equitum erat insignis; equi-

tes vero qui patrimonium dilapidaverant, annulos equestres deponere cogebantur.

In Euctum poculorum suorum ostentatorem. VI.

ARCHETYPIS vetuli nihil est odiosius
Eucti.

Ficta Saguntino cymbia malo luto.
Argenti fumosa sui cum stemmata narrat.
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedontæ fuerant hæc pocula mensæ,

Nihil est molestius archetypis senioris Eucti. Cymbia plus mihi placet formata ex luto Saguntino. Cum loquax refert fumosa stemmata sui argenti, & vina contrahunt misericordia ex verbis ejus. Hæc pocula, inquit, apposita fuerant mensæ Laomedontis, ut hæc conse-

Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhæ-
tus

Cum Lapithis: pugna debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:

Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri iussit ami-
cis

Largius Æacides, & bibit ipse merum.
Hac propinavit Bytiæ pulcherriima Dido,
In patera Phrygio cum data coena viro
est.

Miratus fueris cum prisca toreumata mul-
tum,

In Priami cyathis Astryanacta bibes.

queretur. Apollo lyra adifi-
cavit mania: vehemens Rhe-
tus hoc cratere pugnavit cum
Lapithis: vides opus commi-
natum illo certamine. Hi duo
fundi æstimantur senis Nesto-
ris causâ: columba fulget at-
tresecta manu Pyliæ. Hic est
scyphus, in quo Achilles imper-
avit plenas infundi amicis,
& ipse potavit merum. For-
mosissima Dido in hac patera
propinavit Bytiæ, cum cana
data est Phrygio marito. Cum
multum miratus fueris anti-
qua toreumata, potabis Astry-
nacta in cyathis Priami.

Archetypis.] Archetypa pocula intellige
vetustissima & primi exemplaris.

Saguntina.] Fictiles cyathos interpretare
ex argilla Saguntina, vide epig. 46. lib. 4.
Cymba vero, inquit Macrobius Saturn.
lib. 5. cap. 21. sunt pocula a cymba dicta:
quod & apud Græcos, & apud nos ab illis
trahentes, navis genus est, &c.

Fumosa sui.] Alii legunt *furiosa*. Sed
placet prior lectio: sic enim Cicero & Se-
neca fumosas imagines dixere, obductas
nempe caligine, & Juvenalis sat. 8.

*Fumosas equitum cum dictatore magi-
stros.*

Sensus est ergo: Dum nobilitatem & anti-
quitatem suorum poculorum venosius nar-
rat Euctus, vinum interim effusum muces-
cit, & vappa fit. Poëta ostendit nimia lo-
quacitate corrumpi cibos etiam optimos,
hoc est convivis ingratos fieri.

Laomedontæ.] Laomedon fuit rex Troiæ,
qui Neptuno & Apollini certum auri præ-
tium promiserat, ut Troiam muris cinge-
rent. Poëta posuit pocula aurea pro auro.
Ovidius 11. Meram.

Phrygiæque tyranno

*Ædificant muros pacto pro manibus
auro.*

Prælia Rhæti.] Lapitharum & Centau-
rorum pugnam lege apud Ovidium lib. 12.
Metam. Sed Rhæti, inquit Ovidius,
torre pugnavit, Theseus vero cratere.

Pugna debile.] hoc est, craterem illa pu-
gna imminutum.

Hi duo.] Sensus est: Hoc poculum,
quod habet duos fundos pluris æstimatur,

propter senem Nestorem ad quem peri-
nuit. Ab Homero Iliad. 2 describitur,
atque ab Eustathio fuse explicatur. Variæ
sunt Grammaticorum opiniones, opusne
fuerit unum, an gemini crateres, alterque
alteri impositus. ἀμφικύπελλον vocant
Græci. Turnebus lib. 23. cap. 23. Hesychius
ἀμφικύπελλον dicit ἀσφραγὶς ποτηρίου,
hoc est rotundum poculum. Athenæus lib.
11. ait, poculum illud habuisse duos fun-
dos. Vide animadversiones Casauboni cap.
12. lib. citato.

Trita columba.] hoc est sæpius attrectata
columba, quæ prominebat insculpta in illo
poculo: quo enim magis aurum teritur,
tanto magis nitescit. De Pylio Nestore
sæpius dictum.

Iussit amicis.] Ulyssi, Ajaci, Phœnici,
qui ab Agamemnone ad placandum ipsum
Achillem missi fuerant.

Et bibit ipse merum.] Alii usque merum.
Alii vividiusque merum.

Bytiæ.] Virgilius 1. Æneid. convivium
describit, quo Æneam Phrygium excepit
Dido:

Tum Bytiæ dedit increpitans, &c.

Prisca toreumata.] quæ sunt opera torno
facta. Epig. 39. lib. 4.

Bibes Astryanacta.] id est, ut aiunt in-
terpretes: Novum vinum bibendum porri-
get Euctus in poculis vetustissimis. Notus
est senex Priamus, cuius nepos fuit Astry-
anax Hectoris filius. Hunc versum non in-
telligo. Astryanacta enim pro vino novo
sumi, mente adsequi nequeo. Videat lector.

In Cinna caussidicum lingua hæsitantem. VII.

HOc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, diserte,
 Horis, Cinna, decem, dicere verba novem?
 Sed modo clepsydras ingenti voce petisti
 Quatuor, o quantum, Cinna, tacere potes!

O Cinna, proferre novem verba decem horis, an hoc est orare caussas, & ornate dicere? at paulo ante summa voce postulasti quatuor clepsydras, o Cinna, quantum potes silere!

Sed modo clepsydras.] Quæ erant horologia aquaria, de quibus, & de temporis spatio, quod metirentur singulæ clepsydræ, diximus lib. 6. epig. 35. Sensus est: O Cinna, cum nondum orationem absolvisse

decem horis, quatuor adhuc clepsydras a iudicibus petisti ad dicendum.

Quantum Cinna tacere potes.] hoc est, adeo lente verba profers, ut potius silere quam loqui videaris.

Ad Janum de reditu Cæsaris. VIII.

PRINCIPIUM des, Jane, licet velocibus annis,
 Et revoces vultu secula longa tuo;
 Te primum pia thura rogent, te vota saludent:
 Purpura te felix, te colat omnis honos:
 Tu tamen hoc mavis, Latine quod contigit urbi,
 Mense tuo reducem, Jane, videre deum.

O Jani, quamvis des initium annis fugacibus, & tuo vultu reducas longa secula: pia thura primum supplicet tibi, & vota fiant tibi: & beata purpura, & omnis dignitas veneretur te: nihilominus magis hoc tibi placeat, quod accidit urbi Latine, spectare deum reversum mense tuo.

Principium des.] Vide epig. 2. supra.
Es revoces.] Alii renoves vultu tuo, hoc est, tuis calendis, a quibus annus ducit initium.

Te primum.] Ut Janus qui limina servat, ad alios deos supplicibus aditum patefaciat, hac de causa, inquit Ovidius 1. Fastorum primum Jano supplicabant antiqui.

Purpura.] hoc est, purpurati consules,

qui mense Januario fasces sumebant. Ovid. 1. Fast.

Janque novi præcunt fasces; nova purpura fulget, &c.

Omnis honos.] hoc est, quilibet magistratus.

Hoc mavis.] Domitianum nempe reducem videre, quam coli ab omnibus magistratibus mense Januario tibi dedicato.

Ad Quintum ut mediam creditæ pecuniæ partem accipiat, ne totam summam perdat. IX.

SOLVERE dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat
 Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
 Accipe quamprimum: brevis est occasio luctucri.
 Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

O Quinte, nuper Hylas lippus volebat tibi salvere novem uncias: captus uno oculo vult dare sex; accipe statim: occasio quaestus faciendi brevis est. Si Hylas excacatus fuerit, nihil tibi solvet.

Solvere dodrantem.] hoc est, novem uncias; plerumque summa credita, sicut

hereditas dividitur in duodecim uncias, quæ assem efficiunt: hic vero Hylas debitor cum

cum lippiret, novem tantum uncias propter hunc morbum Quinto suo creditoriolvere volebat, mox amisso uno oculo, sex tantum reddere voluit, quas breviter acci-

piendas festive monet Poëta, ne Hyla co facto solidum affem perderet Quintus.

De Basso qui vestes emerat, nec solverat. X.

EMIT lacernas millibus decem Bassum, Tyrias coloris optimi; lucrificet. Adeo bene emit? inquis. immo non solvit.

Bassum mercatus est decem millibus lacernas Tyrias optimi coloris: lucratus est. Adeo vili pretio mercatus est? ais. Immo non solvit.

Decem millibus.] Sestertium scilicet; de lacernis quæ togis superinduerentur ad ar-cenda frigora, sæpius dictum supra.

Immo non solvit.] Vel quod solvendo non esset, vel quod illas lacernas forte suffu-rus esset Bassus.

Ad Cæsarem Domitianum ex Septentrione Romam reversum. XI.

PERVENISSE tuam jam te scit Rhenus in urbem:

Nam populi voces audit, & ille tui.

Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getas-que,

Lætitiæ clamor terruit ipse novæ.

Dum te longa sacro venerantur gaudia cir-co,

Nemo quater missos currere sensit equos.

Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit,

Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

Rhenus jam novit te rediisse in tuam urbem: nam & ille audit acclamationes tui populi. Clamor ipse novi gaudii ter-refecit gentes Sarmaticas, & Danubium, & Getas. Dum applausus diuturni colant te sacro alio, nullus sensit cur-rere equos quater emissos. O Cæsar, Roma nullum Impera-torem sic dilexit, nec te ipsum antea. Jam etiam nequit amare te magis, licet ipsa capiat.

Rhenus.] hoc est, Rheni accolæ.

Tuam urbem.] Quia magnificis operibus fuerat a Domitiano exornata, & quasi de-nuo extructa Roma.

Sarmaticas.] De quibus supra.

Longa gaudia.] Interpretor applausus diu-urnos, qui nempe, inquit Raderus, ad duas aliquando horas durarent.

Nemo quater.] Adeo omnes ad te unum intenti sunt, ut e carceribus emitti currus

non animadvertant.

Nec te sic.] hoc est, nec te ipsum tantum olim, quantum nunc amavit; nec plus amare potest. Argute quidem concludit, sed parum vere. Occisum enim Domitia-num populus indifferenter tulit, Senatus vero valde lætatus est. Suetonius in Domit. cap. 23. Legunt alii,

Nullum Roma ducem nisi te, sic, Cæsar, amavit.

Ad Priscum de uxore locuplete. XII.

UXOREM quare locupletem ducere no-lim

Quæritis? uxori nubere nolo meæ,

Rogatis cur nolim ducere uxorem locupletem? nolo nubere uxori meæ.

Infec-

Inferior matrona suo fit, Prisce, marito,
Non aliter fuerint fœmina virque pares.

*O Prisce, matrona sit inferior
suo viro, vir & uxor aliter
non fuerint æquales.*

Nubere.] Quod proprium est fœminarum,
hoc est, nolo servire meæ uxori. Juvenalis
sat. 6.

*Intolerabilis nihil est quam fœmina di-
ves, &c.*

Non fuerint.] Alii non fiant, concordēs
nempe; ubi enim uxor par est marito, jam
impar est conjugium, uxoris quippe est pa-
rere, mariti vero imperare.

Ad Gargilianum, falsum venditorem. XIII.

MORIO dictus erat, viginti millibus
emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: fapit.

*Stolidus habitus eras: merca-
tus sum illum viginti milli-
bus. O Gargiliane, restitue
mihi nummos; sapiens es.*

Morio.] Illi dicebantur moriones, qui naturali stoliditate risum excitabant. Vide epig.
210. lib. 14.

In crudelem amicum. XIV.

PALLIDA ne Cilicum timeant pomaria
brumam,

Mordeat & tenerum fortior aura nemus;

Hibernis objecta notis specularia puos

Admittunt soles, & sine fœce diem.

At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,

In qua nec Boreas ipse manere velit.

Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?

Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

*Ne pallida pomaria Cilicum
metuant hyemem, & ventus
vehementior urat nemus tenu-
rum. Specularia opposita no-
tis hyemalibus excipiunt soles
nitidos, & lucem serenam.
Sed cella mihi conceditur fenestra
non clausa ex omni parte,
in qua nec Aquilo velit
habitare. O inhumane, an
impeas sic habitare antiquum
amicum? igitur securus diver-
sabor apud tuam arborem.*

Pallida.] Ob hyemem qua pallescunt fo-
lia, imo & decidunt. *Pomaria Cilicum* in-
tellige arbores e Cilicia translatas, quas sum-
ma cura colebat ille amicus.

Tenerum nemus.] Succrescentes; furculos
interpretare.

Specularia.] Quibus tegebantur arbores
adversus ventos: specularia autem intel-
lige lapides pellucidos, quibus, ut ho-
die nos vitro, sic vitri instar utebantur

Romani.

Et sine fœce.] hoc est, sine nive, pluvia,
& pulvere.

In qua nec Boreas.] Tam frigidum, in-
quit, mihi cubiculum dedisti, ut nec Boreas
ventorum frigidissimus in eo habitare susti-
neat.

Arboris ergo.] Undequaque enim tectæ
& munitæ erant arbores adversus frigus.

Ad Domitianum de laurea quam Jovi Capitolino ex bello Sarmatico retulit. XV.

DUM nova Pannonici narratur gloria
belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jo-
vem,

*Dum novam decus belli Pan-
nonici celebratur, & dum
sunt sacrificia in omnibus
templis pro Jove reverso;*

Dat

Dat populus, dat gratus eques, dat thura senatus,

Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos,

Nec minor ista tuæ laurea pacis erit.
Quid tibi de sancta credis pietate tuorum?
Principis est virtus maxima, nosse suos.

Populus, eques minor, senatus incendunt thura, manera tertia locupletant tribus Latias; Roma celebrat etiam hos secretos triumphos; nec ista laurea pacis a te concessus minor erit. Quid censet de sancta pietate tuorum civium? maxima est virtus Imperatoris cognoscere suos.

Pannonici.] hoc est, Sarmatici, licet Pannonia sit regio alia a Sarmatia, de quibus vide Cluverium: tamen, ut arbitror, Pannoniam sumit Poëta pro Sarmatia. Suet. in Domit. cap. 6. *De Cactis, Dacisque post varia prælia duplicem triumphum egit: de Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi remisit. De qua laurea hic loquitur Poëta.*

Narratur.] Alii numeratur.

Et ditant Latias.] Bis jam de Cactis & Dacis triumphaverat Domitianus, atque ita jam bis populo dona distribuerat; jam vero victoria de Sarmatis reportata, tertio munere populum donavit, illum quippe convivio excepit. Vide epig. 50. infra. Georgius Merula legit:

Et libant Latia tertia dona tribus. hoc est, inquit, urbes, & oppida quæ habent jus Latii jam tertio sacrificant per tertia victoria de Sarmatis relata. Vide lector.

Hos quoque.] Justum de Sarmatis triumphum agere noluit Domitianus, sed lauream tantum retulit, quam vocat Poëta triumphum secretum; porro celebrem fore dicit concessa nempe perdomitis gentibus pace.

Pietate tuorum.] hoc est, quid sentis de populi pietate erga te?

Nosse suos.] hoc est, suorum civium animos perspectos habere: etenim odiosum principi intimos animi sensus nemo spectat.

In Ciperum

qui ex pistore factus erat caussidicus. XVI.

PISTOR qui fueras diu, Cipere,
Nunc caussas agis, & ducenta quæris:
Sed consumis, & usque mutuaris,
A pistore, Cipere, non recedis,
Et panem facis, & facis farinam.

O Ciperè, qui fueras pistore, nunc dicis caussas, & quæris ducenta: at dissipas & semper accipis mutuo. Cipere, non mutas mores pistoris, & facis panem, & facis farinam.

Et ducenta.] Alii *ducenta* sestertia scilicet, seu ducenta millia sestertium, hoc est, vis locupletari in caussis agendis.

Et panem facis.] Sic hunc locum explicat Domitius. Facere panem, inquit, & facere farinam dicitur pistore, qui pinfit far, & coquit panem & farinam. Facere item panem & farinam dicitur, qui liberalitate aut prodigalitate sua aliis panem & farinam subministrat: cum igitur Ciperus nunc mul-

tos pascit prodigalitate sua, æque pistore videtur, ac olim erat, cum panem & farinam faceret. Farnabius vero sic explicat: In pistrino, farinam pinsebas, deinde panem conficiebas, e cujus pretio rursus farinam comparasti, atque adeo in circulum laborans, vivebas in diem: ita hic quæris, deinde consumis, rursus mutuaris, &c. *Et panem facis*, id est, decoquis, inquit Herodotus.

Ad Sextum quod sibi plus debeat ex causa amissa,
quam si vicisset. XVII.

EGI, Sexte, tuam pactus duo millia caus-
sam.
Misiſti nummos quot mihi? mille, quid
eſt?
Narrasti nihil, inquis, & a te prodita causa
eſt:
Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

Narraſti nihil.] hoc eſt, male cauſam
eſiſti.

A te prodita.] Alii *perdita*: placet prior
lectio, nec enim prauaricatores tantum
cauſam perdunt, ſed & ii qui cauſam

agendam ſuſcipiunt, quam non intelligunt.
Tanto plus.] Nam ſi viciffem, laus mihi
præmii loco fuiſſet, at in ſolatium famæ
amiſſæ maiorem mercedem præſtare debes:
faceta prorfus eſt hæc ratio.

Ad Cirinium,

rarum eſſe amicum qui ingenio cedere velit. XVIII.

SIC tua, Cirini, promas epigrammata vul-
go.

Ut mecum poſſis vel prior ipſe legi:

Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,

Carior ut mea ſit, quam tua fama tibi.

Sic Maro nec Calabri tentauit carmina Flac-
ci,

Pindaricos poſſet cum ſuperare modos;

Et Varro ceſſit Romani laude cothurni,

Cum poſſet tragico fortius ore loqui.

Aurum, & opes, & rura frequens donabit
amicus:

Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

Ut mecum.] hoc eſt, ut mea epigrammata
aut cum meis legantur, aut illis antepo-
nantur.

Sed tibi tantus.] Sincere loqui videtur
Poëta, cum Cirinium Virgilio comparet,
qui volens quidem potuiſſet verſus lyricos
ſcribere: Attamen Raderus & Domitius
conſent per ironiam illum loqui, cum con-
cludat vix inueniri poſſe eum qui ingenio
cedat.

*O Cirini, ſic edas in locum
tua epigrammata, ut poſſis
legi mecum, aut prior: at
habet tantam rationem anti-
qui amici, ut plus ames meam
exiſtimationem quam tuam.
Sic nec Virgilius aggreſſus eſt
verſus Horatii Calabri, cum
poſſet vincere modos Pindaricos:
& ceſſit Varro laudem cothur-
ni Romani, cum poſſet ore
tragico loqui vehementius.
Multi amici dabunt aurum
& diuitias, & agros: pauci
erant qui velint inferiores eſſe
ingenio.*

Calabri Flacci.] Venuſia enim Horatii pa-
tria urbs eſt in finibus Calabriae.

Pindaricos.] Pindarus Poëta Græcus ly-
ricorum princeps ſatis notus. Poſſet, alii
moſſet.

Et Varro.] quem epicum fuiſſe colligere
eſt ex Horatio ode 6. lib. 1. cum tamen
in tragœdia excelluiſſe illam intelligat Mar-
tialis.

De Cinna vere paupere. XIX.

PAUPER videri Cinna vult, & est pauper.

Cinna cupit videri egenus, et est egenus.

Pauper.] Hic Cinna suam inopiam ostentans volebat videri divitias dissimulare: at

vero ostendit Poëta nihil opus esse simulatione, cum re vera pauper sit.

Ad Varum de versibus extemporalibus. XX.

CUM facias versus nulla non luce ductos,
Vare, nihil recitas: non sapis, atque sapis.

O Vare, cum quotidie cuncta ductos carmina, nihil recitas; insipiens es, & sapiens.

Non sapi.] Inepti enim est tot versus effundere & frustra laborare: atamen sapiebat

Varus, qui versus tam celeriter factos non recitaret. Vide Horatium de Arte Poëtica.

Ad Luciferum de adventu Cæsaris. XXI.

PHOSPHORE redde diem: quid gaudia nostra moraris?

Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma rogat: placidi numquid te pigra Bootæ

Plaustra vehunt, lento quod nimis igne venis?

Ledæo poteras abducere Cyllaron aëtro:

Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo.

Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus, & Æthon

Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.

Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci,

Et cupit Ausonium Luna videre ducem.

Jam, Cæsar, vel nocte veni: sint astra libebit,

Non deerit populo te veniente dies.

O Lucifer, restitue lucem: quid offers moram nostræ lætitiæ? Cæsare venturo, ô Lucifer, restitue lucem, Roma obsecrat. An tardæ currus segnis Bootæ vehunt te, quod accedis flamma nimis lenta? Poteras abducere Cyllaron aëtro Leda: ipsi Castor nunc commodabit tibi suum equum. Quid retardas properantem solem? Jam Xanthus & Æthon appetunt habenas: alma mater Memnonis excubat. Nihilominus lenta sidera non dant locum lucis splendide, & Luna vult spectare Imperatorem Romanum. O Cæsar, jam veni vel nocte: esto astra remaneant, lux non deeris populo te accedente.

Phosphore.] Prædie quam in urbem ex Septentrione rediret Cæsar, ad sidera orationem convertit Poëta, ut noctem præcipient: tantum enim esse videndi Domitiani desiderium, ut nox longissima videatur. *Phosphorus* est Veneris stella, quæ ante solis ortum lucifer, post solis vero occasum vesper dicitur.

Gaudia nostra.] Cæsarem Domitianum.

Roma rogat.] ut diem subito reducas.

Pigra Boota.] Bootes Latine bubulcus tarde movetur, quia Polo vicinus, de quo epig. 3. lib. 4.

Abducere Cyllaron.] In cælum transferas est Cyllarus equus Castoris: Ledæum astrum intellige Castorem & Pollucem.

Xanthus & Æthon.] scilicet equi solis, Ovidius 2. Metam. quatuor solis equos numerat.

merat, nec Xanthum nominat, quem forte sic Marcialis vocat, quod sol flavus sit.

Memois alma parens.] Aurora cujus historia notā.

Sint astra.] Alii sicut, quæ nolunt diei

locum cedere, ut & ipsa ingredientem in urbem Domitianum videant.

Nam decris.] Ubique enim es, o Domitiane, dies est; tu enim sol es Romanorum: licet astra stent adhuc, media tamen nocte perinde ac die videberis.

In Gallicum a quo circumveniri se negat. XXII.

INVITAS ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum.

Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

Vocas ad aprum, o Gallice, apponis mihi porcum. O Gallice, sum hybrida, si circumvenis me.

Hybrida.] Quodcunque animal est ex fero & mansueto natum: transtertur etiam ad eos homines qui ex diversa conditione procreati sunt, ut si quis ex matre libera & patre servo, vel ex patre Romano & matre peregrina natus sit. Vide epig. 39.

lib. 6. Sensus est: Re vera ego essem hybrida, nisi intelligerem loco apri mihi appositum fuisse porcum: etenim hybrida participans naturam utriusque animalis diversimodum vix unum ab altero distinguitur.

Ad Rusticum, artificem quemque esse castigandum, cum peccat in suam artem. XXIII.

ESS& tibi videor sævus, nimiumque gulosus.

Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum:

Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,

Ex qua vis causa vapulet ergo cocus?

O Rustice, an nimium crudelis atque bellus videor tibi, qui verberis cocum propter cœnam? Si censet istam causam flagrorum esse levem; qua igitur de causa placeat ut cocus verberetur?

Ex qua vis.] Nisi det pœnas illius, quod deliquit in sua arte.

Ad Cæsarem Domitianum

a quo blandissime petit pecuniam. XXIV.

SI quid forte petam timido gracilique libello,

Improba non fuerit si mea charta, dato.

Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:

Offendunt nunquam thura, precesque Jovem.

Qui fingit sacros anno vel marmore vultus,

Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

Si forte rogem aliquid petendo & tenui libro, concede illud, si nimis non fuerit mea petitio. Si vero non concesseris, o Cæsar, sine rogari te: sacrificia & vota nunquam injuriam faciunt Jovi. Qui format sacros vultus anno vel marmore, ille non constituit numina: ille autem constituit, qui rogat.

Improba charta.] qua scilicet a te peto aliquid: improba autem hoc loco est infatuabilis, inquit Domitius.

Qui rogat.] Qui aureas deorum statuas

format, ille non facit deos, sed qui illos adorat. Sic ego, inquit Poëta, dum te rogo, o Domitiane, te Deum esse demonstro.

In Oppianum semper ægrotum. XXV.

VIDISTI semel, Oppiane tantum
Ægrum me male: sæpe te videbo.

[Oppiane, semel tantum spectasti me valde ægrotantem; crebro videbo te ægrum.]

[Oppiane.] cujus meminit epig. 3. lib. 7. & epig. 42. lib. 6. qui semper mali erat coloris: Sensus est: si lætaris quod me se-

mel gravi morbo laborantem videris; quanto magis ego lætabor, qui te semper ægrum videbo.

*Ad Cæsarem Domitianum**de tigris quas in arena exhibuerat. XXVI.*

NON tot in Eois timuit Gangeticus ar-
vis

Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigris:

Delicias potuit nec numerare suas.

Vicit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,

Et victoris opes, divitiasque Dei:

Nam cum captivos ageret sub curribus Indos,

Contentus gemina tigride Bacchus erat.

[Indus raptor, qui pallidus fugit in equo Hyrcano non metuit tot tigris in agris orientis, quot insolitas spectavit tua Roma: nec potuit numerare sua delectamenta. O Cæsar, tua arena superavit Erythræos triumphos, atque opes & Divitias Dei victoris. Bacchus enim contentus erat gemina tigride, cum sub curribus duceret Indos devictos.]

[Gangeticus raptor.] Venator nempe in India ubi fluvius Ganges, præ timore pallidus raptis tigris catulis fugit. Vide Plinium lib. 8. cap. 18. & Valerium Flaccum lib. 1. *In Hyrcano equo.*] hoc est, ceteri: sic enim Hyrcanum equum intelligere videtur Poëta: Hyrcania vero Asiæ regio, ubi etiam tigres ferocissimæ.

[Nec numerare.] His verbis significat multas in arena tigres fuisse exhibitas.

[Vicit Erythræos.] Quos egit Bacchus de litoribus rubri seu Erythræi maris, atque ex Indis subactis: ille enim gemina tantum tigride inæquus triumphavit: tu vero, ô Domitiane, plures populo spectandas exhibuisti.

[Ageret sub curribus.] captivi nobiles curribus vehebantur, cæteri catenis vincti catervatim præbant.

Ad Gaurum de muneribus captatoris. XXVII.

MUNERA qui tibi dat locupleti, Gaure,
senique,

Si sapias, & sentis, hic tibi ait, morere.

[O Gaure, qui largitur dona tibi diviti, & seni: si sapiens & sagax es, hic dicit tibi, morere.]

[Morere.] hi enim testamentorum captatores cum munera divitiis senibus & orbi mitterent, significabant nihil aliud cupere

quam ut senes illi morentur, ut in eorum bona succederent. Vide epig. 63. lib. 6.

De Partheniana toga qua donatus a Parthenio petit adhuc lacernam. XXVIII.

Dic toga facundi gratum mihi munus amici,

Esse velis cujus fama, decusque gregis?

Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,

Qua saturat Calabris culta Galefus aquis?

An Tartessus stabuli nutritor Iberi

Bætis in Hesperia te quoque lavit aqua?

An tua multifidum numeravit lana Timavum,

Quem prius astrifero Cyllarus ore bibit?

Te nec Amyclæo decuit vivere veneno:

Nec Miletus erat vellere digna tuo.

Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,

Et Tiburtino monte quod albet ebur.

Spartanus tibi cedit olor, Paphiæque columbæ:

Cedeo Erythræis eruta gemma vadis.

Sed licet hæc primis nivibus sint æmula dona,

Non sunt Parthenio candidiora suo.

Non ego prætulim Babylonica picta superbe

Texta, Semiramia quæ variantur acu.

Non Athamanteo potius me mirer in auro,

Æolium dones si mihi, Phryxe, pecus.

O quantos risus pariter spectata movebit,

Trita palatina nostra lacerna toga.

O Toga, jucundum donum amici diserti, loquere, cujus gregis fama & gloria esse velis? An herba Apula Phalanti Lacedæmonii floruit tibi, qua Galefus irrigat cultos agros undis Calabris? An Tartessus Bætis nutritor ovium Hispania lavit te etiam in unda Hispana? An tua lana numeravit multa ostia Timavi, in quo prius bibis Cyllarus ore astrifero? Nec convenit insicere veneno Amyclæo: nec Miletus digna erat tuo vellere. Tu candore superas liliâ, & ligustra nondum jactata, & ebur quod candet monte Tiburtino. Olor Spartanus, & Paphia columba dabant tibi primas: gemma extracta rubro mari dabit tibi primas. At quamvis hæc munera annulentur intasas nives, non sunt candidiora suo Parthenio. Ego non anteposuerim texta Babylonica magnifice picta, quæ distinguuntur ac Semiramia. Non mihi plus placeam in Auro Athamanteo, si mihi des, ð Phryxe, vellus Æolium. O quantos risus excitabit nostra lacerna simul visa trita toga Palatina.

Dic toga.] Togam interrogat, quo nempe lanarum genere sit contexta.

Apula Ledæi.] Enumerat varia lanarum genera: in Apulia est Tarentum conditum a Phalanto Ledæo seu Lacedæmonio, sic dicto a Leda Lacedæmonia: lana vero Tarentina summo fuit in pretio. Vide epig. 38. lib. 5. Galefus fluvijs Tarentum irrigat.

An Tartessus.] Bætis Hispaniæ fluvijs, hodie Guadalquivir, qui & Tartessus a Strabone appellatur.

Stabuli Iberi.] hoc est ovium Hispanarum quæ nempe pascuntur ad Iberum.

Multifidum.] Timavus fons multis ostiis illabitur in mare. Vide epig. 25. lib. 4. ubi & de Cyllaro Castoris equo diximus, & epig. 21. supra.

Amyclæo veneno.] Amyclæum venenum alii existimant esse colorem viridem, alii vero purpureum. Amyclæ civitas est Lacedæmonie, Miletus autem Ioniæ in Asia minore, ubi lana summo fuit in pretio.

Ligustra.] Flores eximii candoris. Virgilius eclog. 2.

Alba ligustra cadunt.

Et Tiburtino.] Vide epig. 62. lib. 4. Cæcilium enim Tiburtinum upore frigidum ebore candefaciendo inferviebat.

Spartanus olor.] Cycnum intellige candidissimum, cujus formam induit Jupiter cum Ledam Spartanam comprefsit.

Paphiæque.] Veneri scilicet dicatur, sic dictæ ab insula Papho, ubi colebatur.

Erythræis.] Vide Plinium juniorem lib. 9. epist. 33. in mari rubro nobilissimæ nascuntur.

tur margaritæ, epig. 38. lib. 5.

Parthenio.] De quo lib. 4. epig. 45. *Candidiora* refer ad animum Parthenii sincerum.

Babylonica.] Alii *Babylonis*. Plinius refert lib. 8. cap. 48. varios picturæ colores quos vestibus intexebant Babylonii.

Acn Semiramia.] hoc est Babylonica; Semiramis enim Babylone regnavit.

Non Athamanteo.] Vestis Phryxi ex auro vellere confecta non mihi gravior foret: Athamas autem Phryxi pater fuit, Ovidius lib. 4. Met.

Aolium.] *Aolus* Thebarum rex patet fuit Athamantis, & avus Phryxi. *Aolium* pæcus interpretare arietem, quo vestis Phryxi *Aoli* nepos trajecit mare. De his legenda historiarum. Alii *Aolium* decus.

Trita.] Quanto ludibrio ero omnibus, qui me toga nobili ornatum, & trita lacerna superinjecta indutum viderint. His verbis lacernam quoque petit a Parthenio, ut munus sit perfectum. Legunt alii,

Trita Palatina vestra lacerna toga.

Alii,

Cum Pallatina nostra lacerna toga.

De Distichis. XXIX.

DISTICHA qui scribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodest brevitās, dic mihi, si liber est?

Qui componis disticha, opinor, cupis placere brevitate: quid proficit brevitās, age, si liber componitur?

Disticha qui.] Superius epigramma paulo longius excusare videtur, cum enim justum volumen scribere velit, perinde esse ait, si

illud aut duorum aut plurium versuum epigrammatibus conficiat. Epig. 65. lib. 6.

De Spectaculo Scævola qui dextram accenso ad sacrificium igne combussit. XXX.

QUI nunc Cæsareæ lusus spectantur arenæ:

Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis, ut teneat flammās, poenaeque fruat

Fortis, & attonito regnet in igne manus!
Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ

Funus amat: totis pascitur illa sacris.
Quod nisi rapta foret nolenti poena, parabat
Scævior in laxos ire sinistra focos.

Scire piget post tale decus quid fecerit ante:

Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

Ludi Amphitheatri Cæsares qui nunc videntur, fuerunt summa decus aevi Bruti. Vides ut manus strenua cohibeat flammās, & triumphet de supplicio, & dominetur in igne suspente! Ipse adest spectator sui, & diligit illasire famus dextra: illa pascitur toto igne. Quod nisi supplicium ereptum fuisset invito, sinistra ferocior prompta erat immittere se in flammās ingentes. Post tale decus nolim inquirere, quid fecerit antea: mihi sufficit cognoscere hanc manum quam spectavi.

Qui nunc.] Temporibus Domitiani fortiores viros existere quam Bruti seculo docet Poëta: nam quod olim fortissimus Scævola in re seria, id ipsum nunc per jocum fit: epig. 7. lib. Spect. Rei quippe damnati personas agebant Dædali, Orphei & Laureoli: ita hic fictus Scævola ad exemplum Mutii Scævole manum in flammās immittam combussit. Epig. 22. lib. 1.

Dum peteret regem decepta satellites dextra

Injectis sacris se peritura focis.

Temporibus Bruti.] Quibus vixit Scævola. Vide Livium 1. Decad. lib. 2.

Summa fuit.] Id fuit tunc summa gloria, quod nunc lusus est.

Poenaeque fruat.] hoc est, poenam in suam laudem vertat: sic loquitur Juno apud Senecam

Senecam in Hercule furente:

superat & crescit malis,

Itaque nostra fruitor, &c.

Ipse sui.] Ipse fictus Scævola ad exemplum veri Scævolæ manum igne comburi spectavit, & delectatus est illo spectaculo.

Totus pascitur.] hoc est, combuitur toto igne ad sacra facienda accenso. Forte melius explices; delectatur toto igne. Quo sensu, ni fallor, verbum pasci usurpatur a Cicerone lib. 4. epistolarum ad Atticum epistola 9. *Ego, inquit, hic pascor bibliotheca Faustii.*

Quod nisi.] Fictum hunc Scævola flam-

mis eripi jussisset Domitianus, ut olim verum Scævola a igne amoveri imperavit Porfena epig. 22. lib. 1.

Et raptum flammis jussit abire virum.

Sinistram sane pariter combussisset.

In laqueos factos.] Alii *lassos*, hoc est, in flammam victas, & cedentes tantæ virtuti.

Post tale decus.] Post tam egregium facinus: etenim si ob scelus damnatus manum combusserit, summam laudem consecutus est: at vero si libens ejusmodi virtutis suæ specimen spectante Domitiano ediderit, licet colligere, illum antea egregia quoque præstitisse facinora.

In Dentonem

jus trium liberorum petentem a Domitiano. XXXI.

NESCIO quid de te non belle, Dento, fateris,

Conjuge qui ducta jura paterna petis.

Sed jam supplicibus dominum lassare libellis

Define, & in patriam ferus ab urbe redi.

Nam dum tu longe deferta uxore, diuque,

Tres quæris natos, quatuor invenies.

O Dento, non decore fateris de te nescio quid, qui ducta uxore, petis jura paterna. At jam cessa defatigare Imperatorem supplicibus libellis, & tarde revertere ab urbe in patriam. Dum enim tu quæris tres liberos longe & diu conjuge derelicta, reperies quatuor.

Nescio quid de te.] Te nempe parum esse virum, vel delectari te turpi libidinis genere. De jure trium liberorum egimus epig. 92. lib. 2.

Scribo.] Externus nempe erat Dento,

quem monet Poëta, ut in patriam reditum differat, atque ita liberos ex adulterio uxoris susceptos illum domi reperturum affirmat.

Dinque.] Alii *domoque.*

De columba Aretullæ. XXXII.

AERA per tacitum delapsa sedentis in ipso,

Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.

Luferat hoc casus, nisi inobservata maneret,

Permissaque sibi nollet abire fuga.

Si meliora piæ fas est sperare sorori,

Et dominum mundi flectere vota valent:

Hæc a Sardois tibi forsitan exfulis oris,

Frate reversuro, nuntia venit avis.

Suavis columba delapsa per aërem placidum decidit in ipsum gremium sedentis Aretullæ. Id factum erat casu, nisi remaneret incautadita, & nollet evolare fuga sibi concessa. Si licet pia sorori expectare meliora, & preces possunt exorare dominum orbis: fratre redituro, hæc avis nuntia forte accedit ad te ex Sardinia ubi exulat.

Luferat.] Id casu factum videbatur, nisi ultro mansisset in gremio Aretullæ.

Si meliora.] Hujus Aretullæ frater in Sardinia exulabat, cujus reditum a Domitiano impetraturam se sperabat Aretulla: Poëta autem dicit hanc columbam omen esse fra-

tris ab exilio revocandi: sæpius enim aves ominis causa ultro ad homines advolasse scribit Valerius Maximus lib. 1. cap. 4.

Exulis oris.] Ex regionibus fratris cui exulis, hoc est ex regionibus ubi exulat frater tuus.

Ad Paullum de phiala tenuissima, & rebus tenuissimis comparata. XXXIII.

DE prætoricia folium mihi, Paulle, corona

Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.

Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctum,

Pallida quam rubri diluit unda croci.

An magis astuti derasa est ungue ministri

Bractea, de fulcro quod reor esse tuo?

Illa potest culicem longe sentire volentem,

Et minimi penna papilionis agi.

Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ,

Et leviter fusæ rumpitur icta mero.

Hoc linitur sputo Jani caryota Kalendis,

Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.

Lenta minus gracili crescunt colocasia filo:

Plena magis nimio lilia Sole cadunt:

Nec vaga tam tenui discursat aranea tela:

Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.

Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:

Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.

Fortior intortos servat vesica capillos;

Et mutat Latias spuma Batava comas.

Hac cute Ledæo vestitur pullus in ovo:

Talia lunata splenia fronte sedent.

Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere possis?

Mittere cum possis vel cochleare mihi?

Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere possis.

Denique cum possis mittere, Paulle, nihil.

O Paulle, mittis ad me folium ex corona pratoris, & vis illud vocari phialam. Nuper pegma fuerat a te perfusum hac nebula, qua dissoluta est aqua pallida croci rubri. An potius ungue vasis famuli lamina derasa est de tuo fulcro, quod puto contigisse? Illa potest sentire volentem culicem proci, & moveri penna minimi papilionis. Suspensa agitatur vapore parva lucerna, & tacta leviter vino infuso frangitur. Caryota Kalendis Jani involvitur hoc sputo, qua portatur a sordido cliente cum exiguo asse. Colocasia flexibilia distendantur filo minus tenui: lilia magis spissa decidunt nimio sole: errans aranea non vagatur tela tam subtili: nec pendulus bombyx incumbit in opus tam tenue. Creta densior hæret vulni vetula Fabulla: bulla aqua percussæ turgescit crassior. Fæstia fortior retinet intortos crines, & spuma Batava mutat Cæsariem Romanam. Pullus in ovo Ledæo induitur hac pelle: splenia huiusmodi hærent lunata fronti. Quid tibi cum phiala, cum possis mittere ligulam, aut cum possis mittere ad me cochleare? Prædicamus nimis grandia, cum possis mittere cochleam; tandem, ô Paulle, cum liceat mittere nihil.

De prætoricia.] Poëta avaritiam Paulli deridet, a quo phialam dono acceperat tam tenuem, ut nullius vel parvi esset pretii. In ludis prætores solebant victoribus dare coronas aureis vel argenteis bracteis insignes; quæ flores & folia exprimerent. Sæpius est: Folium seu laminam tenuissimam potius quam phialam misisti mihi.

Hac fuerat.] Sic intelligunt interpretes. Pegma de quo lib. Spe&. epig. 2. nuper fuerat hac lamina inauratum, quam nebu-

lam vocat, hoc est tenuem instar nebulae, & quæ diluta seu ablata est croci aspersione, de qua epig. 3. lib. Spe&. *Pallida unda* dicitur hic, quod crocus vino dulci mixtus flavum colorem referret.

De fulcra.] Ledæi, & eorum fulcra bracteis argenteis erant ornata. Suetonius in Caligula cap. 2. Roma publico epulo servam, ob detractionem lectis argenteam laminam carnificis confectam tradidit.

Hoc linitur sputo.] Tenui corio, crassa, vel

vel testorio exponit Scaliger ad librum 1. Tibulli, an forte in deaurando, sputo utebantur vice gummi? inquit Farnabius. *Caryota* vero palmarum fructus est, quæ ad patronos Calendis Januariis mittebatur a clientibus, epig. 27. lib. 13.

Colocasia.] Fabæ sunt Ægyptiæ, quæ coctæ instar florum tenduntur, epig. 57. lib. 13. & Plinius lib. 21. cap. 15.

Stat creta.] qua ad poliendam cutem utebatur Fabulla.

Servat vestis.] Reticulum tenue instar vestis, quo retinebantur capilli.

Et mutat Latias.] hoc est, nec phiala crassior est lixivio, quo Romani ad exemplum Batavorum capillos illinebant, ut fla-

vescerent.

Hæc cute.] hoc est, ova cyni habent cutem æque crassam.

Splenia.] Falcis sunt, epig. 29. lib. 2. quæ ita in fronte componebantur, ut Lunæ cornua exprimerent.

Ligulam.] De qua epig. 20. lib. 5. & epig. 120. lib. 14. erat gladiolus, vel spathula, vel mensura.

Cochlear.] Erat quoque liquidorum mensura, sed minor ligula, epig. 121. lib. 14. Cochlea limacis testa est sane minoris etiam pretii, quam cochlear. Melius vero cum Poëta egisset Paullus nihil mittendo, quam phialam tam tenuem.

In iactatorem. XXXIV.

ARCHETYPUM Myos argentum te dicis habere.
Quod sine te factum est, hoc magis archetypum est.

Prædicas te habere argentum archetypum Myos: quod factum est sine te, hoc magis archetypum est.

Archetypum.] Hoc distichum sic explicat Turnebus lib. 21. cap. 24. Ego, inquit, argutiam jocumque epigrammatis latere puto in vocabulo, *factum est*, hoc sensu: Dicis te habere toreumata argentea operis antiqui, quæ quidem magni ab omnibus olim æstimabantur. Jocans Martialis ait: Tu ista verbosa ostentatione argenti tui, & iactatione ventosa multum detrahis pretio, & efficis ut vasa tua convivis mo-

lestis & tædio sint, adeo ut argentum factum, id est vasa, argenti enim facti nomine vasa censentur argentea, si sine te sit, & si abis, magis sit archetypum: id est pluris censetur, antiquiusque videatur. Vide epig. 6. supra.

Myos.] Cælatoris egregii.

Quod sine te.] hoc est, inquit Raderus, vasa quæ tu non attigisti nec adulterasti, magis archetypa sunt. Eligat lector.

In pessimos conjuges. XXXV.

CUM fitis similes, paresque vita,
Uxor pessima, pessimus maritus,
Miror, non bene convenire vobis.

Cum sitis similes & paræ vita, uxor improbißima, vir improbißimus, mirum mihi videretur, vos non concordare.

Miror non.] Similes enim similibus gaudent.

Ad Cæsarem Domitianum, cujus superbum palatium laudat. XXXVI.

REGIA pyramidum, Cæsar, miracula ride:

Jam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aula?

Clarius in toto nil videt orbe dies.

O Cæsar, deride regia miracula pyramidum: Memphis barbara jam silet ædificia extructa ad Orientem, Opus Ægyptium quota est pars aula Palatina? Sol nihil spectat splendidius in toto mundo.

Septenos pariter credas assurgere montes,
 Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
 Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris
 Inferiore tonet nube serenus apex.
 Et prius arcano fatietur lumine Phœbi,
 Nascentis Circe quam videt ora patris.
 Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera
 pulsat,
 Par domus est cœlo: sed minor est domi-
 no.

Pates similiter attollit septem montes. Thessalicus Pelios impositus est Ossa minori. Fastigium conditum splendidis astris sic subit æthera, ut serenum tonet nube subiecta. Et prius fatietur arcano lumine Phœbi, quam Circe intueatur ora genitoris orientis. Nihilominus, ô Auguste, hæc ades quæ culmine tangunt æstra, parva sunt cœlo; sed sunt angustiores domino.

Regia pyramidum.] De quibus diximus epig. 1. lib. Spect.

Jam tacet.] Tuum enim palatium longe superat has pyramides.

Parrhasia aula.] hoc est, aula Palatinæ seu Palatii, epig. 55. lib. 7. Labor Mareoticus, hoc est Ægyptius, à Mareotide celebrata Ægypti palude.

Septenos.] Septem palatii turres tam miræ mois & altitudinis affirmat, ut superent Ossam & Pelion Thessaliæ montes, quos congestos in cœlum struxisse feruntur gigantes, Ovidius 1. Met.

Æthera sic intrat.] id est, tam altum est hoc palatium, ut nubes altitudine superet, atque ita infra tonet Jupiter.

Et prius arcano.] hoc est palatii spex prius offunditur lumine solis, quam cacumen montis Circes, quæ solis filia dicta est, Ovidius Metam. 14. Arcano, quia scilicet prius quam alibi appareat lumen, jam sol illustravit tuum palatium.

Par domus.] Licet tua domus, ô Domitiane, altitudine atque amplitudine cœlum æquet, tamen non est satis ampla, quæ te Deum capere possit.

Ad Polycarum, qui liberalis haberi volebat. XXXVII.

QUOD Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
 Millia te centum num tribuisse putas?
 Debuit hæc, inquis. tibi habere, Polycarme,
 tabellas,
 Et Cajetano millia crede tuo.

O Polycarme, an credis te dedisse centum millia Cajetano quod reddis tabulas? Debitis hæc, ais: O Polycarme, serva tibi tabulas, & minus da millia tuo Cajetano.

Te centum.] Alii tercentum millia nempe sestertiū.

Num tribuisse.] Alii non, minus bene. Sensus est: ô Polycarme, creditor liberalis haberi nequis, quod nomen, credita pecuniz argumentum, reddideris Cajetano, qui

nempe solvendo non est, atque ita licet non reddidisses, pecuniam tamen manu datam nunquam recuperasses.

Millia crede.] Rursus pecuniam da mihi tuo, sic vere munificus videberis.

Ad Meliorem, cum vere esse liberalem qui mortuis aliquid dat. XXXVIII.

QUI præstat pietate pertinaci
 Sensuro bona liberalitatis,
 Captet forsitan; aut vicem reposcat.
 At si quis dare nomini relicto

Qui constanti pietate donat alicui expertum bona manifestæ, forte aucupetur, aut repetat parem gratiam. Sed si quis post mortem & sepul-

Pof

Post manes, tumulumque perseveret,
 Quærit quid nisi parcius dolere?
 Refert sis bonus, an velis videri.
 Præstas hoc, Melior, sciente fama:
 Qui solennibus anxius sepultri
 Nomen non finis interire Blæsi,
 Et de munifica profusus arca
 Ad natalicium diem colendum
 Scribarum memori, piæque turbæ
 Quod donas, facis ipse Blæfianum.
 Hoc longum tibi vita dum manebit,
 Hoc & post cineres erit tributum.

*chrum perficitat donare nomini
 superstiti, quid sperat nisi le-
 nire mortem? Interest an
 sis probus, an cupias videri.
 O Melior, hoc facis, fama
 renuncians e: qui solennibus non
 permittis ut diebus solennibus
 pereat memoria Blæsi sepultri,
 & quod ex arca liberali mu-
 nificus largiris grata & pia
 turba scribarum ad celebra-
 dum diem natalicium, ipse
 scribis hoc Blæso. Hoc dimi-
 tarnam reponetur tibi, quan-
 diu vives, hoc & reponetur
 post mortem.*

Captes forsam.] Melior duos pueros ha-
 buit, Glauciam & Blæsum, & utrumque
 mortuum luxit, epig. 28. & 29. lib. 6. At
 vero, inquit Poëta, qui munera confert in
 vivos, aut ab iis majora sperat, aut eorum
 hereditatem captat.

Nomini relicto.] hoc est, mortuo amico
 si quis officia pietatis præstat, nihil aliud
 nisi suo dolori lenimen quærit. Vide epi-
 gram. 17. Plinii junioris lib. 1. De his qui
 defunctorum amicorum memoriam colunt.

Præstas hoc.] id est, te probe geris, non

ut probus videaris, sed quia sic faciendum
 existimas.

Qui solennibus.] hoc est qui natalicium
 diem Blæsi celebras.

Scribarum memori.] quia & Blæsus fuerat
 scriba.

Facis ipse Blæfianum.] hoc est, nullam
 gratiam expectas; sed quod donas, id omne
 Blæso tribuis.

Hoc longum.] Quandiu vives, imo &
 mortuus ex tanta pietate gloriam & famam
 consequeris.

Ad Domitianum in laudem sui palatii. XXXIX.

QUI Pallatinæ caperet convivia mensæ,
 Ambrosiasque dapes, non erat ante
 locus.

Hic haurire decet sacrum, Germanice, nec-
 tar,

Et Ganymedea pocula mixta manu,
 Esse velis, oro, serus conviva tonantis.

At tu si properas, Jupiter, ipse veni.

*Antea non erat locus qui con-
 tineret convivia, atque am-
 brosias epulas mensæ Palatinæ.
 O Germanice, fas est hic bi-
 bere sacrum nectar, & pocula
 porrecta manu Ganymedea.
 Labeat, quæso, tarde convi-
 vari cum Tonante: sed si tu
 festinas, ô Jupiter, ipse ve-
 ni.*

Hic haurire licet.] nempe in tuo palatio:
 epig. 36. supra.

Et Ganymedea.] hoc est haurire pocula
 quæ a tuis pueris formoso Ganymedi simi-
 libus porriguntur.

Esse velis.] Târde adeas cælum, seu diu
 vivas.

At tu si.] O Jupiter, si tanto Domitiani
 desiderio tenearis, descende in terras, ut
 cum illo conviveris.

Ad Priapum

cui minatur flammam nisi custodiat sylvam. XL.

NON horti, neque palmitis beati,
 Sed rari nemoris, Priape, custos.
 Ex quo natus es, & potes renasci,

*O Priape, qui custodis nec
 hortum nec vineam, Versilam,
 sed nemus non densum, ex quo
 formatus es & potes formari*

Fura-

Furaces moneo manus repellas,
Et sylvam domini focis reserves.
Si defecerit hoc, & ipse lignum es.

denno; moneo remoueras manus furam, & conserues syluam camini heri. Si hoc defuerit, & ipse es lignum.

Ex quo natus es.] Vide sat. 8. Horatii lib. 1.
Œlum truncus eram ficulnus inutile lignum,
8cc.

Si defecerit.] Lignum memoris, cum & ipse lignum sis te comburam. Alii, si defecerit hæc, nempe silua.

Ad Faustinum de Athenagora qui Saturnalibus nihil ad Poëtam miserat. **XL I.**

TRISTIS Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certe tristem fecit Athenagoras.

Mæstus Athenagoras non misit dona ad me, quæ consuui mittere medio mense brumæ. Faustine, examinabo an Athenagoras doleat: Athenagoras me sane affecit moestitia.

Tristis Athenagoras.] De quo epig. 57. lib. 9. Sentus est: Mæstus mihi videtur Athenagoras, quod nihil ad me miserit Saturnalium tempore: Ego, inquit Poëta, nescio an vere doleat, at ego vere doleo quod

nihil acceperim, epig. 46. lib. 4.

Medio brumæ.] hoc est mense Decembris bruma vero significat dies hyemis brevissimos. Cicero 2. de natura deorum: Solis accessum discessumque brumæ solstitiisque fieri.

Ad Mathonem sectantem diuitum mensas. **XLII.**

SI te sportula maior ad beatos
Non corruerit, ut solet: licebit
De nostro, Matho, centies laveris.

Si sportula maior non te transulerit ad diuites, ut fit: & Matho, poteris lavare centies de nostro.

Sportula.] De Mathone egimus epig. 80. lib. 4. De sportula diximus epig. 7. lib. 3.
De nostro.] hoc est, de nostra sportula cen-

tum quadrantum poteris & lavare, atque a balneis cenare, nisi nidore majoris culinæ illectus & corruptus diuites adieris.

In Fabium, & Christillam, quorum ille multas uxores, hæc multos maritos extulerat. **XLIII.**

EFFERT uxores Fabius, Christilla maritos,
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe Venus, quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

Fabius effert uxores, Christilla maritos, atque uterque concutit funeream facem thalami. O Venus, committe victores quibus continget iste eventus, ut Libitina simul rapiat utrumque.

Effert.] Verbum est funeris proprium: conjugat veneno forte necabant Fabius & Christilla.

Funereamque.] Cum deberent adhibere tædas nuptiales.

Victores.] Fac ut matrimonio juncti simul congregiantur, Fabius quidem uxorum victor, Christilla vero victrix maritorum.

Una duos.] Ut Libitina mortis dea utrumque mutus artificis occisum simul rapiat.

Ad Titulum, ut genio indulgeat, nec ampla bona ingratis heredibus relinquat. XLIV.

TITULLE, moneo, vive semper: hoc serum est:

Sub pædagogo cœperis licet, serum est.
At tu, miser Titulle, nec fenex vivis:
Sed omne limen conteris salutator,
Et mane sudas urbis osculis udus,
Foroque triplici sparsus ante equos omnes,
Ædemque Martis, & colossion Augusti
Curris per omnes tertiasque, quintasque.
Rape, congere, aufer, posside: relinquendum est.

Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit heres, te nihil reliquisse,
Supraque pluteum te jacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Flentes superbus basiabit eunuchos,
Tuoque tristis filius, velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet prima.

O Titulle, moneo, semper vive genialiter: hoc tardum est, quamvis cœperis sub præceptore, tardum est. Sed tu, infelix Titulle, nec vivis vultus: sed salutator adis omnia limina, & mane sudas madidus basis civitatis, & foro triplici vagus ante omnes equos, & templum Martis, & colossion Augusti, curris per omnes tertias, & quintas. Rape, accumula, aufer, posside, relinquendum est. Superba arca palleat spissis nummis, aperiantur centum paginae Kalendarum: heres jurabit te nihil reliquisse, & te exporrecto super pluteum aut lapidem; dum torus circumdatus papyro extruitur tibi, arrogant osculabuntur plorantes eunuchos.

Sub pædagogo.] hoc est, quamvis a prima juventute genialiter vivere cœperis, tamen tardius est: epig. 16. lib. 1.

Sed omne limen.] De matutinis his salutationibus diximus epig. 79. lib. 4.

Urbis osculis.] Quos enim salucabant, eos osculabantur veteres.

Foroque triplici.] Lege epig. 38. lib. 3.

Ante equos omnes.] hoc est, inquit Domitius & Raderus, ante equites: iudices enim erant equestris ordinis. Forte intelligit statuas equestres in foro positas.

Colossion Augusti.] Quem describit Marilianus lib. 3. cap. 6.

Per omnes tertias.] Decurias iudicum intelligunt alii, quæ primo tres, quibus Augustus quarum, Caligula quintam addidit: Alii vero horas interpretantur, epig. 67. infra.

Palleat.] Argento nempe, cujus color pallidus est. Alii legunt *pallulet*. Videat lector.

Centum explicentur.] Centum creditorum tabulæ aperiantur, negabit heres quicquam a defuncto relictum, quo ipsis debita pecunia solvatur: singulis vero Calendis usuræ a debitoribus exigebantur.

Fartus papyro.] Qua utebantur ad rogum struendum: epig. 97. lib. 10.

Ad Flaccum de reditu Prisci Terentii. XLV.

PRISCUS ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris

Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.

Defluat, & lento splendescat turbida limo,

Amphora centeno consule facta minor.

Continget nox quando meis tam candida mensis?

O Flacce, Priscus Terentius redit ad nos a regionibus Siciæ: calculus albus signet hunc diem. Et lagena imminuta centum annis desinat, & turbida splendescat lento limo. Quando mea mensa nanciscetur noctem tam felicem?

Tam

nam justo dabitur quando calere mero?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cytherea Cy-
pros,
Luxurie fiet tam bona causa meæ.

Quando licet calere?
tam justo? Cum tu, & Fla-
cedis ad me ex Cypro Cy-
pros, habeo tam bonam ca-
sam mea intemperantia.

Priscus.] ad quem Poëta mittit librum
duodecimum. Hujus Prisci Terentii redi-
tum ex Sicilia, ubi est mons Ætnæ, cele-
brat Martialis.

Lactea gemma.] Albo calculo prosperos,
nigro dies infaustus vocabant antiqui: quem
morem alii a Scythiis, a Thracibus alii or-
tum putant: epig. 53. lib. 9. lib. 11. epig.
37.

Et lento splendet.] Vinum enim centum

annorum ex amphora effusum, si commi-
veretur, turbidum fiebat. De amphora
nova vide epig. 106. lib. 1.

Falsa minor.] quia subinde longo sa-
liquit deperit.

Contingat.] hoc est, quando erit cau-
sa justa laute cœnandi?

Cytherea.] Cyprus quippe insula Ven-
sacra est.

XLVI.

In varie se tondentem. XLVII.

PARS maxillarum tonsa est tibi, pars tibi
rasa est,
Pars vulsa est, unum quis putet esse ca-
put?

Pars genarum tonsa est tibi,
pars rasa est tibi, pars vul-
sa est: quis credat esse unum
caput?

Pars maxillarum.] Forcipibus nimirum,
quibus utebantur juvenes jam adulti: *rasa*
novacula scilicet, quam adhibebant viri:
vulsa, vossellis nempe, quibus scæminæ &

juniores utebantur. Cum ergo triplicem
istam ætatem capite suo referret hic qui
quis fuerit, non unum imo triplex caput
habere videbatur.

De abolla Crispini subducta ab aliquo fure. XLVIII.

NESCIT cui dederit Tyriam Crispinus
abollam,

Dum mutat cultus, induiturque togam.

Quisquis habes, humeris sua munera redde
precamur,

Non hoc Crispinus te, sed abolla rogat:

Non quicumque capit saturatas murice vestes,

Nec nisi deliciis convenit iste color.

Si te præda juvat fœdique infania lucri,

Quo possis melius fallere, sume togam.

Crispinus ignorat, cui dedit
purpuream abollam custodi-
dam, dum mutat suos orna-
tus, atque induit togam.
Quisquis habes, oramus,
stirpe humeris sua ornamenta
Crispinus non petit hoc a-
sed abolla ipsa: vestes imbu-
murice non conveniunt cœni-
que, nec ista color aptus
nisi lautioribus. Si præda p-
ces tibi, & furor turpis lu-
cri, furare togam, ut possis
melius latere.

Crispinus.] De quo egimus epig. 98. lib. 7.
cui ut ablatam abollam restituat, furem hor-
tatur Poëta, & Crispinum ipsum deridet,
qui nesciret cui dedisset servandam abollam,
de qua epig. 53. lib. 4.

Non quicumque.] hoc est, non cujuslibet
est gestare purpuram.

Fædi lucri.] furti.

Sume togam.] magno enim in togatorum
numero tu togatus delitesces.

De Aspro amatore puellæ nunquam visæ. XLIX.

FORMOSAM plane, sed cæcus diligit
Asper.
Plus ergo, ut res est, quam videt Asper,
amat.

Formosam.] Poëta deridet istum cæcum,
qui puellæ nunquam visæ amore flagraret.
Juvenalis sat. 4. v. 119.

*Qui nunquam visa flagrabat amore
puella.*

Ad Cæsarem Domitianum, de ejus convivio. LI.

QUANTA gigantei memoratur mensa
triumphi,
Quantaque nox superis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deo-
rum,
Et licuit Faunis poscere vina Jovem,
Tanta tuas celebrant, Cæsar, convivia lau-
rus,
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusque pa-
tresque,
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus quanto majora dedisti!
Promissa est nobis sportula, recta data est.

*Quantum convivium celebra-
tur post victoriam de giganti-
bus relatum, & quanta illa
nox fuit omnibus diis, qua
bonus pater accubuit cum ple-
be deorum, & fas fuit Faun-
is petere merum a Jove:
tanto epulo, & Cæsar, celebra-
tur tua victoria: dii ipsi effi-
ciuntur nostra lætitia. Omnes
equites, populus, & patres
epulantur tecum, & Roma
accipit ambrosias epulæ cum
Imperatore. Pollicitus gran-
dia, quanto majora prestisti!
Sportula nobis promissa est,
recta data est.*

Accubuit genitor.] Jupiter nempe cum
diis minoribus.

Plebe.] vetus codex habet *Phæbe*.

Exhilarant ipsos.] Tanta est nostra læ-
titia, ut deos ipsos afficiat, qui nobiscum
accumbere vellent.

Ambrosias.] hoc est divinas. Deus enim

haberi volebat Domitianus.

Grandia pollicitusq.] Epiphonema est, quo
Domitiani liberalitatem extollit Poëta. Alii
pollicitus.

Sportula.] quam sustulit Domitianus,
revocata cœna recta. Suetonius in Domi-
tiano cap. 7. Vide etiam epig. 7. lib. 3.

De phiala Rufi,

qua miro artificio elaborata donatus fuerat. LI.

QUIS labor in phiala? docti Myos, anne
Myronis?
Mentoris hæc manus est, an Polyclete tua?
Livescit nulla caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.
Vera minus flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix pustula vincit ebur,

*Quis labor in phiala? An pe-
riti Myos, an vero Myronis?
An hæc manus est Mentoris,
an tua, & Polyclete? Nulla
caligine fusca massa livescit,
nec obscura odit ignem ex-
ploratorem: vera electra splen-
dent metallo minus flavo,
atque elaborata pustula su-
perat candidum ebur.* Opus

Ma-

Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
 Plurima cum tota lampade Luna nitet.
 Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
 Cultus, ab hoc mallet vecta fuisse foror.
 Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
 Ipse tua pasci vite Lyææ velis.
 Terga premit pecoris geminis Amor aureus
 alis,
 Palladius tenero lotos ab ore sonat.
 Sic Methymnæo gavifus Arione delphin
 Languida non tacitum per freta vexit onus.
 Imbuat egregium digno mihi nectare munus,
 Non grege de domini, sed tua, Ceste,
 manus.
 Ceste decus mensæ, misce Setina: videtur
 Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
 Det numerum cyathis Instantis litera Rufi:
 Auctor enim tanti muneris ille mihi.
 Si Telethusa venit, promissaque gaudia por-
 tat:
 Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
 Si dubia est, septunce trahar: si fallit aman-
 tem,
 Ut jugulem curas, nomen utrumque bi-
 bam.

non superatur a materia: sicut Luna claudit orbem, cum plene splendet tota lampade. Caper per prominet ornatus Æolius vellere Phryxi Thebani, cujus foror mallet vecta fuisse a hoc. Nec tonsor Cinyphius violaverit hunc, & tu Bacche, ipse sinas illum vesce tua vite. Amor autem geminis alis alius urget dorsum pecoris lotos Palladius sonat ab ore delicato. Sic delphin latatus Arione Methymnæo portavit onus sonorum per placida maria. Non servus ex grege domini, sed tua manus, o Ceste, tingat mihi prastans domum pretioso nectare. O Ceste, ornamentum mensæ, ministra Setina: ipse puer videtur nobis sitire, & ipse caper. Litera Instantis Rufi assignet numerum cyathi; nam ille non affectus tanto dono. Si Telethusa accedit, atque offert promissam letitiam; servabor domine, hausto tuo triente, Rufe. Si incerta est, hanc septuncem: si desipis amantem, potabo utrumque nomen, ut conficiam solitum dines.

Dolli Myos.] An opus est Myos cœlato-
 ris egregii, epig. 24. supra. Myronis,
 Mentoris, & Polycleiti mentionem facit
 Plinius lib. 33. cap. 12.

Livefit nulla caligine.] hoc est, phiala
 sincera est, & pura ab omni macula.

Nec edit.] Sicut aurum adulterinum
 quod igne exploratum evanescit.

Vera minus.] Sensus est, inquit Rade-
 rus: Vera electra, seu succinum, minus
 radiat quam hujus phialæ flavum metal-
 lum, id est aurum. *Vera electra* dixit ad
 differentiam electri factitii, quod fiebat ex
 quinta argenti portione auro admixta. Vel
 sic intellige hunc versum: Hæc phiala ex
 electro factitio composita magis fulget
 quam verum electrum. El gat lector.

Et niveum.] Alii & nimium: minus bene.
 De argento pustulato diximus epig. 85.
 lib. 7. *Felix pustula* dicitur, vel quod feli-
 citer & ingeniose esset elaborata, vel quod
 nostrum poetam bearer.

Sic alligat orbem.] hoc est phiala splen-
 dore & figura similis est Lunæ plenæ.

Stat caper.] Sic Juvenalis sat. 1. v. 76.

*Argentum vetus, & flantem extra po-
 tula caprum.*

Æolio.] Nempe iste caper ornatus era-
 aureo vellere, quale habebat aries, qui
 veltus cum sorore Helle trajecit mari.
 Phryxus filius Athamantis regis Theba-
 norum, cujus Æolus pater fuit, epig. 28.
 supra.

Nec Cinyphius.] Epig. 94. lib. 7.

Ipse tua.] Grata est Baccho victima hin-
 cus, epig. 24. lib. 3. Attamen isto tan-
 affabre erat formatus, ut sua vite libens
 illum pasceret Bacchus.

Terga premit.] Capro infidebat Cupido.

Palladius lotos.] hoc est tibia. *Lotos a-
 tibiarum cantus expetitur*, inquit Plinius
 lib. 13. cap. 17. *Palladius* dici videtur
 quod frequens in Africa nascatur non pro-
 cul a Tritone lacu sacro Minervæ.

Sic Methymnæo.] Methymna Lesbii in-
 sulæ urbs fuit patria nempe Arionis, cu-
 jus historiam lege apud Herodotum lib. 1.

Non tacitum omni.] hoc est, ipsam Ario-
 na lyra canentem.

Imbuat egregium.] In phialam vinum
 primo infundat non quivis ex servis, sed
 Cestus puer formosissimus.

Misce Setina.] Vina nata Setiæ in urbe
 Campaniæ.

Ipsæ puer.] Cupido cœlatus in phiala.
Des numerum.] De more bibendi pro numero literarum nominis vide epig. 72. lib. 1.

Instantis litera Rufi.] Legunt alii *Instanti* pro *Instantii*, de quo epig. 67. lib. 7. & 97. lib. 12. Attamen prior lectio placet Radero propter sequentem versum:

Si dubia est, septuncæ trahar.
 Cum enim dominæ essent venturæ parcius bibebant antiqui, epig. 107. lib. 1. Idcirco dicit Poeta: Si venit Telethusa, trientem tantum hauriam pro numero quatuor lite-

rarum, quas habet *Rufi* nomen in vocativo; at vero si incertum sit, num ad me ventura sit, hauriam septuncem pro numero septem literarum quas habet nomen *Instantis* in recto. Si legeretur *Instanti*, in recto, esset *Instantius*: dextrantem ergo haurire deberet. Videat lector. Difficilis mihi videtur iste locus. Forte *Instantans*, aut *Instantius* Rufus promiscue dicebantur: vel alter erat.

Nomen utrumque.] hoc est undecim cyathos, seu deuncem.

Ad Ceditianum de puero tonsore. LII.

TONSOREM puerum, sed arte talem,
 Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
 Druforum cui contigere barbæ,
 Equandas semel in genas rogatus
 Rufo, Ceditiane, commodavi.
 Dum iussus repetit pilos eisdem;
 Censura speculi manum regente,
 Expingitque cutem, facitque longam
 Detonſus epaphæresim capillis:
 Barbatus mihi tonsor est reversus.

O Ceditiane, ego rogatus commodavi Rufo ad radendas semel genas puerum tonsorem, sed talem arte, qualis nec fuit Thalamus tonsor Neronis, cui contigere barba Druforum radenda. Dum imperatus repetit pilos eisdem Rufi censura speculi regente manum, atque expingit cutem, & facit diuturnam detractionem detonsis capillis: tonsor barbatus rediit ad me.

Nec Thalamus.] nomen tonsoris Neronis. Lipsius lib. 1. epist. quæst. 5.

Druforum.] hoc est Neronum.

Pilos eisdem.] hoc est, dum iterum atque iterum radit barbam Rufi. Legit Farnabius, *Dum iussus repetit*: hoc est, dum ni-

mio studio ad speculi censuram pilos iterum atque iterum castigat.

Expingit.] Alii *expungit*: epig. 82. lib. 7.

Barbatus.] hoc verbo diutius a Rufo detentum fuisse Rufum significat Poeta.

In Catullam,

raram esse concordiam formæ atque pudicitix. LIII.

FORMOSISSIMA quæ fuere, vel sunt,
 Sed vilissima quæ fuere, vel sunt.
 O quam te fieri, Catulla, vellem,
 Formosam minus, aut magis pudicam!

Qua pulcherrima fuere vel sunt, sed vilissima qua fuere vel sunt: à Catulla, quam optarem te fieri minus pulchram, aut magis castam.

Formosissima.] hoc est, Fœminæ quæ fuerunt formosissimæ, fuerunt quoque vilissimæ, quia omnibus proſtitutæ.

Ad Cæsarem Domitianum: non illum propter munera,
 sed munera propter ipsum amari. LIV.

MAGNA licet toties tribuas, majora daturus
 Dona, ducum victor, victor & ipse tui:

O Ducum victor, atque ipse victor tui, quamvis toties largiaris magna munera, largietur adhuc majora;
 Dili-

Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

δ Cæsar, amaris a populo non propter munera; δ Cæsar, populus diligit munera propter te.

Magna licet.] Congiarium enim populo ter dederat Domitianus. Suetonius in Domitiano.

Victor &c.] hoc est, qui nihil agit præter rationem, quæ victoria omnium diffi-

cillima videtur.

Propter te.] Domitiano blanditur Poëta, quem populo esse cariotem, quam munera, asseruat.

Ad eundem de leone exhibito in arena. LV.

AUDITUR quantum Massyla per avia murmur,

Innumero quoties sylva leone furit,
Pallidus attonitos ad plena mapalia pastor

Cum revocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Aufonia fremuit modo terror arena.

Quis non esse gregem crederet? unus erat.
Sed cujus tremere ipsi quoque iura leones,

Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,

Aurea lunatæ cum stetit unda jubæ!
Grandia quam decuit latum venabula pectus,

Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?

A Cybeles numquid venerat ille iugis?
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro

Hanc tibi vel frater, vel pater ipse feram?

Quantum murmur auditur in solitudinibus avia Massylia quoties sylva fremit innumero leonibus, cum pastor pallidus reducit tauros stupefactos, atque attonitum armentum a casis plenas: paulo ante tantus terror fremuit in arena Romana. Quis non putaret adesse gregem? Unus erat. At cujus leges reformidarent ipsi etiam leones, quem regem constitueret Numidia picta marmore. O quantum ornamentum per colla, quod decuit explicuit, cum unda aureæ jubæ lunatæ arrecta est! quam par fuit amplum pectus magnis venabulis, & quam tam latitiam percipit leo ex præclara morte! O Africa, unde decus tam felix tuis sylvis! Numquid ille venerat ex montibus Cybeles? An potius, Germanice, frater aut genitor misit tibi hanc feram ab astris Herculis.

Massyla.] Libyæ pars est Massylia, in qua sunt multi leones.

Pallidus.] Leonum rugitu exanimatus.
Ad plena mapalia.] Alii ad *Pana mapalia*, hoc est Punica.

Ipsi quoque.] hoc est, Tantus erat leo ille exhibitus in arena, ut inter alios leones rex videri posset.

Picta Nomas.] Variato enim marmore abundat Numidia.

O quantum.] hoc est, quam præstans erat jubæ arrecta instar medix Lunæ.

Grandia quam decuit.] Ingenti Domitiani venabulo convenit tam amplum le-

nis pectus.

Grandia morte tulit.] Quod nempe Domitiani manu ceciderit.

A Cybeles.] hoc est ab Ida monte Phrygiæ, cui præest Cybele, quam a quatuor leonibus vehi fabulantur Poëtæ.

An magis Herculeo.] Astrum Herculeum intellige leonem ab Hercule interfectum, atque inter Zodiaci signa relatum: epig. 57. lib. 4. Germanicum vocat Domitianum a devictis Germanis.

Hanc tibi.] Vespasianus pater, vel Titus frater inter deos relati.

Ad Flaccum, nullos esse suis temporibus egregios
Poëtas, quod a nemine vigiliarum suarum
mercedem accipiant. LVI.

TEMPORIBUS nostris ætas cum cedat
avorum,

Creverit & major cum duce Roma suo;
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tanta bella sonare tuba.
Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Ma-
rones,

Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves.
Risit Tuscus eques, paupertatemque mali-
gnam

Reppulit, & celeri jussit abire fuga.
Accipe divitias, & vatum maximus esto:
Tu licet & nostrum, dixit, Alexin ames.

Adstabat domini mensis pulcherrimus ille,
Marmorea fundens nigra Falerna manu,
Et libata dabat roseis carchesia labris,
Quæ poterant ipsum sollicitare Jovem.
Excidit attonito pinguis Galatea Poëta,
Thestylis, & rubras messibus usta genas.
Protinus Italiam concepit, & arma, virum-
que,

Qui modo vix culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos, Marfosque loquar, ditataque va-
tum
Nomina, magnus erit quos numerare la-
bor?

Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marfus ero.

Cum ætas avorum det primas
nostro seculo, & Roma magis
aucta fuerit cum suo Impera-
tore; tibi mirum videtur de-
siderari ingenium sacri Maro-
nis, nec quengnam canere bella
tam magna buccina. O Flac-
ce, adsint Mæcenates, non
desiderabuntur Marones, &
vel tua villa suppediet tibi
Virgilium. Tityrus amiserat
jugera finitima infelici Cre-
monæ, atque agrotus lamen-
tabatur oves abductas. Tuscus
eques risit, & propulsavit ma-
lignam inopiam, & coëgit dis-
cedere celeri fuga. Accipe di-
vitiis, inquit, atque esto ma-
ximus poetarum: & licet, tu
ardeas nostrum Alexin. Ille
formosissimus astabat mensis
heri fundens fascia Falerna
mann marmorea, & porrige-
bat carchesia degustata labris
roseis, quæ poterant commovere
ipsam Jovem. Poëta attoni-
tus oblitus est rudem Gala-
team, & Thestylen ustram ra-
bras genas messibus. Repente
concepit Italiam, & arma vi-
rumque, qui paulo ante ore
rudi vix fleverat culicem. Quid
commemorabo Varos, & Mar-
fos, & locupletata nomina
poetarum, quos enumerare
magnus erit labor? An ergo
siam Virgilius, si largiaris
mihi dona Mæcenatis? Non
siam Virgilius, Marfus siam.

Cum duce.] Domitiano scilicet, epig.
19. lib. 5.

Pulchrior & major quo sub duce Martia
Roma.

Tanta tuba.] stylo tam heroïco & su-
blimi.

Sint Mæcenates.] qui muneribus poëtas
afficiant.

Jugera.] Vide Virgillii eclogam 1. & 9.
Cremona Bruti & Cassii partes secuta vete-
ranis Augusti militibus præmii loco attri-
buita fuerat, quibus cum non sufficeret,

vicinum agrum Mantuanum Virgillii pa-
triam assignari jussit Augustus. Itaque suo
fundo spoliatus Virgilius Romam petiit,
ubi propter ingenium carus Mæcenati, non
tantum possessionem suam impetravit, sed
& munera amplissima consecutus est.

Tuscus eques.] Mæcenas nempe ordinis
equestris a regibus Etruscis ortus, Hora-
tius lib. 1. od. 1. & epig. 4. lib. 12.

Et nostrum Alexin.] Quem tamen non Mæ-
cenatis, sed Pollionis puerum fuisse affirmant
quidam. Vide Turnebum lib. 29. cap. 14.

Domini

Domini mensis.] Mæcenatis.

Marmorea.] hoc est candidissima & poltissima.

Carchesia.] pocula certi generis, de quibus Athenæus lib. 11. cap. 13.

Pinguis Galatea.] Sensus est: Non amplius humilia scriptis carmina de agresti Galatea, & Thestylis, cujus genæ æstivo calore adustæ erant.

Ussa genas.] hoc est secundum genas: hellenismus est: sed Æneidem aggressus est

cujus initium, *Arma virumque cano, &c.*

Vix calicem.] breve poema de culice.

Quid Varos.] Vari mentionem facit Virgilius ecloga 6.

Marfus ero.] Epicus quidem non est Poëta, sed scribam epigrammata, quæ Marfus de quo epig. 71. lib. 2. Heraldus scribit *Marcius ero*, hoc est, inquit, Marcius ero Martialis, & huic nomini non minus celebratis conciliabo, quam Virgilius olim conciliavit suo.

De Picente edentulo. LVII.

TREIS habuit dentes, pariter quos expuit omnes,

Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.

Collegitque sinu fragmenta novissima fracti

Oris, & aggesta contumulavit humo.

Ossa licet quondam defuncti non legat heres;

Hoc tibi jam Picens præstitit officium.

Tres fuerant dentes Picentem quos omnes simul expuit dum ipse sedet ad suum sepulchrum, & sinu collegit ultimum frusta oris ruptis, & sepelivit serva aggesta. Quamvis heres aliquando non legat ossa mortui, Picens jam sibi præstitit hoc officium.

Collegitque.] Defunctorum ossa & cineres colligere atque inhumare solebant veteres Picens vero iste, ut jocatur Poëta, non erit inhumatus; jam enim sui partem, dentem scilicet, terræ mandavit.

In Artemidorum indutum crassis lacernis. LVIII.

CUM tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,

Possim te Sagarum jure vocare meo.

O Artemidore, cum habes lacernas tam crassas, liceat jure meo appellare te Sagarum.

Artemidore.] Artemidorus tam crassam gestabat lacernam, ut sagum videri posset. Vocat ergo illum sagarum, quasi sagatum. Hæc Raderus, qui plura alia subjungit, ut

explicet hoc epigramma.

Meo.] Alii mem. Porro Lippius lib. epist. 5. ait: Sagari dicti qui munus a quod theatrale fungerentur.

In luscum furem. LIX.

ASPICIS hunc uno contentum lumine, cujus

Lippa sub attrita fronte lacuna patet:

Ne contemne caput, nihil est furacius illo.

Non fuit Autolyçi tam piceata manus.

Hunc tu convivam cautus vitare memento:

Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.

Pocula solliciti perdunt, ligulasque ministri,

Et latet in tepido plurima mappa sinu.

Lapsa nec a cubito subducere pallia nescit,

Vides hunc contentum uno oculo, sub cujus attrita fronte conspicitur stillans lacuna: Lippas caput, nihil est furacius illo. Autolyçi manus non fuit tam piceata. Tu cavere recordare vitare hunc convivam: tunc insanit, & luscus afficit utroque oculo. Famuli anxii amittunt pocula, & ligulas, & multa mappa de tepeant in tepido ejus sinu; novit subtrahere pallia laxa a cubito, & crebro discere.

VI Lib. 32 epigr. 2 vers.

Mollis Otho.] Cujus æreus Latinâ epigraphæ Num. Palzophilorum maximi valoris delictum.

VII Lib. 73 epigr. 2 vers.

Virga] Caduceo, quo sæpius armatus hic Deorum nuncius, in Latinis Græcisque Numismatibus.

VI Lib. 13 epigr. 6 vers.

Parve Cupido] Quem præferunt Numi Græci Romanique selectiores,

VII Lib. 23 epigr. 5 vers.

Siculis fratres] Caranzos, in utrumque parentem pios. Unde ii in Denario Pompeius gentis apud Patini. Fulv. Urbinum.

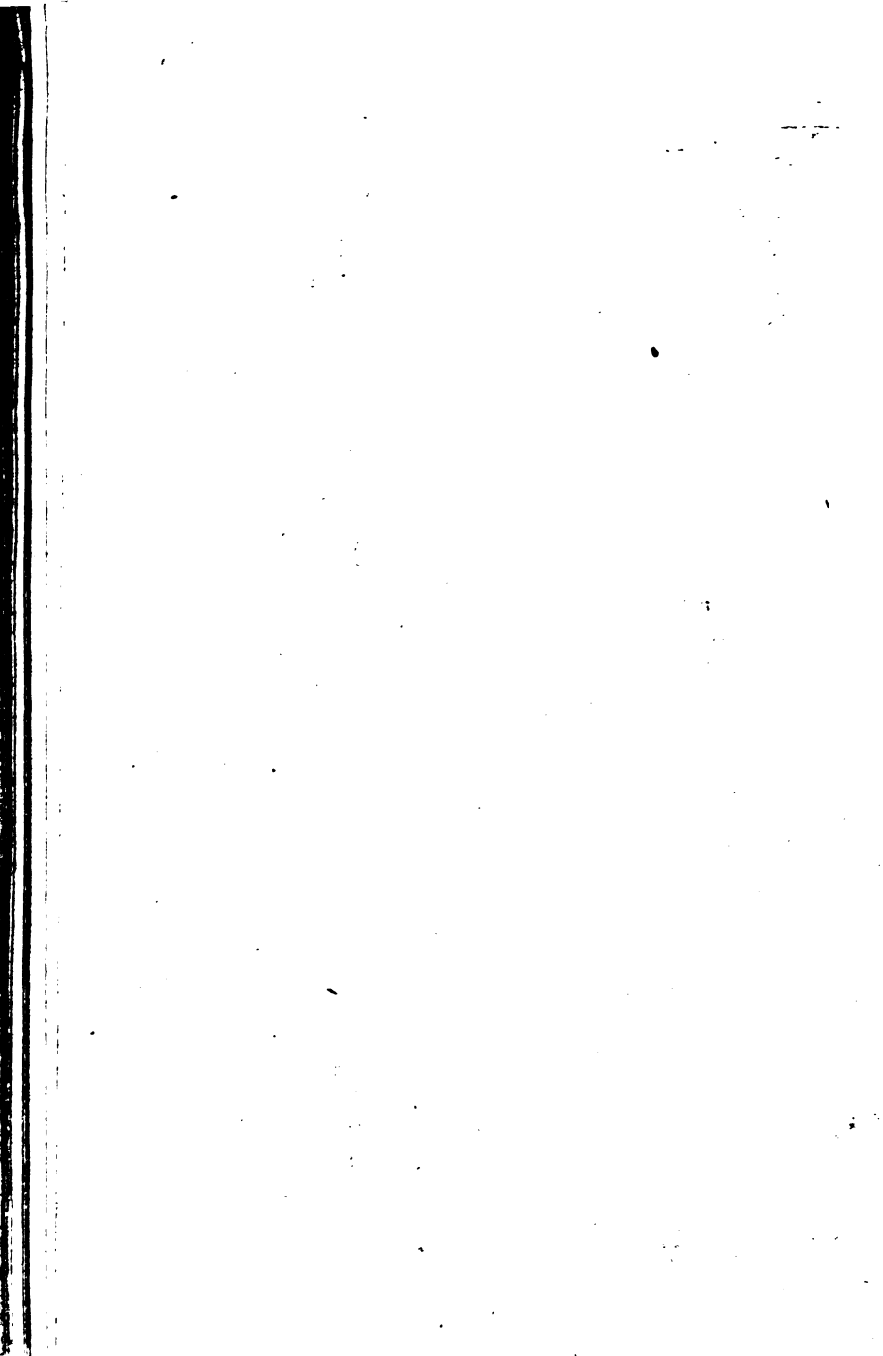
VII Lib. 1 epigr. 3 vers.

Caesar] Domitiane; qui in Num. capite tido, laureato ac radiato.

VII Lib. 1 epigr. 11 vers.

Triumphos] Triumphali curru insistentem Domitianum sæpius vides in ejus Latinis Græcisque Numi.

Et tectus lænis sæpe duabus abit:
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosa
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

*cooperens duabus lænis: nec
fraudentem puduit eripere
verna dormitanti lucernam,
quamvis illa ardeat. Si nihil
occupavit, arte fallaci circuit
puerum suum, atque ipse suas
ratur suas soleas.*

Uno contentum.] quod unus illi oculus
sufficiat ad furandum.

Lippa lacuna.] oculi scilicet amissi.

Ne contemne caput.] hoc est hominem,
pars pro toto sumitur. Sensus est: Ne
desinas observare hunc hominem, licet
lucum.

Autolyci.] Cujus meminit Homerus Iliad.
x. Fuit ille Mercurii filius, furtis similli-
mus patri. *Tam piceata manus.]* cui scilicet
adherent omnia quæ tangit. Legunt alii
tam piperata manus, hoc est callida, quod
piccare Latine non dicatur, sed picare.

Cantus vitare.] Alii *servare.*

Ligulaque.] epig. 33. supra. Ligula co-
chlear est, & spatula, &c.

Et lætes.] & furatur mappas, quas in
sua condit. Læna vero, ut ait Baylius
de re vestiaria, genus est vestis militaris,
qua etiam in comâ utebantur antiqui, ut
constat ex hoc loco.

Verna.] est servus domi natus.

Et soleas.] Pueri ad pedes convivarum
soleas custodiebant: convivæ enim sine
calceis mensæ accumbebant: iste vero luscus
suas ipse soleas surripiebat, ne furandi ar-
tem dedisceret.

In Claudiam, cujus præceram staturam ridet. LX.

SUMMA palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudiâ, sesquipede.

*O Claudiâ, si fieres brevior
uno pede & dimidio, poteris
æquare verticem Colossi palatini.*

Colossi.] De quo diximus epig. 2. lib. Spe&

In Carinum invidum. LXI.

LIVET Carinus, rumpitur, furit, plo-
rat,

Et quærit altos, unde pendeat, ramos:
Non jam quod orbe cantor, & legor toto:
Nec umbilicis quod decorus, & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gen-
tes:

Sed quod sub urbe rus habemus æstivum:
Vehimurque mulis non ut ante conductis.
Quid imprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto, mulas habeat, & suburbanum.

*Pallet Carinus, rumpitur, in-
sanis, flet, & quærit altior
ramos ex quibus suspendatur:
Non jam quod totus orbis cele-
brat atque evoluit meos ver-
sus, nec quod ornatus umbili-
cis, & cedro spargor per
omnes nationes quibus imperat
Roma: at quod mihi est rus
æstivum sub urbe, & vehor
mulis non conductis ut antea.
O Severe, quid imprecabor
invido? Hoc opto, ut habeat
mulas, & rus suburbanum.*

Umbilicis decorus.] Epig. 67. lib. 1. &
epig. 2. lib. 3. librorum ornata expli-
cimus.

Rus æstivum.] hoc est rus ad æstivandum.

Mulas habeat.] quas oleribus ex horto
suburbano decerpis onustas agat per urbem,

& vendat illa olera, unde victum sibi qua-
ririt. Domitius vero sic intelligit: Habeat
mulas meis similes, & suburbanum meo
simile: hoc est, suas amplas divitias amit-
tas, atque ad meam conditionem redige-
tur, seu pauper fiat.

De Picente inepto Poëta. LXII.

SCRIBIT in averſa Picens epigrammata
charta,
Et dolet averſo quod facit illa deo.

Picens ſcribit epigrammata in
tergo chartæ, & mæret quod
componit illa invito Apolline.

Scribit in averſa.] In una tantum parte
chartæ ſolebant ſcribere veteres; qui vero
ad naufeam uſque, in tergo etiam ſcribe-
bant. Juvenalis ſat. 1.

Scriptus & in tergo necdum finitus
Oreſtes.

Et dolet averſo.] Epig. 89. lib. 2.

*Carmina quod ſcribis inſeſis, & Apol-
line nullo, &c.*

Horatius:

*Tu nihil invita facies, diſcrvæ, Mi-
nerva.*

LXIII.

In Clytum,

qui ſæpius in anno natalicium diem celebrabat, ut
ab amicis acciperet munera. LXIV.

UT poſcas, Clyte, munus, exigafque,
Uno naſceris octies in anno,
Et ſolas puto, treſve, quatuorve
Non natalicias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior, licebit
Tritis litoris aridi lapillis,
Sit mæro coma nigrior caduco,
Vincas mollitiæ tremente plumas,
Aut maſſam modo lactis alligati,
Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella ſervat:
Tu nobis, Clyte, jam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat
Natales Priamive, Neſtorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod ſi ludis adhuc, ſemelque naſci,
Uno jam tibi non ſat eſt in anno,
Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.

*O Clyte, ut petas datum, at-
que extorqueas, octies naſceris
in uno anno, & celebras
omnes kalendas natalicias.
conſeptis, epimur, ſolis cribus
aut quatuor. Quamvis habeas
unitam poliſtorem tritis lapil-
lis litoris ſicci, capilli nigro-
dine ſuperent cadentia mora,
mollitiæ tremente ſuperes plu-
mas, vel metam lactis recens
coagulati, & tui tumore tur-
geſcant papilla tua, quales
marito ſervat virgo intacta.
O Clyte, jam vetulus videris
nobis. Quis enim putet tam
multos fuiſſe dies natalicias
Priami, aut Neſtoris? Tan-
dem ſit verecundia, & ſinis
rapinis. Quid ſi ludificas iso-
ram, & jam tibi non ſufficit
ſemel naſci in uno anno, à
Clyte, nec credam te ſemel
natum.*

Naſceris octies.] hoc eſt natalicium diem
octies celebras, ut toties munera accipias.
Nigrior caduco.] hoc eſt maturo, epig. 73.
lib. 1.

Sit vultus.] Toties natalem diem cele-
braſti, ut licet juvenis, tamen ſenior Pri-
am & Neſtore videaris, de quibus jam

dictum.

Sit pudor.] Pudeat te, & ſinis impona-
tur tuis rapinis.

Nec ſemel putabo.] hoc eſt, te negligam
perinde ac ſi nunquam natus eſſes, nec
unquam munera ad te mittam.

Ad Domitianum, de templo Fortunæ, atque arcu triumphali, quem sibi erigi jussit. LXV.

Hic ubi fortunæ reducis fulgentia late
 Tempa nitent, felix area nuper erat:
 Hic stetit Arctoi formosus pulvere belli
 Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar.
 Hic lauro redimita comas, & candida cultu
 Roma salutavit voce, manuque ducem.
 Grande loci meritum testantur & altera dona:
 Stat facer edomitæ gentibus arcus ovans.
 Hic gemini currus numerant elephanta fre-
 quenter.
 Sufficit immensis aureus ipse jugis.
 Hæc est digna tuis, Germanice, porta trium-
 phis:
 Hos aditus urbem Martis habere decet.

*Nuper felix area erat hic, ubi splendida ædes fortuna re-
 ducis late fulgens. Hoc loco
 Cæsar emittens ab ore purpu-
 reum splendorem stetit decorus
 pulvere belli Sarmatici. Hic
 Romani capillis ornatis lauro,
 atque albis vestibus induti sa-
 lutaverunt Imperatorem voce
 & manu. Atque altera dona
 demonstrant ingens meritum
 illius loci: arcus triumphalis
 erectus est de nationibus sub-
 actis. Hic duæ quadrigæ nu-
 merant multos elephantos. Au-
 reus ipse par est argenteis ju-
 gis. O Germanice, hæc porta con-
 venit tuis triumphis: par est ur-
 bem Martis habere hos introitus.*

Fortuna reducis.] cui propter Domitiani reditum ædificatum est templum.

Felix area.] vel quod in ea templum fortunæ destinatum sit, vel potius quod illic reversum Imperatorem primo saluta- verit populus.

Arctoi.] Sarmatici, epig. 5. lib. 7.

Purpureum jubar.] hoc est ruborem. Sue- tonius cap. 18. in Domitiano: *Statuæ fuit procera, vultu modesto, ruborisque pleno.*

Et candida cultu.] Albis vestibus induti triumphum comitabantur Romani. Juvena- lis sat. 10.

— & niveos ad frons Quiritæ.

Antiquus codex habet candida vultu.

Manuque.] Refer ad plausum quo excep- tus est Imperator.

Et altera dona.] Arcum triumphalem, & templum Fortunæ intellige, præter- quam quod ibi populus benigne a Domi- tiano exceptus fuit.

Hic gemini currus.] Suprà arcum colloca- ta erant duæ quadrigæ, propter duplicem ex Dacis victoriam, quibus elephanti jun- cti erant, quos aurea Domitiani statuæ re- gebat.

Elephanta frequenter.] Quid si legas fre- quenter?

De consulatu Silii. LXVI.

AUGUSTO pia thura, victimæque,
 Pro nostro date Silio Camenæ,
 Bis senos jubet en redire fasces
 Nato consule, nobilique virga,
 Vatis Castaliam domum sonare.
 Rerum prima salus, & una, Cæsar,
 Gaudenti superest adhuc quod optet
 Felix purpura, tertiusque consul,
 Pompeio dederit licet senatus,
 Et Cæsar genero sacros honores,
 Quorum pacificus ter ampliavit,
 Janus nomina, Silius frequentes
 Mavult sic numerare consulatus.

*O Musa, offerre Domitiano pia thura, & victimas pro nostro Silio: ecce imperat re-
 dere duodecim fasces filio sacro
 consule, & nobili virga pulsa-
 ri Castaliam domum Potæ. O
 Domitiane, primam & anti-
 cam præstidiam veram, superest
 adhuc emulanti aliquid quod
 cupiat, nempe felix purpu-
 ra, & tertius Consulatus.
 Quamvis Senatus concesserit
 Pompeio sacros honores, atque
 Augustus genero Agrippæ,
 quorum nomina ter illustravit
 Janus pacificus, magis placeat
 Silio sic numerare crebros Con-
 sulatus.*

Date Sili.] cujus filius a Domitiano factus est Consul: Silius enim pater semel tantum Consul fuit eo anno quo perit Nero, ut constat ex epistola 7. Plinii junioris lib. 3. qui vitam simul & mortem Silii Italici breviter narrat. Vide etiam epig. 62. lib. 7.

Redire.] nempe in familiam Silii Italici, quam Castaliam dicit, hoc est Musis dedicatam: nam egregium poema de secundo bello Punico scripsit Silius.

Nato consule.] Filio Silii consularum adepti.

Castaliam.] Alii *Castalii*.

Domum sonare.] quoties domum suam aut alienam adibat Consul, ad significandum

eius adventum licet præcedens virga sustinetes pulsabat

Quid opus.] ut nempe minor ejus filius Consul quoque fiat, cujus mortem refert Plinius junior epistola 7. lib. 3.

Et Caesar genero.] Agrippæ Juliam filiam in matrimonium collocavit Augustus, eumque ter Consulem evehit.

Quæram pacificus.] hoc est, quorum nomina relata sunt in fastos, qui erant in tutela Jani pacifici quidem sub Augusto, quo regnante clausum est templum Jani tertio.

Mavult sic.] duos filios gerere Consulatum, quoniam ipse ter esse Consul, ut Pompeius & Agrippa.

In Cæcilianum, qui præmature ad cœnam venerat. LXVII.

HORAS quinque puer nondum tibi nunciat, & tu

Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.

Cum modo distulerint raucæ vadimonia chartæ,

Et Floralicias lasser arena feras;

Curre, age, & illotos revoca, Calliste, ministros:

Sternantur lecti, Cæciliane, sede.

Caldam poscis aquam, sed nondum frigida venit:

Alger adhuc nudo clausa culina foco.

Mane veni potius, nam cur te quinta moretur?

Aut cur non fero, Cæciliane, venis?

Horas quinque.] Cœnare vero hora tantum nona solebant Romani, epig. 8. lib. 4.

Imperat extrados frangere nona toros.

Cum modo.] Cum modo in alterum diem dimissa sint vadimonia, & causæ forenses quæ hora tertia agebantur, epig. 8. lib. 4.

Exercent rancos tertia caussidicos.

Vadimonium vero sponso est sistendi in judicio. Legunt alii,

rauca vadimonia terta.

id est libelli forenses, inquit Domitius. Raucæ chartæ dicuntur, meo judicio, pro ipsius raucis caussidicis. Alii legunt,

vadimonia quarta.

Hora enim quarta differebantur lites, ut aiunt.

Et Floralicias.] De ludis in honorem

O Cæciliano, nondum servus tibi nunciat horam quintam, & tu conviva jam venis ad me. Cum modo raucæ chartæ prorogerint vadimonia, atque arena defatiget feras Floralicias; & Calliste, propera, age, & revoca illotos servos: lecti adornentur, Cæciliane, sede. Petis aquam calidam, at nondum frigida allata est: culina clausa frigit adhuc nudo foco. Veni potius mane; cur enim quinta retardet te? aut cur non venis fero, & Cæciliane?

Floræ celebratis dædum epig. 3. lib. 1. In his lepores, capræ, atque alia animalia exhibebantur ab Edilibus.

Illotos.] hora octava lavabant veteres.

Sternantur lecti.] In triclinio nempe.

Caldam poscis.] qua vinum temperabatur epig. 12. lib. 1.

Nudo clausa.] hoc est nondum adfuit ligna quibus excitetur ignis.

Aut cur non fero.] Post cœnam nimirum Alii,

Ut jentes, fero, Cæciliane, venis.

Et sic explicat Salmastius: Hora jentaculi tertia aut quarta erat: unde Martialis eum qui ad quintam venerat pransurus, fero venire dixit, ut jentaret: nimis tempore ut pranderet.

Ad Entellum,

cujus rus amœnissimis Alcinoi hortis præfert. LXVIII.

QUⁱ Corcyraei vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Invida purpureos urat ne bruma racemos;
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perspicua vivit vindemia gemma,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Femineum lucet sic per bombycina corpus:
Ca. culus in nitida sic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnus sterilis ferre jubetur hyems.

Qui spectavit pomaria regis Corcyraei, à Entelle, ille æneponat rus tua domus. Ne hyems invida urat purpureos racemos, & ne frigus gelidum nocet munerebus Bacchi, racemi conditi gemma pellucida amplexans, atque uva felix tegitur, nec tamen delitescit. Sic muliebre corpus splendet per bombycina: sic calculus numeratur in pura unda. Quid non voluit natura licere ingenio? Hyems sterilis cogitur

producere fructus autumnales.

Qui Corcyraei.] Alcinoi, de cujus hortis in insula Corcyra, hodie Corfou, epig. 64. lib. 4. & epig. 41. lib. 7.

Urat ne bruma.] Inter alios arbores vitis præsertim uritur frigore, cum ab eo circumobessus calor naturalis interius contrahitur.

Bacchi munera.] Vites quibus valde ini-

micum est frigus.

Perspicua gemma.] Lapidibus specularibus epig. 14. supra.

Per bombycina.] hoc est per vestes sericas, quas recte vicreas dixeris, & juvenalis fac. 2. vocat multitia.

Quid non.] Sensus est: Quid non efficere potest solertia ingenii?

In Vacerram,

qui solos Poëtas mortuos laudabat. LXIX.

MIRARIS veteres, Vacerra, solos,
Nec laudas nisi mortuos Poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra; tanti
Non est ut placeam tibi, perire.

O Vacerra, soli antiqui morient tibi admirationem, nec commendas nisi defunctos Poëtas. O Vacerra, rogamus, parcas: non tanti facio mortem, ut tibi gratus sim.

Nec laudas.] Lib. 5. epig. 10.

Hi sunt invidia nimium, Regule, mores

Præferat antiquos semper ut illa novum.

Tanti non est.] Sensus est: Non tanto facio tuas laudes, ut mori velim, quo a te laudari possim. Forte non male legeris,

tanti Non est, ut peream, tibi placere.

De Nerva, Poëta quidem nobili, sed qui talem profiteri se præ pudore nolle. LXX.

QUANTA quies placidi, tanta est facundia Nervæ:

Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.
Cum ficare sacrum largo Parmessida posset
Ore, verècundam maluit esse sitim:
Pieriam tenui frontem redimire corona

Quanta quies, tanta est eloquentia mitis Nervæ: at vires & ingenium coercetur modestia. Cum largo ore posset exhaustum sacrum Parmessida, maluit sitire modeste, contentus adornare frontem poeticam exigua corona, nec

Con-

Contentus, famæ nec dare vela fuit.
Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
Carmina qui docti nora Neronis habet.

obscundare sua gloria. At
nihilominus qui novit versum
periti Neronis, novit hunc esse
Tibullum nostri avi.

Quanta quies.] Nervam Imperatorem
fuisse Poetam testatur Plinius junior epist.
3. Vide epig. 27. lib. 9. Animo præterea
placidissimo fuit Nerva.

Cum siccare sacrum.] Parmessis fons habi-
tur ex Parnasso: hoc est, modice bibit ex
fonte Musarum, seu pauca scribit carmina,
cum alioqui plura, & quidem egregia scri-
bere posset. Scribunt alii, *sacram Permessida*.

Tenni corona.] Ex hedera pempe qua le-

viores Poetæ, epici vero quernæ corona
cingebantur, epig. 54. lib. 4. Juvenalis sat.
6. vers. 386. De corona quernæ fusc scali-
ger Antonian. lect. lib. 1. cap. 10. Carmi-
nibus heroicis quernam coronam consequi
poterat Nerva, sed elegiis & epigramma-
tibus hederae coronam mereri contentus fuit.

Carmina qui docti.] A dulcedine carminis
Nervam solum Tibullum dixerat Nero in
suis versibus.

In Postumianum,

priora beneficia posterioribus esse cumulanda. LXXI.

QUATUOR argenti libras mihi tempore
brumæ,

Misisti ante annos, Postumiane, decem.
Speranti plures (nam stare, aut crescere de-
bent

Munera) venerunt plusve, minusve dux.
Tertius, & quartus multq; inferiora tulerunt.

Libra fuit quinto Septiciana quidem:
Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno,

Post hunc in cotula rasa selibra data est,
Octavus ligulam misit sextante minorem,

Nonus acu levius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus jam non habet

annus:
Quatuor ad libras, Postumiane, redi.

*O Postumiane, ante decem
annos misisti ad me tempore
brumæ quatuor libras argenti.
Dua plusve minusve allata
sunt expectanti plures: nam
dona debent stare, vel aug-
mentum. Tertius & quartus tu-
lerunt longe inferiora. Quinto
libra quidem Septiciana
missa est: sexto anno redacti
sumus ad scutulam bessalem,
post hunc rasa selibra donata
est in cotula. Octavus misit
ligulam minorem sextante: no-
nus vix tulit cochleare levius
acu, Jam decimus annus non
habet quod mittat nobis: O
Postumiane, transire ad qua-
tuor libras.*

Tempore brumæ.] Mense Decembri, quo
celebrabantur Saturnalia, & munera ami-
cis mittere solebant Romani.

Nam stare aut.] Plinius junior epist. 3.
lib. 4. Est enim ita natura comparatum, ut
antiquiora beneficia subvertas, nisi illa pos-
terioribus cumules, &c.

Septiciana quidem.] Duodecim uncis con-
stabat libra Romana, quæ tamen secundo
bello Punico urgente ad novem uncias cuius
denunciata redacta est, & libra Septiciana
ut existimat Raderus, a Septu ubi Romani
negotiantur atque ad pondus vendebant,
sic dicta, ut conjicit Farnabius.

Bessalem ad scutulam.] Bes significat octo

uncias, scutula vero vas capit octo uncias.
In cotula.] vel *cotyla*, mensura exigua,
quod sex uncias capiebat. *Rasa selibra.*]
Forte intelligit simul cum cotyla datam
fuisse selibram argenti. Alii *rasa* referunt ad
cotylam, sed quantitas repugnat.

Octavus ligulam.] Genus mensuræ. Plu-
res alias significationes habet ligula, epig.
33. supra. Sextans duæ sunt uncie.

Mons aia lectus.] Legunt alii.
Nonus aculeolus in cochleare talis.
Sensus prioris lectionis patet. De cochleari
dictum epig. 33. supra. Alii,

Nonus permodicum vix cochleare tulit.
Quatuor ad.] Sic lepida mendicat Poeta.

*Ad librum suum, quem dono dat Artano amico
redeunti Narbonem in Galliam. LXXII.*

NONDUM murice cultus, asperoque,
Morfu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni
Ad leges jubet annuosque fasces,
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quam vellem fieri meus libellus!

*O Liber, tu nondum ornatus
purpura, nec politus aspero
morfu sicci pumicis, festinas
comitari Artanum: quem
amanissima Narbo patria erudi-
titi Votieni egit reverti ad
leges, atque annuos fasces:
quod tibi optandum est pari
desiderio, fructus illo loco, &
hoc amico. Quam cuperem
feri meus liber!*

*Murice cultus.] De ornamentis librorum
vide epig. 67. lib. 1. & epig. 7. lib. 3.*

*Narbo.] Galliae civitas, hodie Narbonne;
quae erat colonia Romana ad Reipublicae
Romanae imaginem administrata. Romae
erat Senatus, sic in coloniis erant decurio-
nes. Ex decurionibus iuridicundo duum-
viri creabantur singulis annis, qui Roma-*

*nos Consules representabant. Hinc Poeta
Artanum revocari dicit ad leges, hoc est
ad jus dicendum, & ad fasces, id est ad
Magistratum gerendum.*

*Vossi quod.] Nempe frui illo loco, atque
Artano amico.*

*Quam vellem.] hoc est, quam optarem
ipse vice libelli comitari Artanum.*

Ad Instantium, amore incitari ingenium. LXXIII.

INSTANTI, quo nec sincerior alter habe-
tur

Pectore, nec nivea simplicitate prior:
Si dare vis nostrae vires, animosque Thaliae,
Et victura petis carmina, da, quod amem.
Cynthia te vatem fecit, lascive Propertii;
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli:
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec spernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, si quis Alexis erit.

*O Instanti, quo nec alter esti-
matur sincerior corde, nec
prior candida simplicitate; si
cupis corroborare atque excitare
nostram Thalam, & possis
versus non perituros; da,
quod amem. O lasciva Propertii,
Cynthia fecit te poetam:
formosa Lycoris erat ingenium
Galli. Venerata Nemesis parit
existimationem acuto Tibullo:
O erudite Catulle, Lesbia di-
ctavit tibi. Nec Pelignus, nec
Mantua contemnet me poetam,
si quandam Corinnam, si quen-
dam Alexim habueris.*

*Animosque Thalia.] Amor quippe felicem
ingenio materiam suppediat; noti sunt
Poetae, atque eorum amici, quos recenset
nostris Poeta.*

*Pelignus.] Alii Peligni populi Italiae Mar-
tis finitimi, quorum caput Corfinium: in*

*Pelignis autem natus Ovidius Corinnam
amicam versibus celebravit: Mantua autem
patria Virgilii, qui ardebat Alexim. Sensus
est: Mea etiam carmina legentur a Pelignis
& Mantuanis, licet Ovidio illi, hi Virgilio
multum favent.*

In malum medicum. LXXIV.

HOPLOMACHUS nunc es, fueras oph-
thalmicus ante:
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

*Nunc es hoplomachus, prius
fueras ophthalmicus: medicum
egisti, quod agis hoplomachus.*

Hoplo-

Hoplomachus.] Is est qui armis pugnat, hoc est gladiator: ophthalmicus vero medicus est qui curat oculos, sic dictus ab ophthalmia, quæ mala est oculi affectio.

Fecisti medicus.] Imperitia homines necasti, cum esses medicus, quos & nunc occidis gladiator.

De Gallo Lingono,

qui percussio ad lapidem pede jacens in sandapila a vespillonibus domum reportatus est. LXXV.

DUM repetit sera conductos nocte Penates

Lingonus a recta Flaminiaque recens:

Expulit offenso vitiatum pollice talum,

Et jacuit toto corpore fusus humi.

Quid faceret Gallus, qua se ratione moveret?

Ingenti domino servulus unus erat,

Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam:

Succurrit misero casus, opemque tulit.

Quatuor inscripti portabant vile cadaver,

Accipit infelix qualia mille rogos.

Hos comes invalidus submissa voce precatur,

Ut quocumque velint, corpus inane ferant.

Permutatur onus, stipataque tollitur alte

Grandis in angusta sarcina sandapila.

Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,

Cui merito dici, mortue Galle, potest.

Dum Lingonus a recta via & Flaminia novum redit domum conductam nocte sera, elisit corruptum talum pollice laeso, & stratus humi procubuit toto corpore. Quid ageret Gallus, quomodo moveret se? Ingens dominus habebat unum servulum tam tenuem, ut vix posset portare minimam lacernam: fortuna subvenit infelici, & fuit subsidio. Quatuor stigmati ferebant vile cadaver, qualia mille caput miser rogos. Infirmitas comes rogat hos voce submissa, ut portent corpus inane, quocumque libeat. Onus permutatur, ingens sarcina alie tollitur intrusa in arctam sandapilam. O Lucane, ex pluribus hunc existimo unum, cui jure dici potest, O Galle mortue.

Lingonus.] sic dictus, ut aiunt interpretes, a civitate Lingonum in Gallia, hodie Langres.

A recta.] viâ recta Flaminia erat proxima, Marlianus lib. 6. cap. ult.

Ingenti Domino.] hoc est corpore valde obeso.

Quatuor inscripti.] sic dicti a notis & literis, quæ improborum frontibus inurebantur.

Infelix rogos.] hoc est, pauperum rogos, in quem scilicet multi si simul conjicerentur.

Precatur.] hos nempe vespillonones.

Corpus inane.] hoc est mortuum deponant,

quocumque in loco voluerint: jacentem vero suum dominum tollant. Alii putant Poëtam alludere ad Gallos Cybeles sacerdotes, qui castrati inanes seu impotentes erant ad generandum. Videat lector.

Stipata.] hoc est, Gallus obesus valde coarctatus ponitur in sandapila, quæ erat pauperum feretrum. Vel stipata dicitur a quatuor nempe inscriptis servis libitinariis, qui mortuos efferrent.

Mortue Galle.] Dichærium est in Gallos Cybeles sacerdotes, qui impotentes ad generandum, & effeminati, merito mortui nuncupabantur. Hic autem Lingonus a vespillonibus elatus poterat jure mortuus vocari.

In Gallicum, quem male agere causas festive ostendit Poëta. LXXVI.

Dic verum mihi, Marce, dic amabo:
Nil est, quod magis audiam libenter:

O Marce, dic mihi veritatem, dic quaeso: nihil est quod libentius audiam, sic

Sic

EPIGRAMMATUM LIBER VIII. 345

Sic & cum recitas tuos libellos,
Et caussam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit audi.
Verum, Gallice, non libenter audis.

à Gallice, me oras semper & rogas, cum recitas tuos libellos, & quoties dicis caussam clientis. Difficile est me recusare tibi quod postulas. Igitur audi verius vero quid sit : O Gallice, non libenter audis veritatem.

Dic verum.] Idem est argumentum epig. 64. lib. 5. & epig. 27. lib. 7.
Non libenter.] Etenim si verum dixero,

non te laudabo, imo dicam te male agere causas.

Ad Liberum amicum, ut genio indulgeat. LXXVII.

LIBER amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber in æterna vivere digne rosa:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea ferta caput.
Candida nigrescant vetulo crystalla Falerno,
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui sic vel medio finitus vixit in ævo,
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

O Liber suavissimum studium tuorum amicorum, Liber digne vivere in æternis rosis: si sapis, capilli semper tibi miteant Assyrio amomo, & corona florea circumdant caput. Crystalla alba nigrescant vetulo Falerno, & blandus lectus caleat tenero amore. Qui sic vivit mortuus vel media ætate, hic habuit longiorem vitam, quam concessa fuit.

In æterna rosa.] hoc est in perpetuis voluptatibus.

Assyrio.] hoc est unguento ex Assyrio amomo.

Candida nigrescant.] Poculum enim ex crystallo vini infusi colorem trahit: Falernum vero nigrum est.

Vel medio.] Qui voluptatibus sic se immiscuit, etiam si vel media ætate occidat, diutius tamen vixit, quam dii concesserint: Poeta enim non numero dierum, sed voluptatibus vitam longiorem æstimat. Epig. 16. lib. 1.

De ludis Stella, quibus Domitiani triumphum celebravit. LXXVIII.

QUOS cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa Lyæ tuos.
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor! ô pietas! & putat esse parum.
Non illi fatis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat, & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numismata nim-
bis:
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur avis,

Stella celebrator triumphi Hyperborei exhibuit ludos, quos suos optaret victoria Phlegræa, quos tuos optaret pompa Indica, ô Bacche! O pudor! O pietas! & credit esse parum. Illi non sufficit Hermus turbidus auro mixto, nec Tagus qui strepit orbe Hesperio. Omnis dies habet sua munera, nec dives linea cessat, & multa diripienda mittuntur in populum. Nunc lascivi nummi sparguntur repentinis nimbus, nunc munifica tessera donat spectatas feras. Volucres non exhibita latantur tuto foveri sinu, & sortito capiunt veros, ne discerpantur.

Quid

Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,

Quæ dare non semper consul uterque solet?

Omnia sed Cæsar tanto superantur honore,

Quod spectatorem te tua laurus habet.

Quid numerem currus, et triginta præmia victoria, quæ largiri non semper solent ambo Consules? At, ô Cæsar, omnia inferiora sunt tanto honore, quod tu spectas tuam lauream Sarmaticam.

Phlegraa suos.] Victoriam Phlegream intellige, quam de gigantibus tulit Hercules in planitie Cumæ, quæ olim Phlegrea dicebatur propter flammam illic erumpentes. Natalis Comes lib. 7. cap. 2. Videndus & Strabo lib. 5.

Indica pompa.] Quos etiam ludos cuperet Bacchus editos in triumpho quem de India egit, hos Stella exhibuit, ut Domitiani victoriam de Sarmatis celebraret. Triumphum Bacchi cum illa Herculis victoria conjunxit etiam Silius lib. 1.

Qualis edoratis descendens Liber ab Indu
Esit pampineas frenata tigris currus?

Aut cum Phlegreos confecta mole gigantes
Incessit campis tangens Tyrrhinius astra.

Non illi.] Tagus fluvius Hispaniæ, Hermaus vero Lydiæ arenas aureas vehunt, quæ stellæ liberalitati non fuissent.

Omnis habet.] Ludi celebrabantur per plures dies, quibus singulis in populum munera spargebantur. Suetonius cap. 11. in Nerone: *Sparsa ex populo missilia omnium rerum per omnes dies singula quotidie millia avium cuiusque generis multiplex genus: tessera fragmentaria, vestis, aurum, argentum, gemma, margarita, tabula picta, mancipia, jumenta, atque etiam mansueti fera, novissime naves, insula, agri.* Hoc loco utitur Turnebus lib. 29. cap. 9. ut sequentes versus explicet, *Nec linea dives.* Ego, inquit, interpretor gemmas & margaritas, resque pretiosas in linea, quod ego gallice explico *filet de perles.* Sic etiam explicat Salmastius. Alii lineam divitem faciunt pro ordine subselliorum, & pro orchestra in qua stabat Senatus. Liptius in notis ad Raderum missa sic explicat, ut refert ipse Raderus: *Mibi, inquit, videbatur linea pro ordine subselliorum capienda, & interpretaber non solum populum habere quod caperet*

in missilibus, sed & Senatam. Dives igitur *linea orchestra.* Hæc sententia placet Raderus; Poeta enim, inquit, videtur consilio diduxisse popularia ab orchestra, cum subiecit:

& in populum multa rapina cadit. Sic Ovidius in *Amoribus* lineam accipit pro ordine sedentium:

Quid frustra refugis? cogit nos linea jungi.

Lineam divitem libenter explicarem. Schedulam, in qua scriptum esset quid pretiosum, quod referenti schedulam donaretur: in tessera vero seu globulis ligneis scripta erant ferarum nomina, quæ distribuebantur rapientibus tesseras. De linea margaritarum agitur lege 26. ff. *ad legem Falcidiam*, & lege ultima ff. *de auro, argento, mundo, &c.*

Nunc veniant.] E loco nempe superiore sparguntur nummi sestertii, quos lascivos vocat, quod forte populum ad se alliciant vel recreent.

Nunc dat.] Turnebus loco citato sic explicat hunc versum: tessera globuli erant certæ speciei notis inscripti, quæ ei qui jactam tesseram rapuerat, dabatur. Vide Xiphilinum in Nerone.

Nunc implere.] hoc est, ut mihi videtur: Aves absentes, seu in arena non exhibitæ tessera inscriptæ dantur iis, quibus forte contigit tessera: at vero si aves emissæ fuissent, a diripientibus laceratæ fuissent.

Ne laceretur.] Alii nec laceratur.

Quæ dare.] Sensus est: Plura victoribus præmia dedit Stella, quam ambo Consules, cum simul edunt ludos.

Tanto superantur.] Stellæ ludi per se quidem celebres, tua præsentia, ô Domitiane, celeberrimi facti sunt.

In Fabullam, affectantem pulchritudinem. LXXIX.

OMNES aut vetulas habes amicas.
Aut turpes, vetulisque foediores:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

Omnès tua amica aut sunt vetula, aut turpes, & deformiores vetulis: tibi adjungis has comites, & trahis tecum per convivia, porticus, theatra. O Fabulla, sic pulchra, sic puella es.

Sic formosa.] hoc est collata cum illis vetulis tibi videris formosa.

In Domitianum, qui pugilatione revocata antiquorum simplicitatem repræsentaverat. LXXX.

SANCTORUM nobis miracula reddis avo-
rum,

Nec pateris, Cæsar, secula tantæ mori:

Cum veteres Latine ritus renoventur arenæ,
Et pugnet virtus simpliciore manu.

Sic prisca servatur honos te præfide templis,

Et casa tam culto sub Jove numen habet.

Sic nova dum condis, revocas, Auguste,
priora:

Debentur quæ sunt, quæque fuere tibi.

O Domitiane, restituis nobis miracula sanctorum avorum, nec finis prisca secula perire. Cum antiquæ consuetudines Romana arena revocentur, & virtus cætet manu simpliciore. Sic, te Imperatore, decus servatur antiquis templis, & casa est in veneratione sub Jove tam culto. Sic, Auguste, dum construis nova, revocas antiqua: quæ sunt & quæ fuerunt, debentur tibi.

Sanctorum nobis.] hoc est, pugiles in arena exhibuisti, quos mirabatur antiquitas.

Nec pateris.] prisca secula excidere ex nostra memoria.

Simpliciore manu.] pugnis tantum, & cæstibus, non ferro, tridente, &c. Raderus.

Sic prisca servatur.] Quemadmodum ludos veteres repovas, sic & templa antiqua veneraris.

Et casa.] hoc est, antiquum Jovis tem-

plum humile quidem & vile a te restauratum in veneratione est. *Sub Jove tam culto.]* quem nimirum tam assidue colis, & cultor & tanta donaria offers.

Sic nova dam.] Domitianus plura templa condidit, atque antiqua plura restauravit. Suetonius in Domitiano. Atque ita, ait Poëta, omnia Reipublicæ tempora sub illo recurrere.

In Gelliam,

cui gemmæ vita cariores erant. LXXXI.

NON per mystica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvençæ

Nullos denique per deos, deasque,

Jurat Gellia: sed per uniones.

Hos amplectitur, hos deosculatur:

Hos fratres vocat, & vocat sorores:

Hos natis amat acrius duobus.

His si quo careat misella casu,

Victuram negat esse se nec horam.

Eheu, quam bene nunc, Papiriane,

Annæi faceret manus Sereni.

Gellia non jurat per sacra mystica Dindymenes, nec per bovem juvençæ Niliacæ, tandem per nullos deos, nec deas: ac per uniones. Fovet hos finem, hos suaviatur. Hos appellat fratres, atque appellat sorores, hos diligit vehementius duobus liberis. Si quo casu infortunata privetur his, affirmat se non esse victuram, nec horam. Eheu, ô Papiriane, quam bene nunc faceret manus Annæi Sereni.

Sacra Dindymenes.] id est Cybeles sic dictæ a Dindymo Phrygiæ monte ubi colebatur. Dicitur etiam Berecynthia mater, per cujus sacra jurare solebant antiqui, epig. 43. lib. 4.

Juro per Berecynthias furores.

Niliacæ bovem.] hoc est, nec per Apim bovem, sub cujus specie Ægyptii colebant

Osirim, cui nupit Isis Ægyptiorum dea ex Io vacca. Sic Farnabius.

Annæi.] Annæum furem fuisse conjiciunt interpretes, qui utinam, inquit Poëta, Gellia uniones subduxisset, illa præ dolore moreretur digna quidem morte, quippe quæ uniones vehementius liberis, imo & diis ipsis amet.

Ad

*Ad Domitianum, quem laudat, quod levioribus etiam
Poëtis faveat. LXXXII.*

DANTE tibi turba querulos, Auguste,
libellos,

Nos quoque qui domino carmina parva da-
mus:

Posse deum rebus pariter, Musisque vacare,

Scimus, & hæc etiam certa placere tibi.

Fer vates, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,

Nos tua cura prior, deliciæque sumus.

Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:

Fiat & ex edera civica nostra tibi.

*O Auguste, turba tibi offer-
rente supplices libellos, nos
etiam qui porrigimus domino
leves versus, novimus Deum
posse simul dare operam nego-
tiis & Musis, atque has quo-
que coronas tibi gratas esse,
O Auguste, fave tuis Poëtis:
nos suave decus, nos tua prior
cura, & deliciæ sumus. Non
quercus sola tibi convenit, nec
laurea Apollinis: & nostra
civica corona fiat tibi ex ede-
ra.*

Dante tibi.] Per libellos supplices princi-
pem adibat populus: queruli vero dicuntur
libelli, per quos nempe conquerimur de
infortunio vel injuria, atque auxilium pe-
timus.

Posse deum.] Domitianum scilicet, posse &
Musis vacare, & terrarum orbem admini-
strare.

Nos gloria dulcis.] hoc est, Poësim amas.

Non quercus.] hoc est, non solæ coronæ
ex quercu vel ex lauro te decet, ob ser-
vatos cives, & devictos hostes, sed & co-
ronæ ex edera quæ nobis Poëtis & civibus
tuis conveniunt. Virgilius Augustum allo-
quens eclog. 8. sic canit:

atque hanc sine tempora cive-

rum

Inter vistrices edera tibi serpere lanros,

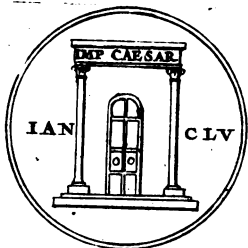
VIII Lib. 21 epigr. 7 vers.

Titana] Solem ; cuius festinantem quadrigam præfert *Num.* Corinthiorum , in Aurelii aug. honorem percussus.

IX Lib. 18 epigr. 1 vers.

Venerande] Aesculapium , vel solum , vel juxta Hygiam & Telephorum , *Numi* habent plurimi.

VIII Lib. 66 epigr. 11 vers.

Pacificus] Quippe Iani templum clausum pacis , ut apertum , belli index. Cernitur in *Num.* Augusti Neronisque.

IX Lib. 106 epigr. 8 vers.

Paris] Cujus iudicium , inter Poetas adeo decantarum , occurrit in Ant. Pii *Num.* apud *Sponium* & *Morellianum*.

IX Lib. 43 epigr. 2 vers.

Cynis] Scilicet in morte canentibus ; sic Apollini sacratis. Hic etenim cyno insidet , in *Num.* Gracis.

IX Lib. 2 epigr. vers.

Flavia decus gentis] Templum Vespasianorum , opus Domitiani , vides in *Num.* Titi.

IX Lib. 44 epigr. 1 vers.
Sedens] Eodem prorsus modo, sedens & cantharum tenens, cernitur Hercules in Crotoniat, Num. apud Geliziam in Sicil.

IX Lib. 103 epigr. 7 vers.
Cervum] Quem conficit Hercules in Ma crini & Maximiani Numm. apud Trifanum.

IX Lib. 23 epigr. 14 vers.
Equum] Massyli, Numidæ & Mauri optimi equites, unde Mauretania juxtaequum, in Hadriani Num.

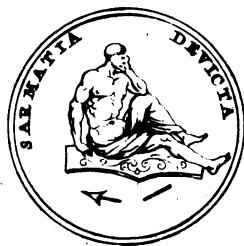
IX Lib. 103 epigr. 7 vers.
Stymphalidas] Volucres hæc pellit Hercules in Num. Græc. apud Patinam, in Thesaur.

IX Lib. 7 epigr. 9 vers.
Tiberis] Qui sæpius in Augustorum Numis occurrit, recumbens, ut Fluviorum fere omnes.

IX Lib. 103 epigr. 4 vers.
Libyn] Antæum, Terræ filium; quem, luctando domat Hercules, in Num. Postumi, apud Morellium.

IX Lib. 103 epigr. 4 vers.
Poma tulit [Hesperidum ; quem laborem
 Herculis præterunt Albini & Getz Num.
 apud Trifanum.

IX Lib. 103 epigr. 17 vers.
Sarmatici] Sarmatica victoriæ testis est
 Domitiani Num. apud Oyzelium , 23 Tab.
 11 Num. Quales sunt & Commodi , M.
 Aurelii & Constantini Magni.

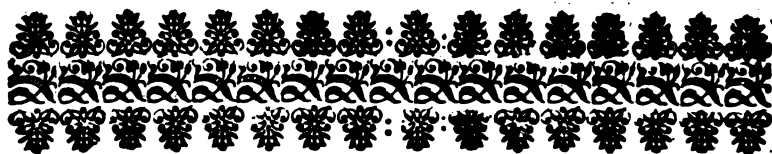
IX Lib. 103 epigr. 5 vers.
Amazona] Menilippen reginam ; cui vim
 infert Hercules , in Macrini Num. apud
 Trifanum , Pettitumque.

IX Lib. 103 epigr. 22 vers.
Afra suis] Patri ac fratri ; priorem con-
 secratum ac divum cerne in hoc Num.

IX Lib. 103 epigr. 8 vers.
Cane] Hunc abducit vincit Hercules ;
 in Gordiani Num. apud Trifanum ; & in
 Num. Pii , apud Errizum & Spanhe-
 miam.

IX Lib. 44 epigr. 7 vers.
Pellai Tyranni] Alexandri Magni ; cujus
 caput vel nudum vel diadematum vel spo-
 lio leonino veltum plurima præterunt
 Numismata.

M. VAL MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER IX.

Martialis Torannio suo salutem.

AVE, mi Toranni, frater carissime. Epigramma quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignorares, Avitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

nominaretur. Vale, atque adorna hospitium.

INTERPRETATIO.

Ave, mi Toranni, frater dilectissime. Scripsimus ad Stertinium virum clarissimum epigramma quod est extra ordinem paginarum; qui voluit collocare imaginem meam in sua bibliotheca. De quo scribendum ad te existi, ut ne ignorares, quis iste Avitus

N O T A.

Epigramma.] sequens nempe separatim a reliquis, ita ut primum hujus libri sit de templo Flavia gentis: Stertinium vero Avitum etiam nominat.

Imaginem meam.] Moris erat antiqui, doctorum virorum imagines in bibliothecis ponere. Cicero lib. 4. epist. ad Atticum epist. 9. Juvenalis sat. 7.

Qui facit in parva sublimia carmina colla

Ut dignus venias hederis, & imagine macra.

Alii hanc epistolam scribunt post sequens epigramma, quod in M.S. exemplari abest, quo usus est Junius.

Ad Avitum

cujus ingenium laudat, suum vero deprimit. I.

NON te celabis sublimi pectore vates,
Cui referet ferus præmia digna cinis.
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine
vivat,

Quam non obscuris jungis, Avite, viris.

Non te occultabis Poëta sublimi pectore, quem merita mercede donabit mors tarda. O Avite, breve hoc carmen tibi vivat sub nostra imagine, quam jungis præstantibus viris.

Ille

Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris; sed putò lector amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpe redire manus.

*Ille ego sum nulli secundus
laude nugarum, quam non mi-
raris, at, opinor, diligis, &
lector. Majores canant ma-
jora, satis est mihi canente
parva, attingere manibus
vestras.*

Non te celabis.] Jam de Avito diximus lib. 1. epig. 17. Nescio an hic idem fuerit. Utrū est, Martialis imaginem in sua bibliotheca collocaverat. Legunt alii,

*Note, licet nolis sublimi pectore vates.
Alii late lucebis, &c.*

Cui referret.] Horatius lib. 2. epig. 1.

Urit enim fulgore suo qui prægruat artes!

Infra se positus: anticum amabitur idem.

Ille ego.] Avitum rogat ut hæc quatuor carmina subscribat imagini ejus, quam inter viros præcætos posuerat in sua bibliotheca.

De templo Flaviæ gentis. II.

DUM Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates:
Dum grande famuli nomen afferet Rheni,
Germanicarum magna lux Kalendarum:
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:
Dum voce supplex, dumquæ thure placabit
Matrona divæ dulce Juliæ numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum Sole, & astris, cumque luce Romana.
Invicta, quidquid condidit manus, cælum
est.

Dum Janus commodabit hyemes, Domitianus autumnos, Augustus æstates; dum magnæ dies Kalendarum Germanicarum tibi vendicabis ingens nomen Rheni subasti: dum saxa Tarpeia summi Jovis manebunt: dum matrona voce supplex, & dum thure placabit suæ Nomen divæ Juliæ: summus honor Flaviæ familiæ durabit cum sole & sideribus; & cum gloria Romana. Quicquid edificavit manus invicta, cælum est.

Dum Janus hyemes.] Janus nomen imposuit mensi Januarii, qui pro hyeme; Domitianus Octobri, qui pro autumno; Augustus Augusto, antea Sextili, qui pro æstate sumitur: hoc est, quandiu erunt illæ anni tempestates, tandiu gentis Flaviæ templum durabit. De quo Suetonius in Domitiano cap. 17.

Germanicarum.] hoc est primus dies Septembris, quem, & Octobrem ex appellationibus suis Germanicum, Domitianumque transnominavit Domitianus. Suetonius cap. 13. in Domitiano.

Tarpeia.] hoc est, dum durabit Capi-

tolium.

Matrona divæ:] Juliæ Titi nempe filiam perditæ amavit Domitianus; teste Suetonio in Domitiano cap. 22. quam mortuam ut deam coli jussit. *Dulce nomen.]* id est carum Domitiano, aut Romanis ipsis gratum atque optabile. Legunt alii,

Matrona divæ dulcis Juliam Nomen.

Altum decus.] hoc est, superbum illud templum.

Cælum est.] hoc est immortale, atque æternum ac cælum.

III.

Ad Domitianum,

de ejus ædificiis in honorem deorum. IV.

QUANTUM jam superis, Cæsar, co-
loque dedisti,

Si repetās, & si creditor esse velis;
Grandis in ætherio licet auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum qua pater ipse deūm.

Pro Capitoliis quid enim tibi solvere tern-
plis,

Quid pro Tarpeie frondis honore potest?
Quid pro culminibus geminis matrona To-
nantis?

Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, pioſque
Laonas:

Addita quid Latio Flavia templa polo?
Expectes, & sustineas, Auguste, necesse
est:

Nam tibi quod solvat, non habet arcæ Jo-
vis.

O Cæsar, si repetas quantum jam donasti diis & cælo, & velis esse creditor: quoniam magna auctio fiat in Olympo ætherio, & superi cogantur vendere omnia sua bona: Atlas conturbabit, nec erit integra uncia, quæ pater deorum transfigat totam. Quid enim potest tibi reddere pro templis Capitoliis, quid pro gloria Tarpeie frondis? Quid minor Jovis pro geminis delatris? Omisso Minervam: illa procurat tua negotia. Quid commemorarem Herculem atque Apollinam, & pioſ Laconas: quid templa Flavia addita Latio polo? O Auguste, oportet te expectare & sustinere: nam arcæ Jovis non habet unde solvas tibi.

Auctio.] Quæ publica est venditio, in qua pretium ab emptoribus certatim augetur: hoc est, licet hæcæ subjiciantur bonæ deorum & dearum, & sic publice vendantur, pecunia tamen inde collecta non sufficit ut de creditorum dimittant.

Conturbabit Atlas.] Atlas, qui cælum humeris gestat, proſcribet cælum, nec unciam seu duodecimam debitorum partem colligit: uncia pars est duodecimæ assis, qui pro integro debito accipitur. Conturbare significat dissipare. Farnabius interpretatur *te conturbabit*, cedet foro. Bud. cælum rogam tibi decoquet.

Pro Capitoliis.] Capitolium incensum restituit Domitianus.

Quid pro Tarpeia.] Vide epig. 54. lib. 4. in honorem Jovis Capitolini ludos instituit Domitianus, in quibus laureæ & coronæ quæræ dabantur. Suetonius in Domitiano cap. 5.

Quid pro culminibus.] Ex his verbis col-

ligere est Junoni duo templa consecrata Domitianum.

Pallada prætereo.] quam superstitiosa coluit, in cujus honorem quinquaginta instituit Suetonius in Domitiano.

Res agit.] hoc est, Numen est tibi familiare: cum tibi serviet Minerva, ab ea debitum exigere non oportet.

Quid loquar Alciden.] Herculi templum erexit: & Phœbi forte, sic Castoris & Pollucis templum incendio absumptum restituit. Suetonius in Domitiano cap. 5. *Plurima & amplissima incendio absumpta restituit*, templa nempe. Laonas pioſ dixit, quod Castor & Pollux. Laconæ Ledæ filii alternatim vivunt. De his supra.

Templa polo.] Quæ culmine cælum tangere viderentur, epig. 35. infra, & epig. 51. lib. 10. Alii legunt *Latio foro*? quod juxta forum, ut aiunt, extractum esset Flaviæ gentis templum, de quo epig. 2. supra.

V.

In Paullam infanem. VI.

NUBERE vis Prisco, non miror, Paul-
la: sapisti.
Ducere te non vult Priscus: & ille sapit.

O Paulla, cupis nubere Prisco; sapis. Priscus non vult ducere te: & ille sapit.

Paulla.] De qua epig. 75. lib. 1. nubera volebat Prisco nobili sane & diviti.

Ad Domitianum, quod mares castrari edicto prohibuisset, atque adulteria sustulisset. VII.

TIBI summe Rheni domitor, & parens
orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes:
Populos habebunt: parere jam scelus non est.
Non puer avari sectus arte mangonis
Virilitatis damna mœret ereptæ:
Nec quam superbus computet stipem leno,
Dat prostituto misera mater infanti,
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, esse per te cœpit & lupanari.

O summe victor Rheni, & pater orbis, caste princeps, atque tibi agunt gratias: frequentantur: jam non est crimen gignere. Puer castratus arte mangonis avari non luget amplius jacturam ereptæ virilitatis: nec infirmata genitricis dat infanti prostituto stipem, quam numeret leno arrogans. Tua opera capit esse verecundia in lupanari, qua olim ante te nec fuerat in toto nuptiali.

*Pudice.] Quod adulteria prohibuisset.
Populos habebunt.] Infanda enim libido tuo edicto sublata est.
Parere jam.] Quia non sunt amplius adulteria. Vide epig. 67. lib. 6.
Non puer.] Vide epig. 2. & 4. lib. 6.*

*Dat prostituto.] Prostitutos quippe infantes a matribus conducebant lenones.
Qui nec cubili.] hoc est, sublati adulteriis non solum pudica sunt matrimonia, sed & pudor est in lupanari, ubi jam non licet prostituere pueros.*

In Afrum superbum. VIII.

DICERE de Libycis reduci tibi gentibus
Afer
Continuis volui quinque diebus ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis, terque
reverso.
Jam satis est: non vis, Afer, avere: vale.

O Afer, quinque diebus consecris volui dicere salutem tibi reverse ex Africa. Responsum est mihi reverse bis & ter; non vacat, vel dormit. Jam sufficit: O Afer, non vis avere: vale.

Non vis avere.] hoc est, si non vis ut tibi salutem dicam, vale, hoc est, morere, epig. 67. lib. 5.

Ad

Ad Domitianum

quod infantes prostitui vetuerit. IX.

TANQUAM parva foret sexus injuria nostri,
 Foedandos populo prostituisse mares:
 Jam cunæ leonis erant, ut ab ubere raptus,
 Sordida vagitu posceret æta puer.
 Immatura dabant infandas corpora poenas.
 Non tulit Aufonius talia monstra pater:
 Idem qui teneris nuper succurrit éphebis,
 Ne faceret steriles sæva libido viros.
 Dilexere prius pueri, juvenesque senesque:
 At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

Quasi esset parva injuria sexus nostri, prostituisse populo mares contaminandos jam canabula peti nebant ad lenonem, ut puer ereptus ab ubere peteret turpem pecuniam suo vagitu. Corpora immatura lucebant poenas infandas. Pater Italia non passus est talia portenta: idem qui nuper subvenit delicatis pueris, ne crudelis libido faceret steriles viros. Pueri, juvenes amaverunt te antea; sed nunc, o Cæsar, infantes etiam diligunt te.

Tanquam parva.] hujus epigrammatis idem est argumentum ac epig. 6. supra.

Jam cunæ.] Alii cura.

Aufonius pater.] Domitianus.

Succurrit éphebis.] Ne castrarentur: supra epig. 6. & epig. 2. lib. 6.

Ad Bithynicum captatorem. X.

NIL tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
 Annua, si memini, millia sena dabas.
 Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
 Annua legavit millia sena tibi.

O Bithynice, Fabius nihil tibi legavit, cui tu donabas sue millia annua, si memini. Ille nulli donavit plus: O Bithynice, noli conqueri: tibi legavit seu millia annua.

Annua legavit.] Quæ tu quotannis solebas illi donare, ut tibi eum conciliares: nam deinceps nihil donabis.

In Cantharum parasitum. XI.

COENES, Canthare, cum foris liber-
 ter;
 Clamās, & maledicis, & minaris.
 Deponas animos truces, monemus:
 Liber non potes, & gulosus esse.

O Canthare, cum libenter cœnes foris: vociferaris, & obtrellas, & minaris. Snademus exuas mentem ferocem: nequis esse liber, atque hylus.

Liber non potes.] Etenim parasiticus debet iis, a quibus invitatur, blandiri. Lib. 2. ep. 53.

Liber eris, cœnare foris, si, Maximè, nolis.

De Earino Domitiani

puero; cujus nomen delicatum molliori versu celebraret, nisi contumaces syllabæ repugnarent. XII.

NOMEN cum violis, rosisque natum,
 Quo pars optima nuncupatur anni,
 Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
 Quod nidos olet alitis superba:
 Nomen nectare dulcius beato:
 Quo mallet Cybeles puer vocari,
 Et qui pocula temperat tonanti:
 Quod si Parrhasia fones in aula,
 Respondent Veneres, Cupidinesque.
 Nomen nobile, molle, delicatum
 Versu dicere non rudi volebam:
 Sed tu syllaba contumax repugnas.
 Dicunt Earinon tamen Poëtæ,
 Sed Græci, quibus est nihil negatum,
 Et quos ἀπες ἀπες decet sonare:
 Nobis non licet esse tam disertis,
 Qui Musas colimus severiores.

O Nomen natum cum violis
 & rosæ, quo denominatur optima
 pars anni, quod redelet
 Hyblam & flores Atticos,
 quod olet nidos avium superba:
 O nomen suavius felici nectare,
 quo appellari mallet puer
 Cybeles, & qui miscet pocula
 Jovi: quod si loquaris in
 aula Palatina, &
 Cupidines respondent: volebam
 celebrare tenero carmine nomen
 clarum, tenerum, delicatum:
 at tu, ô syllaba contumax,
 adversaris. Nihilominus Poëtæ
 dicunt Earinon, at Græci,
 quibus concessum est quilibet,
 & quibus convenit dicere
 ἀπες ἀπες: non est concessum
 nobis esse tam eloquentibus,
 qui veneramus Musas severiores.

De Earino.] *ἔαρ* Latine ver; Earinus ergo vernus est, cujus tres primæ syllabæ breves non possunt ingredi tenerum verum.

Pars optima.] Ver enim pulcherrima est anni tempestas, qua nempe violæ & rosæ, atque omne florum genus nascitur.

Hyblam.] Montem Siciliæ, ubi multi flores, unde melle abundat.

Atticosque flores.] Quos delibant apes in Hymetto Atticæ monte.

Alitis superba.] hoc est, Phœnicis. Vide epig. 55. lib. 6. & epig. 86.

Cybeles puer.] Atya nempe, de quo lib. 2. epig. 86.

Et qui pocula.] Ganymedes scilicet.

Respondent.] hoc est, cum tu loqueris, omnis suavitas atque elegancia fuit ab ore tuo.

Earinon tamen.] Cujus primam brevem producant Græci Poëtæ.

ἀπες ἀπες.] hoc est, ô Mars, ô Mars, Homer. Iliad. s in primo pede producit primam, in secundo corripit.

Nobis non licet.] Eadem licentia uti nobis Poëtis Latinis non licet.

De eodem. XIII.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀκτώμην
 essem:

Horrida si brumæ sidera, χειμῶνα.

Dictus ab æstivo θεῖον tibi mense vocarer.

Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

Si ducerem nomen ab autumno, autumnalis essem; si ab horridis astris hyemis, hibernalis. Denominatus ab æstivo mense appellarer a te æstivus. Quis est, qui nomen duxit a verno tempore?

Tibi mense.] Alii legunt mihi, natus bene: idem est argumentum ac præcedentis epigrammatis.

Quis est.] θεῖον nimirum, hoc est, vernus.

De

De eodem. XIV.

NOMEN habes, teneri quod tempora
nuncupat anni,

Cum breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidalia meruit quod arundine pin-
gi,

Quod Cytherea sua scribere gaudet acu.
Nomen, Erythræis quod litera facta lapil-
lis,

Gemma quod Heliadum pollice trita no-
tet.

Quod penna scribente græves ad sidera tol-
lant,

Quod decet in sola Cæsaris esse domo.

*Tibi nomen est, quod denotat
nat tempora anni teneri, cum
spes Attica depascunt cada-
cos flores veris. Nomen quod
meruit pungi calamus Veneris,
quod scribere sua acu latatur
Venus. Nomen quod signet li-
tera composita gemmis, &
succinum attrellatum meritis
Heliadum. Quod penna scri-
bente attollens græves ad astra,
quod dignum est existere in
solis adibus Cæsaris.*

Nomen habes.] Vide duo præcedentia epi-
grammata: Earini nomen a vere deductum
est.

Cum breve.] hoc est, flores veris, qui
breviter marcescunt, epig. 46. lib. 2. idem
dixit.

Acidalia meruit.] Venus Acidalia dicta est
epig. 13. lib. 6. quæ cum veri præfident flo-
res varis coloribus pingere fertur.

Nomen Erythræis.] Uniones, & margari-
tas intellige, quæ in Erythraeo seu rubro
mari reperiuntur, epig. 38. lib. 5.

Gemma quod Heliadum.] Succinum intel-
lige, quod tritum manibus succit oleo,
epig. 59. lib. 4. egimus de fororibus Phæ-

coatis, seu Heliadibus.

*Flentibus Heliadum ramis dum vipera
serpit,*

*Fluxit in obstantem succina gemma fe-
ram.*

Quod penna scribente.] Græves, inquit
interpretes, grexatim volando literam Y ef-
ficiunt, quæ affinitatem habet cum latina
litera V veris scil. prima litera. Vide epig.
75. lib. 13. Alii forte melius legunt, *penna
sudente*, suo enim adventu veris quoque
adventum nunciant, & celebrant græves,
atque ita Earini nomen a vere deductum
videtur pariter celebrare. Judicet lector.

In fidos amicos. XV.

HUNC, quem coena tibi, quem mensa
paravit amicum,

Esse putas fidæ pectus amicitiae?

Aprum amat, & mulos, & fumen, & ostrea;
non te.

Tam bene si coenem, noster amicus erit.

*An credis esse pectus fida a-
micitia hunc, quem amicum
cena, quem tibi conciliavit
mensa? diligit aprum, &
mulos, & fumen, atque ostrea;
non te. Si tam laute cenem,
noster eris amicus.*

Hunc quem.] Imo gulosus non amicus est. *Erit, alii eris.*

De Chloë quæ septem maritos extulerat. XVI.

INSCRIPSIT tumulo septem celebrata
virosum,

Se fecisse Chloë: quid pote simplicius?

*Famosa Chloë inscripsit sepul-
chro septem maritorum, se
fecisse: quid potest aperiens?*

Celebrata.] Solennia busta intelligit Domitius, sed sane epirhetum est quod refertur ad Chloën: hoc est famosa Chloë, unde alii legunt *scelerata*: hæc nempe erat in-

scriptio tumuli. *Chloë fecit.* epitaphium nempe, vel tumulum septem maritis, quos ab ea sublatos veneno intelligit Poëta.

De coma Earini oblata Æsculapio. XVII.

CONSILIUM formæ speculum, dulcet-
que capillos

Pergameo posuit dona sacrata Deo,
Ille puer tanto domino gratissimus aula,
Nomine qui signat tempora verna suo.
Felix, quæ tali censetur munere tellus,
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

Ille puer in palatio iucundissimus tanto domino, qui notas verna tempora suo nomine, obtulit Deo Pergameo munera sacra, speculum consilium pulchritudinis, & suavem castitatem. O beatum solum quod decoratur tali dono, nec mallet habere capillos Ganymedis.

Consilium formæ.] Earinus Domitiani puer, de quo supra, detonsam suam comam pro antiquorum more misit Æsculapio Deo patrio; nam Pergameus erat Earinus. Lege Papinium lib. 3. Sylvarum in Sylva quæ inscribitur *Coma Earini*: Pergamus vero urbs fuit Phrygiæ, ubi colebatur Æsculapius. Speculum autem consilium formæ dicitur, quod consulatur ad ornan-

dam formam.

Domino gratissimus.] hoc est, quem Domitianus amabat præ cæteris omnibus pueris sui palatii. Legunt alii *ille puer tota. Alii,*

Ille puer tanta domino gratissimus aula. quæ lectio non contemnenda videtur.

Nomine qui.] Earinus enim a vere nomen duxit.

Ad Æsculapium de eadem Earini coma. XVIII.

LATONÆ venerande nepos, qui mitibus
herbis

Parcarum exoras pensa, brevesque colos:
Hos tibi laudatos dominorum voce capillos
Ille tuus Latia misit ab urbe puer.
Addidit & nitidum sacratæ crinibus orbem,
Quo felix facies iudice tota fuit.
Tu juvenile decus serva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quam brevior coma.

O colende nepos Latona, qui lenibus herbis moraris flamma Parcarum, & breves colos: tam ille puer ab urbe Roma misit ad te comam commendatam voce dominorum. Adjunxit quoque sacris capillis splendidum orbem, quo arbitro totus vultus fuit venustus. Tu conserva ipsi venustatem juventutis, ne ille formosior fueris in longa castitate, quam in brevior.

Latona venerande.] Latona peperit Apollinem, ex quo & Coronide Nympha natus est Æsculapius medicinæ inventor.

Parcarum exoras.] Ab Æsculapio enim Hippolytum virginitatis restitutum fabulantur Poëtæ: de Parcis quæ hominum fata moderantur jam sæpius dictum.

Ille tuus.] Earinus quippe Pergameus erat, epig. præcedenti.

Addidit & nitidum.] Speculum, quod consilium formæ vocavit superiori epig. iudicem appellat & quidem incorruptum; nam acceptam formæ speciem sincere reddit.

Tu juvenile.] hoc est, o Æsculapi fac ut Earinus tam formosus sit tonsus, quam fuerit antea intonsus.

*Ad Cæsarem Domitianum a quo aquæ Martiæ venam
petit ad irrigandam domum. XIX.*

EST mihi, sitque precor longum te præsi-
de, Cæsar,

Rus minimum : parvi sunt & in urbe La-
res.

Sed de valle brevi, quas det sitientibus hor-
tis,

Curva laboratas antlia tollit aquas.

Sicca dona us queritur nullo se rore foveri,

Cum mihi vicino Martia fonte sonet.

Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus
undam,

Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

*O Cæsar, est mihi villa mini-
ma, & opto ut sit, te diu
imperante; sunt etiam in urbe
enigma ades. At curva ant-
lia effert ex valle brevi aquas
magna labore, quibus irriget hor-
tos aridos. Edes arida expo-
sulant nullo se rore irrigari,
cum aqua Martia mihi obstre-
pat vicino fonte. O Auguste,
quam aquam concesseris nostris
adibus, existimabo hanc Ca-
stalianam, aut pluviam Jovis.*

*Est mihi.] De suburbano Martialis prædio
jam dictum est, epig. 61. lib. 8.*

*Curva laboratas.] Antlia erat machina,
qua magno labore aquæ hauriebantur; a verbo
haurio, alij cura.*

Martia.] De qua egimus lib. 6, epig. 42.

*Castalis hæc nobis.] hoc est, illa aqua æque
mihi grata erit, ac si e fonte Musarum aut
ab ipso Jove daretur; imbrem aureum, in
quem conversus fuit Jupiter cum adiit Da-
niæn, forte intelligit. De aquæ Castalis
epig. 21. lib. 7.*

In Sabellum parasitum. XX.

LAUDAS balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

*O Sabello, trecentis carmini-
bus celebras balnea Pontici cœ-
nantis lætæ. O Sabelle, cupi
cœnare, non lavari.*

Laudas balnea.] Non quod illa probabat, sed quod cœnam captabat, epig. 14. lib. 2.

*Ad Domitianum de templo Flaviæ gentis condito eo
in loco ubi natus est. XXI.*

HÆc quæ tota patet, tegiturque & mar-
more, & auro,

Infantis domini conscia terra fuit.

Felix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ

Vidit reptantes, sustinuitque manus.

Hic steterat veneranda domus, quæ præstitit
orbi,

Quod Rhodos, astringero quod pia Creta
polo.

Cretenses texere Jovem crepitantibus armis,

Semiviri poterant qualia ferre Phryges.

*Hæc tellus quæ facilis adita
tota tegitur & marmore, &
auro, suis conscia domini in-
fantis. Beata quæ sonuit tan-
tis vagitibus, & quæ specta-
vit & fuisse manus reptan-
tes. Hic venerabiles ades ste-
terant, quæ dederunt mundo,
quod Rhodos, & quod pia
Creta colo stellifero. Creten-
ses tui sunt Jovem armis
crepitantibus, qualia portare
valebant semiviri Phryges.*

At te protexit superum pater, & tibi, Cæsar,
Pro jaculo & parma, fulmen & Ægis
erat.

*Sed, & Cæsar, genitor deorum
defendit te, atque habebas ful-
men, & Ægida pro telo &
scuto.*

Hæc quæ tota patet.] Illic enim conditum
est templum Flavie gentis marmoreum at-
que inauratum, quod possunt omnes ad-
re. *Infantis domini.*] hic locus nascentem
Domitianum excepit.

Quæ præstiter.] Domitianum Deum, ut
Rhodus Neptunum, & Creta Jovem quem
aluit, quamobrem pia dicitur epig. 1.
lib. 4.

Cretenses.] Alii *Curates*. Jovem clam sub-
ductum Saturno aluerunt in Creta insula.
Hanc fabulam lege apud Naxalem Gomitem
lib. 9. cap. 7. & Lucretium lib. 2. ubi de
Curetibus sic loquitur:

*qui Jovis illum
Vagatum in Creta quondam occulasse fo-
runtur.*

*Cum pueri circum puerum pernice cho-
rea
Armati in numerum pulsant acribus
ara.*

Semiviri.] Corybantes seu Curetes Cybo-
les comites castrati ex Phrygia orti, epig.
71. lib. 1. & epig. 90. lib. 3.

At te protexit.] Vitelliano bello delitesc-
centem in Capitolio. Suetonius in Domi-
tiano. De Ægide dictum epig. 1. lib. 7,

Ad Auctum

de puero quem dato agro emerat Artemidorus. XXII.

ARTEMIDORUS habet puerum. sed
vendidit agrum:

Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex istis melius rem gesserit, Au-
cte?

Artemidorus amat, Calliodorus arat.

*Artemidoro puer est: at ven-
didit agrum: Calliodoro ager
est pro puero. Dic, Autem,
uter ex istis melius consuluerit
suis rebus? Artemidorus amat,
Calliodorus arat.*

Ad Pastorem, se divitias expetere ut donare, atque
ædificare possit. XXIII.

CREDIS ob hoc me, Pastor, opes, for-
tasse rogare,

Propter quod vulgus, crassaque turba ro-
gat:

Ut Setina meos consumat gleba ligones,

Et sonet innumera compede Tuscanus ager:

Ut Mauri Libycis centum stent dentibus
orbes,

Et crepet in nostris aurea lamina toris:

Nec labris nisi magna meis crystallæ teran-
tur,

Et faciant nigras nostra Falerna nives:

Ut Canusinus nostro Syrus affere fudet,

Et mea sit culto sella cliente frequens:

Æstuet ut nostro madidus conviva ministro,

Quem permutatum nec Ganymede velim:

*O Pastor, putas forte me pe-
tere divitias ea de causa prop-
ter quam vulgus & crassa
turba petit: ut vites Setina
consumant ligones meos, &
Tusci agri strepant multis com-
pedibus. Et mensa ex Mau-
ritania fulscent centum den-
tibus eburneis, & aurea la-
mina sonet in nostris lectis:
nec terantur meis labris nisi
ingentia crystallæ, & nostra
Falerna inscendant nives: ut
Syrus Canusinus suadet sub
nostra lectica: & mea sella
suspensum multis clientibus orna-
tis: ut ebrinus conviva ardeat
nostrum famulum, quem nec
permutatum velim Ganymede:*

Ut

Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacer-
nas,

Et Massyleum virga gubernet equum.

Est nihil ex istis: superos, ac sidera testor.

Ergo quid? ut donem, Pastor, & ædifi-
cem.

*ut mula luto aspersa mihi in-
quinet purpureas lacernas, &
virga regas equum Massyleum.
Nihil opto ex his: testes ad-
hibeo deos & astra: quid igitur?
O Pastor, ut a nemine ædifi-
cem.*

Pastor.] Forte is est cujus mentionem
facit Plinius junior epist. 18. lib. 1.

Propter quod.] Ad luxum nempe & volup-
tates, plerique optant divitiis.

Ut Setia.] Setia civitas Latii, ubi opti-
mum vinum, epig. 64. lib. 4.

Innumera compede.] hoc est ut innumeri
servi compedibus victi opus faciant in
meis Etruriæ agris.

Ut Mauri Libycis.] hoc est mensæ alla-
tæ ex Mauritania imposita dentibus Liby-
cis, id est dentibus eburneis elephantor-
um, quibus abundat Libya, epig. 43.
lib. 1.

*Tu Libycos Indis suspendis dentibus or-
bis.*

to centum forte refertur ad orbis.

Et crepet in.] Aurea nempe bractea lecti
quibus accumbabant, ornabantur, epig. 33.
lib. 8.

Crysalis.] Quæ apud Romanos summo
erant in pretio.

Et faciant nigras.] Quia Falernum est ni-
grum, epig. 65. lib. 5.

Ut Canusinus.] hoc est, ut servi ex Sy-
ria mihi vestibus induti ex lana Canusina
confectis, de qua epig. 127. & 129. lib. 14:
Sudent sub affore.] id est, sub lecticæ ligno
prominenti, cui servi humeros subiciunt:
Canusium vero Apulorum Dauniorum op-
pidum.

Tyrias mihi.] Ut mihi mula vecto vestes
purpureæ inquinentur.

Et Massyleum.] Massyli seu Numidæ vir-
ga non trænīs regunt equos. Virgilius lib. 4.
Æneid. Lucanus lib. 4.

*Et gens quæ nudo residens Massylia ter-
go*

*Ora levi flectis franorum nescia virga,
&c.*

Ad Carum victorem in ludis celebratis in honorem Minervæ. XXIV.

O Cui virgineo flavescere contigit auro,
Dic ubi Palladium sit tibi, Care, de-
cus?

Adspicis en domini fulgentes marmore vultus,

Venit ad has ultro nostra corona comas:

Albanæ livere potest pia quercus olivæ,

Cinxerit invictum quod prior illa caput.

*O Care, cui contigit flavescere
auro virgineo, dic ubi posueris
ornamentum Palladis: Vides
en faciem Domini splendens
marmore, nostra corona sponte
accessit ad hos capillos. Pia
quercus potest invidere Albana
olivæ, quod illa potior circum-
dederit invictum caput.*

O cui.] Querit a Caro suo amico, ubi-
nam posuerit auream coronam, qua dona-
tus fuerat in ludis celebratis in honorem
Minervæ, epig. 54. lib. 4. unde aurum vir-
gineum dicitur, quasi ab ipsa virgine Mi-
nervæ donatum.

Adspicis en.] Respondet Carus marmoreæ
Domitiani statuæ se imposuisse suam coro-
nam.

Albanæ livere.] Subjungit Martialis:

querna corona quam solet ferre Impera-
tor, epig. 82. lib. 8. poterit invidere huic
olivæ Albanæ, hoc est coronæ aureæ ta-
ctæ in similitudinem foliorum olivæ,
quam tu, ô Care, in Albano monte, ubi
celebrabantur Quinquatria, reportasti, &
qua coronasti statuam Cæsaris: pia au-
tem quercus dicitur, quod Jovi dicata
sit.

Ad eundem de statua marmorea Domitiani. XXV.

QUIS Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hæc sunt Jovis ora ferenti:
Sic tonat ille Deus, cum sine nube tonat.
Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam,
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

Quis Romano marmore superavit ebur Phidiacum imitatus simulachro vultus Palatinos: hæc est facies mundi, hæc sunt ora Jovis placidi: sic ille Deus tonat cum tonat ferens. O Care, non tantum Minerva tibi concessit coronam, illa donavit quoque imaginem domini, quam veneraris.

Pallatinos vultus] hoc est, quis statuaris Domitiani formam tam bene expressit, ut ipsum Phidiam colando ebone præstantem, de quo epig. 13. lib. 6. superaverit.

Hæc mundi] hoc est illa imago marmore expressa nitet ut facies mundi, seu Sol meo iudicio.

Cum sine nube tonat] hoc est, sine ira, quæ frontis serenitatem turbet.

Non solum.] Minerva dedit coronam, de qua epig. præced. sed & hanc Domitiani statuam, cujus mirum artificium nulli potest nisi ipsi tribui.

In Afrum qui puerum suum a convivis adspici ægre ferebat. XXVI.

DANTEM vina tuum quoties adspeximus
Hylum,
Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
Quid rogo? quod scelus est mollem spectare
ministrum?
Adspicimus Solem, sidera, templa, deos:
Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos, oraque nostra tegam?
Trux erat Alcides: sed Hylam spectare licebat.
Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
Si non vis teneros spectet conviva ministros:
Phineas invites, Afer, & Oedipodas.

O Afer, quoties intuii sanctus Hylam tuum ministrantem vinum, conspectis in nos torvos oculos. Quid quæso? Quod crimen est intueri tenerum famulum? intuemur Solem, astra, templa, numina: an avertam faciem, quasi Medusa mihi ministraret pocula, & velabo oculos, atque os? Hercules erat atrox: at fas erat aspicere Hylam. Concessum est Mercurio joculari cum Ganymede. Si non vis, ut conviva intueatur molles famulos, & Afer, invites Phineas, atque Oedipodas.

Avertam vultus.] hoc per ironiam dicit Poëta. Vide epig. 98 lib. 10.

Gorgon.] hoc est Medusa, quæ aspectu suo homines in lapides convertēbat, cujus historia satis nota.

Sed Hylam.] Herculis puerum de quo egimus epig. 49. lib. 5.

Cum Ganymede.] Jovis puero,

Phineas.] Accusativus est Græcus: Phineus duas uxores duxit, secundæ suavis susceptos ex priore liberos excœcavit, quam ob causam & ipse a diis excœcatus est. OEdipi vero historia nota est ex Euripide in Phœnissis, qui cognitis suis sceleribus sibi ipse oculos effudit. Sensus est, O Afer, invites cæcos,

De Nerva egregio Poëta. XXVII.

AUDET facundo qui carmina mittere
Nervæ,

Pallia donavit Glaucina, Cosme, tibi.

Pæstano violas, & cana ligustra colono,

Hyblæis apibus Corfica mella dabit.

Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Mu-
sæ:

Appetitur posito vilis olivæ lupo.

Nec tibi fit mirum, modici quod conscia
vatis

Judicium metuat nostra Thalia tuum.

Ipsæ tuas etiam veritus Nero dicitur aures,

Lascivum juvenis cum tibi luserit opus.

*Qui audet mittere versus di-
verso Nerva, à Cosme, tibi
dedit pallia Glaucina. Dona-
bit violas, atque alba ligustra
colono Pæstano, & mella Cor-
fica Hyblæis apibus. Sed ni-
hilominus tenues versus placens
aliquo modo: vilis olivæ ap-
petitur lupo appositio. Nec
mireris quod nostra Thalia
conscia Poëta mediocris timeat
judicium tuum. Ipse quoque
Nero veritus tuas aures,
cum juvenis tibi recita-
vit opus lascivum.*

*Nerva.] Cujus versus jam laudavit epig.
70. lib. 8. & Plinius junior epist. 3. lib. 5.*

*Pallia Glaucina.] Glauci coloris vestes,
quæ viles habebantur, mittit Cosmo pur-
pureas habenti. Nescio an hic sit Cos-
mus de quo lib. 1. epig. 88. & lib. 4. epig.*

53.

Pæstano.] Ager Pæstanus omni florum

genere abundavit, epig. 38. lib. 5.

*Corfica mella.] Amari nempe saporis, de
Hybla. Epig. 87. lib. 7.*

*Posito lupo.] Piscis delicato. Vilis, alii
jugis.*

*Nec tibi.] Nervam alloquitur, cujus ap-
rem censuram timebat ipse Nero, epig. 70.
lib. 8.*

XXVIII.

Epitaphium Latini excellentis mimi. XXIX.

DULCE decus scenæ, ludorum fama,
Latinus

Ille ego sum, plausus, deliciæquetuæ:

Qui spectatorem potui fecisse Catonem,

Solvere qui Curios, Fabriciosque graves,

Sed nihil a nostro sumit mea vita theatro:

Et solâ tantum scenicus arte feror:

Nec poteram gratus domino sine moribus
esse:

Interius mentes suspicit ille deus.

Vos me laurigeri parafitum dicite Phœbi,

Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

*Ille ego sum Latinus, suorum
ornamentum scena, fama lu-
dorum, plausus. & tua vo-
luptas: qui potuissim allicere
Catonem ad spectacula, &
recreare Curios atque austeros
Fabricios. At mentes mei ni-
hil acceperunt a theatro; &
minus dicor sola tantum arte:
nec poteram placere domino
sine moribus castis: ille deus
penitus intuetur mentes. Vos
vocate me parafitum laurigeri
Phœbi, dum Roma teneat me
esse servum sui Jovis.*

*Latinus.] Temporibus Domitiani mimus
celebris, epig. 5. lib. 1.*

*Fecisse Catonem.] Virum nempe omnium
gravissimum lib. 1. epig. 3.*

*Solvere qui.] hoc est, risum excitare Cu-
rios & Fabricius viris gravissimis, de quibus*

Livius, & passim alii.

*Sed nihil.] hoc est, gestu quidem lascivus
fui, at moribus probus, sic Martialis
de se ipso, epig. 5. lib. 1.*

*Lasciva est nobis pagina, vita proba
est.*

Et

Et sola arte.] Moribus enim probus sum.

Ille deus.] Domitianus.

Parasitum dicte Phœbi.] Turnebus lib. 21. cap. 24. mimi & histriones dicti sunt parasiti Apollinis: aliquando parasitos Apollinis interpretatur Verrius mimos secunda-

rum partium, quod ludis Apollinaribus in mimis fere essent parasiti illarum partium actores, &c.

Roma sui.] hoc est, dum sciat Roma me exercuisse artem scenicam propter Domitianum deum, non autem propter alios.

Epitaphium Philænis vetulæ. XXX.

SECULA Nestoræ permenſa, Philæni, senectæ,

Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas?

Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ

Tempora: major erat mensibus illa tribus.

Heu quæ lingua filet! non illam mille ca-
tastæ

Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:

Nec matutini cirrata caterva magistri,

Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.

Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhom-
bo,

Quæ ſciet hos illos vendere lena toros?

Sit tibi terra levis, mollique tегaris arena,

Ne tua non possint eruere ossa canes.

*O Philæni, permenſa ſecula ſeneſcentis Neſtoræ tam veſteſ-
ter rapta es ad undas Stygias
Plutonis? Nondum numerabas
longos annos Sibyllæ Euboicæ:
illa major erat tribus menſi-
bus. Heu quæ lingua tacet?
mille caſtaſſæ non ſuperabant
illam, nec turba quæ alligit
Serapin: nec caterva criſpæ
matutini magiſtri, nec ripa
quæ reboat clangoribus gre-
gis Strymonii. Quæ ſaga nunc
ſciet rhombo Theſſalico deripe-
re Lunam, quæ lena vendere
hos & illos toros? Expertariſ
terræ levem, & tegaria
molli arenâ, ut canes valeant
effodere tua ossa.*

Nestora permenſa.] hoc est quæ attigisti annos Nestor: qui nonaginta annos vixit, ut diximus alibi: de Philæni vero, epig. 66. lib. 7.

Tam cito.] hoc est, tam mature: per ironiam hoc dicit Poëta.

Euboicæ Sibyllæ.] hoc est Cumææ, de qua Virgilius ecloga 4. quæ a Phœbo impetrat, ut tot annos viveret, quot arenarum corpuscula manu capere posset. Ovidius 14. Met.

Major erat.] Pingit Poëta tribus tantum mensibus minus Sibyllæ vixisse hanc vetulam.

Lingua filet.] loquacissimam fuisse ostendit. Alii filet.

Mille cataſſa.] De cataſta lignea machina, epig. 29. lib. 6. ubi servi natura sua loquacissimi ventiles exponebantur.

Turba Serapin.] Deum Ægyptiorum, cujus solemnia festæ celebrabant Ægyptii magnis clamoribus. Strabo lib. 17.

Nec matutini.] hoc est nec pueri, qui summo mane magistrum adibant. Juvenalis

sat. 7. alloquens magistrum:

*Dummodo non pereat media quod noctis
ab hora*

*Seditis, quæ nemo faber, quæ nemo se-
debat,*

*Qui docet oblique lanam deducere ferro,
&c.*

Strymonio de grege.] Strymon fluvius est Thraciæ, ad quem multæ sunt grues, Virgilius 1. Georg.

Strymoniaque græus:] quæ gregatim vivere solent.

Theſſalico.] Theſſalia olim veneficiis atque incantationibus fuit famosa. Rhombus turdo erat, quem in orbem agebant veneficæ. Theocritus in Pharmaceutria, Horatius epod. ode 17.

*Canidia parca vocibus tandem sacris,
Circumque retro solus, solus turbinem.*

& noster Poëta lib. 12. epig. 57.

Lena.] Amorum est conciliatrix.

Sit tibi.] De hac bene precandi mortuis formula dictum epig. 89. lib. 1. quam in diram imprecationem vertit.

De Antistio Rustico,

cujus mortem & lacrymas uxoris ejus describit. XXXI.

CAPPADOCUM sævis Antistius occidit
oris

Rusticus: ô tristi crimine terra nocens!

Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,

Er quæsta est longas non satis esse vias:

Cumque daret sanctam tumulis, quibus invider, urnam,

Visa sibi est rapto bis viduata viro.

*Antistius Rusticus interit criminibus regionibus Cappadocum: O tellus rea divi sceleris! Nigrina sinu reporravit ossa dilecti conjugis, & dimisit iter non esse satis longum: & cum condere sanctam urnam sepulchris, quibus invidet, sibi visa est bis orbata rapto conjuge.**Cappadocum.]* Impiam Cappadocum terram dixit, epig. 85. lib. 6.*Et quæsta est.]* Quamvis ex Cappadocia longum esset iter Romam, tamen quia illic mariti reliquias tumulo condere debebat Nigrina, cupiebat etiam longius esse, & tam cito reliquias, quas sinu fovebat,

deponeret.

Quibus invidet.] Utpote qui condant suos amores.*Bis viduata.]* Primo cum occidit maritus, & rursus cum ejus ossa condere cœpta est.*De Vibii voto. XXXII.***D**UM comes Arctoïis hæreret Cæsaris armis

Vibius, hanc Marti pro duce vovit avem.

Luna quater binos non tota peregerat orbes,

Debita poscebat jam sibi vota deus.

Ipse suas anser lætus properavit ad aras,

Et cecidit sanctis hostia parva focis.

Octo vides patulo pendere numismata rostro

Alitis? hæc extis condita nuper erant.

Quæ litat argento pro te, non sanguine, cæsa

Victima, jam ferro non opus esse docet.

*Dum Vibius comitaretur arma Sarmatica Cæsari, pro Imperatore vovit Marti hanc avem. Luna nondum absolverat octo orbes, jam deus Mars petebat vota sibi debita. Ipse anser hilarius festinavit ad sua altaria, atque exigua victima cecidit aëlis focis. An cernis octo nummos pendere ex patenti rostro alitis? hi nuper erant conditi præcordiis. Immolata victima, qua pro te litat argento, non sanguine, demonstrat jam non esse opus ferro.**Dum comes Arctoïis.]* De expeditione Sarmatiz, quæ est ad Septentrionem, jam sapius dictum. Vide epig. 5. lib. 7. Vibii mentionem facit Suetonius in Domitiano cap. 3. Alii *Vebius*,*Vovit avem.]* Anserem nempe Romani Imperii custodem, epig. 47. lib. 13.*Luna quater.]* hoc est, nondum elapsi erant octo menses, quibus Sarmaticum bellum est confectum.*Ipse suas anser.]* Cum autem renitens ibat ad aras, quibus immolanda erat victima, omen infaustum erat.*Octo vides.]* Ad Martis sane statuas posita fuit argentea anseris effigies, ex cu-

jus rostro pendebant octo nummi, qui octo menses in peragendo bello Sarmatico insumpti significarent.

Hæc extis.] Nempe anseris præcordiis condita erant numismata, dum bellum fieret.*Quæ litat argento.]* Intelligere videtur Poeta, temporibus Domitiani argentream statuem rediisse, cum dicat, jam non opus esse ferro. Forte intelligit, non sanguine, nec pugna, sed argento a barbaris redemptam fuisse pacem, ut patet ex Dionis fragmento, inquit Raderus, quod significare videbatur victima: at hic sensus carminis intellectus Vibio sane & Martiali gravissimum damnum attulisset. Judicet lector.

XXXIII.

XXXIII.

XXXIV.

In laudem Domitiani
de templo Flaviæ gentis. XXXV.

JUPITER Idæi risit mendacia busti,
Dum videt Augusti Flavia templa poli.
Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
Pocula cum Marti traderet ipse suo:
Respiciens Phœbum pariter, Phœbique so-
rem.
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat,
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta de-
ditis:
Cernite quam plus sit Cæsaris esse patrem.

*Jupiter irrigit mendacia monu-
menti Cretensis, dum aspiciit
Flavia templa poli Augusti:
atque inter mensas multo jam
hausto nectare dum ipse porri-
geret pocula suo Marti: intui-
tus Apollinem, simul & so-
rem Apollinis, cum quibus
erat Hercules, & pius Mercu-
rius: Vos, ait, mihi extraxi-
stis tumulum Cnossium, aspici-
te, quam plus sit genuisse Do-
mitianum.*

Idæi busti.] Mendaces enim Cretes finxe-
runt Jovem interiisse, cui condiderunt tu-
mulum, quem vocat Poëta bustum Idæum,
quod sane esset prope Idam Cretæ mon-
tem. Vide Callimachum in hymno Jovis.
Illum vero tumulum irridet Jupiter super-
bum intus templum, quod Domitianus
in honorem suæ gentis extruxerat, epig. 2.
supra.

Templa poli.] hoc est, templa altissima,
epig. 4. supra. Legunt alii *tholi*.

Nectare fusus.] hoc est, madidus.

Et pius Arcas.] hoc est, Mercurius in
urbe Cylleno vel Cyllene Arcadiæ monte
natus, qui pius dicitur, quod deorum sacra
instituit. Horat. ode 10. lib. 1.

Cernite quam plus.] Mihi nempe a vobis
conditum monumentum Vespasiani tumulo
multo inferius est, atque ita videtur optare
Jupiter potius esse Domitiani, quam cæte-
rorum deorum pater.

In Philomusum narrantem semper aliquid novi, ut
cœnam aucuparetur. XXXVI.

ARTIBUS his semper cœnam, Philo-
muse, mereris,
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
Scis quid in Arfacia Pacorus deliberet aula,
Rhenanam numeras, Sarmaticamque ma-
num.
Verba ducis Daci Cattis mandata resignas:
Victricem laurum, quam venit, ante vi-
des.
Scis quoties Phario madeat Jove fusca Syene:
Scis quota de Libyco litore puppis eat.
Cujus Iuleæ capiti nascantur olivæ,
Destinet ætherius cui sua ferta pater,

*O Philomuse, semper mereris
cœnam his artibus, dum exco-
gitas multa, & narras tan-
quam vera. Tunc quid con-
sulit Pacorus in aula Arfa-
cia, recensens copias Germani-
cas & Sarmaticas. Aperis
verba ducis Daci commissa
Cattis: vides victricem laurum
priusquam veniat. Novisti
quoties nigra Syene profunda-
tur Egyptia pluvia: novisti
quot naves salvant ex litore
Libyco. Cujus capiti nascan-
tur oliva Iulea, cui pater
ætherius destinet suas coronas.*

Tolle

Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me,
Hac lege, ut narres nil, Philomuse, no-
vi.

Omitte tuâ artificia, hodie
cœnabis apud me, ea conditio-
ne, & Philomuse, ut nihil nar-
referas.

Pacorus.] Parthorum rex: *Aula* vero
Arfacia sic dicta est ab *Arface* Parthorum
rege.

Verba datus Daci.] Cujus arcana perinde
tibi comperta esse garris, ac si illius literas
Cattis scriptas resignavisses: Catti autem
populi Germaniæ Visurgim, Daci vero
Danubium incolebant. De his epig. 2.
lib. 2.

Vidricem laurum.] hoc est victoriam fu-
turam.

Phario Jove.] Jupiter sumitur pro media
aëris regione, ex qua imbres emittuntur.

Fusca Syens, a colore incolarum. De hac
urbe epig. 87. lib. 1. Illic perraro pluit.

Isula olivæ.] hoc est, Scis nomina eo-
rum qui in Quinguentibus victores coro-
nandi sunt a Domitiano. *Isula cœnæ,* hoc
est Cæsareæ, ab Alcanie cognomine Iulo
Æneæ filio, a quo ortum se prædicabat
Julius Cæsar.

Ætherius pater.] Jupiter Capitolinus,
cui & ludos instituit Domitianus. Sueton-
ius in Domitiano cap. 4.

Tolle tuas artes.] Nam hodie te invito ea
lege, ut sileas.

De Ganymede & Jove colloquentibus de Earino & aliis Domitiani pueris. XXXVII.

VIDERAT Aufonium posito modo crine
ministrium

Phryx puer, alterius gaudia nota Jovis.
Quod tuus ecce suo Cæsar permisit Ephebo.

Tu permitte tuo, maxime rector, ait.

Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:

Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.

Cui pater ætherius, puer ô dulcissime, dixit,

Non ego quod polcis, res negat ipsa tibi.

Cæsar habet noster similes tibi mille mini-
stros,

Tantaque fidereos vix capit aula mares.

At tibi si dederit vultus coma tonsa viriles,

Quis mihi, qui nectar misceat, alter erit?

Phryx puer aspexerat formatum
Aufonium modo deposita coma,
delicias notas alterius Jovis.
O supreme moderator, inquit,
tu permisso tuo ephebo, quod
ecce permisit tuus Cæsar suo.
Jam prima mea lanugo tegitur
longis comis: jam ludibrio sum
tua Junoni, & appellat me
virum. Cui reposuit pater
ætherius: ô suavissimo mini-
ster, res ipsa recusas tibi quod
petis, non ego recuso. Cæsar
nostro sunt mille famuli simi-
les tibi, & tam ampla ejus
aula vix capit formosos mares.
Sed si tonsis capillis indueris
faciem virilem, quem habebis
alterum qui ministros nectar?

Aufonium puerum.] Intellige Earinum de
quo epig. 17. & 18. supra. Aufonius dicitur,
quod duci Aufonio seu Domitiano
epig. 21. lib. 8. serviret.

Phryx puer.] Ganymedes vidit Earinum
tonsum, & petiit a Jove ut sibi pariter li-
ceret deponere capillos.

Alterius gaudia.] Per appositionem vo-
cat Earinum delicias Domitiani, quem
jam appellavit Jovem, epig. 29. supra. Vel

refert ad ipsum Ganymedem delicias alte-
rius Jovis, cui Domitianum præferre vide-
retur.

Suo ephebo.] hoc est puberi Earino.

Res negat.] hoc est ipsa necessitas: Do-
mitiano enim non defunt alii pueri, & qui-
dem fiderei seu formosissimi, & digni qui
in cælum evehantur: At vero ego, inquit
Jupiter, alterum pincernam non inveniam,
si tonsis capillis vir factus fueris.

XXXVIII.

Ad Agathinum, quem laudat ab agilitate. XXXIX.

SUMMA licet velox, Agathine, pericula
ludas,

Non tamen efficies ut tibi parma cadat.

Nolentem sequitur, tenuesque reversa per au-
ras

Vel pede vel tergo, clune vel ungue seder.

Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nia. bo,

Et rapiant celeres vela negata Noti:

Securos pueri neglecta perambulat artus;

Et nocet artifici ventus, & unda nihil.

Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli

Non potes: arte opus est ut tibi parma ca-
dat.

O Agathino, quamvis agilis contemptis summas pericula, nihilominus non efficias ut tuis clypeus decidat. Sequitur te inuitum; & rediens per tenues auras, hares vel pedē vel tergo, clunē vel angui. Licet theatra sint lubrica aspersio- nibus crocei, & vehementes venti auferant vela inconcof- sa; neglectus clypeus pervadit membra tuta pueri Agathini, & ventus, & aqua nihil ob- stant artifici. Licet capias et- rare, cum absolveris omnia, nequis falli: opus est arte ut tibi clypeus decidat.

Summa licet.] De pilariis & ventilatori- bus Quintilianus lib. 10. cap. 7. quo san- ctum miraculo illa in scenis pilatorum ac ven- tilatorum, ut ea quæ miserint alio venire in manus credas, & qua jubent decurrere. Ex eorum numero erat Agathinus, qui par- mam seu parvum clypeum in altum jacie- bat, recipiebaturque sic, ut nunquam cade- ret. *Clune*, alii *crine*.

Lubrica.] Pulpita hic significant theatra in quibus ludebant pilarii: lubrica autem hebant aspersioibus e croco, & vino dul- ci, epig. 3. lib. Spe&.

Et rapiant celeres.] Velis tegebatur thea-

trum, quæ ventis negari dicebantur, cum summa cura ligata tamen vehementioribus ventis abripiebantur: data vero vendis, quando negligenter illis permittebantur, epig. 22. lib. 11. Sensus est: Ventus vehe- mēte, nec aqua in theatro sparsa impo- diunt Agathinum, quominus missam in altum parmam excipiat. *Ceteres.*] alii *ma- didi*.

Neglecta.] Parma scilicet, quam nec co- gitans excipit.

Arte opus est.] hoc est: Alii ne errent, artem adhibeat; Agathini autem tanta est industria ut arte indigeat, si errare velit.

De natali Cæsoniæ. XL.

PRIMA Palatino lux est hæc orta tonanti,
Optasset Cybele qua peperisse Jovem.

Hac & sancta mei genita est Cæsonia Rufi:

Plus debet matri nulla puella suæ.

Lætatur gemina votorum forte maritus:

Contigit hunc illi quod bis amare diem.

Hic dies primus illuxit Palatino tonanti, quo Cybela cupisset genuisse Jovem. Hoc & casta Cæsonia mei Rufi nata est: nulla gentivm plus merita est de sua puella. Maritus gaudet duplici sorte votorum: quod contigit illi bis amare hanc lucem.

Prima Palatino.] Nono Kalendas No- vembris natus est Domitianus, teste Sue- tonio in Domitiano, quem noster Poëta Palatinum tonantem dicit, & Jovem ap- pellavit supra.

Cybele.] Deorum mater.

Hac & sancta mei.] Alii *sancta meæ*. Alii

hac & sancta mei: Sanctones vero populi sunt Galliarum, hodie *Saintones*.

Plus debet matri.] quod nata sit hoc die.

Bis amare diem.] quod eo die uxor Cæsonia & Domitianus natus sit, quorum communem natalem celebrat.

XLI.

XLII.

Ad Apollinem

ut Stellæ impetret consulatum a Domitiano. XLIII.

CAMPIS dives Apollo sic Myrinis,
 Sic semper senibus fruarè cyncis,
 Doctæ sic tibi serviant sorores,
 Nec Delphis tua mentiatur ulli,
 Sic Pallatia te colant, amentque:
 Bis senos cito me rogante fasces
 Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
 Felix tunc ego, debitorque voti
 Casurum tibi rusticas ad aras
 Ducam cornibus aureis juvencum.
 Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

*O Apollo, sic locuples possideas
 campos Myrinos, sic semper
 cyncos senes, sic erudita sorores
 tibi famulentur, nec una
 Delphis ulli dicat mendacio,
 sic palatia venerentur te &
 diligant: me orante bonus Cæsar
 deferat, atque annuat
 Stella consulatum. Tunc ego
 beatus & debitor voti ducam
 juvencum cornibus aureis im-
 molandum tibi ad aras rusti-
 cas. O Phœbe, victima nata
 est, quid cunctaberis?*

Campus dives.] hoc est, sic semper colaris in campis Myriniis, & semper tibi cantant cynci. Strabo lib. 13. *ὁ δὲ πεδῆξις Μυρινῶν, Γερῶν, καὶ ἱερὸν Ἀπολλωνίου, καὶ μαντεῖον ὀρχαίων, καὶ τοὺς πολυπλῆθεις λίθους.* Oppidulum deinde Myrinzorum, Grynium, & fanum Apollinis, vetustique oraculum, & templum sumptuosum ex albo lapide. Hæ nempe urbes sunt in Æolide Asiæ minoris regione: hoc Strabonis loco fretus hanc lectionem aliis pluribus anteposui. Turnebus vero lib. 21. cap. 24. aliter legit.

Senibus fruare cyncis.] Qui non sine causa Apollini dicati sunt, quod ab eo divinationem habere videantur: providentes enim quid in morte boni sit, cum cantu, & voluptate moriuntur. Lib. 13. epig. 77.

Dulcia deflata modulatur carmina lingua

Cantator cyncus funeris ipse sui.

Sorores.] Novem Musas intellige.
Nec Delphis tua.] Pythia sacerdos Apollinis.

Sic palatia.] hoc est, Cæsares te venerentur.

Me rogante.] Alii te rogante.

Det Stella.] De quo dictum lib. 1. epig. 8. duodecim fasces erant consularis insignia, & sumuntur a Poëta pro ipso consulatu.

Rusticas ad aras.] hoc est, in meo prædio suburbano.

Cornibus aureis.] Ad majorem pompam victimarum cornua inaurabantur. Juvenalis sat. 6.

Auratum Junci cade juvencam.]

Et Virgilius lib. 9.

Et statuam ante aras aurata fronte juvencam.

Quid moraris.] A Domitiano impetrare consulatum meo Stellæ.

De statua Herculis,
 cujus varios dominos recenset. XLIV.

HIC, qui dura sedens porrecto saxa leone
 Mitigat exiguo magnus in ære deus,
 Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu,
 Cujus læva calet robore, dextra mero:

*Hic magnus deus in ære parvo,
 qui sedens mitigas durissimæ
 saxorum subfracta pelle leonis,
 & resupino vultu aspiciat astra
 quæ portavit, cujus sinistra
 gestat clavum, dextra poculum;
 Non*

Non est fama recens, nec nostri gloria cœli:

Nobile Lyſſippi munus, opusque vides.

Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,

Qui cito perdomito victor in orbe jacet.

Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal
aras:

Jusserat hic Syllam ponere regna trucem:

Offensus varix tumidis terroribus aulæ,

Privatos gaudet nunc habitare Lares.

Utque fuit quondam placidi conviva Molor-
chi,

Sic voluit docti Vindicis esse deus.

*non est fama recens, nec decus
nostri cœli: cernis extimam do-
num, atque opus Lyſſippi. Pel-
læus tyrannus adhibuit hunc
deum suæ mensæ, qui victor
jacet in orbe celeriter subactus.
Puer Hannibal juraverat per
hunc ad altaria Africa: ab
hoc jussus est atrox Sylla de-
ponere dictatorem: offensus
fastosis timoribus maliorum
principum nunc latatur coli in
privatis adibus. Atque ut
olim deus convivatus est apud
mitem Molorchum, sic optavit
convivari apud eruditum Vin-
dicem.*

De statua Herculis.] Inſcribunt alii de
Herculis ſigillo apud Vindicem.

Hic qui dura.] Solebant antiqui deorum
ſimulachra menſæ adhibere. Papinius lib. 4.
Sylvarum in Sylva, quæ inſcribitur VINDI-
CIS HERCULES EPITRAPEZIOS.

Exiguo magnus.] Aerea quidem illa ſtatua
erat pedalis. Papinius loco citato.

parvumque videri

*Sentiriſque ingens, & cum mirabilis in-
tra,*

Stet menſura pedem.

Quaque tulit.] hoc eſt, cœlum ſuſpicit,
quod olim cum Atlante humeris ſuſtinuit.

Calet robore.] hoc eſt, clavâ facta ex ro-
bore, quod eſt quercus ſpecies duſſiſſima.

Non eſt fama.] Jam diu celebris eſt hæc
ſtatua. Legunt alii, *Non eſt formâ recens*,
hoc eſt, opus eſt antiquum.

Nec noſtri gloria.] Cœlum cœlatorum &
ſtatuariorum inſtrumentum eſt. Senſus eſt,
noſtris temporibus non fuit formata illa
ſtatua.

Nobile Lyſſippi.] Alexandri magni tem-
poribus vixit Lyſſippus ſtatuarium nobiliſſi-
mus, qui hanc Herculis ſtatuaſ effinxit,
qua donavit Alexandrum.

Pellæi menſa.] hoc eſt, Alexandri regis
qui natus erat Pellæ in urbe Macedoniæ.

Vox tyrannus olim ſumebatur in bonam
partem.

Qui cito perdomito.] Nempe intra duode-
cim annos Aſiam fere totam ſubegit, &
Babylone juvenis adhuc veneno ſublatus
eſt. Vide Q. Curtium.

Hunc puer.] Aliter ſentit Silius lib. 1.

— juro noſtri per Numina Martis;

Per manes, regina, tuos, &c.

Sed noſter Poëta, ut opinor, vult tantum
ſignificare hanc Herculis ſtatuaſ fuiſſe in
poſteſtate Hannibalis, ut canit Papinius loco
citato.

Juſſerat hic Syllam.] Quem trucem vocat
ob crudelitatem, quam in victos civēs
exercuit. Vide Saluſtium, Appianum, &
Velleium. Sylla ergo hunc etiam Herou-
lem poſſedit, a quo, ut ſignit Poëta, di-
ſtatuz imperium deponere juſſus eſt.

Offenſus varia.] Cœpit nempe ſatum, &
tyrannidem averſari: atque in privata Vin-
dicis menſa coli maluit. Sic & Papinius
loco citato:

*Hic igitur tibi lata quies, fortiffime di-
vum*

*Alcide: nec bella vides pagnasque fere-
ces.*

Conviva Molorchii.] Paſtoris de quo lib. 4.
epig. 64.

De eadem ſtatua. XLV.

ALEIDEN modo Vindicis rogabam,
Eſſet cujus opus, laborque felix.
Riſit: nam ſolet hoc: levique nutu,
Græce numquid ait, Poëta, nescis?
Inſcripta eſt baſis, indicatque nomen.
Avictus lego, Phidix putavi,

*Paulo ante quarebam] ab Her-
cale Vindicis, a quo effusus,
& feliciter formatus fuiſſet.
Riſit: nam ſolet hoc: & levi
nutu reſpondit, à Poëta, an
ignoras linguam Græcam? ba-
ſis inſcripta eſt, atque oſten-
dit nomen. Lyſſippi lego, cre-
didi opus Phidix.*

Aliden

*Alcidas modo Vindictis.] Alii,
Alcidas, modo Vindictam rogabam.*

Vindictam enim rogare videtur Poëta, cuius sit opus Hercules, quem domi colebat. Sed priorem lectionem probat Raderus his verbis: interrogabam ego Alciden, a quo esset artifice factus? Rist, inquit, deus, & ut id de deo credibile videretur, ait Herculem hoc solere, nam tacies statuae non erat torva, sed hilaris, & epulis apta. Papinius lib. 4. Sylvarum.

Non torva effigies, epulisque aliena remissa.

Et paulo infra.

Sic miris vultu, veluti de pectore gaudens

Hortetur montes.

Αντίπυς.] Lyppi egregia statuerit opus intellige.

Phidias.] Qui statuarius ipso Lyppo notior tuit, & Jovem effinxit inter orbis miracula numeratum.

Ad Marcellinum

cuntem in Sarmatiam & Scythiam. XLVI.

MILES Hyperboreos modo, Marcelline, Triones,

Et Getici tueris sidera pigra poli.

Ecce Prometheæ rupes, & fabula montis

Quam prope sunt oculis nunc adeunda tuis.

Videris immensis cum conclamata querelis

Saxa senis, dices, durior ille fuit.

Et licet hoc addas, potuit qui talia ferre,

Humanum merito finxerat ille genus.

O Marcelline, brevi tolerabis Triones Hyperboreos, atque astra lenta calis Getici. Ea fabulosa mens, & saxa Promethei: his quam prope sunt lastranda nunc tuis oculis. Cum aspexeris saxa conclamata immensis lamentationibus senis, invies, Ille fuit durior. Ea poteris adungere illud, Quod fuit par tolerandis his malis, ille jure formaverat genus humanum.

Hyperboreos Triones.] Describit Septentrionem, ubi Marcellinus multa toleraturus erat incommoda. De Trionibus Stellis nempe dictum. epig. 58. lib. 6. & 79. lib. 7. De Marcellino epig. 6. lib. 3. & epig. 25. lib. 6.

Sidera pigra.] hoc est Uras & Booten lente se moventes. Vide epig. 58. lib. 6. De Getis egimus lib. 7. epig. 1.

Ecce Promethea rupes.] Caucasum montem interpretare, cujus vertici affixum

fuisse Prometheus fabulantur Ovidius, Hesiodus, & Eschylus.

Conclamata.] hoc est confusa clamoribus Promethei, inquit Domitius. Malim interpretari saxa quæ summis clamoribus vocabatur Prometheus, & quæ testabatur se nempe indigna pati a Jove.

Durior ille fuit.] qui tot & tantos cruciatus ferre potuerit.

Humanum.] nempe ab auctore tam duro, hominum genus durum est.

In Gellium fingentem se semper aliquid ædificare ut nihil amicis donaret. XLVII.

GELLIUS ædificat semper, modo limina ponit,

Nunc foribus claves aptat, emitque feras:
Nunc has, nunc illas mutat, reficitque fenestras.

Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit:

Oranti nummos ut dicere possit amico

Unum illud verbum Gellius, Ædifico.

Gellius semper ædificat, nunc ponit limina, nunc accommodat claves foribus, & mercatur feras. nunc mutat has fenestras, nunc illas, & revariat. Dummodo ædificet, facit ille quidlibet: ut Gellius possit reponere amico roganti nummos unicuique illud verbum, Ædifico.

A a

Dum

Dum tamen.] Alii dum tantum.

Quidlibet.] Sibi quidlibet facere videtur.

Ædifico.] Atque hoc prætextu nihil amicis donat, quippè qui sua pecunia egeat ad ædificandum.

In Pannicum

mollissimum hominem sed gravia loquentem. XLVIII.

DEMOCRITOS, Zenonas, inexplicitoque Platonas.

Quidquid & hirsutis squalet imaginibus,
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & heres:

Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed quid & hircosis serum est, & turpe pilosis,

In molli rigidum clune libenter habes?
Tu qui sectarum caussas, & pondera nosti,
Dic mihi, præcidi, Pannice, dogma quod est.

Sic quasi successor, & heres Pythagoræ prædicat Democritos, Zenonas, atque intricatos Platonas, & quicquid squalet hispidis imaginibus: nec barba minus promissa pendet ex tuo mento

Democritos.] Sensus est: O Pannice, semper prædicas graviore philosophos, atque ut illorum barba, sic & tua promissa est, at molliter vivis, epig. 25. lib. 1. & Juvenalis sat. 2.

In Gallicum, a quo in spem hereditatis vocatus circumventus fuerat. XLIX.

HEREDEM cum me partis tibi, Gallice, quartæ

Per tua jurares sacra, caputque tuum,
Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter?)

Et spem muneribus fovimus usque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum,
Mimus, Ætola de Calydone putes.

At tu continuo populumque, patresque vocasti,

Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæsi:

Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
De nostro nobis uncia venit apro.

O Gallice, cum per tua sacra & caput tuum jurares me tibi fore heredem ex quadrante, adhibuimus fidem: (quis enim libenti animo improbet sua vota?) & hactenus alimus spem donis collatis: inter quæ minimus Laurentem aprum ponderis ingentis, credas de Calydone Ætola. At tu subito invitasti populum & patres, versuta Roma exhalat adhuc meum aprum. Ego ipse (quis credat?) nec infimus convivæ accubui: sed nec costa mihi data est, aut cauda missa. O Gallice, quid expectem ex tuo quadrante? Nulla uncia nobis allata est de nostro apro.

Partis quarta.] hoc est quadrantis: tota ritium dividitur. vero hereditas in duodecim uncias ut plurimum dividitur.

Per tua sacra.] hoc est per deos Penates

ante quæ domi totis.

Deditur fas vobis.] libenti quippe animo credimus quod optatus.

Laurentem aprum.] captum in Laurente saltu.

Calix de Calydon.] Calydon urbs Aetoliae, ubi erat ingens aper quem interfecit Melanget epig. 26. lib. 7. & epig. 17. lib. 8. pect.

Callida Roma.] hoc est callidi Romani; qui lautiores cenas sectabantur.

Nec ultimus huius.] hoc est nec fui vocatus, ut saltem sederem ultimo loco.

Quid sperem.] Legunt alii *qui sperem?* hoc est, quomodo.

De vestra.] Sensus est: Si mihi nihil donasti de meo, nihil daturus es de tuo.

De toga a Parthenio sibi data. L.

HÆc est illa meis multum cantata libellis,

Quam meus edidicit lector, amatque togam.

Partheniana fuit, quondam memorabile vatis

Munus: in hac ibatn conspiciendus eques: Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana,

Dumque erat auctoris nomine digna fui: Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuit,

Quam possis niveam dicere jure tuo. Quid non longa dies, quid non consumitis anni?

Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

Hæc est illa toga multum celebrata meis scriptis, quam novis meus lector & diuigit. Partheniana fuit, olim nobile donum Poeta Partheni: hac indutus ambulabat eques spectabilis: dum recens, dum micant splendebat lana fulgenti, & dum erat digna nomine sui auctoris: nunc vetus, & vix accipienda trementi tribuli, quam possis merito appellare niveam. O longa dies, & anni, quid non conteritis? Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

Multum cantata.] Vide epig. 28. lib. 8.

Vatis.] Parthenii de quo epig. 6. lib. 5.

Musa Parthenium rogare vestrum, &c. & lib. 12. epig. 11.

Parthenio dic donsa tuo salutare;

Nam quis ab Aonio largius annus bibis?

Conspiciendus eques.] Non quidem censu, sed munere principis. Lib. 5. epig. 23. lib. 12. epig. 26.

Auctoris.] Parthenii.

Tribuli.] Ex tribu civem Romanum significat tribulis, qui sumitur hic pro paupere plebeio, qui totus frigore horreat.

Niveam.] Adeo triam, ut fila alba appareant.

Non Partheniana.] hoc est, non amplius Parthenii auctore, sed me paupere digna est. Tacite novam togam a Parthenio petere videretur.

In Gaurum Poëtam ineptum. LI.

INGENIUM mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,

Carmina quod faciam, quæ brevitate placent.

Confiteor: sed tu bis denis grandia libris Qui scribis Priami praelia, magnus homo es.

O Gaure, hoc modo probas me habere parvum ingenium, quod condam versus, qui placent brevitate: fateor: at tu qui viginti libris narras magna certamina Priami, magnus es homo.

Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vi-
vum:

Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

Nos exprimimus vivum puerum Bruti, & Lagona: tu, ô Gaure, magnus exprimis luteum giganta.

Magnus homo.] Nempe tibi videris: epig. 32. lib. 2. & epig. 99. lib. 7.

Bruti puerum.] de quo lib. 14. epig. 171.

Gloria tam parvi non est obscura sigilli:

Istius pueri Bruti amator erat.

Nos Lagona.] Puerum formosum de quo sic Plinius lib. 34. *Lyciscus Lagonem puerum subdola ac fucata vernilitatis fecit.* Sensus est: Ego facio carmina brevia quidem, at simi-

lia formosis his pueris: tu vero, ô Gaure, magnos libros componis similes gigantibus luteis, qui cito pereunt: magnus enim liber magnum malum. Vide epigramma ultimum lib. 1. Horatius sat. 10. lib. 1.

dumque

Diffingit Rhoni luteum caput, &c.

Ex quo loco epigramma hoc desumptum existimat Heinsius in Horatium.

De Lucano & Tullo

fratribus sibi invicem carissimis. LII.

QUOD semper superos, invito fratre, rogasti,

Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.

Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas

Optabat, quamvis sit minor, ire prior.

Tu colis Elysius, nemorisque habitator amœni

Esse tuo primum nunc sine fratre capis.

Et si jam nitidis alternus venit ab astris,

Pro Polluce mones Castora ne redeat.

O Lucane, quod semper a diis petisti, nolente fratre, hoc impetrasti, interire prius. Ille invidet tibi: Tullus enim, licet sit junior, capiebat prior petere undas Stygias. Tu habitas Elysius, & nunc primum gaudes esse incola voluptarii nemoris sine tuo fratre. Et si jam vice sua venit ab astris splendidis, mones Castora ne revertatur pro Polluce.

Lucane.] De his duobus fratribus dictum est epig. 37. lib. 1. ubi Poëta jam illos Castori & Polluci alternatim viventibus comparavit.

Mones-Castora.] Ut scilicet inter vivos maneat: jam enim Pollux exemplo tuo motus ad superos reveri non vult, sicut & tu optas, ut Tullus perpetua luce fruatur.

Ad Quinctum Ovidium, cujus diem natalicium celebrat, suoque anteponit. LIII.

SI credis mihi, Quincte, quod mereris,

Natales, Ovidi, tuos Apriles,

Ut nostras amo Martias Kalendas.

Felix utraque lux, diesque nobis

Signandi melioribus lapillis.

Hic vitam tribuit, sed hic amicum:

Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

O Quincte Ovidi, si mihi adhibes fidem; diligo natalicias tuas Kalendas Apriles (quod mereris) æquæquas meas Martias. Utraque lux beata, & dies nobis notandi melioribus lapillis. Hæc imperavit vitam, sed hic amicum: O Quincte, tuæ Kalendæ plus largiuntur mihi.

Tuos Apriles.] De Quincto actum, epig. 8. epig. 45.

92. lib. 7.

Signandi.] De hac formula diximus, lib.

Plus dant.] Etenim amicitia vitæ ante-

pōnenda est.

Ad eundem a quo petit natalicia munera. LIV.

NATALI tibi, Quincte, tuo dare parva volebam

Munera. tu prohibes: imperiosus homo es. Parendum est monitis, fiat quod uterque jubemus;

Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

Quincte, tuo natali volebam tibi donare exigua dona. Tu vetus: es homo imperiosus. Obtemperandum est jussis tuis, fiat quod jubemus uterque: Et tu, o Quincte, dona mihi quod placet utrique.

Natali.] Quo nempe moris erat munera mittere. Vide epig. 64. lib. 8. Uterque jubemus.] Alii volemas.

Et quod utrumque.] Nimirum in amicos libenter confers munera, quæ & ego libenter accipio. Sic festive mendicat Poëta.

Ad cognatum cui excusat munera agrestia. LV.

SI mihi Picena turdus palleret oliva, Tenderet aut nostras sylvæ Sabinæ plagas, Aut crescente vadis traheretur arundine præda,

Pinguis & implicitas virga teneret aves: Cara daret solenne tibi cognatio munus, Nec frater nobis, nec prior esset avus. Nunc sturnos inopes, fringuillarumque querelas

Audit, & arguto passere verrat ager, Inde salutatus picæ respondit arator: Hinc prope summa rapax milvus in astra volat.

Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis, Qualia si recipis, sæpe propinquus eris:

Si haberem turdum saginatum oliva Picena, aut nostra retia tenderentur in sylvæ Sabinæ, aut præda educeretur arundine crescente in aquis, & viscata virga teneret volucres irretitas: cara cognatio daret tibi celebre donum, nec frater, nec avus mihi potior esset. Nunc querimonia inopum sturnorum, & fringuillarum audiantur in agro, & canorus passer renovat ver. Inde agricola salutatus respondit picæ: hinc milvus rapax volat fero ad summa usque sidera. Igitur mittimus ad te munuscula parvæ cortis, qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

Picena oliva.] Vide epig. 44. lib. 1. Tenderet.] hoc est, aut si liceret venari in sylvis Sabinorum.

Aut crescente.] Alii interpretantur virgam recens abscessam & flexibilem, qualia sunt arbuscula, at vero mihi videtur intelligenda esse virga, quæ crescat in locis palustribus. Legunt alii aut crescente levis.

Cara daret.] Convivium etiam solenne majores instituerunt, idque charistia appellarunt, cui præter cognatos, & affines nemo interponebatur: ut si qua inter necessarios querela esset orta, apud sacra mensa, & inter hilaritatem animorum faustioribus concordia adhibitis tolleretur. Valerius Maximus. De ejusmodi convivio legitur Poëta. Alii legunt clara:

sed melior prior lectio, illa enim festa dicebantur cara cognatorum.

Sturnos inopes.] Gallice étourneaux: inopes vocat, quod pauperibus conveniant. Fringuillarum, avium scilicet. Legunt alii fringuillarum, & fringillarum, quæ sic appellantur quod frigore contenti, ut ait Festus.

Verrat ager.] Poëta notat tempus quo celebrabantur hæc charistia, vere nempe.

Picæ respondit.] Picam salutatricem dixit, epig. 86. lib. 7.

Munuscula cortis.] hoc est, aves domesticas, epig. 30. lib. 7.

Parva cortis aves.] Sæpe propinquus eris.] hoc est, tibi tanquam propinquo ejusmodi munera mittam.

Ad Flaccum cui se excusat, quod in charistius nec ipsi nec Stellæ munera mittat. LVI.

LUCE propinquorum, qua plurima mittitur ales.

Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:

Succurrit nobis ingens, onerosaque turba.

In qua se primum quisque meumque putat.

Demeruisse duos, votum est: offendere plures.

Vix tutum: multis mittere dona, grave est.

Qua possim sola veniam ratione merebor:

Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

O Flacce, dum tibi, dum Stellæ præpero turdos die propinquorum, quo mittantur multa aves: turba ingens, & molesta se offert nobis, in qua quisque existimat se primum, & meum cognatum. Opto bene merari de duobus: vix tutum est ladere multos: molestum vero mittere munera plurius. Merebor veniam sola ratione, qua possum: O Flacce, nec tibi, nec Stellæ donabo turdos.

Luce propinquorum.] Vide præcedens epigramma. De charistius Ovidius lib. 1. Fa-

Horum. Proxima cognati dixerat charistia cari, Et venit ad socios turba propinqua deos.

Dum Stellæ.] Poëtæ de quo epig. 8. lib. 1. Flaccus vero Poëta scripsit Argonautica, epig. 77. lib. 1. Nec Stellæ.] Ut nullus conqueratur. Sic festive se excusat Poëta.

De Splendophoro

formoso Domitiani armigero eunte in Africam. LVII.

SPLENDOPHORUS Libycas domini petit armis ex urbes:

Quæ puero dones, tela Cupido para:

Illa quibus juvenes figis mollesque puellas.

Sit tamen in tenera levis & hasta manu.

Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto:

Tutus ut invadat prælia, nudus eat.

Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagitta,

Casside dum liber Parthenopæus erat.

Quisquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.

O felix, si quem tam bona fata manent!

Dum puer es, redeas, dum vultus lubricus, & te

Non Libye faciat, sed tua Roma virum.

Splendophorus armiger domini proficiscitur in urbes Africa: O Cupido, adorna tela qua des puero: illa quibus ladu juvenes, & virgines teneras. Nihilominus habeas etiam teneram hastam in blanda manu. Ad te remitto thoraca, scutum, & cassidem: nudus eat, ut securus irruat in certamina. Parthenopæus non fuit vulneratus jaculo, nec gladio, aut sagitta, dum non erat munus galea. Quisquis fuerit fixus ab hoc, peribit amore. O Felix, si cui destinatur fors tam bona! revertarum, dum puer es, dum facies lubrica, nec Africa faciat te virum, sed tua Roma.

Splendophorus.] Alii Splendophorus. Domini.] Domitiani, ut interpretantur omnes interpretes. Nudus eat.] Forma eximia a vulneribus

illam evasit, Parthenopæus.] Formosissimus Meleagri, atque Atalantæ filius fuit, quem ad bellum Thebanum profectum a vulnere defendit

alia pulchritudo. Vide epig. 77. lib. 6. Papinij lib. 4. Sylvarum. Euripides sic ait in Phoenissis:

Ὅλ' ἐν Παρθενοναῖοι, Ἀπαλάντης γέ-
γῃ.

Vultus lubricus.] Horat. ode 19. lib. 1.

Et vultus nimium lubricus affici.

Lubricus vero dicitur metaphora ducta a via lubrica, in qua difficile est sine prolapsione insistere. Sic difficile est formosum vultum aspicere, quia amore labefactetur animus.

In Hedylium hominem impurum. LVIII.

NIL est tritius Hedyli lacernis,
Non anser veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptae recutita colla mulae,
Nec quae Flaminiam fecant salebrae,
Nec qui litoribus nitent lapilli,
Nec Tusca ligo vinea politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quassa mulionis,
Nec rasum cavea latus bisontis,
Nec dens jam senior ferocis apri.
Res una est tamen, ipse non negabit,
Culus tritior Hedyli lacernis.

Nihil est tritius lacernis Hedyli, non anser antiquorum Corinthiorum, nec crus attritum vinculis decem annorum, & recutita colla rupta mula: nec salebra quae fecant Flaminiam, nec lapilli qui splendent in litoribus, nec ligo nitens vite Tusca, nec pallida toga tribulis defuncti, nec quassa toga inertis mulionis, nec latus bisontis rasi cavea, nec dens jam senior ferocis apri. Nihilominus una res est, ipse non inficiabitur. . . .

Nil est tritius.] Cinædi nempe quem acute carpit.

Veterum Corinthiorum.] Vasa intellige facta ex veteri ære Corinthio.

Nec crus.] servorum nempe, epig. 23. supra.

Recutita colla.] cute nempe, quæ labore & verberibus detracta fuerat, renovata.

Salebra.] Sunt loca inæqualia & aspera, saxis tritis & levigatis, quæ quasi sine saltu præteriri non possunt. De via Flaminia epig. 64. lib. 4.

Nec Tusca.] Ligonem interpretare levigatum in fodiendis Hetruriae vineis, epig. 23. supra.

Nec pallens toga.] qua amici efferebantur mortui. Juvenalis sat. 3.

Pars magna Italia est (si verum admittimus) in qua

Nemo togam sumit nisi mortuus.

De tribuli dictum epig. 50. supra.

Nec rasum.] Nec latus bovis sylvestris attritum cavea ubi includitur, epig. 105. lib. 1.

Ad Nympham Sabini cui libros mittit. LIX.

NYMPHA sacri regina lacus, cui grata
Sabinus,

Et mansura pio munere templa dedit:

Sic montana tuos semper colat Umbria fontes,

Nec tua Baïanas Sarfina malit aquas:

Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos:

Tu fueris Musis Pegasis unda meis.

Nympharum templis quifquis sua carmina
donat,

Quid fieri libris debeat, ipse monet.

O Nympha regina sacri lacus, cui Sabinus pio dono extruxit adas acceptas & devotissimas: sic montana Umbria semper veneretur tuas fontes, nec tua Sarfina magis optet aquas Baïanas: leniter accipe amicos libris mea munera: tu fueris unda Pegasis meis Musis. Quisquis dat suos versus templis Nympharum, ipse monet quid sit agendum de libris.

Nympha sacri.] Vide epig. 96. lib. 7. Librum autem ad Nympham fontis Sabini

idcirco mittit, ut si displiceat ipsi Sabino, in aquas immergatur.

As 4

Templa

Templa dedit.] Numina quippe fontibus inesse credebant Veteres, atque illa colebant. De his jam dictum.

Sic montana.] epig. 96. lib. 7.

Nec tua.] hoc est nec Brianas aquas tuas anteponatur Sarsinates. *Sarsina* Umbriae urbs.

Solicitos.] de iudicio Sabini.

Pegasis unda.] hoc est, te existimabo Hip-

pocrenen fontem Musis sacrum, quem Pegasis ungula sua aperuit: unde & Musae dictae sunt Pegasides. Ovidius 4. Met.

Fama novi fontis nostras pervenit ad aures,

Dura Medusae quem praecepit ungula rapit.

Quid fieri.] nimirum in undas mergendos esse, si displicuerint.

In Mamurram paupertatis dissimulatorem. LX.

IN septis Mamurra diu, multumque vagatus,

Hic ubi Roma suas aurea vexat opes,
Inspexit molles pueros, oculisque comedit:

Non hos, quos primæ prostituere caesæ,
Sed quos arcanæ servant tabulata catastæ,

Et quos non populus, nec mea turba videt.

Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,

Expositumque alte pingue poposcit ebur,

Et testudineum mensus quater hexaclinon,

Ingemuit citro non satis esse suo.

Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:

Culpavit statuas & Polyclete tuas.

Et turbata brevi questus crystallina vitro,

Myrrhina figavit, seposuitque decem.

Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt

Pocula Mentorea nobilitata manu.

Et virides picto gemmas numeravit in auro,

Quidquid & in nivea grandius aure sonat.

Sardonychas veros mensa quæsit in omni,

Et pretium magnis fecit iaspidibus.

Undecima lassus cum jam discederet hora,

Asse duos calices emit, & ipse tulit.

Mamurra diu & multum vagatus in septis, hic ubi Roma aurea venat suas opes, intuitus est teneros pueros, & pavit oculos: non ex his quos exponere prima taberna, sed quos custodiunt tabulata secreta catasta, & quos non spectat populus, nec mea turba. Deinde satiatus retexit mensas, atque orbes opertos, & petiit densum ebur sublimis expositum, & quater omensus testudineum hexaclinon, ingemuit non sufficere mensæ suæ citreæ. Consuluit nares, an ara olerent Corinthum: atque improbavit tuas statuas, & Polyclete, conquestus crystallina vitata modico vitro, signavit decem myrrhina, & sempervit. Examinavit antiquos calices, & si qua pocula fuerunt ornata manu Mentoreæ. Et numeravit virides gemmas in picto auro, & quicquid sonat in aure candida. Quæsit in omni mensa veros sardonychas, & detulit pretium magnis iaspidibus. Cum defatigatus abiret hora undecima, asse mercatus est duos calices, atque ipse portavit.

Li. septis.] In campo nempe Martio erant sepra, de quibus epig. 14. lib. 2.

Venat opes.] dum nempe manibus attrahantur, ostentantur, atque illis pretium defertur. Vide epig. 80. lib. 10.

Inspexit molles.] quasi empturus. Juvenalis sat. 7. v. 132.

Perque suam juvenes longo premis asseret Medos,

Empturus pueros, argentum, Myrrhina, villas.

Sed quos] Catasta machina erat lignea in qua servi exponerantur venales. Supra epig. 30. & epig. 29. lib. 6.

Nec mea turba.] hoc est, nec turba pauperum mihi similem.

Poposcit.] Dentes nempe eburneos quibus mensæ fulcirentur, epig. 43. lib. 2.

Et testudineum hexaclinon.] hoc est lectum discubitorium sex hominibus capiendis aptum, & testudinis putaminibus ornatum. Juvenalis sat. 11. v. 95.

Nemo inter curas & seria duxit habendam,

Qualis in Oceani fluctu testudo nataret, Clarum Trojgensis factura, ac nobile subcrum.

Non

Non satis esse.] hoc est, non satis amplum esse, ut par esset citreæ suæ monete.

An olerant.] An statim essent ex æte Corinthio: Polycteti meminuit epig. 51. lib. 8.

Myrrhina.] Vasa scilicet, epig. 26. lib. 3.

Calathos.] Vasa vinaria hoc loco intelligere videtur Poëta, epig. 107. lib. 14. Virgilius eclog. 5.

Vina novum fundam calathis Arvisis
nectar.

Et virides gemmas.] smaragdos interpretare, epig. 109. lib. 14.

In aure suat.] Margaritæ nempe atque uniones pendebant ex aureis mulierum.

Sardonychas veros.] Sunt enim & adulterini, epig. 61. lib. 4.

Undecima.] hoc est, una hora ante noctem, epig. 8. lib. 4.

Et ipse tulit.] quia tam pauper erat, ut nec servum haberet.

De corona rosea. LXI.

SE U tu Præstans genita es, seu Tiburis arvis,

Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:

Seu Prænestino te villica legit in horto,

Seu modo Campani gloria ruris eras:

Pulchrior ut nostro videre corona Sabino,

De Nomentano te putet esse meo.

Sen tu nata es in agris Præstans, seu Tiburis, seu terra Tuscula rubuit tuo flore; seu villica te carpsit in horto Prænestino, seu paulo antea eras decem varis Campani: ut formosior corona compareas nostro Sabino, existimet te natam esse in meo Nomentano.

Sen tu.] Recenset varia loca quæ rosæ abundant, de quibus sæpius dictum. Sabinus autem gratiorem fore missam coronam

sperat, si crediderit talem fuisse ex rosæ natis in agro suo Nomentano, de quo epig. 38. lib. 2.

De platano Cordubensi fata a Julio Cæsare. LXII.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
Qua dives placidum Corduba Bætin amat:

Vellera nativo pallent ubi flava metallo,

Et linit Hesperium bractea viva pecus:

Ædibus in mediis totos amplexa Penates

Stat platanus densis Cæsariana comis:

Hospitis invicti posuit, quam dextera felix,

Cœpit & ex illa crescere virga manu.

Auctorem, dominumque nemus sentire videtur:

Sic viret, & ramis fidera celsa petit.

Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:

Terruit & tacitam fistula fera domum:

Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,

Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.

Atque oluere lares commissatore Lyæo,

Crevit & effuso lætior umbra mero:

Hæsternisque rubens delecta est herba coronis,

Atque suas potuit dicere nemo rosas.

Domus est in terra Bætica, ubi locuples Corduba amat tranquillam Bætin: ubi flava vellera pallent naturali metallo, & viva lamina inaurat Hispanas oves: in mediis ædibus stat platanus Cæsariana densis ramis complexa totam domum: quam sevit victrix dextera invicti hospitis, & virga caput crescere ex illa manu. Nemus videtur sentire auctorem, & dominum: sic viret, & ramis fertur in alta æstra. Sæpe Fauni ebrii luserunt sub hac arbore, & fistula fera incussit terrorem quietis adibus; & dum aggressus Dryas fugit nocturnum Pana per arva deserta, sæpe delituit sub hac fronde. Atque ades oluerunt commissatore Baccho, atque amantior umbra crevit vino effuso: & herba rubra decerpita est ad hæsternas coronas, nec ullas putuit appellare suas rosas.

O dilecta deis, ô magni Cæsaris arbor,
Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
Non Pompeianæ te posuere manus.

O chara Numinibus, & arbor
magni Cæsaris, ne timeas fer-
rum, & sacrilegos focos: fas
est tibi sperare perpetuum de-
cum ramorum: manus Pompeii
non severant te.

In Tartessiacis.] Idem est Tartessus ac Be-
tis Hispaniæ fluvius, epig. 28. lib. 8.

Corduba.] Urbs Hispaniæ nota ad Be-
tin.

Vellera.] Ubi nempe aureum vellus ha-
bent oves: epig. 100. lib. 12.

Betis olivifera crinem redimite corona

Aurea quæ nitidis vellera tingit aquæ.

& Juvénalis sat. 12. v. 42.

Atque alias, quarum generosi graminis
ipsam

Infecti natura pecus, sed & egregius
sons

Viribus occultis, & Baticus adjuvat
civ.

Dominumque nemus.] Alii *dominumque*
saum. Placet prior lectio; nam platanum
nemus appellat propter ejus magnitudi-
nem.

Fanni.] numina agrestia.

Fistula sera.] Syriacæ Pana fugiens in arun-

dinem conversâ fuit, ex qua facta est fi-
stula qua utebatur Pan.

Terruit &.] hoc pentameton muratum
& sequentis pentametri loco positum in-
venitur: sed minus bene, ut Grutero vide-
tur.

Dryas.] Sylvæ nympha.

Comissator.] Is est qui intempestivis con-
viviis indulget. Vide epig. 5. lib. 4.

Crevit & effuso.] Platanos vine irrigare
solebant veteres, ut melius crescerent. Ma-
crobius Saturæ. lib. 3. cap. 13. Vide & lib.
1. Anthol. c. 5. oliv.

Atque suas.] quia sponte natæ erant.

Ne metuas.] Cum Æs dictatori Cæsari
sacra.

Perpetuos frondis.] hoc est, perpetuam
viriditatem.

Non Pompeiana.] Videtur scilicet, atque in-
taucti omnis manus.

De Philæni male olente. LXIII.

TINCTIS murice vestibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

Quod Philænis omni die ac
nocte utitur vestibus tinctis
murice, non est ambitiosa, nec
arrogans: capitur odore, non
colore.

De Philæni.] Alii *De Philænide*, de qua
epig. 66. lib. 7. Hæc mulier purpureis ute-

batur vestibus, ut vehementi odore impuri
sui oris factorem obrueret.

LXIV.

De statua Domitiani referentis Herculem. LXV.

HERCULIS in magni vultus descendere
Cæsar
Dignatus Latæ dat nova templa viæ:
Quæ Triviæ nemorosa petit dum regna via-
tor,
Octavum domina marmor ab urbe legit.

Cæsar dignatus referre imagi-
nem magni Herculis extraxit
nova templa in via Latia, quæ
viator legit octavum lapidem
ab urbe domina, dum adit
nemorosa regna Diana.

Dignatus.] Quasi Hercules Domitiano
inferior esset.

Latia via.] Videtur Poëta intelligere viam
Appiam, quam templo decoravit Domitia-

nus, in quo sub Herculis imagine coli vo-
lebat. Vide epig. 104. infra.

Quæ Trivia.] hoc est Diana, epig. 1. lib.
Spect.

Ne

Nemurosa regna.] Templum intellige, cui lucus Dianæ Aricinæ sacer adiacebat. Ovidius 3. Fastorum describit locum & lucum.
Plator.] Pedes scil. equiti enim nemus illud adire non licebat. Ovidius loco ci-

tato:

Unde nemus nullis illud aditus equis.
Octavum marmor.] hoc est, octavum ab urbe milliarium. Sic dominam Romam dixit, epig. 4. lib. 1.

De eadem statua. LXVI.

ANTE colebatis votis, & sanguine lar-
go
Majorem Alciden, nunc minor iste colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter
honores;
Illi securus vota minora facit.

Prociibus, & largo sanguine
antica venerabamini majorem
Herculem Domitianum. nunc
minor ipse veneratur illum.
Alter petit ab hoc majorem di-
uitias, alter petit dignitatem;
tuto nuncupat vota minora illi
minori.

Majorem Alciden.] Alii hos quatuor versus conjungunt cum superiori epigrammate. Domitianum intellige, quem precibus & victimis colebant Romani: eum rursus anteponebat Herculi, epig. 104. infra.

Hunc.] Domitianum nempe.
Illi securus.] Quia Hercules non egre ferret a se minori deo peti minora, quam a Domitiano deo majori.

Ad Herculem de eadem statua. LXVII.

ALCIDÆ Latio nunc agnoscende tonan-
ti,
Postquam pulchra dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti cultus habitusque fuissent,
Cesserunt manibus cum fera monstra tuis,
Argolico famulum non te servire tyranno
Vidissent gentes, sævaque regna pati.
Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
Portasset Nessi perfida dona Lichas.
Quæti sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quæ tibi poena dedit.
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ:
Nec Styga vidisses, Tartareumque canem.
Nunc tibi Juno faver, nunc te tua diligit He-
be:
Nunc te, si videat nympha, remittet Hy-
lan.

O Hercules nunc agnoscende a
Jove Capitolino, postquam in-
duisti formosum vultum Do-
mitiani dei, si tunc habuisses
hoc ornamentum, & hanc
speciem, cum sæva monstra
domita sunt tuis manibus; na-
tiones non spectassent te ser-
vum obtemperare tyranno Ar-
golico, & ferre acerbam im-
periam. At tu imperavisses Eu-
rystheo, nec fraudulenter Li-
chas tulisset ad te perfidiosa
munera Nessi. humanis lege
Oceani regi curus potuisses fide-
ra summi genitoris, qua con-
secutus es supplicio. Nec de-
ducuisses Lydiæ pensa domina
arrogantiæ, nec spectasses Sty-
ga, nec canem inferorum.
Nunc Juno tibi propitia est,
nunc amaris a tua Hebe: si
Nympha nunc aspiciat te, re-
mittet Hylan.

Agnoscende.] hoc est, digne qui agnoscaris a Jove tuo patre.

Argolica tyranno.] Eurystheo regi Argolico qui ope Junonis prior Hercule natus erat: quamobrem jus habuit in Herculem, ipsique imperavit, ut atrocissima subiret pericula. Hæc historia lætis nota.

Fallax Lichas.] Servus nempe Dejaniræ

re nomine vestem Nessi centauri Herculi portavit, quam vocat perfidum munus, quia veneno imbutam muneris loco illam Dejaniræ reliquerat Centaurus, qua indurus Hercules furore correptus in flammam se immisit. Vide Ovidium in Dejanira, & Senecam in Hercule furente.

Oceani sine lege.] hoc est, non compulsus in

in rogo extructo in Oeta monte cœlum
adiiſſes, ſed a morte immunis inter deos
relatus fuiſſes.

Lydia nec Domina.] Omphalen reginam
Lydiæ intellige, quæ Herculeſi amore per-
ditum ad ſila deducenda compulſit.

Nec Styga vidiffes.] hoc eſt, nec ab Om-
phale juſſus, ut videtur Martialis intellige-

re, aut potius ab Euryſtheo, ut aliis pla-
cet, deſcendiſſes ad inferos.

Hebe.] Junonis filia ſine patre dea ju-
ventutis, quæ uxor data eſt Herouli in cœ-
lum relato.

Nunc te.] Referentem Domitiani effigiem
videat Nympha, quæ tibi Hylan rapuit,
illum redder, epig. 49. lib. 5.

Ad Fabullum debilem. LXVIII.

UXOR cum tibi ſit formoſa, pudica,
puella,

Quid tibi natorum jura, Fabulle, trium?

Quod petis a noſtro ſupplex dominoque, deo-
que,

Tu dabis ipſe tibi, ſi potes arrigere.

*O Fabulle, cum habeas pu-
ellam conjugem, caſtam, ju-
venem, quid tibi proderunt
jura trium liberorum? quod
ſupplex rogas noſtrum domi-
num, & deum, tu ipſe a te
ipſo impetrabis.*

Quid tibi.] Alii *Quo*, hoc eſt, quorſum
tibi opus eſt jure trium liberorum, de quo
epig. 91. lib. 2. & epig. 31. lib. 8. cujus

argumentum fere idem eſt.

A noſtro.] ſic Domitianum appellavit
dominum, epig. 8. lib. 5.

LXIX.

In magiſtrum ludi,

cui irascitur ob matutinas vociferationes. LXX.

QUID tibi nobiſcum eſt ludi ſclerate ma-
giſter,

Inviſum pueris, virginibuſque caput?

Nondum criſtati rupere ſilentia galli:

Murmure jam ſævo verberibuſque tonas.

Tam grave percuffis incudibus æra reſultant,

Cauſſidicum medio cum faber aptat equo.

Mitior in magno clamor furit amphitheatro,

Vincenti palmæ cum ſua turba faver.

Vicini ſomnum non tota nocte rogamus:

Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.

Discipulos diſmitte tuos. vis garrule quan-
tum

Accipis, ut clames, accipere ut taceas?

*O Ludimagiſter improbe, ca-
pit odioſum pueris & virgi-
nibus, quid tibi rei eſt no-
biſcum? nondum galli criſtati
rupere ſilentia: jam tonas
acerbo clamore & verberibus.
Tam graviter percipiunt æra
percuffis incudibus, cum faber
collocat cauſſidicum in medio
equo. Clamor lenior ſervit in
magno amphitheatro, cum ſua
turba applaudit palmæ ſupe-
ranti. Nos vicini non poſtremo
ſomnum integra nocte: nam
facile eſt vigilare: moleſtum
vero pervigilare. Diſmitte
tuos diſcipulos, & loquax, pla-
cerne accipere tantum ut ſi-
leas, quantum accipis ut vo-
cifereris.*

Virginibusque,] Verbera timentibus. Vide
epig. 62. lib. 10.

Nondum criſtati.] hoc eſt, nondum galli
cecinere.

Cauſſidicum medio.] hoc eſt, cum cauſſi-
dico ſtatua equeſtris fabricatur. Juvenalis
ſat. 7.

Emilio ſabitur quantum petit, &c.

Quod nempe ſuis in veſtibus ſtatuum eque-
ſtrem haberet, quæ tunc temporis multos
clientes conciliabat cauſſidico.

Vincenti palma.] Numen proprium putat
Domitius; alii ſic interpretantur, cum
nempe turba gladiatorum palmæ pugnanti,
&c.

et victori ex sua sectione gladiatori applaudit. Videat lector.

[*Pervigilare.*] hoc est, tota nocte vigilare gravissimum est.

LXXI.

In Cæcilianum improbum. LXXII.

DIXERAT, ô mores! ô tempora! Tullius olim,

Sacrilegum strueret cum Catilina nefas:
Cum gener atque focer diris concurreret armis,

Mœstaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc ô mores! cur nunc ô tempora! dicis?

Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?

Nulla ducum feritas, nulla est infamia ferri:
Pace frui certa, lætitiæque licet.

Non nostri faciunt, tua quod tibi tempora
sordent,

Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

Olim Cicerò dixerat, O mores, ô tempora, cum Catilina moliretur scilicet sacrilegium, cum gener & focer concurrerent armis infestis, & sordidata terra maderet sanguine civium. O Cæciliane, quare dicis nunc, O mores! O tempora! Quid est quod non ardeas tibi? Nulla scilicet infamia est ducum, nullus furor armorum: fas est frui pace certa, & lætitiâ. O Cæciliane, non mores nostri, sed tui sunt in causa, cur fastidium tua tempora.

[*Dixerat, ô mores.*] Cum in patriam arma civilia moverentur. Nota est Catilinæ conjuratio ex Sallustio, & aliis.

[*Cum gener atque focer.*] Cæsar nempe, & Pompeius qui Juliam Cæsaris filiam uxore

rem duxerat: quorum historia passim observatur.

[*Tui mores.*] Perditi scilicet. Sic astute blanditur Domitiano, cujus tempora laudas vituperata ab improbo Cæciliano.

De leone & ariete,

quorum concordiam miratur. LXXIII.

MASSYLI leo fama jugi, pecorisque maritus

Lanigeri, mirum, qua posuere fide,
Ipse licet videas, cæve stabulantur in una,

Et pariter focias carpit uterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:

Concordem satiat sed rudis agna feram.
Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles,

Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent, pecudeisque, feræque mereri,

Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Leo decus montium Massyllis, & uti pecoris lanigeri, mirum, quæ fide consenserunt. Ipse potes spectare, stabulantur in una cæve, & simul uterque vestitur communis cibo. Nec lætantur fœtu sylvarum, nec mitibus herbis: at rudis agna saturat feram concordem. Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles, ut lucida signa alti celi splendeant? Si pecudes & fera possent mereri astris, hic aries atque hic leo digni erant sideribus.

Massyli.] Libyæ pars est Massylia, in qua sunt leones ingentis magnitudinis: epig. 55. lib. 8.

Pecorisque maritus.] Aries nempe. Sic Virgilius eclogæ 7.

Vir gregis ipse capet, &c.

Possuere.] Sine addito significat sedati sunt, hoc est confecerunt. Virgilius 7. *Æneid.* Cum veni possuere, &c. nempe iram. Alii legunt *miere.*

Nec futa.] hoc est, nec leo desiderat feras, nec aries herbas quibus vesci solet.

Sed rudis agna.] Quod mirum videtur, arietem scilicet agna vesci. *Feram,* alii *famem.*

Terror Nentes.] Leo ab Hercule interfectus, de quo epig. 66. lib. 5.

Quid peritior.] Phryxi acies, de quo epig. 51. lib. 8.

Ad Liberum amicum

a quo cibos sine vino acceperat. LXXIV.

LIBER Amyclææ frontem redimite corona;

Qui quatīs Ausonia verbera Graia manu:
Clausa mihi texto cum prandia vimine mit-

tas,

Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
Scis puto debuerint quæ mihi dona dari.

O Liber, redimite caput corona Amyclæa, quæ manu Italæ insignis verbera instat Græcorum. Cum ad me mittas prandia clausa canistro vimineo, quare nulla amphora comitata est cibus? Atqui si mitteres dona digna tuo nomine, non videris, opinor, quæ munera mihi donanda fuerint.

Liber.] Ad quem scripsit, epig. 77. lib. 8. *Amyclæa* civitas est Lacedæmoniæ, in qua maxime exercebatur pugilatus, unde coronam Amyclææ dicitur ea qua donantur pugiles victores. *Frontem redimite,* hellenismus est, de quo sæpius dictum.

Quæ quatīs.] hoc est, qui Italus exerceas

Græcorum certamen, scilicet pugilatum.

Clausæ.] hoc est, cur simul tuta sportula non mittas lagenam?

Digna tuo.] Liber enim Bacchus dicitur, utque ita Bacchi munera mittere debuit.

In futorem factum divitem. LXXV.

DENTIBUS antiquas solitus producere pelles,

Et mordere luto putre vetusque solum:
Prænestina tenes defuncti ruræ patroni,

In quibus indignor si tibi cella fuit.

Rumpis & ardenti madidus crystallæ Falerno,

Et pruritis domini cum Ganymede tui.

At me literulas & culti docuere parentes:

Quid cum grammaticis, rhetoribusque mihi?

Frangere leves calamos, & scinde Thalia libellos,

Si dare futuri calceus ista potest.

Solitus dentibus extendere antiquas pelles, & mordere luto putre vetusque solum: Prænestina tenes defuncti ruræ patroni, in quibus agere soles si habuisti cellam. Atque ebrinus ardenti Falerno frangis crystallæ.

Sed parentes demones me docuerunt literulas: quid mihi rei est cum grammaticis & rhetoribus? O Thalia, frange leves calamos, & scinde libellos, si cæcæ potest donare ista fucos.

Antiquas pelles.] hoc est vetera coria.

Solum.] sumitur hic pro solea calcei

rupti, quem redit futor.

Prænestina.] Legata tibi a patrono, quem sane

fine malis artibus capaverat futor. De Prænestino rure epig. 64. lib. 4.

Si tibi cella fuit.] hoc est, nec cella, nec minima domus patre dignus eras.

At ut literalis.] Per contempnum utitur hoc verbo, atque infanos vocat parentes, quod illum artes nobiliores neglectis pecuniosis docuerint, quæ nullum ipsi fructum

afferrent.

Frangit lites.] Sic etiam Juvenalis sat. 7. versu 28.

Frangit miser calamos, vigilatque prælia dele.

hoc est, O Musa, abjice studia, siquidem plus prodest ars futura.

De effigie Camoni infantis. LXXVI.

EFFIGIEM tantum pueri pictura Camo-
ni

Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

Pictura servat tantum effigiem pueri Camoni, & manet prima ætatis. Pius genitor nulla tabella expressit servatam faciem, dum metuis spectare muta ora.

Pueri Camoni.] Quis natus viginti annos epig. 78. infra mortuus erat, cujus effigiem more veterum, non quidem adulti, sed infantis exprimi curavit pater; ne si adul-

tus pingeretur, majore dolore conficeretur, dum illum videret murum.

Florentes.] ætate scilicet.

De balneo Tucca. LXXVII.

NON filice duro, struclilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam

Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineaque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus extruit thermas
De marmore omni, quod Carystos invenit,
Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas mittit,

Et quod virenti fonte lavit Eurotas:
Sed ligna defunt: subijce balneum thermis.

Tucca non extruxit balneum filice duro, aut struclili cemento, nec latere cocto, quo Semiramis cinxit longam Babylonem; sed magna strage nemorum, & pineis tabulis conjunctis; ut Tucca queat navigare balneo. Idem splendidas ædificat thermas sumptuosas ex omni marmore, quod reperit Carystos, quod Phrygia Synnas, quod Afra Nomas fert, & quod lavit Eurotas fonte virenti: sed ligna defunt: admove balneum thermis.

Babylona.] epig. 1. lib. Spect.

Tucca.] de quo sapius supra, quem irridet Poeta, quod balneum ex ligno, thermas vero ex marmore extruxisset. Balneum autem sumitur hic pro cella frigidaria, quæ potius ex marmore extruenda erat, utpote quod aquæ frigide melius conveniat; thermæ autem in quibus aqua calida lavantur, ex ligno erant ædificandæ, quod aquæ calefaciendæ non nihil contulisset.

De marmore omni.] Varia quippe præstantissimi marmoris genera enumerat. Vide epig. 42. lib. 6.

Carystos.] Oppidum Eubææ insulæ, hodie Nigropente. Strabo lib. 10. Καρύστος δ' ἐστὶν ἡνὲ τῇ ἐπὶ τῇ Ὀχῃ. πηλείου δὲ τῷ

Στύρῃ, καὶ τὸ Μαρμαρεῖον, ἐν δὲ τῇ λατύνῃ τῶν Καρύστων κτίσιν, ἰσθμὸς ἔχων Ἀπόλλωνος Μαρμαρεῖον, &c. Carystus sub monte Ocha situs est, in propinquo Styra, & Marmoreum, ubi Carystis excinduntur columnæ, & templum ibi marmorei Apollinis.

Quod Phrygia Synnas.] Hæc ultima vox deest in multis codicibus, in quibus claudicat versus, Strabo lib. 12. Συνάδα δ' ἐστὶν ἡ μεγάλη πόλις, Synnada urbs est non magna. Deinde addit δ' ἐπὶ Δοκίμῃ πέτρῃ, καὶ τὸ λατύνῃ δ' Συνοδικῷ λίθῳ: Ab altera parte est Docimis pagus, & lapidicina Synnadicæ lapidis. Hoc loco Phrygia

giam describit Strabo. Alii,
Quod Phrygia, sive Afra quod Nomas
mittit.
Afra Nomas. Numidia Africa provincia,
 epig. 55. lib. 8.

Euretas.] fluvius Laconiae ad quem est
 marmor viride, quod Lacedaemonium &
 Laconicum dicitur.
Subjice balneum.] ut nempe calefiant
 thermæ.

De effigie Camoni. LXXVIII.

HÆc sunt illa mei, quæ cernitis, ora
 Camoni:

Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
 Creverat hic vultus bis denis fortior annis,
 Gaudebatque suas pingere barba genas,
 Et libata semel summos modo purpura cul-

tus
 Sparserat: invidit de tribus una soror.
 Et festinatis incidit stamina pensis,
 Absentemque patri rettulit urna rogam.
 Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
 Hæc erit in chartis major imago meis.

Hæc sunt illa ora mei Camo-
ni, quæ videtis: hic vultus
infantis, & prima species fuit.
Hæc facies fortior creverat vi-
ginti annis, & barba gaud-
bat pingere suas genas, &
modo lanugo semel resecta spar-
serat summum decus: urna
triam sororum invidit, &
resectis stamina festinatis pen-
sis, atque urna repertavit
genitori absentem rogam. Sed
nihilominus ne sola pictura ce-
lebrer: puerum, hæc erit major
imago in meis libris.

Hæc sunt.] Vide epig. 76. supra.
Bis denis annis.] hoc est, viginti annos
 natus interit.

Et libata.] Sensus est, inquit Raderus,
 & semel illi barba resecta erat. *Purpura*
 barba forte subrufa, aut prima lanugo, quæ
 flavescit potius. Videtur tamen rufam in-
 sinuare.

Summos culus.] Alii culeros, hoc est no-

vaculas.

De tribus una.] Sic epig. 54. lib. 4.

— & semper de tribus una necat.

Absentemque.] Longe enim a patre mor-
 tuus & crematus fuerat Camonus.

Hæc erit in chartis.] Non perituris scili-
 cet. Sic epig. 83. lib. 7.

Certior in nostro carmine vultus erit.

De convivio Prisci. LXXIX.

QUOD optimum sit disputat convivium,
 Facunda Prisci pagina:

Et multa dulci, multa sublimi refert,
 Sed cuncta docto pectore.

Quod optimum sit quæritis convivium?

In quod choraules non venit.

Disertus libër Prisci disputat,
quod convivium optimum sit:
& narrat multa suaviter,
multa excellenter, sed omnia
perite. An rogatis quod con-
vivium sit optimum? Cui non
adeft choraules.

Quod optimum sit.] Sensus est, Quid opus
 est multo sermone? Uno scilicet verbo de-
 finiri potest optimum nempe convivium il-
 lud esse a quo abest musicorum strepitus,

& in quo quæta est mensa.

Choraules.] is est qui tibia canit, epig. 57.
 lib. 6.

Ad Picentinum veneficum. LXXX.

FUNERA post septem nupsit tibi Galla
virovum,
Picentine: sequi vult puto Galla viros.

*O Picentine, Galla tibi nupsit
post mortem septem maritorum:
Galla, opinor, placet sequi
maritus.*

Funera post septem.] Maritos forte septem | qua epig. 16. supra. Vide epig. 43. lib. 8.
veneno sustulerat ista Galla, ut Chloë, de | *Sequi vult.]* hoc est, a te venefico necari.

Ad Domitianum

cujus, & familiæ ejus benignitatem laudat. LXXXI.

ODERAT ante ducum famulos, turbam-
que minorem,

Et Pallatinum Roma supercilium:

At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuo-
rum,

Ut sit cuique suæ cura secunda domus.

Tam placidæ mentes, tanta est reverentia no-
stri,

Tam pacata quies, tantus in ore pudor.

Nemo suos (hæc est aulæ natura potentis)

Sed domini mores Cæsarianus habet.

*Antea Roma oderat servos
Imperatorum, & minorem
turbam, atque arrogantiam
Palatii: sed, ô Auguste, nunc
omnes adeo amant tuam fa-
miliam, ut quilibet minus
amet suam domum. Tam be-
nigne, tam reverenter, tam
quiesce, tam verecunde se gerunt
erga n. s. Nullus Cæsarianus
(hæc est natura aulæ poten-
tis,) habet suos mores, sed
domini.*

Turbamque minorem.] Legunt alii, tur-
bamque priorem, recte, inquit Gruterus,
nam turba prior sunt liberti, qui præ servis
odiosissimi, tanquam qui procuratores pro-
vinciarum, exactores tributorum, vestiga-
lium, &c. Legunt alii *turbamque priorem,*
Imperatorum nempe, aut Aulicorum qui

comitarentur Imperatorem. Videat lector.
Pallatinum supercilium.] Vel ipsorum Im-
peratorum, vel Aulicorum fastum intel-
lige.

Tanta est reverentia nostri.] Alii *vestri.*

Cæsarianus.] hoc est Aulici, & servi Cæ-
saris constituti sunt juxta mores illius.

LXXXII.

Ad Aulum de judicio inepti Poëtæ. LXXXIII.

LECTOR & auditor nostros probat, Aule,
libellos:

Sed quidam exactos esse Poëta negat.

Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis, quam placuisse cocis.

*O Aulo, nostri libri placent
lectoris atque auditori: sed
quidam Poëta negat esse li-
bratos. Hoc parum movet me;
nam malim cibos nostræ cœnæ
gratos esse convivis, quam co-
cis.*

Exactus.] Alii *excollos.* Videat lector,
quasi petita esset metaphora ab arte coci.

Fercula.] hoc est *cibos.* Alias sunt vasa,
&c. deorum simulachra, atque id genus alia
quæ in pompa vel triumpho ferebant Ro-

mani.

Malim convivis.] Sensus est: Malim mea
carmina placere lectoribus atque auditori-
bus, quam Poëtis æmulis. Sic cibi pon-
cocis, sed convivis parantur.

B b

IN

In Cinnam decoctorem. LXXXIV.

DI X E R A T astrologus perituum te cito,
Cinna:

Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis, ne quid post fata relin-
quas,

Hausisti patrias luxuriosus opes.
Bisque tuum decies, non toto tabuit anno:

Dic mihi, non hoc est, Cinna, perire
cito?

*O Cinna, Astrologus dixerat
te perituum brevi, nec, opti-
mor, mentitus ille dixerat ti-
bi; tu enim dum times, ne
quid relinquas post mortem,
asotum decemvici paternas divi-
tias. Et tuum vices consum-
ptum est anno non integro:
dic mihi, o Cinna, numquid
hoc est perire brevi?*

*In Cinnam.] Alii in Mammam. lib. 10.
epig. 36.*

*Dixerat astrologus.] Ludit in ambigua vo-
ce perire, quam astrologus ad vitam refe-
rebat, Poeta vero ad opes.*

*Luxuriosus.] hoc est intemperans, & lu-
xui deditus.*

*Bisque tuum decies.] scil. patrimonium
constans vices centenis millibus sestertium.
Alii legunt, bis quattuor decies.*

Ad Cæsarem Domitianum,
quod interdixisset histrionibus scenam. LXXXV.

IN T E R tanta tuæ miracula, Cæsar, are-
næ;

Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere faten-
tur

Se tibi, quod spectant, qui recitare so-
lent.

*O Cæsar, inter tanta miracu-
la tua arena, qua superavit
magnifica spectacula antiquo-
rum Imperatorum, multum
quidem oculi, sed aures fa-
tentur plus se debere tibi, quod
spectant, qui solent recitare.*

*Sed plus aures.] Propter edictum quo hi-
strionibus interdixerat scenam, intra do-
mum quidem exercendi artem jure conce-
ssit. Suet. in Domit. cap. 7. Nec enim jam*

*spectatorum aures obscenis carminibus ob-
tundent histriones.*

Quod spectant.] Histriones nimirum.

Ad Norbanum,
cui libros collectos mittit. LXXXVI.

CU M tua sacrilegos contra, Norbane,
furores,

Staret pro domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiae.

Me tibi Vindeliciis raptum narrabat in oris,
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.

O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixisti, Meus est iste Poeta, meus!

*O Norbane, cum sancta tua
fides esset a partibus domini
Cæsaris adversus impios furo-
res: ego notus ille cultor tuae
amicitiae securus ludebam hæc
in umbra Pieria. Fama in
regionibus Vindeliciis narrabat
me tibi abreptum, nec nostrum
nomen ignotum erat in Septen-
trione. O quoties dixisti fassus
me veterem amicum, Meus
est iste Poeta, meus!*

Omne

Omne tibi nostrum, quod bis trieteride jun-
cta
Ante dabit lector, nunc dabit auctor opus.

Nunc auctor donabit tibi omne
nostrum opus, quod donabatur
lector jecennio ante.

Sacrilegos.] hoc est, contra Antonium
Saturninum Germaniæ superioris præsidem,
qui bellum civile moverat, epig. 11. lib. 4.
Hæc ego Pieria.] Umbra enim, & quiete
delectantur Poætæ, epig. 77. lib. 1.

nam, sub Alpibus ad Danubium usque fuerat
inter duos lacum & Ennem flumen Vindelici-
ci. Legunt alii.

*Me tibi Vindeliciis Rhætus narrabat in
oris.*

Additum nempe: nam carminum suorum
famam, non mortis eo pervenisse dicit
Poëta, ut aiunt. Judicet lector.

Arctos.] hoc est, populi Septentrionis
noverunt me.

Bis trieteride.] Trieteris triennium est.

Me tibi Vindeliciis raptum.] hoc est, fama
narrabat me fato functum: febris enim la-
boraverat Martialis epig. 47. lib. 6. Cluve-
rius lib. 3. cap. 4. suæ introductionis,
*Rhæti Alpes tantum incolere, & earum val-
les, a Septentrione ad lacum usque Briganti-*

De Paullo

figgente morbum, ne invitaret convivas. LXXXVII.

LANGUIDIOR noster si quando est
Paullus Atili,
Non se, convivas abstinet ille suos.
Tu langore quidem subito, fictoque laboras:
Sed mea porrexit sportula, Paulle, pe-
des.

*O Atili, si aliquando Paul-
lus noster est infirmior, ille
non se defraudat, sed convi-
vas suos. Tu sane laboras in-
firmirate repentina, & fictas
at, ô Paulle, mea sportula
ostendit pedes.*

Non se.] Ipse non se abstinet a conviviis,
sed convivas non vocat. Legunt alii,

Non se conviviis abstinet ille suis.
male: Paullum enim ipsum dissimulationis
accusare videtur.

Sed mea porrexit.] hoc est, morbus tuus
non tibi, sed mihi, seu sportulæ lethalis
est. Metaphora ducta a modo componendi

mortuos, qui depositi ad januam versus
viam extendebant pedes. Persius sat. 3.

*Hinc tuba, candela, tandemque beatulus
alto*

*Compositis lecto, crassisque litatus amo-
nis,*

In portam rigidas calces extendit, &c.

De filio Silii

lugentis immaturam ejus mortem. LXXXVIII.

FESTINATA fui gemeret cum fata Se-
veri

Silius, Aufonio non semel ore potens:
Cum grege Pierio mæstus, Phœboque que-
rebar,

Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri
Calliopen, & ait, Tu quoque vulnus ha-
bes.

Adspice Tarpeium, Pallatinumque Tonan-
tem:

*Cum Silius non semel vehe-
mens eloquentia Romana, lu-
geret immaturam mortem Se-
veri sui filii: cum choro Mu-
sarum, & Phæbo mærens con-
quebar, sed ipse, inquit
Apollo, luxi meum Linon.
Atque intus est suam Cal-
liopen, qua illi promina se-
debat, & dixit, tu etiam
officere morere. Vide Tonan-
tem Tarpeium, & Palatinum,*

Aufa nefas Lachesis læsit utrumque Jo-
vem.

Numina cum videas duris obnoxia fati,
Invidia possis exonerare deos.

*Lachesis aufa nefas offendit
utrumque Jovem. Cum spe-
ctes deos subditos fati, possis
liberare illos odio.*

Silius.] Italicus, de quo epig. 62. lib. 7.
& 66. lib. 8. quem solatur Poëta exemplo
deorum, quorum & filii acerbo fato rapti
sunt.

Aufonia non semel.] hoc est, non eloquens
uho tantum orationis genere, egregius quip-
pe orator fuit, & Poëta, epig. 62. lib. 7.

Cum grege.] Ego, inquit Martialis, que-
rebar cum Phœbo, & Musis quæ Pierides
dicte sunt, epig. 77. lib. 1.

Linum.] Apollinis, & Terpsichores fi-
lium, quem ab Hercule occisum ferunt
Poëtæ: Pausanias in Corinthiacis refert Li-
num Apollinis & Pfamathes filium; in
Bœoticis vero Linum alium Uranie & Am-
phimari filium Poëtam egregium fuisse affir-

mat.

Tu quoque unum habes.] Occiso scilicet
Orphæo ejus filio, cujus historia satis nota.

Aspice Tarpeium.] Cujus filius Sarpedon
ad Troiam periit. Virgilius lib. 10.

Troia sub manibus altis,

*Tot nati cecidere deum; quin occidit una
Sarpedon mea progenies.*

Pallatinumque.] Domitianum, cujus filius
infans adhuc mortuus est; de quo jam di-
ximus lib. 6. epig. 3.

Lachesis.] Una Parcarum.

Invidia possis.] Sensus est, non debes diis
irasci, qui & ipsi natorum acerbum fatum
lugent.

Ad Lupercum versipellem. LXXXIX.

SEPTEM post calices Opimiani
Denso cum jaceam triente blæsus,
Affers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, Modo liberum esse jussi:
Zenas servulus est mihi paternus:
Signa: cras melius, Luperce, fiet.
Nunc signat meus annulus lagenam.

*Post septem calices Opimiani
cum jaceam balneiens crebris
trientibus, affers mihi nescio
quas tabellas, & dicis, Modo
dedi libertatem: habeo Zenam
paternum servulum; signa.
O Luperce, cras fiet melius,
nunc meus annulus signat la-
genam.*

Opimiani.] De hoc vino dictum epig. 27.
lib. 1.

Triente.] Qui capit quatuor cyathos.

Nescio quas.] Supposititias nempe, quas
manumissionis esse dicebat Luperce: cum
tamen essent testamentariæ falsæ nempe, aut
aliunde astringentes.

Zenas servulus.] Legunt alii,

Zenam: modo liberum esse jussi

Signa.] Inquit Luperce, ut conset de
manumissione.

Cras melius fiet.] Cum sobrii erimus, tunc
enim distinguere poterimus, an revera de
libertate tantum agatur.

Nunc signat.] Ne servi vinum hauriant.
Horat. epist. 2. lib. 2.

*posset qui ignoscere servis,
Et signo laeso non insanire lagena.*

Ad Rufum, amicos donis conciliatos. donis quoque esse alendos. XC.

DUM me captares, mittebas munera no-
bis:

Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera
mitte,

De cavea fugiat ne male pastus aper.

*Dum me illiceres, ad me mit-
tebas dona; postquam captasti,
d Rufe, nihil donas mihi. Ut
teneas illeceum, mitte etiam
dona illece, ne aper male
pastus fugiat ex cavea.*

De

De cavea.] Hoc a simili dicit Poëta; ut enim fera esuriens fugit, sic ego renuncia-
bo tue amicitia. Est autem cavea septum

in quo feræ includuntur: est etiam locus ubi populus sedens ludos spectabat.

Ad Stellam, versus extemporales esse malos. XCI

LEGE nimis dura convivam scribere ver-
sus
Cogis, Stella: licet scribere nempe ma-
los.

*O Stella, nimis dura conditio-
ne, imperas carmina condi a
conviva: licet condere nesciam
mala.*

Leges nimis.] Nempe ipse Martialis a Stella iussus ex tempore versus scribere, composuit hoc distichum.

Ad Flaccum, quem in Cypro insula degentem moner, ut caveat a nimio solis calore. XCII.

SIC in gramine floreo reclivis,
Quæ gemmantibus hinc, & inde rivis
Curva calculus excitatur unda,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro
Frontem sutilibus ruber coronis:
Sic uni tibi sit puer cinædus,
Et castissima pruriat puella.
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo, precorque, Flacce,
Messēs area cum teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu diva Paphi remitte nostris
Illæsum juvenem, remitte vocis.
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

*Sic recumbens in florida herba,
qua rivis hinc & inde gem-
mant lapilli commoventur cur-
va aqua, longe remotis omni-
bus curis, temperes glacis ni-
gram trientem habens tempa-
ra rubra sutilibus coronis: .*

*O Flacce, moneo & rogo,
caveas Cyprum nimiam nimio
calore, cum messes crepantes
terentur in area, & juba
fulvi leonis sæviet. Sed tu,
o regina Paphi, nostris vocis
remitte juvenem salvum. Sic
kalendæ Martia celebrentur in
tuum honorem, atque ad al-
taria candida multa quadra
placenta divise tibi consecren-
tur, cum thure, & mero,
& victima.*

Perfundas glaciem.] Vide epig. 65. lib. 5.

In super astrictas, Alcime, funde nives.

Triente nigro.] continens poculum sumit
pro vino contento.

Frontem ruber.] hellenismus est epig.
citato.

Lassenturque rosis tempora sutilibus,

Cypron.] epig. 45. lib. 8.

*Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia
Cypros.*

Messēs crepantes.] quia aridæ & siccæ.

Et fulvi juba.] Mense scilicet Augusto,

quo Sol in Leone summos excitat calores,
epig. 57. lib. 4.

Divæ Paphi.] Venus nempe: Paphus ve-
ro urbs est Cyprî, ubi colebatur Venus.

Sic Martis tibi.] Kalendæ Martiæ a soe-
minis celebrabantur in honorem Veneris,
epig. ultimo lib. 5.

Candidas ad aras.] Diis manibus nigras,
superis vero candidas aras erigebant antiqui.
Secta.] Vide epig. 76. lib. 3. & epig. 75.
lib. 6.

Adulatur Domitiano,
cujus coenam Jovis epulis præfert. XCIII.

AD coenam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis:
Astra licet propius, Pallatia longius essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis:
Me meus in terris Juppiter ecce tenet.

te, en meus Juppiter in terris possidet me.

Diversa in astra.] hoc est, si me Jupiter
vocaret ad sua astra, & Domitianus ad sua,
seu ad suum palatium, (cum enim Deus
fit epig. 8. lib. 5. palatium ejus cælum vo-
cat;) tamen adirem Domitianum.

Ad Condylum,

fervi conditionem meliorem esse quam domini. XCIV.

QUÆ mala sunt domini, quæ servi com-
moda nescis,

Condyle, qui servum te gemis esse diu.

Dat tibi securos vilis lecticula fomnos:

Pervigil in pluma Caius ecce jacet.

Caius a prima tremebundus luce salutat

Tot dominos: at tu, Condyle, nec domi-
num.

Quod debes, Cai, redde, inquit Phœbus, &
illinc

Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo ti-
bi.

Tortorem metuis? podagra, cheragraque fe-
catur

Caius, & mallet verbera mille pati.

Quod nec mane vomis, nec cunnum, Con-
dyle, lingis,

Non mavis, quam ter Caius esse tuus?

*O Condyle, ignoras quæ sunt
mala heri, & quæ commoda
servi, qui doles te diu esse in
servitute. Vilis lecticula com-
modat tibi tuos fomnos: en
Caius pervigil jacet in pluma.
Summo mane Caius tremebun-
dus salutat tot dominos: sed
tu, ô Condyle, nec dominum
salutas. O Cai, solve debi-
tum, ait Phœbus, atque il-
linc Cinnamus: O Condyle,
nullus tibi dicit hoc. An es-
mes tortorem? Caius ardet
podagra & cheragra, & mal-
let pati mille flagella.*

Lecticula.] significat parvum lectum, Le-
gunt alii *tegeticula*.

Caius.] Dominus tuus.

Tot dominos.] quot nempe habet patro-
nos.

Nec dominum.] Caium scilicet.

Phœbus & Cinnamus.] sceneratores.

Tortorem.] a quo aliquando vapulas.

Podagra cheragraque.] quæ sunt vehemen-
tes in pedum & manuum articulis dolores,
Gallice *les gontes*.

Ad

Ad Calatissum pocillatorem. XCV.

ADDERE quid cessas puer immortale Fa-
lernum?

Quadrantem duplica de seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calatisse,
deorum

Sex jubeo cyathos fundere? Cæsar erit.
Sutiles aptetur decies rosa crinibus, ut fit,

Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da basia, fiat ut il-
lud

Nomen, ab Othryfio quod Deus orbe
tulit.

O Puer, quid moraris fundere immortale Falernum? Gemina quadrantem de amphora seniore. Nunc dic mihi in gratiam cujus decem volo te porrigere seu cyathos? Cæsar erit. Capillis decies coronentur fasili rosa, ut efficiatur ejus nomen, qui condidit nobile templum gentis sacræ. Nunc decies osculare me, si fiat illud nomen quod Deus consecutus est ab Othryfio orbe.

Immortale Falernum.] vel quod difficile corrumpatur, vel quod dignum sit ut a diis ipsis bibatur.

Quadrantem duplica.] hoc est, infunde sex cyathos vini vetusti.

Cæsar erit.] habet enim sex literas, soluta nimirum diphthongo: tot vero cyathos haurire solebant veteres, quot essent literæ in nomine illius in cujus gratiam bibebant, epig. 72. lib. 1.

Sutiles aptetur.] epig. 65. lib. 5. Decies, quia in suo nomine decem literas habet Domitianus, qui Flavie genti templum dicavit, epig. 2. supra.

Fiat ut illud.] Germanicus vel Sarmaticus: quod nomen a Germania & Sarmatia subacta sumpsit Domitianus. De Othryfio vel Odryfio orbe, seu Sepocurione dictum, lib. 7.

De Hippocrate
petente mulsum pro absinthio. XCVI.

SANCTONICA medicata dedit mihi pocula
virga:

Os hominis! mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu puto, Glauce
fuisti,

Chalcea donanti Chrysea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit ama-
ro?

Accipiat, sed si potat in elleboro.

Hippocrates mihi donavit pocula imbuta virga Sanctonica. O impudentiam hominis, a me petit mulsum. O Glauce, nunquam tam bardus nec tu, opinor, fuisti, qui dederas aurea arma donanti areæ. An aliquis petit donum dulce pro amaro? accipias, sed si haurit in elleboro.

Sanctonica.] hoc est, imbuta absinthio, de quo sic Plinius lib. 17. cap. 7. *Absinthii genera sunt plura. Sanctonicum appellatur a Gallia civitate, Ponticum a Ponto ubi pecora pinguescunt illo. Legunt alii Sardoæ: in Sardinia nempe multæ sunt herbæ venenatæ.*

Mulsum.] Potio est ex vino & melle

confecta.

Glauce.] Qui aurea sua arma ferreis permutavit cum Diomede, Homer. Iliad. 5.

Sed si potat.] hoc est, ea lege mulsum dabo, ut illud potet simul cum elleboro, quod insaniam purgat, hoc est, si fateatur se insanire.

XCVII.

De Herode medico fure. XCVIII.

CLINICUS Herodes trullam subduxerat
ægro:
Deprensus dixit, stulte, quid ergo bibis?

*Herodes clinicus farripuerat
trullam ægroto: deprehensus
dixit, & demens, quid igitur
potas?*

*Clinicus.] De medico clinico egimus, lib.
1. epig. 31.
Trullam.] Vas nempe ad bibendum.
Deprensus dixit.] Sic nimirum furtum*

excusat Herodes, quasi trullam removisset, ne æger biberet, quod illi lethale esset.

Ad Julium de quodam invido. XCIX.

RUMPITUR invidia quidam, carissime
Juli,

Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba semper in omni

Monstramur digito, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quod Cæsar uterque

Jus mihi natorum, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce sub urbe est,

Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod sum jucundus amicis,

Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur.

Rumpatur, quisquis rumpitur invidia.

*O Dilectissime Juli, quidam
laceratur invidia, quod Roma
legit meos libros, laceratur
invidia. Laceratur invidia,
quod in omni turba monstra-
mur digito, laceratur invidia.
Laceratur invidia, quod uter-
que Cæsar mihi concessit jus
trium liberorum, laceratur
invidia. Laceratur invidia,
quod habeo amaram villam
suburbanam, & parvas ades
in urbe, laceratur invidia.
Laceratur invidia, quod pla-
ceo amicis, quod saepe invitator
ad cenam, laceratur invidia.
Laceratur invidia, quod di-
ligimur, & laudamur: laceratur,
quisquis laceratur in-
vidia.*

*Ad Julium.] Martialem de quo epig. 16.
lib. 1. & epig. 16. lib. 7.
Rumpitur invidia.] Vide epig. 61. lib. 6.
Cæsar uterque.] Titus & Domitianus. Vi-
de epig. 94. lib. 3.*

*Quod rus mihi.] De quo dictum epig. 61.
lib. 8.*

Rumpatur.] Sic Virgilius ecloga 7.

— invidia rumpantur ut ilia Codro.

Ad Ovidium de Corano perfido caupone. C.

VINDEMIARUM non ubique proven-
tus

Cessavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

*O Ovidi, fructus vindemia-
rum non defecerunt ubique.
Ingens pluvia profecit. Cora-
nus fecit centum amphoras
aqua.*

Plus

Pluvia profuit.] Alii *prostitit*. Prior lectio
mihi videtur melior.
Centum Coranus.] Quidam sane perfidus

caupo, qui in summa vini caritate, aquam
multam infundebat vino, quod pro mero
vendebat.

Ad Atticum de M. Antonio Gallo, cui placebant libri Martialis. CI.

MARCUS amat nostras Antonius, Atti-
ce, Musas,

Charta salutatrix si modo vera refert:
Marcus Palladiæ non inficienda Tolosæ
Gloria, quem genuit pacis amica quies.

*O Attice, Marcus Antonius
probat nostros versus, si modo
epistola salutatrix rennūciat
mihi veritatem: Marcus de-
cus non denegandam Palladiæ
Tolosa, quem peperit quies
amica pacis.*

Marcus.] de quo lib. 10. epig. 23, & 32.
Suetonius in Vitellio cap. ultimo. *Siquidem
ab Antonio Primo adversariorum partium dace
oppressus est, cui Tolosa nato cognomen in pue-
ritia Becco fuerat, id valet gallinacci re-
strum.*

Palladia Tolosa.] quæ urbs est Galliæ fa-

tis nota, in qua nempe florebant literæ.

Pacis amica quies.] hoc forte subjicit Poë-
ta, ut ostendat illum non esse ex familia
Antonii triumviri, hominis scilicet seditiosi.
Legunt alii, *pacis alumna quies*, nec hoc
epigramma a sequente distinguunt,

Ad librum quem Antonio mittit in Galliam. CII.

TU qui longa potes dispendia ferre via-
rum,

I liber absentis pignus amicitiae.

Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emp-
tor,

Grande tui pretium muneris auctor erit.

Multum, crede mihi, refert, a fonte biba-
tur.

Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

*O Libelle, vade pignus ami-
citiae absentis, tu qui potes
pati longos labores itinerum.
Vilis esses, fateor, si emptor
nunc mitteret te, ac auctor
constitueret magnam pretium tuo
dono. Multum interest, crede
mihi, an aqua bibatur fluvius
a fonte, an qua desidet in pi-
gro lacu.*

Tu qui.] Vide epigramma præcedens.
Si te nunc.] Longe enim carior atque
emendatior est liber ab ipso auctore missus.

Legunt alii,

— si te nunc mittere tento.
Quæ lectio vitiosa videtur.

In Bassum avarum. CIII.

DENARIIS tribus invitas, & mane to-
garum

Observare jubes atria, Basse, tua:

Deinde hære tuo lateri, præcedere fellam,

Ad vetulas tecum plus minus ire decem.

Trita quidem nobis togula est, vilisque, pu-
trisque:

Denariis tamen hanc non emo, Basse, tri-
bus.

*O Basse, me invitas tribus
denariis, atque imperas tua
atria mane coli a me rogato:
deinde affare tibi, antequam le-
dicam, tecum adire anus plus
minus decem. Habes togulam
laceram quidem, & vilem,
& putridam: nihilominus, &
Basse, hac non emitur tribus
denariis.*

Dona-

Denarius tribus.] de moneta dictum sapientius.

Præcedere sellam.] Anteambulonis vice.

Ad vestulas.] Divites nimirum atque orbas quas captare volebat Bassus.

Trita quidem.] Sentus est: Mihi forte parvam das sportulam, quod trita sit vestis mea: ac licet sit lacera & vilis, tua tamen sportula trium denariorum non sufficit ad emendam similem.

Adulatur Domitiano culto in via Appia sub imagine Herculis. CIV.

A P P I A, quam simili venerandus in Hercule Cæsar

Consecrat, Aulonix maxima fama viæ,

Si cupis Alcidae cognoscere facta prioris,

Disce: Libyn domuit: aurea poma tulit:
Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo:

Addidit Arcadio terga leonis apro.

Æripedem sylvis cervum, Stympthalidas undis

Abstulit: a Stygia cum cane venit aqua.

Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:

Helperias Tusco lavit in amne boves.

Hæc minor Alcides. major quæ gesserit, audi,

Sextus ab Albana quem colit arce lapis.

Afferuit possessa malis Pallatia regnis:

Prima suo gessit pro Jove bella puer.

Solus Iuleas cum jam retineret habenas,

Tradidit, inque suo terlius orbe fuit.

Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri:

Sudantem Getica ter nive lavit equum.

Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos,

Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.

Templa deis, mores populis dedit, otia ferro,

Astra suis, cœlo sidera, ferta Jovi.

Herculeum tantis numen non sufficit actis:

Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

O Appia maximum decus viarum Italia, quam consecrat Cæsar colendus sub imagine Herculis, si vis cognoscere gesta prioris Alcida, accipe: subegit Libyn, abstulit poma aurea: derivavit Amazoni peltata cingulum Scythicum: adjunxit terga leonis apro Arcadio. Abripuit cervum æripedem sylvis, & Stympthalidas aquis: ab inferis rediit cum cane Cerbero. Non passus est hydram renovari crecentem nocibus: lavit boves Hispanas in amne Tusco. Minor Alcides fecit hæc. Disce, quæ fecerit major, qui colitur ad sextum miliarium ab arce Albana. Liberavit palatia occupata a malo principe, puer gessit prima bella pro suo Jove. Cum jam solus retineret habenas Imperatorias, tradidit illas, & tertius administravit suum imperium. Ter fregit perfida cornua Danubii Sarmatici: ter nive Getica lavit equum sudantem. Sæpe non concessa facultate agendi triumphos Parthicos, victor consecutus est nomen ab orbe Septentrionali. Donavit deos templis, populos moribus, arma quiesca, suos astra, cælum sideribus, Jovem cornis. Herculeum numen

non sufficit tantis factis: hic deus Domitianus suo vultu referat Tarpeium patrem.

Appia.] In qua nempe Latinarum viarum celeberrima templum Herculi consecraverat Domitianus, in quo ipse sub illius imagine colebatur, epig. 65. supra.

Si cupis Alcida.] hoc est, veri Herculis labores discere.

Libyn domuit.] hoc est, in Africa Antæum vicit, cujus nota historia: atque aurea mala ex Hesperidum horto decerpit, custode interfecto dracone.

Peltatam] Pelta scutum est brevius quo utebantur Amazones, quarum reginam

Hippolytam vicit Hercules:

Abstulit Hippolyta, sexto, sua vincula victa.

Scythico nodo.] periphrasis est balthei: in Scythia vero ad Tanaium & Thermodontem fluvium habitaverunt Amazones.

Addidit Arcadio.] De leone & apro ab Hercule interfectis sæpius dictum.

Æripedem cervum.]

Cornibus auratis cervum necat ordine quarto.

Legunt alii *cervum*, Aurea habebat cornua, Dianæ

Dianæ sacra erat, in monte Mœnalo vagabatur, quam Hercules cepit, & Dianæ Taygetæ consecravit. Sic Raderus.

Strymphantas undis.] Strymphis lacus in Arcadia, ubi aves Strymphantides insuetæ magnitudinis, quæ humanis carnibus vescuntur, quas occidit Hercules. Vide Natalium Comitem lib. 7. Myth. cap. 1.

Fœcundam vetuit.] Ignæ scilicet admoto, impediit ne hydræ capita renascerentur.

Hesperias Tuscos.] Geryonis scilicet boves. Vide epig. 50. & 66. lib. 5. Ex Hispania in Italiam adduxit, & Tiberi eas lavit.

Majus.] nempe Domitianus. Vide epig. 65. supra.

Sensus ab Albana.] hoc est ad sextum milliarium ab arce Albana, ad octavum vero ab urbe, epig. citato.

Affermis possessa.] hoc est, Vitellianis ejectis imperium sibi vindicavit, & Capitolium defendit. Suetonius in Domitiano.

Solus Inleas.] hoc est Imperatorias a Julio Cæsare primo Imperatore sic dictas: hoc est, occupatum imperium patri suo Vespasiano tradidit. Suetonius in Domitiano cap. 13.

In suo orbe.] hoc est in imperio, quod ipse adeptus erat; post Vespasianum enim & Titum regnavit.

Cornua Sarmatici.] hoc est, perfidas gentes quæ Danubium incolunt, ter domuit. Vide epig. 15. lib. 8. Cornua fluvii tribuunt Poëtæ propter riparum curvitatē, aut potius propter geminos, pluresve alveos, in quos dividuntur. Sic Virgilius 9. Æneid. dixit Rhenum bicornem.

Sudantem Getica.] hoc est, ter vicit quodque Getas de quibus supra.

Sape recusato.] Hic modus loquendi familiaris est Aurelio Victori, ablativus est ab solutus neutrius generis, hoc ipsi recusato, seu hac re recusata, nempe ut auxiliaretur Vologeso Parthorum regi. Suetonius cap. 2. in Domitiano: Nec tamen eo fecius cum Vologeso Parthorum rex auxilia adversus Alanos, dumque alterum ex Vespasiani liberis deposuisset, omni ope contendit, ut ipse potissimum mitteretur, & quia discessa res est, alios Orientis reges, ut idem posuissent, donis ac pollicitationibus sollicitare tentavit.

Parthos.] hoc est Parthicos. Virgilius ecloga 10.

libet Partho torquere cydonia cornu.

Spicula, &c.

Hyperboreos.] hoc est Septentrionali: nam a devictis Germanis Geamanicus, atque a subactis Sarmatis Sarmaticus dictus est Domitianus. Scriptoribus legit:

Sape recusatos parcas duxisse triumphos, quod victa Sarmatia triumphum recusavit.

Templa deis.] Vide epig. 4. supra.

Mores.] epig. 4. & 7. lib. 6.

Otia ferro.] hoc est, bello confecto pacem hostibus concessit, epig. 15. lib. 8.

Astra suis.] hoc est patrem, fratrem, uxorem in deorum numeram retulit, & Flavix genti templum erexit, de quo epig. 2. supra.

Serta Jovi.] quia lauream Jovi Capitolino intulit ex victoria Sarmatica. Suetonius in Domitiano.

Tarpeio.] Sensus est: Pro tot & tantis rebus gestis non sufficit, ut sub imagine Herculis colatur Domitianus, sed sub imagine ipsius Jovis esset colendus.

Ad Phæbum fœneratorem. CV.

QUADRINGENTORUM reddis mihi, Phœbe, tabellas:

Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.

Quære alium, cui te tam vano munere jactes:

Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

O Phæbe, reddis mihi tabellas quadringentorum: O Phæbe, potius crede mihi centum. Quære alium, apud quem te ostentes tam vano dono: O Phæbe, quod nequeo solvere, pertinet ad me.

Quadringentorum.] Ejusdem argumenti est epig. 37. lib. 8.

Tabellas.] Sygrapham intellige, qua constabat, Martialem Phæbo debere quadringenta.

Da potius.] ut liberalis habearis.

Quod tibi non.] epig. 3. lib. 2.

Sente nihil debes; nil debes, Sente, fatentur:

Debet enim, si quis solvere, Sente, potest.

De geminis fratribus, quos Polluci & Castori similes esse dicit, & formosiores ipsa Helena. CVI.

QUÆ nova tam similes genuit tibi Leda ministros?

Quæ capta est cycno nupta Lacæna alio?

Dat faciem Pollux Hiero, dat Castor Asillo:

Atque in utroque nitet Tyndaris ore soror.

Ista Therapnæis si forma fuisset Amyclis,

Cum vicere duas dona minora deas:

Manfisses Helene, Phrygiamque redisset in urbem

Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

Quæ nova Leda peperit tibi servos tam similes? Quæ Lacæna arsit alium cycnum? Pollux commodat vultum Hiero, Castor commodat Asillo: & soror Tyndaris nitet in ore utriusque. Si talis pulchritudo fuisset Therapnæis Amyclis, cum dona inferiora superarent duas deas: O Helene, manfisses, & Dardanius Paris reversus esset in urbem Phrygiam cum gemino Ganymede.

Genuit tibi.] Nescio quem alloquatur Poëta. Leda Lacedæmoniz historia satis nota est, quæ nempe compressa a Jove cycni forma induto peperit Pollucem & Castorem.

Tyndaris soror.] hoc est Helena Castoris & Pollucis soror, Jovis filia ex Leda uxore Tyndari regis Laconiz.

Ista Therapnæis.] Castor & Pollux nati sunt

Amyclis, quæ urbs est Laconiz prope Therapnas; ubi si adfuissent Hierus & Asillus, (cum Juno ac Pallas contendentes de pomo aureo a Venere victæ sunt, promittente Paridi judici Helenam, quæ nempe donum erat inferius quam imperium promissum a Junone, & sapientia promissa a Pallade,) contempta Helena a Paride rapta fuisset,

AD LECTOREM PALÆOPHILUM

LUD. SMIDS.

MArtialem , non semper spurcum neque semper mordacem factis superque scriptis animadversionibus , modo res modo nuda verba ac solas litteras enucleantibus , interpretati Raderus, Beroaldus, Striverius , Farnabius, alii. Sed quid si & pictis imaginibus ejus enarrarentur epigrammata? Nam certè.

*Segnius irritant animos demissa per aurem
Quam quæ sunt oculis subjecta.*

Saltem hæc Horatii me (cui Pictura Loquens in sinu) compulerunt ad hosce Numos colligendos , hæc paginas implendas. Fruere, benigne Lector , otii mei spicilegium , & fitalis Historiarum Rituumque illustratio ad tuum facit stomachum , exultabo, triumphabo : si verò ea tibi gravis, peto quid? Veniam prolaude. Malevolus interim (febricitanti etenim amara omnia) de medicat, licet , uti de Cratidio M. Tullius; hic in sympulo fluctus excitat.

IX Lib. 48 epigr. 3 vers.
Pythagora] Qui in Samiorum Num. se-
 ctestioribus, apud Morellium, aliosque.

X Lib. 50 epigr. 1 vers.
Victoria] Quæ palmifera in innumeris
 augustorum Numismatibus.

IX Lib. 103 epigr. 5 vers.
Peltas] Armata clypeo lunato, qui
 familiaris Amazonibus, teste Smyrnæorum
 Numo.

X Lib. 74 epigr. 9 vers.
Nilus] Qui in Hadriani Aug. Numo.

X Lib. 29 epigr. 28 vers.
Quot ora] Quippe Janus modo bifrons,
 modo & in Num. (Hadriani scilicet) cer-
 nitur quadrifrons.

X Lib. 48 epigr. 1 vers.
Pharia iuvenca] Isis; quæ in augg. di-
 verforum Num. multiformiter expressa.

X Lib. 6 epigr. 8 vers.

Venit] Adventus augustorum, ab expeditione bellica redeuntium, etiam in variis Numm. variè expressus.

X Lib. 51 epigr. 13 vers.

Capitolini Tonantis] Quem in templo suo sedentem conspicias, in Num. Vitellii.

X Lib. 17 epigr. 7 vers.

Tyros] Cui purpuræ inventum debetur. Inde in Tyriorum plerisque Numm. murex.

X Lib. 37 epigr. 19 vers.

Macello] Aedificii formam pete à Neronis. Num.

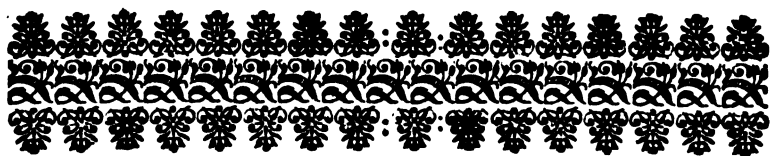
X Lib. 4 epigr. 9 vers.

Centavros] Spectantur in selectioribus Veri, Severi, Gallienique Numismatibus.

X Lib. 103 epigr. 8 vers.

Cervi] Quæ spicifera subinde & tædifera in Latinis Græcisque occurrit Nummis.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER X.

Singulis paginis ter aut quater librum absolvi. I.

SI nimius videor, seraque coronide longus
Esse liber: legito pauca, libellus ero.
Terque, quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina facta tibi, quam cupis esse brevem.

INTERPRETATIO.

Si videor esse liber nimius, & longae tarde imposita coronide: evolve pauca, ero libellus. Brevis versu ter & quater absolvo scriptam tibi paginam, quam optas esse brevem.

N O T Æ.

Si nimius.] Liber alloquitur lectores: alii putant hoc epigramma esse finem libri noni: alii vero initium decimi. Videat lector: lemma autem deest in antiquis codicibus. Scriverius inscribit, *Liber ad Lectorem.*

Coronide.] Quam sic explicat Cælius Rhodiginus lib. 15. cap. 20. Coronis significat ultimam rei manum admotam, nec effectum opus, sed prorsus completum, finitumque: siquidem coronis est quandoque montis vertex, aut structuræ summum, quandoque vero quod in fine libri ponitur.

Coronis significat & navis puppim, quod sit in ejus apice curvatum rostrum, unde deductum hunc loquendi modum putant nonnulli.

Terque quaterque.] Cum singulis in paginis tria aut quatuor epigrammata continentur, quibus lectis, alia omittere potest lector. Legunt alii,

Pagina: fac tibi me quam cupis esse brevem.

hoc est, ô lector, inquit liber, potes me contrahere quantum cupis.

Ad lectorem, ut faveat huic libro, quem præpropere editum revocavit, & emendavit. II.

FESTINATA prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus.

Prior cura decimi libri a me præpropere nunc revocavit opus elapsam manibus.

Nota

Nota leges quædam, sed lima rafa recenti;

Pars nova major erit, lector, utrique fave.

Lector opes nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,

Nil tibi quod demus majus habemus, ait.

Pigra per hunc fugies ingratae flumina Lethes,

Est meliore tui parte superstes eris.

Marmora Messalæ findit caprificus, & audax

Dimidios Crispi mulio ridet equos.

At chartis nec furta nocent, nec secula præfunt,

Solaque non norunt hæc monumenta mori.

Evolves quædam tibi comperta, sed polita recenti lima. Major eris pars addita, & lector, fave utrique. O lector divitia nostra, quem cum mihi donasset Roma, dicit, Nihil habemus majus, quod tibi donemus. Hujus opera vitabis pigra flumina Lethes, & eris superstes meliore parte tui. Caprificus aperit marmora Messalæ, & mulio audax irridet equos dimidios Crispi. Sed nec furta efficiunt scriptis, nec secula præfident, & hæc sola monumenta nesciunt perire.

Festinata prior.] Hunc nempe librum nimia festinatione editum revocavit, atque emendavit.

Nota.] Scilicet in priori editione.

Utrique fave.] hoc est, prioribus, & novis additis versibus fave.

Lector opes nostra.] Per appositionem hoc addit, hoc est, quo benigno, atque benevolo lectore nihil majus mihi dare Roma poterat.

Flumina Lethes.] hoc est, te ab hominum oblivione vindicabis. Lethe inferorum fluvius est, qui præteritarum omnium rerum memoriam delet: λήθη enim Latine oblivio est.

Superstes eris.] Quia semper legeris, & celebraberis. *Melior parte*, fama scilicet

ingenii.

Marmora Messalæ.] Aedes marmoreas, vel potius sepulchra marmorea intellige, quæ Corvinus Messala Augusti ævo orator clarissimus, & ditissimus extruxit. Vide epig. 3. lib. 8.

Caprificus.] Ficus est sylvestris, quæ vel durissimos lapides findit.

Dimidios equos.] De Crispo dictum epig. 54. lib. 4. cujus statuz equestres verustate corruptæ, & fractæ irridentur a mulionibus, atque aurigis. Juven. sat. 8.

Et curios jam dimidios, &c.

Nec furta.] Legunt alii, & forte melius *fata*: bona enim carmina non pereunt. Vide Horat. ode 8. lib. 4.

Ad Priscum in clancularium Poëtam qui famosa carmina nomine ejus spargebat. III.

VERNACULORUM dicta, sordidum dentem,

Et foeda linguæ probra circulatoricis,

Quæ sulphurato nolit emta ramento

Vatiniorum proxeneta fractorum,

Poëta quidam clancularius spargit,

Et vult videri nostra: credis hoc Prisce,

Voce ut loquatur psittacus coturnicis?

Et concupiscat esse Canus ascaules?

Procul a libellis nigra sit meis fama,

Quos rumor alba gemmeus vehit penna.

Cur ego laborem notus esse tam prave,

Cum stare gratis cum silentio possim?

Quidam Poëta occultus spargit dicta vernaculorum, fundam mordacitatem, & turpia convitia linguæ circulatoricis, quæ proxeneta nobis onere sulphurato ramento vatiniorum fractorum, & cepit censeri nostra. O Prisce, an putas hoc, ut psittacus loquatur voce coturnicis, & Canus peroptet esse ascaules? nigra fama longe removeatur a meis libris, quos vehit rumor felix candida penna. Cur ego studeam cognosci tam improbe, cum possim tacendo notus esse gratius?

Verna-

Vernaculorum dicta.] hoc est, vernarum, & scurrarum dicta epig. 42. lib. 1.

Lingua circulatoris.] Circulator est circumforaneus homo, vulgaris, vagus, fordidus, quem citato epig. Transiberinum ambulatorem vocavit.

Quæ sulphurea.] Vide epig. citatum. Senfus est, illa dicta ramentis sulphuratis, Gallice *allumettes*, nolit emere negotiator vasorum vitreorum fractorum, quæ sic dicta sunt a Vatinio Beneventano artifice, lib. 14. epig. 96.

Vitis sutoris calicem monumenta Vatinii, Accipe, &c.

Sunt autem proxenæ conciliatores, & interventores, quasque conglutinatores hominum inter se stipulantium, aut quemvis contraxum ineuntium.

Pfittacus.] Docilis nempe, atque humane vocis imitator, cui se Martialis, maledicum vero illum Poëtam coturnici comparat, cujus vox injucundissima est.

Canus.] Nobilissimus tibicen, de quo lib. 4. epig. 5. Ascaules autem dicitur utri-

cularius, seu qui utrem inflat, quem imitari nolit Canus.

Nigra fama.] Comparata nempe ex aliorum inramia, epig. 11. lib. 7.

Et mihi de nullo fama rubore placeat.

Quos rumor gemmeus.] hoc est, candidus, & reliz. *Alba penne*, his verbis bonam famam significat.

Tam prave.] hoc est, cur ex aliorum dedecore mihi nomen comparem, cum laudans alios, & ipse laudari possum.

Cum stare gratis.] Meo judicio sensus est, cum possum innotescere sine detrimento famæ alienæ, & cum mea fama sic stare possit. Legunt alii,

Conflare gratis cum silentio possum.

Conflare significat parere, perspicuum esse, hoc est, cum possum notus esse gratis, seu sine alieno rubore. Alii legunt,

Conflare gratis cum silentium possit.

hoc est, cum meum silentium possit innotescere hominibus gratis erga me, quod pascam eorum moribus, quos carpere possem.

Ad lectorem

epigrammata sua omnibus fabulis esse utiliora. IV.

QUI legis, Oedipodem, caligantemque Thyesten,

Colchidas, & Scyllas; quid nisi monstra legis?

Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atyas?

Quid tibi dormitor proderit Endymion?

Exutufve puer pennis labentibus? aut qui

Odit amatrices Hermaphroditus aquas?

Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?

Hoc lege, quod possis dicere jure, meum est.

Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyasque

Invenies: hominem pagina nostra sapit.

Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,

Nec te scire: legas aîna Callimachi.

Quod evolvis fabulas de Oedipode, de Thyeste caliginoso, de Medea, de Scylla, quid evolvis nisi portentosa? quid proficiet tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atyas, quid dormitor Endymion? & puer spoliatus pennis labentibus, aut Hermaphroditus qui odit amatrices undas? quid tibi profuant vana ludibria infelicitis charta? hoc evolue, quod d possis jure dicere, meum est. Non hic reperies Centauros, nec Gorgonas, nec Harpyas: nostri libri agunt de hominibus. Sed non vis, ô Mamurra, habere compertos tuos mores, nec te noscere: evolvas causas Callimachi.

Qui legis Oedipodem.] OEdipus, qui matrem Jocasten duxit uxorem, notus est ex Euripide in Phœnissis; & Thyestes, qui caligans dicitur, propterea quod ne manducantem filium sibi ab Aureo fratre

appositum videret Sol, refugit, & Medea noti sunt ex Euripide, & Seneca Poëta, & multis aliis. De Scylla vide Ovidium lib. 4. Met.

Raptus Hylas.] epig. 49. lib. 5. *Parthenopæus.*]

paus.] epig. 77. lib. 6. & epig. 57. lib. 9.
Atys.] epig. 86. lib. 2.

Dormitor Endymion.] qui primus Lunæ cursum observavit, unde fabulante Poëtæ illum a Luna fuisse adamarum, atque ab ea in Latmo Cariz monte sopitum fuisse, ut eum posset commode osculari.

Extraneusque puer.] Icarum intellige notum ex Ovidio lib. 8. Met. apud quem & Hermaphroditum fabulam leges, lib. 4. Metam.

Misere ludibria.] h. e. fabularum ludos.

Hoc lege.] quod spectat ad tuos mores. De Centauris Ovid. lib. 12. Met. Gorgones vero Phorci filiz, Medusa, Sthenyo, alii Sthino, & Euryale. Aliæ quoque Gorgones fuere quas recenset Natalis Comes lib. 7. Mythol. cap. 12.

Harpyasque.] Neptuni & terræ filiz a Poëtis finguntur rapaces, volatiles, virgi-

neo vultu, & manibus uncis. Tres enim merantur a Virgilio, Helle, Ocypete, & Celæno. Vide Natalem Comitem lib. 7. cap. 6.

Hominem pagina.] Mores enim hominum corrigunt, atque infirmunt libri mei.

Legas aînas.] Intellige causas, hoc est legas librum quem scripsit Callimachus de causis & originibus rerum. De Callimacho dictum lib. 4. epig. 23. Sensus est: Cum nolis cognoscere te ipsum, lege opus Callimachi de causis, quod somnia Callimachi vocat Propertius. Legunt alii,

Nec te scire juvat ethæa Callimachi.

hoc est, Nec juvat te legere librum, quem de moribus scripsit Callimachus, vel Poëta, vel alius grammaticus sic dictus. Quæ lectio non placet interpretibus. Vide Turnebum lib. 30. cap. 32.

In maledicum Poëtam, cui multa mala imprecatur. V.

QUISQUIS stolæve purpuræve contemptor,

Quos colere debet, læsit impio versu:

Pontes per urbis erret exsul, & clivos,

Interque raucos ultimus rogatores

Oret caninas panis improbi buccas:

Illi december longus & madens bruma,

Claususque fornix triste frigus extendat:

Vocet beatos, clamitetque felices,

Orciniana qui feruntur in sponda.

Et, cum supremæ fila venerint horæ,

Diesque tardus, sentiat canum litem,

Abigatque moto noxias aves panno;

Nec finiantur morte supplicis poenæ:

Sed modo severi sectus Æaci loris,

Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,

Nunc inter undas garruli senis siccus,

Delasset omnes fabulas poëtarum,

Et, cum fateri Furia jusserit verum

Prodente clamet conscientia, Scripsi.

Quisquis contemptor aut stola aut purpura offendit impio carmine quos observare debet; profugus vegetur per pontes urbis, & clivos, atque inter raucos mendicos ultimus petat canina frustra panis improbi: December longus, atque hyems madida, & fornix clausus producat illi triste frigus, appellet felices, & clamitet fortunatos, qui offeruntur in spondapila. Et cum fila ultima hora, & dies tardus venerint, experiatur litem canum, & moto panno expellat malas volucres: nec mors afferat finem panis illius rogatoris. At modo casus loris æcerbi Æaci, nunc obrutus saxo Sisyphi non quiescentis, nunc siccus inter aquas senis loquacis, defatiget omnes fabulas poëtarum: & cum Furia jusserit confiteri veritatem, prodente conscientia vociferetur, Composui.

Quisquis stola.] Aspere invehitur in eundem sane Poëtam, de quo epig. 3. supra. *Stola* propria erat matronarum, epig. 36. lib. 1. Attamen Baysius de re vestiaria cap. 1. existimat stolam vocem esse communem ad omne genus vestimenti: purpura vero olim solus Magistratus erat insignis: ac labente disciplina lacernis purpureis usi sunt

fere omnes, lib. 5. epig. 8.

Pontes per urbis.] Ubi mendici rogant stipem. Suo inimico idem imprecatur Ovidius in Ibin. Juvenalis sat. 4.

— divusque a ponte satellites
Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes.

Pontes per urbis: recte enim conjungitur cum

cum sequente voce *ensul*: quomodo enim exsul, inquit Raderus, si in arbe? At *ensul* sumitur hic meo iudicio pro errone & vago homine. Alii,

Errat per urbem pontis ensul, & clivi.

Clamfusque fornix.] in quo nempe sine igne mendici latebant hyeme.

Orciniana sponda.] Sandapila sic dicta est ab orco, quod mortui ad orcum eant.

Diesque tardus.] mortis nempe, quam jamdiu expetebat.

Sentiat canum litem.] hoc est, jam moriturus sentiat canes litigantes de cadavere ejus laniando.

Noxius avis.] corvos, vultures, &c.

Supplicis pana.] id est mendici & roga-

toris. Alii legunt *simplices pana*, habita scilicet ratione aliorum suppliciorum quæ in inferis subiturus est.

Æci.] quem tantopere justitiæ amantem fuisse ferunt, ut apud inferos a Plutone delectus fuerit animarum judex cum Minoë & Rhadamanto.

Monte Sisyphi.] quem fabulantur Poëtæ eo supplicii genere plecti apud inferos, ut saxum ingens perpetuo volvat.

Garruli senis.] hoc est Tantalus, qui invitatus ad cœnam deorum secreta divulgaverat. Illius historia satis nota: mediis in aquis perpetua siti laborat, ut canunt Poëtæ.

Scripti.] hoc est, famosa carmina vulgavi nomine Martialis.

De adventu Cæsaris Trajani ex Germania. VI.

FELICES quibus urna dedit spectare cor-
ruscum
Solibus Arctoïis, fideribusque ducem.
Quando erit ille dies, quo campus, & arbor,
& omnis
Lucebit Latia culta fenestra nuru?
Quando moræ dulces, longusque a Cæsare
pulvis,
Totaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

*Beati, quibus sorte contigit
videre Imperatorem micantem
solibus, æque astris Septem-
trionis. Quando adveniet ille
dies, quo campus & arbor &
atque omnis fenestra fulgebit
ornata mulieribus Latii?
Quando grata impedimenta
& longus pulvis excitatus a
Cæsare, & tota Roma con-
spicienda in via Flaminia? O
eques & Mauri picti tunica
Nilotide, quando praeibitis,
atque una vox erit populi,
Venit?*

Quibus urna dedit.] in qua sunt omnium hominum nomina, qui moriuntur prout serius aut ocyus fors exierit. Alii intelligunt urnam electionis, seu sortem qua lecti mittebantur ad Principem Legati: Alii, sortem simpliciter & quidem bonam: hoc sensu, felices quibus bona quadam sorte contigit ut Trajanum viderent. Eligat lector. De Arctoïis fideribus sæpius dictum. Germania autem est ad Septentrionem, ex

qua rediturus erat Trajanus. Vide epig. sequens.

Lucebit Latia.] hoc est, quo die omnes Latii mulieres ex fenestris Trajanum redeuntem spectabunt.

Flaminia.] qua iter est in Germaniam.

Quando eques, & picti.] hoc est equites Mauri indui veste Ægyptia variis coloribus picta. Vide epig. 13. infra.

Et Libys in longo pulvere sudet eques.

Ad Rhenum de eodem. VII.

NYMPHARUM pater, amniumque Rhe-
ne,
Quicumque Othryfias bibunt pruinas,
Sic semper liquidis frueris undis,
Nec te barbarâ contumeliosi
Calcatum rota conterat bubulci:
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa:

*O Rhene, pater Nympharum
atque fluviorum, quicumque
excipiunt pruinas Othryfias,
sic semper habes aquas fluentes,
nec barbarâ rota injuriôsa
bubulci conteras te calcatum:
sic & cornibus receptis aureus
& Romanus flumina utraque ripas*

Trajanum populis suis, & urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

*dominus Tibris erat te, remittas
cas Trajanum populis suis, &
urbi.*

Quicumque Othrysiæ.] De hac voce dictum epig. 7. lib. 7. Alii *Odrysiæ*, *Odryse* Thracia est: quæ vox latius sumitur a Poëta pro Septentrione; Rhænus enim Thraciam non alluit. *Prænas* glaciem, & nives liquefactas intellige.

Nec te barbara.] hoc est, nec te gelu confictum premant plaustra bubulcorum.

Sic & cornibus.] In duas præcipue partes, quæ cornua vocantur, dividitur Rhænus, quorum alterum cornu, inquit Do-

mitius, habebant transrhænani; alterum vero erat in imperio Romanorum. *Aureus* dicitur, ut opinatur Raderus, vel propter aurifodinas Germaniæ, vel propter auream & flavam Germanorum comam, vel quod in triumphis flumina auro depicta gestarentur.

Romanus eas.] hoc est, Germania cis transque Rhenum serviat Romanis.

Tibris dominus.] nempe quod Romam orbis dominam alluat.

De Paulla vetula. VIII.

NUBERE Paulla cupit nobis: ego ducere Paullam

Nolo, anus est: vellem, si magis esset anus.

Paulla optat nubere mihi, ego nolo ducere Paullam, vetula est: optarem si magis esset vetula.

Si magis esset anus.] Cito enim moreretur, & me heredem relinqueret.

De se. IX.

UNDENIS pedibusque, syllabisque,
Et multo sale, nec tamen protervo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, quid invidetis?
Non sum Andremonæ notior caballo.

Ego ille Martialis populi notus hendecasyllabi, & multis facietis, nec tamen procacibus, quid invidetis? Non sum notior Andremonæ caballo.

Undenis pedibus.] Versus intellige constantes undecim syllabis, ita ut singulæ unum pedem efficiant: & dicitur etiam carmen Phaleucium.

Notus gentibus.] Vide epig. 1. lib. 1.

Andremonæ caballo.] Epig. 42. lib. 1. quemdam scurræ vocavit Sextium caballum. Hic etiam forte intelligit scurræ: Alii volunt esse nomen nobilis cuiusdam equi circensis.

In Paullum consulem, & salutatorem. X.

CUM tu laurigeris annum qui fascibus intras,

Mane saluator limina mille teras:

Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,

Qui de plebe Numæ, densaque turba sumus?

Qui me respiciat, dominum, regemque vocabo?

Hoc tu, sed quanto blandius, ipse facis.

Cum tu, qui aperis annum fascibus laurigeris, mane saluator obeas mille limina; hic ego quid agam? O Paulle, quid nobis relinquis, qui sumus vilis turba, & de plebe Numæ? An vocabo dominum, & regem, qui me respiciat? Tu ipse (sed quanto suavis) agis hoc.

Leſticiam, ſellamque ſequar? nec ferre re-
cuſo

Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
Sapientius aſſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

An ſequar leſticam & ſellam? Nec reſuſo portare: at tu contendis, ut prior eas per medium lutum. An ſapientius aſſurgam recitanti verſus? Tu ſtas, & ſimul tendis ambas manus in faciem. Quid eget inops, qui nequit eſſe clienti? Veſtra purpura remouit noſtras togas.

Cum tu laurigeris.] Anno ineunte faſces laureati geſtabantur ante novos Conſules. De ſalutatoribus dictum epig. 18. lib. 2.

De plebe Numa.] qui nempe pauper fuit inter reges. Senſus eſt: Quid facient pauperes, cum viri clari & nobiles eorum officia obeant.

Qui me reſpiciat.] Alii reſpiciet.

Sellamque.] Alii ſellamoue.

Nec ferre reſuſo.] Alii reſuſas.

Sed prior.] Alii & prior.

Aſſurgam recitanti.] Ut applaudam.

Et pariter geminas.] Signum eſt applaudentis & adulantis.

Diviſit noſtras.] hoc eſt, vos purpurati clientes removiſtis nos pauperes, & excluſiſtis ab officiis præſtandis. Alii diuiſit eodem ſenſu. Videat leſtor.

In Calliodorum,

muneribus nullum poſſe videri verum amicum. XI.

NIL aliud loqueris quam Theſea, Perithoumque,

Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam, ut multum terque quaterque togam.

Quid quod nil unquam Pyladi donavit Orefes:

Qui donat quamvis plurima, plura negat.

O Calliodore, nihil aliud loqueris quam Theſea, Perithoumque, & credis te æqualem Pyladi. Diſpeream, ſi mereris porrigere matellam Pyladi, aut paſcor porcos Perithoi. Nihilominus dedi, ais, amico quinque millia, & togam lotam ter & quater ad ſummum. Quid quod Orefes nihilne unquam dedit Pyladi? qui dat licet plurima, reſuſat plura.

Theſea, Perithoumque.] Alii ſcribunt *Perithoum*. De his jam epig. 23. lib. 7. eorum hiſtoria omnibus obvia.

Dignus es.] hoc eſt, ſi dignus es vel viliffimum obire munus, ut matellam præſtare, vel porcos paſcere.

Millia quinque.] Sertertiorum.

Et lotam, ut multum.] hoc eſt, fere no-

vam.

Quid quod.] Vehementius inſtandi gratia quid adſciſcit quod.

Plura negat.] Quia qui donat, omnia ſua bona cum amico non communicat, alioquin nihil haberet, quo careret alter, atque ita nihil donare poſſet.

Ad Domitium

cui ſeceſſionem felicem, & reditum precatur. XII.

ÆMILIE gentes, & Apollineas Vercellas,

Et Phaëtontei qui petis arva Padi:
Ne vivam niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licet ſine te ſit mihi nulla dies.

O Domiti, qui adis gentes Emilia, atque Apollineas Vercellas, atque agros Padi Phaëtontei: Diſpeream, niſi libenter te invito, licet, te abſente, nulla lux mihi ſit iacunda.

Sed desiderium tanti est, ut messe vel una

Urbano relevés colla perusta jugo.

I precor, & totos avida cute combibe soles,

Quam formosus eris, dum peregrinus eris!

Et venies albis non cognoscendus amicis,

Libabitque tuas pallida turba genas.

Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem,

Niliaco redeas tu licet ore niger.

Sed tanti facia desiderium tuum, ut vel una estate reficias colla perusta servituta urbana. Proficiscere, precor, & combibe totos soles avida cute, quam pulcher eris, dum peregrinaberis, & redibis non agnoscendus albis amicis, & pallida turba osculabitur tuas genas. At Roma celeriter auferet colorem, quem dederit iter, etiamsi revertaris niger ore Aegyptio.

Æmilia gentes.] Æmilia hodie regio Italiæ partem Longobardiæ cispadanæ & Romandiolum complectitur. *Vercellas* hodie *Vercelli*. *Apollineas* dicit, vel quod illic Apollo coleretur, vel a liberalibus disciplinis, vel ab auro Apollini sacro, quod ibi effoderetur, ut conjiciunt interpretes.

Phaëtoni.] Quia in Padum curru Solis excussus Phaëton cecidit. *Qui petis*, alii *qua petis*.

Permitto.] Alii *præmitto*, *permuto*, *dimitto*: sed retine *permitto* hoc sensu quo Livius dixit,

Comitant equos, permittuntque in hostem.

Sed desiderium tanti.] Sed tanti facio desiderium, quo flagras rus eundi, ut li-

benter sinam te abire, ut nempe negotiis atque officiis urbanis defatigatum te recrees. *Colla perusta*, id est, attrita urbanis officiis.

Combibe Soles.] hoc est, apricationi vaca, quam cuti colorandæ optimam esse credebant veteres.

Albis amicis.] hoc est, Sole non coloratis, utpote qui in urbe manserint; vel refer ad togas candidas. Vide epig. 56. lib. 1. vel potius, ut refert Heraldus *Albæ Cælestis*, hoc est, propter vitam quam in umbra ducebant veteres.

Pallida turba.] Ob vigilias & officia urbana, atque vitam umbratilem.

Niliaco redeas.] Aegyptii enim sunt fuscii.

Ad Tuccam, cujus miseriam ex bonorum suorum affluentia nasci dicit. XIII.

CUM cathedraliciorum portet tibi rheda ministris,

Et Libys in longo pulvere fudet eques, Strataque non unas cingant triclinia Baias,

Et Thetis unguento palleat uncta tuo, Candida Setini rumpant crystallæ trientes,

Dormiat in pluma nec meliore Venus: Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ,

Et madet heu lacrymis janua surda tuis: Urere nec miserum cessant suspiria pectus.

Vis dicam, male sit cur tibi, Tucca? bene est.

Cum rheda ferat tibi molles pueros, & Atræquites judent in longo pulvere, & triclinia instructa cingant non unas Baias, & Thetis palleat uncta tuo unguento, & trientes Setini frangant crystallæ candidæ, nec Venus dormiat in pluma meliore; nocturno jaces ad limina adultera arrogantis, & janua surda ebeno perfunditur tuis lacrymis: nec suspiria desinunt incendere miserum pectus. O Tucca, vis dicam, cur male te habeas? Bene te habes.

Cathedraliciorum.] hoc est, pueros molles atque effeminatos, quasi foeminas, non viros; cathedra enim foeminarum erat propria, epig. 79. lib. 4. Juvenalis sat. 6. versu 92.

— famam conempserat oim

Cujus apud molles minima est jactura cathedras.

Et Libys in longo.] Epig. 6. supra. Turnebus lib. 3. cap. 3.

Strataque.] De Baiis dictum epig. 61. lib. 1. ubi erant nobilissimæ thermæ, unde & hinc

& hinc Baiae sumuntur pro thermis, juxta quas extruebantur triclinia. *Non unus.] id est multas. Cingant alii tangant.*

Es Thetis.] Sumitur hic pro balneis maris instar amplis, quæ redolebant unguentum undique sparsum. Vide lib. 3. epig. 12. *Θης* dea & nympha maris, filia Nerei, &c. *Tethys* Tethys uxor Oceani, & pro mari sæpius accipitur, epig. 3. lib. Spe&.

Candida Setini.] hoc est cum trientes vini Setini, de quo sæpius dictum, calore suo rumpant pocula crystallina, vel splendore suo crystallum quodammodo fin-

dere videantur.

In pluma nec meliore.] In pluma autem olorina dormit Venus.

Ad nocturnam.] Persius sat. 5. v. 164.

— an rem patriam ramore si-
nistro

Limen ad obscenum frangam, dum Chrysidis udas

Ebrius ante fores extincta cum face canto.

Bone est.] Atque ita cruciatis nimia divitiarum abundantia.

Ad Crispum verbo non re amicum. XIV.

CEDERE de nostris nulli te dicis amicis.
Sed, sit ut hoc verum: quid rogo,
Crispe, facis?

Mutua cum peterem sestertia quinque, ne-
gasti:

Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quando fabæ nobis modium farrisque dedisti,
Cum tua Niliacus rura colonus aret?

Quando brevis gelidæ missa est toga tempore
brumæ?

Argenti quando missa selibra mihi est?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quam quod me coram pedere, Crispe, so-
les.

Dicis te nulli cedere ex nostris amicis; at, quæso, Crispe, quid agis ut hoc sit verum? Cum rogarem quinque sestertia mutua, recusasti; cum gravis arca non posset continere tuos nummos. Quando nobis donasti modiam fabæ aut farris, cum haberes multos fundos in Ægypto? Quando misisti togam brevem tempore frigida hyemis? Quando misisti mihi selibram argenti? Nihil aliud superest, quo existimemus te amicum, à Crispe, quam quod tuus moris est pedere me præsentem.

Niliacus.] hoc est, cum habes multos fundos in Ægypto.

Coram pedere.] hoc familiare quidem,

sed honeste parum. Sic Crispum avarum acute carpit Poëta.

De Apro interfectore uxoris. XV.

DOTATÆ uxori cor arundine fixit acu-
ta:

Sed dum ludit Aper, ludere novit Aper.

Aper acuta arundine trajecit pectus uxoris locupletis: at dum aper luit, aper novit ludere.

Cor arundine fixit.] fingens se ludere sagittis.

Novit aper.] Hoc sensu, per errorem uxorem interfecisse videtur aper, quod forte nesciret ludere sagittis, imo novit opti-

me ludere: occisa enim uxore factus est dives. Legunt alii, *ludere novit aper.* Poëta ludit, ut aiunt, in his vocibus *ludere* & *ludere*. Minus tamen arguta videtur hæc lectio.

In Caium vana promittentem. XVI.

SI donare vocas promittere, nec dare,
Cai:

Vincam te donis muneribusque meis.

O Cai, si vocas donare, polliceri, nec dare; superabo te donis, & muneribus meis;

Cc 3

Accipe

Accipe Callaicus quicquid fodit Astur in arvis,

Aurea quicquid habet divitis unda Tagi;
Quicquid Erythræa niger invenit Indus in alga,

Quicquid & in nidis unica servat avis;
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit æno:

Quicquid habent omnes, accipe quomodo das.

accipe quicquid fodit Astur in agris Callaicus, & quicquid habet aurea unda divitis Tagi; quicquid reperit niger Indus in Erythræa alga, & quicquid unica avis servat in nidis: quicquid improba Tyros congregat æno Agenoreo: accipe, quomodo donas, quicquid possident omnes.

Vincam te donis.] Nam ut canit Ovidius, Pollicitus dives quilibet esse potest.

Callaicus.] Asturia Hispaniæ provincia, in qua erant aurifodinz: Callaica vero arva dicuntur, a Gallæcia, quæ regio est Asturiz proxima.

Divitis unda.] In Tago Hispaniæ fluvio aureæ sunt arenæ.

Quicquid Erythræa.] Lapillos Erythraz intinge, de quibus dictum epig. 38. lib. 5.

In nidis.] Phoenix avis omne aromatum genus servat in suo nido, epig. 7. lib. 5.

Quicquid Agenoreo.] Agenor condidit Tyrum, in qua inventus est modus conficiendæ purpure, quæ superbiæ & luxui inservit, unde Tyrus illius inventrix improba dicitur. æno vase scilicet in quo tingitur purpura. Legunt alii æeno, quod idem est.

De Macro ad Musam. XVII.

SATURNALICIO Macrum fraudare tributo

Frustra, Musa, cupis; non licet, ipse petit;

Solenneisque jocos, nec tristia carmina posscit:

Et queritur nugas obtinuisse meas.

Menforum longis sed nunc vacat ipse libellis.

Appia quid facies, si leget ista Macer?

O Musa, inutiliter optas privare Macrum tributo Saturnalicio: non fas est, ipse possit; & postulat solennes jocos, & versus festivos, & queritur stiluisse meas ineptias. At nunc ille dat operam longis libris geometrarum. O Appia, quid facies, si Macer evolvet ista?

Saturnalicio.] Saturnalium tempore epigrammata Macro scribere solebat Poëta, quæ idcirco vocat tributum, Vide epig. 46. lib. 4.

Menforum.] Qui de spatiis itinerum, &

ratione viarum scripserunt: libros vero geometricos legebat Macer, quia in steruenda via Appia occupatus erat.

Appia quid.] Quasi dicat, negligaris, & Appia.

De Mario paupere patrono. XVIII.

NEC vocat ad cenam Marius, nec munera mittit,

Nec spondet, nec vult credere, sed nec habet.

Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum.

Heu quam perfatua sunt tibi, Roma, togæ!

Marius nec invitatus ad cenam, nec mittit dona, nec spondet, nec vult credere: at nec habet. Nihilominus non deest multitudo quæ colat sterilem amicum. O Roma, quam stolidos habes sagatas!

Nec

Nec vult credere.] hoc est, dare mutuam pecuniam.

Hec quam perfatua.] Alii *hec quam fa-*

tae, toga sumitur hic pro togato: togati vero sunt clientes, quos stolidos vocat, quod gratis serviant suis patronis.

Mittit librum suum ad Plinium. XIX.

NEc doctum fatis, & parum severum,
Sed non rusticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia,
I, perfer: brevis est labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Miranteisque feras, avemque regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata est aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria janua, videto.
Totos dat retricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum
Hoc, quod secula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis:
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli,
Tunc me vel rigidi legant Catones.

O mea Mæsa, vade, perfer eloquenti Plinio librum nec satis eruditum, & parum gravem, at non nimis rusticulum: non grave est pratergredi excessum tramitem Suburæ, operata. Statim illic spectabis Orpheum madidum in vertice humidæ theatri, & mirantes feras, atque avem regis, quæ portavit Jovi raptam Phryga. Illic exigua ades tui Pedonis signata sunt minore penna aquila. At cave, ne temerè intempestive pulses fatuendas feres. Confert totos dies morosa Minerva, dum parat auribus centum virorum hoc, quod secula, & posterique possint etiam conferre scriptis Ciceronis; tutior ibis ad seras lucernas. Hæc hora est tua, dum Baccus furit, cum rosa regnat, cum coma madent unguentis, tunc me legant vel severi Catones.

Plinio.] Cujus epistolam ultimam lib. 3. lege, in qua facit mentionem hujus epigrammatis his verbis: *Alloquitur Mæsam*, Martialis nempe, *mandat ut domum meam in Esquilis quærat, adeat reverenter, &c.* De Thalia quæ præest conviviis dictum epig. 8. lib. 4.

Brevis est labor.] Sensus est: Facile proclivem Suburam vinctes, quæ non longe distat ab ædibus Plinii. *Peracta.]* hoc est superata Suburæ, epig. 23. lib. 5.

Alta Suburani vincenda est semita clivi.] Raderus explicat: Labor hic ut adeas Plinium facilis est, posteaquam, ô Thalia, es absoluta & perfecta, atque adeo parata ut ex eas. Alii *parata.*

Illic Orphea.] Statuam Orphei intellige collocatam in cacumine theatri, perfusam nempe odoratis illis asperfusionibus, de quibus epig. 3. lib. Spect.

Mirantes.] lyra canentem Orpheum.

Avemque.] aquilam quæ rapuit Ganymedem.

Pedonis.] Poëtæ, de quo epig. 5. lib. 5. Alium tamen caussidicum fuisse constat ex Juvenalis sat. 7. quem forte intelligit, ut aiunt interpretes. Malim tamen ad Poëtam referre, cum dicat *tui*, hoc est domus Pedonis, qui te colit, in cujus scilicet domus fastigio cælata erat aquila minor quam illa quæ Ganymedem rapuit.

Tempore nam tuo.] Tempus legendis suis verbis conveniens definit, epig. 8. lib. 4.

Retrica Minerva.] hoc est, vacat rebus forensibus, a quibus joci absunt.

Centum auribus.] de centum virorum judiciis egimus epig. 62. lib. 7.

Arpinis.] Cicero enim fuit Arpinas.

Cum regnat rosa.] Rosis coronari genio indugebant veteres.

Ad Manium,

cujus causa in patriam rediturum se dicit. XX.

DUCIT ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,Pendula quod patriæ visere tecta libet,
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab an-
nis,

Et prætextata cultus amicitia,

Tu facis, in terris, quo non est alter Iberis

Dulcior, & vero dignus amore magis.

Tecum ego vel ficci Gætula mapalia Pœni,

Et poteram Scythicas hospes amare casas.

Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,

In quocumque loco Roma duobus erit.

*O Mani, tu mihi carnis a te-
neris annis, & cultus amicitia
prætextata, quo non est
gratior in terris Iberis, nec
dignior vero amore, tu in
caussa es, cur Celtiber Salo
ducas me ad regiones aurife-
ras, & cur placeat revivere
domos pendentes meæ patriæ.
Mapalia vel Gætula Pœni
aridi, & casa Scythica pote-
rant placere mihi hospiti te-
cum. Si mecum consentis, &
mutuo diligi me, ubique Ro-
ma erit ambobus.*

Ducit ad auriferas.] hoc est, Tu, ô Ma-
ni, in causa es, cur redire velim in Hispa-
niam aurifodinis celebrem, epig. 16. supra;
& revivere Salonem fluvium, & Bilbilim,
cujus urbis domus erant pendulæ, quia si-
ta erat in loco declivi, & præcipiti, epig.
30. lib. 1.

Prætextata.] Prætextæ vestis erat, quæ
potissimum pueri ad annum usque septem-
decim utebantur. Hoc est, O Mani, quem

a teneris annis colui.

Terris Iberis.] Intellige eam regionem quæ
est ad Iberum Hispaniæ fluvium satis no-
tum.

Gætula mapalia.] Gætulia Africæ provin-
cia est. *Pœni ficci.]* Pœni dicti sunt etiam
Carthagenenses: hic autem sumuntur pro
ipsa Africa sicca & arida. Sensus est: Tec-
cum, ô Mani, vel in Africa, vel in Scy-
thia inhospitali lubens habitarem,

Ad Sextum cujus Scripta erant obscura. XXI.**S**CRIBERE te, quæ vix intelligat ipse
Modestus,

Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?

Non lectore tuis opus est, sed Apolline li-
bris:

Judice te, major Cinna Marone fuit.

Sic tua laudentur: fane mea carmina, Sexte,

Grammaticis placeant, & sine grammati-
cis.

*O Sexte, quid tibi placet com-
ponere, quæ vix interpretetur
ipse Modestus, & vix Clara-
nus? Tui libri non indigent
lectore, sed Apolline: te ar-
bitro, Cinna superavit Virgi-
lium. Sic tua laudentur: mea
quidem carmina, ô Sexte,
grata sint grammaticis, &
sine grammaticis.*

Modestus.] Grammaticus nempe, cujus
meminit Suetonius de illustribus Gramma-
ticis cap. 20. Clarani vero mentionem facit
Seneca epist. 66.

Apolline.] Cujus est explicare res obscu-
ras. Unde Virgilius ecloga 3.

*Dic quibus in terris, & avis mihi ma-
gnus Apollo:*

Tres pateat cali spatium non amplius olivæ.

Cinna.] Poëta egregius quidem, sed cu-

jus obscura fane erant poemata. Virgilius
ecloga 9.

*Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere
Cinna*

Digna.

Sic tua laudentur.] nimirum propter ob-
scuritatem.

Et sine grammaticis.] hoc est, lector non
indigeat interpretibus ad intelligenda mea
epigrammata.

In

In Philanem mulierem deformem. XXII.

CUR spleniato sæpe prodeam mento,
Albave pictus sana labra cerussa,
Philæni quæris? bafiare te nolo.

*O Philani, vides, cur sæpe
exeam spleniato mento, aut
labrâ sanis pictis tamen al-
ba cerussa? Nolo te offendi.*

Spleniato.] Splenia erant emplastra, de
quibus vide epig. 29. lib. 2. Unde dicitur
spleniatus. De Philæni dictum epig. 33.
lib. 2.

Pictus labra.] hellenismus est.

Cerussa.] epig. 73. lib. 1.

Cerussata sibi placet Lycori.

Bafiare te nolo.] Quia & calva, & rufa,
& lusca erat, epig. 33. lib. 2.

*De M. Antonio**cui gratulatur de vita feliciter acta. XXIII.*

JAM numerat placido felix Antonius ævo
Quindicies actas Primus Olympiadas:
Præteritosque dies, & totos respicit annos:
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque:
Nulla fuit cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc
est,
Vivere bis, vita posse priore frui.

*Jam Antonius Primus beatus
numerat quindecim Olympiadas
actas tranquilla vita; & res-
picit elapsos dies, & totos ævo-
nos, nec timet undas Lethes
jam vicinioris. Nulla lux in-
jucunda est, & molesta recan-
danti; nulla præterit, cujus
recordatio non sit grata. Vir
bonus auget sibi spatium æta-
tis: hoc est vivere bis, posse
frui priore vita.*

Antonius Primus.] de quo epig. 101.
lib. 1.

Quindicies actas.] De Olympiadibus di-
ctum epig. 39. lib. 7. & epig. 45. lib. 4. quas
pro quinquennio aliquando Poëtæ, historici

vero pro quadriennio semper sumunt.

Nec metuit Lethes.] hoc est, nec timet
mortem imminentem, epig. 2. supra.

Vita posse priore.] hoc est, voluptatem
percipere ex vita probe acta.

Ad Calendas Martias, quibus natus erat. XXIV.

NATALES mihi Martiæ Kalendæ,
Lux formosior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ:
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focis acerram.
His vos, si tamen expedit, roganti
Annos addite bis precor novenos:
Ut nondum nimia piger senectæ,
Sed vitæ tribus aureis peractis
Lucos Elysiæ petam puellæ.
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

*O Calenda Martia mihi na-
tales, dies pulchrior omnibus
calendis, quo virgines etiam
mittunt ad me donum: adju-
ngimus vestris focis quinquage-
sima liba, & hanc septimam
acerram. Vos (si tamen ju-
vat rogantem) adjungite his,
quæso, annos octodecim; ut
nondum piger nimia senectate,
sed peractis tribus aureis vita
adeam lucos puella Elysiæ. Post
hæc tempora, nec petam unum
diem.*

Qua mittunt.] Munera mittebantur ad
eum qui natalem diem celebraret. Vide epig.

64. lib. 8.

Quinquagesima liba.] hoc est, jam quin-
quages

quagies septies sacrificiis celeberrimos natales Calendas: quæ autem huiusmodi sacrificiis adhiberentur explicuit, epig. 92. lib. 9. ubi de placentis seu libis, & thure diximus. *Acerra.*] vas est, quo thus crematur.

Vestris focis.] Id est, vestris aris.

Bis precor novenos.] Octodecim annos addite quinquaginta septem, & erunt 75. Alii *ter novenos*, sed minus bene; essent enim anni 84, & sic senectus decrepita contra votum Poætæ.

Tribus aureis.] hoc est, septuaginta quinque annis peractis: aureus enim Romæ æstimabatur viginti quinque denariis; tres vero aurei efficiunt 75. denarios, numerum scilicet annorum quos optat Poëta. Ita Raderus & Farnabius. At vero Turnebus lib. 30. cap. 3. legit *tribus aris*. Et tria vitæ spatia intelligit, pueritiam nempe, juventutem, & senectam. Judicet lector.

Elyse puella.] Proserpina, id est moriar.

De Mucio urente manum. XXV.

IN matutina nuper spectatus arena
Mucius, imposuit qui sua membra focis;
Si patiens, fortitque tibi, durisque videtur:
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præsentem molesta:
Ure manum: plus est dicere, non facio.

Nuper in arena mane spectatus est Mucius, qui admovit flammis suos artus: si existimas illam patientem, & fortem, & durum: habes cor plebis Abderitana. Nam cum dicatur præsentem tunica molesta, ure manum: fortioris est animi respondere, nolo.

De Mucio.] Scrivenerus legit de rei supplicio sub persona Mucii Scevolæ, de quo vide epig. 22. lib. 1. & epig. 30. lib. 8.

In matutina.] Duplex uno die exhibebatur spectaculum, mane cum bestiis pugnant gladiatores, post meridiem vero ii qui superfuissent inter se dimicabant. Suetonius in Claudio cap. 34. de his tuse Liplius lib. 2. Saturn. cap. 15.

Abderitana.] hoc est, stolidus es. Abdera urbs Thraciæ, cujus incolæ cœli vitio

ad insaniam propensi sunt, illic autem natus Democritus, de quo Juven. sat. 6.

— cæcis prudentia monstrat,

Summus posse viros, & magna exempla dantur

Vervecum in patria, crassoque sub ære nasci.

Tunica præsentem.] Pice, resina, cæterisque flammæ alimentis imbuta tunica; quam induere coactus fuisset, si manum comburere jussus noluisse.

De Varo mortuo in Ægypto. XXVI.

VARE, Parætonias Latia modo vite per
urbes
Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Ausonio frustra promissa Quirino
Hospita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mœstis addere thura rogis:
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

O Vare, paulo ante Romana vite insignis per urbes Ægypti, & dux celebrande centum viris: sed nunc umbra jaces hospita Lagæi litoris nequicquam promissa Ausonio Quirino. Non licuit perfundere lacrymis frigidum vultum, nec addere pinguia thura mœstis rogis: sed nomen datur victurum æterno carmine. O Nile fallax, potesne etiam recusare hoc?

Parætonias.] Parætonium & Pelusium duo cornua Ægypti vocat Florus, ut refert Orellius. Parætonium dicitur hodie secundum aliquos *Porto-Rassa*, secundum alios *Berton*. Ovidius lib. 9. *Met.*

Isti, Parætonium, Mareoticæque arua, Pharamque.

Latia vite.] quæ erat insigne Centurionis, quæ nempe castigabatur milites, Tacitus lib. 1. *Annal.* & Lucanus lib. 6.

Et

Be centum.] Ex Livio & Polybio constat sexaginta tantum milibus praefuisse centurionem; sed sane Poeta rationem habet legionis a Romulo institutae, quae tribus hominum millibus constabat, & distributa erat in triginta manipulos, quibus praerant triginta centuriones.

Ansonio frustra.] Romulus dicens est Quirinus: vide Livium lib. 1. & sumitur hic pro populo Romano, ad quem rediturum

se promiserat Varus.

Lagae.] hoc est Aegyptii, a Lago patre Ptolemaei cognomento magni.

Sed datur aeterno.] Vide epig. 8: lib. 6. hoc est: saltem licebit verbis non perituris Vari nomen celebrare: nec Aegyptus quae Varo reditum negavit, poterit hoc mihi negare, Aegyptii vero fallaces habiti sunt, pro quibus sumitur Nilus.

Ad Diodorum ignobilem, sed divitem. XXVII.

NATALI, Diodore, tuo conviva Senatus

Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur sportula nummos:
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

O Diodore, tuo natali Senatores conviva accumbunt, & frequentes equites admoventur, & tua sportula distribuit triginta nummos: O Diodore, nihilominus nemo putat te natum.

Natali.] quem convivii celebrabat.
Et tua tricenos.] Cum alias decem tantum nummi festi darentur pro sportula: singuli valebant decem quadrantes, unde sportula erat centum quadrantum, epig. 70. infra. De sportula jam dictum epig. 81.

lib. 1.

Nemo tamen.] hoc est, omnes tamen te terre filium, seu ignobilem, & obscurissimo genere ita natum sciunt, quasi natus non esset, & te nataliciis muneribus indignum existimant.

Ad Janum, ut det pacem. XXVIII.

ANNORUM, nitidique sator pulcherrime mundi,

Publica quem primum vota precesque ca-
vunt,
Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter.
Nunc tua Caesareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras, Jane, quot ora ge-
ris.
At tu, sancte pater, tanto pro munere gra-
tus,
Ferre perpetua claustra tuere sera.

O Pulcherrime genitor anno-
rum, atque orbis nitidi, qui
primus celebraris publicis votis
& precibus, antea pervius
habebas domicilium in parvis
adiis, quae frequentes Roma-
ni faciebant medium iter. Nunc
tua ostia ornantur muneribus
Caesareis, & numeras tot fora,
o Jane, quot habes vultus.
Sed tu, sancte pater, pro
tanto dono memor custodi ser-
rea claustra sera porpetua.

Annorum.] epig. 2. lib. 8.

Festorum genitor, patensque Janus,
&c.

Publica quom.] epig. 8. lib. 8.

Te primum pia ianua roget, &c.

Lege Maerobium lib. 1. Saturn. cap. 9.

Pervius.] Quia ut collegit Raderus ex Servio, Jani templum quatuor portas habebat in foro transitorio, & Jani olim transi-
tiones dictae sunt, quod passim transeun-

tibus paterent. Vide Marlianum lib. 4. cap. 8. Cicero lib. 2. de natura Deorum ait: Camque in omnibus rebus vim habent maximam prima & extrema, principem in sacrificando Janum esse voluerunt, quod ab eundo nomen est ductum: ex quo transitiones pervia Jani, foresque in liminibus prophanarum adium Janua nominantur.

Nunc tua Caesareis.] Nempe donis Domitiani & Nervae: Templum enim inchoavit

choavit Domitianus, quod Nerva absol-
vit.

Et fora tot.] De frontibus Jani diximus
epig. 2. lib. 8. De foris fusc agit Lipsius in
Admirandis lib. 3. cap. 7.

Ferrea perpetua.] hoc est, nobis concilia
pacem æternam. Jani enim templum tem-
pore belli apertum, pacis tempore clausum
fuit.

Ad Sextilianum amatorem. XXIX.

QUAM mihi mittebas Saturni tempore
lancem,

Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ:

Et quam donabas dictis a Marte kalendis,

De nostra prafina est synthesis empta toga.

Jam constare tibi gratis cœpere puellæ.

Muneribus futuis, Sextiliane, meis,

*O Sextiliane, misisti tuæ do-
mina lancem, quam mittebas
mihi tempore Saturnalium;
& de toga, quam mihi do-
nabas Martii Calendis emisisti
viridem synthefim. Jam in-
choasti conciliare tibi puellas
gratis.*

Saturni tempore.] Epig. 46. lib. 4. & 85.
lib. 5.

Dictis a Marte.] Quibus natus erat Mar-
tialis epig. 24. supra.

Synthefis empta.] Tuæ puellæ emisisti syn-
thesim, vestem nempe cœnatoriam, epig.

46. lib. 2.

Conflare tibi gratis.] Quia muneribus quam
ad me mittenda essent, illas tibi concilias.
Cicero 7. in Verrem, *Navis tibi constat
gratis*, hoc est, navem comparasti gratis.

De litore Formiano. XXX.

O Temperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cum severi fugit oppidum Martis,

Et inquietas fessus exiit curas,

Apollinaris omnibus locis præfert.

Non ille sanctæ dulcè Tibur uxoris,

Nec Tusculanos Algidosve secessus,

Prænefte nec sic Antiumve miratur.

Non blanda Circe, Dardanifve Caieta

Desiderantur, nec Maricæ, nec Liris,

Nec in Lucrina lota Salmacis Vena,

Hic summa leni stringitur Thetis vento:

Nec languet æquor: viva sed quies ponti

Pictam Phaselon adjuvante fert aura.

Sicut puellæ non amantis æstatem

Multa salubre purpura venit frigus;

Nec seta longo quærit in mari prædam,

Sed a cubiculo, lectuloque jactatam

Spectatus alte lineam trahit piscis.

Si quando Nereus sentit Æoli regnum,

Ridens procellas tuta de sua mensa,

Piscina, rhombum pascit, & lupos vernas.

Narat ad magistrum delicata muræna.

Nomenclator mugilem citat notum;

*O Temperata Formiæ litus
amatum, Apollinaris vos an-
teponit omnibus locis, cum
fugit urbem rigidi Martis,
& defatigatus recreat se a
molestis anxietatibus. Ille nam
sic miratur suæ Tibur con-
jugis pudica, nec Tusculanus
aut Algidus secessus, nec sic
Prænefte aut Antium. Nec
grata Circe, aut Dardanis
Cajeta expetantur, nec Ma-
ricæ lota in unda Lucrina. Hic
summum mare permulcetur
aura suavi: nec æquor lan-
guet: at viva quies Ponti por-
tat pictam Phaselon aura ad-
juvante. Et salutare frigus
venit sicut mota purpura puel-
le non amantis calorem. Nec
seta quarit prædam longe in
mari, at piscis visus in pro-
fundo trahit lineam jactatam
a cubiculo & lectulo. Si quan-
do Nereus experitur potestatem
Æoli, piscina securæ de sua
mensa irridens tempestates
rhombos pascit, & lupos ver-
nas. Delicata muræna na-
rat ad magistrum. Nomenclator
vocat mugilem cognitum.*

Et

Et adesse jussi prodeunt senes nulli.
Frui sed istis quando Roma permittit?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotiosis rebus urbis hærenti?
O vinitores, villicique felices,
Dominis parantur ista, serviunt vobis.

*Et senes nulli occidunt jussi
adesse. Sed, à Roma, quando
senis frui istis? Quot Formia-
nos dies tribuit annus implicare
operas negotiis urbis? O vi-
nitores, & villici beati, ista
parantur dominis, serviunt
vobis.*

Formia.] hoc est, quæ estis litus amœ-
num: Formiæ vero oppidum erat mariti-
mum in finibus Latii versus Campaniam,
ubi amœna fuit villa Apellinaris, de quo
epig. 87. lib. 4. & epig. 25. lib. 7.

Oppidum Martii.] Romam intellige con-
ditam à Romulo Martis filio.

Non ille sancta.] Intellige villam Tibur-
tinam uxoris non æque gratam fuisse Apol-
linari.

Nec Tusculanæ.] agros scilicet Latii amœ-
nissimos recenset, de quibus supra.

Non blanda Circe.] Promontorium amœ-
num, epig. 36. lib. 8.

Dardanidæ Cajeta.] quia à Trojanis qui
Dardanidæ dicti sunt, condita: hodie *Cajeta*.
Virgilius 7. *Æneid*.

Nec Marica.] Quæ Lirim, alii Lyrim,
amnem Campaniæ incolebat, & regi Fau-
no nupit, eique Latium peperit. Virgi-
lius 7. *Æneid*.

*Hunc (Latinum) Fauno & Nympha
genitum Laurente Marica*

Accipimus.

Ad illius amnis ripas lucum Maricæ sacrum
fuisse testatur, lib. 13. epig. 82.

Nec in Lucrina.] De lacu Lucrino su-
pius actum, cujus aquas delicatissimas
comparat Salmacis fonti, de quo Ovidius
lib. 5. *Met*. Etenim in Lucrino non lavit
Salmacis.

Mota.] hoc est, tam grata est Formiani
litoris aura, ac illa quam puellæ excitant
mota veste purpurea, vel flabello.

Nec feta.] lineam piscatoriam interpre-
tare.

Spectatus altæ.] hoc est in profundo, quia
aqua maris illic pellucida.

Si quando Nerens.] Deus maris, Nym-
pharum pater, & pro ipso mari sumitur.

Eolus.] Rex ventorum: hoc est, si mare
tempestatibus horrescit.

Ridens procellas.] quis in piscina servan-
tur pisces.

Lupos vernas.] pisces illic natos.

Natat ad.] Vide epig. 30. lib. 4.

Nomenclator.] Is erat servus qui nomina
accidentium ad dominum proferret.

Formianos.] Serenos intellige.

Vobis serviant.] quia vos soli his deliciis
fruimini.

In Calliodorum helluonem. XXXI.

AD DIXTI servum nummis here mille
ducentis,

Ut bene cœnares, Calliodore, semel:
Nec bene cœnasti nullus tibi quatuor emtus

Librarum cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet, non est hoc, improbe,
non est

Piscis: homo est. hominem, Calliodore,
voras.

*O Calliodore, heri vendidisti
servum mille & ducentis num-
mis, ut lante cœnares semel:
nec lante cœnasti, nullus quatuor
librarum a te emptus.
fuit pompa cœnæ & caput.
Exclamare juvat, O impro-
be, non est hoc, non est piscu-
s homo est. O Calliodore, exor-
bes hominem.*

Addixti.] Addicere verbum est solenne
in judiciis, hoc est adjudicare pluri lici-
tanti: significat etiam simpliciter vendere,
ut hic.

Cœna pompa.] Cœna dividebatur in tres

partes, in antecœnam, ut aiunt interpretes,
in cœnæ caput, & secundas mensas: pompa
vero & caput cœnæ idem est.

Hominem voras.] hoc est servum quem
vendidisti, ut emeret nullum.

De imagine M. Antonii Primi ad Cecilianum.
XXXII.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, ro-
fisque,

Quos referat vultus, Cæcilliane, rogas?

Talis erat Marcus meiliis Antonius annis

Primus : in hoc juvenem se videt ore se-
nex.

Ars utinam mores, animumque effingere pos-
sit:

Pulchrior in terris nulla tabella foret.

*O Ceciliano, quævisne quam
faciem exprimas hac pictura,
quam venerit violæ & rosæ?
Talis erat Marcus Antonius
Primus flore ætate: senex
se videt juvenem in hoc vultu.
Utinam ars valeat exprimere
mores & mentem! nulla ta-
bella in terris esset formosior.*

*Talis erat.] De quo diximus epig. 101.
lib. 9. & epig. 23. supra, annos ejus com-
putavit.*

*Ars utinam.] Virtus enim, si pingi pos-
set, vehementissimos sui amores excita-
ret.*

Ad Numatium Gallum,
ut sit ejus carminum defensor. XXXIII.

SIMPLICIOR priscis, Numati Galle, Sa-
binis,

Cecropium superas qui bonitate senem:

Sic tibi cum foci claros retinere Penates

Perpetua natæ det face casta Venus:

Ut tu, si viridi tinctos ærugine versus

Forte malus livor dixerit esse meos,

Ut facis, a nobis abigas: nec scribere quen-
quam

Talia contendas carmina, qui legitur.

Hunc servare modum nostri novere libelli,

Parcere personis, dicere de vitiis.

*O Numati Galle, qui cari-
dior antiquis Sabinis vinocis
probitate senem Athenien-
sem: sic pudica Venus tibi con-
cedat remanere in ædibus ma-
gnifici tui foci cum perpetua
matrimonio ejus filia: Ut tu
a me expellas pro tuo more.
si forte improba invidia præ-
dicarit quod carmina imbuta
viridi ærugine sunt mea: &
contendas ejusmodi versus non
componi a quoquam qui legi-
tur. Nostri libri sciunt ser-
vare hunc modum, ignorare
personas, corpore vitia.*

*Priscis Sabinis.] Qui morum simplicitate,
& animi candore excelluerunt.*

*Cecropium senem.] Alii Socratem, alii E-
picurum intelligunt.*

*Perpetua nata.] nempe tuæ uxoris, hoc
est, tuum matrimonium non solvatur, at
semper vivas cum tua uxore in ædibus tui
foci.*

*Cum foci.] Legunt alii confoceri. Ita ex-
plicat Raderus: Sic tibi det casta Venus per-
petua face natæ, confoceri claros Penates
retinere: hoc est, Venus tibi connubium
natæ tuæ, cum confoceri filio initum, in*

*ædibus generi & foci æternum firmet,
ut concordet gener & nurus, confoceri-
que simul vivatis. Confoceri est quorum alter
filium alterius filias in matrimonium dedit.
Judicet lector.*

*Tinctos ærugine.] quæ rubigo est. sed hic
sumitur pro maledicentia, quam arum ven-
enum dixit epig. 71. lib. 7. Vide etiam
epig. 11. lib. 7.*

*Parcere personis.] a veris scilicet persona-
rum nominibus abstinere se jam dixit epi-
stola libri 1.*

Ad

Ad Trajanum,
de jure patronorum restituto. XXXIV.

DI tibi dent quicquid, princeps Trajane, mereris:

Et rata perpetuo, quæ tribuere, velint:

Qui sua restituis spoliato jura patrono:

Libertis exul non erit ille suis.

Dignus es, ut possis totum servare clientem:

Ut liceat tantum vera probare, potes.

O Princeps Trajane, dis tibi concedant quicquid mereris, & velint semper firma esse, quæ concessere: qui reddis spoliato patrono sua jura; illi non eripiantur sui liberti. Dignus es ut possis servare totum clientem: & potes, dummodo liceat probare veritatem.

Qui sua.] quæ præcipue consistunt in operis & successione libertorum: Domitianus vero patronos hoc jure spoliaverat.

Libertis exul.] Exul, ut aiunt interpretes, hic sumitur pro proscripto patrono nempe, cui cum jus succedendi in bona liberti esset ereptum, videbatur proscriptus.

Tantum clientem.] hoc est, civem Roma-

nam integram suæ dignitati restituere, quem vocat clientem ipsi Imperatoris.

Ut liceat.] hoc est, potes quidem servare, dummodo possit probare se esse patronum. Legunt alii,

Ut liceat tantum: vera probare potes. hoc est: Modo detur occasio, potes probare esse quæ dixi.

De Sulpicia,
cujus versus de amore conjugum laudat. XXXV.

OMNES Sulpiciam legant puellæ,

Uni quæ cupiunt viro placere.

Omnes Sulpiciam legant mariti,

Uni qui cupiunt placere nuptæ.

Non hæc Colchidos asserit furorem,

Diri prandia nec refert Thyestæ,

Scyllam, Byblida nec fuisse credit:

Sed castos docet & pios amores,

Lusus, delicias, facetiasque.

Cujus carmina qui bene æstimarit,

Nullam dixerit esse sanctiorem.

Tales Ægeriæ jocos fuisse

Udo crediderim Numæ sub antro.

Hæc condiscipula vel hæc magistra

Esses doctior, & pudica Sappho.

Sed tecum pariter, simulque visam

Durus Sulpiciam Phaon amaret.

Frustra: namque ea nec Tonantis uxor,

Nec Bacchi, nec Apollinis puella

Erepro sibi viveret Caleno.

Omnes virginēs legant Sulpiciam, quæ volunt placere uni marito: omnes mariti legant Sulpiciam, qui volunt placere uni uxori. Hæc non agit de furore Medææ, nec narrat prandia crudelis Thyestæ, nec putat existisse Scyllam, nec Byblida: at docet puros & pios amores, jocos, delicias, & festivitates. De cujus versibus qui recte judicaveris, nullam dixeris esse castiorem. Existimaverim ejusmodi fuisse ludos Ægeriæ sub humida spectantia Numæ. Hæc condiscipula, aut hæc magistra, & Sappho, esses doctior & casta. Sed durus Phaon dignetur Sulpiciam tecum pariter & simul spectatam. Inutiliter: etenim illa nec uxor Jovis facta, nec Bacchi, nec puella Apollinis viveret privata Caleno suo marito.

Non hæc Colchidos.] Medææ amores & scelera intelligit, quæ vera esse sane negabat

Sulpicia. Vide epig. 54. lib. 5. ubi & de prandio Thyestæ egimus: vide etiam epig.

epig. 4. supra, ubi & de Scylla dictum.

Byblida.] quæ fratris sui Cauni amore arsit, & tandem in fontem conversa fuit. Sulpicia verò non credit extitisse talia monstra, quia ipsa pudica est.

Cujus carmina.] Post hunc versum alii addunt istum,

Nullam dixerit esse nequiores.

Etenim lusus & delicias conjugum scripserat Sulpicia; ex quibus nequior haberi poterat; at consideratis ejus moribus, castissima judicari debuit.

Ageria.] quæ fuit Numæ conjux, de qua epig. 47. lib. 6. a qua divinitus doceri

se in antro Aricino fingeat Numa. Ovídus 3. Faistorum:

Ageria est quæ præter aquas, dea grata Camenis

Ille Numæ conjux consiliumque fuit.

Sappho.] Poëtria celebris de qua epig. 68. lib. 7. quæ Phaonem perditæ amavit, a quo fuit contempta; at, inquit Poëtria, Sulpiciam arsisset, nec ægre tulisset Sappho.

Nec Bacchi.] Ariadne nempe: Daphne verò ab Apolline adamata. Horum omnium nota historia.

Caleno.] de quo epig. 38. infra.

In Munnam, de pessimo vino Massiliensi. XXXVI.

IMPROBA Massiliæ quicquid fumaria co-
gunt,

Accipit ætatem quisquis ab igne cadus,

A te, Munna, venit: miseris tu mittis ami-
cis

Per freta, per longas toxica sæva vias.

Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni

Testa sit, aut cellis Setia cara suis.

Non venias quare tam longo tempore Ro-
mam,

Hæc puto causa tibi est, ne tua vina bi-
bas.

O Munna, a te mittitur quicquid coæruant improba fumaria Massilia, & quisquis cadus maturefcit impositus igni: tu mittis infelicibus amicis sæva venena per maria, & longa itinera. Nec parvo pretio, sed quo ematur testa Falerni, aut Setia cara suis cellis. Hanc, opinor, habes causam, cur tam longo tempore non venias Romam, ne potes tua vina.

Improba Massilia.] Fumaria loca erant ubi fumo vina coquebantur. *Improba* dixit, quia corrumpebant vinum. Vide epig. 81. lib. 3.

Vel colla fumis musta Massilianis.

Toxica sæva.] hoc est vina pessima, epig.

19. lib. 1.

Setia cara.] hoc est vina Setia generosa, de quibus sæpius dictum.

Ne tua vina.] hoc est, Ne vina tam aspera ad nos missa nobiscum bibere tu quomodo cogaris.

Ad Maternum jureconsultum & municipem suum. XXXVII.

JURIS & æquarum cultor sanctissime le-
gum,

Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo veterique sodali

Callaicum mandas si quid ad Oceanum.

An Laurentino turpes in litore ranas,

Et fatius tenues ducere credis acos?

Ad sua captivum quam faxa remittere mul-
lum,

O Materne integerrime cultor juris, & legum instaurum, qui regis Latium forum ore veridico, si quid mandas tuo municipi, atque antiquo sodali ad Oceanum Callaicum; an putas præstare piscari ranas turpes in litore Laurentino, & tenues acos? quam remittere ad sua saxa nullum captum,

Visum

Vifus erit libris qui minor effe tribus?
Et fatuam fuma coenare Pelorida menfa,
Quosque tegit levi cortice concha brevis?
Oftrea Baianis quam non liventia teftis,
Quæ domino pueri non prohibente vo-
rent?

Hic olidam clamofus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos fordida præda canes.
Illic pifcofo modo vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit fporta pifcator ina-
ni,
Venator capta marte fuperbus adfct.
Omnis ab urbano venit ad mare coena ma-
cello,
Callaicum mandas fi quid ad Oceanum.

quid vifus fuerit minor tribus
libris? & fuma menfa co-
medere infufam Pelorida, &
quos tegit concha brevis levi
cortice? quam oftrea non inveni-
entia Baianis teftis, qua
exorbeant fervi hero non vo-
tante? Hic clamofus ages in
retia vulpem male olentem,
& fatida præda mordebit tuos
canes. Illic humida lina mo-
do vix extracta ex profundo
pifcofo irriterent lepores meos.
Dum loquor, en pifcator re-
vertitur vacua fporta: vena-
tor accedit fuperbus capta mar-
te. Omnis coena effertur ab
urbano macello ad mare: fi
quid mandas ad Oceanum Cal-
laicum, iam profecturus.

Materne.] Cujus meminit epig. 74. lib. 2.
& epig. 97. lib. 1.

Latium.] hoc eft, qui Romæ de jure
respondes.

Callaicum.] hoc eft Hifpanum. Vide epig.
16. fupra. Hic oratio deficit, nec addit
Poëta quod rediturus effet in fuam, & Ma-
terni patriam.

An Laurentino.] quod diftat ab urbe Ro-
ma decem & feptem millibus paffuum. Pli-
nius junior epift. 17. lib. 2. *Acos.*] viliffi-
mos pifces intellige.

Summa menfa.] hoc eft lautiffima, in-
quit Domitius, cui affentit Farnabius. An
ultimam intelligit Poëta, an locum forte
excellum in menfa, ubi ponerentur pif-
ces?

Pelorida.] viliffimum quoque pifcem,
epig. 11. lib. 6.

Quosque tegit.] Includos conchis mitulos
pifciculos intelligunt interpretes. Horatius

fac. 4. lib. 2.

*Mitulos, & viles pallent obftantia con-
cha.*

Oftrea Baianis.] hoc eft, quæ non ce-
dunt oftreis natis in lacu Lucrino prope
Baïas, quæ funt optimi faporis.

Quæ domino.] In Hifpania litoribus oftreo-
rum optimorum magna eft copia.

Hic olidam.] Dum enim a canibus urge-
tur vulpes, lotium emittit piffime olens,
epig. 4. lib. 4.

Quod vulpis fuga, &c.

Lepores meos.] quia funt in meis agris.

Sporta.] eft caniftrum vimineum.

Capta marte.] Gallice marte, animal faris
notum. Legunt alii capta mele, Gallice
blaireau, chat fangue, fouine.

Superbus.] quafi præda optima onuftus.

Omnis ab.] In Italia pifcis ex urbe ad
villas etiam maritimas feruntur.

Ad Calenum, de annis felicibus, quibus vixit cum Sul-
picia fua uxore. XXXVIII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpicia tua jugales
Indulfit Deus, & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eft
Caris litoris Indici lapillis!
O quæ prælia, quas utrinque pugnas
Felix lecticulus, & lucerna vidit,
Nimbis ebria Nicerotianis!

*Caleno, & dulces quindecim
annos quos tibi conceffit &
perfecit Deus cum tua Sulpi-
cia! & nox omnis, & hora
quæ fignata eft præcis lap-
illis litoris Indici!*

D d

Vixisti

Vixisti tribus, ô Calene, lustris:
 Ætas hæc tibi tota computatur,
 Et solos numeras dies mariti.
 Ex illis tibi si diu rogatam
 Lucem redderet Atropos, vel unam,
 Malles, quam Pyliam quater senectam.

O Calene, vixisti tribus lustris: tu computas totam hanc ætatem, & numeras solos dies mariti. Ex illis si Atropos tibi restitueret vel unam lucem diu petitam, malles quam Pyliam quater senectam.

O molles.] Vide epig. 35. supra.
Caris li:oris.] hoc est gemmis in mari
 Indico natis. Vide epig. 45. lib. 8.

Nimbis ebria.] hoc est, madens aspersio-
 nibus odoratis quas consecerat Niceros un-
 guentarius, epig. 55. lib. 6.

Tribus lustris.] hoc est quindecim annis.

Ætas hac tota.] Tu existimas hos quin-
 decim annos implevisse totam tuam æta-
 tem.

Malles.] Vel unum ex illis diebus tibi
 redditum præferres longævæ ætati Nestoris,
 de quo epig. 30. lib. 9.

In Lesbiam vetulam. XXXIX.

Consule te Bruto quid juras, Lesbia, na-
 tam?

Mentiris, nata es, Lesbia, rege Numa.
 Sic quoque mentiris: namque ut tua secula
 narrant,

Ficta Prometheo diceris esse luto.

*O Lesbia, quid juras te na-
 tam consule Bruto? Mentiris,
 ô Lesbia, nata es rege Nu-
 ma. Sic etiam mentiris: eto-
 nim ut computantur tui anni,
 diceris esse ficta ex luto Pro-
 methei.*

Numa.] qui fuit secundus Romanorum
 rex: hoc est, antiquior es omnibus con-
 sulibus.

Ficta.] hoc est, tam annosa & turpis es;

ut videaris ficta fuisse ex luto Promethei,
 de quo epig. 46. lib. 9. Huic simile est epig.
 67. infra, & epig. 101. lib. 1.

XL.

In Proculeiam

quæ avaritiæ causâ a marito discessit. XLI.

MENSE novo Jani veterem, Proculeia,
 maritum

Deseris, atque jubes res sibi habere suas.
 Quid rogo, quid factum est? subiti quæ causa
 doloris?

Nil mihi respondes? dicam ego, Prætor
 erat.

Constatura fuit Megalensis purpura centum
 Millibus, ut nimium munera parca da-
 res:

Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
 Diffidium non est hoc, Proculeia: lucrum
 est.

*O Proculeia, novo mense Ja-
 nuario discedis ab antiquo vi-
 ro, & jubes habere sibi res
 suas. Quid, quæso, quid
 contigit? Quæ causâ repenti-
 ni doloris? Nullamne mihi das
 responsam? Ego dicam, Præ-
 tor eras. Purpura Megalen-
 sis fuit constatura decem mil-
 libus, quantumvis parcos ex-
 hiberes ludo: & viginti mil-
 lia insumpta fuissent in popu-
 lari sacro. O Proculeia, hoc
 non est divortium; questus est.*

Res tibi.] In repudiis comprobata sunt hæc verba, *Tuas res tibi habeo*: item hæc, *Tuas res tibi agito*, *Lego a. ff. de divertitiis & repudiis.*

Prætor erat.] Atque ita ornatus purpura ludos Megalenses in honorem Cybeles suis impensis exhibere debuit: cum autem pauper esset, pecuniam illi suppeditare coacta fuisset Proculeia: Megalenses vero ludi sic dicti sunt a templo Megaleio Pefinunte in urbe Phrygiæ, unde Romam advecta fuit dea: de quibus fuso agit Ovidius lib. 4. Fastorum. Lege Rosinum lib. 5. Antiquitatum Romanarum cap. 12. Alexander ab Alexandro Genialium dierum lib. 6. cap. 19. ait: Prætores & Magistratus purpurati in toga & prætexta, atque in ornata maximo

celebrarunt, nempe ludos Megalenses: quare purpura Megalensis in vulgi proverbium venit.

Et populare sacrum.] Florales ludos intelligit Merula, in quibus missio fiebat in populum ab iis qui gratiam plebis quaererent. Persius sat. 5.

vigila & cicer infera large Rixanti populo, nostra ut Floralia possint

Aprici meminisse senes.

Subjungit Merula Floralia edita fuisse Edilibus arbitris. *Popularia sacra, ut ait Laber, quæ omnes ciues faciunt, nec certis familiaribus attributa sunt.* Festus. Ergo, addit Raderus, populare sacrum est generatim dictum.

Ad Dindymum puerum mollem. XLII.

TAM dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam

Halitus, & soles, & levis aura terat.

Celantur simili ventura Cydonia lana,

Pollice virgineo quæ spoliata nitent.

Fortius impressi quoties tibi basia quinque,

Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

Habes lanuginem tam dubiam, tam teneram, ut halitus, & solibus, & levi aura teratur. Ventura Cydonia teguntur simili lana, quæ resurgunt nudata manu puella.

Tam dubia.] De hoc Dindymo vide epig. 42. & 84. lib. 5.

Ad Philerotem de septem uxoribus ejus mortuis. XLIII.

SEPTIMA jam, Phileros, tibi conditur
uxor in agro,

Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit
ager.

O Phileros, jam septem uxores a te humatae sunt in agro. O Phileros, ager nemini reddit plus quam tibi.

Septima.] A te nempe veneno sublata, ut intelligere videtur Poeta. Vide epig. 16. lib. 9.

Reddit ager.] Dotes nempe mortuorum uxorum. De agris ad sepulcrorum usum consecratis dictum epig. 115. & 117. lib. 1.

Ad Q. Ovidium iturum in Britanniam. XLIV.

QUINTE Caledoniis Ovidi visure Bri-
tannos,

Et viridem Tethyn, Oceanumque
patrem;

Ergo Numæ colles, & Nomentana relin-
ques

O Quinte Ovidi visure Caledoniis Britannos, & viridem Tethyn, atque Oceanum patrem: igitur deserte colles Numæ, & Nomentanum quæ-

Otia? nec retinet rufque focusque senem?
Gaudia tu differs: at non & flamina differt
Atropos, atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,

Ut potior vita sit tibi sancta fides.
Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis:
Teque tuas numeres inter amicitias.

tem? Nec vas & focus retinent
te senem: Interponis moram
lætitiæ; sed Atropos nullam
interponit flaminibus, atque
omnis hora notatur tibi. Pro-
baveris caro amico, (quis non
commendet hoc?) te vita præ-
ferre sanctam fidem. At tan-
dem manjare restituaris tuis
Sabinis: & te ipsum existi-
mas inter tuos amicos.

Quintæ.] Cujus mentio facta est epig. 43. lib. 7. qui Calpurnium a Nerone damnatum in exilium comitatus vitæ anteposuit amicitiam.

Caledonios Britannos.] hodie Scotos. Vide epig. 7. lib. Spect.

Et viridem Tethyn.] quæ sumitur pro ipso mari; illius maritum Oceanum fluviorum fontiumque patrem fingunt Poëtæ.

Nama colles.] Romam intelligunt alii: Sabinorum vero regionem montanam alii, uade oriundus Numa. De Nomentano

prædio dictum epig. 92. lib. 7. & 106. lib. 1.

Gaudia.] Sed, ut dixit Poëta lib. 1. epig. 16.

*Gaudia non remeant, sed fugitiva vo-
lant.*

Vide epig. 54. lib. 4.

Nil adicit penso Lachesis, &c.

Tegme tuas.] Te enim ipsum amare de-
bes, ut virum probum decet: hoc est, tibi
ipsi tandem sis amicus.

In delicatum lectorem. XLV.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli:
Si quid honorificum pagina blanda so-
nat:

Hoc tu pingue putas, & costam rodere ma-
vis,

Ilia Laurentis cum tibi demus apri.

Vaticana bibas, si delectaris aceto:

Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

*Si quid blandum & suave est
in meis libris; si tenera pa-
gina refert quid honorificum;
tu hoc existimas rade; & cum
tibi apponamus illa Laurentis
apri, mavis rodere costam.
Potes Vaticana, si acetum
placet tibi: nostra lagena non
convenit tuo stomacho.*

Si quid lene.] amatorium puta, aut nup-
ziale.

Si quid honorificum.] si quid ad laudes
spectat.

Costam rodere.] Metaphora est, cujus est
hic sensus: Carmen maledicum tibi potius

placeret, quam tenerum & blandum.

Vaticana.] vina scilicet acerbi saporis,
epig. 19. lib. 1.

Nostra lagena.] hoc est, nostri versus tibi
non conveniunt.

In Mathonem caussidicum ineptum. XLVI.

OMNIA vis belle, Matho, dicere: dic
aliquando

Et bene: dic neutrum: dic aliquando ma-
le.

*O Matho, vis dicere omnia
belle: dic aliquando & apte:
dic neutrum: dic aliquando
male.*

Matho.] De quo epig. 80. lib. 4. qui om-
nia eleganter dicere volebat.

Et bene.] hoc est ad rem propositam.

Aliquando male.] hoc est, negligē inter-
dum rhetoricæ præcepta, & audam verita-

tem exponere: vel, ut ait Farnabius, inter-
dum vel potentissimo vitia exprobra, nec
semper dicas omnia ad assentationem divi-
tum.

Ad Julium Martialem

de iis quæ necessaria sunt ad vitam beatam. XLVII.

VITAM quæ faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta:
Non ingratus ager, focus perennis,
Lis nunquam, toga rara, mens quieta,
Vires ingenuæ, salubre corpus,
Prudens simplicitas, pares amici,
Convictus facilis, sine arte mensa:
Nox non ebria, sed soluta curis:
Non tristis torus, attamen pudicus:
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod sis, esse velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

O Carissime Martialis, hæc sunt quæ efficiunt vitam feliciter: res non acquisita labore, sed relicta: ager non sterilis; focus perpetuus, lis nunquam, rara toga, tranquillæ animas, vires modicæ, corpus sanum, prudens simplicitas, pares amici, facilis convictus, mensa sine arte: nox non temulenta, sed libera anxietatibus: uxor non mæsta, attamen casta: somnus qui faciat brevem noctem, quod sis, esse velis, & nihil malis: nec times ultimum diem, nec optes.

Ad Julium Martialem.] de quo egimus epig. 64. lib. 4. & epig. 1. lib. 6. In veteri codice inscribitur *ad seipsum*.

Sed relicta.] testamento nempe, aut alio modo.

Focus perennis.] Metonymia est, & focum pro victu posuit, inquit Raderus.

Toga rara.] hoc est, rara officia urbana: clientes enim rogati comitabantur suos pa-

tronos.

Vires ingenuæ.] hoc est modicæ; nam qui viribus freti sunt, cum aliis sæpe rixantur.

Pares amici.] Impares enim genere & fortuna raro mutua se complectuntur amicitia.

Quod sis esse velis.] contentus sis tui sorte.

Parat convivium. XLVIII.

NUNCIAT octavam Phariæ sua turba juvencæ,

Atque pilata redit, jamque subitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores

Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis.

Septem sigma capit, sex fumus, adde Lupum.

Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes:

In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum:

Nec deest ructatrix mentha nec herba salax.

Sua turba nuncios Phariæ juvenem octavam, & cohors depilata revertitur, & jam adeft. Hæc temperat thermas, hora præcedens emittit nimios vapores, & sexta calet immodico Nerone. O Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, adeftis: Sigma capit septem, sex fumus, adjuuge Lupum. Villica mihi attulit malvas soluturas ventrem, & varias opes quas habet hortus: inter quas est lactuca sedens, & sectile porrum: nec ructatrix mentha deest, nec herba salax.

Secta coronabunt rutatos ova lacertos,
 Et madidum thynni de sale sumen erit.
 Parvus in his una ponetur cœnula mensa
 Hœdus, inhumani raptus ab ore lupi.
 Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ,
 Et faba fabrorum, prototomique rudes.
 Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes
 Addetur: saturis mitia poma dabo.
 De Nomentana virum sine fæce lagena,
 Quæ bis Frontino consule prima fuit.
 Accedent sine felle joci, nec mane timenda
 Libertas, & nil quod tacuisse velis.
 De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur:
 Nec faciunt quemquam pocula nostra reum.

Secta ova coronabunt lacertos
 rutatos, atque sumen erit per-
 fectum sale thynni. Inter hæc
 parum hucus raptus ab ore
 crudelis lupi, cœnula apponetur
 pro una mensa. Atque ofella
 quæ non egeant cultu structo-
 ris, & faba fabrorum, &
 rudes prototomi. Pullus ad-
 jungetur hu, & petaso super-
 stes tribus cœni: apponam sa-
 turis mitia poma. Dabo vi-
 num sine fæce de Nomentana
 lagena, quæ prima fuit con-
 dita Frontino iterum consule.
 Cavillationes permittentur sine
 felle, & libertas non mane-
 da mane, & nihil quod velis
 fuisse. Conviva meus loqua-
 tur de Prasino, & Veneto:
 nec pocula nostra consument
 quemquam reum.

Nunciat octavam.] De horis dictum lib. 4.
 epig. 8.

Pharis juvenca.] Isidi, quæ Romæ cole-
 batur sacris ex Ægypto petitis. De illa di-
 ctum epig. 14. lib. 2.

Assidet & cathedris messia juvenca tuis.
 Mœsta nempe propter amissum Osirim ma-
 ritum, quem diu quaesivit: hæc vero in-
 dagationem quotidie repræsentabant ejus
 sacerdotes, & abolvebant hora à meridie
 secunda.

Atque pilata redit.] Ab indagatione sci-
 licet redeunt calvi & depilati, epig. 56. lib.
 6. utitur hoc verbo:

Extripa mihi crede pilos de corpore toto,

Tique pilare tuas testificare nates.

Calvos autem fuisse Isidis sacerdotes testa-
 tur Poeta lib. 12. epig. 29.

Linigeri fugiant calvi, sistrataque tur-
 ba.

Legunt alii, & pilata redit, a pilo ferro
 nempe quo brachia atque humeros vulne-
 rabant illi sacerdotes. Gronovius interpre-
 tatur cohortem prætorianorum militum pilis
 armatorum, quæ ad palatium illo die
 excubias egerat. Illa igitur pilata cohors
 jamque redit, nempe in castra prætoriana,
 & subitis nempe altaris illius vices exci-
 pient.

Jamque subitque.] hoc est, Jam ingre-
 ditur templum deæ Isidis in campo Mar-
 rio. Videtur unum quæ redundare: quare
 dubitat Raderus num scribendum sit, stat-
 que subitque cohors. Nam reversi illi sacer-
 dotes stantes deam adorabant, epig. 29. lib.
 12.

Inter adorantes cum stetit Hæmagneus.
 Videat lector.

Temperat hæc.] scilicet hora octava, qua

lavabant antiqui.

Prior hora.] septima nimirum.

Et immodico.] hoc est, immodice æstuan-
 tibus thermis Neronianis.

Stella, Nepos.] amici & convivæ Martia-
 lia.

Sigma capis.] Lectus erat mensæ accom-
 modatus inslar signa literæ Græcæ, epig.
 87. lib. 14.

Malvas.] quas molles dixit epig. 88.
 lib. 3. De iactantia & porris dictum epig.
 47. lib. 3.

Rustatrix mentha.] quia rustum mo-
 vet.

Herba salax.] Erucam intelligunt inter-
 pretes, quæ libidinem excitat.

Rutatos.] hoc est ruta herba conditos
 lacertos, epig. 77. lib. 7.

Dum sanctam ponatur cauda lacerti.

Et madidum.] hoc est, ut ait Farnabius:
 Papillæ suis primiparæ sumen salis thynni
 liquore imbutum, epig. 56. lib. 13.

Una cœnula mensa.] hoc est, hœdus ap-
 ponetur, qui totus una mensa comede-
 tur.

Parvus in his.] Alii parvus onyx. Ma-
 le. Scrivetus legit, Gustus in hu. Et sic
 explicat: Priora illa in promissione &
 gustu sequitur caput cœnæ, hœdus, ofel-
 læ, &c.

Ofella.] Carnes sunt conditæ, confectæ,
 atque inslar globi accumulatae: sic non opus
 est ut illas scindat is qui ordinat & com-
 ponit fercula.

Et faba fabrorum.] quibusdam herbis con-
 dita faba dicebatur fabrilis.

Prototomi.] hoc est, primi caules qui
 succiduntur. Vide epig. 101. lib. 14.

Perna

Perna superstit.] quæ nempe jam tribus
cœnis inservit.

Saturis.] hoc est, secundis mensis appo-
nam poma.

De Nomentana.] Vini Nomentani men-
tionem fecit epig. 106. lib. 1.

Prima fuit.] id est vinum reconditum
secundo consulatu Præntini. Legunt alii,

plena fuit.

Nec mane timenda.] Nullus nempe jocos
nostros deferet ad Cæsarem.

De Prasino.] De aurigarum factionibus
dictum epig. 46. lib. 6. periculosum vero
fuit iis non favere, quibus favebant Cæ-
sares.

In Cottam convivatorem sordidum. XLIX.

CUM potes amethystinos trientes,

Et nigro madeas Opimiano,

Propinas modo conditum Sabinum:

Et dicis mihi: Cotta, vis in auro?

Quisquis plumbea vina vult in auro?

*Cum bibas trientes amethysti-
nos, atque ebrius sis nigro
Opimiano, propinas Sabinum
modo reconditum: & dicis
mihi, O Cotta, vis in auro?
quisquam ne vult vina plum-
bea in auro?*

Amethystinos.] hoc est scyphos amethystis
ornatos; vel forte respicit ad colorem vini.

De vino Opimiano dictum epig. 27. lib. 1.

Sabinum vero vinum recens pessimum
erat.

Plumbea vina.] vilissima intellige.

De Scorpo auriga nobilissimo cujus mortem deflet. L.

FRANGAT Idumæas tristes victoria pal-
mas:

Plange, favor, sæva pectora nuda manu.

Mutet honor cultus, & iniquis munera flam-
mis

Mitte coronatas, gloria mœsta, comas.

Heu facinus, prima fraudatus, Scorpe, ju-
venta

Occidis? & nigros tam cito jungis equos.

Curribus illa tuis semper properata, brevif-
que

Cur fuit, & vitæ tam prope meta tuæ?

*Victoria mœsta frangat pal-
mas Idumæas: O favor, per-
cute nuda pectora manu sæva.
Honor mutet ornamenta, &
tu, ô gloria mœsta injice co-
ronatas comas dona iniquis
flammis. Heu nefas, ô Scor-
pe, peris privatus prima ju-
ventute, & tam velociter
jungis equos atros. Cur tam
prope fuit illa meta tua vite
semper properata & brevis
tuis curribus?*

Frangat Idumæas.] Idumæa regio est ab
occidua parte Jordanis abundans palmis,
quæ sunt insignia victoriæ: quam Poëta
hortatur, simul & favorem, & honorem,
& gloriam, numina semper Scorpo propi-
tia, ut ejus mortem defleant.

Mutet honor.] In luctu enim, ut hodie,
vestem mutare solebant veteres.

Mitte coronatas.] Suetonius cap. 84. in

Julio recenset ea quæ in mortui rogi in-
jicerentur.

Et nigros.] hoc est Plutonis equos: ve-
teres quippe existimabant eodem munere
mortuos fungi apud manes, quod obissent
videntes.

Es vite tam prope.] In circo currus dū-
cens ut victoriæ sapissime, cur & vitæ mœ-
tam attingere properasti?

Ad Faustinum, verni temporis descriptio. LI.

SIDERA jam Tyrius Phryxei respicit agni

Taurus, & alternum Castora fugit hiems.
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & ar-
bos:

Ismarium pellex Attica plorat Ityn.

Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ra-
vennam

Abstulit! ô soles, ô tunicata quies!

O nemus, ô fontes, solidumque madentis
arenæ

Litus, & æquoreis splendidus Anxur a-
quis,

Et non unius spectator lectulus undæ,

Qui videt hinc puppes fluminis, inde ma-
ris!

Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec
illic

Sunt triplices thermæ, nec fora juncta qua-
ter:

Nec Capitolini summum penetrale Tonantis,
Quæque nitent coelo proxima templa suo.

Dicere te lassum quoties ego credo Quirino,
Quæ tua sunt tibi habe: quæ mea, redde
mibi.

*Jam Taurus Tyrius respicit si-
dera agni Phryxei, & hiems
fugit alternum Castora. Ridet
ager, terra virescit, & arbor
virescit: pollen Attica deslet
Ityn Ismarium: O Faustine,
quibus diebus, quali Raven-
na privas te Roma! O soles,
ô tunicata otia! ô nemus, ô
fontes, ô sol dum litus madi-
da arena, & splendidus An-
xur aquoreis undis, & lectu-
lus spectator non unius aquæ,
qui prospicit hinc puppes fluminis,
illinc maris! at nec theatrum
Marcelli, nec Pompeii, nec
illic sunt triplices thermæ, nec
quatuor fora, nec exelsæ ades
Jovis Capitolini, & templa
quæ resurgunt vicina suo calo-
quoties, arbitror, te defati-
gatum dicere Quirino, Tibi
serva quæ tua sunt; restitue
mibi quæ mea sunt.*

Sidera jam Tyrius.] Taurus vector Europæ
Tyriz, epig. 14. lib. 2. præest mensi Aprili:
respicit vero arietem mensi Martio præse-
sum, qui vexit Hellen, & Phryxum,
epig. 73. lib. 9.

*Quid meruit terror Nemeæ, quid portitor
Hellas*

Ut niteant celsi lucida signa poli.

Et alternum Castora.] Geminos intellige
qui Maio tribuuntur. Vide epig. 39. lib. 5.
ubi de Castore & Polluce alternatim viven-
tibus.

Ismarium pellex Attica.] hoc est, Philo-
mela regis Atheniensium filia deslet Ityn
Ismarium, id est Thracium, quem inter-
fecit Progne Terei uxor, epig. 68. lib. 5.
Dicitur pellex, quod illam Tereus Thraciæ
rex stuprasset. Ovidius 6. Met.

Qualem tibi.] Veris amenitate Ravennæ
frui posses, nisi Romæ esses impeditus.

O tunicata quies.] In villa quippe tunica
utebantur Romani, in urbe toga, quod

patronos colerent rogati: epig. 47. supra:

Lis nunquam, toga rara, mens quæta.

Madentis arena.] maris nempe flucti-
bus.

Anxur.] Vide lib. 5. epig. 1.

Sive salutariferis candidus Anxur aquis.

Et non unius.] Sensus est: Ex ipso lectulo
vel cubiculari, vel triclinari licet prospicere
hinc mare, illinc flumen.

Sed nec Marcelli.] Theatrum ab Augusto
excitatum Marcelli Octaviæ suæ sororis filii
gratia. Lege Marlianum lib. 6. cap. 2.
De theatro Pompeii jam dictum epig. 9.
lib. 6.

Sunt triplices thermæ.] hoc est thermæ
Agrippinæ, Neronianæ, & Titianæ. Alii
intelligunt tres cellas in thermis, frigida-
riam nempe, tepidariam, & caldariam, de
quibus Plinius epist. 6. lib. 5.

Nec fora juncta.] De quatuor foris fusc
agit Lipsius in Admirandis lib. 3. cap.
7.

Quæque

Quæque nitent.] hoc est templa Flavie | ponit : hoc est, O Roma, serva tibi tuos
gentis, epig. 2. & 4. lib. 9. | honores, & permitte ut fruam meis villis.
Quirino.] Conditorem urbis pro ipsa urbe

De spadone effoeminato. LII.

THELIN viderat in toga spadonem, | *Numa spectaverat Thelin spa-*
Damnatam Numa dixit esse mœcham. | *donem in toga, dixit esse*
| *adulteram damnatam.*

Damnatam.] Matronæ enim adulterii | togatæ, epig. 39. lib. 2. ut dignoscerentur
damnatæ non prodibant in publicum nisi | a stolis.

Epitaphium Scorpi aurigæ nobilissimi. LIII.

ILLE ego sum Scorpus, clamosi gloria cir- | *O Roma, ego sum ille Scorpus,*
ci, | *docus clamosi circi, plausus tui,*
Plausus Roma tui, deliciæque breves, | *& delicia breves, quem rap-*
Invida quem Lachesis raptum trieteride no- | *tum, nota trieteride invida*
na, | *Lachesis putavit esse vetulum,*
Dum numerat palmas, credidit esse se- | *dum numerat victorias.*
nem.

Ille ego.] Vide epig. 50. supra. | *epig. 38. lib. 6.*
Trieteride nota.] hoc est natum viginti & | *Dum numerat palmas.*] quas in circo pla-

septem annis: trieteris enim triennium est, | rimas reportavit Scorpus.

In Olum convivatorem ineptum. LIV.

MENSAS, Ole, bonas ponis: sed ponis | *Ole, apponis bonos cibos; et*
opertas. | *apponis testos. Ineptum est.*
Ridiculum est: possum sic ego habere bo- | *hoc modo possum ego habere*
nas. | *lentos.*

Mensas.] Olus laudabat cibos quos ap- | *Poeta: sic enim posse se lautum esse jo-*
ponebat, sed ira testos ut a conviviis su- | *catur.*
mi acquirerent, unde festive illum irridet

L V.

In Gallum de patronorum avaritia. LVI.

TORIS, Galle, jubes tibi me servire die- | *O Galle, imperas me tibi sa-*
bus, | *mulari totis diebus, atque ire*
Et per Aventinum ter quater ire tuum. | *ter & quater per tuum Aven-*
Eximit, aut reficit dentem Cassellius ægrum, | *tinum. Cassellius evellit, ant-*
Infestos oculis uris, Higine, pilos. | *erat dentem ægrum. O Hi-*
Non secat, & tollit stillantem Fannius u- | *gine, uris pilos noxios oculis.*
yam: | *Fannius non scindit, & ta-*
| *men aufert eam stillantem:*

Tristitia

Tristia fervorum stigmata delet Heros.

Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.

Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?

Heros delet tristia stigmata fervorum. Hermes dicitur Podalirius herniarum. O Galle, dic mihi, quis curat ruptos?

Et per Aventinum.] montem nempe in quo habitabat Gallus.

Cassellius.] Chirurgus.

Higine.] qui oculorum morbo medebatur. Scribunt alii Higyne, alii Hegine.

Stillantem uvam.] Tuberculum nempe in faucibus a similitudine uvæ sic dictum. Celsus lib. 5. cap. 14.

Stigmata fervorum.] Vide epig. 64. lib. 6. Alii saxorum.

Stigmata nec vestra delebit Cinnamus arte.

Enterocelarum.] hoc est herniarum, cum intestina in scrotum delabuntur.

Podalirius.] frater Machaonis, & Æsculapii filius, hic sumitur pro medico: hoc est, Hermes curat hernias.

Qui sanet ruptos.] Non herniosos intelligit, sed officiis patronorum defatigatos, & quorum vestes sunt attritæ & laceræ: quasi diceret, omni morborum generi remedium quidem invenitur, at clientibus defatigatis & laceris nullus patronus fert opem.

Ad Sextum, conqueritur munera minui. LVII.

ARGENTI libram mittebas, facta felibra est,

Sed piperis. tanti non emo, Sexte, piper.

Mittebas libram argenti, redacta est ad selibram, at piperis. O Sexte, non emo tanti piper.

Argentii.] O Sexte, cum antea mitteres libram argenti, jam mittis tantum dimidiam libram, & quidem piperis.

Ad Frontinum,

cui excusat neglectum salutandi officium. LVIII.

ANXURIS æquorei placidos, Frontine, recessus,

Et propius Baias, litoreamque domum,
Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ

Non novere nemus, flumineosque lacus,
Dum colui: doctas tecum celebrare vacabat

Pieridas, nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus est? jactamur in alto

Urbis, & in sterili vita labore perit.
Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
Vicinosque tibi, sanctæ Quirine, Lares.
Sed non solus amat, qui nocte dieque frequen-

tat
Limina, nec vatem talia damna decent.]

Dum colui tranquillos recessus maritimi Anxuris, & propius Baias, & domum litoream, & flumines lacus, & nemus, quod non novere inhumana cicada Cancro fervente, licebat tecum celebrare doctas Pieridas, nunc maxima Roma consumit nos. Hic quando fruor die? jactamur in altis urbis fluctibus, & vita consumitur in sterili labore. Dum colimus sicca jugera agri suburbanii, atque ades vicinas tibi, ô sanctæ Quirine. Sed non ille solus amat, qui terit limina diu: & nocte: talia incommoda non conveniunt Poëtæ.

Per

Per veneranda mihi Musarum sacra, per om-
nes
Juro deos, & non officiosus amo.

Juro per sacra Musarum mihi
veneranda, & per deos om-
nes, amo licet non obsequio-
sus.

Anacris aquoreis.] Vide epig. 51. supra,
& epig. 1. lib. 5.

Et propius Baias.] Colui nempe recessus.
Literarum domum.] palatia intellige Baiis ad
mare posita.

Et quod.] Sylvam, & agrum Rheginum
de quo Plinius lib. 11. cap. 27. *At in Rhe-
gino silent omnes cicadae, ultra flumen in Lo-
crensi canunt. Cancro fervente.*] hoc est
mense Julio.

Fluminesque lacus.] Alicem amnem in-
telligit Raderus ex Leandro, in magna
Græcia, ubi Locri & Rhegium.

Dies meus est?] Legunt alii sine interro-
gatione, & hunc accommodant sensum:
Quando liber sum ab officiis patronorum,
habito in alta semita, nempe in monte
Quirinali, &c. Videat lectori ista interpre-

tatio minus bona mihi videtur. *Jactantur
in alto.*] metaphora est. Sensus est: Offi-
ciis, curis & negotiis occupamur, & vita
consumitur in officiis præstandis, ex qui-
bus nullum fructum percipimus.

Dura suburbanis.] Intra epig. 72.

Vicinisque tibi.] Nempe in monte Quiri-
nali.

Nec vatem.] epig. 71. lib. 1.

*Si dicat, Proculus nempe, quare
non tamen ipse venit?*

*Sic licet excusos, quia qualiacunque le-
gantur*

Ista saluator scribere non potuit.

Et non officiosus.] hoc est, licet quotidie
domum tuam non adeam salutem tibi di-
cturus, tamen te amo.

In delicatum lectorem. LIX.

CONSUMPTA est uno si lemmate pagi-
na, transis,

Et breviora tibi, non meliora placent.

Dives, & ex omni posita est instructa ma-
cello

Cœna tibi, sed te mattya sola juvat.

Non opus est nobis nimium lectore guloso;

Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

*Si annum lemma implevis pa-
ginam, transis, & amas bre-
viora non meliora. Cœna tibi
apposita est dives, atque or-
nata ex omni macello, sed sola
cupedia tibi placent. Non in-
degemus lectore nimium gulo-
so: hunc volo, qui satietetur
non sine pane.*

Uno si.] Lemma est breve orationis vel
poëmatum argumentum, seu inscriptio &
titulus, lib. 14. epig. 2. Sumitur hic pro
ipso epigrammate, hoc est, si unum epi-
gramma tam longum sit, ut impleat to-
tam paginam.

Dives & ex omni.] Sua epigrammata
comparat cœnæ lautæ & instructæ ex omni
ciborum genere.

Sed te mattya.] Suetonius in Calig. cap.
38. *Et multis mactas veneratas mifas. Sueti
autem mactæ, cupediæ, & jucunda edulia,*

unde fortè legendum *mactæa*, non *mattya*:
Græce tamen *μακτών* dicitur, & cibi ge-
nus est delicatissimi, & omnia prætiosa
edulia significari hoc nomine scribit Athe-
næus lib. 14. Vetus codex habet *mattya*
sola juvant.

Non opus est.] Eandem continuat meta-
phoram. Sensus est, Mihi placet lector
ille, qui non solis jocis, & nugis; sed de-
lectatur etiam gravibus carminibus. Sic
conviva placet, qui non solis cupediis ex-
pleri vult, sed pane etiam vescitur.

De Munna ludimagistro triviali. LX.

JURA trium petiit a Cæsare discipulorum,
Assuetus semper Munna docere duos.

*Munna petiit a Cæsare jus
trium discipulorum, solitum
docere duos.*

Jus trium.] Jocus petiitur a jure trium liberorum, de quo epig. 91. & 92. lib. 2.

Epi-

Epitaphium Erotii. LXI.

Hic festinata requiescit Erotion umbra,

Crimine quam fati sexta peremit hiems.
 Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
 Manibus exiguis annua iusta dato.
 Sic Lare perpetuo, sic turba fospite solus
 Flebilis in terra sit lapis iste tua.

Hic jacet Erotium morte immatura, quam interfecit sexta hiems crimine fati: O tu, quisquis possidebis nostrum agellum post me, fac annuversaria sacra manibus exiguis. Sic Lare perpetuo, sic tota familia saluus habeas unam hunc lapidem flebilem in tua terra.

Requiescit Erotion.] De qua puella diximus epig. 35. & 38. lib. 5. quæ nondum sex annos integros nata interiit.

Manibus exiguis.] hoc est, umbræ Erotii puellæ, lib. 5. epig. 35.

Sic Lare perpetuo.] Sic agenti salva tibi sit, atque incolumis familia. Lare perpetuo, hoc est, domo perpetua, in qua nimirum nullus moriatur. Sic epig. 28. lib. 6.

Qui fles talia, nil flem viator.

Ad magistrum ludi,
 ut æstate desinat sævire in discipulos. **LXII.**

LUDI magister parce simplici turbæ:
 Sic te frequentes audiant capillati,
 Et delicatæ diligit chorus mensæ:
 Nec calculator, nec notarius velox
 Majore quisquam circulo coronetur.
 Albæ leone flammeo calent luces,
 Tostamque fervens Julius coquit messem.
 Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
 Qua vapulavit Marfyas Celænæus,
 Ferulæque tristes sceptræ pædagogorum,
 Cessent, & Idus dormiant in Octobris:
 Æstate pueri si valent, satis discunt.

O Magister ludi ignosce simplici turba: sic frequentes capillati audiant te, & chorus delicatæ mensæ amat te: nec quisquam calculator, nec notarius velox cingatur majore corona. Dies nitidi calent leone igneo, & Julius fervens maturat sequiem tostam. Et scutica Scythica pellis loris horrendis, qua verberatus est Marfyas Celænæus, & graves ferula sceptræ pædagogorum cessent, & dormiant in Idus Octobris; si pueri valent æstate, satis discunt.

Capillati.] Romani enim pueri comas alebant, donec pubescerent genæ.

*Chorus mensæ.] hoc est, amicis a delicatis tuis discipulis, qui circum mensam tibi assident. Legunt alii *chorus Musæ*; atque interpretantur pueros deditos Musis. Prior lectio mihi melior videtur, ut sequentes versus docent.*

Nec calculator.] Qui arithmeticam docet; notarius vero is est, qui notis quibusdam dicentis verba breviter excipere docet. Lib. 14. epig. 208. de Notario.

Currant verba licet, manus est velocior illis,

Nondum lingua sanam, dextra peregit opus.

Scuticaque.] Flagellum ex loris corii. Scythæ pellis, hoc est, Scythicæ: Scythæ vero ex pellibus conficiebant scuticas, quibus servos delinquentes castigarent. Legunt alii,

Cirrata loris horridis Scythæ pellis, &c. Cirrata pellis, &c. ipsa est scutica multorum lororum, &c. Marfyas autem ad Celænæ oppidum Phrygiæ canens tibia victus est ab Apolline, & castigatus. Ovidius lib. 6. Metam. de Marfya sic canit,

Ah piget, ah non est clamabat tibia tanti,

Clamanti cæcis est summos direpta per artus.

Et Idus.] Quibus remissus erit calor.

Epitaphium nobilis matronæ, LXIII.

MARMORA parva quidem, sed non cef-
fura, viator,
Mausoli faxis, Pyramidumque leges.
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno
puellas:
Clauserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Una pudicitiz mentula nota meæ.

O Viator, marmora quidem parva sunt, sed leges non cessura faxis Mausoli, & Pyramidam. Mea vita bis visa est Terento Romano, & nihil amisit ante extremos rogos. Juno mihi concessit quinque pueros, & totidem puellas: Omnes illorum manus clauserunt nostros oculos. Et mihi contigit rarum decus thalami, & habui unicam mentulam.

Marmora.] Sensus est: parvum quidem spectabis marmoreum tumulum, sed facta leges æternæ memoriæ consecrata. Alii legis, alii pyramidumque jugis.

Mausoli faxis.] Vide epig. 1. lib. Spect.
Bis mea Romano.] hoc est, ut interpretatur Raderus ex Politiano, bis ludis secularibus interfui Claudii Imperatoris, qui sunt celebrati ab urbe condita 800. annis, & Domitiani, ab urbe condita 841. Suetonius in Claudio cap. 21. *Fecit & secularia, quasi anticipata ab Augusto, nec legitimo tempore reservata, &c.* In Domitiano vero cap. 4. *Fecit & ludos seculares, compendata ratione temporum, ab auno, non quo*

Claudius præcise, sed quo olim Augustus ediderat. Terentius autem de quo epig. 70. lib. 1. locus erat in campo Martio insignis templo Ditis ad cujus aram ludis secularibus immolabantur victimæ. Liptius legit, vitta Terento, & refert ad conjugium, hoc est, binos seculares, inquit, vidi nupta. Videat lector. Perobscurus mihi videtur hic locus.

Et nihil extremos.] hoc est, ad mortem usque felix fui.

Juno.] Quæ præsidet puerperiis.

Clauserunt.] hoc est, omnes liberi superstites mihi clauserunt oculos, quod fuit propinquorum officium.

Ad Pollam uxorem Lucani, ut patienter ferat lasciva epigrammata. LXIV.

CONTIGERIS regina meos si Polla libellos,
Non tetrica nostros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates Heliconis gloria nostri,
Pieria caneret cum fera bella tuba,
Non tamen erubuit lascivo dicere versu,
Si nec pædior, Cotta, quid hîc facio?

O Polla dives, si forte contigeris meos libros, ne excipias nostros ludos vultu severo. Ille tuus Poeta decus nostri Heliconis cum caneret Jæva bella tuba Pieria, nihilominus non erubuit dicere lascivo versu.

Polla.] De qua, & Lucano dictum epig. 20. & 21. lib. 7. Reginam vocat eo sensu, quo clientes suos patronos appellabant reges.

Heliconis nostri.] hoc est, Latinæ poëseos decus.

Fera bella.] Civilia scilicet inter Pompeium & Julium Cæsarem.

In Carmenionem effoeminatum. LXV.

CUM te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo,

O Carmenion, cum te prædices municipem Corinthiorum nemine quidem negante.
Cur

Cur frater tibi dicor ex Iberis,
 Et Celtis genitus, Tagique civis?
 An vultu similes videmur esse?
 Tu flexa nitidus coma vagaris:
 Hispanis ego contumax capillis.
 Levis dropace tu quotidiano:
 Hirsutis ego cruribus, genisque.
 Os blæsum tibi, debilisque lingua est:
 Nobis filia fortius loquetur.
 Tam dispar aquilæ columba non est,
 Nec dorcas rigido fugax leoni.
 Quare define me vocare fratrem,
 Ne te, Carmenion, vocem sororem.

cur appellas fratrem me gentem ex Celtiberis, & civem Tagi? an videntur esse similes vultu? in cultus vagaris calamistratis capillis: ego horridus Hispanis capillis. Tu politus dropace quotidiano: ego sum hirsutis cruribus, & genis. Tu habes os blæsum, & linguam debilem; mea filia habet vocem magis virilem. Columba non est tam dissimilis aquilæ, nec dorcas fugax leoni. Quamobrem cessa appellare me fratrem, ne te, o Carmenion, appellem sororem.

Municipem.] Gellius lib. 16. cap. 13. fufè explicat quid sit municipium, & quomodo differat a colonia; Corinthii vero molles, & voluptatibus dediti.

Negante nullo.] cum perdit tui mores te Corinthium probent.

Et Celtis genitus] Vide epig. 62. lib. 1.
Nec me tacebis Bilbilis.

Ego contumax.] Hic sumitur pro horrido & inculto, alias pro superbo: in bonam quoque partem sumitur pro constanti, & pro eo qui flecti nequit. Quo ultimo sensu capilli Martialis erant contumaces, seu inculti & horridi, quod flecti nequirent.

Levis dropace.] de quo epig. 73. lib. 3.

fuit unguenti genus quo utebantur effœminati ad evellendos pilos.

Os blæsum.] quo vitio ut plurimum laborant molliores, & pinguiore.

Nobis filia.] Hunc versum interpretatus sum ut alii. Judicet lector. Alii,

Non nobis lea fortius loquetur.
 id est rugiet.

Dorcas.] quæ inter sylvestres capras numeratur.

Me vocare fratrem.] hoc est mollem & effœminatum: quo sensu sæpe reperitur apud Petronium.

Sororem.] Tu enim magis scemina, quam vir videris.

De Theopompo puero formoso facto coco. LXVI.

QUIs rogo tam durus, quis tam fuit ille
 superbus,

Qui iussit fieri te, Theopompe, cocum?

Hanc aliquis faciem nigra violare culina

Sustinet? has uncto polluit ungue comas?

Quis potius cyathos, aut quis crystallæ tenebit?

Quâ sapient melius mixta Falerna manu?

Si tam sidereos manet exitus iste ministros,

Jupiter utatur jam Ganymede coco.

O Theopompe, quis, quæso, tam inhumans, quis fuit ille tam arrogans qui imperavit te fieri cocum? Aliquisne potest fodare hunc vultum nigra culina? An inquinat hoc capillos manu uncta? Quis elegantius tenebit cyathos, aut quis crystallæ? Quæ manu mollius sapient mixta Falerna? Si servus tam formosi nanciscuntur hunc eventum, Jupiter utatur jam Ganymede coco.

Polluit ungue.] Alii uncto, igne: culina scilicet.

Sidereos.] hoc est pulchros. Vide epig. 37. lib. 9.

Epitaphium vetulae libidinosae. LXVII.

PYRRHÆ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laertes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, focrum Thyestes,
Jam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita prurit in sepulcro
Calvo Plotia cum Melanthione.

Filia Pyrrha, noverca Nestoris, quam canam vidit Niobe puella, Laertes senex appellavit aviam, Priamus nutricem, Thyestes focrum, jam superstes omnibus cornicibus, Plotia prurit tandem jactans in hoc sepulchro cum calvo Melanthione.

Pyrrha filia.] Epig. 39. supra, quod est etiam in vetulam: Pyrrha vero Deucalionis uxor fuit, cujus historia satis nota, sicut & eorum omnium quorum hic mentionem facit Poëta.

Jam cornicibus.] hyperbolen continuat Poëta: cornices diutissime vivunt. Plinius lib. 7. cap. 48.

Prurit.] vetulam tam libidinosam fuisse dicit, ut etiam mortua pruriat.

LXVIII.

De Polla domina sui mariti. LXIX.

CUSTODES das, Polla, viro, nec accipis
ipsa.
Hoc est uxorem ducere, Polla, virum.

O Polla, das custodes marito, ipsa vero non accipis: & Polla, hoc est virum nubere avari.

Das Polla.] Alia sane est a Polla uxore Lucani, de qua epig. 64. supra.

Nec accipis ipsa.] Atque ita tu non observata promissam marito fidem violas.

Alii non.

Hoc est uxorem.] Hoc non est nubere viro, sed potius virum nubere uxori, seu servire, epig. 12. lib. 8.

Ad Potitum de urbanis suis occupationibus. LXX.

QUOD mihi vix unus toto liber exeat
anno,

Defidæ tibi sum, doctæ Potite, reus.

Justius at quanto mirere, quod exeat unus,

Labantur toti cum mihi sæpe dies.

Nunc resalutanteis video nocturnus amicos,

Gratulor & multis, nemo, Potite, mihi:

Nunc ad luciferam signat mea gemma Diam-

nam:

Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.

Nunc consul, prætorve tenet, reducesque choreæ,

Auditur toto sæpe Poëta die.

Sed nec caussidico possis impune negare,

O erudite Potite, tu me accusas inertia, quod toto anno vix edam unum librum. Sed quanto aequius mirere, quod edam unum, cum sæpe integri dies sinant mihi nihil scribenti. Nunc nocturnus spectro resalutantes amicos, gratulor & multis, nullas vero mihi, & Potite. Nunc mea gemma signat ad luciferam Diamnam, namque prima hora me rapit, nunc quinta. Nunc Consul aut Prætor moratur, aut reduces choreæ: sæpe Poëta auditur solido die. Sed nec tunc possis negare caussidico,

Nec

Nec si te rhetor, grammaticusve rogent:
Balnea post decimam lasso, centumque pe-
tuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

ne si rhetor aut grammaticus
te rogent: post decimam defa-
tigatus peto balnea, & cen-
tum quadrantes. O Potite,
quando componetur liber?

Nunc resalutantes.] Quos mane saluta-
verat Poëta, & quibus dixerat ave, vesperti
pro more Romanorum illum resalutabant,
ipsique vale dicebant.

Gratulor & multis.] aut adeptis hono-
res, aut meliorem fortunam nactis; ac
nullus mihi gratulatur, utpote qui nihil
gratulatione dignum adipiscar.

Nunc ad.] Ego rogatus annuli mei gem-
ma signo testamenta, aut alias tabulas, in
monte Aventino, ubi Lucina seu Diana
colitur, quæ Lucifera dicitur, quod nas-
centibus præsit, vel quod illic una cum
Lucifero coleretur, ut ait Domitius.

Nunc me prima.] De horis dictum epig.
8. lib. 4.

Nunc consul.] quem comitor, & domum
deduco: Vel intellige causas forenses &

judicia, quibus aliquando forte occupaba-
tur Poëta.

Reduceſque choreas.] An reducentium pa-
tronos? An sacerdotum Iſidis, ut supra
epig. 48? An hiftrionum vel saltatricula-
rum? Sic Farnabius.

Auditor ſape.] Juvenalis ſat. 1.

Semper ego auditor tantum, &c.

Nec caſſidico.] Cauſidici, ut & rheto-
res & grammatici, recitabant. Plinius lib.
5. epist. 3.

Balnea poſt.] Cum tamen hora octava
aut nona lavare ſolerent Romani; ſed Mar-
tialis negotiis & officiis urbanis impeditus
non lavabat niſi decima, qua & ſportulam
petebat, epig. 60. lib. 1.

*Dat Baiana mihi quadrantes ſportula
centum.*

De Rabirio,

cujus pietatem erga parentes mortuos laudat. LXXI.

QUISQUIS læta tuis, & ſera parentibus
optas

Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.

Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:

Nulli forte jacent candidiore ſenes.

Bis ſex luſtra tori, nox mitis & ultima cluſit.

Arſerunt uno funera bina rogo.

Hos tamen, ut primis raptos ſibi quærit in
annis,

Improbius nihil his ſletibus eſſe poteſt.

Tu quiſquis optas felicem &
tardam mortem tuis parenti-
bus, dilige brevem inſcription-
nem hujus marmoris. Rabirius
condidit hac tellure caras um-
bras, nulli ſenes requieſcunt
forte feliciore. Nox blanda &
ultima terminavit duodecima
luſtra tori nuptialis, & duo
funera cremata ſunt uno rogo.
Nihilominus Rabirius quærit
hos ut raptos ſibi in primis
annis: nihil poteſt eſſe impro-
bius iſtis lacrymis.

Rabirius.] Domitiani architectus, de
quo epig. 55. lib. 7.

Bis ſex luſtra.] ſexaginta annos.

Funera bina.] Pater & mater eadem

noctæ mortui, & ſimul cremati ſunt.

Improbius nihil.] cum deſſeat parentes
longa feliciſque vita functos.

Adulatorium de Trajano apud quem nullum blanditiis
locum eſſe dicit. LXXII.

FRUSTRA blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis:
Dicturus dominum, deumque non ſum.
Jam non eſt locus hac in urbe vobis;

O aſſentationes miſerabiles,
attritis labris inſtiliter acce-
ditis ad me: non ſum dicturus
dominum, & deum; jam non
eſt locus vobis hac in urbe:

Ad

Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes humilesque, supplicesque
Pictorum sola basiate regum.
Non est hic dominus; sed Imperator,
Sed iustissimus omnium Senator:
Per quem de Stygia domo reducta est
Siccis rustica veritas capillis.
Hoc sub principe, si sapias, caveto;
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

procul ite ad Parthos pileatos,
& feda atque abjecta, &
supplices osculamini solum re-
gem pictorum. Hic non est
dominus, sed Imperator, sed
Senator aequissimus omnium:
qui ab inferis reduxit verita-
tem rusticam coctis siccis. O
Roma, si sapiens es, cave ne
sub hoc principe loquaris prio-
ribus verbis.

Atteritis miserabiles.] Loquitur Poëta de
suis, & Romanorum assentionibus, quæ
in usu erant temporibus Domitiani, qui
deum appellari se iussit, epig. 8. lib. 5.
quasi homines attriverint labra, vel pe-
des ejus osculando, vel ipsi assidue blan-
dendo.

Ad Parthos.] Nempe natos ad servitu-
tem, pileatos dicit, quod præter Roma-
norum morem pileati incederent, vel a
similitudine servorum, qui libertatem
adepti pileum sumebant, ut ostendat Poë-

ta Parthos esse conditionis servilis.

Pictorum.] Ad vestes & purpuram refer-
reges suos adorabant Parthi, quorum pedes
osculabantur.

Non est hic.] Trajanus nimirum, de
cujus modestia agit Plinius junior in suo
panegyrico.

Siccis.] Incultis, veritas enim non est
fucata.

Verbis prioribus.] hoc est, servilibus atque
adulatoriis, quibus nempe Romani ute-
bantur sub Domitiano.

Ad Marcum,

cujus epistolam & togam sibi missam laudat. LXXIII.

LITERA facundi gratum mihi pignus
amici

Pertulit, Aufonizæ dona severa togæ.

Qua non Fabricius, sed vellet Apicius uti,

Vellet Mæcenæ Cæsarianus eques.

Vilior hæc nobis alio mittente fuisset:

Non quacumque manu victima cæsa litat.

A te missa venit. possem nisi munus amare,

Marce, tuum: poteram nomen amare meum.

Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,

Officium docti, judiciumque viri.

Epistola attulit gratum mihi
pignus docti amici, dona sev-
era toga Italica. Qua uti vel-
let Fabricius, sed Apicius
vellet, & Mæcenæ eques Cæ-
sarianus. Existimarem hæc
viliorum alio mittente: victi-
ma non litat immolata qua-
cumque manu. O Marco, nisi
possem amare tuum donum,
poteram amare meum nomen.
At officium, & judicium viri
eruditi plus est dono, & ju-
cundius ipso nomine.

Litera facundi.] Marci nempe Antonii
Primi, de quo epig. 101. lib. 9. & 32. supra.

Pignus.] Scilicet togam, quam per ap-
positionem vocat. *Dona severa.*] quod toga
uterentur, cum reges suos colerent: syn-
thesi autem, cum rebus lætis operam da-
rent, epig. 1. lib. 14.

Fabricius.] Ille nempe paupertatis cultor,
eius meminit epig. 67. lib. 7. De luxurio-
so Apicio dictum epig. 69. lib. 2.

Mæcenæ.] Satis notus ex Horatio. Ju-
venalis sat. 12.

vestem
Purpuream teneris quoque Mæcenatibus
aptam.

Cæsarianus.] Nam a partibus Cæsaris Au-
gusti stetit, cujus fuit familiarissimus.

Litat.] hoc est, non est grata diis.

Nomen amare.] Poëta enim Marcus quod
que vocatur.

Ad Romam, conqueritur aurigas consequi majora præmia, quam clientes. LXXIV.

JAM parce lasso, Roma, gratulatori,
Lasso clienti: quandiu saluator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cum Scorpis una quindecim graves hora
Ferventis auri victor afferat saccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim cam-
pos.
Non Hybla, non me spicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce clivi spectat uva Setini.
Quid concupiscam quæris ergo? dormire.

O Roma, jam dimitte defatigatum gratulatorem, defatigatum clientem: quandiu saluator inter anteambulones, & togatulos toto die merebor centum plumbeos? cum victor Scorpis una hora consequatur quindecim graves saccos auri ferventis: ego non exoptem Apulos campos mercedem meorum libellorum, (quid enim merentur?) non Hybla, non ferax spicifer Nilus movet me, nec delicata uva, quæ ex arce Setini collis prospicit paludes Pontinas. Rogas, quid igitur exoptem? dormire.

Anteambulones.] De quibus, & togatis sæpius dictum.

Centum merebor.] hoc est, sportulam centum quadrantium, quos per contemptum plumbeos vocat, cum tamen essent ex ære.

Cum Scorpis.] Auriga, de quo epig. 50. supra: aurigæ vero victores in certamine circi præmia summi pretii referebant.

Ferventis auri.] hoc est, radiantis colore rutilo, inquit Farnab. Afferat, alii auferat.

Hybla.] Mons Siciliæ: melle abundans. Uva Setini.] Setia urbs Latii juxta Pontinas paludes, ubi vinum optimum, epig. 69. lib. 4.

Dormire.] Juvénalis sat. 3. versu 55.

— tanti tibi non sit opaci,
*Omnis arena Tagi, quodque in mare
volvitur aurum,
Ut summo careas.*

LXXV.

De Mævio, conqueritur muliones locupletari, Poëtas vero negligi. LXXVI.

HOc fortuna tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve, Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques catastis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus utraque, cujus unum est,
Sed magnum vitium, quod est Poëta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

*O Fortuna, an hoc censēs jū-
sum? civis non aut Syria,
aut Parthia, nec eques de ca-
tastis Cappadocis, sed verna
de plebe Remi & Numæ, ju-
cundus, probus, innocens, ami-
cus, peritus utriusque linguae, qui
habet unicum vitium, sed ma-
gnum, quod est Poëta, Mæ-
vius friget in atro cucullo,
mulio Incitatus splendet cocco.*

Civis non Syria.] hoc est, non ex Syro aut Partho factus civis Romanus, nec ex servo Cappadociæ factus eques: de catalista machina, nempe ubi exponerentur servi venales, dictum lib. 9. epig. 60.

Sed de plebe.] Sed Mævius Poëta liber &

Romanus: verna enim non hîc sumitur pro servo, sed pro eo qui Romæ natus est.

Lingua doctus.] Græca & Latina.

Cocco.] Purpura fulget mulio Incitatus, de quo epig. 1. lib. 11.

De

De Caro medico repentina febris extincto. LXXVII.

NEQUIUS a Caro nihil unquam, Maxime, factum est.

Quam quod febre perit: fecit & illa nefas.

Sæva nocens febris saltem quartana fuisset,
Servari medico debuit illa suo.

O Maximus, Carus nihil unquam fecit improbus, quam quod extinguitur febre: & illa admisit scelus. Utinam nocens febris saltem fuisset sua quartana; illa debuit servari suo medico.

Quam quod.] Nam crucem illi, non tam lene fatum optat Poëta.

Fecit & illa.] Alii *ille*, male; hoc est, quæ tam cito sustulit Carum.

Quartana fuisset.] Alii legunt *fuisset*.

Videat lector.

Servari medico.] Carus nempe, qui multos imperitia necaverat, quartanæ medicum se prostebatur, qua diu cruciandus erat, priusquam moreretur.

Ad Macrum, de felicitate Dalmatiæ quam erat administraturus. LXXVIII.

IBIS litoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo sinu remittes,
Optabisque moras & exeuntē
Udo Dalmata gaudio sequeris.
Nos Celas Macer, & truces Iberos
Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcumque tamen feretur illic
Piscoli calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar Poëtas,
Nec multos mihi præferas priores,
Uno sed tibi sim minor Catullo.

O Macer, ibis Salonas litoreas, rara fides, & amor justitia ibis, & ducet sacrum pudorem comitem. Semper pauperior revertitur potestas. O Dalmata vacuo sinu remittes, optabisque moras, & latissimam sequeris abeuntē. Nos, ô Macer, petemus truces Celtas, cum desiderio tui. At nihilominus quæcumque nostra pagina signata calamo Tagi piscoli illic scribetur, nominabit Macrum. Sic legar inter antiquos Poëtas, nec mihi anteponas multos veteres, sed me existimes inferiorem solo Catullo.

Litoreas Salonas.] Maritimum esse Dalmatiæ oppidum constat ex hoc, & sequente versu *udo Dalmata*, &c. atque ex Strabone lib. 7. Suidas in verbo *Διελκταίους* Salonas esse Illyrici urbem dicit, quod in idem recidit; Dalmatia enim est Illyrici pars.

Semper pauperior.] hoc est, magistratus integer ex provincia quam administravit, semper pauperior redit.

Felix auriferæ.] De Dalmatiæ aurifodinis. Plinius lib. 33. cap. 4.

Vacuo sinu.] Sensus est, Macer Romam redibit nihil in Dalmatia prædatus.

Udo gaudio.] hoc est, Dalmata erit lætus, quod bonis spoliatus non fuerit; flebit autem quod te abeuntē viderit.

Nos Celtas.] Ego vero, inquit Poëta, sum rediturus in patriam cum summo tui desiderio: quis enim legibus Hispaniam administraverat Maer, lib. 12. epig. 100.

Sed quæcumque.] hoc est, quæcumque ad ripas Tagi componam carmina, sonabunt tuum nomen. *Illic*, alii *illinc*, nempe ex Hispania Romam feretur seu mittetur. Judicet lector.

Minor Catullo.] Vide epig. 5. lib. 5. & 71. lib. 2.

E c 2

Dr

De Torquato, & Otacilio paupere, qui Torquatum divitem æmulabatur. LXXIX.

AD lapidem Torquatus habet prætoriam quartum:

Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exstruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit Daphnosa suo Torquatus in agro:
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consul Torquatus: vici fuit ille magister,
Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis ut exiguum bos ranam ruperat olim,
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

Torquatus habet prætoriam ad quartum miliarium: Otacilius emit breve rus ad quartum quoque. Torquatus edificavit thermas fulgentes vario marmore: Otacilius fecit cucumam. Torquatus disposuit lauretam in suo agro: Otacilius sevit centum castaneas. Consul Torquatus; ille fuit magister vici, nec se existimavit inferiorem in tanta dignitate. Ut ingens bos quandam ruperat parvam ranam, sic, credo, Torquatus rumpet Otacilium.

Prætoriam.] hoc est, villas magnificas. Suetonius in Augusto cap. 72. *Alias prætorium significat ducem & Imperatorum in castris tabernaculum.*

Thermas vario de.] epig. 42. lib. 6.

Cucumam.] hoc est, vas aquæ calefaciendæ aptum, gallice *coquemar*, & fumitur hic pro balneo.

Daphnosa.] Vox Græca; Latine lauretum.

Consul Torquatus.] Supple fuit. Alii Con-

sule Torquato.

Vici fuit ille.] Vici Romæ erant 424. ut refert Casaubonus in Augusto, quibus præerant vicomagistri, qui etiam viocuri dicti sunt. Sueton. in Aug. c. 30. & Tib. c. 76.

Nec minor.] Per irrisiōnem hoc dicit Poëta.

Grandis ut exiguum.] Fabulam vide apud Horatium lib. 2. serm. sat. 3. Sensus est: prius Otacilius rumpetur, quam Torquatum æquare possit.

De Erote cupiente ornatam supellectilem. LXXX.

PLORAT Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ

Inspicit, aut pueros, nobiliusve citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
Tota miser coëmat septa, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, sed lumine
sicco!
Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

Eros flet, quoties speculas pocula myrrhæ maculosa, aut pueros, aut citrum nobiliss, atque ex imo pectore edit singultus, quod infelix non meretur tota septa, & portet domum. Quam multi faciunt, quod Eros facit, sed oculis sicco: major pars ridet sterus, & intus habet.

Maculosa.] hoc est, variis maculis distincta, epig. 60. lib. 9. In Mamurram, qui omnia, quæ in septis venalia exponeretur, emere volebat. Coëmat, alii canat.

Pars major.] hoc est, multi quidem in speciem ridet, qui acerbo animi dolore cruciantur, quod ipsos pariter pecunia deficiat.

LXXXI.

Ad Gallum,

a quo deprecatur officium anteambulonis. LXXXII.

SI quid nostra tuis adicit veratio rebus,
Mane, vel a media nocte togatus ero,
Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.

Sed si non fias quadrante beator uno,

Per gemitus nostros, ingenuasque cruces:
Parce precor lassio, vanosque remitte labores,

Qui tibi non profunt, & mihi, Galle, nocent.

*Si nostri labores addimus ali-
quid tuis rebus, togatus adero
mane, vel a media nocte. Et
tolerabo stridentes flatus in-
iqui Aquilonis, & patiar nim-
bos, atque excipiam nives.
At si suspicia nostra, atque
ingenua tormenta non avertant
tuam rem vel meo quadrante;
parce, quæso, defatigato,
& remitte vanos labores, qui
tibi non proficiunt, & Galle,
& mihi obstant.*

Togatus.] De togatorum atque anteambulonum officiis sæpius dictum epig. 46. lib. 3, & 74. lib. 2.

Ingenuasque cruces.] hoc est, per servi-

lia officia quæ non decent hominem ingenuum. Crux erat supplicium fervorum, ita isti labores erant cruces ingenuorum anteambulorum.

Ad Marinum cujus calvitium irridet. LXXXIII.

RAROS colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis;
Sed moti redeunt jubente vento,
Reddunturque sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Splendophorum, Telephorumque,
Cidæ stare putabis Halmyroten.
Vis tu simplicius senem fateri?
Ut tandem videaris unus esse,
Tonfor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius est nihil comato.

O Marine, hinc & hinc colligis raras crines, & temporibus comatis tegis latum campum nitidæ calvæ; sed moti imperante vento redeunt, & repetunt suum locum, atque hinc & inde grandibus cirris cingunt nudum caput. Credes stare Halmyroten Cidæ opus inter Splendophorum & Telephorum. Placetne magis ingenuæ fateri te senem? Ut tandem videaris unus esse, jam tonfor tondeat reliquos crines, nihil est deformius calvo comato.

Raros colligis.] Vide epig. 50. lib. 5. de Labieno calvo.

Caputque nudum.] epig. citato.

Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli; Nudum est in medio caput, &c.

Inter Splendophorum.] Cujus mentionem fecit epig. 57. lib. 9. Telephori vero epig. 27. lib. 11. Sensus est: Credes stare Halmyroten, Latine Marinum, inter duos pue-
ros comatos: ita lib. 5. epig. 50. Labienum

calvum Geryoni tricipiti comparavit.

Cidæ.] quem aut Halmyrota patrem, aut dominum, aut pictorem, vel statuarium intellige. Flosculus Scarii auctoritate fretus existimat Cidam artificem fuisse, atque effinxisse Halmyroten. Legunt alii Hermenotem, nomen scilicet compositum ex Mercurio & Amore. Denique Heraldus emendat hunc versum, & legit:

Sic ad stare precabis Halmyroten.

De Afer ad Cæcilianum

de uxore deformi. LXXXIV.

MIRARIS, quare dormitum non est
Afer?

Accumbat cum qua, Cæciliane, vides.

O Cæciliane, mirarisne: cur Afer non eat cubitum? Cernis cum qua cubet.

Cum qua.] Nimirum uxore deformi, sine qua satius est vigilare, quam cum illa dormire.

De Ladonte nauta. LXXXV.

JAM senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.

Quæ cum sæpe vagus premeret torrentibus
undis

Tibris, & hiberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ stabat in alta,

Implevit saxis, opposuitque vadis.

Sic nimias avertit aquas. quis credere pos-
set?

Auxilium domino merfa carina tulit.

Jam senior Ladon nempe Ti-berina navis emit fundum juxta aquas amatas: quem cum sæpe vastaret Tibris exundans aquis rapida, & rumperet agros lacu hiemali: lapidibus implevit navem quæ stabat in alta ripa, atque objecit undis. Sic removit aquas exundantes, qui possent credere? Demersa navis succurrit domino.

Tiberina.] Ladon nempe non erat mari-nus, sed fluviatilis nauta.

Dilectis aquis.] Tiberim enim amabat, in-cujus undis pecuniam sibi paraverat Ladon, unde emeret fundum.

Emeritam.] hoc est, quæ jam erat otiosa, cum a duro navitæ labore cessasset Ladon:

emeritus proprie dicitur, qui legitimum stipendiæ tempus consecit.

Merfa carina.] In eo jocus est, quod de-mersa hæc navis Ladontem servavit, aut potius ejus tūdum, cum alias demersa navis domino afferat mortem.

De Lauro optimo olim pilæ lusore. LXXXVI.

NE MO nova caluit sic inflammatus ami-
ca,

Flagravat quanto Laurus amore pilæ.

Sed qui primus erat lusor, dum floruit ætas;

Nunc postquam desit ludere, prima pilæ
est.

Nemo sic arsit incensus nova amica, quanta amore pilæ incensus est Laurus. Sed qui erat primus lusor, dum ætas floruit; nunc postquam se abstulit a ludo, est prima pilæ.

Prima pilæ.] hoc est, ad summam pau-pertatem reductus pannis lægeris indurus est instar primæ pilæ, quæ erat effigies in-

compitis suspensa, vel cauris objecta. Vide epig. 43. lib. 2.

De natali Restituti præclari caussidici. LXXXVII.

OCTOBRES age sentiat Kalendas
 Facundi pia Roma Restituti.
 Linguis, omnibus & favete votis.
 Natalem colimus, tacete lites.
 Absit cereus aridi clientis,
 Et vani triplices, brevesque mappæ
 Expectent gelidi jocos Decembris.
 Certent muneribus beatiore.
 Agrippæ tumidus negociator
 Cadmi municipes ferat lacernas.
 Pugnorum reus, ebrizæque noctis
 Cœnatoria mittat advocato.
 Infamata virum puella vicir:
 Veros sardonychas sed ipsa tradat.
 Mirator veterum senex avorum
 Donet Phidiaci toreuma cœli.
 Venator leporem, colonus hœdum,
 Piscator ferat æquorum rapinas.
 Si mittit sua quisque, quid Poëtam
 Missurum tibi, Restitute, credis?

Age pia Roma sentiat Calendas Octobres eloquentis Restituti. Cum silentio adesse omnibus jactis. Celebramus natalem: silete lites. Cereus pauperis clientis absit, & vani triplices, & breves mappæ expectent ludas frigidi Decembris. Distiores certent domus. Superbus mercator Agrippa ferat lacernas municipes Cadmi, reus pugnorum, & ebrizæ noctis mittat cœnatoria caussidici. Sed puella dedecorata vicir maritum, ipsa donet veros sardonychas. Senex admirator veterum avorum det toreuma Phidiaci cœli. Venator ferat leporem, colonus hœdum, piscator rapinas maris. Si quisque mittat sua, & Restitute, quid putat tibi missum iri a Poëtâ.

Restituti.] Caussidici, de quo Plinius junior epist. 17. lib. 6. & epist. 1. lib. 7.

Linguis.] Favere linguis est tacere, votis vero favere est accedere ad vota sacerdotum. Ferias celebrantes a litibus abstinebant se antiqui, & sacris publicis vacabant. Ovidius 1. Fastorum.

Absit cereus.] Munera mittere solebant ad eum, cujus natalem celebrabant antiqui, epig. 64. lib. 8. Sensus est: Ad Restitutum non mittantur vilia munera, cerei nempe, pugillares, & mappæ, quæ mittebantur Saturnaliorum tempore. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 7. *Illud quoque,* inquit, *in literis invenio quod cum multi occasione Saturnaliorum per avaritiam a clientibus ambitiose munera exigerent, idque onus tenuiores gravaret: Publicius tribunus plebis tulit, ut non nisi cerei distioribus missarentur, &c.* Alias præterea causas affert: triplices vero pugil-

lares sunt trium paginarum.

Certent muneribus.] hoc est, distiores clientes, & amici munera certatim mittant ad Restitutum.

Agrippæ.] hoc est, inquit Farnabius, qui in Agrippæ porticu, & septis, de quibus epig. 60. lib. 9. superbas, & pretiosas merces vendebat.

Cadmi municipes.] Tyrias, seu purpureas, epig. 43. lib. 2.

Pugnorum reus.] hoc est, reus de vi, quam ebrius alicui inulit, cœnatorias vestes mittat Restituto, a quo defendi possit.

Infamata.] Adulterii rea. *Sardonychas veros.]* Vide epig. 60. lib. 9. *Avorum.]* alii laborum.

Æquorum rapinas.] hoc est, pisces.

Quid Poëtam.] Carmina nempe mittet Poëta.

Ad Cottam furem. LXXXVIII.

OMNE s persequeris prætorum, Cotta,
 locellos,
 Accipis & ceras: officiosus homo es.

O Cotta, sectaris locellos prætorum, atque accipis ceras: homo es officiosus.

Omnes persequeris.] Sensus est: Velut officiosus comitatus prætores, & cupis gestare locellos, seu crumenam, aut marsupium, in quibus forte nomina litigantium erant, quæ subducere, simul & ceras seu tabulas

corrumpere corruptus ipse pecunia. Vnde deat lector.

Accipis & ceras.] Ut scilicet illas feras, & corrumpas.

Officiosus.] Ironia est.

De statua Junonis miro artificio efficta. LXXXIX.

JUNO labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,

Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
Ore niret tanto, quanto superasset in Ida

Judice convictas non dubitante deas.

Junonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,

Junonem poterat frater amare tuam.

O Polyclete, Juno tuam opus, & decus felix, quam a se effictam cuperet Phidias, splendet ore tanto, quanto vicisset in Ida deas convictas arbitro non ambigente. O Polyclete, nisi frater diligeres suam Junonem, frater poterat diligere tuam.

Polyclete.] Qui statuarius fuit celebris, de quo epig. 51. lib. 8. De Phidia dictum epig. 35. lib. 3.

In Ida.] Phrygiæ monte, ubi Paris Junoni, Minervæ, & Veneri de pulchritudine contententibus judex datus est. Hæc fabula satis nota.

Nisi frater.] Jupiter nempe Junonis frater. Virgilius lib. 1. Æneid. Junonem sic loquentem inducit:

Asi ego, quæ diuûm incedo regina, Jævisque;

Et soror, & conjux, &c.

XC.

XCI.

Ad Marium, cui agrum suum commendat in Hispaniam rediturus. XCII.

MARI quietæ cultor, & comes vitæ,

Quo cive prisca gloriatur Atina:

Has tibi gemellas barbari decus luci

Commendo pinus, ilicesque Faunorum,

Et semidocta villici manu structas

Tonantis aras, horridique Sylvani,

Quas tinxit ægni sæpe sanguis, & hœdi,

Dominæque sancti virginem deam templi,

Et quem sororis hospitem vides castæ

Martem mearum principem Kalendarum,

Et delicatæ laureum nemus Floræ,

In quod Priapo persequente confugit.

Hoc omne agelli mite parvuli numen,

Seu tu cruore, siue thure placabis:

Ubicumque noster Martialis est, dicēs,

Hæc ecce mecum dextera litat vobis

O Mari cultor, & comes vitæ tranquille, quo cive gloriatur antiqua Atina, commendo tibi has geminas pinus gloriam rustici memoris, atque ilices Faunorum, atque aras Jovis, erectas semidocta manu villici, & Aras Sylvani horridi, quas sepe imbuat sanguis ægni, & hœdi, & virginem deam dominam sancti templi, & Martem principem mearum Kalendarum, quem spectas hospitem pudica sororis, & laureum nemus Flora tenera, in quod confugit Priapo persequente. Sem sanguine, seu thure placabis omnia hæc blanda numina exigui agelli, ubicumque est noster Martialis, inquit, Sacerdos absens ecce mecum vobis litat hæc mea manus,

Absens

Absens sacerdos, vos putate praesentem,
Et date duobus, quidquid alter optarit.

vos existimate praesentem, &
concedite ambobus quicquid co-
petierit alter.

Quia cultor.] His verbis offendit priva-
tum hunc Marium vitæ rusticæ fuisse dedi-
cum.

Atina.] De qua Virgilius 7. *Aeneid.*

*Tela novant Atina potens, Tiburgæ su-
perbum.*

In Sicilia fuit urbs hujus nominis, & in
Italia plures. Videndus Ortelius.

Has tibi gemellas.] Pinus, atque ilices
Faunis sacre sunt, epig. 50. lib. 8.

Horridique Silvani.] qui nemorum deus
est, & pingitur ut Faunus, cornuta fronte,
&c. Natalis Comes lib. 5. cap. 9.

Quas tinnis agni.] Horatius libro 1.

ode 4.

*Nunc & in umbrosis Fauno decet immo-
lare lucis*

Sed postea agnam, siue malis budum.

Dominantque.] hoc est Dianam sylvarum
deam, cui dicatum erat eo in loco tem-
plum: Diana vero & Mars ex Jove nati
sunt.

Principem meorum.] Calendis nempe
Martis natus est Martialis, epig. 24. su-
pra.

Hæc ecce.] hoc est, Martialis licet absens
manu mea vobis facit hæc sacræ

Ad Clementem

cujus uxori mittit carmina nondum vulgata. XCIII.

SI prior Euganeas Clemens Helicaonis o-
ras,

Pictaque pampineis videris arva jugis,

Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ

Carmina, purpurea sed modo suta toga.

Ut rosa delectat, metitur quæ pollice pri-
mo:

Sic nova, nec mento sordida charta juvat.

*O Clemens, si prior advenires
in regionem Euganeam Heli-
caonis, & in agros pictos
pampineis collibus: perfer
Atestina Sabina versus non-
dum editos, sed modo sutas
purpureæ toga. Ut grata est
rosa quæ carpitur prima ma-
nu, sic libri novi nec sordidi
charta placent.*

Si prior Euganeas.] hoc est Patavinam
regionem: Euganei qui & *Heneti*, & postea
Veneti dicti, Italiae sunt populi, Veneto-
rum hodie imperii. Eorum regio *Marca
Travisana* vocatur. Sic Ortelius. Vide Li-
vium lib. 1. ubi describit quomodo Agenor
fugarit populos qui illas terras tenebant.
Helicaonis.] qui fuit filius Anteboris, a
quo conditum fuit Patavium. Legunt alii,

Heliconis in oras,

male. Vide epig. 152. lib. 14.

Nos Helicaonia de regione sumus.

Purpurea sed.] Vide epig. 2. lib. 3. ubi
librum alloquitur Poëta:

Et te purpurea delicata velet.

Metiturque.] Tunc enim pulcherrima, sed
manibus atrectata marcescit.

Nec mento sordida.] hoc est, quæ nondum
basianum barba facta est sordida, epig. 67.
lib. 1.

Quæ trita dato non inhorruit mento.

Munusculum pomorum. XCIV.

NON mea Massylus servat pomaria ser-
pens,

Regius Alcinoi nec mihi servit ager:

Sed Nomentana securus germinat hortus

Arbore, nec furem plumbea mala timent.

Hæc igitur, media quæ sunt mihi nata Subu-
ra,

Mittimus Autumni cerea poma mei.

*Massylus serpens non custodit
mea pomaria, nec regius ager
Alcinoi pertinet ad me, sed
hortus totus germinat Nomen-
tana arbore, nec plumbea
poma metuant furem. Mit-
timus ergo hæc flaventia poma
mei Autumni, quæ mihi cre-
verunt media Subura.*

Nom

Non mea Massylus.] De aureis Hesperidum hortis in Massylia custoditis a serpente egimus epig. 104. lib. 9. & epig. 64. lib. 4. ubi & de hortis Alcinoi; & epig. 41. lib. 7.

Sed Nomentana.] Jam de Nomentano suo prædio egit Poëta epig. 43. lib. 6. in quo

poma plumbea, hoc est vilia & immitia, tuta erant a furibus.

Mibi nata Subura.] hoc est empta Romæ: Subura quippe vicus erat ubi poma & herbæ vendebantur, epig. 61. lib. 9. *Autumnus.*] id est horti, vel marura Autumni tempore. *Mibi nata.*] Alii modo nata.

XCV.

Ad Avitum,

Hispanos agros Romanis anteponendos esse. XCVI.

SÆPE loquar nimium gentes quod, Avite, remotas

Miraris, Latia factus in urbe senex;
Auriferumque Tagum sitiam, patrumque Sal-
lonem,

Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum

Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hîc, ibi pascit ager, tepet igne ma-
ligno

Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc pretiosa fames, conturbatorque macel-
lus,

Mensa ibi divitiis ruris operata sui.
Quatuor hîc æstare togæ, pluresve terun-
tur:

Autumnus ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges, quidquid non præstat
amicus,

Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

O Avite, miraris quod ego factus senex Roma in urbe sæpe nimis prædicem remotas nationes, & sitiam auriferum Tagum, & Salonem patrum, & redeam in sordidos agros casæ fertilis. Amo illam terram, in qua res exigua beat me, in qua tenues opes sufficiunt luxuri. Hîc pascitur ager, illic pascit, hîc caminus calet maligna flamma, illic splendet ingenti luce. Hîc fames cara est, & macellus decoctor, illic mensa extrinitur opibus inq. villa. Hîc æstate quatuor toga aut plures teruntur: illic una tegit me quatuor autumnis. Age nunc, cole patronos, & Avite, cum locus possit tibi præbere quicquid non præbet amicus.

Remotas.] Hispanas intellige.

Tagum sitiam.] Gratas Tagi undas, quas sitiebat Poëta, intellige: Domitius male videtur intelligere *Sitiam* Hispaniæ urbem.

Salonem.] de quo fluvio dictum epig. 50. lib. 1.

Pascitur hîc.] Ita epig. 58. supra, cultura nimirum & stercoreatione pascuntur agri: hoc est, Romana rura sterilia sunt platanis tantum & lauris confita.

Ignis maligno.] quia Romæ emebantur ligna.

Conturbatorque macellus.] ubi venduntur omnia ciborum genera quæ ad victum necessaria sunt. *Conturbator* eo sensu dicitur, quo aper lib. 7. epig. 26. hoc est: tanto pretio res ad victum necessaria Romæ venduntur, ut facile decoquatur patrimonium. Legunt alii,

— conturbatrixque macelli

Mensa. —

Alii, conturbatorque macellus.

Autumnus quatuor.] hoc est quatuor annis.

Locus.] id est patria.

De Numa,
qui scripto herede Martiali convaluit. XCVII.

DUM levis arfura struitur Libitina papyro,

Dum myrrham & casiam flebilis uxor emit:
Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato

Heredem scripsit me Numa: convaluit.

Dum levis Libitina struitur papyro arfura, dum flebilis uxor mercatur myrrham & casiam. jam tumulo, jam lecto, jam pollinctore instructo, Numa instituit me heredem: evasit ex morbo.

Libitina.] Dea funerum præses, epig. 43. lib. 8. hic sumitur pro iis quæ ad curandum funus pertinent: hoc est, dum rogus paratur, in quo præter arida ligna papyrus quoque ponebatur, ut facilius cremaretur corpus, epig. 44. lib. 8.

Farrus papyro dum tibi torus crescit.

Levis dicitur: struatus enim papyro rogus videtur esse levis; vel forte melius inconstantem Libitinam hic intelligas, quæ pe-

percerit Numæ.

Dum myrrham.] Aromata quippe in ro- gum injiciebantur.

Pollinctore.] qui corpus mortui lavat atque ungit, pollinctor dicitur, quasi pellis unctor, Turnebus lib. 28. cap. 31.

Convaluit.] In hac voce jocus est, quasi dicat ideo convaluisset Numam, ut ipse infelix ejus hereditatem non consequeretur.

In Publium ægre ferentem a Martiali inspicere formosos ministros. XCVIII.

ADDAT cum mihi Cæcubum minister

Idæo resolutior cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit:
Vis spectem potius tuas lacernas,
Et citrum vetus, Indicosque dentes?
Suspectus tibi ne tamen recumbam,
Præsta de grege, sordidaque villa
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulci.
Perdet te pudor hic habere, Publi,
Mores non potes hos, & hos ministros.

Cum mihi fundat Cæcubum servus mollior Idæo cinædo. quo nec ornatio filia, nec uxor, nec genitrix tua, nec soror recumbit. Visne ut aspiciam potius tuas lacernas, & citrum antiquum, & dentes Indicos? Nihilominus ne recumbam suspectus tibi, præbe mihi de grege, & sordida villa filios male olentis subulci tonsos, horridulos, rudes, pusillos. Hic pudor perdet te. O Publi, nequis habere hos mores & hos servos.

Idæo cinædo.] hoc est Ganymede.

Et citrum vetus.] mensam citream operis antiqui, & dentes eburneos quibus fulcitur, epig. 43. lib. 2.

Suspectus tibi.] epig. 26. lib. 9.

Subulci.] Gallice *percher*.

Perdet te pudor.] quo afficeris dum spectantur tui ministri: hoc est, ille pudor nocebit tuæ famæ: pudor enim dicitur ob aliquam rem sordidam timor.

Mores.] Castos mores habere nequis, & tam formosos pueros.

De figura Socratis. XCIX.

SI Romāna forent hæc Socratis ora, fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

Si hic vultus Socratis Romanus foret, talis fuisset qualis est Julius Raso in suis Satyris.

Si Romana.] hoc est: Si hic Socratis vultus Romano more esset formatus, similis foret severæ fronti Julii Rufi, qui gravitate Socratica in suis Satyris vitia carpit. De Rufo Plinius lib. 5. epist. 21. & lib. 7. epist. 25. Scriverius aliter explicat: hoc est, inquit: Si hæc Socratis imago Romano cultu effingeretur, certe ad vivum exprimeret gravitatem Julii Rufi, qualis deridetur a Satyricis, vel qui refert Satyrum.

Namque & Socrates fuit naso simo, & oculis emissitiis, Sileno haud absumilis, uti describitur a Platone & Xenophonte. *Vel:* Si hæc Socratis imago cultu Romano expressa esset, posset quidem haberi pro effigie Julii Rufi, quæ posita est in Satyris, loco quodam in octava regione urbis, ubi spectantur quatuor Satyrorum imagines, judicet lector.

In commiscentem versus operi suo. C.

QUID, stulte, nostris versibus tuos mices?
Cum litigante quid tibi miser libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte frustra crure ligneo cures.

O Demens, quid confundis tua carmina cum nostris? Quid infelix, quid tibi rei est cum libro litigante? Quid quæris conjungere vulpes cum leonibus, & facere bubones similes aquilis? Quamvis haberis alterum pedem Ladæ, & inepte, frustra cures crure ligneo.

Quid stulte.] Vide epig. 54. & 73. lib. 1. *Cum litigante.]* qui tibi litem intendit, & tibi dicit, Fur es, epig. 54. lib. 1.

Stat contra, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

Quid congregare.] Sensus est: Quid nobilibus atque egregiis versibus conjungis tuos

ineptos & viles?

Habeas licebit.] hoc est, commiscens tua carmina cum meis, non magis eris bonus Poëta, quam cursor egregius esses si haberes alterum pedem Ladæ cursoris velocissimi, epig. 86. lib. 2. cum aliunde alterum habeas ligneum.

De Capitolino quem laudat ab urbana dicacitate, & Galbæ anteponit. CI.

ELYSIO redeat si forte remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus,
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit: dicet, rustice Galba, tace.

Si forte antiquus ille Galba felix suo Cæsare revertatur remissus a campis Elysiis, qui audierit Capitolinum simul & Galbam cavillantes: dicet, O inurbane Galba, sis.

Galba vetus.] scurra Cæsaris Augusti, epig. 42. lib. 1.

Qui Galbam salibus tuis, &c.

Si comparetur cum Capitolino, de quo nihil invenio, rusticus atque insulsus videbitur.

CII.

Ad municipes Bilbilitanos. CIII.

MUNICIPES augusta mihi quos Bilbilis
acri

Monte creat, rapidis quos Salo cingit a-
quis:

Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?

Nam decus & nomen, famaue vestra su-
mus.

Nec sua plus debet tenui Verona Catullo,

Meque velit dici non minus illa suum.

Quatuor accessit trigesima messibus æstas,

Ut sine me Cereri rustica liba datis.

Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima
Romæ,

Mutavere meas Itala regna comas.

Excipitis reducem placida si mente, venimus:

Aspera si geritis corda, restare licet.

O Municipis, quos mihi præ-
ducit augusta Bilbilis monte
aspero, quos circumdas Salo
velocibus undis: nunquid vobis
placeat læta glória vestri Poë-
ta? Nam ornamentum & no-
men, & fama vestra sumas.
Nec elegans Catullus plus me-
ritus est de sua Verona, nec
illa minus cupiat me dici
suum. Dum me absente of-
fertis Cereri liba rustica, qua-
tuor & trigesima anni elapsi
sunt. Dum colimus pulcher-
rimos muros Roma dominæ,
Itala regna mutaverant meas
capillos. Accedimus, si ta-
benti animo excipitis rediensem,
si geritis corda aspera, san-
ctis erit reverti.

Ad Bilbilitanos.] Alii addunt *agros*.

Municipes.] hoc est, O cives Bilbilitani
mei populares.

Bilbilis acri.] Alii *Bilbilis agri*, alii *Bil-
bilis alto*, epig. 50. lib. 1.

Videbis altam, Liciane, Bilbilim.

Ubi egimus etiam de Salone fluvio.

Ecquid læta.] Vide epig. 62. lib. 1. A
claris Poëtis multum illustrantur civitates.

Tenuem Catullum vocat, hoc est elegantem
vel levem, quod versus leviores, teneros
& delicatissimos scripserit, epig. 62. lib. 1.

Rustica liba.] quæ fiebant ex lacte, fesa-
mo, & melle; Cererem vero ut frugum in-
ventricem colebant rustici.

Mutavere meas.] hoc est, canes factæ sunt
meæ comæ.

Ad librum

Flacco comitem iturum in Hispaniam. CIV.

INostro comes, i libelle Flacco,
Longum per mare sed faventis undæ,

Et curtu facili, tuisque ventis

Hispanæ pete Tarraconis arces.

Illinc te rota tollet, & citatus,

Altam Bilbilin, & tuum Salonem

Quincto forsitan effedo videbis.

Quid mandem tibi quæris? ut sodales

Paucos, & veteres, & ante brumas

Triginta mihi quatuorque visos

Ipsa protinus a via iacuites,

Et nostrum admoneas subinde Flaccum,

O Liber, comitare nostrum
Flaccum per longam mare,
sed unda placida, & cursu
facili, & secundis ventis add
arces Tarraconis Hispanæ.
Illinc currus vehet te, & celer
quinto forte vehiculo spectabis
altam Bilbilin, & tuum Sa-
lonem. Rogas quid committam
tibi? Ut statim ab ipsa via
salutes paucos sodales, &
antiquos, nec visos a triginta
quatuor annis, atque identidem
admonetas nostrum Flaccum,

Jucun-

Jucundos mihi nec laboriosos
 Secessus spatium paret salubri,
 Qui pigrum faciant tuum parentem.
 Hæc sunt. jam tumidus vocat magister,
 Castigatque moras, & aura portum
 Laxavit melior: vale libelle:
 Navem, scis puto, non moratur unus.

at loco salubri instruat mihi
 secessus gratos, nec molestos
 ipsi, qui afferant inertiam tuo
 patri. Hæc sunt mea man-
 data. Jam magister arrogans
 vocat atque increpat moras,
 & aura melior aperuit por-
 tum. Vale libelle, opinor, non
 ignoras, quis non moratur
 navem.

Flacco.] Alii *Flavo*.

Tarraconis.] urbis celebris in Hispania,
 hodie *Tarragona*, a qua denominatur pro-
 vincia *Tarraconensis*, in qua erat *Bilbilis*.
 Vide epigramma præcedens. Sensus est:
Tarraconem usque navigabis, unde *Bilbilim*
 effedo veheris.

Quinto effedo.] Effedum genus vehiculi,
 quo vectus quinto itineris die pervenies
Bilbilim.

Ipsa protinus a via.] hoc est, statim a tuo
 adventu.

Spatio salubri.] Legunt alii *pretio salubri*,

hoc est modico pretio.

Qui pigrum.] Carmina sunt ingenii par-
 tus, quorum auctores parentes dicuntur:
 hoc est: *Flaccus*, sive *Flavus*, ut scribunt
 alii, mihi paret hospitium, ubi in otio
 confenscam.

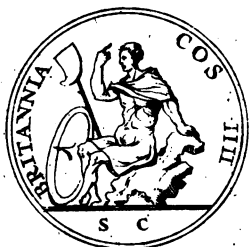
Tumidus.] hoc est imperiosus *navarchus*.
 Similis est locus apud *Juvenalem* sat. 3.

*Nam mihi commota jam dudum malis
 virga*

Innuis, &c.

Laxavit.] Solventibus ætæpe e porta
 navibus.

X Lib. 44 epigr. 1 vers.

Britannos] Britanniam, inter undas glo-
bo insidentem, vel & rupibus innitentem
cernimus, in Antonini Num.

XI Lib. 70 epigr. 8 vers.

Dulichio cani] Argo, qui, post 20 annos
herum agnoscens, occurrit in Denario gentis
Mamiliz, apud Patini Fulv. Urfinum &
Chonlium.

X Lib. 58 epigr. 10 vers.

Sancle Quirine] Romule; quem regem
ostendunt Denarii Calpurniorum, apud Pa-
tini Fulv. Urfinum.

XI Lib. 6 epigr. 2 vers.

Numa] Cujus diadematum caput obvium
in Denariis Calpurniorum, apud Patini
Fulv. Urfinum.

XI Lib. 5 epigr. 1 vers.

Troja hares] Aeneas, qui parentem ge-
rens & Palladium cæteraque Phrygum sacra,
frequens in Num. Juliz gentis, ut & imp.

XI Lib. 6 epigr. 1 vers.

Cesar] Trajane; quem præferunt Lat-
inorum Græcorumque Numi plurimi, lu-
reatum radiatumve.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

Ad librum quem exiturum, atque affectantem
palatia coërcet. I.

QUo tu, quo, liber otiose, tendis,
Cultus sindone non quotidiana?
Numquid Parthenium videre tentas?

Vadas, & redeas involutus:

Libros non legit ille, sed libellos:
Nec Musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiores
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus levis carinæ.
Sunt illic duo, tresve, qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cum sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

INTERPRETATIO.

O liber otiose, quo tu vadis ornatus sindone non vulgari? Nonne comaris videre Parthenium? Eas, & revertaris non explicatus. Illa non evolvis libros, sed libellos supplices: nec das operam Musis, aut daret fusi. Numquid te putas satis felicem, si manus minores teneant te? Adi porticum vicini Quirini: Pompeius, vel filia Agenoris, vel inconstans dominus prima navis non habet turbam otiosiores. Ibi sunt duo, aut tres, qui excutiant tineas mearum ineptiarum: at cum sponso & fabula absolute fuerint de Scorpo, vel Incitato.

N O T Æ.

Liber otiose.] quia absolutus erat, atque ita domi otiosus.

Cultus sindone.] hoc est purpura involutus. Vide epig. 42. lib. 3. & epig. 6. lib. 5. & epig. 45. lib. 4. ubi egimus de Parthenio qui Domitiano erat a cubiculo. Cum autem, teste Aurelio Victore, Parthenius interfectus fuerit initio imperii Nervæ,

hic vero liber in lucem prodierit, Imperante Trajano; dicendum mihi videtur, hunc librum vivo Parthenio inchoatum, & mortuo absolutum atque editum; nisi dicas rationem temporum in epigrammatum libris a Poëta fuisse neglectam.

Videre tentas.] Alii *videre?* certe.

Involutus.] hoc est, non lectus. Alii

Irrevolutus contra legem carminis.

Nec Musis vacat.] Poëtam fuisse Partheniam jam dixit Poëta:

Mannus minoras.] vulgi mimimum, non aulicorum.

Vicini pete.] De templo Quirini dictum epig. 58. lib. 10. ubi nempe erat porticus, ad quam multi conveniebant confabulaturi.

Pompeius.] hoc est porticus Pompeiana, de qua epig. 14. lib. 2. ubi & de porticu Europes, quæ filia fuit Agenoris.

Vel prima dominus.] Jasonem intelligit, quem sumit pro porticu Argonautarum, epig. 14. lib. 2. & epig. 20. lib. 3. Jason vero omnium primus navigasse fertur a Poëtis.

Levis.] ad navem Argo referunt aliqui, quæ levis dicta est a celeritate: *App* enim Latine veloci dicitur: sed ad Jasonem melius referas, qui suis in amoribus inconstans fuit.

Tineas.] hoc est mea carmina: quæ tinea escæ relinqui deberent.

Sed cum sponsio.] Turnebus lib. 8. cap. 4. Sponsiones populi depositis pignoribus aut pecunia de alicujus agitatoris victoria factu intelligit.

De Scorpo.] nobili agitatore actum epig. 50. lib. 10. *Incitatus* fuit etiam auriga, epig. 76. lib. 10. *Incitatus* tamen apud Suetonium cap. 55. in Caligula, equus fuit, cui Consulatum destinasse traditur Caligula.

Ad lectores graves ut recedant. II.

TRISTE supercilium, durique severa
Catonis

Frons, & aratoris filia Fabricii,

Et personati fastus, & regula morum,

Quidquid & in tenebris non sumus, ite foras.

Clamant ecce mei, io Saturnalia, versus,
Et libet, & sub te præside Nerva licet.

O grave supercilium, & frons austera tristis Catonis, & filia Fabricii aratoris, & personati fastus, & regula morum, & quicquid non sumus nocte; facessite hinc. En mea carmina clamant, io Saturnalia; & placet, & licet, ò Nerva, sub te principe.

Aratoris filia.] Patris nempe gravissimi mores referens.

Et regula morum.] hoc est censura.

Quicquid.] hoc est, castitas & pudicitia, hinc etiam recedite; in tenebris enim nullus pudor.

Clamant ecce mei.] Saturnaliorum tempore magna erat licentia. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 10.

Et libet.] Alii licet, minus bene.

Sub te præside.] Tunc enim magna libertate fruebantur Romani.

Ad lectores tetricos. III.

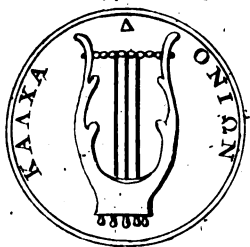
LECTORES tetrici salebrosum ediscite
Sanctam:

Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

O Lectores severi, mandate memoria daturum Sanctam: nihil habeo agendum vobiscum: hic liber meus est.

Sanctam.] qui Poëta nec lepidus nec numerosus fuit, epig. 19. lib. 7. Sanctam cujusdam gulosi meminit Poëta.

Iste liber meus.] Nec vobis convenit propter jocos & facetias.

XIV Lib. 167 epigr. 2 vers.
Pyram] Vel citharam, multiformem; ut
 restantur Numi Græci Latiniq.

XIV Lib. 177 epigr. 1 vers.
Infans] Angues utraque manu suffocans
 Hercules exhibetur in Num. apud Goltzium,
 Sicil. Tab. Num.

XIV Lib. 170 epigr. 2 vers.
Aegida] Pectoris munimentum, in tho-
 race Palladis; occurrens in 7 & 8 Num. Ami-
 senorum, apud Goltzium Asiatic. 3 Tab.

XIV Lib. 107 epigr. 1 vers.
Tigris] Vino dedita, sic Baccho dicata
 fera, eique etiam in Numis sæpe juncta.

XIV Lib. 54 epigr. 2 vers.
Sistra] Ex ære, inter quatiendum stridula,
 apud Ægyptios in usu. Sistrum manu te-
 nens Helena Juliani aug. spectatur in Num.
 Idem mentita.

XIV Lib. 32 epigr. 2 vers.
Militia decus] Brevis pugio, qui non
 solum tribunorum, verum etiam impera-
 torum; quin & ipse Romæ, in N. Num.

De suis libellis, quos ubique legi, sed nullum inde fructum percipere se dicit. IV.

NON urbana mea tantum Pimpleide gaudent

Otia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis

A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.

Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,

Quantaque Pieria prælia flare tuba!
Cum pia reddiderint Augustum numina terris,

Et Mæcenatem si mihi Roma daret.

Non sola quies urbis delectatur mea Pimpleide, nec damus ista otiosis auribus: sed meus liber atroctatur a duro centurione in pruinis Geticis prope signa Martii. Britannia quoque fertur canere mea carmina, quid proficis? Mea crumena ignorat ista. At quam poteramus scribere versus non perituros, & quanta certamina canere tuba Pieria? cum dii pii restituerint Augustum terris, si Mæcenatum quoque mihi daret Roma!

Non urbana.] hoc est, Non soli cives otiosi delectantur meis versibus. Musæ diæ sunt Pimpleides a Pimplæo Macedoniz fonte ipsi sacro.

In Geticis.] De Getis dictum epig. 11. lib. 8. & epig. 104. lib. 9. In Getas vero expeditionem suscepit Trajanus, in cujus castris legebantur versus Marcialis.

Nescit sacculus.] hoc est, inde non colligo pecuniam.

Augustum.] Nervam alii. Melius intelligunt alii Trajanum alterum Augustum Romæ restitutum a diis: At mihi, inquit Poëta, nullus Mæcenas datur, cujus munificencia in Horatium nota est.

Precatur deos pro Nervæ Trajano. V.

SACRA, Latesque Phrygum, quos Trojæ maluit heres,

Quam rapere arsuras Laomedontis opes:
Scriptus es æterno nunc primum Juppiter auro,

Et soror, & summi filia tota patris:
Et qui purpureis jam tertia nomina fastis
Jane, refers Nervæ, vos precor ore pio.
Hunc omnes servate ducem, servate senatum:

Moribus hic vivat principis, ille suis.

O Sacra, & Lares Phrygum: quos asserre maluit heres Troja, quam arendas opes Laomedontis: O Jupiter, nunc primum factus es ex auro æterno, & soror & filia tota genitorum supremi: & tu, Jane, qui jam ter refers nomen Nervæ in fastos purpureos, vos oro ore pio. O vos omnes, servate huic Imperatorem, servate Senatum, hic vivas moribus Principis, ille vero suis.

Precatur.] Alii, Votum pro Nervæ Trajano, & Senatu.

Trojæ heres.] hoc est Æneas. Virgilius 2. Æneid.

In genitor cape sacra manu, patrisque Penates, &c.

Legunt alii, Trojæ heros, & forte melius:

Æneas enim non fuit filius Priami, atque ita nec successor, superstitibus nempe aliis Priami filii aut nepotibus.

Laomedontis opes.] Laomedon pater fuit Priami: a pietate Poëta laudat Æneam, qui neglectis opibus deos flammis eripuit.

Æreno auro.] hoc est, aurea imagine auro.

F f

nunquam peritura efficius es a Trajano.

Et soror.] Juno, & Minerva quæ tota est patris Jovis, e cujus cerebro producta sine matre.

Jam tertia.] De Jano epig. 2. lib. 8.

cui sacer mensis Januarius, quo consulum nomina referebantur in Fastos.

Nerva.] Trajani scilicet adoptati a Nerva, cujus nomen retinuit.

Ille juv.] sanctissimis nempe.

In laudem Nervæ Trajani. VI.

TANTA tibi est recti reverentia Cæsar, & æqui,

Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.

Ardua res hæc est, opibus non tradere mores,

Et cum tot Cræsos viceris, esse Numam.

Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,

Elysium liceat si vacuare nemus.

Te volet invictus pro libertate Camillus,

Aurum Fabricius te tribuente volet.

Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus

Imperium tradet, cum positurus erit.

Et te privato cum Cæsare Magnus amabit:

Donabit totas & tibi Crassus opes.

Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,

Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

O Cæsar, tam colis justitiam & aequitatem, quam Numa coluerat: sed Numa egenus erat. Hæc est res difficilis, non corrumpi mores a divitiis, atque esse Numam, cum superaveris tot Cræsos. Si præci patres, ingentia nomina, revertantur, & fas sit evacuare Elysium nemus: Camillus invictus pro libertate te expectet principem, Fabricius expectet aurum te donante: Brutus latabitur te Imperatore: Sylla cruentus tibi cedit imperium, cum erit depositurus, & Magnus Pompeius diliget te cum Cæsare privato: & Crassus dabit tibi omnes suas divitias. Si ipse etiam Cato restitatur revocatus ab umbris inferni Plutonis, Cæsarianus erit.

Tot Cræsus.] hoc est tot divites, Cræsus quippe rex fuit ditissimus, cujus historia nota ex Herodoto.

Ingentia nomina.] per appositionem, hoc est, quorum veterum nomina summa in admiratione sunt.

Elysium.] Vide epig. 58. lib. 6.

Pro libertate.] Alii *pro libertate*. Videat lector, Camillus exal Dictator creatus ab obsidio Gallorum ingratam patriam liberavit. Livius lib. 5. Decadis 1.

Fabricius.] de cujus abstinentia Gellius lib. 1. cap. 14.

Brutus.] qui exactis Tarquinii Romam in libertatem asseruit, Livius lib. 1. Decad.

1. aut alterum Brutum Cæsaris percussorem intellige.

Sylla.] Cujus crudelitas in cives Romanos nota ex Plutarcho, Salustio, & aliis.

Magnus.] Pompeius nempe, qui cum Julio Cæsare bellum civile gessit fusc scriptum a Lucano.

Crassus.] Romanus civis ditissimus, Valerius Maximus lib. 6. cap. 11. Plinius lib. 21. cap. 3.

Cato.] Uticensis, qui se ipsam interfecit, ne in Julii Cæsaris manus incideret vivus: attamen licet Cæsaris imperium occupantis inimicissimus se tibi mitissimo principi ultro submitteret.

Ad Romam, & Dindymum

de Saturnalibus hilariter celebrandis. VII.

UNCTIS falciferi senis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Versu ludere non laborioso

Lantis diebus falciferi senis, quibus dominatur regnator fritillus, & pileata Roma, senis,

Per

Permittis, puto, pileata Roma.
 Risiſti: licet ergo, nec vetamur.
 Pallentes procul hinc abite curæ:
 Quidquid venerit obvium loquamur,
 Morosa sine cogitatione.
 Misce dimidios puer trientes,
 Quales Pythagoras dabat Neroni:
 Misce, Dindyme, sed frequentiores.
 Possum nil ego sobrius, bibenti
 Succurrent mihi quindecim Poëtæ.
 Da nunc basia, sed Catulliana,
 Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,
 Donabo tibi passerem Catulli.

opinor, jocari carmine non
 molesto. Risiſti: igitur seu
 est, nec prohibeamur. Anxi-
 tates pallida, recedite hinc
 longe: loquamur quicquid vo-
 nerit in buccam sine tritica
 cogitatione. O servo, funde
 dimidios trientes, quales fun-
 debat Pythagoras Neroni: O
 Dindyme, funde sed frequen-
 tiores. Ego sicus nihil possum
 scribere: quindecim Poëtæ
 subvenient mihi potanti. Nunc
 liba oscula, sed Catulliana,
 quæ si tot fuerint quot dixit
 ille, dabo tibi passerem Ca-
 tulli.

Falsiferi.] Saturni falcem gerentis.

Imperat fritillus.] Tunc alea impune lu-
 debant omnes: fritilli sup. garricula: ex
 quibus ejiciuntur aleæ. Vide epig. 14. lib. 4.
 & 85. lib. 5.

Pileata Roma.] Saturnalium tempore
 servi velut domini pileati incedebant. Tur-
 nebus lib. 8. cap. 4. Romani Saturnalibus
 pileum gerebant, aliis diebus nudo capite
 erant, aut caput veste velabant. Itaque
 veteres nullæ Romanorum staturæ cum pi-
 leo visuntur, &c. Lipsius etiam videndus

de Amphiphetre cap. 19.

Risiſti.] Rifu consentire visa es. De trien-
 tiibus alibi.

Pythagoras.] cui in modum solennium
 conjugiorum nuplit Nero, Tacitus lib. 17.
Annalium.

Bibenti.] hoc est, inquit Farnabius, ca-
 lens æro fundam carmina, & exprimam
 ingenia quindecim simul Poëtarum.

Dabo tibi.] Componam versus non mi-
 nus græcos quam quos de passere Lesbiz scripserat
 Catullus.

In Paullam mœcham. VIII.

JAM certe stupido non dices, Paulla, ma-
 rito,

Ad mœchum quoties longius ire volest,

Cæsar in Albanum jussit me mane venire,

Cæsar Circeios. jam strophæ talis abit.

Penelope licet esse tibi sub principe Nerva:

Sed prohibet scabies ingeniumque vetus.

Infelix, quid ages? ægram simulabis ami-
 cam?

Hærebit dominæ vir comes ipse suæ:

Ibit & ad fratrem tecum, matremque, pa-
 tremque.

Quas igitur fraudes ingeniosa paras?

Dicet & iſtericam se forsitan altera mœcha

In Sinuessano velle federe lacu.

Quanto tu melius, quoties placet ire futu-
 rum,

Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

O Paulla, quanties volest lon-
 gius ire ad adulterum, jam
 sane non dices habebit viro,
 Cæsar imperavit mane me
 adire Albanum, aut Circeios.
 Jam talis dolus subtilis est:
 Potes esse Penelope sub prin-
 cipe Nerva: sed impedit sca-
 abies, & natura inveterata.
 Misera, quid facies? Fingese
 ne agitare amicam? Mari-
 tus ipse comitabitur suam do-
 minam: atque adhibet iſtericum
 fratrem, & patrem, & ma-
 trem. Quos igitur dolos ingeni-
 oſa moliris? Forse altera
 adultera dicit, se iſtericam
 velle sedere in lacu Sinuessano.
 Quanto tu melius.

O Paulla, quæ mavis proferre
 veritatem marito.

Paulla.] de qua jam epig. 75. lib. 1.

Domitiana.] quæ iussu in Al-

banum, ubi quinquatria celebrabantur,
 ire se dicebat Paulla: mox

tuo autem Domitiano hoc prætexere ne-
quibat.

Circæus.] promontorium Latii.

Strophæ.] fallacia est, epig. 7. lib. 3.

Penelope.] cujus pudicitia a Poëtis cele-
brata est.

Scabies.] pruritus, & vetus tua libido.

Ibericam.] Gallice *qui a la jannisse*. Tur-

nebus lib. 8. cap. 4. legit *hyffericam*, ut
morbis vulvæ intelligatur, qui libidine ple-
rumque levatur. *istæ* vulva. Vide epig. 72.
infra.

In Simicissano.] cujus aquæ erant saluber-
rimæ. Plinius lib. 31. cap. 2.

Quæ veterum moris.] quæ mavis fateri li-
bidinem, quam dolosa excusatione uti.

IX.

De statua Memoris Poëtæ tragici. X.

CLARUS fronde Jovis Romani fama co-
thurni,
Spirat Apellea redditus arte Memor.

*Memor insignis fronde Jovis,
& decus Romani cothurni ex-
pressus arte Apellea spirat.*

De statua.] melius *de pictura*, icum A-
pelles pictor fuit nobilissimus, non vero
statuarius, epig. 83. lib. 7.

Clarus fronde Jovis.] hoc est ornatus quer-
na corona. Vide epig. 54. lib. 4.

Cothurni.] qui tragicorum proprius fuit,

epig. 20. lib. 3.

Spirat Apellea.] Alii *Apollinea*, ut sta-
tuam Memoris, inquit Raderus, in Apol-
linis templo inter aliorum Poëtarum ima-
gines collocatam intelligat. Videat lector.

De Turno Poëta satyrico. XI.

CONTULIT ad satyras ingentia pectora
Turnus.
Cur non ad Memoris carmina? frater
erat.

*Turnus applicuit ingentia pec-
tora ad satyras, cur non ad
versus Memoris? Frater erat.*

Turnus.] cujus meminit epig. 96. lib. 7. non scripsit tragedias, ne fratris Memoris
semulus videretur.

Ad puerum suum,
veterum pocula esse revocanda. XII.

TOLLE puer calices tepidique toreumata
Nili,
Et mihi secura pocula tradé manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro,
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora fran-
gis
In scaphium moechæ, Sardanapale, tuæ.

*Serve, aufer calices, & to-
reumata tepidi Nili, & manu
ista mihi porrige pocula trita
labris patrum, & pura tonso
ministro, priscum decus red-
datur mensis. O Sardanapale,
moxeris bibere in poculo gema-
tato, qui frangis Mentora
ad conciliendum scaphium
sue adulteræ.*

Toreumata.] Vide epig. 39. lib. 4. Poëta
intelligit vasa crystallina, quæ ex Ægypto
Romam afferbantur.

Secura manu.] hoc est, pocula quæ è

manibus lapsa non frangantur, vel quorum
fracturam parva sit iactura.

Trita patrum.] quibus uti sunt majores.
Et tonso pura.] ministrata non a comate
& de-

& delicato, sed a rudi atque simplici puero.

Qui Mentora.] hoc est: Tu, & Sardapale (forte alludit ad Sardanapalum illum regem effoeminatum, de quo Diodorus Siculus lib. 8.) qui frangis

Pocula Mentorea nobilitata manu,
ut dixit epig. 60. lib. 9. ut nempe matula conficiatur tuæ mœchæ, dignus es, .qui

bibas impuro illo poculo gemmis ornato. Alii sic legunt,

Te potare decet gemma, qui Mentora frangis?

In scaphio mæcha, Sardapale, tua.
hoc est.: Magis tibi convenit matula tuæ mœchæ, in qua bibas, quam pocula gemmata quæ frangis.

In Zoilum ignobilem. XIII.

JUS tibi matorum vel septem, Zoile, detur,

Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

O Zoile, obtineas jus vel septem liberorum, modo nullus tibi det genitorem, nullus genitricem.

Jus tibi.] Non petebatur jus nisi trium liberorum, epig. 91. lib. 2. At, inquit Poëta, vel septem, vel plurimum liberorum

jus obtineat Zoilus, semper tamen obsecrus erit, & terræ filius.

Epitaphium Paridis histriionis. XIV.

QUISQUIS Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, salesque Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Atque omnes Veneres, Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulcro:

O Viator, quisquis ambulat per Flaminiam, ne prætercas illustre marmor. Delicia urbis, & sales Nili, ars & gratia, jocus & voluptas, honor & mæror Romani theatri, atque omnes Veneres & Cupidines, sepulta sunt hoc tumulo, quo Paris.

Quisquis Flaminiam.] Vide epig. 28. lib. 6. huic simile, & epig. 29. lib. 9.

Marmor.] id est sepulcrum marmoreum.
Salesque Nili.] Ægyptii nempe lepido atque acuto ingenio valent.

Romani decus.] Plauti epitaphium apud Gellium lib. 1. cap. 24. huic simile est.

Paris.] Suetonius in Domitiano cap. 3. Deinde uxorem suam Domitiam, ex qua in secundo suo consulatu filium tulcrat, Paridis histriionis amore deperditam repudiavit. Paridem vero interfici jussit Domitianus, ut constat ex Dione in Domitiano. Hujus Paridis meminit Juvenalis.

De colono brevi. XV.

HEREDES nolite brevem sepelire colonum.

Nam terra est illi quantulacumque gravis.

O Heredes, nolite humare brevem colonum. Nam quantulacumque terra est gravis illi.

Sepelire colonum.] qui cum sit brevis staturæ, vel levissimæ terræ ferendæ non erit

par: Poëta autem ludit in hac formula, sic tibi terra levis, de qua epig. 89. lib. 1.

De libro suo

quem aliis nequiores esse dicit. XVI.

SUNT chartæ mihi, quas Catonis uxor,
 Et quas horribiles legant Sabinæ.
 Hic totus volo rideat libellus,
 Et sit nequior omnibus libellis:
 Qui vino madeat, nec erubescat
 Pingui sordidus esse Cosmiano.
 Lūdāt cum pueris, amet puellas:
 Nec per circuitus loquatur illam
 Ex qua nascimur omnium parentem,
 Quam sanctus Numa mentulam vocabat.
 Versus hos tamen esse tu memento
 Saturnalicios Apollinaris.
 Mores non habet hic meus libellus.

Habeo libros, quos uxor Catonis, & quos evoluant inculta Sabinæ. Placet ut hic integer libellus videat, & sit fastidiosior omnibus libellis: qui madeat vino, nec erubescat sordere pingui Cosmiano. Jocetur cum pueris, diligat puellas: nec per circuitus dicat illam parentem omnium, ex qua gignimur, quam sanctus Numa appellabat.

Nihilominus, ô Apollinaris, recordare hæc carmina esse Saturnalicia: meus hic liber caret moribus.

Sunt mihi.] Alii mei libri possunt legi quo epig. 88. lib. 1.
vél à gravissimis & castissimis Sabinis. Saturnalicios.] usos licentia Saturnalibus
Cosmiano,] hoc est unguento Cosmi, de permissa, epig. 2. supra.

Ad lectores graves ut recedant. XVII.

QUÏ gravis es nimium, potes hinc jam
 lector abire
 Quo libet, urbanæ scripsimus ista togæ.

Nam mea Lampfacio lascivit pagina versu,
 Et Tarteffiaca concrepat æra manu.
 O quoties rigida pulsabis pallia venâ,
 Sis gravior Curio, Fabricioque licet!
 Tu quoque nequitias nostri, lususque libelli,
 Uda puella leges: sis Patavina licet.
 Erubuit, posuitque meum Lucretia librum,
 Sed coram Bruto: Brute recede, leget.

Ô Lector qui nimis severus es, potes jam hinc abire quo placet, scripsimus ista togæ urbana: mea enim pagina lascivit carmine Lampfacia, & pulsat æra manu Hippocrene.
 . . . Lucretia erubuit, atque abiecit meum librum, at coram Bruto: ô Brute, recede, evolvat.

Urbana toga.] Plebi, & levioribus personis.

Lampfacio.] Priapeio: Lampfacus urbs est Myliæ, ubi Priapus colebatur, Ortelius ab aliquibus fuisse collocatam dicit inter Parium & Priapum ad Hellespontum. Ovidius:

Est te ruricola, Lampfacs, tuta tuo.

Tarteffiaca.] Vide epig. 27. lib. 7.

Concrepat æra manu.] epig. 71. lib. 6.

Ecce lascivus ad Battæa crummata gestus, &c.

Sed coram Bruto.] Ipsa Lucretia, absente Bruto viro gravissimo, leget meos libros.

Ad Sabinum,

non omnes suos versus esse lascivos. XVIII.

NON omnis nostri nocturna est pagina
libri:

Invenies & quod mane, Sabine, legas.

*Lasciva non est omnis pagina
nostri libri: O Sabinus, repe-
ries, & quod legas mane.*

Nocturna.] Petulans atque impudica.

Invenies.] versus scilicet, quos etiam sobriis possis legere salva verecundia.

In Lupum de prædiolo sibi dato. XIX.

DONASTI, Lupe, rus sub urbe nobis:

Sed rus est mihi majus in fenestra.

Rus hoc dicere, rus potes vocare!

In quo ruta facit nemus Dianæ,

Argutæ tegit ala quod cicadæ,

Quod formica die comedit uno,

Clausæ cui folium rosæ corona est:

In quo non magis invenitur herba,

Quam costi folium, piperve crudum:

In quo nec cucumis jacere rectus,

Nec serpens habitare tuta possit.

Erucam male pascit hortus unam,

Consumto moritur culex salicto,

Et talpa est mihi fossor, atque arator.

Non boletus hiare, non mariscæ

Ridere, aut violæ patere possunt.

Fines mus populatur, & colono

Tamquam sus Calydonius timetur,

Et sublata volantis ungue Procnes

In nido seges est hirundinino,

Et cum stet sine falce, mentulaque,

Non est dimidio locus Priapo.

Vix implet cochleam peracta messis,

Et mustum nuce condimus picata.

Errasti, Lupe, litera sed una.

Nam quo tempore prædium dedisti.

Mallem tu mihi prandium dedisses.

*O Lupe, mihi dedisti prædium
suburbanum, sed habeo ma-
jus prædium in fenestra. Po-
tesses hoc dicere prædium, po-
tesses appellare prædium? In
quo ruta efficit nemus Diana,
quod tegitur ala canora cicada,
quod comeditur a formica uno
die, cui corona est folium rosæ
clausa: in quo non magis her-
ba reperitur quam folium costi
sui, aut piperve crudum; in
quo nec cucumis possit jacere
rectus, nec serpens securus ha-
bitare. Hortus male pascit
unam erucam, culex perit
consumpto salicto, atque ha-
beo talpam fossorem, atque
aratorem. Nec boletus hiare,
nec mariscæ ridere, nec viola
possunt explicari. Mus vastat
fines, & colonus metuit illum
veluti aprum Calydonium, &
seges sublata ungue volantis
Procnes ponitur in nido hiru-
dinis. Et locus deest dimidio
Priapo, quamvis stet sine fal-
ce.*

*Messis absoluta vix implet
cochleam, & condimus mustum
nuce picata. O Lupe, erras-
ti sed una litera. Quo enim
tempore donasti prædium, mal-
lem tu mihi donasses pran-
dium.*

*Majus in fenestra.] Sio prædium sibi a
Lupo datum per varias comparationes val-
de extenuat Pœta.*

*Ruta.] herbæ genus, Gallice de la rue,
nemora vero Dianæ sacra fuisse sæpius ac-
tum.*

*Quam costi folium.] Radix est peregrina
eximio odore, Plinius lib. 12. cap. 12. Pi-
per crudum dixit, hoc est acre, vel non-
dum maturum.*

*Mariscæ.] Ficus sunt insipida: alias ma-
riscæ ulceris genus est.*

Ff 4

Suz

Sus Calydonias.] de quo epig. 15. lib. Speët.

Procnès.] quæ fuit in hirundinem mutata, cujus historia satis nota: hoc est, tota seges mei prædii vix sufficit conficiendo uni hirundinis nido.

Nuce picata.] Resina nempe & pice oblinebantur vasa, quibus vinum condebatur, ne spiritus vini subtiliores evanescerent.

Mallem tu.] hoc est, litera una mutata mallem prandium quam prædium.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

Ad Labullum, a quo deprecatur officium clientis, propter studium epigrammatum XXV.

DUM te prosequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præsto garrienti,
Et quidquid loqueris, facisque, laudo,
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quod Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat caussidicus, Poëta carpit,
Propter te perit. hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una est
Nobis pagina vix peracta: sic est,
Cum cœnare domi non vult Poëta.

O Labulle, dum te comitor & reduco domum, dum accommodo aurem tibi garrienti, & laudo omnia tua dicta & facta, quot carmina poterant componi? Tu non existimas hoc esse damnum, si propter te perit, quod legit Roma, requirit hospes, non deridet eques, tenet senator, probat caussidicus, arguit Poëta. O Labulle, hocne æquum est? Quisquamne patiar hoc, ut habeas majorem numerum tuorum togatularum, ego vero habeam minorem meorum librorum? Jam certe triginta diebus vix absolvi unam paginam: sic fit, cum Poëta non vult cœnare domi.

Poëta carpit.] Poëtæ enim invidet Poëta. *Hoc verum est.*] an æquum est. Sic Horatius:

An quodcumque facit Macenas, te quo-

que verum est

Tanto dissimilens, &c.

Sic est.] ut negligantur studia, dum tecum cœnare cupio.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

In Cæcilium, qui convivis apponebat cibos confectos
ex unis cucurbitis. XXXII.

ATREUS Cæcilius cucurbitarum
Sic illas quasi filios Thyestæ
In partes lacerat, secatque mille.
Gustu protinus has edes in ipso,
Has prima feret, alterave cœna,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc seras epidipnidas parabit,
Hinc pistor faruæ facit placentas,
Hinc & multiplices fruit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem positam, fabamque credas,
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybii brevesque mœnas:
Hinc cellarius experitur artes,
Ut condat vario vafer sapore
In rutæ folium capellianæ.
Sic implet gabatas, paropsidasque,
Et leves scutulas, cavaque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venustum,
Unum ponere ferculis tot assēm.

*Cæcilius Atræus cucurbitarum
sic dilanatur, & secat illas in
mille partes, quasi filios Thy-
estæ: statim comedes has in ipso
gusto, prima aut secunda cœ-
na feret has, tertia cœna tibi
reponet illas. Ex his instruet
seras epidipnidas, ex his pistor
conficit insulas placentas, ex
his parat multiplices tabellas,
& caryotidas notas theatris;
ex his cocum conficit minutal
varium, ut pates lentem posi-
tam, & fabam, imitatur
boletos & botellos, & caudam
cybii, & breves mœnas: ex
his promus experitur artes,
ut callidus vario sapore con-
dat in folium ruta capellianæ.
Sic implet gabatas, & parop-
sidis, & leves scutulas, &
cavas lances. Hoc appellat
lautum, hoc credit venustum,
impendere unum assēm in tot
fercula.*

Atræus.] hoc est, qui dissectat cucurbitas,
veluti Atræus filios fratris sui Thyestæ. Se-
neca in Thyestæ.

Gustu protinus in ipso.] hoc est, in cœnæ
exordio, epig. 31. lib. 10. in secunda pa-
riter & tertia mensa apponebantur cucur-
bitæ.

Epidipnidas.] Bellaria intellige, quæ in
secundis mensis apponebantur, a verbo
ἐπιδινύω, id est, secundam cœnam pe-
rago.

Tabellas.] hoc est quadras de placenta, ut
dixit epig. 76. lib. 3.

*Nec te liba juvant, nec sella quadra pla-
centa.*

Caryotidas.] quæ sunt baccæ palmarum,
epig. 33. lib. 8.

Minutal.] Cibis erat ex variis rebus mi-
nutum concisus factus.

Ut lentem.] hoc est, ut pulstem existimes
confectam ex lente & faba.

Botellos.] genus nempe farciminis, de
quo epig. 79. lib. 5. ubi & de cybio pisce
dictum.

Mœnas.] pisciculos de quibus Plinius lib.
32. cap. 7.

In ruta folium.] id est instar folii rutæ
capellianæ sic denominatæ vel a capillorum
multitudine, vel a capris sylvestribus quæ
illam depascunt. Legunt alii,

*In ruta folium capellianæ,
male.*

Gabatas paropsidasque.] Lances sunt varii
generis.

In Nestorem egenum. XXXIII.

NEc toga, nec focus est, nec tritum ci-
mice lectus,

Nec tibi de bibula farta palude teges:

*Nec habes togam, nec focum,
nec cubile tritum cimice, nec
tegetem confectam ex herba
nuda paludis.*

Nec

Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,

Nec fera, nec clavis, nec canis, atque calix.

Tu tamen affectas, Nestor, dici, atque videri pauper, & in populo quæris habere locum.

Mentiris vanoque tibi blandiris honore.

Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

*Nec habes puerum aut senio-
rem, nec ancillam, nec in-
fantem, nec seram, nec cla-
vem, nec canem, nec pocu-
lum. Nihilominus, & Nestor,
tu affectas dici & videri pau-
per, & quæris habere locum
in populo. Mentiris, & tibi
blandiris vano honore: O Ne-
stor, non est paupertas habere nihil.*

*Teges.] Gallie nativæ.
Nec fera.] Sensus est: Nec habes servum
atriensem, nec canem, qui januam custodiat.
Tu tamen.] epig. 19. lib. 8.*

*Pauper videri vult Cinna, & est pauper.
Non est paupertas.] sed mera mendicitas:
pauperes enim non sunt qui nihil omnino
habent, sed mendici appellandi.*

De Prasino victore cui Nero faverat. XXXIV.

SÆPIUS ad palmam Prasinus post fata Ne-
ronis

Pervenit, & victor præmia plura refert.

Inunc livor edax: dic te cessisse Neroni:

Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

*Post mortem Neronis Prasinus
sape refert palmam, & victor
reportat plura præmia: I nunc,
invidia edax, dic te cessisse
Neroni: vicit nimirum, non
Nero, sed Prasinus.*

*Prasinus.] De aurigarum factionibus di-
gitum epig. 46. lib. 6. Nero favebat Prasinoz,
cujus victoriam sæpius reportatam favori* | *tribuebant invidi: at cum vinceret etiam
mortuo Nerone, Prasinum, seu factionem
Prasinae merito vicisse concludit Poëta.*

De Apro, cujus tenebricosam domum irridet. XXXV.

ÆDES emit Aper, sed quas nec noctua
vellet

Esse suas, adeo nigra, vetusque casa est.

Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.

Coenabit belle, non habitabit Aper.

*Aper emit domum, sed quam
nec esse suam vellet bubo, adeo
atram, & vetus tugurium
est. Maro nitidus possidet hor-
tos vicinos illi. Aper coenabit
belle, non habitabit belle.*

*Ædes emit.] Optimo quidem consilio, ut nempe sæpius ad coenam invitaretur a ni-
tido & lauto Marone suo vicino.*

Ad Fabullum,

solum esse se, dum coenaret cum ignotis. XXXVI.

IGNOTUS mihi cum voces trecentos,

Quare non veniam vocatus a te,

Miraris, quererisque, litigasque.

Solus cæno, Fabulle, non libenter.

*Cum invites trecentos ignotos
mihi, miraris, & quereris,
& litigas, cur non eam in-
vitatus a te. O Fabulle, non
libenter cæno solus.*

Solus cæno.] Cum ignotis enim sibi videbatur coenare solus.

De Cato Proculo

præter spem vitæ restituto. XXXVII.

CAÏUS hanc lucem gemma mihi Julius
alba

Signat, io votis redditus ecce meis.
Desperasse juvat, veluti jam rupta fororum
Fila; minus gaudent, qui timuere nihil.
Hypne, quid expectas piger? immortale Fa-
lernum,

Funde, senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces & sex cyathos, bessemque biba-
mus,
Caius ut fiat Julius, & Proculus.

Io en Caim Julius restitutum
meu votu notat mihi hunc
diem gemma candida. Jucun-
dum est desperasse, tanquam
iam rupta fuissent fila For-
orum, minus latantur, qui
nihil metuerunt. O segnis Hyp-
ne, quid morari? funde im-
mortale Falernum, cadum ve-
tus debetur hujusmodi votu.
Potemus quincunces, & sex
cyathos. & bessem, ut fiat
Caius Julius, & Proculus.

Gemma alba.] De hac formula dictum
epig. 45. lib. 3. Hujus vero Proculi men-
tionem fecit Poëta, epig. 71, lib. 1.
Desperasse.] Vitam Proculi.

Quincunces.] De hoc bibendi more di-
ctum epig. 72. lib. 1.
*Navia sex cyathis, septem Justina bibe-
tur.*

In Zoilum superbum. XXXVIII.

ZOILE quid tota gemmam præcingere
libra,

Te juvat & miserum perdere sardonycha?
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniant.

O Zoile, quid te juvat cir-
cumdare gemmam integra
libra auri, & peracere
miseram sardonycha? paulo
ante iste annulus convenerat
tuis cruribus: non eadem pon-
dera apta sunt digitis.

Quid tota gemmam.] Juvenalis sat. 1. sic
invehitur in Crispinum:

*Ventilet astivum digitis sudantibus an-
nulus,*

*Nec sufferre queat majoris pondera gem-
ma.*

Et miserum.] hoc est, occultare nimio
auro,

Annulus iste.] Vide epig. 29. lib. 3.

*Hæc cum gemma compede dedicat cate-
nas,*

Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Nam ex servo factus erat eques Zoilus,
cujus cruribus magis quam digitis con-
veniebant annuli; sive anuli, ut scribebant
veteres.

De mulione furdo. XXXIX.

MULIO viginti venit modo millibus,
Aule.

Miraris pretium tam grave? surdus erat.

Paulo ante mulio venditus est
viginti millibus, Aule: an
miraris mercedem tam inge-
nem? erat furdus.

Surdus erat.] Atque ita delator esse nequibat, si forte ejus dominus liberius quid
dixisset; nec de criminibus sui domini a quoquam interrogandus erat.

In Charidemum

libertum a quo adhuc objurgabatur jam adultus. XL.

CUNARUM fueras motor, Charideme,
mearum,

Et pueri custos, assiduusque comes.

Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,

Et queritur labris puncta puella meis.

Sed tibi non crevi: te noster villicus horret:

Te dispensator, te domus ipsa pavet.

Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:

Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.

Corripis, observas, quereris, suspiria ducis,

Et vix a ferulis abstinet ira manum.

Si Tyrios sumsi cultus, unxive capillos:

Exclamas, Nunquam fecerat ista pater.

Et numeras nostros adstricta fronte trientes,

Tamquam de cella sit cadus ille tua.

Define: non possum libertum ferre Catonem.

Esse virum jam me dicet amica tibi.

O Charideme, fueras motor mearum cunarum, & castus pueri, atque assiduus comes. Jam sudaria nigrescentes tonsa mea barba, & puella puncta meis labris queritur: at non adolevi tuo iudicio: noster villicus horret te, dispensator, aomus ipsa timet te. Nec tu permittis nobis jocari, nec amare: nihil vis mihi, & vis omnia licere tibi. Reprehendis, observas, quereris, suspiras, & iracundia tua vix cohibet manum a ferulis. Si sumpsi Tyrios cultus, aut unxi comas; exclamas, Nunquam genitor fecerat ista, & contracta fronte numeras nostros trientes, veluti ille cadus sit de tua cella. Cessa: nequeo pati libertum Catonem. . .

Motor.] hoc est, mihi infanti cunas movisti. Alii *monitor*, minus bene.

Sudaria.] Linthea quæ barbam tonsam excipiunt.

Sed tibi non crevi.] Sed nondum adolevisse me existimas, & me ut impaberem

redarguis.

Si Tyrios.] Vestes purpureas intellige.

Et numeras.] Sensus est: Numeras quot hauriam cyathos.

Catonem.] hoc est, libertum tolerare nequeo, qui Catonem, seu censorum se gerat,

XLI.

De Amynta,

cujus casu monet Lygdum ne arbores conscendat. XLII.

INDULGET pecori nimium dum pastor
Amyntas,

Et gaudet fama, luxuriaque gregis:

Cedentes oneri ramos, sylvamque fluentem

Vicit, concussas ipse secutus opes.

Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,

Damnnavitque rogis noxia ligna pater.

Pingues, Lygde, sues habeat vicinus Iolas:

Te satis est nobis annumerare pecus.

Dum pastor Amyntas nimis curat pecus, & latatur fama, & pinguedine gregis; superavit ramos impares oneri, atque arborem fatiscentem ipse secutus opes excussas. Pater prohibuit nemus triste superesse crudeli casui, & damnnavit noxia ligna rogis Amyntæ. O Lygde, vicinus Iolas habeat pingues sues: nobis sufficit a te numerari pecus.

Et gaudet fama.] hoc est, inquit Farnabius, dum laudem querit ex pinguibus

factis suis. *Luxuria* hic significat pinguedinem.

Cedem;

EPIGRAMMATUM LIBER XL. 461

Cedentes.] Sensus est: Amyntas conscendit quercum glandibus onustam, & incurvatam; cuius ramis fatiscentibus, & cedentibus oneri, nec tamen fractis cecidit Amyntas; atque excussas opes, hoc est glandes, secutus periit.

Dira rapina.] Amyntæ scilicet sui filii,

in cuius rogo arborem patulam nempe excisam comburi iussit.

Pingues.] Sensus est: O Lygde, ne videas alieno pecori, nec nostrum nimis cures, sed cave tibi a simili casu; sufficit enim te nullum ex suis nostris amittere.

In Cæcilianum, carmen egregium sine egregio argumento fieri non posse. XLIII.

VIVIDA cum poscas epigrammata, mortua ponis

Lemmata, quid fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,
Et thyma Cecropiæ Corfica ponis api?

O Cæciliane, cum requiras vegeta epigrammata, praebe mortua argumenta, quid potest fieri? Visne tibi nasci mella Hyblæa, aut Hymettia, cum apponis thyma Corfica api Attica?

Vivida.] hoc est nobilia & præclara.

Mortua.] vilia atque abjecta.

Hyblæa.] Vide epig. 46. lib. 2. & epig. 87. lib. 7.

Et thyma Corfica.] amata scilicet, ex quibus vel apes Atticæ mel dulce conficere nequeant. Sic se api, argumentum vero flori comparat Poëta.

XLIV.

Ad senem orbem,

ne credat captatorem verum esse sibi amicum. XLV.

ORBUS es, & locuples, & Bruto consule natus,

Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: sed quas juvenis, quas pauper habebas,
Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

Orbus es, & dives, & natus Bruto consule, an putas te habere veros amicos? Sunt veri, sed quos habebas juvenis atque inops: qui recens est amicus, ille amas tuam insertum.

Bruto consule.] hoc est, decrepitu es: Brutus exactis regibus primus consul fuit.

Mortem.] atque ita insidiatur tuæ hemeridati.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

In Silium Italicum. XLIX.

SILIUS hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.

Silium qui possidet villam eloquentis Ciceronis, colit hæc monumenta magni Maronis.

Here,

Herodem, dominumque, sui tumultique, Larisque

Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

Nec Maro, nec Cicero ^{epitaphum} alium heredem, & dominum sui sepulchri & domus.

Silius.] De quo epig. 6a. lib. 7. Virgilii sepulchrum in agro Neapolitano assidue coluit Silius, & Ciceronis villam emit, teste

Plinio lib. 31. cap. 1.

Non alium,] fuit enim orator, & Poeta.

In Phyllida semper aliquid petentem. L.

NULLA est hora tibi qua non me, Phylli, furentem

Despolies: tanta calliditate rapis.

Nunc plorat speculo fallax ancilla relicto:

Gemma vel a digito, vel cadit aure lapis.

Nunc furtiva lucri fieri bombycina possunt:

Profertur Cosmi nunc mihi siccus onyx.

Amphora nunc petitur nigri cariota Falerni,

Expiet ut somnos garrula saga tuos.

Nunc ut emam grandemve lupum, mullumve bilibrem,

Indixit cenam dives amica tibi.

Sit pudor, & tandem veri respectus & æqui.

Nil tibi, Phylli, nego: nil mihi, Phylli, nega.

O Phylli, nullam prateris horam, qua non spoliis me perditum amore tui; tam callide rapis. Nunc fraudulenta ancilla flet speculo attrito, vel gemma decidit a digito, vel lapis ab aure. Nunc bombycina furtiva possunt lucro cedere. Nunc siccus onyx Cosmi ostenditur mihi. Nunc poscitur amphora nunciata nigri Falerni, ut saga loquax procurat tuos somnos. Nunc ut emam aut grandem lupum, aut mullum bilibrem, dives amica invitavit se ad tuam cenam. Tandem habeas verecundiam, & rationem veri, & æqui: o Phylli, nihil tibi recuso. . .

Speculo relicto.] hoc est, amisso, vel attrito; res enim relictae, ut ait Domitius, consumptae dicuntur.

Vel lapis.] Pretiosus nempe.

Nunc furtiva.] Sericae vestes furtivae, ait ancilla, tam vili pretio emi possunt, ut lucrifieri videantur.

Siccus onyx.] Pyxidem intellige, quam

Cosmi unguendis impleri postulat Phyllis. De Cosmo egimus, epig. 88. lib. 1. & epig. 81. lib. 3.

Cariota.] Vinum vetus petitur.

Expiet.] Vide epig. 83. lib. 7.

Jam prior ad faciem sed & hac vindicta venit,

Exorat nece, dum mihi saga tuas.

De Silio cultore Virgilii. LI.

JAM prope desertos cineres, & sancta Maronis

Nomina qui coleret pauper, & unus erat.

Silius Arpino tandem succurrit agellio,

Silius & vatem non minus ipse tulit.

Jam pauper, & solus erat, qui veneratur cineres fere derelictus, & sancta nomina Maronis. Tandem Silius subvenit agello Arpino, atque ager illa non minus servit Poeta.

Jam prope desertos.] Idem argumentum ac epig. 49. supra. De Virgiliano praedio apud Arpinates a Silio empto: non fuit cumulus Virgilii Arpini, sed duobus millibus passuum ab urbe Neapoli, ut Servius, & ex Servio Leander docet in Campania, ubi sapetur nesciri hodie certum cumuli

Virgiliani locum. Cineres ergo hic memoriam Virgilii interpretare, ut mens est Martialis, cum subjungit nomina Maronis. Ita Raderus.

Silius Arpino.] Prope Arpinum possederat hunc agellum Virgilius, quem emorat Silius, ut ejus memoriam illic cele-

lebraret. Legunt alii,

Silius optata succurrere conspexit umbra.

lii,

Silius Andino tandem succurrit agello.

ndes vero Maronis patria, Lombardie
anspadane vicus, Mantuani territorii. Ju-

dicet lestor.

Non minus.] Ille non minus servit do-
mino vati, nempe Silio, quam antea Vir-
gilio. Lipsius lib. 1. epist. 5. legit,

Et vatem non minor ipse colis.

Quæ lectio videtur melior.

LII.

Ad Julium Cerealem quem invitat ad coenam. LIII.

COENABIS belle, Juli Cerealis, apud
me:

Conditio est melior si tibi nulla, veni.

Octavam poteris servare, lavabimur una:

Scis quam sint Stephani balnea juncta mihi.

Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo

Utilis & porris fila resecta suis.

Mox vetus, & tenui major cordyla lacerto:

Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.

Altera non deerunt tenui versata favilla,

Et Velabrensi massa recocta foco.

Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ,

Hæc satis in gustu: cætera nosse cupis?

Mentiar ut venias, pisces, conchyliia, su-
men,

Et cortis saturas, atque paludis aves:

Quæ nunc Stella solet rara nisi ponere cœna.

Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.

Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantas,

Rurâ vel æterno proxima Virgilio.

*O Juli Cerealis, bene cano-
bis apud me: si nullam habes
conditionem meliorem, accede.
Poteris observare horam octa-
vam; lavabimur simul: novi-
sti, quam vicina sint mihi
balnea Stephani. Prima tibi
apponetur lactuca idonea sub-
vendo ventri, & fila resecta
ex suis porris; mox vetus cor-
dyla, & major tenui lacerto;
sed quam operimint ova cum fo-
lis rutæ. Altera ova non de-
ficiunt versata tenui favilla;
& massa recocta foco Velab-
rensi. Et alia quæ experta
sunt frigus Picenum. Hæc
sufficiunt in gustu. Visne scire
cætera? ut vendas mentiar
pisces, conchyliia, sumen, &
pingues aves cortis, & palu-
dis: quæ nec apponere solet
Stella nisi rara cœna. Plus
ego promitto, nihil recitabo
tibi. Licet vero ut ipse sum-
per relegas tuos Gigantas, &
rara proxima vel immortalis
Virgilio.*

Juli Cerealis.] Qui fuit Poëta illustris,
de quo Plinius junior lib. 2. epist. 19. Vide
epig. 8. lib. 4.

Stephani.] Cujus mentionem fecit Sue-
tونیus in Domit. nescio an sit idem.

Lactuca.] De lactucis & porris epig. 47.
lib. 3.

Cordyla.] De hoc genere piscis epig. 2.
lib. 3. & epig. 1. lib. 13.

Sed quam.] epig. 8. lib. 10.

Resecta coronabunt rotatos ova lacertos.

Tenui versata.] Sorbilia ova intellige.
Sic Ovid. 8. Metam.

Quæque non acri levior versata favilla.

Et Velabrensi.] Cæsum Velabrensem in-
terpretare foco & fumo induratum, epig.
32. lib. 13. Velabrum vero regio erat urbis

Romæ. *Massa recocta.*] Gruterus ex Pala-
tino codice legit *Massa coacta.*

Et quæ Picenum.] epig. 44. lib. 1.

Hæc satis in gustu.] hoc est, in exordio
cœnæ, epig. 32. supra. Sensus est, inquit
Raderus, caput cœnæ lautius apponam
verbis. In lautioribus convivii locum præ-
cipuum habebant pisces, ut fusc explicat
Heraldus. *Conchyliia* sunt ostrea, *Sumen* au-
tem papilla suis effretæ, epig. 44. lib. 13.

Quæ nec Stella.] De quo epig. 8. lib. 1.

Nil recitabo.] Vide epig. 79. lib. 5. Horat.
Indolentum, doctumque fuit, rapitque

acerbus.

Gigantas.] hoc est, poema de Gigan-
tibus, & de agriculturâ non inferius Geor-
gicis Virgilio.

De Claudia Rufina nata in Britannia. LIV.

CLAUDIA cæruleis cum sit Rufina Britannis.

Edita, cur Latine pectora plebis habet!
Quale decus formæ! Romanam credere matres

Italides possunt, Atthides esse suam.
Di bene, quod sancto peperit fecunda marito,

Quot sperat generos, quotque puella nurus!

Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,
Et semper natis gaudeat illa tribus.

Cum Claudia Rufina sit nata a cæruleis Britannis, qua ratione habet mores gentis Romana! quale ornamentum forme! matres Romanae & Attica possunt sibi vendicare illum. O factum bene, quod fecunda peperit sancto marito. Quot generos expectat, & quot nurus illa mater! Sic placeat diis, ut letetur uno marito, & illa semper habeat jus trium liberorum.

Claudia.] Eadem forte de qua epig. 13. lib. 4. Cæruleis Britannis.] Quod se glasto colorabant, vel quod cærulei dicuntur insulares, ut ait Domitius. Vide epig. 99. lib. 14. Cur.] Alii quam.

Italides.] vel propter linguam Latinam & Græcam, quam callebat, ut Domitius, vel propter formæ elegantiam, ut censor

Raderus. Atthis vero, a qua Atthides dicitur, fuit una Cranai regis Atheniensium filia, a qua regio Attica denominata est.

Quot.] Illa scilicet juvenis uxor speratura est plures generos suis filiabus, & plures nurus suis filiis. Alii quod.

Gaudeat illa tribus.] De jure trium liberorum dictum epig. 92. lib. 2.

In Zoilum furem. LV.

UNGUENTA, & casias, & olentem funera myrrham,

Thuraque de medio semicremata rogo,

Et quæ de Stygio rapuisti cinnama lecto,

Improbe de turpi, Zoile, redde sinu.

A pedibus didicere manus peccare protervæ.

Non miror furem, qui fugitivus erat.

O Zoile nequam, restitue de turpi sinu unguenta, & casias, & myrrham olentem funera, & thura semicremata ex media pyra, & cinnama quæ abstulisti ex lecto Stygio. Manus perculantes peccare didicerunt a pedibus: non miror Zoilum furem, qui erat fugitivus.

Unguenta & casias.] Munera nempe, quæ rogis imponi solebant, epig. 97. lib. 10. Stygius vero lectus feretrum est, quod violasse, summum scelus habitum est.

A pedibus.] Servus enim fugitivus fuerat

Zoilus, atque ita fugiens a domino, jam se ipsum illi surripuerat: pedum ergo exemplum secutæ sunt manus. De Zoilo sapius dictum.

Ad Urbicum,

ut improbum captatorem Lupum fallat. LVI.

HORTATUR fieri quod te Lupus, Urbice, patrem:

Ne credas, nihil est quod minus ille velit.

Ars est captandi, quod nolis velle videri:

Ne facias optat, quod rogat, ut facias.

O Urbice, ne credas quod Lupus impellit te fieri genitorum, nihil est quod ille minus cupiat. Ars est captandi velle videri quod nolis: cupit ne agas, quod optat ut agas.

Dicat

Dicat prægnantem tua se Cosconia tantum:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu consilio videaris ut usus amici,
Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

Cosconia tua dantat prædicet se prægnantem: Lupus fiet pallidior jam pariente. At tu videaris secutus consilium amici, sic occumbe, ut ille credat te factum genitorem.

Fieri patrem.] nempe adoptando filium, vel potius generando, cui relinquo tua bona.

Tha Cosconia.] uxor tua. Ut factum.] hoc est morere facto testamento, in quo captatori nihil relinquo.

In Cheræmonem, qui non ex animi constantia, sed ex inopia laudabat mortem. LVII.

Quo d nimum laudas, Cheræmon Stoice, mortem,

Vis animum mirer, suspiciamque tuum.

Hanc tibi virtutem fracta facit urceus ansa,

Et tristis nullo qui tepet igne focus.

Et teges & cimex, & nudi sponda grabati,

Et brevis, atque eadem nocte dicque toga.

O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,

Et stipula, & nigro pane carere potes!

Lingonicis agetum tumeat tibi culcita lanis,

Constringatque tuos purpura texta toros:

Dormiat & tecum, qui cum modo Cæcuba miscet,

Convivas roseo torserat ore puer:

O quam tu cupias ter vivere Nestoris annos,

Et nihil ex ulla perdere luce voles!

Rebus in angustis facile est contemnere vitam.

Fortiter ille facit qui miser esse potest.

O Cheræmon Stoico, quod nimum commendas mortem, vis ut mirer animum tuum, & venerer. Urceus fracta ansa tibi conciliat hanc virtutem, & focus mafius qui nullo igne tepet, & teges, & cimex, & sponda nudi grabati, & brevis toga, atque eadem die ac nocte. O quam magnus es homo, qui vales privare te fæce rubentis aceti, & stipula, & nigro pane! Agetum habeo culcitram tumentem lanis Lingonicis, & purpura texta ardet tuos lectos.

O quam tu optes ter agere annos Nestoris, & nihil amittere voles ex ullo die! Facile est spernere vitam in rebus angustis. Ille agit fortiter, qui potest pati miseriam.

Et teges &.] Epig. 33. supra.

Nec toga, nec focus est, nec tritius cimice lectus.

Et nudi sponda.] epig. 93. lib. 1.

O quam.] per ironiam.

Lingonicis:] Vide epig. 159. lib. 14. cujus lemma est tomentum Lingonicum. Tyrbnebus lib. 8. cap. 4. legit Lemconicis: tomenta enim

Leuconica sic existimat dicta a Leuconico loco. Alii existimant lanas sic dictas a candoris præstantia. Videt etiam epig. 54. lib. 1.

Purpura texta.] Alii pena. De Nestore sapius jam diximus.

Qui miser esse potest.] hoc est, qui non ægre fert paupertatem.

Ad Severum virum eruditum. LVIII.

MIRARIS docto quod carmina mitto Severo,

Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem.

O erudite Severe, miraria quod mittam versus erudite Severe, & quod te invitam ad cenam.

Gg

Jup-

Juppiter ambrosia satur est, & nectare vivit:
 Nos tamen exta Jovi, thura, merumque
 damus.
 Omnia cum tibi sint dono concessa deorum,
 Si quod habes non vis, ergo quid acci-
 piesz?

Juppiter satur est ambrosia, & vivit nectare. Nihilominus nos offerimus Jovi exta, thura, & vinum. Cum dii tibi concesserint omnia, si recusas quod habes, ergo quid accipiesz?

Miraris docto.] Vide epig. 27. lib. 9.
Juppiter ambrosia.] dona tamen nostra non respuir.

Si quod habes.] Si ea daremus tantum quibus indiges, tibi omnium rerum copia abundanti nihil quicquam dare possemus.

LIX.

De Charino paupere quidem, sed opes ostentante. LX.

SENOS Charinus omnibus digitis gerit,
 Nec nocte ponit annulos.
 Nec cum lavatur, caussa quæ sit, quæritis?
 Dactylorothecam non habet.

Omnibus digitis Charinus gestat senos annulos. An rogatis causam? Non habet dactylorothecam.

Dactylorothecam.] Repositorium nempe in quo reponuntur & servantur annuli, quos ad certos tantum dies conducebat Charinus. Alii *dactylorothecam*.

LXI.

LXII.

LXIII.

LXIV.

LXV.

In Justinum de convivio ejus natalicio. LXVI.

SEXCENTI cœnant a te, Justine, vocati

Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
 Inter quos, memini, non ultimus esse solebam:

Nec locus hic nobis invidiosus erat.
 Postera sed festæ reddis sollempnia mensæ:
 Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

O Justine, sexcenti cœnant a te invitati ad solemnitatem dici, quo natus es: inter quos, memini, solebam non esse ultimus: nec locus hic nobis pariebat invidiam. Sed reddis sollempnes reliquias mensæ festæ: hodie natus eris sexcentis, cras vero mihi.

Lucis ad officium.] hoc est ad natalicium tuum convivium. *Officium* verbum est hic omnino proprium, quod tamen interpretatus sum intelligentiæ causa. Juvenalis Sat. 2. v. 134.

Qua causa officii? &c.
Nec locus hic.] quia non primarius quidem, sed nec erat ultimus.
Postera sollempnia.] hoc est convivii reliquias, ad quas scilicet ne invitas. *Sexcen-*

Sixcentis Noct.] Sic explicant interpre-
tes, A te invitati hodie ad te mittant mu-
nera natalicia, ego vero cras mittam: hoc
est, nunquam mittam. Sed libentius ego

cum Grutero simpliciter interpreter, quod
Poeta malit se postero die ad reliquias con-
vivii invitari, quam ipso natali die, prop-
ter nimiam convivarum turbam.

In Vacerram, quem malis suis artibus non locuple-
tatum miratur. LXVII.

ET delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:
Et fellator es, & lanista. miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

*Et delator es, & calumnia-
tor: & fraudator, & nego-
ciator:
& Lanista: miror, & Vacer-
ra, quare non habes nummos.*

Lanista.] De quo epig. 82. lib. 6.

In Maronem cujus hereditatem expectabat. LXVIII.

NIL mihi das vivus: dicis post fata da-
turum.
Si non es stultus, scis, Maro, quid cu-
piam.

*Vivus nihil mihi donas, dicis
te donaturum post mortem; si
non es demens, & Maro, ta-
men quid cupiam.*

Quid cupiam.] nempe tuam mortem, ut consequar quod mihi vivus promittis.

Ad Mathonem ne parva quidem munera impetrantem
a divitibus. LXIX.

PARVA rogas magnos: sed non dant hæc
quoque magni.
Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

*Petis res exiguas a magnis
sed nec has etiam impetras a
magnis. O Matho, ut minus
pudeat te, pete magnas.*

Ut pudeat levius.] Minor quippe igno-
minia erit, si magnæ rei, quam si parvæ
repulsam patiaris. De Mathone caussidico
sæpius dictum.

Epitaphium canis Lydiae. LXX.

AMPHITHEATRÆLES inter nutrita
magistros
Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar domino fidissima dextra,
Qui non Erigones mallet habere canem:
Nec qui Dictæa Cephalum de gente secu-
tus
Luciferæ pariter venit ad astra decæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit
ætas.
Qualia Dulichio fata fuere cani:

*Nutrita inter amphitheatrales
magistros venatrix, acerba
sylvis, mitis domi, Lydia ap-
pellabar dextra fidissima heræ,
qui non magis optaret habere
canem Erigones: nec cum quæ
de gente Cretensi seductus Ce-
phalum, similiter translatus
est ad sidera dea Luciferæ.
Longa dies, nec ætas decre-
pita me rapuit, qualis morte
convulso cani Dulichio:*

Fulmineo spumantis apri sum dente peremta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe,
tuus.

Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub
umbras:

Non potui fato nobiliore mori.

*sum interfecta fulmineo dente
spumantis apri, quantus erat
tuus, & Calydon, aut tuus,
& Erymanthe. Nec conqueror,
licet immaturae rapta sub in-
fernas umbras, non potui pe-
rire morte praestantiore.*

Amphitheatrales.] In amphitheatro venationes saepe exhibitz. Vide lib. Spect. *Magistros*, qui venationibus praerant.

Lydia dicebat.] Canis ipsa loquens inducitur.

Fidissima dextra.] Tam fida hero meo, quam dextra propria. Alii legunt *Dextro*, ut sit nomen proprium heri sui.

Erigones.] fuit filia Icarii, qui canem Meram secum duxerat cum Atticam peragrans interfectus est a pastoribus. Erigone autem, cane Mera duce, reperit cadaver Icarii mortui, quo viso se suspendit puella, & Mera canis, seu Nezra, ut volunt alii, desiderio dominorum contabuit, & in coelum translata canis coelestis dicitur: *Erigone* vero Virgo, & *Astraea*. Raderus ex Hygino.

Nec qui Dilas.] In Creta canes egregii: hoc est, nec canis *Lelaps*, quem marito suo Cephalo dederat Procris, quorum historia satis nota, domino carior fuit; nunc in coelum translatus, Sirius ardor, & *Ganacula* dicitur stellarum fulgentissima, at-

que infesta humanis corporibus. Sic idem Raderus ex eodem Hygino.

Lucifera.] Dianam seu Lunam intellige, quae venationi dedita gaudet canibus.

Dulichio.] Argus canis Ulyssis celebratur carmine Homeri Odyss. lib. 17. Dulichium insula Ulyssis quondam subiecta cum Itacho monte. Sic Raderus ex Mela, & aliis. Dulichii insulae meminit Strabo lib. 10. quam eandem cum Cephallenia quidam affirmarunt, sed male, ut refert idem Strabo ex Homero, cujus testimonio ostendit neque Dulichium esse Cephalleniam, neque ad Cephalleniam pertinere, quod Andro scripsit: cum Dulichium Epei obtinuerint, totam Cephalleniam Cephallenes: hique Ulyssis paruerint, illi Megedi. Judicet lector.

Calydon.] De apro Calydonio epig. 15. lib. Spect.

Erymanthe] mons est Arcadiae, ubi erat Aper dictus Erymanthius, quem interfecit Hercules.

Fato nobiliore.] nempe interfecta a fera tam praestanti.

LXXI.

LXXII.

LXXIII.

LXXIV.

LXXV.

LXXVI.

Ad Patum creditorem suum. LXXVII.

SOLVERE, Pæte, decem tibi me sester-
tia cogis:

Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.

Ne noceant, oro, mihi non mea crimina:
tu qui

Bis centena potes perdere, perde decem.

*O Pate, cogis meolvere tibi
decem sestertia: quoniam Buc-
co te fraudaveras ducentis.
Quaeso, ne aliena delicta ob-
sint mihi: tu qui potes amitte-
re ducenta, amitte decem.*

Pate.] qui nempe iratus quod a Buccone fraudatus fuisset, reliquos suos debitores asperse iuvasti, inter quos fuit Martialis,

qui festive a Pateo petit, ut ducentis amissis, perdat adhuc decem quae ipse debet.

In Vacerram gulosum. LXXVIII.

IN omnibus Vacerra quod conclavibus
Consumit horas, & die tota sedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

*Quod Vacerra consumit horas
in omnibus conclavibus, &
sedet tota die; Vacerra cupit
cœnare, non cacare.*

*In omnibus.] De Vacerra jam supra epig. 67. Compescendæ autem alvi gratia sedere,
& remanere se fingebat, ut invitaretur cum cœna esset instructa.*

LXXIX.

Ad Pætum, cujus mulas tardissimas irridet. LXXX.

AD primum decima lapidem quod veni-
mus hora,

Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista quidem, non est mea, sed tua
culpa,

Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

*Me accusas de crimine tarda
inertia, quod hora decima
veni ad primum lapidem. O
Pæte, ista quidem non est
mea, sed tua culpa, qui mi-
sisti ad me tuas mulas.*

*Ad primum lapidem.] hoc est, ad tuam
villam mille passibus distantem ab urbe
veni hora decima, id est duabus horis*

ante noctem.

Mulas tuas.] tardissimas nempe.

*De Baiis amœnis quibus gloriam & valetudinem
suam anteponit. LXXXI.*

LITUS beatæ Veneris aureum Baias,
Baias superbæ blanda dona naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, versibus Baias,
Laudabo digne non satis tamen Baias:
Sed Martialem malo, Flacce, quam Baias.
Optare utrumque pariter, improbi votum est.
Quod si deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est Martialis & Baiæ!

Letitia Martialis, & Baia simul!

*O Flacce, quamvis mille car-
minibus celebrem Baias litus
aureum beatæ Veneris, Baias
delicata munera natura ma-
gnifica: nihilominus non satis
pro dignitate celebrabo Baias:
O Flacce, sed Martialis mihi
carior est Baia. Votum est
improbi expetere utrumque si-
mul: quod si hoc tibi conceda-
tur dono deorum, quanta est.*

Baias.] amœnissimas, epig. 63. lib. 1.

*Sed Martialem.] hoc est, Malo meæ
gloriæ & valetudini servire, quam in sinu
Baiano deliciis & voluptatibus indulgere.*

*Optare utrumque.] delicias nempe, &
gloriam aut valetudinem.*

Improbi votum.] Alii improbum.

*Hoc tibi detur.] Ut simul & sapientiæ
& voluptatibus operam des, vel ut simul*

deliciis indulgeas, & valetudini consulas.

*Quid gaudiorum.] hoc est, inquit Rade-
rus, Quid nobis erit bestius, quibus con-
tingat & Martialis simul & Baiæ: hoc est
ut sim Martialis auctor, & clarus scriptis
meis, & simul otio Baiano beatus; vel ut
simul bene valeam, & Baianis voluptatibus
fruar; ut tu, ô Flacce, & bene vales, &
Baianis voluptatibus una frueris.*

De Philostrato temulento. LXXXIII.

A Sinuessanis conviva Philostratus undis;
Conductum repetens nocte iubente lar-
rem,

Pæne imitatus obit sævis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit usque gra-
dus.

Non esset, Nymphæ, tam magna pericula
passus,

Si potius vestras ille bibisset aquas.

*Philostratus nocte cogente con-
viva rediens ab aquis Sinues-
sanis domum conductam, cru-
deli morte prope extinctus est,
imitatus Elpenora, dum præ-
ceps ruit per longos gradus ad
imam. O Nymphæ, non subiis-
set tanta pericula, si potius
ille potasset vestras undas.*

*Sinuessanis.] De Sinuessa dictum epig.
42. lib. 6. ubi erant balnea saluberrima,
unde ebrius iste redibat domum conductam
& altam, quibus verbis Poëta significat*

illum fuisse pauperem.

*Elpenora.] Ulyssis socium qui ebrius
per f. alarum gradus lapsus periit, Homer,
Odys. x.*

Ad Sosibianum captatorem hereditatum. LXXXIV.

NEMO habitat gratis, nisi dives & orbis
apud te,

Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

*Nullus nisi locuples & orbis
habet domicilium gratis apud
te. O Sosibiane, nullus pluris
locat ades.*

Nemo.] Hac enim nova arte divitum atque orborum hereditates captabat.

Ad Antiochum tonsorem imperitum. LXXXV.

QUI nondum Stygias descendere quærit
ad undas,

Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
Alba minus sævis lacerantur brachia cultris,

Cum furit ad Phrygios enthea turba mo-
dos.

Mitior implicitas Alcon secat enterocelas,

Fractaque fabrili dedolat ossa manu.

Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoica men-
ta,

Collaque pulvereæ nudet equina juba.

Hic miserum Scythica sub rupe Promethea
radat:

Carnificem nudo pectore pascat avem.

*Qui nondum cupit adire un-
das infernas, evitet tonsorem
Antiochum, si sapit. Candida
brachia dilaniantur cultris mi-
nus crudelibus, cum turba fu-
riosa sevit ad modos Phrygios.
Alcon blandior secat enteroce-
las intricatas, & fabrili ma-
nu excindit rupta ossa. Hic
radat egenos Cynicos, & men-
ta Stoicorum, & tondeat pul-
veream jubam equinorum col-
lorum. Hic radat infelicem
Prometheum sub rupe Scythi-
ca: nudo pectore alat avem
carnificem.*

Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus,

Antiochi tantum barbara tela sonent.

Hæc quæcumque meo numerasti stigmata mento,

In vetuli picta qualia fronte sedent,

Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:

Antiochi ferrum est, & scelerata manus.

Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:

Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

Barbara tela Antiochi crepant dantant, Pentheus fugiet ad genitricem, Orpheus ad Mænadas. Hæc quæcumque stigmata numerasti in mento, qualia hærent in picta fronte senis, non impressa sunt ab iracundis unguibus molesta uxoribus; sed a ferro, & scelerata manu Antiochi: ex omnibus animalibus unus hircus sapit: barbatus vivit ne exuperiatur Antiochum.

Emthea.] hoc est, deo plena turba sacerdotum nempe Ididis, ut & Cybeles, qui illarum sacra celebrabant, & divino furore perciti humeros sibi, & brachia vulnerabant.

Ad Phrygiæ.] hoc est, ad strepitum tympanorum; primum vero in Phrygia Cybeles sacra a Corybantibus celebrata sunt.

Alcon.] Chirurgus quidam. *κόττογνάλης* herniæ genus est, lib. 10. epig. 56.

Enteroceleum fertur Podalirius Hermes.

Et Stoici.] Stoici, & Cynici barbati erant.

Juba.] Crines sunt ex equorum, atque

aliarum bestiarum collo pendentes.

Promethæa.] Ab aquila dilaniatum, lib. 9. epig. 46.

Pentheus.] Echionis regis Thebarum, atque Agavæ filius, qui Bacchi sacra contemnens, a matre, cæterisque Mænadibus disceptus est.

Ad Mænadas Orphem.] A quibus dilaniatus est.

Stigmata.] Notas impressas, atque incisiones intellige, quales habent servi stigmatæ, de quibus epig. 29. lib. 1.

In vetuli picta.] Alii scribunt *in vetuli Pythæ*, & nomen esse volunt pugilis cicatricibus deformis.

LXXXVI.

In Parthenopæum

tussi gulosa laborantem. LXXXVII.

LENIAT ut fauces medicus, quas aspera vexat

Affidue tussis, Parthenopæe, tibi:

Mella dari, nucleosque jubet, dulcesque placetas,

Et quidquid pueros non sinit esse truces.

At tu non cessas totis tussire diebus.

Non est hæc tussis, Parthenopæe: gula est.

O Parthenopæe, ac medicus mitiget tuas fauces, qua perpetuo cruciantur acerba tussi; jubet tibi dari mella, & nucleos, & dulces placentas. Et quicquid facit pueros blandos. Sed tu non desinis tussire totis diebus. O Parthenopæe, non est hæc tussis, hinculatio est.

Et quicquid pueros.] hoc est, ea omnia bellaria, quibus pueri lugentes placantur, aut truces mitescunt.

Gula est.] Tussis enim ut tibi dentur bellaria.

LXXXVIII.

LXXXIX.

Ad Pollam suam amicam. XC.

INTACTAS quare mittis mihi, Polla, coronas?

A te vexatas malo tenere rosas.

O Polla, cur mittis ad me intactas coronas? Malo tenere rosas attritas a te.

A te vexatas.] Et tuas manus redolentes rosæ recentibus atque intactis mihi gratiores erunt.

In Chrestillum probantem antiquos Poëtas. XCI.

CARMINA nulla probas, molli quæ limite currunt,

Sed quæ per salebras, alraque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio quod carmine majus habetur,

Lucili columella hic situs Metrophanes:

Attonitusque legis terrai, frugiferaï,

Accius & quidquid Pacuviusque vomunt.

Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque Poëtas?

Dispeream si scis, mentula quid sapiat.

Nulli versus placent tibi, qui stant via blanda, sed qui cadant per salebras, & rupes excelsas. Et tu existimas quid majus versu Homericò, Hic jacet Metrophanes columella Lucili; atque stupens legis terrai, frugiferaï, & quicquid vomunt Pacuvius atque Accius. O Chrestille, visne ut imiter antiquos tuos Poëtas?

Sed qua per salebras.] hoc est, non amas versus teneros & molles, sed duros atque asperos.

Quod majus.] Alii res major.

Lucili.] Legunt alii,

Lucili columella hic situs Metrophanes est.

De Lucilio Horatius sat. 4. lib. 1.

durus componere versus:

Nam fuit hoc vitiosus, &c.

Domitius existimat Columellam Metrophanem servum Lucilii fuisse: sed Georgius censet Columellam non esse nomen pro-

prium, ut apud veteres majoris domus servos dictos fuisse columellas, quasi columinæ. Judicet lector.

Terrai.] pro terra, diphthongo in duas vocales resoluta.

Accius & Pacuvius.] antiqui fuerunt Poëtae lutulenti, & duri.

Si scis.] Alii *ni scis*, hoc sensu: Tu qui laudas durum carmen, nihilominus mollior vivis. Vel sic interpretare vulgatam lectionem: Tam bardus es, ut acumen versus teneri non sentias.

Epitaphium Canaces puellæ septennis. XCII.

ÆOLIDON Canace jacet hoc tumulata sepulcro,

Ultima cui parvæ septima venit hiems.

Ah scelus, ah facinus! properas quid flere viator?

Non licet hic vitæ de brevitate queri.

Tristius est leto leti genus: horrida vultus

Abstulit, & tenero sedit in ore lues:

Ipseque crudeles ederunt oscula morbi,

Canace ex Æolidu, cui parva septima hiems fuit ultima, jacet humata hoc tumulo. Ah scelus, ah facinus, ô viator, quid sstinas lacrymari? Non fas est hic conqueri de brevitate vita? Genus mortis gravius est morte: horrida lues corripit faciem, atque hæsit tenero oris: sevi morbi corrodunt ipsa basia, nec labra

Nec

Nec data sunt nigris tota labella rogis.
 Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
 Debuerant alia fata venire via.
 Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,
 Ne posset duras flectere lingua deas.

*Integra data sunt atra pyra.
 Si fata ventura erant tam
 præcipiti volatu, debuerant
 venire alia via. Sed mors
 festinavit obstruere iter tenera
 voci, ne lingua posset exorare
 immites deas.*

Æolidon.] Alludit Poëta, ut aiunt interpretes, ad Canacen regis Æoli filiam, cuius meminit Ovidius in suis epistolis. Dicitur *Æolidon Canace* pro *Æolidarum*: alii *Æolidos Canace*: alii *Æolis* heu *Canace*: *Æolis* vero dicitur, quod forte in Æolia nata

esset.

De brevitate.] Sed licet conqueri de mortis genere; misere enim periit Canace cancro corrosa.

Deus.] Parcas scilicet, quæ voce tam blanda flecti potuissent.

In Zoilum hominem prorsus perditum. XCIII.

MENTITUR, qui te vitiosum, Zoile, dixit.
 Non vitiosus homo es, Zoile, sed vitium.

O Zoile, qui nominavit te vitiosum, mentitur: non es homo vitiosus, sed vitium ipsum.

Mentitur qui.] Excusans Zoilum magis accusat.

De Theodoro malo Poëta. XCIV.

PIERIOS vatis Theodori flamma Penates
 Abstulit: hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
 O scelus, ô magnum facinus, crimenque deorum,
 Non arsit pariter quod domus, & dominus.

Igne absorpta sunt ades Pieria Theodori Poëta: O Phœbe, an hoc arriat tibi, & Musis? O scelus, ô magnum facinus, & crimen deorum, quod ades, & dominus simul non sunt incensi.

Pierios.] Quia Theodorus erat Poëta. Vide epig. 77. lib. 1.
Et dominus.] Utpote Poëta pessimus.

XCV.

XCVI.

Ad Germanum

arcentem puerum ab aqua haurienda. XCVII.

MARTIA non Rhenus salit hîc, Germane, quid obstas,
 Et puerum prohibes divitis imbre lacus?

Martia salit hîc non Rhennus, ô Germane, quid impedis, & arces puerum ab aqua largi lacus?

Bar-

Barbare, non debet submoto cive ministro
Captivam victrix unda levare sitim.

O barbare, repulso cive mini-
stro non debet unda victrix
lenire sitim captivi.

Martia.] De aqua Marcia dictum epig.
42. lib. 6. Sensus totius epigrammatis est,
Romanos victores a Germanis devictis non
esse arcendos ab aqua Marcia.

Cive ministro.] Legit Gronovius *submoto*
cive, ministri, hoc est, captivi, & famuli,
qualis tu es, ô Germane.

XCVIII.

Ad Bassum

de basiatoribus quos effugere nemo posset. XCIX.

EFFUGERE non est, Basse, basiatores.
Instant, morantur, persequuntur, occur-
runt,

Et hinc & illinc, usquequaque, quacum-
que.

Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
Nec triste mentum, fordidi que lichenes,

Nec labra pingui delibuta ceroto,

Nec congelati gutta proderit nasi.

Et æstuantem basiant, & algentem,

Et nuptiale basium reservantem.

Non te cucullis afferet caput tectum,

Lectica nec te tuta pelle, velo que,

Nec vendicabit sella sæpius clausa.

Rimas per omneis basiator intrabit.

Non consulatus ipse, non tribunatus,

Sævique fasces, nec superba clamosi

Lictoris abiget virga basiatorem.

Sedeas in alto tu licet tribunali,

Et e curuli jura gentibus reddas:

Adscendet illa basiator, atque illa:

Febricitantem basiabitis & flentem.

Dabit oscitanti basium, natantique:

Dabit & cacanti. remedium mali solum est,

Facias amicum, basiare quem nolis.

O Basse, basiatores vitari
nequeunt. Urgent, morantur,
persequuntur; obviam fiunt,
& hinc & illinc, usquequa-
que, quacumque. Non ulcus
acre, aut pustula ignea, nec
squalidum mentum, & sordi-
di lichenes, nec labra oblita
pingui ceroto, nec gutta nasi
congelati proficiet. Osculantur
& sudantem, & frigentem,
& reservantem osculum nup-
tiale. Caput tectum cucullis
non tuebatur te, nec lectica
tuta: a velo, & pelle, nec sæ-
pius clausa sella liberabit te.
Basiator ingreditur per om-
nes rimas. Basiator non amo-
vebitur nec ab ipso consulatu,
nec tribunatu, nec sævi fas-
cibus, nec superba virga cla-
mosi lictoris. Quamvis tu so-
deas in excelso tribunali, at-
que e curuli sella dicas jus
populi: basiator ascendet illa,
atque illa: osculabitur febrici-
tantem, & flentem. Liba-
bit osculum oscitanti, & na-
tanti: libabit & cacanti.
Unicum est remedium mali,
incommodam amicitiam cum eo quem
osculari nolis.

Basiatores.] De quibus jam dictum epig.
94. lib. 7.

Non ulcus.] hoc est, nullum morbi ge-
nus deterrebit eos.

Sordidique lichenes.] Gallice, *dartres*, gra-
æke.

Nec labra.] Delibuta unguento e cera,
aut cerussa ad fissuras, & ulcera. Farnabius.

Et nuptiale.] hoc est, atque eum basiant,
qui pura sua oscula servat uxori, vel spon-
sæ.

Curuli.] Sella nempe eburnea, in qua
sedentes magistratus jus dicebant.

Facias amicum.] Ut basis nihil sit opus,
quibus tuam sibi amicitiam conciliet basia-
tor.

C.

CI.

Ad Flaccum de Thaidē valde exili. CII.

THAI DA tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
 Tu puto, quod non est, Flacce, videre potes.

O Flacce, potuistine intueri Thaidā tam exilē? O Flacce, opinor, tu potes intueri quod non est.

Tu puto.] Sensus est: Oculi tui, ô Flacce, perspicacissimi sunt, qui Thaidā tam exilē deprehendere potuerint.

In Lydiā insulſam. CIII.

NON est mentitus qui te mihi dixit habere

Formosam carnem, Lydia, non faciem.
 Est ita, si taceas, & si tam mutā recumbas,

Quam filet in cera vultus, & in tabula.
 Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis,

Et sua plus nulli, quam tibi lingua nocet.
 Audiat ædilis ne te, videatque, caveto.
 Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

O Lydia, non est mentitus, qui dixit mihi te habere pulchram carnem, non faciem. Ita est, si fileas, & si recumbas tam muta, quam tacet vultus in cera atque in tabula. At quoties loqueris, ô Lydia, amittis etiam carnem, nec ulli magis obest sua lingua, quam tibi. Caveto, ne ædilis audiat te, aut videat. Prodigium est, quoties imago cœpit loqui.

Carnem quoque.] Nam injucundis, atque insulſis tuis sermonibus corporis pulchritudinem deturpas, aut simpliciter intellige deformitatem oris Lydiæ, dum loqueretur.

Ædilis.] Expiabat portenta: imaginem

vero loqui portentum erat: idcirco autem Lydiā vocat imaginem, quod formosa quidem esset, sed immobilis, atque illecebris careret. De Ædilis munere epig. 85. lib. 5.

Ad Sophronium,
 quem factum esse patrem miratur. CIV.

TANTA tibi est animi probitas, orisque, Sophroni,
 Ut mirer fieri te potuisse patrem.

O Sophroni, habes tantam animi & vultus probitatem, ut mirer te potuisse fieri genitorem.

Ut mirer.] Te duxisse uxorem, atque ex ea suscepisse liberos,

CV.

CV.

Ad Garricum,

a quo solita dona non accipiebat. CVI.

MITTEBAS libram: quadrantem, Garrice, mittis.

Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

*Mittebas: libram, & Garrice, mittis quadrantem. O Garrice, saltem solve mihi semissem.**Saltem semissem.] Nam per semissem seu selibram descendere debebas ad quadrantem. Vide epig. 71. lib. 8.**Ad Albium Maximum inertem. CVII.***A**LBI Maxime, si vacabit hora,
Hoc tantum lege: namque & occupa-
tus,

Et non es nimium laboriosus.

Transis hos quoque quatuor. Sapisti.

*Albi Maxime, si per tempus licebit, hoc tantum lege: namque & es occupatus, nec nimis laboriosus. Omittis hos etiam quatuor versus. Sapisti.**Sapisti.] Hos enim si legeres, notatam tuam inertiam animadverteres.**Ad Septicianum*

qui librum evolverat quidem, sed non legerat. CVIII.

EXPLICITUM nobis usque ad sua cornua librum,

Et quasi perfectum, Septiciane, refers.

Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.

Perlegi libros sic ego quinque tuos.

*O Septiciane, ad me reportas librum explicitum usque ad cornua, & quasi absolutum. An legisti omnia? puto, scio, lator, verum est. Ego etiam sic legi tuos libros.**Explicitum.] Apertum ad cornua, hoc est, ad extrema usque verba: de cornibus quibus libri ornarentur, vide epig. 67. lib. 1.**Perfectum.] Alii perfectum. Minus bene. Sic ego.] Explicui nempe tuos libros, & rursus involvi.**Ad*

Ad lectorem,

hunc librum datis muneribus augeri potuisse. CIX,

QUAMVIS tam longo possis satur esse libello,

Lector, adhuc a me disticha pauca petis.

Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.

Lector, solve. taces, dissimulasque. vale.

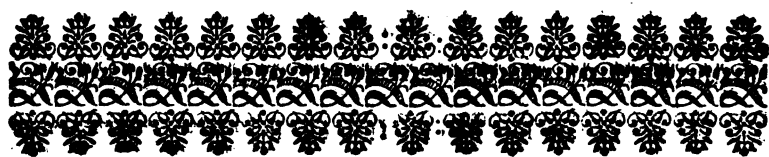
O Lector, licet possis satur esse tam longo libro, adhuc me rogas pauca disticha. Sed Lupus petis famas, & servi petunt diaria. O lector, solve. taces, & dissimulas. vale.

Diaria.] hoc est, quotidianum victum petunt servi.

Vale.] Cum fingas te non intelligere quid rogem.

M. VAL

M. VAL MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

Val. Martialis Prisco sua salutem.

SCIO me patrociniū debere contumacissimæ triennii deficiæ: quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius quam officiosi esse videamur: ne dum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio & sine excusatione secesimus. Accipe ergo rationem, in qua hoc maximum & primum est, quod civitatis aures quibus assueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptatibus non sentiunt: ad summam omnium ea quæ delicate reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & iudicii loco livor, & unus, aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem,

INTERPRETATIO.

Nōvi me debere defendere valde obfirmatam inertiam triennii: quæ nec excusanda esset inter illa etiam officia urbana, quibus facilius assequimur, ut potius importuni esse appareamus, quam obsequiosi: non modo in hoc provinciali secessu, ubi nisi etiam immoderate studeamus, & sine consolatione, & sine causa semigravimus. Dicitur igitur cassam, in qua hoc maximum, & primum est, quod requiro aures urbis, quibus assueveram, & videor mihi litigare in alieno foro. Requiritur illam subtilitatem judiciorum, illud ingenium materiarum, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus, qui adsunt, non intelligunt se favere delectationibus poetarum: postremam veluti derelicti requirimus ea, quæ molliter reliquimus. Adicitur his malevolentia municipalium meorum, atque invidia loco iudicii, & unus aut duo mali, multi quidem in exiguo loco, quos patienter ferre quotidie difficile est. Ergo ne tibi mirum sit esse abjecta eam indignatione, quæ

qui

XI Lib. 58 epigr. 4 vers.

Merumque damus] Togatum ad tripodem
cernimus in Num. Hadriani, & plurimorum
sugg.

XII Lib. 6 epigr. 2 vers.

Nerva] Qui modò laureatus, modò &
radiatus, apud Patinum reliquosque.

XI Lib. 6 epigr. 9 vers.

Brutus] Qui reges eiecit, in Denario
Suz nix gentis conspiciendus, apud Patini Fulv.
Urfinum.

XII Lib. 63 epigr. 12 vers.

Saturnus] Conspicitur falcem tenens, in
Elagabali Num.

XII Lib. 8 epigr. 1 vers.

Roma] Undique viatrix, in Augustorum
Numis millies obvia, amazonis ritu galeata
loricataque.

XII Lib. 96 epigr. 4 vers.

Syrna] Citharædi, in scena palliati
trahentes Syrna. Testis perelegans Neronis
Num.

tui non refero gratiam, si tantum ea præsto
 quæ possim, imperabo mihi, cui indulgere
 consueveram, & statui paucissimis diebus, ut
 familiarissimas mihi aures tuas exciperem ad-
 ventoria [sua.] Tu velim ista quæ tantum
 apud te non periclitantur, diligenter æstima-
 re, & excutere non graveris, & quod tibi
 difficillimum est, de nugis nostris judices ni-
 tore seposito, ne Romam, si ita decreveris,
 non Hispaniensem librum mittamus, sed His-
 panum.

ignoscite remota, ne, si ita consueris, Romam mittamus librum non Hispaniensem, sed Hispa-

solebant fieri cum voluptate. Ne quid tamen & adveniens tibi ab urbe, & petenti vociferem, ergo quem non sum gratus, si tantum ea præsto, quæ possim, imperabo mihi, cui obsequi solitus eram, & decrevi paucissimis diebus, ut exciperem adventoria sua aures tuas mihi familiarissimas. Tu rogo ut accurate ista perpendas, & patienter enigas, quæ solum apud te sua sunt, & quod tibi difficillimum est, judices de nugis nostris hispaniensem, sed Hispa-

NOTÆ

[*Scio.*] Per tres annos, a quibus secesserat in patriam, nihil scripserat Martialis: diuturni vero silentii causas explicat Proculo advenienti ab urbe Roma in Hispaniam; & petenti epigrammata obsecutus est. Itaque librum hunc duodecimum paucissimis diebus composuit, & Prisco suo amico obtulit.

[*Civitatibus aures.*] Nempe politos auditores desiderio, quibus placeant mea carmina: enimvero excitat auditor studiū.

[*Studere se voluptatibus.*] hoc est, auditores non sentiunt se argumentum præbere veribus, quos Poëta cum voluptate & delectatione componunt. Unde infra dicit quæ a gestiente fieri solebant. Vel intellige ipsos Poëtas etiam non cogitantes, dum spectaculis adfunt, studere cum animi delectatione, quod nempe reversi domum faciant versus de iis, quæ aut viderint, aut audierint.

[*Unus aut alter.*] Quamvis pauci sint forte duo, qui carpant mea epigrammata, ratione tamen loci exigui, plures videntur.

[*Cui non refero gratiam.*] Eleganter hanc sententiam expressit Cicerō lib. 4. epist.

oſtava. Reliquum est igitur, ut tibi me in omni re cum præbeam, præstetque, ut ad omnia quæ tui velint; ita sim præsto, ut mea non solum omnia debere tua causa, sed ea quoque, etiam quæ non possim, patem.

[*Imperabo.*] Id est, vel nolens te jubente scribam versus. Alii imperavi, alii imperavit.

[*Et statui.*] Alii statui.

[*Adventoria sua.*] Turneb. lib. 30. cap. 26. sic explicat hunc locum. De libro autem, ut de adventoria causa loquitur, quæ excipere solemus amicos peregre redeuntes, aut longo intervalle ad nos venientes.

[*Nitore seposito.*] Raderus recte nitorem referre videtur ad elegantiam & humanitatem, quam Priscus ad carmina Martialis adferre solebat.

[*Non Hispaniensem.*] id est, scriptum in Hispania, sed prorsus Hispanum, seu elegantem, & rudem. Hispaniensis autem est ille qui incolit Hispaniam, licet aliunde oriundus sit: Hispanus vero est ille qui natus est in Hispania, quem hic sumit pro barbaro & inculto.

Ad Priscum,

cui nihil agenti offert librum legendum. I.

RETIA dum cessant, latratoreſque Mo-
 lossi,

Et non invento silva quiescit apro:

Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.

Hora nec activa est, nec tibi tota perit.

Dum retia conquiescant, & Molossi latratoreſque, & silva silet non reperto apro: O Prisce, poteris dare operam brevi libello, nec est hora activa, nec perdis illam totam.

Retia dum.] Dum non est venandi tempus.

Molossi.] Canes acerrimi sic dicti a Molossis Epiri populis, ubi erant optimi.

Nec æstiva est.] hoc est, non opus est hora longissima ad legendum meum librum; diem æstivum, ut & hibernum in duodecim partes dividebant veteres, unde necessario horæ æstivæ hibernis multo longiores erant. Vide epig. 8. lib. 4. Hinc constat

hunc librum Prisco oblatum fuisse vel extremo autumno, aut brumæ tempore, quod aptissimum sit venationi aprorum. Alii aliter explicant, nempe non est hora æstiva, quia scilicet æstatis tempore primum calore facile defatigatur lector.

Nec tibi tota peris.] Etenim liber non est tam malus, quin eo fructum aliquem percipias.

Ad sua carmina, quæ mittit Romam. II.

QUÆ modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacra, jam non pulverulenta via est.

O versus, qui modo petebatis Pyrgos maritimos, ite via sacra, jam iter non est pulverulentum.

Quæ modo.] Ex urbe quondam libros meos misi Pyrgos, ut inde in alias orbis partes mitterentur: jam vero ex Hispania illos mitto in urbem. Pyrgi oppidum fuit Hetruriz maritimum.

Ite sacra.] Hinc colligere est hunc librum missum esse vel vere, vel autumno, quia tunc humidum est cælum. Vide epigramma præcedens.

Ad librum suum, quem mittit Romam. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,

Ibis tu Romam nunc, peregrine liber.

Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis

Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.

Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,

Cujus habet fratres tot domus alta Remi.

Jure tuo veneranda novi pete limina templi,

Reddita Pierio sunt ubi templa choro.

Vel si malueris, prima gradiere Sabura:

Atria sunt illic consulis alta mei.

Laurigeros habitat facundus Stella Penates,

Clarus Hiantæ Stella petitor aquæ.

Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,

Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.

Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum,

Nec nimium ficcis perleget ipse genis.

Quid titulum poscis? versus duo trefve legantur,

Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

O liber, peregrine, qui nuper solebas ab urbe mitti ad populos, tu nunc petes Romam ex provincia auriferi Tagi, & Salonis rusticis, quæ terra potens mihi præbet Manes patrios. Nihilominus non eris externus, nec jam dici potes advena, cujus tot sunt fratres in superbis ædibus Remi. Jure tuo ad colenda limina novi templi, ubi templa sunt restituta choro Pierio. Vel si libuerit, ibis prima Sabura: ibi est superba domus mei consulis. Stella disertus habitat ædes laurigeras, insignis Stella sistor a na Hiantea, ubi Castalis fons superbis vitreis aquis, unde sæpe bibisse dicuntur novem domina. Ille dabit te legendum populo, & patribus, & equitibus, & ipse perleget genis non nimium ficcis. Quid petis titulum? Legantur duo aut tres versus: & liber, clamabunt omnes te esse meum.

Ad populos.] Hoc epigramma ejusdem argumenti est cum superiore.

Salonis.] de quo epig. 50. lib. 1. quem

tetricum vocat propter agrestes, seu tetricos ejus accolat.

Dat patrios Manes.] in qua scilicet terra

cor:

Conditi sunt cineres meorum parentum, & quæ patria mea est.

Cujus habet fratres.] Romæ quippè, quam Remi domum vocat, præcedentes libros scripserat: Romæ autem triginta & quatuor annis manserat, epig. 104. lib. 10.

Reddita Pierio.] In palatio Musarum atque Apollinis templum excitaverat Augustus, ubi, probata Poëtarum scripta reponerentur, quod Nerva deinde restituit in gratiam chori Pierii seu Musarum, & ipsorum etiam Poëtarum.

Prima Sabura.] in cujus aditu habitabat

Stella de quo epig. 8. lib. 1. De fonte Ianthidos vide epig. 49. & 13. lib. 7. & epig. 47. lib. 6. Gronovius contendit scribendum esse *Hyantes*, ut scribitur etiam in antiquis codicibus: *Hyantes aqua*, inquit, est unda Castalis. Ausonius, *Hyantes Aganippe*, Statius, *Hyantes sorores*, &c.

Petitor.] Alii *visitor*.

Novem dominas.] Musas intellige, *Nec nitidum siccis.*] præ desiderio meo flebit.

Quid titulum.] hoc est nomen auctoris,

Ad Priscum Terentium suum Mæcenatem. IV.

QUOD Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni,

Mæcenas, atavis regibus ortus eques, Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,

Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus, Tu facis ingenium, tu, si quid posse videmur,

Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Qualis Mæcenas eques notus ab atavis regibus fuit Horatio, & Varro, & summo Maroni, & Prisce Terenti, saltem te mihi fuisse famam loquam, & charta vestrum narrabit gentibus & populis. Ingenium meum pendet à te. & si quid posse videmur, à muneribus domas ingenium inertiam.

Vario.] cujus meminit epig. 18. lib. 8.

Mæcenas.] Alludit ad illum Horatii versum ode 1. lib. 1.

Mæcenas atavis editis regibus, &c.

Chartaque.] hoc est, te meis in versibus donabo immortalitate.

Ingenue pigritia.] Otium literarum intellige, homine ingenuo dignum. Sex ultimos

versus epigrammatis sexti huic conjungendos censet Turnebus lib. 30. cap. 26. Sed tam Nervæ quam Prisco convenire posse videntur.

Tu das ingenia.] Legunt alii,

Tu das ingenia jura mihi pigritia.

Eligat lector.

Ad Cæsarem, de libris suis contractis. V.

LONGIOR undecimi nobis, decimique libelli

Arctatus labor est, & breve rasis opus. Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti:

Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

Contraxi longiorem laborem undecimi & decimi libelli, & opus breve rasis est. Otiosi legant plura quibus concessisti securam quietem. O Cæsar, tu lege hæc, forsan & leges illa.

Longior.] Editum jam decimum atque undecimum librum revocavit & contraxit; ad nos tamen integros pervenisse merito existimar Raderus; sunt enim æque longi ac priores.

Breve rasis.] hoc est, castigando & emendando multa erasit. Alii *vasis*, hoc

est evasit.

Hæc lege.] hoc est, hos libros contractos: alios vero longiores legendos iis relinque, quibus tu, O Cæsar, otium tutum concessisti, quo carebant regnante Domitiano.

In commendationem Nerva. VI.

CONTIGIT Aufonizæ procerum mitissimus aulae

Nerva: licet toto nunc Helicone frui.

Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas

Jam redeunt: longi terga dedere metus.

Hoc populi, gentesque tuæ, pia Roma, precantur:

Dux tibi sit semper talis, & iste diu.

Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,

Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato.

Largiri, præstare, breves extendere census,

Et dare quæ faciles vix tribuere dei.

Nunc licet, & fas est. sed tu sub principe duro,

Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

Nerva lenissimus procerum datus est Imperio Romano: nunc fas est frui toto Helicone. Recta fides, hilaris clementia, provida potestas jam reverentur: longi terrores evanuerunt. O pia Roma, populi, & gentes tuæ rogant hoc, ut semper habeas talem Imperatorem, & ipsum diu. O Nerva macte animi, qui contigit paucis, & macte tuorum morum, quos habere posset Numa, & Cato hilariter. Nunc fas est donare, præstare, augere breves census, & dare, quæ vix concessere dii faciles. At tu sub Imperatore inhumano, & ausus es esse bonus temporibus malis.

Nerva.] de Trajano hoc epigramma & præcedens intelligi potest; Trajanus enim a Nerva adoptatus dictus est Nerva Trajanus.

Helicone frui.] hoc est, libere Musis vacare.

Longi metus.] quibus percellabantur Romani regnante Domitiano.

Talis.] qualis est Nerva.

Macte animi.] Sensus est: Beatus & felix sis illo animo, atque illis moribus quibus ornari se crederet Numa, & lætaretur Cato, quantumvis morosus, & Stoicæ frontis.

Largiri.] id est, Nunc liberalitatem exercere potes, tu qui etiam sub principe crudeli bonus esse ausus es.

De Ligia calva. VII.

TOTO vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet, Ligia, trima est.

Si Ligia habet tot annos, quot crines gestat toto vertice, trima est.

In commendationem Trajani. VIII.

TERRARUM dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum,
Trajani modo læta cum futuros
Tot per secula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præside gloriosa tali,
Parthorum proceres, ducesque Serum,

Roma dea terrarum & nationum, cui nihil est par & nihil secundum, cum modo hilaris computaret annos futuros Trajani per tot secula, & spectaret militem & fortem, & juvenem, & Martium in tanto Imperatore; dixit superba tali duce; O preceres Parthorum, duces Serum,

Thra-

EPIGRAMMATUM LIBER XII. 483

Thracæ, Sauronatzæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem, venite.

Thracæ, Sauronata, Getæ,
Britanni, accedite, possum
vobis monstrare Cæsarem.

Parthenum.] quos bello superaverat Tra-
janus. *Duceque Serum.*] Cloverius lib. 5.
suo Introductionis cap. 2. Sericam Scy-
thiam hodie Cataix regnum esse dicit. De
sequentibus populis sæpius actum supra.

Venite.] Pacem scilicet oratur: habeo
enim Trajanum, qui vos a me deficientes
castigare poterit. De virtutibus Trajani fuls
Plinius junior in suo Panegyrico.

Ad Cæsarem, de tranquillitate Hispaniæ. IX.

PALMA regit nostros, mitissime Cæsar,
Iberos,
Et placido fruitur pax pèrgrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Misti mores in loca nostra tuos.

O clementissime Cæsar, Pal-
ma gubernat nostros Hispanos,
& pax peregrina fruitur jugo
tranquillo. Ergo hilares agi-
mus gratias pro tanto dono:
Misti mores tales in nostras
regiones.

Palma.] Cujus Præfetti Syriæ, & Tra-
jano gratissimi, mentionem facit Dio in
Trajano: iterum meminit in Adriano: a
quo interfectus est Palma. Alii hoc loco

Palmam sumunt pro symbolo victoriæ.
Pax peregrina.] nempe in Hispania.
Misti.] Palmam præfectum, & virtutum
morum æmulum.

De Africano avaro. X.

HABET Africanus millies, & tamen
captar.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

Africanus habet millies, &
nihilominus avarus. For-
tuna nimium largitur multis,
satis vero nemini.

Millies.] Centena scilicet sestertium mil-
lia.
Et tamen captar.] hoc est, servilibus of-
ficiis rem facere quærit.
Satis nulli.] Argute Aristophanes in Plu-
to:

Ὅς ἐστὶ πλείους (ὡς ἄλλος) ἰδὲν νόμισμα
τῶν μὲν δὲ ἀδελφῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις.

Hoc est, Neque quenquam hominem, tul
unquam (supple o Plute) cepit satietas;
nam aliarum rerum satietas est omnium.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

PARTHENIO dic, Musa, tuo, nostro-
que salutem.
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro,
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et si forte, sed hoc vix est sperare, vacabit:
Fradar ut ipse duci carmina nostra, roga,
Quatuor & tantum, timidumque brevemque
libellum!
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

O Musa, saluta nostrum Part-
henium, & tuum: quis enim
largius potat ab amne Aonio?
cujus lyra clarior exit ab an-
tro Pimplæo, quis de grege
Pierio magis diligitur a Phoë-
bo? Et si forte feriat, sed
vix hoc sperandum est: ora
ut ipse offerat versus nostros
Imperator, & commendat
meticulosum & brevem librum
quatuor tantum verbis: tui
Roma legit hunc.

Parthenio.] Vide epig. 6. lib. 5. Sueto-
rius in Domit. cap. 16.

Nam quis.] hoc est, quis est Poëta nobis
lior? De antro Pimplæo epig. 4. lib. 11.
Hic 2. Pierio

Pierio de grege.] hoc est, e Poëtis, epig: [epig. 6. lib. 5.
77. lib. 1. *Deci.*] Nervæ, aut potius Trajano, ut
Tradat ut.] Idem rogavit Parthenium opinor. Vide epig. 1. lib. 11.

In Postumum ebrium promittentem quidlibet. XII.

OMNIA promittis, cum tota nocte bibisti:
Mane nihil præstas: Postume, mane bibe.

Polliceris cuncta, cum potassit tota nocte: mane nihil præstas: ô Postume, pota mane.

Mane bibe.] Ut promittas, atque eodem die memor præstes; dormienti enim tibi promissa excidunt ex memoria.

Ad Auctum de divitibus iracundis. XIII.

GENUS, Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse quam donare vilius constat.

O Aucte, locupletes percipiunt genus lucri ex ira. Vilius constat odisse, quam donare.

Genus lucri.] Nimirum divites fingebant iram, ne aliquid donarent, lib. 3. epig. 37.

Ad Priscum, ne in venatione leporum præcipiti equo imprudentius feratur. XIV.

PARCIUS utaris moneo rapiente veredo,

O Prisco, horret moderatius utaris celeri veredo, nec tanto impetu insequaris lepores. Sæpe venator dedit panas præda, atque acri equo excussus cecidit, nec reversurus. Et agri habent insidias, & quavis non sint saxa, nec fossa, nec agger, plana solent circumvenire. Non deerunt qui exhibeant tibi tanta spectacula, sed cadunt minore invidia fati. Si pericula animosa tibi placent, insidiemur apris Tuscis, virtus est cautior. Quid te delectant cursus præcipites? O Prisco, contigit sapias illis frangere equitem, quam leporem.

Prisce, nec in lepores tam violentus eas.

Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri

Decidit excussus, nec rediturus equo.

Insidias & campus habet, nec fossa, nec agger,

Nec sint faxa licet, fallere plana solent.

Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent:

Invidia fati sed levioze cadunt.

Si te delectant animosa pericula: Tuscis,

Tutior est virtus, insidiemur apris.

Quid te frena juvant temeraria? sæpius illis,

Prisce, datum est equitem rumpere, quam leporem.

Rapiente veredo.] Turneb. lib. 18. cap. 1. Opinio est, inquit, veredum equum esse, qui vehat rhedam: sed ego veredum equum puto, qui neque rhedam, neque cistum trahat, &c. Gallice possit interpretari *an convenit*.

Non deerunt.] Alii scilicet, qui te comitabuntur.

Animosa.] In quibus opus est magna fortitudine.

Sed leviora.] Sed minor est aliorum jactura, & levior inde invidia in deos. Vide epig. 13. lib. 1.

Tuscis.] Ingentibus & ferocibus, quales habet Tuscia lib. 7. epig. 26.

Tusce glandis aper populator.

Lo

Legunt alii *in scis*, hoc est, tu novisti rem ita se habere. Eligat lector.

Tutior est virtus.] Nam ab infidiis magis sibi cavent venatores.

Equitem rumpere.] In hac leporum venatione sæpius venator incautus periit, quam lepus.

Adulatorium de Trajani liberalitate. XV.

QUIDQUID Parrhasia nitebat aula,
Donatum est oculis, deisque nostris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Juppiter, & stupet superbus
Regis delicias, gravesque lusus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Jove nunc sumus beati:
At nuper, pudet, ah pudet fateri,
Omnes cum Jove pauperes eramus.

Quicquid fulgebat in aula Palatina, datum est oculis, & Numinibus nostris. Juppiter miratur Scythicas flammas auri virentis, & Superbus stupet delectamenta regis, & graves lusus. Hæc sunt pocula, quæ conveniunt Tonanti: hæc sunt quæ conveniunt ministro Phrygio. Omnes nunc sumus felices cum Jove. Sed nuper, pudet, ah pudet fateri, omnes eramus inopes cum Jove.

Parrhasia.] Id est Palatina, epig. 55. lib. 7.

Donatum est.] Templis consecratum est ab omni populo spectandum.

Miratur Scythicas.] Vide epig. 28. lib. 4. hoc est, smaragdus virides: nam cum poculis aureis inferuntur, communicant suum colorem.

Regis.] Domitiani, quem vivum summis laudibus extulit, jam mortuum vituperat Poëta. *Superbus*, alii *superbi*.

Gravesque lusus.] Ut ornaret templa, spectacula ederet, & suis voluptatibus indulgeret, Romanos spoliabat Domitianus, unde ejus lusus graves erant populo. Le-

gunt alii *gravesque lusus*.

Phrygium ministrum.] Ganymedem nempe; pocula Domitiani Jovi consecravit Trajanus.

Pudet, ah pudet.] Alii *pudet at piget*.

Cum Jove.] Quem donis ingentibus exornavit Trajanus.

Omnes cum Jove pauperes.] Attamen epig. 4. lib. 9. dixit Poëta Jovem non fore solvendo si ab eo Domitianus repetisset impensas, quas in templis Capitolinis fecerat. Melius autem, ut opinor, aliter explicabis, cum Jove, hoc est, cum Domitiano, qui alterum Jovem haberi se volebat. Vide epig. 37. lib. 9.

XVI.

In Lentinum

cujus febricitantis luxum irridet. XVII.

QUARE tam multis a te, Lentine, diebus

Non abeat febris, quæris, & usque gemis.
Gestatur tecum fella, pariterque lavatur:

Cœnat boletos, ostrea, fumen, aprum.

Ebria Setino fit sæpe, & sæpe Falerno:

Nec nisi post niveam Cæcuba potat aquam.

Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo,

Dormit & in pluma, purpureoque toro.

O Lentine, semper conquæris, & rogas, cur tam multis diebus febris non distet a te. Tecum gestatur in sella, & simul lavatur, cœnat boletos, ostrea, fumen, aprum; sæpe fit temulentia Setino, & sæpe Falerno: nec bibis Cæcuba nisi post aquam niveam; circumfusa rosis, & nigra amomo recumbit, & dormit in pluma & cubili purpureo.

Hh 3

Cum

Cum sic tam pulchre, tam belle vivat apud te,

Ad Dammam potius vis tua febris eat?

cum febris tua tam eleganter & tam belle vivat apud te, visne ut potius corripiat Dammam?

Quare tam.] A vino generoso & delicatis dapibus se non abstinere Lentulus, unde merito illum Poëta irridet conqu-

rentem, quod semper febris laboraret.

Ad Dammam.] Nomen servi, a quo scilicet pessime exciperetur.

Ad Juvenalem; de otio quo fruebatur Bilbili. XVIII.

DUM tu forsitan inquietus erras
Clamosa Juvenalis in Subura,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cælius, & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis, & superba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
Bothrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris.
Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora,
Et torum mihi nunc repono, quidquid
Terdenos vigilaveram per annos.
Ignota est toga, sed datur petenti
Rupta proxima vestis e cathedra.
Surgentem focus excipit superba
Vicini strue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.
Venator sequitur: sed ille, quem tu
Secreta cupias habere silva.
Dispensat pueris, rogatque longos
Levis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, sic juvat perire.

O Juvenalis, dum tu fortè sollicitus vagaris in clamosa Subura, aut teris collem dominæ Dianæ: dum sudatrix toga ventilat te per limina potentiorum, & major Cælius, & minor delessant te extantem: mea Bilbilis superba auro & ferro repetita post multos annos excipit me, & facit rusticum. Hic otiosi suavi labore colimus Bothrodum, & Plateam: terra Celtibera habent hæc nomina rudiora. Ermor alto atque ingenti somno, qui sæpe nec rumpitur hora tertia, & nunc mihi rependo torum, quicquid vigilaveram per triginta annos. Toga ignota est: sed mihi poscenti traditur proxima vestis suspensa ex cathedra rupta. Me surgentem excipit focus instructus alta struo vicini iliceti, quem multis ollis cingit villica. Venator sequitur.

Villicus consensus mandata officia servis, atque oras ut deponantur longa eorum coma. Placet mihi sic vivere, & sic mori.

Juvenalis.] Poëta satyricus satis notus. *Clamosa Subura.]* Ubi nempe frequens clamor, quod illic esset forum rerum venalium, lib. 7. epig. 30.

Collem Diana.] Montem Aventinum intellige, in quo erat templum Dianæ sacrum, epig. 64. lib. 6.

Sudatrix toga.] Clientes toga induci adhibant suos patronos.

Major & minor Cælius.] Montes. Majorem olim Quercuælanum dictum scribit.

Tacitus. Cælium postea a Cæle Vibenna Hetruscæ gentis duce; minor Cæliolus, aut Cælicolus dictus. Vide Marrianum lib. 4. cap. 18.

Multos post Decembres.] Post annos nempe 34. epig. 104. lib. 10. De Bothrodo aut Bothrodo epig. 50. lib. 1. De Platea vero egimus lib. 4. epig. 55.

Tertia hora.] Nimirum ab ortu solis. Vide epig. 8. lib. 4.

Ignota est toga.] Sensus est: Officia togatorum

torum hic nulla sunt.

Rapta proxima.] Morem ostendit hominis rusticantis, qui solutus curis dum it dormitum, vestem conjicit in cathedram. Sic Domitius.

Surgensam focus.]

Vicinus in ipsum filius descendit focum.

epig. 50. lib. 1.

Diffensat.] An officia, aut cibaria?

Rogatque.] Villicus scilicet ad cutem rasus rogat herum, ut sibi liceat tondere servos, quo speciosos fiant operi rustico.

De Emilio guloso. XIX.

IN thermis sumit lactucas, ova, lacer-
tum,

Et cœnare foris se negat Æmilius.

Æmilius in thermis comedit lactucas, ova, laceratum, & negat cœnare se foris.

In thermis.] Divites iis quibuscum lavabant, cibos in ipsis thermis distribuabant, hos Æmilius vorabat, ita ut non indigeret cœnare foris: interim prædicabat se non

captare alienam cœnam, quasi perinde non esset in alienis thermis, aut in alienis ædibus cœnare, epig. 71. infra, de Apro-

Subrius a thermis nascit abire domum.

Ad Fabullum de Themisonte libidinoso. XX.

QUARE non habeat, Fabulle, quæris,
Uxorem Themison? habet sororem.

O Fabulle, rogas cur Themison non habeat uxorem? habet sororem.

Habet sororem.] hoc est amicam. Vide epig. 4. lib. 2.

Ad Marcellam

suam uxorem, quam laudat a morum suavitate. XXI.

MUNICIPEM rigidi quis te, Marcella,
Salonis,

Et genitam nostris quis putet esse locis?

Tam rarum, tam dulce sapis: Pallatia dicent,

Audierint si te vel semel, esse suam.

Nulla nec in media certabit nata Subura,

Nec Capitolini collis alumna tibi.

Nec cito ridebit peregrini gloria partus

Romanam deceat quam magis esse nurum.

Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis

Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

O Marcella, quis credat te esse populearum rigidi Salonis, & gentem esse in nostra regione? tam rarum, tam suave est tuum ingenium: Pallatia vendicabunt te sibi, si audierint te vel semel. Nulla nec genita vel in media Subura, nec alumna collis Capitolinæ contendet tecum. Nec gloria peregrini partus cito videbit, cui magis conveniat esse nurui Romana. Tu in cunctis es cur minus agro feram desiderium urbis dominæ: tu una mihi efficis Romam.

Marcella.] Poëtæ uxor, de qua epig. 34. infra.

Rigidi Salonis.] epig. 55. lib. 4.

Armorem Salo temperator.

Certabit.] Alii certavit, hoc est, nec ulla mulier vel media in urbe nata tecum contendet de elegantia & comitate morum, &c.

Nec cito.] Hunc versum sic explicat Ra-

derus,

Nec gloria peregrini partus.

id est, nec ulla puella extra urbem nasceretur, & nata arridebit patri, aut matri, quam magis deceat existimari Romanam vel ab ipsis Romanis, ac te, o Marcella. Virgilius Eclog. 4.

Incipe, parve puer, visum cognoscere matrem, Deceat.] Alii ducant.

H h 4

De Philenide deformi. XXII.

QUAM fit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Effet cæca decentior Philænis.

O Fabulle, placet definiam
paucis verbis, quam indecore
lusca fit Philænis? Philænis
cæca esset venustior.

Decentior.] Capta enim utroque oculo minus deformis videretur, epig. 33. lib. 2.

In Læliam edentulam & calvam. XXIII.

DENTIBUS atque comis, nec te pudet,
uteris emtis.

Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

O Lælia, uteris dentibus &
capitis emptis, nec erubescis,
quid facies oculo? non emi-
tur.

Quid facies oculo?] Qua arte oculi deformitatem teges? oculi, ut capilli & dentes,
non emuntur.

Ad Juvenicum de covino curru,
quem acceperat ab Heliano. XXIV.

O Jucunda, covine, solitudo,
Carruca magis, effedoque gratum,
Facundi mihi munus Heliani:
Hic mecum licet, hic Juveince, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit.
Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.
O si conscius esset hic Avitus,
Aurem non ego tertiam timerem,
Totus quam bene sic dies abiret!

O covine, amana solitudo,
donum disertis Heliani mihi
jucundius carruca, atque effe-
do, o Juveince, hic mecum,
hic fas est dicas quicquid tibi
venerit in buccam. Non ve-
ctor niger equi Libyci, nec
cursor expeditus antecit. Nus-
quam est mulio: mannuli si-
lebant. O si Avitus socius
hic adesset, ego non timerem
tertiam aurem. Quam festinus
sic labiretne totus dies!

Covine.] Vehiculi falcati genus est, quo
Galli in Præliis utebantur.

Jucunda solitudo.] nempe propter umbram
covini lecti & velati, ut ait Raderus: sed
melius, meo judicio, Parnabius covinum
solitudinem dici a Poëta censet, quod re-
geretur sine mulione.

Carruca, effedoque.] sunt etiam curruum
genera.

Heliani.] Alii *Heliani*: alii vero *He-
griani*.

Non vector.] Alii *vector*. Maurum intelli-
ge insidentem equo Massyleo, epig. 23.
lib. 9.

Mannuli.] parvi equi qui sermones no-
stros non deferent, a quibus scilicet traheretur
covinus.

Avitus.] de quo epistola libri 9. &
epig. 1.

Aurem non.] Aviti scilicet qui verba no-
stra invidiose non exciperet.

In Thelesinum avarum. XXV.

CUM rogo te nummos sine pignore, Non habeo, inquis:
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.
Exilii comitem quæris? agellus eat.

Cum peto a te nummos sine pignore, Non habeo, ais. Tu idem habes, si agellus spondeat pro me. O Thelesime, quod non credis mihi antiquo socio, credis colliculis atque arboribus meis. En Carus accusavit te reum, agellus ferat opem. Quærisne comitem exilii? Agellus eat.

Carus.] delator nequissimus.

Agellus eat.] cui nempe, non mihi, credis pecuniam.

In avarum amicum. XXVI.

SEXAGINTA teras, cum limina mane senator,
Esse tibi videor, desidiosus eques,
Quod non a prima discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidum gentes, Cappadocumve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumperé somnos,
Et matutinum ferre, patique lutum,
Quid petitur? rupta cum pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ:
Nec venit ablatis clamator verna lacernis,
Accedit gelidam servus ad auriculam,
Et, rogat, ut coenes secum Lætorius, inquit:
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod sit cœna mihi, tibi sit provincia merces,
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

Cum tu senator mane teras sexaginta limina, ego videor tibi esse eques otiosus, quod a primo diluculo non discurram per urbem, & defatigatus reportem mille oscula in aedis meas. Sed tu discurras ut inscribas nova nomina purpureis fastis, aut adeas nationes Numidarum, aut Cappadocum: sed ego, quem cogis abrumperé medios somnos, & aspergi æque infusi luto matutino, quid peto? cum pes solutus exit, pelle rupta, & repentinus imber crassæ aqua decidit: Nec verna nomenclator accedit ablatis lacernis; sed servus accedit ad frigidam auriculam, & dicit, Lætorius erat ut coenes secum: an non gratior est canacula empta viginti nummis? cum habeam canacæ pro mercede, tu vero provinciam, & faciamus idem, nec mereamur idem.

Sexaginta.] hoc est, cur tu senator discurras, ego vero dignitate inferior, eques scilicet. & quidem sine censu tibi videor desidiosus, quia summo mane potentioribus non nunciem salutem.

Et referam.] De his salutantium basiliis diximus, epig. 94. lib. 2.

Sed tu purpureis.] hoc est, ut consul fasces consulum enim nomina in fastos purpurea illitos referebantur.

Aut Numidum.] Numides vocantur auctore Stephano populi circa Nilum fluvium: Cappadoces vero Asiæ minoris sunt populi, de quibus jam supra. Sensus est: Tu colis

colis potentiores, ut obtineas provinciam cum imperio.

At mihi quid petitur.] hoc est, quid spero cum rupta est aluta pellis, nempe ex qua conficiebantur calcei.

Et matutinam.] Vide epig. 36. lib. 3.

Et subitus.] Et pluvia repentina perfusus domum redeo. *Aquam crassam* ludorem interpretatur Domitius. Judicet lector.

Nec venit.] hoc est, nec detritis meis la-cernis aut humidis servus adest, qui novas afferat, detritas tollat, sed duntaxat a divite quodam Lætorio venit servus, qui me defatigatum invitet ad cenam. *Ablatis*,

forte legendum *adlatis*.

Viginti nummis.] hoc est, nonne domi mihi gratior esset frugalis cœna? Legunt alii,

Et, rogat, ut canes secum Lætorius, inquit.

Viginti nummis. Non ego. Mælo famem.

Quam sit cœna mihi, &c.

Non ego.] forte legendum *non eo*.

Quod sit cœna mihi] hoc est, ideo summo mane per urbem non discuro, quod familia mea & tua officia simili mercede non remunerentur. Legunt alii, *Cur sit cœna, &c.*

XXVII.

In Cinna ebriosum. XXVIII.

POTO ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces,

Et quereris quod non, Cinna, bibamus idem.

Ego bibo sextantes; tu, & Cinna, bibis deunces, atque, & Cinna, quereris, quod non potamus idem vinum.

Segrantes.] hoc est, deos cyathos bibe, reris tibi non apponi optimum vinum; ni- tu vero undecim, unde immerito conque- mium enim bibis.

De Hermogene fure. XXIX.

HERMOGENES tantus-mapparum, Pon- tice, fur est,

Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.

Tu licet observes dextram, teneasque sini- stram:

Inveniet, mappam qua ratione trahat.

Cervinus gelidum forbet sic halitus anguem:

Casuras alte sic rapit Iris aquas.

Nuper cum Myrino peteretur missio læso:

Subdixit mappas quatuor Hermogenes.

Cretatum prætor cum vellet mittere map- pam:

Prætori mappam surripit Hermogenes.

Attulerat mappam nemo, dum furta timen- tur:

Mantile e mensa surripit Hermogenes.

Hoc quoque sic docuit: medios distringere lectos,

O Pontice, Hermogenes tam surripit mappas, quam, opi- nor, vin Massa surripuit nummos. Quamvis in caveam a dextra, & adstringas le- vam, excogitabit qua arte sub- doceas mappam. Halitus cervi sic attrahit frigidum anguem: sic Iris evehit undas castas desuper. Nuper cum peteretur missio Myrino vulnérato, Her- mogenes subripuit quatuor mappas. Cum prætor vellet facere candidam mappam, Hermogenes subdixit mappam prætori. Nullus attulerat map- pam: dum furta metuantur, Hermogenes subdixit mantile e mensa. Si hoc etiam defecerit, non dubitas radere lectos,

Men-

Mensarumque pedes non timet Hermogenes.

Quamvis non modico caleant spectacula Sole:

Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.

Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,

Ad portum quoties paruit Hermogenes.

Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,

Inter adorantes cum stetit Hermogenes.

Ad coenam Hermogenes mappam non attulit unquam:

A coena semper rettulit Hermogenes.

Et pedes mensarum. Licet spectacula caleant vehementi sole; vela colliguntur cum Hermogenes accedit. Nauta meticolosi festinanter contrahunt carbasa, quoties Hermogenes visus est ad portum. Calvi linigeri fugiunt, & sistrata turba fugit, cum Hermogenes stetit inter adorantes. Numquam Hermogenes attulit mappam ad cenam; Hermogenes semper a cena reportavit.

Hermogenes.] hoc est ab Hérme seu Mercurio genitus, qui nempe est furum deus: Poëta ergo spiritissimum furi hoc nomen finxit.

Massa.] Plinius junior epist. ult. lib. 7. Dederat me senatus cum Herennio Senecione advocatum provincia Batia contra Babium Massam: damnatoque Massa consecratus ut bona ejus publice custodirentur.

Cervinus gelidum.] Cervus absorpto angue vitam producit.

Iris.] Arcus scilicet celestis. Aristoteles lib. 3. Meteor. ἐν τῷ εἰς ἀνάκλασιν ἢ ἰσας τὸ φῶς οὖτος τὸ ἕλκος φανερὸν. Quod ergo Iris sit refractio aspectus ad solem, manifestum est, &c. Plinius lib. 2. cap. 59.

Cum Myrino.] De quo epig. 20. lib. Spect. hoc est, cum Myrino gladiatori missio peteretur a populo, vel ab ipso Myrino læso peteretur: læsi enim gladiatores arma submittebant, & vitam aliquando impetrabant ab Imperatore, aut a populo, dum starent respublica.

Cretasum.] signum nempe quod mittendis quadrigis dabatur in ludis Circensibus. Raderus ex Cedreno refert, hanc fuisse oc-

casione mappæ in circum mittendæ, quod magistratus ante missionem super tornices carcerum eo loco unde spectabant, convivium curarent, mappamque in tempore mappario mittendam traderent.

Attulerat mappam.] Ad convivia singuli afferebant suas mappas: mantile vero, inquit Raderus, linteum scilicet tergendis manibus aptum a convivatore parabatur.

Disfringere.] hoc est, stragula lectorum, quibus accumbebant, subripere: vel forte melius, laminas aureas vel argenteas lectis deradere.

Mensarumque pedes.] eburneos nimirum, aut potius intellige ab Hermogene argenteas bracteas mensarum pedibus derasas fuisse, epig. 33. lib. 8.

Vela reducuntur.] epig. 39. lib. 9. Vela autem colligebantur ne ab Hermogene surriperentur.

Linigeri.] Isidis sacerdotes interpretare, quorum vestes ex lino confectæ candidissimæ erant: illos sistratam turbam vocat, quod sistra, seu crepitacula quaterent sacra sua celebrantes.

In Aprum, se nolle amicum sobrium. XXX.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me? Servum sic ego laudo, non amicum.

Aper siccus & sobrius est: quid ad me pertinet? Talis mihi placet servus, non amicus.

Non amicum.] quem genio suo indulgere volo.

De hortis Marcellæ uxoris. XXXI.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ:

Hoc nemus, hi fontes, textilis hæc umbra pruni palmitis, & hic ductilis succus aqua riga:

Præ

Prataque, nec bifero cessura rosaria Pæsto:

Quodque viret Jani mense, nec alget olus:

Quæque natat cluſis anguilla domestica lym-
phis,

Quæque gerit similes candida turris aves:
Munera sunt domino: post septima lustra re-
verso

Has Marcella domos, parvaque regna de-
dit.

Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo possem dicere, malo meos.

*Prata, & rosaria non in-
feriora Pæsto bifero: atque olus
quod vireſcit mense Januario,
nec friget: & familiaris an-
guilla qua natat aquis cluſis,
atque alba turris in qua
sunt volucres: sunt dona do-
mino: Marcella donavit mihi
reverso post septem lustra has
aedes, atque exigua regna. Si
Nausicaë mihi daret paternos
hortos, liceret dicere Alcinoo,
Plus placent mei.*

Textilium umbra.] propter palmas cum
foliis atque arborum ramis contextos.

Ductile flumen.] rivulum intellige ab
aliquo vicino fonte ductum in hortos Mar-
cellæ, vel forte aqueductum.

Bifero Pæsto.] hoc est bis in anno flo-
renti. Vide epig. 38. lib. 5.

Nec alget.] nec frigidum est.

Cluſis lymphis.] hoc est in piscina.

Turris candida.] candidas columbas con-

tinebat.

Post septima.] Triginta & quatuor annis
Pœta manserat Romæ, & anno trigesimo-
quarto rediit in Hispaniam. Vide epig. 103.
lib. 10.

Munera sunt domino.] Alii domine, nem-
pe mea uxoris.

Nausicaë.] filia scilicet Alcinoui, de cujus
amoenissimis hortis epig. 64. lib. 4.

In Vacerram, cujus paupertatem irridet. XXXII.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, sarcinas tuas, vidi;
Quas non retentas pensione pro bima
Portabat uxor rufa crinibus septem,
Et cum sorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte ditis emerſas.
Has tu priores frigore, & fame siccus,
Et non recenti pallidus magis buxo
Irus tuorum temporum sequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum,
Ibat tripes grabatus, & bipes mensa,
Et cum lucerna, corneoque cratere
Matella curto rupta latere meiebat.
Focum ferentis suberat amphoræ cervix.
Fuisse gerres, aut inutiles mænās
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ misit aura piscinæ.
Nec quadra deerat casei Tolosatis.
Quadrima nigri nec corona pilei,
Calvæque reſtes alioque, cepisque;
Nec plena turpi matris olla refina,
Summoenianæ qua pilantur uxores,

*O infamia Juliarum Calendarum,
Vacerra, vidi tuam
suppellectilem, spectavi: quam
non retentam pro mercede
bimæ forebat uxor rufa sep-
tem capillis, & cana genitrix
cum ingenti sorore. Existima-
vi furias emerſas ex tenebris in-
ferorum. Tu aridus frigore &
esuriis, & pallidior buxo ve-
teri, Irus tui seculi sequeba-
ris has præcæntes. Putares
mendicos omnes clivi Ari-
cini ire alio. Lectulus tripes
incedebat, & mensa bipes,
& cum lucerna, & corneo cra-
tere matella fracta brevi la-
tere meiebat. Cervix portantis
focum subiecta erat amphora.
Fætidus odor urcei, qualis
emissa est ab aura piscinæ ma-
rinæ, testificabatur in eo fuisse
gerres, aut mænās inutiles.
Nec quadra casei Tolosatis de-
ſiciebat, nec corona quadrima
nigri pilei, & calva reſtes &
allia, & cepis, nec olla ma-
tris tuæ plena fetida refina,
quæ Summoenianæ uxores gla-
brantur.*

Quid

Quid quæris ædes, villicosque derides,
Habitare gratis, ô Vacerra, cum possis?
Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

O Vacerra, quid quæris domum, & illudis villicos, cum possis habere domicilium gratis? Hæc pompa sarcinarum apta est ponti.

[O Juliarum.] quo nempe tempore novas ædes conducere solebant Romani. Suetonius in Tiberio cap. 35. Senatori latum clavum ademisse, cum cognovisset sub Calendas Julii demigrasse in horis, quo villos post diem ædes in urbe conduceret.

[Quas non recentas.] hoc est, quas conductarum a te ædium dominus pro pensione biennii, utpote viliores pignoris loco retinere noluit.

[Crinibus septem.] hoc est uxor tua calva. Sorore ingenti.] ætate scilicet, secundum Raderum: adulta autem & carente viro, secundum Domitium. Ingenti forte melius referas tantum ad immanem corporis proceritatem.

[Non recentis.] hoc est atido buxo pallidior.

[Irem.] omnium mortalium pauperrimus, de quo epig. 40. lib. 5.

[Clavum Aricinum.] ubi erant multi mendici. Vide epig. 19. lib. 2.

[Tripes grabatum.] vilis nimirum lectus, cui ut & mensæ deerat unus pes: mensæ enim ut plurimum tribus pedibus fulciebantur.

[Meibai.] hoc est, ex qua rupta effluabat urina.

[Focum ferentis.] an impostum Vacerræ, an servi capiti amphoram cui focus inerat. Videat lector. Legendus Juvenalis sat. 3. v. 251. Legunt alii,

Foco virentis subetas amphora cervix.

Quam lectionem non intelligo.

[Gerres.] genus nempe locustarum, epig. 77. lib. 3. [Manas.] piliculus de quibus lib. 11. epig. 32.

[Casi Tolofatis.] mali scilicet saporis. Tolosa urbs Galliz satis nota.

[Quadrima.] hoc est pulegium a quatuor annis servatum, eoque deterius, nempe cibariis rusticorum condiendis inserviebat.

[Calvæ vestes.] Sensus est: allia & cepæ ex funibus seu restibus pendentes, quas calvas vocat, quod cepæ sint glabræ.

[Summaniana.] hoc est meretrices. Vide epig. 81. lib. 3.

[Quid quæris.] hoc est, inquit Farnabius, quid quæris villam ruri, quasi lautiorum more per ætatem rusticaturus sis!

[Villicosque derides.] cum solvendo non sis. [Ponti.] ubi nempe habitant mendici.

XXXIII.

Ad Julium, vitæ tranquillitatem perturbari nimia erga
fodales amicitia. XXXIV.

TRIGINTA mihi quatuorque menses
Tecum, si memini, fuere Juli:
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diversus, bicolorque digeratur:
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus,
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

O Juli, si memini, vixi tecum triginta & quatuor annis; quarum suavitas non fuit sine amaritie, ac nihilominus plures fuere dulces. Et si calculus omnis diversus, & bicolor distribuatur huc & illuc, albus numerus superabit nigriorem. Si cupias declinare quasdam molestias, & vitare acerbos morsus animi, cum nullo in eas nimiam amicitiam. Laaberis minus, & marebis minus.

[Ad Julium.] Addunt alii Martialem. Vide epig. 99. lib. 9.

[Triginta.] quibus manserat Romæ, epig. 204. lib. 10.

[Et si calculus.] Lapidibus albis fausti dies, nigris vero infauti notabantur, epig. 45. lib. 8.

[Vincet candida.] plures numerabantur dies felices, quam mœstii.

Animi

Animi morsus.] hoc est macerorem a quo conficitur animus.

Gaudere nimis.] amicorum enim prospera atque aduersa fortuna nimis nos affici.

XXXV.

In Labullum, qui exiguis muneribus liberalis haberi volebat. XXXVI.

LIBRAS quatuor aut duas amico, Argentemque togam, breuemque lenam:

Interdum aureolos manu crepantem:
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas,
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Ut verum loquar, optimus malorum,
Pisones, Senecasque Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
V. s. cursu pedibusque gloriari?
Tigrim vince, leuemque Passerinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

O Labulle, quod tu solus largiris amico libras quatuor, aut duas argenti, frigidam togam, & lenam curtam, aliquando aureolos sonantes in manu; quibus sustentari possit athicus dolos mensibus; crede mihi, non es bonus. Quid igitur? optimus malorum, ut dicam veritatem. Mihi restant Pisones, & Senecas, & Memmii, & Crispos, sed antiquos: repente evades ultimus bonorum. Placetne gloriari cursu, & pedibus? Sæpe Tigrim, & leuem Passerinum. Nullus est honor præcarere asinos.

Libras.] Vide epig. 44. lib. 2.

Argentem.] hoc est ita mitam, ut frigus facile admittat: Lena vero erat vestis quæ hyeme pallio superinduebatur, teste Bayfio.

Aureolos.] Epig. 20. lib. 5.

Qui crepet aureolos forsitan manus erit.

Optimus malorum.] hoc est, tu es inter avaros munificentissimus.

Pisones.] quibus de arte Poëtica librum dedicavit Horatius. De Crispo & Seneca supra dictum: Memmio vero suum Poëma dedicavit Lucretius.

Ultimus bonorum.] hoc est, munificis his viris longe inferior eris.

Tigrim, & Passerinum.] Alii equos velocissimos fuisse, alii cursores affirmant, epig. 6. lib. 7.

In nasutum scurræ ineptum. XXXVII.

NASUTUS nimium cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

Vis haberi nimis nasutus, placeat nasutus, displiceat polyposus.

Nasutus.] Ierisortes dicuntur nasuti, epig. 4. lib. 1.

Et parit nasum rhinocerotis habent.

Sensus est: Volo urbanam & acutum, non putidum & ineptum desitorem. Polypus

vero est nasi morbus, de quo Celsus lib. 6. cap. 8. qui eo morbo laborant polyposi dicuntur, quos hoc loco sumit Poëta præ putidis & rancidissimis scurris.

Ad Candidum, de effœminato quodam homine. XXXVIII.

HUNC qui foemineis noctesque diesque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis,

O Candidus, non est quod nuncias huius, qui nimirum notus in tota urbe, adit nosse & die cathedras foeminarum.

CRINE

Crine nitens, niger unguento, perlucidus
ostro,
Ore tener, latus pectore, crure glaber,
Uxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret:
Non est quod timeas, Candide: non fu-
tuit.

*nitens coma, niger unguento,
nitens ostro, ore delicatus,
latus pectore, levis crure, qui
crebro improbus comes hæret
sua conjugi*

Cathedris.] De quibus dictum epig. 62. | esset infedis. Nempe mollem & cinædam
lib. 3. Incadit, forte melius legendum | intelligit.

In Sabellum ineptum. XXXIX.

O Di te, quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus, & Sabellus,
Bellum denique malo, quam Sabellum.
Tabescas utinam, Sabelle, belle!

*O Sabelle, odi te, quoniam
bellus es. Res est putida bellus
& Sabellus, tandem malo
bellum, quam Sabellum. O
Sabelle, utinam marcescas
belle!*

*Odi te.] Hunc Sabellum jam carpsit Poë-
ta epig. 84. lib. 7. Bellus, hoc est ineptus.
Vide epig. 7. lib. 2.*

*Bellum denique.] Bellus enim homo vi-
ciosus est tantum, Sabellus vero est ipsam*

vidum, inquit Raderus. Sed magis placet
bellum hoc loco sumi pro ipsa belli con-
tentione.

*Tabescas.] ut res putida. Belle potest esse
quintus calus, vel adverbium,*

*In Pontilianum, quem assidue colebat, a quo tamen
nihil accipiebat. XL.*

M ENTIRIS, credo: recitas mala car-
mina, laudo:

Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, dissimulo: gemma vis ludere, vincor.
Res una est sine me, quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi. mortuus,
inquis,
Accipiam bene te. nil volo: sed morere.

*O Pontiliane, mentiris, ad-
hibeo tamen fidem: recitas
versum ineptos, proba: cantas,
canto: potas, pota: pedis,
dissimulo: placeat ludere gem-
ma, superor. Unica res est,
quam agis sine me, & sileo.
Nihilominus nihil prorsus do-
nas mihi; Desumus, ais,
bene accipiam te, Nihil peto;
as percat.*

Credo.] Officii causa fingo me credere, |
licet sciam te mentiri.

*Cantas.] Similis est adulatoris effigies
apud Juvenalem sat. 3.*

*Gemma ludere.] hoc est latronibus ludere,
ut aiunt interpretes. Vide epig. 71. lib. 7.*

& epig. 20. lib. 14.

*Insidiosorum si laudis bella latronum,
Gemmæ iste tibi miles, & hostis
erit.*

*Sed morere.] ut nempe promissam mihi
tuam hereditatem accipiam.*

In Tuccam gulosum. XLI.

N ON est, Tucca, satis, quod es gulo-
sus:
Et dici cupis, & cupis videri.

*O Tucca, non sufficit quod es
bellus, & vis haberi, & vis
videri.*

XLII.

XLIII.

Ad M. Unicum Poëtam elegiacum. XLIV.

UNICE, cognato junctum mihi sanguine nomen,

Quique geris studiis corda propinqua meis:
Carmina cum facias soli cedentia fratri;

Pectore non minor es, sed pietate prior.
Lesbia cum tenero te posset amare Catullo,

Te post Nasonem blanda Corinna sequi.

Nec deerant Zephyri, si te dare vela juvaret:

Sed tu litus amas. hoc quoque fratris habes.

O Unice, qui habes nomen mihi junctum cognato sanguine, & cor accedens ad mea studia; cum componas versus cedentes soli fratri, non inferior es pectore, sed superior pietate. Lesbia posset diligere te cum tenero Catullo, & blanda Corinna habere tibi post Nasonem. Nec Zephyri deficiebant, si tibi placeret dare vela: ac litus tibi gratum est: & hoc etiam te probas fratrem.

[Corda propinqua.] hoc est, qui iisdem studiis deditus es.

[Carmina.] Unicus habebat fratrem qui versus heroicis componebat, a quibus se abstinere, ne famæ fragoris noceret. Idem dixit Poëta de Turno & Memore epig. 11. lib. 11.

[Sed pietate prior.] quia das ipsi primas.

[Lesbia, & Corinna.] amicæ scilicet Catulli, & Ovidii, teneris horum poëtarum elegiis assuetæ, tuas tamen amare possent. Nec deerant Zephyri.] hoc est, non deerat tibi grande ingenium, si carmina heroica condere voluisses.

[Hoc fratris.] Cum fratris causa grande tuum ingenium coerceras.

Ad Phæbum calvum. XLV.

HŒDINA tibi pelle contegenti
Nudæ tempora, verticemque calvæ,
Festive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse calciatum.

O Phæbe, ille lepide dixit hædina pelle regenti tempora, & verticem nuda calva, qui dixit caput esse calciatum.

[Hædina pelle.] hoc est galericulo ex hædi pelle facto, quo utebatur Phœbus ad tegendum calvitium. Vide epig. 50. lib. 14.

[Calciatum.] Alii calceatum: sunt vero

calcei ex pellibus, quibus cum Phœbus tegeret caput, merito calceatum dici poterat.

Aa Classicum, de Gallo & Luperco Poëtis. XLVI.

VENDUNT carmina Gallus, & Luper-
CUS.
Sanos, Classice, nunc nega Poëtas.

Gallus & LuperCUS vendunt versus. O Classice, nunc nega Poëtas sapere.

[Gallus & LuperCUS.] Mali scilicet Poëtæ, qui tamen cum inepta sua carmina vendebant, non ipsi, sed emptores insaniebant.

In habentem varios mores. XLVII.

DIFFICILIS, facilis, jucundus, acer-
bus es idem,
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

*Tu idem es asper, comis, suavis
vis, acerbus: nec licet vivere
tecum, nec sine te.*

*Nec tecum.] propter acerbos tuos mores.
Nec sine te.] propter comitatem.*

In lautum invitatores. XLVIII.

BOLETOS & aprum si tamquam vilia po-
nis,

Et non esse putas hæc mea vota: volo.

Si fortunatum fieri me credis, & heres

Vis scribi, propter quinque Lucrina: vale.

Lauta tamen cœna est: fateor lautissima: sed
cras

Nil erit, immo hodie, protinus immo ni-
hil;

Quod sciat infelix damnatæ spongia virgæ,

Vel quicumque canis, junctæque testa viæ:

Mullorum, leporumque, & fuminis exitus
hic est,

Sulfureusque color, carnificesque pedes.

Non Albana mihi sit commissatio tanti,

Nec Capitolinæ, pontificumque dapes:

Imputet ipse deus nectar mihi, fiet acetum,

Et Vaticanis perfida vappa cadi.

Convivas alios coenarum quære magister,

Quos capiant mensæ regna superba tuæ:

Me meus ad subitas invitet amicus ofellas:

Hæc mihi, quam possum reddere, cœna
placet.

*Si apponis boletos, & aprum
tamquam abjecta, & credis
hæc non appeti a me: volo. Si
existimas me fieri felicem, &
capis heres infestis propter
quinque ostrea ex Lucrina;
vale. Nihilominus sumptuosa
est cœna, fateor, sumptuosissi-
ma: ac nihil supererit cras,
immo hodie, tunc repente nihil,
quod sciat infelix spongia vir-
ga damnata, aut quicumque
canis, aut amphora propinqua
via. Hic est finis malorum,
& leporum, & fuminis, co-
lor nempe pallidas, & pedes
podagrosi. Nolim tanti facere
comissationem Albanam, nec
epulas Capitolii, & pontifi-
cum: ipse deus ratiocinetur
mecum de nectare dato, fiet
acetum, & perfida vappa cadi
Vaticanis. O Moderator candi-
dorum, quare alios convivas,
qui delibentur lautissimis ci-
bis tua mensa: meas amicus
me vocet ad ofellas repenti-
nas: amo canam, quam pos-
sum reddere.*

*Boletos.] Quos si mihi apposueris tan-
quam cibos delicatissimos, ut sc. captes
meam hereditatem, nolo, sin minus lu-
bens cenabo apud te. Vilia, hoc est, tan-
quam res viles.*

Quinque Lucrina.] Vide epig. 11. lib. 6.

*Immo hodie.] Nam statim a cœna nulla
supereff gulæ voluptas.*

*Quod sciat infelix.] Spongia, inquit Far-
nabius, ligno adherens damnata in vile
ministerium, ad emundanda scilicet obscœ-
na, ut de bestiario quodam refert Seneca
epist. 70. Nuper in ludu bestiarii unus e
Germanis, cum ad moenium spectacula para-*

*retur, secessit ad emundandum corpus. Nullum
alium illi dabatur sine custode secretum. Ibi li-
gnum illud, quod ad emundanda obscœna ad-
herente spongia positum est, totum in gulam
farsit, & vi praestolæ fœcibus spiritum elisce.*

*Vel quicumque canis.] Qui nimirum ad
vomitum accurrat.*

*Junctæque testa viæ.] Urne scilicet in-
trivis erant collocatæ, in quas micerent
prætereuntes.*

*Albana.] Lautissimum scilicet epulum
quale exhibuit in Albano monte in Quinquan-
tris Minervæ suæ Domitianus. Farnabius.
De comestatione dictum epig. 5. lib. 4.*

Nec

Nec Capitolina.] hoc est, epulum Jovis in Capitolio institutum, cujus meminit Valer. Maximus lib. 2. cap. 1.

Pontificumque dapes.] Laustissimæ scil. quas

describit Macrobius cap. 13. lib. 3.

Et Vaticanæ.] Vini vihißimæ tax., epig. 19. lib. 1. *Ofella*, genus farciminis. *Sabitanæ*, hoc est, sine apparatu conditas.

Ad pedagogum custodem unionum. XLIX.

CRINITÆ Line pedagoge turbæ,
Rerum quem dominum vocat suarum,
Et credit cui Postumilla dives
Gemmas, aurea, vinâ, concubinos:
Sic te, perpetua fide probatum,
Nulli non tua præferat patrona:
Succurras misero precor furori,
Et serves aliquando negligenter
Illos qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus & diebus opto.
In nostro cupidus sinu videre,
Formosos, niveos, pares, gemellos,
Grandes non pueros, sed uniones.

O Line pedagoge turba capitata, quem Postumilla locupletos nominat moderatorem rerum suarum, & cui committit gemmas, aurea, vinâ, concubinos: patrona tua sic te comprobatur perpetua fide anteponat amicis: oro subvenias misero furori, atque aliquando custodias indiligenter illos, qui male perurunt pedis meum: quos spectare in nostro sinu avidus expeto die & nocte: pulchros, niveos, pares, gemellos, non adultos pueros lentio, sed uniones.

Crinita.] Pueri nempe comas alebant, ut formosiores viderentur.

Concubinos.] Alii *conambinos*, nempe gemmas quibuscum cubabat. In eo est, acumen

epigrammatis, quod suspensum habeat lectorem, quasi effect petiturus pueros, cum apparet solos uniones.

In habentem amœnas edes. L.

DAPHNONAS, platanos, ac aërias cyparissos,

Et non unius balnea solus habes,

Et tua centenis stat porticus alta columnis,

Calcatuſque tuo sub pede lucet onyx,

Pulvereumque fugax hippodromon ungula
plaudit,

Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat.

Atria longa patent: sed nec coenantiſus uſquam,

Nec ſomno locus eſt. quam bene non habitas!

Solus possides lauræta, platanos, atque excelsas cyparissos, & balnea non unius, atque excelsa tua porticus erecta est centum columnis, atque onyx pressus sub tuo pede splendet, & celeres equi dant plausum hippodromo pulverulento, & fluctus aquæ pereuntis resonat ubique. Atria sunt ampla: sed nusquam locus est coenantiſus, nec ſomno. Quam incommoda eſt tua habitatio!

Et non unius.] Tam enim ampla sunt, ut vel publica dici possint: platanus & lauri umbra gratia ferebantur.

Onyx.] Lapis nobilis, quo strata erat domus.

Hippodromon.] Vox est græca, quæ significat spatium in quo de equorum celeritate

certabatur.

Et pereuntis aquæ.] Fontium artificia in illa domo fuisse amœnissima intellige.

Quam longa.] Imperitus quippe omiserat, quod maximo necessarium nempe triduum.

De Fabullo probo viro. LI.

TAM sæpe nostrum decipi Fabullum,
quid
 Miraris, Aule? semper bonus homo tiro est.

*O Aule, quid miraris tam
 frequenter circumveniri
 Fabullum? vir probus
 semper tiro est.*

Tiro est.] hoc est, vir probus & simplex semper decipitur, utpote qui aliis non diffidas.

Ad Semproniam epitaphium Rufi. LII.

TEMPORA Pieria solitus redimire coro-
 na,
 Nec minus attonitis vox celebrata reis,
 Hic situs est, hic ille tuus, Semproniam, Ru-
 fus:

Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
 Dulcis in Elysiis narraris fabula campo,
 Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.
 Tu melior, quæ deserto raptore redisti:
 Illa virum voluit nec repetita sequi.
 Rider, & Iliacos audit Menelaus amores:
 Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
 Accipiet olim cum te loca læta piorum,
 Non erit in Stygia notior umbra domo.
 Non aliena videt, sed amat Proserpina rap-
 tas:

*O Semproniam, hic ille tuus
 Rufus solitus cingere caput co-
 rona Pieria, & non minus
 commendata reis suspensi-
 bus, hic jacet, cuius & ipse
 cineres ardent amore erga te.
 Grata fabula narratur de te
 in campo Elysiis, atque ipsa
 Helena stupet ad raptus tuos.
 Tu probior, quæ reversa es de-
 relicto raptore: illa nec repe-
 dita sustinet se, si maritum.
 Menelaus ridet, atque audit
 Trojanus amores; vestra rapi-
 na excusat Phrygium Parim.
 Cum aliquando amana loca
 piorum excipiant te, non erit
 umbra notior in adibus Sty-
 gii. Proserpina ipsa reversa,
 sed amica videt raptas: iste
 amor devinctis tibi dominam.*

Iste tibi dominam conciliavit amor.

*Tempora Pieria.] Rufus Poëta fuit, atque
 orator celebris, qui nempe reos defende-
 ret.*

In Elysiis campo.] Vide epig. 94. lib. 1.

*Et stupet ad raptus.] id est, Helena Tyndari
 filia stupet te raptam sponte rediisse
 ad maritum tuum Rufum. Alii intelligunt
 Rufum non fuisse ejus maritum, sed rap-
 torem; propter hæc verba nostra rapina.*

Ille virum.] Legunt alii,

*Noluit illa virum vel repetita sequi.
 Menelaum intellige, qui lætus audit idem
 marito Semproniam septigisse, quod & ipse*

*passus erat. Amores vero Rufi erga Sem-
 proniam, Iliacos vocat, quia Semproniam
 rapuit Rufus, ut Helena rapta est a Paride,
 qui tamen hoc exemplo excusatur.*

*Accipiet olim.] hoc est, cum mortuus
 migrabis in campos Elysiis, etiam nota &
 celebris.*

*Proserpina.] Propitia raptis, cum & ipsa
 a Plutone rapta fuerit.*

*Conciliavit.] Nimirum amor raptoris erga
 te jam tibi conciliavit Proserpinam. Alii
 conciliabit.*

In Paternum avarum. LIII.

NUMMI cum tibi sint, opesque tantæ,
 Quantas civis habet, Paterne, rarus:
 Largiris nihil, incubasque gazæ,

*O Paternum, cum & tibi sint
 & tantæ divitiæ, quanta pos-
 sidentur vix a nullo civi, nihil
 donas atque incubas thesauris.*

Ut magnus draco, quem canunt Poëtae
Custodem Scythici fuisse luci.

Sed caussa, ut memoras, & ipse iactas,
Diræ filius est rapacitatis.

Et quid tu fatuos, rudesque quæris?

Illudas quibus, auferasque mentem?

Huic semper vitio pater fuisti.

ut ingens draco, a quo custodi-
ditum fuisse lucum Scythicum
narrant Poëta. Sed filius diræ
rapacitatis caussa est, ut nar-
ras atque ipse pradicas. Et
quid tu quæris demones atque
imperitos, quibus imponas at-
que auferas mentem? Semper
pater fuisti huic vitio.

Ut magnus draco.] a quo vellus aureum
custodiebatur in luco Colchidis in Scythia.

Et quid.] Alii ut quid: hoc est, An pu-
tas nos esse demones, quos facile hac ex-
cusatione usus decipias, prætexens nempe
tui filii rapacitatem. Forte legendum *acquit*,

ut epig. 1. lib. 11.

Huic semper.] Huic tuo filio omnia ne-
cessaria avaræ recusans caussa fuisti rapaci-
tatis. Alii sic interpretantur: Tu semper
fuisti pater hujus vitii, avaritiæ nimirum
& rapacitatis. Judices lector.

In Zoilum

quem a deformitate improbum judicat. LIV.

CRINE ruber, niger ore, brevis pede,
lumine læsus,

Rem magnam præstas, Zoile, si bonus es.

*Ruber capillis, niger ore, bre-
vis pede, caprus oculo, à Zoi-
le, facis rem magnam, si pro-
bus es.*

Zoile.] de quo sæpius dictum supra. Lineamenta vero corporis sunt animi argumenta.

L V.

Ad Polycarum sæpius fingentem morbum. LVI.

ÆGROTAS uno decies, aut sæpius an-
no,

Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, no-
cet.

Nam quoties surgis, soteria poscis amicos.

Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, se-
mel.

*O Polycarme, agrotas uno an-
no decies, aut frequenter,
nec hoc officit tibi, sed nobis.
Nam quoties convalescis, pe-
tis soteria ab amicis: sit vere-
cundia: O Polycarme, jam
agrotas semel.*

Soteria poscis.] hoc est, munera quæ da-
bantur amicis a morbo recreatis, unde
morbus fictus Polycarmo non nocebat,
sed ejus amicis a quibus petebat soteria.

Ægrota jam semel.] hoc est morere, at-

que uno morbo absolve tuam vitam: &
argute quidem hoc intelligit Poëta, cum
videatur sentire, ut semel tantum in anno
ægroret Polycarmus, epig. 40. lib. 5.
vers. 5.

Ad Sparsum, strepitus urbis in caussa esse, cur secedat
in villam Nomentanam. LVII.

CUR sæpe sicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæ-
ris?

*Rogas, cur sæpe inuisam exi-
giam sordidam aridi Nomen-
ti, & tenuem larem villa?*

Nec

Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
 In urbe locus est pauperi. negant vitam
 Ludimagistri mane, nocte pistorum,
 Ærariorum marculi die toto.
 Hinc otiosus fordidam quatit mensam
 Neroniana nummularius massa:
 Illinc paludis malleator Hispanæ
 Tritum nitenti fuste verberat saxum.
 Nec turba cessat entheata Bellonæ,
 Nec fasciato naufragus loquax trunco,
 A matre doctus nec rogare Judæus,
 Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
 Numerare pigri damna qui potest somni,
 Dicer quot æra verberent manus urbis,
 Cum secta Colcho Luna vapulat rhombo.
 Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
 Petilianis delicatus in regnis,
 Cui plana summos despicit domus montes,
 Et rus in urbe est, vinitorque Romanus.
 Nec in Falerno monte major autumnus,
 Intraque limen clausus effedo cursus,
 Et in profundo somnus, & quies nullis
 Offensa linguis, nec dies nisi admittitur.
 Nos transeuntis risus excitat turbæ,
 Et ad cubile est Roma: tædio fessis
 Dormire quoties libuit, imus ad villam.

O Sparse, nec est inopi locus
 cogitandi, nec quiescendi in
 urbe. Ludimagistri mane, pi-
 stores nocte, mallei arariorum
 die toto non sinant vivere.
 Hinc otiosus nummularius agi-
 tat mensam fordidam massa
 Neroniana: illinc malleator
 fuste nitenti percutit tritum
 saxum paludis Hispanæ: nec
 turba Bellona correpta furore
 quiescit, nec garritus naufraga
 tabula suspensa de fascia,
 nec Judæus eruditus a matre
 mendicare, nec lippus negotia-
 tor mercis sulfurata. Qui va-
 les enumerare impedimento
 somni inertis, dicit quot æra
 palentur manibus civitatis,
 cum Luna casa verberatur
 rhombo Colcho. O Sparse, tu
 delicatus in regnis Petilianis
 ignoras ista, nec potes discere,
 cui plana domus contemnit
 montes excelsos, & rus in urbe
 est, & vinitor Romanus. Nec
 major autumnus in Falerno
 monte, & cursus effedo limi-
 tatus intra limen, & somnus
 atroxissimus, & quies non tur-
 bata ullis linguis, nec lux nisi
 admittitur. Nos vero excitamur
 risu transeuntis multitudinis,
 & Roma stat ante cubile: quo-
 ties placuit nobis tædio defati-
 gatis dormire, petimus villam.

Nomeni.] de quo epig. 106. lib. 1. Simi-
 lis est huic epigrammati Juven. sat. 3. Vide
 epig. 74. lib. 10.

Nec cogitandi, Sparse.] Legunt alii, *nec
 cogitandi spatium.* At prior lectio videtur
 melior.

Ludimagistri.] de quibus epig. 70. lib. 9.
Ærariorum.] fabrorum scilicet.

Neroniana massa.] Suetonius in Nerone
 cap. 44. *Exegitque ingenti fastidio & acerbi-
 tate nummum asperum, argentum pulsatum,
 aurum ad obrutum.* Hoc est: Nummularii,
 Gallice *les Banquiers*, aurum & argentum
 Neronis versant in suis mensis, & strepi-
 tum edunt.

Illinc paludis.] Turnebus lib. 30. cap. 26.
 legit *balneis*. Sic enim, inquit, massas
 quasdam auri vocari in Hispania solere.
 Plinius lib. 33. cap. 4. Alii legunt *paludis*,
 quod vocabulum, inquit ibidem, a vocis
 propinquitate facile desecti potuit. Mihi
 quidem non satis accommodatum hic esse
 videtur *paludis* nomen, licet Tagi ramenta
 aurea interpretentur. Sic Turnebus. Illud
 æro aurum rude ex Hispania Romanæ af-

ferebatur, ubi in bracteas tenuissimas ex-
 tendebatur. Saxum vero tritum dicit,
 propter frequentem malleatoris percussio-
 nem. Farnabius retinet *paludis*, & sic ex-
 plicat, hoc est lini & serabi, quod in palu-
 dosi Hispaniæ locis feritur. Quod enim,
 inquit, Turnebus legit *balneis*, nullatenus
 convenit auri operæ cum fuste. Videat
 lector.

Nec turba.] Sacerdotes intellige, quæ
 sanguine suo Bellonæ numen placabant, &
 furentes vaticinabantur. Lucanus,

— quos fessis Bellona lacertis

Sava mover, &c.

Bellona autem est belli dea, & soror Mar-
 tis nuncupatur.

Nec fasciato.] Juvenalis sat. 14.

— naufragus affem

Dum rogat, & pila se tempestate tuo-
 tar.

Nec sulfurata.] hoc est, non cessat pro-
 clamare. Vide epig. 42. lib. 1. & epig. 3.
 lib. 10. Lippus vero dicitur, nempe a sul-
 fure, quod semper manibus terit.

Quot æra.] Cum Luna a cælo deducitur
 magt,

magis incantationibus, epig. 30. lib. 9.

*Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere
thombo.*

Colcho dicitur, id est magico, propter Medeam quæ erat Colcha. Sensus est: Tot sunt manus quæ pullant ista quibus deducitur Luna, ut numerari nequeant: ita nec homini impedimenta numerari possunt.

Petilianis. Petiliana regnâ vocat domum, & agrum L. Petilii scribæ sub Janiculo, ubi rex Numa, teste Livio, fuit sepultus. Ita Raderus. Vide epig. 64. lib. 4.

Vinitorque Romanus. quia scilicet vineta

est in ipsa urbe.

Falerno monte. Campaniæ nempe, ubi vites sunt amœnissimæ. *Autumnæ* dixit pro ipsa vindemia.

Intraque limen. hoc est, intra ædium tuarum septa spatium est gestationi & cursui sufficiens. Legunt alii, *latius effedo cursus*: essedum vero genus est vehiculi.

Nisi admissus. cum aperis tuas fenestras. *Et ad cubile.* Tantus scilicet est ad meas fotes strepitus, ut tota Roma illic stare mihi videatur.

Ad Alaudam libidinosum. LVIII.

ANCILLARIOLUM tua te vocat uxor,
& ipsa
Lecticariola est: estis, Alauda, pares.

Conjux tua te appellat ancillariolum, & ipsa lecticariola est: ô Alauda, estis æquales.

Ancillariolum. qui amore ancillarum captus est, & in eis libidinatur: & *lecticariola*, quæ se prostituit servis lecticam succollantibus: quæ sordidissima libido est. Turnebus lib. 30. cap. 26.

De importunis basiatoribus. LIX.

TANTUM dat tibi Roma basiorum
Post annos modo quindecim reverso.
Quantum Lesbia non dedit Catullo.
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo,
Hinc sutor modo pelle basiata,
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defociulus, & inde lippus,
Fellatorque, recensque cunnilingus,
Jam tanti tibi non fuit redire.

Roma modo tibi reverso post quindecim annos libat tot oscula, quot Lesbia non libavit Catullo. Vicinia tota, pilosus colonus te constringit fatidico osculo. Hinc textor te urget, illinc fullo, hinc sutor pelle basiata paulo ante, hinc daminus menti pediculosi, ex hac parte lippus, ex illa lippus. Jam non debuisti tanti facere reditus tuius.

Quantum Lesbia. amica scilicet Catulli.
Defociulus. cui defuit, seu deest oculus.

Jam tanti. siquidem reversus hæc eras passurus. Vide epig. 99. lib. 11.

Ad suum natalem. LX.

MARTIS alumne dies, roseam quo
lampada primum,
Magnaue siderei vidimus ora dei:
Si te rure coli, viridesque pugebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in urbe mihi:

Q dies alumne Martis, quæ primum aspeximus roseam lampadem, atque ora ingentia dei sideri: si te rure coli, viridesque pugebit ad aras, & ad altaria viridantia, quæcum colerem Roma in urbe;

Da veniam, servire tuis quod nolo Kalendis, *id est quod nolo servituti tuis*
Et qua sum genitus, vivere luce volo. *calendis, & placet vivere genialiter die, quo natus sum,*

Martis alumnus.] hoc est, ð calendæ Martis, quibus natus erat Poëta, epig. 53. lib. 9. & epig. 24. lib. 10.

Lampada fidei dei.] hoc est solem.

Vivides ad aras.] factas nempe ex cespite.

Tuis calendis.] in sexto casu : hoc est,

quod tuis calendis nolo in urbe occupari officiis præstandis; sed malo rure genialiter vivere; quod in urbe fieri nequibat, ut docent sequentes versus, quos novum epigramma constituere negant multi: sed ne ordo indicis confundatur, nihil movevi.

De Sabello, de stulta natalis celebrandi cura. LXI.

NATALI pallere suo ne calda Sabello
Desit, & ut liquidum poter Alauda
merum,

Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco,

Atque inter mensas ire, redire suas.

Excipere hos, illos, & tota surgere cœna

Marmora calcantem frigidiora gelu.

Quæ ratio est, hæc sponte tua perferre, pati-
que,

Quæ te si jubeat rex, dominusque, neges?

Anxium esse suo natali, ne aqua calida deficiat Sabellum, atque ut Alauda bibat merum liquidum, & sacco sollicito deferre Cæcuba turbida, atque ire & redire inter suas mensas. Excipere hos, illos, & tota cœna surgere calcantem marmora frigidiora gelu. Quæ cœna est cur hac perferas, & patiaris sponte tua, quæ nolle facere, si rex & dominus int- peret tibi?

Natali pallere.] In veteri codice sic distinguitur hoc epigramma a præcedenti, & lemma scribitur *de Sabello*. Sed melior videtur inscriptio quam subjecimus, ex Rad- ro. Alaudam pro quovis obvio conviva nominavit Poëta. Hæc ergo agitur tantum de nimia natalis celebrandi cura, quo die uni genio indulgendum docet Martialis, atque ita est præcedentis epigrammatis continuatio.

Ne calda.] de qua epig. 12. lib. 1.

Cæcuba] de quibus epig. 40. lib. 2. hoc est, magna præcipitatione colare. Vide epig. 104. lib. 14.

Marmora.] Nudis pedibus mensæ acum- bebant veteres; advenientem vero convi- vam excepturi præ nimia festinatione soleas petere nequibant, atque ita nudis pedibus calcabant marmora, quibus strata erant cœnacula.

De Ligurra, homine inepto. LXII.

VERSUS, & breve, vividumque car-
men

In te ne faciam times, Ligurra,

Et dignus cupis hoc metu videri:

Sed frustra metuis, cupisque frustra.

In tauros Libyci ruunt leones,

Non sunt papilionibus molesti,

Quæras censeo, si legi laboras.

Nigri fornicis ebrium Poëtam,

Qui carbone rudî, putrique creta

Scribit carmina, quæ legunt cacantes.

Frons hæc sigmate non meo notanda est.

O Ligurra, metuis ne scribam in te versus, & vividum & breve carmen; atque optas videri dignus hoc timore: at nequicquam times, & optas nequicquam. Libyci leones ruunt in tauros, non veniunt papilionibus. Si curas legi, moneo, ut quæras ebrium Poëtam nigri fornicis, qui rudî car- bone & creta putrida scribit versus quos evolvunt cacantes: hæc tua frons non est signanda meo sigmate.

Vividamque carmen.] Vide epig. 64. lib. 6.
Sic & epig. 43. lib. 11.

*Vivida cum poscas epigrammata, mortua
ponis, &c.*

In sauros Libyci.] hoc est, in feras mi-
niores non faciunt leones, & quidem gene-
rosiores, Sic Poëta se leoni, Ligurram pa-
piloni comparat.

Si legi laboras.] si cupis esse cognitus,

Nigri fornici.] hoc est, obscuri loci &
vilis notæ Poëtam querat.

Qui tardius rudi.] Carbonis aut creta
nota cito evanescit: sic obscuri Poëtæ car-
mina cito pereunt.

Frons hæc.] id est, Servilis tua frons non
est digna cui ego imprimam victuri carmi-
nis notas. Vide epig. 64. lib. 6.

Ad Saturnum,

quem invitat ad Saturnale epulum Prisco Terentio in
Hispaniam reduci extructum. LXIII.

ANTIQUI rex magne poli, mundique
prioris,

Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,

Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus:
Lætus ad hæc, facilisque veni, sollennia
Prisci

Gaudia, cum sacris te decet esse tuis.

Tu reducem patriæ sexta, pater optime, bru-
ma

Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ.

Cernis ut Aufonio similis tibi pompa macello

Pendeat, & quantus luxurietur honos?

Quam non parca manus, largæque nomismata
mensæ,

Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?

Ut sit bis pretium meritis, & gratia major,

Et pater, & frugi sic tua sacra colit.

At tu, sancte, tuo sic semper amere Decem-
bri:

Hos illi jubeas sæpe redire dies.

*O summe dominator, prisci ca-
li, & prioris seculi, sub quo
otium iners, nec ullus labor
erat, nec fulmen nimis impo-
riosum, nec terra digna ful-
mine, nec effusa ad inferos
asque, sed locuples jacebas:
bilaris & facilis, accede ad
hanc solemnem laticitiam Prisci,
cum par est te adesse tuis sa-
cris. Tu, ô pater optime, re-
stituit patria reversum sexto
anno ab urbe Latia potati
Numæ. Vides ut pompa tibi
pendeat similis macello Romæ,
& quantæ ornamenta af-
fluant? quam liberalis manus,
& nammi mensa munifica,
quæ divitiis tibi pernumerentur,
ô Saturne? Ut pretium
bis, & gratia major reserva-
tur meritis, & pater Prisci
& quidem frugaliter sic cele-
brat tua sacra. At tu, ô
sancte, sic semper diligaris tuo
Decembri: imperes sæpe illum
frui his diebus.*

Pigra quies.] Aureum quippe Saturni se-
culum fuisse canunt Poëtæ.

Nec fulmine digna.] Scelerata enim tunc non
perperabantur digna fulmine, necdum erant
opes repertæ, sed in vitæbus terræ aurum
atque argentum erant recondita.

Tu reducem patriæ.] nempe post sexennium
mense Decembri ab urbe Roma in Hispa-
niam reversus est Priscus.

Pompa.] Hoc est, apparatus carnis tan-

tus est in Hispania ad celebranda Saturna-
lia, quantum Romæ.

Largeque nomismata.] hoc est, quam mul-
ta pecunia impendatur in tuum honorem.

Ut sit bis.] Legunt alii, *utque sit bis pre-
tium.* Sensus est: O Saturne, ut tibi gratior
sit hæc celebritas, ipse pater Prisci, vir ta-
men parcus, laute colit tua Saturnalia.

Hos illi.] nempe Prisco, ut ejus patri
concede vitam longævam.

Ad Cordubam, in Cordubensem Poëtam ineptum & plagiarium. LXIV.

UNCTO Corduba lætior Venafro,
 Histra nec minus absoluta testa,
 Albi quæ speras oves Galeſi,
 Nullo murice, nec cruore mendax,
 Sed tinctis gregibus colore vivo:
 Dic vestro, rogo, sit pudor Poëtæ,
 Ne gratis recitet meos libellos.
 Ferrem, si faceret bonus Poëta,
 Cui possem dare mutuos honores.
 Corrumpit sine talione cælebs.
 Cæcus perdere non potest quod aufert.
 Nil est deterius latrone nudo:
 Nil securius est malo Poëta.

O Corduba amantior unctio Venafro, nec cedens testa olei Histri, qua vincis opes candidi Galeſi, nullo murice nec sanguine fallax, sed gregibus tinctis colore nativo; dic, quaſo, vestro Poëta, ipsum pudeat, ne impune recitet meos libellos. Paterer, si bonus Poëta recitaret, cui tribuere possem per decem. Cælebs corruptio sine talione. Cæcus nequit amittere quod adimit, nihil est pejus latrone nudo, nihil est deterius inepto Poëta.

Corduba.] urbs Hispaniæ ad Bætim, ferax oleum, quam laudat, civem ejus vituperaturus: unctum autem appellat Venafro ab oleis quæ in Venafrano Campaniæ agro nascuntur optimæ.

Histra.] Histria est Italiæ terminus Illyrico ad ortum confinis, oleis abundans. Vide Plinium lib. 15. cap. 2.

Galeſi.] Italiæ fluvius est ad Tarentum, ubi oves lanam habebant candidissimam, epig. 43. lib. 2.

Nullo murice.] Bæticarum enim ovium lana nullo fuso imbuta, sed nativo colore

erat tincta, epig. 100. infra.

Cui possem.] Ejus quippe versus pro meis recitans, parem ipsi gratiam referrem.

Cælebs.] qui si alienam uxorem corrumpat, cum uxore ipse careat, talionis poenam, qua par pari refertur, subire nequit.

Quod aufert.] si nempe alteri effodiat oculum.

Latrone nudo.] cui nihil eripi potest.

Nihil securius est.] nam inepti Poëtæ carmina quis furetur?

De Cinna guloso. LXV.

VINCENTEM roseos, facieque, comaque ministros
 Cinna cocum fecit. Cinna gulosus homo est.

Cinna constituit cocum superantem servos roseos, & vultu & capillis. Cinna homo est bellus.

Cinna gulosus.] qui ut gulæ suæ satisfacere, sustinuit tantam pueri pulcritudinem

violare nigra culina, ut jam dixit de Theopompo epig. 66. lib. 10.

LXVI.

Ad Amænum fraudulentum venditorem. LXVII.

BIs quinquagenis domus est tibi millibus emptæ,
 Vendere quam summa vel brevior cupis.

Centum millibus emisti domum, quam cupis vendere pretio vel minore.

Arte

Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœ-
ne,

Et casa divitiis ambitiosa latet.

Gemmantes prima fulgent testudine lecti,

Et Maurusiaci pondera rara citri.

Argentum atque aurum non simplex Delphica
portat:

Stant pueri, dominos quos precer esse
meos.

Deinde ducenta sonas, & ais, non esse mi-
noris.

Instructam vili vendis, Amœne, domum.

*Sed, ô Amœne, arte callida
circumvenis emptorem; & ca-
sa delitescit fucata divitiis.
Tort gemmei splendent prima
testudine, & pondera rara ci-
tri Maurusiaci. Delphica men-
sa tegitur auro atque argenteo
non simplici: stant pueri, qui-
bus servire cupiam. Postea
peti ducenta, & dici non
esse minoris. O Amœne, vili
vendis ades ornata.*

*Vel brevius.] Centum millibus sestertium
male materiaras ades emerat. Amœnus, quas
vel minori pretio libens vendidisset: at-
amen eas multis divitiis ornatas ducentis
millibus æstimabat.*

*Gemmantes prima.] primam testudinem
intelligit Raderus, atrium, & vestibulum
ædium, ubi ponebantur lecti geniales. Ho-
ratius:*

Lectum geniale in aula est.

Forte melius intelliges lectos ornatos testu-
dine prima, hoc est omnium pretiosissima:
gemmantes vero dixit, quod gemmis ef-
fiant locupletari illi tibi, vel quod essent
pavonini. Vide epig. 85. lib. 14. & epig.
58. lib. 3.

Gemmæque pavones.]

*Et Maurusiaci.] Et mensæ citreæ pretio-
sissimæ ex Mauritania, de quibus epig. 43.
lib. 2.*

Non simplex Delphica.] hoc est, ornata la-
minis auri vel argenti. Delphica mensæ,
inquit Heraldus, marmoreæ erant, ut col-
ligere est ex Cicerone lib. 6. in Verrem.
Cajacius lib. 10. Observationum cap. 13.
de Delphicis agens probat fuisse abacos ex
quibus vina ministrarentur.

Instructam vili.] Sensus est: Equidem, ô
Amœne, domum sic instructam vili pretio
vendere videris; sed cum omnem supelle-
tilem atque ornatum sublatoris sis, nimis
cara est tua domus.

De Idibus Maronis. LXVIII.

MAIE Mercurium creastis Idus.

Augustis redit Idibus Diana.

Octobres Maro consecravit Idus.

Idus sæpe colas & has & illas,

Qui magni ce ebras Maronis Idus.

*O Maie Idus, genitrix Mer-
curium. Diana colitur Idibus
Augustis. Maro consecravit
Idus Octobres. Sæpe celebres
has & illas Idus, qui colit
Idus magni Maronis.*

Maie.] Autonius Idyllio de feriis Ro-
manis:

*Et medias Idus Maie, Augustique ve-
nere.*

Quas sibi Mercurius, quasque Diana

colit.

Idus sæpe colas.] hoc est diu vivas, & sic
possis colere Idus Mercurii & Dianæ, qui
Virgilii natalem colis.

Ad clientes ut recedant. LXIX.

MATUTINE cliens urbis mihi causa
relictæ,

Atria, si sapias, ambitiosa colas.

Non sum ego causidicus, nec amaris litibus
aptus:

*O cliens matutine causa cur
secessoriam ab arbo, si sapias,
colas limina potentiorum. Ego
non sum causidicus, nec
idoneus amaris litibus, sed*

Sed

Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
Oria me, somnusque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, si vigilatur & hîc.

*iners, & senior, & comes
Mensuram. Quis & somnus
mihi placent, quæ mihi recom-
savit magna Roma: revertor,
si hîc quoque vigilatur.*

Si vigilatur & hîc.] Romam, inquit, sum rediturus, si nec Bibili per clientes importunos mihi liceat dormire.

Ad Paullum avarum. LXX.

Sic tamquam tabulas, scyphosque, Paul-
le,
Omnes archetypos habes amicos.

*O Paulle, omnes amici tibi
sunt archetypi, veluti tabulae,
& scyphi.*

*Sic tanquam.] Sensus est: Nihil das ve-
teribus amicis, quos habes veluti pocula
archetypa. Vide epig. 33. lib. 8. Paullus
quidem avarus ornabatur ab amicis, a quo*

*illi nihil accipiebant, sed quibus veluti ar-
chetypis poculis uteretur, quæ nullas do-
mino impensas, multum vero laudis affe-
runt.*

De Apro

sobrio paupere, ebrioso autem facto divite. LXXI.

LINTEA ferret Apro vacuus cum vernula
nuper,
Et supra togulam lusca sederet anus,
Atque olei stillam donaret Opelicus unctor:
Nudorum tetricus censor & asper erat.
Frangendos calices, effundendumque Faler-
num
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
A sene sed postquam nummi venere trecenti:
Sobrius a thermis nescit abire domum.
O quantum diatheca valent, & quinque co-
mati!
Tunc, cum pauper erat, non sitiebat A-
per.

*Cum nuper jejuniis vernula
portaret lintea ad Aprum, &
lusca anus sederet super to-
gulam, & Opelicus unctor do-
naret stillam olei; acerbis, &
severus erat censor nudorum.
Visitorabatur frangenda po-
cula, atque effundendum Fa-
lernum, illius qui modo lotus
eques putaret. Sed postquam
accepit trecentos nummos a
sene: a thermis sicus nequit
redire domum. O quantum
possunt diatheca & quinque
pueri comati! tunc Aper non
sitiebat, cum erat egenus.*

Lintea.] Quibus Aper lotus abstergeretur.

Et supra togulam.] Ne subduceretur, nec enim habebat servos qui illam custodirent.

*Atque olei.] In balneis ungebantur veteres, sed tam pauper erat Aper, ut nec stictis olei ad bene ungendum corpus emere possit. Opelicus, legunt alii *antypoclicus*, hoc est, herniosus.*

*Nudorum.] Toto quippe corpore nudi lavabant antiqui. Inquit alii *adornum* vino *pollicet* mulierum.*

*Frangendos.] Clamabat Aper tollendas potationes, & frangendos calices illius equitis, qui modo lotus biberet. Legunt alii *hiberes*, hoc est, si tu eques, qui modo exibas e balneis, biberes.*

A sene.] Cum trecentos nummos sibi relictos cuiusdam senis testamento accepisset. Legunt alii melius, ut opinor:

A sene sed postquam patrum vetero trecenta.

Millia nempa sestertium; quæ summa longe major.

*O quantum diatheca.] *Antypoclicus* testamentum*

sum est : intellige bona relicta testamento. Turnebus lib. 27. cap. 31. legit *diareta*, & diaretos calices interpretatur clavatos, quibus nimirum insertæ sint gemmæ : alii intelligunt calices cœlatos & tornatiles. Vi-

deat lector.

Tunc, cum pauper.] Seneca lib. 2. de beneficiis cap. 9. *Dereferantur hæc in felicibus, eadem si posuerint facienti.*

LXXII.

Ad Pannicum, qui derelicto foro sibi fructuoso agros steriles emerat. LXXIII.

JUGERA mercatus prope busta latentis agelli,

Et male compactæ culmina fulta casæ,
Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,

Parvaque sed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, prisanamque, fabamque solebas

Vendere pragmaticus : nunc emis agricola.

O Pannice, emptis jugeribus juxta busta latentis agelli, & fultis cubminibus casæ male materiata, derelinquis urbanas lites, tuos fundos, & exignam, sed certam mercedem trita togæ. Pragmaticus solebas vendere triticum, milium, & prisanam, & fabam: nunc agriculator mercaris hæc.

Prope busta.] Gallica intelligunt interpres : ubi nempe Galli in depresso, seu latente loco fuerant sepulti a Camillo delati, vel pestilentia interempti in obsidione Romæ. Livius lib. 5. primæ decadiæ.

Deseris.] Forum scilicet, ex quo majores & certiores fructus, quam ex fundo empto,

percipiebas.

Frumentum.] Munera intellige, quibus donabitur Pannicus : prisanam interpretare hordeum ex quo sapius fit.

Pragmaticus.] Est is qui recte juris formulas novit, atque oratoribus leges & consuetudines suggerit. Juven. sat. 7. vers. 123.

Ad Catullum,

a quo institutus heres dicebatur. LXXIV.

HEREDEM tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, nisi legero, Catulle.

O Catulle, prædicas me esse tuum heredem. Non credam, nisi legero.

Nisi legero.] hoc est, nisi mortuus fueris : tabulæ enim testamentariæ non aperiuntur nisi mortuo testatore. Vel intel-

lige, *nisi legero* tua scil. ossa : sic tacite Catullo mortem optat, quo citius ejus bona possideat.

Ad Flaccum

cui mittit calices vitreos cognomento audaces. LXXV.

CUM tibi Niliacus portet crystallæ catasus,

Accipe de circo pocula Flaminio.

Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt

Cum puer Aegyptius tibi offerat crystallæ, sive catasus de circo Flaminio. An hi sunt audaces, an qui talia mittunt ejusmodi dona? sed

Mu,

Munera? sed geminus vilibus usus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, torcuntata
furem,

Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid, quod securo potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus?
Hoc quoque non nihil est, quod propinabis
in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

licet viles inferantur dupli-
casi. O Flacce, nullum fu-
rem invitant hæc torcuntata,
nec franguntur aquis nimis
calidis. Quid, quod conviva
bibit tato seruo, nec tremula
manus metuerant casum? ad
hoc etiam est alienigenis momen-
ti, quod tu, o Flacce, pro-
pinabis in istis, cum fructurus
fuveris poculum.

Catastus.] Turneb. lib. 30. cap. 26. cata-
stus sic legendum est ut sit navigatio Æ-
gyptiorum: nam ex Ægypto, & annona,
& merces plurimæ Romam advehebantur.
Sed Vitruvius lib. 8. cap. 4. sic ait, *Ideo-
que transmarinos catastos emere formosos, &c.*
Itaque catasti sunt pueri formosi, ut con-
stat etiam ex Plinio lib. 35. cap. 18. De
his noster Poëta videtur agere lib. 4. epig.
42.

*Niliaci primum puer hic nascitur in
oris.*

Flaminio.] Ubi vendebantur scitilia, aut
vitrea vasa.

Hi magis.] Videtur Poëta allusisse ad
calices audaces, de quibus epig. 94. lib. 14.
audaces vero vocabantur, quod specie
quadam crystallina pocula imitari aude-

rent.

Sed geminus vilibus.] Hæc nempe dum
commoda vilibus poculis insunt, quod non
furum allicit, nec aqua calida rumpantur.
Torcuntata vocat, quod torno formarentur.
Legunt alii,

— *Sed geminis utilis usus inest.*

Objectio est Flacci: at gemma magno usui
sunt in pellendis morbis & venenis. Plin-
ius lib. 37. cap. 2. Judicet lector.

Securo ministro.] At vero cum crystallini
pocula porrigerent servi, ne manibus ex-
cederent valde metuebant.

Frangendus fuerit.] Cum nempe in vitreo
hujusmodi poculo aliquis ore impuro &
male olenti biberet: at vero crystallinum
non sine magna jactura frangitur.

LXXVI.

De caritate vini. LXXVII.

AMPHORA vigessis, modius datur ære
quaterno.
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

*Amphora venditur viginti as-
sibus, modius quatuor: agri-
cola ebrius & satur nihil ha-
bet.*

Datur ære quaterno.] Hoc est, inquit
Farnabius, tam vili pretio venditur anno-
na, ut malit agricola ingurgitare se ad cra-
pulam usque & ebrietatem, quam tantulo
pretio vinum & frumentum vendere. Gro-
novius vero intelligit beatos quidem esse
agricolas, cum abundant vino & frumento;
& infelices, quia ex frumento & vino vendi-
to nihil nummorum reficere possunt in tan-
ta annonæ vilirate. Quare inscribunt, de
utilitate vini & frumenti, Alii de agricola.

Eligat lector.

Ebrius, & crudus.] hoc est, Agricola
cœnam potentiorum captat; atque ita im-
magna vini & frumenti caritate, licet pau-
per sit, tamen semper ebrius & satur est.
Crudus dicitur, qui nimis, quos comedit,
cibos coquere nequit. Vel intellige, inquit
Raderus, agricolam seu agricultorem, si
vel semel potet, vel cœnet lautius ad ego-
statem redigi.

De Æthonte,

qui crepuerat in templo Capitolino. LXXVIII.

MULTIS dum precibus Jovem salutat,
Stans summos resupinus usque in un-
guicis,

Æthon in Capitolio pepedit.
Riserunt comites: sed ipse divum
Offensus genitor trinoctiali
Affecit domicenio clientem.
Post hoc flagitium misellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Bellas ante petit Patroclianas,
Et pedet deciesque, viciesque:
Sed quamvis sibi caverit crepando,
Compressis natibus Jovem salutat.

Dum Æthon adhibet Jovi
multas preces, stans resupinus
usque in summos ungues, cre-
puit in Capitolio. Socii ri-
serunt: sed ipse pater decora
lesus multavit clientem tri-
noctiali domicinio. Post hoc
flagitium cum misellus Æthon
vult petere Capitolium, prius
adit sellas Patroclianas, &
crepat decies & vicies: sed
licet pedendo sibi provideat,
compressis natibus salutat Jo-
vem.

Stans summos.] Mos erat precatum, ut
et elum respicientes resupini summis pedum
digitis insisterent. Domitius.

Comites.] Legunt alii homines.

Patroclianas.] Publicas quasdam latinas

interpretare.

Compressis.] Æthon parafurus pedendi vi-
tio sic laborabat, ut licet sibi cavisset, cre-
pitum semper comprimere cogeretur.

De eodem. LXXIX.

ANTE Jovis statuam crepuit satur histrio:
poenam
Juppiter indixit vivere de proprio.

Histrio satietas pepedit ante
simulacrum Jovis: Juppiter
manifestavit hac pena vivere de
proprio.

Vivens de proprio.] Cum vero pauper esset iste Æthon, domi jejunare cogebatur.

Ad Bithynicum incredulum. LXXX.

NIL in te scripsi, Bithynice: credere non
vis,
Et jurare jubes, malo satisfacere.

O Bithynice, nihil scripsi in
te: non vis credere, & im-
peras jurare: malo satisfacere.

Malo satisfacere.] Hoc dicit Poëta ex
more forti: cui enim iusjurandum defertur,
nisi juret, tenetur solvere. Sensus est:

Malo scribere in te, quam jurare me nihil
scripsisse.

LXXXI

De Callistrato laudatore omnium. LXXXII.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

Callistratus commendat unumquemque ne commendat dignos. Qui neminem existimat malum, quem existimat bonum?

Ne laudet dignos.] Invidia, aut iudicii infirmitate omnes laudabat Callistratus: boni vero tantum laudandi, atque a malis distinguendi sunt.

De Umbro avaro. LXXXIII.

BRUÆ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Umber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam: factus est enim dives.

Umber pauper mittebat mihi aliculam diebus bruæ, & feriis Saturni: nunc mittit alicam: nam evasis dives.

Bruæ diebus.] Epig. 14. lib. 10.

Quando brevis gélida missa est roga tempore bruæ.

Aliculam.] Invenio, inquit Turnebus lib. 18. cap. 23. & in antiquo vocabulario aliculam genus vestis esse. Lex 23. §. 2. ff. de auro, argento, mundo. Puerilia, vestimenta nempe, sunt, quæ ad nullam aliam

usum pertinent, nisi puerilem, veluti toga, prætenta, alicula, chlamydes, pallia, quæ filiis nostris comparamus. Aliculæ, inquit Gothofredus, sunt togæ breves. De alica lib. 13. epig. 6. quæ potius est: in eo jocus est, quod alicula videatur diminutivum ab alica.

De Menogene captatore cœnæ. LXXXIV.

EFFUGERE in thermis, & circa balnea non est

Menogenen, omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, lævaque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas.
Colliget, & referet lapsum de pulvere follem,

Et si jam lotus, jam soleatus erit.
Lintea si sumas, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget usque tuxæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeffus dicas tædia mille, veni.

Impossibile est evitare Menogenen in thermis & circa balnea, quatenus tu capias omni industria. Dextra & læva prebendet tepidum trigonem, ut tibi imputet pilas sæpe exceptas. Colliget de pulvere lapsum follem, & referet, ut si jam lotus erit, jam soleatus. Si accipias lintea, dices esse candidiora nive, quamvis sint sordidiora sinu infantis. Prædicabis comas Achilleas dispositas esse a te comente capillos raras secto dente. Ipse subministrabit tropin de fæce fumosa lagenæ, atque assidue colliget sudorem tui vultus. Commendabis cuncta, obstupescet cuncta, donec tu perpeffus mille fastidia, dicas, Veni.

Effugere in thermis.] Alii e thermis.

Captabit tepidum.] De trigonali pila, & de folle dictum epig. 71. lib. 7.

Imputet.] hoc est, ut excepta pila, & ti-

bi oblata aliquam apud te ineat gratiam.

Lapsum.] Alii laxum.

Jam soleatus.] Post lotionem soleas ponebant, quas comaturus deponabant. Sensus est:

est: Menogenes e balneis exiturus remanebit sua tibi officia præstaturus.

Lintea.] ad corpus abstergendum.

Sexto dente.] hoc est pectine.

Achilleas comas.] Hoc est, tuas esse flavas, & pulchras, quales Achillis comas laudat Homerus.

Tropia.] Quæ est infima navis pars, & hic sumitur pro vino vapido quod est in lagenæ fundo. Huiusmodi vino utebantur veteres, vel ad corpora abluenda in balneis, vel ad vomitum ante cœnam ciendum, inquit Raderus.

Veni.] Ad cœnam.

De Fabiano facto hernioso. LXXXV.

DERISOR Fabianus herniarum,
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
Quantum nec duo dicerent Catulli.
In thermis subito Neronianis
Vidit se miser, & tacere cœpit.

Fabianus derisor scrotorum, quem paulo ante carpentem tumidas hydrocelas metuebant omnes testiculi, quantum nec carperent duo Catulli, infelix derepente spectavit se in thermis Neronianis, & caput silete.

Hydrocelas.] morbus erat ex genere enterocelorum, nempe cum intestina dilantur in scrotum; Gallice descendit de boyaux.

Quantum nec duo.] Catullus in hæc res venereas hyperbolizans dicit.

Tacere cœpit.] factus & ipse herniosus.

Ad Polytime

cujus comas incidi permisit. LXXXVI.

NOLVERAM, Polytime, tuos violare
capillos:

Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.

Talis eras modo tonsæ Pelops, positisque nitabas

Crinibus, ut totum sponfa videret ebur.

O Polytime, nolveram violare tuas comas: sed placet hoc a me concessum tuis precibus. O Pelops tonsæ modo talis eras, & fulgebis capillis confis, ut sponfa spectaret totum ebur.

Sed juvat.] Tonsis enim capillis lactea tua colla videntur, quæ comis tegebantur.

Pelops.] Cui humerus a Cerere decerptus,

alter eburneus a diis restitutus est, quem totum videre poterat Hippodamia ejus uxor. Quæ historia satis nota.

LXXXVII.

LXXXVIII.

De Cotta egeno. LXXXIX.

BIS Cotta soleas perdidisse questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,

Qui solus inopi præstat, & facit turbam:
Excogitavit homo sagax, & astutus,

Cotta questus se bis amisisse soleas, dum ducit ad pedes vernam socordem, quem penum habet sibi astantem in toto suo comitatu: homo solers, & versutus commentus est,

Ne

Ne facere posset tale sæpius damnum,
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

ne sapius faceret talem iacturam : capis ire ad cœnam sine calceis.

Ducit ad pedes.] Servus a pedibus is dicebatur, qui ad pedes domini accumbentis stabat, & soleas quas dominus exuerat,

custodiebat.

Excalceatus.] Summam Cortæ inopiam facete sic deridet Poeta.

De Tongiliano nasuto. XC.

TONGILIANUS habet nasum : scio,
non nego : sed jam
Nil præter nasum Tongilianus habet.

Tongilianus habet nasum : non nego : at Tongilianus nihil jam habet, excepto naso.

Habet nasum.] Hoc primo versu nasus sumitur pro acumine iudicii; sed in secundo sumitur proprie : hoc est, Tongilianus

est tam pauper, ut nihil habeat præter nasum. Vide epig. 4. lib. 1.

Non nego.] Alii non ego.

Ad Charinum calvum. XCI.

QUOD lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

O Charine, quod lana tegit caput, non aures, sed comas tibi dolent.

Sed dolent capilli.] quibus cares : hoc est, te calvitii pudet, quod ideo tegis lana;

De Marone captatore. XCII.

PRO sene, sed caro, votum Maro fecit
amico,
Cui gravis, & feryens hemitritæos erat :
Si Stygiæ æger non esset missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici spondere salutem.
Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

Maro suscepit votum pro sene, sed amico caro, qui laborabat gravi & feryenti hemitritæos : si ægrotus non esset missus ad undas Stygiæ, ut victima immolaretur grata Jovi magno. Medici cœperunt promittere certam salutem. Nunc Maro suscipit vota, ne solvat votum.

Sed caro.] Alii *clare*, ut nempe senex æger audiret, cujus hereditatem captabat iste Maro.

Hemitritæos.] febris est semitertiana, lib. 2, epig. 40.

Ne votum solvat.] propter quod heres institutus fuerat a sene.

Vota facit.] ut moriatur senex, ne hereditatem ejus amittat.

XCIII.

Ad Priscum de moribus futuri divitis. XCIV.

SÆPE rogare soles qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.

O Prisce, cui moris est crebri percontari, qualis sim futurus si dives evadam, & subito sim potens.

K k

Quem;

Quemquam posse putas mores narrare futuros?

Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

Credisne quemquam posse dicere mores futuros? Dic mihi, si tu evadas leo, qualis eris?

Si fias tu leo.] Sensus est: leo futurus nempe superbis, seu tanues & debiliores leonis naturam habiturus est, atque ita est oppressurus, & tanquam leo devorandus futurus divitis moribus usus est, rus.

De Fabulla adultera. XCV.

QUA mœchum ratione basiaret
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum basiat usque morionem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mœchus protinus, & suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit.
Quanto morio major est maritus!

Fabulla excogitavit quia ratione oscularetur adulterum coram marito, semper osculatur parvum sannionem: repente adulter hunc rapit adum multis basiat, & suis repletum remittit statim dominæ ridenti: quanto major est sannio maritus!

Quanto morio.] Hoc est, quanto stolidior est maritus, qui hoc artificium non animadvertat, vel animadvertens patiatur!

In Tuccam

æmulum omnium suorum studiorum. XCVI.

SCRIBEbamus epos: coepisti scribere:
cessi,

Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos:

Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exulta Camenis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras: Lucilius esse laboras.

Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus esse potest? epigrammata fingere
coepi:

Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis. Quis enim pudor omnia vel-
le?

Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

Faciebamus carmen heroicum: coepisti facere, destisti, ne mei verius essent æmuli suorum. Nostra Thalia traduxit se ad tragicos cothurnos: tu etiam accommodasti tibi longum syrma. Movi fila lyræ exulta doctis Camenis: nobis eripis plectra ambitione nova. Aggredimur satyras: conaris esse Lucilius. Scribo leves elegos: tu etiam scribis idem. Quid potest esse minus? Cupi facere epigrammata: hinc etiam tibi comparas meam famam. Elige quid recusas? nam qua vercundia est aggredi omnia? Et si quid fastidis, ô Tucca, relinque mihi.

Cothurnos.] Hoc est, scripsi tragedias. Vide epig. 20. lib. 3. Syrma tragicorum vestis est, epig. 49. lib. 4.

Fila lyræ.] Hoc est, versus lyricos composui, quorum princeps Horatius.

Lucilius.] Qui primus inter Latinos Poë-

tas satyras scripsit.

Elegos.] Quales Tibullus, Propertius, Ovidius. Ludere dicuntur Poëtæ cum versibus leviores scribunt.

Quid minus.] quam scribere epigrammata.

XCVII.

XCVIII.

XCIX.

Ad Batim fluvium de adventu Instantii. C.

BÆTIS olivifera crinem redimite corona,

Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector
aquarum

Albula navigerum per freta pandit iter:
Omnibus lætis nostras Instantius oras

Intret, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit succedere Macro.

Qui sua metitur pondera, ferre potest.

O Batis redimite comas corona olivifera, qui tingis aurea vellera undis pellucidis: quem Bacchus, quem Pallas diligit, cui dominator aquarum aperit iter navigerum per cana freta: Instantius ingreditur nostras regiones auspiciis fastiis, & hi populi habeant hunc annum finitiem priori. Instantius non ignorat quod onus sit succedere Macro. Qui metitur sua pondera, portare valet.

Batis olivifera.] Vide epig. 28. lib. 8.
Ad Batim fluvium Hispaniæ sunt multæ oleæ.

Quem Bromius.] Illic nempe magna est
& vini atque olei copias

Rector aquarum.] Neptunus. Albula freta
dicit: canum quippe, seu spumofum est

mare, maxime ubi se in illud exonerant
fluvii.

Instantius.] De quo epig. 73. lib. 8. qui
in administratione Hispaniæ successurus erat
Macro viro integerrimo, de quo epig. 78.
lib. 10.

In effrontem. CI.

OS atavi, patris nasum, duo lumina patris,

Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cum referas priscos, nullamque in corpore
partem

Mentiris; frontem dic mihi cujus habes?

Prædicam te haberi os atavi, nasum patris, duos oculos genitoris, & gestus matris tuæ. Cum exprimas majores, nec ullam partem mentiris in corpore, dic mihi cujus habes frontem?

Os atavi.] Tria hæc ultima epigrammata per se loquuntur, quæ Martialis esse negant multi.

Ad Mattum importunum. CII.

QUI negat esse domi se, tunc cum limina
pulsas,
Quid dicat, nescis? Dormio, Matte,
tibi.

Qui dicit se non esse domi, tunc cum pulsas fores, an ignoras quid dicat? O Matte, inquit, dormis tibi.

Ad Milonem, lenonem suæ uxoris. CIII.

THURA, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas,

Vendere, Milo, soles cum quibus emptor abit.

Conjugis utilior merx est : quæ vendita sæpe,

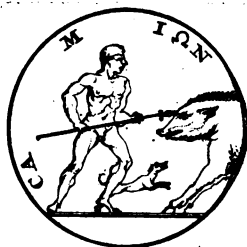
Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

O Milo, cui moris est vendere thura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas, quæ secum auferit emptor. At merx uxoris fructuosior est : quæ sæpe vendita nunquam dereliquit venditorem, nec minuit.

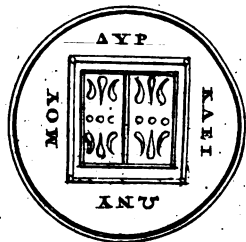
XII Lib. 70 epigr. 10 vers.
Erymanthe, tuns aper] *Herculis labor* ;
 qui in Maximiani aug. *Namo*.

XIII Lib. 93 epigr. 2 vers.
Talis] *Nempe qualis in Samiorum Nam*.
Meleagro Aetolo occurrens.

XII Lib. 100 epigr. 1 vers.
Olivifera] *Oleis abundans Hispania, etiam*
in Hadriani Nam. *dextrâ oleæ rorum tenet*.

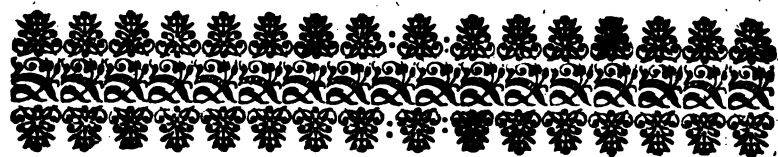
XIII Lib. 37 epigr. 1 vers.
Corcyrae hortus] *Qui in Corcyraenium*
& Dyrrachienium Namis, *apud Goltzius*,
 2. *Tab. Begerum, Thez. Brand.*

XIII Lib. 25 epigr. 1 vers.
Poma Cybeles] *Pinea. Pini ramos tenens*
saepius cernitur Cybele, in Augustarum Namis.

XIII Lib. 12. epigr. 1 vers.
Libyci coloni] *Lybia & Aegyptus, i. e.*
Africa ferè tota frumenti feracissima,
ita hic Alexandria ita in Hadriani Namis
spicifera.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIII.

CUI XENIA INDITUM NOMEN.

Ad lectorem, piscibus involvendis aptos esse suos
libros. I.

NE toga cordylis & pænula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta
famem:

Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papy-
ros:

Postulat ecce novos ebria bruma sales.

Non mea magnanimo depugnat tessera talo,

Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.

Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta
fritillus:

Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

INTERPRETATIO.

O Musa, consumite Niliacas
papyros meas jacturas, ne cor-
dyla careant toga, & oliva
pænula, aut sorda blatta ti-
meat egenam esuriem: in Sa-
turnalia temulenta petunt no-
vos jocos. Mea tessera non de-
corat cum genoso talo, nea
senio cum cane quatit nostrum
ebur. Hæc charta mihi est
loco nucium & fritilli: nec
accipio detrimentum nec qua-
sum ex ista alea.

N O T Æ.

Xenia.] Quæ sic explicat Vitruvius lib.
6. cap. 10. Nam cum fuerant Græci delica-
tiores, & ab fortuna opulentiores hospitibus
advenientibus extruebant triclinia, cubicula
cum penis, cellas; primoque die ad canam in-
vitabant, postremo mittebant pullos, ova, ole-
ra, poma, reliquasque res agrestes. Ideo pi-
ctores ea quæ mittebantur hospitibus, picturis
imitantes xenia appellaverunt. Xenia dicta
sunt, quod τῶν ξενίων, hoc est hospitibus
maxime, necnon & amicis mitterentur.
Cum autem pauper esset Poëta, xeniorum

loco mittebat disticha.

Ne toga cordylis.] Deest lemma in editio-
ne Junii. Vide epig. 2. lib. 3. huic simile.
Blatta, quæ rodit chartas, genus est vermis.

Niliacas papyros.] Quia in Ægypto na-
scentur papyri, quas per appositionem vo-
cat sua damna: mali enim versus perdunt
bonas chartas. Juvenalis sat. 1. versu 15.

*Stulta est clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, peritura parcere char-
ta.*

Ebria bruma.] Saturnalia intellige, qui-
bus

Kk 3

bus genio indulgebant Romani. De his supra.

Non mea magnanimo.] Vide quæ jam de talis & tesseri dicta sunt, epig. 14. lib. 4. Calpurnius de tesseri sic ait: Duabus, tribusve tesseri, quatuor autem ad minimum talis contendebatur in acie lusoria. Unde talis pares non sunt tesseri, sed inferiores, epig. 15. lib. 14.

Non sim talorum numero par tessera,
dum sit

Major, quam talis alia sepe mihi.

Hæc ratio ad explicandum & magnanimo

mihi quidem levior videtur, sed meliorem non reperi. Judicet lector.

Senio.] Dicitur cum in iactis talis senarius apparet; canis autem cum unicum senario oppositum punctum apparet. *Ebur nostrum,* ex quo scilicet fiebat tessera, ut & tali, quos hoc loco intelligi censet idem Calpurnius de tesseri.

Hæc mihi.] Sensus est: Ego, inquit Poëta, Saturnalium tempore, nec tesseri, nec nucibus, nec talis ludo, sed Musis vaco. De fritillo copiose dictum est epig. 14. lib. 4.

In detractorem. II.

NASURUS sis usque licet, sis denique
nasus,

Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum,

Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi: quid dentem dente juva-
bit

Rodere? carne opus est, si satur esse ve-
lis.

Ne perdas operam: qui se mirantur, in il-
los

Virus habe, nos hæc novimus esse nihil.
Non tamen hoc nimium nihil est, si candidus
aure,

Nec matutina si mihi fronte venis.

Quantumvis sis nasutus, & tandem sis nasus, quantum portare recusaverit iussu Atlas; & tu possis illudere ipsum Latinum, nequis proferre plura in meas ineptias, quam ego ipse protuli: quid proderit rodere dentem dente? Opus est carne, si cupias expleri. Ne profundas laborem: evome virus in illos qui sibi placent: nos scimus hac esse nihil. Nihilominus hoc non est omnino nihil, si sincerus auditor, nec matutina fronte accedis ad me.

Nasutus.] Licet sis maximus densior; nasus enim irrisionis sedes est. Vide epig. 4. lib. 1.

Atlas.] Qui tamen cælum humeris gestat.

Latinum.] Mimum nempè, epig. 5. lib. 1.
derisoremque Latinum.

Ipse ego quam.] Passim pro nihili habendos esse suos versus dicit Martialis.

Quid dentem.] Sensus est: quid carpis me, qui lædi nequeam?

Carne opus est.] Hoc est: Si velis explere invidiam, carpe illos Poëtas qui grandia promittunt, & se in monte Parnasso somniasse dicunt.

Non tamen.] Hoc est: tamen hi versus non sunt plane abiciendi, sed placebunt lectoribus candidis, atque iis qui genio indulgent. *Matutina fronte.*] Hoc est tristi supercilio: mane enim non pransi homines, sunt severi.

Ad lectorem de pretio hujus libri. III.

OMNIS in hoc gracili xeniorum turba
libello

Constabit nummis quatuor emta tibi.

Quatuor est nimium, poterit constare duobus,

Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.

Tu emes omnem turbam xeniorum in hoc tenui libro quatuor nummis, quatuor nimium est: poteris emere duobus, & bibliopola Tryphon consequatur adhuc quassum.

Hæc

Hæc licet hospitibus pro munere disticha mit-
tas,
Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus
erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

Fas est mittere hospitibus hæc disticha pro dono, si habueris tam paucos nummos, quam ego. Tibi erunt nomina sua adjuncta rebus per titulos: omittas, si quid non placet stomacho.

Est nimium.] Addunt alii punctum interrogationis.
Typhos.] De quo jam dictum epig. 72. lib. 4.
Disticha mittas.] Vide quæ diximus initio hujus libri: xenia quippe hospitibus mitti solebant.

Si tibi tam.] Malum scilicet omnibus fere Poëtis familiare.
Per titulos.] Lemmata, seu argumenta intellige.
Non facit ad.] Hoc de suis versibus dicit Poëta; sed alludit ad esculenta xeniorum, quæ hoc libro describuntur.

Thus. IV.

SERUS ut ætheria Germanicus imperet
aula,
Utque diu terris, da pia thuri Jovi.

Offer pia thura Jovi, ut Germanicus regnet diu in terris, tarde in calo.

Germanicus.] Domitianum intelligunt interpretes, unde colligunt, non extremis Martialis annis, sed vivo adhuc Domitiano, scripta esse hæc disticha. Vide epig. 39.

lib. 8.
Pia thura.] Religioni nempe &c superia destinata sunt. Plinius lib. 12. cap. 4. agit de thure.

Piper. V.

CEREA quæ patulo lucet ficedula lum-
bo,
Cum tibi forte datur, si sapias, adde pi-
per.

Cum forte tibi donatur pinguis ficedula, quæ splendet lato lumbis, si sapias, adijunge piper.

Cerea.] Hoc est pinguis, epig. 57. lib. 3. inde ceræ turis. De ficedula infra epig. 49.

Lucet.] Præ pinguedine.
Adde piper.] Insuper quippe est ficedula.

Alica. VI.

NO's alicam, mulsam poterit tibi mittere
dives.
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

Nos mittimus alicam, locuples poterit mittere mulsam. Si locuples recusaverit mittere, mercede.

Alicam.] Videndum epig. 37. lib. 2. *Alis* ea dicitur, inquit Festus, quod *alis* corpus. Genus est præstantissimi critici, unde hæbat

potio quæ dicebatur alica. Ira Raderus. Videtur non multum differre ab ea potione, quam Gallice vocamus *de la biere*.

Conchis faba. VII.

SI spumet rubra conchis tibi pallida testa, *Si habeas pallidam concham*
Lautorum cœnis sæpe negare potes. *spumantem testa rubra, potes*
sæpe carere canis potentum.

Si spumet.] Scilicet dum coquitur: conchis vero faba est viridis, quæ oleo uncta optimi est saporis, & elixa pallefcit. Vide epig. 77. lib. 7. Juven. sat. 14. vers. 31. & sat. 3. vers. 293. *cujus conche tumes. Rubra testa, hoc est vase fictili rubro.*
Lautorum cœnis.] Nam fabam bene conditam comedens demi laute cœnabis.

Far. VIII.

IMBUE plebeias Clusinis pultibus ollas, *Imple ollas plebeias Clusinis pultibus, ut expletus poteris suavia*
Ut satur in vacuis dulcia musta bibas. *musta in ollis exhaustis.*

Imbue plebeias.] Hoc disticho præcipit Martialis, ut in ollas quæ Clusini farris pulte imbutæ fuerint, mustum mittatur, quod eo tanquam condiciatur, & ad bonitatem proficiat, commendeturque. Turnebus lib. 25. cap. 28. Clusium vero maritimum Tusciæ oppidum est, hodie *Chiusi*. De farre vide Plinium lib. 18. cap. 8.

Lens. IX.

ACcipe Niliacam, Pelusia munera, lentem: *Accipe lentem Niliacam, domus*
Vilior est alica, carior illa faba. *Pelusia: illa inferior est alica, pretiosior autem faba.*

Niliacam.] In Ægypto nempe circa oppidum Pelusium nascitur lens optima. Virgilius 1. Georgic. *Nec Pelusiaca curam aspernabere lentis.*
& Plinius lib. 18. cap. 12. De alica & faba supra dictum.

Simila ex tritico. X.

NEc poteris similæ dotes numerare, nec *Nec valebis referre dotes simili, nec usus, cum tot modis pistor & coctis utantur illa.*
usus,
Pistori toties cum sit & apta coco.

Simila.] Quæ est flos farinæ.
Dotes.] Hoc est, varios usus.

Pistori toties.] Cum variis & placentarum & cibariorum generibus condiendis inserviat.

Hordeum. XI.

MULIO quod non det taciturnis accipe *Sume quod non donet mulio*
mulis. *mulis taciturnis, ego largitus sum hac maniera cauponi, non tibi.*
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

Mulio.] Hoc distichum sic explicat Turnebus lib. 25. cap. 28. Hordeum accipe, quo quadrupedes sæpe defraudat mulio: quanquam cum hordeum pecudum pabulo potius serviat quam hominum: dedi quod tu potius cauponi vendes, quam comedes: nam cauponibus eo est opus ad jumentorum pastus.

Taci:

EPIGRAMMATUM LIBER XIII. 521.

Tacitus.] Hoc est non dicturis, quod | deo fuisse Plinius lib. 18. cap. 7. & alibi
defraudati sint hordeo. | passim.
Quod non det.] Alii *quod non des.* De hor-

Fru mentum triticeum. XII.

TERCENTUM Libyci modios de messe | *Accipe trecentos modios ex mes-*
coloni | *se coloni Libyci, ne ager sub-*
Sume, suburbanus ne moriatur ager. | *urbanus sterilecat.*

Tercentum Libyci.] Euidam amico mittit | De generibus tritici lege Plinium lib. 18.
frumentum Libycum, ne frequenti satione, | cap. 7.
seu continua cultura ager ejus sterilis fiat.

Betæ. XIII.

UT sapiant fatuæ fabrorum prandia be- | *O quam sape cocus poscet vi-*
tæ, | *na, & piper, ut betæ insipi-*
O quam sepe petet vina, piperque co- | *da prandia fabrorum sapiant.*
cuis!

Ut sapiant.] Inspidæ quippe sunt betæ, | *Fabrorum prandia.*] Hoc est, cibus ho-

nisi bene condiantur,

minum plebeiiorum.

Lactuca. XIV.

CLAUDERE quæ cœnas lactuca solebat | *Dic mihi, cur lactuca sit in-*
avorum, | *stium nostrarum epularum, qua*
Dic mihi, cur nostras inchoat illa da- | *solebat esse finis cœnæ avorum.*
pes?

Dic mihi.] Causam attulit ipse epig. 53.
lib. 11.

Prima tibi dabitur ventri lactuca mo-
vendo.

In fine vero cœnæ lactucam apponebant
veteres, quoniam insita frigiditate ebrieta-
tem retundit.

Ligna acapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur, | *O rustice, si colas agros juxta*
Ad villam moneo, rustice, ligna feras. | *Nomentum, moneo ut portes*
ligna ad villam.

Ligna acapna.] Hoc est, quæ incensa non
fumant. Nomentum autem oppidum erat
Latinorum, ad decimum ab urbe lapidem
situm, ubi multæ paludes, unde illis ligna
non erant sicca, proindeque non igni, sed
fumo excitando idonea, atque ita ferenda
illuc ligna acapna monet Poëta, quæ scili-
cet fumum non exhalant.

apa.

Rapa. XVI.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
 Quæ damus, in cœlo Romulus esse so-
 let.

*Romulus in cœlo solet comedere
 hac rapa, quæ tibi donamus
 gaudentia hiemali frigore.*

Gaudentia frigore.] quo nempe dulciora
 sunt, & majora. Plinius lib. 18. c. 13.

In cœlo Romulus.] Turnebus lib. 18. cap.
 13. Credidisse videntur prisce non tantum
 ætate & ambrosia deos pasci: verum etiam

vilibus quibusdam cibis, ut Romulum ra-
 pis. Credo de paupertate illius sæculi, quo
 Romulus vixerat, proinde quasi in cœlo
 iisdem cibis victit, quibus in terra ale-
 batur.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant fastidia cau-
 les,
 Nitrata viridis brassica fiat aqua.

*Ne comes pallidi tibi afferant
 nauseam, brassica viridis effi-
 ciatur aqua nitrata.*

Nitrata.] De nitro fusc tractat Plinius lib. 31. cap. 10.

Porri sectivi. XVIII.

FILA Tarentini graviter redolentia porri
 Edisti quoties, oscula clausa dato.

*Quoties manducasti fila porri
 Tarentini graviter redolentia,
 osculare ore clauso.*

Fila.] Porrum sectivum intellige, qui
 optimus Tarenti nascitur, & crescit in
 multa flamina veluti fila; eo autem come-
 so male olet os; unde dicit Poëta, non esse
 aperiendum ad danda oscula. Vide Plinium
 lib. 19. cap. 6.

Porri capitati. XIX.

MITTIT præcipuos nemoralis Aricia
 porros:
 In niveo virides stipite cerne comas.

*Nemoralis Aricia producit por-
 ros præstantes: vide comas vi-
 rides in candido stipite.*

Aricia.] Latii civitas, in qua porrus ca-
 pitatus optimus, ut Tarenti sectivus nas-
 cebatur. Dicitur *nemoralis* a nemore vici-
 no.

Virides comas.] Caput porri viride intel-
 lige, cujus stipites albus est ubi maturuit.
 Vide Columellam lib. 11. de re rustica
 cap. 3.

Napi,

Napi. XX.

HOS Amiternus ager felicibus educat hortis:

Nursinas poteris parcius esse pilas.

Ager Amiternus alit hos facundis hortis, licet parcius comedere pilas Nursinas.

Napi.] Qui parum differunt a rapis. Colum. lib. 2. cap. 10. Amiternum est Italice civitas. *Hos*, alii *nos*.

Nursinas pilas.] Rapa rotunda interpretare: Nursia vero civitas est Sabinorum

hodie *Nerxa*.

Parcius esse.] Vel quod Nursinæ illæ pilas nasis Amiternis cariiores sunt, vel injucundiores.

Asparagi. XXI.

MOLLIS in æquorea quæ crevit spina
Ravenna,

Non erit incultis gratior asparagis.

Mollis spina quæ nata est in maritima Ravenna, non erit jucundior asparagis silvestribus.

Ravenna.] De qua epig. 55. lib. 3.

Mollis spina.] Plinius lib. 21. cap. 15. in totum spina est asparagus. Sensus est epigrammatis: Asparagi silvestres & inculti non cedunt Ravennatibus asparagis cultis

& satis, de quibus Plinius lib. 19. cap. 4. & cap. 8. Nullam gratius his solum, quam Ravennatium hortorum. Trium librarum asparagum Ravenna aliquando produxit.

Uva duracina. XXII.

NON habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Sum uva non idonea poculis, & inutilis Baccho: sed nectar ero tibi non bibenti me.

Uva duracina.] Plinius lib. 14. cap. 1. Uva non alimbi gratior callo, ut inde possit invenisse nomen duracini. Legunt alii duracina. Columella lib. 3. de re rustica cap. 1. appellat uvas duri acini: acinus autem vel

acinum est granum.

Non habilis.] quia ex ea vinum exprimi nequit.

Non potanti.] Sed comedenti nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

CHIA seni similis Baccho, quam Setia
misit:

Ipsa merum secum portat, & ipsa sale.

Chia similis vino veteri, quam produxit Setia, ipsa jecum fert merum, & sale.

Chia.] Chios est insula Ægei maris, unde translata ficus produxit fructus Setiæ in oppido Campaniæ hodie *Sexxa*. Fuit alia Setia urbs Græcæ, ex qua allatam hanc fi-

cum vix crediderim.

Ipsa merum.] Hoc est, sapit merum & sale. Vide epig. 24. lib. 7.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio saturata cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela licet.

Si cotonea imbuta melle Attico apponentur tibi, potes hæc appellare melimela.

Saturata.] Hoc est, melle incocta, ut docet Phinius lib. 15. cap. 17. Dicta sunt cydonia a Cydone urbe Cretæ.

Melimela.] Quasi μέλι καὶ μήλον, hoc est mel & pomum, ut si dicas mellicum pomum.

Nuces pineæ. XXV.

POMA fumus Cybeles: procul hinc discede viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

Poma sumus sacra Cybele: 3 viator, longe hinc abi, ne nostra ruina labatur in caput infelix.

Cybeles.] Cui nempe sacra erant propter Aryn ab ea adamatum, & in pinum conversum, De nucibus pineis Plinius lib. 25.

cap. 10.
Ne cadat.] Hoc est, ne cadamus in tuum caput. Alii nec.

Sorba. XXVI.

SORBA fumus molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc puero, quam tibi poma dabis.

Sumus sorba astringentia alvum nimis lubricam: donabis hæc poma convenientius puero, quam tibi.

Sorba.] Gallice *des cormes*.

Aptius hæc puero.] Sæpe enim alvi profluvio laborant pueri.

Spathalion caryotarum. XXVII.

AUREA porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Aurea caryota donatur calendis Januariis: nihilominus hoc solet esse donum inopis.

Spathalion.] καράθη præter alias suas significationes significat palmam, & ramum palmæ. Spathalion diminutivum est ex quo pendent caryotæ seu fructus palmarum,

Gallice *des dattes*, quales aurea crusta illitas divitibus mittebant pauperes calendis Januariis. Lege Plin. lib. 13. cap. 4. & epig. 33. lib. 8.

Coctana. XXVIII.

HÆC tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si majora forent coctana, ficus erat.

Hæc coctana, quæ ad te missæ sunt posita in meta torta, si grandiora essent, ficus erat.

Hæc tibi.] Plinius lib. 13. cap. 3. In fico-rum genere autem carycas, & minores ejus generis, quæ coctana vocant. Scribunt

alii *coctana*, epig. 89. lib. 4.
Torta meta.] Hoc est, e tortis juncis texta sporta, vel testa turbinata in metæ for-

EPIGRAMMATUM LIBER XIII. 323

formam, ut epig. 44. lib. 1. quam lib. 5. epig. 18. dixit acutam testam. Ita Farnabius. Legunt alii *torta mentha*, hoc est, inquit Domitius, coctana coronata mentha

torta ut recentia fervarentur. Videat lector. Aliud lemma ponit Scriverius, nempe *vas coctanum*.

Pruna Damascena. XXIX.

PRUNA peregrinae carie rugosa senectae
Sume: solent duri solvere ventris onus.

Accipe pruna rugosa carie peregrina senectae, solent laxare omnes alvi astricta.

Peregrina.] Nempe pruna allata ex Syria, cujus Damascus est civitas. Vide epig.

18. lib. 5. Inscribunt alii *vas Damascenum*, alii *Damascenarum*.

Caseus Lunensis. XXX.

CASEUS Etruscae signatus imagine Lunae,
Praestabit pueris prandia mille tuis.

Caseus notatus imagine Lunae Etruscae suppeditabit mille prandia tuis pueris.

Imaginem.] Etruriam inter & Liguriam *Luna portus*, hodie *Porto Venere*, Oppidum maritimum erat, unde Romam mitteban-

tur casei tanti ponderis, ut unus multis prandiis sufficeret. Vide Plinium lib. 11 cap. 42.

Caseus Vestinus. XXXI.

SI fine carne voles jentacula sumere frugi:
Haec tibi Vestino de grege massa venit.

Si cupies jentare frugaliter sine carne, hac massa ad te mittitur de grege Vestino.

Hac massa.] Hoc est, hic caseus, nempe lacte in massam coagulato; de quo Plinius lib. 11. cap. 42. Vestini vero Italiae

sunt populi ad mare superum, circa Martinum fluvium. Alii sunt in Campania ad inferum mare.

Caseus Velabrensis. XXXII.

NON quemcumque focum, nec fumum
caseus omnem,
Sed Velabrensem qui bibit, ipse sapit.

Ille caseus sapit non qui habet quemcumque focum, nec omnem fumum, sed Velabrensem.

Caseus Velabrensis.] Alii *fumosus*. Sed *Velabrensem*.] Velabrum locus erat Romae ubi caseos infumabant Romani cun-

ctis praeferebunt, ut ait Plinius lib. 11. cap. 42.

Casei Trebulani. XXXIII.

TREBULA nos genuit, commendat gratia duplex,
Sive levi flamma, sive domamur aqua.

Pressi sumus Trebalis, laudamur ob duplicem usum, sive patamur levi flamma, sive aqua.

Trebula.] De qua epig. 72. lib. 5. unde casei Romam afferbantur qui grati erant saporis sive tolli, sive aqua macerati.

Balbi.

Bulbi. XXXIV.

CUM fit anus conjux, & sint tibi mortua membra,
Nil aliud bulbis quam satur esse potes.

*Cum habeas uxorem vetulam;
& membra languida, non de-
bes saturari nisi bulbis.*

Bulbis.] Romani bulbum vocant allium agreste, alij marinum. Genus est cepæ non abfimile ascaloniæ. Venerem maxime excitat.

Lucanica. XXXV.

FILIA Picens venio Lucanica porcæ;
Pultibus hinc niveis grata corona da-
tur.

*Lucanica mitternata porca Pi-
centi, hinc datur grata corona
pultibus niveis.*

Lucanica.] Facta scilicet ex carnibus con-
cis porcæ natæ in agro Picentino, epig.
46. lib. 4.

Pultibus.] Hoc est, ora patinæ corona-
tur pultibus niveis de quibus epig.-79.
lib. 5.

Olive. XXXVI.

HÆc quæ Picens venit subducta trape-
tis,
Inchoat, atque eadem finit oliva dapes.

*Hæc oliva quæ offertur sub-
tracta pralis Picens, incipit,
atque eadem terminat epulas.*

Olive.] Alii *cistella olivarum*.

Subducta.] hoc est, oliva integra ex qua
scilicet oleum non est expressum. Epig. 44.
lib. 1.

Nec de Picens venit oliva cadis.

Inchoat.] ut cibi appetentiam incitet.
Finit.] Ut fastidium arceat.

Mala citrea. XXXVII.

AUT Corcyraei sunt hæc de frondibus
horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

*Aut hæc poma sunt ex frondi-
bus hortii Corcyraei, aut hæc
erant Massyli draconis.*

Aut Corcyraei.] Hæc poma, inquit, sunt decerpta aut ex Alcinoi aut ex Hesperidum
horto. Vide epig. 94. lib. 10. & epig. 64. lib. 4.

Colostrum. XXXVIII.

SURRIPUIT pastor quæ nondum stan-
tibus hædis,
De primæ matrum lacte colostrum damus.

*Donatus colostrum, quæ subda-
xit pastor ex primo lacte ma-
trum, nondum lactentibus hæ-
dis.*

Colostrum.] Vocatur prima a partu spon-
giosa densitas lactis, quæ maxime prodest
stomacho.

Nondum stantibus.] Hoc est, antequam
caput uberibus ora admovissent hædi.

Hædi.

Hædi. XXXIX.

LASCIVUM pecus, & viridi non utile
Baccho,
Dat pœnas: nocuit jam tener ille deo.

*Lascivum pecus, & non utile
viti viventi pendit pœnas: ille
tener jam læsit Bacchum.*

Lascivum pecus.] Hædus qui victima vites.
est Baccho sacra, quod soleat corrodere *Dat pœnas.]* Alii det, hoc est maëterus.

Ova. XL.

CANDIDA si croceos circumfluit unda
vitellos,
Hesperius scombri temperet ova liquor.

*Si aqua alba circumfluit vitel-
los flavos, Hesperius liquor
scombri temperet ova.*

Candida.] Ova recentia undam albam,
seu liquorem lacteum habent, quem cum
scombrorum garo commiscendum esse do-
cet Poëta. Dicitur *Hesperius liquor*, hoc est
Hispanus, quia ex Hispania Romæ mis-
tebantur scombri de quibus supra. De garo
infra epig. 102.

Porcellus lactens. XLI.

LACTE mero pastum pigrae mihi matris
alumnum
Ponat, & Ætolo de sue dives edat.

*Dives opponat mihi alumnum
pigrae matris nutritum solo
lacte, & ipse manducet de sine
Ætolo.*

Lacte.] Hoc est, porcellus lactens plus mihi sapit quam aper. De apro Ætolo epig.
15. lib. Spect.

Apyrina & tuberes. XLII.

NON tibi de Libycis tuberes, & apyrina
ramis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

*Tibi donamus Tuberes & A-
pyrina non de ramis Libya,
sed ex arboribus Noment.*

Tuberes.] Poma quæ in Africa nascuntur
optima, Plinius lib. 15. cap. 14. Tubera
vero sunt genus fungorum. De Apyrinis,
quæ sic dicuntur ab α privativo, & πυρην
nucleus, id est sine nucleo. Plinius lib. 13.
cap. 19. Punica mala intellige. De villa sua
Nomentana egit Poëta epig. 106. lib. 1.

Idem. XLIII.

LECTA suburbanis mittuntur apyrina ra-
mis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

*Apyrina decerpita ex ramis
suburbanis, & vernæ tuberes
mittuntur: quid quæris Liby-
cos?*

Vernæ

Verna tuberes.] Hoc est nati domi, qui
sum sint optimi, quid pecis peregrinos tu-
beres? Quorum meminit Suetonius in Do-
mitiano cap. 16.

Sumen. XLIV.

E Sse putes nondum fumen: sic ubere
largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

*Credas nondam esse fumen: sic
papilla effluit ubere copioso,
& turget vivo lacte.*

Sumen.] Farcimen nempe quod fiebat
ex mammarum suillis post primum partum
resectis, antequam illis os admovisset fo-
rus: tanta autem lactis copia redundabant
papillae in isto sumine, ut sui adherere
adhuc viderentur.

Pulli gallinacei. XLV.

SI Libycæ nobis volucres, & Phafides ef-
fent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

*Si haberem Numidicas galli-
nas, & phasianos, mitterem:
at nunc accipe aves domesti-
cas.*

Si Libycæ.] Vide epig. 57. lib. 3.

Perfica, Nuciperfica. XLVI.

VILIA maternis fuimus præcoqua ra-
mis:
Nunc in adoptivis Perfica cara sumus.

*Vilia præcocia fuimus in ra-
mis maternis, nunc sumus cara
Perfica in adoptivis.*

Perfica.] nempe ex Perside allata, Gal-
lice *pesches*, *nuciperfica* vero dicuntur, quod
in nucleo difficulter solvantur.
Vilia.] An quia in nativa stirpe vilia,
pruno infra sunt nobilia? an quia in sua
Perside noxia & venenosa? Sed translata
sunt dulcia, ex Columellæ opinione. Ita
Farnabius.

Panes Picentini. XLVII.

PICENTINA Ceres niveo sic nectare cre-
fcit,
Ut levis accepta sponsia turgat aqua.

*Picentina Ceres sic turgat ne-
ctare, ut levis sponsia tume-
scit aqua accepta.*

Ceres.] Hoc est, panem Picentinum ari-
dum ex alicæ materia factum intellige, quem non nisi lacte madefactum comedi
posse dicit Plinius lib. 18. cap. 11.

Boleti. XLVIII.

ARGENTUM, atque aurum facile est, | Facile est mittere argentum at-
lenamque togamque | que aurum, & lenam, &
Mittere: boletos mittere difficile est. | togam: difficile est mittere bo-
letos.

Lenamque togamque.] Epig. 36. lib. | *Boletos.*] Genus fangi delicatissimi intel-
lige.

Ficedula. XLIX.

CUM me ficus alat, cum pascor dulcibus | Cum ficus nutriet me, cum
uvis, | pascor dulcibus uvis; cur non
Cur potius nomen non dedit uva mihi? | potius desumo nomen ab uva

Cur potius.] Non dicor uuedula quam ficedula?

Tubera. L.

RUMPIMUS altricem tenero de vertice | Nos tubera frangimus terram
terram | nutricem tenero vertice: sumus
Tubera: boletis poma secunda sumus. | poma secunda a boletis.

Rumpimus altricem.] Teste Dioscoride, | *ant rimas argente, nec ipsa terra coherens.*
Tubera rotunda radices sunt sine caule, sine | *Tenero de vertice.*] Foris quippe prodeunt
foliis flavescentes, vere effoduntur, cruda & | tubera, ubi terra mollior est. Vocat poma
coctis eduntur. Et Plin. cap. 2. lib. 19. Nec | improprie. Juven. sat. 5. vers. 116. ait tu-
misque entuberante loco, in quo gignantur, | bera fieri tonitribus.

Turdorum corona. LI.

TEXTA rosis fortasse tibi, vel divite | Tenta ex rosis, & pretiose
nardo, | nardo forte tibi, ac mihi gra-
At mihi de turdis facta corona placet. | ta est corona composita ex
turdis.

Turdorum corona.] Decuria legitur in vete- | *Tenta rosis.*] Qua coronabantur veteres
ribus codicibus, ut ait Turnebus lib. 25. | in lautis conviviis. Plin. lib. 21. cap. 3.
cap. 28. Intellige coronam textam turdis, | *Corona.*] De qua epig. 47. lib. 3.

Anas. LII.

TOTA quidem ponatur anas: sed pecto- | Tota quidem anas apponatur:
re tantum, | sed sapis tantum pectore, &
Et cervice sapis: cætera redde coco. | cervice: restitue coco reliqua.

Sed pectore.] Pectus enim & cervix gratioris sunt saporis.

Turtur. LIII.

DUM pinguis mihi turtur erit: lactuca
valebis.
Et cochleas tibi habe. perdere nolo fa-
mem.

*Dum habeto pinguem turtu-
rem, & lactuca valebis, & in
serva cochleas: nolo amittere
esuriem.*

[E. cochleas.] Hoc est, nolo cochleas,
quæ sunt species conchyliorum: hoc est,
dum habeo cibos deliciores, a vilioribus
me abstinebo.

[Perdere nolo famem.] Hoc est, nolo con-
sumere famem in comedendis lactucis &
cochleis, quæ ad irritandam gulam dabau-
tur, cum turturem habeam.

Perna. LIV.

CERRETANA mihi fies, vel massa lice-
bit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

*[Faciam massam ex Cerretaniâ,
vel etiam ex Menapiis: deli-
ciores edant de petasone.]*

[Cerretana massa.] Dicitur a Poëta perna
allata ex Cerretanis Hispaniæ populis ad
montes Pyrenæos. Athenæus lib. 14. *Con-
valles montium*, inquit, tenent Cerretani
maxima Hispanorum natio, apud quos enca-
leptes perna conficiuntur, quæ vel cum Canta-
bricis de principatu confidunt. Turnebus
lib. 16. cap. 18. de hoc epigrammate
& sequenti: Ego putem, inquit, petasonis
partem pernam vocari. Vel Athenæo au-

store, cujus hæc verba sunt lib. 14. ἐπὶ
τῇ περναίᾳ. *πέτῃς ἐκείνης κείται τὸ πέρ-
νον καλῶσι.* Scribunt alii Cæretana a Cære
oppido Hetruriæ: quod minus placet. *Mas-
sa*, alii *missa*.

[De Menapis.] qui Mosam fluvium incol-
lebant. Hodie vocantur Geldrenses, Julia-
censes, ubi pernas multum etiam nunc lau-
dantur.

Petaso. LV.

MUSTEUS est: propera, caros nec dif-
fer amicos.
Nam mihi cum vetulo fit petasone nihil.

*[Recens est: festina, ne more-
ris caros amicos: nam siccus
petaso mihi non apponatur.]*

[Musteus.] Recens est & plenus succi: nam, inquit Poëta, non amo vetulum & durum
petasonem.

Vulva. LVI.

TE fortasse magis capiet de virgine por-
ca:
Me materna gravi de sue vulva capit.

*[Forte tu magis delectaris vul-
va virginis porca, ego delector
materna suis gravida.]*

[Vulva.] Vide Plinium lib. 11. cap. 37. & supra epig. 44.

Colocasia. LVII.

NILIACUM ridebis olus, lanaeque sequaces,

Improba cum morfu fila, manuque trahes.

Deridebis eandem Egyptiam, & lanas sequaces, cum morfu, & manu duces fila mala.

Niliacum.] Plinius lib. 21. cap. 15. *In Egypto nobilissima est colocasia, quam cyamon vocant aliqui. Hanc a Nilo metant, camle, cum coctus est, araneoso in mandendo, &c.*

Fila trahes.] Epig. 33. lib. 8. *Lenta minus grati crescant colocasia filo. Hinc constat colocasia esse formicini generis & neutrius.*

Jecur anseris. LVIII.

ADSPICE quam tumeat magno jecur anseris majus,

Miratus dices, hoc rogo crevit ubi?

Vide quam turgat jecur majus magno anseris: avocatus dices, Hoc, ubi crevit, quaso?

Jecur majus.] Fartum scilicet mulso, lacte, ficu & carica. Sic Farnabius. Horatius serm. 2. sat. 8.

Pinguibus & fici pastum jecur anseris

albi.
Juven. sat. 5.

Anseris ante ipsam magni, jecur anseribus par.

Glires. LIX.

TOTA mihi dormitur hiems, & pinguior illo

Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

Dormula tota hieme, & pinguior sum illo tempore, quo natior solo somno.

Glires.] De quibus fufe Plinius lib. 8. cap. 52. & lib. 29. cap. ultimo.

Cuniculus. LX.

GAUDET in effossis habitare cuniculus antris:

Monstravit tacitas hostibus ille vias.

Cuniculus amat habitare in speluncis effossis: ille ostendit hostibus tacitum iter.

Monstravit.] Aliud genus oppugnationis est subterraneum, atque secretum, quod cuniculum vocant: a leporibus, qui cavernas sub terris fodiunt, ibique conduntur. Vegetius lib. 4. cap. 24.

Atagena. LXI.

INTER saporis fertur alitum primus Ionicarum gustus atagenarum.

Gustus Ionicarum Atagenarum dicitur primas tenere inter saporis avium.

Atagena.] Aves nempe sunt gustui gratissimae, Ionice dicuntur, quod maxime in Ionia nascantur. Vide Plinium lib. 10. cap. 49.

Gallina altilis. LXII.

PASCITUR & dulci facilis gallina farina, | Gallina facilis alitur & dulci
Pascitur & tenebris. ingeniosa gula est. | farina, alitur & obscuritate:
gula est ingeniosa.

Gallina altilis.] Ea dicitur quæ domi
faginetur farina quidem & tenebris, quod
mors earum & lux pinguedini inimica. Varro
lib. 3. cap. 9.

Ingeniosa gula est.] Plinius lib. 10. cap. 50.
Invenit mille artes viasque deliciarum luxus,
& gula.

Capo. LXIII.

NE nimis exhausto macresceret inguine
gallus,
Amisit testes: nunc mihi Gallus erit.

Ne gallus mater fieret enervatus coitu, castratus fuit; nunc illum existimabo Gallum.

Ne nimis.] Gallus gallinaceus facilius sa-
ginatur, postquam castratus est.
Gallus erit.] Hoc est, castratus erit, in-

star sacerdotum Cybeles, qui Galli diceban-
tur exsecris virilibus.

Idem. LXIV.

SUCCUMBIT sterili frustra gallina mari-
to:
Hanc matris Cybeles esse decebat avem.

*Incaſſum gallina ſubjacet ma-
rito ſterili: conveniebat illam
eſſe volucrum matrem Cybeles.*

Aven. Cum maritum haberet Gallum seu castratum.

Perdix. LXV.

PONITUR Aufoniis avis hæc rarissima
mensis:
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

Hæc avis rarissima apponitur mensis Italici: frequenter consuevisti hanc comedere in mensis divitiis.

Rarissima.] Hoc est pretiosissima.

Hanc in Lactorum.] Perdix enim magni est pretii.

Columbini. LXVI.

NE viroles teneras præduro dente colum-
bas,
Tradita si Cnidia sunt tibi sacra deæ.

*Ne violes columbas teneras pra-
daro dente, si tu doctus es ja-
cra dea Cnidia.*

Columbas] Quæ nempe sacræ sunt Veneri Cnidix deæ: Cnidus enim insula non longe à Caria maxime coluit Venerem.

Palumbus torquatus. LXVII.

INGUINA torquati tardant, hebetantque
 palumbi:
 Non edat hanc volucrem, qui cupit esse
 salax.

*Palumbi torquati morantur,
 & remanent Venerem: qui
 vult esse libidinofus, non man-
 ducat hanc avem.*

Torquati.] Sic didici a signo torquis, quod collo gestant.

Galbula. LXVIII.

GALBULA decipitur calamiſ, & retibus
 ales,
 Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

*Galbula avis circumroetur
 calamiſ, & laqueis, cum uva
 rudis adhuc tuncet viridi
 mero.*

Galbula.] Quam alio nomine vocat Pli-
 nius lib. 30. cap. 11. *Avis istius vocatur a
 colore, flavo ſcilicet, qua ſe ſpectetur, ſa-
 mari id malum tradunt, & avem mari. Hanc
 poete Latino vocari Galbulam. Alii tamen af-*

*ſirmant ſanari eos qui comedunt hanc
 avem, non qui vident.*

Calamiſ.] Viſcatis nimirum.

Viridi mero.] Hoc eſt, cum uvæ ſunt
 adhuc immaturæ.

Catta. LXIX.

PANNONICAS nobis nunquam dedit
 Umbria cattas:
 Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

*Nunquam Umbria nobis do-
 navit Pannonicas cattas: Pu-
 dens mavult mittere domino
 hæc munera.*

Catta.] Avis quoddam genus eſt, ut pu-
 tant interpretes. Alii muſtelas ſylveſtres
 eſſe opinantur. Cattas e Pannonia miſſas
 Pudenti habitanti in Umbria, ut diximus

*epig. 96. lib. 7. Romam miſit domino
 quem alii Domitianum, alii divitem quen-
 dam patronum intelligunt.*

Pavo. LXX.

MIRARIS quoties gemmantes explicat
 alas,
 Et potes hunc ſævo tradere dure coco?

*Scopus quoties aperit gemman-
 tes alas, & potes, o inhu-
 mane, tradere hunc coco cru-
 deli?*

Et potes.] Sensus eſt: Cum tam pulchra ſpectacula edat pavo explicatis alis, coco
 ſævo tradi non deberet laniandus: ſed gula nec elegantia nec venuſtati parcit.

Phænicopterus. LXXI.

DAT mihi penna rubens nomen, ſed
 lingua gulofis
 Noſtra ſapit. quid ſi garrula lingua foret?

*Nomen mihi imponitur a pen-
 na rubra: ſed noſtra lingua
 ſapit halluonibus: quid ſi lin-
 gua eſſet loquax?*

Dat mihi.] De Phœnicoptero egimus epig. 57. lib. 3. cuius lingua optimi est. sapientis.

Quid si garrula.] Cum tacita tam grata

fit. Forte alludit Poëta ad patinam Clodii Ælapii tragici litiſſionis reſertam linguis avium canorarum. Plinius lib. 10. cap. 51.

Phasianus. LXXII.

ARGIVA primum sum transportata carina,

Ante mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

Primum sum translata. nave Argiva: antea nihil cognoscebam nisi Phasim.

Argiva carina.] Qua nempe, vetſi ſunt Argonautæ, de quibus jam dictum.

Phasis.] Colchorum fluvius, unde dicti & allati ſunt phaſiani. Vide epig. 57. l. 3.

Numidica. LXXIII.

ANSERE Romano quamvis ſatur Hannibal eſſet,

Iſe ſuas nunquam barbarus edit aves.

Licet Hannibal eſſet ſatur anſere Romano, nunquam iſe barbarus comedit ſuas aves.

Satur Hannibal.] Dum bellum geſſit in Italia paſtus eſt anſeribus, & abſtinuit ſegellinis Numidicis, licet delicatioribus, quia tunc illæ nondum menſis appopebantur, ut aiunt interpretes. De Numidicis dictum epig. 57. lib. 3. Vel potius intellige Numidicas diſpiciſſe Hannibali.

tur, ut aiunt interpretes. De Numidicis dictum epig. 57. lib. 3. Vel potius intellige Numidicas diſpiciſſe Hannibali.

Anſer. LXXIV.

HÆC ſervavit avis Tarpeii templa tonantis,

Miraris? nondum fecerat iſta deus.

Hæc avis cuſtodivit ades Jovis Tarpeii: mirariſne? nondum extracta fuerant a Numine.

Templa.] Quæ a Gallis obſidentibus expugnata fuiſſent, niſi auſeris clangoribus excitati fuiſſent vigiles. Livius lib. 5.

Nondum fecerat iſta.] Domitianus qui in-

cenſum Capitolium reſtituit, quod jam alio cuſtode quam Domitiani numine non indigere.

Grues. LXXV.

TURBABIS verſus, nec litera tota volabit,

Unam perdidideris ſi Palamedis avem.

Turbabis ordines, nec litera integra volabis, ſi amiſeris unam avem Palamedis.

Nec litera tota.] Alii intelligunt Υ , alii vero Δ : quæ ſententia videtur melior. Cicero 2. de natura deorum ſic ait: Illud vero ab Ariſtotele animadvertum, a quo plerumque quis poteſt non mirari? Grues, cum loca calidiora petentes, maria tranſmittant, trianguli formam efficiere. Ejus a ſummo angulo aer ad ſe adverſus petitur: deinde ſenſim ab atroque latere, tanquam ſummi, ita per-

cuſſus autem leuatur. Baſis autem trianguli, quam grues efficiunt, ea tanquam a poppi ventis adjuvatur, &c. His verbis Δ Græcum platuſque exprimitur. Grues vero Palamedis aves eſſe dicuntur: ex earum enim volatu quædam literas didicerat, atque illas homines docuerat Palamedes. Lege Plinium lib. 7. cap. 56. Vide etiam epig. 14. lib. 9.

Ruſti

Rusticula. LXXVI.

RUSTICA sum perdix. quid refert, si sa-
por idem est?

Carior est perdix: sic sapit illa magis.

Sum perdix rustica: quid interest, si est idem sapor? Perdix carior est: idcirco illa magis sapit.

Rustica sum.] Rusticam autem dictam putem ad contentionem alterius perdicis, quæ elegantior est. Raderus. Legunt alii, Rustica sum, an perdix.

Sic sapit illa magis.] Hoc est, nimis sapiunt quæ pluris emuntur. Sic Petronius, Quicquid queritis optimum videtur; & Horatius sat. 2. lib. ser. 2. Sic, alii nec.

Cynus. LXXVII.

DULCIA defecta modulatur carmina
lingua

Cantator cynus funeris ipse sui.

Cynus ipse cantator sua mortis canit suaves versus lingua moriente.

Defecta lingua.] Hoc est, fere destituta vitali motu.

Cantator.] Affirmant multi cynum morti vicinum canere: quod negat Plinius lib. 10. cap. 22. Olorum morte narratur flebilis cantus falso, ut arbitror, aliquot experimentis.

Porphyrones. LXXVIII.

NOMEN habet magni volucris tam par-
va gigantis.

Et nomen Prasini Porphyronis habet.

Tam exigua avis habet nomen magni gigantis, & habet nomen Prasini Porphyronis.

Porphyrones.] Aves scilicet quibus rostra & prælonga crura rubent, Plinius cap. 46. lib. 10.

Magni gigantis.] Qui dictus est Porphyrio. Horatius lib. 3. ode 4.

*Sed quid Typhani & valdus Mimas
Aut quid minaci Porphyria stat? &c.*

Prasini Porphyronis.] Alii purpureonis, quod idem est, qui nempe fuit auriga Neronis factionis Prasinae seu viridis. Vide epig. 48. lib. 10. Sensus est: hanc avem licet exiguam habere nomen commune cum magno gigante, & licet rubram habere nomen aurigæ factionis viridis.

Mullus. LXXIX.

SPIRAT in advecto, sed jam piger æquo-
re mullus

Languescit: vivum da mare, fortis erit.

Mullus spirat in unda importata, sed jam inertis flaccescit: da mare vivum, erit fortis.

Spirat in advecto.] De mullo sæpius jam dictum, qui caprus languescit, licet in aqua marina feratur.

Muræna. LXXX.

QUÆ natat in Siculo grandis muræna pro-
fundo,
Non valet exustam mergere Sole cutem.

Muræna grandis quæ natat in mari Siculo, nequit mergere cutem exustam Sole.

Non valet.] Summa enim aquæ innatans Sole exurit, nec amplius potest curvare se nec immergere.

Rhombus. LXXXI.

QUAMVIS lata gerat patella rhombum,
Rhombus latior est tamen patella.

Licet patella lata gesserit rhombum, nihilominus rhombus latior est patella.

Rhombus.] Piscis scilicet de quo fuso agit Juven. sat. 4. Ravennæ optimum inveniri dicit Plinius cap. 54. lib. 9.

Ostrea. LXXXII.

EBRIA Baiano veni modo concha Lucri-
no:
Nobile nunc fitio luxuriosa garum.

Paulo ante concha ebria venit ex Lucrino Baiano: nunc in-curiosa fitio garum nobile.

Ebria.] Hoc est, saturata & pasta in lacu Lucrino prope Baias. Macrobius lib. 3. cap. 15. *Sergius Orata primus optimum saporem ostrea Lucrinis adjudicavit.*

Nobile garum.] Quo nempe liquamine capta conditur ostrea. De garo intra epig. 102.

Squilla. LXXXIII.

CÆRULEUS nos Liris amat, quem silva
Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

Diligimur a Liri ceruleo qui defendunt silva Maricæ: hinc squilla sumus maxima turba.

Ceruleus Liris.] Fluvius scilicet Campaniæ qui Minturnas alluit. Horatius lib. 1. ode 31.

Non riva quæ Liris quæta

Mordet aqua, taciturnus amnis.

Ad illum fluvium est silva sacra Maricæ nymphæ, illius fluvii accolæ, quæ regi Fau-

no nupit. Vide Horatium lib. 3. ode 17.

Hinc squilla.] Ex Liri fluvio pisciculi nimirum qui gregatim natant, unde maxima turba dicitur. Vide Plinium lib. 9. cap. 42. Alias *sulla*, sive *squilla*, herba bulbo insigni prædita.

Scarus. LXXXIV.

HIC Scarus, æquoreis qui venit obesus ab
undis,
Visceribus bonus est: cetera vile sapit.

Hic scarus qui pinguis allatus est ab aquis maritimis habet intestina sapida, cetera vero insipida.

Æquo-

Agnotis.] In piscinis servatus ingrati
est saporis. Plinius lib. 9. *Nam sca-*
ro datur principatus, qui solus piscinum dicitur

raminari.

Cetera.] Subaudi *nam* Græcorum more.

Coracinus. LXXXV.

PRINCEPS Niliacis raperis, Coracine,
macellis:
Pellæ prior est gloria nulla gulæ.

*O Coracine princeps Niliaci
macelli raperis, nullus homo
potior est gula Pellæ.*

Niliaci macelli.] Alii *Niliacis macellu*: Hoc
est, nullus piscis delicatior habetur Alexan-
driæ, quæ est urbs Ægypti Pellæ dicta ab
Alexandro conditore, qui ipse Pellæus no-
minatur a Pella urbe Macedoniæ ubi natus

est. Plinius lib. 32. *Coracini pisces Nilo qui-
dem peculiare sunt: sed nos hac omnibus ter-
ræ demonstramus.*

Nulla gloria.] Hoc est, nullius piscis laus
tanta est ut gratior sit Alexandrinis.

Echinus. LXXXVI.

ISTE licet digito testudine pungat acuta,
Cortice deposito mollis echinus erit.

*Quantum iste Echinus pungat
digito acuta testa, mollis erit
deposito cortice.*

Cortice deposito.] Hoc est, testa spinosa deposita.
Mollis.] Hoc est, cibus erit gratus.

Murices. LXXXVII.

SANGUINE de nostro tinctas, ingrate,
lacernas
Induis, &, non est hoc fatis, esca fu-
mus.

*O immemor, induis lacernas
imbutas nostro sanguine, &
hoc non sufficit: nos comedis.*

Sanguine de nostro.] De murice dictum
epig. 24. lib. 5.
Non nisi vel cocto madida vel murice tin-
cta

Veste nict.
Testa sumus.] Hoc est, inter alia conchy-
lia mensæ apponimus.

Gobius. LXXXVIII.

IN Venetis sint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

*Quantum sint convivia epipara
in terris Venetis, mos est in-
cipere cœnam a gobio.*

In Venetiâ.] Veneti sunt populi ad mare
Adriaticum: in Britannia minore alii sunt
populi dicti Veneti, hodie *Vennes*.

Gobius.] Pisciculus, qui in Venetorum

lacunis frequens est ori gratissimus, de quo
Galenus lib. 3. de alimentorum facultati-
bus.

Lupus. LXXXIX.

LANEUS Euganei lupus excipit ora Timavi,

Aequoreo dulces cum sale pastus aquas.

Lanens lupus excipit ora Timavi Euganei nutritus aquis dulcibus cum aequoreo sale.

Lupus.] Piscis scilicet de quo sic Plinius lib. 9. cap. 17. *Luperum laudatissimi, qui appellantur lanati a candore mollisique carnis.*

Euganei Timavi.] Fontis nempe de quo

dictum epig. 25. lib. 4. qui in mare Adriaticum illabitur, ad cuius ostia sunt lupi pisces. De quibus Macrobius lib. 3. cap. 16.

Aequoreo.] Salta enim & dulci aqua nutriti lupi erant gratissimi saporis.

Aurata. XC.

NON omnis laudem, pretiumque aurata meretur:

Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Non qualibet aurata digna est laude, & pretio, sed quae pascetur sola concha Lucrina.

Aurata.] Macrobius lib. 3. cap. 15. *Serius Orata cognominatus est, quod ei pisces, qui aurata vocantur, carissimis fuerint.* Plinius cap. 5. lib. 32. *Venenatum mel diximus ubi nasceretur: auxilio est pisci aurata in cibo.*

Conchas Lucrinas optimi esse saporis diximus epig. 82. supra, quibus pastas auratas suavisimas affirmat Poëta. Dicitur aurata Græce *χρυσόπερος*, quod auri colorem referat ejus caput.

Acipensis. XCI.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Mittite acipensem ad mensas Palatii, dona infrequentia instruant epulas divinas.

Ad Pallatinas.] Hoc est, ad Cæsarem mensas.

Acipensem.] De quo Macrobius lib. 3. cap. 16. *Nec acipenser, quem maria prodigiosum nutriunt, illius seculi delicias evasit, &c.* Dicitur acipenser, & acipensis, quem aliqui eundem esse cum helope, quod his verbis negat Plinius lib. 32. cap. 11. *Helopen quoque dicis esse nostrum incognitam undis: ex quo apparet falli eos qui eandem acipenserem cui-*

simaverant, &c.

Ambrosias.] Hoc est, divinas dapes Cæsarium quasi deorum.

Munera rara.] Plinius lib. 9. cap. 17. *Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser, omnis omnium squamis ad os versis, contra aquam nando meat: nullo nunc in honore est: quod quidem miror, cum sit rarus inventu.*

Lepus. XCII.

INTER aves turdus, si quis me iudice certet,

Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Turdus inter volucres tenet principatum, lepus vero inter quadrupedes, si quis contendat me arbitro.

Si quis.] Alii,

Si quid me iudice certum est.

Gloria.] Alii *mattyä*, quæ vox significat cūpedia, epig. 59. lib. 10.

sed te mattya sola iuvat.

De turdis jam sæpius dictum: de lepore vero lib. 5. epig. 30.

Aper.

Aper. XCIII.

QUⁱ Diomedæis metuendis fetiger agris
Ætola cecidit cuspidè, talis erat.

Similis erat, qui fetiger idem agris Diomedæis interfecit: est telo Meleagri Ætola.

Diomedæis.] Hoc est, Ætolæ arvis quorum incolæ fuit Diomedes, de quo Homerus-Hied. 8.

Ætola cuspidè.] Meleagri de quo epig. 15. lib. Spect.

Dama. XCIV.

DENTRE timetur aper; defendunt cornua
cervum:
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

Aper metuitur propter dentem, cornua tuentur cervum: ignava dama, quid sumus præter prædam?

Cornua cervum.] Alii canina.

Imbelles dama.] Quæ sola pedum velocitate se a canibus defendere possunt.

Oryx. XCV.

MATUTINARUM non ultima præda
ferarum
Sævus oryx, constat qui mihi morte canum.

Canum morte emio feram oryxem, non ultimam prædam ferarum matutinam.

Matutinam.] Seneca epist. 7. lib. 1. Mane leonibus & ursis homines, meridie spectatoribus suis obiciebantur. Diximus jam epig. 25. lib. 10. homines mane pugnavisse cum feris.

Sævus oryx.] Plinius lib. 2. cap. 40. Oryxem appellat *Ægyptus feram*, quam in exoritur ejus (caniculæ) contra stare, & contueri

tradit, ac velut adorare cum sternerit. Cap. 46. lib. 11. Unicornem bisulcum oryxem. Vide Ælian. lib. 7. cap. 8.

Constat qui.] Alii constat quot &c. Hæc lectio non displicet. Sensus est: In venatione matutina quæ nempe dabatur in amphitheatro, oryx captus vel interfectus multos canes prius interfecit.

Cervus. XCVI.

Hic erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro.
An magis iste tuus, Silvia, cervus erat?

O Cyparisse, hic erat ille domitus tuo frater: An potius, o Silvia, iste cervus erat tuus?

Cervus.] Similis illi quem domuerat Cyparissus de quo Ovidius lib. 10. Met.

Sed tamen ante alios Cæa pulcherrime gentis

Gratus erat, Cyparisse, tibi: tu pabu-

la cervum

Ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undas, &c.

Vel similior illi quem causam belli fuisse dicit Virgilius 7. Æneid.

La-

Lalifio. XCVII.

CUM tener est onager, solaque lalifio matre
Pascitur: hoc infans. sed breve nomen habet.

Gem onager tener est, & Lalifio nutritur solo lacte matris, sic infans vocatur sed brevi tempore.

Onager.] Silvestris asinus de quo Plinius lib. 8. cap. 44. *Onagro & asina genitus omnes antecellit. Onagri in Phrygia & Lycania præcipui. Pullis eorum cum præstantibus sapa-*

re Africa gloriatur, quos lalifiones appellant.

Sed breve nomen.] Statim atque Lalifio a lacte depellitur, vocatur onager.

Oleum Venafranum. XCVIII.

HOC tibi Campani sudavit bacca Venafri:
Unguentum, quoties sumis, & istud olet.

Hoc tibi expressum est ex bacca Venafri Campani: quoties accipis, & istud fragrat unguentum.

Hoc tibi.] De Venafro Campaniæ agro, ubi præstantissima sunt olivæ, egimus jam

epig. 64. lib. 11. Bacca, h. e. oliva.

Sumis.] ad ungendum corpus.

Dorcas. XCIX.

DELICIVM parvo donabis dorcada nato:
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

Dabū dorcada delectamentum parvo filio, populus consuevit hanc mittere jactatis togis.

Delicivm.] A pueris enim tractari se patiuntur dorcades.

Jactatis.] Turnebus lib. 25. cap. 28. sic explicat: Suspitor hujus distichi sententiam esse, dorcada in arenam mitti, dato a Qui-

ritibus signo vestis jactatz sinu, ut & ab Ovidio lib. 3. Amorum elegia 2. scribitur:

Favimus ignavo: sed eum revocate Quirites:

Et date jactatu undique signa togis.

Caprea. C.

PENDENTEM summa capream de rupe videbis,
Casuram speres: decipit illa canes.

Spectabis capream suspensam ex cacumine saxi: spes canisuram, illa fallit canes.

Decipit illa canis.] Qui illam casuram sperant. Alii despiciunt.

Onager. CI.

PULCHER adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete sinus.

Formosus onager adest: relinquenda est venatio elephantis Erythræi: jam auferre retia

Onager.] De quo supra epig. 97.

Mitti] Quia scilicet pulchrius est onagro-

rum pugnantium quam elephantorum spectaculum. Alii sic intelligunt immittendos

EPIGRAMMATUM LIBER XIII. 141

dos in arenam elephantos cum onagris pugnatos. Videat lector.

Dentis Erythrai.] Hoc est elephântotum, qui sunt ad mare Erythræum seu rubrum.

Legunt alii *genis Erythras*: quod in eundem sentum recidit.

Removetis fons.] Hoc est retis quibus non erat opus ad venationem onagrorum.

Garum scombrorum. CII.

EXSPIRANTIS adhuc scombri de sanguine primo,

Accipe fæcosum munera cara garum.

Accipe fæcosum garum donâ pretiosa ex primo sanguine scombri palpitantis adhuc.

Garum scombrorum,] Plinius lib. 31. cap. 7. & 8. Aliud etiamnum liquoris exquisiti genus, quod garon vocavere, intestinis piscium, cæterisque quæ abjicienda essent sale maceratis, ut sit illa putrescentium sanies. Hoc olim conficiebatur ex pisce, quem Græci garon vocabant. Nunc e scombro pisce laudatissimum in Carthaginiæ spartariis cerariis: sociorem id appellatur. Singulis millibus nummum permutantibus congios

pene binos, &c. Alii legunt *garum sociorum*, & forte melius secundum Plinii verba. Hispanorum scilicet: nova enim Carthago est in Hispania Tarracoenâ: & supra epig. 40.

Hesperius scombri temperet ova liquor.

Fæcosum.] Legunt alii *fæstosum*, quia scilicet munus erat, & quidem divitiis dignum. Videat lector.

Muria. CIII.

ANTIPOLITANI, fateor, sum filia thynni:

Essem si scombri non tibi missa forem.

Fateor, sum filia thynni Antipolitani: si essem scombri, ad te non mitterer.

Muria.] Liquaminis genus quod ex thynnus piscibus conficiebatur. Antipolis hodie *Amibe* urbs est Galliæ Narbonensis unde thynni offerebantur.

Essem si.] Hoc est, si essem garum, de quo supra, non ad te pauperem, sed ad divitem mitterer.

Mel Atticum. CIV.

HOc tibi Thesei populatrix misit Hymetti

Pallados a filvis nobile nectar apis.

Apis populatrix Hymetti Thesei ad te misit hoc præstans nectar ex filvis Pallados.

Thesei Hymetti.] Montis in Attica sic dicti a Theseo Atheniensi.

Pallados a filvis.] Atticæ enim præsidet

Pallas.

Nobile nectar.] Hoc est, mel Atticum omnium præstantissimum.

Favi Siculi. CV.

CUM dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,

Cecropios dicas tu licet esse favos.

Cum daveris favos Siculos e mediis collibus Hybla, licet cognominare Atticos.

Hyblæ.] Montis in Sicilia, cujus melli dat secundas, imo & aque nobile ac mel Atticum, dicit Poeta.

Cecropios.] Atticos: Cecrops enim Athenis regnavit.

Passum

Passum. CVI.

CNossia Minoæ genuit vindemia Cre-
tæ
Hoc tibi, quod mulsu pauperis esse so-
let.

*Cnossia vindemia Cretæ Minus
produxit hoc tibi, quod solet
esse mulsu inopis.*

*Passum.] Plinius lib. 14. cap. 9. Passum
a Cretico Cilicium probatur & Africanum, &
in Italia provinciisque fructibus. Fieri certum
est ex uva, quam Græci Siccam vocant, nos
Apianam. Item scirpula, drutius in vite sole*

novi adusti, auriferente oleo, &c.

*Cnossia.] hoc est Cretensis: Gnosius vel
Cnosius urbs est Cretæ. De mulsu infra
epig. 108.*

Picatum vinum. CVII.

HÆc de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites: misit Romulus ipse mihi.

*Ne ambigas hæc picata allata
esse Vienna vitifera: Romulus
ipse misit mihi.*

*Picatum vinum.] Plinius lib. 14. cap. 1.
Jam inventa vitu per se in vino picem resi-
piens, Viennensem agrum nobilitans, Arverno,
Sequanoque & Helvetico generibus non pridem
illustrata. Atque hæc Virgilio vatis atate in-
cognita, a cujus obitu monaginta aguntur anni.*

*Vienna.] urbs est in Delphinatu ad Rho-
danum, hodie Viennæ.*

*Misit Romulus.] Si Vienna Allobrogum
ex Narbonensi provincia sunt allata hæc pi-*

*cata, ut ex Plinio doctum, quomodo Ro-
mulus ipse misit? An idem in Italia postea
natum, satum vel illatum? Nam Romulus
pro Italico ponitur haud dubie. Raderus.
Picatum hoc vinum in ipsa urbe Roma fa-
ctum arte ex picis fluxu ita picis gratiam
olet, ut dubites an nativum sit picatum a
Vienna Allobrogum. Farnabius. Forte me-
lius intelliges mercatorem Viennensem di-
ctum Romulum & quidem celebrem.*

Mulsu. CVIII.

ATtica nectareum turbatis mella Faler-
num:
Misceci decet hoc a Ganymede merum.

*O Mella Attica, turbatis Fa-
lernum nectareum: par est hoc
merum porrigi a Ganymede.*

*Falerum.] Vinum generosissimum. Plin-
ius lib. 22. cap. 24. Semper mulsu ex ve-
tere vino utilissimum, facillimeque, cum mel-
le incorporatur, quod in dulci nunquam eve-
nit.*

*Misceci.] Hoc est subministrari, Jovi
nempe. Epig. 78. lib. 6.*

*Misceci sibi protinus deuces,
Sed crebros iubes, &c.
Vide etiam epig. 6. lib. 8.*

Albanu. CIX.

HOc de Cæsareis mittis vindemia cellis
Misit, Iuleo quæ sibi monte placet.

*Dulcis vindemia misit hoc ex
Cæsareis cellis, quæ gloriatur
monte Iulio.*

*Albanum.] Plinius cap. 6. lib. 14. Alba-
na vina, arbi vicina prædilecta ac rara in
austero. Juven. sat. 13. v. 280.*

*Albani veteris pretiosa semellus
Displices, &c.*

*De Cæsareis cellis.] Hoc est, de monte
Albano: in quem secedere solebat Cæsar
Domitianus, ut jam sæpius dictum. Dici-
tur Iuleus ab Iulo. Antiochus illo, Albæ con-
ditore,*

Surrentinum. CX.

SURRENTINA bibis, nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

Pocula Surrentina, nec accipe murrhina picta, nec aurum: hæc vina suppeditabant tibi sua pocula.

Surrentina.] Plinius lib. 14. cap. 6. Item *Surrentina* in vineis tantum nascens, convalescentibus maxime probata, propter sanmitatem salubritatemque. Tiberius Cæsar dicebat consensisse medicos, ut nobilitatem *Surrentino* darent: alioquin esse generosum acetum. C. Cæsar, qui successit illi, nobilem vappam.

Nec murrhina.] Hoc est, pocula *Surrentina*, siçilia nempe, idonea sunt ad bibendum vinum *Surrentinum*, nec opus est murrhinis nec aureis calicibus, de quibus epig. 123. lib. 14. *Surrentum* vero urbs est Picentinorum, non longe ab urbe Neapoli.

Falerium. CXI.

DE Sinuessanis venerunt massica prælis.
Condita quo quæris consule? nullus erat.

Massica allata sunt ex prælis Sinuessanis. Rogas quo consule fuerint condita? Nullus erat.

De Sinuessanis.] Plinius lib. 3. cap. 5. *Opidium Sinessa* extremum in adjecto Latio, quoniam quidam *Sinopen* dixere vocitatum. Idem Plinius lib. 14. cap. 6. *Falerinus ager* a ponte Campano lava potentibus urbanam coloniam *Syllanam* nuper Capua contributum incipit. Idem Plinius lib. 3. cap. 5. *Massicos* mon-

tes a *Faleris* distinguit: *His junguntur Falerini, Caleni. Dein consurgunt Massici, Gaurani, Surrentinique montes.* Poeta tamen vinum *Falerium* a *Massico* non distinguit, quod sane esset æque generosum.

Nullus erat.] Sic hyperbolicus innuit Poeta vetustissima esse hæc vina *Massica*.

Setinum. CXII.

PENDULA Pontinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos misit ab urbe cados.

Pendula Setia, quæ aspiciat agros Pontinos, misit ab urbe parva cados seniores.

Pendula Setia.] Epig. 74. lib. 10. *Nec quæ paludes delicata Pontinas Ex arce clivi spectat uva Setini.*

Alii *Pomptinos*. Plinius lib. 14. cap. 6. *Divus Augustus Setinum prætulit cunctis: nascitur supra forum Appii.*

Fundanum. CXIII.

HÆC Fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expressit mulsum consul, & ipse bibit.

Beatus autumnus Opimii prætulit hæc Fundana, Consul expressit mulsum, & ipse hausit.

Fundana.] Vina scilicet a Fundis oppido Campaniæ sic dicta. Plinius lib. 14. cap. 6. *In vineis arbutisque nascuntur Fundana.*

Felix autumnus.] Plinius cap. 14. lib. 14. *Apotheca fuisse & diffandi solita vina anno 633. urbis apparet, indubitato Opimiani vini argumento, jam intelligente suum bonum Italia.* Vide epig. 27. lib. 1.

Testa sed antiqui felle fiscoatur Opimii.
Expressit mulsum.] Hoc est, vinum tam dulce, ut mulso non esset inferius. Legunt alii *mulsum*, hoc est vinum decoctum & diffusum, vel vinum recens intellige.
Ipse bibit.] Laus vini est, quod eo anno quo expressum, esset jam mulsum: hoc est, mulsum videretur. Domitius.

Tri-

Trifolinum. CXIV.

NON sum de primo fateor trifolina Lyæd, | Ego trifolina non ex primo
Inter vina tamen septima vitis ero. | num præstantius: Nihilominus
ero vitis septima inter vina.

Trifolina.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Campania nuper excitavit novis nominibus auctoritatem, sive cura, sive casu ad quarum a Neapoli lapidem Trebellis, iuxta Capnam Canlitis, & in suo agro Trebellanis aliqui semper*

plebeis, & Trifolinis gloriosa.

Lyæus.] Est Bacchus qui pro vino sumitur. *Septima.*] Supra sex vini species enumeravit Poëta: jam Trifolino dat septimum locum.

Cæcubum. CXV.

CÆCUBA Fundanis generosa coquuntur | *Cæcuba præstantia coquuntur*
Amyclis: | *Fundanis Amyclis, & vitis*
Vitis & in media nata palude viret: | *nata in media palude viret.*

Cæcuba.] Quorum mentionem facit Horatius lib. 1. ode 37. lib. 2. ode 14. & pluribus aliis locis. Plinius lib. 14. cap. 6. *Antea Cæcubo erat generositas celeberrima in palustribus populeis, sinu Amyclano, &c.*

Terracinam inter & Cajetam. Aliæ sunt Amyclæ in Laconia, de quibus epig. 74. lib. 9. De Amyclis Italiæ Plinius lib. 8. cap. 29. In Italia Amyclæ a serpentibus deletæ.

Signinum. CXVI.

POTABIS liquidum Signina morantia ventrem: | *Bibes Signina sistentia alvum*
Ne nimium fistant, sit tibi parca fitis. | *solutam: ne nimium morentur, habeas sitim moderatam.*

Signina.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Nam quod Signia nascitur, asperitate nimia continenda*

utile alvo, inter medicamina numeratur. Signia autem urbs Latii hodie Segus, seu Segni.

Mamertinum. CXVII.

AMPHORA Nestorea tibi Mamertina senecta | *Si amphora Mamertina Nestorea senectute tibi donetur, potest habere nomen quodlibet.*
Si detur, quodvis nomen habere potest.

Mamertinum.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Quartum curriculum publicis epulis obtinere a divo Julio (is enim primus auctoritatem his tribuit, ut in epistolis eius apparet) Mamertina, circa Messinam in Sicilia genita.*

Nestorea senecta.] Hoc est, Mamertina

vetustissima.

Quodvis nomen.] Hoc est, vel Falernum, vel Setinum, vel Cæcubum, &c. nominari potest: his enim vini speciebus æquiparari potest. Vide epig. 106. lib. 1.

Tar-

Tarraconense. CXVIII.

TARRACO, Campano tantum cessura
Lyæo,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

Tarraco produxit hæc vina æmula vino Tusco, primas daturæ duntaxat vino Campano.

Tarraco.] Civitas Hispaniæ nobilis, hodie *Tarragone*, ubi vinum erat tam egregium, ut præter Campaniæ vina, de quibus supra, cum aliis Italiæ vinis comparari posset. Vide Plinium lib. 14. cap. 6.

Nomentanum. CXIX.

NOMENTANA meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quintus amat, commodiora bibes.

Nomentana vindemia offert tibi meum vinum: Si es amicus Quinti, potabis meliora.

Nomentana.] De vitibus Nomentanis agit Plinius lib. 14. cap. 2. De agro suo Nomentano egit Poëta epig. 106. lib. 1. epig. 92. lib. 7. Ex quo constat, juxta Nomen-

tanum Martialis agrum, Quintum villam habuisse, ubi vinum præstantius erat, quod diligentius agrum coleret Quintus.

Spoletinum. CXX.

DE Spoletinis quæ sunt cariota lagenis
Malueris, quam si musta Falerna bibas.

Rogata lagena vini Spoletina plus tibi placuerint, quam si potes musta Falerna.

Spoletinum.] In Umbria populi sunt Spoletini, hodie *Spoleto*, unde vinum allatum a vetustate commendat Poëta: nec minus esse dulce, ait, quam Falernum recens expressum vel decoctum. Plinius lib. 14. cap.

19. *Decognitur (mustum) ut dulcescat portione virium, nec durare ultra annum spatium tale proditur. Aliquibus in locis decoquant ad sapas musta, infusisque his ferociam frangunt.*

Pelignum. CXXI.

MARSICA Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Peligni coloni mittunt Marsica turbata. Non tu, sed libertus tuus potet illa.

Marsica.] Marsi Pelignis sunt vicini, partem faciunt regionis illius quæ dicitur *Abnuxæ alteriure*. Legunt alii *Massica*, male; longe enim a Pelignis distat Massici

montes. Vide epig. III. supra.

Non tu.] Nimis enim austera sunt vina Marsica.

Mm.

Acq.

Acetum. CXXII.

AMPHORA Niliaci non fit tibi vilis aceti.
Effet cum vinum, vilior illa fuit.

*Ne contemnas amphoram atque
Niliaci: illa fuit magis con-
temnenda, cum esset vinatum.*

*Amphora Niliaci.] Acetum ex vino Ægyptio confectum carius est quam vinum | ex quo fit. Juvenalis sat. 13.
Pharioque mādētis aceto.*

Massilianum. CXXIII.

CUM tua centenos expugnet sportula ci-
ves,
Fumea Massiliæ ponere vina potes.

*Cum tua sportula tibi conciliet
centum cives, potes apponere
vina infumata Massilia.*

*Cum tua.] Hoc est, cum sis tam dives ut
centum clientes alere possis, cur convivis
apponis vinum Massilianum vile & infu-
matum? Vide epig. 36. lib. 10. Sic inter-
pretantur qui legunt cum interrogatione. Sed
potes ita explicare: Cum habes centum
clientes, quos alis, appone ipsis vinum
ingratum vilis pretii.*

Cæretanum. CXXIV.

CÆRETANA Nēpos ponat, Setina pu-
tabis.
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit.

*Nepos apponat Cæretana, exi-
stimabis Setina: non apponit
illa turba, potat cum tribus
amicis.*

*Cæretanum.] Cære urbs est Tusciæ de
qua epig. 54. supra, cujus vinum laudat,
& cum Setino comparat, de quo epig. 112.
supra. Nepotis sui amici jam mentionem
fecit Poëta epig. 48. lib. 10. Cære, hodiè
Cervetere, in regione patrimonii D. Petri.
Vide epig. 54. supra.
Non ponit turba.] Sed nobile illud vinum
bibit cum intimis suis amicis.*

Tarentinum vinum. CXXV.

NOBILIS & lanis, & felix vitibus Au-
lon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

*Aulon & celebris lanis, &
beatus vitibus, donat tibi pre-
tiosa vellera, mihi vina.*

*Tarentinum.] Plinius lib. 14. cap. 6. Ve-
ræ & longinquiora Italia ab Ansonio mari
non carent gloria, Tarentina, & Scythiana,
&c. Et eodem lib. cap. 3. Necnon Tarenti-
num genus aliqui fecere, præmici aza. Lib.
vero 8. cap. 48. agit de lanis Tarentinis.
Aulon.] Urbs est in ora occidentali Ma-*

*cedoniæ, teste Ferrario referente hunc ver-
sum Martialis. Aulon tamen seu Canlon ab
eodem dicitur oppidum magnæ Græciæ,
hodiè Castelvetro, in ora Calabriæ ulteriori,
juxta promontorium Cocynthum. De hoc
oppido loqui videtur Poëta.*

Unguentum. CXXVI.

UNGUENTUM heredi numquam, nec
vina relinquās,
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

*Nunquam relinquitur heredi un-
guentum, nec vina. Ille con-
sequatur nummos, tu consumas
hæc tota.*

Nec vina relinquas.] Idem dixit epig. 27. lib. 6. Vide etiam epig. 77. lib. 8.,

Corona rosea. CXXVII.

DAſ festinatas Cæsar tibi bruma coro-
nas.
Quondam veris erant, nunc tua facta rosa

*Cæsar brumæ tibi præcipit co-
ronas præparatas. Olim rosa
nascebatur vere, nunc nascit
tur tuo jussu.*

*Bruma.] Solstitium hibernum intellige. | quas in gratiam Domitiani hieme nasci af-
Vide epig. 80. lib. 6. ubi de rosis hibernis | sentationis dicit Poëta.*

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIV.

CUI APOPHORETA INDITUM NOMEN.

Ad lectorem de celebratione Saturnaliorum. I.

SYNTHESISIBUS dum gaudet eques, do-
minusque senatus,
Dumque decent nostrum pilea sumpta
Jovem:

Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cum videat gelidos jam prope verna la-
cus:

Divitis alternas, & pauperis accipe sortes:

Præmia convivæ det sua quisque suo.

Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis.

Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?

Sed quid agam potius madidis, Saturne, die-
bus,

Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit?

Vis scribam Thebas, Trojamque, malasque
Mycenas?

Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces:

Quoviscumque loco potes hunc finire libel-
lum,

Verbis explicitum est omne duobus opus.

INTERPRETATIO.
Dum syntheses placent equiti,
& domino senatus, & dum
noster Jupiter decore gestat pi-
loum, Nec verna metuit aspi-
cere adilem agitato fritillo,
cum jam prope spectet frigidus
lacus: discite sortes alternas lo-
cupletis, atque ægri: quisque
largiatur suo conviva sua mun-
era. Sunt nuga, & ineptia,
& si quid vilius istis. Quis
ignorat, vel quis inficiatur
rem tam evidentem? At, ô
Saturne, quid melius faciam
termentis diebus, quos tibi
concessit filius ipse pro cælo?
Placerne scribam casus The-
barum, & Troja, & impro-
barum Mycenarum? Lude nu-
cibus, ais: nolo amittere nu-
ces. Quoviscumque loco potes
absolvere hunc librum, omne hoc
opus absolutum est duobus car-
minibus.

NOTÆ.

[*Apophoreta.*] Quæ sic explicat Turne-
rus cap. 23. lib. 9. Ego, inquit, eo no-

mine existimo significari munera, quæ
convivis dantur, ut ea domum referant,
unde

XIV Lib. 212 epigr. 1 vers.

Hector] Qui, quadrigæ insistent, spectatur apud *Sambucum*, in selecto *Num. Comædi*, ab *Iliensibus* percussio.

XIV Lib. 57 epigr. 1 vers.

Homerus] Qui in *Num. Amastrianorum*, capite diademato.

unde & nomen adepta sunt, scilicet ab *Δωροφόρῳ*. Epig. 1. Poëta videtur sic accipere apophoreta:

Pramia convivia det sua quisque suo.
Suetonius in Vespasiano cap. 19. *Sicut Saturnalibus dabat viris apophoreta, ita & Kal. Mart. &c.*

Synthesibus.] Baysius de re vestiaria cap. 10. Saturnalibus, inquit, per quinque dies S. P. Q. R. togas reponebant, & synthesibus utebantur, & erant viliores vestes. Infra epig. 14.

Dum toga per quinas gaudet requiescere laces,

Hus poteris cultus sumere iure tuo.

Erat synthesi vestis cœnatoria, epig. 46. lib. 2. & epig. 80. lib. 5.

Undecies una surrenti, Zoila, cœna;

Et mutata tibi est synthesis undecies.

Si fuisset vilior vestis, ut ait Baysius, quid illam ostendisset Zoilus? Verum Saturnaliorum tempore synthesi utebantur Equites & Senatores, quod tunc continua convivia agerent. Alii, dominisque Senatus, servis scilicet quibus tunc serviebant Senatores, & alii domini.

Dumque decent nostrum.] Hoc est Domitianum, quem sæpius Jovem appellavit.

Vide epig. 4. lib. 13. Saturnalibus vero pileati incedebant Romani, epig. 7. lib. 11.

Permissis pato pileata Roma.

Nec times adilem.] Vide epig. 85. lib. 5. Præteritis enim Saturnalibus ab ædilibus castigabantur aleatores. De fritillo dictum epig. 14. lib. 4.

Cum videat gelldos.] Hoc est, cum sentiat adesse frigus, quo lacus gelu constringuntur.

Divitis alternas.] Hunc versum sic explicat Turnebus lib. 9. cap. 23. quod nempe in hoc libro missa pauperum & divitum munera vicissim contineantur, quod si interdum, inquit, plura lemmata unius sortis continentur: subjiciuntur tamen diversa, alternanturque divitum & pauperum sortes.

Sunt apina.] Sic respondet lector. De apinis vero epig. 114. lib. 1.

Quis nescit.] Hoc lectori subjicit Poëta. Jove filio ejectus fuit. Hæc fabula satis nota.

Vis scribam Thebas.] Bellum Thebanum, Trojanum, aut raptam Helenam, expeditionemque Agamemnonis qui rex Mycenarum fuit, quas vocat malas propter scelera illa a Pelopidis commissa.

Apophoreta. II.

LEMMATA si quæris cur sint adscripta, docebo:

Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Si rogas cur tituli sint adscripti, dicam: ne legas solos titulos, si libuerit.

Apophoreta.] Vide supra. Hinc constat 13. & 14. saltem libri lemmata seu argu-

menta esse ipsius Martialis. Hoc distichum aliqui non separant a primo epig.

Pugillares citrei. III.

SECTA nisi in tenues effemus ligna tabellas,

Effemus Libyci nobile dentis onus.

Nisi effemus ligna divisa in tenues laminas, effemus onus præstans dentis eburnei.

Pugillares.] Gallice *sablottes à écrire*. Vide epig. 52. lib. 7.

Effemus.] Hoc est, mensæ citræ effemus

fulcræ eburneis pedibus, epig. 43. lib. 2.

In Libycos Indis suspendis dentibus orbis.

Quincuplices. IV.

CÆDE juvencorum domini calet area felix,

Quincuplici cera cum datur altus honor.

Beata altaria domini calent tauris immolatis, cum summus honor deferretur quincuplici ceta.

M m 3

De.

Domini.] Domitiani scilicet, ut epig. 8, lib. 5.

Edictum domini, daigua nostri,
in cuius honorem immolabantur hostie,
cum aut consuletus aut triumphus illi esset

decretus. Vide epig. 15. lib. 8. & epig. 4.

Quincuplici cera.] Id est, denunciatur honor hoc genere pugillarum: quincuplices vero dicuntur a quinque foliis.

Pugillares eburnei. V.

LANGUIDA ne tristes obscurent lumina
ceræ,

Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

[Ne cera massa effluant oculis debilitatis, ebur candidam pingatur litera atra.]

Nigra tibi.] Literæ quippe nigre in albo inscriptæ facilius leguntur.

Triplikes. VI.

TUNC triplices nostros non vilia dona putabis,

Cum se venturam scribet amica tibi.

[Cum amica ad te scribet se adfuturam, tunc non existimabis triplices nostros munera contemnenda.]

Triplikes.] Qui a tribus foliis sic dicti rebus amatoris & levioribus scribendis insertiebant; dona vero pauperum erant.

Pugillares membranei. VII.

ESSE puta ceras, licet hæc membrana vocetur:

Delebis, quoties scripta novare voles.

[Credere esse ceras, quamvis hæc membrana appelletur: oblitterabis quoties placebit scribere res novas.]

Esse puta.] Alii *putas*. Membranas vero Pergami repertas fuisse ex Varrone refert Plinius cap. 11. lib. 13. Literæ autem in

pugillaribus membraneis scriptæ ut in cereis facile delebantur.

Vitelliani. VIII.

NONDUM legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

[Quantvis puella nondum legerit hos, scit quid velint Vitelliani.]

Vitelliani.] De quibus epig. 6. lib. 2. Pugillares nempe in quibus res amatoris scribebantur, atque ad puellam mittebantur.

Idem Vitelliani. IX.

QUOD nummos cernis, mitti nos credis
amicæ:

Falleris, & nummos ista tabella rogat.

[Quod nummos vides, putas nos mitti ad amicam: quævis naris, & hac tabella petis nummos.]

Quod nummos.] Alii quod minimos. Sic loquuntur Vitelliani, nempe non mitti se ad amicam ad noctem petendam, vel rogandum aliquid ejusmodi: sed mitti se ad aliquem feneratorum aut divitem ad petendam pecuniam. Videat lector. Vulgatum lectionem retinet Domitius, & dicit Vitellianos fuisse loculos ex corio confectos,

quos sic explico: Cum in illis Vitellianis essent nummi, ad amicam illos mitti credere potuisset aliquis; at muruo erant accepti & forte ab ipsa amica. Alii sic interpretantur: Nummos, quorum mentio in his pugillaribus, non mitto amice, sed posco ab illa.

Chartæ majores. X.

NON sunt munera quæ putas puella,
Cum donat vacuas Poëta chartas.

Non sunt dona quæ credis, & puella, cum vates donat inanes chartas.

*Non sunt.] Legunt alii,
Non est munera quod putes passilla.
Quæ putas.] Alii petis: cum in iis nec sunt nummi nec carmina.*

Cum donat vacuas.] Chartæ majores sunt loculi chartei, grandiores, quæ puellæ mittuntur inanes, ut supra sunt Vitelliani. Domitius.

Chartæ epistolares. XI.

SEU leviter noto, seu caro missa sodali,
Omnes ista solet charta vocare suos.

Ista charta seu missa ad hominem mediocriter cognitam, seu ad socium dilectum, consuevit omnes appellare suos.

Seu leviter noto.] Nam seu ad hominem parum notum, seu ad amicum scriberent antiqui, epistolæ semper hæc præfigebatur

inscriptio, suo, vel suis: v. g. M. T. Cicero Attico suo, &c.

Loculi eburnei. XII.

HOS nisi de fulva loculos implere moneta
Non decet, argentum vilia ligna ferant.

Non convenit implere hos loculos nisi moneta flavâ. Ligna concommenda gestent argentum.

*Loculus.] Capsulam ex ebore intellige, quam auro tantum implendam dicit Poëta.
Ligna vilia.] Hoc est, loculi lignei viles.*

Loculi lignei. XIII.

SI quid adhuc superest in nostri fæce locelli,
Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

Si quid adhuc reliqui est in fæce nostri locelli, donabo: nihil est, donabo ipsam crumenam.

Si quid,] Hoc est, si quid æris supererit in fundo meæ capsulæ, donabo: sin minus dabo ipsam crumenam.

Tali eborei. XIV.

CUM steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

*Cum nullus talus tibi steterit
eadem figura, inquit te a me
affectum fuisse magnis donis.*

Cum steterit.] De talis jam diximus epig. 14. lib. 4. & epig. 2. lib. 13. Calcagninus de talis : Sex sunt, inquit, tali latera, etsi quatuor tantum in usu ludentium sint; nam duo sunt ita incurva, ut illis talus vix possit consistere. Has *xpatais*, id est antennis, videtur Aristoteles appellasse. Proinde scipum est in talo Binarium & Quinarium, qui duo numeri sunt in tesseriis oppositi, desiderari. Ex reliquis quatuor tali partibus una supina, altera prona dicitur : quæ duæ ternarii & quaternarii vices obeunt. Unitas autem & senio duabus reliquis partibus tribuuntur : senionem vero Coum, unitatem Chium vocabant. *Et paulo infra* : Sed omnes casus talorum ex consuetudine ludentium annumerati erant quinque & triginta, quorum quidam a diis, alii ab herouibus, alii a claris hominibus aut meretricibus nomen accipiebant : nonnulli vero

ab eventibus, qui cum laude aut probro acciderant, denominabantur. Senio autem a Venere nuncupatim separatur apud Suetonium cap. 71. in Epistola Augusti ad Tiberium : Lusimus, mi Tiberi, *μεγιστὴς* heri & hodie. Talis iactatus ut quisque canem aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios conferebat, quos tollebat universos qui Venerem jecerat. *Idem Calcagninus* : Sed quoties tali ita excidebant, ut diversa esset omnibus facies; qui iactus inter eos, quos quinque & triginta Eustathius dixit, ultimus numerabatur : tum felix ille casus, qui Veneris nomine celebratur, affulgebat; cum nempe unus talus canem, alter ternarium, tertius quaternarium, quartus senionem, hinc clara est hujus distichi sententia.

Munera.] Vincebat enim qui Venerem jecerat.

Tessera. XV.

NON sim talorum numero par tessera,
dum sit

Major, quam talis, alea sæpe mihi.

Ego tessera vincar numero talorum, dum sæpe mihi sis major fortuna, quam talis.

Tessera.] Vitruvius lib. 5. Cubus est corpus ex sex lateribus equali latitudine planitiesum quadratum. Is cum est iactus, quam in partem incubuit, dum est intactus, immotam habet stationem : uti sunt etiam tessera, quas in alveo ludentes jaciunt. Macrobius lib. 2. cap. 2. Tessera Græco nomine *κύβοϛ* appellatur.

Non sim numero par.] Duabus enim tribusve tesseriis, quatuor autem ad minimum talis, contendebatur in acie lusoria. Calcagninus de tesseriis. Vide epig. 1. lib. 13.

Major alea.] Hoc est, dum major pecunia meo ludo, quam talis committatur.

Turricula. XVI.

QUÆRIT compositos manus improba
mittere talos:

Si per me misit, nil nisi vota facit.

Manus dolosa querit jacere talos compositos : si per me jecit, nihil facit nisi vota.

Turricula.] Quæ nempe inventa est ad vitandas in ludo talorum fraudes veteratorum. Vide epig. 14. lib. 4.

Compositus.] Aleatores enim ita in manu talos componant, ut optata puncta appa-

reant.

Si per me.] Si per me turriculans nempe ex qua seu pyrgo cum emittuntur tali, nullus dolo sed fortunæ tantum locus est.

Tabula lusoria. XVII.

Hic mihi bis senio numeratur tessera pun-
cto:

Calculus hic gemino discolor hoste perit.

Hic numerò tesseram duodecim punctis: hic discolor calculus vincitur a gemino hoste.

Hic mihi.] In tabula scilicet lusoria, quæ tesserarum & calculorum ludo serviebat,

Bis senio.] Duabus tesseriis sæpe ludebatur; & cum in altera atque altera forent sex puncta, plurimorum duodecim summa red-

debat. Sic Calcagninus de tesseriis.

Calculus.] Qui a duobus aliis discoloribus circumdatus peribat. Vide epig. 71. lib. 7. & epig. 20. infra.

Nuces. XVIII.

Alea parva nuces, & non damnosa vi-
detur:

Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

*Alea levis nec damnosa vide-
tur in nucibus: nihilominus
sæpe illa nudavit nates pu-
erorum.*

*Nuces.] De quibus jam epig. 85. lib. 5.
Hic ludus ultra Saturnalia non permitteba-
tur pueris; unde si præteritis Saturnalibus*

*luderent nucibus, cædebantur virgis, licet
ille ludus parum quæstuosus aut damnosus
esset.*

Theca calamaria. XIX.

SORTITUS thecam calamis armare me-
mento:

Cætera nos dedimus, tu leviora para.

*Natus thecam recordare erua-
re illam calamis: nos dedit
vimis reliqua, tu instrue le-
viora.*

Cætera nos dedimus.] Thecam nempe calamis reponendis idoneam,

Tu leviora para.] Calamos, scilicet stilum, &c.

Calculi. XX.

INSIDIOSORUM si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

*Si ludis pugnam latronum
fraudentorum, tu habebis
istum gemmeum militem, &
hostem.*

*Insidiosorum.] De calculis fute egimus
epig. 71. lib. 7. Hinc in alveo erant graf-
tatores, illinc insidiatores diversicordes.*

*Gemmeum vocat Poëta utriusque partis cal-
culum, quod vitreus uterque esset, inquit
Raderus.*

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata suo graphiaria fer-
ro:

Si puero dones, non leve munus erit.

*Tu habebis graphiaria munita
suo ferro: si des puero, non
erit parvum donum.*

Graphiarium.] Theca est graphiorum:

librarius stilus.

graphium autem stilus est scriptorius, seu

Armata suo ferro.] Hoc est, suo stilo ferrea.

Don-

Dentiscalpium. XXII.

LENTISCUM melius: sed si tibi frondea
 cuspis
 Defuerit, dentes penna levare potest.

*Lentiscum melius expurgat:
 at si careas frondea cuspidē,
 penna potest expurgare dentes.*

Dentiscalpium.] Vile quidem munus quo
 nempe circumpurgabantur dentes. Vide epig.
 74. lib. 6.

Fodisque tonsis ora laxa lentiscis.
 Plinius lib. 14. Optimam tenuissimamque pi-
 am fundunt lentisci, quam & masticen vocant.

*Lentiscus arbor est ex qua fiebat lentiscum
 instrumentum, ut ait Domitius.*

Frondē cuspidē.] Lentisci scilicet.

Penna.] Alii pinna. Vide epig. 82. lib. 3.
suggeritque rullanti,
Pinnae rubentes, cuspidēque lentisci.

Auriscalpium. XXIII.

SI tibi morosa prurigne verminat auris,
 Arma damus tantis apta libidinibus.

*Si auris tua venatur molesto
 pruritu, porrigimus arma con-
 venientia tantis titillationibus.*

Verminat.] Hoc est, torquetur vermibus: tur: alio quippe remedio quam auriscalpio
 quo sensu non sumitur hic, sed pro titilla- opus esset ad curandum hunc morbum.

Acus aurea. XXIV.

TÆNIA ne madidos violet bombycina
 crines,
 Figat acus tortas, sustineatque comas.

*Ne tania serica conturbet ca-
 pillos madidos, acus figat, &
 fulciat capillos tortos.*

Violet.] Sic Turnebus legendum docet
 lib. 9. cap. 23. dicitur enim *tania*, *tania*.
 Virgilius 7. *Aeneid*.

— fit longa tania vitta.
 Male ergo legunt alii *violenti*. Alii,
Splendida ne madidos

Alii *tenuia* cum synalephe, & *to* bombycina
 nomen esset substantivum pluralis numeri.
 Turnebi lectio mihi videtur melior. Hoc
 est, ne velum seu tænia confundat capillos

compositos, & unguento delibutos, acu
 sustinere illos oportet. Juvenalis sat. 6. de
 capillis mulieris compositis:

*Tot premit ordinibus, tot adhuc compagi-
 bus altum
 Edificat caput.*

Fortē a contrario hunc versum intelligit
 Martialis, ut sit sensus: Acu figendi sunt
 capilli, ne madidi bombycinam seu sericam
 tæniā inquant.

Pecten ad calvum. XXV.

QUOD faciet nullos hic inventura capillos,
 Multifido buxus quæ tibi dente datur?

*Quid agat buxus multifido
 dente, quæ tibi donatur nullos
 hic reperienda crines?*

Quid faciet.] Pectine buxæ calvum quandam donat, quo non ipsi opus erat, atque
 ita illum irridet Poëta.

Crines sapo. XXVI.

CAUSTICA Teutonicos accendit spuma capillos:
Capillis Germanorum rufantur ignea spuma: poteris esse elegantior comis captivorum Germanorum.
Captivis poteris cultior esse comis.

Sapo.] Plinius lib. 28. cap. 12. *Prædest & sapo: Gallorum hoc inventum ratilandis capillis, ex sape & cinere. Optimus fagino & caprisso, duobus modis, spissus ac liquidus: uterque apud Germanos majore in asu viris quam*

feminis.

Captivis comis.] Germanorum scilicet quos subegerat Domitianus: hoc est, si sapone utaris, Germanorum elegantiam in rufandis comis superare poteris.

Mattiace pilæ. XXVII.

SI mutare paras longævos cana capillos,
Accipe Mattiacas, quo tibi calva? pilas. *Si tu vetula intendis tingere comas seniles, accipe Mattiacas pilas, cui bono, o calva?*

Accipe Mattiacas.] Turnæbus lib. 9. cap. 23. Mattiacas pilas interpretatur saponis quoddam vile genus, quo tincti capilli cani nigrescunt. Mattiacz a Mattiaco oppido Germaniæ, Baden. Sic Farnabius. Ortelius vero congruere ait cum Marpurg.

Umbella. XXVIII.

ACcipe quæ nimios vincant umbracula Soles,
Sit licet & ventus, te tua vela tegent. *Accipe umbracula quæ retundant soles vehementiores: quamvis & ventus flet, tua vela tegent te.*

Umbella.] Gallice *parasol*.

Sit licet.] Alii *si licet*.

Te tua vela tegent.] Vela quibus circumdabatur theatrum, dum exhiberentur spe-

ctacula, aliquando vento vehementiori agitata Solem admittebant, ad quod arcendum incommodum umbella erat utilissima. *Te tua vela, hoc est tua umbella.*

Gausapa. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo teatro:
Nam ventus populo vela negare solet. *Tectus spectabo in theatro Pompeiano: nam ventus soles removere vela a populo.*

Gausapa.] Alii *Causia*. Lipsius cap. 18. de amphitheatro sic explicat. Duplex iis etiam tegmen, sive pilei, sive umbellæ. Pilei quidem Theffalici, ut supra ex Dione retuli; quem eundem cum Perafo aliquis

fecerit. Uti & *Gausapis*, an *Causia* loco illius pilei? Nam varia hæc in Martiale lætatio: (& citat hoc distichum) significat diserte, usurum se tegmine causiæ contra Solem, si ventus invidisset vela.

Venabula. XXX.

EXCIPIENT apros expectabuntque leones:
Intrabunt urfos, sit modo firma manus. *Hæc sustinebunt apros, & expectabunt leones: intrabunt urfos, dammodo manus sit vegeta.*

Exci-

Excipient.] Venabula scilicet quæ sunt venaticæ hastæ, tela vel spicula.

Sic mado firma.] Secus enim ictum de-

clinarent ursi & leones, & venatorem ipsum invaderent.

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic brevis in grandem cominus ibit a-
prum.

Si dolebis depulsa esse venabula longo rostro apris, hic brevis culter propius potest ingentem aprum.

Si dejecta gemes.] Alii *geres.*

Hic brevis.] Cum venabuli ictum eluserat

aper, opus erat cultro ad illum efficiendum: aliter vitæ periculum subisset venator.

Parazonium. XXXII.

MILITIÆ decus hoc, & grati nomen
honoris:
Arma tribunicium cingere digna latus.

Hoc ornamentum militiæ, & nomen decoris iucundi, arma sunt quæ merentur cingere latus Tribuni.

Parazonium.] παραζώνιον cingulum cum ense. Alii dicunt gladii genus esse quod ad zonam accingebatur. Honoris causa ab Imperatoribus tribuni donabantur hoc gladio. Sic Trajanus Suræ gladium quo

accingendus erat, porrexit: τὸ τίφθαι παραζώνιον αὐτὸν ἐχρῆν ἀπαρξάν. Dio in vita Trajani. Parazonii quoque mentionem fecit Athenæus lib. 4.

Pugio. XXXIII.

PUGIO, quem curvis signat brevis orbita
venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Pugio, in quo vena curva imprimuntur brevi orbita, crepitans tinctus est aquis frigidis Saloniæ.

Brevis orbita.] Circulos venarum curvarum appellat orbitam: venæ autem apparent in ferro polito, & temperato. Sic Raderus.

Stridentem.] Dum enim ferrum candens

aqua temperatur, strepitum edit.

Salo.] De quo epig. 50. lib. 1.

Quibus remissum corpus adstringas brevi Salone, qui ferrum gelat.

Falx ex ense. XXXIV.

PAX me certa ducis placidos curvavit in
usus:
Agricolæ nunc sum, militis ante fui.

Rata pax Imperatoris curvavit me in usus tranquillios: nunc sum agricultoris, antea fui militis.

Certa ducis.] Domitiani scilicet. Vide epig. 2.

Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri:

Pace frui certa, lassitæque licet.

Ducis placidos. Alii domus dociles.

Militis.] Nempe cum essem telum militare. Virgilius 1. Georg.

Et curva rigidum falces constant in enses.

Securicula. XXXV.

CUM fieret triftis folvendis auctio num-
mis,

Hæc quadringentis millibus empta fuit.

*Cum auctio mæfta fieret ad
folvendas nummos, hæc fuit
comparata quadringentis mil-
libus.*

Securicula.] Est parva securis.
Cum fieret.] Cum bellorum civilium
tempore civium proſcriptorum bona ſub
haſta venderentur, hæc ſecuricula ſummo

pretio vendita fuit, quod tunc ferrum re-
bus aliis omnibus carius eſſet, cum omnes
ad arma concurrerent. An forte pretioſa
fuit ab artificis opere? Videat lector.

Ferramenta tonſoria. XXXVI.

TONDENDIS hæc arma tibi ſunt apta ca-
pillis:

Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

*Hæc arma tibi inſerviunt ton-
dendis comis: hæc idonea un-
guibus longis reſecandis, illa
genis radendis.*

Unguibus hæc.] Forſex, cujus etiam aliud genus capillis tondendis inſerviebat.
Utilis illa.] Novacula ſcilicet.

Scrinium. XXXVII.

CONSTRICTOS niſi des mihi libellos,
Admittam tineas, truceſque blattas.

*Niſi præbeam colligatos libros,
locus erit tineaſ, atque atroci-
bus blattiſ.*

Conſtrictos.] Alii *conſtrictos*. Prior lectio videtur melior: in arcula quippe coarctandi
ſunt libri, ne ſoluti corrumpantur vermibus. *Tineæ & blattæ* parum differunt.

Fasces calamorum. XXXVIII.

DAT chartis habiles calamos Memphitica
tellus:

Texantur reliqua teſta palude tibi.

*Terra Memphitica producit ca-
lamos accommodatos chartiſ.
In operiſ teſta calamis alia-
rum paludum.*

Dat chartiſ habiles.] Memphis Ægypti
urbs nobiliſſima. Vide epig. i. lib. Spect.
Plinius lib. 16. cap. 36. *Chartiſque ſerviunt
calami Ægyptii maxime cognatione quadam
papyri. Probatiores tamen Gnidii, & qui in*

*Aſia circa Anaſticum lacum naſcantur. Æ-
gyptioſ tamen calamos præ aliis omnibus
laudat Poëta, & alioſ lectiſ muniendiſ in-
ſervire debere cenſet.*

Lucerna cubicularia. XXXIX.

DULCIS conſcia lectuli lucerna,
Quidquid viſ faciſ licet, tacebo.

*Ego lucerna teſtiſ juchandi le-
ctuli, faſ eſt agas quidquid
placet, ſilere.*

Candela. XL.

ANCILLAM tibi fors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

*Cafus tibi donavit candelam
ancillam lucernâ, quæ ardens
expellit tenebras innoxias.*

Ancillam.] Lucerna utebantur divites,
candela vero pauperes, quam ancillam lu-
cernæ vocat instar pauperiorum feminarum
quæ ditioribus ancillantur.

Tutas.] Hoc est, licet lucernæ ancilla sit
candela, tamen idem tibi officium præstat:
lucent enim candela nihil ostendit. Tu-
tas, alii tutas.

Lucerna polymyxos. XLI.

ILLUSTREM cum tota meis convivia
flammis,
Totque geram myxos, una lucerna vo-
cor.

*Cum meis flammis illuminem
totas epulas, & habeam tot
elychnia, appeller una lucer-
na.*

Tota convivia.] Triclinium intellige, ubi
celebrantur convivia.

Totque geram myxos.] *μύξα* humor est

ex naribus profluens: item *μύξα* narēs:
unde lucerna *δύονξ*, & *πυλῶνξ*.
ab elychniorum numero dicta est.

Cereus. XLII.

HIC tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna
tuo.

*Hic cereus tibi exhibebit no-
cturnas flammās: etenim lucer-
na subrepta est tuo servus.*

Cereus.] Saturnalibus cereos donari soli-
tos jam diximus epig. 18. lib. 5.
Subducta.] Vide epig. 59. lib. 8.

*Nec dormitantem vernam fraudare le-
cerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.*

Candelabrum Corinthium. XLIII.

NOMINA candelæ nobis antiqua dede-
runt.
Non norat parcos uncta lucerna patres.

*Candela nobis imposuerunt no-
mina vetera, uncta lucerna
non erat nota frugalibus ma-
joribus.*

Nomina candela.] Candelabra Corinthia
ex ære summo erant in pretio, de quibus
Plinius cap. 3. lib. 34. & cap. 2. ejusdem
libri: *Ex illa autem antiqua gloria Corinthium
maxime laudatur: hoc casus misit. Corin-
tho, cum caperetur, intensa, mireque circa id*

*multorum affectatio fuit, &c. A candelis vero
quæ imponebantur candelabris, & quibus
utebantur veteres nondum inventa lucerna,
dicta sunt candelabra. Candelabrum Corin-
thium divitis erat munus, ligneum autem
pauperis.*

Candelabrum ligneum. XLIV.

E Sse vides lignum: servēs nisi lumina,
fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Cernis esse lignum: nisi custodias lumina, magna lucerna tibi efficitur ex candelabro.

Serves nisi lumina.] Incendent nempe candelabrum ligneum.

Pila paganica. XLV.

HÆc quæ difficilis turget paganica pluma,
Folle minus laxa est, & minus arcta pila.

Hac operosa paganica qua ferta est pluma, laetior est folle, remissior vero pila.

Pila paganica.] Sic dicta a pagis, ubi primum inventa ad voluptatem rusticorum. Difficilem vocat, quod forte hoc genus pilæ aliis pilarum generibus difficilius esset. Vide epig. 19. lib. 4. & epig. 31. lib. 7.

Pila trigonalis. XLVI.

SI me nobilibus scis expellere sinistris,
Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

Si manibus indastriis nostris expellere me, sum tua: si non novisti, rustice, restitue pilam.

Si me nobilibus.] Industria quippe opus erat ad hunc ludum. Vide epig. 19. lib. 4. & epig. 31. & 71. lib. 7.

*Sic palmam tibi de trigone mudo
Uncta det favor arbiter corona,*

Nec laudes Polybi magis sinistras.

Unde Scriverius hic legit aliter:

*Si me scis Polybi levis expellere sinistris,
Judicet lector. Vel forte legendum:*

Si me nobilibus, &c.

Follis. XLVII.

ITæ procul juvenes: mitis mihi convenit ætas,
Folle decet pueros ludere, folle senes.

O adolescentes, longe recedite: imbellis ætas mihi convenit: decet pueros & senes ludere folle.

Mitis.] Etenim non opus est magna vi, unde robustiores adolescentes alio ludi genere exercere se debent.

Follis.] Pila scilicet vento inflata, quæ pueri & senes se exercebant. Vide epig. 19. lib. 4.

Harpasta. XLVIII.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

Draucus celer Antæi qui inutilli labore extendit collam, rapit hac harpasta in pulvere.

Harpasta.] Pilæ nempe erant et cotio factæ, epig. 19. lib. 4.

Sive harpasta manu pulverulenta rapis. Antæi draucus.] Id est palastræ studiosus.

diosus, & quasi Antæi discipulus, inquit Raderus. De Antæo diximus epig. 104. lib. 9.

Grandia qui.] Palæstricæ enim ut flores essent, collum producere solebant. Juven. sat. 3.

Et longum invalidi collum; cervicibus aquat

Herculis Antæum procul a tellure tementis. Vano labore.] Quo nempe otiosi homines exercentur. Hoc distichum aliter explicat Turnebus lib. 9. cap. 23.

Halteres. XLIX.

QUID pereunt stulto fortes haltere la-
certi?
Exercet melius vinea fossa viros.

Quid robusta brachia defatigantur vano haltere? Viri melius exercentur vite effossa.

Halteres.] Dicitur sunt ab ἄλτρου, salio. Erant autem massæ lapideæ, vel metallicæ, ansa vel manubrio addito, quo commode levare possent ab athleticis. De halteribus agit Galenus lib. 1. de sanitate tuenda. Juven.

sat. 6.

Et lassata manu ceciderunt brachia massa.

quod de halteribus accipiendum.

Galericulum. L.

NE lutet immaundam nitidos ceroma ca-
pillis,
Hac poteris madidas condere pelle cornas.

Ne turpe ceroma contamineat comas nitidas, poteris hac pelle tegere crines madidas.

Ceroma.] De quo vide epig. 4. lib. 4. Galericulum inserviebat & ad tegendam calvitie, ut supra epig. 45. lib. 12. & defendendos capillos a ceromate quo inunge-

bantur palæstricæ.

Hac pelle.] Ex qua scilicet factus erat parvus galerus.

Strigiles. LI.

PERGAMUS has misit, curvo distringere
ferro.
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

He allata sunt Pergamo, vada corpus ferro curvo, fullo non tam crebro eluet tua lintea.

Pergamus.] Urbs Asiæ minoris, in qua fabricabantur strigiles, instrumenta scilicet quibus antequam balnea ingrederentur antiqui, cutem radabant. Persius sat. 5.

I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer.

Distringere.] Imperativus est vocis passivæ.

Non tam.] Hoc est, si corpus strigilibus bene distrinxeris, in balneo minus inquinabis lintea quibus te absterges, atque ita non tam sæpe fullonis opera indigebis, qui purget vestes contaminatas.

Guttus corneus. LII.

GESTAVIT modo fronte me juvenicus.
Verum rhinoceros me putabis.

Paulo ante taurus me portavit fronte: existimabis me verum rhinoceros.

Gg.

Guttus.] Vas scilicet ex cornu tauri factum, in quo oleum præsertim servabatur. Vide Gellium lib. 17. cap. 8. Eo etiam antiqui utebantur in sacrificiis, Plinius lib. 16. cap. 38. *Marcus Curius iuravit se ex præda nihil attigisse præter guttum faginum*

quo sacrificaret.

Verum.] Alii adverbialiter sumunt. Hoc est, tantus est guttus, ut ex rhinocerotis cornu factus videatur. De rhinocerote agit Plinius lib. 8. cap. 20.

Rhinoceros. LIII.

NUPÈR in Aufonia domini spectatus arena
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Tu habebis hunc nuper visum in arena Romana domini, qui in altum jaciebat taurum ut pilam.

Rhinoceros.] Hoc est, guttus ex cornu rhinocerotis: quo sensu rhinoceros sumitur apud Juven. sat. 7.

exitus hic est

Tungelli magna cum rhinocerote lavati.

Domini.] Imperatoris Domitiani.

Cui pila.] Idem dixit de rhinocerote, epig. 9. & 19. lib. Spect.

Crepitaculum. LIV.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula fistra manu.

Si quis vernula flens suspensus est ex tuo collo, manu tenera pulsæt canora hæc fistra.

Vernula.] Infans nempe servulus domus.

Fistra.] Instrumenta canora ex metallo,

quæ quatiabantur in sacris Ifidis, epig. 29. lib. 12. Percusso autem crepitaculo, lacrymas tenent pueri.

Flagellum. LV.

PROFICIES nihil hoc, cædas licet usque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Nihil tibi proderit, quamvis semper verberes his virgis, si habes currentem equum ex purpureo grege.

Si tibi purpureo.] Hoc est, equi factionis purpureæ tam segnes sunt, ut illos licet assidue verberes, velocius tamen non current. Hoc dixit de factione Veneta epig. 46. lib. 6.

Vapulat assidue Veneti quadriga flagello,

Nec currit, magnam rem, Catianè, facit.

De factionibus aurigarum egimus supra,

Dentifricium. LVI.

QUID mecum est tibi? me puella sumat,
Emtos non soleo polire dentes.

Quid habes agendum mecum? Puella accipiat me, non soleo polire dentes emptos.

Quid mecum.] Dentifricium alloquitur anum aliquam, quæ habebat dentes empiricos, quibus poliendis non inservire se, sed quællarum dentibus usui esse dicit: ex ca-

ninorum vero dentium cinere cum melle fit dentifricium; Plinius lib. 30. cap. 3. Capite autem 20. lib. 36. *Arabus lapis eboli similis, dentifriciis accommodatur cremains.*

N n

Myro-

Myrobalanum. LVII.

QUOD nec Virgilius, nec carmine dixit
Homerus,
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

Quod nec Virgilius, nec Homerus expressit versu, hoc componitur ex unguento & balano.

Myrobalanum.] Hujus vocis plures syllabae breves carmini non conveniunt, unde nec ab Homero nec a Virgilio fuit usurpata. Myrobalanum, teste Plinio lib. 12. cap. 27. Troglodytis & Thebaïdis & Arabia quae In-

daam ab Aegypto determinat, commune est, nascens unguento, ut ipso nomine apparet. Quod item indicatur & glandem esse arboris beliotropio, quam dicemus inter herbas, simili folio. Fructus magnitudine avellanae nucis.

Aphronitrum. LVIII.

RUSTICUS es, nescis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri, dicor & aphronitrum.

Indolens es, ignoras quid vocer Græco nomine, spuma nitri nominor, & aphronitrum appeller.

Aphronitrum] ἀφρονίς spuma, νίτρον nitrum. Plinius lib. 31. cap. 10. Proxima atas medicorum aphronitrum tradit in Asia colligi in speluncis molibus distillans.

Opobalsama. LIX.

BALSAMA me capiunt, hæc sunt unguenta virorum.
Deicias Hini vos redolet nurus.

Balsama continent me, hæc unguenta conveniunt viris: & nurus, vos spirare voluptates Hini.

Balsama me capiunt.] Balsamum est arbor, opobalsamum vero succus est defluens ex balsamo, cujus suavitate commendat Plinius lib. 12. cap. 25.

Hæc sunt unguenta.] Juvenalis tamen sat. 2. affirmat mollioribus tantum hominibus hæc convenire:

*Hæc emis, hirsuto spirant opobalsama collo
Quæ tibi?*

sed tamen unde

Deicias Hini.] Raderus legit Nini: hoc est, inquit, Vos, feminae, Assyrios quærite liquores, amomum, nardum, aliaque id genus pigmenta, ut unguenta delicata. Nurus rex fuit Assyriorum. De Assyrio unguento vide epig. 77. lib. 8.

Si sapias, Assyrio semper tibi crinis amomo

Splendeat.

Alii Cosmi unguentarii scilicet, de quo jam sæpius supra.

Lomentum. LX.

GRATUM munus erit, scisso nec inutile
ventri,
Si clara Stephani balnea luce petes.

Donum erit jucundum, nec inutile alvo rugosa, si clara luce adibis balnea Stephani.

Lomentum.] Quod nempe rugis uteri condendis interviebat. Vide epig. 42. lib. 3.

Lomento rugas uteri quid condere tenet

Polla, &c.

De balneis Stephani jam dictum est epig. 53. lib. 11.

Petes.] Alii petas.

La-

Laterna cornea. LXI.

DU x laterna viâ clausis feror aurea flam-
mis,
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

*Aurea laterna dux via posuit
flammiis clausis, & exigua lan-
terna secuta est meo gremio.*

Clausis flammiis.] In laterna quippe lumen
occultatur, quæ cum efflet cornea, dum
pellucebat, aurea videbatur.

Lucerna.] Sumitur pro candela & ipsa
lumine.

Laterna ex vesica. LXII.

CORNEA si non sum, numquid sum fu-
sciôr? aut me
Vesicam contra qui venit esse putat?

*Si non sum cornea, an sum
minus lucida? aut me credit
vesicam, qui mihi obviam fit?*

Cornea si non sum.] Tamen, inquit, æque pellucida videor, nec quisquam occurrens
me discernat a cornea.

Fistula. LXIII.

QU I D me compactam ceris, & arundine
rides?
Quæ primum exstructa est fistula, ta-
lis erat.

*Cur ego compacta ceris &
arundine tibi sum ludibrio?
Prima fistula qua facta est,
erat talis.*

Quid me compactam.] Pan primus com-
pegit fistulam. Ovidius 1. Met.

*Atque ita disparibus calamis compagine
cera*

*Inter se junctis nomen tenuisse puella.
& Virgilius eclog. 2.*

*Pan primus calamos cera conjungere plures
Instituit.*

& paulo infra:

*Est mihi disparibus septem compacta cicam-
tis*

Fistula. Vide Theocr. Idyl. 8.

Tibia. LXIV.

EBRIA nos madidis rumpit tibicina buc-
cis:
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

*Temulentia tibicina buccis ebriis
inflat nos: sæpe habet duas, pa-
res, sæpe monaulon.*

Tibia.] De variis tibiæ generibus
scribit Solinus cap. 11. Forma, non ma-
teria, differunt a fistulis. De his etiam
fuse agit Beroaldus ad hæc Apulei verba
Asini aurei lib. 10. *Jam tibia multiformabilis
cœtus Lydios dulciter consonant.*

Ebria tibicina.] Mulier nempe quæ tibia
canens convivio aderat. Rumpit, id est in-
flatur, ut mihi videtur.

Sæpe duas.] hoc est, sæpe habet tibiam
gemnam, & sæpe monaulon, hoc est sim-
plicem.

Solea lanata. LXV.

DE FUE RIT si forte puer, soleasque li-
bebit

Sumere: pro puero proderis ipse tibi.

*St forte carneris servo, &
placebit accipere soleas; ipse
tibi puer eris.*

Soleas.] Gellius lib. 13. cap. 20. Omnia
enim ferme id genus quibus plantarum calces
tantum infime tegantur, cetera prope nuda,
& teretibus habenis juncta sunt, soleas dixe-
runt: nonnunquam voce Græca crepidulas.

Proderis ipse tibi.] Alii,

— pro puero pes erit ipse tibi.

Hoc est, tu eris tibi servus a pedibus.
Veteres codices habent, pro puero proderis
ipse tibi. Salmasius legit, pes erit ipse tibi:
hoc est, pes in soleis lanatis vicem pueri
supplebit.

Mamillare. LXVI.

TAURINO poteras pectus confringere
tergo:

Nam pellis mammas non capit ista tuas.

*Poteras devincire pectus tergo
taurino; ista enim pellis non
continet tuas mammas.*

Mamillare.] Scilicet quod mammis teger-
dis inserviebat.

Non capit.] Sic notat & deridet ingentes
mammas cujusdam mulieris.

Muscaria pavonina. LXVII.

LAMBERE quæ turpes prohibet tua pran-
dia muscas,

Alitis eximiae cauda superba fuit.

*Sumus cauda superba egregia
avis, quæ vetat muscas lingere
tua prandia.*

Lambere.] Muscarium flabellum erat muscis abigendis idoneum.

Alitis eximia.] Pavonis scilicet.

Copta Rhodia. LXVIII.

PECCANTIS famuli pugno ne percutere
dentes:

Clara Rhodos coptam, quam tibi misit,
edat.

*Ne pugno eade dentes servi er-
rantis: ille manducet coptam,
quæ tibi allata est Rhodo no-
bili.*

Clara Rhodos.] Turnebus lib. 10. cap.
10. sic explicat coptam: Hoc, inquit, ge-
nus panificii fuisse videtur, cui quædam
quæ tonderentur, ut ipsum vocabulum
cōfiteretur, miscerentur, ut nuclei pinei,

amygdalæ: sed omnino durissima adfereba-
tur Rhodo, ut e Martialis joco intellexi-
mus: copta vero fit a *κόπω* incido, *πῦσι*,
quam manducans servus effringet suos den-
tes,

Priapus filigineus. LXIX.

SI vis esse satur, nostrum potes esse Priapum:
Ipse licet rodas inguina, purus eris.

Si capis saturari, licet comedere nostrum Priapum: quamvis tu corrodas inguina, castus eris.

Priapus.] Quis non fœdabit, cum Priapus sit filigineus.

Porcus. LXX.

ISTE tibi faciet bona Saturnalia portus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

Celebrabis bona Saturnalia isto porco saginato glandibus inter apros spumantes.

Bona Saturnalia.] Vide epig. 2. lib. 11.
Illice.] Arborem dicit pro fructibus.

Muscarium bubulum. LXXI.

SORDIDA si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verberet cauda levis.

Si habueris vestem inquinatam flavo pulvere, cauda levis excutiat hunc levi pulsatione.

Colligat.] Hoc est, cauda bovis excute hunc pulverem. Cauda levis. Alii, cauda bovis.

Botulus. LXXII.

QUI venit botulus medio tibi tempore
brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Botulus qui mittitur ad te medio tempore brumæ, ad me missus fuerat ante septem dies Saturni.

Botulus.] Genus farciminis de quo epig. 79. lib. 5.

Medio tibi.] Hoc est, mediis Saturnalibus.

Saturni septem.] Hoc est, ante Saturnalia ad me missus erat. Quinque tantum

erant legitimi dies Saturni, ut diximus epig. 89. lib. 4. quibus duo lætitiæ non festi adjugebantur. Macrobius lib. 1. cap. 11. *Apud veteres opinio fuit, septem diebus peragi Saturnalia.*

Pfittacus. LXXIII.

PSITTACUS a vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere, Cæsar, ave.

Pfittacus docebor a vobis nomina aliorum: a me doctus fui hoc dicere, Cæsar, ave.

Pfittacus.] Avis satis nota.

Per me.] Hoc est, sine magistro.

INUS

CORVUS. LXXIV.

CORVE saluator, quare fellator habetis?

In caput intravit mentula nulla tuum.

O Corve saluator, cur existimaris fellator? Caput tuum nulla mentula fuit percussum.

Fellator.] Corvus ore coire, & concipere credit vulgus, femina rostro maris inserto, Plinius lib. 10. cap. 12. Sed Aristoteles negat, & deridet hoc ab Anaxagora proditum lib. de Animal. Quod ore coirent corvi, pervulgatum hoc probat hic versiculus. Nec

enim simplicem merumque osculi coitum & μίξιν τ' ὄρχαν in corvis, ut in columbis fieri existimabant: sed semen etiam ex coitu per os immitti in feminam, quo gravidaretur. Inde fellator corvus vulgo habitus. Salmastius.

Luscinia. LXXV.

FLET Philomela nefas incesti Tereos, & quæ

Muta puella fuit, garrula fertur avis.

*Philomela deplorat scelus incesti Tereos, & puella quæ fuit muta, volueris loquax dici-
tur.*

Incesti Tereos.] Cujus mentionem jam fecimus epig. 49. lib. 4. Satis nota est Philomelæ fabula, quæ compressa a Tereo marito sororis suæ Prognæ, in lusciniam

mutata fuit.

Muta puella.] Cui scilicet linguam absciderat Tereus, ne incestum palam faceret. Vide Ovid. 6. Met.

Pica. LXXVI.

PICA loquax certa dominum te voce saluto:

Si me non videas, esse negabis avem.

Pica garrula te dominum saluto voce non dubia: si non aspicias me, dices me non esse volucrem.

Pica loquax.] Vide epig. 55. lib. 9.

Inde salutatus pica respondet arator.

Esse negabis.] Pica enim tam articulatum

loquitur, ut vox ejus pro humana voce sumi possit.

Cavea. LXXVII.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo

Lesbia plorabat, hinc habitare potest.

Si habebis talem passerem qualem desebat Lesbia amata a Catullo, hic potest habere domicilium.

Cavea.] Elegans sane in qua potuerit habitare passer tam formosus. De Lesbia

epig. 73. lib. 9. De ejus passere dictum epig. 8. lib. 1.

Narthecium. LXXVIII.

ARTIS ebur medicæ narthecia cernis habere

Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

Vides te habere narthecia eburnea dona artis medicæ, quibus affici vellet Pactius.

Nec

Northecia.] Erant capsulae in quibus medicamenta recondabant medici, unde dicit Poëta illa esse artis medicae propria.

Paccius.] Dives forte medicus: cuiusdam Paccii orbi meminuit Juvenalis satyra 12.

Flagra. LXXIX.

LUDITE lascivi sed tantum ludite servi: Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

O servi petulantes ludite, sed tantum ludite: ego includam hæc flagra quinque diebus.

Sed tantum ludite.] Monet servos ut tantum ludant nec aliud tentent, alioquin præteritis quinque Saturnaliorum diebus, quibus domini ipsi serviebant, flagris illos excipiendos intelligit.

Ferula. LXXX.

INVISÆ nimium pueris, gratæque magistris,
Clara Prometheo munere ligna fumus.

Nimis odiosa pueris, & incumula præceptoribus, sumus ligna nobilia Promethei gratia.

Invisa pueris.] Quibus nempe illi cæduntur & coëscunt a magistris.

Clara Prometheo.] Prometheus enim ferula ad currum Solis admota ignem superis subduxit, & in terras detulit: ex hoc vero Promethei furto nobilitatem acceperunt ferulae. Vide epig. 46. lib. 9.

Ecce Promethea rapas, &c.

Pera. LXXXI.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane pera rogat.

Pera ovat, ne portet rogata prandia barbati nudi, nec dormiat cum fudo cane.

Ne mendica.] Ad opsonia recondenda pera utebantur philosophi cynici, quos barbates nudos, & tetricos canes vocat Poëta. Vide epig. 53. lib. 4.

Scopæ. LXXXII.

IN pretio scopas testatur palma fuisse.
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

Palma manifestat scopas fuisse æstimatas: at nunc scopas æstimabantur propter analecta.

In pretio.] E palma enim factæ scopæ quibus pavimentum verrebatur, caræ erant.

Horatius:

Ten' lapides varios latulenta vadere palma?

Nunc analecta.] Hoc est, reliquæ cœnæ, epig. 19. lib. 7.

Colligere longa turpe nec putat dentra Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Hoc est, scoparum pretium augebitur, utpote quibus colliguntur analecta. Pe-

tronius in convivio Trimalcionis: *Insectus est leſticarius, argentumque inter reliqua purgamenta scopis capis verrevit.* Legunt alii: *Otia sed scopis nunc analecta dabunt.* Hoc sensu analecta dabunt scopis otia, cum ea in pavimento e parvis testulis efficta, talia forent, ut scopis everri nullo modo valeant, & ideo otia scopis dare necesse sit. Ita Alexander ab Alexandro lib. 4. Genialium dierum cap. 21. hoc pavimenti genus a Græcis dicitur *ἀνίστατον*, quod scopis verri non debet.

beat ab æ privativo, & *Caipus* verro. Plinius lib. 36. cap. 25. *Sofus purgamenta cæna in pavimento, quæque everri solent veluti relictæ fecerat parvis e testulis tinctisque in varios colores.* Hunc sensum & hanc lectionem sic refutat Calderinus: Si scopæ jam cessant, nec ullum præstant usum, cur mittuntur

ab amico? Prior itaque lectio melior videtur. Legit-Scriverius

Otia sed scopis nunc analecta dabit.

Servi quidam analectæ dicti sunt qui reliquias e mensa cadentes colligebant, & pavimenta spongiis mundabant. Judicet lector.

Scalptorium. LXXXIII.

DE FENDET manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Hæc manus tæbitur scapulas mordente importuno pulice, vel si quid est turpius pulice.

[*Scalptorium.*] Ut hinc colligitur, erat instrumentum manus instar quo prurientes

scapulæ scalpebantur, & arcebantur pulices & pediculi.

Manuale. LXXXIV.

NE toga barbatus faciat vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Ne toga aut pænula efficiat libros villosos, hæc abies dum servabit chartas.

[*Manuale.*] Hoc est, ex abietis tabulis quibus tegebatur liber, ne manibus aut sinu

gestatus tritusque inhorreret auro mento, ut dixit Poëta epig. 67. lib. 1.

Lectus pavoninus. LXXXV.

NOMINA dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: sed prius Argus erat.

Spondæ denominantur a formosissima nunc ave Junonis: sed antea Argus erat.

[*Nomina dat spondæ.*] Lecti quippe pavonini dicuntur, non quod, ut inquit Raderus, tegerentur pennis aut oculis pavonum, sed citreis tabulis quæ plumas gemmasque pavonum æmulerentur. Plinius lib. 13. cap. 13. de mensis citreis: *Sunt & undatim crissæ,*

pæ, majore gratia, si pavonum candæ oculos imitentur.

[*Sed prius Argus.*] Qui nempe in pavonem Junoni sacrum fuit conversus. Hujus fabula vel pueris nota.

Ephippium. LXXXVI.

STRAGULA succincti venator sume veredi:

O venator, accipe stragula veredi succincti: nam ficus solet effici ab equo nudo.

Nam solet a nudo surgere ficus equo.

[*Stragula.*] Intellige ephippium, quo nisi sternatur equus lædit equitem, cui nascitur ficus ulceris genus, de quo epig. 66. lib. 1. De veredo seu equo velocissimo dictum epig. 14. lib. 12.

Parcus atavis moneo rapiente veredo.

Forte intelligit equo succincto seu ephippiato imponendum esse stragulum, Gallice *une housse*. Sed cum dicat a nudo equo, stragula simpliciter interpretor ephippium.

Stibadia. LXXXVII.

ACCIPE lunata scriptum testudine figma; | *Accipe figma pictum testudine*
 Octo capit: veniat quisquis amicus erit. | *lunata: octo continet: accedat*
quisquis erit amicus.

[Sigma.] Lectum intellige Lunæ, & figma literæ majusculæ instar factum, cui octo convivæ accumbere poterant. Septem dixit *epig.* 48. lib. 10.

Septem figma capit, sex sumus, adde lupum.
 laxè nempe & commode. Alii legunt.
scriptum testudine figmam.

Gustatorium. LXXXVIII.

FOEMINEAM nobis cherson si credis | *Si putas nobis inesse cherson*
 inesse, | *fœmineam, falleris: sumus*
 Deciperis: pelagi mascula præda sumus. | *præda mascula maris.*

[Gustatorium.] Genus est mensæ quæ testudinum putaminibus exornabatur. Plinius lib. 9. cap. 11. *Testudinum putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire* Corbilius Pollio instituit, prodigi, & sagaciæ ad luxuria instrumenta ingenii. Alii censent gustatorium esse idem quod repositorium, de quo Petronius ait: *Cum subito signum*

symphonia datur, & gustatoria pariter a chore rapiuntur.

Fœmineam cherson.] Hoc est, testudinem fœmineam terrestrem quæ masculis & marinis inferior habebatur. Sic loquuntur gustatoria: sic intelligunt omnes interpretes.

Mensa citrea. LXXXIX.

ACCIPE felices Atlantica munera silvas: | *Accipe pretiosa ligna dona At-*
 Aurea qui dederit dona, minora dabit. | *lantica: qui offereris muneri-*
buz aureis, afficiet minoribus.

[Accipe felices.] Mensam citream interpretare ex Atlante Mauritanie monte. Vide *epig.* 43. lib. 2. Petronius sat.

— ecce Afris eruta terris
 Citrea mensa.

Mensa acerna. XC.

NON sum crispa quidem, nec silvæ filia | *Equidem non sum crispata, nec*
 Mauræ: | *nata in silva Mauræ: sed &*
 Sed norunt lautas & mea ligna dapes. | *epula præstantes cognita sunt*
meis lignis.

[Non sum crispa.] Hoc est, licet non sim ex acere arbore confecta proxime accedo citrea nec crispis venis pretiosa, attamen ad citream.

Dentes eborei. XCI.

GRANDIA taurorum portant qui corpo- | *Rogas an valeant fulcire tra-*
 ra, quæris | *bes Libycas, qui ferunt ingen-*
 An Libycas possint sustinuisse trabes? | *tia corpora taurorum?*

Grandia

Grandia tavorum.] Elephas enim in arena exhibitus tauros dentibus jactabat, atque ita elephantum dentes eburnei facile

menfam citream fulciant. Vide *epig.* 43. lib. 2. & *epig.* 19. lib. Spect.

Quincupedal. XCII.

PUNCTA notis illex, & acuta cuspide clausa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Illex distincta signis, & munita cuspide acuta, sæpe censuere manifestare latrocinia conductoris.

Quincupedal.] ceu quincupeda pertica scilicet quinque pedum qua moris erat metiri ædificia quæ extruenda conducebant redemptores, ne scil. dolose agerent.

Illex.] Hoc est, pertica ex ilice distincta pedibus & digitis.

Pocula archetypa. XCIII.

NON est ista recens, nec nostri gloria
cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Isud decus non est novam, nec nostri cali. Mentor primus potavit, dum elaboravit illa.

Calci.] Quod est instrumentum cœlatorum: hoc est, hæc pocula non sunt nostræ ætatis. De Mentore nobilissimo cœlatore diximus *epig.* 41. lib. 3.

Calices. XCIV.

NOS sumus audacis plebeia toreumata
vitri:
Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

Nos plebeia toreumata conficimus ex vitro audaci: nec nostra gemma frangitur aqua ferventi.

Calices.] Addunt alii *audaces*.

Nos sumus.] Calices ex quodam vitro genere *audaces* appellantur, quod se cum crystallinis conferre audeant, Plinius lib. 36. cap. 26. vel quod facile non frangerentur. Junius legit,

Non sumus audacis plebeia toreumata vini.

Alii vitri. Hoc est, non sumus ex eo vi-

tro unde *audaces* calices sunt. Vide notam Salmatii hic. Raderus existimat non agi de audacibus calicibus, sed fictilibus ex argilla, & ligno, quales erant fraxinei, buxeive.

Nostra nec ardenti.] *Epig.* 75. lib. 12.

Nullam sollicitant hac, Flacce, toreumata furem,

Et nimium calidis non vitantur aquis.

Phiala aurea celata. XCV.

QUAMVIS Callaico rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis: nam Myos iste labor.

Licet nobilis rubeam metallo Callaico, plus ostento me ab arte: istud enim est opus Myos.

Quamvis.] Licet enim, inquit phiala, sum confecta ex auro Callaico, de quo *epig.* 16. lib. 10. tamen præstantior sum propter artificium Myos nobilissimi artificis, de quo *epig.* 51. lib. 8.

Nam Myos.] Alii nam mem-

Ca-

Calices Vatinii. XCVI.

VILIA futoris calicem monumenta Vatinii
 Accipe: sed nasus longior ille fuit.

*Accipe calicem opera futilia
 Vatinii futoris: sed ille na-
 sus longior fuit.*

*Calicem.] Alii calices qui habebant qua-
 tor anfas seu nasos. Juven. sat. 5.*

*Tu Beneventani futoris nomen haben-
 tem*

Siccabis calicem nasorum quatuor, &c.

De his dictum epig. 3. lib. 12.

Vatiniorum proxineta fratrorum.

Facitus lib. 15. Vatinius inter fudissima ejus

*anla, supple Neronis, fuit fuvina taberna
 alumnus, corpore detorto, facietis scurvolibus,
 &c. Calices Vatinii dicti sunt, quod nasuti
 essent ut ille Vatinus.*

*Sed nasus.] Vatinii scilicet, quem ut
 acrem & sagacem calumniatorem forte no-
 tat, vel deridet tantum.*

Lances chrysendetæ. XCVII.

GRANDIA ne viola parvo chrysendetæ
 mullo:

Ut minimum, libras debet habere duas.

*Ne exiguo mullo contamines
 ingentia chrysendetæ, saltem
 sis bilibris.*

*Chrysendetæ.] Lances erant aureis cruribus
 exornatæ, de quibus lib. 2. epig. 43.*

Immodici tibi flava tegant chrysendetæ

mullo.

*In preciosis lancibus non nisi ingentes pis-
 ces reponendi sunt.*

Vasa Aretina. XCVIII.

ARETINA nimis ne spernas vasa mone-
 mus:

Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

*Hortamur ne nimium contem-
 nas vasa Aretina: Porsena
 splendidus erat fictilibus Tus-
 cis.*

*Aretina.] Fictilia scilicet. Vide epig. 54.
 lib. 1.*

Sic Aretina violant crystallina testa.

Aretium, alii Arrhetium, hodie Arezzo

*urbs Tusciæ ubi conficiebantur hæc vasa
 quibus utebatur Porsena, qui in illa regio-
 ne regnavit.*

Bascauda. XCIX.

BARBARA de pictis veni bascauda Bri-
 tannis:

Sed me jam mavult dicere Roma suam.

*Bascauda peregrina veni ex
 Britannis pictis: sed jam pla-
 cet Roma nominare me suam.*

*Bascauda.] Vas quoddam escarium quod
 in Britannia conficiebatur. Juvenalis sat.
 12.*

Adde & bascaudas, & mille escaria.

*De Britannis pictis jam diximus epig. 54.
 lib. 11.*

*Sed me jam.] Romæ enim tunc fiebat
 bascauda.*

Pana-

Panaca. C.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testa Rhætica vina mea.

*[Si non ignoras terram erudit
Catulli, bibisti Rhætica vina
mea testa.]*

Panaca.] Panacos populos Rhœtiæ affir-
mat Raderus, de quibus nihil reperi, unde
Panaca testa.

Terra Catulli.] Veronam usque patriam
Catulli pertinebat Rhætia, hodie *les Gri-
sons*, ubi vinum generosum. Suetonius in

Augusto cap. 77. & maxime delectatus est
Rhætico, supple vino. Et Virgilius 2. Georgi

*— & quo te carmine dicam
Rhætica? nec cellis ideo contende Falat-
nis.*

Boletaria. CI.

CUM mihi boleti dederint tam nobile no-
men,
Prototomis, pudet heu, servio coliculis.

*[Cum boleti mihi imposuerint
nomen tam præstans, etiam
erubescio, servio coliculis prima
succissi.]*

Cum mihi.] Nempe a boletis dicitur bo-
letarium, patina scilicet in qua boleti po-
nebantur. De boletis vide epig. 48. lib.
13.

Prototomis.] Hoc est caulibus teneris, &

qui primi succiduntur, epig. 48. lib. 10.
Porro conqueritur boletarium, quod etiam
inserviat ad ferendos coliculos boletis longè
inferiores.

Calices Surrentini. CII.

ACCIPE non vili calices de pulvere na-
tos:
Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ.

*[Accipe pocula non facta ex
vili pulvere, sed politum to-
reuma rota Surrentina.]*

Sed Surrentina.] Surrentum, alii *Suren-
tum*, Picentinorum urbs juxta Thyrrenum
mare, hodie *Sorrento*, ubi terra est poculis

conficiendis optima. De toreumate dictum
epig. 39. lib. 4.

Colum nivarium. CIII.

SETINOS moneo nostra nive frange trien-
tes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

*[Moneo debiles trientes Seti-
nos nostra nive: licet trans-
mittere vinum vilius per lina.]*

Colum nivarium.] Vas erat in quod inji-
ciebantur nives, deinde vinum infundeba-
tur, cujus vis sic frangebatur.

Setinos trientes.] Hoc est, vinum Setinum
de quo lib. 13. suo lemmate diximus.

Pauperiore mero.] Id est lino, seu saccis
linteis, non colo, refrigerandum. Est vi-
num vilius Setino. Vide epigramma se-
quens.

Sa ceps

Saccus nivarius. CIV.

ATTENUARE nives norunt & lintea nostra,
Frigidior colo non salit unda tuo.

Possunt & nostra lintea attenuare nives, aqua non erit frigidior in tuo colo.

Attenuare.] Saccus lineus inter or erat colo nivario, quod vas erat vno refrigerando idoneum: attamen aqua facio transmissa non minus quam colo refrigerabatur. Vide epig. 61. lib. 12. & epig. 40. lib. 2.

Urceoli ministratorii. CV.

FRIGIDA non desit, non deerit calda petenti:
Sed tu morosa ludere parce siti.

Frigida non deficiat, calida non deficiet rogantem: at tu cessa jocari siti difficili.

Urceoli.] Baynus de vasculis sic ait: Urceus cujus diminutivum urceoli vas aquarium, ut tamen urceus esset vas ad frigidam, urceoli ad caldam: inde urceoli ministratorii apud Martialem. Vide epig. 116. 117. & 118.

Sed tu morosa.] Hoc est, Tu ne nimis delicatus & difficilis sis in commixtione aquae frigidae & calidae cum vino.

Urceus fictilis. CVI.

Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Hic urceus ruber tibi datur ansa incurva: Stoicus Fronto hoc urceo poscebat aquam frigidam.

Ruber.] A terra scilicet vel igne. Frontones fuere. Stoicus Fronto.] Forte ille est cujus meminit Poeta lib. 1. epig. 56. Plures enim Petebat.] Alii bibebat.

Calathi. CVII.

NO: Satyrus, nos Bacchus amat, nos ebria tigris,
Perfusus domini lambere docta pedes.

Nos Satyrus, nos Bacchus, nos temulenta tigris diligit instituta lambere madidos pedes domini.

Nos Satyrus.] Calathorum usus fuit in facris Bacchi & Satyrorum. Vide eclog. 5. Virgili.

Perfusus domini.] Vino enim cicurata tigris magistri pedes lambit, epig. 18. Spe&.

Lambere securi dextram consueta magistri Tigris ab Hircano gloria rara joco.

Calices Saguntini. CVIII.

QUÆ non sollicitus teneat, fervetque minifter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Accipe calices fictos in terra Saguntina, quos non gestet & custodiat servus anxius.

Quæ non.] Saguntum urbs est in Hispania Tarraconensi, hodie *Mervedre*. De poculis fictilibus quæ illic fierent, jam diximus lib. 4. epig. 46. Erant vilioris pretii, atque ita servus illa frangere non metuit.

Calices gemmati. CIX.

GEMMATUM Scythicis ut luceat ignibus
aurum,
Adspice quot digitos exuit iste calix.

Ut aurum gemmatum splendeat Scythicis flammis, vide quot digitos spoliavit hoc poculum.

Scythicis ignibus.] Hoc est smaragdus. Sic locutus est Poeta epig. 15. lib. 12. Vide epig. 28. lib. 4.

Indos Sardonychas, Scythas smaragdos.

Quot exuit.] Digitis enim gemmæ detra-

hebantur, ut poculis insererentur. Juven. sat. 5.

Nam vitro, ut mali, gemmas ad pocula transfert.

A digitis.

Ampulla patoria. CX.

HAc licet in gemma, quæ servat nomi-
na Cosmi,
Luxuriose bibas, si foliata fitis.

O intemperans, si sis foliata, potes potare in hac gemma, qua habet nomen Cosmi.

Quæ servat.] Nimirum Cosmiana dicta à Cosmo unguentario.

Et Cosmianus ipse fusus ampullis.

& lib. 11. epig. 50.

Profertur Cosmi nunc mihi secus onyx.

Ampulla vas erat unguentarium; sed luxus eo devenerat, ut ad bibendum illa ute-

rentur Romani. Plinius lib. 3. cap. 3. *At hercule jam quidem etiam in potu addunt.*

Suppl. unguenta exotica.

Si foliata.] Quæ sic explicat Plinius lib. 13. cap. 1. *Nardinum sive foliatum constat omphacio, balanino, junco, costo, nardo, amomo, myrrha, balsamo.*

CrySTALLINA. CXI.

FRANGERE dum metuis, frangis cry-
STALLINA: peccant
Securæ nimium, sollicitæque manus.

Dum times frangere crySTALLINA, frangis: manus nimis securæ, & nimis anxie peccant.

CrySTALLINA.] CrySTALLUS est glacies gelata longo tempore & denso frigore, de qua fuisse Plinius lib. 37. cap. 2.

Peccant securæ.] E manibus servi nimium solliciti, sic & negligentis excidunt crySTALLINA, quæ valde fragilia sunt.

Nimbus vitreus. CXII.

AB Jove qui veniet miscenda ad pocula,
largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina da-
bit.

Nimbus qui mittetur a Jove fundet aquas copiosas ad temperandos calices, hic porriget tibi vina.

Fundet nimbus.] Hoc est, imber e caelo decidens.

Hic.] Nimbus qui erat poculum vitreum sic dictum vino servando idoneum.

Myrrhina. CXIII.

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior fit sapor inde mero.

*Si bibis calidum, myrrha con-
gruis Falerno ardenti, atque
illinc merum trahit saporem
gratiorem.*

Si calidum potas.] Vide epig. 75. lib. 9.
epig. 10. lib. 13. & Plinius lib. 37. cap. 2.
*Oriens myrrhina mittit: inveniantur enim ibi
in pluribus locis, nec insignibus maxime Par-
thici regni: præcipue tamen in Carmania. Ha-
morem putant sub terra calore densari. Fule*

*explicat Raderus quid sint murrhina. Græce
μύρρινα & μύρρινα: Græci enim sepe a
Latinum diphthongo u, vel vocali u, vel u
efferunt, ut λύνωμιος, πούλιος, τύλιος.
Alii legunt myrrhina propter u.*

Patella Cumana. CXIV.

HANC tibi Cumano rubicundam pulvere
testam,
Municipem misit casta Sibylla suam.

*Pndica Sibylla ad te misit
hanc testam suam municipem
rubram Cumano pulvere.*

Hanc tibi Cumano.] Plinius lib. 35. cap.
12. *Nobilstantur iis, siccilibus nempe, oppi-
da quoqueus Rhegium & Cuma.*

Municipem.] Hoc est factam Cumis, ho-
die Cuma: ubi erat Sibylla de qua diximus
epig. 30. lib. 9.

Calices vitrei. CXV.

ADSPICIS ingenium Nili: quibus adde-
re plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor
opus.

*Vides solertiam Egyptiorum,
quibus adjungere plura dum
vult artifex, ah, quoties fre-
git opus.*

Adspicis ingenium Nili.] In Egypto enim calices vitrei fiebant miro artificio. Vide
Turnebum lib. 10. cap. 23.

Lagena nivaria. CXVI.

SPOLETINA bibis, vel Marfis condita
cellis;
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

*Potas Spoletina vina vel re-
posita in cellis Marfis, quon-
sum pretiosum frigus aqua de-
coctæ?*

Spoletina.] De Spoletino & Marfico vi-
no dictum epig. 120. & 121. lib. 13.

Quo tibi.] In quem usum erit tibi aqua
decoctæ, & quæ deinde retriggerata pretiosa

habebatur, & præstantissimo tantum vino
conveniebat? Viliora autem erant Spoletina
& Marfica.

Nives. CXVII.

NON potare nivem, sed aquam potare
rigentem
De nive, commenta est ingeniosa fitis.

*Sitis industria excogitavit non
bibere nivem, sed rigentem
aquam ex nive.*

*Non potare nivem.] Sed aquam decoctam
ex nivibus, & refrigeratam. Plinius lib. 31.
cap. 3. Neronis principis inventum est, deco-*

*quere aquam, vitroque demissam in nives re-
frigerare.*

Idem. CXVIII.

MASSILIÆ fumos miscere nivalibus
undis
Parce puer, constet ne tibi pluris aqua.

*O Serve, noli infundere aquas
nivales vino fumoso Massilia,
ne plaris amas aquam.*

*Massilia fumos.] De vino Massiliæ fumo-
so diximus lib. 10. epig. 36. & lib. 13.
epig. 123.*

*Constet ne.] Aqua enim decocta erat ca-
rior hujusmodi vino.*

Matella fictilis. CXIX.

DUM poscor crepitu digitorum, & verna
moratur,
O quoties pellex culcita facta mea est!

*Dum poscor crepitu digitorum,
& servus cunctatur, a quo-
ties culcita perfusa est.*

*Poscor crepitu.] Epig. 81. lib. 3.
Digiti crepantis signa novit eunuchus.*

*Pellex culcita.] Quia loco matellæ urina
perfundebatur ipsa culcita.*

Ligula argentea. CXX.

QUAMVIS me ligulam dicant equitesque,
patresque:
Dicor ab indoctis ligula grammaticis.

*Licet ligula denominet ab equi-
tibus & patribus, appello
ligula ab imperitis gramma-
ticis.*

*Ligula.] A lingua deducitur: tamen usus
invaluerat ut ligula, non lingua, dicere-
tur, quam Gellius lib. 10. cap. 25. definit
gladiolum in speciem lingua factum. Sic Poë-*

*ta carpit grammaticos, qui usu neglecto,
nominis etymologiæ pertinaciter adherent.
Ligula est etiam mensuræ genus. Vide
epig. 20. lib. 5.*

Cochlearia. CXXI.

SUM cochleis habilis, sed nec minus utilis
ovis:
Numquid scis potius cur cochleare vocer?

*Sum idonea cochleis, sed non
minus utilis ovis: novissime
cur potius dicar cochleare?*

Cochlearia.] Supple *ligula*, inquit Farnabius. Ad quid enim referretur *habilis* & *utilis*? Mihi vero videtur Poëta *Χολοιζέω*: aut mendum est in lemmate.

Cur cochleare.] Gallice *colliere* sorbendis ovis non minus quam cochleis infervit. Sed

quia, inquit Raderus, ad usum cochlearum primulum inventum reor, nomen inde retinuit potius, quam ab ovis accepit. Aut, ut ait Domitius, *cochlearia appellata sunt a specie cochlearum*, non ab alicujus cibi usu.

Anuli. CXXII.

ANTE frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

Antea multus, at nunc pauci amici nos donant: beatus qui habet comitem equitem non alienum.

Ante frequens.] Hoc distichum sic explicat Turnebus lib. 9. cap. 24. Ante dicit solitos esse divites multis censum equestrem supplere, annulosque aureos dare, qui equitum erant gestamina, quod ætate sua rarum

queritur: verumtamen felicem dicit qui comitem habet equitem non alienum, sed suum quem ipse sua liberalitate equestri censu donato equitem fecerit. Vide epig. 19. lib. 5.

Aut quem prosequitur non alienus eques?

Dactyliotheca. CXXIII.

SÆPE gravis digitis elabitur anulus unctis:
Tuta mea fiet sed tua gemma fide.

Sæpe anulus ponderosus excidit digitum unctus: at tua gemma committetur mea custodia.

Sæpe gravis.] Juv. sat. in Crispinum:

— cum verna Canopi
Ventilet æstivum digitis sudantibus an-
num,

Nec suserre queat majoris pondera gem-

ma,
De *dactyliotheca* seu *dactyliotheca* diximus epig. 60. lib. 11. Antiqui, teste Festo, scribebant *annulus*: recentiores *geminant* n.

Toga. CXXIV.

ROMANOS rerum dominos, gentemque
togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

*Ille constituit Romanos domi-
nos rerum, & gentem toga-
tam: qui celo donavit magnum
genitorem.*

Romanos.] Versus est Virgillii r. *Æneid.*
— gentemque *togatam*.

Populum Romanum intellige, qui toga utebatur, de qua sæpius supra.

Qui dedit.] Domitianum intellige, qui Vespasiano suo patri mortuo divites hono-

res tribuit, & Flavie genti templum condidit, de quo epig. 2. lib. 9. Alii intelligunt Augustum, qui Iulium Cæsarem patrem suum adoptivum publice in numerum dæorum revulit. Sed malim Domitianum interpretari.

Idem. CXXV.

SI matutinos facile est tibi rumpere som-
nos;

Attrita veniet sportula sæpe toga.

*Si potes libenter vigilare ma-
ne, sæpe accipies sportulam to-
ga attrita.*

[Si matutinos.] Hoc est, si salutationes matutinas obire potueris, accipies quidem spor-
tulam, sed togam atteres. Vide epig. 26. lib. 14.

Endromis. CXXVI.

PAUPERIS est munus, sed non est pau-
peris usus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromi-
da.

*Est donum egeni, sed non est
usus egeni: ad te mittimus
hanc endromida pro togula.*

[Sed non est.] Endromide enim in gymna-
sis utebantur divites. Vide epig. 19. lib. 4. *[Erat vestis villosa.*
Pro togula,] Alii pro lana.

Canusina fusca. CXXVII.

HÆc tibi turbato Canusina simillima mul-
fo
Munus erit. gaude: non cito fiet anus.

*Hæc Canusina simillima mul-
fo turbido donum tibi dabitur:
latere, diu durabit.*

[Canusina.] Lanæ multæ turbidi colorem
referebant. Canusium vero Apulorum Dau-
norum oppidum, hodie *Canola* unde lanæ
[Canusina.] *[Non cito fiet anus.]* Hoc est, vestis ex hæc
lana confecta non cito deteretur.

Bardocucullus. CXXVIII.

GALLIA Santonico vestit te bardocu-
cullo,
Cercopithecorum pænula nuper erat.

*Gallia te induit bardocucullo
Santonico, nuper erat pænula
Cercopithecorum.*

[Gallia Santonico.] Bardocucullus vestis
erat vilior; de qua epig. 4. lib. 1. Fiebat
apud Santones Galliarum Aquitanicarum populos,
hodie *Saintonge*.
[Cercopithecorum.] Qui similes sunt caudatæ,
epig. 202. infra. *Pænula* utebantur Romani
cum pueret. Erat autem bardocucullus ve-
stis brevior, epig. 93. lib. 1.
[Dimidiisque nates Gallica palla tegit.]
Unde confert illam tunicæ, qua amicum-
tur similes.

Canusina rufa. CXXIX.

ROMA magis fuscis vestitur, Gallia ru-
fis: [Roma magis induitur fuscis
vestibus, Gallia rufis: &
pueri & milites amant hunc
colorem.]
Et placet hic pueris, militibusque color.

Canusina.] Viri Romani utuntur vesti-
bus fuscis coloris; Galli, rufis e lana Ca-
nusina; & tamen pueri nostri gaudent
rufo hoc colore, ut & milites ex institu-
to Laconum, quibus hic color in bello
placebat, ne per vulnera effluens sanguis
in vestibus alterius coloris incuteret suis
terrorem, hostibus adderet animum, &c.
Farnabius.

Pænula scortea. CXXX.

INGREDIARE viam cœlo licet usque se-
reno, [Quamvis semper suscipias iter
cœlo sereno, nullo in loco scortea
desit ad imbres repentinos.]
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Pænula.] Vestis scilicet ad arcendam plu-
viam scortea dicitur: hoc est, facta ex pel-
le. Omnia namque ex pellibus facta scortea
appellantur. Festus.
Nusquam.] Alii nunquam.

Lacerna coccinea. CXXXI.

SI Veneto, Prasinove faves, qui coccina
fumis? [Si studes factionibus Veneti,
aut Prasini, cur induis coc-
cina? Cave ne transfuga fias
ista optione.]
Ne fias ista transfuga sorte, vide.

Si Veneto.] De his factionibus dictum
epig. 48. lib. 10. Color Prasinus est viridis,
Venetus vero cœruleus: qui ergo vestem
coccineam induerat, neutri factioni favere
videbatur: sic una vincente, alteri accla-
mare atque adeo transfuga fieri poterat.
Ista sorte.] Hoc est, electa hac lacerna
coccinea, qua utebantur veteres ad arce-
dum frigus & pluviam.

Pileus. CXXXII.

SI possem, totas cuperem misisse lacer-
nas: [Si possem, optarem misisse
totas lacernas: nunc mitto
duntaxat dona tuo capiti.]
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

Si possem.] Paupertatem excusat egenus
quod non mittat lacernas, quibus totum
corpus tegi posset. [Capiti munera.] Pileum nampe de quo
diximus lib. 11. epig. 7.]

Lacernæ Bæticae. CXXXIII.

NON est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Sic placeant Tyrizæ, me mea tinxit ovis.

Non habeo lanam fucosam, nec tingor aëno: hoc modo gratae sunt Tyrizæ, colorata sum a mea ovis.

Non est lana.] De lana Bætica epig. 97. lib. 1. & epig. 28. lib. 8. quæ nativo suo colore erat nobilis. *Sic placeant:] Hoc est, esto placeat lana Tyria infecta purpura. Alii si.*

Fascia pectoralis. CXXXIV.

FASCIA crescentes dominæ compeſce papillas,
Ut sit quod capiat nostra, tegatque manus.

O Fascia cohibe mammas exuberantes, ne sit quod contineat nostra manus, atque abscondat.

Ut sit quod.] Intra modum extumescences papillæ gratiores sunt: nec enim mammae papillæ placent.

Cænatoria. CXXXV.

NEC fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hic opus est pictis accubuisse toris.

Nec cognoscimus fora, nec vadimonia: munus est hic accubere lectis pictis.

Cænatoria.] Neutro genere ponuntur, ut epig. 87. lib. 10.

Cænatoria mittat advoco.

Nec fora sunt.] Veste enim cænatoria domitantium utebantur Romani. Vadimonium est sponsio quædam sustendi se iudicio ad diem præstitutam.

Hic opus est.] Hoc est, Intervimus tantum convivis, qui lectis pictis accumbunt. Legunt alii, Hoc opus est.

Lana. CXXXVI.

TEMPORE brumali non multum levia profunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Glabra non valde utilia sunt hierno tempore: pallia vestra calefiunt meis pilis.

Lana.] Vestis nempe, quæ palliis superinduebatur hieme, de qua lib. 12. epig. 36.

Argentemque togam, brevemque lanam.

Levia.] qualia sunt serica, bombycina, li-

nea. Farnabius. Legunt alii linea.

Calfaciunt villi.] Hoc est, calorem fovent. Baysius: Nec hoc loco omiserim Gallos olim foliis sagis villosis uti; quas lanas appellabant.

Lacerna albæ. CXXXVII.

AMPHITHEATHRALES nos commen-
damur ad usus,

Cum tegit algentes nostra lacerna togas.

*Nos laudamur ad usus specta-
culorum, cum toga frigida
operimur nostra lacerna.*

Amphitheatrales.] Vide epig. 2. lib. 4.
Speſtabat modo ſolus inter omnes.
Nigræ manus Horatius lacernæ, &c.

*Togiæ vero ſuperinduebantur lacernæ ad
arcenda frigora.*

Gauſapa villoſa vel mantile. CXXXVIII.

NOBILIUS villoſa tegant tibi lintea ci-
trum:

Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

*Lintea villoſa tibi operiana
citrum præſtamus: poteſt
eſſe circulus in menſis noſtræ.*

Nobilis.] Hoc diſtichum ſic explicat
Turnebus lib. 9. cap. 24. Mantilibus, in-
quit, tibi villoſis & gauſapa opus eſt, ut
nobilis tua citrea menſa vindicetur ab in-
quinamento maculæ: mea vilis menſa, quæ
maculam non reformidat, & in qua poteſt
eſſe circulus, rotundaque labes, quam repoſi-

toria, & paropſides ſæpe faciunt, nihil in-
diget vindice mantili. Alii dicunt gauſape
gauſapæ, neutrius; alii gauſapum gauſapi;
alii gauſapa gauſapa. Videat lector. Gau-
ſape magis placet. Vide lemma epig. 132.
infra.

Cuculli Liburnici. CXXXIX.

JUNGERE neſciſti nobis, ô ſtulte, lacer-
nas,
Indueras albas, exue callaiças.

*O Demens, non noviſti nobis
jungere lacernas convenientes,
indueras candidas, exue cal-
laicas.*

Cuculli Liburnici.] Liburnia. Illyridis re-
gio Lazijs *Crabaten* & *Krayn*, Pinetus *Con-
ſado di Zura* indigitat. Huic ſuffragatur Ve-
getius qui dicit Liburniam Dalmatiæ partem
eſſe. Ortelius. Porro ex lana Liburniæ pal-
lia cucullata fiebant ruſa, unde Poëta dicit
lacernas albas male jungi cucullis Liburni-
cis, utpotè quæ eorum colore rufo inſi-

ciantur.

Exue callaicas.] Hoc eſt ruſas. Similes
nempe auro callaico, de quo dictum epig.
95. ſupra. Alii legendum putant *callainas*
ex veteri codice, id eſt cæruleas, qui col-
lor Veneris dicebatur, a Calai gemma quæ
ſapphirum imitatur.

Udones Cilicii. CXL.

NON hos lana dedit, ſed olentis barba
mariti:

Cinyphio poterit planta latere ſinu.

*Hi non facti ſunt ex lana;
ſed ex barba olidi mariti: pes
poterat abſcondi Cinyphio ſinu.*

Udones.] Genus eſt calceamenti quo nem-
pe utebantur Cilices.

Olentis mariti.] Hoc eſt hirci. Virgilius:
vir gregis ipſe caſer.

Cinyphio ſinu.] Hoc eſt pilis hircinis. Nam

hirci Cinyphii ſunt dicti a Cinypho Africae
fluvio, ad quem ſunt magna copia. Domi-
tius. Vide epig. 24. lib. 7.

Teſor cinyphio cilix mariti.
Ubi egimus de illo fluvio.

Synthesis. CXLI.

DUM toga per quinās gaudet requiescere
lucēs,
Hos poteris cultus fumere iure tuo.

*Dum toga gaudet requiescere
per quinque dies, poteris iuri
tuo accipere hac ornamenta.*

Synthesis.] Vestis qua licebat uti per quinque legitimos Saturnaliorum dies. Vide epig. 1. supra.

Focale. CXLII.

SI recitaturus dederō tibi forte libellum,
Hoc focale tuas afferat auriculas,

*Si ego recitaturus tibi forte
donavero libellum, hoc focale
vindicet tuas auriculas.*

Hoc focale tuas.] Fascia pempe ex lana qua obstrueret aures, ne mala carmina audiret. Vide epig. 41. lib. 4.

Tunicæ Patavinæ. CXLIII.

VELLERA cum fumant Patavinæ multa
trilices,
Et pingues tunicas ferra secare potes.

*Cum trilices Patavinæ sint
contextæ ex multa lana, &
crassa tunica possunt secari
ferra.*

Patavinæ.] Ex triplici nempe licio contextæ tunicæ tam densæ, ut non forfice, sed ferra veluti asseres secarentur.

Spongia. CXLIV.

HÆc tibi forte datur tergendis spongia
mensis,
Utilis, expresso dum levis imbre tumet.

*Hæc spongia forte tibi donatur
idonea emaculandis mensis,
cum levis turget aqua expres-
sa.*

Sorte datur.] Per sortem datum fuisse hoc munus videtur. Vide epig. 170. infra.

Hæc illi sine sorte datur —

Cum levis.] Vide epig. 47. lib. 13.

Ut levis accepta spongia turget aqua.

Pænula gausapina. CXLV.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta
est,
Ut me vel media fumere messe velis.

*Hæc spongia forte tibi donatur
idonea emaculandis mensis,
cum levis turget aqua expres-
sa.*

Ut me vel media.] Hieme Romani utebantur gausapinis, epig. 59. lib. 6.

*Et dolet, & queritur, sibi non contin-
gere frigus*

*Propter sexcentas Baccara gausapinas.
At hæc pænula gausapina tam nitida erat,
ut vel æstate potuerit esse usui.*

Cer-

Cervical. CXLVI.

TINGE caput nardi folio, cervical ole-
bit,
Perdidi unguentum cum coma, pluma te-
net,

*Imbue caput folio nardi, pul-
vis fragabit: cum capilli
amiserunt unguentum, pluma
servat,*

*Nardi folio.] De hoc unguento dictum
epig. 110. supra. Legunt alii Cofmi folio:
Unguentarii cujus mentionem sepius feci-*

*mus: Unguento autem madidi capilli ip-
bunt quoque pulvinum,*

Cubicularia gausapina. CXLVII.

STRAGULA purpureis lucent villosa ta-
petis,
Quid prodest, si te congelat uxor anus?

*Stragula villosa splendent ta-
petis purpureis: quid prodest
si conjux vetula glacie adstrin-
git te?*

*Cubicularia gausapina.] Villosa nempe cubiculi stragula vel calidissima non possunt vin-
cere frigus vetulæ uxoris.*

Lodices. CXLVIII.

NUDO stragula ne oro paterent,
Junctæ nos tibi venimus forores.

*Ne stragula viderentur lecti
non operto, nos forores junctæ
ad te accedimus.*

*Nudo.] Lodicebus torus lecti apparatus
congebatur. Erant autem gemmæ in
opertorium cœuntes. Hunc usum ex se de-
cent. Domitius.*

Amictorium. CXLIX.

MAMMOSAS metuo: teneræ me trade
puellæ,
Ut possint niveo pectore lina frui.

*Reformido mammosas, domas
me puella blanda, ut lina
queant potiri pectoris nivei.*

Lina.] Ex quibus confectum erat amictorium pectoris indumentum.

Cubicularia polymita. CL.

HÆC tibi Memphitis tellus dat munera:
victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis opus.

*Terra Memphitica tibi largi-
tur hæc dona: acus Babylonis
superata est pectine Aegyptio.*

*Cubicularia polymita.] Vestem intellige
multis filis contextam: quæ enim filum
significat. De urbe Memphi dictum epig. 1.
lib. Spect.*

*Victa est.] Hoc est, vestes ab Aegyptiis
tanto artificio contextæ sunt, ut vestes Ba-
bylonias acu pectus superent.*

Zona. CLI.

LONGA satis nunc sum; dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

*Nunc sum satis longa: at si
sternis surgeat suavi pondere,
tunc ero tibi zona brevis.*

Longa satis.] Cingulum puellæ datum sic loquitur.

Dulci sed.] Si gravis fiat puella, zona brevior fiet. *Dulci pondere,* hoc est festu.

Si vero zonam virilem intelligas, dulce pondus erit referendum ad gulæ & ventris farcinas. Placet prior interpretatio.

Gausape quadratum. CLII.

LODICES mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione sumus.

*Patria eruditi Catulli mittet
ad te stragulas: nos sumus de
regione Helicaonia,*

Terra Catulli.] Verona.

Nos Helicaonia.] Hoc est Patavina. Vide

epig. 93. lib. 10. Gausape vero stragulum erat militare crassioris filii.

Seminctium. CLIII.

DET tunicam dives: ego te præcingere
possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

*Pecuniosus donet tunicam: ego
possum præcingere te. Si essem
opulentus, largiretur utrumque
donum.*

Seminctium.] Gallice *tablier*.

Essem si locuples.] Inquit Poëta, darem tunicam & seminctium. Tunicam accipe

pro ea quæ carni proximior, quam ut mihi videtur, tunicam lineam, vel imam dicere possumus. Bayhus.

Lana amethystina. CLIV.

EBRIA Sidoniæ cum sim de sanguine
conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

*Cum sim temulenta de sanguine
concha Sidonia, non mihi
liquet cur appeller lana sobria.*

Ebria Sidonia.] Ludit in etymologia amethystinæ lani: ἀμυστίνος sobrius dicitur: est etiam gemma quæ purpureum colorem refert: lani autem purpura tinctæ dicuntur ebræ murice: hoc est, cum bi-

bam sanguinem muricis, cur vocor sobria? Sidon autem Palæstinæ urbs maritima hodie Said, ubi magna concharum copia, quarum sanguine color purpureus efficitur.

Lana

Lanae albæ. CLV.

VELLERIBUS primis Apulia, Parma
secundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

Velleribus.] Lanae albæ primas tenet Apulia; secundas Parma, urbs nota ad Padum; tertiis Altinum, quod est Venetiæ mediterranea urbs, quam Villanovanus *Turcello* dici ait, nomen *Altino* retinere putarim. Ortelius.

Lanae Tyriæ. CLVI.

NOS Lacedæmonia pastor donavit amicæ;
Deterior Leda purpura matris erat.

Nos Lacedæmonia.] Hoc est, Pastor Paris Helenæ dedit purpuram Tyriam, quæ Lacedæmonia pretiosior erat. *Deterior Leda.]* Quæ nempe purpura Læconica erat induta, qua nobilior est Tyria. Leda autem fuit mater Helenæ, &c.

Lana Polentina. CLVII.

NON tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

Lana Polentina.] Alii *Pollentina*. Liguria; urbs Polentia apud Tanarum fluvium, *Polenzo*. Et Silius: *Vercelle, fuscique ferax Polentia villæ.*

Idem. CLVIII.

LANA quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

Tristis.] Hoc est fusca. Vide epigramma præcedens. *Sed tonsis.]* Hoc est servus vilioribus, non vero pueris venustis & comam alentibus, qualis erat Cestus de quo epig. 51. lib. 8. *Cesse decus mensa.*

Tomentum Lingonicum. CLIX.

OPPRESSÆ nimium vicina est fascia pluma?
Vellera Lingonicis accipe rafa fagis.

Oppressa.] De fascia lecti diximus epig. 63. lib. 5. ad quam lana nimium oppressa facile cedit, ita ut jacenti incommodum ferat. *Vellera Lingonicis.]* Alii *Lenconicis*, epig. 22. lib. 11. *Lenconicis aegedum tumeat tibi calcitra lenis.*

Leu-

Leuconium vero Æolidis oppidum videtur apud Thucydidem. Sensus est: Accipe tomentum quod lana pannis vestibusque abrafa dicitur. Sed malim retinere Lingonicum, quam Leuconicum, quod Galli-

canæ vestes, ut supra vidimus, in urbem sunt importatæ. Raderus, epig. 54. lib. 11.

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocæcillus.

Tomentum Circense. CLX.

TOMENTUM concisa palus Circense vocatur:

Hæc pro Lingonico stramina pauper emit.

Tomentum Circense appellatur ex concisis arundinibus paludis: inops emit hæc stramina pro Lingonico.

Concisa palus.] Intelligit arundinis paniculas, quas pauperes pro tomento culcitrarum emebant. Circense autem tomentum hoc vocabatur, quod fortasse initio circensibus spectaculis sibi substernere solerent.

De quo Strabo lib. 5. Turnebus lib. 9. cap. 24.

Pro Lingonico.] Alii *Leuconica*. Vide epigramma præcedens.

Pluma. CLXI.

LASSUS Amyclæa poteris requiescere pluma,

Interior cyni quam tibi lana dedit.

Defatigatus poteris requiescere pluma Amyclæa, quam tibi suppeditavit interior lana cyni.

Lassus Amyclæa] Hoc est cygnea. Amyclæi enim cygni dicti sunt, seu Lacones ob Ledam Lacœnam quam sub cygni forma compressit Jupiter, Amyclæ Laconis

urbs. Vide epig. 28. lib. 8.

Interior lana.] Teneram plumam intellige.

Fenum. CLXII.

FRAUDATA tumeat facilis tibi culcita pluma.

Non venit ad duros pallida cura toros.

Impleas feno culcitam facilem pluma exclusa, pallida anxietas non accedit ad lectos duros.

Facilis culcita dicitur quæ levi sumptu & nullo negotio impleri potest feno. Alii, *Fraudata tumeat fragilis tibi culcita*

mula.
Non venit ad duros.] Nam sine cura secure dormiunt pauperes.

Tintinnabulum. CLXIII.

REDDE pilam: sonat æs thermarum: ludere pergis?

Virgine vis sola lotus abire domum.

Redde pilam: campana balnearum pulsatur: an continuas ludere? Cupis redire domum lotus sola aqua virgine.

Redde pilam.] Post ludum lavare solent Romani.

Ludere pergis.] Sic thermæ erunt clausæ,

atque ita aqua frigida seu aqua virgine lavare cogeris. Vide epig. 42. lib. 6.

Cruda virgine Martiaque mergi.

Discus. CLXIV.

SPLENDIDA cum volitent Spartani pondera disci,
Este procul pueri: sit semel ille nocens.

*Cum fulgentia pondera disci
Spartani volitans, & pueri,
longe recedite: ille nocens se-
mel.*

Splendida.] Discus enim ex ære vel ferro fiebat, quo maxime se exercebant La- cedæmonii.
Sit semel ille.] Discus nempe quo a Phœbo occisus est puer Hyacinthus. Vide infra epig. 173.

Cithara. CLXV.

REDDIDIT Eurydicen vati: sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

*Hæc restituit Pœta Eurydi-
cen: sed ipse amisit, dum sibi
diffidit, nec placide amat.*

Vatt.] Orpheo nempe qui cithara ludens exoraverat Plutonem, & Eurydicen suam uxorem ab inferis reducebat, sed ea lege, ne illam respiceret nisi cum in apertas lucis auras evasisset.
Nec patienter.] Dum enim illam perditæ amat.
*Flexit amans oculos, & protinus illa
relapsa est.*
Ovidius.

Idem. CLXVI.

DE Pompeiano sæpe est ejecta theatro,
Quæ duxit silvas, detinuitque feras.

*Crebro expulsa est ex theatro
Pompeiano, quæ traxit silvas,
& cohibuit feras.*

Ejecta.] Quæ lectio melior videtur: nam citharædi subinde lapidibus excipiebantur, si non placuissent. Alii *electa.* Porro in thea- tro Pompeii exhibitus est Orpheus, qui cithara ludens feras & silvas trahebat. Vide epig. 21. lib. Speæ.

Plectra. CLXVII.

FERVIDA ne trito tibi pollice pusula sur-
gat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

*Ne ædens pusula tibi eva-
niat attrito pollice, canora
plectra adornant lyram doci-
lem.*

Fervida ne trito.] Qui enim nudis digi- tis, & absque plectro citharam pulsar, sæpe numero digitorum oblædit, qui & pusula
*surgente, quæ & pusula dicitur, intumescit
& dolet.* Turnebus lib. 9. cap. 24.
Exornent.] Alii *exorent.*

Trochus. CLXVIII.

INDUCENDA rota est: das nobis utile mu-
nus.
Iste trochus pueris, at mihi cantus erit.

*Impellenda est rota: nobis lar-
geris donum utile. Pueri de-
lectantur eo trocho, ego vero
canto.*

Tro-

Trochus.] Sic a Turnebo explicatur lib. 27. cap. 3. Erat autem genus ludi Græciani, ut nomine ipso indicatur: rota enim erat ansam habens, ut facilius mitteretur, axiculis compacta transversis jaciebatur: quorum claviculæ & commissuræ aduncæ,

dum versabatur missa rota, vel missus orbis, tinniebant & crepabant. Mittere autem scienter, artis erat non vulgaris.

At mihi cantus.] Nempe tinnitus ille trochi missi. Alii *cantus*, ferrum nempe quo circum rota munitur.

Idem. CLXIX.

GARRULUS in laxo cur anulus orbe vagatur,

Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Quare anulus tinniens vagatur in orbe laxo, ut turba obvia recedat a trochis canoris.

Cedat ut argutis.] Tinnitu enim, de quo locuti sumus in superiore epigrammate, movebantur transeuntes, ut sibi caverent.

Signum victoriæ. CLXX.

HÆc illi sine sorte datur, cui nomina
Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna puer.

Hæc illi donatur sine sorte, ut verum nomen impostum est a Rheno devoto: serque, decies infunde Falernum.

Hæc.] Victoria scilicet. Alii *hæc*, signum nempe victoriæ, ut ex antiquis nummis intelligo. Est alaræ formæ statua dextra laurum tenens, sinistra palmam. Raderus.

Sine sorte.] Etenim casu & sorte non datur signum victoriæ Domitiano, qui toties

vicisset hostem. Vide epig. 1. ubi de alterius munerum fortibus.

Decies adde.] Tot enim cyathi sunt hauriendi, quot *Germanicus* habet literas, mirum decem. De illo more bibendi diximus epig. 72. lib. 1.

Βρῦτε παιδίον. Bruti Pusio. CLXXI.

GLORIA tam parvi non est obscura sigilli:

Istius pueri Brutus amator erat.

Non est ignobile decus tam exigui sigilli: Brutus amabat hunc puerum.

Istius pueri.] De quo jam diximus epig. 51. lib. 9. Plinius lib. 34. cap. 8. Item fecit Apollodorus puerum: quem amando Brutus Philippenis cognomine suo illustravit.

Saurolthonos Corinthius. CLXXII.

AD te reptanti puer insidiosæ lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

O Puer insidiosæ, ignosce lacertæ repenti ad te: illa optat occidi tuis digitis.

Saurolthonos.] Α κτίς occido, & χρῦς lacerta: hoc est, lacertam occidens. Nimirum intellige sigillum ex ære Corinthio factum. Plinius lib. 34. cap. 8. Fecit (Praxi-

teles) & puerum subrepenti lacertæ cominus sagitta insidiantem, quem Saurolthonon vocant.

Cupit.] Ut nobili fato pereat.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXXIII.

FLECTIT ab invito morientia lumina
disco
OEbalius, Phœbi culpâ dolorque, puer.

*Puer OEbalius crimen Phœbi
& moror avertit oculos morientes a disco odioſo.*

Flectit ab.] Hyacinthi meminit Plinius lib. 35. cap. 11. Hyacinthus (opus Nicææ Athenienſis) quem Caſar Auguſtus, delectatus eo ſecum deportavit Alexandria captâ, & ob id Tiberius Caſar in templo ejus dicavit hanc tabulam. Ovidius 10. Met.

Laberis OEbalide prima fraudate juventa Phœbus ait, videoque tuum mea crimina vulnus.

OEbalius.] Amyclas fuit pater Hyacinthi, conditor Amyclarum, quæ urbs fuit Laconiz; ubi pueri tumulus ſub Apollinis ſigno: Ex Cynorra fratre Hyacinthi natus OEbalius, qui regnavit Amyclis; a quo forte regio, aut urbs OEbalia dicta, unde & Hyacinthus OEbalius. Vide Pauſan. in Laconicis initio lib. 3.

Hermaphroditus marmoreus. CLXXIV.

MASCULUS intravit fontes: emerſit
utrumque,
Pars eſt una patris: cetera matris habet.

Mas ingreſſus eſt fontes: emiſſe utriuſque ſexus: habet undam partem genitoris: reliquam verò genitricis.

Fontes.] Salmacidis nempe. Ovidius 4. Met. fuſe hanc fabulam deſcribit.

Patris.] Mercuri nempe. Matris, ſcilicet Veneris.

Danaë picta. CLXXV.

CUR a te pretium Danaë regnator Olym-
pi
Accepit, gratis ſi tibi Leda dedit?

O rex deorum, quare Danaë ſumpſit a te mercedem; ſi Leda tibi obſecuta eſt gratis.

Cur a te.] Jupiter in aurum converſus corruptit Danaën, &c. Ledam vero ſacrum cygnus, &c.

Persona Germanica. CLXXVI.

SUM figuli luſus Ruſi perſona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Sum jocus figuli perſona Ruſi Batavi: puer metuit hæc ora quæ tu derides.

Ruſi.] Batavi ut alii Germani capillos ruſabant, ut ſupra epig. 26. unde alii Ruſi.

Hac timet ora puer.] Larvati Batavi terrori ſunt pueris, Alii ora pater.

Hercules Corinthius. CLXXVII.

ELIDIT geminos infans, nec reſpicit
anguis.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

Infans conficit duos angues, nec reſpicit. Jam hydra poterat reformidare teneras manus.

Herc.

Hercules Corinthius.] Hoc est, Herculis statua ex ære Corinthio facta. De Hercule picto Plinius lib. 35. cap. 9. *Magnificus est Jupiter ejus in throno astantibus diis &*

Hercules infans dracones strangulans, Alcmena matre coram pavente & Amphitryone. Vide Theocritum Idyll. 25.

Hercules fœtilis. CLXXVIII.

SUM fragilis: sed tu moneo ne sperne fœgillum.

Non pudet Alciden nomen habere meum.

Sum fragilis: at moneo, tu ne contemne signum: Alcides non erubescit habere meum nomen.

Hercules fœtilis.] Plinius lib. 35. cap. 12. *Ab hoc eodem, Turiano nempe, factum Herculem, fœtalem supple, qui hodieque materia nomen in urbe retinet. Dicebatur enim Hercules fœtilis.*

Minerva argentea. CLXXIX.

Dic mihi virgo ferox, cum fit tibi cassis & hasta,

Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

O Virgo seua, dic mihi, cum habeas galeam & hastam, cur non habeas ægida? Cæsar habet.

Cæsar habet.] Domitianus nempe. Responso est Minervæ. Vide epig. 1. lib. 7:

Pessor cum sacro sederit, agis eris.

Europa picta. CLXXX.

MUTARI melius tauro pater optime divum

Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

O genitor optime deorum, poteras melius transfigurari in taurum, cum Io tibi fuit vacca.

Tauro.] Sub cujus forma Jupiter rapuit Europam, cujus historia satis nota. *Io cum tibi.*] De qua in vaccam transmu-

tata, Ovidius 1. Met. Sic enim Argo non advertente illam comprimere potuisset Jupiter.

Leander marmoreus. CLXXXI.

CLAMABAT tumidis audax Leander in undis,

Mergite me fluctus, cum rediturus ero.

Audax Leander exclamabat in undis commotis: O statim, immergite me cum reversurus ero.

Audax Leander.] Quippe se mari commoto commiserat, aditurus puellam quam deperibat. Vide epist. Ovid.

Mittit Abydenus, quam mallet fove saternam, Si cadet ira maris, Sesta Puella, tibi.

Sigillum Giberii fictile. CLXXXII.

EBRIVS hæc fecit tertis puto monstra
 Prometheus:
 Saturnalicio lufit & ipse luto.

*Opinor, temulentus Prometheus
 finxit hæc portenta terris: &
 ipse lufit luto Saturnalicio.*

Prometheus.] Qui hominem ex luto
 primus finxisse dicitur. Horatius lib. 1.
 ode 16.

*Fertur Prometheus addere principi
 Litho coactum particulam undique
 Defectam.*

Ebrius autem hoc portentum seu hominem

gibbosum fecit, cujus sigillum erat in Sa-
 turnaliciis muneribus. Alii aliter. Ex Pit-
 nio lib. 34. cap. 3. Cleippus fullo fuit Gib-
 bere & alio fœdus aspectu, cui nupsit Ge-
 ganis mulier prædixit: ille vero Cleippus
 naturæ portentum est effigiatus, inquit Rade-
 rus, in quam effigiem est hoc epigramma.

Homeri Batrachomyomachia. CLXXXIII.

PERLEGE Mæonio cantatas carmine ra-
 nas,
 Et frontem nugis solvere disce meis.

*Evolve raras cantatas versibus
 Homeri, & disce exhila-
 rare frontem meis ineptiis.*

Batrachomyomachia.] Hæc vox significat
 pugnam ranarum & murium. Alii hoc
 opusculum ab Homero compositum affir-
 mant, alii negant.

Mæonio.] Hoc est Homérico. Mæonia

autem Asiæ regio, in qua narus esse Ho-
 merus dicitur. Vide epig. 10. lib. 5.

Et frontem.] Sic exemplo Homeri suas
 ineptias excusat Poëta.

Homerus in membranis. CLXXXIV.

ILIAS & Priami regnis inimicus Ulysses
 Multiplici pariter condita pelle latent.

*Illes, & Ulysses adversarini
 regnis Priami condita, multi-
 plici pelle simul occultantur.*

Inimicus Ulysses.] Hoc est, Odyssea.

Multiplici pelle.] Hoc est, multis mem-

branis involvuntur. *Condita.]* Refer ad
 Iliadem & Odysseam.

Virgilii culex. CLXXXV.

ACCIPE facundi culicem, studiose, Ma-
 ronis;
 Ne nugis positis arma, virumque canas.

*O studiose, accipo culicem Ma-
 ronem disertum, ne delectatis jo-
 cis legas arma virumque.*

Culicem.] Hoc est Virgilii poema, quo
 culicis fatum desit.

Canas.] Alii legas. Hoc est, ne Satur-

niorum tempore gravioribus studiis ope-
 ram des. *Arma virumque, hoc est Eneci-
 da.*

Virgilius in membrana. CLXXXVI.

QUAM brevis immensum cepit membrana
 Maronem!
 Ipsi vultus prima tabella gerit,

*Quam brevis membrana inclu-
 dit immensam Maronem! Il-
 lius effigies expressa est in pri-
 ma tabella.*

Immen-

[*Immensum Maronem.*] Virgilio opera intellige immensa quidem tum propter verbum numerum, tum propter argumenti dignitatem: Membrana erat instar pepli

larga & extensa, sed sane hoc loco Poëta intelligit pugillares membraneos plurium foliorum, in quorum primo expressa erat imago Virgilii. Vide epig. 7. supra.

Menandri Thais. CLXXXVII.

HÆc primum juvenum lascivos luit amor,
res,

Nec Glycere, vere Thais amica fuit.

[*Hac primum decepit lascivos amores adolescentum, nec Glycere, sed Thais fuit vere amica.*]

[*Nec Glycere.*] Turnebus lib. 9. cap. 24. Glycere, inquit, erat Menandri Poëtæ amica, quod ex Glyceræ Græcis ad eum epistolis, quæ hodieque extant, cognosci-

mus: Thais tamen ab eo sic in comœdiis introducta frequenter, & celebris reddita est, ut ipsa videatur, non Glycere, Menandri amica fuisse. Alii aliter.

Cicero in membranis. CLXXXVIII.

SI comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

[*Si comitem habueris hanc membranam, credo te suscipere longum iter cum Cicerone.*]

[*Si comes.*] Vide epig. 2. lib. 1.

[*Qui tecum cupis esse meos ubicumque libellos Et comites longa quæris habere via.*]

Propertius. CLXXXIX.

CYNTHIA facundi carmen juvenile Propertii
Accepti famam, nec minus ipsa dedit.

[*Cynthia carmen juvenile discit Propertii accepit famam, nec minus ipsa dedit.*]

[*Propertius.*] Alii Cynthia Propertii. Alii, Propertii monobiblos.

[*Cynthia.*] Puella amica Propertii, quam multis ille versibus celebrat.

[*Nec minus ipsa dedit.*] His enim carminibus claruit Propertius, quorum argumentum præbuerat Cynthia pulcherrima puella.

Livius in membranis. CXC.

PELLIBUS exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

[*Pellibus exiguis continetur ingens Livius, quem non includit totum mea bibliotheca.*]

[*Ingens Livius.*] Et a fili majestate, & centum quadraginta librorum multitudine, quorum centum & amplius perierant.

Sallustius. CXCI.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Crispus in historia.

Hic Crispus erit primus in historia Romana, secundum iudicium virorum eruditiorum.

Corda virorum.] Quintiliani 2. lib. cap. 6. 3. Hist.
&c 4. lib. cap. 2. Senecæ lib. 3. Declam. &c *Crispus.]* Sallustius.
Controvers. 25. lib. 5. Cornelii Taciti lib.

Ovidii Metamorphosis in membranis. CXCII.

Hæc tibi multiplici quæ structa est massa
tabella,
Carmina Nasonis quinque, decemque gerit.

Hoc volumen quod tibi committitur est multis paginis, includit quindecim libros Nasonis.

Massa.] Plurium foliorum pugillares intellige, in quibus erant inclusi quindecim Metamorphoseon libri: hoc enim loco carmina significant libros.

Tibullus. CXCIII.

Usque tibi amatorem Nemesis lasciva Tibullum:
In tota juvit quem nihil esse domo.

Nemesis lascivam arsit amator Tibullus, cui gratum fuit nihil esse in tota domo.

Nemesis.] Deliam tamen vocat ipse Tibullus, cui idem tribuit eleg. 5. lib. 1. quod Nemesis tribuit Martialis hoc loco:
Lila regat canctos, illi sunt omnia cura,
Et juvet in tota me nihil esse domo.
Juvat quem.] Torum quippe domus imperium penes Deliam erat.

Lucanus. CXCIV.

Sunt quidam qui me dicunt non esse Poetam:
Sed qui me vendit bibliopola putat.

Sunt quidam qui negant me esse Poetam: sed existimant bibliopola qui me vendit.

Sunt quidam.] De Lucano dictum lib. 7. epig. 20. 21. &c 22. quem commendavit Poeta. Alii tamen historicum magis eum quam Poetam existimant.
Putat.] Me esse Poetam: cum ex meis versibus rem faciat.

Catullus. CXCV.

Tantum magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parva suo Mantua Virgilio.

Ampla Verona tantum obstrigitur suo Catullo, quantum exigua Mantua suo Virgilio.

Tantum.] Hoc est, claram suam patriam non minus Catullus, quam suam obscuram illustravit Virgilius. Vide lib. 1. epig. 62.

Calda & frigida aqua. CXCVI.

HÆc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt:

Ipsa suas melius charta natabit aquas.

Hic liber qui refert tibi quæ fuerint nomina caldarum, ipse melius immergetur in suas aquas.

Hac tibi.] Mittit versus de variis aquarum caldæ nominibus. Legunt alii,

Hac tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit.

Dicunt nempe hæc carmina. Alii dicit.

Ipsa suas.] Vide epig. 6. lib. 1.

Vix puto cum libro, Marce, natare tuo.

Sic suos versus extenuat Poëta. De aqua calda sæpius jam dictum. Natabit. Alii,

Visa suis melius charta notabit aquas.

Mula Pomilia. CXCVII.

HIs tibi de mulis non est metuenda ruina:

Altius in terra pene federe soles.

Non timere debes decidere ex his mulis: soles sedere in terra fere altius.

Altius in terra.] Quam sedeas in mula tam brevis staturus.

Catella gallicana. CXCVIII.

DELICIAS parvæ si vis audire catellæ, Narranti brevis est pagina tota mini.

Si placet audite festivitates exigua catella, pagina tota non sufficit huic narrationi.

Brevis est.] Alii prima est, ut indicet primum librum, quo epig. 110. istam catellam Publii descripsit.

Asturco. CXCIX.

Hic brevis, ad numerum rapidos qui col- ligit ungues,

Venit ab auriferis gentibus Astur equus.

Hic Astur equus brevis, qui ad numerum glomerat celeres gressus, missus est ab auriferis gentibus.

Rapidos qui.] Gallice qui va l'amble.

Ab auriferis gentibus.] Hoc est, ex Asturia Hispaniæ provincia, ubi sunt aurifodi-

nz. Epig. 16. lib. 10.

Accipe Callaicit quidquid fodit Astur in arvis.

Canis vertagus. CC.

NON tibi, sed domino venatur vertagus acer,

Illæsum leporem qui tibi dente feret.

Vertagus acer non venatur fuit sed hero, qui dente portabit ad se leporem intactum.

Vertagus.] Vox peregrina videtur, de qua Turnebus lib. 18. cap. 1. quasi Fertrahus, hoc est feram trahens. Passeratus de literis. Vertagus pro Fertrahus, a fera trahenda.

Bala-

Palestrita. CCI.

NON amo, qui vincit, sed qui succum-
bere non vult,
Et dicit melius τὸ ἀνακλινοπαῖλον.

Non mihi placet, qui superat,
sed qui scit succumbere, &
conveniens dicit reflexionem
palestra.

Non amo.] Non probo luctatorem qui
viribus vincit, sed qui se reclinat, atque ex
reflexione palæstræ adversarium dejicit.
Farnabius. Legit vero & distinguit Salma-
stius:

Hunc amo qui vincit, sed qui succum-
bere novit,

Et melius didicit τὸ ἀνακλινοπαῖλον.

Contrario, inquit, sensu, & quem Poëta
mens non recipit, hodie legitur: Non amo
qui vincit. Cur enim palæstritam amare se
diceret non vincentem? Dicit amare se
quidem hunc palæstritam qui vincit, sed
qui etiam novit succumbere: hoc est qui
succumbendo vincit, qui ἀνίσταται ἀνα-
κλινοπαῖλον, ut inquit Pindarus, καὶ οἶον
παῖλον. Magis commendari innuit palæstri-
tam qui arte vincit, quam qui viribus: qui
τὸ ἀνίστασθαι novit, καὶ τὸ χαίρειν πα-
ύει, quæ Theocritus Συμφωνεῖ παλαί-
στον.

συναπτεῖν τήν τε, nimirum τὴν οἰς γαῖαν
συναπτόντων. Tum ἀνακλινοπαῖλον Martia-
lis, πανταταμίον dicebatur, quod ἐν τῷ
ἀνακλινοπαῖλον καὶ ὑπὸ ἀνίστασθαι plerumque
exerceretur; ad distinctionem τὸ ὀρθῶς
παῖλον, quæ a stantibus & erectis pugna-
tur, in qua vicisse erat adversarium solo
dejecisse. Secus omnia in pancratio, in quo
& succubuisse erat artis: nam & humi vo-
lutantes nexus suos expediebant impedi-
ebantque, viribusque superiores adversarios
sæpenumero sic vincebant. Non aliter quip-
pe victus quispiam putabatur in pancratii
lucta, nisi animum desponderet ac victum
se fateretur. Novit.] Alii non vult.

ἀνακλινοπαῖλον.] Vox est ficta quæ alibi
non reperitur. Clinopale legitur apud Sue-
tonium in Domitiano cap. 22. Unde aliqui
turpem sensum eliciunt ex hoc disticho,
ἀνακλίω reclinō, παῖλον palestra.

Simius. CCII.

CALLIDUS emissas eludere simius ha-
stas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Simius doctus declinare hastas
vibratas, si haberem caudam
eram cercopithecus.

Cercopithecus.] Simiarum vel simiorum
varia sunt genera, & cauda inter se distin-
guuntur. Simiæ sine cauda dicuntur a Græ-

cis πίθηκος: quæ caudam habent, κερκο-
πίθηκος κέρκος enim significat caudam.
Vide epig. 128. supra.

CCIII.

Cymbala. CCIV.

ÆRA Celæneos lugentia matris amores,
Efuriens Gallus vendere sæpe solet.

Gallus famelicus sæpe solet
vendere æra deflentia amores
Celæneos matris.

Æra.] Hoc est, cymbala seu instru-
menta sonora ex ære, quæ pulsabant Galli
Cybeles sacerdotes deflentes Atyr puerum

ab ea redamatum, cujus patria fuit Celæne
urbs Phrygiæ: unde vocat Atyr Celæneos
amores.

CCV.

Cestos. CCVI.

COLLO nocte puer meros amores,
Ceston de Veneris finu calentem.

O puer, collo injice meros a-
mores, ceston calentem de si-
nu Veneris.

Ceston.] De quo fuse diximus epig. 13. lib. 6. Veneris nempe fuit balteus, quo
qui percutiebatur, percussoris amore incen- debatur: idcirco Poëta vocat ceston meros
amores,

Idem. CCVII.

SUME Cytheriaco medicatum nectare ce-
ston:
Ussit amatorem balteus iste jovem,

Accipe ceston imbutum necta-
re venero: balteus iste incen-
dit Jovem amatorem.

Ussit amatorem.] Juno nempe hoc balteo & ab aliis amoribus cohibet, teste Home-
Jovem percutiens ad sui amorem allicit, ro. Vide epig. 13. lib. 6.

Notarius. CCVIII.

CURRENT verba licet, manus est ve-
locior illis;
Nondum lingua suum, dextra peregit
opus.

Quamvis verba velociter pra-
ferantur, manus est celerior
illis: lingua nondum perfecit
suum opus, dextra perfecit.

Notarius.] Qui nempe distantis verba ex-
cipiebat, & per notas ita expedite scribe-
bat, ut linguam dicentis anteverteret. Vide
Auson. epig. 138. ad notarium velocissime ex-

cipientem:
Tu sen'sa nostri pectoris
Vix dista jam cervi tenes, &c.

Concha. CCIX.

LEVIS ab æquorea cortex Mareotica con-
cha
Fiat: inoffensa curret arundo via.

Concha maritima leviget cor-
ticem Mareoticam: calamus
curret via expedita.

Cortex Mareotica.] Hoc est, chartæ pa-
pyraceæ, in quibus scribebant antiqui, le-
ves fiant, ut scribendo calamus non hæreat.
Plinius lib. 13. cap. 12. de generibus chartar-

um sic ait: Scabritia levigatur dente, con-
chæve, &c. Mareotis vero Egypti pars est,
ubi frequentes sunt papyri.

Morio. CCX.

NON mendax stupor est, nec fingitur arte
dolosa:
Quisquis plus iusto non sapit, ille sapit.

Non est mendax stupiditas, nec fingitur artificio callido: quisquis non sapit nimium, ille sapit.

Non mendax.] Id est, morio non fictus sed a natura factus est. De morione dictum epig. 39. lib. 6. 13. lib. 8. 95. lib. 12.

Caput arietinum. CCXI.

MOLLIA Phryxei secuisti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe
dedit!

Secuisti colla tenera mariti Phryxei. An hoc meritis est, qui sæpe tibi domavit tunicam?

Phryxei colla.] Hoc est caput arietis, qualis ille quo vectus Phryxus mare trajecit. Vide epig. 51. lib. 10.

Tunicam qui.] Nimirum ex vellere ton-

Pumilio. CCXII.

SI solum spectes hominis caput, Hectora
credes:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

Si tantum aspicias caput hominis, existimes Hectora: si intuearis stantem, credas Astyanacta.

Si solum.] Sedens nempe & capite tenus extans prope gigas; stans vero puer videbatur. Hectoris & Astyanactis ejus filii historia satis nota.

Parma. CCXIII.

HÆc quæ sæpe solet vinci, quæ vincere
raro,
Parma tibi, scutum pumilionis erat.

Hæc, quæ solet sæpe superari, quæ raro superare, parma tibi erit, scutum vero pumilionis.

Hæc.] Parma nempe quæ breve erat scutum, quo qui armati erant in arena, quod ejus brevitate non satis essent recti, sæpe vincebantur. Sic Turnebus lib. 5. cap. 10. citans hoc epigramma. Thraces autem parmam gerebant, quorum factionem oderat Domitianus: unde ipsi adu-

latur Poëta, cum dicat parmam sæpe vinci.

Scutum.] Quod totum corpus contegebat. Sensus est, homo procerus non bene parma munitur, sed nanus optime munitur. Tibi, procerus, nempe.

Pueri comædi. CCXIV.

NON erit in turba, quisquam *πιστολύπος* Non erit quisquam odio di-
 ista: gnus in hac turba: sed quili-
 Sed poterit quivis esse *διεστάνωνος* bet poterit esse iucundissimus.

Non erit in.] Hoc est, inquit Turnebus non sit in turba quisquam qui eam agere
 lib. 9. cap. 24. tam formosi & amabiles possit: sed qui eam personam *διεστάνωνος*
 sunt pueri isti comædi, ut si *πιστολύπος* possit: hoc est, maxime optandi seu caris-
 id est persona ejus qui invitus sit, agenda simi.
 sit, ut usu evenire solet in comædiis,

CCXV.

Accipiter. CCXVI.

PRÆDO fuit volucrum, famulus nunc au- *Prædo fuit avium, nunc servus*
 cupis, idem *aucupis: idem fallit, & dolet*
 Decipit, & captas non sibi mœret aves. *volucres non sibi-captas.*

Prædo fuit.] Hoc est, priusquam mansue- *aucupi capit.*
 fieret accipiter, sibi capiebat aves, nunc *Non sibi.*] Sed aucupi suo domino.

Opsonator. CCXVII.

DIC quotus es, quanti cupias cœnare, *Profer quotus es, quo pretia*
 nec unum *cœnare velis, nec subjeceris*
 Addideris verbum: cœna parata tibi est. *quum verbum: cœna instructa*
est tibi.

Opsonator.] Is nempe est qui cibus & aut frugale convivium apparabatur. Legunt
 opsoniis comparandis præest. alii,
Dic quotus es.] Nam pro humero convi- *Dic quotus, & quanti, &c.*
 varum, & pro ratione impensæ splendidum

Calami aucupatorii. CCXVIII.

NON tantum calamis, sed cantu fallitur *Avi non tantum circumveni-*
 ales, *tur calamis, sed cantu etiam,*
 Callida dum tacita crescit arundo manu. *dum arundo dolose subicitur*
manu tacita.

Callida dum tacita.] Aucups sub arbore *aucupe in digitos pedum surgente tollitur,*
 latitans invitabat cantu aves, quibus jam *aviumque pedibus subicitur, ut crescere*
 arbori insidentibus, infra paulatim affur- *sentim videatur. Raderus. Alii pallida,*
 gens viscata virgas subiciebat, capiebat *visco forte. Videat lector. Vide epig. 55.*
 que: & hoc est quod Poëta dicit crescere *lib. 9.*
 arundinem seu virgam, dum paulatim ab

Corculum. CCXIX.

PAUPER caufidicus nulloſ referentia num-
mos

Carmina cum ſcribas : accipe cor , quod
habes.

*Tu cauſidicus inops cum facias
verſus ex quibus nullam ac-
cipis pecuniā , ſume cor quod
habes.*

Accipe cor.] Hoc eſt , bovis cor ſtupi-
dum & ſtolidum , quale tu ipſe habes cum
verſus ſcribas , ex quibus nullam prorſus
utilitatem percipis. Vide epig. 77. lib. 1.
Retinet pro lemmate Lipſius *Corculum* ; &
in ultimo verſu ,

accipe cor quod abeſt.
Demens enim ſeu non eordatus videbatur
ille cauſidicus , qui reſiſto foro carmina
ſcriberet nulloſ nummoſ referentia. Videat
lector. Pro lemmate cum Turnebo & aliis
melius forte legas *cor bubulum*.

Cocus. CCXX.

NON ſatis eſt ars ſola coco , ſervire pala-
to :

Namque cocus domini debet habere gulam.

*Sola ars coquinaria non ſuf-
ficit coco : cocus debet ſtudere
palato heri , & ſuſcere ejus gu-
lam.*

Non ſatis.]

*Non ſatis eſt ars ſola coco : ſervire pa-
lato
Atque cocus domini debet habere gu-
lam.*

Sic interpunxit Turnebus lib. 9. cap. 24.
Hoc eſt , non ſufficiunt cocus ſic artis ſum-
peritus ; ſed debet ſcire quibus opſoniis
oblectetur domiſus , cujus palato ſervire
oportet.

Craticula cum vern. CCXXI.

PARVA tibi curva craticula ſudet ofella :
Spumeus in longa cuspide fumet aper.

*Enigma ofella tibi ſudet in
curva craticula : ſpumens vero
aper fumet in longo vern.*

Ofella.] Ofellas intellige carnes conditas , & glebi forma conciſas , epig. 48. lib. 10.
quas ſuper craticulam torreferi jubet : at grandiores ſeras veluti apros veru aſſandos do-
cet.

Piſtor dulciarius. CCXXII.

MILLE tibi dulces operum manus iſta
figuras

Extruit : huic uni parca laborat apis.

*Iſta manus tibi format mille
dulces figuras operum : parca
apis laborat huic uni.*

Mille tibi.] Quales figuræ nunc ſunt ex
melle , ſaccaro , & farina. Legunt alii *melle*
tibi.

Huic uni.] Ars piſtoris dulciarii aevo lau-
datur a Poëta , ut propter hunc unum ab
apis mel confici dicat.

Jentacula. CCXXIII.

SURGITE, jam vendit pueris jentacula
pistor,

Cristatæque sonant undique lucis ayes.

Surgite, jam pistor vendit jentacula pueris, & cristatæ ayes diei cantant undique.

Jentacula.] Turnebus lib. 9. cap. 24. sic ait: Reperio in veteribus libris adipata, quibus fortasse ut unctis & gareatis cibis utebantur olim in jentaculo. Plutarchus lib. 8. Sympos. dicit in jentaculo panem & nihil aliud datum fuisse: Apuleius lib. 1.

Met. panem cum caseo.

Cristatæque.] Hoc est, galli auroræ præ-nuncii. Quasi igitur noctem Saturnalitiam egisset Poëta, evagatus per munera singulis distichis monet diem adventare impositurus ultimam manum. Sic Domitius.

F I N I S.

M. VAL.

AD LECTOREM.

QUæ suis locis desunt epigrammata numero tantum notato, hîc omnia reperiēs. Turpitudinum tam multarum plena sunt, ut non solum Augusto Principi, cui opus nostrum consecratum est, sed cuilibet etiam verecundo lectori inuisa videantur. Attamen quo partibus omnibus absolutus esset Martialis, nec quicquam desideraretur a morosis quibusdam hominibus; obscæna epigrammata notis ut plurimum alienis declarata separatim edita sunt, ut rejicerentur ad lectoris arbitrium, vel assumerentur.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATA
O B S C O E N A.

EX LIBRO PRIMO.

Ad Cottam mollem. XXIV.

INVITAS nullum, nisi cum quo Cotta lavis,
Et dant convivam balnea sola tibi.
Mirabar quare nunquam me Cotta vocasses,
Jam scio me nudum displicuisse tibi.

Invitas nullum.] Sub persona Cottæ carpit effæminatos, & molles homines, qui in balneis bene mutoniatos subnotabant, quos inde ad convivia, a convivis vero ad

lectum deducerent.

Jam scio.] Quippe mutonis mensura tibi non placuit. Epig. 51. lib. 3. & 73. & lib. 7. epig. 54.

Ad Ædilem cinædum. XLVII.

CUM dicis propero, fac, si facis, Ædile: languet
Protinus, & cessat debilitata Venus.
Expectare jube: velocius ibo retentus.
Ædile, si properas, dic mihi, ne properem.

Cum dicis propero, &c.] Omnino autem Hedyle, Hedylam fecerunt haud dubie, qui flagitium imminuere voluerunt. Sic (quod in aurem tibi dictum sit) in God. Thuan. ubicumque Martialis scripserat *cavemas*, pudicus librarius fecerat *monstrum*. Nec explicatione opus; hoc

enim tantum dicit, ista non imperari, nec venire ad interdictum. Mei si arbitrii res sit, in tali us epigrammatis, quorum res vel materia non potest tangi, nisi violeto pudor, tantum notari velim quæ ad Latinitatem & eruditionem pertinent. Veluti hic. *Fac si facis.*] Formulæ eleganti;

M. VAL. MARTIALIS

elegans, & vox impatientiæ adversus lentos in opere quocumque. Seneca lib. 2. de beneficiis cap. 5. *Inde illa voces, quas ingenuus dolor exprimit. Fec si quid faci: & Nihil est tanti: Male mihi jam neges: ubi in radium adductus animus incipit beneficium odisse, dum expectat.* Gron. *Hedyle.*] Ita scribendum bene doquerunt Gruterus & Scriverius. Est enim ἡδύλα, quo nomine Poëta epigrammata scriptor bis laudatur ab Athenæo. Apud Martialem est mollis ac Parhici nomen fictum, ut hic & lib. 9. epig. 57. *Idem. Hedyle languet Protinus, &c. Hedyle, vel Adile, legendum vult P. S. non esse se stupidum, qui ad Veneris meram blandis verbis instigetur; verum equum satis sua sponte currentem, nisi intempti-*

ve interpellatur. Gruterus, hic Metamorphosin quandam se gloriatur effecisse, non consulto Mercurio aut Venere, & ex fœmina virum exhibuisse nobis, sed cinædum: nam *Adilus* pro cinædo taxatur lib. 4. epig. 52.

Velocius ibo retentus.] Ovidius 3. Met.

Sic ego torrentem, qua nil obstabat em-
ti,

Lenius & modico strepitum decurrere vi-
di:

At quacumque trabes obstructæque saxa
tenebant,

Spemus & fervens & ab obice savior
ibat.

Gronov.

De pueri pretio. LIX.

MILLIA pro puero centum me mango poposcit:
Risi ego: sed Phœbus Protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur de me mea mentula mecum,
Laudaturque meam Phœbus in invidiam,
Sed sestertiolûm donavit mentula Phœbo
Bis decies; hoc da tu mihi, pluris emam.

Mango.] Puerorum scilicet negotiator, quos in Venerem frangebatur.

Sed sestertiolûm.] Quippe Phœbus draucus rem fecerat mentula, juxta sententiam Juven. sat. 1. v. 40.

Unciolam Proculcius habet, sed Gille
denuncem:

Partes quisque suas ad mensuram in-
guinis hares
Acceptat.

Ad Bassam tribadem. XCI.

QUOD nunquam maribus junctam te, Bassa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat:
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexus, non adeunte viro:
Esse videbaris, fateor, Lucretia nobis:
At tu, prô facinus, Bassa, fututor eras.
Inter se geminos audet committere cunnos,
Mentiturque virum prodigiosa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monstrum:
Hic, ubi vir non est, ut sit adulterium.

Quod nunquam, &c.] Bassam tribadem facete carpit confessione erroris sui, quod existimasset castissimam esse fœminam, quâ nunquam ad eam vir adiret; sed semper cum fœminis esset: postea vero comperit eam esse tribadem esse.

Junctam.] Alii *cingam*.

Fabula.] Proprie fabula. Seneca contra. vii. lib. 11. *Duxi novem maturos; semper dilexi; ad omnem me tantam fabulam proficiit.*

Omne sed officium.] Quod Gruterus ait in plerisque remanere exemplaribus, *omnis & officium*, constabat & in Arundelliano. Et forte

EPIGRAMMATA OBSCOE NA.

5

sorte spernendum non est, *Turba omnia cui seorsus est mera muliebris.* Gronovius. *Lucretia nobis.*] Casta, ut Lucretia absente viro.

Futur erat.] *Τελευτά, ἄλγεα* opera usa. *Futur.*] Est auxesis in nomine *futur* adjuncto *sceminæ*, quam futuricem par erat appellare, sed data hoc opera fa-

sum, ut turpitudinem ejus magis notaret. Estque hoc tribadibus peculiariter tributum a Martiale, ut de iis *futuro* dici possit.

Dignum, &c.] Enigma dignum bano monstro, id est Sphinge. *Vel* nigma, cui solvendo opus est OEdipo bano.

Ad Mamurianum pauperem & libidinosum. XCIII.

SÆPE mihi queritur non ficcis Cestus ocellis,
Tangi se digito, Mamuriane, tuo.
Non opus est digito: totum tibi Ceston habeto,
Si deest nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed si nec focus est, nudi nec sponda grabati,
Nec curtus Chiones, Antiopesve calix:
Cerea si pendet lumbis, & trita lacerna,
Dimidiasque nates Gallica palla tegit;
Pascere & nigræ solo nidore culinæ,
Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum digito; neque enim est, qui non cacat olim,
Culus; sed fodiam, qui superest, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris esse malignum.
Denique pædica, Mamuriane, satur.

Cestus ocellis.] Acerbe invenitur in Mamurianum pauperem, qui puerum Cestum de stupro appellabat subinde. *Cestus.*] Puer Poëtar.

Digito tuo.] Digito obsceno per obscena ipsum ad stuprum pelliciente, & se paratum pædiconem ostendente.

Totum cestum.] Id est, non solum concedo, quod digito sollicitas; sed totum & integrum puerum.

Sed si nec focus est.] Est parasceve ad epiphonema contentum ultimo versu epigrammatis, & describit summam Mamuriani egestatem. Tum focus signum erat locupletis domus, ut epig. 47. lib. 10. inter beatæ vitæ adjuncta focum perennem enumerat.

Nec curtus, &c.] Si nec ad bibendum tibi sit ruptus calix, vel quali utuntur Chione, Antiopæ, cæterisque meretrices etiam ad obscenas lotiones, lib. 1. epig. 50.

Cerea, &c.] Decolor, non candida, a

tritura flavescens: vel, sebo & sudore quasi incerata. *Trita lacerna.*] Gruter. *scripta lacerna.* J. J. Rutgers. *serua lacerna.* Propius MS. Bodlejan *stricta lacerna.* Sed retineamus quæ edita est, probam & nostro familiarem.

Dimidiasque, &c.] *Οἱ γὰρ ἑλάττω αἰνῇ χιτῶνιν χιτῶν χιτῶνιν φέρουσιν μάχρα αἰδῶν καὶ γλυτῶν.* Strabo.

Neque, &c.] Supra vers. 2. huic lectioni consentiunt MS. Bodlejanus, & P. Scriverii editio.

Sed, &c.] Consuetæ res olim, in ira, in rixa, digito oculum eruere. *Qui superest, &c.*] Lusum innuit Mamurianum *σπερομαχίαν*. Vide lib. 3. epig. 92. quæ minandi formula, *Oculos tibi effodiam*, Plauto solennis.

Denique, &c.] Non ægre ferrem, *At qui si id faceres satur tantum*, Catull. epig. 21. unde desumptum videtur hoc epigramma.

Ad Æglen fellatricem, XCV.

CANTASTI male, dum futura es, Ægle.
Jam cantas bene, bafianda non es.

Cantasti male.] Quæ olim male cantasti, qui te sub vocis specie ad fellandum vocant-
dum, &c. jam diceris bene cantare ab iis | Quia impuri oris *pueræ*.

EX LIBRO II.

In Sextillum effoeminatum. XXVIII.

RIDETO multum, qui te, Sextille, cinædum
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu Sextille tututor.
Calda vetustinæ nec tibi bucca placet,
Ex istis nihil es, fateor, Sextille. quid ergo es?
Nescio: sed tu fcis, res superesse duas.

Et digitum.] Erat contumeliæ indicium
digitus medius porrectus, quod Priapum
repræsentaret, atque in molles extendere-
tur.

Calda vetustina.] Id est vulva, quia non
es cunnilingus. Sic Domitius. Alii de fel-

latione hunc versum intelligunt.

Duas res.] Fellandi, & lingendi turpi-
tudinem interpretatur Ramiresius. Alii
masturbatorem, vel irrumatorem argui Sex-
tillum sentiunt.

Ad Marianum. XXXI.

SÆPE ego Christinam futui. det quam bene, quæris?
Supra quod fieri nil, mariane, potest.

Supra quod.] Intellige tam libidinose &
requirit dare Christinam, ut qui eam fa-
ciat, a coitu nequeat abstinere, quin defa-
tigatus sit effecto prorsus, & enervato
corpore. Ramiresius aliter explicat his ver-

bis: Significavit, nempe Poëta, ex ambi-
guo ita male dare Christinam, ut supra,
id est, iterum facere non possis. Ita ut si
semel eam facias, non possis iterum. Ver-
bum *sæpe* repugnat huic sententiæ.

In Gallum cinædum. XLVII.

SUBDOLA famosæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Levior ô conchis Galle Cytheriacis.
Confidis natibus? non est pædico maritus.
Quæ faciat duo sunt: irrumat, aut futuit.

Moneo.] Nam si te deprehenderit mari-
tus, non pædicabit; nec enim gaudet na-
tibus, quibus coendis ei te soluturam; te
enim irrumabit.

Conchis Cytheriacis.] Id est marinis, vel
venereis, quod concha vesca est ad litus
venus orta mari.

De

De Thelesina moecha. XLIX.

UXOREM nolo Thelesinam ducere. quare?
Moecha est. sed pueris dat Thelesina. volo.

Dat Thelesina.] Sui copiam.

Volo.] Ut mihi pueri deprehensi poenas

calionis dent, epig. 47. supra, & epig. 40,
lib. 10.

In Lesbiam fellatricem. L.

QUOD fellas, & aquam potas, nil, Lesbia, peccas;
Qua tibi parte opus est, Lesbia, sumi. aquam.

Nil peccas.] Hoc est, non erras; cum
enim fellatione ora pollueris: ideo recte
facis, si aquam potas, & ex more alia-

rum sceminarum, quæ a coitu lavant
in aqua.

In Hylum cinædum pauperem. LI.

UNUS sæpe tibi tota denarius arca,
Cum sit, & hic culo tritior, Hyle, tuo:
Non tamen hunc pistor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed si quis nimio pene superbus erit.
Infelix venter spectat convivia culi,
Et semper miser hic esurit, ille vorat.

Unus sæpe.] Hylum pathicum insectatur,
quod pauperrimus cum esset, bene vasatos
quærebat, & iis si quam pecuniolam ha-
bebat, largiebatur, & ipse fame peribat.

Ramiresius.

Tritior.] Trita moneta vilior erat, ideo
laudata aspera, quod nova, nec manum
tritura levior. Idem.

In Linum pathicum. LIV.

QUID de te, Line, suspicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indicibus satis probavit;
Custodem tibi quæ dedit spadonem.
Nil nefutius hac, maligniusque est.

Quid de te.] Lepide carpit cinædum, cui custodem spadonem dedit uxor, ne ab eo
pudicaretur. Epig. 69. lib. 10.

In Hylum adulterum. LX.

UXOREM armati futuis, puer Hyle, tribuni,
 Supplicium tantum dum puerile times.
 Væ tibi, dum ludis; castrabere. jam mihi dices.
 Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hyle, licet?

Uxorem armati.] Monet Hylum ut discedat ab uxore tribuni militaris, a quo deprehensus non pœdicaretur, sed castraretur. Nam quamvis castrati marces vetuisset Do-

mitianus, adulteris quoque prohibuerat. Suet. cap. 7. in Domit.

Supplicium.] Dum confidis natibus, epig. 47. supra.

In maledicum. LXI.

CUM tibi vernarent dubiâ lanugine malæ,
 Lambebat medios improba lingua viros.
 Postquam triste caput fastidia vespillonum,
 Et miseri meruit tœdia carnificis:
 Uteris ore aliter, nimiaque ærugine captus,
 Adlatras nomen, quod tibi cumque datur,
 Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua.
 Nam cum fellaret, purior illa fuit.

Cum tibi.] Acerbe invehitur in maledicum quemdam, qui antea fellator erat.

Dubiâ lanugine.] Id est, antequam ex ephebis excessisset.

Lambebat.] Fellabat. Lib. 3. epig. 81.

Postquam.] Tœdio fuisti vel vilissimis hominibus, quos medios lambebas.

Purior illa fuit.] Nam lingua ejus cum fellaret, non tam impura & mala erat, quamvis impurissima. Impura lingua dicitur maledici, & fellatoris quoque. Ex hac ambiguitate lepidus est jocus. Lib. 3. epig. 80.

In Labienum levem. LXII.

QUOD pectus, quod crura tibi, quod brachia villis,
 Quod cincta est brevibus mentula tonsa pilis;
 Hoc præstas, labiene, tuæ, quis nescit, amicæ.
 Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

Quod pectus.] Labienum pathicum urbane perstringit, ea occasione, quod crura, pectus, brachia, & pondus velleret. Videri hoc poterat amicæ causâ facere: sed in-

terrogat cujus causâ culum depilet, quod facere non poterat, nisi pœdiconum causâ. Ramiresius.

In Cotilum impurum. LXX.

NON vis in folio prius lavari
 Quemquam, Cotile. caussa quæ, nisi hæc, est?
 Undis ne fovearis irrumatis.
 Te primus licet abluas, necesse est,
 Ante hîc mentula, quam caput, lavetur.

Non vi.] Cotilum fellatorem alios fasti-
 dientem, & qui nolebat quemquam prius in
 folio lavari notat, & docet spurciorem eum
 esse, quam quemvis alium. Ramiresius.
 Vide epig. 42. supra.

Et primus.] Cotilus formidabat aquas ir-

rumatas: (in quibus scilicet alii lavissent
 mentulas) ne igitur irrumatæ sint, laver
 ipse primus: sed hac lege, ut potius ob-
 scenas partes, quam caput in folio abluat:
 quod fellantes os habent spurcum. Epig. 96.
 lib. 11.

In Postumum impurum. LXXII.

HESTERNA factum narratur, Postume, cœna,
 Quod nollem: quis enim talia facta probet?
 Os tibi præcisum, quanto non ipse Latinus
 Vilia Panniculi percurit ora sono.
 Quod magis mirum est, auctorem criminis hujus
 Cæcilium tota rumor in orbe sonat.
 Esse negas factum. vis hoc me credere, credo.
 Quid? quod habet testes, Postume, Cæcilius.

Hesternæ, &c.] Præ se fert dolorem, au-
 dito quam indigne exceptus sit Postumus a
 Cæciliano, qui colaphum illi in os impe-
 gerit, cum interim verbis alienis exprobrat
 illi turpe crimen fellationis, & despectat ad
 improbum sensum hæc verba *percissum*. Vide
 epig. 48. lib. 4. & epig. 35. lib. 12. *Rumor*
 pro irrum. Ut lib. 3. epig. 72. 79. & 86.
Factum, supra epig. 31. & *testes* sensu etiam
 obsceniori.

Os tibi percissum.] Percidere enim est ba-
 tuere, tundere. Turnebus lib. 7. cap. 12.

Sunt tamen qui legant *præcisum*. *Quanto*,
&c.] Majore sono quam ubi Latinus ille
 nimis alapis cædit ministrum suum,

qua sorbeat ætra summa.

Juven. 6. *Latinus Vilia Panniculi.* } De La-
 tino diximus epig. 5. lib. 1. cui Panniculus
 minister erat ad risum conciliandum, sine-
 batque se alapis percuti a Latino, lib. 5.
 epig. 61.

O quam dignus eras alapis, Mariæ
Latinus:

Te successurum credo ego Panniculo.

In Lyrin ebriam & fellatricem. LXXIII.

QUID faciat vult scire Lyris? quod sobria fellat.

Quid faciat, &c.] Alii, *Quid faciat, vis*
scire Lyrin? quid? &c. Sic hunc versum
 legit Musambertius:

Quid faciat vis scire Lyrin quoque sobria?
fellat.

Ug si diceret, illa se videri vult ebriam can-

tum hoc facinus facere, ut Aristoph. vespis:
 sed idem opus etiam sobriæ. Vis scire quid
 faciat Lyris nunc ebria? Non aliud certe
 quam solet sobria, scilicet. MS. Bodleja-
 nus subjicit, *Gandeo: quid facies ebria facta*
Lyris? dignum sane patella operculum.

In Sertorium cunnilingum. LXXXIV.

MOLLIS erat, facilisque viris Pæantius heros:
 Vulnera sic Paridis dicitur ulta Venus.
 Cur lingat cunnum Sículus Sertorius. hoc est,
 Ex hoc occisus, Rufe, videtur Eryx.

Mollis.] Pathicus. *Mollis, &c.* Fingunt Poëtæ Venerem solere turpibus amoribus vindicare injurias sibi ac suis illatas. Quare, si (ut refert interpretes Thucydidis ad librum 1.) Philoctetem, quod interfecerit Paridem, ulta fuit Venus hac pœna, ut pathicus esset; credo ego (*jocatur Poë-*

ta) Sertorium Sículum interfecisse conterraneum suum Erycem, Veneris filium: namque illum non leviori turpitudinis pœna male mulctavit Venus, &c. *Pæantius heros.*] Philoctetes, filius Pæantis.

Ex hoc.] Ab hoc. *Eryx.*] Filius Veneris & Butæ.

EX LIBRO III.

In Nævolum pathicum. LXXI.

MENTULA cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
 Non sum divinus, sed scio quid facias.

Cum doleat.] Nævolum pathicum insectatur, qui pædicabatur a servo. Ramir.
Quid facias.] Imo quid patiaris.

Ad Laufellam fatuam. LXXII.

VIS futui, nec vis mecum, Laufella, lavari.
 Nescio quod magnum suspicor esse nefas,
 Aut tibi pannosæ pendent a pectore mammæ:
 Aut fulcos uteri prodere nuda times:
 Aut infinito lacerum patet inguen hiatus:
 Aut aliquid cunni prominet ore tui.
 Sed nihil est horum. credo, pulcherrima nuda es,
 Si verum est, vitium pejus habes, fatua es.

Nec vis mecum.] Communia fuisse viris cum fœminis balnea constat etiam ex epig. 51. supra.

Nescio quod magnum.] Alii majus, ut

epig. 42. supra.

Fatua es.] Insulsa nullo lepore meretricio instructa, epig. 61. lib. 11.

In Phæbum impurum. LXXIII.

DORMIS cum pueris mutoniatis,
 Et non stat tibi, Phœbe, quod stat illis.
 Quid vis me rogo, Phœbe, suspicari?
 Mollem credere te virum volebam:
 Sed rumor negat esse te cinædum.

Mollem.] Id est cinædum.

Sed rumor.] Fellatorem carpit, qui cum

rem gerebat, spurcissimo ore Pathicum forte intelligit.

In Lupercum enervem. LXXV.

STARE, Luperce, tibi jampridem mentula defuit:
 Luctaris demens tu tamen arrigere.
 Sed nihil erucæ faciunt, bulbique salaces,
 Improba nec profunt jam satureia tibi.
 Cœpisti puras opibus corrumpere buccas:
 Sic quoque non vivit sollicitata Venus,
 Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
 Quæ non stat, magno stare, Luperce, tibi?

Stare.] Irrisio est in Lupercum quandam jam inervem, qui *αἰσῆσι* laborabat: ipse tamen omnem movebat lapidem ut posset. Ramiresius.

Defuit.] Defuit.

Erucæ, &c.] Erucam, bulbos & Saturiam, Venerem excitare notissimum est ex Medicis: *Erucam* enim alibi appellat salacem herbam, lib. 10. epig. 8.

Improba nec, &c.] Salax, Venerem improbam irritans. Βολβός κ' κοχλίας κ' ὄνυχ' κ' τὰ ὄμματα δοκεῖ σπέρματος εἶναι πικρὰ, κ' ἂν τὸ ὁμοειδὲς ἔχον τὰς πρώτας φύσεις, κ' τὰς αὐτὰς διωρίσεις, &c. Athenæus lib. 2. cap. 23.

Puras buccas.] Magno dicit constare Lu-

perco, quod opibus conturperat buccas puras puerorum, qui nisi oblato summo pretio, non possent ad tantam allici turpitudinem. *Opibus corrumpere.*] τὸ *Opibus* hujus ævi scriptoribus idem esse quod pecunia, jactura, largitione, monuimus in pecunia vetere. Gronovius. *Opibus, &c.*] Lipsius epist. 6. lib. 5. quæst. epist. legit *Opicus*, quasi sit fellator. Præplacet vulgata lectio, quam astruit in ultimo versu, magno stare.

Sic quoque non vivit.] Bene vivit, quod mortua membra communiter dicat jacentia. Ramires.

Quæ, &c.] Jocum quærit ab ambiguo τὸ *stare*: prius obscœnum significat, posterius constare. Pro qua, Palat. quod.

In Bassum amatorem vetularum. LXXVI.

ARRIGIS ad vetulas, fastidis, Basse, puellas:
 Nec formosa tibi, sed moritura placet.
 Hic, rogo, non furor est, non est hæc mentula demens?
 Cum possis Hecubam, non potes Andromachen.

Notat Bassi in vetulas furorem, qui puellas fastidiebat, nec in vetulis forma, sed senectus hominem delectabat. Ramireus.

Moritura placet.] Capularis anicula & morti vicina.

Possis.] Supra epist. 31. *Hecubam.*] Vetulam. *Andromachen.*] Juniolem.

Ad Sertorium præcipitem. LXXIX.

REM peragit nullam Sertorius, inchoat omnes,
 Hunc ego cum futuit, non puto perficere.

Perficere.] Festive Sertorium irridet, qui cum omnia inchoaret, nihil tamen perficiebat, &c. Epig. 47. lib. 1.

Ad Apicium impurum. LXXX.

DE nullo quereris, nulli maledicis Apici:
 Rumor ait, linguæ te tamen esse malæ.

Maledicis.] Epig. 61. lib. 2.
Rumor ait, &c.] Epig. 72. lib. 2. v. 1.
Lingua mala.] Ad quod alludit Minutius Felix in Oct. *Apud quos tota impudicitia*

vocatur urbanitas: qui medios viros lambunt, &c. homines mala lingua, etiam si tacerent.
 Sic κακή γλῶσσα Græcis, maledica. Heraldus.

In Baticum cunnilingum. LXXXI.

QUID cum femineo tibi, Bætice Galle, barathro?
 Hæc debet medios lambere lingua viros.
 Abscissa est quare Samia tibi mentula testa,
 Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
 Castrandum caput est: nam sis licet inguine Gallus,
 Sacra tamen Cybeles decipis ore, vir es.

Quid.] Infectatur Baticum, de quo epig. 67. supra.
Galle.] Qui sacerdos es Cybeles eviratus.
Barathro.] *Aidion.*
Medius, &c.] Epigram. 61. lib. 2. vers.

Abscissa, &c.] Epig. 45. lib. 2. Plinius lib. 35. cap. 12.
Castrandum, &c.] Es enim impuri oris & malæ linguæ.
Cybeles decipis, &c.] Sic lib. 11. epig. 72. *metus ore Mannicus.*

In Coclitem impurum. LXXXIII.

UT faciã breviora mones epigrammata, Cocles,
Fac mihi quod Chione. non potui brevius.

Fac mihi, &c.] Vide quã te utar brevitas magistro? nec potui paucioribus verbis notare te viti fellandi; non melius

non rectius, quam conferendo se cum Chione, infra epig. 87. & 97.

In Tongilionem impurum. LXXXIV.

QUID narrat tua mœcha? non puellam
Dixi, Tongilion. quid ergo? linguam.

Linguam.] Quæ λήγουσα τῆς μούχου, patitur quod mœcha. Sic epig. 62. lib. 11. *mœcha* est *Mantius* verbum etiam *narrat*, linguam impuritatem innuit. Vel per *linguam* innuit puellam istam adeo fuisse lo-

quacem, ut *lingua* dici mereatur: aut linguam instar canis Appulæ, & quidam sitientis ubique & semper linguam exerentis.

In Chionen fellatricem. LXXXVII.

NARRAT te rumor, Chione, numquam esse fututam;
Atque nihil cuncto purius esse tuo.
Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris.
Si pudor est, transfer subligat in faciem.

Narrat te.] Fellatricem Chionem reprehendit, quod tecta pudenda parte corporis lavaretur, cum tamen illa non peccasset, monetque ut velamen transferat ad os, quo peccaverat, Ramiresius. *Modo epig. 83. Rumor, &c.]* Epig. 72. lib. 2..
Tecta tamen non hac, &c.] Si subligari

regas inferiora præ pudore, cur non potius os tegis? namque hac parte rumor est te peccare μούχου. In voce rumor latet ultimus *Paroimasticon*.
Transfer in faciem.] Ut contingat os impurum.

In fratres fellatores. LXXXVIII.

SUNT gemini fratres, diversa sed inguina lingunt.
Dicite, dissimiles sint magis, an similes?

Diversa sed, &c.] Ὁ μὲν τῆς χειρὸς λήχῃ, ὁ δὲ τῆς ἀνδρὸς μούχῃ.

Ad Gallum. XCII.

UT patiar moechum, rogat uxor, Galle: sed unum.
Huic ego, non oculos eruo, Galle, duos.

Ut patiar, &c.] De more seculi. Seneca lib. 3. de Beneficiis cap. 15. Infracta & antiqua est, quae nesciat matrimonium vocari unius adulterium. Heraldus. Machum,

numm.] Epig. 90. lib. 6. Oculos duos.] Epig. 93. lib. 1. Ludit autem in auxilio ab uno ad duos.

In Gargilium cunnilingum. XCVI.

LINGIS, non futuis meam puellam.
Et garris quasi moechus, & futuror.
Si te prendero, Gargili, tacebis.

Lingis.] Gargilius quidam cunnilingus jactabat se tanquam moechus, & corruptor puellae Martialis. Interminatur ei, si prehensus fuerit, ore ut irrumetur, quod vocem perdet, & tacebit. Similis jocus apud

Carullum in quemdam Gellium, epig. 75. Ramiresius. Vel sic interpretare verbum tacebis, quod nempe linguam sit abscissurus illi Poëta.

Ad Rufum. XCVII.

NE legat hunc Chione, mando tibi, 'Rufe, libellum.
Carmine læsa meo est, lædere & illa potest.

Carmine.] Supra epig. 34. 83. 87. Lædere.] Epig. 81. supra versu ultimo.

In Sabellum macrum. XCVIII.

SIT culus tibi quam macer, requiris?
Pædicare potes, Sabelle, culo.

Pædicare potes.] Præ macie in tantum prominet signatus. Modo epig. 93. vers. 12.]

EX LIBRO IV.

Ad Hylum inconstantem. VII.

CUR, here, quod dederas, hodie, puer Hyle, negasti?
 Durus tam subito, qui modo mitis eras?
 Sed jam caussaris barbamque, annosque, pilosque:
 O nox, quam longa es, quæ facis una senem!
 Quid nos derides? here qui puer Hyle fuisti,
 Dic nobis, hodie qua ratione vir es?

Accusat Hylum puerum inconstantie, qui quod uno die dederat, sequenti negavit; caussabatur annos barbamque quæ emeritum jam facere debebant eum. Hoc factum esse una nocte ridet Poëta, Ramiresius.

Here.] Heri epig. 44. lib. 1. vers. 1.
Quod dederas, &c.] Tui copiam.
Barbamque, annosque, pilosque.] Quæ te emeritum reddiderint.
Puer, &c.] Patiendo.
Vir es?] Faciendo, ut epig. 42. infra.

Ad Flaccum, quem velit puerum. XLII.

SI quis forte mihi posset præstare locanti,
 Audi, quem puerum, Flacce, locare velim.
 Niliacis primum puer his nascatur in oris:
 Nequitias tellus, scit dare nulla magis.
 Sit nive candidior: namque in Mareotide fusca
 Pulchrior est, quanto rarior iste color.
 Lumina sideribus certent, mollesque flagellent
 Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
 Fons brevis, atque modus breviter sit naribus uncis:
 Pæstantis rubeant æmula labra rosæ.
 Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem.
 Liberior domino sæpe sit ille suo.
 Et timeat pueros, excludat sæpe puellas.
 Vir reliquis, uni sit puer ille mihi.
 Jam scio: nec fallis: nam me quoque iudicæ verum est.
 Talis erat, dices, noster Amazonicus.

Laudat Flacci puerum Amazonicum artificiose: describit enim quem puerum optaret, & post longam descriptionem talem fuisse Amazonicum affirmat. Ramiresius.

Reganti.] Pretio prostitutum, epig. 7. & 9. lib. 9. Alii legunt *locanti*: utraque lectio probari potest. Commodato enim petere, per verbum rogandi exprimitur. Sequenti etiam versu leg. *locare*.

Niliacis primum, &c.] In Ægypto, Ma-

reotis autem est lacus Ægypti.

Nequitias tellus, &c.] Lasciviam & improbitatem Venerem Juvenal. sat. 15. vers. 45. Vide epig. 62. lib. 3. vers. 4.

Namque, &c.] Namque inter Ægyptios, qui omnes fere fusci sunt, majori in pretio est, quo quis sit candidior.

Flagellent.] Dimissæ & diffusæ fluant per colla, non croblyis, annulis aut cirris calamistratæ.

Frons

Frons brevis, &c.] *Frōns tenuis veteribus in laude. Sic Horatius lib. 1. carm. ode 33. ad Tibullum:*

Insignem tenui fronte Lycorida Cyri Torret amor.

Modus breviter, &c.] *Sit modus naribus breviter, id est modice uncis. Sic Petronius loquitur, naves paululum inflata. Et Sidonius epist. 2. lib. 1. de Theodorico rege: nasus, inquit, venustissimum incurvus.*

Pagani rubeant, &c.] *In Pesto Lucanæ oppido bis in anno proveniebant rosee.*

Sæpeque nolentem, &c.] *Grata petulantia*

& protervitate. Ut sæpe excidentur & quasi cogantur nolentes; sæpeque volentes, quod magis incenduntur, ad tempus frustrentur: ut videre est lib. 5. epig. 47. & 84. & supra 38. Alii vero ex Palatina & vet. editionibus legunt: Sæpe & nolentem. Recte.

Et timeat, &c.] *Zelotypia testetur amorem.*

Vir reliquis, &c.] *Alii neget, mihi soli det.*

Jam scio, &c.] *Respondet voto suo Poëta ex persona Flacci, cujus phærum Amazonicum talem fuisse dicit.*

In Coracinum impurum. XLIII.

NON dixi, Coracine, te cinædum:
Non sum tam temerarius, nec audax:
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
Iratam mihi Ponticæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metelli.
Juro per Syrios tibi tumores,
Juro per Berecynthios furōres,
Quod dixi tamen hoc leve, & pusillum est:
Quod notum est, quod & ipse non negabis.
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

Est faceta quædam in Coracinum illusio expressa per suspensionem, quæ definit in paradoxon. Negat enim quod minus est probum, & fatetur quod est majus. Ramiresius.

Temerarium.] *Vides distingui temerarium ab audaci. Distinxerunt & alii. Titus Livius lib. 25. Martius ad consilium prima specie temerarium magis quam audax, animum adjecit, ut ultro castra hostium oppugnaret.*

Iratam mihi.] *Supple precor, habeam aut experiar. Imprecationis formula. Pontia.] Veneficæ, epig. 34. lib. 2.*

Lagenam, calicem mihi.] *Vas quo miscetur venenum, epig. 69. infra vers. 4. & lib. 12. epig. 93.*

Metelli.] *Venefici: vel etiam putidi, cui ferebat anima.*

Syrios tumores, Berecynthios, &c.] *Cl.*

J. Sædénus cap. 3. Syntagm. 1. de Diis Syris. Berosaldus annot. cap. 25. intelligit tumores & vibices a cultris & flagris quibus sacerdotes Cybeles (quam Deam Syriam esse volunt) se sauciabant. Ego autem cenfeo magis dici tumores illos, ulcera & morbos quibus credebatur irata Isis inflare pejerantes, ex mente Persii sat. 5. vers. 187. ut & Furōres quibus incitati Berecynthiæ matris Cybeles sacerdotes, cultris sibi la-certos, pectus & humeros secant.

Quod dixi, &c.] *Alii, Quid dixi tamen? hoc leve, &c.*

Dixi te, &c.] *Negabat levius, fatetur Sarcastice quod gravius est. Sic Junius Bassus, referente Quintiliano, lib. 6. cap. 4. non dixi (inquit) te calceos veteres vendere; sed emere solere dixi.*

In Papilum pathicum. XLVIII.

PRÆCIDI gaudes, præcifus, Papile, ploras,
Cur quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obscœnæ pruriginis? an magis illud
Fles: quod præcidi, Papile, defieris.

Præcidi, &c.] Alii percidit. Vide epig. 72. lib. 2. ultra pateris? immo a desiderio lacrymarum.
Cur, &c.] Si enim pœnitet facti, cur

In Thaidem fellatricem. L.

QUID me, Thai, senem subinde dicis?
Nemo est, Thai, senex ad irrumandum.

Nemo est, &c.] Namque hic non tanta vi opus est, & ad hoc genus libidinis prœnior est senectus, ut de Tiberio Suetonius cap. 44. & Juvenalis sat. 10. vers. 208. & ipsam Thaidem arguit magis gaudere vitio fellationis.

In Thaidem fellatricem. LXXXV.

NON est in populo, nec urbe tota,
A se Thaida qui probet futuram,
Cum multi cupiant, rogentque multi,
Tam casta est, rogo, Thais? immo fellat.

Fellat.] Supra epig. 50.

EX LIBRO VI.

Ad Priapum. XVI.

TU qui pene viros terres, & falce cinædos,
Jugera sepositi pauca tuere loci:
Sed tua non intrent vetuli pomaria fures,
Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

Viros terres, &c.] Forte, nec falcem quam manu geris, timentes; sed te custodem arborum averfatos. Epig. 36. lib. 1. vers. 15. Cinædos.] Molles, sed falcem tuam veritos. Gronovius hic legendum censet:

To qui falce viros terres, & pene cinædos.

Jugera sepositi, &c.] Hortum. Epig. 58. lib. 3. vers. 47.

Sed tua,] Gruterus legendum censet a MSS. Sic tua, &c.

Puer, puella comis.] Qui talione luant pœnas, si intrant hortum.

In Lesbiam deformem & libidinofam. XXIII.

STARE jubes nostrum semper tibi, Lesbia, penem :

Crede mihi, non est mentula, quod digitus.

Tu licet & manibus blandis, & vocibus infles:

Contra te facies imperiosa tua est?

Contra te facies.] Tanta erat Lesbiz deformitas, ut vocibus blandis excitare Poë- | tam nequireret. Vide Juven. sat. 6. vers. 195. ubi eadem est sententia.

De Sotade impuro. XXVI.

PERICLITATUR capite Sotades noster,

Reum putatis esse Sotaden, non est,

Arrigere desit posse Sotades: lingit.

Sotades.] Qui crimen admiserunt rei capitis dicuntur: cum ore impuro morigeraretur Sotades, festive ait Poëta, eum capite periclitari. De Sotade Poëta quoddam dictum epig. 86. lib. 2.

In Charidemum lenonem suæ uxoris. XXXI.

UXOREM, Charideme, tuam scis ipse, finisque
A medico futui, vis sine febre mori.

Vis sine.] Id est expilari: nam omnia dabuntur medico: pauperes enim mortuos Martialis sæpe appellat. Vel, *vis mori sine febre*: id est, nunquam vis ægrotare, propterea conduxisti medicum hoc munere.

Domicius. Vel intellige Charidemum metuisse, ne uxor amere medici capta ægrotaret, atque idcirco permisisse ut ab eo subagigaretur.

In Sabellum pædiconem. XXXIII.

NIL miserabilius, Matho, pædicone Sabello

Vidisti, quo nil lætius ante fuit:

Furta, fugæ, mortes servorum, incendia, luctus

Affligunt hominem. tam miser, & futuit.

Sabello.] De quo epig. 98. lib. 3. Vide & epig. 51. lib. 2. Misere deperibat pueros Sabellus, sed dilapidato patrimonio coactus est amare mulieres: qua de causa nil Sabel-

lo miserabilius esse dicit Poëta: cum id verbum miserabilius videatur referri ad bonorum jacturam, quam passus erat miser Sabellus.

Ad Papilum. XXXVI.

MENTULA tam magna est, tantus tibi, Papile, nasus,
Ut possis, quoties arrigis, olfacere.

Tantus tibi.] Irridet nasum, atque ingentem Papili mutonem.

In Charinum cinædum. XXXVII.

SECTI podicis usque ad umbilicum,
Nullas reliquias habet Charinus,
Et prurit tamen usque ad umbilicum:
O quanta scabie miser laborat!
Culum non habet, est tamen cinædus.

Et prurit.] Capito tamen diffiso, & turpitudinis. De Charino jam dictum epig., inuuli scivit circuncur ulcerosum prurigo | 78. lib. 1.

In Lectoriam mœcham. XLV.

LUSISTIS, satis est: lascivi nubite cunni.
Permissa est vobis non nisi casta Venus.
Hæc est casta Venus? nubit Lectoria Lygdo:
Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

Loquitis.] Legem Juliam, qua adulteria prohibebantur, revocaverat Domitianus, epig. 7. supra. Juven. sat. 2. vers. 32.

qui tunc leges revocarat amaras
Omnibus, atque ipsis Veneri, Martique

timendas.

Ergo mœcha Lectoria coacta est nubere concubino Lygdo. Epig. 39. supra:

Ex concubino natus est tibi Lygdo.

Turpior.] Nupta enim concubino adulterium fateri videbatur. Epig. 22. supra.

De Priapo. XLIX.

NON sum de fragili dolatus ulmo:
Nec quæ stat rigida supina vena,
De ligno mihi quolibet columna est.
Sed viva generata de cupresso,
Quæ nec secula centies peracta,
Nec longæ cariem timet senectæ.
Hanc, tu quisquis es ô malus, timeto:
Nam si vel minimos manu rapaci
Hoc de palmitæ læferis racemos:
Nascetur, licet hoc velis negare,
Inserta tibi ficus a cupresso.

Non sum.] De Priapo hortorum custode actum epig. 36. lib. 1. lib. 3. epig. 58. epig. 86. supra.
Sed vivā.] Vitalitatis cupressi rationem addit duobus versibus sequentibus. Vide epig. 73. infra.
Nascetur.] Tibi fisco inferetur vena mea cupressæ. Epig. 16. supra:

De Sextiliano impuro. LIV.

TANTOS, & tantas si dicere Sextilianum,
 Aule, vetes; junget vix tria verba miser.
 Quid tibi vult? inquis. dicam, quid suspicer esse:
 Tantos, & tantas Sextilianus amat.

Tantos, &c.] Pragrandes draucos, eorumque caudas.

In Charidemum mollem. LVI.

QUOD tibi crura rigent setis, & pectora villis,
 Verba putas famæ te, Charideme, dare.
 Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto;
 Teque pilare tuas testificare nates,
 Quæ ratio est? inquit. scis multos dicere multa,
 Fac, prædicari te, Charideme, putent.

Quod tibi crura, &c.] Crura & pectus hispida setosæque præ se ferendo, putas te contra iturum & decepturum famam quæ de tua mollitie increbuit.
Extirpa, &c.] Epig. 29. lib. 2. vers. 6.
Dicere multa.] Loqui varia de tua tur-
 pitudine. Πολλά & παντός dicunt Græci eleganter.
Fac, &c.] Hanc quasi levioris criminis suspicionem oppone illi graviori, quod te suspicantur *Φοινισσέειν*.

In Charidemum mollem. LXXXI.

IRATUS tanquam populo, Charideme, lavaris:
 Inguina sic toto subluvis in folio:
 Nec caput hic vellem, sic te, Charideme, lavare:
 Et caput ecce lavas: inguina malo laves.

Iratus tanquam populo.] Tanquam volens eos polluere & conspurcare, qui post te in eodem folio loturi sunt.
Nec caput hic, &c.] Vide epig. 42. lib. 2. argumenti æque puri, & epig. 56. supra.

In Zoilum impurum. XCI.

SANCTA ducis summi prohibet censura, vetatque
 Moechari: gaude, Zoile, non futuis.

Sancta ducis.] Vide epig. 2. 4. & 7. supra. Zoilum non debere graviter ferre a Domitiano promulgatam legem adversus adulteros dicit, quoniam ipse non sectabatur mulieres, sed fellabat. Epig. 81. lib. 3. *Non fatuus.*] Alii non fatuus.

EX LIBRO VII.

In Gallam formosam, sed fatuam. XVII.

CUM tibi sit facies, de qua nec foemina possit
Dicere, cum corpus nulla litura notet:
Cum te tam rarus cupiat, repetatque fututor,
Miraris: vitium est non leve, Galla, tibi.
Accessi quoties ad opus, mistisque movemur
Inguinibus: cunnus non tacet, ipsa taces.
Dî facerent ut tu loquereris, & ipse taceret:
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallet: namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & risum res movet ista simul.
Quis ridere potest fatui popysmata cunni:
Cum sonat hic, cui non mentula, mensque cadit?
Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno:
Et si adeo muta es, disce vel inde loqui.

De qua nec.] Id est, nec ulla foemina potest deformitatem notare in tuo corpore.

Nulla litura.] Nec opus est ut lomento rugas uteri condas, quæ nullæ sunt. Vide epig. 42. lib. 3.

Popysmata.] Vox fictitia a sono quo equus necdum domitis blandimur. Policianus Miscell. cap. 32. demulso attritatio blanda, ut quæ sit ad cicurandum equum. Vide epig. 72. lib. 3.

In Cæliam scortum. XXIX.

DAs Catts, das Germanis, das, Cælia, Dacis:
Nec Cilicum spernis, Cappadocumque toros:
Et tibi de Pharia Memphiticus urbe fututor,
Navigat a rubris & niger Indus aquis:
Nec recutitorum fugis inguina Judæorum,
Nec te Sarmatico transit Alanus equo.
Qua ratione facis, cum sis Romana puella,
Quod Romana tibi mentula nulla placet?

Das Catts.] Tui copiam. Alii, *Parthis*. *Pharia urbe fututor.*] Mempsi. Epig. 1. lib. Specul. vers. 1.

Rubris & niger, &c.] A mari Erythraeo, quod cum *spudætor* diceretur Græ-

cis, ab Erythra filio Persei & Andromedæ, qui ibi regnavit, Latini *Rubrum* verterunt, cujus coloris vel arenas vel undas esse credebant. *Ed*, Hebr. id est papyrus.

Recutitorum, &c.] Quibus circumcisis | populos in Sarmatia Europæa ponunt Nī
succrescit cutis. | nipi & Ptolomæus.
Sarmatico, &c.] Namque Alanos Scythiæ

In Matrenam caute impudicam. XXXIV.

INGUINA succinctus nigra tibi servus alura
Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
Sed meus, ut de me taceam, Lecania, servus
Judæum nulla sub cute pondus habet.
Sed nudi tecum juvenesque senesque lavamur,
An sola est servi mentula vera tui?
Ecquid fœmineos sequeris matronæ recessus?
Secretusque tua cunne lavaris aqua?

In Matrenam.] Alii in *Lecaniam*.

Succinctus.] Cum in balnea venires Lecania, jubebat sibi altare servum obligatis pudendis, hac forte de causâ, ut suspicatur Poëta, ne in aliis mulieribus latus defatigaret. Siquidem alii promiscue cum fœminis omnes nudi lavabant: ergo non præ

pudore ita agebat Lecania. Vide epig. 76. lib. 11. & epig. 54. infra, ubi de tributo quod pendebant Judæi circumsecti: qui tangebant inguina, ne verpi viderentur.

Secretusque tua.] Nempe in secreto recessum habebat cum servo.

In Chrestum impurum. LIV.

NULLI munera, Chreste, si remittis,
Nec nobis dederis, remiserisque,
Credam te satis esse liberalem.
Sed si reddis Apicio, Lupoque,
Et Gallo, Ticioque, Gellioque,
Lingas non mihi (nam proba & pusilla est).
Sed quæ de Solymis venit perustis
Damnata modo mentulam tributis.

Apicio, Lupoque, &c.] Turpitudinis tuæ ministris.

Gellioque.] Palat. & membranz Anglicanz *Cassioque*. Sunt & qui legunt *Celioque*.

Lingas.] Scriptus codex Turnebi, ut & Palat. *Linges*. Non mihi, &c.] Non meam, quæ castior est, sed servi mei Judæi damnati ad tributum; vel nomine tributi in

servitute damnati. Turnebus legit *tributi*, lib. 24. cap. 28. Grave autem tributum pendebant, cum Judæi, tum qui Judaicæ sectæ initiabantur circumsecti. Suetonius in Domit. cap. 12. *Et pusilla est.*] Palat. aperte *pusilla est*. Et cur non admittam, cum eandem alibi nominat *annum*, mentionemque faciat *charta virginis*? Gruterus.

Ad Gallam volentem nubere viro vero. LVII.

JAM sex aut septem nupisti, Galla, cinædis:
Dum comæ te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque simillimâ loro
Inguina, nec lassâ stare coacta manu,

Dece;

Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum:

Rurfus & in similes decidis usque toros.

Quære aliquem Curios semper Fabioſque loquentem,

Hirſutum, & dura ruſticitate truceſcem.

Invenies: ſed habet triſtis quoque turba cinædos:

Difficile eſt, vero nubere, Galla, viro

Cinædis.] Dum ex cultu & elegantiâ poſ-
judicabas ſtrenuos ad κλυομένην.

Similes toros.] Mollium & imbellium ci-
nædorum.

Quære aliquem, &c.] Ne ulterius te de-
cipiant poxi iſti & comati; quære aliquem
ex iis qui ſermone & cultus neglectu gra-
vitatem & virilitatem profitentur, epig. 25.

lib. 1.

Sed habet, &c.] Sed & hi ſunt Socratici
cinædi.

Difficile eſt, &c.] Juven. ſat. 2.

*Fronti nulla fides: quis enim non vicus
abundat*

Triſtibus obſceni?

In Amillum impurum. LXI.

RECUſIS foribus grandes præcidis, Amille:

Et te depreſſi, cum facis iſta, cupis,

Ne quid liberti narrent, ſervique paterni,

Et notet obliqua garrulitate cliens,

Non prædicari ſe qui teſtatur, Amille,

Illud ſæpe facit, quod ſine teſte facit.

Præcidis.] Alii *percidis*. Epig. 72. lib. 2.

Narrent, &c.] Te gravius aliquid pati.

Et notet.] Gruterus ex Palat. & Anglic.
legit: *Et niger*: ut *niger* ille, designet gar-
rulum quem, Horatianæ piſturæ non diſſi-

milem.

Teſtatur, teſte facit.] Ludit in teſtatur
& teſte, necnon in ambiguitate & teſte.
Hic autem ἀρχαῖος intelligit, id eſt ἀρχαῖος
φωμινός.

In Philænim tribadem. LXVI.

PÆDICAT pueros tribas Philænis.

Et tentigine ſævior mariti,

Undenas vorat in die puellas,

Harpasto quoque ſubligata ludit,

Et flavescit haphe, graveſque draucos,

Alterno facili rotat lacerto,

Et putri lutulenta de palæſtra

Uncti verbere vapulat magiſtri.

Nec cœnat prius, aut recumbit ante,

Quam ſeptem vomuit meros deunces:

Ad quos fas ſibi tunc putat reverti,

Cum coliphia ſexdecim comedit.

Post hæc omnia cum libidinatur,

Non fellat: putat hoc parum virile:

b 4

Sed

Sed plane medias vorat puellas:
Dî mentem tibi dent tuam Philæni,
Cunnum lingere, quæ putas virile.

Pedicat pueros.] τῶν ἀλόεσων Tribas Philænis] Lacerata carmine Polycratis, cum mulierum omnium esset castissima, si verum quod de ea scribit Æschrius apud Athenæum lib. 8. Sed Æschrius apologia nihil eam iuvit apud posteros. *Her. Tribas.] Fricatrix.*

Libidinis prurigne magis inflammata quam maritus.

Vorat in die puellas.] Δεστιάζουσα, Φοινηκίστρια καὶ τελευτάουσα Gruter, legit dolat.

Harpasso quoque.] Epig. 19. lib. 4. Subligata ludit.] Veste subducta, Vel, subligari nsa.

Flavescit hæpe.] In palæstra flavescit aspergine arenæ: ita Achelous cum Hercule luctans sulva tactus flavescit arena. Ovid. Metam. 9. ἄφθι autem tactus est. Epist. cap. 26. Enchirid. ἔστι δὲ ὅτι χεῖρα βαλεῖν, (Φυεὶν σπρίψαι, πολλὴν ἀφὼ καυσιπύην. Gravesque, &c.) Et pondera illa plumbea seu ferrea corpori exercendo in Gymnasiis & Balneis adhibita, vel ipsis grandibus draucis gravia, agili versat manu. Vide epig. 48. & 49. lib. 14. & Juven. sat. 6. vers. 22. quæ huic epigrammati consonat.

Putri.] Male olenti ab oleo. Lutulenta, &c.] Ceromate e luto uncta.

Uncti magistri.] Aliptæ manus crepitu interungendum. Vide Juvenalem sat. 6. vers. 423. Verbere vapulat.] Nam & hi Magistri, quos ἐπιστάτας Græci dicunt, jus virgæ habebant.

Nec canat, &c.]

sexarius alter
Ducitur ante cibum rapidam facturus orexim, &c.

Juven. sat. 6. vers. 429. Vide epig. 71. lib. 5. Alii redeire.

Cum coliphia.] Luctatorum panes, qui vires palæstritarum membris addunt, a πᾶλον & ἴψι, ut vult Dom. Calderinus; quam etymologiam asserere laborat Cornel. Vitellius contra Merulam Annotat. cap. 12. Certo enim ciborum genere ad palæstras, & cæteras ejusmodi exercitationum formas præparabantur. Juvenal. sat. 2.

Luctantur panca, comedunt coliphia panca.

Medias, &c.] Supra vers. 3.

Mentem tuam Philæni, &c.] Mentem sanam, vel quæ foemineam appetat libidinem. Locum istum nonnulli exagitant: ac Grutero elegans videtur; ut videlicet usus voto aut imprecatione, id præter omnem omnium expectationem optet; quod jam habebat. Eodem fere modo hoc lib. epig. 23.

Huc facias, quod puto lingua facis.

Nec admodum dissimiliter Turnus apud Virgilium lib. 11. Æneid. vers. 408.

Nunquam animam talem dextra hac (alisse moveri)

Amittes: habiet tecum: & sit pectora in isto.

Sic apud Senecam in sui nominis Medea, vers. 968. Mihi me relinque: Et Symmachus lib. 4. epist. 48. Dî illos mentibus suis puniant.

In Philanin. LXIX.

IPSARUM tribadum tribas Philæni
Recte quam futuis, vocas amicam.

Male sonat dicta viro amica; mulieri, bene quam vero Philanis amicam vocat, male audit, cum ipsa Philanis sit tribas. Καλῶς γυνὴ καὶ ἀλόεσρα γυναῖκες καὶ

αἱ παρθένοι τῆς Γυνάβεως καὶ φίλας, ἐταίρας. &c. καλῶς γὰρ τῆς μιθαρνήσας, ἐταίρας. Athenæus lib. 14. cap. 4.

In anum deformem. LXXIV.

Vis futui gratis, cum sis deformis, anusque.
Res perridicula est: vis dare, nec dare vis.

Vis gratis.] Vide epig. 90. lib. 3.

Vis dare.] Tui copiam. *Nec dare.*] Pecuniam.

De Menophilo verpo. LXXXI.

MENOPHILI penem tam grandis fibula vestit,
Ut sit comœdis omnibus una fatis.
Hunc ego credideram (nam sæpe lavamur in uno)
Solicitum voci parcere, Flacce, suæ:
Dum ludit media populo spectante palæstra,
Delapsa est misero fibula, verpus erat.

Menophili penem tam grandis, &c.] Quo loco norant Interpretes duo fibularum genera fuisse: Indumentum quo comprimebantur simul & tegebantur verenda, tum filum æneum argenteumque præputio tractum. Utrumque falsum. Nam neque filum fuisse Celsus indicat, qui a filo fibulam distinguit, & filo exempto fibulam inditam docet: neque vestimentum fuit. Anulus enim fuit promiscuus ex ære, in pædagogis ad luxum argenteus; isque ne facile solvi posset a fabro, igna glutinabatur, & ab eodem quum opus esset resubulabatur, sive solvebatur. Quid ergo theca illa & aluta, fibulaque penem vestiens apud Martialem fuit? Nempe subligaculum & vagina quædam, cujus usus non ad custodiendam vocem: qui enim fieri poterat, si tam facile removebatur, & sponte cadebat? Sed honestatis causâ adhibebatur, præcipue a Judæis ad celandam præcisionem, qui tamen non infibulari, nec enim poterant, cum pellicula carerent, quæ trajectibatur; quod Josepho Scaligero negotium facebat: sed quia ferme, qui infibulari erant, etiam thecam hujusmodi, & auram gestabant; sive ut laterent; sive ne nimio motu atque percussu annulus cutem læderet: sive aliam ob causam, propterea improprie eam Martialis fibulam appellavit, quæ fibula non erat, sed potius fibula ipsius tutamen. Cum præterea Celsus fibulam meliorem dixerit quo levior: at hæc quæ ad celandum inventa, ad hoc gravis, ut *Judaum pondus* Martialis appellaverit, quo recutitorum inguina trahebantur. Ferrarius. *Menophili, &c.*] Comœdi, citharedi, adolescentulique alii, virilia fibula coercere solebant, quo a Venere abstinere, vocis seu valetudinis conservandæ causâ. Celsus lib. 7. cap. 25. & Juven. sat. 6. vers. 73. & 380. Duo autem harum fibularum erant genera. Vel indumentum quo comprimebantur, simul & tegebantur inguina: vel filum æneum argenteumve præputio tractum.

Verpus erat.] Judæus, vel recutitus, utebatur autem fibula (illa priore modo dicta) ad velandam *Scrotulum*.

Ad Juvenalem. XC.

DE nostro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalicias mittimus ecce nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
Mentula custodiis luxuriosa dei.

Saturnalicias, &c.] Quibus luditur in Saturnaliis, epig. 31. lib. 5.

Mentula, &c.] Ipse Priapus, epig. 36. lib. 1. & epig. 49. & 73. lib. 6.

E X

EX LIBRO VIII.

Ad Cestum puerum. XLVI.

QUANTA tua est probitas, quanta est præstantia formæ,
 Ceste puer, puero castior Hippolyto!
 Te secum Diana velit, doceatque natare:
 Te Cybele secum vellet habere Phryga.
 Tu Ganymedeo poteras succedere lecto,
 Securus domino basia sola dares.
 Felix quæ tenerum vexabit sponsa maritum,
 Et quæ te faciet prima puella virum.

Quanta tua est, &c.] Legerim, *Tanta tua est probitas, quanta est, ut* epig. 6. lib. 11. *Præstantia formæ.]* J. Gruterus, *infantia formæ.*

Castior Hippolyto.] Vide argumentum Hippolyti Senec. trag.

Diana velit.] Ipsa castitatis dea. *Doceatque.]* P. Scriverius, *Dorisque natare. Natare.]* Inter nymphas suas, neque oculos suos ulciscetur, ut quondam Actæomis.

Te Cybele.] Brodeus legendum censet, *Te*

Cybele secum mallet habere Phryge. Hoc est, *Te secum habere mallet, quam Atyn Phrygium.* Sed Gruteri lectio præfertur, *legentis totum, & Phryga. Totum, &c.]* Non castratum ut Atyn quondam puerum suum Phrygium.

Ganymedeo, &c.] Epig. 56. lib. 5. *Securus, &c.]* Non suspectus Junoni, nec zelotypam deam urens. Gruterus, *Sed datus domino: vix basia a te impetraret Jupiter, nedum quid ulterius.*

De Aula puerorum amatore. LXIII.

THESTYLON Aulus amat, sed nec minus ardet Alexin:
 Forsitan & nostrum sic Hyacinthon amat.
 I nunc, & dubita, vates an diligat ipsos,
 Delicias vatum cum meus Aulus amet.

Delicias.] Hoc est pueros delicatos, qui sunt deliciæ Poëtarum.

EX LIBRO IX.

In Lupum moechum. III.

PAUPER amicitiae cum sis, Lupe, non es amicæ,
 Et queritur de te mentula læsa nihil.
 Illa filigineis pinguefcit adultera cunnis:
 Convivam pascit nigra farina tuum.
 Incensura nives domine Setina liquantur;

Nos

Nos bibimus torti pulla venena cadi.
 Emta tibi nox est fundis non tota paternis:
 Haud sua desertus rura sodalis arat.
 Splendet Erythræis perlucida mœcha lapillis:
 Ducitur addictus te futuente cliens.
 Octo Syriis suffulta datur lectica puellæ:
 Nondum sandapilæ pondus amicus erit.
 I nunc, & miseros Cybele præcide cinædos.
 Hæc erit, hæc cultris mentula digna tuis.

Pauper, &c. Vide Juvenalem sat. 7. vers. 73. ab eadem mente & ingenio.

Ille filigineis. Lupus amicas pascebat pane filigineo. Vide epig. 69. lib. 14.

Incensura, &c. Amicæ tuæ colantur vina optima e Scia, quæ calore suo nives, quibus diluuntur, incendant. Epig. 69. lib. 4. vers. 1.

Corfi pulla. Vilioris notæ vini e Corfica, ejus mella, thyma & cœlum gravia. Legitur & torti, quod exponunt, *Sapientum torculari expressi. Venena cadi.* Vina non meliora Vaticanis, quæ dixerat *saxica.* Epig. 19. lib. 1. & epig. 92. lib. 6.

Non non totq. Pars noctis.

Haud sua. Conducta,

Erythræis. Epig. 38. lib. 5.

Additus, &c. In carcerem vel ædes creditoris, cui a Prætoris addicitur, ære obrutus.

Syris. Servis e Syria octophorum gestantibus.

Nondum. Alii *nudum.*

Sandapilæ, &c. Epig. 81. lib. 2.

Nunc, &c. Castra miseros cinædos, ut tibi sint sacerdotes. Ironice. Imo Lupum potius lautum cinædum, qui amicos inguini posthabet.

In Æschylum irrumatorem. V.

AUREOLIS futui cum possit Galla duobus,
 Et plus quam futui, si totidem addideris:
 Aureolos a te cur accipit, Æschyle, denos?
 Non fellat tanti Galla. quid ergo? tacet.

Aureolis. id est nummis aureis. Alii *areolis.*

Et plus. Epig. 52. lib. 2. & epig. 33. inf. *Tacet.* Ore morigeratur.

In Chrestum impurum. XXVIII.

CUM depilatos, Chreste, coleos portes,
 Et vulturino mentulam parem collo,
 Et prostitutis levius caput culis,
 Nec vivat ullus in tuo pilus crure,
 Purgentque sævæ cana labra volfellæ,
 Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos,
 Et quidquid usquam legimus pilosorum,
 Loqueris, sonasque grandibus minax verbis.
 Et cum theatro, seculoque rixaris.
 Occurrit aliquis inter ista draucus, &
 Jam pædagogo liberatus, & ejus
 Refibulavit turgidum faber penem:

Nutu

Nutu vocatum ducis, & pudet fari
Catoniana, Chreste, quod facis lingua.

Chreste.] De quo jam epig. 54. lib. 7.

Prostitutis, &c.] Cinædorum.

Purgentque.] Epig. 29. lib. 2. Alii, *pingantque.*

Curios, &c.] Et habes usque in ore veterum incultam gravitatem & continentiam. Sic epig. 25. lib. 1.

Et cum theatris, &c.] Et exclamas: O tempora! O mores! indignatus theatra & secula hæc quasi ludicra & lasciva nimis.

Jam pedagogo, &c.] Qui ex ephebis excesserit.

Refibulavit tardidum.] Fibulam solvit & sustulit, epig. 81. lib. 7. *Faber penem.*] Erat enim fibula ex ære, dicto epig. 81. lib. 7.

Pudet fari.] Jubet me pudor tacere quid agat lingua tua, qua te proferis tertium moribus Catonem.

Facis lingua.] Epig. 72. lib. 2.

Qualem velit amicam. XXXIII.

HANC volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur:
Hanc volo, quæ puero jam dedit ante meo:

Hanc volo, quam redimit totam denarius alter:

Hanc volo, quæ pariter sufficit una tribus,

Poscentem nummos, & grandia verba sonantem,

Possideat crassi mentula Burdigali.

Que palliolata vagatur.] Nam palliolum & pallium veteres non tantum quo humeros tegeant, sed etiam quo capita velarent, appellaverunt. Cinædi porro & molles capita semper pileolis aut palliis tecta gerabant. Palliola quoque mulierum, & præcipue meretricum, quibus caput etiam tegebant. Sic Ovidius lib. 1. artis amatoria:

Ægram tu facito ut similes, nec turpe putari.

Palliolum nitidum imposuisse comis.

Ita enim vetustissimæ membranæ scriptum exhibent, cum vulgatæ omnes editiones habeant *pileolum, &c.* Salmastius. *Palliola*. Non togata, non stolata, sed ancillari habitu vestita.

Dedit ante meo.] Epig. 49. lib. 2.

Totam denarius.] Omnibus modis largam, ut epig. 65. lib. 12. quæ:

Deglabit, fellat, molitur per utramque cavernam.

Auson. epig. 70. Vide lib. 2. epig. 52. *Alter.*] Duo denarii. Viliores istæ meretrices *Diobolares* a Plauto eleganter appellantur.

Possideat crassi mentula Burdigali.] Gruterus notat MSS. omnes & olim cufos habere *Burdigala*: & eam scripturam esse revoRANDAM. Sed in MS. qui quondam Pircheimeri, postea Comitibus Arondelæ fuit, inveni *Burdigalem*. Hoc igitur nomen meretricis est, quam dicit

Poscentem nummos, & grandia verba sonantem.

At præterea *Crassi* scribendum, id est hominis divitis & opulenti, propter Licinium Crassum ditissimum Romanorum. Gronovius. *Crassi Burdigali.*] Divitis, facti, insulsi, an simpliciter, *crassi*. MSS. omnes *Bridegala*.

Ad Flaccum. XXXIV.

AUDIENS in quo, Flacce, balneo plausum,
Morionis illic esse mentulam scito.

Morionis, &c.] Bene vasati. Alii legunt Mutonis, id est mutoniati. Alii Mathonis. Mutonis. Palatin.

In Gallam vetulam libidinofam. XXXVIII.

CUM sis ipsa domi, mediaque ornere Subura,
Fiant absentes & tibi, Galla, comæ:
Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas,
Et lateas centum condita pyxidibus:
Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
Quod tibi prolatum est mane, supercilio.
Et te nulla movet cani reverentia cunni,
Quem potes inter avos jam numerare tuos.
Promittis sexcenta tamen: sed mentula furda est,
Et sit lusca licet, te tamen illa videt.

Mediaque ornere Subura.] Medicaminibus & fucis quæ petuntur empta ex media Subura, vico Rom. celebri.

Absentes & tibi, &c.] Fictitiæ, acceptitæ, caliendra.

Nec dentes aliter, &c.] Et ex offe vel ebore fastidios dentes reponas noctu, ut vestes sericas reponere solent. *Quam serica.]* Sericæ vestes matronis placuere, & præcipue matronis e Veneris grege. Clare Seneca de Beneficiis cap. 9. *Video sericas vestes, si vestes vocanda sunt; in quibus nihil est, quo defendi aut corpus, aut denique pudor possit, &c.* Vestibus perlucidis usas fuisse Venereas illas matronas, testatur etiam Lucianus in Amoribus.

Et jaceas, &c.] Et mundus tuus, fuci

medicamina, &c. recondantur innumeris pyxidibus. *Jaceas.]* Antea legebatur *lascas.*

Nec tecum, &c.] Adscititium faciei nitorem singulis noctibus reponas, crastino die novum sumptura.

Quod tibi prolatum.] Prolatum, aut ex pyxidibus depromptum aut productum. Nam supercilia fuligine sibi producebant: jacturam enim supercilliorum sic arte reparabant. Heraldus. Juven. sat. 2. vers. 93.

Promittis, &c.] Epig. 23. lib. 6.

Lusca licet, &c.] Quid miri, si videat, quæ lusca est? Gruterus ex Palat. *caca* legitur sed & alteri scripturæ suæ venustas. Lib. 2. epig. 33. Scriverius furda.

De voto Philænis. XLI.

TARPEIAS Diodorus ad coronas
Romam cum peteret Pharo relicta,
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella simplex,
Quam castæ quoque diligunt Sabinæ:
Dispersa rate tristibus procellis

Merg-

Merfus fluctibus, obrutusque Ponto
 Ad votum Diodorus enatavit.
 O tardus nimis, & piger maritus!
 Hoc a litore si puella notum
 Fecisset mea, protinus redissem.

Tarpeias.] Vide epig. 54. lib. 4.

Pharo.] Pharos hodie *Farion*, colonia
 & oppidum Ægypti apud Alexandriam in
 insula continenti pene juncta, &c. Fer-

rarius.

Si puella.] Ostendit puellam suam im-
 munda femora habere, & indigere purgan-
 te lingua. Domitius.

In Ponticum masturbatorem. XLII.

PONTICE, quod nunquam futuis, sed pellice leva
 Uteris, & Veheri servit amica manus:
 Hoc nihil esse putas? Scelus est, mihi crede, sed ingens,
 Quantum vix animo concipis ipse tub.
 Nempe semel futuit, generaret Horatius ut tres:
 Mars semel, ut geminos Ilia casta daret.
 Omnia perdiderat, si masturbatus uterque
 Mandasset manibus gaudia sæda suis.
 Ipsam crede tibi naturam dicere rerum.
 Istud quod digitis, Pontice, perdis, homo est.

Pellice leva.] Diogenesiana uteris Venere,
 qui τὸν δ' ὑπὸ τῶν ἡδὺν πύλασιν Ἀσίδου
 & χατῶν. Agathius lib. 7. Anthologiz.
 Quod idem refert Galenus lib. 6. αἰτὶ τῶν
 πικρῶν τῶν. Innuitque ipse Diogenes
 Luciani, ἐν βίῳ περὶ σφ.

Nempe semel fuit, &c.] Ex uno congres-
 su geniti sunt trigemini illi Horatii, qui
 tres Curiatios singulari de re Rom. cer-

tamine commissos devicerunt: ex uno ge-
 niti Rómulus & Remus, Romæ condito-
 res.

Masturbatus uterque.] Ut tu.

Sæda.] Alii *seva*.

Quod digitis, &c.] Nimirum illi *Fratres*
 dicebantur, qui netario concubitu turpe
 perdendi hominis præstabant officium. Ri-
 galcius.

In Phæbum draucum. LXIV.

AD cornam invitant omnes te, Phœbe, cinædi:
 Mentula quem pascit, non puto purus homo est.

Phæbe.] Ludit forte in nomine; *φαιδὸς* enim *παύρον* sonat, quasi dicat, nomine *phæ-*
 rus, re impurus.

In Æschylum impurum. LXIX.

LASCIVAM tota possedi nocte puellam,
 Cujus nequitiis vincere nemo potest.
 Fessus mille modis illud puerile poposci:
 Ante preces totas, primaque verba dedit.
 Improbius quiddam ridensque rubensque rogavi;
 Pollicita est nulla luxuriosa mora.
 Sed mihi pura fuit, tibi non erit, Æschyle: si vis,
 Accipe & hoc munus conditione mala.

Illud puerile poposci.] Δόψουσι κάκειο, ὅτις παῖς οὐκ ἔστιν. Sic saepe hoc pronomen ponitur relato subintellecto. Catullus:

Et querendum unde, unde forte nervosus illud.

Sic Res illas dixit Arnobius τὰ ἀσχηλόν. Dicebant aliquando Multa illa, id est, lascivias illas & obscenas voluptates. Catullus:

tullus:

Ubi illa multa tam jocosa fiebant.

Græci τὸν καὶ τοῦ κάκειο eodem modo. Heraldus.

Improbius, &c.] Ore morigerari.

Sed mihi, &c.] Nec tamen feci: pretio deterritus, seu rei turpitudine.

Conditione mala.] Magno pretio, care emptum.

In Polycarum. LXXI.

CUM futuis, Polycarme, soles in fine cacare.
 Cum pædicaris, quid, Polycarme, facis?

De Gellio. LXXXII.

DUXERAT esuriens locupletem pauper, anumque,
 Uxorem: pascit Gellius, & futuit.

*Pascit Gellius, &c.] Παῖς, ut la- | an alias? Vide Aufonium epig. 134.
 vare, condere, &c. Futuit.] Uxoremne,*

De Athenagora cunnilingo. XCVII.

ALPHICUS ante fuit, cœpit nunc Olficus esse
 Uxorem postquam duxit Athenagoras.
 Nomen Athenagoræ credis, Callistrate, verum?
 Si scio, dispeream, quis sit Athenagoras.
 Sed puto me verum, Callistrate, dicere nomen:
 Non ego, sed vester peccat Athenagoras.

Alphicus.] De Athenagora jam dictum epig. 41. lib. 8. Alphicus, id est medicus

cûrans vitiliginem, quæ Græcis λέπες dicitur. Porro ducta uxore cœpit lingere cun-

cunnum, inquit Domitius; unde factus | mino, quem alpicum & oliscum novis
est oliscus, hoc est, olacit cunnum. | nominibus dixi: sed ipse peccat Athenago-
Non ego.] Pecco, quia aperte cum no- | ras, qui argumentum suppeditavit.

EX LIBRO X.

Ad Flaccum, de Polla. XL.

SEMPER cum mihi diceretur esse
Secreto mea Polla cum cinædo,
Irrupi, Lupe. non erat cinædus.

Non erat cinædus.] Scelus videtur innuere, de quo epig. 47. lib. 2.

In Marullam impudicam. LV.

ARRECTUM quoties Marulla penem
Pensavit digitis, diuque mensa est:
Libras, scrupula, sextulasque dicit.
Idem post opus, & suas palæstras,
Loro cum similis jacet remissus:
Quanto fit levior Marulla dicit.
Non ergo est manus ista, sed statera.

Sextulas.] Sextula est sexta pars unciae. Facete Poëta stateram dicit libidinosa Marulla manum, quæ tam accurate pensaret, & metiretur, &c.

In Læliam lascivam. LXVIII.

CUM tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico Lælia patricio,
Deque coloratis numquam lita mater Etruscis,
Durus Aricina de regione pater,
Zon. & Porph. lascivum congeris usque,
Prò pudor Hersiliæ civis, & Egeriæ:
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis:
Sed quem lascivo stravit amica viro.
Scire cupis quo casta modo matrona loquaris:
Numquid cum crissas, blandior esse potes?
Tu licet edifcas totam, referasque Corinthon,
Non tamen omnino Lælia Thais eris.

Cum tibi, &c.] Cum non sis ex aliqua insula vel parte Græciæ oriunda, sed media nata Roma. Vide sat. 6. Juvenalis a versu 186. unde huic lux & fortassis ingenium.

Deque coloratis, &c.] Et mater tua ex

Etruria. nunquam fucata, imo sole offuscata. Numquam lita.] Lini autem moris erat istos delicatos, vel ad candorem nitoremque cutis conciliandum, vel ne cito barbati essent. Coloratis vero Etruscos vo-

cat

καὶ ἡλιοκύρης, & mulierem nunquam
litam, quæ faciem medicamentis nunquam
induxerit, ad candorem servandum & so-
lem cuti defendendum, ne coloraretur.
Hujusmodi autem medicamina, quæ præ-
stabant, ne sole facies læderetur, *σιερόν*
αἰσχυλάκιον & *αἰσχυρόν* vocabant, eaque
omnia erant *ἰπύχαιον* Salmasius.

Aricina, &c.] Aricia oppidum Latii, ad
cujus clivum sedebant mendici.

Ζωὴ καὶ ψυχὴ, &c.] Vide vers. 195. lat.
6. Juven. & quæ nos ad illum. Gronovius
valde extollit Thuanzi codicis præstantiam,
& scriptorem ejus fidelem asserit, ut quæ
non assequutus fuerit, imitatione tamen
characterum expresserit; & cum cætera
minutis literis exarata sint, hunc unum
versum majusculis expresserit:

KURIE MU MELI MU PSICI MU
CONGERIS USQUE.

Hinc colligit Martialem scripsisse,

Κέραι μου, μέλα μου, ψυχὴ μου.

congeris usque.

Agnoscis enim amatoria vocabula Græcis
& Latinis satis familiaria.

Hersilia civis, &c.] Tu Romana. Her-
silia autem Romulo cessit conjux e Sabinis
raptis una. De Ægeria supra epig. 35.
vers. 13.

Crissas, &c.] *Κρισαλίζα*, quod in mari-
bus *cevere* dicitur.

Corinthon.] Linguam græcam: vel ma-
gis proprie blanditias & sermones nequam
Corinthi, unde Laïs.

Nos tamen omniino, &c.] Nunquam ta-
men ex deformi & blanda Lælia fies pul-
chra & elegans Laïs. Hinc pro *Thois*. Gra-
terus legendum censet, *Thois*, recte.

De Galla deformi facta. LXXV.

MILLIA viginti quondam me Galla poposcit,
Et, fateor, magni non erat illa nimis.

Annus abit; bis quina dabis sestertia, dixit.

Poscere plus visa est, quam prius, illa mihi.

Jam duo poscenti post sextum millia mensem,

Mille dabam nummos: noluit accipere.

Transferant binæ forsan, trinæve Kalendæ,

Aureolos ultro quatuor ipsa perit.

Non dedimus, centum jussit me mittere nummos:

Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.

Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:

Hanc voluit: puero diximus esse datam.

Inferius nunquid potuit descendere? fecit.

Dat gratis, ultro dat mihi Galla: nego.

Millia viginti, &c.] Quingenti Philip-
pei: *dena sestertia*, dimidium, 250. *duo*
millia, quinquaginta: *mille nummi*, 25.
Philippei: *aurei quatuor*, quadr. genti num-
mi, decem Philippei: *Centum nummi*, Phi-
lippei duo & dimidiatus. Gronov.

Magni non, &c.] N. tebat enim tum flore
juventutæ.

Bis quina.] Dena sestertiorum millia.

Poscere, &c.] Minus quippe formosa est

facta, atque hinc gravius visum est pre-
tium.

Aureolos ultro, &c.] Desflorete jam in
dies forma & ipsa vilescit, contempta in-
vicem.

Nos junxit, &c.] Habuit nos in officio,
id est, officio meritis fueram sportulam
tenuem. Hanc voluit.

Dat gratis, &c.] Epig. 56. lib. 2.

De Phyllide meretrice. LXXXI.

CUM duo venissent ad Phyllida mane fututum,
 Et nudam cuperet sumere uterque prior,
 Promisit pariter se Phyllis utrique daturam,
 Et dedit. ille pedem sustulit, hic tunicam.

Daturam.] Epig. 56. lib. 2.

Et dedit, &c.] Et utrique se præstitit

Domne Phyllis seu Jana gemina, ἀμφω
 αἰσῶσαι καὶ ἐπίσσαι λείσασθαι. Ego potius
 intelligo, inquit Domitius, jocum esse in

verbo *sustulit*, quod significat *in alium tu-
 lit*: sustulit item surripuit. Alter igitur sur-
 ripuit tunicam, alter potitus est coitu, &
 ita utrique dedit, alteri coitum, & alteri
 tunicam.

In Ligellam vetulam. XC.

QUID vellis vetulum, Ligella, cunnum:
 Quid busti cineres tui laceffis?
 Tales munditiæ decent puellas.
 Nam tu jam nec anus potes videri.
 Istud, crede mihi, Ligella, belle
 Non mater facit Hectoris, sed uxor.
 Erras, si tibi cunus hic videtur;
 Ad quem mentula pertinere desit.
 Quare si pudor est, Ligella, noli
 Barbam vellere mortuo leoni.

Ligellam.] Palat. legit *Ligeia*, ut forsan
 eadem sit cum illa, cujus meminit lib. 12.
 epig. 7.

Vellis vetulum, &c.] Expilas, ut tene-
 rior juniorque videre.

Quid busti, &c.] Quid fuscitas cineres &
 sopitos ignes demortuæ & sepulcræ libidinis
 suæ?

Non mater, &c.] Non anus ut Hecuba,
 sed firmæ ætatis mulier, ut Andromache.

Barbam vellere, &c.] Exstimulare ad li-
 bidinem foetudum os mortuum. Alludit ad
 proverbium, *condere leonem, & vellere bar-
 bam leoni*. Hoc est, irritare ad iras. Quod
 periculosæ plenum opus est alex. Vide epig.
 lib. 6. & Annot. prior. Jo. Bapt. Pii cap.
 15. ubi ad explicationem hujus epigramma-
 tis nimis multa. *Mortuo leoni.*] Frustra scil.
 vetulam vulvam ad libidinem stimulas, est
 enim mortua.

De Almone imbelli. XCI.

OMNES eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse.
 Et queritur, pariat quod sua Polla nihil.

Omnes eunuchos.] Vide epig. 67. lib. 6.
 Juven. sat. 6. vers. 367.

Sunt quas eunuchi imbelles, ac molles

semper
Oscula desistent, & desperatio barba
Est quod abortivo non est opus.

Ad Gallam fellatricem. XCV.

INFANTEM tibi vir, tibi, Galla, remisit adulter,
Hi puto non dubie se futuisse negant.

Neuter agnoscit suam esse prolem, ut qui tecum rem habuerint. Quid ergo? Vide epig. 5. lib. 9. tacet scil. Galla, epig. 96. lib. 3.

De Phileno elumbi. CII.

QUA factus ratione sit requiris,
Qui numquam futuit, pater Philenus.
Gaditanus Avite dicat istud:
Qui scribit nihil, & tamen poëta est.

[Quæ.] Jocus est in Philenum & Gaditanum, quorum alter, adulterio uxoris habebat filios, alter alieno carmine sibi vindicato volebat videri Poëta.

EX LIBRO XI.

De basis sui pueri. IX.

LASSA quod externi spirant opobalsama drauci,
Ultima Corycio quæ cadit aura croco,
Poma quod hiberna maturescentia capsâ,
Arbore quod verna luxuriosus ager,
De Pallatinis dominæ quod serica prælis,
Succina virginea quod relegata manu,
Amphora quod nigri: sed longe fracta, Falerni,
Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
Quod Cosini redolent alabastra, focique deorum,
Quod modo divitibus lapsa corona comis:
Singula quid dicam? non sunt satis: omnia misce:
Hoc fragrant pueri basia mane mei.
Scire cupis nomen: nil præter basia dicam.
Juro tibi, nimium scire, Sabine, cupis.

[Lassa quod, &c.] Nihil potest magis fatuum hac scriptura dari. Draucus non est puer delicatus, sed bene & nimium vir. Quid autem suavius habent odores in aliquo Asiatico, Græco, Ægyptio, quam Italico? Ergo sufficiunt hesterni. Nihil melius: aut enim evanuit ille odor aut fudore & spurco opere corruptus est. Pat-

clare vero codex scriptus Pircheimeri vel Arondellianus:

Lapsa quod externis spirant opobalsama trancis.

Quod nihil est quam, illa peregrina & exotica opobalsama quod spirant. Sic Seneca: *Dives Sabais colligit trancis Arabs.* Vide Diatriben. Gronov. [Lassa quod.] Quod olent

trita opobalsama delicati pueri ex Asia, Græcia, vel Ægypto. *Externi.*] Alii *hesterni*. id est, ejus qui nocte præterita *ἐσθραπύου*. Recte.

Corycio.] Recte Gruterus, quod *curvo*: & sic etiam Pircheimerianus. Sed male explicant de referente nescio quos curvos arcus dum cadit in theatro. Immo *curvo* est marcescente & ultimas emitteente virgæ. Ovidius:

Marcida demittant subito caput illa gravatum.

Gronov. *Corycio, &c.*] Epig. 69. lib. 3. & epig. 39. lib. 9. Gruterus ex optimo codice, quod *curvo*. Recte. Videtur enim loqui de croco theatri fistulam expresso, & referente utcumque arcus curvos dum cadit.

Poma quod, &c.] Epig. 65. lib. 3.

Capſa.] Qua poma hyeme servantur.

Domina.] Augustæ nempe vestimenta serica seu synthefes. Palatinis recondita prælis, epig. 46. lib. 2.

Relegata.] Alii *regulata manu*, ut epig.

93. lib. 3. hoc est, attritu calefacta, epig. 38. lib. 5.

Sed longa, &c.] Odora enim per aërem diffusa gratiora sunt: propius autem admota obstruunt sensorium.

Sicarias, &c.] Siculas apes, mellifisiam Hyblæ.

Cosini redolent, &c.] Myropolæ, epig. 28. lib. 1. *Alabastra.*] Pyxides unguentariæ ex alabaſtro. *Focique decorum.*] Thure ardent.

Divitiſibus, &c.] Proinde nardo & unguento delibutis.

Nil præter bassa dicam.] Alii, *Si propter bassa dicam.* *Jurasti nimum scilicet.* Sensus est, Si nomen solummodo scire cupis bassiorum causa, dicam: id ipsum confirmas juramento; O Sabine, altius aliquid, juramentum istud premit: scilicet, hoc est, amore ejus deſeris; itaque abſit dicam nomen.

Nimum scire, &c.] Aliquid ultra bassis cupis, qui de pueri nomine quaeris.

In Gallam eruditam. XX.

QUÆRIS cur nolim te ducere, Galla? diserta es.
Sæpe solœcisum mentula nostra facit.

Pete hujus epigrammatis ingenium & expositionem a juven. sat. 6. vers. 448. & 457. Ad Luciliū item epig. cap. 46. lib. 2. Anthologiæ, τῇ χρεὶς Καλοκίσι.

Martialis, inquit Brodæus, Lanuvii ad portas non arrigens dicit, Sæpe solœcisum, &c.

Ad lectorem gravem. XXI.

CÆSARIS Augusti lascivos livide versus
Sex lege, qui tristis verba Latina legis.
Quod fuit Glaphyran Antonius, hanc mihi poenam
Fulvia constituit, se quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam: quid si me Manius oret?
Pædicem, faciam? non puto si sapiam.
Aut futue, aut pugnemus, ait: quid quod mihi vita
Carior est ipsa mentula? signa canant.
Absolvis lepidos nimirum, Auguste, libellos,
Qui scis Romana simplicitate loqui.

Cæsaris, &c.] Duo primi versus sunt Martialis, ut & duo ultimi: hexastichon intermedium Augusti erat: quod citat Poëta ad excusandam carminis sui lasciviam.

Quod fuit, &c.] Fulvia uxor Marci

Antonii (inquit Octavius) incitante Manio, quo ulciscatur mariti sui petulantiam in Glaphyra sese offert mihi corruppendam, imo petit. nego, horreoque non minus quam si me Manius oret ut, &c. Inter

Interminata deinde mihi bellum civile ni-
faciam, posthabeo ipsam vitam pudici-
sin. *Abfolvis, &c.]* Apostrophe Poëtae ad
Augustum, supra.

In Lydiam laxam. XXII.

LYDIA tam laxa est, equitis quam culus aëni,
Quam celer arguto qui sonat ære trochus,
Quam rota transmissio toties impacta petauro,
Quam vetus a crassa calceus udus aqua,
Quam quæ rara vagos expectant retia turdos,
Quam Pompeiano vela negata Noto,
Quam quæ Delphitico lapsa est armilla cinædo,
Culcita Leuconico quam viduata suo,
Quam veteres brachæ Britonis pauperis, & quam
Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
Hanc in piscina dicor fuisse marina.
Nescio: piscinam me fuisse puto.

Equitis, &c.] Equitis pro equi positum
veniet cum aliis Brodæus Miscell. lib. 10.
cap. 33.

Trochus.] Epig. 168. lib. 14.

Rota petauro.] Turnebus *spetanturum* putat
esse lignum per rotam a petaurista trajectum,
lib. 8. cap. 4. Cornelius Vitellius contra
Georgium Merulam cap. 13. contendit pe-
taurum, ipsum esse petauristam qui se
transmittit per rotam quasi in aëre volan-
tem, unde nomen. Vide Mercur. lib. 3.
de arte gymnastica cap. 8.

Crassa.] Cœnosa.

Quam Pompeiano, &c.] Quam vela thea-
tri Pompeiani (vide epig. 59. lib. 9.) quæ
jacent laxa, ubi non tument sublata ven-
tis.

Delphitico.] Quas Delphi mittunt, inquit

Domitius. P. Scriberius reponit *de phthi-
co*, &c. tabe diutina ac phthisi consumptis
armillæ laxæ excidunt.

Leuconico, &c.] Lanæ genere, quo cul-
citæ farciebantur. Bulmannus legit, *Cul-
cita*, quam pluma quæ viduata sua est. Vide
epig. 159. lib. 14.

Brachæ, &c.] Femoralia quæ Britannis
Gallis in usu. De quibus vide quæ Jos.
Scalig. ad lib. 4. Propertii, & H. Casaub.
ad Sueton. August.

Ravennatis guttur.] In Ravennæ paludi-
bus degentis. *Onocrotali.]* Avis quæ Ælia-
no lib. 16. hist. Animalium cap. 4. Celsa
esse videtur. Gillius ibidem onocrotaliam
esse autumat, dictum a ruditu asini, ex
ὄν & κρόταλον. & Plinius lib. 10. cap.

47.

In pediconem masturbantem. XXIII.

MOLLIA quod nivei duro teris ore Galefi
Bafia, quod nudo cum Ganymede jaces,
Quis negat hoc nimium? sed sit satis: inguina saltem
Parce fututrici sollicitare manu.
Levibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat;
Et faciunt digiti, præcipitantque virum.
Inde tragus, celereque pili, mirandaque matri
Barba, nec in clara balnea luce placent.
Divisit natura mares; pars una puellis,
Una viris genita est. utere parte tua.

3

Dura

Duro teris ore.] Barbato. Galefi.] Pueri. Præcipitanteque virum.] Ante tempus accelerant ætatem, faciem, & opus virile. *Tragus, &c.]* Hircus, fœtor alarum. Virus autem hirci redolent illi qui rem agunt veneream, quique ea ætate sunt quæ Veneri

sufficit, spiritu non coquente humorem, ut in pueris. Arist. Problem. & ab eadem causa, pili, maxime in locis humidis. Lud. Cælius lib. 10. cap. 54. *Nec in, &c.]* Nec appareant pilosi.

In Silam deformem. XXIV.

NUBERE Sila mihi nulla non lege parata est:
Sed Silam nulla ducere lege volo.
Cum tamen instaret, decies mihi dotis in auro.
Sponsa dabis dixi: quid minus esse potest?
Nec futuam quamvis prima te nocte maritus:
Communis tecum nec mihi lectus erit.
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam:
Ancillam mittes, sed mihi iussa tuam.
Te spectante dabit nobis lasciva minister
Basia, sive meus, sive erit ille tuus.
Ad cœnam venies: sed sic divisa recumbes,
Ut non tangantur pallia nostra tuis.
Oscula rara dabis nobis, & non dabis ultro:
Nec quasi nupta dabis, sed quasi mater anus.
Si potes ista pati, si nil perferre recusas:
Invenies qui te ducere, Sila, velit.

Nulla non.] Hoc est, qualibet conditione.

105. Infra describit mores, quibus uxorem præditam velit.

Decies.] Centena millia sestertium, epig.

In Linum impurum. XXVI.

ILLA salax nimium, nec paucis nota puellis
Stare Lino desit mentula: lingua cave.

Lingua cave.] Epig. 78. lib. 1. & 62. infra.

Ad Telephorum puerum mollem. XXVII.

O Mihi grata quies! ô blanda, Telephore, cura,
Qualis in amplexu non fuit ante meo!
Basia da nobis verulo puer uda Falerno,
Pocula da labris facta minora tuis.
Addideris super hæc Veneris si gaudia vera,
Esse negem melius cum Ganymede Jovi.

Blanda

Blanda cura.] amor, deliciae. *Et quæ tu biberis, hæc ego parte bibam.*
Fæta minora.] Trita, degustata labris | Ovid. eleg. 4. lib. 1.
 cuius.

Ad Flaccum de amica. XXVIII.

FERREUS es, si stare potest tibi mentula, Flacce,
 Cum te sex cyathos oraſ amica dare.
 Vel duo frusta rogat cybii, tenuemve lacertum,
 Nec dignam toto se botryone putat:
 Cui portat gaudens ancilla paropside rubra
 Alecem, sed quam protinus illa voret:
 Aut cum perfricit frontem, posuitque pudorem,
 Succida palliolo vellera quinque petit.
 At mea me libram foliati poscat amica,
 Aut virides gemmas, sardonychasve pares:
 Nec nisi prima velit de Tusco serica vico,
 Aut centum aureolos, sic velut æra roget.
 Nunc tu velle putas hæc me dare dona puellæ?
 Nolo: sed his ut sit digna puella volo.

Stare potest, &c.] In amica, quæ parvo pretio licet, ut quæ poscat sex vini cyathos, &c.

Oraſ amica dare.] Gruterus ex Palat. legit *amica gari*, quod & commentaria Calderini agnoscunt: *Garam* est liquamen ex pisce.

Cybii.] Piscis e palamidum genere. Vide epig. 79. lib. 5.

Botryone putat.] Ovis sepiarum, non ræmo, ut vult Domitius.

Paropside rubra.] Lance sili. Gruterus legit *paropside*.

Aut cum, &c.] Quod si majore cum fiducia velit magnum quiddam rogare, poscit illoram lanam in pallium.

Foliati poscat amica.] Unguenti ex foliis nardi aliisque foliis odoratis. Vide Plinium & Pancirolum.

Pares.] Geminas.

Prima.] Optima. *Tusco serica vico.*] Textura sericarum & bombycinarum vestium exercebatur in Tusco vico Romæ.

Nunc tu, &c.] MS. Bodlejan. *Nunc tu,* & pro *dare dona* legit Pala. *donare.*

De phrenetico medico. XXIX.

INVASIT medicus sica phreneticus Eucli,
 Et præcidit Hylan. hic, puto, fanus erat.

Sica.] Interpretare mentulam. Jocatur in verbo *præcidis*, quod significat *vulnerare*, & *pedicare*.

Ad Phyllidem vetulam. XXX.

LANGUIDA cum vetula tractare virilia dextra
 Cœpisti, jugulor pollice, Phylli, tuo.
 Nam cum me vitam, cum me tua lumina dicis:
 Horis me refici vix puto posse decem.
 Blanditias nescis: dabo dic tibi millia centum,
 Et dabo Setini jugera culta soli.
 Accipe vina, domum, pueros, chrysendeta, mensas:
 Nil opus est digitis: sic mihi, Phylli, frica.

Jugulor pollice, &c.] Mentula mensque
sedit, epig. 17. lib. 7.

Vitam, &c.] Epig. 68. lib. 10. Murem
legit Angelus Politianus cap 96. Miscel.
quasi dicat salacissimum: ita enim esse mu-
res scribit probatque Ælianus lib. 12. de

Animalibus.

Blanditias nescis, &c.] Quæ mihi pla-
ceant: neque enim excitior palantis vetulæ
blanditiis; sed pretio, sed muneribus.

Chrysendeta, mensas.] Epig. 43. lib. 2.

In Zoilum fellatorem. XXXI.

OS male caussidicis, & dicis olère poëtis:
 Sed fellatori, Zoile, pejus olet.

Os male.] Propter maledicta hæc? An
studio diutino impedita concoctione, epig.
4, lib. 4.

Fellatori.] Tibi nempe. De Zoilo vide
epig. 82. lib. 3.

De Lupercō iuratore. XLI.

FORMOSAM Glyceren amat Lupercus,
 Et solus tenet, imperatque solus:
 Quam toto sibi mense non fututam
 Cum tristis quereretur, & roganti
 Causam reddere vellet Æliano:
 Respondit, Glyceræ dolere dentes.

Cum tristis.] Cum caussatus est dolorē
dentium in causa fuisse, cur non potiretur
amica, aperte fatebatur se capiti Glyceræ
illudere.

In uxorem zelotypam. XLIV.

DEPRENSUM in puero tetricis me vocibus uxor
 Corripis, & culum te quoque habere refers.
 Dixit idem quoties lascivo Juno tonanti?
 Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
 Incurvabat Hylam posito Tirynthius arcu.
 Tu Megaram credis non habuisse nates?
 Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: sed illas
 Oëbalius flammās jussit abire puer.
 Bryseis multum quamvis averſa jaceret,
 Æacidæ propior levis amicus erat.
 Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus,
 Teque puta cunnos uxor habere duos.

Gracili.] Alii legunt *grandi*.
Incurvabat, &c.] Ad turpe ministerium,
 quod Juven. *inclinabat*, sat. 9. vers. 26. &
 sat. 10. vers. 224. *Tirynthius arcu.*] Hercu-
 les, a Tyrinthio oppido, ubi nutritus est
 cultusque.

Megaram, &c.] Uxorem Herculis.
Oëbalius, &c.] Hyacinthus, ex Amy-

clis Laconiz civitate. Vide epig. 173. lib.
 14.

Bryseis multum, &c.] Brysei filia Hippo-
 damia, Achillis amica.

Levis amicus erat.] Patroclus imberbis.

Parce tuis igitur, &c.] Ne putes illam
 partem in feminis æque gratam esse acque
 in maribus, epig. 98. lib. 12.

In Cantharum Impurum. XLVI.

INTRASTI quoties inscriptæ limina cellæ,
 Seu puer arrisit, sive puella tibi:
 Contentus non es foribus, veloque, feraque,
 Secretumque jubes grandius esse tibi.
 Oblinitur minimæ si qua est suspicio rimæ,
 Punctaque lasciva quæ terebrantur acu.
 Nemo est tam teneri, tam sollicitique pudoris,
 Qui vel prædicat, Canthare, vel futuit.

Inscripta limina.] Titulum professæ &
 habentis nomen inscriptum lupæ, quæ ibi
 merebatur. Juven. sat. 6. vers. 124. *Cella.*]

Gloss. Cella, sinuata. Servulorum propriæ
 receptacula, & partes ædium abstrusiores,
 ubi servi habitant, *Cella* dicuntur. Sed *cella*
 sæpe cubilia meretricum, *Φυλακὴ ἑρμῆων*.
 Erant vero *cella* non ipsa lupanaria, sed
 receptacula in lupanariis, in quibus erant
 plures cellæ, tanquam cubicula, ubi scorta
 prostabant. Quæ & præfixos habebant ti-
 tulos, ubi nomina meretricum: quæ ibi
 merebantur, inscripta erant; ita ut qua

quæque cella staret, ex inscriptione nosse
 posset. Juven. sat. 6. de Messalina:

Et nigrum flavo crimen, &c.

Cæterum nudæ stabant meretrices, ut eas
 inspicere possent amatores, ne qua occultata
 labe fallerentur.

Veloque, feraque.] Epig. 35. lib. 1. vers.
 5. & Juven. sat. 8. vers. 168.

Secretumque, &c.] Grandius scelus co-
 gitas, grandius secretum postulas.

Lasciva acn.] Calamistiro. *Acn lascivioris*
comam sibi inserunt. Tertullianus de virgine
 velanda cap. 12.

In Mævium effoetum. XLVII.

JAm, nisi per somnum, non arrigis, & tibi, Mævi,
 Incipit & medios meiere verpa pedes:
 Truditur & digitis pannucea mentula lassis,
 Nec levat extinctum sollicitata caput.
 Quid miseros frustra cunnos, culosque laceffis?
 Summa petas: illic mentula vivit anus.

Et medios meiere.] Alii in medios. Melius. cap. 15. & Macrobius lib. 3. cap. 19.
Verpa.] Penis. Summa petas.] Os. Illic mentula vivit.]
Pannucea, &c.] Debilis, laxa, rugosa: Epig. 50. lib. 4. Anus.] Vide epig. 40. &
quod & de pomis dicitur. Plinius lib. 15. epig. 106. lib. 1.

In Blataram cunnilingum. XLVIII.

OMNIA femineis quare dilecta catervis
 Balnea devitat Blatara? ne futuat.
 Cur nec Pompeia lentus spatietur in umbra,
 Nec petit Inachidos limina? ne futuat.
 Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
 Perfundit gelida virgine? ne futuat.
 Cum sic foeminei generis contagia vitet,
 Cur lingit cunnum Blatara? ne futuat.

Pompeia, &c.] Porticu Pompei, epig. 14. lib. 2.
Inachidos limina, &c.] Iſidis porticum seu templum, ubi conventus & colloquia de adulteriis.
Multos illa facit, quod fuit ipsa Jovis. Ovidius 2. de Arte.
Iſtata sacraia lina. Juven. sat. 6. vers. 490.
Lacedæmonio luteum.] Palæſtram inveniebant exercebantque Lacedæmonii.
Ceromate corpus.] Epig. 58. lib. 3.
Virgine, &c.] Aqua, epig. 21. lib. 5.

De Titio bene mutoniato. LII.

TANTA est quæ Titio columna pendet,
 Quantum Lampſaciz colunt puellæ.
 Hic nullo comitante, nec moleſto,
 Thermis grandibus, & ſuis lavatur:
 Anguſte Titius tamen lavatur.

Columna pendet:] Priapus, additor.
Lampſacia, &c.] Epig. 17. lib. 11. & lib. 1. epig. 68.
Anguſte Titius, &c.] Ipſe ingens & ardegas, an quia ſub aquis maſturb.

In Telephorum mollem. LIX.

CUM me velle vides tecumque, Telephore, sentis:
 Magna rogas, puto me velle negare licet?
 Et nisi juratus dixi, dabo, subtrahis illas.
 Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
 Quid si me tonsor, cum stricta novacula supra est,
 Tunc libertatem, divitiasque roget?
 Promittam: nec enim rogat illo tempore tonsor,
 Latro rogat: res est imperiosa timor.
 Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
 Frangam tonsori crura, manusque simul.
 At tibi nil faciam: sed lota mentula lana
 Ἀνὰ λινὴν cupidæ dicet avaritiæ.

Tecumque.] Alii *tentumque*, epig. 74, infra.

Licet.] Alii nihil. Sic legunt quidam:
Magna rogas: puto me velle negare nihil.

Permittunt.] Nam sunt in causa, cur a me multa imperiosus petas.

Sed lota mentula lana.] Id est, cum pe-

raeo opere absterfa fuerit mentula. Domitius:

— *sed lota mentula lana*

Ἀνὰ λινὴν cupidæ dicet avaritiæ.

Hoc est, sed lota sinistra masturbabor, & jubebo te avarum plorare. Sic Donna secutus coniecturam Scaligeri. Vide epig. 42, lib. 9. & 74, infra.

De Chione & Phlogide. LXI.

SIT Phlogis, an Chione Veneri magis apta requiris?
 Pulchrior est Chione, sed Phlogis ulcus habet.
 Ulcus habet, Priami quod tendere possit alutam,
 Quodque senem Pylium non sinat esse senem.
 Ulcus habet, quod habere suam vult quisque puellam,
 Quod sanare Criton, non quod Hygea potest.
 At Chione non sentit opus, nec vocibus ullis
 Adjuvat: absentem, marmoreamque putes.
 Exorare dei si vos tam magna liceret,
 Et bona velleris tam pretiosa dare:
 Hoc quod habet Chione corpus, faceretis haberet
 Ut Phlogis, & Chione quod Phlogis ulcus habet.

Ulcus habet.] Veneris sensum, urticas, pruriginem, lasciviam. *Priami quod, &c.*

— *quo incendi jam frigidas auro Laomedontiades & Nestoris hernia pos-*

fit. Juven. sat. 6. vers. 326. *Alutam.*] Nervum languentem & laxum instat alutæ.

Quodque senem.]

— *quo Pylius juvenescere posset, Tithonusque annis fortior esse suis.*

Ovid. eleg. 6. lib. 3. Amor. *Pylium.*] Alii *Peliam.*

Quod sanare, &c.] Nam femina simplex. Juven. sat. 6. vers. 328. cui meditus non medica opem ferre potest. Sic infra epig. 72. Hygeia autem filia Æsculapii. Pausanias

in

in Atticis, & Plinius lib. 35. cap. 2. hoc est sanitas.

Non sensit opus.] *Fatua est*, ut de Lausella dixit epig. 72. lib. 3.

Infelix tui torpet hebes locus ille, &c.

Ovidius 3. de Arte. *Nec vocibus ullis*] *καὶ οὐ λόγοις ἀπλῶς, ἔστιν ἐρωτῶν* & Antholog. lib. 7. epig. Philodemi, & infra epig. 105.

Vallatis.] *Palat. possitis, recte.*

De Manneio impuro. LXII.

LINGUA maritus, moechus ore Manneius
 Summoenianis iniquior buccis:
 Quem cum fenestra vidit a Suburana.
 Obscena nudum lena, fornicem clausit,
 Mediumque mavult basiare, quam summum:
 Modo qui per omnes viscerum tubos ibat,
 Et voce certa, consciaque dicebat,
 Puer, an puella matris esset in ventre,
 (Gaudete cunni, vestra namque res acta est.)
 Arrigere linguam non potest futuricem.
 Nam, dum tument merfus hæret in vulva,
 Et vagientes intus audit infantes,
 Partem gulosam solvit indecens morbus,
 Nec purus esse nunc potest, nec impurus.

Mechus, &c.] *Λείων, Φωκίαν, Σύν.*
Summoenianis, &c.] *Ipsis prostibulis Suburanis*, epig. 35. lib. 1.

Quorum artificij valet habitus oris, &c.
 Juven. sat. 238. vers. 10.

Nudum.] *In lupanaribus nudæ prostabant meretrices.* Petronius, Juvenalis 6. Xiph. in Heliogab. *Lena, &c.*] *Alii, Lena, recte*, ut epig. 4. lib. 4.

Mediumque, &c.] *Τὴν ἔδραν μῶλον* & *ἐρωτῶν*.

Partem gulosam, &c.] *Linguam reddidit paralyticam, sideravit*, ut infra epig. 86.

Morbus.] *Παράλυσις δὲ τῆς ἀφροδύτου καὶ ἐμμελίου*, quorum malefico humore marcescunt fegetes, apes immoriuntur, &c. Plinius cap. 15. lib. 7. an sideratio? ut epig. 86. infra.

Nec purus, &c.] *Morbo illò contaminatus. Nec impurus.*] *Lingua ut prius moechus.*

De Lesbia meretrice. LXIII.

LESBIA se jurat, gratis numquam esse fututam.
 Verum est: cum futui vult, numerare solet.

Gratis numquam, &c.] *Sine pretio.* Voluit illa significare *accepto*, intelligit Poëta *dato*.

In Philomusum cinædum. LXIV.

SPECTAS nos, Philomuse, cum lavamur,
 Et quare mihi tam mutoniati
 Sint leves pueri subinde quæris,

Dicam

Dicam simpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomusæ, curiosos.

Curiosos, &c.] Similes tui cinædos, qui curiosus oculis & deverantibus, spectas quantis-
que per balnea mutoniatos. Vide epig. 97. lib. 1. & lib. 9. epig. 60.

In Faustum impurum. LXV.

NESCIO tam multis quid scribas, Fauste, puellis:
Hoc scio, quod scribit nulla puella tibi.

Hoc scio quod scribis.] Interpretantur, quasi velit Martialis: Scio nullam puellam tibi scribere: & ejus sensus causas divinant. At ego credo Fr. Sanctio, *Scio quid*, bene Latine non dici, quicquid contra molietur Scioppius, cui alio tempore respondebimus. Nec tamen optimus Sanctius hic feliciter, quum explicat: Tu multa scribis puellis, quum sis pædico, ut vide licet te ostendas puellarum amatorem; sed ego scio quid sis, propter quod nulla tibi

rescribit, quia pueros amas. Non hæc mens Martialis, sed ista: Haud scio rem quam tu scribis tam multis puellis: unam rem scio quam præ pudore nulla tibi audeat scribere puella: nempe te esse aut fellatorem, aut irrumatorem, aut lingonem. Gronovius. *Nulla puella tibi.*] An itaque pueri? An hinc voluit se videri in gratia esse apud puellas? epig. 63. lib. 3. quæcum tamen nulla illi rescriptur.

In Tuccam mangonem. LXXI.

VENDERE, Tucca, potes centenis millibus emtos?
Plorantes dominos vendere, Tucca, potes:
Nec te blanditiæ, nec verba, rudesque querelæ,
Nec te dente tuo faucia colla movent?
Ah facinus, tunica patet inguen utrimque levata,
Inspiciturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia, vende
Argentum, mensas, myrrhina, rura, domum.
Vende senes servos, agros & vende paternos:
Ne pueros vendas, omnia vende miser.
Luxuria est emere hos; (quis enim dubitative, negative?)
Sed multo major vendere luxuria est.

Potes.] Suffines.

Plorantes dominos, &c.] Pueros amafios, ut amicæ dixit sunt dominos. Vel pueros plorantes orantelque te ne veneant dominis aliis.

Rudesque querela.] pueriles, non fideæ.

Dente tuo faucia, &c.] Dum amore furens impressisti eorum cervicibus mentem dente noram.

Myrrhina, &c.] Epig. 113. lib. 14.

Sed multo, &c.] Sic epig. 63. lib. 2.

— hæc magis luxuria est.

De Leda libidinosa. LXXII.

HICTERICAM vetulo se dixerat esse marito,
Et queritur futui Leda necesse sibi.

Sed

Sed flens, atque gemens tanti negat esse salutem,
 Seque refert potius proposuisse mori.
 Vir rogat ut vivat, virides nec deferat annos,
 Et fieri, quod jam non facit ipse, finit.
 Protinus accedunt medici, medicæque recedunt,
 Tollunturque pedes: ô medicina gravis.

Hæricam.] Vide epig. 8. supra, & ibi scripsimus *hæricam* sine aspiratione. Alii *hystericam*, &c. uteri strangulatione laborantem, cui morbo præscribunt remedium medici validam congressus succussionem.
Sed flens, &c.] Sed tamen lacrymans

diffimulat mori se malle quam hujusmodi convalescere remedio.

Virides, &c.] Nec ætatis flore velit mori.

Medici, &c.] Supra epig. 61.

Tollunturque, &c.] In Venerem, epig. 81. lib. 10. *Gravis.*] Scopitice.

De Nata cinædo. LXXIII.

DRAUCI Nata sui vocat pipinnam,
 Collatus cui gallus est Priapus.

Pipinnam.] Turnebus lib. 8. cap. 4. legit *bipinnam*. Janus Parrhasius in var. Annot. & Cælius Rhod. lib. 4. cap. 6. legunt *vepenem*, exponuntque: Nata vastum subactoris sui virile, diminutivo nomine appellat *vepenem*, id est, parvulum penem, cui tamen si conferas Priapum ipsum (epig. 36.

lib. 1. vers. 8.) videatur præ hoc Gallus eviratus. *Pisinnam* legit Janus Rutgersius, ut Labeo apud veterem Scholiastem Persii, *Crudam manduces Priamum*, *Priamique pisinus*, id est pueros, filios. Vide Gasp. Barthii advers. lib. 1. cap. 6.

In Lygdum mollem. LXXIV.

VENTURUM juras semper mihi, Lygde, roganti,
 Constituisque horam, constituisque locum.
 Cum frustra jacui longa prurigne tentus,
 Succurrit pro te sæpe sinistra mihi.
 Quid, precor, ô fallax, meritis, & moribus istis,
 Umbellam luscæ, Lygde, feras dominæ.

Sinistra.] Epig. 42. lib. 9. & epig. 59. supra.
Umbellam.] De qua lib. 14. epig. 28.

Lusca domina.] Inservias deformi dominæ, quoniam non vis amari a domino. Aliiter explicat Domitius.

De Bacchara inepto. LXXV.

CURANDUM penem commisit Bacchara Græcus
 Rivali medico: Bacchara Gallus erit.

Curandum medico.] Qui ejusdem puellæ vel pueri amore captus erat.

Gallus.] Jocus est in Gallo, qui significat castitatem Cybeles sacerdotem, & Græco,

In Cæliam affectantem pudicitiam. LXXVI.

THECA tectus ænea lavatur
 Tecum, Cælia, servus. ut quid, oro,
 Non sit cum citharædus, aut choraules?
 Non vis, ut puto, mentulam videre.
 Quare cum populo lavaris ergo?
 Omnes an tibi nos sumus spadones?
 Ergo ne videaris invidere,
 Servo, Cælia, fibulam remitte.

Theca testis.] Fibula ære circumligata.
 Vide epig. 34. & 81. lib. 7.
Omnes an tibi.] Sic epig. 34. lib. 7. *An*
sola est, &c.

Ne videaris invidere.] Ne videaris ejus
 conspectum nobis invidere, tibi reservare,
 resibula servum tuum.

Ad Victorem sponsum. LXXIX.

UTERE fœmineis complexibus, utere Victor,
 Ignotumque sibi mentula discat opus.
 Flammea texuntur sponsæ, jam virgo parata est:
 Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
 Pædicare semel cupido dabit illa marito,
 Dum metuit teli vulnera prima novi.
 Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt,
 Et dicent, uxor, non puer, ista tibi est.
 Heu quantos æstus, quantos patiæ labores,
 Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
 Ergo Suburanæ tironem trade magistræ.
 Illa virum faciet: non bene virgo docet.

Flammea texuntur, &c.] Flammeum erat
 velamentum luteum seu rubeum quo nova
 nupta tegebatur pudoris gratia, vel in sub-
 jectionis symbolum. *Parata est.*] Gruterus
 e MSS. *paratur.*

Tondebit pueros, &c.] Tondebit catamitos

tuos tanquam emeritos & exoleros, post-
 quam uxorem duxeris, epig. 18. lib. 12.

Ergo Suburana, &c.] Trade te iustituen-
 dum meretrici cuiquam Suburanæ, quam
 melius docebit te officium viri, quam nova
 nupta & rudis.

De spadone, & sene. LXXXII.

CUM sene communem vexat spado Dindymus Æglen,
 Et jacet in medio sicca puella toro:
 Viribus hic operi non est, hic utilis annis.
 Ergo sine effectu prurit uterque prior.
 Supplex illa rogat pro se, miserisque duobus,
 Hunc juvenem facias. hunc, Cytherea, virum.

Sicca puella.] Unde illud apud Ovidium:

Dedecus hoc sumpta dissimulavit aqua.
Hic operi non est.] Eunuchus, epig. 39.

lib. 6. Juven. sat. 6. vers. 367.

Hic utilis.] Alii, *hic inutilis.*

Cytherea.] Venus, thalami praeses.

In Zoilum impurum. LXXXVI.

SIDERE percussa est subito tibi, Zoile, lingua,
Dum lingis cunnum, Zoile, nunc futues.

Sidera percussa.] Epig. 91. lib. 7. & supra epig. 20. & 31.

Ad Charidemum jam moechum. LXXXVIII.

DIVES eras quondam: sed tunc pædico fuisti,
Et tibi nulla diu foemina nota fuit.
Nunc sectaris anus. ô quantum cogit egestas!
Illa fututorem te, Charideme, facit.

Sectaris anus.] Ut inde rem facias. Vide Juven. sat. 1. vers. 38.

De Charisiano cinædo. LXXXIX.

MULTIS jam, Lupe, posse se diebus
Pædicare negat Charisianus.
Causam cum modo quærerent sodales,
Ventrem dixit habere se solutum.

Ventrem dixit.] Qua imprudenti excusatione usus tacebatur se pati solitum, non agere.

In verpum æmulum. XCV.

QUOD nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco: verpe poëta, fapis.
Hoc quoque non curo, quod tu mea carmina carpas,
Corripias, & sic, verpe poëta, fapis.
Illud me cruciat Solymis quod natus in ipsis,
Pædicas puerum, verpe poëta, meum.
Ecce negas, jurasque mihi per templa tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

Verpe poëta.] Judæum intellige, nempe circumcisum.

Per Anchialum.] Sensus est, Non tibi credam, nisi juraveris per Deum viven-

tem quem colis, &c. Hic locus mirum in modum vexatus est à viris doctis Seldeno, Vossio, Pezito, & aliis, quos vide si lubet.

Ad Flaccum, de basiis impuris. XCVI.

INCIDERIS quoties in basia fellatorum,
In folio puto te mergere, Flacce, caput.

Solio.] Epig. 42. lib. 2. Alii *in folium*.

In Thelesillam deformem. XCVIII.

UNA nocte quater possum: sed quatuor annis,
Si possum, peream: te, Thelesilla, semel.

Quatuor annis.] Oppositis dissonis acumen est semel, & quater; quatuor annis, & una nocte. Domitius.

In Lesbiam ficosam. C.

DE cathedra quoties surgis, jam sæpe notavi.
Pædicant miseram, Lesbiam, te tunicæ.
Quas cum conata es dextra, conata sinistra
Vellere, cum lacrymis eximis, & gemitu.
Si constringantur gemina symplegade culi,
Et Minyas intrant, Cyaneæque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo,
Lebia, nec furgas censeo, nec fedear.

Pædicant.] Adhærent tuis naribus.
Si constringantur.] Alii sic constringantur.
Gemina symplegade.] Symplegades scopuli sunt, de quibus epig. 18. lib. 7 Dicuntur Cyaneæ, & Minyæ ob cursum quem illæ

Minyæ, id est Argonautæ, tenuerunt. Domitius. Valerius Flaccus lib. 5. Argon.
*Æquore, Cyaneas Minyæ timere veli-
tas.*
Nec fedear.] Sed jaceas natibus supinis.

Ad Flaccum, qualem amicam velit. CI.

HABERE amicam nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos anuli mei cingant,
Quæ clune nudo radat, & genu pungat.
Cui ferra lumbis, cuspis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Subtilem.] Gracilem, exilem, junceam.
Quæ clune.] Quæ depygis, macilenta, & quasi nudis ossibus.
Cui ferra lumbis.] Cujus dorsi spina ferream præ se ferat. *Cuspis eminet culo.]* Uro-

pygium epig. 93. lib. 3.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.]
Puellam volo corporis solidi & carnosam, non pinguedine samidam gravemque.

In uxorem nimis pudicam, CV.

UXOR vade foras, aut moribus utere nostris:
 Non sum ego nec Curius, nec Numa, nec Tattius;
 Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
 Tu properas pota surgere tristis aqua.
 Tu tenebris gaudes: me ludere teste lucerna,
 Et juvat admissa rumpere luce latus.
 Fascia te, tunicaque tegunt, obscuraque palla:
 At mihi nuda satis nulla puella patet.
 Basia me capiunt blandas imitata columbas:
 Tu mihi das, avix qualia mane soles.
 Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
 Nec digitis: tanquam thura, merumque parcas.
 Masturbabantur Phrygii post ostia servi,
 Hecoreo quoties federat uxor equo.
 Et quamvis Ithaco stertente, pudica solebat
 Illic Penelope semper habere manum.
 Pædicare negas: dabat Cornelia Gracco,
 Julia Pompeio, Portia, Brute, tibi.
 Dulcia Dardanio nondum miscente ministro
 Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
 Si te delectat gravitas, Lucretia toto
 Sis licet usque die: Thaida nocte volo.

Aut moribus, &c.] Quasi divortii causa sit inæqualitas morum, vel in uxore magis probatorum quam in viro.

Non ego, &c.] Non sum continens, castus, pudicus, quales Curius, Numa & Tattius. Alii,

Non ego sum Curius, non Numa, non Tattius.

Rumpere latus.] Εἰ τῷ ἔπαλυχρόσῃ ἀφ' ἑσθ' οἷος ἔργῳ.

Obscuraque.] Alii,

obscuraque pallia celant.

Patet.] Alii *jacet*. Sed *pater* antitheton celandi probatur magis. Quasi dicat, nunquam tam nuda est, quin magis nudam esse optem.

Imitata columbas.] Lasciva, qualia sibi ingeminant columbæ & passerculi salaces.

Avia qualia mane soles.] Casta, qualia sibi invicem libant οἱ ἀνύστες ἀσπιδόεντες οὐ φιλοκῶντες.

Nec uxor, &c.] Supra epig. 61.

Tanquam thura, &c.] Tanquam pura, & rem divinam thure meroque sacra.

*sic surgit mane puella,
 Protinus ut sanctos possit adire deos.]*

Ovid.

Hecoreo, &c.] Quoties Andromache & ipsa pudica per lascivum ludum Hecori insedit. *Hisp. κατακλῆσατο Ἄρκτ.* vel allusum ad versum Ovid. 3. de Arte:

Thibais Hecoreo nupta resedit equo.

Et quamvis, &c.] Et Ulysse dormiente, illa castæ famæ Penelope erat ἀσπίδος τελευτή.

Dabat, &c.] Venerandissimæ matronæ Romanæ non negabant illud maritis suis viris gravissimis, epig. 69. lib. 9.

Dardanio ministro.] Ganymede.

Juno Lucretia, &c.] Et ipsa castissima conjugii prætes: tamen gravis & casta, ut Lucretia.

Thaida nocte volo.] Alii *Laida*. Facilem, & lascivam ut Laida.

EX LIBRO XII.

In Labienum pædiconem. XVI.

AD DIXTI, Labiene, tres agellos:
Emisti, Labiene, tres cinædos.
Pædicas, Labiene, treis agellos.

Additi.] Eodem fere sensu, epig. 31. lib. 10. invenitur in eum qui servum vendiderat, ut laute cœnaret.

In Seniam fellatricem. XXVII.

A Latronibus esse te fututam
Dicis, Senia: sed negant latrones.

Te fututam.] Negant te impulsam ab iis. *Vel* negant hoc, aiuntque te inhonestius quippiam passam esse, ut Callist. epig. 35. infra.

De Labieno pædicone. XXXIII.

UT pueros emeret Labienus, vendidit hortos:
Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

Nil nisi ficetum, &c.] Vide epig. 16. supra. Jocus est in ambiguitate & *ficum*: cum confutum agrum. Intelligit pueros ex nequitia ficosos, ut epig. 52. lib. 4. & epig. 70. lib. 7. & epig. 66. lib. 1.

Ad Callistratum fellatorem. XXXV.

TANQUAM simpliciter mecum, Callistrate, vivas:
Dicere præcisum te mihi sæpe soles.
Non es tam simplex quam vis, Callistrate, credi.
Nam quisquis narrat talia, plura tacet.

Tanquam.] Vis videri ingenue mecum communicare secreta tua, proinde fateri etiam vitia; sed hoc non facis ingenue: namque minus de te fateris, ut majus taceas.

epig. 72. lib. 2.

Narrat, tacet.] In vocibus *narrat* & *tacet*, latet majus illud quod Callistratus non faretur vitium. Vide epig. 83. & epig. 95. lib. 3.

Præcisum.] Palat. legit *percisum*. Vide

De Callistrato & Afro mollibus. XLII.

BARBATUS rigido nupsit Callistratus Afro,
Hæc qua lege viro nubere virgo solet.

Præluxere faces, velarunt flammea vultus:

Nec tua detuerunt verba, Thalasse, tibi.

Dos etiam dicta est. nondum tibi Roma videtur

Hoc fatis? expectas numquid & ut pariat?

Barbatus.] Huic epigrammati ingenium & lux a lat. 2. Juvenal. vers. 134. Vide & Tacitum 15. Annal. quo modo Nero Pythagoræ nupit. *Rigido Afro.*] Mutoniato.

Faces.] Nuptiales, quæ quæque pro numero partus naturali; vel in honorem quinque deorum; Jovis adulti, Junonis adultæ, Veneris, Suadellæ, Lucinæ præferebantur a pueris patrimis & matrimis

apud Romanos: a sponsæ matre apud Græcos. Vide quæ Farnabius ad Senecæ Thebaida vers. 263. & 507. *Flammea.*] Flammeum erat velamentum luteum cæci rubeum, quo nova nupta tegebatur pudoris gratia: vel in subjectionis symbolum, epig. 79. lib. 11.

Thalasse, tibi.] Nuptiarum Deus, epig. 36. lib. 1.

In Sabellum de versibus libidinosus. XLIII.

FACUNDOS mihi de libidinosus
Legisti nimium, Sabelle, versus:

Quales nec Didymi sciunt puellæ,

Nec molles Elephantidos libelli.

Sunt illic Veneris novæ figuræ;

Quales perditus audiat fututor.

Præstent, & taceant quid exoleti,
Quo symplegmate quinque copulentur,

Quæ plures teneantur a catena.

Exstinctam liceat quid ad lucernam.

Tanti non erat esse te disertum.

Didymi sciunt puella.] Spintrix nescio cujus, monstrosi. Pro *Didymi* legi *Dydymi* vult Jos. Scaliger ad Catullum.

Elephantidos libelli.] Poëtrix, quæ libris suis expressit ποικίλα τ' Αφροδίτης νεύς ἀκολασίας χήματα, cujusmodi figuris & schematis cubicula sua instruxit Tiberius Cæsar. Taceo Aretini nefarias tabellas. Vide si placet quæ Casaubonus ad cap. 43. Sueton. Tiberii, ex Propertio, Clemente Alexandr. &c.

Novæ.] Scriverius legit *novæ*

Taceant quid exoleti.] An tacent pudore inhibiti ipsi exoleti? Emphatice. An tacent, uti epig. 96. lib. 3.

Symplegmate, Quæ plures, &c.] Sellarias istas ac series turpiter connexorum, nimis aperte refert Suet. cap. 43. Tiberii: Αφροδίτην πάντων ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ διδύμῳ execratur Clemens Alexandrinus. Πνευματικὸς ad Græcos. Scriverii editio, *Symplegade.* Haud scio, quo auctore.

Tanti non erat, &c.] Non erant hæc digna tanto ingenio.

Ad puellas de basiationibus. LV.

GRATIS qui dare vos jubet, puellæ,
Insulsiſſimus improbiſſimusque est:

Gratis ne date, basiate gratis.

Hoc Ægle negat, hoc avara vendit.

Sed vendat bene, basiare quantum est.

Hoc vendit quoque nec levi rapina:

Aut libram petit illa Cosmiani,

Aut

Aut binos quater a nova moneta:
 Ne sint basia multa, nec maligna,
 Nec clusis aditum neget labellis.
 Humane facit hoc tamen, sed unum est:
 Gratis quæ dare basium recusat,
 Gratis lingere nec recusat Ægle.

Dare vos, &c. Vestri copiam facere.

Hoc Ægle, &c. Etiam basiare.

Sed vendat bene. Quid hic versus sibi velit, nescire ait Gruterus. At scivit Marcialis, qui posuit. Ægle negat se basiare gratis: vendit hoc quoque. Mirum; nam utique vendat hoc bene vel parvo pretio, an quicquam est basiare tanti, ut id vel bene emere velit? At illa tantillum quidem bene vendit, &c. Gronov. *Sed vendat bene.* Phaleucium istum cum sequenti non est videre in Palat. & nescio sane quid sibi velit: quartus servat:

Sed vendat quoque nec levis rapina,
 omisiss intermediis.

Libram petit, &c. Unguenti a Cosmo confecti. epig. 88. lib. 1. libram petit Ægle, quon oris impuri foetorem emendet.

Binos quater, &c. Odo Flavios monetæ novæ & asperæ.

Multa. Alii muta. Alii legunt, *Nec clusis.*

Humane facit, &c. An quia osse & ebo-
 re dentata? epig. 73. lib. 1. An quia ore
 impura, utpote *μυζουρας*? epig. 95. lib. 1.
 & epig. 15. lib. 2.

De Phyllide impura, & vinosa. LXVI.

FORMOSA Phyllis nocte cum mihi tota
 Se præstitisset omnibus modis largam,
 Et cogitarem mane quod darem minus,
 Utrumne Cosmi, Nicerotis an libram,
 An Bæticarum pondus ære lanarum,
 An de moneta Cæsaris decem flavos:
 Amplexa collum, basioque tam longo
 Blandita, quam sunt nuptiæ columbarum,
 Rogare cœpit Phyllis amphoram vini.

Omnibus, &c. Nil negantem, epig. 12. lib. 4.

Cosmi, &c. Libram unguenti a Cosmo seu Nicerote myropolis confecti.

Bæticarum pondus. Epig. 133. lib. 14. *Odo lanarum.* Sic Scriverius: Alii *actæ* Alii *ære*. *Pondus æreo lanarum.* Si toleramus lanam, accipiendum est pro certi ponderis glomere lanæ: ut cum Seneca dicit *multa mista frumenti*, ubi intelligimus, modiorum. Sed Pircheimeri codex, ut Anglic. & Palat. Gruteri *ære*: aliuduntque eodem, in quibus est *ære*. Et videtur eleganter dici posse pro exacto, cui nihil deficit, ut & *acerbum* accipere solent. Itaque huc inclino. Sequenti versu *Flavos* dici pro Flavii contra morem Romanum est. *Flavi* sine dubio dicuntur aurei ob colorem. Gronovius.

Flavos, &c. Flavios ex moneta Domitiani. Scriverius legit *flavos*.

Basioque tam longo] Sic epig. 105. lib. 12.

Basia blandas imitata columbas.

Rogare capic, &c. Vinosa mulieri.

Digna est concubitus quolibet illa pati,
 inquit Ovidius.

Ad Lygdum impurum. LXXII.

NIL non, Lygdæ, mihi negas roganti:
 At quondam mihi, Lygdæ, nil negabas.

Negat roganti. Epig. 74. lib. 11.

Nil negabas. Epig. 12. lib. 4.

De pueris mollibus. LXXVI.

FESTINAT Polytimus ad puellas:
 Invitus puerum fatetur Hymnus,
 Pastas glande nates habet Secundus.
 Molliis Dindymus est, sed esse non vult.
 Amphion potuit puella nasci.
 Horum delicias, superbiamque,
 Et fastus querulos amice malo,
 Quam dotis mihi quinques ducena.

Festinat, &c.] Polytimus grandior est & exoletus.

Invitus puerum, &c.] Recusat, negans sibi esse voluprati.

Pastas glande, &c.] Βαλαντιόνης quod dicit Diogenes de cinzdo quodam. Hic autem glans seu βάλανος est τὸ ὀκυντὸν ἀκρον. Ubi non pinguitudo pueri significatur; sed pathici effeminatique impudicitia. Acumen enim sensus est in dictione glande, qua significatur pars obscena genitalium

virorum. Salse ergo dicit, eum habere nates glande pastas: tanquam subactione illa prapostera concubini, veluti cibo nates pascerebantur Beroaldus.

Molliis Dindymus, &c.] Lascivus est & nequam: sed dissimulat & rogari vult.

Potuit puella nasci.] Formæ est adeo ambigux, & ipse facilis.

Quam dotis, &c.] Quam uxorem cum maximæ dotis modo, decies scilicet centenis millibus festertium.

Ad Atticillam importunam. LXXXI.

DONAVI tibi multa quæ rogasti:
 Donavi tibi plura quam rogasti:
 Non cessas tamen usque me rogare.
 Quisquis nil negat, Atticilla, tellat.

Quisquis nil.] Lepide jocatur in Atticillam semper aliquid petentem; adeo turpe est, inquit, nihil negare, ut idem etiam fellare significet, Vide epig. 12. lib. 4.

In Fabullum cunnilingum. LXXXVII.

PÆDICONIBUS os olere dicis.
 Hoc si sic ut ais, Fabulle, verum est,
 Quid tu credis olere cunnilingis?

Quid tu.] Notat Fabullum turpi vitio. Vide epig. 31. lib. 11.

In non arrigentem. LXXXVIII.

TRIGINTA tibi sunt pueri, totidemque puellæ:
 Una est, nec surgit mentula. quid facies?

Quid facies.] Quasi dicat, linges. Epig. 26. lib. 11.

In Magullam de marito venefico. XCIII.

COMMUNIS tibi cum viro, Magulla,
Cum sit lectulus, & sit exoletus,
Quare, dic mihi, non sit & minister?
Suspiras: ratio est, times lagenam.

Quare.] Cur non & communi uteris poculum, Vide epig. 42. lib. 4. & epig. 69. lib. 4.
Times lagenam.] Times nempe venenatum

Ad Rufum de libellis libidinosus. XCVII.

MUSÆI pathicissimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas sale pruriente chartas
Instanti lege, Rufe: sed pūella
Sit tecum tua, ne Thalassionem
Indicas manibus libidinosus,
Et fias sine foemina maritus.

Pathicissimos libellos.] Mollissimos & nefandi argumenti, cujusmodi fuere Elephantidos, epig. 43. supra vers. 4.

Sybariticis Libellis.] Libris abominandæ nequitiae, quos scripsit Hemitheon Sybarita, ut testatur Lucianus, *de animadvers.* Horum meminit & Ovidius lib. 2. Trist. epist. ad Augustum:

Nec qui composuit nuper Sybaritida fugit. Instanti lege Rufe.] Ad hunc eundem epig. 67. lib. 7. & lib. 8. epig. 51.

Thalassionem.] Conjugale illud. De Thalassione vide epig. 36. lib. 1.

Indicas manibus libidinosus.] Alii *Inducas, Recte.*

Et fias, &c.] Ut epig. 42. lib. 9.

In Zelotypam. XCVIII.

CUM tibi nota tui sit vita, fidesque mariti,
Nec premat ulla tuos, sollicitetque toros;
Quid quasi pellicibus torqueris inepta ministris,
In quibus & brevis est, & fugitiva Venus?
Plus tibi quam domino pueros præstare probabo:
Hi faciunt, ut sis femina sola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
Non eadem res est: Chiam volo, nolo mariscam.
Ne dubites quæ sit Chia, marisca tua est.
Scire suos fines matrona, & foemina debet.
Cede sua pueris: utere parte tua.

Ministris.] Pueris.

Sola vita.] Ut non utatur alia foemina quam te.

Do tamen, inquis.] Vide epig. 44. lib. 11.

Non eadem est.] Disto epig. 44. lib. 11.

De Chia & marisca dictum epig. 24. lib. 7. Hic autem *Chiam* quæ novit pungere, de pueris dicit: *mariscam* vero fatuam de foeminis.

Utere parte tua.] Qua foemina es.

In Bassum pædiconem. XCIX.

Uxor cum tibi sit puella, qualem
 voti vix petat improbus maritus,
 Lives, nobilis, erudita, casta:
 Rumpis, Basse, latus, sed in comatis,
 Uxoris tibi dote quos parasti.
 Et sic ad dominam reversa languet
 Multis mentula millibus redempta:
 Sed nec vocibus excitata blandis,
 Molli pollice nec rogata furgit.
 Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
 Non est hæc tua, Basse: vendidisti.

Improbis.] Alii *improbis*. Hoc est maritus
 qui suis votis non ponat modum.
Rumpis latus.] Venereo scilicet opere.]

Comatis.] Pueris, epig. 57. lib. 2. &
 epig. 58, lib. 3.
Vendidisti.] Uxori nomine doris.

EX LIBRO XIV.

Puella Gaditana. CCIII.

TAM tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum
 Masturbatorem fecerit Hippolytum.

Epig. 42. lib. 1. Vide & Juven. sat. 11.
 vers. 152. & sat. 6. vers. 326.
Masturbatorem, &c.] Ut incenderet vel

castissimi propositi virum, incitaretque ad
 libidinem nefandam, epig. 42. lib. 9. &
 epig. 97. lib. 12. Alii leg. *masturatore*.

Puer cinædus. CCV.

SIT nobis ætate puer, non pumice levis:
 Propter quem placeat nulla puella mihi.

Non pumice.] Impubes non pumice aut dropace levigatus. epig. 29. lib. 2.

Fibula. CCXV.

DIC mihi simpliciter, comœdis & citharœdis
 Fibula quid præstat? carius ut futuant.

Comœdis.] Epig. 81. lib. 7.

Fibula quid præstat.] Juven. sat. 6.

vers. 73.

Solvitur his magno comædi fibula.

FINIS EPIGRAMMATUM OBSCŒNORUM.

INDEX

INDEX VOCABULORUM omnium, quæ in M. VALERII MAR- TIALIS libris leguntur.

NUMERUS PRIOR HOC
carattere j. ij. v. x. librum: posterior isto I. 2.
3. 4. &c. libri Epigramma denotat. NUMERO
etiam, cum signo† preposito, libri Spectaculorum
Epigramma designatur.

A a

A, j. 27. 32. 35. 44. 49.
52. 71. 77. 88. ij. 16.
75. iij. 14. 46. 69. 72.
95. iiij. 30. 46. 49. 63.
73. 85. 89. v. 3. 36. 61.
71. 85. vj. 8. 13. 31. 42.
70. viij. 29. 50. 55. 85.
viij. 16. 17. 32. 55. 59. 75.
ix. 5. 29. 41. x. 3. 6. 7.
29. xj. 4. 22. 36. 40. xij.
17. 26. 29.

Ab

Ab † 3. 4. 8. 18. 21. 24.
j. 4. 13. 49. 67. 72. iij. 1.
58. iv. 3. 16. 57. vj. 47.
93. vij. 7. 11. 36. 79. iix.
31. 45. 51. 55. ix. 9. 13. 18.
52. x. 20. 36. 37. 48. 101.
xj. 6. xii. 3. 11. 63. xiiij.
48. 112. xiv. 112. 120.
173.

Abderitum plebis pectora,
x. 25.

abdicere, v. 77.
abducere, v. j. 92. iix. 21.
abductas, iix. 56.
abeat, v. 85. xij. 17.
abesse, vj. 19. vij. 6. iix. 3.
abest, vij. 5. 24.
abies, xiv. 84.
abigas, x. 33.

abigatque, x. 5.
abiger, xj. 99.
abigit, j. 35.
abire, j. 22. v. 21. iix. 32.
56. xj. 17. 44. xii. 71.
xiv. 163.
abires, iv. 61.
abiret, iij. 24.
abisti, j. 100.
abit, † 16. j. 63. iix. 59. x.
75. xj. 8. xij. 103.
abite, xj. 7.
ablatis lacernis, xij. 20.
ablatus, ij. 70.
abnegat, ij. 32.
abnuat, † 28.
abolla, iix. 48. **Cereæ**, iv.
53.
abollam Tyriam, iix. 48.
abortivo ovo, vj. 93.
abrumpere, xii. 26.
abrupta reste, v. 63.
abscidit, iij. 66.
abscindere, iij. 85.
abscissa, iij. 81.
abscissa lingua, ij. 82.
abscundunt, j. 35.
absens, iix. 78. **Sacerdos**,
x. 92.
absentem, xj. 61. **rogum**,
ix. 78.
absentes comæ, ix. 38.
absentis, vj. 85. vij. 50.

amicitiæ, ix. 102.
absum, iij. 4.
abstic, x. 87.
absolvi, iv. 16.
absolvit, xi. 21.
absolvit, xij. 52.
absoluta, j. 83. xij. 64.
abstiner, ix. 87. xj. 40.
abstulerat, † 2. vij. 60.
abstulit, iij. 52. vj. 83. ix.
104. x. 51. xj. 70. 92.
94. xiv. 18.
abutere, vij. 92.

Ac

Ac, iv. 90. ix. 23. xij. 50.
acapna ligna, xiiij. 15.
accedas, vij. 25.
accedent, x. 48.
accedit, xij. 26.
accedunt, xj. 72.
accendit, xiv. 26.
accepit, † 5. j. 106. v. 32.
xij. 18. xiv. 175. 189.
accepta aqua, xiiij. 47.
accessit, vij. 17.
accessit, vij. 52. x. 103.
accedat, vj. 82.
accidisset, ij. 65.
accidit, vij. 13.
accipe, j. 89. ii. 27. vj.
25. 80. 85. vij. 1. iix. 9.
56. ix. 69. x. 16. xj. 30.
xij. 75. xiii. 9. 11. 45.

102. xiv. 1. 27. 28. 87.
89. 96. 102. 159. 185.
219.
accipere, ij. 56. ix. 70. x.
75.
acciperes, xij. 45.
accipiam, xij. 40.
accipiat, ix. 96.
accipienda, ix. 50.
accipient, xij. 52.
accipies, v. f. xj. 58.
accipis, ix. 70. x. 69. 88.
accipit, iix. 75. ix. 5. x.
36.
accipiter, xiv. 216.
Accius, xj. 91.
accola, v. 3. proximus,
v. 23.
accubamus, iiii. 82.
accubare, v. 71.
accubat, x. 27.
accubuisse, xiv. 135.
accubuit, iix. 50.
accumbat, x. 84.
accumbimus, ij. 37.
accusas, iiii. 13.
acer vertagus, xiv. 200.
acerba, xij. 34.
acerbum, ii. 26.
acerbus, xij. 47.
acerna mensa, xiv. 90.
acerta, j. 29. plena, iv.
45.
acerram, j. 29. septimam,
x. 24.
acervos, vii. 53.
acervum ingentem, vii.
26.
aceti, vii. 24. xiii. 122.
rubentis, xi. 57. Niliaci,
xiii. 122.
aceto, x. 45.
aceps, xij. 48. xiii. 122.
Achillam, vii. 56.
Achillas, iij. 91.
Achilleas comas, xij. 84.
Achilleos pedes, ij. 14.
Achilles, v. 49.
acida creta, vj. 93.
Acidalia arundine, ix. 14.
Acidalo nodo, vi. 13.
acipenssem, xij. 91.
acipensis, xij. 91.
Acoride, iij. 93.
acos tennes, x. 37.
acre ulcus, xj. 99.
acriequo, xii. 14.
acribus curs, iij. 20.
acrior chius, v. 62.
acris equi, vi. 38.
acrius, iix. 31.

acrius cor, vj. 64.
acta, † 6. iij. 20. vj. 70.
xi. 62.
actas quindicies Olympi-
das, x. 23.
Actiaci freti, iv. 11.
adstantis, ix. 104.
aditare, j. 18.
aculeolos, iix. 71.
acus, xiv. 150. aurea, xiv.
24.
acuta testa, v. 18.
acuta arundine, x. 15.
testudine, xij. 86. cul-
pide, xiv. 92.
acuro capite, vj. 39.
acu, iix. 23. ix. 14. incerta
ii. 66. Sémiramia, iix.
28. lasciva, xj. 46.
Ad
Ad, † 16. j. 37. 49. 52.
102. 118. ij. 6. 14. 57.
69. 74. iij. 20. 24. 44.
50. iv. 5. 8. 25. 30. 50.
60. v. 5. 9. 68. vj. 37.
45. 58. vij. 5. 9. 19. 26.
66. iix. 3. 4. 15. 22. 38.
ix. 14. 24. 30. 32. 41. 93.
x. 13. 18. 19. 20. xi. 4.
8. 11. 24. 34. xij. 3. 17.
26. 29. 30. xij. 3. 15. 91.
xiv. 112. 130. 137. 162.
172. 199.
adamanta, vj. 99.
adamantas, v. 11.
addas, iix. 2. ix. 46.
addat, x. 98.
adde, iij. 35. x. 48. xij. 5.
xiv. 170.
addere, iix. 3. ix. 95. x. 26.
xiv. 115.
addetur, x. 48.
addictus cliens, ix. 3.
addideris, ix. 5. xi. 27.
xiv. 217.
addidit, ix. 18. 104.
addimus, x. 24.
addisti, x. 31.
adlita, i. 202. ix. 4. xij. 3.
addito, x. 24.
adliti, xij. 16.
adeas, iij. 5.
adeo, iv. 11. vj. 17. iix.
10. xi. 35.
adeone, j. 11. 90.
adeoque, vj. 6.
ades, † 24.
adelle, iv. 52. x. 36.
adest, j. 7. 34. iix. 30. x.
37. xij. 101.
adunda, vj. 92. ix. 48.

atria, j. 71.
adeunte, j. 91.
adhæret, v. 62.
adhibere, vi. 57.
adhibes, vj. 99.
adhibetur, x. 27.
adhuc, † 15. 23. j. 55. ij.
10. iij. 22. 50. iv. 10.
22. 91. v. 23. 38. 71. vj.
32. 38. vij. 43. 62. 79.
iix. 3. 28. 64. 67. ix. 49.
xj. 109. xij. 68. 102.
xiv. 13.
adicit, iv. 54. x. 82.
adire, j. 79. v. 26.
adiffes, ix. 67.
aditus, iix. 65.
adjuvante æura, x. 30.
adjuvat, xi. 61.
adltras, ij. 61.
admiror, iij. 69. v. 64.
vij. 84.
admissif, v. 70.
admisit, iij. 66.
admissa luce, xi. 105.
admissus, xij. 57.
admittam, xiv. 37.
admittas, v. 6.
admittat, iij. 93.
admitte, iv. 8.
admittere, j. 26. iij. 17.
admittit, vj. 67.
admittunt, iix. 14.
admonens, x. 104.
admoventur, iv. 64.
adopres, iv. 31.
adoprivis ramis, xij. 46.
adorant, iv. 49.
adorantes, xij. 29.
adorat, † 17.
Adriaticus culex, iij. 93.
adscripta, xiv. 2.
adit, xij. 25.
adspeximus, ix. 26.
adspice, v. 32. ix. 88. xij.
58. xiv. 109.
adspicimus, ix. 26.
adspicis, ij. 37. iix. 30. 59.
ix. 24. xiv. 115.
adstabat, iix. 56.
adstricta fronte, xj. 40.
advecto æquate, xij. 79.
advena, xij. 3.
adventum, iv. 15.
adversus frontibus, iv. 35.
advertere, vj. 64.
adulter, j. 35. x. 95.
adultera, vi. 7. ix. 3.
adulterium, j. 91.
advocato, x. 87.
advolans, v. 25.

Ae

- Aëci feveri, x. 5.
 Aëcidm, xj. 44.
 Aëcides, iix. 6.
 Aëde prima, vij. 50.
 Aëdemque, iix. 44.
 Aëdes, vij. 96. xi. 35. xij. 32.
 Aëdibus mediis, ix. 6a.
 Aëdificat, ix. 47.
 Aëdificem, ix. 23.
 Aëdificet, ix. 47.
 Aëdifico, ix. 47.
 Aëdile, j. 47. iv. 52.
 Aëdilem, v. 85. xiv. 1.
 Aëdilis, xi. 103.
 Aëgi maris, vj. 34.
 Aëger, iv. 81. vj. 47. xij. 92. Tityrus, viij. 56.
 Aëgida, xiv. 179.
 Aëgis, vij. 1. ix. 21.
 Aëgle, j. 95. xij. 55. dentata, j. 73.
 Aëglen communem, xj. 82.
 Aëgram amicam, xj. 8.
 Aëgro, j. 102. ix. 98.
 Aëgrota, xij. 56.
 Aëgrota, ij. 16.
 Aëgrum, v. 25. dentem, x. 56.
 Aëlia, j. 20.
 Aëliano, xj. 41.
 Aëlius, v. 25.
 Aëmia, vj. 85.
 Aëmilie via, iij. 4.
 Aëmilie gentes, x. 12.
 Aëmiliane, j. 51. v. 82.
 Aëmilius, xij. 19.
 Aëmula, carmina, xij. 96.
 dona, iix. 28. labra, iv. 42. littora, iv. 25.
 vina Tuscia cadis, xij. 118.
 Aëmulatur, iij. 20.
 Aënean theca, xj. 76.
 Aëneæ, v. 2.
 Aëni equitis, xj. 22.
 Aënigmate, j. 91.
 Aëno, xiv. 133. Agenæto, x. 16.
 Aëoli, x. 30.
 Aëoliamque, ij. 14.
 Aëolio Noie, v. 72. vel. lore, vij. 51.
 Aëolium decus, vij. 28.
 Aëqua Venus, iv. 13.
 Aëquales liberos, vij. 89.
 Aëqualis, xij. 89.
 Aëquandas, vij. 52a.
 Aëquare, viij. 60.
 Aëquarum legum sanctissime cultor, x. 37.
 Aëqui, xj. 6. 50.
 Aëquitate, v. 29.
 Aëquor, x. 30.
 Aëquora, j. 24. vij. 43. fraterna, j. 16.
 Aëquore advecho, xij. 79.
 to, j. 26.
 Aëquorea concha, xiv. 209.
 Ravenna, xij. 21.
 Aëquorei Anxoris, x. 58.
 Aëquoreis aquis, x. 51. undis, xij. 84.
 Aëquoreo pulvere, j. 28.
 Sale, xij. 89. tridente, v. 25.
 Aëquorum, x. 87.
 Aëquum, j. 115. x. 76.
 Aëra, j. 27. 77. vij. 15. ix. 60. 70. xj. 17. 28. xij. 57. lugentia, xij. 204.
 fordida, ix. 9.
 Aërioram, xij. 57.
 Aëre, vj. 27. xij. 66. arguto, xj. 22. exiguu, ix. 44.
 quaterne, xij. 77. vario, v. 16.
 Aëripedem cervum, ix. 104.
 Aërugine nimia, ij. 61. viridi tinctos versus, x. 33.
 Aëra tacitum, vij. 32.
 Aëre vacuo, j. 1. 11.
 Aërias cyparissos, xij. 50.
 Aëra, j. 77. iij. 72. thermarum, xij. 163.
 Aëschyle, ix. 5. 69.
 Aësonides, ij. 14.
 Aëstas trigesima, x. 103.
 Aëstate, x. 62. 96.
 Aëstare, x. 30.
 Aëstates, ix. 2. decem, iv. 66.
 Aëstatis, ij. 85.
 Aëstimarit, x. 35.
 Aëstimas, xi. 1.
 Aëstimare, iv. 64.
 Aëstiva hora, xij. 1.
 Aëstivas aves, v. 65. umbras, j. 13.
 Aëstivo imbre, iij. 65. mensis, ix. 13. tempore, ij. 78.
 Aëstivum rus, viij. 61.
 Aëstantem, xj. 99.
 Aëstantes Bajas, iij. 20.
 Aëstanti, iij. 82.
 Aëstuet, ix. 23.
 Aëstus, xi. 79. Serenos, j. 50.
 lictos, vi. 42.
 Aëtas, ij. 64. vi. 85. vij. 95. viij. 56. x. 86. brevis, vj. 29. 85. inutilis, xi. 70. mitis, xij. 47. tota, x. 38.
 Aëtate, xij. 205.
 Aëtatem, x. 36. longam, vj. 70.
 Aëtatis, x. 23.
 Aëterna in rosa vivere, iix. 77.
 Aëternas habenas, vj. 3.
 Aëterno auro, xj. 5. catminé, x. 26. honore, j. 117. Virgilio, xj. 53.
 Aëternum, v. 67.
 Aëthera, j. 16. iix. 36.
 Aëtheré, iv. 3.
 Aëtheria aula, xij. 4.
 Aëtherias auras, j. 4. 7.
 Aëtherio nectare, iv. 8. Olym-
 po, ix. 4.
 Aëtherios ortus, iij. 6.
 Aëtherius pater, ix. 36. 37.
 Aëthiopes tristi, vij. 86.
 Aëthiopes, j. 3.
 Aëthon, iij. 67. iix. 21. mi-
 sellus, xj. 78.
 Aëtnæque regna, vij. 63.
 Aëtnæis oris, iix. 45.
 Aëtolia Calydone, ix. 49. cul-
 pide, xij. 93.
 Aëtola culpidia, vij. 1. feræ, vj. 26.
 Aëtolo sue, xij. 41.
 Aëvo medio, iix. 77. placido, x. 23. Pylio, iv. 1.

Af

- Afer, iv. 37. 79. ix. 8. 26. 84.
 affatus, j. 25. v. 3.
 affecit, xij. 78.
 affectas, xj. 33.
 afferat, x. 74.
 affers, ix. 89.
 affertur, iij. 50.
 affirmas, vj. 14.
 affirmat, iv. 21.
 affligunt, vj. 33.
 affuit, j. 21.
 Atra, j. 101. Nomæ, ix. 77.
 Africa, ij. a.
 Africanis magnis, iv. 14.
 Africanus, xij. 10.
 Afro rigido, xij. 42.

Ag

- Agam, iij. 38. iv. 90.
 xiv. 1.
 a ij agas

agas, j. 80. ij. 27. 67. vij. 9.
 agaque, v. 6.
 agat, j. 20. iij. 20.
 Agathine velox, ix. 39.
 agedum, xj. 57.
 age, ij. 64. iix. 67. x. 87.
 agelli, vij. 30. 92. latentis,
 xij. 73. parvuli, x. 92.
 agello, vij. 90. Arpino, xj.
 51.
 agellos tres, xij. 16.
 agellum, j. 117. meum, ij.
 32.
 agellus, xij. 25.
 Agenorio æno, x. 16.
 Agenoridæ Cadmi, ij. 43.
 Agenoris, xj. 1.
 agentibus, j. 96.
 ager, † 2. j. 86. iv. 60. v. 72.
 vij. 70. 101. ix. 55. x. 43.
 51. 96. Amitermus, xij.
 20. ingratus, x. 47. luxu-
 riosus, xj. 9. Nomenta-
 nus, ij. 38. Regius, x. 94.
 suburbanus, xij. 12. fu-
 perbus, † 2. Tuscus, ix.
 23.
 agere, iix. 7.
 ageres, iij. 66.
 ageret, iix. 26.
 ages, iix. 3. x. 37. xj. 8.
 agger, xij. 14.
 aggesta humo, iix. 57.
 agi, iix. 33.
 agili arte, iij. 82.
 agmus, xii. 9.
 ags, j. 80. ij. 7. 67. iix. 16.
 70.
 agit, j. 69. v. 62. ix. 4.
 agitur, j. 27.
 agna frequens, vij. 53. mol-
 lor, v. 38. rudis, ix. 73.
 agni, x. 92. Phryxæi, x. 51.
 agnoscat, iix. 3.
 agnoscende, ix. 67.
 agnus mollis, iij. 58.
 agrestis rudique viro, iij.
 24.
 agricola, xij. 73. crudus &
 lenis, xij. 77.
 agricolæ, xiv. 34.
 agricolam, vij. 35.
 agri Caretani, vij. 73. muni-
 cipes, x. 103. suburbanii,
 x. 58.
 Agrippæ, iij. 20. 36. x.
 37.
 agris, iv. 66. Diomedæis,
 xj. 93. Nomentanis, j.
 106.

agro, vj. 94. x. 43. 79. Elysiæ,
 x. 101.
 agros, j. 85. ix. 62. paternos,
 xj. 71.
 agrum, ix. 22.
 agunt, ix. 7.
 Ah.
 Ah. xiv. 115. facinus, xj.
 71. 92. miser & demens.
 vij. 64. pudet, iv. 67. sce-
 lus, xj. 92.
 Ai
 Ais, j. 118. ij. 69. xij. 67.
 87.
 ait, j. 43. 86. iij. 80. iv. 67.
 vj. 82. vij. 65. ix. 37. 45.
 88. x. 2. xj. 21.
 autem, x. 4.
 Al.
 Ala, xj. 89.
 alabastra, xj. 9.
 alanus, vij. 29.
 alapis, v. 62.
 alas gemmantes, xij. 70. li-
 quidas, iv. 49.
 alat, xij. 49.
 alauda, xij. 58. 61.
 alba brachia, xj. 85. facies,
 iv. 79.
 alba cerusa, x. 22. gemma,
 xj. 37. penna, x. 3.
 alba lacernæ, xiv. 137. la-
 næ, xiv. 155. lues, x.
 62. Palladiæ, v. 1.
 Albana commissatio, xij. 48.
 Albana arce, ix. 104.
 Albana olivæ, ix. 24.
 Albano auro, iv. 1.
 Albanos Tusculosque colles,
 iv. 64.
 Albanum, xj. 8.
 albas, xiv. 139.
 albescere, vij. 12.
 albet, iix. 28.
 albi Galeæ, xij. 64.
 Albi Maxime, xj. 107.
 Albius, iv. 37.
 albis amicis, x. 12. lacernis,
 iv. 2.
 albo otio, iij. 58.
 Albus, xij. 100. Cana, j. 13.
 albulæ crudarum, iv. 4.
 albus, j. 56. iix. 26.
 Alcestis, iv. 75.
 Alcides, v. 66. vj. 68. prio-
 ris, ix. 104.
 Alcide, ix. 65.
 Alcides, † 16. ix. 4. 45.

xiv. 178. majorum, ix.
 66.
 Alcides, vij. 49. ix. 26. 35.
 minor, ix. 104. sacratu,
 vij. 49.
 Alcime, j. 89.
 Alcine, v. 65.
 Alcinoo, iv. 64. x. 94.
 Alcinoo, vij. 41. xij. 31.
 Alcon mitior, xj. 85.
 Alconti, vj. 70.
 alea, xij. 1. xiv. 15. parva,
 xiv. 18. sola, iv. 66.
 alea blanda, iv. 14.
 aleator udus, v. 85.
 alecem, xj. 28.
 ales, xij. 68. xiv. 218. pla-
 nima, ix. 56.
 Alexis, v. 16. vj. 68. iix.
 73.
 Alexim, vij. 28.
 Alexin, iix. 56. 63.
 alga Erythræa, x. 16.
 algentem, xj. 99. hortum,
 v. 79.
 algentemque togam, xii.
 36.
 algentes, iv. 5. togas, xiv.
 137. vetulas, iv. 5.
 alger, v. 72. iix. 67. x. 76.
 xij. 31.
 algidoive secessus, x. 30.
 alia, † 21. causa, iij. 90.
 alia via, xj. 92.
 alias, ij. 18.
 alica, ij. 37. xij. 6. 9.
 alicam, xij. 83. xij. 6.
 alicui, v. 53.
 aliculam, xj. 83.
 aliena, j. 67. iij. 70. xij. 52.
 alienus, xiv. 122. eques, x.
 19. odor, ij. 12.
 alius, ij. 21.
 alio, vj. 93. ix. 106. mitten-
 te, x. 73.
 alioque, xij. 32.
 alios, iij. 5. 27. iv. 89. vij.
 31. 99. xij. 48.
 aliorum, xiv. 73.
 aliqua pars, vij. 25.
 aliqua in charta, v. 27.
 aliqua aure, iij. 63. parte, v. 5.
 aliquando, iv. 61. v. 51. x.
 46. xij. 49.
 aliquem, vij. 57.
 aliquid, j. 98. 108. ij. 24. iij.
 11. 72. 75. iv. 37. vij. 17.
 aliquod, iv. 31.
 aliquis, j. 117. v. 61. vj. 11.
 ix. 28. 96. x. 66.

alis geminis, lix. 51.
 alit, xij. 59.
 aliter, † 3. j. 17. 30. 89. ij.
 41. 61. iij. 100. iv. 81. vj.
 77. lix. 12. ix. 38.
 alitis, ix. 32. eximias, xiv.
 67. superba, vj. 55. ix.
 12.
 alitum, xij. 61.
 aliud, j. 93. vj. 94. x. 11.
 14. xij. 34.
 alium, iv. 40. ix. 105. xi.
 49.
 alius, j. 50. iij. 58. iv. 27.
 allagres, v. 61.
 aligas, xij. 91.
 alligat, lix. 51.
 alligari laetis, lix. 64.
 alludens, iij. 19.
 alma dies, iv. 1.
 alma parens Memnonia,
 lix. 21.
 almo, iij. 47. x. 91.
 alpha, ij. 57. v. 27.
 Alphai, vj. 85.
 Alphicus, ix. 97.
 alta, i. 61. ij. 74. v. 23.
 vij. 41.
 atraque, lix. 3.
 atra atria, xij. 3. domus,
 xii. 3. marmora, lix. 3.
 porticus, xi. 50. quies,
 vj. 41. semita, v. 23.
 templa, ij. 74. vulnera,
 j. 61.
 atraque faxa, xj. 91.
 alta ripa, x. 85. turres, iij.
 58. valle, iij. 58.
 altam Bilbilim, j. 50. x.
 104.
 alte, lix. 75. ix. 60. x. 30.
 xii. 29.
 alter, iij. 50. lix. 73. ix. 33.
 37. 66. x. 20. 92.
 altera, iv. 8. 20. 83. vj. 82.
 lix. 65. xi. 8. 53.
 alterave, xi. 32.
 altera barba, vj. 82.
 altera charta, iv. 83.
 altera cena, xi. 32.
 alterefultus, xiv. 49.
 alteres, xiv. 49.
 alterius, ij. 18. vj. 37. [o-
 vis, ix. 37.
 alternas, xiv. 1.
 alternis, v. 39.
 alterno lacerto, vj. 66j.
 alternum castra, x. 51.
 alternus, ix. 52.
 altero, v. 14. oculo, iv. 65.
 atqueque, vi. 78.

alterove, j. 118.
 alterum pedem, x. 100.
 alteramque, iv. 37.
 alti Tiburis, vii. 12.
 alulis gallina, xij. 62.
 alumi, iv. 25.
 alutium, xiv. 155.
 alvis, j. 118. Sylvis, † 18.
 alvius, † 16. vj. 42. 64. xiv.
 197.
 alto, x. 58. Tribunali, xj.
 99.
 altos ramos, lix. 61.
 alticem terram, xij. 50.
 altum decus, ix. 2. som-
 num, j. 50. tramitem,
 x. 19.
 alvus, vj. 68. honor, xiv.
 4.
 aluit, iij. 38.
 alumna, xij. 21.
 alumnam pinguem, iv. 19.
 alumne, j. 77. xij. 60.
 alumnaum pastum mero
 lacte, xij. 41.
 aluta coccinea, ij. 29.
 aluta nigra, vj. 34. rupta,
 xij. 26.
 alutem, xj. 61.
 Am.
 Ama, vj. 11. x. 71.
 amabit, xj. 6.
 amabo, ij. 55. lix. 76.
 amatur, ix. 99.
 amant, ix. 9.
 amantem, lix. 51.
 amantis, iij. 11. iv. 82. x. 38.
 amantque, j. 105.
 amare, ij. 55. iij. 58. vj. 63.
 vij. 25. ix. 40. x. 20. 73.
 89. xij. 44.
 amares, ij. 63.
 amaret, x. 35. 89.
 amari, j. 55.
 amari fellis, vj. 24.
 amaris, vj. 75. xii. 34.
 amaris litibus, xij. 69.
 amaro munere, ix. 96.
 amas, iv. 9. vj. 29. ix. 1.
 xij. 44.
 amalque, vii. 10.
 amar, j. 50. 56. 62. 71. 86.
 iij. 8. 15. 39. iv. 13. 83.
 v. 10. 56. vj. 6. 54. 60.
 61. vj. 7. 31. 67. 86. lix.
 30. 49. 54. 63. 81. ix.
 15. 24. 30. 62. 101. x. 58.
 xj. 41. xij. 11. 52. 100.
 xij. 83. 119. xiv. 107.
 165.

amatque, ix. 50.
 amator, j. 97. xiv. 171. fra-
 quens, vj. 96.
 amatorem Jovem, xiv. 207.
 Tibullum, xiv. 193.
 ametrices aquas, vj. 14.
 x. 4.
 amatrix, vj. 68.
 amavit, iv. 44. viij. 11.
 amazona pelcatam, ix.
 104.
 amazonicus, iv. 42.
 amazonide, iv. 29.
 ambit, iv. 55.
 ambitione nova, xij. 96.
 ambitiosa, ix. 63. atris, xij.
 69. casti, xij. 67. tellus,
 vj. 80.
 ambitiose lepus, j. 52.
 ambrosia, xj. 58.
 ambrosias dapes, iv. 8. viij.
 39. 50. xij. 91.
 ambulante cena, vj. 47.
 ambular, iv. 55. vj. 24.
 ambulator ferus, ij. 11.
 transtiberinus, j. 42.
 ambulare, iij. 20.
 ambules, iij. 2.
 amem, vj. 11. viij. 73.
 amentque, ix. 43.
 amere, vj. 28. xij. 63.
 amaris, vj. 11.
 ames, v. 47. viij. 56.
 amet, j. 56. iij. 11. 63. v.
 7. 32. vj. 88. 98. viij. 63.
 xj. 16.
 amethyftinae lanae, xiv.
 154.
 amethyftinas vestes, j. 97.
 amethyftinatus, ij. 57.
 amethyftinos tridentes, x.
 49.
 Amiane, ij. 4. 17. vj. 92.
 Amiano, iv. 70.
 Amianus, iv. 70.
 amica, iij. 69. v. 72. viij.
 13. ix. 42. x. 68. xj. 28.
 40. xiv. 6. 187. dives xj.
 50. fallax, v. 43. omnis,
 j. 72.
 amica nova inflammatus,
 x. 86.
 amica quies, ix. 101.
 amice, ij. 82. viij. 3. xiv.
 9. Lacedaemoniae, xiv. 156.
 amicam, vj. 69. xj. 24. xij.
 30. agrum, xj. 8. mille
 librarum, xj. 101. perpe-
 tuam, ij. 34. spoliatri-
 cem, iv. 29. subtilem,
 xj. 101.

a iij amia

- micas, viij. 79.
 amice, iv. 25. 81. v. 54.
 vj. 85. xij. 76. dissimul-
 ator, v. 26. lector, v.
 16.
 amicitia, j. 55. 100. ij. 11.
 iv. 15. vj. 39. vij. 79. xj.
 56. cari, iv. 5. facundi,
 viij. 28. x. 73. felices,
 iij. 37. moesti. vj. 85.
 pares, x. 47. succincti,
 ij. 46. veteris, viij. 18.
 amicus, v. 43. viij. 6. ix.
 99. x. 14. albis, x. 12.
 caris, iv. 73. miseris,
 x. 36.
 amicitia cara, iv. 67.
 amicitia prætectata, x. 20.
 amicitia, iij. 36. ix. 3. 86.
 absentes, ix. 102. fidæ
 pedus. ix. 15.
 amicitias, x. 44. ingratas,
 v. 19.
 amico, x. 11. xij. 36. caro,
 iv. 10. x. 44. xij. 92.
 diviti, v. 18. oranti num-
 mos, ix. 47. servo, ij.
 32.
 amicorum, iij. 7. iix. 77.
 amicos, ij. 74.
 amicos, vj. 85. xij. 56.
 70. caros, xij. 55. flen-
 tes, j. 79. inhumanos,
 v. 23. pueros, vj. 50.
 ratos, j. 40. resalutantes,
 x. 70.
 amicorū, xiv. 149.
 amicu, vij. 32.
 amicū, iv. 61. ix. 15. 53.
 x. 14. xj. 99. Herilem,
 x. 18. veterem, viij. 14.
 ix. 86.
 amicus, j. 79. 95. ij. 14.
 v. 26. xij. 85. iix. 72. ix.
 3. 15. x. 96. xij. 48. xiv.
 27. Cæsar, v. 20. cer-
 tus, iv. 5. frequens, viij.
 18. jucundus, probus,
 innocens, x. 96. levis,
 xj. 44. magnus, iij. 40.
 novus, iij. 36. potans,
 vij. 44. 71. rarus, xiv.
 121. vetus patriusque,
 vj. 25.
 Amille, vij. 61.
 amissit, vj. 62. vij. 13. xij.
 63.
 amissum maritum, iv. 58.
 patrem, j. 34.
 amitermus ager, xij. 20.
 amne Aonio, xij. 11. ge-
- lido, vij. 79. Tusco,
 ix. 104.
 amnis candidus, vij. 92.
 amniumque, x. 7.
 Amœne, xij. 67.
 amœni nemoris, ix. 52.
 amomo, v. 65. xij. 17. Af-
 syrio, viij. 77.
 amo, j. 33. ij. 63. iv. 42. ix.
 53. xiv. 201.
 amor, j. 32. iv. 38. 75. v.
 16. 49. vj. 13. 68. vij. 23.
 aureus, viij. 51. xij. 52.
 tanquā, ix. 81. vagus, xij.
 98.
 amorque recti, x. 78.
 amore, ij. 87. vj. 93. vij.
 25. 86. ix. 57. x. 86. xij. 52.
 blando, viij. 77. sancto.
 vj. 29. sardonio, vij. 31. ve-
 ro, x. 20.
 amores, v. 38. castos &
 pios, x. 35. Celænos,
 xiv. 204. dulces, † 25.
 Iliacos, xij. 52. lascivos,
 xiv. 287. meros, xiv. 206.
 notos, vij. 49.
 amoribus, vij. 13.
 Amphion, xij. 76.
 amphitheatrales magistros,
 xj. 70. usus, xiv.
 137.
 amphitheatri conspiciui,
 † 2.
 amphitheatro, † 28. Cæ-
 sareo, † 1. magno, ix.
 70.
 amphora, xij. 77. xij. 122.
 cariola, xij. 50. longe tra-
 cta, xj. 9. Mamertina,
 xij. 117. nova, vj. 27.
 pretiosa, j. 19. vitata, vj.
 93. turbida, viij. 45.
 amphoræ ferentis focum,
 xij. 32.
 amphoram, xij. 66.
 amphoras centum aquæ fe-
 cit, ix. 100.
 ampla, j. 61. ora, j. 61.
 amplectitur, viij. 81.
 amplexa, ix. 62. xij. 66.
 amplexu, vj. 68. xj. 27.
 amplexus, iv. 12.
 ampliat, x. 23.
 amplavit, iix. 66.
 ampullipotoria, xiv. 110.
 ampullis Cosmianis, iij. 82.
 vitreis, vj. 35.
 amyclea corona, ix. 74.
 pluma, xiv. 161.
 Amyclæo veneno, viij. 28.
- Amyclis fundanis, xij.
 115. Therapnæis, ix.
 106.
 Amyntas, xi. 42.
 An.
 An, j. 3. 55. ij. 65. iij. 5.
 20. 58. 88. iv. 11. 15. 48.
 61. v. 42. 83. vj. 68. vij.
 6. 34. viij. 3. 28. 33. 38.
 41. 51. 55. 63. ix. 60. 102.
 x. 37. 65. xj. 61. 62. 76.
 xij. 66. 71. xij. 96. xiv.
 91.
 anaglypta, iv. 39.
 ἀναγλυπτή, xiv. 201.
 Analecta, vij. 19. xiv. 82.
 anas tota, xij. 52.
 anatis macra, iij. 93.
 Anchialum, xj. 95.
 anchora, † 26.
 ancilla, iij. 33. xj. 33. fal-
 lax, xj. 50. gaudens, xj.
 28.
 ancillam, vj. 71. xj. 24. xiv.
 40.
 ancillariolum, xij. 58.
 ancillas, j. 85.
 ancipiti jugo, vij. 92.
 Ancos, ix. 28.
 Andragoras, vj. 53.
 Andromene Caballo notior,
 x. 9.
 Andromachen, iij. 76.
 Andromache, v. 54.
 Andromeden, † 27.
 anguem gelidum, xij.
 29.
 angues geminos, xiv. 177.
 anguilla domestica, xij. 31.
 angulo omni, iij. 58.
 angusta, iij. 93.
 angusta avena, iix. 3. Sanda-
 pila, viij. 75.
 anguste, xj. 52.
 angustis rebus, xj. 57.
 anhelat, vj. 42.
 anhelitus, iv. 4.
 animadversione, iij. 19.
 animæ, j. 88.
 animalibus cunctis, xj. 85.
 animam, j. 79. j. 80.
 animi, ij. 64. xj. 104. xij.
 61. 6. tristia morbis, xij.
 34.
 animi leves, iv. 35.
 animis, vj. 6.
 animo, iv. 75. 90. magno,
 iij. 62. tuo, ix. 42.
 animos truces, ix. 11.
 animosa pericula, xj. 14.
 animosque, iv. 46. viij. 73.

animus, vij. 53. xj. 57.
 animusque, x. 32.
 animus pusillus, iij. 62.
 Annæ pomiferum nomen Per-
 rennæ, iv. 64.
 Annæi Sereni, viij. 81.
 anne, viij. 51.
 anni, vj. 70. ix. 12. 50. tene-
 ri, ix. 14.
 Annibalis, iv. 14.
 annis, j. 126. ij. 90. vij. 18.
 64. 83. ix. 2. xj. 82. 98 bis
 denis, ix. 78. crescenti-
 bus, j. 89. decem, iv.
 46. festinatis, vij. 39. me-
 diis, x. 32. primis, x.
 71. puerilibus, vj. 52.
 simplicibus, x. 20. velo-
 cibus, viij. 8.
 Annius, vij. 47.
 anno, j. 100. ij. 64. v. 40.
 viij. 64. sextæ, viij. 71.
 toto, iv. 26. ix. 84. x. 70.
 uno, xij. 56.
 annorum, x. 28.
 annos, ij. 109. v. 59. vij.
 8. 13. 85. iij. 71. xj. 57.
 xij. 7. emeritos, vij. 62.
 futuros, xij. 8. graves,
 vij. 63. jugales quindecim,
 x. 38. quindecim,
 xij. 59. supremos,
 j. 89. terdenos, xij. 18.
 ter novenos, x. 24. to-
 tos, x. 23. virides, j. 102.
 xj. 72.
 annosa senecta, j. 106.
 annosa Falerno, vj. 27.
 annosque, iv. 7.
 annua iusta, x. 61. millia se-
 na, ix. 10.
 annuatque, ix. 43.
 annuerit, ij. 24.
 annum, x. 10. ingentem, vij.
 62. unum, vj. 28.
 annumerare, ij. 8. xj. 42.
 annumeres, † 4.
 annuos falces, viij. 72.
 annuosque, viij. 72.
 annus, ij. 40. x. 30. 75.
 decimus, iij. 71. prior.
 xij. 100.
 ansa fracta, xj. 57. panda,
 xiv. 106.
 ansæ veterum Corinthiorum,
 ix. 58.
 anser, xij. 74. argutus, iij.
 58. latus, ix. 32.
 anser magno, xij. 58. Ro-
 mano, xij. 73.
 anseris jecur, xij. 58.

anserum, iij. 82.
 Antæi, xiv. 48.
 ante, † 22. j. 26. 56. ij. 1. 18.
 22. iij. 47. 59. 60. v. 22.
 24. vj. 17. 21. 33. vij. 50.
 62. 66. iij. 61. 74. ix. 7.
 81. 97. x. 28. 104. xj.
 27. xij. 78. 79. xij. 72.
 xiv. 34. 72. 122.
 antecambulo, ij. 18.
 antecambulonis lassæ, iij. 7.
 antecambulones, x. 74.
 antecedit, xij. 24.
 antemorealis, j. 77.
 antenoreo Fauno, iv. 25.
 antequam, ij. 44.
 Antiochi, xj. 85.
 Antiochum, xj. 85.
 Antiope, j. 93.
 Antipolitani thynai, iv. 89.
 xij. 103.
 antiqua nomina, xiv. 43.
 theatra, iv. 55.
 antiquæ cœnæ, v. 45. famæ,
 † 7.
 antiquas pelles, ix. 75.
 antiqui, j. 27. dentis, vij.
 12. poli, xij. 63.
 antiquis Sabinis, j. 63.
 antiquos, v. 10. ritus, iij.
 24.
 antiquum Jovem, v. 23.
 antiquus honor, xj. 12.
 antistes, vij. 73.
 Antistius, ix. 31.
 Antiumve, x. 30.
 antlia, ix. 19.
 Antoni, ij. 89. iij. 66. v.
 70.
 Antonius iij. 66. iv. 11. ix.
 101. xj. 21. felix, x. 23.
 Marcus, x. 32.
 antra, iv. 57. v. 66. vicina,
 vij. 49.
 antris effossis, xij. 60.
 antro, vj. 47. Pimplæo, xij.
 11. sub udo, x. 35.
 Antulla, j. 117.
 Antullæ, j. 115. 117.
 anuli, xi. 101. xiv. 122.
 anulos, iij. 29. iij. 5. prior-
 res, iij. 29. fenos, xj. 60.
 anulum, ij. 57.
 anulus, ix. 89. xj. 38. fixus,
 ij. 66. garrulus, xiv. 169.
 gravis, xiv. 123. levis, v.
 62.
 anumque, ix. 82.
 anus, ij. 32. iv. 13. 20. vj.
 27. ix. 50. x. 8. 90. xj.
 24. 88. xiv. 127. char-

ta, xij. 4. lufca, xij. 71.
 mentula, xj. 47. testa, j.
 106. uxor, xiv. 147.
 anusque, vij. 74.
 anxius, vj. 1. vij. 19. iij. 38.
 anxur, vj. 12. candidus, v. 1.
 splendidus, x. 51. superbus,
 vj. 42.

anxuris æquorei, x. 58.

A O

Aoniæ Comæ, vij. 62.

Aonidum, vij. 21.

Aonio amne, xij. 11.

A P

A' ~~trapezoides~~, j. 46.

Apelleum opus, vij. 83.

Apellea arte, xj. 10.

aper, j. 109. v. 66. vij. 26. x.

15. xj. 35. xij. 30. 71. xij.

93. 94. fufus, † 15. gra-

tus, iij. 77. male paffus,

ix. 90. nudus, i. 44. pa-

stus, ix. 92. spumeus,

xiv. 221.

aperi, iij. 3.

aperta janua, iv. 29. ora, j.

15.

aperte, iij. 68.

apertis, j. 35.

aperto ore, v. 56.

apes, vj. 34. vij. 87. ix. 14.

Sicanæ, ij. 46.

apes Sicanias, xj. 9.

apex serenus, iij. 36.

apronitrum, xiv. 58.

apiæ cropæ, xj. 43.

Apiane, vj. 62.

apibus hyblæis, ix. 27.

Ap. ci, ij. 89. iij. 22. 80.

Apicio, vj. 54.

Apicius, ij. 69. x. 73.

Apinæ, xiv. 1.

Apinafque, j. 114.

apis clausa, iv. 32. parca,

xiv. 212. populatrix Hy-

metti, xij. 104.

Apollinarem, vj. 25.

Apollinari docto, iv. 87.

Apollinaris, vij. 88. x. 30.

xi. 16.

Apolline, x. 21. nullo, ij.

89.

Apollineas, x. 12.

Apollinei vatis, vij. 21.

Apollineo ore, vj. 29.

Apollinis, x. 35.

Apollo, iij. 6. dives, ix. 43.

88.

Apolloodoro, j. 62.

Apollonius, v. 22.

Apona tellus, j. 62.

a iij

Ape-

Aponi, vj. 4a.
 apparat, j. 100.
 appellat, vij. 91.
 appetitur, ix. 27.
 Appia, ix. 104. x. 17.
 applicabat, vj. 28.
 appone, iv. 98.
 apponunt, iv. 78.
 appositus lucernis, ij. 46.
 approbare, vj. 66. vij. 38.
 Appula terra, ij. 46.
 apri, vj. 19. ferocis, ix. 88. innumeris, vij. 1. Laurentis, x. 45. spumantis, xj. 70.
 aprica littora, j. 50.
 aprilem, vj. 94.
 apriles, ix. 53.
 apris, xij. 14.
 apro, j. 44. vij. 58. ix. 49. xij. 71. Arcadio, ix. 104. non invento, xij. 1. patri, iij. 13.
 apros, j. 50. xiv. 30. spumantes, xiv. 70. vernos, j. 50.
 aprum, i. 44. iij. 50. iv. 66. vij. 77. iix. 22. ix. 15. xij. 17. 48. grandem, xiv. 31. Laurentem, ix. 49. Moenarium, † 27.
 apra, xj. 61. xij. 10. xiv. 58. arma, xiv. 23. 36.
 aprantem Dædalon, iv. 49.
 aprastii, xij. 96.
 aptat, ix. 47. 70.
 aptetur, ix. 95.
 aptissima, v. 54.
 aptius, xij. 26.
 aptus, xj. 38. xij. 69.
 apud, v. 59. ix. 36. xj. 53. 84. xij. 17.
 Apula herba, iix. 28.
 Apulia, xiv. 155.
 Apulos campos, x. 74.
 Apyrina, xij. 42. lecta, xij. 43.
Aq
 Aqua, ij. 87. v. 4. vij. 34. xiv. 118. calda & frigida, xiv. 196.
 aqua, j. 27. xij. 33. accepta, xij. 47. ardentis, xiv. 94. crassa, xj. 22. gustata, vj. 46. Hesperia, vij. 28. nitida, vij. 68. nitrata, xij. 17. pota, xj. 105. stygia, ix. 104. subita, ix. 19.
 aquæ, iv. 18. 22. ix. 100. Castalia, vij. 21. crassæ, xij. 26. decoctæ, xiv.

116. Hiantæ, xij. 3. iustæ, iv. 63. offensæ, vij. 33. pereuntis, xij. 50. riguz, xij. 31.
 aquam, j. 107. ij. 50. iij. 35. 56. vj. 69. caldam, ix. 67. calidam, vj. 86. furivam, vj. 47. gelidam, xiv. 106. immun-dam, j. 93. niveam, xij. 17. rigentem, xiv. 117. tepentem, vj. 35.
 aquarum, xij. 100. tacitarum, iv. 3.
 aquas, j. 77. iij. 3. iv. 13. ix. 59. xj. 83. xiv. 196. lethes, x. 23. amatri-ces, vij. 14. x. 4. Bajanas, ix. 59. casuras, 17. 29. concretas, iv. 3. dulces, xij. 89. faciles, † 26. infernas, j. 102. ix. 30. laboratas, ix. 19. largas, xiv. 112. laudatas, iv. 60. nimias, x. 85. septenas, ix. 25. sty-gias, iv. 73. subitas, xiv. 130.
 aquila, j. 7.
 aquilæ, x. 19. 65.
 Aquileja-felix, iv. 25.
 aquilisque, x. 100.
 Aquilone, v. 9. rauco, j. 50.
 Aquilonis iniqui stridentes flatus, x. 82.
 aquinus junctus fido Fabri-cio, j. 94.
 aquis, v. 3. iix. 28. æque-reis, x. 51. arctois, iv. 11. Bajanis, j. 63. Cala-bris, iix. 28. calidis, vij. 34. xij. 75. dilectis, x. 85. gelidis, xiv. 33. hibernis, vij. 35. liqui-dis, † 28. rapidis, x. 103. rubris, vij. 29. sa-lutiferis, v. 1. succis, iv. 3. sulphureis, j. 13. vj. 43. tonis, iv. 22. tumi-dis, † 25.
 aquosa Peloris, vj. 11.
Ar
 Ara, j. 94. duplex, ibid. frequens, † 1.
 Arabs, † 3. mellor, iij. 65.
 arande, iv. 87.
 aranea vaga, vij. 33.
 aranearum, iij. 93.
 aranti, vj. 64.
 aras, iij. 24. ix. 32. x. 20.

eandidas, ix. 92. La-tias, iix. 4. Libycas, ix. 44. rusticas, ix. 43. vi-nides, iij. 24.
 arat, ix. 3. 22.
 arator, j. 56. vij. 70. xj. 19.
 Salutatus, ix. 55.
 aratoris Fabricii, xij. 2.
 arbiter favor, vij. 71. invi-tus, vj. 35.
 arbor, ix. 62. x. 6. nigra, j. 77.
 arbore, j. 66. ix. 62. No-mentana, x. 94. Verna, xj. 9.
 arboribus Nomentanis, xij. 42.
 arboribus, xij. 25.
 arboris, iix. 14.
 arborum, j. 50.
 arbos, x. 51.
 arca, j. 77. ij. 30. 44. 51. v. 13. ix. 4. gravis, iij. 40. x. 14. superba, iix. 44.
 arca effracta, v. 43. munifica-ta, iix. 38.
 Arcadio apro, ix. 104.
 Arce domine, iij. 31. in-gratæ, iv. 67.
 arcana popina, v. 85.
 arcane catastæ, ix. 60.
 arcano, vj. 21. iix. 36. auro, † 7. garo, vj. 26. loro, vj. 21. lumine, iix. 36. ore, j. 90.
 Arcas, † 27. v. 66. ix. 35.
 arce, † 15. Albana, ix. 104. clivi Setini, x. 70.
 arces Cecropiæ, j. 26.
 arces gelidas, j. 13. Hif-panæ Tarraconis, x. 104.
 archetypa pocula, xiv. 93.
 archetypas nugas, vij. 10.
 archetypis, iix. 6.
 archetypos, xij. 70.
 archetypum argentum, iix. 34.
 architectum, v. 57.
 arcta, xiv. 45.
 arctat, j. 2. ij. 90.
 arctatur, xiv. 190.
 arctatus labor, xij. 5.
 Arctoz gente, v. 69.
 Arctoi belli, iix. 65.
 Arctoi poli, † 15.
 Arctois aquis, iv. 11.
 armis, ix. 32. folibus fide-ribusque, x. 63.
Arctos

Arctos hiberna, vij. 6.
nescia nostri nominis, ix.
86.

arcu, xj. 44.
arcula, ij. 46.
arcus faver, iix. 65.
ardea, iv. 60.
ardeat, iix. 59.
ardebat, iij. 17.
ardelio magnus, ij. 7.
ardelione sene, iv. 79.
ardentes favillas, j. 43.
ardenti aqua, xj. 94. Fales-
no, ix. 75. xiv. 13.

ardere, ij. 87.
ardor, iix. 63.
ardor, vj. 64.
ardor temerarius, vj. 25.
ardore cornuto, † 19.
ardua res, vij. 27. xj. 16.
area, v. 50. vij. 31. ix. 92. fe-
lix, iix. 65. xiv. 4.
arena, † 4. 5. 21. j. 13. 44.
v. 32. iix. 26. 67. Marcia, ij.
75.

arena, j. 49. Ausonia, iix.
55. xiv. 53. media, † 16.
molli, ix. 30. maritima,
x. 25. sanguinea, † 11.
tota, † 9.
arense, v. 66. ix. 85. Cae-
farex, iix. 20. latius, iix.
80. madentis solidum litus,
x. 51.

arenam, † 19.
arex, ix. 12.
aret, x. 14.
Aretina vasa, xiv. 98. testa
j. 54.

Aretullaz, iix. 32.
argentea ligula, xiv. 120.
argenti, ij. 76. iij. 62. iv.
39. 89. vij. 52. iix. 6. 71.
x. 57. postulati, vij. 85. fe-
libra missa, x. 14.
argento, j. 116. ix. 32.
argentum, † 11. 41. v. 60.
vj. 50. xj. 71. xij. 67. 103.
xij. 48. xiv. 12. arche-
typum, iix. 34. omne,
iv. 39.

Argi, j. 118.
Argiletanas tabernas, j. 4.
Argique, ij. 17.
Argiva carina, xij. 72.
Argivas urbes, iv. 55.
Argivi coloni, iv. 57.
Argolica gente, iv. 66.
Argolico Tyranno, ix. 67.

Argonautarum, iij. 20.
Argonautas, iij. 67.
arguimur, xj. 80.
Argus, xiv. 85.
arguta manu, vij. 83.
argute cicade, xj. 19.
arguti Tibulli, iix. 73.
argutis libellis, j. 1. trochis,
xiv. 169.

arguto are, xj. 22. Carullo,
vj. 34. passere, ix. 55.
pollice, vj. 89.

argutus anser, iij. 58.
arguis, j. 96.
Aricia nemoralis, xij. 15.
Aricina, x. 68.
Aricino clivo, ij. 19.
Aricinum clivum, xij. 32.
arida, x. 75.

aridam vestem, iv. 70.
aridi, iix. 64. clientis, x. 87.
pumicis, iix. 72.
arido vapore, vj. 42.
aries, ix. 73.

Arione Methymnao, iix.
51.

arma, j. 23. iv. 11. v. 32.
iix. 56. xiv. 185. apta,
xiv. 23. 36. devota, vj.
73. digna cingere tribuni-
cium latus, xiv. 32. sub-
tracta, j. 43.

armare, xiv. 19.
armata manus, † 27.
armata graphiaria, xiv. 21.
armati tribuni, ij. 60.
armato pumilione, j. 44.
Armeniosque, v. 59.
armiger Splendophorus, ix.
57.

armilla lapsa, ix. 22.
armis, j. 50. iv. 11. v. 25.
arctois, ix. 32. crepitanti-
bus, ix. 21. diris, ix. 72.
invisis, † 6.

armis Pharis, iij. 66.
armorum, iv. 55.

armos, j. 61. v. 32. vij. 19.

Arpino agello, xj. 51.
Arpinis chartis, x. 19.

Arpis difertis, iv. 55.
arrectum penem, x. 55.

Arria casta, j. 14.
arrides, vj. 44.

arrigere, iij. 70. 75. iv. 5. vj.
26. ix. 68. xj. 62.

arrigia, iij. 76. vj. 36. xj. 47.

arripit, x. 91.
arrius, xj. 46.
arrogantes lacernas, v. 8.

Arfacia aula, ix. 36.

arlerit, iv. 75.

arferunt, x. 71.

arist, xj. 94.

ars, iij. 99. vij. 38. x. 32.
xj. 14. 56. sola, xiv.
220.

arsura papyro, x. 79.

arsuras opes, xj. 5.

Artanum, iix. 72.

arte, † 11. j. 105. ij. 7.
64. vj. 92. vij. 63. iix.
52. ix. 7. 39. x. 47. xiv.

95. agili, iij. 82. Apellea.
xj. 10. dolosa, iix. 59.

xiv. 210. mira, vij. 55.
omni, xj. 84. sola, ix.
29.

Artes, v. 18. varias, vij. 31.

Artemidore, v. 41. iix. 58.

Artemidorus, vj. 77. ix.
22.

artes, † 26. ix. 36. xj. 32.
malas, v. 18. pecunio-
sas, v. 75. veteres, iv.
39.

artibus, j. 40. ix. 36.

articulo, v. 11.

artifici, ix. 39.

artificia, vj. 52.

artis, † 16. medicæ, xiv.
78. Palladiæ, vj. 13. Phi-
diacæ, iij. 35.

artus, iv. 19. laceri, † 7.

artus madidos, iv. 19. secu-
ros, ix. 39.

arva, iij. 91. iv. 55. 90.
vij. 101. x. 12. 85. pica, x.
93.

arvis Callaicus, x. 16. Eois,
iix. 26. Pæstianis, ix. 61.

arundine, xiv. 63. Acidalia,
ix. 14. acuta, x. 14. cref-
cente, ix. 55.

arundo, xiv. 209. pallida, xiv.
218. tristis, j. 4.

As

Ascaules, x. 3.

ascendet, xj. 99.

asellorum, vj. 39.

asellos, xj. 36.

Asia, v. 75.

Atillo, ix. 106.

asparagis, iv. 9.

asparagis incultis, iix. 21.

asper, iix. 49. xij. 71. homo,
v. 62.

aspera, xj. 70. bella, iix. 3.
corda, x. 103. manus, vj.
13. tussis, xj. 87.

asperna-

aspernanda, iv. 19. v. 31.
 aspernantur, vj. 40.
 asperoque morfu, iix. 72.
 aspexit, vij. 39.
 aspice, iv. 3. vj. 73. 1
 aspicias, j. 25. iv. 74. vj.
 38.
 aspicit, j. 79.
 asse, j. 104. iij. 10. vj. 65.
 ix. 60. gemino, ij. 53.
 parvo, iij. 33.
 assem, vj. 9. unum, xj.
 32.
 asserat, xiv. 144.
 asser, j. 16. ix. 23.
 asseret, ix. 2. xj. 99.
 asserit, x. 35.
 asserito orbe, vj. 62.
 asserior, j. 53.
 asserioresque Camillos, j.
 25.
 asseruit, ix. 104.
 assidere, ij. 41.
 assidet, ij. 14.
 assiduam avem, † 7.
 assidue, xj. 87.
 assiduo flagello, vj. 46.
 assiduo imbre, iv. 18.
 assiduum nomen, iij. 5.
 assiduus labor, † 1.
 assiduusque comes, xj.
 40.
 assuetus, x. 60.
 assurgam, x. 10.
 assurgere, iix. 36.
 Assyrio amomo, iix. 77.
 Assyrios pidos, v. 7.
 astr, † 1. 2. 16. 19. 22. j.
 4. iv. 75. v. 66. vj. 50.
 iix. 21. ix. 55. 67. 104.
 xj. 70. xiv. 114. diversa,
 ix. 93.
 astringas, j. 50.
 astris, iix. 36. ix. 2. 72. ni-
 tidis, iix. 36. puris, iv.
 64.
 astrifero ore, iix. 28. polo,
 ix. 21.
 astro, iix. 21. Herculeo, iix.
 55. Ledæo, iix. 21.
 astrologus, ix. 84. bellus, ij.
 7.
 astruit, iij. 20.
 Astur, x. 16. equus, xiv.
 199.
 Asturco, xiv. 199.
 astuti min stri, iix. 33.
 astutus, xij. 89.
 Astyanacta, iix. 6. xiv.
 212.

At, † 16. j. 35. 50. 77. 91.
 100. 109. ij. 1. 41. 43.
 iij. 46. 58. 60. 69. 82.
 91. iv. 30. v. 16. 32. vj.
 2. 10. 30. 3. 39. 44. 64.
 70. vij. 16. 31. 79. iix. 3.
 14. 39. 44. ix. 9. 21. 37.
 49. 75. 81. 92. 94. x. 2.
 26. 28. 70. xj. 4. 28. 50.
 59. 61. 87. 90. 105. xij.
 15. 26. 63. 72. xij. 45.
 51. xiv. 168. pudet fateri.
 xij. 15.
 Atagenæ, iij. 61.
 Atagenarum Ionicarum, xij.
 61.
 Atavi, xij. 101.
 Atavis, Regibus ornus eques,
 xij. 4.
 Atavosque, v. 17.
 Atelinx Sabine, x. 92.
 Atellinus, iij. 28.
 Atham leuem, iv. 19.
 Athamanteo auro, iix. 28.
 Athenæ tenues, vj. 64.
 Athenagoræ, ix. 97.
 Athenagoras, ix. 97. tristis,
 iix. 41.
 Atli, ix. 27.
 Atina præca, x. 92.
 Atlantica munera, xiv.
 89.
 Atlas, vj. 77. ix. 4. xij. 2.
 atque, † 3. 13. 16. 2. j. 1. 58.
 67. 86. 88. 97. 100. 104.
 ija. 40. 46. 68. iij. 20.
 24. 38. 63. 87. iv. 8. 42.
 55. 67. 75. 90. v. 21. 51.
 75. vj. 7. 11. 58. 85. vj.
 70. 78. 94. iix. 20. 59.
 ix. 26. 35. 62. 72. 106.
 x. 41. 44. xj. 14. 19. 33.
 53. 57. 72. 99. xij. 23. 61.
 67. 71. xij. 36. 48.
 atqui, ix. 74.
 atra lues, j. 79.
 atrectum, j. 118.
 Atreus, xj. 22.
 auria, iv. 40. v. 21. ix.
 103. ædeunda, j. 71. al-
 ta, xij. 3. ambitiosa, xij.
 69. invidiosa, † 2. lon-
 ga, xij. 50. magna, iij.
 38.
 atraque, j. 71. ij. 90.
 Atreidas, vj. 23.
 atro veneno, vii. 71.
 Atropos, x. 38. 44.
 atrox Bubalus, † 23. Decem-
 ber, vj. 36.

attragem communem, ij.
 37.
 Attale, j. 80. ij. 7. iv. 34.
 attamen, ij. 7. x. 47.
 attendis, vj. 42.
 attenuare, xiv. 104.
 Attide multifona, j. 54.
 Attides, v. 68. xj. 54.
 Atthis luculentus, ij. 86.
 Attica mella, xij. 108.
 Attica pellex, x. 51.
 Atticarum cerarum, v. 38.
 Attice, vj. 31. ix. 101.
 Atticilla, xj. 81.
 Attice aurbus, iv. 87.
 Attico lepore, iij. 20.
 Atticosque flores, ix. 12.
 Atticum mel, xij. 104.
 attigia, vj. 62.
 attonitis reis, xij. 52.
 attonito igne, iix. 30.
 attonito potæ, iix. 56.
 attonito Taurus, iix. 55.
 attonitus, v. 3.
 attonitusque, xj. 91.
 attraxit, vj. 66.
 attrita trohie, iix. 59. 108.
 xiv. 125.
 attritis labellis, x. 72.
 attrulerat, xij. 29.
 attrulerit, iij. 13.
 astulia, x. 48. xij. 29.
 Atys, x. 4.

A u

Avara, v. 38. xij. 55. lex, v.
 39. mater, iv. 66. mensa,
 iij. 58.
 avare caustæ, vj. 29.
 avare tur, j. 67.
 avari fullonis, vj. 93.
 avari mangonis, ix. 7.
 avaritæ cupidæ, xj. 59. im-
 modicæ, ij. 56.
 avaram, vj. 63.
 avarus, v. 18.
 aucte, vj. 51. ix. 22. xij.
 13.
 aucto grandis, ix. 4. tristis
 solvendis nummis, xiv.
 35.
 auctor, iix. 51. ix. 46. ix. 102.
 x. v. 115. certus, vj. 5.
 summus, j. 7.
 auctorem, ij. 72. ix. 62.
 auctoris, v. 53. vj. 16. ix.
 50.
 auctum, vj. 50.
 aucupatori calami, xiv.
 218.
 aucupis, † 2. xiv. 216.
 audaces, xij. 75.

audaci

audaci, v. 49.
 audacis vini, xiv. 94.
 audax, iv. 43. x. 2.
 audax, Leandrus, † 25.
 Leander, xiv. 181.
 audebis, vij. 23.
 audebit, vj. 1.
 audemus, xij. 96.
 audent, vij. 41.
 audes, j. 91. vj. 64. vij. 94.
 audet, vij. 98. ix. 27.
 audi, iv. 42. iix. 76. ix.
 104.
 audiam, ij. 44. iix. 76.
 audiam, x. 62.
 audiat, j. 97. vj. 38. x. 68. xj.
 103. xii. 43.
 audiente, j. 8.
 audierint, xij. 21.
 audieris, j. 4. iij. 38. ix. 34.
 audierit, x. 101.
 audiet, v. 79.
 audiet, vij. 43.
 audio, iij. 63.
 audire, j. 64. 87. iv. 37. vij. 7.
 xiv. 198.
 audis, vi. 42. vij. 91. iix.
 76.
 audisset, j. 43.
 audit, j. 100. v. 24. vij. 12.
 iix. 11. ix. 55. xj. 62. xii.
 52.
 audira, vij. 100.
 auditas, iij. 64.
 auditor, ix. 83.
 auditoris, vj. 51.
 auditorum patrem, vj. 38.
 auditur, iix. 55. x. 70.
 ave, j. 69. iij. 95. iv. 67. v. 52.
 vij. 38. ix. 8. xiv. 73.
 ave dicere, ix. 8.
 ave matutinum, j. 56.
 avem, ix. 32. xij. 64. 75. xiv.
 76. affiduum, † 7. carni-
 ficero, xj. 85.
 avemque, x. 19.
 avena angusta, viij. 3.
 Avancine Dium, vj. 64.
 Aventinum, x. 56.
 aversa, j. 109. iij. 6. ix. 8.
 averni taciti, vij. 46.
 averno, j. 63.
 averfa, xj. 44.
 averfachaeta, iix. 62.
 averfo Deo, iix. 62. fonte,
 iv. 31.
 avertam, ix. 26.
 avertis, x. 85.
 aves, iij. 77. vij. 30. 53. xj.
 53. xij. 45. 73. 92.
 aves cristate, xiv. 223.

aves capas, xiv. 216. impli-
 citas, ix. 55. anxias, x. 5.
 fumiles, xii. 31.
 aufer, iv. 78. iix. 44.
 auferaque, xij. 53.
 auferet, ij. 51. v. 43.
 auferit, xij. 64.
 Aufidius, iij. 70.
 Aufidius, v. 62.
 angusta Bilbilis, x. 103.
 angusta aula, vij. 39.
 Auguste, iv. 27. v. 15. 66. iix.
 36. 80. 82. ix. 4. 19. 81. xj.
 21.
 Augusti, † 28. iix. 44. xj. 24.
 Augusti poli, ix. 35.
 Augustis idibus, xij. 68.
 Augusto, vj. 59. iix. 66.
 Augustum, iij. 93.
 Augustus, ix. 2.
 avia Massyla, iix. 55.
 aviz, xj. 105.
 aviam, iij. 93. x. 67.
 avida cute, x. 12.
 avidam sitim, j. 50.
 avidi ponci, iij. 58.
 avidis pilcibus, iv. 56. turdis,
 iij. 58.
 avido ore, j. 43.
 avidum scarum, v. 18.
 avidus leo, j. 15.
 avis, v. 7. 68. iix. 78. xij.
 74. xiv. 85. garrula, xiv.
 75. multa, † 21. nuptia,
 iix. 32. rarissima, xij. 65.
 nica, x. 16.
 Avite, j. 17. vj. 84. ix. 1. x.
 96. 102.
 Avitus, xij. 24.
 aula, ix. 17. 37. Parthasia, xij.
 15.
 aula aetheria, xij. 4. Arfacia,
 ix. 36. angusta, vij. 39. Par-
 thasia, vij. 98. ix. 12.
 aula, vij. 59. Aufoniz, xij.
 6. deficientis, † 2. Par-
 thasia, ix. 36. potentis,
 ix. 81. sanctioris, v. 6.
 Tarpeiz, vij. 59. variis,
 ix. 44.
 Aule, v. 29. vj. 54. 58.
 78. vij. 13. ix. 83. xj. 39.
 xij. 51.
 Auli, vij. 96.
 Aulon felix lanis & vicibus,
 xij. 125.
 Aulus, iix. 63.
 avorum, vij. 71.
 avorum, iix. 56. xij. 14.
 sanctorum, iix. 80. vete-
 rum, x. 87.

avos, j. 40. ix. 38. graves, vij.
 46. veteres, iij. 62.
 aura, iij. 65. vij. 12. xij.
 32. fortior, iix. 14. le-
 vis, vj. 59. x. 42. me-
 lior, x. 104. tenuis,
 v. 80. aura verus, iv. 4.
 ultima, xj. 9. adjuvante,
 x. 90.
 auras aetherias, j. 4. 7. tenues,
 ix. 39. Tibartinas, iv.
 60.
 aurata, xij. 90.
 aure, vij. 11. xj. 50. xij.
 2. aliqua, iij. 63. certa,
 vij. 27. diligenti, vj. 1.
 fracta, vij. 31. aurea,
 ix. 60. sacra, vij. 98. su-
 pina, vj. 42. tetrica, iv.
 89.
 aurea, iij. 26. xij. 49. xiv.
 61. 89. Caruca, iij. 61.
 Caryota, xij. 27. ala,
 vj. 3. lamna, ix. 23. lu-
 pata, j. 105. mensa, iij.
 31. poma, ix. 104. Ro-
 ma, ix. 60. vellera, xij.
 100. virga, vij. 73. unda,
 iix. 55. x. 16.
 aureamque nicellam, v.
 38.
 aureis cornibus juvenum, ix.
 43.
 aureis tribus vitis peractis, x.
 24.
 auream, j. 90. 97. iij. 44. v.
 62. vj. 21. xj. 25. seve-
 ram, vj. 82. teneram, v.
 62. tertiam, xij. 24. co-
 tam, vj. 64.
 aureo marte, iij. 82. Tago,
 j. 50.
 aureolas, v. 20.
 aureolis duobus, ix. 5.
 aureolos centum, xj. 28.
 denos, ix. 5. manu cre-
 pantes, xij. 36. quatuor,
 x. 75.
 aures, vij. 11. 25. 52. 68. ix.
 27. 85. xij. 91.
 aureum litus, xj. 81.
 aureus, iix. 51. 65. x. 7. amor,
 iix. 51. natus, v. 26. tur-
 tur, iij. 60.
 ausi ferventis saccos graves
 quindecim, x. 74. virentis,
 xij. 15.
 auribus, x. 19. Atticis, iv.
 87. longis, vj. 39. nostris,
 iv. 41. raris, ij. 86. vacuis,
 xj. 4.
 auribusque,

auribusque, ij. 89.
 auriculam, iij. 28. v. 78. geli-
 dam, xij. 26.
 auriculas, xiv. 142.
 auriferæ terræ, x. 78.
 auríferas oras, x. 20.
 auriferi Tagi, xij. 3.
 auriferis gentibus, xiv. 199.
 auriferumque Tagum, x.
 96.
 auris, xiv. 23.
 auriscapium, xiv. 23.
 aurita lagopode, vij. 86.
 auro, iv. 61. 78. iix. 24.
 ix. 21. x. 49. xj. 24. xij.
 18. æterno, xj. 5. Al-
 bano, iv. j. arcano, †
 7. Athamantheo, iix.
 28. Gallaico, iv. 39.
 Hispano, vij. 87. in-
 fando, v. 70. misero, j.
 38. picho, ix. 60. rurba-
 to, iix. 78. Virgineo, ix.
 24.
 aurum, iix. 18. xj. 6. xij. 67.
 xij. 48. 110. gemmatum,
 xiv. 109.
 ausa, † 18. j. 13. iij. 19. ix.
 88.
 ausis talibus, vij. 23.
 Ausonia arena, iix. 55. xiv.
 53.
 Ausonia manu, ix. 74. urbe,
 † 4.
 Ausoniz aulæ, xij. 6.
 Togæ, x. 73. viæ, ix.
 104.
 Ausonias vias, vij. 5.
 Ausoniis mensis, xij. 65.
 Ausonio Macello, xij. 65.
 Ausonio ore potens, ix.
 88.
 Ausonio Quirino, x. 26.
 Ausonium Imperium, vi. 60.
 h. ducem, iix. 21. ministrum,
 ix. 37.
 Ausonius pater, ix. 9.
 ausus, † 10. iv. 14. v. 45. vij.
 43. xij. 6.
 aut, † 26. j. 19. 44. 67.
 79. 104. 110. ij. 6. 47.
 71. iij. 3. 38. 58. 72. iv.
 15. 18. 49. 55. 61. 64.
 78. v. 12. 18. 19. 24. 31.
 39. 40. 57. 59. 63. vi.
 7. 16. 29. 42. 70. 82.
 93. vij. 30. 31. 44. 53.
 57. 60. 66. 71. iix. 38.
 53. 64. 67. 71. 79. ix.
 3. 19. 55. x. 4. 11. 36. 56.

66. 68. 80. xj. 1. 19.
 21. 28. 33. 70. 76. 105.
 xij. 18. 26. 32. 36. 55.
 56. 99. 103. xij. 1. 37.
 xiv. 62.
 autem, vij. 32.
 Autolyçi, iix. 59.
 autumnii, x. 94.
 autumnis, x. 96. senibus, iij.
 57.
 autumnos, ix. 2.
 autumnum, iix. 68.
 autumnus, ix. 13. felix, xij.
 113. major, xij. 57.
 avus, ix. 55. senior, vij. 73.
 auxilium, x. 85.
 axibus ungendis, ij. 77.

B

Ba

Babylona, † 1. longam, ix.
 77.
 Babylonica texta, iix. 28.
 Babylonis, xiv. 150.
 bacca, xij. 98.
 Baccara, vj. 59.
 Bacchara, vij. 91. xj. 75.
 Bacche, iij. 24.
 Bacchi, v. 73. iix. 68. x. 35.
 Bacchica ferra, vij. 62.
 Baccho seni, xij. 23. viridi,
 xij. 39.
 Bacchum, xij. 119. Sazum, †
 12.
 Bacchus, iv. 44. v. 79. iix.
 26. xiv. 107. medius, iv.
 83.
 baculo, iv. 53.
 Bætica crustata, vj. 71.
 Bæticarum lanarum, xii. 66.
 Bæticator, j. 97.
 Bætice, iij. 77. 81.
 Bætici, v. 38.
 Bætin placidum, ix. 62.
 Bætis, vij. 21. iix. 28. xij.
 100.
 Bajana sportula, j. 60. villa,
 iij. 57.
 Bajanas aquas, ix. 59. unæas,
 vj. 68.
 Bajani soles, vj. 43.
 Bajanis aquis, j. 63. testis, x.
 37. villis, iv. 25.
 Bejano lacu, iv. 30. Lucrino,
 xij. 82.

Bajanos latus, iv. 30.
 Bajas, iv. 57. 63. x. 13. 58. xj.
 81. æstuantis, iij. 20.
 Bajæ, vj. 42. xj. 81. felices, vj.
 43.
 balano, xiv. 57.
 Balbo, iij. 32.
 Balbum, ij. 32.
 balnea, j. 24. 60. ij. 14. v. 71.
 vj. 93. ix. 20. x. 70. xj. 23.
 53. xij. 50. 84. xiv. 60.
 communia, iij. 51. dilecta
 tornineis catervis, xj. 48.
 tenebrosa, j. 60.
 balneator, iij. 93. elixus, iij.
 7.
 balneis, vij. 33.
 balneo, iij. 20. ix. 34. 77.
 balneum, ix. 77. fervens, iij.
 25.
 balneumque, ij. 48.
 balsama, iij. 63. xiv. 59.
 balteus, xiv. 207.
 barathro extremo, j. 88. for-
 mineo, iij. 81.
 baradonis, iv. 55.
 barba, j. 36. vij. 94. ix. 78.
 xiv. 104. altera, vij. 82. ca-
 na, iv. 36. minor, ix. 48.
 miranda matri, xj. 23. pe-
 xa, vij. 57. fordida, iv. 53.
 tarda, v. 49.
 barba tonsa, xj. 40.
 barbæ, iix. 52.
 barbam, iv. 36. x. 90.
 barbamque, iv. 7.
 barbara, iv. 19. bafcauda, xiv.
 99. gens, † 3. Memphis, †
 1. iix. 36. rota, x. 7. tela,
 xj. 85. verba, j. 69.
 barbare, xj. 97.
 barbari furoris, iv. 14. luci, x.
 92.
 barbarissimus, vj. 17.
 barbaroque, iij. 57.
 barbarus, vij. 4. xij. 73.
 barbati, xiv. 81.
 barbato libris, xiv. 84.
 barbatus, x. 42. xj. 85. Calli-
 stratus, xij. 42. tonfor, iix.
 52.
 bardocucullo. Santonico, xiv.
 128.
 bardocucullus, xiv. 128. Lin-
 gonicus, j. 54.
 Bafcauda Barbara, xiv. 99.
 basia, j. 44. 77. ij. 10. 12. 21.
 22. iij. 65. iv. 22. v. 47. xj.
 9. 96. 105. bis quina, ix. 95.
 Carullia.

- Carolliana, xj. 7. imita-
 ta blandas columbas, xj.
 105. lasciva, xj. 24. ma-
 ligna, xij. 55. mille, xij.
 26. mollia, xj. 23.
 multa, xij. 55. pressa, vj.
 94. pura, vj. 50. quinque
 impressi, x. 42. sola, j. 77.
 iix. 46. uda vetulo Falerno,
 xj. 27.
 basfiabit, iix. 44. xj. 99.
 basfianda, j. 95.
 basfiant, xj. 99.
 basfiare, vij. 94. x. 22. xj. 62.
 99. xij. 55.
 basfiarec, xij. 95.
 basfiar, ij. 33. xij. 95.
 basfiara pelle, xij. 59.
 basfiare, x. 72. xij. 55.
 basfiaciones, ij. 23. hybernas,
 vij. 94.
 basfiator, x. 99.
 basfiatorem, xj. 99.
 basfiatores, xj. 99.
 basfiavit, vj. 66.
 basfiat, vij. 94.
 basfiio, ij. 33.
 basfiioque longo, xij. 66.
 basfiorium, xij. 59.
 basfi inscripta, ix. 45.
 basfiium, xij. 55. nuptiale, xj.
 99.
 Basfi, j. 32. 91. iv. 4. 28. v.
 46. vj. 69.
 Basfiim, iv. 61.
 Basfi, ij. 58. 76. v. 24.
 54. ix. 103. xj. 99. xij.
 99.
 Basfi, vj. 69. vij. 95.
 Basfius, iij. 47. iix. 10.
 Batava spuma, iix. 33.
 Batavi, xiv. 176.
 batrachomyomachia, xiv.
 183.
 beulis, iv. 63.
 Be
 Beata, v. 6.
 beatæ Veneris, xj. 81.
 beatam noctem, i. 107.
 beatas thermas, ix. 77.
 beate, j. 104. ij. 27.
 beati, xj. 15. palmitis,
 iix. 40. raris, j. 56. iij.
 47.
 beator uno quadrante, x. 82.
 beatiore jugera, iv. 64.
 beatiorem, iv. 46. vitam, x.
 47.
 beatiore, x. 87.
 beato necitare, ix. 12,
- beator. iix. 42. x. 5.
 beatum, j. 87. iv. 21. x. 96.
 xj. 1.
 bella, j. 65. vj. 25. vij. 22.
 iix. 56. xiv. 20. aspera,
 iix. 3. impia, iv. 22. per-
 ma, ix. 104.
 bella carmina, ij. 7. fara, x.
 64.
 bellas historias, ij. 7. puellas,
 ij. 87.
 belle, ij. 7. v. 16. 53. 78.
 vj. 44. vij. 84. 96. iix.
 31. x. 46. 90. xj. 35. 53.
 xij. 17.
 belle 3. belle, xij. 39.
 belli Arctoi, iix. 65. Ca-
 pitolini, v. 5. civilis,
 vj. 32. Pannonici, iix.
 15.
 belliger Mars, † 6.
 belligera hasta, v. 25.
 belligera Minerva, vij. 1.
 Bellona, xij. 57.
 bellua, j. 105. v. 66. nigra, vj.
 77.
 bellum, xij. 39. Mithridaci-
 cum, vj. 19.
 bellum convivam, vij. 58.
 bellus, iij. 63. xij. 39. es arte
 lyraz, bellus es arte pilæ,
 ij. 7. Altrologus, ij. 7.
 grammaticus, ij. 7. homo,
 j. 10. iij. 63.
 bene, j. 16. 60. 78. 95.
 113. 116. ij. 3. 7. 12. 23.
 32. 66. iij. 12. 39. 55.
 63. 68. iv. 13. 68. v. 29.
 64. vj. 55. 70. 93. vij.
 33. 68. 77. iix. 10. 35.
 81. ix. 15. 20. x. 13. 31.
 35. 46. xj. 79. xij. 24. 40.
 50. 55.
 benigniusque, iv. 87.
 benigno vultu, iv. 89.
 berecynios furores, iv.
 43.
 bessalem scutulam, iix. 71.
 besslemque, xj. 37.
 beta, v. 27.
 betæ fatuz, xij. 13.
 betas inutiles, iij. 47.
 beticæ lacernæ, xiv. 133.
 betici gregis, v. 38.
 Bi
 Bibam, vj. 86. iix. 51.
 bibamus, xj. 37. xij. 28.
 bibas, j. 107. vj. 78. x. 36. 45.
 xij. 8. 120. xiv. 110.
 bibat, iij. 81. xij. 121.
 bibatur, j. 72. ix. 102.
 bibe, vij. 50. xij. 12.
 bibebat, vj. 11.
 bibendo, v. 79.
 bibenti, xj. 7.
 bibentis domini, iij. 82.
 biberat, vj. 89.
 bibere, iij. 48.
 biberet, xij. 71.
 biberis, vj. 78.
 bibes, iix. 6. xij. 119.
 bibimus, iv. 86. ix. 3.
 bibis, j. 12. 27. 38. 93.
 107. iij. 62. 77. vj. 92. ix.
 98. xij. 40. xij. 100. xiv.
 116.
 bibisse, xij. 3.
 bibisset, xj. 83.
 bibisti, xij. 12.
 bibit, † 3. j. 29. 43. 78. v.
 4. vj. 47. 78. iix. 6. 28.
 xij. 11. xij. 52. 113. 124.
 xiv. 93.
 bibitur, j. 104.
 bibliopola, xij. 3. xiv. 194.
 Tryphon, iv. 72.
 bibliotheca, vij. 16. xiv.
 190.
 bibo, xij. 40.
 bibula palude, xj. 33.
 bibunt, vij. 87. x. 7.
 bicolorque, xij. 34.
 bisero Pæsto cessura, rosaria,
 xij. 31.
 bijugis equis, j. 13.
 Bilbilin altam, x. 104. opti-
 mam, iv. 55.
 Bilbilim altam, j. 50. nobi-
 lem, j. 50.
 Bilbilis, j. 62. augusta, x.
 103. auro & ferro superba,
 xij. 18.
 bilem, v. 27.
 bilis, vj. 64.
 bilibrem, iij. 45. nullam, xj.
 50.
 bima pensione, xij. 32.
 bina millia menstrua, iij.
 10.
 bina funera, x. 71.
 binæ tr. nave Kalendæ, x. 75.
 binos, xij. 55. orbes, ix. 32.
 bipes mensa, xj. 32.
 bis, † 27. j. 12. 16. 44. 45. 59.
 iij. 6. iv. 4. 26. 37. 45. 51.
 57. 76. 82. v. 14. 28. vj. 27.
 64. 66. 73. vij. 13. 62. 64.
 91. ix. 4. 43. x. 23. 48. 63.
 xij. 63. 89. centena, xj. 77.
 bis

bis den's anās, ix. 78. libris
ix. 51.
bis juncta trieteride, ix.
86.
bis millia dens, x. 41.
bis quina basia, ix. 95. fester-
tia, x. 75.
bis quinquagenis millibus,
xij. 67.
bis rapto viro, ix. 31.
bis senis, vj. 28.
bis seno puncto, xiv. 17.
bis senos falcēs, iix. 66. ix.
43.
bis septenis jugeribus, vj.
73.
bis sex lustra, x. 71.
bis terque reverso, ix. 8.
bis tricentis, iij. 22.
bison, † 23.
bifontes turges, j. 105.
bifontis, ix. 58.
bis senis falcibus, vj. 62.
Bithynice, ij. 26. vj. 50. ix.
10. xij. 80.
Bitontis, ij. 48.
B
Blasi sepulti, iix. 38.
blasianum, iix. 38.
blaso ore, v. 36.
blasum os, x. 65.
blasus, ix. 89.
blanda, xj. 70. Circe, x.
30. columba, iix. 32.
Corinna, xij. 44. cura,
xj. 27. dona, xj. 81. ma-
ter, ij. 4. ora, vj. 86.
pagina, x. 45. flagra, iv.
57.
blanda alea, iv. 14.
blande lingue, vj. 87. vocis,
xj. 92.
blandas columbas, xj. 105.
mortes, iij. 64.
blandeque, j. 82.
blandientur, vj. 42.
blandior, vj. 29. x. 68. Issa, j.
110.
blanditia, xj. 33.
blandis, vj. 23. labellis,
vj. 94. manibus, vj.
23. vocibus, vj. 23. xij.
99.
blandita, xix. 66.
blanditiæ, x. 72. xj. 71.
blanditias, xj. 30.
blanditur, ij. 26.
blandirus, j. 103.
blandius, x. 10.
blando amore, iix. 77.
uente, j. 15. fritille, v.

85. pede, j. 110. somno, iv.
64. talo, iv. 66.
blandum, xiv. 203. levamen,
vj. 68.
blandus, ij. 4. 75.
Blacara, xj. 48.
blatta sordida, xij. 1.
blatrasque, vj. 60.
blattas truces, xiv. 37.
B
Boletaria, xiv. 101.
boleti, iij. 59. xij. 48. xiv.
101.
boletis, xij. 50.
boletos, j. 21. iij. 45. vj.
77. xj. 32. xij. 17. 48. xij.
48.
boletum, j. 21.
boletus, xj. 19. debilis, vj.
19.
bombycina furtiva, xj. 50.
tania, xiv. 24.
bombyx pendulus, iix. 33.
bona, j. 17. ij. 1. iv. 69.
vii. 27. 40. 80. iix. 38. cau-
sa, iix. 45. fata, ix. 57.
multa, vj. 27. Saturnalia,
xiv. 70.
bona, mala Gethica, vj.
40.
bona pretiosa, xj. 61.
bona fama, vj. 66.
bonas horas, j. 114. lacer-
nas, vj. 82. machas, x.
54.
boni, j. 19. parentis, vj.
25.
bonitate, x. 33.
Bononia culta, iij. 59. orbata,
vj. 85.
bonerum, xij. 36.
bonosque soles, v. 21.
bonum, v. 79. unguentum,
iij. 12.
bonus, j. 40. iij. 38. iix.
38. xij. 6. 36. 54. 82. xij.
84. Cæsar, iv. 8. ix. 43.
genitor, iix. 50. homomij.
51. liber, vj. 80. poeta,
xix. 64. puer iix. 3. vir, iv.
5. x. 23.
bonulque, iix. 3.
Boore Hyperborei, iv. 3.
placidi, iix. 21.
Borea, vj. 35.
Boreas, iix. 14.
bos grandis, x. 79.
botellos, xj. 32.
botellus, v. 79.
Bothrodi delicti, j. 50.
Bothrodum, xij. 18.

Botryone toto, xj. 28.
botulus, xiv. 72.
bove toro, v. 32.
bovem, iix. 81.
boves Hesperias, ix. 104. rē-
Gas, v. 66.
Bovillas currere, ij. 6.

B r

Brachæ veteres, xj. 22.
brachia, ij. 62. alba, xj. 85.
crita, ij. 29. vara, vj. 31.
volfa, iij. 63.
bractes, iix. 33. viva, ix.
62.
braccia viridis, xij. 17.
breve, iix. 14. Carmen,
vj. 85. iix. 1. nomen, xij.
97. opus, iv. 83. xij.
5. rus, j. 115. x. 79.
ver, ij. 46. Vimen, iv.
89. vividumque carmen,
xij. 62.
brevem, x. 1. Colonum, xj.
15. puerum, ij. 77. titulum,
x. 71.
breveque, v. 6. xij. 11. læ-
nam, xij. 36.
breves, x. 53. confus, xij.
6.
breves delicias, vj. 28. mas-
pa, vj. 71. x. 87.
brevesque colos, ix. 18.
mœnas, xj. 32. Rubras, iv.
64.
breves rotas, j. 44. tenebras,
x. 47.
brevis, j. 50. libello, xij. 1.
valle, ix. 19. viro, ix. 60.
brevis capillis, v. 49. li-
bellis, j. 46. pilis, iij. 62.
tabellis, j. 2.
brevis, ij. 1. viij. 60. charta,
ij. 1. ossa, viij. 36.
brevisora, j. 111. vj. 65. x.
59. Epigrammata, iij.
83.
brevisore coma, ix. 18.
summa, xj. 67. titulo,
j. 94.
brevis, xij. 98. xiv. 31. 199.
etas, vj. 29. 85. concha,
x. 37. frons, iv. 42. la-
bor, x. 19. membrana,
xiv. 186. octavo, viij.
9. orbita, xiv. 33. pagina,
xiv. 198. toga, x. 14. 23.
57. Zona, xiv. 151.
brevis pede, xij. 54.
brevisque, x. 50.

brevitas,

brevitas, viij. 29.
brevitate, viij. 29. ix. 51. xj.
92. tanta, ij. 1.
breviter, j. 56. iij. 4. iv. 42. vj.
10. xii. 22.

brevius, iij. 83.
Britanni, xij. 8.
Britannia, xj. 4.
Britannis ceruleis, xj. 54. ph-
ctis, xiv. 99.

Britannos, iv. 55. Caledonios,
x. 44.

Britonis pauperis, xj. 22.
Bromio, iv. 45.

Bromius, xij. 100.

Bruma, iij. 93. vij. 94. x. 9.
xij. 117. ebria, xij. 1. im-
potens, j. 50. invida, viij.
68.

bruma gelida, iv. 57. im-
minente, iij. 58. sexta, xij.
63.

brumæ, v. 35. viij. 41. 71.
xiv. 72. decima, vii. 64.
gelidæ, x. 14. horrida li-
dera, ix. 13. Romana, vj.
80.

brumæ diebus, xij. 83.

brumali frigore, xij. 16. tem-
pore, xiv. 136.

brumam, viij. 14.

brumas ante triginæ que-
ruorque, x. 104.

brumas densas, iv. 40.

Brute, xj. 17. 105.

Bruti, j. 43. ij. 77. viij. 30. ix.
51.

Brutiano, iv. 23.

Bruto, x. 39. xj. 17. 45.

Brutoque, v. 52.

Brutus *madidus*, xiv. 171.

Brutus, xj. 6. xiv. 171.

Bryseis, xj. 44.

B u

Bubalus atrox, † 23.

bubulci contumeliosi, x. 7.

bubulum muscarium, xiv.
71.

bucca calda, ij. 28. loquax, j.
42.

buccam, xij. 24.

buccas caninas, x. 5. puras,
ij. 75.

buccellas, vj. 75.

buccis, iij. 17. madidis,
xiv. 64. Summanianis, xj.
62.

bucco, xj. 77.

bulbi, xij. 34.

bulbique salaces, iij. 75.

bulbis, iv. 46. xij. 34.
bulla crassior, ix. 33.
Burdigali crassi, ix. 33.
burrus, iv. 45. v. 6.

bufta, xij. 73.

bufti, x. 90. Idæi, ix. 95.

bufto recenti, v. 98.

buftuarias thecchas, iij. 99.

buxetique, ij. 41.

buxeta, ij. 14.

buxeto consili, iij. 58.

buxo recenti, xij. 32.

buxos fragiles, j. 89. tepen-
tes, iij. 20.

buxus, xiv. 25.

B y

Byblida, x. 35.

Bytæ, viij. 6.

C

C a

Ca belli Libyci, xij. 24.

cabello, v. 26. Andremon-
ne notior, x. 9.

caballum, j. 42.

caballus, j. 42.

cacantes, xij. 62.

cacanti, iij. 44. xj. 99.

cabantis, iij. 89.

cacare, ix. 71.

cacas, j. 38.

caeat, j. 93.

caerunt, xj. 78.

Cæus, v. 66.

cadat, ix. 39. xij. 25.

cadaver, iij. 99. vj. 62. vile,
viij. 75.

cadente matre, † 14.

cadente more, j. 73.

caderet, xij. 92.

cadit torni, ix. 3. Vaticani, xij.
48.

Cadis Picenis, j. 44. Taf-
cis, xij. 118. Vaticanis,
j. 19.

cadit, iv. 53. v. 25. vj. 17. 53.
viij. 78. xi. 9. 50.

Cadmea Tyros, vj. 11.

Cadmei, x. 87. Agenoridæ, ij.
43.

cado rubro, j. 56. feniore, ix.
95.

cados nigros, j. 27. pla-
nos, vj. 27. vetulos, xij.
112.

caduco moro, viij. 64.

cadunt, v. 66. viij. 33. xj. 91.
xii. 14.

cadut, x. 36. xj. 40. rubens,
iv. 86.

caca Dea, iv. 51. nova-
cula, vj. 80. Phthianis, xij.
22.

Cæcili, j. 42.

Cæciliæ, j. 21. 66. 74. 119.

ij. 37. 71. 78. iv. 15. 51. vj.
5. 35. 88. viij. 67. ix. 72. x.
32. 84. xj. 43.

Cæcilianus, vj. 58. 68.

Cæcilio, vj. 83.

Cæcilius, ij. 72.

Cæcilius, ij. 72. xj. 52.

cæco ore, iij. 19.

cæcuba, ij. 40. iij. 26. vj. 27.
xj. 57. xij. 17. generosa,
iij. 117. turbida, xj.
61.

cæcubum, x. 98. xij. 115.

cæcus, iij. 15. iv. 30. viij. 9.
49. xij. 64.

cædas, xiv. 55.

cæde, vj. 19. 21. xiv. 4. civilis,
ix. 72.

cædo, viij. 23.

cælam, x. 19.

cælarus serpens, vj. 92.

cælebs, iv. 69. xij. 64.

cælestia carmida, v. 5.

cæli, ix. 44. xiv. 93. Phidias,
iv. 39. x. 87.

cælique, vj. 73.

Cælia, vj. 29. xj. 76.

Cæliamque, iv. 61.

Cælius, vj. 38. major, xij.
18.

cælo, viij. 36. ix. 104. x.
51. xij. 16. xiv. 1. cras-
so, iv. 46. Phidias, vj.
13. Serenior, iv. 64.

sereno, xiv. 190. toto, iv.
2.

cæloque, ix. 4.

cælum, iij. 100. v. 66. ix. 2.
inane, iv. 21.

cæmento strudili, ix. 77.

Cærelia, iv. 20. 63.

Cæretana, xii. 54. 124.

Cæretani agri, vi. 73.

Cæretanum, xij. 124.

cæreticis Britannis, xj. 54.

caruleas Lætiæ, xij. 83.

cæsa victima, ix. 32. quacum-
que manu, x. 73.

Cæsar, † 2. 3. 5. 6. 9. 17.
20. 21. 27. j. 5. 15. 79. ij. 2.
91. iij. 25. iv. 8. 11. 27.
74. v. 1. 64. 66. vi. 2. 64.
80. 83. 87. vii. 1. 4. 6. 7. viij.
11. 21. 24. 26. 50. 54. 66.
78.

78. 80. ix. 4. 9. 19. 21. 37.
43. 85. 95. xi. 68. xii. 5. xiii.
127. xiv. 73. 179. amicus,
v. 20. bonus iv. 8. ix. 43.
dignatus descendere in vul-
tus magni Herculis, ix. 65.
formosus pulvere belli Ar-
&oi, viij. 65. invictus, vij.
5. venerandus, ix. 104. u-
terque, ix. 99.
Cæsar maxime, v. 19. mi-
tissime, xii. 9. perfide, iv.
11.
Cæsare, v. 6. vj. 32. vij. 59.
viij. 21. x. 6. 60. 101. do-
mino, ix. 86. privato, xj.
6. falvo, v. 6.
Cæsarea unda, † 28.
Cæsareæ arenæ, viij. 30. Dia-
næ, † 12.
Cæsareis cellis, xij. 109. de-
nis, x. 28.
Cæsarem, j. 90. vij. 59. xij. 8.
Cæsareo amphitheatro, † 1.
munere, iij. 95.
Cæsareos leones, j. 7.
Cæsareum tholum, ij. 59.
Cæsariana Pallas, viij. 1. pla-
tanus, ix. 62.
Cæsarianus, ix. 81. xj. 6. e-
ques, x. 73.
Cæsaribus, j. 102.
Cæsaris, † 16. 25. 28. j. 7.
23. 118. ij. 32. iv. 1. 3. vj.
1. ix. 4. 32. 35. 93. vij.
98. xj. 21. xij. 66. Dei, ix.
67. magni, ix. 62. subiti,
vj. 34.
Cæsum, vij. 96.
Cæsonia, ix. 40.
Cæsonius maximus, vij. 43.
cæsum nemus, vij. 27.
cæsus Lacon, vij. 79.
Cai, ij. 30. ix. 94. x. 16.
Cajeta Dardanis, x. 30.
Cajetano, viij. 37.
Cajus, ix. 94. xj. 37.
Cajumque, v. 14.
Caystri, j. 54.
Calabra lyra, v. 31.
Calabri Flacci, viij. 18.
Calabris aquis, viij. 28.
calami aucupatorii, xiv. 218.
calamis, xij. 68. xiv. 19. 218.
calamo, vij. 10. 16. x. 78. tre-
mente, iv. 30.
calamos habiles, xiv. 38. le-
ves, ix. 75.
Calathi, xiv. 107.
Calathos veteres, ix. 69.
Calliste, ix. 95.

calcantem, xij. 61.
calcatum, x. 7.
calcatuque onyx, xij. 50.
calceus, j. 104. ix. 95. candi-
dior, vij. 32. udus, xj. 22.
calciatum caput, xij. 45.
calculator, x. 62.
calculi, xiv. 20.
calculosque, ij. 48.
calculus, viij. 68. ix. 92. dif-
color, xiv. 17. diversus bi-
color, xij. 34. omnis, xij.
34.
calda, j. 12. xij. 61. xiv. 105.
bucca, ij. 28.
caldam aquam, viij. 67.
caldarum, xiv. 196.
caleat, viij. 77.
caleant, xij. 29.
Caledonio urso, † 7.
Caledonios Britannos, x. 44.
Calene, j. 100. x. 38.
Caleno erepro, x. 35.
calens liter, vij. 6.
calent, iv. 57. vj. 42. x. 62.
calentem Ceston, xiv. 206.
calentis lectuli, vj. 70.
calere, iv. 57. vii. 1. viij. 45.
cales, vij. 73.
calet, v. 56. vij. 31. ix. 44. x.
48. xiv. 4.
calefaciant, xiv. 136.
calicem, ij. 15. xiv. 96. ira-
tum, iv. 43.
calices, ix. 89. xj. 12. xij. 71.
xij. 110. xiv. 94. 102. 157.
duos, ix. 60.
calices gemmati, xiv. 109.
Saguntini, xiv. 108. Sur-
rentini, xiv. 102. vitrei,
xiv. 115.
calida & frigida aqua, xiv.
196.
calidam aquam, vj. 86.
calidis aquis, vij. 34. xij. 75.
calido vulnere, iv. 18.
calidum, xiv. 113.
caligantemque Thyesten, x. 4.
caligine, viij. 52.
Calide, viij. 67.
calix, j. 93. vij. 52. xi. 33.
xij. 75. xiv. 109. curtus, j.
93. perspicuus, iv. 86. po-
tius, ij. 1.
Callidas, xiv. 137.
Calla cis, arvis, x. 16.
Callaico metallo, xiv. 95.
Callaicum Oceanum, x. 37.
callida esca, iv. 56. Roma, ix.
49.

calliditate tanta, xj. 50.
callidum leporem, j. 50.
callidus, fur, v. 43. caupo, iij.
57. simius, xiv. 202.
Callimachi, x. 4.
Callimachus, iv. 23.
Calliodore, v. 39. vj. 44. x. 17.
31.
Calliodorus, v. 39. ix. 22.
Calliope pis, iv. 31.
Calliopen, ix. 88.
Calliste, v. 65.
Callistrata, v. 13. ix. 97. xij.
35.
Callistratus, xij. 82. barbarus,
xij. 42.
calore, iij. 17. nimio, ix. 92.
Calpetiano, vj. 94.
Calpurnium, v. 55.
calva, ij. 33. vj. 57. sordida,
vj. 57. xiv. 27.
calve, v. 50. nitidæ campum,
x. 83. nudæ, xij. 45.
calvae restes, xij. 32.
calvam miseram, iij. 74. Tri-
philem, vj. 74.
caluere, iv. 35.
calvi sinigeri, xij. 29.
Calvinus, vij. 89.
caluisse, v. 51.
caluit, x. 86.
calumniator, xj. 67.
calvo comato, x. 83.
Melanthione, x. 67.
calvus, j. 73.
Calydon, j. 105. xj. 70.
Calydone Ætola, ix. 49.
Calydonius lusus, xj. 19.
Camenæ, viij. 66.
Camenarum, vj. 47.
Camenas, ij. 6. vij. 67.
Camenis, iv. 14. vj. 85. de-
dis, xij. 96. nocturnis, iv.
90.
Camillos, ix. 28. Assertores,
j. 25.
Camillus invictus, xj. 6.
cammare, ij. 43.
Camoni, ix. 76. 78.
Campani ruris, ix. 61. Ven-
afri, xij. 98.
Campano Lyco, xij. 112.
mere, j. 19.
campi diffusi, iij. 31. lati, iij.
58.
campis murinis, ix. 43.
campo Elyfio, xij. 52.
campus Apulos, x. 74.
campus Pontinos, xij. 112.
steriles, j. 108.

campum

campularum calve, x. 83.
 campus, iv. 66. v. 21. x. 6. xij.
 14. sacer, iij. 47.
 cana, ix. 27. xiv. 27. barba, iv.
 36. labra, ix. 28. ligustra,
 ix. 27. mater, xij. 32. mel-
 la, iij. 58. Nympha, vj. 43.
 pelle, iij. 77. putrique co-
 mæ, iv. 53. secna, viij. 80.
 vinea, iij. 65.
 Canace tumulata, xj. 92.
 canes Vestæ, j. 71.
 canam, x. 67.
 canant, xj. 21.
 canaque, j. 13. 16. vi. 43. al-
 bola, j. 13. jura, j. 16.
 canas, xiv. 185.
 cancri viridis, v. 72.
 cancro fervente, x. 58.
 candelæ, xiv. 40.
 candelabro, xiv. 44.
 candelabrum Corinthium,
 xiv. 43. ligneum, xiv. 44.
 candelæ, xiv. 43.
 candida, iv. 62. vj. 42. con-
 cordia, iv. 13. Cryſtalla, viij.
 77. x. 13. Lygdos, vj. 13.
 hex, xij. 45. Roma, viij.
 65. turba, xij. 34. turris,
 xij. 31. unda, xij. 40.
 candidas aras, ix. 92. comas,
 vij. 88.
 candidæ, ij. 24. 38. 43. iij. 26.
 46.
 candidor, iv. 42. calceus, vj.
 32. puella, j. 116.
 candidiora, vj. 24. viij. 28.
 nive lintea, xij. 84.
 candidiore sorte, x. 71.
 candidus, iv. 87.
 candido vultu, vj. 39.
 candidus, ij. 71. iv. 2. xij. 2.
 amnis, vj. 92. Anxur, v.
 1. lector, vj. 98.
 candor, xiv. 145.
 cane, j. 81. 93. x. ij. 1. tetrico,
 xiv. 81.
 canebat, j. 6.
 canem, iij. 55. v. 45. xj. 70.
 tartareum, ix. 67.
 canenti, vj. 22.
 caneret, x. 64.
 canes, iv. 35. 74. vj. 19. ix.
 30. xij. 100. tuos, x. 37.
 cani, vj. 93. vj. 68.
 cani cunni, ix. 98.
 cani Dulichio, xj. 70.
 caninam pellem, v. 61.
 caninas buccas, x. 5.
 caninis moribus, vj. 94.

canio, j. 62.
 canis, iv. 53. xj. 33. xij. 48.
 Gallici, iij. 47. tartarei, v. 36.
 canis vertagus, xiv. 200.
 canis prunis, vj. 52.
 canit, † 5.
 canium, j. 70. fabulantem, iij.
 64.
 canius, iij. 20. vj. 86.
 cannas, vj. 19.
 cano, iv. 5. 90.
 cano cunno, ij. 34.
 cantaberis, vj. 16.
 cantante Pollione, iv. 61.
 cantare, viij. 3. xj. 4.
 cantaret, vj. 28.
 cantas, j. 90. 95. ij. 7. v. 16.
 xii. 40.
 cantasti, j. 95.
 cantat, vj. 61.
 cantata, vj. 13. ix. 50.
 cantatas ranas, xiv. 183.
 cantator Cygnus, xij. 77.
 cantatque, vj. 50.
 cantent, vj. 87.
 cantet, iij. 93. iv. 55.
 Canthare, ix. 11. xj. 46.
 cantica, iij. 63.
 canto, xij. 40.
 cantor, viij. 61.
 cantu, xiv. 218.
 cantus, xiv. 168.
 cantusque chorosque Pierios,
 j. 77.
 canum, j. 23. 49. 50. iij. 43. x.
 5. xij. 95.
 canum olus, vj. 30.
 canunt, x. 28. xij. 53.
 canus, x. 3. December, j. 50.
 canulina simillima turbato
 mulso, xiv. 127.
 canulinæ fuscæ, xiv. 127. ru-
 fax, xiv. 129.
 canulinatus Syrus, ix. 23.
 capax cistula, iv. 46.
 cape, ij. 59.
 capella, iv. 4.
 capellæ querulæ, vj. 30.
 capellarum, iij. 93.
 capelliana, xj. 32.
 capellis, vj. 19.
 capens porta, iij. 47.
 caper, iij. 24. cultus Æolio,
 vellere Thebani Phryxi,
 viij. 51.
 caperet, viij. 39. x. 14.
 capiant, xij. 48.
 capiat, xiv. 134.
 capiet, vj. 50. xij. 56.
 capillare, iij. 82.

capillati, x. 62. lascivi, iij. 56.
 capillatus, ij. 57.
 capilli, iij. 93. v. 50. x. 19. xij. 91.
 capillis, vj. 28. brevisbus, v.
 49. detonsus, viij. 52. Hi-
 spanis contumax, x. 65.
 incomptis, j. 25. longis, ix.
 37. siccis rustica veritas, x.
 72. tinctis, iij. 43. tonden-
 dis, xiv. 36.
 capillos, ij. 36. v. 49. vj. 12.
 xj. 40. xii. 7. 86. dulces, ix.
 17. exiguos, xij. 84. fictos,
 vj. 57. intortos, viij. 33.
 laudatos, ix. 18. longæ-
 vos, xiv. 27. longos, xij.
 18. nitidos, xiv. 50. nul-
 los, xiv. 25. raros, x. 83.
 reliquos, x. 83. Teutoni-
 cos, xiv. 26. tristes, iij. 66.
 vagos, vj. 52.
 capistris purpureis, j. 105.
 capistro, xij. 96.
 capit, j. 2. vj. 26. viij. 48. ix.
 37. x. 48. 74. xiii. 56. xiv.
 66. 87. 190.
 capitati porri, xij. 19.
 capite, vj. 26. acuto, vj. 39.
 indevorato, vj. 19.
 capit, iij. 43. vj. 57. ix. 36.
 xiv. 132.
 capitibus, vj. 39.
 Capitolas vias, vj. 10.
 Capitoline Pontificumque
 dapes, xij. 48.
 Capitolini belli, v. 5. collis,
 xii. 21.
 Capitolini Tonantis, x. 51.
 Capitolinis templis, ix. 4.
 Capitolinum, x. 101.
 Capitolinus Juppiter, v. 64.
 Capitolio summo, xii. 78.
 Capitolium, xii. 78.
 capique, j. 110. vj. 71.
 capitur, vj. 13.
 capiunt, xj. 105. xiv. 59.
 capo, xij. 63.
 capones coactos, iij. 58.
 capparin, iij. 77.
 Cappadocæ viles, v. 79.
 Cappadocis catastis, x. 76.
 Cappadocum, vj. 77. 85. sm-
 vis oris, ix. 31.
 Cappadocumque, vj. 29.
 Cappadocumve, xii. 26.
 caprea, xij. 100.
 capream pendente, xii.
 100.
 caprificus, iv. 52. x. 2.
 capris junctis, iv. 52.

capit

capla hiberna, xj. 9.
 capta, ix. 106.
 capta matre superbus venator, x. 37.
 captabit, xj. 84.
 captae praeda, j. 15.
 captandi, xj. 56.
 captare, † 11.
 captatores, ix. 90.
 captari, vj. 63.
 captas, j. 4. ij. 18.
 captas aves, xiv. 216.
 captat, vj. 63. xii. 10.
 captavit, vj. 19.
 capter, viij. 38.
 captivum fuit, xj. 97.
 captivis comis, xiv. 26.
 captivo litro, vj. 79.
 captivos Indos, viij. 26.
 captivum nullum, x. 37.
 capto, ij. 18. ix. 90.
 captos, j. 105.
 capturn, ix. 90. piscem, iij. 57. iv. 30.
 captus, ij. 61. v. 45.
 caput, ij. 42. 70. i. j. 8. 66. v. 14. 50. vj. 81. viij. 47. 59. 77. ix. 28. 49. xj. 96. xij. 91. xiv. 74. 146. 212. arietinum, xiv. 211. calciatum, xij. 45. extinctum, xj. 47. insanum, ij. 66. invictum, ix. 24. invictum, ix. 70. miserum, xiii. 25. nudum, v. 50. rectum, xj. 99. triste, ij. 61.
 capurque, x. 31.
 caputque nudum, x. 83.
 cara, xiii. 46. amicitia, iv. 67. cognatio, ix. 55. munera, xiii. 102. Setia, x. 36.
 caram puellam, ij. 48.
 caras umbras, x. 71.
 carbasa, xj. 29.
 carbone rudi, xij. 62.
 Carchesia libata, viij. 56.
 carduarum, iv. 55.
 care, iv. 29. vj. 1. ix. 24. 25. Martialis, v. 21. Pudens, iv. 29. puer, j. 89.
 careat, viij. 81.
 catere, iij. 52. xj. 57.
 cares, † 1.
 caret, iv. 79.
 cari amici, iv. 5. mariti, ix. 31. p. troni, vj. 28.
 carie, xiiij. 29.
 cariem, vj. 49.
 carina mersa, x. 85. prima, vj. 18.
 carina, iij. 66. argiva, xiii. 72.

currente, iij. 78.
 carinæ lapsæ, iv. 64. primæ, xj. 1. Tiberinæ nauta, x. 85. iuræ, iij. 67.
 Carinus, viij. 61.
 carior, xiiij. 9. fama, viij. 18. Iffa, j. 110. perdis, xiiij. 76. vita, xj. 21.
 cariosa, xiii. 120. amphora, xj. 50.
 caris amicis, iv. 73. lapillis, x. 38.
 Carisiano, vj. 24.
 carissime Juli, ix. 99.
 carius, j. 38. xiv. 215.
 carmen, ix. 1. breve, vi. 85. ix. 1. vividumque, xii. 62. facetum, vii. 25. juvenile, xiv. 189.
 Carmenion, x. 65.
 carmina, j. 5. 30. 54. 92. ij. 20. 86. 89. 91. iij. 9. 38. 100. iv. 33. 72. v. 16. 31. 34. vi. 61. vii. 68. 71. 79. 87. 89. 98. viii. 3. 18. 82. ix. 27. 51. 59. x. 10. 21. 33. 35. xi. 11. 58. 95. xii. 2. 11. 44. 46. æmula, xii. 96. bella, ij. 7. coelestia, v. 5. digna latia toga, vii. 62. docta, vi. 60. dulcia, xiii. 77. lasciva, vii. 50. levis, vii. 7. mala, vii. 41. xii. 40. nondum vulgata, purpurea sed modo futa toga, x. 93. nota habere, vii. 70. nulla, xj. 91. parva, viii. 82. pauca, vii. 28. referentia nullos nummos, xiv. 219. sanctiora, vii. 16. secreta, j. 67. tristia, x. 17. victura, viij. 73.
 carmine, iij. 97. 99. iv. 55. v. 11. 15. vii. 45. 83. xiv. 57. æternæ, x. 26. Mzonio, xiv. 183. parvo, x. 1. lupino, ij. 86.
 carminibus, j. 36. iij. 69. vj. 41. 96. jocosis, j. 36.
 carnarius, xj. 101.
 carne, xiiij. 2. 31.
 carnem, vj. 64. formosam, xj. 103.
 carnificem avem, xj. 85.
 carnificesque pedes, xii. 48.
 carnificis miseri, ij. 61.
 carnis immundæ, iij. 24.
 caro, vj. 44. 73. x. 77.
 caro amico, iv. 10. x. 44. xj. 92. conjugæ, vj. 73. sodali, vj. 83. xiv. 11.

caros amicos, xiiij. 55.
 carpas, xj. 95.
 carpat, ij. 14.
 carpe, vj. 46.
 carpere, j. 92. iij. 13. v. 34. vj. 64. xiv. 188.
 carpi, vj. 39.
 carpis, j. 92.
 carpit, iij. 20. ix. 73. xj. 25.
 Carpophori, † 15. teneri, † 23.
 Carpophorum, † 27.
 carpsi, iv. 22. v. 47.
 carpsit, iij. 65.
 carruca, xij. 24. aurea, iij. 62.
 carrucam, iij. 47.
 carus, xij. 25.
 Caryota, iix. 33. aurea, xiiij. 27.
 Caryotarum Spathalion, xiiij. 27.
 Caryotidas notas theatris, xj. 32.
 Carystos, ix. 77.
 casa, viij. 80. ambitiosa, xii. 67. nigra vetusque, xj. 35. onerosa, vj. 43.
 case compactæ, xij. 73. primæ, ix. 60. saturæ, x. 96.
 casas Scythicas, x. 30.
 casei Trebulani, xiiij. 33. Tulosatis, xij. 32.
 caseilius, x. 56.
 caseoque, iv. 46.
 caseus Lunensis, xiiij. 30. signatus, imagine lunæ, xiiij. 30. Velabrensis, xiiij. 32.
 caseum, iij. 58.
 casiam, x. 97.
 casiaque, vj. 55.
 casias, xi. 55.
 casibus, vj. 83. subitis, † 14.
 Cassilius, vj. 8.
 Cassiane, iij. 64.
 cassibus, iij. 58. 93.
 casside, ix. 57. languida, v. 25.
 cassis, iv. 179.
 casta, j. 14. iij. 86. iv. 71. xii. 99. Arria, j. 14. Iliæ, ix. 42. Lavina, j. 63. matrona, x. 68. puella, vj. 87. Sibylla, xiv. 114. Thais, iv. 85. Venus, ij. 34. vj. 45. x. 33.
 castæ, iv. 71. catellæ, j. 110. Sabine, ix. 41. sororis, x. 92.
 Castaliæ aquæ, vii. 21. Castalliam domum, viij. 166.
 Castalidum sororum, iv. 14. gregem, vj. 11.
 Castalie

Castalis imber, ix. 19.
 Castalius fons, xii. 3.
 castaneæ tostæ lento vapore,
 v. 79.
 castaneas centum levit, x. 79.
 castigat, x. 104.
 castigatum ceroma, v. 66.
 castior, iv. 6. vii. 68. viij. 46.
 castis verbis, iij. 69.
 castissima puella, ix. 92.
 Castor, v. 39. vii. 97. viij. 21.
 ix. 106.
 Castora, j. 71. vii. 56. ix. 52.
 alternum, x. 51.
 castos & pios amores, x. 35.
 castra, v. 14. vj. 76.
 castrabere, ij. 60.
 castrandum, iij. 81.
 castrare, j. 36.
 Castrice, vj. 43. 68. vii. 3. 36.
 41.
 castus, vj. 28.
 casum, xij. 75. gravem, ij. 65.
 casuram, xij. 100.
 casuras aquas, xii. 29.
 casurum, ix. 43.
 casus, viij. 32. 75. frequens,
 iij. 52.
 casu, j. 89. iij. 38. vj. 88. viij.
 81.
 catastra, ix. 30. arcana, ix. 60.
 avaræ, vj. 29.
 catastis Cappadociæ, x. 76.
 catastus Niliacus, xij. 75.
 catella, j. 110. gallicana, xiv.
 198.
 catellæ castæ, j. 110. exiguæ,
 vii. 86. parvæ, xiv. 198.
 catellas lambentes, iij. 82.
 catellus, j. 84.
 catena, xij. 43.
 catenas, iij. 29.
 catenatique labores, j. 16.
 catenatis lagenis, vii. 60.
 catenis lemniciis, v. 7.
 caterva cirrata, ix. 30.
 catervis foemineis, xj. 48.
 Catiane, vi. 46.
 Catilina, v. 70. ix. 72.
 cathedra, iv. 79. xj. 100.
 cathedra rupta, xij. 18.
 cathedralicios ministros, x. 13.
 cathedras foemineas, iij. 63.
 steriles, j. 77.
 cathedris, j. 14. foemineis,
 xij. 38.
 Cato, vj. 32. xj. 6. hilaris,
 xij. 6.
 Cato severe, j. 32.
 Catonem, ix. 29. xl. 40.
 Catonas rigidi, x. 19.

Catonii, v. 52.
 Catoniana lingua, ix. 28.
 Catonis, ij. 89. xj. 16. con-
 summati, j. 9. duri, xj. 2.
 magni, j. 79.
 Catræ, xij. 69.
 Catras Pannonicas, xij. 69.
 Catris, vj. 29. ix. 36.
 catuli, v. 10.
 catulis raptis, iij. 44.
 Catulla, viij. 53.
 Catulle, vj. 69. xij. 74. doctæ,
 viij. 73.
 Catulliana basia, xj. 7.
 Catulli, j. 8. 110. ij. 71. v. 31.
 xj. 7. docti, xiv. 100. 152.
 facundi, v. 31. teneri, viij.
 13. duo, xi. 85.
 Catullo, j. 8. x. 103. xij. 59.
 xiv. 77. 195. arguto, vj.
 34. docto, viij. 98. tenero,
 xij. 44. uno minor, x. 78.
 Catullus, iv. 14. v. 5. xiv. 195.
 cavasque lances, xj. 32.
 cauda, viij. 77. xiv. 202. levis,
 xiv. 71. superba, xiv. 67.
 caudam, xj. 32.
 caudave, ix. 49.
 cave, xj. 26.
 cavea, iij. 60. xiv. 77.
 cavea, ix. 58. 73. 90.
 caveæ, j. 49.
 caveie, xii. 34.
 caverit, xij. 78.
 caverito, vj. 78. 79. x. 72. xj.
 103.
 caveique, ij. 44.
 cavimus, j. 102.
 caviisti, v. 75.
 caules pallentes, xij. 17.
 caupo, j. 57. iij. 59. vj. 60.
 segnis, iij. 58.
 caupone, j. 27.
 cauponi, xij. 11.
 caussa, ij. 11. 70. iij. 38. 65.
 iv. 36. 77. 88. v. 16. 74. 76.
 vj. 68. x. 36. 41. xj. 60.
 xij. 53. 69. alia, iij. 50. bo-
 na, viij. 45. levis, ij. 65.
 viij. 23. magna, v. 74. pro-
 dita, viij. 17.
 caussa, v. 60.
 caussæ, j. 80.
 caussam, vj. 53. vii. 85. 92.
 iix. 17. 76. xj. 41. 89.
 caussaris, iv. 7.
 caussas, j. 18. 80. ij. 7. 30. iij.
 38. viij. 7. 16. ix. 48.
 caussatus, iv. 15.
 caussidice, v. 34.
 caussidici, vj. 8.

caussidici, xj. 31.
 caussidico, x. 70.
 caussidicos, iv. 46. rancos, iv.
 8.
 caussidicum, ij. 64. v. 16. ix. 70.
 caussidicumque, j. 98.
 caussidicus, ij. 64. v. 34. xj.
 25. xij. 69. pauper, xiv. 219.
 caussis, ij. 5. iij. 46.
 caustica spuma, xiv. 26.
 cauta potestas, xij. 6.
 cauta virtus, vj. 25.
 cauta fronte, v. 4.
 cautus, ij. 1. viij. 59. hominibus
 vii. 99.

C e

Cecidere, iv. 35.
 cecidi, vj. 21.
 cecidit, vj. 42.
 cecidit, ij. 66. iv. 2. v. 36. vj.
 28. ix. 32. xij. 93.
 Cecropia puella, v. 2. voce,
 vj. 68.
 Cecropiz apes, ix. 14. api, xj.
 43.
 Cecropiz arces, j. 26.
 Cecropiz Latizque Miner-
 væ, j. 40. Minervæ, viij. 31.
 Cecropias querelas, j. 54.
 Cecropio lepore, iv. 23. mel-
 le, xij. 24. monte, vj. 34.
 Cecropios favos, xij. 105.
 Cecropium senem, x. 33.
 cedat, † i. vj. 27. viij. 56.
 xiv. 169.
 cede, xii. 98.
 cedens, j. 63.
 cedentes oneri ramos, xj. 42.
 cedentia, xij. 44.
 cedere, vj. 80. viij. 18. x. 14.
 cedet, viij. 21. 28.
 cedit, v. 64. viij. 51.
 cedite, iv. 57.
 Ceditiane, viij. 51.
 cedo, v. 47.
 cedro, iij. 2. viij. 61. decocta-
 ta pagina, v. 6.
 cedunt, viij. 21.
 celabis, ix. 8.
 Celæneo concubino, v. 42.
 Celæneos amores, xiv. 204.
 Celæneus Marfyas, x. 62.
 celanpur, x. 42.
 celas, iij. 3.
 celeberrime Licini, viij. 46.
 celebranda, iij. 6.
 celebrant, viij. 50.
 celebrare, x. 58.
 celebras, xij. 68.
 celebrat, vj. 62. xj. 49.
 celebrata, ix. 16. vox, xij. 52.
 B ij cele.

celebrate, vi. 73.
 celebrator, viij. 78.
 celebrem, vij. 99.
 celer, j. 64.
 celer trochus, xj. 22.
 celerem, vij. 51.
 celeres Noti, ix. 39. pili, xj. 23.
 celeresque, xj. 23.
 celeri, vii. 51. fuga, viij. 56.
 celeuma, iij. 68. nauticum, iv. 64.
 cella, j. 27. clausa, viij. 14. maffica, j. 27.
 cella, xi. 40. obserata, vij. 19.
 cellæ fuscæ, iij. 30. inscriptæ, xj. 46.
 cellam, iij. 48.
 cellarius, xj. 32.
 cellis, x. 36. Cæsareis, xij. 109. Marfis, xiv. 116.
 celsa pegmata, † 2. sidera, ix. 62.
 celsæ villæ, iv. 64.
 celsi poli, ix. 73.
 Celtas, vii. 51. x. 78.
 Celtiber Salo, x. 20.
 Celtiberis gentibus, j. 50. terris, xij. 18.
 Celtis, iv. 55. x. 65.
 cena, j. 48. ij. 19. 27. iij. 60. v. 45. 80. vj. 11. viij. 6. ix. 15. x. 37. xij. 26. 29. diserta, vi. 48. dives & ex omni macello instructa, x. 59. lauta, xij. 48. parata, xiv. 217. parvula, iv. 78.
 cena ambulante, vij. 47. hesteria, ij. 72. prima alterave, xj. 32. rara, xj. 53. tertia, xj. 32. tota, xij. 61. unctiore, v. 45.
 cenabis, iij. 50. ix. 36. xj. 53.
 cenabit belle, xj. 35.
 cenacula, j. 109.
 cenæ, ij. 27. v. 45. ix. 53. x. 31. xij. 88.
 cenam, ij. 14. 18. 37. iij. 44. 49. 50. 59. iv. 49. 78. v. 45. viij. 23. ix. 36. 64. 93. x. 18. xj. 24. 50. 58. xii. 29. 89. rectam, ij. 69. vij. 19.
 cenamque, iij. 45.
 cenando, v. 77.
 cenandum, ij. 14.
 cenant, xj. 66.
 cenantibus, xii. 50.
 cenantis bene Pontici, ix. 20.
 cepare, ij. 53. 69. ix. 20. x. 37. xj. 25. xij. 19. xiv. 217.

cenares, j. 28. x. 31.
 cenaret, ij. 57. 69.
 cenarum, xij. 48.
 cenas, j. 104. iv. 68. vij. 77. xij. 14.
 cenasse, v. 48.
 cenasti, x. 31.
 cenat, j. 69. iij. 12. v. 48. vi. 94. vij. 9. 58. 66. x. 80. xii. 17.
 cenatio parva, ij. 59.
 cenatoria, x. 87. xiv. 135.
 cenarurit, xj. 78.
 cenavit, vj. 53.
 cenem, j. 60. iij. 60. ix. 15.
 cenes, ix. 11. xj. 26.
 cenet, iij. 82.
 cenis, xij. 7.
 cenisque, x. 48.
 ceno, ij. 79. iij. 60. iv. 90. v. 51. 80. xj. 36.
 cenula, v. 79. x. 48. parva, v. 79. vij. 50.
 cenulo, ij. 13. v. 50. xj. 100. xii. 62.
 censentur, viij. 6.
 censetur, j. 62. ix. 17.
 censor maxime, vj. 4.
 censor tetricus, xij. 71.
 censoria lima, v. 81.
 censoris placidi, v. 24.
 censum equestrem, v. 39.
 censura, j. 5. dura, j. 35. sancta, vj. 91.
 censura, viij. 52.
 census breves, xij. 6. parrios, ij. 90.
 censufque, v. 42.
 Centauros, x. 4.
 centena, ij. 65. xj. 77.
 centenis, iij. 19. 61. vii. 9. columnis, iij. 19. v. 13. xii. 50. millibus emptos, xj. 71.
 centeno consule, viii. 45. ligone, iv. 64.
 Centenos cives, xii. 123.
 centies, j. 100. iij. 32. v. 71. viij. 42. peracta secula, vj. 49.
 centum, j. 59. 60. 104. ij. 14. 63. iij. 7. iv. 28. 37. vi. 9. vj. 5. 20. 88. vij. 62. 94. viij. 37. 44. ix. 23. 105. x. 19. 26. 41. 74. 75. xj. 30. amphoras aquæ fecit, ix. 100. aureolos, xi. 28. castanea sevit, x. 79. columnis, ij. 14. epigrammata, j. 119. numeros, iv. 28. nummos, x. 75. sestertia, ij. 63. iv. 67. vj. 29.

centumque petuntur quadrantes, x. 70.
 centumque viri, vj. 38.
 centurionis, j. 32.
 centurione rigido, xj. 4.
 cepas natantes, iij. 77.
 Cephalum, xi. 70.
 cepisque, xij. 32.
 cepisti, vij. 55. ix. 90.
 cepit, † 4. xiv. 186.
 cera vivida, vii. 43.
 cera, xi. 103. quincuplici, xiv. 4.
 ceræ tristes, xiv. 5.
 cerarum Atticarum, v. 38.
 ceras, x. 88. xiv. 7.
 cercopithecon similem, vij. 86.
 cercopithecorum, xiv. 128.
 cercopithecus, xiv. 202.
 cerdo, iij. 16. 59. 99.
 cerea, j. 93. abolla, iv. 53. ficcedula, xii. 5. poma, x. 94.
 cerealis, x. 48. xj. 53.
 cereique, v. 18.
 Ceresi, x. 103.
 Ceres farta, iij. 58. Picentina, xii. 47.
 cereus, x. 87. xiv. 42. turtur, iij. 58.
 ceris, iij. 58. iv. 70. xiv. 63. ultimis, iv. 70.
 cerne, xij. 19.
 cernere, v. 3. vj. 58.
 cernimur, ij. 65.
 cernis, ij. 59. 74. vj. 73. viij. 6. xj. 63. xiv. 9. 78.
 cernite, ix. 35.
 cernitis, ix. 78.
 cernunt, j. 52.
 ceroma castigarum, v. 66. immundum, xiv. 50. lentum, iv. 19.
 ceromata, iv. 4.
 ceromate, vij. 31. Lacedæmonio, ij. 48.
 ceroto pingui, xj. 99.
 certa, iv. 45. dextera, † 13. pax, xiv. 34. præmia, xij. 73. salus, ij. 91. vota, vij. 7.
 certa aure, vij. 27. consciaque voce, xj. 62. figura, j. 54. manu, vj. 32. pace frui, ix. 72.
 certa virginitate, iv. 45. voce, xiv. 76.
 certabit, xij. 21.
 certe fututionis, j. 107.
 certam salutem, xij. 92.
 certamina, vi. 64.

certant,

certant, j. 44. vj. 42. xij. 97.
 certare, ij. 43.
 certe, iij. 74. iv. 75. v. 85. vj.
 7. viij. 41. xi. 8.
 certent, iv. 42. x. 87.
 certet, xlii. 92.
 certior eques, v. 24. fides,
 vij. 51. vultus, vij. 83.
 certiora, v. 8.
 certis indicia, ij. 54.
 certo ictu, † 23. ore, vj. 73.
 certos Silas, iv. 55.
 certum est, iij. 38. v. 61.
 certus, v. 62. amicus, iv. 5.
 auctor, vij. 5.
 cervam, iij. 91.
 cervi, j. 105.
 cervical, xiv. 146.
 cervice, xlii. 52. domita, vi.
 76. facili, † 23.
 cervicibus magnis, j. 23.
 cervine, iij. 70.
 cervinus halitus, xij. 20.
 cervix, j. 52. xij. 32.
 cervo, iij. 91.
 cerussa alba, x. 22.
 cerussata Lycoris, j. 73. Sa-
 bella, ij. 41.
 cerussata cute, vij. 24.
 ceruum, xlii. 94. xripedem,
 ix. 104.
 cervus, xlii. 96.
 cespes rigidus, v. 35.
 cespit levi, j. 89.
 cessant, x. 13. xij. 1.
 cessas, vj. 62. ix. 95. xj. 87.
 xj. 81.
 cessat, j. 47. viij. 78. xij. 57.
 cessatis, iij. 67.
 cessavit, ix. 100.
 cessant, † 11. x. 62.
 cesserit, vij. 18.
 cesserunt, ix. 67.
 cessi, xii. 96.
 cessisse, xj. 34.
 cessit, † 23. v. 49. vii. 18.
 cessura, x. 63. xlii. 118. rosa-
 ria bisero Paffio, xij. 31.
 Ceste, viij. 46. 51.
 Ceston, j. 93. vj. 13. calentem
 de Veneris sinu, xiv. 206.
 medicatum, xiv. 207.
 Cestus, xiv. 206.
 Cestus, j. 93.
 cetera, v. 28. vj. 90. 98. xj.
 53. xlii. 52. 84. xiv. 19. xiv.
 174. poma, vij. 90. turbas,
 iij. 38.
 ceves, iij. 95.

Ch

Chæpe, v. 52.

Chærestrate, v. 26.
 chalcea, ix. 96.
 chalybæque, iv. 55.
 Charidæme, vj. 31. 56. xj. 40.
 88.
 Charidemus, j. 44.
 Charine, iv. 39. v. 40. xij. 91.
 Charinus, j. 78. vj. 37. vij. 33.
 xj. 60.
 Charislanus, xj. 89.
 Charopine, v. 51.
 charta, j. 45. xlii. 1. xiv. 11.
 196. altera, iv. 83. anus, xij.
 4. brevior, ij. 1. edita, j.
 46. improba, viij. 24. salu-
 tatrix, ix. 101. fordida, x.
 93.
 charta, v. 27. averfa, viij. 62.
 inverfa, iv. 87.
 chartam timidam, v. 6.
 chartas miseras, vj. 64. tin-
 ctas, xij. 97. vacuas, xiv.
 10. victuras, xj. 4.
 chartæ, j. 26. vj. 5. xj. 16. e-
 pistolares, xiv. 11. majores,
 xiv. 10. miseræ, x. 4. rau-
 ce, viij. 67. victrices, vj. 5.
 chartæ virginis, j. 67.
 chartæque, v. 18.
 chartis, ij. 8. iv. 31. v. 26. 54.
 vj. 60. vii. 43. 50. 79. ix.
 78. x. 2. xiv. 38. 84. arpi-
 nis, x. 19. victuris, iij. 20.
 Xepidæros, ix. 13.
 Cheramon Stoice, xj. 57.
 cheragra, j. 99.
 cheragraque, ix. 94.
 Cherion, xiv. 88.
 Chia, vj. 24. xij. 98. ficus,
 xlii. 23. similis, xlii. 23.
 Chiam, xij. 98.
 Chias flavas, vj. 30.
 Chimæra tota, † 27.
 Chione, j. 35. iij. 34. 83. 86.
 96. xj. 61.
 Chiones, j. 93. iij. 30.
 chirufus, j. 31.
 chiús acrior, v. 62.
 Chloë, iij. 53. iv. 28. ix. 16.
 Cherile, j. 68.
 choraulæ, vj. 39.
 choreales, v. 57. ix. 79. xi. 76.
 choreæ, x. 70.
 choreas molles, j. 105.
 choro Ganymedæo, vj. 49.
 Pierio, vj. 68. xii. 3.
 choros, iv. 44. Pierios, j. 77.
 chorosque, iv. 55.
 chorus, x. 62. docilis, † 26.
 levis, v. 52.
 Chæste, vj. 54. ix. 28.

Chrestille, xj. 91.
 Christilla, viij. 48. 1
 Christinam, iij. 31.
 chrysea, ix. 96.
 chrysendeta, ij. 53. vj. 94. xj.
 30. flava, ij. 43. grandis,
 xiv. 97.

Ci

Cibis simplicibus, iv. 30.
 cibos, iv. 53.
 cibus fraudatus, vj. 24. solus,
 xlii. 90.
 cicada, j. 116.
 cicadæ, iij. 93. argutæ, xj. 19.
 inhumanæ, x. 58.
 cicer fervens, v. 79. madi-
 dum, j. 42. tepidum, j. 104.
 Cicero, xj. 49. in membra-
 nis, xiv. 188.
 Cicerone, iij. 38. v. 70. xiv.
 188.
 Ciceronis, ij. 89. v. 57. fa-
 cundi, xj. 49. magni, vj.
 62.
 Cidæ, x. 83.
 cilices, † 3. v. 13. xij. 52.
 Cilicii udones, xiv. 140.
 Cilicum, vj. 29. viij. 14.
 Cilix, vj. 72. vj. 94.
 cimeæ, xj. 57.
 cimize, xj. 33.
 cinæda fronte, vj. 39.
 cinædi, vj. 33. ix. 64. veculæ,
 j. 42.
 cinædi, vj. 57.
 cinædo Delphico, xj. 22. I-
 dæo, x. 98. Iliaco, ij. 43.
 cum secreto, x. 40.
 cinædos, vj. 16. vj. 57. mise-
 ros, ix. 3. oblectenos, vj.
 50. tres, xij. 16.
 cinædum, ij. 28. 86. iij. 73.
 iv. 43.
 cinædus, vj. 37. x. 40. puer,
 xiv. 205.
 cincta, ij. 62.
 cinctum, j. 50. ij. 74. iv. 61.
 cineres, j. 1. 89. 115. vj. 85.
 viij. 38. x. 90. desertos, xj.
 51.
 cineri, j. 26. 89. vj. 43.
 cineribus, iij. 93.
 cinerum, j. 117.
 cingant, viij. 77. x. 13. xj. 102.
 cinge, viij. 88.
 cingere, iv. 54. xiv. 32.
 cingit, ij. 29. x. 103.
 cingunt, iij. 58. x. 83.
 cinguntur, x. 28.
 cinkerit, ix. 24.

b iij cinxit

cinxit, ix. 77.
 cin's, v. t. 3. xii. 52. emtus, j. 56.
 ferus, ix. 1.
 Cinyphio, vij. 94. sinu, xiv. 140.
 Cinyphus, viij. 51.
 Cinna, j. 90. iij. 9. 61. v. 58. 77. vi. 17. 39. vij. 32. 42. viij. 7. ix. 84. x. 21. xii. 28. 65. improbe, iij. 61. pauper, viij. 19.
 Cinna miseri, ij. 59.
 cinnama, iij. 69. xj. 55. fusa, iij. 55. rara, iv. 13.
 Cinname, vj. 17. vij. 63.
 cinnamoque, vj. 55.
 cinnamus, vj. 64. ix. 94. cio, iv. 90.
 Cipere, viij. 16.
 circa, j. 91. iij. 44. iv. 5. v. 71. xii. 84.
 Circe, viij. 36. blanda, x. 30. circeios, xj. 8.
 Circense tomentum, xiv. 160.
 Circi clamosi, x. 53. magni, vj. 64. vii. 6.
 circo, † 28. Flaminio, xij. 75. facto, viij. 11.
 circuit, vj. 82. 92. viij. 59. circuitus, xj. 16.
 circulatoricis linguæ scæda probra, x. 3.
 circulis, ij. 86.
 circulo majore, x. 62.
 circulus, xiv. 138.
 circum, j. 77.
 circumdas, iv. 41.
 circumfert, j. 42.
 circumfluit, xij. 40.
 circumfusa, xij. 17.
 circumlata scribilita, iij. 17.
 Cirini, viij. 18.
 cirrata caterva, ix. 30.
 Cirrha, j. 77.
 cirris grandibus, x. 83.
 cirros lividos, vj. 19.
 cisterna, iij. 56.
 cistifero, v. 17.
 cistula capax, iv. 46.
 citare, iv. 5.
 citat, x. 30.
 citata Tigris, iij. 44.
 citatus, iv. 30. x. 104.
 citrara, xiv. 165.
 citharædis, xiv. 215.
 citharædus, v. 57. xj. 76.
 cito, j. 32. 117. 118. ij. 6. 27. iij. 2. iv. 24. v. 6. 45. 66. vj. 1. 33. 42. ix. 30. 43. 44. 84. x. 12. 50. xj. 70. xij. 21. xiv. 127.

citrea mala, xij. 37. mensa, xiv. 89.
 citri Maurusiaci, xij. 67.
 citro, ix. 60.
 citrum, x. 98. nobilius, x. 80. xiv. 138.
 cive, x. 92. ministro, subme- to, xi. 97.
 cives, iij. 95. cenmenos, xij. 123.
 civica, viij. 82.
 civili cæde, ix. 72.
 civilis belli, vi. 32.
 civis, iij. 38. x. 65. 68. 76. ra- rus, xj. 53.

C I

clamabat, xij. 71. xiv. 181.
 clamabant, xij. 3.
 clamant, j. 98. xi. 2.
 clamas, j. 90. 96. ij. 67. ix. 111.
 clamat, v. 36. vi. 48. vii. 5.
 clamator verna, xii. 26.
 clamatus conviva, j. 50.
 clames, vii. 71. ix. 70.
 clamet, x. 5.
 clamitaris, j. 53.
 clamiterque, x. 5.
 clamor, iv. 64. vj. 38. viii. 11. mitior, ix. 70.
 clamosa subura, xii. 18.
 clamosi circi, x. 53. lictoris, xj. 99.
 clamoso cunno, vii. 17. ma- gistro, v. 85.
 clamosus, x. 37.
 clancularius poeta, x. 3.
 clara munera, ix. 85. ligna, xiv. 80.
 elara Rhodos, xiv. 68.
 clara luce, xj. 23. xiv. 60.
 claram Rhodon, iv. 55.
 claranus, x. 21.
 clareque, vii. 91.
 clari penates, j. 71.
 clarior Lyra, xij. 11.
 clarissime Jui, j. 108.
 claros penates, x. 33.
 clarum, j. 56. torenum, iij. 35.
 clarus, xij. 3. eques, vj. 58. fronde Jovis, xj. 10. locus, iv. 44.
 classes, † 28.
 Classe, ij. 69. xii. 46.
 claudere, xiii. 14.
 Claudia peregrina, iv. 13. porticus, † 2.
 Claudia Ruhna, xj. 54.
 Claudian, v. 79.
 Claudianorum temporum, iij. 20.

Claudii, ij. 57.
 Claudius, j. 21.
 clavis, v. 36. xj. 33. magna, v. 36. nequior, v. 36.
 clavo lato, iv. 46. v. 17.
 clausa, xiv. 92. apis, iv. 32. cella, viij. 14. culina, viij. 67. custodia, ij. 85. oscula, xiii. 18. prandia texto vi- mine, ix. 74. sella, xi. 99.
 clausa rose, xj. 19.
 clauserunt, x. 63.
 clausis flammis, xiv. 61.
 clausit, vj. 19. xj. 62.
 clausos, vj. 71.
 claustra ferrea, x. 28.
 clausus cursus, xii. 57.
 claususque fornix, x. 5.
 Clemens, x. 93.
 clementia, j. 105. hilaris, xij. 6.
 Cleonzo leone, v. 72. fidere, iv. 60.
 Cleopatra, iv. 22. 59.
 clepsydra, vi. 35.
 clepsydras, vi. 35. viij. 7.
 cliens, vii. 61. 62. additus, ix. 3. querulus, j. 50. for- didus, viij. 33.
 cliens matutine, xij. 69.
 cliente, iv. 46. 89. culto, ix. 23. querulo, iv. 89.
 clientem, xij. 78. totum, x. 34.
 clienti, x. 10. lasso, x. 74.
 clientis, viij. 76. andi, x. 87.
 Clinici, iv. 9.
 Clinicus, j. 31. Herodes, ix. 98.
 Clitum, iv. 9.
 clivi Setini arce, x. 74. subur- bani, v. 23.
 clivo, j. 71. Aricino, ij. 19.
 clivo Sacro, j. 71. iv. 79.
 clivos, x. 5.
 clivum Arcinum, xij. 32.
 cludere, xj. 92.
 clune, ix. 39. molli, ix. 48. nudo, xj. 101.
 clunibus immodicis, iij. 60.
 clunibusque, iij. 53.
 Clusinis pulcibus, xiii. 8.
 clusis labellis, xii. 55. lym- phis, xii. 31.
 clusit, x. 71.
 clypeumque, ix. 57.
 Clyte, viii. 64.

Ca & Co

Caidie Dea, xij. 66.
Caoffis monumenta, ix. 35.
 vindemia, xij. 106.
casa, j. 110. vij. 57.
casos capones, iij. 58.
coccina, ij. 16. 39. 43. xiv.
 131. alua, ij. 29.
coccinafque, iv. 28.
coccinos viros, j. 97.
coccinea lacerna, xiv. 131.
cocco, iij. 2. x. 76. madida
 veste, v. 24.
cochinatus Euclides, v. 36.
cochleam, viii. 93. xj. 19.
cochleare, viii. 33. 71. xiv.
 121.
cochlearis, xiv. 121.
cochleas, xij. 53.
cochleis, xiv. 121.
cochleisque, iv. 46.
coci soli, vj. 60.
cocis, ix. 89.
cocles, iij. 83.
coco, x. 66. xj. 32. xij. 10.
 52. xiv. 220. lavo, xij. 70.
cocta musta, iij. 82.
coctae, ij. 85.
coctana, xij. 28. parva, iv. 89.
 vii. 52.
cocto latere, ix. 77.
coctum leporem, iij. 94.
cocum, viii. 23. x. 66. xij.
 65.
cocus, j. 51. viij. 23. xiii. 13.
 xiv. 220. raucus, j. 42.
codicillis, v. 52.
Codre, v. 27.
Codrus, ij. 57.
cogeret, vi. 64.
coceno sordidior toga, vii. 32.
cocere, x. 29.
cocereis, viii. 44.
cocperunt, xii. 92.
cocpi, xii. 96.
cocipiti, iij. 74. xj. 30. xii.
 96.
cocipisse, vi. 89.
cocipit, j. 31. ij. 22. vi. 50. vii.
 3. 38. ix. 62. 97. xi. 103.
 xii. 66. 85. 89.
cogant, v. 52.
coganturque, ix. 4.
cogar, ij. 69.
cogat, iv. 42.
cogeris, j. 107.
cogis, iv. 14. vii. 10. ix. 91.
 xi. 77. xii. 26.
Cogitantra, vi. 39.
cogit, j. 18. v. 49. x. 16. xi.
 88.

cogitabis, j. 116.
cogitandi, xii. 57.
cogitarem, xii. 66.
cogitatione sine morosa, xi.
 7.
cogitatis, iij. 7.
cogitur, ij. 69. vii. 60.
cognatio cara, ix. 55.
cognato sanguine junctum
 nomen, xii. 44.
cognita, † 18.
cognitum, v. 45.
cognitus furor, † 22.
cognoscendus, x. 12.
cognoscere, j. 56. v. 5. ix. 104.
 x. 4.
cogunt, x. 36.
cohibet, viij. 70.
cohors, x. 48.
coiere, vii. 73.
colam, iij. 38.
colant, ix. 43.
colas, vii. 22. xii. 68. 69.
colas, j. 115. iv. 1. vii. 73. viii.
 8. ix. 59.
Colchidas, v. 54. x. 4.
Colchide, † 27.
Colchidos, x. 35.
Colcho rhombo, xii. 57.
Colchorum impiorum, iij.
 58.
cole, x. 96.
colebatis, ix. 66.
colei omnes, xii. 85.
colendum, viii. 38.
coleos depilatos, ix. 28.
colere, x. 5.
coleret, vi. 50. xi. 51.
coleris, ij. 55.
coli, ij. 55. iij. 24. vii. 22. xii.
 60.
coliculi, xiii. 17.
coliculis protetomis, xiv. 101.
coliculus virens, v. 79.
colimus, ix. 12. x. 87. 103.
 xii. 18.
Coline, iv. 20. 54.
Coliphia, vii. 66.
colis, iv. 57. v. 41. ix. 25. 52.
colit, j. 56. v. 19. vii. 31. ix.
 66. 104. xii. 63.
colitur, x. 32.
colla, iv. 42. vi. 41. vii. 55.
 equina, xi. 85. grandia,
 xiv. 48. lactea, j. 32. lu-
 xantia, iij. 24. mollia,
 xiv. 211. perusta urbane
 jugo, x. 12. recutita, ix.
 58. faucia, xi. 71.
collapsa, j. 13.

collata, ij. 71.
collatum, iij. 52.
collarus, iv. 11. xi. 73.
colle, vii. 72.
colegae, vii. 36.
collem, xii. 18.
colles, j. 86. iv. 44. vi. 73. x.
 44. Albanos Tusculof-
 que, iv. 64. excultos, j.
 86. Herculeos, iv. 57. vii.
 12.
collibus, iv. 64. v. 1. 72.
 mediis, xiii. 105. Tybur-
 tinis, vii. 12.
colliculis, xii. 25.
colligat, xiv. 71.
collige, vii. 32.
colligere, vii. 19.
colliget, xii. 84.
colligis, x. 83. 1.
colligit, † 22. xiv. 199.
collis Capitolini, xii. 21.
collo, j. 110. iij. 53. iv. 41.
 vi. 13. vii. 86. ix. 28. xiv.
 54. 206. pecto, j. 105.
collocantur, vii. 19.
collocare, j. 114.
collocat, iv. 88. v. 66.
collum, xii. 66.
colo, ij. 55. xiv. 104.
Colocasia, xiii. 57. lenta, viii.
 33.
colone, x. 78.
coloni Argivi, iv. 57. duri,
 iv. 66. Libyci, xiii. 12. Pe-
 ligni, xiii. 121.
colono, ix. 27. xi. 19. uni, iv.
 64.
colonorum proborum, iij.
 58.
colonum brevem, xi. 15.
colonus, j. 18. ij. 11. vii. 30.
 x. 87. Niliacus, x. 14. pi-
 latus, xii. 59.
color, viij. 48. xiv. 129.
 rarior, iv. 42. sulfureus,
 xii. 48.
coloratis Etruscis, x. 68.
colore, ix. 63. vivo, xi.
 64.
colorem, x. 12.
colores, j. 97. v. 24. suf-
 cos, j. 97. varlos, ij. 46.
coloris, viii. 10. mali, vii.
 3. optimi, viii. 10.
colos, vii. 46. breves, ix.
 18.
Colossi miri, j. 71. palatini,
 viii. 60.
Colosson, viij. 44.
 B iv Colassum

Colossus longum, ij. 77.
 Colossus sive deus, † 2.
 Colostia, xij. 38.
 colostrum, xij. 38.
 colui, x. 58.
 cœlum nivarium, xiv. 103.
 columba, j. 8. x. 65. blanda,
 viij. 32. nigra, vij. 13. trita,
 viij. 6.
 columbae, j. 110. Paphia, viij. 28.
 columbarum, iij. 57. xij. 66.
 columbas blandas, xj. 105.
 teneras, xij. 66.
 Columbini, xij. 66.
 Columella, xj. 91.
 columna, vj. 49. xj. 52.
 columni centenis, iij. 19. v.
 13. xij. 50. centum, ij. 14.
 vipsanis, iv. 18.
 colunt, xj. 52.
 coluntur, xij. 15.
 coma, iv. 36. vij. 57. viij. 3.
 xiv. 146. capa putrilque,
 jv. 53. nigra, iv. 36. ni-
 grior caduco moro, viij. 64.
 pinguis, ij. 29. tonsa, ix. 37.
 comaque, xij. 65.
 coma brevior, ix. 18. flexa
 nitidus, x. 65.
 comæ Aonia, vij. 62. absen-
 tes, ix. 38. longæ, iv. 45.
 molles, iv. 42.
 comam, ij. 11. iv. 36. v. 69.
 vj. 38.
 comarum, ij. 66.
 comas, v. 49. viij. 65. ix. 24.
 x. 66. 103. Achilleas, xij.
 84. candidas, vij. 88. coro-
 natas, x. 50. Ganymedis,
 ix. 17. Latias, viij. 33. lon-
 gas, j. 32. madidas, iij. 65.
 xiv. 50. meritas, iv. 54.
 tortas, iv. 42. xiv. 24. va-
 rias, j. 77. virides, xij. 19.
 comati quinque, xij. 71.
 comatis temporibus, x. 83.
 comato calvo, x. 83.
 comatus, j. 73.
 combibe, x. 12.
 comedit, vij. 66. xj. 19. ocu-
 lis, ix. 60.
 comentem, xii. 84.
 comes, ij. 18. 24. iij. 91. vij.
 1. 7. 44. 52. x. 92. 104. xj.
 8. xij. 69. xiv. 122. 188.
 assiduos, xj. 40. improbus,
 xii. 38. invalidus, viij. 75.
 magnus, vii. 43. Vebius,
 ix. 32.
 comestitor, iv. 5.

comesse, v. 71.
 comesses, v. 40.
 comi hospitalitate, iv. 64.
 comipus, vj. 58. xiv. 31.
 comis atque dentibus emptis,
 xii. 23. captivis, xiv. 26.
 cultis, v. 31. densis, ix. 62.
 divitiibus, xj. 9. longis, vj.
 16. madidis, iv. 3. pictis,
 vj. 57. seclis, ij. 66.
 commissatio Albana, xii. 48.
 commissatore Lyæq, ix. 62.
 commiss torque, v. 16.
 comitante, xj. 52.
 comitata dapes, lagena, ix.
 74.
 comitate, v. 29.
 comitatur, viij. 31.
 comitatus, ij. 74. v. 9.
 comitem, x. 78. xii. 25.
 comites, j. 2. v. 3. viii. 79. xii.
 78.
 comitetur, iv. 10.
 comiti, vj. 83.
 commendata, iv. 83.
 commendatur, xiv. 137.
 commendandum, iij. 5.
 commendare, vj. 45. 67.
 79.
 commendari, iij. 5.
 commendat, iij. 5. iv. 29. 69.
 xiii. 33.
 commendet, xii. 11.
 commendo, j. 53. v. 35. x.
 92.
 commenta, j. 91. xiv. 117.
 commisit, viij. 6. xj. 75.
 committe, viij. 43.
 committere, † 28. j. 91. vij.
 23.
 commoda, ix. 94. otia, iv.
 14.
 commodabit, ix. 2.
 commodat, v. 52.
 commodavi, viii. 52.
 commodes, vii. 71.
 commodet, ix. 104.
 commodiora, xiii. 119.
 commodius, v. 8. 31. vij.
 52.
 commune hospitium, v. 63.
 communem Æglen, xj. 82.
 Attagenam, ij. 37.
 communemque, ij. 37.
 communia balnea, iij. 51.
 communis, iv. 40. lectulus,
 xii. 93. lectus, iv. 40. xj.
 24.
 comædi, vi. 6. pueri, xiv.
 214.

comædis, vii. 81. xiv.
 215.
 compactæ case, xii. 73.
 compactum, xiv. 63.
 compage pinea, ix. 77.
 comparabit, iv. 23.
 comparare, x. 19.
 comparasti, iv. 39.
 comparata, iij. 93.
 comparatus, v. 38.
 compare, vj. 77.
 compararet, viij. 44.
 compede decenni crus lu-
 bricum, ix. 58. gemina,
 iij. 29. innumera, ix.
 23.
 compefce, xiv. 134.
 compilare, vj. 72.
 compita, vj. 64. vij. 96.
 complex atque, xj. 24.
 complexibus femineis, xj.
 79.
 complexuque, j. 16.
 componis, ij. 7.
 compositos libellos, iv. 6. te-
 los, xiv. 16.
 compressa, iv. 66.
 compressis natibus, xij. 74.
 computata, x. 33.
 computaret, xj. 8.
 computentur, vj. 70.
 computet, ix. 7.
 cqnata, xj. 190.
 concederet, xij. 31.
 concepit, viij. 56.
 concepti, vj. 39.
 concessa, xj. 58.
 concessorum, j. 27.
 concha, v. 38. brevis, x.
 37. ebria, xiii. 82. Lucina,
 xiii. 90.
 concha æquorea, xiv. 209.
 conchæ Sidonia, xiv. 154.
 concham, v. 40.
 conchas sparsas, vj. 31.
 conchis Cytheriacis, ij. 47.
 conchis faba, xiii. 7.
 conchis inuncta, vij. 77. pal-
 lida, xiii. 7.
 conchyli, xj. 53.
 concilavit, xii. 52.
 concipis, ix. 42.
 concia, xiv. 160.
 conclamata, ix. 46.
 conclavibus, v. 45. orapibus,
 xj. 78.
 concolor, ij. 43.
 concoquit, j. 78.
 concordem feram, ix. 73.
 concordia candida, iv. 13.
 concretas,

concretus aquas, iv. 3.
 concreto gelu, iv. 59.
 concrepat, xj. 17.
 concubina supina, iij. 82.
 concubinas, xij. 49.
 concubino, iij. 82. vj. 22.
 39. viij. 44. Celeneo. v. 42.
 concupiscam, x. 74.
 concupiscat, x. 3.
 concupiscit, ij. 68.
 concupiscunt, ij. 68.
 concurrere, iv. 35. 74.
 concurreret, ix. 72.
 concussas opes, xj. 42.
 condantur, ij. 40.
 condar, xj. 32.
 condere, j. 108. iij. 42. xiv.
 30.
 condidit, † 15. j. 115. ix.
 2. x. 71.
 condimus, xj. 19.
 condis, viij. 80.
 condiscipula, x. 35.
 condit, vij. 19.
 condita, ij. 37. iv. 79. ix. 32.
 38. xj. 14. xij. 28. 111.
 xiv. 116. 184. gutta, iv.
 32. lilia, iv. 22. musta,
 j. 19. vina, iij. 62. vin-
 decima, viij. 68.
 conditio melior, xj. 53.
 proxima, iij. 33. sordida,
 v. 17.
 conditione mala, ix. 69.
 conditum, vij. 78. Sabinum,
 v. 49.
 conditur, j. 49. x. 43.
 conditus, vij. 95. viij. 36.
 conductis mulis, viij. 61.
 conductos penates, viij. 75.
 conductum larem, xj. 83.
 Condyle, ix. 94.
 Condylis par. i. v. 79.
 conser, † 16.
 confides, ij. 47.
 confisais Patrobas, ij. 32.
 confirmant, vj. 43.
 confiteor, iij. 31. ix. 51.
 confosque vulnere mater,
 † 13.
 confugas, j. 49.
 confugit, x. 92.
 Congedi tepidi, j. 50.
 congelat, xiv. 147.
 congelati nati, xj. 99.
 congere, viij. 44.
 congeris, x. 68.
 congiarium, iij. 7.
 congregare, x. 100.
 conjuge, j. 63. iv. 75. xij.
 95. caro, vij. 73. uno,
 † 54.

conjuge ducta, viij. 31.
 conjugem, iij. 93. v. 38.
 conjugibus, j. 36.
 conjugis, j. 43. vij. 39. xij.
 98. 103. Phasim, iv. 11.
 conjunx, ij. 41. iij. 5. iv. 16.
 vj. 47. xij. 34. ij. 90.
 lasciva, v. 7. rubicunda,
 vi. 64.
 connubia, vj. 2.
 conscia, vij. 20. ix. 27. lu-
 cerna dulcis lectuli, xiv.
 39. Ida, iv. 1. silva, iv.
 25. terra, ix. 21. virgo,
 vj. 10.
 consciaque, xj. 62.
 conscientia, x. 5.
 conscius, xij. 24.
 consecrat, ix. 104.
 consecravit, xij. 68.
 confedit, v. 14.
 consequor, v. 47.
 consilio, xj. 56.
 consilium, ij. 30. ix. 17. uti-
 le, v. 20.
 conspiciendus eques, ix. 50.
 conspicua domus, vij. 48.
 conspiciui Amphitheatri, †
 2.
 constabit, xij. 3.
 constanter, iv. 54.
 constare, x. 29. xij. 3.
 constar, j. 104. iij. 62. xij.
 13. xij. 95. xiv. 57.
 constemus, j. 100.
 constet, j. 67. vj. 88. xiv.
 118.
 constituisque, xj. 74.
 constituit, iij. 10. xj. 21.
 constrictos libellos, xiv. 37.
 constringantur, xj. 100.
 constringatque, xi. 57.
 constringere, xiv. 66.
 consueta, † 18.
 consuevere, j. 5.
 Consul, j. 16. iv. 40. vij. 78.
 viij. 78. x. 70. 79. xij.
 113. tertius, viij. 66. uter-
 que, iv. 79.
 consulare vinum, vij. 78.
 consularius, viij. 66. xj. 99.
 consule, vij. 78. viij. 45. 66.
 x. 39. 48. xj. 45. xij. 111.
 Centeno, viij. 45.
 consules trecenti, iij. 93.
 consulis, xij. 3.
 consului, ix. 60.
 consumat, iv. 90. ix. 23.
 consumer, vij. 26.
 consumpsit, viij. 16.
 consumit, xj. 78.
 consumitis, ix. 50.
 consummatique Catoris,
 j. 9.
 consumpsit, vij. 53.
 consumpta pagina, x. 59.
 consumpro salicem, xi. 19.
 contragia, xj. 48.
 contaminat, j. 54.
 contegenti, xij. 45.
 contemerare, † 10.
 contemne, viij. 59.
 contemnere, xj. 57.
 cooptemta, vj. 15.
 contempto igne, j. 22.
 contemptor, x. 5.
 contendas, x. 33.
 contendere, vij. 41.
 contendit, iij. 82.
 contenta, vj. 47. x. 36.
 contenti, v. 16.
 contentum, viij. 59.
 contentus, ij. 53. iv. 77. vj.
 42. viij. 26. 70. xj. 46.
 conterat, x. 7.
 conteris, viij. 44.
 conterit, vij. 64.
 concitueret, vij. 79.
 concituisse, vij. 31.
 contigere, viij. 52.
 contigeris, j. 5. x. 64.
 congerit, j. 100.
 contigit, iv. 54. vj. 83. viij.
 8. ix. 24. 40. 52. x. 63.
 xij. 6.
 continet, iv. 8.
 contingere, iv. 54. vj. 59.
 continget, vj. 45. 72.
 contingunt, xj. 1.
 continuis diebus quinque,
 ix. 8. nimis, j. 57.
 continuo, iij. 91. ix. 49.
 contorsit, iv. 27.
 contra, j. 54. 118. ij. 32. v.
 4. vj. 23. vij. 25. ix. 86.
 xiv. 62.
 contudit, ix. 104.
 contulerant, vij. 52.
 contulit, xj. 11.
 contumacem, iij. 68.
 contumax Hispanis capillis,
 x. 65.
 contumax syllaba, ix. 12.
 contumeliosus bubulci, x. 7.
 contumalavit, viij. 57.
 conturbabit, ix. 4.
 conturbator, vij. 26.
 conturbaturque, x. 96.
 convaluisset, j. 102.
 convaluit, x. 97.
 conveneris, ij. 67.

con-

conveni, vij. 25.
 conveniam, vij. 72.
 conveniat, vj. 65.
 convenire, viij. 35.
 convenit, iv. 10. vij. 9. viij. 48. xij. 32. xiv. 47. 113.
 conveniunt, iv. 41. xj. 38.
 conventus, viij. 4.
 convexus, vij. 5.
 convicia, iij. 46. festa, vij. 7.
 convictas Deas, x. 89.
 convictus facilis, x. 47.
 conviva, ij. 1. 19. iij. 30. 81. v. 16. viij. 67. ix. 26. 44. 49. 93. x. 27. 48. xj. 83. xij. 75. clamatus, j. 50. frequens, ix. 99. madidus, ix. 23. ferus, viij. 39.
 convivæ, j. 19. xiv. 1. ebrio, iij. 58.
 convivam, j. 24. vj. 44. viij. 59. ix. 3. 91. bellum, vij. 58.
 convivaris, vj. 51.
 convivas, iij. 82. xj. 57. xij. 48.
 convivere, j. 87.
 convivia, ij. 51. iij. 63. vij. 75. 96. viij. 39. 50. 79. cuncta, ij. 6. festa, iv. 55. lauta, xij. 88. nequiora, ij. 41. sumptuofiora, j. 100. tota, xiv. 41.
 convivis, iij. 12. ix. 83. 87.
 convivium optimum, ix. 79.
 copia, vij. 73.
 copias omneis, iij. 47.
 Copo, ij. 51. callidus, iij. 57. non legnis, iij. 58.
 copulentur, xij. 43.
 Copta Rhodia, xiv. 68.
 Coptam, xiv. 68.
 coquit, x. 62.
 coquum, iij. 13.
 coquuntur, xij. 115.
 coquus, v. 51. vij. 26. 60.
 cor, iij. 26. 27. vj. 64. vij. 77. x. 15. xj. 85. xij. 49. xiv. 219. acrius, vj. 64.
 Coracine, iv. 43. vj. 55. xij. 85.
 Coracinus, iv. 37. xij. 85.
 coram, v. 2. vj. 21. vij. 87. 91. x. 14. xj. 17. xij. 95.
 Coranus, ix. 100.
 corculum, xiv. 219.

corculus, vi. 39.
 Corcyrae horti, xij. 37. Regis, viij. 68.
 corda, xiv. 191. aspera, x. 103. propinqua, xij. 44.
 cordis, ij. 8.
 Corduba dives, ix. 62. facunda, j. 62. laetior, xij. 64.
 Cordus, v. 24.
 Cordyla major, xj. 53.
 Cordylas, iij. 2.
 Cordylis, xij. 1.
 Corinna, v. 10. blanda, xij. 44.
 Corinthio suburbano, v. 36.
 Corinthiorum, x. 65. veterum anse, ix. 58.
 Corinthus Hercules, xiv. 177. Sauroctonos, xiv. 172.
 Corinthon, x. 68.
 cario, iij. 16.
 cornea, xiv. 62. laterna, xiv. 61.
 Corneli, j. 36. foro, iij. 4.
 Cornelia, xj. 105.
 corneoque cratere, xij. 32.
 corneus guttus, xiv. 52.
 coraibus, † 1. x. 7. aureis juvenes, ix. 43. summis, v. 32.
 cornicibus, x. 67.
 cornu gemino, † 22.
 cornu improbo, vij. 6. indicio, j. 73.
 cornua, ij. 35. 43. xi. 108. xij. 94. perfida, ix. 104.
 cornuto ardore, † 19.
 corona, ix. 24. xj. 9. facta de turdis, xij. 51. grata, xij. 25. lapsa, xj. 9. olivifera, xii. 100. pulchrior, ix. 61. quadrima, xii. 32. rosea, xiii. 127. sparsa, iij. 64. turdorum, xiii. 51.
 corona amyclæa, ix. 74. Pieria, xii. 52. pratoritia, viij. 33. tenui, viij. 70.
 coronabunt, x. 48.
 coronæ, vj. 38. unctæ, vij. 71. otiosæ, j. 42.
 coronam gravem, iij. 47. solam, ix. 25.
 coronas festinatas, xij. 127. intactas, xj. 90. tarpeias, ix. 41.
 coronat, xij. 18.
 coronatas comas, x. 50.

coronato Memando, v. 20.
 coronatus miles, vij. 7.
 coronetur, x. 62.
 coronide fera, x. 1.
 coronis besternis, ix. 62.
 coronis satilibus, ix. 92.
 corpora grandia, xiv. 91.
 immatura, ix. 9. puerilia, iij. 75.
 corpore, † 7. vj. 56. xii. 101. formosa, iij. 3. toto jacuit fufus humi, viij. 75.
 corpus, † 7. j. 50. iij. 82. vij. 17. xj. 61. foemineum, viij. 68. inane, viij. 75. luteum, xj. 48. remissum, j. 50. salubre, x. 47.
 corpusque, iv. 90.
 corrippe, † 23.
 corripas, xj. 95.
 cortipis, xj. 40. 44.
 corrumpere, iij. 75. iv. 5.
 corruptis, xij. 67.
 corrumpit, xij. 64.
 corrumpitur, v. 70.
 corruerit, viij. 42.
 corrupto gaso, vj. 93.
 Corfica mella, ix. 27. thy-ma, xj. 43.
 cortex levis, xiv. 209. Ma-reotica, xiv. 209.
 cortice deposito, xij. 86. le-vi, x. 37.
 cortis, vij. 53. xj. 53. xij. 45. parvæ, ix. 55. raucæ. vij. 30. sordidæ, iij. 58.
 corve, xiv. 74.
 coruscum ducem, x. 6.
 corvus, iij. 43. xiv. 74. ni-ger, j. 54.
 Corybante picto, j. 71.
 Corycio croco, iij. 65. xj. 9. nimbo, ix. 39.
 Corynna, viii. 73. sola, v. 10.
 Cosconi, ij. 77. iij. 69.
 Cosconia, xj. 56.
 Cosme, iv. 53. ix. 27.
 Cosmi, j. 88. xj. 9. 50. xij. 66. xiv. 110.
 Cosmiani, xij. 55.
 Cosmianis ampullis, iij. 82.
 Cosmiano pingui, xj. 16.
 Cosmica bona mala, vij. 40.
 Cosmicos, vij. 40.
 Cosmum, iij. 55.
 coſta, ix. 49.

coſtam,

- flam, x. 48.
 fli, xj. 19.
 thurnati Maronis, v. 5.
 vij. 62.
 thurni Romani, viij. 18.
 xj. 10.
 thurnis, iij. 20.
 thurno Sophocleo, v. 31.
 thurnos Tragicos, v. 31.
 3. xij. 96.
 toulle, ij. 70. iij. 63.
 totta, j. 10. 24. x. 49. 64.
 88. xij. 89.
 tortæ, vj. 70.
 otula, viij. 71.
 oturnicis, x. 3.
 ovine, xij. 24.
 oxam, vj. 19.
 oxit, ij. 40.
 Cr
 Cras, ij. 37. 45. v. 59. ix. 89.
 xj. 66. xij. 48.
 crassa fex, j. 104.
 crassaque turba, ix. 23.
 crassa aqua, xj. 22.
 crasse aquæ, xij. 26. lacer-
 næ, viij. 58.
 crassi Burdigali, ix. 33.
 crassior libellus, ij. 6. bulla,
 viij. 33. creta, viij. 33.
 crassiora nomina, xij. 18.
 crassius turdis, ij. 40.
 crasso, v. 22. celo, iv. 46.
 crassum volumen, v. 79.
 Crassus, xj. 6.
 crastina egestas, iij. 10. vi-
 ta, j. 16.
 crastinas dapes, iij. 58.
 crater, viii. 6. corneo,
 xii. 32.
 craticula cum veru, xiv. 221.
 parva, xiv. 221.
 creastis, xii. 68.
 creat, x. 103.
 creatus, vj. 64.
 creavit, v. 79. vii. 99.
 crebros deunces, vi. 78.
 trientes, j. 107.
 credam, ij. 8. vii. 54. 87.
 xii. 74.
 credamus, x. 14.
 credar, ij. 91.
 credas, iij. 36. iv. 64. v.
 29. vi. 42. viii. 36. xj. 32.
 96.
 credat, v. 45. viii. 64. ix. 49.
 crede, j. 4. 16. 42. 76. ij. 32.
 iij. 3. 5. 16. iv. 49. v. 49.
 53. 54. vi. 23. 27. 56. 60.
 viii. 37. ix. 42. 102. x. 90.
 xii. 36.
 credere, j. 25. ij. 72. iij. 73.
 75. x. 18. 85. xi. 54. xii.
 80.
 crederes, xii. 32.
 crederet, viii. 55.
 credes, xiv. 212.
 creder, vii. 9.
 credi, j. 73. xii. 35.
 credibile, iv. 32.
 credideram, j. 43. vii. 81.
 crediderim, x. 35.
 credideris, ij. 77.
 crediderisve, vii. 9.
 credidimus, ix. 49.
 credidimusque, † 26.
 credidit, iv. 73. vii. 39. x.
 53.
 credimus, ij. 71. 91. v. 1.
 vii. 59.
 credis, † 24. ij. 19. 26. 41.
 83. iij. 62. iv. 15. v. 39. vj.
 44. 84. vii. 30. 62. viii. 15.
 ix. 23. 53. 97. x. 3. 37. 87.
 xj. 44. 45. xii. 25. 48. 87.
 xiv. 9. 88.
 credit, j. 29. iij. 15. iv. 62.
 x. 35. xij. 49. xiv. 165.
 credita, vj. 76.
 credite, † 5. 12.
 creditis, ij. 4. 40.
 creditor, ix. 4.
 creditori, ij. 13.
 creditur, † 21. iij. 42. iv. 31.
 credo, † 13. ij. 72. iij. 72.
 iv. 69. v. 29. 50. 62. vi. 5.
 vii. 5. x. 51. xi. 95. 108.
 xii. 40.
 credulitate, v. 1.
 credunt, iij. 91.
 Cremonæ miseræ, viii. 56.
 crepando, xii. 78.
 crepant, j. 77.
 crepantes manu aureolos,
 xii. 36. messes, ix. 92.
 crepantis digitij, iij. 82.
 crepet, v. 20. ix. 23.
 crepitaculum, xiv. 54.
 crepitantibus armis, ix. 21.
 crepitu, xiv. 119.
 crepuit, xii. 79.
 crescat, vii. 27.
 crescatque, j. 109.
 crescentē arundine, ix. 55.
 crescentes papillas, xiv. 134.
 crescentibus annis, j. 89.
 crescere, vj. 60. viij. 71. ix.
 62.
 crescit, viij. 44. xij. 47. xiv.
 218.
 crescunt, † 2. viij. 33.
 Creta, ij. 2. crassior, viij.
 33.
 Crētapia, ix. 21.
 creta acida, vj. 93. putri a,
 xij. 62.
 Creta Minoz, xiii. 106.
 cretata Fabulla, ij. 41.
 Cretenses, ix. 21.
 creverat, ix. 78.
 creverit, viij. 56.
 crevi, xj. 40.
 crevit, v. 6. ix. 62. xiii. 58.
 crimen grande, ij. 65.
 crimenque, xj. 94.
 crimina, † 7. xj. 77.
 crimine, † 10. iv. 63. vj.
 47. x. 61. xj. 80. fœdo, ij.
 56. tristi nocens terra, ix.
 31.
 criminis, ij. 72.
 crine, v. 38. ix. 37. nitens,
 xij. 38. posito, ix. 37. re-
 torto, vj. 39. ruber, xii.
 54.
 crinem, xii. 100.
 crines, iij. 63. madidos, xiv.
 24. totos, j. 32.
 crines fapo, xiv. 26.
 crinibus, ix. 95. positis, xii.
 86. sacratīs, ix. 18. sep-
 tem, xii. 32. tortis, † 3.
 crinis, viii. 77. madidus, v.
 65.
 crinitæ turbæ, xii. 49.
 crispa, xiv. 90.
 Crispe, x. 14.
 Crispi, x. 2.
 Crispine, vii. 98.
 Crispinus, viii. 48.
 Crispo, iv. 54.
 Crispos, xii. 36.
 Crispulus, v. 62.
 Crispus, v. 33. xiv. 191.
 cristas, x. 68.
 cristat, xiv. 203.
 cristatæ aves, xiv. 223.
 cristati galli, ix. 70.
 Critice, vii. 89.
 Criton, xj. 61.
 croceos vitellos, xiii. 40.
 croci rubri, viii. 33.
 croco corycio, iij. 65. xj. 9.
 effuso, v. 26.
 Crocodilus Niliacus, iij. 93.
 Crocō, v. 40.
 Crocōs, xj. 6.
 Cronus, vj. 86.
 Croti, vj. 39.
 cruce, non falsa, † 7.
 cruces ingenuas, x. 82.
 cruciat, vj. 20.
 cruda, iij. 13. puella, viij.
 64.
 cruda

cruda virgine Martiaque ,
vj. 42.
crudarum albularum, iv. 4.
crude Thyesta, iv. 49.
crudele gaudium, iij. 64.
crudele nefas, vj. 62.
crudelia facia, iv. 18.
crudelis, ij. 75. iv. 61. viii.
14. Ianius, vj. 64. Nero,
vii. 20.
ctudeles morbi, xi. 92.
crudum piper, xj. 19. Tho-
raca, vij. 1.
crydus, iij. 13.
crudus & ebrius agricola ,
xii. 77.
cruenta flagella, ij. 17.
cruentus Sylla, xj. 6.
cruore, x. 92. xii. 64. vir-
gineo, iv. 64.
crura, ij. 35. 36. 62. iij. 51.
vj. 56. xj. 59. violata, v.
62.
crure, ix. 28. glaber, xij.
38. ligneo, x. 100.
cruribus, xj. 38. genisque
hirsutis, x. 65.
cruribusque, iij. 53.
crus lubricum decenai com-
pede, ix. 58.
crusculumque, iij. 93.
crusmata Bætica, vj. 71.
crystalla, ix. 75. x. 66. xii.
75. candida, viii. 77. x.
13. magna, ix. 23.
crystallina, j. 54. ix. 60. xiv.
111. turbata, ix. 60.
crystallinisque, iij. 82.
Cu
Cubaret, iij. 91.
cubat, j. 110. v. i.
cubicularia gausapina, xiv.
147.
eubiculo, x. 30.
cubicularia lucerna, xiv. 39.
cubicularia polymita, xiv.
150.
cubile, iv. 4. xii. 57.
cubili, ix. 7.
cubiti vicini, iij. 63.
cubitis, iij. 82.
cubito, viii. 59.
cubito dexteriore, v. 62.
cuculli Liburnici, xiv. 139.
cucullis, xj. 99.
cucullo, v. 14. pullo, x. 76.
cucullus, iij. 2.
cucumam, x. 79.
cucumis rectus, xj. 19.
cucurbitarum, xj. 32.
cucurrit, † 14. 21. 23.

cui, † 9. 24. j. 1. 44. ij. 62.
76. iij. 5. 68. iv. 53. 54.
79. v. 3. 15. vj. 3. vii. 1. 13.
17. viii. 3. 48. 52. ix. 1.
10. 13. 24. x. 10. xj. 19.
28. 73. xii. 8. 49. 57. xiii.
90. xiv. 53. 122. 170.
cuique, iv. 53. ix. 81.
cuicunque, j. 42.
cujus, j. 25. ij. 29. 30. 89.
iij. 2. 9. v. 62. vj. 82. vii.
13. 25. viii. 28. 55. ix. 28.
36. 44. x. 23. 35. xj. 101.
xii. 3. 11.
cujusdam, vj. 8.
culcita, xj. 57. xiv. 119. fa-
cilis, xiv. 162. inanis, v.
63. viduata, xj. 22.
culex, xj. 19. Adriaticus ,
iij. 93. Virgillii, xiv. 185.
culi, ij. 51. xj. 100.
culicem, viii. 56. xiv. 185.
volantem, viii. 33.
culina clausa, viii. 67. festa,
vii. 26. major, v. 45.
culina nigra, x. 66.
culina nigra, j. 93.
culinam, v. 51. nigram, iij. 2.
culis, ix. 28.
culmina, vij. 72. delicata ,
iv. 64. fulta, xij. 73.
culminibus geminis, ix. 4.
culo, ij. 51. xj. 101.
culosque, xj. 47.
culpa, xj. 80. xiv. 173.
culpavit, ix. 60.
cultra Bononia, iij. 59.
cultra fenestra Latia nuru, x. 6.
cultra Galefus, viii. 28. ma-
nus, v. 11.
cultra jugera, xj. 30.
culter, vii. 26. venatorius ,
xiv. 31.
cultri foli, j. 117.
cultior, x. 98. xiv. 26.
cultis comis, v. 31.
culto cliente, ix. 23. Jove ,
viij. 80.
cultor, v. 5. x. 92. notissi-
mus, vj. 73. notus ami-
citæ, ix. 86. Rhodopeius ,
† 3.
cultor sanctissime juris & le-
gum, x. 37.
cultris, ix. 3. savis, xj.
85.
cultro, iij. 24. iv. 35.
cultum, j. 118. opus, j. 26.
cultus, j. 67. viij. 48. 51.
72. ix. 67. x. 29. 50. xi.

11. xii. 60. xiv. 141. focus,
xii. 18.
cultus Tyrios, xj. 40. sum-
mos, ix. 78.
culum, j. 93. ij. 62. vj. 37.
xj. 44.
culus, j. 93. iij. 71. xj. 22.
macer, iij. 98. tritior ,
ix. 58.
cum, † 3. 8. 12. 15. 23. 25.
j. 54. 82. 98. ij. 6. 14. iij.
54. 66. 76. iv. 2. 6. 33. v.
50. 57. 68. vj. 29. 30. 77.
viij. 13. 21. 61. viij. 3. 20.
55. ix. 3. 12. 19. 88. x. 14.
33. 40. xj. 6. 44. 62. xij.
15. 29. 52. 98. xiii. 1.
5. 10. xiv. 1. 4. 6. 10.
&c.
cumque, ix. 2. 31.
Cumano pulvere, xiv. 114.
cunæ, ix. 9.
cunarium, xj. 40.
cuncta, iv. 44. v. 29. ix.
79. xj. 40. convivia ,
ij. 6.
cunctaris, vi. 20.
cunctis, † 1. vj. 66. ix. 81.
animalibus, xj. 85. ther-
mis, ij. 14.
cunctos, iij. 46.
cunctis, j. 27.
cuniculus, xiii. 60.
cunne, vij. 34.
cunni, ix. 72. xj. 62. cani ,
ix. 38. fatui, vii. 17. lascivi ,
vj. 5.
cunnilingia, vij. 94. xij. 87.
cunnilingum, iv. 43.
cunnilingus, xij. 59.
cunnis filigineis, ix. 3.
cunno, ij. 74. 87. cano, ij.
34. clamoso, vij. 17.
cunnos, xj. 44. geminos ,
j. 91. miferos, xj. 47.
cunnum, j. 78. ij. 84. iij.
93. vij. 66. ix. 94. xj. 48.
86. vetulam, x. 90.
cunnius, vij. 17. x. 90. xj.
79. gratus, iij. 81. offensus ,
iij. 93.
cuperem, vj. 83. xiv.
132.
cuperent, x. 89.
cuperes, † 8.
cuperet, viij. 78. x. 81. xiv.
78.
cupiam, xj. 68.
cupiant, iv. 85. vij. 11. xiv.
8.

>ims, j. 57. vj. 29. xj. 57.
 cii. 18. xiv. 217.
 piat. vij. 17. 41.
 pidæ avarius, xj. 59.
 pidinei Labycæ, vii. 86.
 pidinesque, ix. 12. xj. 14.
 ipido, ix. 57. parve, vj.
 x 3.
 pido marito, xj. 79.
 pidum Titana, viij. 21.
 ipidus, xij. 49.
 ipis, j. 2. 4. 64. 73. iij. 25.
 44. iv. 6. 31. v. 79. vj. 63.
 vij. 25. 45. 61. 73. ix. 52.
 x. 4. x. 1. 17. 68. xj. 9. 53.
 100. xij. 37. 41. 62. 67.
 upisque, xii. 62.
 upit, j. 11. 116. 117. ij. 4.
 vi. 34. 38. 66. viij. 21. x. 8.
 xiii. 67. xiv. 115. 172.
 upiunt, x. 35.
 upressio perpetua, vj. 73.
 viva, vj. 49.
 ur, j. 3. 60. ij. 4. 33. 65. 69.
 84. iij. 4. 11. 34. 60. 70.
 95. 99. iv. 7. 48. v. 53. 56.
 61. 74. vi. 67. 82. vii. 2.
 41. 49. 86. 101. viii. 67.
 ix. 5. 72. 74. x. 3. 13.
 22. 50. 65. xi. 11. 20. 48.
 54. xii. 57. xiii. 14. 49.
 xiv. 2. 121. 169. 175.
 cura, j. 112. iv. 8. v. 22. 24.
 25. vi. 52. vii. 38. 90. viij.
 82. ix. 19. blanda, xi. 27.
 dulcissima, viii. 77. festi-
 nata, x. 2. mutua no-
 stri, x. 20. secunda, ix.
 81.
 curæ, j. 26. vii. 9. mille, vii.
 96. pallentes, xj. 7.
 curæque, j. 16.
 curam, j. 83.
 curandum, xi. 75.
 curare, vi. 50.
 curarum, j. 77. iv. 83. vj.
 68.
 curas, viij. 51. inquietas,
 x. 30. nascentes, v. 5. ru-
 des, j. 67. victuras, j.
 108.
 curet, x. 18.
 Curvatus, iv. 60.
 Curio, vj. 64. vii. 67. gra-
 vior, xi. 17.
 Curios, j. 25. v. 29. vii. 57.
 ix. 28. graves, ix. 29.
 curiosos, xj. 64.
 curis acribus, iij. 20.
 curis seleta nox, x. 47.
 curius, xj. 105. ix. 83.

curo, xj. 95.
 currant, xiv. 208.
 curras, iv. 87.
 currat, vii. 6.
 curre, iv. 10. v. 26. viij. 67.
 currente carina, iij. 78.
 currenti, iij. 44.
 currere, ij. 6. vj. 43. vij. 31.
 viij. 11.
 curres, x. 100.
 curreret, j. 15.
 curret, xiv. 209.
 curribus, viij. 26. x. 50.
 curris, vij. 31. viij. 44.
 currit, j. 49. ij. 14. iij. 20.
 63. v. 32. 62. vj. 46. xiv.
 55.
 currunt, xj. 91.
 currus ferventes, † 28. ge-
 mini, viij. 65.
 cursor, iij. 47. succinctus,
 xij. 24.
 cursorum, iij. 100.
 cursu, iv. 19. xij. 36. facili,
 x. 104.
 cursurus, iij. 5.
 cursus clausus, xij. 57.
 cursus lascivos, j. 45.
 curtaque testa, iij. 82.
 curto latere, xij. 32.
 curtus calix, j. 93.
 curva ofella, xiv. 221.
 curva theca, xj. 59.
 curva unda, ix. 92.
 curvæ Martineffæ, iv. 55.
 curvas valles, iv. 64.
 curvavit, xiv. 34.
 curvis venis, xiv. 33.
 curuli, xj. 99.
 curvo ferro, xiv. 51. nexu,
 † 26.
 cuspide acuta, xiv. 92. Æto-
 la, xiiij. 93. laurigeræ, vij.
 5. longa, xiv. 221. splen-
 denti, vij. 26.
 cuspidisque, iij. 82.
 cuspidis Ætolæ, vij. 1.
 cuspis, xj. 101. frondes, xiv.
 22.
 custodem, iij. 68. xij. 53.
 spadonem, ij. 54.
 custodes, x. 69.
 custodia clausa, ij. 85.
 custodis Dei, vij. 90.
 custodit, j. 67.
 custos, j. 40. 42. viij. 40. xj.
 40.
 cute, vij. 9. 34. viij. 33. avi-
 da, x. 12. ceruifata, vij.
 24. larta, j. 104.

cutem, j. 78. viij. 52. exu-
 stam, xiiij. 80. laxam, v.
 80.
 cutis, iij. 36. vj. 93.
 Cy
 Cyaneæ ruinæ, vii. 18.
 Cyaneasque, xj. 100.
 cyathis, j. 72. viij. 6. 52.
 xiiij. 22.
 cyathos, ix. 95. x. 66. sex,
 xj. 28. 37.
 Cybele, viij. 46. ix. 3. 40.
 Cybeles, j. 71. iij. 91. vij.
 72. viii. 55. ix. 12. xlii. 25.
 64.
 Cybeles sacra, iij. 81.
 cybii, xj. 28. 32.
 cybium, v. 79.
 cyclops, vij. 37.
 cycni, xiv. 161.
 cynis fenibus, v. 38. ix. 43.
 cyno, j. 116. ix. 106.
 cynus, iij. 43. cantator,
 xiiij. 77.
 Cydonia ventura, x. 42.
 Cydonia saturata, melle,
 xiiij. 24.
 Cyllaron, viij. 21.
 Cyllarus, iv. 25. viij. 28.
 Cyllenes, vij. 73.
 cymbala, xiv. 204.
 cymbia ficta saguntino luto,
 viij. 6.
 cynicos inopes, xi. 85.
 cynicum, iv. 53. senem, iij.
 93.
 cynicus, iv. 53. vij. 63.
 Cyniphio marito, vij. 94.
 Cynthia, viij. 73. xiv. 189.
 Cyparisse, xij. 96.
 cyparissos æneas, xij. 50.
 Cypron infamem, ix. 92.
 Cypros Cythereia, viij. 45.
 Cytherea, xj. 82.
 Cytherea acu, ix. 14.
 Cythereia Cypros, viij. 45.
 Cytheriacis conchis, ij. 47.
 Cytheriaco necare, xiv.
 207.

D.

Da

DA, j. 2. 59. 108. ij. 30. 90.
 iv. 27. vj. 34. 47. vii. 95.
 viij. 73. ix. 95. 105. xj. 7.
 27. xij. 60. xiiij. 4. 79.
 dābam, x. 75.

dabant, ix. 9.
dabas, ij. 76. ix. 10.
dabar, † 4. j. 91. vj. 66. vij.
7. viij. 56. ix. 86. xj. 7.
105.
dabatur, vj. 11.
dabis, iv. 77. 87. vj. 25.
83. ix. 68. x. 75. xj. 24.
xij. 26.
dabit, j. 77. 118. ij. 9. vi. 10.
ix. 27. 86. xj. 24. 79. 99.
xij. 3. xiv. 84. 89. 112.
dabitur, viij. 45. xj. 53.
dabo, iv. 15. 72. x. 48. xj.
30. 59.
dabunt, v. 66. vj. 50. viij.
56. xiii. 110. xiv. 82.
Daci ducis, ix. 36.
Dacis, ij. 2. vii. 19. supplici-
bus, vj. 10.
dactyliothea, xiv. 123.
dactyliotheam, xj. 60.
Dacus, vj. 76.
Dacus puer, j. 23.
Dædale, † 2.
Dædalon aptantem puero li-
quidas alas, iv. 49.
Dalmata, x. 78.
damæ imbelles, iv. 74.
damam impeditam, iij. 58.
damas illigatas, j. 50. mol-
les, iv. 35.
Damascenapruna, xij. 29.
Damascenis senibus, v. 18.
damis, iv. 74.
Dammam, xii. 17.
damna, j. 13. vj. 13. ix. 74.
x. 58. xij. 57. xiii. 1.
damnare, vj. 43.
damnare virgæ, xii. 48.
damnaram mentulam, vj.
54. moecham, x. 52.
damnatum, ij. 24.
damnatur, ij. 64.
damnaverit, iv. 87.
damnavit, vj. 32. vj. 43.
damnavitque, xj. 42.
damnent, j. 26.
damnet, iv. 60. ix. 49.
damno securo, j. 83.
damnosa, xiv. 18.
damnum, xj. 25. xij. 1. ta-
le, xij. 89.
damus, v. 26. viij. 82. xj.
4. 58. xiii. 26. 38. 42. xiv.
23.
Danae picta, xiv. 5.
danda, iij. 10.
dandum, iij. 7.
dant, j. 24. ix. 53. xj. 69. xii.
98.

dante, viij. 82.
dantem, ix. 26.
dantur, v. 82.
dapes, iij. 31. iv. 78. xiii.
24. 36. ambrosias, iv. 8.
viij. 39. 50. xiii. 91. Cap-
itolinæ pontificumque,
xii. 48.
dapescraftinas, iij. 58. lau-
tas, xiv. 90. natalicias,
viij. 85. focias, ix. 73.
Daphnetugitiva, xj. 44.
Daphnis, iij. 5.
Daphnosa, x. 79.
Daphnosa, xij. 50.
dapius, iv. 78.
dipibusque superbis, iij. 45.
Dardanio Iulo, vj. 3. mini-
stro, xj. 105.
Dardanifve Cajeta, x. 30.
Dardanius Paris, ix. 106.
dare, j. 19. 77. 105. 112.
ij. 10. 22. 39. 56. iij. 54.
90. iv. 27. 42. 67. v. 24.
26. 83. vj. 10. 21. 56. viij.
55. 59. 74. viij. 9. 38. 70.
73. 78. ix. 54. 75. x. 16. xj.
28. 44. 61. xij. 6. 44. 59.
64. 98. xiv. 157.
darem, iv. 67. ix. 93. xii. 66.
xiv. 153.
darentur, j. 37.
dares, iij. 65. vj. 7. 22. viij.
46. x. 41.
dasce, viii. 55. ix. 13. 31. 42.
55. xj. 4.
dari, j. 112. ix. 74. xj. 87.
das, j. 6. ij. 10. 21. 24. 25.
43. 71. iij. 16. 40. iv. 67.
vj. 29. viii. 22. ix. 90. x.
16. 69. xj. 68. 105. xii. 4.
xiv. 37. 168.
Dasioque, vj. 70.
Dasius, ij. 52.
dat, j. 60. 89. ij. 24. 49. iij.
95. iv. 45. 46. 53. 71. 90.
v. 66. viii. 15. 27. 78. ix.
7. 65. 94. 106. x. 19.
75. xij. 3. 10. 59. xiii.
39. 71. 119. 127. xiv. 39.
85. 150.
data, j. 12. 36. vj. 10. 89.
viii. 6. 50. 71. 77. ix. 49.
xj. 92.
datam, x. 75.
date, xii. 55.
datis, x. 103. cibus, iv. 53.
muneribus, ix. 49.
dato, vj. 24. 45. viii. 24.
ix. 54. xj. 64. xiii. 18.

xiv. 126.
datum, j. 42. 44. vj. 25.
xii. 14.
datur, ij. 2. 61. iij. 30. v.
15. 23. 59. viii. 14. ix. 3.
x. 26. xii. 18. 77. xiii.
5. 35. xiv. 4. 25. 144.
170.
daturam, x. 81.
daturum, iv. 67. xj. 68.
daturus, viii. 54.

De

De, † 12. j. 14. 19. 42. ij.
54. 66. 93. iij. 58. 65.
77. iv. 29. 54. 61. v. 36.
56. 79. vj. 19. 35. 49. viij.
9. 11. 30. 45. viii. 31. 33.
ix. 19. 30. 78. x. 33. 72.
76. xj. 9. 28. 55. xii. 66.
84. xiii. 38. 54. xiv. 55.
166. 195.
deque, x. 68.
Dea, vj. 21. xii. 8. cæca, iv.
51. sollicitata, vj. 68.
Dea luciferæ, xj. 70. Me-
dusæ, vii. 1. tetricæ
vii. 95.
Deaque Cnidæ, xij. 66.
Deam, iij. 3. x. 92.
Deas convictas, x. 89.
duas, ix. 106. duras, xj.
92. tetricas, vj. 73.
Deasque, viii. 81.
debas, ij. 6.
debeat, v. 37. vi. 4. ix. 59.
debent, iij. 69. viii. 71.
debentur, viij. 80.
debeo, ij. 44. vj. 59.
debere, ix. 85.
deberem, vj. 30.
debes, ij. 3. 41. 80. iij. 87.
99. vi. 77. vii. 9. viii. 17.
ix. 94.
debet, j. 67. 86. ij. 3. 19.
68. 92. iij. 58. 80. 81.
iv. 37. v. 81. vi. 4. 60. 83.
vii. 9. ix. 40. x. 5. 103. xi.
97. xii. 98. xiii. 101. xiv.
97. 195. 220.
debile opus, viii. 6.
debilis boletus, vii. 19. lin-
gua, x. 65.
debilisque, vii. 19.
debilitata Venus, j. 47.
debilitate, ij. 86.
debita, iv. 1. vota, ix. 32.
debitor, v. 43. numerofus,
iij. 31.
debiuperque, ix. 43.
debiturus, v. 81.

debuerat, v. 68.
 debuerant, xi. 92.
 debuerat, ix. 74.
 debuit, ij. 75. iii. 100. vij.
 20. viii. 37. x. 77.
 decebat, xiii. 64.
 decem, j. 67. 104. iv. 61.
 v. 7. 12. 20. 83. vi. 8. 20.
 viij. 7. 10. 71. ix. 60. xij.
 66. aestates, iv. 66. an-
 nis, iv. 46. horis, xj. 30.
 plus minus, ix. 103. lester-
 tia, xj. 77. vetulas, ix. 103.
 decemque, xiv. 192.
 december, v. 85. viii. 7. a-
 trox, vij. 36. canus, j. 50.
 gratus, vij. 71. horridus,
 vij. 35. 94. longus &
 bruma madens, x. 5. me-
 dius, vij. 27. vagus, iv. 14.
 decembres multos, xii. 18.
 triginta, iij. 36.
 decembris, ij. 85. v. 18. 50.
 xii. 63. fumoso, v. 31. ge-
 lido, iv. 19.
 decembris gelidi, x. 87.
 decenni compede crus lubri-
 cum, ix. 58.
 decens, iij. 2.
 decent, j. 32. x. 58. 90. xii.
 15. xiv. 1.
 decentior, xii. 22.
 decepta dextra, j. 22.
 decepta dextra, j. 22.
 deceptus, ij. 14.
 decere, v. 50.
 decernis, ij. 64.
 decet, † 10. ij. 41. viii. 65.
 82. ix. 12. 14. xi. 12. xii.
 63. xiii. 108. xiv. 12. 47.
 Deciane, j. 9. 25. ij. 5.
 Deciano, j. 62.
 Decianus, j. 40.
 decidat, ix. 4.
 decidis, vij. 57.
 decidit, iv. 18. xij. 14. 26.
 decies, j. 12. 27. 59. 104.
 ij. 65. 67. iij. 52. 62. iv.
 37. 51. 66. 79. ix. 84. 95.
 xi. 24. xii. 56. xiv. 170.
 deciesque, xii. 78.
 decima hora, iij. 36. iv. 8.
 decima, iij. 36. vii. 50. ho-
 ra, j. 109. xj. 80.
 decimæ brumæ, vii. 64.
 decimam, x. 70.
 decimi libelli, x. 2.
 decimiquelibelli, xii. 5.
 decimo, v. 22. viro, vj. 7.
 decimus annus, viij. 71. la-
 pis, iv. 57.

deciperis, xiv. 88.
 decipi, v. 18. xii. 51.
 decipiat, † 24.
 decipies, iv. 89.
 decipimur, vij. 87.
 decipis, iij. 87.
 decipit, iv. 56. vii. 99. xij.
 100. xiv. 216.
 decipitur, xiii. 68.
 decipiturque, vi. 70.
 declamas, ij. 7. iv. 81.
 decoctæ aquæ, xiv. 116.
 decor vivus, vi. 13.
 decorata cedro pagina, v. 6.
 decore, vj. 28. vario, vj. 42.
 decorus, viij. 61.
 decoxit, ij. 11.
 decuisse, † 15. ij. 34.
 decuit, viij. 28. 55.
 decrevere, vii. 53.
 decrevit, j. 79.
 decus, j. 1. 56. iv. 14. vj. 25.
 vii. 73. 96. viij. 30. 51. 55.
 x. 92. 103. xj. 14. 54. xiv.
 32. Æolium, viij. 28. al-
 tum, ix. 2. dulce, ix. 29.
 juvenile, ix. 18. Palladium,
 ix. 24.
 decusque, viij. 28.
 dedecus, xij. 32.
 dederas, iij. 22. iv. 7. ix. 96.
 dederat, † 7.
 dedere, iv. 44. ix. 13. xii. 6.
 dederim, vii. 41.
 dederint, j. 104. xiv. 101.
 dederis, v. 43. vj. 30. vij. 9.
 54. viij. 24. ix. 19. xiiij.
 105.
 dederit, iij. 6. viii. 48. 66. ix.
 37. x. 12. xiv. 89.
 dederu, xiv. 142.
 dederunt, j. 100. v. 66. xiv.
 43.
 dedi, xiiij. 11.
 dedicat, iij. 29.
 dedicata, vij. 16.
 dedicatos pisces, iv. 30.
 dedicatur, v. 2.
 dedidit, ij. 75.
 designatur, vj. 64.
 dedimus, x. 75. xiv. 19.
 dedisse, v. 61. vii. 41. xiv.
 14.
 dedisses, vj. 30. xj. 19.
 dedisset, x. 2.
 dedisti, j. 1. iij. 12. 40. iv.
 27. v. 85. viij. 50. ix. 4. x.
 14. xj. 19. xii. 5.
 dedistis, ix. 35.
 dedit, † 13. j. 59. ij. 2. 43.
 52. 54. 66. 76. 92. iij.
 59. 95. iv. 11. 23. 31. 66.
 v. 13. 33. 60. 66. 68.
 vj. 8. 10. 34. 35. vii. 20.
 86. 95. ix. 10. 25. 37. 59.
 67. 69. 96. 104. x. 6.
 63. 81. xii. 31. 59. xiiij.
 49. 69. xiv. 1. 40. 124.
 140. 161. 170. 175. 189.
 211.
 dedite, iv. 64.
 dedolat, xj. 85.
 deducere, ix. 30.
 deerant, vii. 95. xii. 44.
 deérat, xii. 32.
 deerit, viij. 21. xii. 29.
 deerunt, v. 61. 79. viij. 56.
 xj. 53. xiiij. 14.
 deesse, iv. 67.
 deest, j. 93. vii. 33. x. 18.
 48.
 defecerit, viij. 4.
 defeci, v. 40.
 defecisset, j. 12.
 defestalingua, xiiij. 77.
 defendat, iv. 16.
 defendere, v. 16.
 defendet, xiv. 83.
 defendunt, xii. 94.
 deficiens, j. 102.
 deficientia aulæ, † 24.
 deficiis, ij. 6.
 deficitque, iv. 91.
 deficiulus, xii. 59.
 deflere, v. 38.
 defluat, iv. 3. viii. 45.
 deforme vitium, xj. 104.
 deformis, vij. 74.
 deformius, ix. 79.
 defruti nigri, iv. 46.
 defuerit, xij. 22. 95.
 defuerunt, xij. 42.
 defuncti, viij. 57. patroni;
 ix. 75.
 defunctus, iv. 73.
 Degis, v. 3.
 Dei, v. 5. vij. 1. 59. viij. 4.
 26. ix. 4. xj. 61. Cæsaris,
 ix. 67. custodis, vij. 90.
 Palutini, v. 19. fiderei,
 xij. 60.
 Dei faciles, j. 104. xij. 6.
 Deique, v. 8. vii. 33.
 dejecta venabula, xiv. 31.
 dejecto, vij. 32.
 dejectus, v. 14.
 deinde, ij. 1. 19. vij. 42. 57.
 ix. 103. xij. 67.
 deiphobi, iij. 85.
 Deis, j. 104. ix. 62. 104.
 Deisque, xij. 15.
 delapsa, vij. 81. viij. 32. li-
 gustra, viij. 28. de-

delatet, x. 5.
 delator, xj. 67. profugus,
 † 4.
 delectiblis, vij. 83.
 delectib, xiv. 7.
 delectit, vj. 64.
 delecta, ix. 62.
 delecta fera, j. 61.
 delectant, v. 2.
 delectantia, v. 16.
 delectaris, x. 45.
 delectas, vij. 75.
 delectat, j. 35. iij. 77. Vj. 86.
 x. 93. xj. 71. 105.
 delectatur, ix. 63.
 delet, x. 56.
 deliberet, ix. 36.
 delibuta labra, xj. 99.
 delicata culmina, iv. 64. ju-
 ga, j. 105.
 delicata mntena, x. 30. pur-
 pura, iij. 2. uva, x. 74.
 delicata Europæ, iij. 20. Flô-
 ræ, x. 92. mentæ, x. 62.
 urinæ, iij. 82.
 delicate lectior, iv. 55.
 delicati Botrodi, j. 50. ruris,
 vij. 16.
 delicatior, v. 38.
 delicatum nomen, ix. 12.
 delicatus, xii. 57. Eunu-
 chus, iij. 58.
 delicia, † a. j. 110. xj. 14.
 breves, vj. 28. x. 53. supi-
 niores, ij. 6.
 deliciaque, vij. 82. ix. 29.
 delicias, j. 15. 60. vj. 87.
 vij. 26. 63. x. 35. xij. 15.
 76. xiv. 59. 198.
 deliciasque, iv. 88. v. 35.
 vij. 13.
 delicis, viii. 48.
 delictum, j. 8. xiii. 99.
 delictumque, vii. 49.
 Delphica, xii. 67.
 Delphin, viii. 51.
 Delphis, ix. 43.
 Delphico cinœdo, xj. 22.
 demas, ij. 10.
 demens, † 7. ij. 45. iij. 75.
 76. 93. v. 70. vj. 24. 64.
 demere, ij. 77.
 demeruisse, ix. 56.
 Demetrius, j. 102.
 demisso vultu, j. 69.
 Democritos, ix. 48.
 demus, x. 2. 45.
 dena, x. 41.
 denarius, j. 118. tribus, ix.
 103.

denarius, ij. 51. ix. 33.
 denas, † 27. brumus, iv. 40.
 denique, † 7. j. 93. 110. iij.
 50. iv. 45. vj. 65. vii. 50.
 viii. 33. 81. xj. 39. xiii. 2.
 denis, ix. 51.
 denos, vij. 13. aureolos,
 ix. 5.
 dens senior, ix. 58.
 densa turba, vii. 60.
 densaque turba, x. 10.
 densique trientes, vj. 86.
 densus, viij. 44. comis, ix.
 62.
 denso triente, ix. 89.
 densum vellus, iv. 3.
 densumque vulgus, vj. 38.
 dent, vj. 87. vij. 27. 66. x.
 34.
 denrata Ægle, j. 73.
 dente, † 26. iij. 19. 47. xj.
 71. xiii. 2. 94. xiv. 208.
 blando, i. 15. fulmineo,
 xj. 70. furiali, ij. 75.
 multido, xiv. 25. præ-
 duro, xiii. 66. rabido, †
 18. secto, xij. 84. vacuo,
 j. 61.
 dentem, xiii. 2. ægrum, x.
 56. politum, v. 38. fordi-
 dum, x. 3.
 dentes, j. 20. 52. 88. iij. 93.
 v. 44. vj. 64. 74. viij. 57.
 ix. 38. xi. 41. xiv. 22.
 68. eborei, xiv. 91. pi-
 ceique buxeique, ij. 4.
 dentes emtos, xlv. 56. In-
 dicos, x. 98. nigros, v.
 44. niveos, ibidem, timi-
 dos, j. 105.
 dentibus, ix. 75. atque co-
 mis emtis, xii. 23. Indis,
 ij. 42. Libycis, ix. 23.
 rubiginosis, v. 29.
 dentitricium, xiv. 56.
 densis antiqui, vii. 12. Ery-
 thræi, xiii. 101. Libyci,
 xiv. 3.
 densifcalpia, vii. 52.
 densifcalpium, xiv. 22.
 Dento, v. 45. viii. 31.
 Deo, ij. 14. iij. 24. iv. 1. vii.
 98. xij. 39. averfo, viii.
 62. Pergameo, ix. 17.
 Deoque, viii. 2. ix. 68.
 Deorum, j. 77. 83. 105.
 112. viii. 50. ix. 95. xj.
 9. 58. 81. 94.
 Deos, j. 13. 40. 77. iv. 21.
 77. 99. v. 65. vi. 4. viii.

24. 50. 81. ix. 26. 88. x.
 58. magnos, ij. 91. furdos,
 vj. 58.
 deosculatur, viii. 81.
 dependet, vii. 94.
 depilatos coleos, ix. 28.
 deponas, ix. 11.
 deponi, j. 110.
 depolita, j. 35. iv. 14. veste,
 vj. 93.
 deposito cortice, xij. 86.
 pudore, iij. 68.
 depositi, iij. 50.
 deposuit, v. 49.
 deprendat, † 11.
 deprendere, v. 68.
 depreudi, j. 35. vij. 81.
 deprentaque, furta, j. 88.
 deprentu Nili, † 3.
 deprentum, xii. 44.
 deprentus, v. 49. ix. 98.
 depugnat, xiii. 1.
 deque, j. 104.
 derasa, viii. 33.
 deridere, xiii. 2.
 derides, iv. 7. v. 30. xii. 31.
 xiv. 176.
 deridet, xi. 25.
 derist, vi. 80.
 derisor Fabianus, xii. 85.
 derisorumque, j. 5.
 des, vi. 5. 63. viii. 8. 56. xii.
 26.
 descendere, j. 52. x. 75. ix.
 65. xj. 85.
 descenderet, j. 102.
 descendet, j. 50.
 deserat, xl. 72.
 deserebat, iij. 64.
 deseris, vii. 57. x. 41. xii.
 73.
 deserit, xii. 103.
 deserta uxore, viij. 31.
 deserto marito, iv. 9. raptore,
 xii. 52.
 desertos cineres, xj. 51.
 desertus sodalis, ix. 3.
 desiderantur, x. 30.
 desiderio, j. 110. x. 78.
 desiderium, vii. 4. x. 12. mi-
 nus, xii. 21.
 desidet, iij. 63.
 desidiz, x. 70.
 desidiosus, viii. 3. eques,
 xii. 26. homo, j. 108.
 desieris, iv. 48.
 desine, † 25. j. 42. ij. 66. iij.
 74. v. 51. vi. 89. viii. 31. x.
 65. xl. 40.
 desinere, ij. 64.

definis, iv. 52.
 definit, iv. 16.
 defissi, viii. 5.
 desit, j. 80. iij. 75. vi. 26.
 vii. 38. 73. x. 86. 90. xi.
 26. xii. 61. xiii. 1. xiv.
 105. 133.
 desperabantur, † 22.
 desperasse, xj. 37.
 despicias, iv. 84.
 despicit, xii. 57.
 despolies, xj. 50.
 destinet, ix. 36.
 destitisset, vii. 23.
 destituit, j. 102.
 desunt, j. 80. iv. 39. 77.
 det, ij. 24. 31. v. 51. vii. 71.
 viii. 51. ix. 19. 43. x. 33.
 xj. 35. xiii. 11. 125. xiv.
 1. 153.
 deterior, ij. 34. purpura, xiv.
 156.
 deteriora, ij. 71.
 deteriorare anima, iij. 14.
 deterius, xii. 64.
 detineat, j. 71. v. 31.
 detinet, iij. 98. xi. 9.
 detinere, ij. 91.
 detinuisse, vii. 92.
 detinuitque, xiv. 166.
 detonsis capillis, viii. 52.
 detraha, vi. 93.
 detrahet, iij. 43.
 detrahis, xi. 95.
 detulit, xii. 25.
 detur, xj. 13. 81. xiii. 117.
 Deucalionis, v. 54.
 devitat, xi. 48.
 devites, v. 57.
 deunces, xii. 28. crebros;
 vi. 78. meros, vii. 66.
 devorantibus oculis, j. 97.
 devorat, v. 4.
 devota arma, vi. 73.
 Deum, † 1. v. 3. vii. 4. 39.
 viii. 82. ix. 4. reducem,
 viij. 8.
 Deumque, x. 72.
 Deum, vi. 3.
 Deus, j. 100. ij. 24. 59. v.
 56. vii. 49. ix. 25. 29.
 32. 44. 95. 104. x. 38.
 xii. 48. magnus, ix. 44.
 victor, vii. 7.
 dextera, † 13. 23. x. 92. cer-
 ta, † 13. felix, ix. 62. for-
 tis, † 23.
 dexteriore cubito, v. 62.
 dextra, ij. 11. ix. 44. xi. 70.
 100. xiv. 208. decepta, j.
 22. sedissima, xi. 70.

dextra, vi. 83. xii. 84. lon-
 ga, vii. 19. vetula, xi. 30.
 dextrae, viii. 30. deceptae,
 j. 22.
 dextram, † 18. ij. 21. xii.
 29.

Di

Di, vii. 17. 66. x. 34.
 Di bene, xi. 54.
 diadema, viii. 55.
 diademata, vi. 10.
 Diadumene, iij. 65. v. 47.
 vi. 34.
 Diana, viii. 46. xii. 68.
 Dianæ, † 13. vii. 72. xi. 19.
 Aventinæ, vi. 64. Cæsa-
 reæ, † 12. Dominiæ, xii.
 18. Tiburtinæ, vii. 27.
 Dianam Luciferam, x. 70.
 diapsalmate, j. 88.
 diarsa, xi. 109.
 diathea, xii. 71.
 Diaulus, j. 31. 48.
 d.c., j. 21. 47. 98. ij. 89. iij.
 11. 20. 30. 63. iv. 7. 66.
 v. 59. vi. 10. 19. vii. 17. 72.
 viii. 3. 28. 29. 76. ix. 22.
 24. 48. 84. 95. x. 46. 56.
 xi. 30. 34. xii. 11. 64. 101.
 xiii. 14. xiv. 179. 215.
 217.

dicam, j. 8. 71. ij. 7. 12.
 23. iij. 34. iv. 26. v. 10. vi.
 30. 54. vii. 33. 99. x. 13.
 41. xi. 9. 64. xii. 22.
 dicant, xiv. 120.
 dicar, xiv. 58.
 dicas, j. 53. 97. iij. 30. 95.
 v. 4. 27. x. 84. xiii. 24.
 105.
 dicat, j. 109. iij. 68. x. 102.
 xi. 56. xii. 102.
 dicatur, j. 46. x. 25.
 dicebas, xj. 70.
 dicebat, xj. 62.
 dicebatque, iv. 67.
 dicemus, j. 66.
 dicent, xi. 79. xii. 21.
 dicentem, xij. 5.
 dicere, j. 16. 33. 36. 53. ij.
 20. iij. 3. 51. 90. 95. iv.
 37. 89. v. 46. 73. 76. vj.
 5. 54. 56. 65. vii. 5. 7. 9.
 17. 27. 91. 98. viii. 7.
 ix. 8. 12. 42. 47. 50. 62.
 97. x. 25. 33. 46. 51. 64.
 xi. 8. 19. xii. 31. 35. xiii.
 2. xiv. 73.
 dicerent, xii. 85.
 dicerentis, vj. 17.

diceretur, x. 40.
 diceris, † 3. ij. 18. iv. 69.
 v. 39.
 dices, † 24. ij. 60. 63. iij.
 4. 38. iv. 42. vii. 85. ix.
 46. x. 92. xj. 8. xiii. 58.
 xiv. 14.
 di. et, j. 71. iij. 4. 93. vj. 79.
 x. 101. xj. 8. 40. 59. xii. 4.
 57. 84.
 dicetur, j. 51.
 dici, j. 30. 66. 101. ij. 43.
 vij. 27. viii. 75. x. 103. xj.
 33. xii. 3. 41.
 dictione, iv. 31.
 dicis, j. 47. 68. 82. 108. 118.
 ij. 21. 43. 67. 69. 87. iij.
 51. 61. 95. v. 30. 46. 59.
 vj. 35. 44. 75. vii. 91. viii.
 34. ix. 89. x. 14. 49. xj.
 30. 31. 68. xii. 27. 74. 87.
 101.
 dicit, j. 18. 68. iv. 20. 34. 91.
 v. 39. vi. 78. vii. 17. ix.
 94. x. 55. xiv. 201.
 dicitque, j. 54.
 dicite, iij. 88. ix. 29.
 dicitur, † 21. 25. j. 15. ij.
 40. 84. iij. 64. iv. 31. v. 3.
 13. ix. 27. xj. 4.
 dicor, x. 65. xj. 22. xiv.
 120.
 dicta, x. 3. xii. 42.
 dicta Gallia, iij. 1.
 dicta gente, xj. 70.
 dicto taurro, † 9.
 dictum Jovem, iv. 1.
 dictar, ij. 86.
 dictavit, viij. 73.
 dicteria, vj. 44.
 dictis, j. 5. à Marte Kulen-
 dis, x. 29.
 dictum, ix. 8.
 dicturus, x. 72.
 dictus, vj. 17. viii. 13. ix.
 13.
 dicunt, iij. 63. ix. 12. x. 45.
 xiv. 194. 196.
 didicere, j. 23. xj. 55.
 didici, xiv. 73.
 didicit, † 26.
 Dido pulcherrima, viii. 6.
 Didyme, v. 42.
 Didymi, xii. 43.
 Didymus, iij. 31.
 die, vii. 70. vii. 19. 66. 91.
 ix. 63. xii. 57. tota, xj. 28.
 toto, x. 70. 74. xi. 109.
 uno, xj. 19.
 dieque, ij. 5. 43. x. 58. xi.
 57.

diebus, j. 20. v. 30. vi. 20.
vii. 19. 45. 49. 83. conti-
nuis quinque, ix. 8. ma-
didis, xiv. 1. multis, xj.
89. xii. 17. quinque, xiv.
79. securis, v. 21. totis,
ij. 5. iv. 37. 54. xi. 87.
triginta, xj. 25. unctis,
xi. 7.
diem, iv. 54. vii. 46. 73. viii.
14. 21. ix. 40. x. 24. na-
talitium, viii. 38. sum-
mum, x. 47.
diemque, vii. 11.
dies, ij. 90. iij. 6. 10. 67. iv.
1. 15. 89. v. 36. vii. 52. viii.
21. 36. x. 6. 12. 51. 58.
xij. 57. 60. 63. xiv. 72.
dies longa, ix. 50. xi. 70.
novus, v. 66. omnis, viii.
78. quartus, iv. 61. totus,
xii. 24.
dies signandi melioribus la-
pillis, ix. 53. totus, x. 70.
dies Formianos, x. 30. hi-
bernos, vi. 59. paucos,
j. 16. prateritos, x. 23.
solos, x. 38. toros, x.
19.
dieſque, vi. 42. ix. 53. xii.
38. tardus, x. 5.
differ, v. 31. xiii. 55.
differas, vij. 94.
differat, ij. 90.
differs, x. 44.
differt, j. 77. x. 44.
difficile, vii. 57. 84. xiii. 48.
difficilem rem, iv. 66.
difficilemque, j. 58.
difficiles nugas, ij. 86.
difficilis, xii. 47. xiv. 45. res,
v. 12.
diffusas umbras, † 2.
diffusi campi, iij. 31.
digeratur, xii. 34.
digerit, iij. 63.
dignati, xj. 23. crepantis, iij.
82.
digitis, v. 11. ix. 42. x. 55.
xj. 30. 38. 105. xiv. 172.
lassis, xj. 47. omnibus,
xj. 60. unctis, v. 79. xiv.
123.
digito, j. 93. v. 12. ix. 99.
xj. 50.
digitoque, vj. 82.
digitorum, xiv. 119.
digitos, v. 62. xiii. 86. xiv.
109.
digitosque, iij. 17. vj. 64.
digitum, v. 63. impudi-

cum, vj. 70. medium,
ij. 28.
digitus, vj. 23.
digna, iij. 34. vii. 62. viii.
28. ix. 50. xii. 63. arma
cingere latus tribunitium,
xiv. 32.
dignaimago, ij. 66.
digna menſula, vj. 73. cul-
tris Cybeles, ix. 3.
digna munera tuo nomine,
ix. 74.
digna porta triumphis, viii.
65.
digna puella, xj. 28.
digna pramia, ix. 1. tem-
pla, vii. 55.
dignam, xj. 28.
dignantur, vi. 64.
dignaris, xj. 105.
dignas pœnas, † 10.
dignatus Cæſar, ix. 65.
digne, viii. 73. xj. 81.
dignior, j. 115.
dignitas equeſtris, v. 8.
digno neſtare, viii. 51.
dignos, viii. 82. triumphos,
v. 19.
dignum, j. 21. vj. 8. mon-
ſtrum, j. 91. pretium, iv.
32. virum, j. 110.
dignus, j. 102. v. 62. vj. 86.
vii. 99. ix. 73. x. 11. 20.
34. xii. 62. amore puer,
vi. 29. puer, ij. 2.
Di, ij. 34. iv. 51. v. 66. vj.
38. 87. x. 34.
dilecta, ix. 62. Catullo Les-
bia, xiv. 77. fœmineis ca-
tervis balnea, xj. 48. ju-
gera, j. 13.
dilectaque, j. 19.
dilectis aquis, x. 85.
dilectus, x. 20.
dilexere, ix. 9.
diligit, iv. 13. 45. viii. 63. x.
62.
diligenter, vj. 82. vii. 30.
diligenti aure, vj. 1.
diligentis, viii. 54.
diligit, vii. 96. viij. 49. ix.
67. xj. 45.
diligo, vij. 42.
diligunt, ix. 41.
diluit, viii. 33.
diluti Falerni, j. 107.
dimidiaſque nates, j. 93.
dimidio labro, ij. 10. 22.
Priapo, xj. 19.
dimidios equos, x. 2. trien-
tes, xj. 7.

dimidium, j. 76. viii. 9. mul-
lum, ij. 37. totum, ij. 10.
dimiſiſſique, j. 79.
dimitte, ij. 16. ix. 70.
dimitunt, j. 105.
Dindyme, v. 42. 84. x. 42.
xj. 7.
Dindymenes myſtica ſacra,
viii. 81.
Dindymus, xj. 82. mollis,
xii. 75.
Dindymusque, vj. 39.
Diodore, x. 27.
Diodorus, j. 99. ix. 41.
Diomedæis agris, xiii. 93.
diſſas peruſta, iij. 44.
dippyron, iv. 47.
diræ rapacitatis, xii. 53. ra-
pinæ, xj. 42.
Dircenna rigens, j. 50.
diri Thyæſta, x. 35.
dirigit, † 23.
diripiunt, vij. 75.
diripuerit, v. 68.
diris armis, ix. 72.
diſcam, xiv. 73.
diſcat, v. 57. xj. 79.
diſce, j. 35. ij. 1. 75. 77. vii.
17. viii. 1. ix. 104. xiv.
183.
diſcede, xiii. 25.
diſcedentemque, v. 26.
diſcederet, ix. 60.
diſcere, v. 57. vii. 36.
diſcerpi, v. 68.
diſci Spartani, xiv. 164.
diſcindit, ix. 104.
diſcipulis, v. 9.
diſcipulorum trium, x. 60.
diſcipulos, ix. 70.
diſco in viſo, xiv. 173.
diſcolor calculus, xiv. 17.
diſcrimina, vij. 44. ſæva,
12.
diſcrimine, v. 32.
diſcunt, v. 1. x. 62.
diſcurrant, ix. 26.
diſcurris, iv. 79. vii. 99.
diſcurſat, vij. 33.
diſcurſus varios, vii. 38.
diſcus, xiv. 164.
diſerta, xj. 20. cœna, vj. 41.
diſertam januam, x. 19.
diſerte, viii. 7. Stella, v. 6.
diſertus, vi. 60.
diſertis, ix. 12. Arpis, ii.
55.
diſertus, iij. 38.
diſerto, v. 81.
diſertos verſus, vi. 14.
diſertum, xii. 43.

disertus, j. 98. vii. 8.
disertus, xiv. 214.
dispar, x. 65.
dispendialonga, ix. 102.
dispenfat, xij. 18.
dispenfator, vij. 70. xi. 40.
dispenfatore, v. 43.
dispenfatoris, vi. 73.
dispeream, j. 40. ij. 69. ix. 97. x. 11. xi. 91.
disperere, v. 83.
dispersa rate, ix. 41.
displicui, ij. 91.
displicuisse, † 31. j. 24. v. 41.
disponere, v. 21.
disposuisse, xii. 84.
disposui, x. 79.
disputat, j. 79.
disfidium, i. 41.
disfimulatore, iv. 89.
disfimulare, iv. 3.
disfimulas, v. 16. vii. 9.
disfimulasque, xi. 109.
disfimulat, v. 37.
disfimulatore, iv. 89. amice, v. 26.
disfimiles, iij. 88.
disfimulet, † 1.
disfimulo, xii. 40.
disfipata, j. 83.
disfociare, vii. 23.
disticha, vi. 65. viii. 29. xiii. 3. longa, ij. 77. pauca, ij. 71. vii. 84. xi. 109.
distichon, iij. 11.
distinguunt, ij. 5.
disfringere, xii. 29. xiv. 51.
distulerint, vij. 67.
distuleris, j. 16.
ditant, viij. 15.
ditataque nomina, viij. 56.
ditis, ix. 30. xi. 6. xii. 32.
diu, † 22. iij. 17. iv. 38. 71. v. 57. vj. 30. 35. 66. viij. 16. ix. 60. 94. xii. 88.
diu rogata, lucem, x. 38.
diuque, ij. 48. iv. 23. viii. 31. x. 55.
diva Paphi, ix. 92.
diversa astra, ix. 93. inguina, iij. 88. vox, † 3.
diversus bicolorque calculus, xii. 34.
dives, j. 65. ij. 30. 32. 63. 65. vi. 50. ix. 2. xj. 84. 88. xij. 83. 99. xiii. 6. 41. xiv. 153. amica, xj. 50. Apollo, ix. 43. Corduba, ix. 62, & ex omni macello instrum.

ascena, x. 59. humus, xij. 63. linea, viij. 75. ornatus, iv. 78. popina, v. 45. Postumilla, xii. 49. unda, † 28.
dividebat, iij. 7.
dividere, iij. 82.
divinus, iij. 71.
divisa, xj. 24.
divisis ovis, v. 79.
divisit, x. 10. xj. 23.
divisum, iv. 83.
divite nardo, xiii. 51.
divitem Sabellum, iv. 46.
divites, xj. 13.
diviti amico, v. 18.
divitiæ, v. 25. vi. 43.
divitias, ij. 24. iv. 77. viij. 56.
divitiæque, viij. 26. xi. 59.
divitibus, v. 82. vij. 45. comis, xi. 9.
divitiis, x. 96. xij. 67.
divitor, iv. 54. v. 40.
divitis, xiv. 1. arcæ, iv. 67. Lacus, xi. 97. Midæ, vi. 86. Molorchi, iv. 64. Tagi, x. 16.
divitiæque, j. 77.
diurna, iij. 10.
Divum, xii. 78. xiv. 180.
dixeramus, j. 28.
dixerat, ij. 41. iij. 24. v. 53. vi. 82. ix. 72. 84. xj. 72.
dixeris, j. 95. ij. 68. 77. vii. 50.
dixerit, ij. 28. 41. vij. 71. x. 33. 35.
dixero, vj. 44.
dixi, j. 66. iij. 11. 84. iv. 15. 43. v. 27. vj. 88. xj. 24. 59. xiii. 2.
diximus, x. 75.
dixisse, v. 73. 78.
dixisses, vi. 20.
dixisti, ix. 86.
dixit, j. 43. 104. v. 78. vj. 10. 21. viij. 56. 77. ix. 37. 88. 98. x. 52. 75. xj. 7. 44. 89. 93. 103. xij. 8. 45.
dixti, iv. 61. v. 16. vj. 30.

Do

Do, j. 6. iv. 64. v. 20. xij. 98.
doceat, v. 65.
doceatque, viij. 46.
docebo, iv. 56. xj. 100. xiv. 2.
docente, † 17.

docere, x. 60.
docet, ix. 32. x. 35. xj. 79.
docilem lyram, xiv. 167.
docili tremore, v. 79.
docilis chorus, † 26.
docta, vj. 71. xiv. 107.
docta carmina, vj. 60.
docta Neapolis, v. 79.
doctæ forores, j. 71. ix. 43.
doctæque, j. 71.
doctam manum, iij. 82.
doctas Peridas, x. 58.
docte Catulle, viij. 73. poetæ, x. 70. severe, xj. 58.
docti Catulli, xiv. 100. 152.
Lucenſis, j. 2. Myos, viii. 51. Neronis, vii. 70. Pedonis, ij. 77. Secundi, v. 81. Senecæ, ix. 40. vatis, j. 62. vindicis, ix. 44. viri, x. 73. Votieni, viij. 72.
doctique, ij. 77.
doctior, vij. 68. x. 35.
doctus Camænis, xij. 96.
doctissima conjux, ij. 90.
doctius, vij. 45.
docto Apollinari, iv. 87.
docto Catullo, vii. 98. Severo, xj. 58.
docto pectore, j. 26. ix. 79.
doctoque, vii. 98.
doctorum, vij. 46. virorum, xiv. 191.
doctos libellos, vij. 28.
doctus, vj. 52. xii. 57. Hermes, v. 25. utraque lingua, x. 76.
docuere, ix. 75.
docuisse, j. 43.
docuit, † 26.
doctantem, viij. 9.
dogma, ix. 48.
dogmata, j. 9.
dolarus, vj. 49.
doleat, iij. 71. iv. 27.
dolebis, xii. 34.
dolent, xii. 91.
dolente, vj. 28. matre, v. 49.
dolere, xi. 41.
doles, iv. 48.
dolet, j. 14. 34. 59. vj. 59. viii. 62.
dolor, j. 43. vj. 64. viii. 95. xj. 14.
dolorque, vi. 52. xiv. 173.
dolore vero, vj. 63.
dolores mali, vj. 70.
 c ij

doloris, j. 89. vii. 38. x. 41.
 dolos tacitos, iij. 91.
 dolosa arte, viij. 59. xiv. 210.
 dolosas, v. 18.
 domamur, xiii. 33.
 domantem, vii. 6.
 domatur, j. 105.
 domat, ij. 53.
 domate, iv. 64.
 domestica anguilla, xii. 31.
 domestica Nympha, vi. 47.
 domi, j. 4. 109. ij. 5. 11. 14. 69. 79. iij. 50. iv. 16. 26. v. 23. 48. 51. vi. 94. vii. 15. 101. ix. 38. xi. 25. 70. xii. 102.
 domicoenio trinoctiali, xij. 78. tristi, v. 79.
 domina, vi. 21. 27. urbe, iij. i. ix. 65.
 dominæ, v. 62. vii. 13. 49. 63. viij. 51. ix. 3. x. 29. xj. 8. 9. xiv. 134. arcæ, iij. 31. Dianæ, xii. 18. Luscæ, xi. 74. nives, vi. 86. ridenti, xii. 97. Romæ, j. 4. x. 103. superbæ, ix. 67. urbis, xii. 21.
 domineque, vi. 86.
 dominam, vj. 71. xii. 52. 99.
 dominamque, x. 92.
 dominas novem, xii. 3.
 domini, † 2. 7. 28. j. 4. 32. 54. 102. ij. 92. iij. 21. 91. v. 5. 8. vj. 29. 47. 52. vii. 1. 28. 33. viii. 1. 40. 51. 56. ix. 24. 25. 57. 75. 81. 94. xiv. 4. 53. 107. 220. bibentis, iij. 82. furentis, vii. 44. infantis, ix. 21.
 dominique, ij. 68.
 dominiis, j. 117. vii. 86. x. 30.
 domino, j. 83. 89. 102. iij. 66. iv. 42. 67. v. 2. 49. 81. viii. 2. 36. 46. 82. ix. 29. x. 37. 85. xj. 70. xii. 98. xiii. 69. xiv. 200. Cæsare, ix. 86. ingenti, viii. 75. reversu, xii. 31. tanto, ix. 17.
 dominoque, ix. 68.
 dominorum, ix. 18.
 dominos, ij. 68. iv. 28. 64. viii. 78. ix. 94. xii. 67. xiv. 124. plorantes, xi. 71.
 dominum, j. 5. 61. 67. 82. 113. ij. 68. iv. 30. 84. v.

INDEX

58. vi. 88. vij. 4. 26. viii. 31. 32. ix. 94. x. 10. 72. xii. 49. xiv. 76. priorem, vi. 71.
 dominumque, ix. 62. xj. 49.
 dominus, j. 118. ij. 32. iv. 64. v. 79. vj. 64. vij. 11. x. 72. xj. 94. xii. 59. levis, xj. 1. Tybris, x. 7.
 dominusque, j. 32. 42. xii. 61. senatus, xiv. 1.
 domita cervice, vj. 76.
 Domiti, x. 12.
 Domitianus, ix. 2.
 domito Rheno, ij. 2.
 domitor summe Rheni, ix. 7.
 domitus, xiii. 96.
 domo, iv. 6. ix. 14. Stygia, x. 72. xii. 52. tota, xiv. 193.
 domos, v. 21. vj. 7. xii. 31. Elyfias, j. 94. Stygias, vi. 18.
 domuit, ix. 104.
 domum, ij. 37. iij. 52. vii. 19. 31. x. 80. xj. 25. 30. 71. 84. xii. 26. 71. xiv. 163. Castaliam, viii. 66. ingentem, vii. 31. instructam, xii. 67. litoream, x. 58. Parrhasiam, vii. 55. tacitam, ix. 62. virginem, j. 71.
 domumque, j. 85.
 domus, † 2. iij. 52. 58. iv. 57. 64. v. 72. vj. 29. vii. 72. viii. 68. ix. 81. x. 68. xi. 40. 94. alta, xii. 3. emta, iij. 62. xii. 67. notissima, ix. 62. numeranda, iv. 40. par celo, viii. 36. parva, ix. 99. x. 19. plana, xii. 57. sicca, ix. 19. Transiberina, j. 109. veneranda, ix. 21.
 domus conspicuæ, vii. 49. excelsæ, j. 71.
 dona, ij. 14. 85. iij. 58. iv. 19. 27. 56. v. 18. 53. vj. 80. vii. 73. viii. 65. 78. ix. 56. 59. 74. xj. 28. xiii. 11. 69. amula, viii. 28. blanda, xi. 81. dulcia, vii. 83. majora, viii. 54. minora, ix. 106. xiv. 89. nova, vj. 80. nulla, iv. 89. parva, vij. 83. perâda, ix. 67.

sacrata, ix. 17. severa, x. 73. tertia, viii. 15. villa, xiv. 6.
 donabas, x. 29.
 donabis, xiii. 99.
 donabit, viii. 18. xj. 6.
 donabo, xj. 7.
 donanti, ij. 30. ix. 96.
 donare, j. 76. iv. 40. 56. x. 16. xij. 1. 13.
 donaret, xij. 71.
 donas, ij. 39. iv. 9. 28. 84. viii. 5. 38. xij. 36.
 donasse, iv. 61.
 donasti, ix. 28. xi. 19.
 donat, † 5. j. 11. iij. 82. v. 18. vi. 60. ix. 59. x. 11. xiv. 10. 122.
 donatum, xii. 19.
 donatur, v. 43. xiv. 106.
 donavi, x. 11. xij. 81.
 donavit, j. 59. vj. 90. ix. 27. x. 11. xiv. 156.
 donec, xii. 84.
 donem, iv. 72. v. 74. vii. 76. ix. 23.
 dones, iij. 50. v. 53. 74. 81. viii. 28. ix. 57. xiv. 21.
 donet, x. 87.
 donis, x. 16. Cæsareis, x. 28.
 dono, vj. 30. xj. 58.
 Dorcada, xiii. 99.
 Dorcas, xiii. 99. fugax, x. 65.
 Dorica venabula, † 23.
 dormi, vii. 53.
 dormiant, x. 62.
 dormiat, ix. 38. x. 13. xii. 57. xiv. 81.
 dormiendum, j. 107.
 dormieris, v. 23.
 dormies, j. 50.
 dormiet, viii. 44.
 dormio, iij. 44. xii. 102.
 dormire, x. 74. xii. 57.
 dormis, iij. 73. vj. 9.
 dormit, ix. 8. xii. 17.
 dormitantem, viii. 59.
 dormitor, x. 4.
 dormitum, x. 84.
 dormitur, xiii. 59.
 dos, xj. 42.
 dotatz uxori, x. 15.
 dote, xij. 99. tota, ij. 34.
 dotem, vj. 9.
 dotes, xiii. 10.
 dotis, ij. 65. xj. 24. xii. 76.
 Draco

Dr

Draco magnus, xii. 53.
dracone torto, vii. 73.
draconem gelidum, vij. 86.
draconis Maffylli, xiii. 37.
Drauci, xj. 73. **externi**,
 xj. 9.
Draucos, j. 97. **graves**,
 vii. 66.
Draucus, ix. 28. **velox**, xiv.
 48.
dropace, iij. 74. **quotidiano**,
 x. 65.
Druforum, viii. 5a.
Dryadum, iv. 25.
Dryas rustica, ix. 62.

Du

Duabus, ij. 6. **lenis**, viii.
 59.
duæ, vj. 39. viii. 71.
duas, j. 104. ij. 28. xiv. 64.
Deas, ix. 106. **Kalendas**,
 xii. 36. **libras**, xiv. 97.
duasque, iv. 61.
dubia, viii. 51. x. 42.
dubia lanugine, ij. 61.
dubie, x. 95.
dubio petasone, iij. 77. **ſcke-**
mate, iij. 68.
dubita, viii. 63.
dubitante, x. 89.
dubitaret, vj. 32.
dubitas, j. 26. ij. 64. vj. 20.
dubitave, xj. 71.
dubitata, xii. 98. xiii. 107.
ducam, ix. 43.
ducat, xii. 21.
duce, j. 2. v. 19. viii. 4. 50.
 56. ix. 32. xj. 6. **ſalvo**,
 vii. 59. **ſancto**, iv. 2.
 tanto, xii. 8.
ducem, j. 5. vj. 1. viij. 11.
 65. xj. 5. **Aufonium**, viij.
 21. **Coruſum**, x. 6.
ducena, iv. 37. **quingies**,
 xij. 76.
ducenta, iv. 37. 61. v. 36.
 83. viij. 16. xj. 77. xii. 67.
ducentas menſas, vii. 47.
morres, iij. 93. **ſcalas**, vj.
 19.
ducentis, v. 38.
ducentis, iij. 52. 62. vj. 30.
 x. 31.
ducentos verſus, viij. 20.
ducere, j. 56. ij. 49. v. 66.
 viij. 12. ix. 6. x. 8. 37. 69.
 xj. 20. 24. xij. 36.
duceret, iv. 73.
duceſque, xij. 8.

duci, xij. 11.
ducis (verbum) : **ducis co-**
mites, viij. 79. **ſuſpinia**,
 xj. 40. **vocatum autu**, ix.
 28. **vultus**, j. 41.
ducis, (nomen) v. 5. 20.
 xiv. 34. **Daci**, ix. 36. **ſum-**
mi, j. 71. vj. 76. 91.
ducit, iv. 30. 57. x. 20. xii.
 89.
ducitur, ix. 3.
duſta, iij. 41.
duſta conjuge, viij. 31.
duſtile flumen, xij. 31.
ducum, vj. 83. viii. 54. ix.
 72. 81. **veterum**, ix. 85.
ducunt, vj. 58.
dulce, iij. 20. vj. 99. x. 45.
 xii. 21. **decus**, ix. 29.
ingenium, † 20. **latus**,
 vj. 68. **litus**, x. 30. **mu-**
nus, ix. 96. **nemus**, j. 50.
numen, ix. 2. **rus**, ix.
 99. **ſacrum**, j. 3. **Tibur**,
 x. 30. **tormentum**, vj.
 28.
dulces moræ, x. 6.
dulces, viij. 3. **amores**, †
 25. **aquas**, xiii. 89. **capil-**
los, ix. 17. **figuras**, xiv.
 222. **placentas**, xj. 87.
dulceſque, ix. 17.
dulci, vj. 19. **ſarina**, xiii.
 62. **labore**, xij. 18. **pecto-**
re, ix. 79. **pondere**, xiv.
 151.
dulcis carmina, xiii. 77. **do-**
na, vj. 83. **epigrammata**,
 vj. 24. **mixta amariſ**,
 xij. 34. **muſta**, xij. 8. **po-**
cula, xj. 105.
dulciarius piſtor, xiv. 222.
dulcibus favis, j. 44. **uvis**,
 xij. 49.
dulcior, vj. 94. x. 20. **puel-**
la, v. 38. **virtus**, v. 20.
dulcis fabula, xij. 52. **glo-**
ria, viij. 82. **homo**, vj.
 99.
dulcis lectuli, xiv. 39.
dulciſſima cura, viij. 77.
dulciſſime puer, ix. 37.
dulcius, iij. 93. iv. 66.
nomen neſtare, ix. 12.
Dulichio cani, xi. 70.
dum, † 11. 18. 19. 20. 22.
 24. 25. j. 4. 22. 32. 50.
 63. 74. 95. 105. ij. 60.
 64. 88. iij. 13. 19. 24.
 36. 50. iv. 10. 11. 14.
 16. v. 8. 17. 24. 47. 81.

vi. 15. 21. 32. 43. vii. 1.
 12. 13. 27. 28. 38. viij. 3.
 5. 11. 15. 31. 38. 44. ix.
 2. 29. 32. 35. 36. 47. 50.
 x. 12. 15. 19. 37. 5. 9.
 13. 25. 42. 62. xij. 1. 18.
 29. 78. 89. xiii. 53. xiv. 15.
 93. 111. 115. 119.
dumque, † 28. j. 32. ix. 2.
 62.
duo, ij. 5. 47. 75. iv. 86. v.
 39. 53. 61. vj. 8. viij. 6. 17.
 37. x. 75. 81. xj. 1. 28. **Ca-**
tulli, xij. 85. **lumina**, xij.
 101. **treſve verſus**, xij. 3.
vina, iv. 86.
duobus, ij. 37. 46. v. 63. vj.
 11. viij. 81. x. 20. 92. xj.
 82. xiii. 3. **aureolis**, ix. 5.
verſibus, xiv. 1.
duodena, iv. 76.
duorum, vj. 90. vj. 37. 44.
duos, j. 20. iij. 8. 92. iv. 83.
 v. 39. 65. vj. 21. 38. vj.
 19. 50. viij. 43. x. 60. xj.
 44. **calices**, ix. 60.
duoſque, j. 62.
duplex ara, j. 94. **gratia**,
 xiii. 33. **nemus**, ij. 14.
odor, j. 88. **pagina**, ij. 27.
duplica, ix. 95.
dura cenſura, j. 35. **jugera**,
 x. 58. **mater**, iv. 31.
dura nimis lege, ix. 91. **ru-**
ſticitate, vj. 57.
dura ſaxa, ix. 44.
Duracinauva, xiii. 22.
durantia, xiii. 26.
duras Deas, xj. 92.
dure, xij. 70.
duri coloni, iv. 66. **ingenii**,
 v. 57. **ventris**, xij. 29.
duſque Catonis, xj. 2.
durior, ix. 46.
duriora nomina, iv. 55.
duraſ-fat, ix. 88.
durius, ij. 44.
duro mento, j. 67. **ore**, xj.
 23. **principe**, xij. 6. **ſili-**
ce, ix. 77.
duros toros, xiv. 162.
durum, ij. 44. iij. 89. v. 81.
 viij. 76. **pudorem**, j. 107.
durus, iv. 7. x. 25. 66. **pater**,
 x. 68. **Phaon**, x. 35.
dux, x. 26. xij. 6. xiv. 61.
duxerat, ix. 82.
duxiſſe, ix. 104.
duxifſi, iij. 22.
duxit, iv. 66. ix. 97. xiv.
 166.

C iij.

E, j.

E.

E, j. 82. xj. 99. xij. 18. 29. 84.

ea, x. 35.

eadem, iij. 60. vj. 11. x. 20. xi. 38. 57. xij. 36. res, xij. 98.

eam, ij. 5. iij. 67.

eamus, j. 104. xj. 99.

Earinon, ix. 12.

eas, iij. 5. x. 7. xij. 14.

eat, iv. 1. vij. 95. ix. 36. 57. x. 84. xij. 17. 25. 100.

Ed

Eborei dentes, xiv. 91. tali, xiv. 14.

ebria, j. 88. x. 19. 47. xii. 17. xiv. 154. bruma, xiii. 1. concha, xiii. 82. lucerna nimbis Nicerotianis, x. 38. tubicina, xiv. 64. tigris, xiv. 107.

ebriaque noctis, x. 87.

ebrio convivæ, iij. 58.

ebriouque, iij. 58.

ebrium penem, iij. 82. poetam, xij. 62.

ebrias, j. 27. iij. 16. & crudus agricola, xij. 77. Prometheus, xiv. 182.

ebur, vij. 12. viii. 28. 51. xiii. 1. xiv. 78. niveum, xiv. 1. Phidiacum, ix. 25. pingue, ix. 60. totum, xi. 86.

eburnei pugillares, xiv. 5.

Ec

Ecce, j. 75. 98. ij. 22. 59. iij. 86. iv. 27. 51. v. 26. vj. 61. 81. vii. 32. 33. 35. 90. 93. ix. 37. 46. 93. 94. x. 37. 92. xi. 2. 37. 95. xii. 25. xiii. x.

Ecce, iv. 9.

Echo græcula, ij. 86.

Echinus mollis, xiii. 86.

ecquid, ij. 24. vii. 5. 34. x. 103. xj. 1.

ecquis, v. 26.

Ed

Edam, vj. 75. vii. 101.

edamus, iij. 60.

edas, j. 21. 92.

edat, viii. 68. xiii. 41. 67. xiv. 68.

edax livor, xi. 34.

ede, j. 26. 92.

edent, iv. 33.

edera, viii. 82.

ederæ, j. 77.

edere, ij. 6. vi. 71.

ederunt, xi. 92.

edes, xi. 32.

edicta, v. 42.

edictum, v. 8.

edidicit, v. 22. ix. 50.

ediscas, x. 68.

ediscite, xj. 3.

edisti, v. 30. xiii. 18.

edit, j. 21. xiii. 73.

edita, xj. 54. charta, j. 46.

edrus, vi. 85.

edomitis gentibus, viii. 65.

educat, xiii. 20.

educta, x. 37.

Eff

Effectu, xi. 82.

effert, viii. 43.

effere, ij. 27.

efficere, v. 29.

efficies, ix. 39.

effigiem, ix. 25. 76.

effingere, x. 52.

effluit, xiii. 44.

effusis antris, xiii. 60.

effracta arca, v. 43.

effractis montibus, j. 50.

effugere, v. 21. xi. 99. xii. 84.

effulus, iij. 82.

effundendumque, xii. 71.

effundere, vii. 35.

effundit, j. 54.

effuso croco, v. 26. mero, ix. 62.

EG

Egeant, x. 48.

egentes, vi. 25.

Egeria, x. 68.

egeris, ij. 30.

egerit, j. 27.

egestas, xj. 88. crastina, iij. 10.

eget, vij. 70.

egi, viii. 17.

egisti, iij. 85. iv. 66.

egit, iij. 38.

ego, † 13. j. 59. ij. 8. 31.

iij. 13. 40. iv. 72. v. 1.

vj. 10. 21. vii. 67. 81.

viii. 28. ix. 1. 29. x. 3.

8. xi. 21. 53. xii. 24. 26.

xiii. 2. 11. xiv. 153.

egregium munus, viii. 51.

eheu, viii. 81.

eia, ij. 64.

El

Elabitur, xiv. 123.

elapsum opus manibus, x. 2.

electra, xiv. 166. vera, viii. 51.

elegantiorque, vii. 94.

elegia, v. 31.

elegis, iij. 20.

elegos leves, xii. 96.

elegotique sonantes, vij. 45.

elephanta, † 19. viii. 65.

elephantidos, xii. 43.

elephas pius & supplex, † 17.

elidit, xiv. 177.

eligam, ij. 48.

elige, ij. 21. xii. 96.

elixus balneator, iij. 7.

elleboro, ix. 96.

Elpenora, xj. 83.

eludere, xiv. 202.

Elysiæ plagæ, vi. 58. puellæ, x. 24.

Elysiæ domos, j. 94.

Elysiæ, vii. 13. ab agro, x. 101. campo, xij. 52.

Elysiæ, ix. 52.

Elysiæ nemus, vij. 39. xj. 6.

Em

Emam, i. 59. iv. 72. xi. 50.

emas, ij. 20.

eme, j. 2. 30. xiii. 6.

emendare, iv. 10. vi. 64. vii. 10. xi. 100.

emere, j. 67. ix. 30. xi. 71.

emeret, xii. 33.

emerita, j. 62.

emeritam puppim, x. 85.

emeritos annos, vii. 62.

emeritas Furias nocte ditis, xii. 32.

emerit, xiv. 174.

emi, ij. 44. v. 59. 63. viii. 13.

eminer, xi. 101.

emis, iij. 62. iv. 80. vii. 15. 97. xii. 73.

emist, † 14.

emissas hastas, xiv. 202.

emisti, xii. 16.

emit, ij. 20. iij. 62. vj. 12. 50. viii. 10. ix. 60. x. 79.

97. xi. 35. xiv. 160.

emitque, ix. 47.

emitis, iv. 33.

emitur, xii. 23.

emo, iv. 26. ix. 103. x. 57.

empta, iij. 52. x. 3. 29. xiii. 3. xiv. 35. domus, iij. 62.

xii. 67. nox, ix. 3.

emptas lacernas, iv. 61.

emptis comis atque dentibus, xii. 23.

emptor, vj. 82. xii. 103.

emptorem, xii. 67.

emptos,

emptos, v. 44. xi. 71. dentes,
xiv. 56.
emptus cinis, j. 56. nullus, x.
31.
emungi, vii. 36.

En.

En, j. 83. ij. 69. viii. 66. ix.
24.

enatavit, ix. 41.
Encaustus Phaëton, iv. 47.
Encolpus, j. 32. v. 49.
Endromida, xiv. 126.
Endromida peregrinam, iv.
19.

Endromis, xiv. 126.

Endymion, x. 4.

enim, j. 65. 93. ij. 3. 23. iij.
1. 16. 76. vii. 50. viii. 64.
ix. 4. 49. x. 74. xi. 59.
71. xii. 83. 96.

Ennius, v. 10.

ense, † 7. ix. 57.

enses medios, vj. 25. stridos,
j. 9.

ens uterque, iij. 66.

Entelle, viii. 68.

enterocelalum, x. 56.

enterocelas implicitas, xi.
85.

Enthea turba, xj. 85.

Entheata turba, xij. 57.

Enthez matris, v. 42.

Enyo, vj. 32. navalis, † 24.

Eo.

Eo, j. 67. iij. 46.

eodem, iv. 84. vultu, xiv.
14.

Eois arvis, viii. 26.

Eoothure, iij. 65.

eosdem, viii. 52.

Eoum opus, viii. 36.

Ep.

Epaphresim longam, viii.
52.

ephebis teneris, ix. 9.

ephebo, ix. 37.

ephebus roseus, vii. 79.

Ephefos, x. 98.

ephippium, xiv. 86.

epidipnidas feras, xj. 32.

epigramma, iv. 23. 82. vj.
65.

epigrammata, j. 6. 64. ij.
7. iij. 69. iv. 49. vii. 84.
viii. 18. 62. xii. 96. bre-

viora, iij. 83. centum, j.
119. dulcia, vii. 24. longa,
j. 111. ij. 77. vi. 65. tercen-

tena, ij. 1. triginta, vii. 80.

vivida, xi. 43.

epigrammaton, j. 1. 118.

epistola, iij. 5.

epistolisque, v. 52.

epos, xii. 96.

epotavere, ij. 29.

epoto equo, † 3.

epulas, viii. 47.

Eq.

Eques, j. 104. iv. 40. v. 8.

17. vii. 63. viii. 50. x. 6.

76. xi. 25. xiv. 1. 122.

alienus, v. 19. Cæsaritanus,

x. 73. certior, v. 24. cla-

rus, vj. 58. conspiciendus,

ix. 50. desidiosus, xii. 26.

gratus, viii. 15. iustus, iv.

67. Libys, x. 13. lotus,

xii. 71. non male norus,

v. 13. ortus atavis regi-

bis, xii. 4. rarus, x. 26. Tu-

scus, viii. 56.

equestrem censum, v. 39.

equestris dignitas, v. 8.

equi acris, vi. 38.

equina colla, xj. 85.

equis, j. 50. bijugis, j. 13.

equitem, xii. 14.

equitesque, xiv. 120.

equiti, j. 12. iv. 67. v. 14. 36.

equiti superbo, nobili, locu-

pleti, v. 36.

equitique, xii. 3.

equitibus vernis, j. 85.

equitis, v. 28. æni, xi.

equitum, v. 42.

equo, iv. 67. v. 39. viii.

21. acris, xij. 14. epoto,

† 3. forti, j. 50. Heclo-

reo, xj. 105. Hyrcano,

vii. 26. medio, ix. 70.

nudo, xiv. 86. Sarmatico,

vij. 29.

equos, † 28. viii. 44. di-

midios, x. 2. lassos, iij.

67. laurigeros, vij. 7. ni-

gros, x. 50. quater mis-

fos, viii. 11.

equum, v. 24. Massyleum,

ix. 23. sudantem, ix. 104.

equus, xiv. 55. Astur, xiv.

199.

Er.

Eram, xiv. 202.

eramus, xij. 15.

erant, † 2. ij. 20. ix. 9. 32.

xii. 37. 127.

eras, j. 91. 100. ij. 21. iij.

43. iv. 7. 80. v. 39. 62.

vij. 22. 46. ix. 61. 102. xij.

86.

erat, † 2. 7. 9. j. 13. 48.

ij. 69. 84. iij. 81. iv. 33.

44. v. 38. vj. 68. vij. 28.

viii. 26. ix. 50. x. 75.

xj. 29. xij. 43. xii. 53. 72.

xiv. 98.

ereptæ virilitatis, ix. 7.

erepto caleno, x. 35.

ergo, j. 15. 88. ij. 9. 17.

iij. 84. iv. 88. 89. v. 33.

51. vj. 10. 14. vij. 87. viii.

23. 76. ix. 55. x. 44. xj. 77.

xij. 36.

erigitur, † 2.

Erigones, xj. 70.

eripueræ, j. 49.

eripuisse, j. 108.

eris, j. 2. 73. ij. 24. 30. 53.

iij. 78. iv. 19. v. 60.

vij. 63. ix. 5. x. 2. xj. 66.

xiv. 69.

erit, j. 40. iij. 4. iv. 8. v.

5j. 2. vij. 1. viii. 18. ix.

3. 15. x. 2. 6. xj. 24. xij. 52.

84. xii. 21. xiv. 53.

eritis, iv. 25.

ero, iij. 13. viii. 14. x. 1. xii.

114. xiv. 181.

Eros, x. 80.

Eroton, v. 35. 38. x. 61.

errabat, vj. 50.

errans febris, iv. 81.

erras, j. 67. ij. 26. 83. vij. 30.

x. 90. xij. 18.

errasset, j. 22.

errasti, xj. 19.

errati, j. 54. 86.

erres, j. 2.

erret, x. 5. xii. 98.

error, ij. 8. v. 50. vii. 99.

erubescat, xi. 16.

erubescit, iij. 82. vij. 19.

erubui, viii. 17.

erubuit, viii. 59. x. 64. xj. 17.

erucæ, iij. 75.

erucam unam, xj. 19.

erudita, xii. 99.

eruditus, v. 25.

eruditusque, iv. 87.

erunt, viii. 3. xiv. 21. 79.

eruo, iij. 92.

eruta gemma, viii. 28.

Erymanthe, xj. 70.

Erythræa alga, x. 16.

Erythræi dentis, xiii. 101.

Erythræis lapillis, ix. 3. facta

litera, ix. 14.

Erythræis vadis, viii. 28.

Erythræos lapillos, v. 38.

triumphos, viii. 26.

civ

Eryx,

Eryx, ij. 84. *gravis*, v. 66.
Es

Es, j. 42. ij. 4. iij. 30. iv. 7.
v. 13. vj. 39. vii. 37. viii.
40. ix. 3. x. 34. xi. 17. xii.
35. xiv. 58.

esca, xiii. 87. *callida*, iv. 56.

ἐσκαλλιδόν, ij. 6.

Esculane, vj. 74.

esculenta praeda, vij. 19.

esquilis, vij. 72.

esse, † 3. 10. 12. j. 5. ij. 4. iij.

73. iv. 31. v. 3. vj. 12. vii.

68. viii. 39. ix. 14. x. 33. xj.

46. xij. 82. xiii. 44. 62. xiv.

7. 69.

esseda, j. 105.

essedo, xii. 57. *quinædo*, x.

104. *tacente*, iv. 64.

essedoque, xii. 24.

essim, vij. 85. ix. 13. xiii. 103.

xiv. 153.

essimus, xiv. 3.

essent, iv. 51. v. 21. ix. 93.

xiii. 45.

esses, vj. 17. x. 35.

esset, j. 13. 36. iij. 10. iv. 73.

v. 32. vi. 21. vj. 3. ix. 55.

x. 8. xj. 62. xii. 22. xiii. 73.

est, † 2. 3. j. 10. ij. 32. iij. 30.

iv. 36. v. 54. vj. 15. vii. 34.

viii. 6. ix. 4. x. 14. xj. 92.

xii. 99. xiii. 76. xiv. 174.

esuriens gallus, xiv. 204.

esurit, ij. 51.

esuritionem, j. 100.

esuritor, iij. 14.

Et

Et, † 2. 3. 4. 6. j. 2. ij. 13. iij.

34. iv. 19. v. 21. vj. 38. vij.

28. viii. 64. ix. 88. x. 97.

xj. 29. xii. 100. xiii. 52.

xiv. 1. 82.

etiam, vj. 64. 94. vij. 28. viii.

11. 82. ix. 27. xj. 42. 96.

Etrusce, vij. 39.

Etrusci, vj. 42.

Etruscis coloratis, x. 68.

Etrusco, vj. 83.

Etruscus, vj. 83.

Eu

Evadne, iv. 75.

Euboeæ Sibyllæ, ix. 30.

Euchi, xj. 29.

Euchi des coccinatus, v. 36.

Euchi vetuli, viii. 6.

Euganæ T. mavi, xiii. 89.

Euganeos lacus, iv. 25.

Euganeas oras, x. 93.

euge, ij. 27.

eulorator, v. 42.

Eulogo, vj. 8.

eum, v. 48.

euntem, iij. 44.

eunuchos, vj. 67. x. 91. *flen-*

tes, viii. 44.

euhuchus, iij. 82. *dedicatus*,

iij. 58.

evocati, iv. 4.

evolvere, vj. 85.

Eupheme, iv. 8.

Europa, v. 75. *picta*, xiv.

180.

Europæ delicatæ, iij. 20.

Europe, ij. 14.

Europen, † 16. ij. 14.

Europes tepidæ, ij. 14.

Eurotas, ix. 77.

Eurydicen, xiv. 165.

Eurythea, ix. 67.

Eurychus, vj. 68.

Ex

Ex, † 3. j. 77. ij. 2. 28.

iii. 14. iv. 37. vj. 7. vii.

87. viii. 23. ix. 22. x. 38.

xi. 16. xiv. 57.

exactius, iv. 87.

exactus, ix. 83.

exagitata, iv. 66.

exarhit, † 9.

exarhitque, iij. 67.

excalceatus, xij. 89.

excavata vulvæ, vij. 19.

excedere, ij. 24.

excelsæ domus, j. 71.

exceptas pilas, xii. 84.

exciderat ne, iv. 11.

excidit, j. 97. vii. 56.

exciduntque, iij. 91.

excipe, vii. 27. ix. 59. x.

64.

excipere, xii. 61.

excipiam, x. 82.

excipiatque, vij. 11.

excipient, xiv. 30.

excipiet, iij. 5.

excipis, j. 38.

excipit, xii. 18. xiii. 89.

excipitis, x. 103.

exciso jugo, vii. 26.

excitat, xii. 87.

excitata, xii. 99.

excitatus, viii. 14.

excitatur, ix. 92.

excitet, viii. 64.

exclamare, ij. 75. x. 31.

exclamas, xi. 40.

exclamat, v. 53.

excludat, iv. 42.

excludere, iv. 60.

exclusus omnibus molestis,

ix. 92.

excogitavit, xii. 89.

excolat, vii. 27.

excolit, iv. 55.

excoluisse, vj. 52.

excruccias, vii. 45.

excrucciat, vj. 71.

exculta fila, xii. 96.

excultos colles, j. 86.

excusaris, iij. 18.

excusatum, ij. 79.

excuses, j. 71.

excussa togula, iv. 66.

excussa manu, † 11.

excussi, v. 40.

excusso fago, j. 4. *vitro*, iij. 55.

excussus, xii. 14.

exeat, x. 70.

execuisse, vi. 2.

exemplo periculoso, j. 28.

exercet, iij. 58. iv. 8. xiv. 49.

exeuntem, x. 78.

exheredavit, iij. 10.

exhausto inguine, xiii. 63.

exhibitus, † 9.

exhibuit, † 21.

exhilarant, vii. 50.

exhortor, iv. 87.

exierat, iij. 4.

exigalque, viii. 64.

exigat, iv. 83.

exige, v. 72.

exigenti, v. 74.

exigis, iij. 46. 93. iv. 72. vj.

20. vii. 76.

exigisque, v. 81.

exigit, xiv. 40.

exigua urbe, xiii. 112.

exiguæ catellæ, vii. 86. *lu-*

cernæ, viii. 33.

exiguam ranam, x. 79.

exigui nemoris, j. 56.

exiguus manibus, x. 61. *pel-*

libus, xiv. 190.

exiguo ære, ix. 44.

exiguos capillos, xii. 84.

exiguos penates, x. 28.

exiliit, † 12.

exilium, † 4.

eximix alitis, xiv. 67.

eximis, xi. 100.

eximit, x. 56.

exires, j. 3.

exit, j. 49. 88. xi. 32. xii. 11. 26.

exitiole, vj. 21.

exitum, vi. 78.

exitus, v. 23. vii. 43. x. 66. xii.

45.

exoletis,

xpleti, xij. 43.
 xoletus, iij. 82. xii. 93.
 elu it, vj. 47.
 xonerare, ix. 83.
 xoneraturas ventrem mal-
 vas, x. 48.
 xoneratus, v. 60.
 xonare, iv. 54. xi. 61.
 exoras, ix. 18.
 exorat, j. 7. vij. 53.
 exorata Lesbis, vj. 34.
 exornant, iij. 19.
 exornent, xiv. 167.
 expectant, j. 16.
 expectare, j. 47.
 expectas, iij. 95. xi. 37. xii.
 42.
 expectato rogo, iij. 95.
 expecto, iv. 40.
 expedit, x. 24.
 expendit, ix. 60.
 experitur, xj. 32.
 experta, † 13. vij. 57.
 expertum, vj. 70.
 expiet, xj. 50.
 explicat, † 2. j. 83. 104. iv. 54.
 xiii. 70.
 explicentur, viii. 44.
 explices, j. 100.
 explicum, xiv. 1. librum
 usque ad sua cornua. xi. 108.
 explicuisse, j. 56.
 exploratores focos, viii. 51.
 expositumque, ix. 60.
 expreffit, xiii. 113.
 expreffo imbre, xiv. 144. *
 exprimere, v. 52.
 exprimeret, vij. 36.
 exprimit, j. 110.
 expugnet, xiii. 123.
 expuit, j. 20.
 expulit, viij. 75.
 expulfare, xiv. 46.
 expungitque, vii. 82. viii. 52.
 exquiliæ, v. 23.
 exiliij, xii. 25.
 expectabantque, xi. 30.
 expectant, xi. 22.
 expectat, iij. 58.
 expectent, x. 87.
 expectes, ix. 4.
 expirantis scombri, xiii.
 102.
 expuit, viii. 57.
 exsta, iij. 82. xi. 58.
 extingam lucernam, xii. 43.
 extingam caput, xi. 47.
 extis, ix. 32.
 extructa, xiv. 63.
 extructas, v. 43.

extructos toros, iv. 8.
 extruist, ix. 77. xiv. 222.
 extruxit, iij. 48. x. 79.
 exful, x. 5. 34.
 exfulat, † 4.
 exfuli, vii. 44.
 exfulis, ij. 24. vii. 43. viii. 32.
 extemporalis, v. 55.
 extendat, x. 5.
 extendere, xii. 6.
 extendit, iv. 8.
 externi drauci, xi. 9.
 extrineta, iij. 93.
 extrirpa, vi. 56.
 extra, v. 43.
 extrema lingula, ij. 29.
 extremas horas, iv. 73.
 extremo barathro, j. 88. loco,
 iij. 33. subtelio, v. 14.
 extremos rogos, x. 63.
 extremumque, iv. 54.
 extructas rates, v. 43.
 extuli, ij. 65. v. 38.
 extulit, † 22.
 extue, xiv. 139.
 exuimur, iij. 68.
 exuit, j. 196. ix. 60. x. 30.
 xiv. 109.
 exurit, iv. 81.
 exultam cutem, xiii. 80.
 exuta, v. 7.
 exultusve puer pennis laben-
 tibus, x. 4.

F

Fa

FAbz, x. 48. xiii. 9. pallens,
 v. 79.
 faba pingui, vi. 93. victa, iij.
 47.
 fabz, vii. 52. x. 14.
 fabæque fresz, iv. 46.
 fabamque, xi. 32. xii. 73.
 faber, ix. 28. 70.
 Fabiane, iij. 36. iv. 5.
 Fabianus derisor, xii. 85.
 Fabiorum, vi. 64.
 Fabioque, vii. 57.
 Fabius, viii. 43. ix. 10.
 Fabricii aratoris, xi. 2.
 Fabricio fido, j. 94.
 Fabricioque, vii. 67. gravior,
 xi. 17.
 Fabricios graves, ix. 29.
 Fabriciosque, ix. 29.
 Fabricius, x. 73. xi. 6.
 fabili manu, xi. 85.

fabrorum, x. 48. xiii. 13.
 fabula, j. 91. iij. 14. ix. 46.
 dulcis, xii. 52. prisca, † 5.
 fabulae, v. 21.
 fabulaeque lassæ, xi. 1.
 fabulamur, iv. 61.
 fabulantem Canium, iij. 64.
 fabulas, x. 5.
 Fabulla, j. 65. ij. 41. iv. 9. 82.
 vi. 12. viii. 79. xii. 95. cre-
 tata, ij. 41.
 Fabulla vetulæ, viii. 33.
 Fabulle, iij. 12. iv. 88. v. 36.
 vi. 72. ix. 68. xi. 36. xii. 20.
 22. 87.
 Fabullum, xii. 51.
 fac, j. 32. 47. iij. 83. iv. 45. v.
 3. 40. 57. vj. 56.
 face perpetua, x. 33.
 facem funerem, viij. 43.
 facere, iv. 17. vii. 94. x. 100.
 xij. 89.
 faceres, iij. 16.
 facerent, vii. 17.
 faceret, j. 86. viii. 75. 81. ix.
 9. xii. 64.
 faceretis, xi. 61.
 faces, xii. 42. sævas, † 7.
 facetum, vii. 26. carmen, vii. 25.
 facetus præco, j. 86.
 facetias, x. 35.
 faciam, ij. 93. iij. 38. 83. iv.
 72. vi. 61. vii. 76. ix. 51. x.
 10. xi. 21. 50. xii. 62.
 faciamus, xii. 26.
 faciant, ij. 34. iv. 79. ix. 23. x.
 104.
 facias, ij. 7. iij. 44. 70. iv. 23.
 40. v. 57. vii. 23. viii. 20.
 xi. 56. 82. 99. xii. 34. 44.
 xiv. 39.
 faciat, ij. 47. 73. v. 64. vii. 9.
 ix. 57. x. 47. xiv. 84.
 facie, viii. 33. ingenua, iij. 33.
 facieque, xii. 65.
 faciem, ij. 87. iij. 51. 87. 88.
 ix. 106. x. 66. xi. 103. for-
 mosam, iij. 3.
 faciemque calvam, iij. 74.
 facient, ij. 16. x. 48.
 facies, j. 14. v. 16. 47. 79. vi.
 51. vii. 17. ix. 18. 25. 38.
 78. x. 17. xii. 23. 88. alba,
 iv. 79. grata, vii. 24. impe-
 riosa, vi. 23.
 faciet, iij. 46. viii. 46. x. 10.
 xj. 79. xiii. 3. xiv. 25. 70.
 facile, j. 19. vii. 84. xi. 57. xiii.
 48.
 facilem, † 19. diffi-
 puellam, j. 58.

faciles

faciles aquas, † 26. Dei, j.
104. xii. 6.
facilesque, vj. 43. puellæ, iij.
69.
facili, v. 66. cervice, † 23.
curfu, x. 104. pretio, x. 36.
fanguine, j. 9.
facilis, ix. 3. xii. 47. convi-
ctus, x. 47. culcita, x. 162.
gallina, xiii. 62. hor-
tus, iij. 58. taurus, v. 32.
facilisque, ij. 84. xii. 63.
facimus, j. 45. v. 60. ix. 51.
facinus, j. 91. ij. 66. iij. 19.
66. x. 50. xj. 71. 92. ma-
gnum, xi. 94.
facis, j. 9. 47. 96. iij. 7.
8. 15. 60. 77. iij. 28. 30. iv.
7. 40. 47. v. 39. vj. 22. 65.
vij. 7. 29. 61. 84. 99. viij.
16. 38. 74. ix. 51. 71. x. 10.
14. 20. 25. 33. 64. xj. 88.
xii. 4. 21. 40.
facisque, xj. 25.
facit, † 17. j. 18. 49. 52. 60.
ij. 17. 19. iij. 37. iv. 71. v.
57. 66. 80. vi. 46. vij. 16.
23. viij. 24. 62. ix. 47. 66.
x. 45. 90. xi. 19. 20. 32. xij.
55. 89. xiiij. 1. 3. xiv. 16.
48. 93. 124.
facitque, viij. 52.
faciunt, ij. 16. iij. 75. v. 53.
vj. 40. viij. 4. ix. 72. x. 47.
80. xj. 23. xij. 98.
facta, † 14. 21. j. 44. ij. 26.
27. 72. iv. 48. vj. 15. viij.
60. viij. 45. 77. ix. 104. x.
1. 57. xj. 27. 71. xiiij. 127.
xiv. 119.
facta corona deturdis, xiiij.
51.
facta litera Erythræis lapillis,
ix. 14.
factam, j. 28. vi. 60.
facti, iij. 95. iv. 64.
facto opere, iij. 58.
factum, ij. 72. iij. 11. 22. iv.
21. v. 45. vij. 85. viij. 34. x.
77. xj. 56.
factus, j. 104. 109. iij. 24.
36. iv. 51. 69. v. 55. vj. 39.
vij. 63. x. 96. 102. xij. 83.
facunda Corduba, j. 62. pa-
gina, ix. 79.
facundæ gentis, vij. 31.
facunde Juvenalis, vii. 90. mi-
nister, vij. 73. Sexte, v. 5.
facundi, vij. 44. amici, viij.
28. x. 73. Catulli, v. 31.

Ciceronis, xj. 49. Heliani,
xij. 24. Maronis, xiv. 185.
Propertii, xiv. 189. Resti-
tuti, x. 87. Senecæ, vij. 44.
facundia, viij. 70.
facundo, iv. 23. ix. 27. ore,
vj. 64. Plinio, x. 19.
facundus versus, xij. 43.
facundus Stella, xij. 3.
face, iv. 4. viij. 14. x. 48. xj.
57. xj. 84.
fæcosum garum, xiiij. 102.
Fænium, j. 115. 117.
fæx, j. 27. 104.
fagina mensa, ij. 43.
falce, vj. 16. xj. 19. indocta,
vj. 73. peracuta, iij. 24.
falciferi senis, xj. 7. tonantis,
v. 16.
Falerna, iij. 77. viij. 56. ix.
23. xiv. 170. fusca, ij. 40.
mista, vij. 26. mixta, x. 66.
multa, xiiij. 120. nigra, viij.
56.
Falerni, v. 65. x. 36. diluti, j.
107. nigri, xj. 9. 50.
Falerno, xij. 17. annoso, vj.
27. ardenti, ix. 75. xiv.
113. infuso, j. 72. monte,
xij. 57. vetulo, j. 19. viij.
77. xj. 27.
Falernum, j. 19. xij. 71. xiiij.
111. immortale, ix. 95. xj.
37. neçtareum, xiiij. 108.
falisco ventre, iv. 46.
fallat, v. 4.
fallax, j. 104. viij. 59. xj. 74.
amica, v. 43. ancilla, xj. 50.
hamus, iv. 56. Lichas, ix.
67. virus, vj. 93. Ulysses,
iij. 64.
fallax Nile, x. 26.
fallere, v. 32. vj. 2. viij. 48.
xij. 14.
falleris, iij. 62. xiv. 9.
falli, ix. 39.
fallis, ij. 25. iij. 43. iv. 42.
fallit, viij. 51.
fallitur, j. 29. xiv. 218.
falliturge, vj. 70.
falsa mors, vij. 46. urfa, iij.
19.
falsa cruce, † 7. imagine,
iv. 53.
falsus scriptor, iij. 20.
falx ex ense, xiv. 34.
fama, † 1. 5. 6. j. 22. 30. 50.
79. iij. 91. 95. v. 10. 26. vj.
64. vii. 5. 11. viij. 3. 28.
73. ix. 29. 44. 73. xj. 10.

xij. 96. carior, viij. 18. le-
quax, xij. 4. maxima, ix.
104. minor, iv. 75. nigra,
x. 3. par, j. 112. secunda,
vij. 26. vera, vij. 87. victu-
ra, v. 15.
famaque, j. 40. 94. x. 103.
fama, xj. 41. scientæ, viij. 38.
famæ, v. 57. vj. 56. 60. 66.
vii. 11. 50. viii. 70. anti-
quæ, † 7. bonæ, vj. 66. po-
tentis, vii. 11.
famæque, v. 26.
famam, j. 9. 26. 67. v. 61. xiv.
189.
fame, j. 100. ij. 34. iij. 38. v.
77. xii. 32. lenta, j. 79.
famem, iij. 22. xii. 26. xiiij.
53. inopem, xiii. 1. munda-
dam, iij. 58.
fames, j. 60. iij. 7. pretiosa,
x. 96.
familia, j. 85.
famose mœchæ, ij. 39. 47.
famuli Rheni, ix. 2. peccan-
tis, xiv. 68.
famulis, v. 3.
famulos, iij. 95. iv. 90. ix. 81.
famulum, ix. 29. 67. nemus,
vj. 76.
famulus, j. 102. vii. 79. xiv.
216. notatus, iij. 21.
fannus, ij. 80. x. 56.
fanum, iij. 47.
far, xiii. 8.
fari, ix. 28.
fascia nigra, ix. 3.
farina dulci, xiii. 62.
farinam, viii. 16.
farre, iij. 58.
farris, iv. 46.
farrique, x. 14.
farta Ceres, iij. 58.
fartus torus, viii. 44.
fas, iv. 71. 79. vj. 65. vii. 1. 7.
43. 66. viii. 32. xii. 6.
fascis annuos, viii. 72. bis
fenos, viii. 66. ix. 43.
fascis calamorum, xiv. 38.
fævi, xi. 99.
fascia, xi. 105. xiv. 159. pe-
ctoralis, xiv. 134. putris, v.
63.
fasciato trunco, xii. 57.
fascibus bis senis, vii. 62. lau-
rigeris, x. 10.
fastidia, j. 4. ij. 61. xiii. 17.
fastidierit, v. 45.]
fastidire, iij. 31.
fastidis, iij. 76.

fasti

fastis purpureis, xi. 5. xii. 26.
 fastorum, viii. 2.
 fastosæ mœchæ, x. 13.
 fastus, j. 71. iij. 82. iv. 29.
 46. vii. 38. personati, xi. 2.
 fastus perfidos, iv. 14. queru-
 los, xii. 75.
 fata, j. 37. ij. 11. iv. 60. v.
 10. vj. 63. vii. 43. ix. 84.
 xi. 34. 68. 92. bona, ix. 87.
 crudelia, iv. 18. festinata,
 ix. 88. læta & lera, x. 71.
 qualia, xi. 70. tristia, j. 79.
 fatabatur, xii. 32.
 fatemur, ix. 85.
 fatentur, ij. 85.
 fateor, j. 91. ij. 28. iij. 12. v.
 13. 28. ix. 102. x. 75. xii.
 48. xiii. 103. 114.
 fatere, iij. 4.
 tateri, vj. 76. x. 5. 83. xii. 15.
 fateris, j. 82. vi. 22. viiii. 31.
 fassetur, vj. 39. xij. 76.
 fati, ij. 65. iv. 35. x. 61. xii.
 14. ingentis, j. 52.
 faciant, xii. 18.
 fatigas, j. 61.
 fatigat, j. 105.
 fatiges, vi. 84.
 fatiget, vii. 59.
 fatis, j. 79. vii. 46. duris, ix.
 88. lævis, xi. 83.
 fato nobiliore mori, xi. 70.
 fatorum, vii. 40. pessimo-
 rum, v. 38.
 fatua, iij. 72.
 fatuz betæ, xiii. 13.
 fatuas placentas, xi. 32.
 fatuasque mariscas, vii. 24.
 fatue, iv. 72.
 fatui cunni, vii. 17.
 fatuo, vi. 8.
 fatuos, xii. 53.
 fatum, j. 43. iv. 11.
 fituam Pelorida, x. 37.
 fauce madida, vii. 36.
 fauces, iij. 18. vi. 41. xi. 87.
 indignas, j. 79.
 faucibus, vii. 48. primis, ij.
 17.
 fave, x. 2.
 favente invidia, v. 6.
 Faventinus, ij. 74.
 faventis undæ, x. 104.
 favere, vii. 50.
 faves, xiv. 131.
 faver, ix. 67. 70.
 favere, vii. 2. linguis & votis,
 x. 87.
 favi Siculi, xiii. 105.

favilla tenui, xi. 53. tristi, iv.
 44.
 favillas ardentes, j. 43.
 favis, iv. 13. dulcibus, j.
 44.
 Fauni madidi, ix. 62.
 Faunis, viii. 50.
 Fauno Antenoreo, iv. 25.
 Faunorum, x. 92.
 favor, x. 50. arbiter, vii. 71.
 favore noto, vij. 25.
 favos Cecropios, xlii. 105.
 Siculos, xiii. 105.
 Fauste, xj. 65.
 Fausti, ij. 14.
 Faustine, j. 26. 115. iij. 25.
 39. 47. iv. 10. 57. v. 33. 37.
 72. vi. 7. 53. 60. vii. 11.
 79. viii. 41. x. 51.
 Faustini, iij. 2. nostri, iij. 58.
 fax, iij. 93.

F e

Febre, iv. 81. vi. 31. x. 77.
 febrem, ij. 16. 40. v. 9.
 febres terricæ, vi. 70.
 febricitantem, xi. 99.
 febris, xii. 17. errans, iv. 81.
 quartana, x. 77.
 fecerat, j. 22. 48. 108. xi. 40.
 xiii. 74.
 fecere, j. 19. vi. 59.
 feceris, ix. 39.
 fecerit, viii. 33. viii. 30. xiv.
 203.
 fecerunt, j. 19. iv. 46.
 feci, j. 14.
 fecimus, iv. 61.
 fecisse, j. 9. v. 51. vii. 89. ix.
 16. 29.
 fecisset, ix. 41.
 fecisti, iv. 66. viii. 74.
 fecit, ij. 14. vi. 8. 73. 93.
 vij. 56. viii. 41. 73. 78. ix.
 60. 77. 100. x. 75. 77. 79.
 xj. 85. xij. 18. 65. 92. xiv.
 182. centum amphoras a-
 quæ, ix. 99.
 fecerit, xiv. 203.
 fecunda, xi. 54.
 fecundam hydram, ix. 104.
 fefellit, j. 110. v. 50.
 felicem, ij. 19.
 felices, x. 5. 6. 30. amici, iij.
 37. Baiz, vi. 43.
 felices nugas, vi. 64. silvas,
 xiv. 89.
 felicitibus hortis, xiii. 20.
 felicitum, j. 50.
 felix, j. 27. 62. 102. iv. 75.
 v. 6. vi. 28. 79. vii. 1. 7.
 viii. 46. ix. 18. 21. 43. 57. x.
 78. 101. xiii. 25. xiv. 122.
 Antonius, x. 23. Aquileia,
 iv. 25. area, viii. 65. au-
 sumnus, xiii. 113. dextera,
 ix. 62. gloria, viii. 55. x.
 89. lætulus, x. 38. litera,
 vii. 44. lux, ix. 53. opus
 laborque, ix. 45. Pomona,
 j. 50. purpura, viii. 8. 69.
 pustula, viii. 51. Rosa, vii.
 88. tellus, ix. 17. tutela, v.
 1. verusque sodalis, ij. 30.
 fellaret, ij. 61.
 tellas, ij. 50. 89.
 fellat, ij. 33. 73. iij. 82. iv. 85.
 vii. 9. 66. ix. 5. xii. 81.
 fellator, xi. 67. xiv. 74.
 fellatorque, xii. 59.
 fellatori, xi. 31.
 fellatorium, xi. 96.
 felle, x. 48.
 fellis amari, vii. 24.
 femina, vi. 40. vii. 17. viii.
 12. xi. 88. sola, xii. 98.
 femina, xii. 97.
 feminas Rhodias, iij. 53.
 femineam manu, † 6.
 femineam cherson, xiv. 88.
 femineas cathedras, iij. 63.
 feminei generis, xi. 48.
 femineas cathedris, xii. 38.
 catervis, xi. 48. complexi-
 bus, xi. 79.
 femineo barathro, iij. 81.
 femineos recessus, vii. 34.
 femineum, vii. 68. corpus,
 viii. 68. Hermaphroditum,
 vi. 68.
 femur, vi. 75. femurque pul-
 li, ij. 37.
 fenerat, j. 86.
 fenestra culra Latia nuru, x. 6.
 suburanz, xi. 62.
 fenestra, viii. 14. xi. 19.
 fenestras, ix. 47.
 fenestris, j. 87.
 feno, iij. 47.
 fenum, xiv. 162.
 fer, viii. 82.
 fera, † 12. 13. iij. 19.
 fera bella, x. 64. monstra, vii.
 37. ix. 67. prælia, † 28.
 lus, † 14.
 fera deleat, j. 61.
 feræ Etolæ, vii. 26. fi-
 etæ, iij. 19. magnæ, †
 22.
 feræque, ix. 73.

feram.

feram, à fero, iv. 76. x. 82.
 feram, viii. 55. concordem,
 ix. 73. obstantem, iv. 59.
 tenuem, vi. 15.
 ferant, † 1. viii. 75. xiv. 12.
 ferarum matutinarum, xiii.
 95. pe. udum. † 21.
 feras, † 11. 23. 28. j. 23. 50.
 x. 19. xiv. 166. floralitias,
 viii. 67. spectatas, viii. 78.
 stultas, iv. 56.
 ferasque, v. 81.
 feras, à fero, iv. 79. xi. 74.
 xiii. 15.
 ferat, iij. 44. iv. 75. vi. 25. xii.
 71. 79. viii. 45. x. 87. xi.
 25. 85. xiv. 81.
 feratque, x. 80.
 fercula, ix. 83. prima, iij. 50.
 ferculis, xi. 32.
 fere, vii. 47.
 ferebas, ij. 6.
 ferebat, vi. 80.
 ferenda, ij. 37.
 ferentis focum amphoræ, xii.
 32.
 feret, iij. 46. viii. 3. xj. 32. xii.
 84. xiv. 200.
 feretur, x. 78.
 feri regis, † 2.
 ferias, v. 81.
 feriatas, iij. 47.
 feriisque Saturni, xii. 83.
 ferire, v. 25.
 feris, † 10. Niliacis, v. 66. ti-
 midis, iv. 74.
 ferit, † 3.
 feritas, ix. 72. immota, v. 32.
 feritate reverſa, ij. 75.
 feritatis, † 18.
 feritur, xiv. 94.
 ferocis apri, ix. 58.
 feror, ix. 29. xiv. 61.
 ferox Lucina, † 12. Rhætus,
 viii. 6. virgo, xiv. 179.
 ferramenta tonforia, xiv. 36.
 ferre, j. 5. 26. 108. ij. 1. 75. iij.
 4. iv. 20. v. 78. vi. 58. vii.
 11. 52. viii. 68. 75. ix. 21.
 46. 102. x. 10. xi. 40. xii.
 26. 100. xiii. 2.
 ferrea clauſtra, x. 28.
 ferrem, xii. 64.
 ferres, iij. 22. ix. 74.
 ferret, † 15. ij. 1. viii. 6. xii.
 71.
 ferreus, xi. 28.
 ferri, vi. 77. ix. 72.
 ferro, ij. 45. iij. 24. iv. 55. vi.
 52. ix. 32. 104. x. 84. xii.

x8. xiv. 21. curvo, xiv. 511.
 librato, † 13. ſtriſto, v. 51.
 teſto, † 11.
 ferrum, j. 43. 50. 47. iij. 90.
 ix. 62. xj. 85.
 fert, iij. 58. viii. 33. x. 30.
 fertur, j. 105. x. 34. vii. 87. x.
 56. xiii. 61. xiv. 75.
 fervens, xii. 92. balneum, iij.
 25. cicer, v. 79. Julius, x.
 62.
 fervent, ij. 64. iv. 57.
 fervente cancro, x. 58.
 ferventes currus, † 28.
 ferventis auri ſaccos graves
 quindecim, x. 74.
 fervet, j. 54. iij. 47. iv. 60.
 fervida puſula, xiv. 167.
 fervidique fluctus, vi. 42.
 ferulæ, xiv. 80.
 ferulæque triſtes, x. 62.
 ferulis, xi. 40.
 ferum leonem, † 18. Martem
 vi. 25.
 ferunt, † iij. 58. v. 79. vii. 30.
 xii. 3.
 feruntur, vi. 60. x. 5.
 Feſcenia gravis, j. 88.
 feſtis, xij. 57.
 feſſus, † 25. ix. 69. x. 30.
 feſta, iv. 47. convicia, vij. 7.
 convivia, iv. 55. culina, vij.
 26.
 feſta menſæ, xi. 66.
 feſtima, iij. 2.
 feſtinant, xij. 29.
 feſtinat, xii. 76.
 feſtinata cura, x. 2. fata, ix.
 88. umbra, x. 61.
 feſtinatas coronas, xii. 127.
 feſtinate, v. 10.
 feſtinatis annis, vij. 39. libel-
 lis, ij. 91. penſis, ix. 78.
 feſtinavere, † 3.
 feſtinavit, † 3.
 feſtive, v. 44. xii. 45.
 feſtos lares, iij. 58.
 feſtoſque luſus, j. 3.
 feſtus, j. 79.
 tetum, vij. 30. vagientem, iij.
 58.
 fex craſſa, j. 104. Laletana,
 j. 27.

Fi

Fiam, xij. 94. xiv. 151.
 fiant, ix. 38.
 fias, vij. 91. x. 82. xij. 94. 97.
 xiv. 131.
 ſit, ij. 42. 66. iv. 65. vj. 27.
 viij. 82. ix. 4. 54. 95. x. 59.

xj. 37. xii. 48. xiii. 17.
 fibris, iij. 24.
 fibula, xiv. 215. grandis, vij.
 81.
 fibulam, xj. 76.
 fibulaſque, v. 42.
 ſicedula, xii. 49. cerea, xii. 5.
 ſicelias veteres, vi. 27.
 ſicetum, xij. 33.
 ſici Libycæ, vij. 52.
 ſicos, j. 66. vij. 70.
 ſicoſa filia, vij. 70. uxor, vij.
 70.
 ſicofi juveneſque, ſeneſque,
 vii. 70.
 ſicofus maritus, vij. 70.
 ſictæ, viij. 6. luto Prometheo,
 x. 39.
 ſicta pocula, xiv. 108.
 ſictæ ſeræ, iij. 19.
 ſictilibus, v. 60. Tuſcis, xiv.
 98.
 ſictilis Hercules, xiv. 178. ma-
 tella, xiv. 119.
 ſictos capillos, vi. 57.
 ſictum, v. 79.
 ſicus, j. 66. iv. 52. xii. 28. 49.
 xiv. 86. Chia, xii. 23. ge-
 lara, iv. 46. infera, vi. 49.
 lippa, vij. 19.
 ſida, vij. 1. manua, j. 102.
 ſida amicitia peſtus, ix. 15.
 ſido, j. 49. 73. xiv. 123. per-
 petua, xij. 49. ſumma, vj.
 89.
 ſidem, † 5.
 ſidenas veteres, iv. 64.
 Fidentinae, j. 30. 39. 54. 73.
 ſides, j. 14. v. 19. certior, vij.
 51. longa, j. 16. priſca, † 6.
 j. 40. rara, x. 78. recta, xij.
 6. ſancta, ix. 86. x. 44.
 ſidesque, xij. 98.
 ſidiculæ, v. 52.
 ſidiſſima dextera, xi. 70.
 ſido Fabricio, j. 94.
 ſidoque, ij. 43. v. 19.
 ſiducia, iij. 38. major, vij. 5.
 ſidus, vij. 73. homo, iv. 5.
 ſieres, xiv. 60.
 ſieret, xij. 35.
 ſieri, j. 55. 67. ij. 16. 19. 32.
 53. iij. 2. 74. iv. 62. 70. vj.
 50. 65. vij. 33. viij. 53. 72.
 ix. 59. x. 66. xj. 43. 50. 56.
 xij. 48.
 ſies, xij. 36.
 ſiet, iv. 83. v. 16. vij. 37. 97.
 viij. 45. ix. 89. x. 70. xj. 56.
 xii. 54. xiv. 44. 123. 127.
 ſigat,

figat, xiv. 24.
figendas, j. 50.
figet, j. 61.
figis, ix. 57.
figitis, iij. 67.
figuli, xiv. 176. Sagundi, iv. 46.
figura certa, j. 54. prima infantis, ix. 76.
figuræ, xij. 43.
figuras dulces, xiv. 222.
fila, vj. 3. xij. 18.
fila aurea, vj. 3. exculta, xii. 96. improba, xiii. 57. refecta, xi. 53. rupta, xi. 37.
filia, iv. 9. v. 1. vi. 69. x. 65. 67. 98. xi. 2. xiii. 103. xiv. 90. sicofa, vij. 70. grandis, vii. 9. rudis, vii. 94. tota, xi. 5.
filia Picenæ venio Lucanica porcæ, xiii. 35.
filios, j. 85. xi. 32. horridulos, rudes, pufillos, x. 98.
filium, v. 57. vi. 39.
filius, vi. 39. 64. xij. 52. xiv. 1. tristis, viii. 44.
filio gracili, viii. 33.
finit, x. 2.
fine, ij. 14. iij. 46. v. 79. ix. 71.
fines, xi. 19. xii. 98.
fingente, vii. 23.
fingentem, vii. 68.
fingere, v. 52. vii. 38. xii. 96.
finges, v. 79.
fingis, ij. 64. 82. ix. 36.
fingit, viii. 24.
fingitur, xiv. 210.
fingantur, x. 5.
finit, v. 6.
finiteram, viii. 3.
finire, † 20. xiv. 1.
finit, iv. 8. viii. 3.
finit, xiii. 36.
finitur, x. 1.
finitus, viii. 77.
finxerat, ix. 46.
fio, x. 42.
firma manus, xiv. 30.
fiscina rustica, j. 44.
fistula, xiv. 63. Sera, ix. 62.
fit, j. 17. vi. 11. xii. 17.
funt, ij. 5. v. 8.
fixerunt, vj. 64.
fixisset, † 12.
fixit, x. 15.
fixus, ix. 57. anulus, ij. 66.
Fl
Flabello prasino, iij. 81.

Flacce, j. 58. 60. 77. 99. iv. 42. 49. vii. 81. viii. 45. 56. ix. 34. 56. 92. x. 48. xi. 28. 81. 96. 101. 102. xii. 75.
Flacci Calabri, viii. 18.
Flacilla, v. 35.
Flacco, j. 62. 108. xii. 4.
Flaccus, vii. 86.
flagella, iij. 94. cruenta, ij. 17.
flagellat, ij. 30. v. 13.
flagellent, iv. 42.
flagello, j. 105. xiv. 55. affiduo, vi. 46.
flagellum, xiv. 55.
flagitium, xii. 78.
flagras, xiv. 79.
flagrat, vii. 86. xii. 52.
flagravit, x. 86.
flagret, vii. 25. 26.
flagrorum, viii. 23.
Flaminia via, x. 6.
Flaminiaque, viii. 75.
Flaminiz, iv. 64. vj. 28.
Flaminiam, ix. 58. xj. 14.
flamma, xj. 94. impia, v. 43.
flamma levi, xij. 33. tenui, vj. 42.
flamas, viii. 30. xj. 44. Scythicas, xij. 15.
flammæ togæ, v. 20.
flammea, xj. 79. xij. 42.
flammeo leone, x. 62.
flammis, † 19. j. 22. 108. iv. 44. 75. xiv. 41. clausis, xiv. 61. iniquis, x. 50.
flare, xj. 4.
flatus stridentes iniqui Aquilonis, x. 82.
flava, v. 69. chrysendeta, ij. 43. mella, j. 56. velleræ, ix. 62.
flavaque, j. 56.
flavas Chias, vj. 30.
flavescere, ix. 24.
flavescit, vj. 66.
Flavia templa, ix. 4. 35.
Flaviz gentis, ix. 2.
flavo, x. 104. metallo, viii. 51. pulvere, xiv. 71.
flavorum Uspiorum, vj. 60.
flavos, xij. 66.
flavum, x. 104.
fleas, vj. 28.
flebat, vj. 46. viii. 56.
flebilis, x. 61. uxor, x. 97.
fleche, j. 71.
fletere, viii. 32. xi. 92.
flechit, xiv. 173.
fleas, xj. 72.

fentem, ij. 590.
fentes amicos, j. 79. Eunuchos, viii. 44.
fentibus ramis, iij. 61.
fere, xj. 92.
feret, vj. 36.
fes, iv. 48. vj. 28.
fet, j. 34. 69. xiv. 75.
fete, vj. 68.
fetibus, x. 26. 71.
fetu, vj. 85.
feverat, viii. 56.
fevi, ix. 88.
fevit, vj. 13.
fevitque, v. 49.
flexa coma nitidus, x. 65.
flexo ordine, iij. 63.
Flora rustica, v. 23.
Floralia, j. 36.
Floralicias teras, viii. 67.
Floræ, vj. 27. delicatæ, x. 92. jocosæ, j. 3. odoræ, vj. 8.
flore, ix. 61. perpetuo, iv. 45.
floreæ ferra, viii. 77.
florentes genas, iij. 6. vultus, ix. 76.
floreo gramine, ix. 92.
flores articos, ix. 12.
florei, iij. 65.
florida Hybla, ij. 46.
floruit, viii. 28. x. 86.
fluctibus, iv. 61. ix. 41.
fluctus, vj. 34. xj. 50. xiv. 182. fervidi, vj. 42.
fluctuænuui, iv. 55.
fluent, j. 16.
fluentem sylvam, xj. 42.
fluere, iij. 55.
luit, iv. 66. ix. 102.
flumen ductile, xii. 31.
flumina pigra Lethes, x. 72. prima, † 3.
flumineo gurgite, iv. 66.
flumineosque lacus, x. 58.
fluminis, x. 51.
fluxit, iv. 58. viii. 32.
fluxo spadone, v. 42.
Fo
Focale, xiv. 142.
foci inculti, iv. 66.
focique, xj. 9.
fucus, vj. 73. vj. 26. viii. 40. x. 24. 25. sacris, j. 22. sanctis, ix. 32.
foco nudo, viii. 67. Velabrensis, xj. 53.
focos exploratores, viii. 51.
laxos, viii. 30. sacrilegos, ix. 62.
foetum,

focum, j. 50. 56. v. 51. xij. 32. xiiij. 32. serenum, iij. 58.
 focus, j. 93. ij. 9. x. 96. xij. 33. cultus, xij. 18. perennis, x. 47. tristis, xj. 57.
 focusque, x. 44.
 foderat, † 7.
 fodiam, j. 93.
 fodiatur, vij. 101.
 fodit, vj. 32. x. 16.
 foditque, vj. 74.
 foeda-gaudia, ix. 42. proba, x. 3.
 foedandos mares, ix. 9.
 foedasti, ij. 83.
 foedere sacro, j. 94.
 foediores, viij. 79.
 foediquelucris, viij. 48.
 foedius, j. 11.
 foedo crimine, ij. 56.
 foenerat, j. 77.
 foenerator, ij. 44.
 foenore, iv. 90.
 foetere, j. 29. v. 4.
 foetum, † 14. rudem, vij. 30.
 folia, v. 4.
 foliata, xiv. 110.
 foliati, xi. 28.
 folio, xiv. 146.
 folium, viij. 33. xi. 19. 32.
 folle, xiv. 45. 47.
 follem lapsum, xii. 48.
 follis, ij. 19. vii. 31. xiv. 47. laxi, iv. 19.
 fons Castalius, xii. 3. vivus, ij. 90.
 fonte, vi. 47. ix. 102. averfo, iv. 31. puro, vi. 47. vicino, ix. 19.
 fontes, ix. 59. x. 51. xii. 31. xiv. 174. rudes, vi. 42. facri, iv. 57.
 fontibus pumiceis, iv. 57.
 fontis, vi. 47.
 fora, ij. 64. vj. 27. x. 28. xiv. 135. quater juncta, x. 51.
 foras, xi. 2. 105.
 forcipibus supinis, vii. 94.
 forem, v. 40. xiii. 103.
 forent, x. 99. xiii. 28.
 tores, j. 26. geminas, vii. 274.
 foret, † 27. j. 100. 109. vi. 39. viii. 30. ix. 9. xi. 32. xiii. 71. xiv. 202.
 fori, vii. 63.
 forique, vi. 64.
 foribus, vii. 61. ix. 47. xj. 46.
 foris, ij. 53. 69. vi. 94. vii. 49. 64. ix. 11. xii. 19.

forma, ix. 106. prima, ix. 78.
 forma, iij. 91. vii. 99.
 formæ, viij. 46. ix. 17. xj. 54.
 formæque, vj. 29.
 formatam, vi. 13.
 formatur, vii. 83.
 Formix temperatæ, xi. 30.
 Formianos dies, x. 30.
 formica, j. 116. vj. 15. xj. 19.
 formicæ, iij. 93.
 formosa, iij. 76. viij. 78. Nemesis, viij. 73. Phyllis, xij. 66. uxor, ix. 68.
 formosam, v. 46. viij. 49. 53. carnem, xi. 103. faciem, iij. 3. Glyceren, xi. 41.
 formosior lux, x. 24.
 formosissima, viij. 53.
 formoso corpore, iij. 3.
 formosos, xij. 49.
 formosus, v. 30. vij. 28. xi. 12. Cæsar pulvere Arctoi belli, viij. 65.
 fornice, j. 35.
 fornice, xj. 62.
 fornices nigri, xij. 62.
 fornix clausus, x. 5.
 foro, vj. 77. vij. 62. Corneli, iij. 4. medio, vj. 77. triplici, iij. 38. viij. 44.
 foroque, viij. 44.
 forsan, iv. 14. v. 29. 61. vij. 67. x. 75. xij. 5.
 forsitin, v. 20. vj. 32. vij. 50. viij. 32. 38. 63. x. 104. xj. 8. xij. 18.
 fortasse, j. 19. iij. 1. 42. v. 18. ix. 23. xiii. 51. 56.
 forte, j. 5. 54. ij. 1. 30. 44. iij. 24. 100. iv. 41. 78. v. 27. 31. 50. 79. vj. 10. vij. 7. viij. 24. x. 33. 101. xij. 11. xij. 5. xiv. 65. 142.
 fortem, xij. 8.
 fortes-lacerti, xiv. 49.
 forti equo, j. 50.
 fortia prælia, iv. 74. verba, iij. 46.
 fortibus juvenis, iv. 55.
 fortior aura, viij. 14. vesica, viij. 33. vultus, ix. 78.
 fortis, vj. 77. viij. 30. xij. 79. dextera, † 23.
 fortiter, xi. 57.
 fortius, v. 38. viij. 18. x. 42. 65.
 fortuna, j. 13. ij. 91. iv. 40. vi. 76. 79. 83. x. 76. xij. 101. iniqua, ij. 24. læva, iv. 18.

fortunæ reducis, viij. 65.
 fortunam, v. 43.
 fortunati, ij. 14.
 fortunatum, xii. 48.
 forum, j. 2. 118. vij. 96. Latium, x. 37. Romanum, j. 77. triste, v. 21.
 forumque, v. 21.
 fossa, xij. 14.
 fossa vinea, xiv. 49.
 fossor, xj. 19. rigidus, vij. 70.
 fovearis, ij. 70.
 foveri, ix. 19.
 foveris, vij. 34.
 fovetur, j. 63.
 fovimus, ix. 49.
 Fr
 Fracta, vi. 59. amphora, xi. 9.
 fractaque ossa, xi. 85.
 fracta ansa, xi. 57. aure, vij. 31.
 fracti, viij. 57.
 fracti oris, viij. 57.
 fractis vitreis, j. 42.
 fractorum vatiniolorum, x. 3.
 fractus, v. 63.
 fractusque Rhenus, vij. 6.
 fragiles buxos, j. 89.
 fragili ulmo, vj. 49.
 fragilis, xiv. 178.
 fragmenta novissima, viij. 57.
 fragmentum vile, vi. 18.
 fragrant, iij. 65. xj. 9.
 fragras, vj. 55.
 fragrat, iij. 58.
 fragravit, v. 38.
 fragres, j. 88.
 frangam, xi. 59.
 frangant, x. 50.
 frange, ij. 59. ix. 75. xiv. 103.
 frangendos, xij. 71.
 frangendus, xij. 75.
 frangere, j. 23. 52. iv. 8. vij. 18. xiv. 3.
 franges, j. 50.
 frangis, xj. 12. xiv. 3.
 frater, j. 37. ij. 2. viij. 55. ix. 55. x. 65. 89. xj. 11.
 fraterna æquora, † 16.
 fratre, j. 36. v. 39. viij. 32. invito, ix. 52.
 fratrem, ij. 4. v. 39. x. 65. xi. 8. pium, ij. 41.
 fratres, geminæ iij. 88. v. 29. viij. 81. xii. 3. Sículos, vij. 23.
 fratri, ix. 88. foli, xij. 44.
 fratris, ij. 11. v. 3. xii. 44.
 fraudare, ij. 46. viij. 59. x. 17. fraudata

fraudata viridi juvenia, vij.
39.
fraudata pluma, xiv. 162.
fraudator, xj. 67.
fraudatus, x. 50. cibus, vij.
24.
fraude, vj. 2. tacita, v. 66.
fraudes, vj. 93. xj. 8. notas, j.
88.
fremuit, viij. 55.
fremea, viij. 21. temeraria, xij.
14.
frenis, j. 105.
frequens, v. 13. ix. 23. xiv.
122. agna, vij. 53. amator,
vii. 96. amicus, viij. 18. ara,
† i. casus, iij. 52. conviva,
ix. 99. opus, iv. 29. phoenix,
v. 38.
frequentat, ij. 14. x. 58.
frequenter, viij. 65.
frequentes, x. 62. consularis,
viij. 66.
frequenti pagina, vij. 44.
frequentiores, xi. 7.
fresca fabæ, iv. 46.
freta, † 28. ij. 24. x. 36. xij.
100. languida, viij. 51.
freti, v. 1. Achiaci, iv. 11. in-
fanti, iv. 63. Scythici, vij.
18. suburbanii, v. 1.
fretis, † 24.
frica, xj. 30.
frico, iv. 90.
frigencia ora, x. 26.
frigida, iij. 34. vij. 67. xiv.
105. & calda aqua, xiv. 196.
frigidior unda, xiv. 104.
frigidiora gelu marmora, xij.
61.
frigora, vij. 64. impletura, v.
36. picta, j. 56. tuta, ij. 46.
frigore, v. 36. 94. xii. 32.
brumali, xiii. 16. pigro, iv.
3.
frigoribus, vij. 30. Tiburtinis,
iv. 57.
frigus, iv. 64. vj. 59. gelidum,
viii. 68. magnum, v. 80.
nobile, xiv. 116. penetra-
bile, iv. 19. Picenum, xj. 53.
salubre, x. 30. tenue, iij. 81.
triste, x. 5.
fringillarum, ix. 55.
fritillis incertis, iv. 14.
fritillo blando, v. 85. moto,
xiv. 1.
fritillus, xj. 7. xiii. 1.
fronde, v. 4. ix. 62. Jovis cla-
rus, xi. 10. prima, iv. 54.

frondea cuspis, xiv. 22.
frondibus, xi. 53. xiii. 37. sa-
crie, vii. 73.
frondis, ix. 4. 62. Tarpeia,
honoris, ix. 4.
frondosa Nemee, † 27.
frons, xii. 62. brevis, iv. 42.
severa, ix. 2.
fronte, j. 5. 71. iij. 21. vij. 11.
xiv. 52. adstricta, xi. 40. at-
trita, viij. 59. cauta, v. 4.
cinzda, vi. 39. inermi, iij.
37. lunata, viii. 33. matu-
rina, xiii. 2. molli, v. 38.
nubila, ij. 11. pertinaci, v.
12. picta, xi. 85. pumicata,
j. 67. rasa, iv. 10. serena, vij.
11. tetrica, x. 64. torva,
iv. 14. tota, vii. 25. virenti,
ix. 77.
frontem, ix. 74. 92. xi. 28.
xii. 101. pieriam, viii. 70.
rugosior, iij. 93. solvere,
xiv. 183. stellantem, ij. 29.
fronti, j. 25.
frontibus adversis, iv. 35. par-
vis, iv. 74.
Frontine, x. 58.
Frontino, x. 48.
frontis, iij. 2. xii. 84. teneræ,
iv. 6.
Fronto, j. 56. v. 35. Stoicus,
xiv. 106.
fruar, v. 1.
fruare, ix. 43.
fruat, j. 32. viii. 30.
fructuosiora Saturnalia, iv.
46.
fructus, j. 86.
fructus, j. 50.
frueris, v. 5. vij. 46. x. 7.
frugi jentacula, xiii. 31. Jo-
vem, vi. 21. sacra, xii. 63.
frugiferai, xi. 91.
frui, j. 87. v. 21. vii. 92. 98. ix.
72. x. 23. 30. xii. 6. xiv. 149.
fruitur, iij. 20. 58. vii. 4. 86.
xiv. 9.
frumentum, xii. 73. triticeum,
xiii. 12.
fruo, xij. 18.
frusta, xi. 28.
frustra, j. 61. v. 26. x. 17. 26.
35. 72. 100. xi. 47. 74. xii.
62. xiii. 64.
frutice, iij. 47.
Fu
Fucinus, † 28.
fudit, iv. 66.
fuera, xii. 46.

fuerant, † 2. j. 20. iij. 63. 83.
viij. 3. 6. xi. 92.
fuera, iij. 24. v. 24. vii. 63.
viii. 16. 74. xi. 40. xii. 60.
fuerat, † 7. j. 31. 83. 115. ij.
64. iij. 52. 70. vi. 15. vii. 56.
viii. 33. ix. 7. xi. 6.
fuere, iv. 66. 89. vi. 76. viii.
53. 80. xi. 7. xii. 34.
fuerint, ij. 91. iv. 25. vii. 21.
xj. 17. xiv. 196.
fuera, j. 73. v. 36. viii. 6. ix. 59.
fuerit, vii. 16. 91. viii. 9. 24.
ix. 18. 57.
fuerunt, j. 55. v. 16. ix. 60.
fuga, iij. 44.
fuga celeri, viij. 56. permissa
abire, viij. 32.
fuge, vi. 33.
fugam, † 11.
fugas, iij. 44.
fugax dorcas, x. 65.
fugarque, iij. 82.
fugax lepus, j. 49. ungula,
xij. 50.
fuge, j. 4. ij. 47. iv. 30. v. 26.
fugeres, vii. 63.
fugeret, † 23. ij. 80.
fugerit, iij. 45.
fugati, ix. 90. xj. 85.
fugies, x. 2.
fugiet, xj. 85.
fugimus, iij. 45.
fugio, iij. 44. v. 84.
fugis, j. 23. 52. iij. 2. 77. iv.
61. v. 45. 84. vii. 29.
fugit, iv. 22. vii. 28. viij. 26.
ix. 62. x. 30. 51.
fugitiva Daphne, xi. 44. gau-
dia, j. 16. vij. 46. quies, vij.
63. Venus, xij. 98.
fugitivus, iij. 91. xj. 55.
fugunt, xj. 29.
fui, v. 13. xiv. 34.
tuimus, j. 44.
fuisse, † 13. 21. x. 50. 61. vj.
85. vij. 43. 52. viij. 51. 64.
x. 35. xij. 4.
fuissem, v. 40.
fuissent, ix. 67. x. 99.
fuisset, † 27. ix. 106. x. 73.
77.
fuisti, iij. 70. iv. 7. ix. 96. xj.
88. xij. 53.
fuit, † 42. 13. 15. 26. j. 16. 74.
81. 83. ij. 61. iij. 17. iv. 16.
78. 89. v. 19. 23. vj. 29. 32.
vj. 51. 60. viij. 30. 50. ix.
18. 21. x. 23. 31. xj. 66. xij.
29. 59. xij. 122. xiv. 95. 67.
fuitque,

fuitque, x. 63.
fulcitur, ij. 43.
fulcro, viij. 39.
fulgebat, ix. 50.
fulgent, xii. 67.
fulgentes vultus marmore, ix. 24.
fulgentia templa, viii. 65.
fulgere, † 26.
fulget, j. 71. v. 6. vj. 13. x. 76.
fullo, ij. 59. xii. 59. xiv. 51.
fullonis avari, vj. 93.
fulmen, ix. 21. regale, xii. 63.
fulmina, v. 56. missa, vj. 83.
fulmine, vi. 83. xii. 63.
fulmineo dente, xi. 70.
fulva culmina, xij. 73.
fulva moneta, xiv. 12.
fulvi leonis, ix. 92.
Fulvia, xi. 21.
Fulviam, xi. 21.
fumantem nasum, vi. 64.
fumantia tomacula, j. 42.
fumaria improba, x. 36.
fumat, j. 13.
fumea vina, xiii. 123.
fumer, xiv. 221.
fumis Massilianis, iij. 82.
fumos, xiv. 118. nigros, ij. 90.
vanos, iv. 5.
fumosa lagenæ, xii. 84.
fumoso decembri, v. 31.
fumum omnem, xiiij. 32.
fumus, j. 94.
Fundana, xij. 113.
Fundanis amyclis, xiiij. 115.
Fundanum, xiiij. 113.
funde, v. 65. vi. 85. xi. 37.
fundens, viii. 56. 65.
fundere, ix. 95.
fundet, xiv. 112.
fundis, iij. 62. viii. 6.
fundis, v. 36. paternis, ix. 3.
patruelibus, v. 36.
fundisque, iv. 37.
fune multo, v. 23.
funera, ix. 80. xi. 55. bina, x. 71.
funere materno, † 12.
funereamque facem, viij. 43.
funeribus, vj. 15.
funeris, xiii. 77.
fungos sudlos, iij. 60.
funus nobile, viii. 30.
fur, j. 54. vi. 17. 72. callidus, v. 43. tantus, xii. 29.
fur avare, j. 67.
furaces manus, viij. 40.

furacius, viij. 59.
furem, x. 94. xi. 55. nullum, xii. 75.
furemque, iij. 58.
furentem, xi. 50.
furentis domini, viij. 44.
fures vetuli, vi. 16.
Furia, x. 5.
Furiali dente, ij. 75.
Furias & cornua tauri, ij. 43.
Furias emerfas nocte ditis, xii. 32.
furibunda, vi. 21.
furiosa stemmata, viij. 6.
furiolæ, vi. 63.
furis, j. 69. vi. 84.
furit, viij. 55. 59. 61. ix. 70. x. 19. xi. 85.
Furius, vi. 17.
furor, j. 21. ij. 80. iij. 76. cognitus, † 22.
furor tanto, iv. 35.
furorem, x. 35.
furores Berecyntios, ix. 43.
sacrilegos, ix. 86.
furori misero, xii. 49.
furoris, vi. 19. barbari, iv. 14.
furta, j. 35. vi. 33. x. 2. xij. 29. xiv. 92. deprensâ, i. 88.
materna, vi. 39.
furti lascivi, viij. 73.
furtis, vj. 19.
furtiva bombycina, xi. 50.
furtivam aquam, vi. 47.
furto, vi. 19. manifesto, j. 54.
furtum, v. 51.
fusa cinnama, iij. 55.
fusæ jubæ, j. 32.
fusca, vii. 28. viij. 51. Lycoris, viij. 12. nubila, vi. 58.
Falerna, ij. 40.
fusca Syene, ix. 36. Mareotide, iv. 42.
fusca Canusina, xiv. 127. cel-læ, iij. 30.
Fusce, j. 55. vii. 27.
Fusciculenus, ij. 74.
fuscinâ dente minax, † 26.
fusci, xiv. 129.
fusciior, xiv. 62.
fuscus colores, j. 97.
fuscus, vj. 76.
fuso mero, viii. 83.
fusosque, iv. 54.
fuste nitenti, xii. 57.
fusus, iij. 82. v. 66. viii. 75.
aper, † 85. largo necare, ix. 35.
futuam, xi. 21. 24.
futuat, xi. 48.

futac, xi. 21.
futuciente, ix. 3.
furpes, vi. 91. xi. 86.
futus, j. 35. ij. 31. iij. 72. vi. 31. 67. vii. 74. ix. 5. xi. 63. 72.
futuis, ij. 60. iij. 96. vii. 96. ix. 42. 71. x. 29.
futuisse, x. 95. xi. 22.
futuit, j. 85. ij. 47. iij. 79. vi. 33. vii. 9. ix. 42. 82. x. 102. xi. 46. 21. xii. 38.
futuris populis, vi. 2.
futuros annos, xii. 8. mores, xii. 92.
futurus, xii. 94.
futura, j. 95.
futuram, iij. 87. iv. 85. xi. 41. xii. 27.
futurionis certæ, j. 107.
fututor, j. 91. ij. 28. iij. 96. Memphiticus, vii. 29. perditus, xii. 43. rarus, vii. 17.
futurorem, xi. 88.
fututorum, j. 74.
futuricem linguam, xi. 92.
futurici manu, xi. 23.
fututum, x. 81. xi. 8.

G

Ga

Gabatæ, vii. 47.
Gabatæ, xi. 32.
Gabinia, vii. 96.
Gades jocosæ, j. 62.
Gadibus, j. 42. improbis, v. 79.
Gaditana, iij. 63.
Gaditanus, x. 102.
Gaditanis modis, vi. 71.
Gætula masalia, x. 206.
Gætulis, † 4.
Galbanatus, iij. 82.
Galba rustice, x. 101.
Galbam, j. 42.
Galbamque, x. 101.
Galbanos mores, j. 97.
Galbula, xiii. 68.
galeamque, ix. 57.
galericulum, xiv. 50.
Galefi albi, xii. 64. nivei, xi. 23. phalanini, v. 38.
Galefo Lacedæmonio, ij. 43.
tepidio, iv. 28.
Galefus calta, viii. 28.
Galla, ij. 25. 34. iij. 51. 50. iv. 38. 58. v. 85. vii. 17. 57. ix. 5. 38. 80. x. 75. 95. xi. 20.
Galla, v. 1.

Gallaicy

Gallaico auro, iv. 39.
 Gallacea, † 28. pinguis, viij. 56.
 Galle, j. 109. ij. 56. iij. 27. 81. 92. iv. 16. viii. 75. x. 33. 56. 82. levior, ij. 47.
 Galli, viii. 73. cristati, ix. 70. superbi, iij. 57.
 Gallia, xiv. 128. dicta, iij. 1. pinguis, vi. 11.
 Galliamboa, ij. 86.
 Gallica palla, j. 93.
 Gallicana catella, xiv. 198.
 Gallice, viii. 22. 76. ix. 94.
 Gallici canis, iij. 47.
 gallina, xiii. 64. altilis, xiii. 62. facilis, xiii. 62.
 gallo, j. 36. xii. 54.
 gallum, iij. 1. recentem, vii. 94.
 gallus, ij. 45. iij. 24. 81. viii. 75. xi. 73. 75. xii. 46. xiii. 63. esuriens, xiv. 204.
 Gangeticus raptor, viii. 26.
 Ganymede, v. 56. vii. 73. ix. 23. 26. 75. x. 66. xi. 23. 27. xiii. 108. gemino, ix. 105. gracili, x. 44.
 Ganymedæ manu, viij. 39.
 Ganymedæ comas, ix. 17.
 Ganymedæo choro, vij. 49. lecto, viii. 46.
 Gargili, iij. 96.
 Gargiliane, iij. 30. 74. iv. 56. vii. 64. viii. 13.
 Garo arcano, vij. 26. corrupto, vi. 93.
 garriant, iij. 93.
 garriat, v. 36.
 Garrice, xi. 106.
 garrienti, xi. 25.
 garris, j. 90. iij. 28. 96.
 garrit, v. 62.
 garrula avis, xiv. 75. lingua, xiii. 71. plectra, xiv. 167. saga, xi. 50. sistræ, xiv. 54.
 garrule, ix. 70.
 garruli senis, (*παισίδανος* Tantalus) x. 5.
 gatrotritate, v. 53. vii. 17. obliqua, vii. 61.
 garrulus, viii. 6. anulus, xiv. 159.
 garum, vii. 93. fœcosum, xii. 102. nobile, xiii. 82. scombrorum, xiii. 102.
 gaude, vi. 91. xiv. 127.
 gaudeat, iv. 45. xi. 54.
 gaudebat, ij. 69.

gaudebitque, ix. 78.
 gaudebis, xii. 34.
 gaudebit, xi. 6.
 gaudens, iv. 90. v. 49. ancilla, xi. 28.
 gaudent, j. 62. 105. ix. 73. xi. 4. 37.
 gaudentem, iv. 75.
 gaudenti, viii. 66.
 gaudentia frigore rapa, xiii. 16.
 gaudeo, xi. 108.
 gaude, ij. 89. iij. 93. iv. 11. 48. xi. 105.
 gaudet, j. 23. 69. 71. 94. iv. 64. v. 15. vj. 38. vij. 49. 86. ix. 14. 44. xj. 42. xij. 60. xiv. 1. 141.
 gaude, xj. 62.
 gaudia, iv. 38. vii. 7. viij. 4. 21. 50. 51. 55. x. 44. fœda, ix. 42. fugitiva, j. 16. vii. 46. grata, j. 35. longa, viij. 11. nota, ix. 37. publica, vij. 5. secura, vj. 47. solemnia, xj. 63. vera, vij. 4. xj. 27.
 gaudio udo, x. 78. vero, j. 50.
 gaudiorum, xj. 81.
 gaudiūque, j. 110. v. 38. crudele, iij. 64.
 gavius, viij. 51.
 Gaure, ij. 89. v. 83. viij. 27. ix. 51.
 Giurus pauper, iv. 67.
 gausapa, xiv. 29. villosa vel mantile, xiv. 138.
 gausape quadratum, xiv. 152.
 gausapina cubicularia, xiv. 147. pænula, xiv. 145.
 gausapinas sexcentas, vj. 59.
 gaze, xii. 53.

Ge

Gelat, j. 50.
 gelata ficus, iv. 46. manus, v. 9.
 gelata ficus, iv. 46. manus, v. 9.
 Gelatinus, vij. 24.
 gelida bruma, iv. 37. togula, vi. 50. virgine, xj. 48.
 gelidæ brumæ, x. 14.
 gelidam aquam, xiv. 106. auriculam, xii. 26.
 gelidas arces, j. 13. lacernas, vii. 91. valles, v. 72.
 gelidi Decembris, x. 87.
 gelidis aquis, xiv. 33. prui-

nis, vij. 30. lacernis, iij. 38.
 gelido amne, vij. 79. ore, vj. 58. Decembris, iv. 19.
 gelidos lacus, xiv. 1.
 gelidum anguem, xj. 29.
 draconem, vii. 86. frigus, viii. 68. Tibur, iv. 64.
 Gellia, j. 34. iij. 55. iv. 204. v. 17. 30. vi. 11. 67. 90. viii. 81.
 Gellianus, vi. 66.
 Gellius, ix. 47. 82.
 Gelhoque, vi. 54.
 gelu, xii. 61. concreto, iv. 59. hiberno, iv. 18.
 gemellas, x. 92.
 gemellos, xii. 49.
 gemellus, j. 11.
 gemens, xi. 72.
 gerneret, ix. 88.
 genes, xiv. 31.
 gemina compede, iij. 29. forte, ix. 40. symplegades, xi. 100. tigris, viij. 26.
 geminas fores, vij. 27. maninus, x. 10.
 gemini, iij. 83. currus, viij. 65.
 geminis alis, vii. 51. culminibus, ix. 4.
 gemino asse, ij. 53. cornu, † 22. Ganymede, ix. 105. honore, iij. 2. hoste, xiv. 17.
 geminos, ix. 42. angues, xiv. 177. cunnos, j. 91. juvencos, † 23.
 gemis, j. 94. 107. xii. 17.
 gemit, iij. 58.
 gemitu, xi. 100.
 gemitus, x. 80. 82.
 gemma, iv. 22. x. 20. xj. 50. xiv. 94. 123. eruta, viii. 28. lactea, viii. 45. succina, iv. 59. trita pollice. Heliadum, ix. 14.
 gemmæ, xii. 40. xiv. 170. alba, xi. 33. perspicua, viij. 68. potare, xi. 12.
 gemmam, xi. 38.
 gemmantes alus, xiii. 70. lecti, xii. 67.
 gemmantibus rivis, ix. 52.
 gemmas, xii. 49. 103. plures, v. 11. similes, iv. 61. virides, ix. 60. xj. 28.
 gemmati calices, xiv. 109.

gemmatum surum, xiv. 109.
 gemma testis, vj. 47.
 gemmeique pavones, iij.
 58.
 gemmeus miles, xiv. 20. ru-
 mor, x. 3.
 gemmis, xii. 75.
 genæ antiquæ, v. 45.
 genas, vij. 82. ix. 78. x. 12.
 florentes, iij. 6. hirsutas,
 vi. 52. rubras, viii. 56.
 gener, vii. 70. ix. 72.
 generaret, ix. 42.
 generata, vi. 49.
 generatus, iv. 55.
 generis foeminei, xi. 48.
 genero, viii. 66.
 generos, xj. 54.
 generosa, xiv. 95. Cœcuba,
 xiii. 115.
 genest lenta, j. 44.
 genis cruribusque hirsutis,
 x. 65. luccis, j. 79. xii. 3.
 genita, ix. 40. 61. xi. 23.
 genitam, xii. 21.
 genitor, viii. 2. 11. 91. bo-
 nus, viii. 50. divum, xii.
 78.
 genitore viso, vi. 38. vivo,
 iv. 16.
 genitos, iv. 55.
 genitrix, v. 35.
 genitum, † 12. j. 82.
 genitus, x. 65. xii. 60.
 genum, vi. 60. vii. 11. 77.
 gens barbara, † 3.
 gente, xii. 3. Arctoa, v.
 69. Argolica, iv. 66. Di-
 ſca, xi. 70. rigida, vj.
 64.
 gentem togatam, xiv. 124.
 gentes, vii. 51. viii. 61. x.
 12. 96. xii. 26. Sarmati-
 cas, viij. 11.
 gentesque, xij. 6.
 gentibus, ij. 56. x. 9. xi. 99.
 xii. † auriferis, xiv. 199.
 Celtiberis, j. 50. edomi-
 tis, viii. 65. Libycis, ix.
 83. perdomitis, vii.
 83.
 gentis facundæ, vii. 31. Fla-
 viæ, xi. 2. perfidæ, vii.
 6. sacræ, ix. 95.
 gentiumque, xii. 8.
 genu, v. 14. xi. 101.
 genuit, ix. 101. 106. xiii.
 33. 106. 118.
 genus, v. 39. vii. 23. 95.
 xij. 13. humanum, ix. 46.

inmixtum, † 21. leti tri-
 stius, xi. 92. leve, vj. 60.
 omne, iv. 39.
 genusque, v. 28.
 geram, v. 73. xiv. 41.
 geras, iij. 93.
 gerat, xiii. 81.
 gerebat, vii. 93.
 geres, xiv. 31.
 geris, ix. 67. x. 28. xii. 44.
 gerit, j. 45. 118. iv. 89. v.
 52. 62. xi. 60. xii. 7. 31.
 xiv. 186. 192.
 geritis, x. 105.
 Germanæ, xi. 97.
 Germania, ij. 2.
 Germanicarum Kalendarum,
 ix. 2.
 Germanice, v. 20. vii. 60.
 viii. 4. 26. 39. 55. 56. ac-
 cola, v. 3.
 Germanicus, v. 2. serus,
 xiii. 4.
 Germanis, vii. 29.
 germinat, x. 94.
 gerres, iij. 77. xii. 32.
 Geryonem, v. 50. 66.
 gesserit, ix. 22. 104.
 gessit, ix. 104.
 gestari, iv. 52. vii. 75.
 gestat, v. 12. 56.
 gestatio, v. 21.
 gestator, iv. 64.
 gestatur, xii. 17.
 gestatus, j. 83.
 gestavit, xiv. 52.
 gestus, xii. 101. lascivos,
 vi. 71.
 Getæ, xii. 8.
 Getasque, viii. 11.
 Getica nive, ix. 104.
 Geticæ juvenæ, vii. 79.
 Geticam Peucen, vii. 83.
 Getici poli, ix. 46.
 Geticis pruinis, xi. 4.
 Getico tergore, vii. 1.
 Gi
 Giberii sigillum fictile, xiv.
 182.
 giganta luteum, ix. 51.
 gigantas, ix. 53.
 gigantei triumphi, viij. 50.
 gigantis magni, xiii. 78.
 Gl
 Glaber crure, xii. 38.
 glabraria, iv. 28.
 glaciem, ix. 92.
 glacis livida, vii. 94.
 Glacilla, vii. 86.
 gladiator, v. 25.
 gladiatores, iij. 16.

gladium, j. 14.
 glande, xii. 76.
 glandis Tuscæ, vij. 26.
 glandulas, iij. 82. vii. 19.
 Glaniana vera, iv. 39.
 Glaphyran, xi. 21.
 Glaphyro, iv. 5.
 Glaucæ, ix. 96.
 Glaucia, vj. 29.
 Glaucias humatus, vi. 28.
 Glaucina, ix. 27.
 gleba, iij. 65. ix. 23. magna,
 v. 13. 38. Setina, ix. 23.
 glires fomiculosos, iij. 58.
 gloria, † 27. j. 22. 52. ij.
 90. 91. iv. 55. v. 10. 25.
 vi. 80. vii. 49. 96. ix. 44.
 61. x. 53. 64. xii. 21.
 xiv. 93. dulcis, viii. 82.
 foelix, viii. 55. ix. 89. in-
 ſcianda, ix. 101. lata, x.
 103. mœſta, x. 50. nova,
 viij. 15. nulla, xij. 36.
 xiiij. 85. obſcura, xiv.
 171. prima, iv. 75. xiii.
 92. quanta, iv. 63. rara,
 † 18. x. 63. ſera, j. 26.
 ſumma, † 15. viii. 30.
 gloriabitur, j. 6a.
 gloriari, xii. 36.
 gloriatur, x. 92.
 glorior, ij. 86. xiv. 95.
 glorioſa, xij. 8.
 Glyceræ, vj. 40. xi. 41.
 Glycere, xiv. 187.
 Glycerea formoſam, xi. 41.
 Glypte, ij. 45.
 Go
 Gobius, xiiij. 88.
 Gorgon, ix. 26.
 Gorgonas, x. 4.
 Gorgone poſita, vi. 10.
 Gr
 Grabati, iv. 53. nudi, j. 93.
 ſponda, xj. 57.
 grabatis, vj. 39.
 grabatus tripes, xij. 32.
 Gracco, xi. 103.
 graciles ligulæ, v. 18.
 graciles vias, ij. 86.
 gracili filo, viij. 33. Gany-
 mede, xj. 44. libello,
 xiiij. 3.
 gracilique, viij. 84.
 Graculo, j. 116.
 gradiere, xij. 3.
 gradu laborioſo, vij. 38. pri-
 mo, v. 14. ſecco, v. 23.
 gradus, v. 42.
 gradus longos, xj. 83.
 græce, ix. 45.

- greci poëtae, ix. 12.
 græco nomine, xiv. 58.
 græcula Echo, ix. 86.
 græcum, v. 52.
 græcus Bacchara, vj. 75.
 Graia verbera, ix. 74.
 Graia Lerna, v. 66.
 Graium, iv. 55.
 gramina, iij. 65.
 gramine floreo, ix. 92.
 grammaticis, ix. 75. indo-
 ctis, xiv. 120.
 grammaticolque, v. 57. 60.
 grammaticus, vii. 63. bellus,
 ij. 7.
 grammaticusve, x. 70.
 grana, vij. 19.
 grande crimen, ij. 65. in-
 genium, ij. 44. jugum,
 vi. 76. meritum, viij. 65.
 nomen, ix. 2. opus, v.
 5. pretium, ix. 102. so-
 phos, j. 4. vi. 48. & in-
 fanum sophos, j. 50.
 grandem, ij. 48. aprum,
 xiv. 31.
 grandemve lupum, xi. 50.
 grandes, vii. 61. xii. 49. vir-
 gines, iij. 57. Syri, vii.
 52.
 grandi gutta, iij. 47. pede,
 vi. 64.
 grandia, v. 6. viii. 50. ix.
 51. chrysendeta, xiv. 97.
 colla, xiv. 48. corpora,
 xiv. 91. venabala, viij. 55.
 verba, ij. 69. ix. 33.
 grandibus curris, x. 83. ther-
 mis, xj. 52. verbis minax,
 ix. 28.
 grandis auctio, ix. 4. bos,
 x. 79. fibula, vii. 81. filia,
 vii. 9. finus, v. 12. mu-
 rena, xiii. 80. pluvia,
 ix. 100. reus, vii. 71. sar-
 cina, viij. 75. virgo,
 viij. 3.
 grandius, ix. 60. secretum,
 xj. 46.
 graphiaria armata, xiv. 21.
 graphiarius, xiv. 21.
 grata, ix. 59. x. 12. coro-
 na, xiii. 35. facies, vii.
 24. gaudia, j. 35. præ-
 mia, j. 32. quies, xi.
 27. victima, iij. 24. xii. 92.
 gratæque, xiv. 80.
 grates, xii. 9.
 grati honoris, xiv. 32.
 gratior, iv. 44. xiii. 21.
 gratis, j. 30. 74. 96. iij.
 30. iv. 37. v. 16. vij. 74.
 x. 3. 29. 75. xi. 48. xii. 32.
 55. 64. xiv. 1. 75.
 gratissima res, iv. 31.
 gratissimus, ix. 17.
 gratus, vi. 73.
 gratia, vi. 80. ix. 27. xi.
 14. duplex, xiii. 33. ma-
 jor, iv. 29. xii. 63. tanta,
 xiv. 145.
 gratias, ix. 7.
 grato ore, vii. 62. versu,
 iv. 55.
 gratulor, x. 70.
 gratulatori lasso, x. 74.
 gratum, iv. 23. vii. 51. Jo-
 vem, v. 1. munus, x. viii.
 28. xii. 24. xiv. 60. no-
 men, iv. 31. pignus, x.
 73. fidus, † 26.
 gratus, ix. 29. x. 25. aper,
 iij. 77. cunnius, iij. 81.
 December, vii. 71. eques,
 vii. 15. homo, iv. 84.
 gravacus, iij. 22.
 grave, v. 6. 79. ix. 56. 70.
 munus, ij. 30. pretium,
 xi. 39.
 gravem casum, ij. 65. co-
 ronam, iij. 47. ursum, †
 22. vultum, v. 52.
 graves, vii. 46. viii. 3. ix. 29.
 annos, vii. 63. avos, vii.
 46. Curios, ix. 29. lufus,
 xii. 15. saccos quindecim,
 x. 74.
 graveleque, viij. 79.
 graveleque draucos, vij. 66.
 gravi, j. 53. servitio, j. 52.
 sue, xiii. 56. telo, † 13.
 gravidam suem, † 12.
 gravior, † 14. Curio Fabri-
 cioque, xi. 17.
 graviora pondera, v. 66.
 gravis, iv. 11. v. 66. xi. 17.
 anulus, xiv. 123. arca,
 iij. 40. x. 14. Fescenia,
 j. 88. hasta, vii. 62. he-
 mitriteos, xii. 92. ira,
 iv. 12. iris, iv. 19. lan-
 guor, vi. 70. medici-
 na, xi. 72. silva, iv.
 66. summa, x. 75. ter-
 ra, v. 36. xi. 15. testa,
 vii. 52. turba, † 4. Ve-
 stinus, iv. 73. uxor, xi.
 85.
 gravisque, x. 23.
 gravitas, xi. 105.
 gravior, ij. 27. iij. 28. xiii.
 28.
 gravius, j. 88. v. 23.
 graviusque, vii. 94.
 gege, ij. 43. iij. 91. vi. 57.
 viij. 51. x. 98. Pierio, ix.
 88. xii. 11. primo, xiv.
 158. purpureo, xiv. 55.
 Strymonio, ix. 30. Velti-
 no, xiii. 31. uno, ij. 46.
 gregem, viij. 55. Castalidum,
 vii. 11.
 greges, ij. 74. vii. 53. innu-
 meros, v. 13.
 gregis, viii. 28. Bætica, vj.
 38.
 gregibus tinctis, xii. 64.
 gremio, xiv. 61.
 gressibus vagis, ij. 57.
 gressu licenti, iv. 8.
 gressumque, vi. 80.
 gressus, v. 32.
 grex, ij. 43. plenus, vi. 39.
 togatus & capillatus, iij.
 57.
 grues, ix. 14.
 grylli, j. 66. ij. 14.
 Gu
 Gubernet, ix. 23.
 gula, ij. 40. iij. 17. v. 71.
 xi. 87. ingeniosa, xiiij. 62.
 ingenua, vi. 11.
 gula, v. 51.
 gulaque, j. 21.
 gulæ, iv. 78. vii. 19. 48. Pel-
 læ, xiii. 85.
 gulam, xiv. 220.
 gulosam partem, xi. 62.
 gulosis, xiii. 71.
 guloso nimium lectore, x.
 59.
 gulosius, iij. 22. vii. 19.
 gulosus, vii. 19. viii. 23.
 ix. 11. xii. 41. homo,
 xii. 65.
 gurgite flumineo, iv. 66. sul-
 fureo, vii. 92.
 gustatæ aqua, vij. 46.
 gustatorium, xiv. 88.
 gustu, xi. 32. 53.
 gustus primus, xiii. 61.
 gutta, j. 110. vii. 24. xi. 99.
 condita, iv. 32.
 guttae grandi, iij. 47.
 guttatæ Numidicæ, iij. 58.
 guttur turpe, xi. 22.
 guttus corneus, xiv. 52.
 Gy
 Gymnasium, iij. 98.
 Gyrthæ, vi. 39.

H.

Ha

H Abe, ij. 10. 48. viij. 37.
x. 51. xiii. 29. 53.
habeas, ij. 79. iij. 93. iv. 33.
39. x. 100. xj. 67. xiv.
179.
habeat, j. 79. ij. 18. iij. 93.
vi. 67. viii. 61. xi. 42. xii.
20. xiii. 126.
habebas, j. 100. xi. 45.
habebis, v. 43. xiii. 3.
habebunt, ix. 7.
habemus, viii. 61. x. 2.
habenas æternas, vi. 3. Iu-
leas, ix. 104.
habendam, j. 85.
habenis, v. 49.
habent, j. 2. 4. 37. ix. 4. x.
16. xii. 13.
habeo, iv. 15. 72. v. 9. xii.
25.
habere, j. 2. 42. ij. 8. 26. 68.
86. iv. 10. 34. vi. 21. 60.
vii. 10. 47. viii. 2. 5. 33.
34. 36. 65. ix. 17. x. 41.
54. 98. xi. 33. 44. 61.
70. 89. 103. xii. 6. 18.
101. xiii. 117. xiv. 78.
178. 220.
haberet, v. 24. xi. 61.
haberi, iv. 5.
haberis, xiv. 74.
habes, ij. 87. iij. 72. iv. 31.
v. 28. vii. 77. viii. 78. ix.
88. x. 25. xi. 58. xii. 25.
xiv. 119.
habet, † 4. 18. j. 49. 101. ij.
93. iij. 8. iv. 19. 72. v. 23.
39. vi. 61. 74. vii. 101. viii.
78. ix. 4. x. 18. xi. 16. 60.
xij. 10. 14. xiii. 78. xiv.
174. 179.
habeto, j. 93.
habetur, viii. 73. xi. 91.
habiles calamos, xiv. 38.
habilis, xiii. 22. xiv. 171.
habirabas, x. 28.
habitabit, xi. 35.
habitare, j. 4. viii. 14. ix. 44.
xi. 19. xii. 32. xiii. 60. xiv.
77.
habitas, xii. 50.
habitat, vii. 52. xi. 84. xii. 3.
habitor, ix. 52.
habito, j. 118.

habitusque, ix. 67.
habui, v. 9.
habuisse, † 8. xi. 44.
habuit, iij. 31. iv. 46. viii.
57. ix. 44.
hac, j. 71. 73. 98. 109. ij. 53.
77. iij. 87. iv. 47. 69. v. 16.
51. 61. vi. 47. 64. viii. 6.
33. ix. 24. 30. 36. 50. 62.
x. 35. 71. 72. xii. 42. xiv.
50. 110.
hæ, iv. 30.
hæc, † 6. 27. 28. j. 27. 99.
ij. 54. 70. iij. 33. 76.
hædi, x. 92. xiii. 33.
hædina pelle, xii. 45.
hædis stantibus, xiii. 38.
hædum, x. 87.
hædus raptus ab ore lupi,
x. 48.
Hæmo Orpheo, † 3.
hæreat, ij. 61.
hærebat, iij. 91.
hærebit, vi. 64. xi. 8.
hærebo, ij. 24.
hærenti, x. 30.
hærere, ix. 103.
hæret, j. 86. xi. 62. xii. 38.
hæsi, ix. 49.
hæsisisti, vii. 44.
hæsit, j. 7. vii. 44.
halat, x. 48.
halece putri, iij. 77.
halitus, x. 42. cervinus, xii.
29.
Halmyroten, x. 83.
hamo, vi. 63.
hamos, v. 18. sacrilegos, iv.
30.
hamus, ij. 40. fallax, iv. 56.
hanc, † 13. 28. j. 56. 110.
ij. 16. iij. 5. 24. iv. 19. v. 4.
vi. 40. 41. vii. 68. viii. 45.
ix. 32. x. 24. xi. 21. xiii.
67. xiv. 114. 126.
Hannibal, ix. 44. xiii. 73.
Haphe, vii. 66.
Harpaſta, xiv. 48. pulveru-
lenta, iv. 19. vii. 31.
harpaſto, vii. 66.
Harpyiaſque, x. 4.
harpilæx, iij. 24.
has, ij. 23. iij. 29. iv. 3. vi.
19. 75. vii. 47. viii. 79.
ix. 47.
haſta, † 12. v. 66. xiv.
179. belligera, v. 25. gra-
vis, vii. 62. levis, † 12.
ix. 57.
haſta, v. 25.
haſtas emiſſas, xiv. 202.

haud, ix. 3.
haurire, viii. 39.
haurit, iv. 25.
hauſiſti, ix. 84.
He
Hebe, ix. 67.
Hebes iſtus, vii. 31.
hebetanque, xiii. 67.
Hæſtora, xiv. 212.
Hæſtoreo equo, xi. 105.
Hæſtoreos rogos, vi. 71.
Hæſtoris, x. 90.
Hecubæque, vi. 71.
Hecubam, iij. 32. 76.
Hedyli, ix. 58.
hei, ij. 1.
Helciariorum, iv. 64.
Helena, vii. 99.
Helene, j. 63. ix. 106.
Heli, j. 96.
Heladum, iv. 59. pollice
gemma trita, ix. 14.
Heliani facundi, xii. 24.
Helicen, iv. 3.
Helicon, j. 77.
Helicone toto, xii. 6.
Heliconis, x. 64. 93.
Helide, j. 35.
Helles, ix. 73.
Helycaoniæ regione, xiv.
152.
Hemcritæo, ij. 40.
**Hemcritæos gravis & for-
vens**, xij. 92.
Hemcritæus, iv. 81.
herba, xi. 19. **Apula**, viij.
28. **rubens**, ix. 62. **rudis**,
ij. 90. **ſalax**, x. 48.
herbarium, v. 24.
herbis miribus, ix. 18. 73.
Hercule ſimili, x. 104.
Herculeæ laudis, † 27.
Herculeas manus, † 15.
Herculei Tiburis, j. 13.
Herculeo aſtro, viii. 55. **no-
mine**, iv. 44.
Herculeos colles, iv. 57. vii.
12.
Herculeum, † 6. **numen**,
ix. 104. **Tibur**, iv. 62.
Hercules, v. 5. **Corinthius**,
xiv. 177. **ſiſtilis**, xiv.
178.
Herculis magni, ix. 65. **pu-
ſilli**, iij. 47.
Here, j. 44. iij. 12. iv. 7. 61.
x. 31.
heredem, iij. 10. vi. 63. vii.
65. ix. 49. x. 97. xi. 49. xii.
74.
heredes, iv. 33. xj. 15.
here

- heredi, xiii. 126.
 hereditatis, vi. 61.
 heres, vj. 86. viij. 44. 75. ix. 48. xi. 5. xii. 48.
 heri, j. 25.
 Hermaphroditum fœmineum, vi. 68.
 Hermaphroditus, x. 4. mar-moreus, xiv. 174.
 Herme, ij. 15.
 Hermes doctus, v. 25. minax, v. 25. superbus, v. 25. timendus, v. 25.
 Hermione, iij. 11.
 Hermocratem, vi. 53.
 Hermogenes, xij. 29.
 Hermumque, vj. 86.
 Hermus sordidus turbato auro, viii. 78.
 hernia ingens, iij. 24.
 herniarum, xii. 85.
 Herodes clinicus, ix. 98.
 herois, iij. 20.
 heros, x. 56. Præstantius, iij. 84.
 Herulæ, x. 68.
 Heronem, † 27.
 Hesperia aqua, viij. 28.
 Hesperius boves, ix. 104.
 Hesperidum, iv. 64. nemus, † 21.
 Hesperio orbe, viij. 78.
 Hesperium pecus, ix. 62.
 Hesperius liquor, xiii. 40.
 hesternæ cœna, ij. 72. luce, j. 69. nocte, j. 28. iv. 15. a hesternis coronis, ix. 62.
 hesterno mero, j. 29. vino, j. 88.
 Hetrusco sollicito, vi. 83.
 heu, j. 4. 13. ij. 18. v. 21. vi. 62. 85. vii. 20. 46. ix. 30. x. 13. 18. 50. xi. 79. xiv. 101.
 hexaclinon tessudineum, ix. 60.
 hexametris, vi. 65.
 hexaphoris, ij. 81.
 hexaphoro, vi. 67. ingenti, iv. 51.
 Hi
 Hi, j. 36. v. 10. 20. 21. viii. 6. x. 95. xii. 31. 75. 98.
 Hiantæ aquæ, xii. 3.
 Hiantida perpetua, vi. 21.
 hiantis, vii. 13. 49.
 hiare, xi. 19.
 hiatu infinito, iij. 72.
 hiarus patulos, iij. 19. va-stos, j. 23.
 hiberna Arctos, vii. 6.
 hiberna capsa, xi. 9.
 hibernæ rotæ, iv. 29.
 hibernas bastationes, vii. 94. rotas, vi. 80.
 hibernis, viii. 14. aquis, vii. 35.
 hiberno, iv. 18. lacu, x. 85.
 hibernos, vi. 59. recessus, v. 68.
 hibernum Tibur, v. 72.
 hic, † 2. 24. j. 34. 44. 115. ij. 33. iij. 76. iv. 1. v. 32. vi. 1. vii. 17. viii. 65. ix. 53. x. 96. xi. 85. xii. 48. xiii. 84. xiv. 42.
 hic, j. 115. iij. 85. vi. 81. viii. 65. xi. 97. xii. 69. xiv. 77.
 hiccine, vj. 63.
 histericam, xi. 8. 72.
 hieme, v. 38.
 hiemem, ij. 46.
 hiemes, ix. 2.
 hiems, viii. 63. tota, xiii. 59.
 Hiero, ix. 106.
 Hicine, x. 56.
 hilarem poenam, iij. 64.
 hilares Musæ, vii. 7. um-bellas, iij. 58.
 hilaris, vi. 53. Cato, xii. 6.
 Hilarus, vi. 73.
 hinc, j. 55. 118. ij. 10. 14. iij. 58. iv. 64. v. 52. vii. 94. ix. 55. x. 83. xi. 32. xii. 57. xiii. 25.
 Hini, xiv. 59.
 Hippocrates, ix. 96.
 Hippodamus, iv. 31. vii. 56.
 Hippodromon pulvereum, xii. 50.
 Hippolyto, viii. 48.
 Hippolytum, xiv. 203.
 hircosâ subulci, x. 98.
 hircosis, ix. 48.
 hircoso osculo, xii. 59.
 hircum, iij. 24.
 hircus moriturus, iij. 24. pi-ger, iv. 4. recens, vi. 93. unus, xi. 85.
 Hirpini, iij. 63.
 hirsuta ilice, vi. 64.
 hirsutagenas, vi. 52.
 hirsutis crûnibus genisque, x. 65. imaginibus, ix. 48.
 hirsutum, vii. 57.
 hirundinino nido, xi. 19.
 his, j. 49. iv. 42. v. 52. vj. 75. ix. 36. x. 24. 71. xi. 28. xiv. 197.
 Hispanæ paludis, xii. 57.
 rotæ, iv. 46. Tarracenis arces, x. 104.
 Hispanas, iv. 28. metretas v. 16.
 Hispania, iij. 14.
 Hispanix, j. 50.
 Hispaniscapillis contumax, x. 65.
 Hispano auro, vj. 87.
 Hispidæ matris, iij. 58.
 historia Romana, xiv. 191.
 historias bellis, ij. 7.
 histra testa, xii. 64.
 histrio satur, xii. 78.
 Ho
 Hoc, † 12. 10. j. 53. ij. 66. iij. 63. iv. 44. v. 62. vi. 40. vii. 20. viij. 44. ix. 18. x. 26. xj. 14. xiii. 98. xiv. 55. 141.
 hodie, j. 16. 28. iv. 7. v. 59. ix. 36. xj. 66. xii. 48.
 Homerî batrachomyoma-chia, xiv. 183.
 Homerus, xiv. 57. in mem-branis, xiv. 184.
 hominem, v. 29. vj. 33. x. 4. 31. malignum, v. 29.
 hominis, ij. 40. ix. 96. xiv. 212.
 hominum, † 10. vj. 46. viij. 4.
 homo, iv. 84. v. 83. vj. 8. ix. 42. x. 31. asper, v. 62. bellus, j. 10. iij. 63. bo-nus, xij. 51. cautus, viij. 99. desidiosus, j. 108. dul-cis, vj. 99. fidus, iv. 5. gratus, iv. 84. gulosus, xij. 65. imperiosus, ix. 54. ingeniosus, j. 74. li-ber, j. 68. magnus, ij. 32. vj. 99. ix. 51. xi. 57. nul-lus, vii. 99. officiosus, x. 83. pulcher, vj. 99. purus, ix. 64. pusillus, j. 10. v. 81. sagax & astutus, xij. 89. victiosus, xj. 93.
 honesti, j. 40.
 honor, j. 89. x. 50. altus xiv. 4. antiquus, xj. 12.
 honorato, iv. 27. v. 15.
 honore, viij. 78. ix. 4. æter-no, j. 117. gemino, iij. 2. tanto, x. 79. vano, xi. 33.
 honorem, viij. 55.
 honores, ix. 66. molles, † 1. mutuos, xj. 64. perpet-uos, ix. 62. sacros, viij. 65.
 d iij ho-

honorificum, x. 45.
honoris grati, xiv. 32.
honorum, iv. 40.
honor, viij. 80. nullus, iv.
31. omnis, viij. 8. quan-
tus, xii. 63. tantus, vi.
80.
Hoplomachus, viij. 74.
hora, x. 19. 38. xi. 50. 107.
activa, xij. 1. decima, iv.
8. meridiana, iij. 67. om-
nis, x. 44. prima, iv. 8.
prior, x. 48. tertia, xij.
18. una, x. 74.
hora, ij. 67. decima, j. 109.
iij. 36. xi. 80. sexta, iij.
100. una, ij. 1. undecima,
ix. 60.
horæ supremæ, x. 5.
horam, v. 81. viii. 81. xi. 74.
horas, viij. 67. xj. 78. bonas,
j. 114. extremas, iv. 73.
Horatiorum, iij. 47.
Horatius, ix. 42. solus,
iv. 2.
horis, viij. 7. decem, xj. 30.
omnibus, j. 87.
horrescat, v. 36.
horret, xj. 40.
horribiles Sabinæ, xi. 16.
horrida, vj. 25. xj. 92. pe-
ctora, ij. 36. iv. 57. fide-
ra brumæ, id est, hyemis,
ix. 13.
horridique silvani, x. 92.
horridis loris, x. 62.
horridulos filios, x. 98.
horridus, iij. 20. 36. 58. De-
cember, vj. 35. 94. Li-
burnus, j. 50.
horretur, xj. 56.
hortatus, j. 79.
horti, viij. 40. Corcyrei,
xiiij. 37. suburbanî, vj. 48.
Mortis, iv. 64. v. 63. vj. 68.
felicitibus, xiiij. 20. fitienti-
bus, ix. 19.
horto ingenti, vi. 72. medio,
iij. 68. Prænestino, ix.
61.
hortos, v. 63. xij. 33. patrios,
xij. 31. Pharos, vj. 80. vi-
cinos, j. 115. xj. 35.
hortum, vj. 72. argentem,
v. 79.
hortus, x. 48. xj. 9. 19. fa-
cilis, iij. 58. securus, x. 94.
horum, iij. 72. xij. 76.
hos, † 26. j. 2. ij. 74. iij.
5. iv. 83. vj. 73. vij. 16.
viij. 15. x. 71. xj. 71. xij.

63. xiiij. 20. xiv. 8. 12.
hospes, iij. 5. iv. 80. v. 63.
x. 20. xj. 25. xij. 3. plurimus,
viij. 3. tutior, viij. 14.
hospita umbra, x. 26.
hospitalitati comi, iv. 64.
hospitem, x. 92.
hospitibus, v. 63. xiiij. 3.
hospitis invicti, ix. 62.
hospitium commune, v. 63.
hoste, j. 49. 52. gemino,
xiv. 17.
hostem, ij. 80.
hosti, vj. 4.
hostia, ix. 43. parva, ix. 32.
hostibus, xiii. 60.
hostiles minas, vj. 76.
hostis gemmeus, xiv. 20.
pius, j. 22.

Hu

Huc, iij. 68. xij. 34.
huic, † 27. iij. 91. v. 53.
vj. 78. vij. 72. viij. 77. xij.
53. xiv. 222.
hujus, j. 79. ij. 72. iij. 19. iv.
11. x. 71.
humane, ij. 15. xij. 55.
humanus, vi. 59.
humanum genus, ix. 46.
humatus Glaucias, vi. 28.
humis, viij. 48.
humi, viij. 75.
humida lina, x. 37. prata,
j. 89. Trebula, v. 72.
humiles, j. 105.
humilescque, x. 72.
humili pectore, viij. 39.
humo aggesta, viii. 57.
humorem, xii. 84.
humum sanguineam, ij. 75.
humus, x. 51. dives, xij. 63.
Labicana, j. 89. mœsta,
ix. 72.
hunc, † 23. j. 9. 109. ij. 51.
93. iij. 1. 5. iv. 53. vj. 39.

Hy

Hyacinthon, viii. 63.
hyacinthus in tabula pictus,
xiv. 173.
hyberno gelu, iv. 18.
hybernus Notis, viii. 14.
hybernus dies, vj. 59.
Hybla, vj. 87. x. 74. flori-
da, ij. 46.
Hydæ, xiii. 105.
Hyblæa mella, xj. 43.
Hyblæis apibus, ix. 27. thy-
mis, v. 40.
Hyblam, ix. 12.
Hybrida, viij. 22.
Hybridarum, vi. 39.

hydra, xiv. 177. improba,
v. 66.
hydræ, † 27.
hydrum fecundam, ix. 104.
hydrocelas tumidas, xii. 85.
hyems, x. 51. septima, xi.
92. sexta, x. 61. sterilis,
viij. 68.
Hygea, xi. 61.
Hylæ, vii. 49.
Hylam, vi. 68. ix. 26. 67.
xi. 44.
Hylan, xi. 29.
Hylas, v. 49. viii. 9. pulcher,
iij. 19. raptus, x. 4.
Hyle, ij. 51. 60. iv. 7.
Hylum, ix. 26.
Hymenæe, iv. 13.
Hymetti Thesæi, xiii. 104.
Hymettia mella, xi. 43.
Hymettos, vii. 37.
hymnus, xij. 76.
hyperborei Bootæ, iv. 34.
triumphi, viij. 78.
hyperboreis oris, vj. 50.
hyperboreo orbe, ix. 104.
hyperboreos triones, ix. 46.
Hypnæ piger, xi. 37.
Hircano equo, viii. 26. ju-
go, † 18.
hylicam, xj. 7. 42.

I.

I. † 23. j. 4. 43. ij. 6. iv.
10. v. 83. vj. 1. 83. 88. viij.
63. ix. 3. 102. x. 19. 89.
96. 104.

Ja

Jaceam, ix. 89.
jacebat, iij. 91.
jacebunt, viii. 3.
jacent, iv. 44. x. 71.
jacente, viii. 44.
jacentem, iij. 44.
jacere, j. 69. iv. 35. v. 75.
xi. 19.
jaceret, xi. 44.
jaces, vii. 26. x. 13. 26. xi. 23.
jacer, j. 83. iij. 82. iv. 59.
64. v. 63. vi. 28. 52. vii. 39.
ix. 44. 94. x. 55. xi. 44. 82.
92.
jacies, vj. 99.
jacta, v. 43.
jactamur, x. 58.
jactas, xii. 53.
jactat, † 22. v. 8. 14. vii. 89.
jactatam, x. 30.
jactatis cogis, xiii. 99.
jactes,

- jacas*, ix. 105. x. 65.
jacet, † 1.
jacis, iv. 30.
jacuram, v. 81.
jacui, xi. 74.
jacuit, † 14. 21. viii. 75.
jaculo, ix. 21. 57. levi, iv. 55.
jam, † 27. j. 24. ij. 64. iij. 50. 60. iv. 33. v. 28. vi. 76. vii. 19. viii. 62. ix. 50. x. 23. xj. 47. xii. 6. xiii. 79. xiv. 177.
jamdudum, v. 20. vi. 42.
janque, vi. 39. vii. 46. x. 48.
jane, viii. 2. 8. x. 28. xi. 5.
Jani, viii. 33. x. 41. Kalendis, xiii. 27. mensis, xii. 31.
Janiculi, iv. 64.
janitor, v. 23.
Jano, vii. 7.
lanthina, ij. 39.
janua aperta, iv. 29. nulla, j. 71. furda, x. 13.
januam disertam, x. 19.
Janus, viii. 2. ix. 2. pacificus, viii. 66.
jaspidebus magnis, ix. 60.
jaspidas, v. 11.
Ib
Ibam, ix. 50.
ibat, iij. 47. xi. 62. xii. 32.
ibatis, xii. 2.
Iberi, v. 66. stabuli, viii. 28.
Iberis, iv. 55. x. 20. 65. terris, vi. 18.
Iberos, vii. 51. xii. 9. truces, x. 78.
ibi, j. 50. ij. 14. iv. 62. vi. 2. vii. 87. 96. xii. 3.
ibis, 8j. 4. ij. 3. x. 19. 78.
ibit, vji. 7. x. 78. xi. 8. xiv. 31.
ibo, j. 47. ij. 24.
Ic
Ichneumon perniciosus, vii. 86.
icta, † 13. viii. 33. Plecusa, ij. 66.
icu certo, † 23.
icturas, ij. 52.
ictus, vii. 1. hebes, vii. 31.
Id
Id, iij. 1. 16. vi. 68. vii. 30.
Ida, j. 72. x. 89. conficia, iv. 1.
Idæi busti, ix. 35.
Idæo cinædo, x. 98.
idem, j. 10. 45. iij. 10. 46. 60. vi. 11. 51. ix. 9. 77. x. 55. xi. 44. 101. xij. 25. 26. 28. 47. 96. xiii. 76. xiv. 116.
ideo, j. 3. vi. 5. w
idibus, iv. 66. Augustis, xii. 68.
Idumeas palmas, x. 50.
Idumæos triumphos, ij. 2.
idus, v. 42. Maias, iij. 6. martens, vii. 73. Octobres, xii. 68. Octobris, x. 62.
Je
Jæcur anferis, majus, xiii. 58.
jejunia, iv. 4.
jentacula, j. 88. xiv. 223.
frugi, xiii. 31.
Ig
igitur, j. 86. ij. 11. iij. 69. iv. 71. v. 53. vii. 41. 46. x. 94. xi. 8. 44.
igne, iv. 57. v. 56. x. 36. attonito, viii. 30. contempto, j. 22. lento, viii. 21. maligno, x. 96. nullo, xi. 57.
ignes nocturnos, xiv. 42.
ignibus, vi. 83. Scythicis, xiv. 109.
ignipedes tauros, † 27.
ignis, iv. 66. vii. 26. pallidus, iij. 65.
ignoras, ij. 29. 77.
ignorat, j. 110. 112. vi. 39. xij. 100.
ignores, j. 2.
ignoro, iij. 45.
ignofcas, viii. 69.
ignofcat, v. 7.
ignofces, iv. 26.
ignofco, ij. 89. iij. 27. xi. 95.
ignota, xiv. 100. toga, xii. 18.
ignota mole, † 15.
ignoras, † 28.
ignotimaris, vii. 18.
ignotos, xi. 36.
ignotumque opus, xi. 79.
ignotus, v. 61.
Il
Ilex, xiv. 92.
Ilia, x. 45. casta, ix. 42.
Iliaco cinædo, ij. 43. magistro, iij. 39.
Iliacos amores, xii. 52.
Ilias, xiv. 164.
ilice, xiv. 70. hirsuta, vi. 64. multa, vii. 26.
ilicesque, x. 92.
iliceti vicini, xii. 18.
ilicetom sanctum, iv. 55.
illa, † 12. 20. j. 59. ij. 16. iij. 10. iv. 10. v. 36. vi. 39. vii. 24. viii. 33. ix. 50. x. 50. xi. 54. xii. 5. xiii. 9. xiv. 36. 172.
illâ, j. 5. 13. ix. 62.
illæsa, vii. 1.
illæsum, j. 7. juvenem, ix. 92. leporem, xiv. 200.
illam, iij. 67. iv. 20. 30. ix. 30. 41. x. 42. xi. 16.
illas, v. 8. 47. xi. 32. 44. 59. xii. 68.
ille, † 7. 23. j. 42. 61. ij. 44. 82. iij. 57. 58. iv. 11. 42. v. 3. 73. vi. 10. 28. vii. 44. 79. viii. 11. 24. ix. 46. 86. x. 6. 17. xi. 5. 40. xii. 18. 25. xiii. 60. 96. xiv. 53. 210.
illi, † 23. j. 87. 119. ij. 74. iij. 5. 14. iv. 23. 44. v. 36. 57. vii. 68. 96. viii. 78. ix. 40. 66. xi. 15. 35. xii. 63. xiv. 170.
illic, j. 50. 77. iij. 47. iv. 64. vi. 42. vii. 6. 19. ix. 34. x. 19. 37. 51. 78. xi. 1. 47. 105. xii. 3. 43. 57.
illigatas damas, j. 50.
illinc, j. 118. ij. 14. iij. 63. v. 14. 50. vii. 72. ix. 94. x. 104. xi. 99.
illis, j. 83. ij. 8. iii. 73. v. 64. vii. 16. 24. x. 5. 38. xii. 14. xiv. 208.
illo, ij. 2. v. 12. vi. 29. viii. 59. ix. 38. xi. 59. xiii. 59.
illos, iij. 74. ix. 30. xii. 49. 61. xiii. 2.
illotes nitros, viii. 67.
illotus, vi. 42.
illuc, xii. 34.
illud, j. 58. 90. ij. 71. iij. 64. 93. iv. 48. v. 23. 40. vi. 21. 59. vii. 8. 61. ix. 47. 95. xi. 95. xii. 53.
illum, j. 25. ij. 8. 29.
illumve, iij. 5.
illustrem, xiv. 41.
Im
Imagine, vi. 27. ix. 1. 25. 76. xiii. 30. falsa, iv. 53. tacita, vi. 13.
imagines superbas, v. 21.
imaginibus hirsutis, ix. 48.
immodicis, ij. 90.
imago, vi. 39. vii. 83. xi. 103. digna, ij. 66. major, ix. 78. plurima, j. 71.
imbelles damæ, iv. 74. xiii. 94. thelamus, vii. 57.
d iij *imber*

imber Castalis, ix. 19. subit-
 us, xii. 26.
 imbre, xi. 97. ætīv9, iij.
 65. assiduo, iv. 18. expref-
 so, xiv. 144.
 imbres, v. 19.
 imbribus immodicis, iij.
 100.
 imbricemque, ij. 37.
 imbrifer Nilus, j. 62.
 imbue, vii. 25.
 imbue, xiii. 8.
 imbuat, viii. 51.
 imitantur, v. 18.
 imitare, v. 39.
 imitata, j. 44. basia blandas
 columbas, xi. 105.
 imitator, j. 46.
 imitatur, xi. 32.
 imitatus, ix. 25. xi. 83.
 imiter, xi. 91.
 immatura corpora, ix. 9.
 immemor, iv. 83.
 immensis jugis, viij. 65. que-
 relis, ix. 46.
 immensum Maronem, xiv.
 186.
 immeritas opes, vii. 31.
 immeritos mares, vj. 2.
 imminet, iv. 64.
 imminente bruma, iij. 58.
 immisillum genus, † 21.
 immo, j. 11. 86. iij. 40. 47.
 iv. 85. v. 64. vi. 94. viii.
 10. xii. 48.
 immodicæ avaritiæ, ij. 56.
 immodici lacus, vii. 27.
 nulli, ij. 43.
 immodicis, vi. 29. clunibus,
 iij. 60. imaginibus, ij. 90.
 imbribus, iij. 100. laudi-
 bus, † 1.
 immedico Nerone, x. 48.
 immortale Falernum, ix.
 95. xi. 37.
 immota feritas, v. 32.
 immundæ carnis, iij. 24.
 immundam aquam, j. 93.
 immundum ceroma, xiv. 50.
 imo de pectore, x. 80.
 imo rido, vii. 16. sinu, j. 16.
 impediēt, x. 37.
 impeditam damam, iij. 58.
 impensis, † 4.
 imperat, iv. 8. xi. 7.
 imperatque, xi. 41.
 imperator, v. 50. x. 72.
 imperet, xiiij. 4.
 imperia, j. 50.
 imperio a facies, vi. 23. res
 est timor, xi. 59.

imperiosus homo, ix. 54.
 imperium, xi. 6. Aufonium,
 vi. 60.
 impacta rota transmissio pe-
 tauro, xi. 22.
 impia bella, iv. 11. flamma,
 v. 43. tellus, iv. 85.
 impio verſu, x. 5.
 impiorum Colchorum, iij.
 58.
 impius, v. 70. Libys, iv. 30.
 impleat, iv. 45. viii. 78.
 implere, xiv. 12.
 implet, j. 23. 85. iij. 60. iv.
 29. xi. 19. 32.
 impletura frigora, v. 36.
 implevit, vii. 61. x. 85.
 implicuit, vi. 15.
 implicram, † 11.
 implicatas aves, ix. 55. en-
 terocelas, xi. 85.
 implicum, j. 102.
 impones, j. 53.
 impositas pilas, † 22.
 impositum nomen, iv. 31.
 imposui, iv. 80.
 imposuit, iij. 57. iv. 40. v.
 37. x. 25.
 impotens bruma, j. 50.
 imprecor, vii. 23.
 impressi, x. 42.
 improba charta, viij. 24.
 bla, xiiij. 57. fumaris, x.
 36. hydra, v. 68. lingua,
 ij. 61. manus, xiv. 16. pi-
 ca, j. 54. satyreia, iij. 75.
 Tyros, x. 16. vota, iv. 1.
 improbaque tigres, j. 105.
 improbe, x. 31. Cinna, iij.
 61. lepus, j. 49. Zoile, xi.
 55.
 improbi, iij. 20. v. 81. xi.
 81. Malchionis, iij. 82. pa-
 nis caninas buccas, x. 5.
 Phædri, iij. 20.
 improbius, iv. 6.
 improbia, iij. 86.
 improbis Gadibus, v. 79.
 gannitibus, v. 61.
 improbiſſimusque, xii. 55.
 improbius, v. 51. ix. 69. x.
 71.
 improbo cornu, vii. 6. som-
 no, xii. 18.
 improbus comes, xii. 38.
 magister, j. 42. mari-
 tus, xii. 99. scorpionis,
 iij. 44.
 impudeater, j. 50.
 impudici Tigillini, iij.
 20.

impudicium digitum, vi. 70.
 impudicus odor, xii. 32.
 impune, x. 70.
 impurus, xi. 62.
 impurantur, v. 21.
 imputat, iij. 6. x. 30.
 imputes, v. 81.
 imputer, iv. 83. xii. 48. 84.
 imus, vi. 74. xij. 57.
 In
 In, † 1. 28. j. 90. 94. ij.
 40. 44. 72. iij. 2. 15. iv.
 18. 59. v. 40. 50. vi. 64. 92.
 vii. 13. 39. 79. viii. 51. 71.
 ix. 28. 104. x. 32. 68. xi.
 78. 96. xii. 9. 60. xiii. 3.
 65. xiv. 34. 169.
 in rosa æterna vivere, viii.
 77.
 inque, † 7. j. 79. ij. 26. iij.
 6. 69. iv. 3. vii. 60. ix. 104.
 Inachidos, xi. 48.
 inæqualem libellum, vii. 89.
 inæquales mensas, j. 56.
 inamabilis sciurus, v. 38.
 inane, j. 77. celum, iy. 21.
 corpus, viii. 75.
 inani sporta, x. 37.
 inanis culcita, v. 63. saluta-
 tor, iij. 58.
 inausum, ij. 14.
 incaluit, iv. 66.
 incedit, vi. 39. xii. 38.
 inceditque, vii. 38.
 incendia, v. 7. vi. 33.
 incendisse, iij. 52.
 intensura, ix. 3.
 incerta acu, ij. 66.
 incertis fritillis, iv. 14.
 incesſi Tereos, xiv. 75.
 inchoat, iij. 79. xiii. 14.
 36.
 incideris, iij. 46. xj. 96.
 incidisti, vj. 75.
 incidit, ix. 78.
 incipe, ij. 64.
 incipiant, j. 26.
 incipiat, ij. 1.
 incipient, v. 70.
 incipio, v. 73.
 incipit, j. 39. xi. 47.
 inciso ore, iij. 60.
 Incitator, xi. 1.
 Incitatus, x. 76.
 inclinat, j. 77.
 incolis, vj. 27.
 incommatis, xij. 99.
 incomptis capillis, j. 25.
 incubasque, xij. 53.
 inculcibus percussis, ix. 70.
 inculcitiq, iv. 66.

nebulis asperagis, xiii. 21.
neumbunt, v. 13.
necurris, j. 9.
necurvabat, xi. 44.
necustoditis & apertis limini-
bus, j. 35.
inde, j. 44. 71. 86. 118. ij. 14.
 37. iij. 38. 58. 82. iv. 90. v.
 1. 11. 52. vi. 52. vii. 17. 41.
 72. 101. ix. 55. 60. 92. 93.
 x. 51. 83. xi. 23. xii. 59.
 xiv. 113.
indecens, v. 14. *morbus*, j. xj.
 62. *nasus*, ij. 11. *pavo*, v.
 38. *pellis*, vii. 19.
indecenter, xii. 22.
indevorato capite, vii. 19.
index superbus, iij. 2.
Indica pompa, viij. 78.
Indicæ pecudis, v. 38.
indicas, xii. 97.
indicatque, ix. 45.
indice, j. 51.
Indici litoris, x. 38.
indiciis certis, ij. 54.
indiciis lapillis, j. 110.
indico labores, iv. 90.
Indico corpus, j. 73.
Indicosque dentes, x. 98.
indignantia testæ, ij. 90.
indignaque, iij. 34.
indignas fauces, j. 79.
indignor, ix. 75.
Indis dentibus, ij. 43.
indixit, xi. 50. xij. 79.
indocta falce, vj. 73.
indoctis grammaticis, xiv.
 120.
Indos sardonychas, iv. 28.
inducenda, v. 168.
iudue, ij. 41.
indueras, xiv. 139.
induis, xiiij. 87.
induiturque, viij. 48.
indulgent, j. 105. vj. 43.
indulgentia tanta, ij. 34.
indulget, iv. 3. 56. xj. 42.
indulfit, x. 38.
Indus niger, vii. 29. x. 16.
indutus, v. 24.
inemptum leporem, iv. 66.
inerrabile munus, ij. 10.
inepta, xij. 98.
inepte, vj. 32. x. 100. *vir*, j.
 69.
ineptiarum, xi. 1.
ineptus, j. 86.
inermi fronte, iij. 58.
ineft, j. 110. viij. 18. xij. 75.
 xiv. 145.

inexplicitosque Platonas, ix.
 48.
infacerum, v. 79.
infamata puella, x. 87.
infamem Cypron, ix. 92.
infandas penas, ix. 9.
infando auro, v. 70.
infandum scelus, viij. 13.
infans, iv. 177. vj. 95. xj. 33.
 xiiij. 97.
infantaria, iv. 88.
infante fordido, j. 50.
in antem, iv. 88. x. 95.
infantes, vj. 70. ix. 9. *vagientes*,
 xj. 62.
infanti, vj. 38. viij. 24. *profi-*
tuto, ix. 7.
infantis, xij. 84. *domini*, ix.
 21. *prima figura*, ix. 76.
infelix, ij. 46. 75. viij. 63. xj.
 8. *rogus*, viij. 75. *spcngia*,
 xij. 48. *venter*, ij. 51.
inferiora, viij. 71.
inferiore nube, viij. 36.
inferius descendere, x. 75.
infernas aquas, j. 102. ix. 30.
umbras, j. 37. xj. 70.
infernis umbris, iv. 16. xj. 6.
infestis oculis pilos, x. 56.
infinito biatu, iij. 72.
inticienda gloria, ix. 101.
infraciende Varro, v. 31.
inficiator, j. 104.
inficiatus, ix. 86.
inflammas, j. 63.
inflammatus, x. 86.
intunde, v. 65.
infuso Falerno, j. 72.
infusum, v. 71.
ingemuit, ix. 60.
ingenii duri, v. 57.
ingenio, j. 112. v. 64. vi. 28.
 viij. 18. *propiore*, v. 5.
ingeniosa, xj. 8. *gula*, xiiij. 62.
scripta, vj. 60. *sitis*, xiv.
 117.
ingeniosus, j. 74.
ingeniosus, vj. 8. *homo*, j.
 74.
ingenium, † 14. iij. 26. v. 28.
 viii. 56. 73. xij. 4. xiv. 115.
dulce, † 20. *grande*, ij. 44.
mitius, † 10. *vetus*, xj. 8.
ingeniumque, viij. 70.
ingens, iij. 50. ix. 42. *hernia*,
 iij. 24. *Livius*, xiv. 190. *o-*
nerosæque turba, ix. 56. *so-*
lirudo, iij. 44. *turba*, j. 74.
ingenti, viij. 7. *domino*, viij.
 75. *hexaphoro*, iv. 51. *hym-*

no, vj. 72. *improboque som-*
no, xij. 18. *lufstro*, iv. 1.
manu, iv. 8. *ore*, j. 7. iv. 14.
sorore, xij. 32. *voce*, iij.
 46. vj. 7. viij. 7.
ingentia, v. 53. *munera*, iv.
 56. *nomina*, xj. 6. *pectora*,
 xj. 11.
ingentis fati, j. 52.
ingenua gula, vi. 11.
ingenua facie, iij. 33.
ingenue pigræ, xii. 4. *vi-*
res, xj. 47.
ingenue, iij. 33.
ingenueque cruce, x. 82.
ingenuumque, iij. 46.
ingrata lux gravisque, x. 23.
ingrata spatia, iij. 58.
ingratæ arcæ, iv. 67. *Lethæ*
flumina, x. 2.
ingratis amicitias, v. 19.
ingrate, viii. 3. xiii. 87.
ingrati Pompei, v. 10.
ingrato, † 10. *urfo*, † 21.
ingratum, vi. 79.
ingratus, vi. 86. *ager*, x. 47.
ingrediare, xiv. 103.
inguen, xi. 71. *lacerum*, iij.
 72.
inguiua, vi. 81. vii. 29. 34.
 xi. 23. xiii. 67. xiv. 69. *di-*
versa, iij. 88. *simillima loro*
madido, vii. 57.
inguine, iij. 81. *exhausto*, xiiij.
 63.
inguinibus, ij. 61. vii. 17.
inhæret, v. 80.
inhorruit, j. 67.
inhumana invidia, vii. 11.
inhumanæ cicadæ, x. 58.
inhumani lupi, x. 48.
inhumanos amicos, v. 23.
inhumanus, v. 18.
injecit, j. 22.
injecta, iv. 75.
injecto, vii. 31.
inimica, † 4.
inimicus, xiv. 184.
inimicitia ingentes, v. 51.
iniqua fortuna, ij. 24.
iniquas preces, v. 6.
iniqui Aquilonis stridentis
flatus, x. 82.
iniquis flammis, x. 50.
injuria parva, ix. 9.
innocens, iij. 44. iv. 30. x. 76.
ruina, j. 83.
innocuos sales, iij. 99. *lufus*,
 j. 5.

inocuis

innocuis verbis, vii. 11.
 innuis, ix. 38.
 innuit, j. 69.
 innumera compede, ix. 23.
 innumeras olympiadas, iv. 45.
 innumeris synthesibus, ii. 46.
 innumeri apri, vii. 1.
 innumero leone, viii. 55.
 innumeros greges, v. 13.
 inobservata, viii. 32.
 inoffensa via, xiv. 209.
 inopem famem, xiii. 1.
 inopes Cynicos, xi. 85. *sturnos*, ix. 55.
 inopi, xii. 89.
 implicitas, ix. 55.
 inquam, ij. 17, vi. 64.
 inquieta marmora, v. 81.
 inquietas curas, x. 30.
 inquieti Sisyphi, x. 5.
 inquieto, iv. 55.
 inquietus, xii. 18.
 inquilinus, j. 87.
 inquinamus, v. 8.
 inquinatio Manneus, xi. 62.
 inquinatum vellus, iv. 4.
 inquis, vi. 20.
 inquis, ij. 65. 93. iij. 27. 38. 46. iv. 33. 72. v. 16. 62. 64. vi. 34. 51. 54. 56. viii. 10. 17. 37. x. 11. xii. 25. 40. 98. xiv. 1.
 inquit, j. 14. 69. ij. 30. v. 38. vi. 78. 82. ix. 35. 94. xii. 26.
 infanti freti, iv. 93.
 infania, viii. 48. ix. 72.
 ipsanis, iij. 38.
 infano Syrmate, iv. 49.
 infanum, j. 50. caput, ij. 66.
 inscriptur, ix. 16.
 inscripabasis, ix. 45.
 inscripte cellæ, xi. 46.
 inscripti, viii. 75.
 insequeris, v. 84.
 insequor, v. 84.
 inferas, vii. 16.
 inserta ficus, vi. 49.
 insertam manum, ij. 75.
 inseruisse, iv. 31.
 insidias, iv. 56. xii. 14.
 insidiemur, xii. 14.
 insidiosus puer, xiv. 172.
 insidiosorum latronum, xiv. 20.
 insignis puer, iij. 91.
 insilui, iv. 22.
 inspectum, vi. 82.
 inspexit, ix. 60.
 inspice, j. 55.

inspicit, x. 80.
 inspiciturque, xi. 71.
 instant, xi. 99.
 instantes undas, † 25.
 Instanti, viii. 73.
 Instanti focero, vii. 67.
 Instantis Rusi, viii. 51.
 Instantius, xii. 100.
 instar, vii. 11.
 instaret, xi. 24.
 instat, j. 16. xii. 59.
 instent, vij. 96.
 instes, vi. 23.
 institor kippus, xii. 57. *temerarius*, vii. 60.
 instructa, iij. 45. x. 59.
 instructam domum, xii. 67.
 instructus, iv. 10.
 instrue, v. 63.
 insulis, iv. 37.
 insulse, vii. 84.
 insulissimus, xii. 55.
 insulcet, v. 32.
 intactas coronas, xi. 90.
 integer, vi. 28.
 intelligat, x. 21.
 intentatum, ij. 14.
 inter, † 12. 18. j. 60. 91. iij. 63. 93. iv. 46. 75. v. 14. 36. vi. 68. vii. 16. 87. ix. 35. 38. x. 5. 83. xi. 66. 70. xii. 29. 61. xiii. 61. 92. xiv. 70.
 interdum, xii. 36.
 interior lana cyni, xiv. 161.
 interiora, xij. 68.
 interire, viij. 38.
 interjungit, iij. 67.
 interius, ix. 29.
 interponis, j. 197.
 interpositus, j. 54.
 intortos capillos, viij. 33.
 intra, j. 100. v. 6. xii. 57.
 intrabit, xi. 99.
 intrabunt, xiv. 30.
 intrant, xi. 100.
 intrare, iij. 93. vi. 7.
 intras, x. 10.
 intrasti, xi. 46.
 intrat, viii. 36.
 intrature, viii. 1.
 intravit, vi. 80. vii. 26. xiv. 74. 174.
 intrent, vi. 16.
 intres, i. 61.
 intret, iv. 19. xii. 100.
 intus, x. 80. xi. 62.
 invadat, ix. 57.
 invalidum ingenuumque latro, iij. 46.

invalidus comes, viii. 75.
 invaluit, viii. 59.
 inveni, vi. 51.
 invenias, v. 11.
 invenias, vii. 57. viii. 31. xi. 18. 24. x. 4.
 inveniet, xii. 29.
 invenimus, j. 110.
 invenis, ix. 27.
 invenit, † 26. j. 85. ix. 77. x. 16.
 invenitur, xi. 19.
 inventa, vii. 39.
 invento apro, xii. 1.
 inventura, xiv. 25.
 inventus, vi. 53.
 inversa charta, iv. 87.
 invia lorica, vii. 1.
 invicta, ix. 2.
 invicti hospitis, ix. 62. *principis*, † 20.
 invictis armis, † 6.
 invictum caput, ix. 24.
 invictus Cæsar, vii. 5. *Camillus*, xi. 6.
 invida bruma, viii. 68. *Lachesis*, x. 53.
 invide Procllo, j. 116.
 invideam, iv. 68.
 invideas, j. 41.
 invideat, j. 87.
 invidebit, j. 114.
 invidere, ij. 74. iij. 58. xi. 76.
 invidet, vii. 4. ix. 52.
 invideris, ix. 10.
 invidia, iij. 21. vii. 12. *inhumana*, vii. 11.
 invidia, iij. 65. ix. 88. *favente*, v. 6. *leviore fati cadunt*, xii. 14. *rumpitur*, ix. 99.
 invidiæ, j. 13. v. 10.
 invidiam, j. 59. vii. 46.
 invidiosa atria, † 2. *lectica*, v. 77. *præda*, vii. 26.
 invidiosus locus, xi. 66.
 invidit, ix. 78.
 invidus, iv. 27.
 invisæ, xiv. 80.
 invisior, vii. 20.
 inviso disco, xiv. 173. *nâfo*, vii. 36.
 invisum caput, ix. 70.
 invitant, ix. 64.
 invitas, j. 34. ij. 79. iij. 27. iv. 68. 84. viii. 22.
 invitator, ix. 93.
 invites, ix. 26.
 invitet, xii. 48.
 invita fratre, ix. 52.

invite

- naviter**, iv. 68.
navitum, ij. 69. 86.
navitus, ij. 69. ix. 103. xii. 76.
arbitrator, vj. 35.
nuncta conchis, vij. 77.
nusserit, vi. 64.
nutile, vii. 17. xiv. 60. li-
gnum, vii. 18.
nutiles betas, iij. 47. mēnas,
 xii. 32.
nutilis, ij. 90. mēnas, xi. 70.
uva Lyxo, xiii. 22.
Io
Io, v. 26. vii. 5. viii. 4. xi. 2.
 37. xiv. 180.
jocantes, x. 101.
jocare, v. 27.
jocari, vi. 44.
jocetur, v. 2.
joci sine felle, x. 48.
jocis, v. 29. vii. 79. lascivis,
 iv. 14.
jocorum, v. 15.
jocos, iij. 20. iv. 8. io. vi. 85.
 vii. 7. x. 35. 64. 87. solen-
 neis, x. 17.
jocofque, j. 15. iv. 49. vi. 82.
jocofa Musa, ij. 22.
jocofe Floræ, j. 3. Gades, j.
 62.
jocofam litem, † 20.
jocofis carminibus, j. 36.
jocumque, ij. 4.
jolas vicinus, xi. 42.
Ioniarum atagenarum, xiii.
 61.
Iōm, ij. 93.
Jove, ix. 104. xii. 15. xiv. 112.
 culto, viii. 80. Phario, ix.
 36.
Jovem, v. 56. vi. 10. viii. 24.
 59. 56. ix. 21. 40. xii. 78.
 xiv. 1. amatorem, xiv.
 207. antiquum, v. 23. Di-
 ctum, iv. 1. frugi, vi. 21.
 gratum, v. 1. madidum,
 vii. 35. matutium, iv. 8.
 novum, vii. 72. reducem,
 viii. 15. veterem, vii. 72. u-
 trumque, ix. 88.
Jovi, iv. 3. vi. 10. vii. 73.
 ix. 104. xi. 27. 58. 105.
 xiii. 4. magno, xii. 92.
 Phidiaco, vii. 55.
Jovis, j. 7. v. 6. vi. 83. ix. 4.
 19. 29. 39. xii. 79. alterius,
 ix. 37. fronde clarus, xi.
 10. sereniora, ix. 25.
Ip
ipfa, † 6. 24. j. 63. 110. iij.

97. iv. 13. v. 7. 81. vi. 3.
 68. vii. 1. 17. viii. 11. ix.
 37. 38. x. 69. 75. xii. 52. 58.
 xiii. 23. xiv. 196.
ipfa, x. 104. xi. 21.
ipsam, iij. 3. iv. 32. ix. 42.
ipsarum, vii. 69.
ipfas, v. 14.
ipse, j. 7. 109. 115. ij. 59. iij. 24.
 iv. 16. v. 67. vi. 64. vii. 73.
 viij. 6. ix. 32. x. 91. xj. 42.
 xij. 84. xiii. 73. xiv. 69.
ipſi, vij. 98. viij. 4. 55.
ipſus, xj. 95.
ipſius, xiv. 186.
ipſo, iij. 38. iv. 54. v. 62. vij.
 78. x. 73. xj. 32.
ipſos, j. 79. v. 65. viij. 32. 63.
ipſum, j. 42. 50. v. 75. vj. 72.
 viij. 56. xij. 12. xiv. 203.
Ir
Ira, † 22. iv. 74. v. 47. vj.
 64. vij. 1. vj. 10. xj. 40.
 gravis, iv. 11. iuſta, vj. 64.
iracundis unguibus, xi. 85.
iram, xij. 13.
iras, vij. 44. terribiles, † 9.
irafcar, vj. 51.
irafci, iij. 37. 99.
irata, iv. 17.
iracam lagenam, iv. 43.
iratus facris, iij. 24.
iratum calicem, iv. 43.
iratus, vj. 81.
ire, † 28. j. 71. ij. 5. 32. 69.
 iv. 8. 91. vij. 5. 43. 60. viij.
 30. ix. 52. 103. x. 10. 56.
 xj. 8. 12. 61. 89.
Iris, xij. 29. gravis, iv. 19.
Iro, v. 40.
irrequietus, iv. 79.
irrevolutus, xj. 1.
irrumandum, iv. 50.
irrumare, ij. 83. iv. 19.
irrumat, ij. 47.
irrumatis undis, ij. 70.
irrupi, x. 40.
Irus, xij. 42. miserabilis, vj.
 77.
Is
Is, † 22. ij. 30. 76. iij. 25.
 xiv. 145.
Iſmarium Ityn, x. 51.
Iſſa blandior, carior, nequior,
 purior, j. 110.
Iſſem ſimilem, j. 110.
iſſe, j. 115. ij. 118.
iſſet, j. 37.
iſſet, j. 27. 60. ij. 17. 24. iij. 38.
 iv. 37. v. 6. vj. 17. vij. 17.

- viij. 3. ix. 75. x. 17. xj. 17.
 xij. 57. xiv. 93.
iſta, vij. 49. xiv. 214.
iſtas, vij. 68.
iſte, † 16. j. 117. ij. 1. 93. iij.
 100. iv. 42. v. 62. vj. 76.
 vij. 98. viij. 1. ix. 66. x.
 66. xj. 3. xij. 6. xiii. 96.
 xiv. 168.
Iſter calens, vij. 6.
iſti, j. 23. ix. 67.
iſti (verbum) xij. 43.
iſtic, j. 20.
iſtis, j. 77. 100. ij. 8. 28. iv.
 64. vij. 13. ix. 22. 23. x.
 30. xj. 74. xij. 75. xiv. 1.
iſtius, xiv. 171.
Iſtri, v. 3. viij. 2. Sarmatici,
 ix. 104.
Iſtro captivo, vij. 79.
Iſtrumque, vij. 11. tacentem,
 vij. 83.
iſtud, j. 85. iv. 12. 65. v. 52.
 vj. 61. ix. 42. x. 90. 102.
 xij. 98.
iſtum, iij. 93.
It
Ita, † 21. vij. 75. xj. 103.
itque, j. 49. vj. 10.
Itacho, j. 105.
Itala regna, x. 103.
Italiam, viij. 56.
Italides matres, xj. 54.
ite, x. 72. xj. 2. xij. 2. xiv. 47.
iter, j. 21. ij. 6. iij. 91. xj. 92.
 xij. 100. medium, x. 28.
 omne, vj. 80. ſerum, ij. 14.
 triſte, † 12.
iterum, iij. 78. iv. 27. vij. 63.
iterumque, ij. 14.
itur, j. 13.
iturus, j. 102. iv. 73.
Item, v. 68.
Ityn Iſmarium, x. 51.
Ju
Juba, ix. 92.
juba pulvereæ, xj. 85.
jubæ fuſæ, j. 32. lunatæ, viij.
 55.
jubar purpureum, viij. 65.
jube, j. 47. ij. 6.
jubeas, j. 36. iij. 87. xij. 63.
jubeat, ij. 24. xij. 61.
jubemus, ix. 54.
jubent, v. 65.
jubente, iij. 76. vij. 79. nocte,
 xj. 83. vento, x. 83.
jubeo, ix. 95.
juberis, j. 71.
jubes, j. 66. ij. 55. iij. 36. iv.
 17.

17. vj. 2. 17. 23. 34. viij. 14.
33. ix. 103. x. 41. 56. xj. 43.
46. xij. 21. 80.
jubet, † 10. ij. 59. iij. 5. vj.
78. viij. 66. 72. xj. 87. xij.
55.
jubetur, viij. 68.
jucunda plura, xij. 34. pocu-
la, xj. 105. solitudo, xij. 24
jucundæ vitæ, iij. 6.
jucundissime Martialis, x. 47.
jucundos mihi nec laboriosos
secessus, x. 104.
jucundus, ix. 99. x. 76. xij.
47.
Judæorum recutitorum, vj.
29.
Judæum pondus, vj. 34.
Judæus, xij. 57.
judez, ij. 13. vj. 19.
judicas, j. 90.
judice, iv. 42. 64. ix. 18. x. 21.
89. xij. 92.
judicis, vj. 51.
judicium, ij. 41. ix. 27.
judiciumque, x. 73.
juga, j. 108. iv. 44. delicata,
j. 105. læta, vj. 73.
jugales annos quindecim, x.
38.
jugera, iij. 31. vj. 16. xj. 49.
beatiora, iv. 64. busta, xij.
73. cuka, xj. 30. dilecta, j.
13. dura, x. 58. pauca, j.
117. iv. 64. vi. 15. pulchra,
j. 66. vicina, viij. 56.
jurgeribus, vj. 43. bis septenis,
vj. 73.
jugi Massyli, ix. 73.
jugis, vj. 55. immensus, viij.
65. Libycis, ij. 75. pama-
pincis, x. 93. Tuscis, j. 27.
jugo ancipiti, vj. 92. exciso,
vj. 26. Hyrcano, † 18. lon-
go, iv. 64. pari, iv. 13. par-
rhasio, vj. 25. placido, xij.
9. urbano perusta colla, x.
12.
jugulare, j. 19. iij. 98.
jugulas, iij. 24.
jugulatis, iv. 18.
jugulem, viij. 51.
jugules, j. 102.
juguli, vj. 36.
jugulor, ix. 30.
jugulum, † 7. iv. 18.
jugum grande, vj. 76.
juleæ olive, ix. 36.
Juleas habenas, ix. 104.
Juleo mohte, xij. 109.

Juli, j. 16. vj. 16. xj. 53. xii.
34. carissime, ix. 99. cla-
rissime, j. 108.
Julia, vj. 3. 13. xj. 105. lex, vj.
7. 22. tecta, vj. 38. templa,
v. 10.
Julianus, iij. 25.
Juliarum Kalendarum, xii. 32.
Julium dulce numen, ix. 2.
Julius, iij. 5. x. 99. xj. 37. fer-
vens, x. 62.
Iulo Dardanio, vj. 3.
juncta, xj. 53. testa viæ, xij.
48.
juncta bis trieteride, ix. 86.
junctaque, xij. 48.
junctæ sorores, xiv. 148.
junctam, † 5. j. 91.
junctis capris, iv. 52.
juncto sepulchro, vi. 28. fo-
dale, j. 87.
junctum nomen cognato fan-
guine xii. 44.
junctus, j. 94.
jungere, ij. 6. xiv. 139.
junget, vj. 54.
jungis, ix. 1. x. 50.
jungit, vi. 21.
junguntur, iv. 13.
Juno, vi. 13. 21. ix. 37. 67. x.
63. 89. xi. 44. 105.
Junonem, x. 89.
junonis, xiv. 85.
junxeris, vii. 37.
junxit, iij. 90. x. 75.
Juppiter, vii. 59. viii. 39. ix.
35. 93. x. 66. xi. 5. 58. xii.
15. 79. Capitolinus, v. 64.
jura, v. 24. vii. 63. viii. 55. ix.
68. x. 34. xi. 95. 99. cana,
j. 16. paterna, iij. 95. viii.
31. trium discipulorum, x.
60.
jurabit, viij. 44.
jurare, xii. 80.
jures, ix. 49.
juras, x. 39. xi. 74.
jurasque, xi. 95.
jurasti, iv. 61.
jurat, v. 48. vi. 12. viii. 81. 93.
jqratus, xi. 59.
juraverat, ix. 44.
jure, ij. 20. v. 63. vii. 50. 68.
viii. 58. ix. 50. x. 4. xii. 3.
xiv. 141.
juris, iv. 25. & legum sanctis-
sime cultor, x. 37.
juro, iv. 42. vii. 11. x. 58. xj. 9.
jus, j. 104. ij. 92. xii. 99. na-
torum, ix. 99. omne, j. 102.

septem natorum, xi. 13.
jussa, j. 105. vi. 7. xi. 24. to-
gæ, ij. 29.
jussæ lacrymæ, j. 34. aquæ, iv.
63.
jusserat, vii. 36. ix. 44.
jussere, ij. 40.
jusserit, x. 5.
jussi, iij. 82. iv. 82. ix. 89. x.
30.
jussisse, vii. 60.
jussiles, ix. 97.
jussit, j. 22. v. 24. viij. 6. 56.
x. 66. 75. xi. 8. 44.
jussus, † 17. vi. 80. viij. 52.
eques, iv. 67.
justa annua, x. 61. ira, vi. 64.
juste, vii. 11.
justina, j. 72.
justine, xi. 66.
justissimus omnium senator,
x. 72.
justius, x. 70.
justo, xiv. 210. mero, viii. 45.
justos labores, iv. 90.
justus, probus, innocens vir,
iij. 44.
juvabit, xiii. 2.
juvant, j. 13. ij. 90. iij. 77. iv.
29. v. 15. vi. 43. x. 4. 59. xi.
105. xii. 14. 69.
juvare, j. 36. xi. 105.
juvaret, xii. 44.
juvat, j. 19. 108. ij. 4. 86. iij.
37. iv. 75. vi. 21. 58. 77.
vii. 24. 51. 57. 71. viii. 3.
48. ix. 54. x. 21. 93. 103.
xi. 37. 38. 105. xii. 18. 86.
juvenale, vii. 23.
juvenalis, xii. 18. facunde,
vii. 90.
juvenca mœsta, ij. 14.
juvenca Geticæ, vii. 79. Ni-
liacæ, viii. 81. Phariæ, x.
48.
juvencum aureis cornibus, ix.
43.
juvence, xii. 24.
juvenci, j. 108.
juvencis fortibus, iv. 55. pla-
cidis, v. 32. stratis, j. 105.
juvencorum, j. 61. xiv. 4.
juvencos geminos, † 23.
juvencus, xij. 52.
juvenem, iij. 43. ix. 29. x. 32.
xi. 82. illæsum, ix. 92.
juvenemque, j. 63. xii. 8.
juvenes, iv. 79. v. 75. vii. 31.
ix. 57. xiv. 47. nequam, iij.
69.

juvencque

juvenesque, j. 4. ix. 9. nudi,
vii. 34. senesque sicoti, vii.
70.
juvenile carmen, xiv. 189.
decus, ix. 18.
juvenis, j. 114. vi. 77. xi. 45.
juventa prima, x. 50. viridi,
vii. 39.
juventutē, ij. 90.
juventus, † 16.
juvenum, xiv. 187.
juvit, xiv. 193.

K

Ka

KAl, x. 68.

Kalendæ, ix. 53. 92. Mar-
tiz, x. 23. binæ trinxæ, x.
75.
Kalendarum, viii. 44. x. 92.
Germanicarum, ix. 2. Ju-
liarum, xii. 32.
Kalendas, j. 100. vi. 30. duas,
xii. 36. Martias, v. 85. ix.
53. natalicias, viii. 64. O-
ctobres, x. 87.
Kalendis, viii. 33. x. 24. xii.
60. Jani, xiii. 27. à Marte
dictis, x. 29. raris, iv. 66.

K o

Kovra, ij. 43.

Kωφον πρόσωπον, vi. 6.

L

La

LAbantur, x. 70.
labella, ij. 41. tota, xi. 92.
labellis attritis, x. 72. blandis,
vii. 94. clusis, xii. 55.
labentibus pennis exutus,
puer, x. 4.
Labi, vi. 14.
laberis, vi. 47.
Labicana humus, j. 89.
Labiene, ij. 62. v. 50. xii. 16.
Labienum, vii. 65.
Labienus, vii. 65. xii. 33.
labor, j. 108. viii. 51. x. 89.
xiv. 95. arduus, xii. 5. af-
fiduus, † 1. brevis, x. 19.
magnus, viii. 56. Mareoti-
cus, viii. 36. omnis, † 1.
multus, ij. 86. varius, j. 89.

ullus, xii. 63. uterque, xi. 82.
laborque, v. 22. 25. ix. 45.
laboras, v. 79. ix. 87. xii. 62.
96.
laborat, j. 99. vi. 37. xiv. 222.
laboratas aquas, ix. 19.
laboratis libris, iv. 33.
labere, vii. 52. x. 47. dulci,
xii. 13. sterili, x. 58. vano,
xiv. 48.
laborem, iij. 53. iv. 32. x. 3.
labores, v. 21. xi. 79. catenati,
j. 16. justos, iv. 90. Mentore-
res, iv. 39. mille, v. 23.
tantos, iij. 44. vanos, x. 82.
varies, iv. 8.
laborioso gradu, vii. 38. ver-
su, xi. 7.
laboriosos, x. 104.
laboriosus, xi. 107.
laboro, ij. 22.
laborum tantorum, iv. 32.
labra, j. 84. iij. 42. æmula, iv.
42. cana, ix. 28. delibuta,
xi. 99. lana, x. 22.
labris, vi. 39. x. 42. xi. 12. 27.
40. ot. osis, j. 97. roseis,
viii. 56. turgidis, vi. 39.
labro dimidio, ij. 10. 22. utro-
que, ij. 22.
Labulle, xi. 25. xii. 36.
Labynx cupidinei, vii. 86.
Lacina nupta, ix. 106.
Lacedæmone, iv. 44.
Lacedæmoniz amicus, xiv.
156.
Lacedæmonio ceromate, xi.
48. Galefo, ij. 43.
Lacedæmonis libidinoz, iv.
55.
Lacedæmonium nomen, iv.
19.
lacerantur, xi. 85.
lacerat, xi. 32.
laceratur, viii. 78.
laceratus, † 21.
laceravit, v. 68. † 18.
lacereris, † 8.
laceri artus, † 7.
lacerum inguen, iij. 72.
lacerna trita, j. 93. viii. 28.
lacernæ, ij. 29. v. 24. vi. 59.
albæ, xiv. 137. beticæ, xiv.
133. coccinæ, xiv. 131.
crassæ, viii. 58. rudes, vii. 85.
lacernam minimam, viii. 75.
lacernarum tristiam, j. 97.
lacernas, ij. 43. x. 87. 98. xiv.
139. arrogantes, v. 8. bo-
nas, vi. 82. emptas, iv. 64.
gelidas, vii. 91. malas, vi.

82. rinctas, xiii. 86. totas,
xiv. 132. tritas, vii. 91. Ty-
rias, viii. 10. ix. 23.
laceratis, ij. 57. ix. 58. ablatis,
xii. 26. albis, nigris, iv. 2.
gelidis, iij. 38. suppositis,
ij. 46.
lacerata, iij. 41.
laceræ repanti, xiv. 172.
laceri fortes, xiv. 49. Saxe-
tani, vii. 77.
laceris, v. 12.
lacerto alteruo, vii. 66. ta-
nui, xi. 53.
lactos, xi. 101. rucatos, x. 48.
lactertum, xii. 19. ignuem, xi.
28.
lactestas, v. 61.
lactesis, x. 9. xi. 47.
lactesso, iv. 90.
Lacheis, j. 89. iv. 54. ix. 88.
invidiæ, x. 58.
Lacō cæsus, vii. 79.
Lacōnas pios, ix. 4.
Lacōnes Ledzi, j. 37.
Lacōnum, † 26. vi. 42.
lacrymæ iussæ, j. 34.
lacrymas, vi. 85. vii. 39. 95.
x. 80.
lacrymis, j. 89. vii. 46. x. 13.
xii. 100.
lactantes meras, j. 44.
lacte, vii. 79. tnero, xiii. 41.
primo, xiii. 38. vivo, xiii. 44.
lactea colla, j. 32. gemma, viii.
45.
lactei vernæ, iii. 58.
lactens porcellus, xiii. 41.
lactem porcum, iii. 47.
lactis, iii. 58. alligati, viii. 64.
lactiter, vii. 101.
lactuca, xiii. 14. 53. sedens,
x. 48. utilis ventri move-
do, x. 53.
lactucas, iii. 50. xii. 19. lessi-
les, iii. 47.
lactucia, iii. 89.
lacu Baiano, iv. 30. hiberno,
x. 85. pigro, ix. 102. Si-
nueffano, xi. 8.
lacuna lippa, iix. 59.
lacuna sicca, iv. 4.
lacus, iv. 55. ix. 59. madidos,
iv. 44.
lacus divitis, xi. 97. immodici,
vii. 27. sacri, ix. 59. turgen-
tis, iv. 55.
lacus Baianus, iv. 30. Euga-
neus, iv. 25. flumineus, x.
58. gelidos, xiv. 1. molles, j.
50. nitidos, iv. 22. Strygios,
j. 79. v. 26. Lade

Lade, x. 100.
 Ladam, ii. 86.
 Ladon senior, x. 85.
 lædere, iii. 97.
 læderet, v. 80.
 lædis, iii. 3.
 lædit, vii. 11.
 Læli, j. 92.
 Lælia, v. 76. x. 68. xii. 23.
 Læna, xiv. 126.
 Lænam brevem, xii. 36.
 Lærtes senex, x. 67.
 læsa, iii. 97. 99. mentula, ix. 3.
 læserat, † 10.
 læseris, vj. 49.
 læfic, vj. 25. ix. 88. x. 5.
 læfo Myrino, xii. 29.
 læsum leporem, iij. 47. pedem, ij. 29.
 læsus, v. 15. lumine, xii. 54.
 læsulve, ix. 57.
 læta, iij. 66. fata, x. 71. gloria, x. 103. juga, vi. 73. loca, xii. 52. Nerbona, vii. 73. vela, † 26. Venus, vi. 21.
 lætatur, iij. 58. ix. 40.
 læti, xii. 9.
 lætior Corduba, xii. 64. umbra, ix. 62.
 lætis omnibus, xii. 100.
 lætitiæque, ix. 72.
 lætitiæ novæ, iix. 11. Sarmaticæ, vij. 5.
 lætius, vi. 33.
 læto nidore, vii. 26.
 Lætorius, xii. 26.
 lætus, iv. 45. 61. 77. v. 3. xii. 63. anser, ix. 32. vicinus, iii. 58.
 læva, ix. 42. 44.
 lævâ, i. 7.
 lævâque, xii. 84.
 lævam pergravem, v. 52.
 Lævina casta, i. 63.
 lævo numine, vi. 85.
 Læzilitoris, x. 26.
 lægena, vi. 89. x. 45. comitata dapes, ix. 74. nigra, vii. 52. nivaria, xiv. 116. Syra, iv. 46.
 lægenâ, iv. 69. Nomentana, x. 48.
 lægenæ fumosæ, xii. 84.
 lægenam, vi. 89. vii. 19. ix. 89. xii. 93. iracundam, iv. 43.
 lægenis catenatis, vii. 60. Spoletinis, xii. 120.
 Lægona vivum, ix. 51.
 Lægopode auriculâ, vii. 86.
 Læide, iii. 11.

Lalage, ii. 66.
 Laletanafæx, i. 27.
 Laletanæ fapæ, vii. 52.
 Laletaniam, i. 50.
 Lalifio, xiii. 57.
 lambat, vi. 64.
 lambebat, ii. 61.
 lambentes catellas, iii. 82.
 lambere, † 18. iii. 81. xiv. 67. 107.
 lambunt, iv. 30.
 lamna aures, ix. 23.
 lampada roseam, xii. 60.
 lampade totâ, iix. 51.
 Lampaciæ puellæ, xi. 52.
 Lampascio versu, xi. 17.
 lana, iix. 28. xiv. 140. interior, xiv. 161. lora, xi. 59. mendax, xiv. 133. sobria, xiv. 154. tristis, xiv. 158.
 lanâ, vi. 41. ix. 18. xii. 91. nitida, ix. 50. simili, x. 42.
 lanæ albæ, xiv. 155. amethystinæ, xiv. 154. Polentinæ, xiv. 157. Tyriæ, xiv. 156.
 lanarum Bæticarum, xii. 66.
 lanas lugentes, xiv. 157.
 lanasque sequaces, xiii. 57.
 lanatæ soleæ, xiv. 65.
 lance, ii. 43.
 lancea torta, † 11.
 lancem, iv. 15. x. 29.
 lances, v. 77. 71. xi. 32. Chrysendetæ, xiv. 97.
 laneus lupus, xiii. 89.
 languebam, v. 9.
 languescit, xiii. 79.
 languet, j. 47. x. 30. xii. 99.
 languida freta, viii. 51. luminâ, xiv. 5. virilia, xi. 30.
 languida casside, v. 25.
 languidior Paullus, ix. 87.
 languor gravis, vi. 70.
 languore subito fæstoque, ix. 87.
 lanificæ sorores, vi. 58.
 lanificas puellas, iv. 54.
 lanigeri pecoris maritus, ix. 73.
 lanis, xiii. 125. Lingonicis, xi. 57.
 lanista, vi. 82. xi. 67.
 laniumque, ij. 48.
 lanus, vii. 60. crudelis, vi. 64.
 lanugine, j. 32. dubia, ij. 61.
 lanugo dubia, mollis, x. 42. prima, ix. 37.
 Laomedontæ mensæ, viii. 6.
 Laomedontis, xi. 5.

lapidem primum, xi. 80. quartum, x. 79.
 lapilli, ix. 58.
 lapillis caris, x. 38. Erythræis, ix. 3. Erythræis facta litera, ix. 14. Indicis, j. 101. melioribus dies signandi, ix. 53. tritis, viii. 64.
 lapillos Erythræos, v. 38.
 lapis, j. 13. iij. 32. vi. 76. x. 61. xi. 50. decimus, iv. 57. lubricus, iv. 18. sextus, ix. 104.
 Lapidis, viij. 6.
 laplâ, viii. 59. armilla, xi. 22. corona, xi. 9.
 laplæ carinæ, iv. 64.
 lapsum follem, xii. 84.
 lardo rubente, v. 79.
 lare perpetuo, x. 61.
 larem conductum, xi. 83.
 laremque fordidum, xii. 57.
 lares, iij. 5. ix. 62. x. 58. festos, iij. 58. nitidos, j. 71. parvi, ix. 19. patrios, v. 43. privatos, ix. 44. urbani, iij. 31.
 larefque, xi. 5.
 larga sylva, iij. 58. tessera, viii. 78.
 largæque mensæ, xii. 63.
 largam, xii, 66.
 largas aquas, xiv. 112. opes, iv. 73.
 large, j. 104.
 largiri, iv. 56. xii. 6.
 largiris, xi. 53.
 largitur, v. 19. x. 27.
 largius, viii. 6. xii. 11.
 largo nectare fufus, ix. 35. ore, viii. 70. sanguine, ix. 66. ubere, xiii. 44.
 largus, iv. 44.
 laris Antenorei, j. 77.
 larisque, xi. 49.
 Laronia, ij. 32.
 læsciva, v. 36. basia, xi. 24. carmina, vii. 50. numismata, viij. 78.
 læsciva conjux, v. 7. Nemesius, xiv. 193. Nympha, vi. 68. pagina, j. 5.
 læsciva acu, xi. 46.
 læscivæ Thalæ, vii. 16.
 læscivam puellam, ix. 69.
 læscive Properti, viii. 73. v. 80. ij. 14.
 læscivi capillati, iij. 58. cunni, vi. 45. libelli, iij. 86. Luctiani, iv. 57. servi, xiv. 79.
 læscivi

- laſceivi furti, vii. 73.
 laſceivis jocis, iv. 14.
 laſceivis puellis, vii. 90.
 laſceivit, iv. 3. xi. 17.
 laſceivus, vi. 24.
 laſceivo conanti, xi. 44. verſu,
 x. 64. viro, x. 68.
 laſceivos, v. 79. amores, xiv.
 x 87. curſus, j. 45. geſtus.
 vi. 71. libellos, v. 2. vii. 87.
 lumbos, v. 79. verſus, xi.
 21,
 laſcivum, xi. 68. Martem, vi.
 21.
 laſcivum opus, ix. 27. pecus,
 xiii. 39.
 laſcivus, iij. 20.
 laſſa, iij. 68. lumina, vi. 58.
 opobalſama, xi. 9.
 laſſa manu, vii. 57.
 laſſæ fabulæ, xi. 1.
 laſſare, iv. 3. viii. 31.
 laſſat, j. 108. iv. 29. viii. 67.
 laſſenturque, v. 65.
 laſſi antambulonis, iij. 7.
 laſſi, iv. 4. Sifyphi, v. 81.
 laſſis, iv. 8. digitis, xi. 47.
 laſſe, v. 23. x. 70. 82. gratu-
 latori, x. 74.
 laſſos, iij. 67.
 laſſum, x. 51.
 laſſus, iij. 36. 44. ix. 60. xii.
 26. xiv. 161. viator, iij. 6.
 laſſa patella, xiii. 81.
 lataque, † 26.
 lateas, ix. 38.
 latebat, iij. 19.
 latebit, v. 79.
 late, iv. 51. v. 26. viii. 65.
 latent, j. 35. xiv. 184.
 latentem, iv. 22.
 latentis agelli, xii. 73.
 latere, iv. 22. xiv. 104.
 latere coſto, ix. 77. curto, xij.
 32.
 lateri, ix. 103.
 lateris, ij. 46. facti, vi. 76.
 laterna cornea, xiv. 61. ex
 veſica, xiv. 62.
 later, iv. 32. v. 59. vi. 93. viii.
 59. 68. ix. 37. xii. 67.
 lati campi, iij. 58. reſeſſus, iv.
 64.
 Latic nuru, x. 6. toga, vii. 62.
 urbe, ix. 18. x. 96. xii. 60.
 63.
 Latic arenæ, viii. 80. lyra,
 vii. 22. plebis, xi. 54. ro-
 gæ, vii. 4. vitæ, ix. 65. urbi,
 viii. 8.
 Laticque, j. 40.
 Laticas, x. 26. aras, viii. 4. co-
 mas, viii. 33. nurus, iv. 75.
 tribus, viii. 15. urbes, vi.
 58.
 Latina, ij. 8. verbe, xi. 21.
 Latini, v. 62.
 Latinum, j. 5. iij. 86. v. 52.
 xii. 2.
 Latinus, ij. 72. ix. 29.
 Latio marmore, ix. 25. polo,
 ix. 4.
 Latio conanti, ix. 67.
 latio rhombus, xij. 81.
 Latio forum, x. 57.
 lato, v. 15. clavo, iv. 46. v. 17.
 Latona, ix. 18.
 latrat, iv. 53.
 latratores molofſi, xii. 1.
 latratos, iv. 53.
 latro, xi. 59.
 latrone nudo, xij. 64. vitreo,
 vii. 71.
 latrones, xii. 27.
 latronibus, xii. 27.
 latronum infidioſorum, xiv.
 20.
 latuit, ix. 62.
 latum campum calvæ, x. 83.
 peſtus, viii. 55.
 latus, ij. 37. vii. 57. xi. 105.
 xii. 99. dulce, vi. 68. inva-
 lidum ingenuumque, iii.
 46. raſum cavea, ix. 58.
 tribunitium, xiv. 32.
 latus pectore, xii. 38.
 lava, iij. 3.
 lavabimur, xi. 53.
 lavamur, j. 79. vii. 34. 81. xi.
 64.
 lavare, vi. 81.
 lavari, ij. 40. 70. iij. 72. vii.
 75. ix. 20.
 lavaris, j. 24. iij. 87. vi. 42. 81.
 vii. 34. xi. 76.
 lavas, iij. 74. vi. 81.
 lavar, iij. 47.
 lavatur, ij. 14. iij. 20. xi. 52.
 60. 76. xii. 17.
 laudabimur, v. 16.
 laudabit, xii. 84.
 laudabo, xi. 81.
 laudant, iv. 49. v. 10.
 laudentem, ij. 27.
 laudare, iv. 27.
 laudari, j. 9. 34. ij. 89.
 laudas, j. 65. iij. 1. v. 26. viii.
 69. ix. 20. xi. 57.
 laudat, ij. 14. v. 8. vj. 61. 86.
 64. vii. 89. xi. 25. xii. 82.
 xiv. 155.
 laudare vitæ, j. 94.
 laudatas aquas, iv. 60. undas,
 vi. 43.
 laudato, iij. 95.
 laudatos capillos, ix. 18.
 laudatur, j. 50.
 laudaturque, j. 59.
 laudatus, v. 37.
 laudavit, vii. 68.
 laude, v. 16. viii. 18. ix. 1.
 laudem, xi. 81. xiii. 90.
 laudent, vii. 27.
 laudentur, † 1. x. 21.
 laudes, † 28. j. 90. patrias, vi.
 38.
 laudet, j. 79. vi. 38. vii. 71.
 xii. 82.
 laudibus immodicis, † 1. can-
 tis, iv. 51.
 laudis, † 15. Hercules, † 27.
 laudo, ij. 10. iij. 51. 69. vii. 84.
 xi. 25. xii. 30. 40.
 laver, iij. 36.
 lavere, ij. 35.
 laveris, viii. 42.
 laves, vi. 81.
 lavet, iij. 25.
 Laufella, iij. 72.
 lavic, viii. 28. ix. 77. 104.
 lavo, iv. 90.
 lavor, j. 60.
 laurea, viij. 82. minor, viij.
 15. multa, vii. 4. tota, ij. 2.
 Laurentem aprum, ix. 49.
 Laurentis apri, x. 45.
 Laurentino in litore, x. 37.
 Laureolus, † 7.
 laureum nemus, x. 92.
 lauri, v. 4.
 laurigeræ caſpide, vii. 5.
 laurigeri Phœbi, ix. 29.
 laurigeris faſcibus, x. 10.
 laurigeros, iij. 66. equos, vii.
 7. penates, viii. 1. xii. 3.
 lauro, viii. 65.
 laurum, v. 4. vi. 81. ix. 36.
 laurus, viii. 50. 78. x. 86. me-
 ras, iij. 58.
 laurus Vipſanas, j. 109.
 laurus nuntius, vij. 5.
 laus, j. 50.
 Lauſe, vii. 80. 87.
 lauta, iij. 45. coena, xii. 48.
 lauta convivia, xiiij. 88.
 lautis dapes, xiv. 90.
 lauti, vii. 47. xiii. 54.
 lautior, iv. 54.
 lautiſſima, xii. 48.
 lautorum, xiii. 7. 65.
 laurum, xi. 32.
 laurus, ix. 77. Porſena, xiv. 98.
 laxa

laxa, xiv. 45. Lydia, xi. 22.
 ora, vi. 74.
 laxam cutem, v. 80.
 laxas opes, ij. 30.
 laxat, ij. 41.
 laxatur, iv. 8.
 laxavit, x. 104.
 laxant, † 24.
 laxi follis, iv. 19.
 laxior lectica, ij. 81.
 laxis panticibus, vi. 64.
 laxo orbe, xiv. 169.
 laxos, j. 105. focos, viii. 30:
 laxum, iij. 22.

L e

Leander audax, marmoreus,
 xiv. 181.
 Leandre, † 25.
 Leandrus audax, † 25.
 Lecania, v. 44. vij. 34.
 lecta, ij. 91. apyrina, xiii. 43.
 lecti, viij. 67. gemmantes, xii.
 67.
 lectica invidiosa, vi. 77. la-
 xior, ij. 81. suffulta octo Sy-
 ris, ix. 3. cura, xi. 99.
 lecticam, iij. 46. x. 10.
 lecticariola, xii. 58.
 lecticula vilis, xi. 94.
 Lectio, v. 36.
 Lectioque, v. 14.
 lectis, iv. 16. paginis, ij. 6.
 Lectius, v. 26.
 lecto, x. 97. Ganymedeo, viij.
 46. medio, vj. 64. occupa-
 to, iij. 82. perpetuo, iv. 13.
 Syrgio, xj. 55.
 lector, j. 114. iv. 91. vij. 2. 16.
 50. ix. 1. 50. 83. 86. x. 2. xj.
 17. 109. amice, v. 16. can-
 didus, viij. 98. delicate, iv.
 55. multus, v. 15. rarus, v.
 10. studiose, j. 1.
 lectore, x. 21. nimium gulo-
 so, x. 59.
 lectorem, vj. 85.
 lectoremque, iv. 29.
 lectores tetrici, xj. 3.
 Lectoria, vj. 45.
 lectos, v. 63. medios, xij. 29.
 lectuli calentis, vj. 70. dulcis,
 xiv. 30.
 lectuloque, x. 30.
 lectulus, x. 68. communis,
 xij. 93. felix, x. 8. specta-
 tor non unius undæ, x. 51.
 lectum, j. 118.
 lectus, iij. 93. v. 10. commu-
 nis, iv. 40. xj. 24. pavoni-
 nus, xiv. 85. trisus cimice,
 xi. 33.

Leda, xi. 72. xiv. 175. nova,
 ix. 105. redempta, ij. 63.
 Ledâ, v. 36.
 Ledæ, v. 39. vii. 23. xiv. 156.
 spurcæ, iv. 4.
 Ledæas palæstras, iv. 55.
 Ledæi Lacones, j. 37. Phalan-
 ti, viij. 28.
 Ledæo astro, viij. 21. ovo,
 viij. 33. Timævo, iv. 25.
 Ledæos olores, j. 54.
 legam, viij. 67.
 legant, x. 19. 35. xj. 16. xij. 5.
 legantur, xii. 3.
 legar, x. 78.
 legaris, v. 61.
 legas, j. 5. ij. 27. 71. vj. 65. x.
 4. xj. 18. xiv. 2.
 legat, iij. 69. 97. iv. 83. v. 2.
 viij. 11.
 legarque, viij. 3.
 legatur, iij. 6.
 legavit, ix. 10.
 lege, iij. 86. v. 2. 31. vj. 7. ix.
 36. 67. x. 4. xj. 21. 107. xij.
 5. 42. 97.
 lege nimis dura, ix. 91.
 legenda, iij. 20.
 legendum, xij. 3.
 legent, viij. 3.
 legentur, viij. 98.
 legerat, ij. 9. vj. 10.
 legere, vj. 76.
 legeres, iij. 86.
 legeris, ij. 1. v. 81. viij. 96.
 legerit, xiv. 8.
 legero, xj. 74.
 leges, ij. 29. iii. 68. x. 2. 63.
 xj. 17. xij. 3.
 leges (nomen) viij. 72.
 leget, v. 79. viij. 50. 96. viij.
 57. x. 17. xj. 17.
 legetur, vj. 60. 64.
 legi, j. 115. iv. 33. vii. 24. viij.
 13. xij. 62.
 legique, iv. 31.
 legimus, ix. 28.
 legis, j. 1. 17. 41. 94. 115. ij.
 71. iij. 1. 44. v. 16. 26. 76.
 81. vj. 27. 51. 95. x. 4. xj.
 21. 91.
 legisse, j. 119. iv. 83. v. 1.
 legisset, iv. 82.
 legisti, xj. 108. xj. 43.
 legit, j. 69. iij. 93. viij. 87. ix.
 61. 65. 99. xj. 1. 25. xij. 11.
 legitimam uxorem, v. 76.
 legitimus toros, vj. 21.
 legitur, x. 33.
 lego, ij. 86. iv. 90. viij. 21. ix. 54.

legor, v. 13. viij. 61.
 legum æquarum sanctissime
 cultor, x. 37.
 legunt, iv. 49. xij. 62.
 leguntur, j. 71.
 λεγαίνω, xj. 59.
 lemmata mortua, xj. 43. sola,
 xiv. 2.
 lemmate uno, x. 59.
 Lēnniacis catenis, v. 7.
 lena, ix. 30. obscœna, xj. 62.
 lenamque, xij. 48.
 lene, j. 50. viij. 17. x. 45.
 leniat, xj. 87.
 leni, x. 30.
 lenis, ix. 93. duabus, viij. 59.
 leniter, iv. 64.
 leno, iv. 5. ix. 7.
 lenonis, ix. 9.
 lens, xij. 9.
 lenta, iv. 23. colocasia, viij. 33.
 lenta fame, j. 79. genesta, j.
 44. mora, vj. 92.
 lentæ pigræ, xj. 80.
 lentas moras, † 23.
 lentem Niliacam, xij. 9. po-
 sitam, xj. 32.
 lentinz, iij. 43.
 Lentine, xj. 17.
 lentifici, iij. 82.
 lentiscis tonsis, vj. 74.
 lentiscum, xiv. 22.
 lento igne, viij. 21. limo, viij.
 45. vapore, v. 79.
 lentos remos, iij. 67.
 lentum, ij. 57. ceroma, iv. 19.
 lentus, ij. 46. iij. 20. xi. 48.
 leo, † 23. j. 61. ij. 75. ix. 73.
 xij. 94. avidus, j. 15. perhi-
 dus, † 10.
 leone Cleonzo, v. 72. flam-
 meo, x. 62. innumero, viij.
 55. porrecto, ix. 44.
 leonem, † 27. ferum, † 18.
 prostratum, † 6. spectan-
 dum, † 15.
 leones, j. 105. viij. 55. xiv. 30.
 Cæsireos, j. 7. Libyci, xij.
 62. favos, j. 52.
 leoni mortuæ, x. 90. rigido,
 x. 165.
 leonibus, x. 100.
 leonis, j. 49. vj. 93. ix. 104.
 fulvi, ix. 92. placidi, j. 23.
 torvi, j. 61.
 leonum, j. 13. 45. 105.
 lepida procacitate, ij. 41.
 lepidos libellos, viij. 3. xi.
 21.

.lepore,

Lepore, iv. 23. **Attico**, iij. 20.
leporum, j. 45. iij. 13. v. 30. vij. 77. x. 87. xij. 14. **callidum**, j. 50. **coctum**, iij. 94. **illæsum**, xiv. 200. **inemptum**, iv. 66. **læsum**, iij. 47.
leporis, vj. 75. vij. 19.
leporos, x. 37. xij. 14.
leporum, j. 45. 105.
leporumque, xij. 48.
lepus, j. 15. 23. 61. iij. 77. xij. 92. **ambitiosus**, j. 52. **fugax**, j. 49. **improbe**, j. 49. **tutus**, j. 71.
Lernæ gratæ, v. 66.
Lesbia, j. 35. ij. 50. v. 69. vj. 23. viij. 73. x. 39. xj. 63. 100. xij. 44. 59. **dilecta Catullo**, xiv. 77. **exorata**, vj. 34. **orba**, vj. 15.
Lethæus undas, vij. 95.
Lethalem notam, vij. 36.
Lethes, vij. 49. **ingratæ flumina**, x. 2. **propioris**, x. 23.
leti genustristius, xj. 92.
leto, xj. 92.
letum, j. 118. ij. 17.
levamen, vi. 68.
levare, xj. 97. xiv. 22.
levari, j. 110.
levas, iij. 74.
levat, v. 12. xj. 47.
levata utrinque tunica, xj. 71.
Leucano urso, † 8.
Leuconico, xj. 22.
Leucophæatus, j. 97.
leve, iv. 43. v. 19. ix. 70. **genus**, vj. 60. **munus**, iv. 101. xiv. 21. **opus**, viij. 33. **toreuma**, xiv. 102. **vitium**, vij. 17.
levem, ij. 48. **proglabro politoque scribe per e simplex a liliis**, ubi scriptum per æ mendum est.
levem Atham, iv. 19.
levemque Passerinum, xij. 36.
lèves animi, iv. 35. **calamôs**, ix. 75. **elegos**, xij. 96. **pueri**, xj. 64. **scutulas**, xj. 32. **felibræ**, vj. 71.
levessque Pœnos, 14. 14.
levi cespite, j. 89. **corfice**, x. 37. **flamma**, xij. 33. **jaculo**, iv. 55. **rapina**, xj.

55. **vimine**, ij. 85.
levique nutu, vj. 82. ix. 45.
levia, xiv. 136.
levibus pueris, xj. 23.
Levina, j. 63.
Levine, vj. 9.
levior, vj. 52. viij. 64. x. 55.
levior Galle, ii. 47. **vultus**, iix. 64.
leviora, xiv. 19.
levioraque carmina, vij. 7.
leviore invidia fati cadunt, xij. 14.
levis, v. 52.
levis, x. 65. xiv. 144. 205. **amicus**, xj. 44. **anulus**, v. 62. **aura**, vj. 59. x. 42. **causa**, ij. 65. viij. 23. **chorus**, v. 52. **cortex**, xiv. 209. **dominus**, xj. 1. **hæsta**, † 12. ix. 57. **Libitina**, x. 97. **Marfus**, iv. 29. **spongia**, xij. 47. **terra**, ix. 30. **toga**, vij. 85. **villicus**, xij. 18.
levisque, vj. 52.
leviter, iij. 65. viij. 33. **noto sodali**, xiv. 11.
levius, v. 70. ix. 28. xj. 69.
lex, j. 36. v. 38. **avara**, v. 39. **Julia**, vj. 7. 22.
 Li
Liba, iij. 77. **quinquagesima**, x. 24. **rutilica**, x. 103.
libabit, x. 12.
libat, iij. 6.
libata carchesia, viij. 56. **purpura**, ix. 78.
libebat, vj. 43.
libebat, xiv. 65.
licelle, iij. 2. iv. 87. 91. vii. 96. viij. 72. x. 104.
libelli, j. 36. v. 10. 21. viij. 3. x. 33. 45. xj. 17. **decimi**, x. 2. xij. 5. **lascivi**, iij. 86. **molles**, xij. 43. **succincti**, ij. 1.
libellis, j. 54. iv. 31. v. 5. 52. 61. 64. ix. 50. x. 3. xj. 95. **argutis**, j. 1. **brevis**, j. 46. **festinatis**, ij. 51. **longis**, x. 17. **notabilibus**, viij. 96. **nostris**, iv. 29. 49. **omnibus nequior**, xi. 16. **supplicibus**, viij. 31. **Sybariticis**, xij. 97.
libello, ij. 23. iij. 99. v. 37. **brevis**, xij. 1. **gracili**, xij. 3. **longo**, xj. 109. **timido**, **gracilique**, viij. 24.

libellorum, iv. 8. x. 74.
libellos, j. 2. 5. 26. 30. 36. ij. 6. 28. iv. 72. 83. v. 74. vj. 61. 64. vii. 2. 10. 16. 50. 51. 76. 87. viij. 75. ix. 75. 83. x. 64. xj. 1. xii. 64. **compositos**, iv. 6. **constrictos**, xiv. 37. **doctos**, vii. 28. **lascivos**, v. 2. viij. 67. **lepidos**, viij. 3. xi. 21. **madidos**, iv. 14. **manumiferos**, j. 53. **paucissimos**, xii. 97. **querulos**, viij. 82. **solicitos**, ix. 59. **vernulas**, v. 18.
libellum, j. 118. iij. 97. vj. 19. vii. 79. xiv. 1. 142. **nec doctum sapiens**, &c. **parum severum**, x. 19. **non nimis rusticulum**, x. 19. **inæqualem**, vii. 89. **longum**, iij. 68. **purpureum**, v. 6. **timidumque brevemque**, xij. 11.
libellus, j. 39. iij. 68. v. 16. 81. vi. 1. viij. 1. 72. x. 14. **crassior**, ij. 6. **macer**, iij. 6. **novus**, iv. 10. **totus**, xi. 16.
libens, iv. 90.
libenter, j. 41. iij. 44. iv. 43. vii. 76. ix. 11. 48. 49. x. 12. xi. 36.
liber homo, j. 68.
liber, j. 17. 68. 102. 109. ij. 1. 32. 53. 93. iij. 1. 4. 201. 50. 100. iv. 84. 90. v. 2. 15. vi. 85. vii. 11. 50. 83. viij. 1. 3. 29. 77. ix. 11. 57. 74. 102. x. 1. xi. 3. 4. **æqualis**, vii. 89. **bonus**, vii. 80. **notus**, j. 67. **otiosus**, xi. 1. **parvus**, j. 4. iij. 5. **peregrine**, xii. 3. **victurus**, v. 60. **unus**, x. 70.
liberale, vii. 78.
liberalem, vj. 54.
liberalis, j. 100. iv. 64. v. 18.
liberalitas, viii. 38.
liberatus, viii. 28.
liberior, ij. 53. iv. 42.
libertas, v. 19. vi. 88. **maius timenda**, x. 48.
libertate, xii. 6.
libertatem, xi. 59.
liberti, vii. 61.

libertina, iij. 33.
 libertinas opes, v. 13.
 libertus, x. 34.
 libertum, j. 2. iij. 32. iij. 46.
 xi. 40.
 libertus, iij. 46. vi. 28. 29.
 xiii. 121.
 liberum, ix. 89.
 libet, j. 84. iij. 75. vii. 50. x.
 20. 31. xi. 17.
 liberur, ix. 92.
 libidinatur, vii. 66.
 libidinibus tantis, xiv. 23.
 libidinose Lacedæmonis,
 iv. 55.
 libidinosis, xii. 43. manibus,
 xii. 97.
 libido levis, ix. 9.
 libitina, viii. 43. levis, x.
 97.
 libr., iij. 62. vii. 85. septi-
 ciana, viii. 71.
 librā totā, xi. 38.
 libram, x. 57. xi. 28. 106.
 xii. 55. 66.
 librarius, iij. 1. 8. iv. 91.
 librarum mille amicam, xi.
 101. quatuor mullus, x.
 31.
 libras, ij. 44. 76. viii. 71.
 x. 55. duas, xiv. 97. qua-
 tuor, xii. 36.
 librato ferro, † 13.
 libri, xi. 18.
 libri, j. 54. v. 57. ix. 59. x.
 21. laboratis, iv. 33. bis
 denis, ix. 51. tribus mi-
 nor, x. 37.
 libro, j. 6. vii. 8. litigante,
 x. 100. uno, iv. 29.
 librorum, j. 67. xi. 25.
 libros, xi. 1. 108. æquales,
 vii. 89. barbaros, xiv. 84.
 librum, j. 67. 112. iv. 10.
 vii. 84. xi. 17. explicitur
 usque ad sua cornua, xi.
 108. priorem, iij. 1. quin-
 ctum, iij. 50.
 libuit, xii. 57.
 Liburnici cuculli, xiv. 139.
 Liburnus, j. 50.
 Libyæ palestræ, v. 66.
 Libycā testā, iv. 46.
 Libycæ faci, vii. 52. volucres,
 xiii. 45.
 Libycas aras, ix. 44. messes,
 vi. 86. trabes, xiv. 91. ur-
 bes, ix. 57.
 Libyci caballi, xii. 24. colo-
 ri, xiii. 12. dentis, xiv.
 3. leones, xii. 62. ursi,

j. 105.
 Libycis, ij. 56. xiii. 43. den-
 tibus, ix. 23. gentibus, ix.
 8. jugis, ij. 75. ramis,
 xiii. 42.
 Libycolitore, ix. 36.
 Libycos orbes, ij. 43.
 Libye, iij. 46. viii. 55. ax. 57.
 Libyes, v. 75.
 Libyn, ix. 104. similem,
 vi. 77.
 Libys, vi. 42. eques, x. 13.
 impius, iv. 30.
 liceat, j. 87. iij. 99. iv. 71.
 v. 21. 42. vii. 9. 31. 92. x.
 34. xi. 6. xii. 43.
 licebit, j. 118. ij. 81. iv. 55.
 v. 47. 51. viii. 21. 42. 64.
 x. 100. xiii. 54.
 licenti gressu, iv. 8.
 licentiam, j. 3.
 licere, iv. 18. vi. 65. viii. 65.
 xi. 40.
 liceret, vi. 66. xi. 61.
 licet, j. 61. 90. ij. 1. 70. iij. 6.
 44. iv. 16. 54. 64. v. 5. 42.
 vi. 5. 43. 51. vii. 7. 27. viii.
 8. 66. ix. 4. 46. x. 10. 17.
 xi. 17. 53. xii. 6. 29. xiii.
 3. 105. xiv. 130. 208.
 Lichas fallax, ix. 67.
 Lichenes fordidi, xi. 99.
 Liciane, j. 62.
 Licini, viii. 3. celeberrime,
 vii. 46.
 Liciniane, j. 50.
 Licino, ij. 32.
 licitoris clamosi, xi. 99.
 licuisse, iv. 44. vii. 20.
 licuisset, iv. 11.
 licuit, j. 74. 115. iij. 99. iv.
 54. v. 19. vii. 36. viii. 50.
 x. 26.
 Lygdon, vi. 42.
 ligellā, x. 90.
 ligia, xii. 7.
 ligna, ix. 77. xiv. 90. acapna,
 xiii. 15. clara xiv. 80. no-
 xia, xi. 42. secta, xiv. 3.
 " villa, xiv. 12.
 ligneo crure, x. 100.
 ligneus, vi. 73.
 ligno, vi. 49.
 lignum, viii. 40. xiv. 44.
 inutile, vii. 18.
 ligo politus Tuscā vinea,
 ix. 58.
 ligone centeno, iv. 64.
 ligones, ix. 23.
 ligula argentea, xiv. 120.
 extrema, ij. 29.

ligulæ graciles, v. 18.
 ligulam, v. 20. viii. 33. 71.
 Ligulasque, vii. 59.
 Ligurine, iij. 44. 45. 49.
 ligurra, xii. 62.
 ligurumque, vii. 81.
 ligula cana, ix. 27. dela-
 psa, viii. 28.
 ligustro, j. 116.
 lilia, viii. 28. condita, iv.
 22. plena, viii. 33.
 lilio, j. 116.
 liliumque, v. 38.
 lima censoria, v. 81.
 lima recenti rasa, x. 2.
 limante Minerva, vi. 64.
 limatis, vii. 58.
 limen, vii. 60. xii. 57. om-
 ne, viii. 44.
 limenque superbua, j. 71.
 limo lento, viii. 45.
 limina, j. 2. iv. 53. v. 6. vii.
 60. ix. 47. x. 10. 28. 58.
 xj. 46. 48. xiii. 18. 102.
 nocturna, x. 13. prima,
 vi. 80. sexaginta, xii.
 26. veneranda, xii. 3.
 limine, iij. 5. vi. 60.
 liminibus incustoditis, &
 apertis, j. 35.
 limite molli, xi. 91.
 lina, xiv. 103. 149. humi-
 da, x. 37.
 linar, ix. 23.
 line, ij. 38. 54. iv. 66. vii.
 44. pædagoge, xii. 49.
 linea dives, viii. 78.
 lineā tremulā, iij. 58.
 lineam, x. 30.
 lineisque, iv. 61.
 lingam, iij. 84.
 lingat, ij. 84.
 lingere, vii. 66. xii. 55.
 lingeret, ix. 41.
 lingis, iij. 95. 96. xi. 86.
 lingit, j. 78. 84. vi. 26. xi.
 48.
 Lingonicis lanis, xi. 57. fa-
 cis, xiv. 159.
 Lingonico, xiv. 160.
 Lingonicum tomentum,
 xiv. 159.
 Lingonicus bardocucullus,
 j. 54.
 Lingonus, viii. 75.
 lingua, iij. 81. iv. 61. ix.
 30. xi. 26. 62. 103. xiv.
 20. debilis, x. 65.
 garrula, xiii. 71. im-
 proba, noxia, ij. 61.
 percussa fidere, xi. 86.
 per,

- perfida, vii. 23. prisca, vii. 46.
 lingua, ij. 82. viii. 2. abscissa, ij. 82. Catoniana, ix. 28. defecta, xiii. 77. utraque doctus, x. 76.
 linguaque, iv. 5.
 lingua blandæ, vii. 87. circulatoris, fœda probra, x. 3. male, iij. 80. facræ, v. 70.
 linguam fututricem, x. 62.
 linguas, vii. 54. xi. 92.
 linguas, vii. 44. x. 87. xii. 57.
 lingula, ij. 29. xiv. 102.
 lingunt, iij. 88.
 lingigeri calvi, xii. 29.
 linis, iij. 42.
 linit, vii. 19. 38. ix. 62.
 linitur, ij. 33.
 lino, j. 76. xi. 26.
 Linon, ix. 88.
 linunt, j. 88. ij. 29.
 linuntur, iv. 39.
 Linus, vii. 9. grandis, v. 12.
 linquit, ij. 14.
 lintea, xii. 71. xiv. 51. 104.
 nive candidiora, xii. 84.
 villosa, xiv. 138.
 linteusque, ij. 57.
 lippa ficus, viii. 19. lacuna, viij. 59.
 lippum, vi. 39.
 lippus, vi. 78. viii. 9. xii. 59.
 institor, xii. 57.
 linquantur, ix. 3.
 liquidas alas, iv. 49.
 liquidis aquis, † 28. undis, x. 7.
 liquidum merum, xij. 61.
 ventrem, xiiij. 116.
 liquor, vi. 13. Hesperius, x. ij. 40.
 Liris cæuleus, xiiij. 83.
 lis, ij. 32. iij. 46. vj. 19. viij. 64. x. 47. 68.
 litat, viij. 15. 32. x. 33. 52.
 lire, ij. 90.
 litem, x. 5. jocofam, † 20.
 lites, x. 87. tetricas, v. 21.
 urbanas, xij. 73.
 litibus, ij. 64. amaris, xij. 69.
 litigante libro, x. 100.
 litigafque, xj. 36.
 litigat, j. 99. viij. 64.
 litora, iv. 13. 57. vi. 34. mûla, iv. 25. 57. aprica, j. 50.
 sacra, iv. 57.
 litore, ix. 41. Lautentino, x. 37. Libyco, ix. 36.
 litoreas Salonas, x. 78.
 litoreos Pyrgos, xii. 2.
 litoreamque domum, x. 58.
 litoribus, ix. 58.
 litoris aridi, viij. 64. Indici, x. 38. Lagæi, x. 26.
 litera, viij. 50. viij. 51. x. 73.
 facta Erythræis lapillis, ix. 14. felix, viij. 44. nigra, xiv. 5. tota, xiiij. 75.
 litera, xj. 19.
 literulas, ix. 75.
 litura, iv. 10. vi. j. 16. 17.
 lituræ multæ, iv. 10.
 lituras, j. 14.
 litus, xij. 44. aureum, xi. 81.
 dulce, x. 30. solidum mandentis arenæ, x. 51.
 liventi, viij. 61.
 liventia, x. 37.
 livere, ix. 24.
 lives, xi. 95.
 livescit, viij. 51.
 liver, viij. 61.
 livida glaciés, viij. 94.
 livide, j. 41. xj. 21.
 lividos citros, viij. 10.
 lividus, iv. 27.
 Livio, j. 62.
 livor edax, xj. 34. malus, x. 33.
 Livius in membranis, xiv. 190.
 Lo
 Loca, v. 21. viij. 83. xij. 9.
 læta, xij. 52.
 locanti, iv. 42.
 locatiorum, v. 25.
 locat, xj. 84.
 locelli, xiv. 13.
 locellos, x. 88.
 locellus, xiv. 13.
 loci, vj. 16. viij. 49. viij. 65.
 sepolti, vj. 15. theatralis, v. 24.
 locis, j. 36. x. 30. xii. 28.
 loco, ij. 67. v. 75. vi. 42. 63.
 x. 20. extremo, iij. 33.
 nullo, iv. 60. quoviscumque, xiv. 1.
 loculi eburnei, xiv. 13.
 loculos, xiv. 12.
 loculosque, v. 40.
 locum, j. 46. 55. xj. 33. 74.
 locuples, v. 26. vj. 27. xj. 45. xij. 94. xiv. 153.
 locupletem, v. 38. uxorem, viij. 12. ix. 82.
 locupleti, v. 36. viii. 27.
 locus, v. 5. vii. 16. viij. 39. 72. x. 72. xj. 19. xij. 50. 57.
 locus clarus, iv. 44. invidiosus, xj. 66.
 locuto, ix. 1.
 locus, viij. 21.
 lodices, xiv. 148. 152.
 lomento uteri, iij. 42.
 lomentum, xiv. 60.
 longa, iv. 1. viij. 8. xiv. 151.
 atria, xii. 50. dies, ix. 50.
 xi. 70. dispendia, ix. 102.
 disticha, ij. 77. epigrammata, j. 111. ij. 77. vi. 65.
 fides, j. 16. gaudia, viij. 11. nox, iv. 7. secula, viij. 8. tempora, j. 106.
 ix. 30. xiv. 84.
 longa, ix. 18. arca, v. 50.
 cuspidè, xiv. 22. r. dextra, vii. 19. pruriginè, xj. 74.
 longæ comæ, iv. 45. fenestæ, vi. 49. viz, j. 2.
 longæva vetustas, † 5.
 longævo Nestore, viij. 6.
 longævus capillos, xiv. 27.
 longam ætatem, vi. 70. Babylonica, ix. 77. epaphræsim, iij. 52.
 longas, ix. 31. comas, j. 32.
 mandras, v. 23. messes, v. 72. officationes, ij. 6.
 ruihas, j. 83. vi. 8. vj. 43. ix. 31. x. 36. xiv. 188.
 longe, j. 87. iij. 58. v. 31. 59. viij. 31. 33. fracta amaphora, xj. 9.
 longi metus, xij. 6.
 longinquis oris, iij. 1.
 longior, xij. 5. lux, vi. 42.
 natus, xiv. 96. vita, viij. 77.
 longis auribus, vj. 39. capillis, ix. 37. comis, vj. 16. libellis, x. 17. oris, † 24.
 unguibus, xiv. 36.
 longius, j. 87. 88. 109. v. 23. ix. 93. xj. 8.
 longo basio, xij. 66. jugo, iv. 64. libello, xj. 109. mari, x. 30. pulvere, x. 13.
 tostro, xiv. 31. tempore, x. 36. vulnere, † 15.
 longos capillos, xii. 18. gradus, xj. 83.
 longum, j. 82. 118. vi. 65. viij. 38. ix. 19. columbum, ij. 77. libellum, iij. 68.
 mare, x. 104. syrma, xij. 96.
 e ij. led.

longumque, v. 36.
 longus, ij. i. x. i. & brum
 mi madens December,
 x. 5.
 longusque à Cæsare pulvis,
 x. 6.
 loquamur, xi. 7.
 loquar, iv. 43. v. 53. viij. 50.
 ix. 4. x. 96. xij. 36.
 loquaris, x. 68. 72. xj. 24.
 loquatur, † i. v. 29. vj. 33.
 ix. 78. x. 3. 48. xj. 16.
 loquax bucca, j. 42. fama,
 xij. 4. naufragus, xij. 57.
 pica, xiv. 76.
 loquebaris, iv. 61.
 loquendum, v. 26.
 loquentem, vij. 57.
 loqueris, j. 98. v. 42. 53. ix.
 28. 48. x. 11. xj. 25. 103.
 loquereris, iij. 66. vij. 17.
 loqueretur, x. 65. xij. 84.
 loqui, j. 110. ij. 82. v. 70.
 vj. 41. vij. 17. 23. 45. viij.
 1. 18. xj. 21. 103.
 loquimur, viij. 33.
 loquitur, j. 25. 62. 69. vij.
 62.
 loquor, v. 56. x. 37.
 lorica in via, vij. 1.
 lorica, ix. 57.
 loris, x. 5. horridis, x. 62.
 lorisque, xj. 57.
 loro, x. 55. vj. 21. madido,
 vij. 57.
 lota, x. 30. toga, ij. 43.
 lota lana, xj. 59.
 lotam, iv. 28. x. 11. togam,
 iv. 28.
 lotos Palladius, viij. 51.
 loturus, ij. 52.
 lotus, ij. 14. vi. 53. xij. 84.
 xiv. 163. eques, xij. 71.
 Lu
 Lubrica pulpitæ, ix. 39.
 lubricum, ix. 58. x. 79. crus
 decenni compede, ix.
 58.
 lubricus, iv. 18. palæstrita,
 iij. 58. unguis, vij. 1.
 vultus, ix. 57.
 Lucane, j. 37. vij. 21. viij.
 75. ix. 52.
 Lucani, iij. 20.
 Lucanica, iv. 46. filia xij. 35.
 Lucanice, xiii. 35.
 Lucano, † 8.
 Lucanum, j. 62. vii. 20.
 Lucanus, xiv. 194.
 lucē, iv. 1. 64. 73. 90. viij.
 22. ix. 50. xi. 57. xii. 60.

admissa, ij. 105. clara, xi.
 23. xiv. 60. hesternæ, j. 69.
 prima, ix. 94. xii. 26. Ro-
 mana, ix. 2. tanta, vii.
 22. tota, iij. 63.
 lucebat, iv. 22.
 lucebit, x. 6.
 luceat, vii. 49. xiv. 109.
 lucem, j. 29. vii. 9. viii. 45.
 xi. 37. xiv. 147. idiu roga-
 tam, x. 38.
 Lucensis docti, j. 2.
 lucentes pustulæ, xi. 99.
 lucerna, iij. 93. viii. 3. xiv.
 42. conficia dulcis lectuli,
 xiv. 39. cubicularia, xiv.
 39. ebria nimbis Nicerotia-
 nis, x. 38. magna, xiv.
 44. moriens, iv. 4. parva,
 xiv. 61. polymyxos, xiv.
 41. una, xiv. 41. uncta,
 xiv. 43.
 lucerna, viii. 59. xii. 32. teste,
 xi. 105.
 lucernæ, xiv. 40. exiguæ,
 viii. 33.
 lucernam extinctam, xii. 43.
 lues, j. 102. albæ, x. 62.
 obscuras, vi. 59. quinas,
 xiv. 141. feras, x. 19.
 lucet, ij. 26. iij. 58. iv. 32.
 v. 42. viii. 68. x. 96. xii.
 50. xiii. 5.
 Luci, iv. 55. clarissime Juli,
 j. 108.
 luci ntidæ, viij. 21.
 luci barbari, x. 92. Scythici,
 xii. 53.
 lucida signa, ix. 73.
 luciferæ Deæ, xi. 70.
 luciferam Dianam, x. 70.
 Lucili, xi. 91.
 Lucilius, xii. 96.
 Lucina ferox, † 12.
 Lucinæ, † 13.
 lucis, xi. 66. xiv. 223.
 Luciumque, v. 14.
 lucos, x. 24.
 Lucretia, j. 91. xi. 105.
 lucrifecit, viii. 10.
 lucri, viii. 9. 48. xi. 50. xii.
 13. tædi, viii. 48.
 Lucrina, vi. 11. concha,
 xiii. 90. quinque, xii. 48.
 Lucrina vena, x. 30.
 Lucrinæ lascivi, iv. 57. stagni,
 v. 3.
 Lucrino, j. 63. vi. 68. Baja-
 no, xiii. 82. stagno, iij.
 20. 60.
 Lucius molli, v. 43.

lucrum, x. 41. xiii. r. 3.
 luctantia, iv. 22. v. 47. collu-
 iij. 24.
 luctaris, iij. 75.
 luctus, vi. 33. 68.
 lucubratus nox, iv. 90.
 lulentus Arthis, ij. 86.
 luscifacer, j. 54.
 ludas, ix. 39.
 ludat, v. 36. xi. 16.
 lude, ix. 1.
 ludebam, ix. 86.
 ludere, iij. 16. 99. vi. 71.
 vii. 31. viii. 3. ix. 26. x.
 15. 86. xi. 7. 40. 105. xii.
 40. xiv. 47. 105. 163.
 ludet, vii. 7.
 ludi, v. 28.
 ludiarum, v. 25.
 ludibria vana, x. 4.
 ludimagister, x. 62.
 ludimagistri, xii. 57.
 ludimus, vii. 11.
 ludis, ij. 60. viii. 64. xii. 96.
 xiv. 80.
 ludit, j. 7. 42. iv. 3. 14. 49.
 vi. 13. vii. 66. 79. 81. x. 15.
 ludite, vii. 7. xiv. 79.
 luditis, iij. 67.
 ludive, vii. 63.
 ludo, iv. 90. xii. 96.
 ludorum, ix. 29.
 ludos, v. 14. viii. 78.
 lues, xi. 92. atra, j. 79.
 scelerata, j. 102.
 lugentes lanæ, xiv. 157.
 lugentique, ij. 41.
 lugentia æra, xiv. 204.
 lugere, vi. 18.
 luges, iv. 58.
 luger, ij. 11.
 lumbis, j. 93. xi. 101.
 lumbopatulo, xiii. 5.
 lumbos lascivos, v. 79.
 lumbum, vii. 19.
 lumina, iv. 42. vi. 58. x. 63.
 xi. 30. xiv. 44. duo. xii.
 101. languida, xiv. 5.
 lassâ, vi. 58. morientia,
 xiv. 173.
 lumine, viii. 59. arcano,
 viij. 36. ingenti, x. 96.
 latus, xii. 54. siccò, x. 80.
 turbidiore, ix. 26. uno,
 vi. 78.
 luminibus raptis, iv. 30.
 luna, viii. 21. ix. 32. aiter to-
 ra lampade, viii. 51. pluri-
 ma, viii. 51. secta, xii. 57.
 lunæ, ij. 35. Etruscæ, xii.
 30.
 lunam,

lunam, ix. 30.
 lunatapellis, j. 50.
 lunata fronte, viii. 33. plan-
 ra, ij. 29. testudine, xiv.
 87.
 lunata jubæ, viii. 55.
 lunensiscaus, xiii. 30.
 lupa, ij. 75.
 lupanari, ix. 7.
 lupas spurcas, j. 35.
 lupata aurea, j. 105.
 lupe, v. 57. vi. 79. ix. 3.
 x. 40. xi. 19. 89.
 Luperce, j. 118. iij. 75. vi.
 6. 51. ix. 81.
 Luperco, viii. 82.
 Luperco tenero, iv. 28.
 Luperco, iv. 28. xi. 41.
 xii. 46.
 lupi, j. 60. ij. 14. inhumani,
 x. 48.
 lupinus tepens, v. 79.
 lupo, vii. 9. posito, ix. 27.
 lupoque, vii. 54.
 lupos, x. 30.
 lupum, ii. 40. x. 48. gran-
 dem, xi. 50. torum, ii. 37.
 lupus, j. 49. vii. 9. xi. 109.
 laneus, xiii. 89. pallidior
 fiet, xi. 56.
 lusca, ii. 33. iii. 11. iv. 65. ix.
 38. anns, xii. 71. Lycoris,
 iii. 39. Philanis, xii. 22.
 lusca dominæ, xi. 74.
 luscam Thaida, iii. 8.
 lusciniæ, vii. 86.
 lusciniæ, xiv. 75.
 luscus, vii. 78. viii. 9. 59.
 luscat, viii. 32.
 luscat, iv. 23.
 luscat, ix. 62.
 lusi, j. 114.
 lusibus, j. 36.
 lusisti, iii. 16.
 lusistis, vi. 45.
 luscit, † 26. ix. 27. 182.
 lusor primus, x. 86.
 lusoribus sex, x. 71. septi-
 ma, xii. 31.
 lustras, vii. 99.
 lustris, j. 102. tribus, x. 38.
 lustris ingenti, iv. 1. novo,
 iv. 45.
 lusum, ii. 4.
 lusus, † 26. j. 4. iv. 49. 88.
 v. 38. vi. 2. 85. vii. 7. 13.
 viii. 30. x. 35. xi. 14. 17.
 xiv. 176. festos, j. 3. gra-
 ves, xii. 15. innocuos, j. 5.
 lususque, j. 15. 45.
 luter, xiv. 50.

luteum corpus, xi. 48. gi-
 ganta, ix. 51. toreuma,
 iv. 46.
 luto medio, vii. 60. Prome-
 theo ficta, x. 39. putre
 vetusque solum, ix. 75.
 Siguntino, viii. 6. xiv.
 108. Saturnalio, xiv.
 182. Veneto, iii. 74.
 lutulenta mula, ix. 23. pa-
 lastra, vii. 66.
 lutum matutinum, xii. 26.
 medium, iii. 36. 10.
 lux, j. 69. v. 50. vii. 13. fe-
 lix, ix. 53. formosior, x.
 24. ingrata gravisque, x.
 23. longior, vi. 42. magna,
 ix. 2. memorabilis, vii.
 21. prima, † 24. ix. 40.
 suprema, j. 110. tertia,
 iii. 6. tricesima, vi. 7.
 luxuria, ii. 63. v. 20. major,
 xi. 71.
 luxuriâ, iii. 68.
 luxuriæque, xi. 42.
 luxuriæ, viii. 45.
 luxuriarum, iii. 10.
 luxuriantur, x. 96.
 luxuriarum, ii. 89.
 luxurians, iii. 2.
 luxuriatur, xii. 63.
 luxuriosa, j. 88. ix. 69. xiii.
 82. mentula, vii. 90.
 luxuriose, xiv. 110.
 luxuriosus, ix. 84. ager, xi.
 91.

Ly

Lyæ, iix. 51. 78.
 Lyzi madidi, j. 71.
 Lyzus, x. 19.
 Lyxo, xiii. 22. Campano,
 xiii. 118. commissatore,
 ix. 62. primo, xiii. 114.
 Lycambe sanguine, vii. 11.
 Lycas, j. 72.
 Lychnus parvus, iv. 90.
 Lyciscam, iv. 17.
 Lycori, j. 103. vi. 40.
 Lycoris ceruffata, j. 73.
 tusca, vij. 12. lusca, iii.
 39. nigra, iv. 62. pulchra,
 viii. 73.
 Lyde, j. 72.
 Lydia, xi. 70. 103. laxa,
 xi. 22.
 Lydia pensa, ix. 67.
 Lygde, xi. 42. 74. xii. 72.
 Lygdo, vi. 39. 45.
 Lygdon vacuum, vi. 42.
 Lygdos candida, vi. 13.
 lymphis, clausis, xii. 31.
 lyra Calabra, v. 31. clarior,
 xii. 11.
 lirâ, viii. 6.
 lyra, ii. 7. xii. 96. Latæ,
 vi. 22.
 lyram docilem, xiv. 167.
 lyrasque, j. 77.
 lyris, ii. 73. x. 30.
 Lyfippi, ix. 44.
 Lucitatu, ix. 45.

M.

MA

Macellis Niliacis, xiii. 85.
 macello, x. 59. Auso-
 nio, xii. 63. urbano, x. 37.
 macellus, x. 96.
 macer, iij. 68. viii. 5. x. 17.
 78. culus, iii. 97. libellus,
 ii. 6. servulus, viii. 75.
 Machaonas omnes, ii. 16.
 macris anatis, iii. 93.
 macrefceret, xij. 63.
 mactro, xii. 100.
 macrum, x. 17. 78.
 mactabis, j. 50.
 mactare, iii. 24.
 mactate esto, iv. 13. animi,
 xii. 6.
 maculose myrrhæ, x. 80.
 madeas, x. 49.
 madeat, ix. 36. xi. 16.
 madens, vii. 50. x. 5.
 madent, vii. 11. 68. x. 19.
 madente mappa, ii. 37.
 madentem, xii. 95.
 madentis arenæ folidum li-
 tus, x. 51. togulæ, v. 23.
 maderet, ix. 72.
 mader, j. 57. iv. 18. x. 13.
 madida cocco, v. 24.
 madida fauce, vii. 36. papy-
 ro, iii. 2. veste, v. 80.
 madidas comas, iii. 65. xiv.
 50. placentas, v. 40.
 madidi, i. 71. Fauni, ix. 62.
 Lyzi, j. 71. penates, vii.
 26.
 madidis buccis, xiv. 64. co-
 mis, iv. 3. diebus, xiv. 1.
 madido loro, vii. 57.
 madidos artus, iv. 19. crines,
 xiv. 24. lacus, iv. 44. li-
 bellos, iv. 14.
 madidum, iii. 99. cicer, j.
 42. lumen, x. 48.
 madidumque Jovem, vii. 35.

c iij

ma

malidus, j. 49. iv. 75. con-
viva, ix. 23. criminis, v.
65. Panaretus, vi. 89.
maduers, † 3.
Mæcenas, 108. xii. 4. Cæsa-
rianus eques, x. 73.
Mæcenatem, xi. 4.
Mæcenates, viii. 56.
Mæcenati, vii. 28.
Mæcenatis, viii. 56.
Mænadas, xi. 85.
Mænalius sues, v. 66.
Mænalum aprum, † 27.
Mænas, xii. 32.
Mæzoniden, v. 10.
Mæzonio carmine, xiv. 183.
Mæzonioque, vii. 45.
mæret, xiv. 216.
mæsta gloria, x. 50.
mæstæ matri, ii. 41.
mæstorum, iv. 4.
Mævi, xi. 47.
Mævius, x. 76.
magis, j. 40. 71. 86. ii. 41.
71. 72. iii. 17. 61. 88. iv.
27. 41. 42. 48. 49. 88. v.
19. 32. 69. vi. 18. 77. 90.
vii. 1. 9. 71. viii. 33. 34. 53.
55. x. 8. 20. xi. 19. 61. xij.
21. 24. 32. 75. xiii. 56. 76.
xiv. 95. 129.
magister, j. 36. v. 25. vii. 63.
xii. 48. improbus, j. 42.
ludi scelerate, ix. 70. tu-
midus, viii. 3. x. 104. vi-
ci, x. 79.
magistrâ, x. 25.
magistræ suburanæ, xi. 79.
magistræ, † 18. 22. j. 49. iv.
30. marutini, ix. 30. pa-
vidi, † 22. securi, † 18,
ii. 75. uncti, vii. 66.
magistris, xiv. 8.
magistro, † 17. v. 57. cla-
moso, v. 85. ilia o, iii.
39. nigro, j. 105.
magistros amphitheatrales,
xi. 70.
magistrum, † 10. x. 30.
magna, iv. 1. v. 3. 60. vi.
36. vii. 9. viii. 33. 54. xi.
59. 61. 69. atria, iii. 38.
causa, v. 74. clavis, v.
36. crystallâ, ix. 23. gle-
ba, v. 13. lucerna, xiv.
44. lux, ix. 2. munera,
iii. 8. vi. 63. xiv. 14. no-
mina, v. 17. ora, xii.
60. pericula, xi. 83. res,
18. iv. 81. Roma, xii.
69. supellex, v. 63. ta-

berna, vii. 60. Verona,
xiv. 195.
magnâ morte, viii. 55. vo-
ce, vi. 19. 35.
magnæ, j. 13. feræ, † 22.
mentis, j. 40.
magnanimo talo, xii. 1.
magnam, vi. 46. rem, xii.
54.
magnas manus, vi. 1. opes,
ix. 66.
magnæ, ii. 63. puer, vi. 3.
rex, xii. 63.
magni, j. 56. vi. 64. x. 75.
xi. 69. Catonis, j. 79. Cæ-
saris, ix. 62. Ciceronis,
vii. 62. Circi, vi. 7. 64.
Gigantis, xiii. 78. Hercu-
lis, ix. 65. Maronis,
xi. 49. xii. 68. numinis,
vii. 11. partus, vii. 20.
senis, vii. 68. Thralex,
j. 9.
magniloquus, ii. 43.
magnis, j. 2. Africanis, iv.
14. cervicibus, j. 23. jaf-
pidibus, ix. 60. tauris,
j. 52.
magno, iii. 7. 5. amphitheatro
ix. 70. animo, iii. 62. an-
sere, xiii. 58. Jovi, xii.
92. Maroni, iv. 14. ortu,
vii. 21. patri, xiv. 124.
pulvere, vi. 38.
magno, xi. 61. Deos, ii.
91. triumphos, vii. 1. 5.
magnum, j. 108. facinus,
xi. 94. frigus, v. 80. 8c
inane sophos, j. 77. ne-
fas, nomen, ii. 2. iii. 72.
vitium, x. 76.
Magnus (Pompeius) xi. 6.
magnus, j. 10. ix. 51. ami-
cus, iii. 40. ardellio, ii. 7.
comes, vii. 43. Deus,
ix. 44. draco, xii. 53. ho-
mo, ii. 32. vi. 99. ix. 51.
xi. 57. labor, viii. 56. Tul-
lius, iv. 16.
Magulla, xii. 93.
Maiz, xii. 68.
Maiz Idus, iii. 6.
major, j. 8. 22. ii. 41. v. 19.
45. 71. vi. 32. ix. 30. 104.
x. 2. 21. xii. 95. xiv. 15.
autumnus, xii. 57. Cælius,
xii. 18. Cordyla, xi. 53.
eulina, v. 45. fiducia, vii.
5. gratia, iv. 29. xii. 63.
imago, ix. 78. luxuria,
xi. 71. numerus, xi. 25.
nurus, ij. 41. pars, x. 804

reverentia, vii. 57. Roma,
viii. 56. sportula, viii. 42.
miora, viii. 50. ix. 1. xiii.
28. dona, viii. 54. prælia,
v. 66.
majore circulo, x. 62.
majorem Alciden, ix. 66.
maiores, j. 4. ix. 1.
majus, ii. 2. 10. 93. iv. 30.
viii. 23. x. 2. xj. 91. jecur,
xiii. 58. malum, iii. 42.
nefas, ii. 75. nomen,
vii. 23. rus, xi. 19.
mala, j. 17. ii. 8. vii. 40. 80.
95. ix. 94. carmina, vii.
41. xii. 40. citrea, xiii. 37.
penia, vii. 95. plumbea,
x. 94. pualca, j. 44.
mala conditione, ix. 69.
malæ, ij. 61. linguæ, iij. 80.
Parcæ, vi. 62.
malæque, vi. 62.
malas artes, v. 18. lacernas,
vi. 82.
malæque Mycenæ, xiv. 1.
Malchionis improbi, i. j. 82.
male, i. 39. 95. 114. ij. 40.
iv. 67. v. 13. 14. 77. 85. vj.
93. viii. 25. x. 13. 46. xi.
19. xij. 49. 73. olere, xi.
31. passus aper, ix. 90.
maledicis, iij. 80. ix. 11.
mali, j. 19. 119. iij. 44. iv.
61. vi. 59. xi. 99. coloris,
vii. 3. dolores, vi. 70.
maligna basia, xii. 55.
malignam paupertatem, viii.
56.
malignorum, iv. 87.
malignis, vii. 33.
malignusque, ij. 54.
maligno igne, x. 96.
malignos, vij. 25.
malignum, j. 93. hominem,
v. 29.
m. lignus, vii. 71.
malum, vi. 16. ix. 93.
malis regnis, ix. 104. tem-
poribus, xii. 6.
malit, ix. 59. 93.
malleator, xii. 57.
malleum, vii. 17. xi. 19.
malles, iv. 4. x. 38.
mallet, viii. 51. ix. 12. 17. 94.
xj. 49. 70.
malo, ij. 21. 71. iij. 33. 56.
iv. 55. vi. 55. 81. vii. 94.
xi. 81. 90. viii. 6. xii. 26.
31. 39. 76. 80.
malo poëta, xij. 64.
malorum, xii. 36. punico-
rum, vii. 19. ma-

malos, ix. 91.
 malvas exoneraturas ven-
 trem, x. 48.
 maluerim, vii. 87.
 malueris, xii. 3. xiii. 120.
 xiv. 2.
 malvis mollibus, iij. 89.
 maiuit, viii. 70. xi. 5.
 malum, iij. 65. majus, iij.
 42.
 malus, ij. i. iv. 17. vi. 49.
 vii. 89. xii. 82. livor, x.
 33. poeta, ij. 86. vi. 82.
 Mamerce, ij. 88.
 Mamerus, v. 29.
 Mamerina amphora, xiii.
 117.
 Mamertinum, xiii. 117.
 mamillare, xiv. 66.
 mamma maxima, j. 101.
 mamma pannosæ, iij. 72.
 mammarum, j. 101.
 mammas, j. 101. ij. 37. xiv.
 66. pares, iij. 93.
 mammas, iij. 53.
 mammosam spatulen, ij. 52.
 mammosas, xiv. 149.
 Mammuriane, j. 93.
 Mamurra, ix. 60. x. 4.
 Mancine, j. 44. iv. 61.
 Mancinus, iv. 37.
 mandantur, vij. 43.
 mandas, x. 37.
 mandasset, ix. 42.
 mandata verba, ix. 36.
 mandem, x. 104.
 mandere, xiii. 65.
 mando, j. 89. iij. 97. vii. 98.
 mandras longas, v. 23.
 mandris, vii. 71.
 mane, j. 50. 109. ij. 18. iij.
 36. 93. iv. 26. 61. 79. v.
 23. 66. vi. 53. 88. viii. 53.
 79. viii. 44. 67. ix. 94.
 103. x. 10. 48. 81. 82.
 xi. 8. 9. 18. 105. xii. 12.
 26. 57. 66. vagum, vii.
 38.
 maneat, v. 63.
 manebit, viii. 38. 43. ix. 2.
 manent, ix. 57.
 manente vita, vi. 15.
 manere, viii. 14.
 maneret, viii. 32.
 manes, viii. 38. xii. 63. pa-
 trios, xii. 3.
 manet, ix. 76. x. 66.
 Mangq, j. 59.
 Magonis avari, ix. 7. Mi-
 tylenæ, vii. 79.

Mani, x. 20.
 manibus, ix. 42. 67. blan-
 dis, v. 23. elapsum opus,
 x. 2. exiguis, x. 61. libi-
 dinosis, xii. 97.
 manibusque, iij. 5. 53.
 manifesta, ij. 8. xiv. 1.
 manifestoturto, j. 54.
 Manlius, iv. 55.
 Manneia, j. 84.
 Manneius, v. 14. inquina-
 tor, xi. 62.
 Mannuli, xii. 24.
 mansisses, xi. 106.
 mansura templa, ix. 59.
 mansure, x. 44.
 mantile, xii. 29. xiv. 138.
 Mantua, j. 62. viii. 75. par-
 va, xiv. 195.
 manu, t. 6. ii. 20. j. 16. iij.
 44. 41. iv. 19. v. 38. 56.
 vi. 52. 66. ix. 62. x. 66.
 73. xi. 71. xii. 36. argu-
 ta, vi. 83. Ausonia, ix.
 74. certa, vi. 32. excussa,
 t. 11. fabrilis, xi. 85. femi-
 nea, t. 6. fututrici, xi. 23.
 Ganymedea, viii. 9. in-
 genti, iv. 8. laffa, vii. 57.
 marmorea, viii. 56. men-
 torea nobilitata pocula,
 ix. 60. missos libellos,
 j. 53. opposita, iij. 68.
 phidiaeæ, vi. 73. pumi-
 cata, v. 42. rapaci, vi.
 49. sava, x. 50. secura,
 xi. 12. semidocta, x. 92.
 simpliciore, viii. 80. ta-
 cita, xiv. 218. Tartessia-
 ca, xi. 17. tenera, ix. 57.
 vacua, vi. 72. virginea,
 xi. 9. utraque, t. 20.
 manumque, vi. 19. vii. 10.
 viii. 65. xiii. 57.
 manuale, xiv. 84.
 manum, t. 13. j. 22. ij. 21.
 viii. 30. 52. x. 25. xi. 40.
 105. insertam, ij. 75. Rhe-
 nanam Sarmaticamque,
 ix. 36. teneram, iij.
 19.
 manumque, ij. 41. doctam,
 iij. 82.
 manus, t. 10. 15. 27. j. 2.
 ij. 43. iv. 1. 9. vi. 61.
 vii. 36. 55. viii. 30. 51.
 81. ix. 1. 21. x. 55. 63. xii.
 57. xiv. 83. 134. 208.
 222. amica, ix. 42. ar-
 mata, t. 27. aspera, vi.

13. culta, v. 11. felix do-
 mino, j. 102. fida, j. 102.
 firma, xiv. 30. furaces,
 viii. 40. gelata, v. 9. ge-
 minas, x. 10. Herculeas,
 t. 15. improba, xiv. 16.
 magnas, vi. 1. minores,
 xi. 1. nota Caesaribus, j.
 102. notas, t. 10. parca,
 xii. 63. Phidiacæ, x. 89.
 piceata, viii. 59. Pom-
 peianæ, ix. 62. proter-
 væ, xi. 55. rara, vi. 83.
 reptantes, ix. 21. Ro-
 mana invicta, ix. 2. sa-
 va, iij. 17. sardonichata,
 ij. 29. scelerata, xi. 83.
 sollicitæ, xiv. 111. tene-
 ras, xiv. 177. tremulæ,
 xii. 75. velocior, xiv. 208.
 manusque, iij. 51. vi. 34. 64.
 xi. 59.
 mapalia Gæula, x. 20. ple-
 na, viii. 55.
 mappa, iv. 89. vii. 19. 52.
 madente, j. 37. plurima,
 viii. 59. variata, iv. 46.
 mappæ, v. 18. breves, vii.
 71. x. 87.
 mappam, xii. 29. fordidam,
 vii. 19.
 mapparum, xii. 29.
 mappas quatuor, xii. 29.
 Marathon, t. 27.
 Marce, j. 6. v. 30. 64. vi.
 11. viii. 76. x. 73.
 Marceliano toto, ij. 29.
 Marcella, xii. 21. 31.
 Marcelli, x. 51.
 Marcelline, iij. 6. vj. 25. ix.
 46.
 Marcellino, vii. 79.
 marcentes uvæ, v. 79.
 Marci, j. 56.
 Marcia, v. 25. atena, ij. 75.
 Marcos, v. 26.
 Marculi, xii. 57.
 Marcum, v. 22.
 Marcus, iij. 5. vi. 47. ix.
 101. Antonius, x. 32.
 mare, v. 37. longum, x.
 104. vivum, xiii. 79.
 Mareotica cortex, xiv. 209.
 Mareoticus labor, viii. 36.
 Mareotides fusca, iv. 42.
 mares, xi. 23. fordandos,
 ix. 9. immeritos, vi. 2.
 fidereos, ix. 37.
 mari longo, x. 30.
 maribus, j. 91.
 e iij

Ma-

Mariane, ij. 31. v. 62. vi. 63.
 Marica, x. 30.
 Maricz, xij. 83.
 marina piscina, xi. 22.
 marinæ piscinæ, iv. 4. xii. 32.
 Marinæ, x. 83.
 Mario, i. 86. iij. 28.
 Marisofque, vj. 19.
 maris, iv. 61. x. 51. *Ægæi*, vi. 34. ignoti, vii. 18.
 Marisca, xii. 98.
 Mariscæ, xi. 19.
 Mariscam, xii. 98.
 Mariscas fatuas, vii. 24.
 marite, ij. 83. iij. 85.
 mariti, j. 36. iv. 75. vj. 66. x. 35. 38. xii. 98. cari, ix. 31. olentis, xiv. 140. phryxci, xiv. 211.
 marito, iv. 13. 22. 75. viii. 12. cupido, xi. 79. Cyniphio, vii. 94. deserto, iv. 9. sancto, xj. 54. sterili, xij. 64. stupido, xi. 7. vetulo, xi. 72.
 matorum, v. 42.
 maritos, viii. 43.
 maritum, vi. 71. 22. vii. 22. 86. amissum, iv. 58. mollem, vj. 57. tenerum, viii. 46. veterem, x. 41.
 maritus, ij. 47. vii. 70. ix. 40. xi. 24. 62. xii. 97. 95. improbus, xii. 99. ficosus, vii. 70. lanigeri pectoris, ix. 73. pessimus, viii. 35. tardus humis & piger, ix. 41.
 Marium, v. i. 86.
 Marius, ij. 79. x. 18. xi. 21.
 marmor nobile, xi. 14. octavum, ix. 65.
 marmora, v. 23. x. 2. alta, viii. 3. frigidiora gelu, xii. 61. inquieta, v. 81. parva, x. 63.
 marmore, vi. 28. viii. 24. 55. ix. 21. 77. de vario, x. 79. fulgentes vultus, ix. 24. Latio, ix. 25. tertio, vii. 30.
 marmorei manu, viii. 65.
 marmoreamque, xi. 61.
 marmoreumque Priapum, vi. 72.
 marmoreus Hermaphroditus, xiv. 174. Leander, xiv. 181.
 marmoris, x. 71.
 Maro, vii. 28. viii. 18. xi. 49. 68. xii. 68. 92. niti-

us, xi. 35.
 Marone, j. 62. x. 21. salvo, v. 10.
 Maronem immensum, xiv. 186.
 Marones, viii. 56.
 Maroni magno, iv. 14. summo, xii. 4.
 Maronillæ, j. 11. iv. 70.
 Maronis, v. 57. xi. 51. cothurnati, v. 5. vii. 62. facundi, xiv. 185. magni, xi. 49. xii. 68. sacri, viii. 56.
 Mars, ix. 42. belliger, † 6.
 Marfi, ij. 71. 77. vii. 28.
 Marfia, ij. 64.
 Marfis cellis, xiv. 116.
 Mar'o, vii. 98.
 Marfosque, viii. 56.
 Marfus, v. 5. viii. 56. levis, iv. 29.
 Marfyas Celænzus, x. 62.
 Marte, x. 29.
 Marte capta superbus venator, x. 37.
 Mattem, † 24. lascivum, vj. 21. saturum, vj. 32.
 Martemque ferum, vj. 25.
 Marti, ix. 32. 35.
 Martia, ij. 75. ix. 19. xj. 97. pila, vii. 5. Roma, v. 19. signa, xi. 4. turba, j. 4. volupras, v. 25.
 Martiaque, vj. 42.
 Martiæ kalendæ, x. 23.
 Martialem, j. 118. xj. 81.
 Martialis, j. i. iv. 64. vi. 1. 82. vii. 16. 71. x. 47. 92. xi. 81. care, v. 21. jucundissime, x. 47. notus gentibus, x. 9.
 Martiane, vi. 70.
 Martiās kalendas, v. 85. ix. 53.
 Martis, v. 7. 25. vi. 13. vii. 1. viij. 44. 65. ix. 92. xii. 60. promissi, † 22. severi, x. 30. rogati, vi. 76. ultoris, vii. 50. universi, v. 25.
 Martique, vi. 76.
 Martiumque, xii. 8.
 Marulla, vi. 39. x. 55.
 Marulle, v. 78.
 Mafclon superbus, v. 12.
 mafcula nomina, xi. 44. præda, xiv. 88.
 mafculûs, xiv. 174.
 Maffiliane, iv. 6.
 maffa, xii. 29. xiii. 31. 54. xiv. 192. nubila, viii. 51.

resocla, xi. 53.
 maffa Neroniana, xii. 57.
 maffam, viii. 64.
 Maffica, iij. 26. 49. iv. 69. xiii. 111. cella, j. 27. tur-bata, xij. 121. vina, iv. 13.
 Maffilæ, x. 36. xij. 123. xiv. 178.
 Maffilianis fumis, iij. 81.
 Maffilianum, xij. 123.
 Maffyla avia, viij. 55.
 Maffyleum equum, ix. 23.
 Maffyli draconis, xij. 37. jugi, ix. 73.
 Maffylus ferpens, x. 94.
 maffurbabantur, xi. 105.
 maffurbatorem, xiv. 103.
 maffurbatus, ix. 42.
 matella fidilis, xiv. 119.
 rupta, xij. 32.
 matellam, x. 11. feram, vj. 89.
 mater, † 13. ij. 34. iv. 63. x. 68. 90. xj. 24. avara, iv. 66. blanda, ij. 4. cana, xij. 32. confossa, † 13. dura, iv. 31. misera, ix. 7. noxia, v. 68.
 materque, xi. 79.
 materia, v. 54.
 materia, viij. 51.
 materiam, j. 5.
 materna furta, vj. 39. vulva, xij. 56.
 materæ pudicitia, vi. 27.
 materæque idus, vii. 73.
 Materne, ij. 74. x. 37.
 materno, j. 97.
 materno funere, † 12.
 maternosque huius, vi. 38.
 Matho, iv. 80. vi. 33. vii. 92. 89. viij. 42. x. 46. xi. 69.
 Mathon, iv. 81.
 Matineffæ curvæ, iv. 55.
 matre, † 14. xii. 57. dolente, v. 49. sola, xij. 97.
 mattem, ij. 4. v. 73. x. 92. xi. 13. 85.
 matremque, xi. 8. plenam, iij. 58.
 matres Italides, xj. 54.
 matris, ij. 4. vi. 38. ix. 40. xi. 23. moxæ, ij. 41.
 Matrinia, iij. 32.
 matris, † 12. xi. 62. xii. 32. 101. xiii. 64. xiv. 156. 174. 204. Enthæ, v. 42. hispidæ, iij. 58. miseræ, † 12. Phrygiæ, iij. 47. pigra, xiii. 41.
 matr. sive togatæ, vj. 64.
 ma-

matrona, iij. 68. vij. 34. viij.
 12. ix. 2. 4. xij. 98. casta,
 x. 68.
 matronæ, v. 2.
 matrum, i. ij. 58. vij. 30. xij.
 38.
 Mattæ, xij. 102.
 Mattiæ pilæ, xiv. 27.
 Mattiæ pilas, xiv. 27.
 Matryæ, x. 59.
 matrescentia poma, xj. 9.
 maturi ventris, † 14.
 matutina arena, x. 25. fronte,
 xij. 2.
 matutinarum ferarum, xij.
 95.
 matutine cliens, xij. 69.
 matutini magistri, ix. 30.
 matutinos somnos, xiv. 125.
 maturinum ave, j. 56. Jovem,
 iv. 8. lutum, xij. 26.
 mavis, j. 4. 107. ij. 21. iij. 94.
 viij. 8. ix. 94. x. 45. xj. 8.
 Mauri, ix. 2. picti Nilotide,
 tunica, x. 6.
 Mauricos, v. 29.
 Mauræ silvæ, xiv. 90.
 Maurus, vj. 39.
 Maurusiæ citri, xij. 67.
 Mausolia, v. 65. pendentia, † 1.
 Mausoli, v. 63.
 mavult, j. 76. vj. 86. vij. 50.
 viij. 66. xj. 62. xij. 69. xiv.
 99.
 maxillatum, viij. 42. maxi-
 ma fama, ix. 104. mamma,
 j. 101. Roma, vj. 95. x.
 58. turba, xij. 83. virtus,
 viij. 15.
 maxime, j. 8. 70. ij. 18. x.
 77. Cæsar, v. 19. cenfor, vj.
 4. rector, ix. 37.
 maximus, vij. 44. viij. 56. Cæ-
 sionius, vij. 43.
 maximusque, iv. 2.
 Maxima, ij. 41.
 Me
 Me, j. 2. 118. ij. 6. 23. iij. 73.
 95. iv. 23. 64. v. 27. 38. vj.
 11. 34. vij. 53. 94. viij. 3.
 25. ix. 43. 57. 90. x. 14. 19.
 xj. 30. 59. xij. 18. 74. xij.
 12. 49. xiv. 14. 52.
 meque, j. 101. v. 51. vj. 20.
 61. x. 103.
 mea, j. 30. 109. ij. 58. 71. iij.
 69. iv. 33. v. 34. 63. vi. 6.
 63. vij. 13. 87. viij. 18. 24.
 ix. 23. 59. x. 51. 70. xj. 17.
 95. xj. 18. 48. xij. 1. xiv.

190.
 mea, xiv. 123.
 meaque, iij. 36.
 meæ, v. 62. vij. 50. viij. 12.
 45. x. 63.
 meam, j. 59. iij. 96. v. 40. xj.
 24.
 mearum, j. 77. vij. 57. x. 92.
 xj. 40. musarum, ij. 92.
 meas, iv. 10. 83. v. 35. vij. 51.
 67. 87. x. 17. 103. xij. 12.
 mecum, j. 28. 59. ij. 24. iij.
 72. v. 79. viij. 18. x. 92. xij.
 24. 25. xiv. 56.
 media, † 2. septa, ij. 57.
 media arena, † 16. messe, xiv.
 145. nocte, vj. 89. viij. 3. x.
 82. pilæstra, vj. 81. palu-
 de, xij. 115. Subura, vi. 66.
 ix. 38. x. 94. xij. 21. via, †
 2. vj. 93.
 medias puellas, vij. 66.
 medicæ artis, xiv. 78.
 medicæque, xj. 72.
 medicata pocula, ix. 96.
 medicatum Ceston, xiv. 207.
 medici, ij. 40. xj. 72.
 medicina gravis, xj. 72.
 medicis, ij. 16.
 medico, vj. 31. 86. x. 77. xi.
 75.
 medicum, vj. 53.
 medicus, j. 48. Phreneticus,
 vj. 29.
 medius ædibus, ix. 62. annis,
 x. 32. collibus, xij. 105.
 medio, v. 50. vii. 30. viij. 41.
 ævo, viij. 77. equo, ix. 70.
 foro, vj. 77. horro, iij. 68.
 luto, vj. 60. mense, viij.
 41. rogo, xj. 55. sole, iij.
 44. tempore brumæ, xiv.
 72. Tibure, iv. 60. toro, xj.
 82.
 mediocria, xj. 12.
 medios enses, vj. 25. lectos,
 xij. 29. pedes, xj. 47. som-
 nos, xij. 26. viros, ij. 61.
 iij. 81.
 medium, j. 58. vj. 51. digi-
 tum, ij. 28. iter, x. 28. lu-
 tum, iij. 36.
 mediumque, xj. 62.
 medius Bacchus, iv. 83. De-
 cember, vj. 27.
 Medusæ Deæ, vj. 1.
 Megalensis purpura, x. 41.
 Megaram, xj. 44.
 mei, j. 8. ij. 44. iv. 89. vj. 47.
 vij. 16. 95. ix. 78. x. 45. 94.

xj. 2. 9. 101. xij. 3. xiv. 136.
 mejebat, xij. 32.
 mejere, iij. 78. xj. 47.
 meis, j. 89. 114. ij. 1. iv. 10.
 31. 90. v. 61. viij. 45. ix. 23.
 50. 99. 78. x. 3. 16. 29. xj.
 40. xij. 25. 44. xiv. 41. 183.
 mel Atticum, xij. 104.
 Melænis, v. j. 28.
 Melandria, iij. 77.
 Melanthione calvo, x. 67.
 Meleagre, † 15.
 melimela, j. 44. vij. 24. xij.
 24.
 MELIOR, viij. 38.
 melior, ij. 69. iij. 95. v. 3. vj.
 11. 18. viij. 38. xij. 52. con-
 ditio, xj. 53. cura, x. 104.
 panis, vj. 11. sapor, xiv.
 113. umbra, vj. 18.
 meliora, ij. 6. 8. iij. 1. viij. 32.
 x. 59.
 meliore, x. 2. 13. vita, vj. 70.
 vultu, iv. 1.
 melioribus lapillis dies fi-
 gnandi, ix. 53.
 Melioris, vj. 28. 29.
 melius, † 20. iv. 13. 37. 75.
 84. v. 26. vj. 57. viij. 3. 48.
 vij. 33. ix. 22. 89. x. 66. xj.
 8. 27. xiv. 22. 49. 180. 201.
 meliusque, iij. 92.
 mella, v. 38. xj. 87. Attica,
 xij. 108. cana, iij. 58. Cor-
 fica, ix. 27. flava, j. 56. Hy-
 bla, xj. 43.
 melle Cecropio, xij. 24.
 Melpomene, iv. 31.
 membra, v. 63. x. 25. mortua,
 xij. 34.
 membrana, j. 2. 67. xiv. 7.
 188. brevis, xiv. 186.
 membranei pugillares, xiv. 7.
 membris omnibus, iij. 81.
 fluitantibus, † 7.
 memento, iij. 16. vij. 88. viij.
 59. ix. 16. xiv. 94.
 meminini, j. 20. 35. ix. 10. xj.
 66. xij. 34.
 meminisse, ij. 59. iv. 89. x. 23.
 meminit, vj. 70.
 Mammioque, xij. 36.
 Memnonis, viij. 21.
 MEMOR (prop.) xj. 10.
 memorabile munus, ix. 50.
 memorabilis lux, vj. 21.
 memorabit, viij. 15.
 memorande, j. 16. x. 26.
 memoras, xij. 53.
 memoratur, iv. 29. viij. 50.
 memori,

memori, vi. 25. viij. 38. pe-
ctore, vi. 25. 85.
MEMORIS, xi. 11.
Memphis, vij. 98. barbara, †
i. viii. 36.
Memphica tellus, xiv. 38.
templa, ii. 14.
Memphicus fututor, vii. 29.
navita, vi. 80.
Memphitis tellus, xiv. 150.
Menandri Thais, xiv. 87.
Menandro coronato, v. 10.
Menapia, xiii. 54.
mendacia, iv. 43. ix. 35. me-
ra, ii. 56.
mendax, xii. 64. Jana, xiv. 133.
stupor, xiv. 210.
mendica prandia, xiv. 81.
Menelaus, xii. 62.
Menogenen, xii. 84.
Menophili, vii. 81.
mens, v. 84. viii. 63. x. 20.
quieta, x. 47. vulsa, ii. 36.
menisque, vii. 17.
mensa, j. 104. ii. 43. iii. 23. iv.
78. iix. 50. ix. 15. 44. x.
30. 96. xiv. 158. xii. 29. a-
cerna, xiv. 90. avara, iii. 58.
aurea, iii. bipes, xii. 32. ci-
trea, xiv. 89. fagina, ii. 43.
secunda, iii. 50.
mensa, xi. 60. sine arte, x.
47. summa, x. 37. una, x.
48.
mensa (est participià metior.)
x. 55.
mensa, viii. 51. xii. 48. deli-
cata, x. 62. festiva, xi. 66.
Laomedontea, viii. 6. lar-
ga, xii. 63. pallatina, viii.
39. secunda, v. 79.
mensam, ii. 57. fordidam, xii.
57.
mensarumque, xii. 29.
mensas, j. 56. iij. 4. f. vi. 50.
vii. 4. 7. ix. 35. 60. xj. 30.
71. xii. 61. bonas, x. 54.
ducentas, vij. 47. inaequa-
les, j. 56. operas, x. 54.
pallatinas, xii. 91.
mense, ij. 85. v. 18. vj. 59. viii.
8. zethio, ix. 13. Jani, xii.
31. medio, viii. 41. novo,
x. 41. sexto, iij. 68. toto,
xj. 41.
mensera, iij. 93. vii. 94. sex-
tum, x. 75.
menses, vii. 55.
mensibus, v. 72. ix. 30.
mensas, vij. 47. viii. 45. 56. xj.

12. Aufonia, xiii. 67. pa-
ternis, iv. 39. secundis, iii.
17. tergendis, xiv. 144.
menforum, x. 17.
menfura millia, iij. 10.
mensis, ix. 6.
menta Stoica, xj. 85.
mente, vij. 1. 55. viii. 55. pla-
cidâ, x. 103.
mentem, vij. 66. xii. 53.
mentes, vii. 6. iv. 29.
mentes placidâ, ix. 81.
mentha ructatrix, x. 48.
mentha torta, xiii. 28.
menti pediculofa, xii. 59.
mentiar, xi. 53.
mentiamur, ix. 43.
mentiris, ii. 53. 69. iii. 34. vi.
57. x. 39. xi. 33. xii. 40.
101.
mentis, ii. 53. vi. 64. magna,
j. 40.
mentitur, iii. 91. v. 40. vi. 74.
ix. 84. xi. 93.
mentiturque, j. 91.
mentitus, xi. 103.
mento, ix. 48. x. 93. xi. 85.
duro, j. 67. spleniato, x.
22.
Mentor, xiv. 93.
Mentora, xi. 12.
Mentoreâ manu nobilitata
popula, ix. 60.
Mentoreos labores, iv. 39.
Mentoris, iii. 41. viii. 51.
mentum triste, xi. 99.
mentula, j. 59. ii. 45. 62. 70.
iii. 69. 71. 75. 76. 81. 91. vi.
23. 36. vii. 17. ix. 33. 64.
x. 63. 90. xi. 20. 21. 23. 26.
28. 59. 71. 79. 91. xii. 88.
99. xiv. 74. anus, xi. 47. di-
gna cultris Cybeles, ix. 3.
luxuriosa, vii. 90. pannu-
cea, xi. 47. Romana, vii.
29. salva, iii. 85. fefquipe-
dalis, vii. 13. furda, ix. 38.
tonsa, ii. 62. vera, vii. 34.
mentulâ, j. 36. dignâ, vi. 73.
mentulâque, xi. 19.
mentulam, ix. 28. 34. xi. 16.
76. damnatam, vii. 54.
mentulas, j. 97.
meo, j. 37. 62. 102. ij. 23. 48.
iij. 5. 97. 98. iv. 13. v. 15.
81. vii. 13. 23. 43. 95. viii.
58. ix. 33. 61. xi. 27. 85.
xii. 62. xiv. 61.
meoque, iv. 77.
meorum, j. 67. 102. iv. 8. x.

74. xi. 25.
meos, j. 2. 53. iv. 27. v. 74. vi.
64. vii. 11. 87. ix. 23. x. 33.
37. xii. 31. 67.
mera mendacia, ij. 56. som-
nia, vii. 53.
meras laurus, iij. 58.
mercare, j. 67.
mercari, vii. 50.
mercatus, vi. 5. xii. 73.
merces, xii. 26.
mercetur, j. 50.
mercibus, v. 43.
mercis fulturata, xij. 57.
Mercurio, ix. 26.
Mercurium, xii. 68.
merda, iii. 17.
merdas, i. 84.
mercamur, xii. 26.
merebor, ix. 56. x. 74.
merentur, x. 74.
merere, vii. 1.
mereri, ix. 73.
mereris, vi. 87. ix. 36. 53. 54.
me. etricibus, j. 36.
meretrix, j. 35.
meretur, xiii. 9.
merge, ij. 42.
mergere, xi. 96. xiii. 8.
mergi, vi. 42.
mergite, † 25. xiv. 181.
meridiana hora, iii. 67.
meridiem, iii. 20. iv. 61.
meritis comas, iv. 54.
meriti pili, j. 32.
meritis, j. 100. 112. iv. 51. v.
66. vii. 23. x. 74. xii. 63.
merito, iv. 46. iix. 75. ix. 46.
meritum grande, viii. 65.
merito, v. 39.
mero, j. 107. iv. 66. viii. 33.
ix. 44. Campano, j. 19. ef-
fuso, ix. 62. fuso, viii. 33.
hesterno, j. 29. iusto, viii.
45. lacte, xiii. 41. paupe-
riore, xiv. 103. viridi, xiii.
68.
meroque, ix. 92.
meros, iv. 79.
meros amores, xiv. 206. de-
unces, vii. 66.
merfa, iv. 44. 63. 66. carina,
x. 85.
merferat, iv. 22.
merfit, iii. 19.
merfus, ix. 41. xi. 62.
merfufque, iv. 22.
meruere, j. 19. iv. 29. v. 19.
merui, iii. 36. v. 23. vi. 87.
meruisse, iii. 36. vii. 55. x. 89.
meruiffi,

meruisti, iv. 75.
 meruit, j. 19. ii. 61. iv. 10.
 vii. 21. ix. 14. 73. xiv. 211.
 merum, j. 12. 57. 106. iii. 57.
 vi. 89. viii. 6. xiii. 23. 108.
 liquidum, xii. 61.
 merumque, v. 4. xi. 58. 105.
 merx utilior, xii. 103.
 Messala, viii. 3. x. 2.
 messe, x. 12. xiii. 12. xiv. 88.
 mediā, xiv. 145.
 messes tostam, x. 61.
 messes, vi. 8. crepantes, ix.
 92. Libycas, vi. 86. longas,
 v. 72. triginta quatuorque,
 xii. 34.
 messibus, vi. 28. viii. 56. qua-
 tuor, x. 103.
 messis peracta, xi. 19. quarta,
 j. 102. sexagesima, iv. 79.
 vi. 70.
 messor Arabs, iii. 65.
 meta, x. 50.
 metalla, vi. 42.
 metallo Callaico, xiv. 95. Sa-
 vo, viii. 51. nativo, ix. 62.
 savo, iv. 55.
 metamque, iii. 57.
 metas lactantis, j. 44.
 metat, x. 83.
 Metelli, iv. 43.
 Metellus, ij. 2.
 Methymæo Arione, viii. 51.
 metit, vij. 94.
 metit, x. 93. xii. 100.
 metretas Hispanas, v. 16.
 metro, iv. 6.
 Metrophanes, xi. 91.
 metu, xii. 62.
 metuas, j. 71. v. 6. ix. 62. x.
 42.
 metuat, ix. 27. xiii. 1.
 metuenda ruina, xiv. 197.
 metuendus, † 17. setiger, xiii.
 93.
 metues, ii. 46. iv. 87.
 metuis, ix. 84. 94. xii. 62. xiv.
 111.
 metuit, x. 23. xi. 78.
 metum, i. 83. vii. 46.
 metuo, xiv. 149.
 metus longi, xii. 6.
 meum, i. 108. ij. 32. 44. iii.
 46. 55. v. 36. 58. vi. 88. vii.
 53. 92. ix. 49. 88. x. 4. 73.
 xi. 17. 95. xii. 3. 49. xiii.
 119. xiv. 178. agellum, ii.
 82.
 meumque, ix. 56.
 meus, i. 39. 87. ij. 8. 32. iii.

20. iv. 95. v. 24. 51. vi. 21.
 vii. 71. 86. viii. 72. ix. 50.
 89. x. 48. 58. xi. 4. 16. xii.
 48.

Mi

Mica, ij. 59. nulla, vii. 24.
 micat, ij. 46. vj. 12.
 mices, iv. 45.
 micet, v. 26.
 Midae divitis, vi. 86.
 migrandum, j. 87. 109.
 migrare, iij. 55. xij. 32.
 migravit, iv. 62.
 mihi, † 17. j. 79. 87. ii. 22.
 41. 85. iii. 33. 38. iv. 40. 89.
 v. 16. 59. vi. 47. 68. vij. 71.
 96. viii. 14. 45. ix. 55. 89.
 x. 20. 58. xi. 4. 95. xij. 21.
 76. xij. 14. 15. xiv. 47.
 miles, v. 7. vi. 25. vii. 7. ix.
 46. coronatus, vij. 7. gem-
 meus, xiv. 20.
 Miletus, viii. 28.
 Miliche, ij. 63.
 militem, xij. 8.
 militiæ, j. 56. xiv. 32.
 militibusque, xiv. 129.
 militis, xiv. 34.
 millium, xij. 73.
 mille, iv. 15. 71. v. 23. vj. 93.
 vij. 19. 96. viii. 47. 75. ix.
 30. 37. 69. x. 10. 31. xiv.
 222. basia, xii. 26. curæ,
 vii. 96. ducentis nummis,
 x. 31. librarum amicam, xi.
 101. nummos, x. 75. par-
 tes, xi. 32. prandia, xiii.
 30. rædia, xii. 84. verbera,
 ix. 94. verbis, xi. 81.
 millia, j. 59. 104. ij. 5. 44. iv.
 15. 51. 67. v. 83. vi. 10. viii.
 17. 37. ix. 10. x. 11. 41. 75.
 xi. 30. quinque libra, iii.
 62. menstrua, iii. 10. pauca,
 vi. 10. sena, ix. 10.
 millibus, iv. 61. vij. 9. viii. 10.
 83. x. 41. xj. 71. bis quin-
 quagenis, xij. 67. multis,
 xij. 99. quadringentis, xiv.
 35. viginti, xj. 39.
 millies, j. 100. xij. 10.
 Milo, vij. 101. xii. 103.
 Milone, vii. 101.
 milvus rapax, ix. 55.
 mimis, iii. 86.
 mimos, ij. 7. 48.
 minaris, ix. 11.
 minas hostiles, vi. 76.
 minax, † 26. fuscina, † 26.
 grandibus verbis, ix. 28.

Hermes, v. 15.
 Minerva argentea, xiv. 179.
 Minervā limante, vj. 64.
 Minervæ, j. 77. 103. iv. 23. v.
 5. vj. 1. belligeræ, vii. 1.
 Cecropiæ Latiazque, i. 40.
 Cecropiæ, vij. 31. Cretæ,
 xiii. 106. tetricæ, x. 19.
 Minervam, v. 41.
 minima rimæ, xi. 46.
 min mam lacernam, viii. 75.
 minimi papilionis, viii. 33.
 minimos racemos, vi. 49.
 minimum, vi. 50. ix. 19. xiv.
 97. munus, v. 16. rus, ix.
 19.
 minimus, j. 44.
 minister, x. 98. xi. 24. xii. 93.
 sacunde, vii. 73. satur, iii.
 58. sollicitus, xiv. 108. te-
 ner, iv. 66.
 ministrat, vij. 73.
 ministratori urceoli, xiv. 105.
 ministrantur, iij. 82.
 ministri, iv. 78. astuti, viii.
 83. solliciti, viii. 59.
 ministri nives, vii. 49. pel-
 licibus, xii. 98. tonsas, xiv.
 158.
 ministro, ix. 23. cive submo-
 to, xi. 97. Dardanio, xj.
 105. securo, xij. 75. tonso,
 xi. 12.
 ministros, j. 12. vij. 47. viij.
 67. ix. 26. 37. x. 98. cathe-
 dralicios, x. 13. illotos,
 viii. 67. roseos, xij. 65. fi-
 dereos, x. 66. similes, ix.
 37. 106. teneros, ix. 26.
 ministrum Aufonium, ix. 37.
 ministrum mollem, ix. 26.
 Phrygium xii. 15.
 minor, vj. 98. viij. 36. 45. ix.
 52. 66. x. 79. xi. 18. 44.
 barba, ix. 48. fama, iv. 75.
 laurea, viij. 15. ordo, v. 2.
 pietas, j. 112. tribus libris,
 x. 37. uno Carullo, x. 78.
 minorque, j. 45.
 minora, j. 105. v. 85. dona,
 ix. 106. xiv. 89. pocula, xi.
 27. vota, ix. 66.
 minore penhā, x. 19.
 minorem, viij. 71. turbam,
 ix. 81.
 minores, iij. 31. manus, xj.
 1.
 minoris, xij. 67.
 minus, j. 62. iv. 7. v. 31. 36.
 63. vi. 1. 7. 11. vj. 37. 68.
 94. 98.

94.98. viij. 33. 51. 53. 63.
 x. 103. xj. 24. 37. 51. 56.
 85. xij. 34. 52. 64. 96. xiv.
 45. 121. 189.
 minufve, viij. 71.
 minutal varium, xj. 32.
 minixifti, iij. 8.
 Minyas, xj. 100.
 mire, vij. 70.
 mirā arte, vij. 55.
 mirabar, j. 24.
 mirabitor, xij. 84.
 miracula, † 1. 7. viij. 80. ix.
 85. regia, viij. 36. lava. j.
 22.
 miramur, † 2.
 miranda matri barba, xj. 23.
 filva, † 21.
 mirantefque, x. 19.
 mirantur, iv. 49. xij. 2.
 mirarer, iij. 64.
 mirari, † 25. iij. 57. vj. 89. viij.
 37.
 miraris, iij. 28. v. 41. 74. vj.
 11. 89. vij. 17. viij. 56. 69.
 ix. 1. x. 84. 96. xj. 36. 39.
 58. xij. 51. xij. 70. 74.
 mirator fenex, x. 87.
 miratur, j. 112. iv. 59. vij. 62.
 x. 30. xij. 15.
 miratus, viij. 6. viij. 58.
 mirentur, vij. 27.
 mirer, viij. 28. xj. 57. 104.
 mirere, x. 70.
 mireris, iv. 88.
 miretur, † 5. vij. 44.
 miri Coloffi, j. 71.
 miror, j. 84. iij. 51. 64. iv. 39.
 vj. 69. viij. 35. ix. 6. xj. 55.
 67.
 mirum, j. 40. ij. 72. ix. 27.
 73.
 mifce, viij. 51. xj. 7. 9.
 mifceat, ix. 37.
 mifcella, iv. 29.
 mifcenda, xiv. 112.
 mifcente, xj. 105.
 mifcentur, iv. 13.
 mifcere, j. 19. iv. 75. xiv. 118.
 mifceri, vj. 78. viij. 6. xij.
 108.
 mifces, iij. 49. x. 100.
 mifcet, v. 4. xj. 57.
 mifcut, vij. 39.
 mifcella, viij. 81.
 mifelli quadrantes, iij. 7.
 mifellus æthon, xij. 78.
 mifer, † 25. j. 100. ij. 24. 51.
 iv. 5. 11. v. 14. 61. vj. 33.
 37. 54. vij. 64. viij. 44. x.

80. 100. xj. 57. 71. xij. 85.
 mifera mater, ix. 7.
 miferabiles, x. 72.
 miferabilis, vj. 77.
 miferabilus, vj. 33.
 miferæ chartæ, x. 4. Cremonæ,
 viij. 56. matris, † 12.
 miferam, xj. 100. calvam, iij.
 74.
 miferas chartas, vj. 164. opes,
 † 4.
 miferat, vj. 80.
 miferere, j. 50. iv. 61. v. 40. vj.
 64.
 miferi, ij. 61. iv. 18. carnificis,
 ij. 62. Cinnæ, ij. 53.
 miferis, † 2. vij. 68. amicis,
 x. 6.
 miferifque, xj. 82.
 miferius, vij. 19.
 mifero, vj. 36. 81. xij. 75.
 auro, j. 38. furori, xij. 49.
 miferos, viij. 3. cinædos, ix. 3.
 cunnos, xj. 47.
 miferum, ij. 83. v. 29. x. 38.
 caput, xij. 25. mœchum,
 ij. 83. peâus, x. 13. Promethea, xj. 85. Sardonica,
 xj. 38.
 mifi, ij. 85. v. 69.
 mifmus, vij. 16. ix. 49.
 mififfe, v. 20. vj. 75. xiv. 132.
 mififti, iv. 76. v. 85. vij. 52.
 viij. 17. 71. x. 29. xj. 80.
 xij. 9.
 mifit, j. 44. ij. 43. 74. iv. 66.
 v. 50. vj. 47. 93. viij. 41. 55.
 71. ix. 18. xij. 32. xij. 23.
 104. 107. 109. 112. xiv. 16.
 51. 68. 114.
 Miftius, iij. 91.
 miftrā, j. 21.
 miftræ uires, xiv. 214.
 miffa, iv. 89. vij. 30. ix. 49.
 x. 73. xij. 103. xiv. 11. argenti
 felibra, x. 14. brevis
 toga, x. 14. fulmina, vj. 83.
 tegula, vij. 35.
 miffas, iij. 63.
 miffio, xij. 29.
 miffus, j. 53. viij. 11.
 miffurum, x. 87.
 miffus, j. 4. iv. 60. 66. xij. 92.
 miffa Falerna, vij. 26.
 miffique, vij. 17.
 mifto quincunce, ij. 1. vino,
 vij. 19.
 miffum virus, j. 88.
 miffus, j. 117.

Miftyllus, j. 51.
 mite, x. 92.
 Mithridates, v. 77.
 Mithridaticum bellum, vj. 19.
 mitia poma, x. 48.
 mitibus herbis, ix. 18. 73.
 mitigat, ix. 44.
 mitor Alcon, xj. 85. clamor,
 ix. 70.
 mitis, iv. 7. ætas, xiv. 47. &
 ultima nox, x. 71. tellus,
 vj. 68. vindemia, xij. 109.
 unda, vi. 68.
 miffime Cæfar, xij. 9.
 miffimus, xij. 6.
 mitius defiderium, xij. 21. in-
 genium, † 10.
 mitrarum, ij. 36.
 mittam, j. 30. 118. vj. 75.
 mittas, vj. 82. vij. 2. ix. 74.
 xij. 3.
 mittafque, vj. 51.
 mittat, viij. 71. x. 87.
 mitte, ij. 39. 85. iv. 74. vj. 80.
 ix. 90. x. 50.
 mittibas, ix. 90. x. 26. 57. xi.
 106.
 mittebat, xij. 83.
 mittentaglio, x. 73.
 mittere, iv. 14. vj. 62.
 mitteris, vij. 96.
 mittes, ij. 24.
 mittet, v. 16. xiv. 152.
 mittetur, vij. 79.
 mitti, iij. 100. xij. 3.
 mittimus, iv. 19. v. 1. vij. 9.
 48. ix. 55. x. 94. xiv. 126.
 mittis, iv. 56. v. 30. 56.
 mittit, ij. 26. iij. 1. 77. ix. 77.
 x. 18. 87. xij. 83. xij. 19.
 91.
 mittitur, ij. 40. vj. 1. ix. 56.
 mitto, iij. 46. vij. 2. 58. xiv.
 132.
 mittunt, vij. 30. x. 24. xij. 75.
 xij. 121.
 mittuntur, v. 31. xij. 43.
 Mitylenæi mangonis, vij. 79.
 Mitylene, x. 68.
 mixta, xij. 34. Falerna x. 66.
 pocula, viij. 39.
 mixtrum, iij. 57.
 mixtus, vij. 21.
 Mn
 Mnæmones, j. 28.
 Mo
 Mobilitate, j. 49.
 modo, † 17. 24. j. 31. 105.
 ij. 57. 64. iij. 24. iv. 7. 52.
 v. 36. 85. vj. 82. 85. viij. 33.
 54. viij.

54. viij. 56. 64. ix. 37. 47.
 x. 5. 68. xj. 39. 57. xij. 2.
 59. xij. 82. xiv. 30. 52.
moderator summe, ij. 90.
modestus, x. 21.
modice, vj. 82.
modici varis, ix. 27.
modicis, iv. 77.
modico sole, xij. 29. *rumore*,
 iv. 64.
modicum, iv. 90.
modios tercentum, xij. 12.
modis Gaudianis, vj. 71. *om-*
nibus, xij. 66. *paribus*, viij.
 3.
modium, x. 14.
modius, x. j. 77.
modos Phrygios, xj. 85. *Pin-*
daricos, viij. 18. *Sigerios*,
 iv. 79. *varios*, iij. 63.
modulatur, xij. 77.
modum, x. 33.
modus, iv. 42. viij. 64.
Mœcenas, x. 73.
mœcha, ij. 49. iij. 84. vi. 45.
 vij. 9. xj. 8. *perlucida*, ix. 3.
simpliciore, vj. 7.
mœchas, ij. 47. xj. 12. *famo-*
sæ, ij. 39. 47. *falkosæ*, x. 13.
pauperis, iij. 81.
mœcham damnatam, x. 52.
mœchari, vj. 91.
mœchas buſtuarias, iij. 93.
mœcho, iij. 85.
mœchum, j. 91. ij. 83. iij. 92.
 vj. 22. 90. xi. 8. xij. 95. *mi-*
ferum, ij. 83.
mœchus, j. 75. iij. 70. 96. vj.
 2. xj. 62. xij. 95.
mœnia pulcherrima, x. 103.
Mœonio carmine, xj. 91. xiv.
 183.
mœret, ix. 7.
mœroris, ij. 11.
mœſta humus, ix. 72. *juven-*
ca, ij. 14.
mœſtæ matri, ij. 41.
mœſti amici, vj. 85.
mœſtorum reorum, iv. 4.
mœſtis rogis, x. 26.
mœſtus, ix. 88.
molas falſas, vj. 53.
mole, j. 13. *ignota*, † 15. *par-*
ca, vj. 73.
moles, † 2. j. 71. *venerabils*,
 † 2.
moleſta, v. 6. x. 25. *rota*, iv.
 64. *turba*, j. 43.
moleſtas tunicas, iv. 87.
moleſti, xij. 62.

moleſtis omnibus excluſis,
 ix. 92.
moleſto, xj. 52. *Polluce*, v.
 39. *pulice*, xiv. 83.
moleſtum, j. 97. v. 6.
moleſtus, xij. 25.
mollie nomen, ix. 12.
mollem, j. 79. *Galliambon*, ij.
 86. *miniſtrum*, ix. 26. *ra-*
pinam, j. 105. *virum*, j. 97.
 iij. 73.
mollemque maritum, vij. 57.
molles, † 1. x. 38. *choreas*, j.
 105. *comæ*, iv. 42. *damaſ*,
 iv. 35. *honores*, † 1. *lacus*,
 j. 50. *libelli*, xij. 43. *pue-*
ros, ix. 60. *ventres*, xij.
 26.
molleſque, j. 50. iv. 42. *puel-*
las, ix. 57.
molli, vj. 38. *clune*, ix. 48.
fronte, vj. 38. *limite*, xj.
 91. *pollice*, xij. 99.
mollique arena, ix. 30. *palæ-*
ſtra, iv. 90.
molliſa baſia, xj. 23. *colla*, xiv.
 211. *offa*, v. 35.
mollibus malvis, iij. 89. *pla-*
gis, j. 50. *ſertis*, vij. 88.
mollior, v. 42. *agna*, v. 38.
mollis agnus, iij. 58. *Dindy-*
mus, x. j. 75. *echinus*, xij.
 86. *Otho*, vj. 32. *Sinuella*,
 vj. 42. *toruſ*, viij. 77.
mollisque Lucrinus, vj. 43.
mollitie tremante, viij. 64.
Molorchi divitis, iv. 64. *pla-*
cidi, ix. 44.
Moloſſi latratores, xij. 1.
mœmorderit, v. 81.
Monaulon, xiv. 64.
monemus, iv. 30. ix. 11. xiv.
 98.
moneo, j. 117. ij. 47. v. 57.
 vj. 73. viij. 40. 44. xij. 14.
 xij. 15. xiv. 103. 178.
moneoque, iv. 87.
mones, iij. 83. ix. 52.
monet, j. 110. ix. 59.
mobeta, xij. 66.
monetâ fulvâ, xiv. 12. *novâ*,
 xij. 55.
monetæ nigræ, j. 100. *novæ*,
 iv. 28.
Monici, iij. 85.
monimenta, j. 35.
monit, ix. 54.
monſtra, iv. 63. vij. 86. x. 4.
 xiv. 182. *fera*, vj. 37. ix.
 67. *talis*, ix. 9.

monſtras, v. 42.
monſtratur, ix. 99.
monſtratur, vj. 77.
monſtravit, xij. 60.
monſtri Nemezi, iv. 57.
monſtro Nemezo, v. 66.
monſtrum dignum, j. 91.
montana Umbria, ix. 59.
montanæ Umbriæ, vij. 36.
monte, iv. 44. vj. 34. viij. 36.
 x. 5. 103. *Cecropio*, vj. 34.
Falerno, xij. 57. *Iuleo*, xij.
 109. *Tiburtino*, viij. 28.
montes ſeptem, iv. 64. *ſeptre-*
nos, viij. 36. *ſummos*, xij.
 57.
montibus effraſis, j. 50.
montis, ix. 46.
monumenta, j. 29. xj. 49.
Cnoſſia, ix. 35. *ſola*, x. 2.
mora nulla, ix. 69. *parva*, †
 24.
mora, iv. 73. vij. 92. *lentâ*,
 vij. 92. *parvâ*, iv. 73.
moræ dulces, x. 6.
moras, † 23. ij. 64. x. 78. 104.
lentas, † 23.
morans, iv. 90.
morantia liquidum ventrem
Signina, xij. 116.
morantur, iij. 50. xj. 99.
moraris, viij. 81. ix. 43.
moratur, v. 21. x. 104. xiv.
 119.
moratus, vj. 8. 30.
morbi crudeles, xj. 92.
morbus, j. 96. *indecens*, xi.
 62.
mordeat, viij. 14.
mordebit, x. 37.
mordent, j. 105.
mordente, iij. 65. xiv. 83.
mordere, ix. 75.
more, j. 85. *ſolito*, v. 68.
morere, viij. 27. xj. 56. xij.
 40.
mores, † 10. j. 79. 106. ij. 40.
 v. 10. vj. 2. 83. viij. 3. ix.
 72. 81. 104. x. 4. 32. 98. xj.
 6. 16. xij. 9. *futuros*, xij.
 92. *Galbanos*, j. 97.
moreſque, v. 28.
moretur, viij. 67.
mori, † 12. j. 19. 36. 52. ij. 8.
 iv. 32. 73. vj. 31. viij. 80.
 ix. 52. x. 2. xj. 70. 72.
moriare, ij. 80.
moriatur, xij. 12.
moribus, v. 29. vj. 28. 29. ix.
 29. xj. 7. 74. 105.
morians,

moriens, † 13. lii. 30. iv. 70.
 lucerna, iv. 4.
 morientia lumina, xiv. 173.
 morietis, vi. 42.
 morietur, vii. 83. ix. 57.
 moriferum signum, vii. 36.
 morio, viii. 13. xii. 95. xiv. 210.
 morionem parvum, xii. 95.
 morionibus, lii. 82.
 morionis, vi. 39. ix. 34.
 moritur, lii. 26. vi. 32. xi. 19.
 moritura, lii. 76. vi. 73. volumina, vii. 62.
 moriturus hircus, lii. 24.
 moro cadente, j. 73. caduco, viii. 64.
 morosa sine cogitatione, xi. 7. pruriginē, xiv. 23. siti, xiv. 105.
 mors, † 27. iv. 18. xi. 92. falsa, vii. 46.
 morsu, vii. 24. xiii. 57. aspero, viii. 72.
 morfus, j. 49. tristes animi, xii. 34.
 morte, j. 9. 79. iv. 75. x. 5. xiii. 95. magna, viii. 55. Romana, j. 79.
 mortem, j. 43. 79. li. 46. iv. 74. v. 38. xi. 45. 57.
 mortes, j. 100. lii. 93. vi. 33. blandas, lii. 64. ducentas, lii. 93.
 mortibus, ix. 104.
 mortis, li. 59. subitæ, vi. 53.
 mortua, lii. 33. lemmata, xi. 43. membra, xiii. 34. pica, lii. 60. Secundilla, li. 65.
 mortue, viii. 75.
 mortui tribulis, ix. 58.
 mortuo leoni, x. 90.
 mortuos. viii. 69.
 mortuum patrem, iv. 70.
 mortuos, lii. 12. vi. 53. 77. xii. 40.
 morum, xi. 2.
 morumque, xii. 6.
 mostis, lii. 67.
 mota, xi. 105.
 moti, x. 83.
 moto frutillo, xiv. 1. panno, x. 5. vertice, iv. 3.
 motor, xi. 40.
 moveant, vii. 53. xiii. 17.
 movebit, v. 79. viii. 28.
 movemur, vii. 17.
 movendo, xi. 53.
 moveat, vii. 13. xi. 71.

moventur, vi. 39.
 moveo, ix. 92.
 movere, vii. 99.
 moveret, viii. 75.
 moverit, vii. 46.
 moverunt, iv. 73.
 movet, lii. 63. vii. 17. ix. 38.
 movi, li. 96.
 movimus, j. 95.
 movisti, iv. 11.
 movit, v. 27.
 mox, xi. 53.

M u

Macida vitæ, viii. 64.
 Muovus, x. 25.
 mucro tener, iv. 18.
 mugiet, j. 50. lii. 46.
 mugilem notum, x. 30.
 mugiant, lii. 58.
 mufa, j. 16. lii. 62.
 mula lutulenta, ix. 23.
 mulæ pomiliæ, xiv. 197. rup-
 tæ, ix. 58.
 mulas, j. 80. viii. 61. xi. 80.
 mulierum, j. 97.
 mulio, x. 2. 76. xi. 39. xii. 24. xiii. 11.
 mulionis, ix. 58. pigri, ix. 58.
 mulis, xiv. 197. conductis, viii. 61. taciturnis, xiii. 11.
 muli immodici, li. 43.
 muli fenes, x. 30.
 mullorum, xii. 48.
 mullos, vii. 77.
 mullum, li. 40. lii. 13. bilingrem, xi. 50. captivum, x. 37. dimidium, li. 37.
 mullumve, lii. 45.
 mullus, lii. 36. emptus, x. 31.
 piger, xiii. 79. quatuor librarum, x. 31.
 mulo, vi. 77.
 mulorum, v. 25.
 mulos, ix. 15.
 mulso parvo, xiv. 97. turbato, xiv. 127.
 mulsura, ix. 96. xiii. 6. 106. 108. 113.
 multa, lii. 4. vi. 35. 56. ix. 79. xi. 59. xii. 81. avis, † 21.
 bana, xii. 55. laurea, vii. 4.
 prædia, lii. 31. rapina, viii. 78. testa, lii. 58. vellera, xiv. 143.
 multa illice, vii. 26. ollæ, xii. 18. purpuræ, x. 30.
 multa lituræ, iv. 10.
 multas, v. 11.
 multa, iv. 85. vi. 60. vii. 49. x. 80.

multifido dente, xiv. 25.
 multifidum Timavum, viii. 28.
 multiplices tabellas, xi. 32.
 multiplici pelle, xiv. 184. tabella, xiv. 192.
 multis, li. 111. j. 5. vii. 45. viii. 75. ix. 56. x. 70. xii. 10. diebus, xi. 89. xii. 17. milibus, xii. 99. nummis, vi. 5. oculis, xii. 95. precibus, xii. 78. puellis, xi. 65.
 multifona Athide, j. 54.
 multo, j. 104. lii. 46. 54. 56. 95. v. 31. vi. 64. viii. 71. x. 9.
 multo major, xi. 71.
 multo fune, v. 23. ore, lii. 94. pilo, iv. 79. pulvere, j. 83. sale, vi. 44. sanguine, vi. 32. septuaginta, lii. 82. vino, v. 4.
 multoque, vi. 77.
 multos, v. 15. j. 109. vi. 56. vii. 99. viii. 3. 64. x. 78. Decembres, xii. 18.
 multum, j. 109. li. 24. 28. vi. 70. viii. 6. ix. 50. 85. 102. ix. 60. x. 11. xi. 44. xiv. 136.
 multus, li. 17. v. 15. furor, lii. 17.
 mulvius, iv. 64.
 mundam famem, lii. 59.
 mundi, v. 3. vii. 6. vii. 4. 32. ix. 25. nitidi, x. 28.
 mundicie prioris, xii. 63.
 mundicie, x. 90.
 munera, † 6. j. 94. 112. li. 39. iv. 45. v. 20. 79. vi. 29. 62. vii. 15. 54. 85. viii. 27. 41. 48. 56. 68. 71. ix. 90. xi. 18. 50. xii. 4. 31. xiv. 10. 78. . . . 550. Atlantica, xiv. 89.
 clara, ix. 85. digna tuo nomine, ix. 74. ingentia, iv. 56. magna, lii. 6. vi. 63. xiv. 14. parca, x. 41. parva, ix. 54. Pelusia, xiii. 9. pe-
 xa, vii. 45. rara, xiii. 91. talia, xii. 75. triginta, vii. 52. velocia, † 2.
 munere, j. 102. iv. 19. v. 15. 49. vi. 86. vii. 46. 63. x. 28. 73. xi. 81. xiii. 3. amaro, ix. 69. Casareo, lii. 95. parvo, iv. 89. vii. 16. pio, ix. 59. Pyromethæo, xiv. 80. tali, ix. 17. tanto, xii. 9. va-
 no, ix. 105.

muneribus,

N

Na

muneribus, j. 32. iv. 10. vii. 33.
33. 41. x. 29. 87. datus, ix.
49.
muneribusque, x. 16.
muneris, vi. 83. viii. 51. ix.
10a. sacri, † 24.
munerum, v. 18.
municipem, vii. 96. x. 65. xij.
21. xiv. 114.
municipalem vitam, iv. 66.
municipes, x. 87. agri, x. 103.
municipi, x. 37.
munifica arca, viii. 38.
munificum, iv. 56.
Munna, x. 36.
munus, ij. 85. 9a. iij. 2. 59. iv.
2. 61. vi. 7. vij. 45. viij.
64. x. 73. xij. 60. xiii. 27.
xiv. 13. 126. 127. 153.
dulce, ix. 96. egregium,
viij. 51. gratum, viij. 28.
xii. 24. xiv. 60. grave, ij.
30. inenarrabile, ij. 10. le-
ye, iv. 10. xiv. 21. memo-
rabile, ix. 50. minimum,
v. 16. nobile, ix. 44. so-
lennae, ix. 55. utile, xiv.
168.
munuscula, ix. 55. parva, v.
85. vij. 48. 79.
Murena delicata, x. 30. gran-
dis, xij. 80.
Murenaeque, ij. 37.
maria, xiii. 103.
murice, j. 50. iv. 4. v. 24. viij.
43. 72. ix. 63. xij. 94. au-
reo, iij. 82.
murices, xij. 87.
murmur, viij. 55.
murmure, vii. 87. saevo, ix.
70.
muros, viij. 6.
murrhina picta, xij. 110.
murum, v. 75.
mus, xi. 19.
Musa, iij. 20. viij. 3. x. 17.
xij. 11. jocosa, ij. 22. no-
stra, iv. 49.
Musae, v. 6. xij. 1. hilares,
vij. 7. parva, ix. 27.
Musaei, xij. 97.
Musamque, iv. 90.
Musarum, x. 58. mearum, iij.
92.
Musas, vij. 45. ix. 101. fe-
veriores, ix. 12.
musca vorata, v. 18.
muscaria pavonina, xiv. 67.
muscarium bubulum, xiv. 71.
muscas, iij. 82. turpes, xiv. 67.

Musis, j. 13. ij. 89. iv. 31. vij.
62. ix. 59. xi. 94. tragicis,
ij. 41.
Musisque, viij. 82.
musta, iij. 8. bona, vii. 27.
costa, iij. 82. condita, j.
19. dulcis, xij. 8. Falerna,
xij. 124.
musteus, xij. 55.
mustum, iij. 58. vj. 27. xi. 19.
muta, vij. 17. xj. 103. ora,
ix. 76. puella, xiv. 75.
mutare, xiv. 27.
mutari, xiv. 180.
mutat, viij. 33. 49. ix. 47.
mutata, v. 8.
mutavere, x. 103.
mutemus, iij. 11.
mutet, x. 50.
Mutinae, iij. 59.
Mutiosque, vi. 19.
Mutius, j. 22.
mutoniati, xi. 64.
mutoniatis pueris, iij. 73.
mutor, xiv. 133.
murua, ij. 30. iij. 40. vi. 5. 20.
ix. 105. x. 14. cura mihi,
x. 20. festertia, ij. 30.
mucuaris, viij. 16.
mutuos honores, xij. 64.
mutus, j. 69. vij. 9.

M y

Myconis, vi. 9a.
Mycenas, iv. 55. malas, xiv.
1.
Myos, viij. 43. docti, viij. 51.
Myrinis campis, ix. 43.
Myrpolasto, xij. 29.
Myrinum, † 20.
myrobalanum, xiv. 57.
Myronis, iv. 39. viij. 51.
myrrha, iv. 86. xiv. 113.
myrrha maculosa, x. 80.
myrrham, ij. 12. x. 97. olen-
tem funera, xi. 55.
myrrhina, iij. 26. ix. 60. xj.
71. xiv. 113.
myrrhinisque, iij. 82.
Myrtale, v. 4.
myrtea, iij. 82.
myrtetis otiosis, iij. 58.
myrtylus, iij. 60.
myrtus, iij. 64. iv. 13.
mystica sacra Dindymenes,
viij. 81.
myxos, xiv. 41.

Nævia, j. 69. 72. 107. ij. 9a.
26. iij. 13.
Nævole, j. 98. ij. 46. iij. 71.
95. iv. 84.
Naiades, vj. 68.
nam, † 6. j. 13. 55. ij. 75.
161. iij. 74. iv. 16. 89. v.
16. vj. 83. vij. 76. 81. viij.
67. ix. 4. 84. x. 25. 90. xi.
15. 17. xij. 11. 56. xij. 55.
xiv. 29. 66.
namque, iij. 91. iv. 42. v. 18.
vi. 39. vij. 17. x. 39. xi. 62.
xiv. 120.
Napi, xij. ...
Narbo pulcherrima, viij. 72.
Nardi, xiv. 146.
Nardo, ij. 59. iij. 65. iv. 13.
divite, xij. 51.
nare fima, vj. 39.
nares, iij. 85. ix. 60.
naribus, ij. 83. caninis, vii.
94. uncis, iv. 42.
Narnia, vij. 92.
narra, iv. 61.
narrabat, ix. 86.
narrant, x. 39.
narranti, xiv. 198.
narrantur, iij. 36.
narrare, xij. 94.
narraris, xij. 52.
narras, iij. 63. iv. 37. v. 30a.
vij. 53.
narrasti, viii. 17.
narrat, iij. 20. 84. 87. viij. 6.
xij. 35.
narratur, ij. 72. iij. 9. v. 78.
viij. 15.
narraveris, iij. 46.
narrant, vij. 61.
narres, ix. 36.
Narthecia, xiv. 78.
Narthecium, xiv. 78.
nascantur, ix. 36.
nascatur, iv. 42.
nascentes curas, v. 5.
nascencia templa, vj. 4.
nascantis patris, viij. 36.
nascere, vj. 3.
nascetur, viij. 64.
nascetur, vj. 49.
nasci, j. 66. vj. 2. viij. 64. xj.
25. 43. xij. 76.

nascitur,

nascitur, xj. 16.
 nascitur, j. 27. 106. vij. 30.
 nasi congelati, xj. 99.
 Nafica, ij. 79.
 Nafidiane, vij. 53.
 nafisque, j. 64.
 naso in viso, vij. 36. tacito, v. 20.
 Nafoné, j. 62.
 Nafonem, v. 10. xij. 44.
 Nafones, iij. 38.
 Nafonis, x. v. 192.
 nafum, j. 4. 42. xij. 90. 101.
 fumantem, vj. 64. rorantem, vij. 36.
 nafus, xij. 2. aureus, v. 26.
 indecens, ij. 11. longior, xiv. 96. tantus, v. 36.
 nafutius, ij. 54.
 nafutus, xij. 37. xij. 2.
 natantique, xj. 99.
 nata, † 12. vj. 27. ix. 43. x. 39. 94. xj. 73. xij. 21. vms in media palude, xij. 115.
 natabis, j. 50.
 natabit, xiv. 96.
 natabunt, iij. 35.
 nate, j. 115. x. 33.
 natalem, x. 87.
 natales, vij. 64. ix. 53. x. 24.
 natali, ix. 54. x. 27. xij. 61.
 natalitias dapes, vij. 85. kalendas, vij. 64.
 natalitium diem, vij. 38.
 natam, x. 39.
 natantes capas, iij. 76.
 natantis, j. 87.
 natantur, iv. 30.
 natate, j. 6. iij. 44. vij. 46.
 nataret, vij. 35.
 natat, x. 30. xij. 31. xij. 80.
 natatur, vj. 43.
 nates, iij. 82. vj. 56. xj. 44. 95. 100. xiv. 18. dimidias, j. 93. passas, xj. 75.
 natibus, ij. 47. compressis, xij. 78.
 natis, † 12. vij. 81. tribus, xj. 54.
 nativa, j. 97.
 nativo metallo, ix. 62.
 nato, iv. 45. vij. 66. parvo, xij. 99.
 natorum, ij. 92. vij. 39. jus, ix. 99. septem jus, xj. 13. trium, ij. 91. 92. iij. 95. iv. 68.
 natorumque, iij. 94.
 natos, vij. 31. xiv. 102. tres, ij. 34.

natum, vj. 38. vij. 64. x. 27.
 nomen cum rolis violisque, ix. 12.
 natura, vj. 83. vij. 99. vij. 68. ix. 91. xj. 23.
 naturæ superbæ, xj. 81.
 naturam, ix. 42.
 natus, ij. 11. iij. 1. vj. 93. vij. 40. xj. 45. 66. 95. uterque, ij. 11.
 navali tuba, † 28.
 Navalis Enyo, † 24.
 navem, x. 104.
 naufragus loquax, xij. 57.
 naviculatur, iij. 20.
 navigantes, iij. 67.
 navigantium, iij. 64.
 navigare, ix. 77.
 navigat, vij. 29.
 navigerum iter, xij. 100.
 Naumachiam, † 28.
 nauscam quotidianam, iv. 37.
 Nausicaæ, xj. 31.
 navita Memphisiticus, vj. 80.
 nauta, x. 85. plurimus, v. 16.
 nautæ trepidi, xij. 29.
 nautas, iij. 67.
 nautis, † 26.
 nauticum celeuma, iv. 62.

N e

Ne, † 24. j. 30. 88. ij. 5. 70. iij. 53. 97. iv. 31. 59. v. 74. 80. vi. 22. 82. vii. 59. 91. viii. 51. 68. ix. 62. 90. x. 19. 36. xi. 77. 103. xii. 82. 92. xiii. 17. 63. xiv. 131. 178.

Neapolis docta, v. 79.

nebit, vi. 3.

nebula, viii. 33. regente, iv. 64.

nebulæ, iv. 4.

nec, † 1. i. 58. ii. 28. iii. 45. 72. iv. 5. 31. 39. v. 25. 49. 50. vi. 46. 64. vii. 19. 74. viii. 11. 69. ix. 30. 58. x. 51. xi. 71. 99. xii. 17. 57. xiii. 1. 75. xiv. 165. 177.

neclari, i. 44.

neclat, iv. 54.

necesse, ii. 23. 70. v. 61. ix. 4. xi. 72.

necessum, vi. 57.

necis paternæ, † 7.

nectar, ix. 37. xii. 48. xiii. 22. 104. opimianum, iij. 82. sacrum, viii. 39.

nectare, iv. 32. viii. 51. xi. 58.

ætherio, iv. 8. beato, ix. 12.

Cytheriaco, xiv. 207. di-

guo, viii. 51. largo fufus, ix. 35. niveo, xiii. 47.
 neclareum Falernum, xii. 108.
 neclere, xiv. 206.
 neclere, vii. 88.
 nefas, v. 68. 70. vi. 18. 39. 68. vii. 23. ix. 88. x. 77. xiv. 75. crudele, v. 62. malignum, iij. 72. majus, ii. 75. novum, i. 13. sacile-gum, ix. 72.
 nega, i. 43. ii. 25. 69. iv. 31. vi. 20. xii. 46. 72.
 negabis, iv. 43. xiv. 76.
 negabit, i. 107. v. 43. ix. 58.
 negamus, ii. 8.
 negant, x. 95. xii. 27. 57.
 negante, x. 65.
 negantem, vi. 66. vii. 42.
 negare, i. 65. 75. ii. 44. iii. 26. 54. iv. 12. 38. 71. 82. v. 6. 45. 79. vi. 49. viii. 76. x. 22. 70. xi. 59. xiii. 7. xiv. 29.
 negaret, vii. 35. 38.
 negari, i. 16. 43.
 negaris, ii. 5.
 negas, ii. 72. iii. 94. iv. 14. v. 17. vii. 42. xi. 105. xii. 7.
 negasti, iv. 7. x. 14.
 negat, † 12. i. 69. 105. iij. 73. iv. 21. 27. 69. 71. v. 23. vi. 10. 41. ix. 37. 83. x. 11. 23. 72. 89. xii. 19. 55. 81. 102. xiv. 1.
 negatve, xi. 71.
 negata, vi. 10. vela, ix. 39. xii. 22.
 negatum, ix. 12.
 negatur, v. 10.
 negavi, i. 55. vi. 92.
 negavit, vi. 66.
 negem, x. 27.
 neges, vii. 42. xii. 61.
 neget, i. 83. iv. 71. vi. 39. xii. 55.
 negetur, iij. 33.
 neglecta, ix. 39.
 neglectit, iv. 82.
 negligenter, vi. 42. xii. 49.
 negligentem vernam, xii. 39.
 negligit, vi. 68.
 nego, i. 109. 111. 61. xi. 56.
 negotiator, xi. 67. tumidus, x. 87.
 negotiatur, vii. 85.
 negotiosis rebus, x. 30.
 Nemes, i. 50.
 Nemez, v. 66.
 Nemezi moniti, iv. 57.
 Nemezi

Nemexo monstro, v. 66.
Nemee frondosa, † 27.
Nemee, † 6. ix. 73.
Nemesis, viii. 73. formosa, viii. 73. lasciva, xiv. 193.
nemo, j. 41. 98. ij. 90. iij. 15. 38. 44. 64. iv. 50. v. 15. 29. 48. vi. 44. vii. 9. 28. viii. 11. ix. 62. 69. 81. 94. x. 27. 70. 86. xi. 13. 46. 84. xii. 29. 36. 82.
nemoralis Aricia, xii. 19.
memoris amoeni, ix. 52. extigui, j. 56. rari, viii. 40.
memorum, j. 61. ix. 73. 77.
memorosa regna Triviae, ix. 65.
nempe, j. 118. ix. 42.
nemus, x. 51. 58. xi. 19. xii. 31. caelum, vii. 27. dulce, j. 50. duplex, ij. 14. Elysiū, vii. 59. xi. 6. famulum, vii. 76. Hesperidum, † 21. laureum, x. 92. pomiferum, iv. 64. sacrum, j. 13. tenebrum, viii. 14. triste, xi. 42.
nemusque, j. 13. iij. 14.
NEMPOS, vi. 27. x. 48. xiii. 124. venerande, ix. 18.
nequam juvenes, iij. 69.
neque, j. 65. 93. iv. 31. vi. 19. viii. 40. xii. 24.
nequid, ij. 44. vi. 21.
nequior, v. 36. xi. 16. clavis, v. 36. lisa, j. 110.
nequiora convivia, j. 41. nomina, ij. 4.
nequiore talo, iv. 14.
nequiter, ij. 27.
nequitiaque, iij. 91.
nequitiae procaciores, vi. 2.
nequitias, iv. 42. vi. 82. ix. 69. xi. 17. sobrias, j. 107.
nequitias, vii. 13.
nequius, vi. 21. x. 77.
Nereidum, † 26.
Nereidumque, iv. 57.
Nereus, † 28. x. 30.
Nero, vii. 43. ix. 27. xi. 34. crudelis, vii. 20.
Nerone, vii. 33. immodico, x. 48.
Neronem, vii. 43.
Neroni, iij. 20. iv. 63. xj. 7. 34.
Neroniana massa, xii. 57.
Neronianas, ij. 48. vii. 33. thermas, ij. 48. iij. 25.
Neronianis thermis, vii. 33. xii. 85.

Neronis, † 2. vii. 44. viii. 52. xi. 34. docti, viii. 70. pigri, † 28.
Nerva, xi. 2. xii. 6.
Nerva princeps, xi. 8.
Nervæ, viii. 70. ix. 27. xi. 5.
Nervæ, v. 29.
nesciarctos nostri nominis, ix. 86.
nesciat, vii. 6.
nescio, ij. 28. iij. 72. 77. v. 34. 63. vj. 60. viii. 31. ix. 89. xi. 22. 65.
nescis, j. 14. ij. 6. 82. iv. 49. 56. 81. v. 16. vii. 91. ix. 45. 94. xi. 30. xii. 57. 102. xiv. 46. 58.
nescisti, xiv. 139.
nescit, ij. 62. iij. 68. v. 18. 39. viii. 48. 59. xi. 4. xii. 71. xiv. 1.
Nessi, ix. 67.
Nestor, iij. 28. xi. 33.
Nestore, vii. 95. longævo, viii. 6.
Nestora senecta, xiii. 117.
Nestorez senectæ, ix. 30.
Nestoris, ij. 64. v. 59. vi. 70. xi. 57.
Nestorisve, viii. 64.
neve, j. 4. iv. 19.
neuter, v. 21.
neutri, iij. 38.
neutro, vii. 100.
neutrum, x. 46.
nexu curvo, † 26.
Ni
Ni, v. 36. vi. 28. 64.
Niceroniana plumbea, vi. 55.
Nicerotianis nimbis ebria lucerna, xi. 38.
Nicerotis, xii. 66.
nidis, v. 68. x. 16.
nido, j. 118. vi. 55. hirundinino, xi. 19. imo, vii. 16.
nide e lato, vii. 26. solo, j. 93.
nidos, ix. 12. Assyrios. v. 7.
niger, j. 54. vi. 55. corvus, j. 54. Indus, vii. 29. x. 16. Nilaco ore, x. 12. ore, xii. 54. vector, xii. 24. unguento, xii. 38.
nigra, iij. 34. vi. 39. vii. 12. xii. 17. arbor, j. 77. bellua, vi. 77. columba, vii. 13. coma, iv. 36. Falerna, viii. 56. fama, x. 3. farina, ix. 3. lagenæ, vii. 52. litera, xiv.

5. Lycoris, iv. 62. popina, vii. 60. veruſque caſa, xi. 35.
nigra aluta, vii. 34. culina, x. 66. patella, v. 79.
nigræ culinæ, j. 93. moneat, j. 100.
nigram culinam, iij. 2.
nigras nives, ix. 23.
nigras umbras, v. 36.
nigrescant, viii. 77.
nigrescunt, xi. 40.
nigri defruti, ix. 49. Falerni, xi. 9. 50. fornicis, xii. 62. pulei, xii. 32.
Nigrina, iv. 75. ix. 31.
nigrior, j. 73. coma caduceo miore, viii. 64.
nigriorem, j. 116. xii. 34.
nigris lacernis, iv. 2. rogis, xi. 92. umbilicis, v. 6.
nigro magistro, j. 105. Optimiano, x. 49. pane, xi. 57. triente, ix. 92. velamine, iij. 3.
nigros, ij. 90. cados, j. 25. dentes, v. 44. equos, x. 50. fumos, ij. 90. ungues, iv. 27.
nihil, † 18. j. 40. 44. ij. 28. 77. iij. 75. 87. iv. 56. 84. v. 51. 57. vi. 72. 63. vii. 9. 19. viii. 3. 59. ix. 3. 39. x. 83. xi. 33. 57. xii. 8. 75. xii. 2. xiv. 193.
nihilque, iij. 66. x. 47.
nil, j. 20. 79. 119. ij. 9. 54. iij. 22. 61. iv. 40. 54. v. 6. 70. vj. 28. 50. vii. 39. 59. viii. 9. 76. ix. 10. 36. x. 11. 14. xi. 24. 53. xii. 72. 87. xiii. 59. 72. xiv. 16.
Nile fallax, x. 26.
Nili, iij. 63. xj. 14. xiv. 115. deprenſi, † 3. tepidi, xj. 12.
Niliacæ juvenes, viii. 81.
Syenes, v. 13.
Niliacam lentem, xiii. 9.
Syenen, j. 87.
Niliacraceti, xiii. 122.
Niliacis feris, v. 66. macellis, xiii. 85. oris, iv. 42.
Niliaco ore niger, x. 12. pectine, xiv. 150.
Niliacum olus, xii. 57.
Niliacus cataſtus, xj. 75.
colonus, x. 14. crocodilus, iij. 93.
Nile,

Nilo, xi. 16.
 Nilotica tellus, vi. 80.
 Nilotide tunica picti Mauri,
 x. 6.
 Nilum, vij. 87.
 Nilus, iv. 11. imbrifer, j.
 62. spicifer, x. 74.
 Niobe, v. 54. x. 67.
 Nioben, iij. 32.
 nimbis, † 3. continuis, j.
 57. Nicerotianis lucerna
 ebria, x. 38 subitis, viij.
 78.
 nimbo corycio, ix. 39. ru-
 bro, v. 26.
 nimbus, x. 82. subitos, vij. 35.
 nimbum, ij. 41.
 nimbus vitreus, xiv. 112.
 nimia æragine, ij. 61. piger
 senecta, x. 24.
 nimias aquas, x. 85.
 nimio, ij. 51. v. 65. calore,
 ix. 92. dolore, iij. 17. pe-
 ãore, † 7. sole, viii. 33.
 nimios soles, xiv. 28. va-
 pores, x. 48.
 nimium, i. 13. v. 19. x. 21.
 34.
 nimis, j. 16. 58. 88. ij. 44. iv.
 23. 83. v. 6. vi. 29. vii. 38.
 viii. 21. 33. ix. 41. x. 19.
 75. xii. 34. 10. 38. xiiij. 63.
 xiv. 98. durã lege, ix. 91.
 nimium, j. 4. 28. 35. 45. ij.
 36. 48. iij. 52. iv. 38. v. 2.
 16. vj. 27. 72. vij. 68. 75.
 98. viij. 3. 51. ix. 83. x. 59.
 96. xj. 23. 42. 57. 107. xiiij.
 3. 37. 43. xiiij. 2. 3. 20. 116.
 xiv. 11. 111. 159. virum,
 ij. 36.
 nimumque, viij. 3. 23.
 nimius, x. 1.
 nisi, j. 24. 36. 52. 69. 86. ij.
 16. 70. iij. 19. iv. 38. 52.
 v. 23. 31. 82. vj. 42. 90.
 vij. 30. 95. viij. 30. 32. 38.
 48. 69. ix. 23. x. 4. 12. 73.
 89. xj. 28. 47. 53. 59. 84.
 xiiij. 17. 33. 36. 57. 74. xiiij.
 72. 94. xiv. 12. 16.
 nite, iv. 1.
 niteant, ix. 73.
 nitebas, xij. 68.
 nitebat, xij. 15.
 nitellam auream, v. 38. 2.
 nitens crine, xij. 38.
 nitenti fuisse, xij. 57.
 nitent, x. 42. 51. viij. 57. ix.
 58.
 nitere, vj. 42.

nites, v. 24.
 nitet, iv. 64. vi. 93. viij. 6.
 51. ix. 106. x. 89.
 nitidã, viij. 68. lanã, ix. 50.
 nitidã, viij. 21. calvã cam-
 pum, x. 83. luci, viij. 21.
 nitidas thermas vario de
 marmore, x. 79.
 nitidique mundi, x. 28.
 nitidis, iv. 8. ix. 52. aquis,
 xij. 100. astris, viij. 30. ix.
 52. palãstris, iv. 8. undis,
 vij. 14.
 nitido Meliore, iv. 54.
 nitidos capillos, xiv. 50. la-
 cus, iv. 22. lares, j. 71.
 nitidum orbem, ix. 18. fe-
 renum, vj. 42.
 nitidus flexã comã, x. 65.
 Maro, xj. 35.
 nitratã aquã, xiiij. 17.
 nitri, xiv. 58.
 nivali osculo, vij. 94.
 nivallibus undis, xiv. 118.
 nivaria lagena, xiv. 116.
 nivarium colum, xiv. 103.
 nivarius faccus, xiv. 104.
 nive, j. 116. iv. 42. vij. 32.
 xiv. 103. 117. Getica, ix.
 104. prima, vij. 32.
 nivea, viij. 73. aure, ix. 60.
 simplicitate, viij. 73.
 niveã coctã, ij. 85.
 niveam, v. 79. ix. 50. squam,
 xij. 17. pultem, v. 79. to-
 gam, iv. 34.
 niveas undas, vij. 31.
 nivei Galei, xj. 23.
 niveis ministris, vij. 49. pul-
 tibus, xiiij. 35.
 nivem, xiv. 117.
 niveo nectare, xiiij. 47. pe-
 ãore, xiv. 149. pollice,
 vj. 3. stipite, xiiij. 19.
 niveos, xij. 49. dentes, v. 44.
 nives, ij. 29. iv. 3. v. 38. 65.
 vj. 86. ix. 3. x. 82. xiv.
 104. 117. æstivas, v. 65.
 dominã, vj. 86. migras,
 ix. 23. tactas, ij. 29.
 nivesque, vj. 59.
 niveum ebar, xiv. 5.
 nivibus effractis, j. 50. pri-
 mis, viij. 28.
 nix, iv. 2.
 nixa, j. 110.
 No
 Nobile, vj. 73. xiiij. 104. fri-
 gus, xiv. 116. funus, viij.
 30. garum, xiiij. 82. &
 Herculeum opus, † 6.

marmor, xj. 14. munus,
 ix. 44. nomen, ix. 12.
 nob. 101. onus, xiv. 3.
 opus, vj. 73. ix. 95.
 nobilem, v. 38. Bilbilim, j.
 50.
 nobiles olivã, v. 79.
 nobili, v. 36. frutice, ij.
 47. virgã, viij. 66.
 nobilique, viij. 66.
 nobilibus libellis, vij. 96. 8.
 nãstris, xiv. 46.
 nobiliore facie mori, xj. 70.
 rogo, i. 79. smalo, iv.
 59.
 nobilis, j. 36. x. 26. xij. 99.
 xiiij. 125. parma, xiv. 155.
 potor, vj. 78. rixa, j. 37.
 uva, iv. 44.
 nobilius citrum, xiv. 138.
 nomen, ij. 2.
 nobilissime citrum, x. 80.
 nobilitata pocula Mentores
 manu, ix. 60.
 nobis, j. 44. 60. ij. 2. 91. iij.
 33. 38. 82. iv. 7. 31. 83. vi.
 21. 63. 79. vj. 10. 34. 61.
 vij. 7. 92. 98. viij. 3. 41. 51.
 ix. 19. 35. 103. x. 14. 33.
 65. 73. xj. 19. 40. xiiij. 5.
 56. 96. xiiij. 45. 69. xiv.
 43. 139. 205.
 nobiscum, vj. 53. ix. 70.
 noceam, vj. 51.
 noceant, xj. 77.
 nocens, † 7. iij. 24. iv. 30.
 v. 70. ix. 31. x. 77. xiv. 164.
 terra trifidi crimine, ix. 31.
 nocent, x. 2. 82.
 nocentes, † 4.
 nocere, v. 77.
 nocet, ij. 22. ix. 39. xj. 103.
 xij. 56.
 nocte, i. 116. ij. 43. vj. 9. viij.
 21. ix. 38. x. 58. xj. 57. 60.
 105. xij. 32. 57. hesternã,
 j. 28. iv. 15. jubente, xj.
 83. mediã, vj. 89. viij. 3.
 x. 82. omni, ix. 63. pri-
 mã, viij. 44. xj. 24. fe-
 rã, viii. 75. supremã, j.
 81. rotã, ix. 69. 70. xij.
 12. 66. unã, xj. 98.
 noctem, ij. 89. beatam, j.
 107.
 noctes, vij. 53. tracte per
 jucunda pocula, xj. 105.
 noctesque, xij. 38.
 noctibus, xij. 49. totis,
 ij. 5.
 noctibusque, vij. 19. noctu

- noctis ebrae**, x. 87.
noctua, xj. 35.
noctuas, iij. 93.
noctuas, x. 100.
nocturnalima, x. 13. pa-
 gina, xj. 18. unda, † 25.
nocturnis Camenis, iv. 90.
nocturnos ignes, xiv. 42.
nocturnum Pana, ix. 62.
nocturnus, x. 70.
nocuit, ij. 8. iv. 66. xij. 39.
nodo Acidalio, vj. 13. Scy-
 thico, ix. 104.
nodos, v. 38.
nodum, † 3.
nolente, v. 49.
nolentem, iv. 421.
nolenti, viij. 50.
holi, j. 92. iij. 31. iv. 38. v.
 58. ix. 10. x. 90. xj. 14.
holim, i. 58. ij. 36. viij. 12.
 xj. 20.
holis, ij. 53. vj. 50. viii. 44.
 xj. 99. xij. 96.
holit, x. 3.
holisque, iv. 42.
nolite, xj. 55.
nolito, j. 25. ij. 74. vj. 75.
nolle, v. 84.
nollem, ij. 65. 72.
nollet, iv. 70. viii. 32.
holo, j. 9. 58. ij. 28. 36. 49.
 iij. 45. 55. v. 47. 84. vj. 42.
 viij. 12. x. 8. 22. xj. 28.
 101. xij. 37. 60. 98. xij. 53.
 xiv. 1.
nolueram, xij. 86.
nolueras, vj. 43.
noluerit, ij. 43. xij. 2. 6.
noluit, x. 75.
holunt, j. 108.
Nomas Afra, ix. 77. p. 82.
 viij. 55.
nomēn, j. 97. 108. 118. ij.
 61. iij. 11. 58. iv. 30. 37.
 v. 36. 79. vj. 60. vj. 95.
 viij. 33. 38. 51. ix. 11. 14.
 45. 95. 104. x. 73. 103.
 xj. 9. xij. 49. 71. 78.
 117. xiv. 32. 178. affi-
 duum, ij. 5. breve,
 xij. 97. delicatum, ix.
 12. dulcius nectare, ix.
 12. grande, ix. 2. gra-
 tum, iv. 31. impositum,
 iv. 31. junctum cognato
 sanguine, xii. 44. Lacer-
 demonium, iv. 19. ma-
 gnum, ij. 2. majus, vj.
 23. molle, ix. 12. natum
 cum rosis & violis, ix. 12.
 nobile, ix. 12. xiv. 101.
nobilis, ij. 2. notum,
 iij. 95. promissum, vj. 3.
 verum, ix. 97. victurum,
 x. 26.
nomenclator, x. 30.
nomenque, j. 106. 115.
Nomentana arbore, x. 94.
 lagena, x. 48.
Nomentana otia, x. 44. vj.
 vindemia, xij. 119.
Nomentani, vi. 63. vj. 92.
 ruris, vj. 43.
Nomentanis agris, i. 106.
 arboribus, xij. 42.
Nomentano, ix. 61.
Nomentanum vinum, xij.
 119.
Nomentanus ager, ij. 38.
Nomenti ficci, xij. 57.
Nomento, xij. 15.
nomina, vj. 33. 43. viij.
 66. xij. 3. xiv. 73. 110.
 196. antiqua, xiv. 43.
 crassiora, xij. 18. ditata,
 vj. 56. duriora, iv. 55.
 ingentia, xj. 6. magna,
 v. 17. macula, xj. 44.
 nequiora, ij. 4. nova, xij.
 26. pulcherrima, xiv. 85.
 rustica, iv. 55. terria, xj.
 5. vera, xiv. 170. victura,
 vii. 43.
nominabit, x. 78.
hominat, iij. 68.
nomine, ij. 2. 68. iij. 1. 34.
 v. 15. 22. vj. 11. ix. 17. 50.
 x. 73. Græco, iv. 58.
 Herculeo, iv. 44. tuo di-
 gna munera, ix. 74. vano,
 iv. 11. vero, vj. 88.
nomini relicto, viii. 8.
nominis, iv. 11. vj. 96. ix.
 86.
nomismata, xij. 63.
non, † 3. 17. j. 53. 69. ij. 26.
 75. iij. 2. 44. iv. 71. v. 26.
 49. 75. vj. 23. 44. vj. 63.
 viij. 24. 26. ix. 1. 84. 86.
 x. 14. 70. xj. 64. 82. 97.
 102. xij. 17. xij. 35. 121.
 xiv. 18. 43. 140. male no-
 tus eques, v. 13. nimis
 rusticulum libellum, x. 19.
nona, iv. 8. viij. 3.
nona trieteride, x. 53.
nonam, iv. 8.
nondum, j. 43. 67. 104. iij.
 32. vi. 10. 29. ix. 3. 30. x.
 24. 93. xj. 85. xij. 42. xij.
 38. 44. 74. xiv. 8.
nondumque, iij. 47.
non nihili est, xij. 75.
non nisi, vj. 45.
nonnulla, ix. 27.
non vult, iij. 38. 90.
notat, v. 10. xiv. 43.
Norbane, ix. 86.
Norbona læta, vj. 73.
Noricisque, iv. 55.
norint, † 28.
norunt, j. 105. iv. 30. x. 2.
 xiv. 90. 104.
nos, † 18. iij. 45. 82. iv. 55.
 57. v. 21. 61. vj. 55. viij.
 41. viij. 82. ix. 26. 51. x.
 75. xj. 58. 64. xij. 57. xij.
 6. 33. xiv. 122. 152.
nosse, v. 5. vj. 50. viij. 15.
 39. xj. 53.
nossem, i. 113.
nossemus, v. 21.
nosses, j. 3.
nofter, iv. 42. v. 17. vj. 26.
 vj. 26. 58. viij. 3. ix. 15.
 37. 87. x. 92. xj. 40.
nostri, v. 6. vj. 36. 50. 96. ix.
 48.
nostis, ij. 44. iij. 37.
nostra, j. 5. 62. ij. 43. 77. iij.
 100. vi. 2. 16. vj. 11. 85.
 viii. 50. 82. ix. 23. 26. x.
 78. 82. xi. 20. 24. xii. 96.
 96. xiii. 25. 71. xiv. 94.
 103. 104. Mufa, iv. 49. otia,
 iv. 25. Thalia, ix. 27.
nostrā, ij. 43. 53. 75.
nostræ, iv. 25. v. 3. vi. 43.
 64. viii. 73. ix. 83. x. 2.
 Pallados, iv. 53. terra,
 iv. 55.
nostraque, j. 50.
nostram, v. 51.
nostras, j. 13. 100. v. 81.
 vi. 10. vii. 50. ix. 53. 55.
 101. x. 10. xiii. 14. oras,
 xii. 100.
nostri, † 28. j. 26. 89. iv.
 80. v. 8. 10. vi. 10. 68. 70.
 vii. 70. i. 30. 33. 37. 88.
 viii. 70. ix. 9. 44. 72. 81.
 86. x. 20. 33. 61. 64. xii.
 17. 18. xiv. 13. 93. Fau-
 stini, iij. 58.
nostris, j. 54. 73. 87. ij. 71.
 iij. 3. 67. iv. 11. 14. 31. v.
 5. 60. 63. 64. vii. 6. 26. 96.
 viii. 55. ix. 19. 23. x. 14.
 xi. 95. 105. xii. 15. xiv.
 138. auribus, iv. 41. li-
 bellis, iv. 29. 49.
nostro, j. 97. ij. 99. v. 37.
 38. viii. 11. 30. 45. 51. 55.
 83. 90. viii. 42. 66. ix.
 f ij. 43.

23. 29. 49. 61. 68. x. 104.
xii. 49. xiiij. 87.
nostroque, xii. 11.
nostroꝝ, v. 15.
nostros, j. 5. 30. 53. iv. 10.
72. v. 38. vi. 61. 85. vii.
50. 51. 76. ix. 83. x. 64.
82. xi. 4. 40. xii. 9. xiv. 6.
nostꝝ, ij. 41. iv. 82. v.
57. vi. 23. viii. 56. ix. 86.
x. 104. xii. 51. xiii. 1.
xiv. 1. 69. servum, ij. 32.
Tagum, iv. 55.
nora, vij. 16. 28. 68. x. 2.
xi. 26. 88. xii. 98. xiv.
135. carmina, vii. 70. gau-
dia, ix. 37.
noraque, j. 102.
notæ rapacitatis, vi. 72.
notanda, xii. 62.
notam, v. 38. lethalem, vii.
36.
notare, vi. 22.
Notariorum, v. 52.
Notarius, xiv. 208. velox,
x. 62.
notas, ix. 26. caryotidas
theatris, xi. 32. fraudes,
j. 88. manus, † 10.
notata, x. 38. 78.
notatos, vii. 16.
notatam rus, vii. 30.
notatur, ij. 56. v. 50.
notatus famulus, iij. 21.
notavi, ij. 71. xi. 100.
notet, j. 4. ij. 66. vii. 17. 61.
viii. 45. ix. 14.
noti celeres, ix. 39.
notior, vij. 28. Andremonē
caballo, x. 9. umbra, xii.
52.
notis, xiv. 92. hibernis,
viii. 14.
notissimadomus, ix. 62.
notissimus, vii. 63. cultor,
vi. 73.
noto, xiv. 11. Æolio, v. 52.
favore, vii. 25. Pompeja-
no, xi. 22.
notos amores, vii. 49.
notum, iv. 43. xiii. 72. mu-
gilem, x. 30.
notumquenomen, iij. 95.
notus, j. i. iv. 67. v. 13. vi.
28. vii. 39. xii. 38. cul-
tor amicitiz, ix. 86. diffi-
mulator, iv. 89. liber,
j. 67.
nova, vi. 8. viii. 80. ix. 50.
x. 93. amphora, vi. 27.
dona, vi. 79. gloria, viii.

15. Leda, ix. 106. nomi-
na, xii. 26. nupta, xi. 79.
pars, x. 2. res, † 18.
Roma, v. 7. templa, ix.
65.
nova ambitione, xii. 96. ami-
cā inflammatus, x. 86.
monetā, xii. 55.
novacula cæca, vii. 60. sz-
va, ij. 66. stricla, xi. 59.
tura, xi. 59.
novæ, xii. 43. lætitiæ, viii.
11. moneræ, iv. 28. nu-
ptæ, iij. 93.
novare, xiv. 7.
novas tigres, viii. 26.
novem, v. 6. vi. 30. viii. 7.
dominas, xii. 3.
novemque sorores, ij. 22.
novembres, iij. 58.
novenos, x. 24.
noverca, iv. 16. v. 66. x. 67.
novercæ, iv. 16.
novere, x. 33. 58.
noverit, vi. 64.
novi, j. 113. 114. 116. ij. 40.
ij. 68. iv. 77. v. 6. ix. 36.
templi, iv. 53. xii. 3.
novimus, xiii. 2.
Novio, j. 87.
novis, v. 10.
novissima fragmenta, viii.
57.
novit, j. 40. 67. 94. ij. 52.
ij. 63. 81. vi. 39. 64. 82.
vii. 24. x. 15. xiv. 8. 201.
Novium, j. 87.
Noviumque, vii. 71.
Novius, j. 87.
novo lustro, iv. 45. mense
x. 41.
novos sales, xiii. 1.
novum Jovem, vii. 72. ne-
fas, j. 13. thera, vii. 36.
novus, j. 55. iij. 36. iv. 10.
v. 66. viii. 71. xi. 45. ami-
cus, iij. 36. dies, v. 66.
libellus, iv. 10. fodalibus, 55.
nox, ij. 90. vi. 58. viii. 50.
x. 38. non ebria, x. 47.
emta, ix. 3. longa, iv.
7. lucubrata, iv. 90. mitis
& ultima, x. 71. soluta
curis, x. 47.
noxia lingua, ij. 61. mater,
v. 68. turba, ij. 91.
noxias aves, x. 5.
noxius, j. 86.
Nu
Nube, ix. 25. inferiorē,
viii. 36.

nubere, v. 17. vii. 57. viii.
12. ix. 6. x. 8. xi. 24. xii.
42.
nubilā fronte, ij. 11.
nubila maffa, viii. 51.
nubilus, vi. 10.
nubis, vi. 22.
nubit, iv. 13. vi. 7. 47.
nuce picatā, xi. 19.
nuces, xiii. 1. xiv. 18. paræ,
iv. 66. pineæ, xiiij. 25. fa-
turnalicias, v. 31. vii. 90.
nucibus, xiv. 1. relictis, v.
85.
nuciperfque, xiii. 46.
nucleosque, xj. 87.
nuda, † 7. iij. 51. 71. vi. 32.
pectora, vi. 32. x. 50. puel-
la, xi. 105. Venus, viii. 1.
nudæ calvæ, xii. 45.
nudam, iv. 28. x. 81.
nuder, ij. 66. xi. 85.
nudi, vii. 31. 34. xiv. 81.
grabati, j. 93. grabati
sponda, xi. 57. juvenes,
vii. 34. sales, v. 2. stipitis,
vii. 31.
nudo clune, xi. 101. equo,
xiv. 86. foco, viii. 67. Ga-
nymede, xi. 23. latrone,
xii. 64. pectore, j. 9. xi.
85. solo, v. 63. toro,
xiv. 148. trigone, vii.
71.
nudorum, xii. 71.
nudos viros, iij. 68.
nudum, j. 24. iv. 53. v. 5.
vi. 68. xi. 62. caput, v.
50. x. 83.
nudus, vi. 77. ix. 57. aper,
j. 44.
nugarum, vii. 25. ix. 1.
nugas, iv. 10. 83. v. 81.
vi. 64. vii. 10. 50. viii. 3.
x. 17. xi. 95. xiii. 2. ar-
chetypas, vii. 10. difficiles,
ij. 86. dulces, viii. 3. fe-
lices, vi. 64.
nugis, j. 114. ij. 4. iv. 72.
vii. 13. xiv. 183. peregrini-
nis, iij. 55. politis, xiv.
185.
nulla, j. 72. 91. 110. ij. 66.
iij. 69. iv. 71. 89. v. 19.
20. 56. 63. vi. 10. 40.
vii. 17. 29. viii. 20. 51. ix.
72. 74. x. 23. 32. xj. 65.
105. xii. 21. xiv. 74. car-
mina, xi. 91. gloria,
xii. 36. xiii. 85. janua, j.
71. mora, ix. 69. puella,
xiv.

xiv. 205. sportula, iij. 30.
 tellus, iv. 42.
 nullaque, vii. 20. mica, vii.
 24.
 nulla, j. 32. vi. 21. ix. 76.
 non lege, xi. 24. ratione,
 iij. 30.
 nullæ, v. 24. vi. 42.
 nullam, iij. 79. iv. 82. x. 35.
 nullamque partem, xij. 101.
 nullas, v. 62. vi. 37. 42.
 nulli, ij. 15. 80. iv. 12. 54.
 75. v. 82. vii. 54. x. 14. 43.
 71. xi. 103. xii. 10. 34. 49.
 nullis, v. 29. vii. 44. 83. xii.
 57.
 nullo, iij. 80. v. 62. vi. 42.
 vii. 11. 52. x. 65. xi. 52.
 xii. 64. Apolline, ij. 89.
 igne, xi. 57. loco, iv. 60.
 rore foveri, ix. 19. umbi-
 lico, ij. 6.
 nulloque, † 17.
 nullos, j. 16. iv. 84. viii. 81.
 capillos, xiv. 25. num-
 mos, xiv. 219.
 nullum, † 27. j. 24. iij. 27.
 vii. 41. 46. 60. viii. 11. fu-
 rem, xii. 75.
 nullus, j. 44. 74. ij. 44. iv.
 21. vi. 64. xiii. 11. xiv. 14.
 homo, vii. 99. honos,
 iv. 31.
 num, ij. 80. iv. 58.
 Numa, x. 52. 97. xi. 105. xii.
 6. pauper. xi. 6. Sanctus,
 xi. 16.
 Numa, iij. 62. x. 39.
 Numæ, vi. 47. x. 10. 35. 44.
 xi. 6. paciæci, iij. 63.
 Numæque, x. 76.
 Numam, xi. 6.
 Numas, ix. 28.
 Numati Galle, x. 33.
 numen, † 12. 13. 17. j. 69.
 viii. 80. ix. 44. x. 92. dul-
 ce, ix. 2. Herculeum, ix.
 104.
 numerabas, ix. 30.
 numeranda domus, iv. 40.
 numerandus, j. 40.
 numerant, viii. 65.
 numerantem, vii. 13. 64.
 numerantur, iv. 22.
 numerare, ij. 52. vi. 34. viii.
 26. 56. 66. ix. 38. xi. 63.
 xii. 57. xiii. 10.
 numeras, ix. 36. x. 28. 38.
 xi. 40.
 numerasti, xi. 85.
 numerat, j. 16. x. 23. 53.

numerata pecunia, xi. 71.
 numeratur, iij. 6. viii. 68.
 xiv. 17.
 numeravi, iv. 40.
 numeravit, viii. 28. ix. 60.
 numerem, viii. 78.
 numeres, iv. 37.
 numeret, vii. 8.
 numeretur, † 27. v. 66.
 numero, xiv. 15.
 numeros, x. 44.
 numerosa splenia, ij. 29.
 numerosior, iv. 1.
 numerosus debitor, iij. 31.
 numerum, viii. 51. xiv. 199.
 numerus, v. 50. major,
 xj. 25.
 Numidicæ, xiii. 73. gutta-
 tæ, iij. 58.
 Numidum gentes, xii. 26.
 numina obnoxia, ix. 88.
 pia, xi. 4. prisca, iij. 24.
 numinellævo, vi. 85.
 numinis magni, vii. 11.
 numismata, j. 12. lasciva,
 viij. 78. o&o, ix. 32.
 nummi, iv. 51. xii. 53. tre-
 centi, xii. 71.
 nummis, j. 67. ij. 43. 57.
 iv. 37. densis, viii. 44.
 milleducentis, x. 31. mul-
 tis, vi. 5. quatuor, xiii.
 3. solvendis, xiv. 35. tri-
 bus, ij. 43. viginti, xii.
 26.
 nummorum, vii. 52. xii. 29.
 nummos, j. 77. iij. 26. iv.
 15. v. 43. viii. 13. 17. ix.
 33. 47. x. 14. xi. 67. xij.
 25. xiii. 126. xiv. 9. cen-
 tum, x. 75. mille, x. 75.
 nullos, xiv. 219. tricenos,
 x. 27. vicenos, iv. 26.
 nummularius otiosus, xij.
 57.
 nummus, xiiij. 3.
 nunc, † 10. 16. j. 13. 48.
 ij. 1. 6. iij. 59. 91. iv. 30.
 64. v. 8. 16. vi. 6. 15. viij.
 60. 63. viij. 21. 63. 78.
 ix. 44. 67. x. 2. 70. xj.
 7. 62. xij. 15. 73. 83. xiiij.
 45. 46. xiv. 85. 151.
 nuncupat, ix. 14.
 nuncupatur, ix. 12.
 nuncia avis, viij. 32.
 nunciat, viij. 67. x. 48.
 nuacius, viij. 5.
 nunquam, j. 24. 91. ij. 6.
 12. 25. 74. iij. 6. 13. 16.
 27. iv. 5. 16. v. 6. 23. vi.

73. viij. 62. viij. 24. ix. 42.
 96. x. 47. xj. 63. xiiij. 69.
 73. 126.
 nunquid, j. 35. 75. 107. iij.
 51. v. 59. 81. vi. 12. 32. 68.
 viij. 15. 49. viij. 21. 55. ix.
 45. x. 26. 68. 75. xj. 1. xij.
 42. xiv. 62. 221.
 nuper, j. 48. iij. 36. 57. 93.
 iv. 44. 61. 78. v. 27. 71.
 vj. 10. viij. 60. viij. 9. 33.
 65. ix. 32. x. 25. xij. 3.
 15. 29. 71. xiv. 53. 128.
 nupisti, v. 17. viij. 57.
 nupit, j. 25. iv. 25. v. 76.
 xij. 42.
 nupta, xj. 24. Lacena, ix.
 106. nova, xj. 79. villica,
 iv. 66.
 nuptæ novæ, iij. 93. uni
 placere, x. 35.
 nuptiæ, xij. 66.
 nuptiale basium, xj. 99.
 nuptias, i. 11. vi. 8.
 nupturire, iij. 93.
 Nurfinas pilas, xiii. 20.
 nuro Latis, x. 6.
 nuro Romanam, xii. 21.
 nurus, ix. 54. xiv. 59. La-
 tias, iv. 75.
 nurusque, ii. 41.
 nusquam, † 7. i. 4. 50. 56.
 iv. 16. 66. vi. 42. vii. 72.
 xii. 24. xiv. 138.
 nutantia pondera, i. 89. v.
 12.
 nutibus, iij. 82.
 nutriat, vi. 27.
 nutricem, x. 67.
 nutrita, xi. 70.
 nutritor Tarteftiacus, viij.
 28.
 nutrix, v. 1. xi. 79.
 nutu, ix. 28. levi, vi. 82.
 ix. 45.
 Nympha, ix. 59. 67. cana,
 vi. 43. domestica, vi. 47.
 lasciva, vi. 68.
 Nymphæ, xj. 83.
 Nympharum, j. 50. iv. 57.
 ix. 59. x. 7.
 Nylæ, iv. 44.

O.

O Bene quod, viij. 14.
 conficia virgo, vi. 10.
 cui Tarpeias licuit contin-
 gere quercus, iv. 54. cui
 virgineo flavescere conti-
 git auro, ix. 24. demens,
 viij. 24. dilecta Deis, &
 iij magai

magni *Cæsar*is arbor, ix. 62. dulce ingenium, † 20. dulce litus, x. 30. facinus, iij. 19. fallax atque inficiator, j. 104. fallax, xj. 74. fames amicorum, iij. 7. felix animo, felix *Nigra* marito, iv. 75. felix, ix. 57. Fidentine, j. 39. frustra locuples, ô dissimulatores, v. 26. Galle conchis levior, ij. 47. grande ingenium, ii. 44. grande fati crimen, ii. 65. *Hymenææ*, iv. 13. jucunda solitudo, xj. 24. *Juliarum* dedecus *Kalendarum*, xij. 32. *Lucia* ferrox, † 12. magum facinus, xi. 94. malus tu quisquis es, vj. 49. mater, ij. 34. medicina gravis, xj. 72. mihi post nullos *Julii* memorande sodales, j. 16. mihi curarum pretium, j. 77. mihi grata quies, ô blanda *Thelesphore* cura, xj. 27. molles annos quindecim, x. 38. mores, vj. 72. nemo, ô fontes, x. 51. nostri ne festinate libelli, v. 10. nox quam longa es, iv. 7. nox omnis & hora, x. 38. nullis *Ovidi* tacende linguis, vii. 44. *Paulle*, malus es, iv. 17. *Phoebe* novemque sorores, ij. 22. pudor, ô pietas, viii. 78. puella ride, ij. 41. puer dulcissime, ix. 37. quoniam prælia, quas utrinque pugnas, x. 8. quam blandus es, ij. 4. quam certa fuit, † 13. quam dignus eras alapis, v. 62. quam magnus homo es, quam tu cupias, xj. 57. quam me nimium probas, vij. 10. quam pene, vj. 58. quam, *Regule*, diligenter erras, vij. 30. quam sæpe petet vina, xij. 13. quam te fieri *Carulla* vellem, viij. 52. quam terribiles exarsit iras, † 9. quanta est gula, v. 71. quanta scabie miser laborit, vj. 37. quantos risus movebit, viij. 28. quantum *Cinna* tacere potes, viij. 7. quantum cogit egestas, xj. 88. quantum est

ingenium, † 14. quantum mihi nominis paratur, ô quæ gloria, vij. 96. quantum per colla decus, viij. 55. *Quindiana*, v. 18. quoties pulsabis, xj. 17. quoties, ix. 86. rerum felix tutela, v. 1. scelus, xj. 94. se vere, viij. 61. soles, x. 51. stulte, xiv. 139. stulti, ij. 40. tardus nimis & piger maritus, ix. 41. tristi crimine terra nocens, ix. 31. tunnicata quies, x. 51. vacerra, xij. 32. vinitores, villicique felices, x. 30.

Ob

Ob, ix. 23. obesus scarus, xij. 84. obibar, j. 91. objecta specularia, viij. 14. objecture, v. 70. obit, xj. 83. obligatque, vij. 38. oblinitur, xj. 46. obliqua garrulitate, vij. 61. oblita, vij. 93. oblitus, v. 7. obnoxia numina, ix. 88. obruet, v. 43. obruit, iv. 11. obrutusque, ix. 41. obscena lena, xj. 62. obscenæ pruriginis, iv. 48. obscenæ cinedos, vj. 50. obscura, ij. 8. gloria, xiv. 171. obscuraque palla, xj. 105. obscuras lucas, vj. 59. obscurent, xiv. 5. obscuro veneno, j. 79. obscurus, j. 50. v. 13. obsterata, vij. 19. observant, iv. 54. observare, v. 51. ix. 103. observas, xj. 40. observat, vij. 49. observes, ix. 92. xij. 29. obfudet, ii. 17. obsonator, xiv. 217. obsonia, iii. 23. obstante, v. 66. obstantem feram, iv. 54. obstat, xi. 97. obstat, i. 88. iv. 29. obstrepe, vii. 17. obstrepsis, i. 96. obtrivisse, x. 17. obvia turba, ix. 53. xiv. 169. obvios, vii. 94. obvium, xi. 7.

Oc

Occasio brevis, viij. 9. occidis, x. 50. occidit, i. 81. iv. 11. 63. vi. 68. 85. vii. 39. ix. 31. occisus, ii. 84. occubuit, † 19. occupare, v. 14. occupat, iii. 24. vii. 60. occupato, vii. 96. lecto, iii. 82. occupatus, xi. 107. occurrere, vii. 94. occurrit, i. 118. ii. 67. occurrit, iii. 14. 44. ix. 18. occurrunt, xi. 99. Oceani, vi. 64. Oceano viso, v. 28. Oceanum, v. 24. Callaicum, x. 37. Oceanumque, x. 44. Oceanus, iii. 95. vi. 9. ocellis ficiis, i. 93. ocia, iv. 25. ociosa, ii. 37. ociosis, i. 97. ociosum tempus, v. 21. ocium, iii. 36. octaphoro, vj. 84. octava, iv. 8. octavam, x. 48. xi. 53. octavum marmor, ix. 65. octavus, viij. 71. octies, viij. 64. octo, ij. 57. v. 12. vij. 52. ix. 3. xiv. 87. numismata, ix. 32. octobres Idus, xij. 68. *Kalendas*, x. 87. octobris Idus, x. 62. oculi, ix. 85. oculis, iv. 78. vij. 6. ix. 46. x. 59. xij. 15. devorantibus, j. 97. oculisque comedit, ix. 60. oculo, vj. 78. viij. 59. xij. 23. altero, iv. 65. utroque, viij. 59. oculoque, v. 14. oculos, ij. 91. iij. 92. iv. 78. viij. 2. ix. 16. oculosque, vj. 80. oculum, j. 93. ij. 8. oculus, vj. 78. Od

Oderat, ix. 81. oderit, viij. 3. odi, v. 18. vij. 42. xij. 39. odit, vi. 59. 61. vij. 11. viii. 51. x. 4. odiosus, ii. 1. viij. 6. odisse,

odisse, xij. 13.
 odissor, vij. 23.
 odor, j. 88. ii. 12. iij. 24. alienus, ij. 12. duplex, j. 88. impudicus, xii. 32. teter, iij. 24.
 odorz Flors, vi. 80.
 odore, vi. 93. ix. 63.
 Odryfio orbe, vii. 7.
 Odryfios triones, vii. 79.
 Os
 Oeblius puer, xi. 44. xiv. 173.
 Oedipodas, ix. 26.
 Oedipoden, x. 4.
 oenophori, vi. 89.
 Oetzi rogi, ix. 67.
 Of
 Ofella curva, xiv. 221.
 ofella, x. 48.
 ofellas subitas, xii. 48.
 offendere, ij. 23. 32. ix. 56.
 offendimur, vii. 47.
 offendor, vi. 7. vii. 17.
 offendunt, viij. 24.
 offensa, xii. 57.
 offensaque, viij. 33.
 offenso pollice, viii. 75.
 offensus, ix. 44. xii. 78.
 offeras, v. 6.
 officiis, j. 56.
 officio, iv. 79.
 officiose, j. 71.
 officiosus, v. 23. homo, x. 88.
 officium, j. 91. viii. 57. x. 73. xj. 66.
 Oh
 Ohe, iv. 91.
 Ol
 Ole, ii. 68. iv. 36. x. 54.
 oleas, iii. 93.
 olebit, x. v. 146.
 olei, xii. 71.
 olent, ij. 12.
 olentem, funera myrrham, xi. 55.
 olentes, vj. 85.
 olenti sindone, ii. 16.
 olentis mariti, xiv. 140.
 oleo, iv. 90.
 olere, iii. 12. 28. 55. iv. 4. v. 55. xi. 31. xii. 87.
 olerent, ix. 60.
 oles, ii. 12. iv. 4.
 olet, i. 88. ij. 12. 29. iij. 63. 65. vi. 93. ix. 12. xj. 31. xiii. 98.
 oleum, iii. 58. v. 78. Venafrantum, xij. 98.
 olfacere, iij. 49. vi. 36.
 olfecit, vii. 93.

olidaeque vestes, j. 50.
 olidam vulpem, x. 37.
 olim, j. 93. 108. v. 61. vii. 88. ix. 72. x. 79. xii. 52.
 oliva, j. 44. xij. 36. vilis, ix. 27.
 oliva p'cena, ix. 55.
 olivæ, j. 104. xj. 53. xiii. 36.
 Albanæ, ix. 24. Iulæ, ix. 36. nobiles, v. 79. parvæ, iv. 46.
 olivas pares, vij. 30.
 olivi, iv. 90.
 olivifera corona, xij. 100.
 olivis, xiii. 1.
 Ollus, iij. 48.
 olla plena, xii. 32.
 olla multa, xii. 18.
 ollares uræ, vii. 19.
 ollas plebeias, xij. 8.
 olor Spartanus, viii. 28.
 olores Ledæos, j. 54.
 Olphicus, ix. 97.
 oluere, ix. 62.
 olus, iii. 58. xii. 31. canam, vii. 30. Niliacum, xiii. 57.
 Olympi, xiv. 175.
 Olympiadas, vii. 39. innumeras, iv. 45. quindecies actas, x. 23.
 Olympo ætherio, ix. 4.
 Om
 Omnibus læris, xii. 100.
 omne, † 21. j. 91. ix. 86. x. 92. argentum, iv. 39. genus, iv. 39. iter, vi. 80. ius, j. 102. limen, viii. 44. opus, xiv. 44.
 omneis, ii. 16. iii. 43. iv. 2. copias, iii. 47.
 omnem fumum, xiii. 32.
 omnes, j. 44. 55. 86. 98. 100. 118. ii. 40. iii. 10. 38. 58. 79. iv. 49. 84. v. 24. 57. 62. vi. 44. vii. 94. viij. 44. 57. 61. 79. ix. 64. x. 5. 16. 35. 58. 63. 88. 91. xi. 5. 14. 76. xii. 3. 15. 70. 82. xiv. 11. colei, xii. 85. Machaonas, ii. 16. rimas, xi. 99. tubos, xi. 62.
 omni, † 7. viii. 2. ix. 60. 77. x. 59. angulo, iij. 58. arte, xii. 84. in turba. ix. 99. nocte, ix. 63.
 omnia, j. 86. ii. 4. 7. 14. 64. iij. 13. 26. 69. iv. 62. 64. v. 25. 79. vi. 93. vii. 52. 66. 99. viij. 78. ix. 39. 42. x. 46. xj. 9. 58.

71. 108. xii. 12. 84. 96. obsonia, iii. 23.
 omnibus, † 12. j. 41. 90. 110. ii. 41. iii. 82. v. 12. 25. 45. vj. 44. vij. 81. 96. viij. 50. x. 24. 30. 67. 87. conclavibus, xi. 78. digitis, xi. 60. horis, j. 87. latis, xij. 100. libellis nequior, xj. 16. modis, xij. 66. molestis exclusis, ix. 92.
 omnino, ij. 56. iij. 45. iv. 29. 66. x. 68. xii. 40.
 omnis, vj. 6. vij. 31. viij. 15. 50. x. 6. 37. 38. 68. xi. 18. xij. 90. amica, j. 72. calculus, xii. 34. dies, viij. 78. homines, viij. 8. hora, x. 44. labor, † 1. senior, vij. turba, iij. 58. xij. 3. vesica, iv. 49. vox, vii. 5.
 omnium, vii. 6. 33. x. 72. xi. 16.
 On
 Onager pulcher, xij. 101. tener, xij. 97.
 onera, j. 56.
 oneratur, iv. 78.
 oneri, xi. 42.
 onerosa casa, vi. 43. ingensque turba, ix. 56.
 onocrotali Ravennatis, xj. 22.
 onua, j. 7. 38. vi. 77. viij. 75. xij. 100. xij. 29. mobile, xiv. 3. par, † 16. taciturnum, viii. 51.
 onyx calcatus, xii. 50. parva, vii. 93. parvus, x. 48. pinguis, vi. 42. siccus, xi. 50.
 Op
 Opacas umbras, j. 89.
 Opelicus unctor, xii. 71.
 opemque, viij. 75.
 operæ, vij. 36.
 operam, xij. 2. togatam, iij. 46.
 opere facto, iii. 58.
 operi, v. 53. xj. 82.
 operra, x. 96.
 operas mentas, x. 54.
 opertos orbes, ix. 60.
 operum, xiv. 222.
 operumque, iv. 83.
 opes, iv. 78. v. 19. 43. 82. viii. 18. 26. ix. 23. 60. x. 22. xj. 6. xij. 63. trifidas, xj. 6.
 f iij

s. concussas, xj. 42. im-
meritas, vii. 31. largas,
iv. 73. v. 26. laxas, ii. 30.
Libertinas, v. 13. magnas,
ix. 66. miserās, † 4. pa-
trias, ix. 84. stultas, ij.
16. tantæ, xii. 53. tenues,
x. 96. varas, x. 48.
Ophætz, vj. 42.
ophthalmicus, viij. 74.
opibus, iij. 75. v. 70. xi. 6.
tantis, ij. 43. iij. 40.
opimi, j. 27. ij. 40. iij. 26.
xiii. 113.
Opimiani, ix. 89.
Opimiano nigro, x. 49.
Opimianum nectar, iij. 82.
opobalsama, x.v. 53. lassā,
x. 9.
opopunda, ix. 13.
oportet, iv. 39.
Oppiane, vi. 42. viii. 25.
Oppianus, vii. 3.
oppida, iij. 95.
oppidum, x. 30.
oppigneravit, ij. 57.
opposita manu, iii. 68.
opposuitque, x. 85.
oppressæ plumæ, xiv. 159.
opsonia omnia, iii. 23.
optabat, ix. 52.
optabis, vii. 95.
optabique, x. 78.
optare, xi. 81.
optarent, j. 100.
optarit, x. 92.
optas, x. 71.
optæst, ix. 40.
oprat, ii. 90. vj. 59. xi. 56.
opravitque, viii. 2.
optem, iv. 91.
optemus, j. 100.
optes, x. 47.
optet, vj. 25. viii. 86.
optima, j. 19. iv. 55. pars
anni, id est, ver, ix. 12.
vini, j. 19.
optimum Bilbilin, iv. 55.
optime pater, xij. 63. pa-
ter Divum, xiv. 189.
optimi coloris, viii. 10.
optimum convivium, ix. 79.
optimus, j. 42.
opto, j. 56. viij. 61. xij. 49.
opum, iv. 40.
opus, † 1. 16. 27. j. 54.
93. ii. 50. 77. iii. 38. v. 31.
41. vi. 13. vii. 62. 68. 91.
viij. 51. ix. 32. 39. 86. x.
21. 55. 59. xi. 30. 61. 105.
xi. j. 2. xiv. 115. 135. 208.

Apellæum, vii. 83. bre-
ve, iv. 83. xii. 5. cultum,
j. 26. debile, viij. 6. elap-
sum manibus, x. 2.
Eoum, viij. 36. frequens,
iv. 29. grande, v. 5. igno-
tum, xj. 79. laborque fe-
lix, ix. 45. lascivum, ix.
27. leve, viij. 33. nobile
& Herculeum, † 6. no-
bile, vi. 73. ix. 95. om-
ne, xiv. 1. Rhodium, j. 71.
opusque, ix. 44.
Or
Ora, j. 49. 61. ii. 75. iii.
19. 93. vj. 34. 93. viij. 82.
viij. 3. 36. ix. 78. 104. x.
10. 28. xiiij. 89. xiv. 126.
ampla, j. 60. aperta, j.
15. blanda, vj. 86. fri-
gentia, x. 26. Jovis fereni,
ix. 25. laxa, vi. 74. ma-
gna, xii. 60. muta, ix.
76. pia, j. 79. prodigiosa,
v. 36. pulchra, ix. 67.
Romani, v. 70. x. 99. læ-
va, j. 23. vilia, ii. 72.
oræque, v. 36. ix. 26.
orabat, iv. 67. 73.
oranti, v. 74. nummos ami-
co, ix. 47.
oras, viij. 76. auriferas, x.
20. Euganeas, x. 93. no-
stras, xii. 100.
orat, xi. 28.
oratione, v. 29.
orba, ij. 32. vj. 60. Lesbîa,
viij. 13.
orbata Bononia, vj. 85.
orbe, † 27. iv. 30. vj. 64.
vj. 16. 28. 51. viij. 36. af-
ferro, viij. 62. Hesperio.
viij. 78. Hyperboreo, ix.
104. lîxo, xiv. 169. odry-
sio, vii. 7. othryio, ix.
95. perdomito, ix. 44. to-
to, j. 1. ij. 66. v. 13. 75.
viij. 61.
orbem, v. 61. vi. 3. viij. 51.
nitidum, ix. 18.
orbes, ix. 23. 60. binos,
ix. 32. Libycos, ij. 43.
opertos, ix. 60.
orbi, ix. 21.
orbis, vii. 6. ix. 7.
orbita brevis, xiv. 33.
orbos solos, vi. 27.
orbis, xj. 45. 84.
Orciniana sponda, x. 5.
ordeum, xiiij. 11.
ordinata, iij. 88.

ordine flexo, iij. 63.
ordine vario, † 26.
ordines puros, v. 8.
ordo minor, iv. 2.
ore, j. 105. ij. 61. iij. 5. 72.
81. iv. 87. v. 36. 38. vii. 87.
viij. 65. ix. 81. x. 32. 48.
xj. 62. aperto, v. 56. Apol-
lineo, vj. 29. arcano,
j. 40. astrifero, viij. 28.
avido, j. 43. Ausonio
potens, ix. 88. blaso,
v. 36. cæco, iii. 19. cer-
to, vi. 73. duro, xi. 23.
facundo, vj. 64. gelido,
vj. 58. grato, viij. 62. in-
ciso, iij. 60. ingenti, j.
7. iv. 14. ingrato, † 10.
largo, viij. 70. Mæonio,
vii. 25. multo, iii. 94.
niger, xij. 54. Niliaco
niger, x. 12. pio, xj. 5.
placido, vj. 10. 13. 64.
rancidulo, viij. 33. ro-
seo, xj. 57. rubenti, v.
2. rudî, viij. 56. sereno,
ij. 24. superbo, iv. 61.
tanto, x. 89. tener, xii.
38. tenero, viij. 51. xj.
92. tragico, v. viij. 18.
tumido, v. 8. verecun-
do, viij. 1. veridico, x.
37. utroque, ix. 106.
Orestem, vi. 11.
Orestes, vj. 11. viij. 23. x. 11.
Orestî, vi. 11.
oret, x. 5. xi. 21.
oris fracti, viij. 57.
oris Æthnæis, viij. 45.
Hyperboreis, viij. 5. lon-
ginquis, iij. 1. longis,
† 24. Niliacis, iv. 42.
sævis Cappadocum, ix.
31. Sardois, viij. 32. Vin-
delicis, ix. 86.
orissque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xiiij. 91.
ornentur, vii. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj. 76. 77.
Oros, vii. 9.
Orpheæ, x. 19.
Orpheo, † 3. 22. Hæmo, † 3.
Orpheus, xi. 85.
orta, ix. 40.
ortu magno, vj. 21.
ortus æthereos, iij. 6. eques
Regibus atavis, xij. 4.
Oryx

Oryx sœvus, xij. 95.

O s

Os, j. 84. ix. 96. xi. 31. xij.

87. 101. blazum, x. 65.
præcium, ij. 72.

oscitant, xi. 99.

oscitat, vi. 61.

oscitationes longas, ij. 6.

oscula, v. 35. xi. 92. clausa,

xij. 18. rara, xi. 24.

oculis, viii. 44. multis, xii.

95.

oscule, j. 110. vi. 66. hircoso,

xii. 59. nivali, vii. 94.

ossa, j. 115. v. 45. vi. 85. viii.

57. ix. 30. 31. fracta, xi.

85. mollia, v. 36.

Ossa brevior, viii. 36.

osseus cunnus, iij. 93.

ostibus, j. 73.

ostendere, j. 70. xii. 8.

ostendit, ij. 16. vi. 70.

ostenditur, iij. 19.

ostia, xi. 105.

ostrea, iij. 45. vij. 77. ix. 15.

xii. 17. xiii. 82. non liven-

tia Bajanis testis, x. 37. fa-

curata, iij. 59.

ostreorum, vij. 19.

ostro, iij. 82. perlucidus, xii.

38.

O t

Oticilium, x. 79.

Oticilius, x. 79.

Otcho mollis, vi. 32.

Othone, vi. 32.

Othryûas pruinæ, x. 7.

Othryfio orbe, ix. 95.

otia, j. 108. vi. 43. ix. 104.

xij. 1. 69. commoda, iv. 14.

Nomentana, x. 44. nostra,

iv. 25. parva, iv. 83. vii. 27.

fordida, j. 56. rufa, xij. 5.

urbana, xi. 4.

otio, j. 114. albo, iij. 58.

otiola turba, ij. 37.

otiose coronæ, j. 42.

otiose liber, xi. 1.

otiosorem turbam, xi. 1.

otiosis labris, j. 97. myrtetis,

iij. 58.

otiosus, iij. 20. 58. nummu-

larius, xij. 57.

O u

Ova, vij. 30. 48. 53. xi. 53.

xii. 19. xij. 40. secta, x. 48

tuta, iij. 47.

ovans, vij. 65.

ovem totam, vi. 3.

oves, viij. 56. xii. 64. Siculas,

iv. 49. Tiburtinas, vij. 79.

Ovis, j. 106. vii. 43. 44. ix.

53. 100.

Ovidii Metamorphosis in

membranis, xiv. 192.

ovis, iij. 65. xiv. 121. 133.

155. utilis, xiv. 121.

ovis abortivo, v. 79.

ovo abortivo, vi. 93. Ledæo,

vij. 33.

oxygarumque, iij. 50.

P

Pa

Pacata quies, ix. 81. pace
certâ frui, x. 72.

pacem, ij. 75.

paci, j. 4.

pacifici Numæ, xij. 63.

pacificus Janus, viij. 66.

pacis, j. 2. viij. 15.

Pacorus, ix. 36.

Pactius, xiv. 78.

pactus, viij. 17.

Pacuviusque, xi. 91.

Padi Phæthontei, x. 12.

pæantius Heros, ij. 84.

pædægoge, xij. 49.

pædægogo, iij. 58. viij. 44. ix.

28.

pædægogorum, x. 62.

pædica, j. 93.

pædicant, xi. 64. 100.

pædicare, iij. 68. xi. 79. 89.

105.

pædicari, vi. 56. vii. 61.

pædicaris, iij. 95. ix. 71.

pædicas, xi. 55. xij. 16.

pædicat, vii. 66. xi. 46.

pædicem, xj. 21.

pædico, ij. 47. xi. 88.

pædicone, vi. 33.

pædiconibus, xii. 87.

pænam, iij. 64.

pæne, j. 13. 16. ij. 11. 51. v. 14.

vi. 58. viij. 46. xi. 83. xiv.

197.

pænula, xij. 1. xiv. 84. 128.

gausapina, xiv. 145. pejer,

j. 104. scortea, xiv. 130.

Pæstanaque rura, iv. 60.

Pæstani rursi, vi. 80.

Pæstani arvis, ix. 61. rosis,

iv. 42.

Pæstano, ix. 27.

Pæsti rosarium, y. 38.

sto bi fero cessura rosaria,

xii. 31.

Pæte, j. 14. vi. 30. xi. 77. 80

Pæto, j. 14. v. 38.

Pætus, vii. 38.

Paganica, vij. 31. pila, xiv. 45.

pagina, j. 54. iij. 69. v. 2. 16.

vij. 11. x. 1. 4. 78. xj. 17.

blanda, 2. 45. brevis, xiv.

198. consumpta, x. 59. du-

plex, ij. 77. facunda, ix. 79.

lasciva, j. 5. nocturna, xj.

18. sicca, iv. 10. una, xi. 25.

pagina frequenti, vij. 44. pri-

mâ, iv. 91.

pagina, viij. 44.

paginis lectis, ij. 6.

παίδιον Εγυρς, xiv. 171.

Palæmon, ij. 86.

palæstra, vij. 66.

palæstrâ mediâ, vij. 81. mol-

li, iv. 90.

palæstræ, v. 66. Libyæ, v. 66.

palæstras, x. 55. Ledæas, iv.

25.

palæstris nitidis, iv. 8.

palæstrita, xiv. 201. lubricus,

iij. 58.

palæstritæ, vi. 63.

palæstritis apri, iij. 82.

Palamedis, xiii. 75.

palanoque, vii. 91.

Palatinâ togâ, viij. 28.

Palatinæ, v. 5.

Palatini colossi, viij. 60. Dei,

v. 19.

Palatinoq tonanti, ix. 40.

Palatinus Parthenius, iv. 45.

palato, xiv. 220.

Palinurus, iij. 77.

palla Gallica, j. 9. obscura,

xj. 105.

Pallada, ix. 4.

Palladiæ albæ, v. 1. artis, vi.

13. Tholozæ, ix. 101.

Palladis, j. 77.

Palladium decus, ix. 24.

Palladiomque, j. 2.

Palladius lotos, viij. 51.

Pallados, xij. 104. nostræ, iv.

53.

Pallas, vi. 10. vii. 27. ix. 25.

xij. 100. Cæsariæna, viij. 1.

pallacia, iv. 5. 79. vii. 27. ix.

43. 93. xii. 21. possessa, ix.

104. veneranda, j. 71.

Pallatinæ mensæ, viij. 39.

Pallatinas mensas, xij. 91.

Pallatinisæ

Pallatinis praelis, xj. 9.
 Pallatinos vulcus, ix. 25.
 Pallatinum supercilium, ix. 81.
 Pallatinumque Tarpejum tonantem, ix. 88.
 pallear, viij. 44. x. 13.
 pallens, ix. 58. faba, v. 79. toga, ix. 58.
 pallent, ix. 62.
 pallentes caules, xij. 17. cur, xi. 7.
 pallentia fulfurata, j. 42.
 pallere, xij. 61.
 palleret, ix. 55.
 pallet, j. 78. iij. 38. 58. vj. 61.
 pallia, j. 110. iij. 63. viij. 59. ix. 27. xi. 17. 24. xij. 103. xiv. 136.
 pallida arundo, xiv. 218. cura, xiv. 162. Erotion, v. 36. pomaria, viij. 14. turba, x. 12. unda, viij. 33.
 pallidior fieri lupus, xj. 56.
 pallidiorque, ij. 24.
 pallidus, v. 28. xij. 32. ignis, iij. 65. pastor, viij. 55. reus, j. 50.
 palliolata, ix. 33.
 palliolo, xi. 28.
 palma, xij. 9. xiv. 82. plurima, vii. 27.
 palmæ, v. 32. viij. 78.
 palmam, vij. 71. xi. 34.
 palmas, x. 53. Idumæas, x. 52.
 palmarumque toga, vij. 1.
 palmitæ, vj. 49.
 palmitis, iv. 89. beati, viij. 40. supini, xij. 31.
 palude bibulâ, xj. 33. mediâ, xij. 115. reliquâ, xiv. 38.
 paludes Pontinæ, x. 74.
 paludis, xi. 53. Hispanæ, xij. 57.
 palumbi torquati, xij. 67.
 palumbum stilantem, ij. 37.
 palumbus, iij. 58. torquatus, xij. 67.
 palus, iv. 4. xiv. 160.
 Pamphele, iv. 69.
 pampineis jugis, x. 93. umbis, iv. 44.
 pana, j. 70. nocturnum, ix. 62.
 Panaca, xiv. 100.
 Panaretus madidus, vi. 89.
 panariolis, v. 50.
 pandâ ansâ, xiv. 106.
 Pandionis, j. 26.

pandit, v. 26. xij. 100.
 pane, x. 59. nigro, xj. 57.
 panem, viij. 16.
 panes Picentini, xiii. 47.
 pangentur, iij. 38.
 pangere, xi. 4.
 panis improbi caninas buccas, x. 5. melior vj. 11.
 Pannice, ij. 36. vj. 67. ix. 48. xij. 73.
 Pannici, vj. 39.
 panniculi, ij. 72.
 panniculus, v. 62.
 panniculum, iij. 86.
 pannis, ij. 46.
 panno moto, x. 5.
 Pannonicas, xij. 69.
 Pannonici belli, viij. 15.
 pannosæ mammæ, iij. 72.
 pannuceæ mentula, xj. 47.
 πᾶντα, iij. 43.
 Pantagathus, vj. 52.
 panticibus laxis, vj. 64.
 Paphiz columbæ, viij. 28.
 Paphen, vii. 73.
 Papile, iv. 48. vj. 36. viij. 77.
 papilionis minimi, viij. 33.
 papilionibus, xij. 62.
 papilla, xij. 44.
 papillas, viij. 64. crescentes, xiv. 13.
 Papilus, vij. 93.
 Papirianæ, viij. 81.
 papyro, viij. 44. arsurâ, x. 97. madida, iij. 2.
 par, † 16. 24. j. 13. iij. 38. 66. vj. 11. viij. 36. xij. 8. xiv. 35. cælo domus, viij. 36. fama, j. 112. onus, † 16.
 para, ix. 57. xiv. 19.
 parabat, viij. 30.
 parabit, xj. 32.
 parantor, x. 30.
 paraphrasæque, xj. 32.
 parare, iij. 2. 62.
 paras, xj. 8. xiv. 27.
 parasitum, ix. 29.
 parasti, xij. 99.
 parat, † 28. vj. 5. xj. 79.
 parata, xj. 24. cæna, xiv. 17.
 parati, viij. 41.
 parato pollinctore, x. 97.
 paratur, j. 55. 67. 105. iij. 62. vij. 96.
 paravit, vij. 55. ix. 15. x. 85.
 parazonium, xiv. 32.
 parca, iv. 8. apis, xiv. 222. manus, xij. 63. munera, x. 41.
 pocula, iv. 8. fatis, xij. 116.
 parca mole, vij. 73.

parca male, vj. 62. nunces, iv. 66. olivæ, iv. 46.
 parcum, ix. 18.
 parcas, j. 36.
 parca, j. 78. iij. 68. v. 7. vj. 27. viij. 67. 92. x. 62. 74. 82. xj. 23. 44. xiv. 105. 118. 172.
 parcere, j. 15. ij. 75. iv. 74. vij. 81. x. 33.
 parcis, j. 107. iij. 13.
 parcite, † 25. v. 73.
 parcus, viij. 38. xij. 14. xij. 20.
 parco vitro, ij. 40.
 parcos patres, xiv. 43.
 pardum volucrem, † 15.
 pardus, j. 105.
 parem, ix. 28. x. 11.
 parendum, iij. 55. ix. 54.
 parens, † 13. j. 117. vj. 6. ix. 7. alma, viij. 21.
 parentisque, viij. 2.
 parentem, v. 6. x. 104. xj. 16.
 parentes stulti, ix. 75.
 parenti, iij. 6.
 parentibus, x. 71.
 parentis, vi. 83. vij. 44. boni, vj. 25.
 parere, iij. 58. vj. 67. ix. 7.
 pares, iij. 18. viij. 12. xj. 105. xij. 49. amici, x. 47. mamas, iij. 93. olivæ, vj. 30. sardonychas, xj. 28.
 parer, j. 105.
 Parethonias urbes, x. 26.
 pari, iv. 13. 35. jugo, iv. 13. forte, iv. 35.
 pariat, x. 91. xii. 42.
 paribus modis, viij. 3. votis, viij. 72.
 Paridis, ij. 84.
 patiente, xj. 56.
 Parim Parygium, xij. 52.
 Patæ, xi. 14. Dardanius, ix. 106.
 parit, vij. 101.
 pariter, † 13. 17. 20. iij. 5. iv. 57. v. 38. 43. vii. 45. 49. 70. viij. 2. 28. 36. 57. 82. ix. 33. 35. 73. x. 10. 35. 81. 101. xj. 70. 81. 94. xiv. 64. 148.
 pariterque, xij. 17.
 parma, ij. 43. ix. 9. xiv. 213. Gallica, v. 13. nobilis, xiv. 155.
 parma, ix. 21.
 parmas, ix. 70.
 parmensi, iv. 37.

Parmessida

- Parmessida sacrum**, viij. 70.
paro, ix. 56.
paropside rubra, xi. 28.
Parrhasia, iv. 11. aula, vii. 98. ix. 12. xij. 15. uria, iv. 11.
Parrhasia sulz, viij. 36.
Parrhasiam domum, vii. 55.
Parrhasio jugo, vi. 25.
Parrhasios Triones, vi. 58.
pars, † 21. 28. v. 66. vii. 25. viij. 47. major, x. 80. nov. 2. optima anni ver, ix. 12. ultima, † 2. una, xi. 23. xiv. 174.
parta, j. 115. x. 47.
parte, ij. 50. 54. iij. 68. 85. 87. 92. v. 5. vi. 18. vii. 72. x. 2. xi. 23. xij. 98.
partem, ij. 24. iij. 86. gulosam, xi. 62. nullam; xij. 101.
partes mille, xi. 32.
Partheniana toga, ix. 50.
Parthenio, viij. 28. xii. 11.
Parthenioque, iv. 79.
Parthenium, v. 6. xi. 1.
Parthenius Palatinus, iv. 45.
Parthenopce, xi. 87.
Parthenopceus, vi. 77. x. 4. liber casside, ix. 57.
Parthiave, x. 76.
Partho, ij. 53.
Parthorum, xij. 8.
Parthos, v. 59. pileatos, x. 72. triumphos, xi. 104.
partibus, iv. 90.
participi viro, iv. 75.
partiris, iv. 19.
partis quartæ, ix. 49.
partitur, iij. 82.
partitus, iv. 3.
partus, † 12. 14. magni, vii. 20. peregrini, xii. 21.
parva, † 24. iv. 64. ix. 1. xi. 69. alea, xiv. 18. carmina, viij. 82. coctana, iv. 89. vii. 52. coenatio, ij. 59. coenula, v. 79. vii. 50. domus, ix. 99. x. 19. dona, vii. 83. hostia, ix. 32. injuria, ix. 9. lucerna, xiv. 61. Mantua, xiv. 195. marmora, x. 63. mora, † 24. munera, ix. 54. munuscula, v. 85. vii. 48. 79. onix, vii. 93. otia, iv. 83. regna, xii. 31. res, x. 96. rura, xii. 57. tabella, vii. 18. volucris, xij. 78.
parvâ morâ, iv. 73.
parvæ, iv. 55. ix. 27. 55. xi. 92. catellæ, xiv. 198. cortis, ix. 55. mulsæ, ix. 27. Vetoniæ, iv. 55.
parvas, j. 23.
parve, j. 4. iij. 5. vj. 13. cupido, vi. 13. liber, j. 4. iij. 5. parvi, v. 79. ix. 19. condyli, v. 79. lares, ix. sigilli, xiv. 171.
parvis frontibus, iv. 74. rebus, j. 56.
paruit, xii. 29.
parvo, iv. 89. vi. 66. vii. 12. 16. 33. asse, viij. 33. carmine, x. 1. mulso, xiv. 97. munere, iv. 89. vii. 16. naxo, xiii. 99. pretio, vi. 66. tempore, vii. 12.
parum, j. 36. ij. 8. 36. vii. 66. viij. 78. x. 19.
parvula cœna, iv. 78.
parvuli agelli, x. 92.
parvum morionem, xii. 95.
parvus lychnus, iv. 90. onyx, x. 48. Regulus, vi. 38.
pascar, xij. 49.
pascat, vij. 87. xi. 28. 85.
pascentem, iv. 49.
pascere, v. 78. xij. 79. x. 11.
pasci, viij. 51.
pascimus, x. 58.
pascis, iij. 58.
pascit, vi. 11. ix. 3. 64. 82. x. 30. 96. xi. 49.
pascitur, j. 61. viij. 30. x. 96. xiii. 62. 97.
pascunt, vi. 90.
Pasiphaen, † 5.
pasta, ij. 43. primos toros Cleopatra, iv. 22.
passere, j. 8. 110. arguto, ix. 55.
passerum, j. 8. iv. 14. xi. 7.
passerinus levem, xii. 36.
passerinus, vii. 6.
passeris, j. 93. vi. 41. vii. 13.
passum, ij. 5. xiii. 106.
passus, vii. 39. xj. 83.
pastas, nates, xii. 75.
pastillos, j. 88.
pastor, ix. 23. xi. 42. xiii. 38. xiv. 176. pallidus, viii. 55.
pastoris, v. 66.
pastum mero lacte alumnus, xiii. 41.
pastus, ix. 90. xiii. 89. xiv. 70. aper Sarmata, † 3.
Patacina, xi. 17.
P. tavinz tunica, xiv. 143.
pateat, iij. 42.
patella cumana, xiv. 114. laea, xiii. 81.
patellâ, xij. 81. nigra, v. 79.
pater, † 3. j. 67. iij. 10. iv. 16. 70. v. 7. 35. 49. vi. 3. 39. 62. viii. 2. 55. ix. 4. 31. x. 7. 102. xi. 40. 42. xii. 53. xiv. 176. ætherius, ix. 36. 37. Aufonius, ix. 9. durus, x. 68. familiaris verus, j. 85. optime, xii. 63. optime Divum, xiv. 180. pius, ix. 76. sancte, x. 28. verus † 3.
paterâ, vi. 92. viij. 6.
paterent, xiv. 148.
pateret, † 12.
pateris, ij. 34. viij. 80.
paterna jura, iij. 95. viij. 31.
paternæ necis, † 7.
PATERNA (proprium), xii. 53.
paterni servi, vii. 61.
paternis fundis, ix. 3. mensis, iv. 39.
paternos agros, xj. 71.
paternus servulus, ix. 89.
patet, j. 35. 71. iij. 72. iv. 64. viii. 59. ix. 21. xi. 71. 105.
pati, iv. 37. ix. 94. xi. 24. satva regna, ix. 67.
patique, vij. 38. xii. 26. 61.
patiar, iij. 92. x. 82.
patiare, j. 4.
patiaris, v. 81.
patissimos libellos, xii. 97.
patiens, x. 25.
patienter, xiv. 165.
patientiam, j. 105.
patientur, v. 7.
patiere, xi. 79.
patimur, iij. 82.
patre, ij. 2.
patrem, ix. 43. 82. 115. iv. 116. v. 73. 81. 35. x. 44. xi. 56. 104. amicum, j. 34. auditum, vi. 38. mortuum, iv. 70.
patremque, xi. 8.
patres, vi. 27. xi. 6. parcos, xiv. 43. veteres, xi. 6.
patresque, viij. 50. ix. 49. xiv. 120.
patri, j. 69. iij. 6. vi. 85. ix. 58. apro, iij. 13. magno, xiv. 124. Tarpeio, ix. 104.
patrique, vi. 38.
patria, viij. 72.
patriâ terrâ, ij. 24.
patriæ, † 3. vi. 25. x. 20. xii. 63. Ravennæ, iij. 91.
patriam,

patriam, viii. 31.
 patrias laudes, vi. 38. opes,
 ix. 84. sedes, viii. 3.
 patribusque, xij. 3.
 patricio vico, x. 68.
 patricius vicus, vii. 72.
 patriciusque, vi. 25.
 patrii vultus, vi. 27.
 patrios census, ij. 90. hortos,
 xij. 31. lares, v. 43. manes,
 xij. 3. sensus, iv. 75.
 patris, iv. 16. 45. xii. 101.
 xiv. 174. nascentis, viii. 36.
 summi, ix. 2. 67. xi. 5.
 tonfi, vi. 64.
 patriumque Salonem, x. 96.
 Patrobas confinis, ij. 32.
 Patroclianas fellas, xii. 78.
 patrona, xii. 49.
 patronam vocem, vii. 71.
 patroni, vi. 29. cari, vi. 28.
 defuncti, ix. 75.
 patrono, j. 99. v. 71. spolia-
 to, x. 33.
 patronos veteres, v. 36.
 patronum, j. 98. 102.
 patronus, ij. 13. 27.
 patruelibus, v. 36. fundis, v.
 37.
 patrum, iv. 55. xi. 12.
 patrumque, vij. 4.
 patulo lumbo, xiii. 5. rostro,
 ix. 32.
 patulos hiatus, iij. 19.
 pauca, iv. 78. 90. vi. 16. 34.
 vii. 19. x. 1. carmina, vii.
 28. disticha, ij. 71. vii. 84.
 xi. 109. jugera, j. 117. iv.
 64. vi. 15. millia, vi. 10. va-
 sa, iv. 15. verba, j. 97.
 paucaque, iv. 15.
 paucis, v. 13. puellis, xi. 26.
 paucos, ij. 48. dies, j. 16.
 paver, xi. 40.
 pavidi magistri, † 22.
 pavis, † 7.
 Pauline, ij. 14. iij. 78.
 paulisper, vii. 28.
 Paula, j. 75. vi. 6. ix. 6. x. 8.
 xi. 8.
 Paullam, x. 8.
 Paulle, iv. 17. v. 4. 23. vi. 12.
 vii. 71. viii. 33. ix. 87. x.
 10. xii. 70.
 Paullos, v. 29.
 paullum, iv. 14. 83. v. 23.
 Paullus, ij. 20. languidior, ix.
 87.
 pavo, v. 38. xiii. 70.
 pavones gemmei, iii. 58.

Pavonia muscatica, xiv. 67.
 pavonius lectus, xiv. 85.
 pauper, ii. 90. iii. 15. iv. 40.
 v. 13. 18. 19. 82. vi. 77. vii.
 9. ix. 3. 82. x. 10. xi. 33.
 45. 45. 51. xii. 71. xiv. 160.
 caudicis, xiv. 219. Cin-
 na, viii. 19. Gaurus, iv. 67.
 Numa, xi. 6. Thelephus,
 vi. 50. vir, iv. 5. umber,
 xii. 83.
 pauperes, v. 42. xii. 15.
 pauperi, xii. 57.
 pauperibus, vii. 45.
 pauperior, v. 40. x. 78.
 paupenore mero, xiv. 103.
 pauperis, iii. 48. xiii. 27. 106.
 xiv. 1. 126. Britonis, xi. 22.
 moechæ, iii. 81.
 paupertas, iv. 77. xi. 33.
 paupertatemque malignam,
 viii. 56.
 pax certa, xiv. 34. peregrina,
 xii. 9. Romana, vii. 79.
 Pe
 Peccant, xiv. 3.
 peccantis famuli, xiv. 68.
 peccare, ix. 39. xi. 55.
 peccas, i. 35. ii. 50.
 peccasse, ii. 80.
 peccat, iii. 5. ix. 97. xi. 23.
 peccatum, iii. 85.
 peccaverat, ii. 66.
 pecces, vi. 21.
 pecore, iv. 37.
 pecori, xi. 42.
 pecoris, viii. 51. lanigeri, ma-
 ritus, ix. 73.
 pekten ad calamum, xiv. 25.
 peckere, ii. 36.
 peckine Niliaco, xiii. 150.
 peckora, † 7. vi. 21. 56. vii.
 68. xi. 54. horrida, ii. 36.
 iv. 57. ingentia, xi. 11. nu-
 da, vi. 32. x. 50. plebis Ab-
 deranz, x. 25. secreta, v.
 5.
 peckoralis fascia, xiv. 134.
 peckore, † 7. iii. 72. iv. 5. 87.
 viii. 73. xii. 44. xiii. 52. de
 imo, x. docto, i. 26. dulci,
 sublimi, docto, ix. 79. hu-
 mili, vii. 39. latus, xii. 38.
 memori, vi. 25. 85. nimio,
 † 7. niveo, xiv. 149. nu-
 do, i. 9. xi. 85. sacro, vii. 1.
 sublimi, ix. 1.
 peckoris, vii. 16.
 peckus, ii. 11. 62. iii. 93. iv.
 53. v. 38. vi. 64. vii. 13.

xiv. 66. fide amicitia, ix.
 15. latum, vii. 55. miserum,
 x. 13. sacrum, vii. 1.
 pecudesque, ix. 73.
 pecudis Indica, v. 38.
 pecudum ferarum, † 21.
 peculiari luce, iv. 64.
 pecunia numerata, xi. 71.
 pecuniosas artes, v. 57.
 pecus, i. 86. xi. 42. Hespo-
 rium, ix. 62. lascivum, xiii.
 39. sine mente, viii. 55. sol-
 licitum, v. 32.
 pede, ix. 39. xii. 50. blando,
 i. 110. brevis, xii. 54. gran-
 di, vi. 64.
 pedem, x. 81. alterum, x.
 100. laetum, ii. 29.
 pedere, iv. 88. vii. 17. x. 14.
 pedes, ii. 35. iv. 51. vii. 19.
 32. ix. 87. xi. 72. xii. 29.
 89. Achilleos, ii. 14. carni-
 fices, xii. 48. medios, xi.
 47. perfusos, xiv. 107.
 pedester, † 28.
 pedibus, iii. 23. x. 9. xi. 55.
 xii. 36. 40. 78.
 pedico, ii. 28.
 pediculosi mentis, xii. 59.
 pedo, v. 5.
 pedonis, x. 19. docti, ii. 77.
 pedum, iii. 82.
 Pegasis unda, ix. 59.
 pegma, vii. 13.
 pegmata celsa, † 2.
 pejerare, vii. 19.
 pejerat, vi. 12.
 peyor, iii. 66.
 pejus, iv. 84. vii. 33. olet, xi.
 31. vitium, iii. 72.
 pelagi, xiv. 88.
 pelago, iv. 66.
 Peleos, ii. 64.
 Pelian tremulum, vi. 71.
 Peligni, i. 62. coloni, xiii. 121.
 Peliginis praelis, i. 27.
 Pelignum, xiii. 121.
 Pelignus, ii. 41. viii. 73.
 Pelion Thessalicum, viii. 36.
 Pellææ gulæ, xiii. 85.
 Pellæi Tyranni, ix. 44.
 pelle, xi. 99. xiv. 50. basiatæ,
 xii. 59. canæ, iii. 77. hoc-
 dina, xii. 45. multiplici,
 xiv. 184. vacua, vi. 64.
 pellem caninam, v. 61.
 pelles antiquas, ix. 75.
 pellex, xiv. 119. Attica, x. 51.
 pellibus exigua, xiv. 190.
 pellice, ix. 42.
 pellicibus

pellicibus ministris, xii. 98.
 pelliculâ, iii. 16.
 pellis, xiv. 66. indecens, vii.
 19. lunata, i. 50. Scythæ, x.
 62.
 Pelops tonse, xii. 86.
 Pelorida fatuam, x. 37.
 Peloris aquosa, vi. 11.
 peltaram Amazona, ix. 104.
 Pelusia munera, xlii. 9.
 penates clari, i. 71. madidi,
 vii. 26.
 penates claros, x. 33. condu-
 ctos, viii. 75. exiguos, x.
 28. laurigeros, viii. i. xii.
 3. pierios, xi. 94. pios, iv.
 64. totos, ix. 62.
 penatibus, ix. 19.
 pendeat, viii. 61. xii. 63.
 pendebat, vii. 36.
 pendens, † 7.
 pendent, i. 44. ii. 17. iii. 71.
 pendentem capream, xlii.
 100. Zœlum, iv. 77.
 pendentia Mausolea, † i. te-
 ctâ, ii. 14.
 pendere, ix. 32.
 pender, j. 93. v. 32. xj. 52.
 xiv. 54.
 pendula Scia, xlii. 112. te-
 ctâ, x. 20.
 pendulamque Sætiâ, iv. 64.
 pendulus bombyx, viii. 33.
 Penelope, i. 63. xi. 8. pudica,
 xi. 105.
 penem, vi. 23. vii. 81. xi. 75.
 arrectum, x. 55. ebrium,
 iii. 82. turgidum, ix. 28.
 penetrabile frigus, iv. 19.
 penetrabile summum, x. 51.
 penetralia, iv. 53.
 penitus, v. 96.
 penna, xiv. 22. rubens, xlii.
 71.
 penna, viii. 33. alba, x. 3. mi-
 nore, x. 19. scribente, ix. 14.
 pennas, † 8.
 penne, vi. 16.
 pennis labentibus exutus
 puer, x. 4. piæti, xiv. 85.
 pensa, ix. 18. Lydia, ix. 67.
 mala, vii. 95. ultima, iv. 73.
 pensavit, x. 55.
 pensio, iii. 30. vii. 91. tota,
 iii. 38.
 pensione bimâ, xii. 32.
 pensis festinatis, ix. 78.
 penso, iv. 54.
 Penstheus, xi. 85.
 penula, i. 104.

penularorum, v. 27.
 pepedit, xij. 78.
 pependit, † 21.
 pepercerit, † 25.
 peperisse, † 12. ix. 42.
 peperit, vi. 64. xi. 54.
 per, † 16. 19. i. 4. 15. ij. 6.
 24. iii. 36. 63. iv. 43. 73. v.
 61. 62. vii. 19. 43. viii. 32.
 61. ix. 49. 62. x. 72. 104.
 xi. 95. 105. xii. 18. 26. xlii.
 3. 73. xiv. 73. 141.
 perque, ij. 14. iv. 1.
 pera, xiv. 81.
 peraque, iv. 53.
 peracta, vi. 49. xi. 25. messis,
 xi. 19. res, iv. 91.
 peracta, x. 19.
 peractis, vi. 18. tribus aureis
 vitæ, x. 24.
 peractos, i. 28.
 peractus, vii. 46.
 peracuta falce, iii. 24.
 peragit, ii. 1. iii. 79.
 perambulat, ix. 39.
 Perannæ Annæ, iv. 64.
 percoqua vilia, xlii. 46.
 percurrit, iii. 82.
 perculsa, † 27. fidere lingua,
 xi. 86.
 percussis incudibus, ix. 70.
 percussit, vi. 21.
 percussus, vij. 94.
 percutit, xiv. 68.
 percutit, iii. 72.
 perdas, xlii. 2.
 perde, xi. 77.
 perdere, i. 76. 86. iv. 40. v. 31.
 64. 81. x. 38. 57. 77. xii. 64.
 xlii. 53. xiv. 1.
 perdet, x. 98.
 perdiderat, viii. 56. ix. 42. xi.
 77.
 perdiderim, iv. 26.
 perdideris, xlii. 75.
 perdiderit, vii. 46.
 perdidisse, xii. 89.
 perdidisti, vi. 30.
 perdidit, † 11. 13. i. 86. iii.
 85. vii. 13. x. 63. xiv. 146.
 165.
 perdis, ii. 42. vii. 92. ix. 42.
 xi. 103.
 perdit, iii. 58.
 perdit, xlii. 1.
 perditus, iii. 82. v. 85. xi. 64.
 futuro, xii. 43.
 perdix, xlii. 65. carior, xlii. 76.
 piæta, iii. 58. rustica, xlii. 76.
 perdomitis gentibus, vij. 83.
 perdomito orbe, ix. 44.

perdomuisse, † 27.
 perdunt, viii. 59.
 peream, xi. 98.
 pereas, v. 61.
 pereat, i. 46. vii. 50.
 peregerat, ix. 32.
 peregrisset, iv. 18.
 peregit, i. 79. v. 38. 71. x. 38.
 xiv. 208.
 peregre, vii. 101.
 peregrina, iv. 66. Claudia, iv.
 13. pax, xii. 9. res, xi. 79.
 vina, iv. 66.
 peregrinæ senectæ, xlii. 29.
 peregrinam Endromida, iv. 19.
 peregrine liber, xii. 3.
 peregrini partus, xlii. 21.
 peregrinis nugis, iii. 55.
 peregrinus, x. 12.
 peremit, ii. 75. x. 61.
 perempta, † 13. xi. 70.
 perennis focus, x. 47.
 pereunt, v. 21. 53. xiv. 49.
 pereuntis aquæ, xlii. 50.
 perfaræ togæ, x. 18. 96.
 perfectus, v. 64.
 perfectum, xii. 108.
 perfer, iv. 10. x. 19. 93.
 perferre, vii. 35. 38. xii. 24. xlii. 61.
 perficere, iij. 79.
 perfida cornua, ix. 104. dona,
 ix. 67. lingua, vii. 23. vap-
 pa, xij. 48.
 perfida gentis, vii. 6.
 perfide, ii. 75. Cæsar, iv. 11.
 perfidosque fastus, † 10.
 perfidus leo, † 10.
 perficitur frontem, xi. 28.
 perfrixisse, iii. 18.
 perfruitur, iv. 64.
 perfundas, ix. 93.
 perfundis, vii. 32.
 perfundit, xi. 48.
 perfusus pedes, xiv. 107.
 pergameo deo, ix. 17.
 pergamus, xiv. 51.
 pergis, xiv. 163.
 pergravem lævam, v. 52.
 perhibent, xiv. 191.
 peribis, j. 100.
 periclitatur, vii. 26.
 pericula, i. 13. animosa, xii.
 14. magna, xi. 83. summa,
 ix. 39.
 periculoso exemplo, i. 28.
 periculosum vitium, iii. 44.
 perierunt, ii. 64.
 perire, i. 19. 114. ii. 34. 92. v.
 56. 77. viii. 69. ix. 84. xlii.
 18. xiv. 172.
 peristi, v. 50.

perit, ij. i. iij. 19. iv. 63. v. 26. vii. 32. x. 58. 77. xi. 25. xij. 178. xiv. 17.
 Perithoi, x. 11.
 Perithoumque, x. 11.
 peritura, j. 22.
 periturum, ix. 84.
 perjuria, iv. 14. vi. 19.
 perlegas, j. 118.
 perlegat, j. 36. viij. 3.
 perlege, xiv. 183.
 perlegeretque, ij. 1.
 perleget, xij. 3.
 perlegi, xi. 108.
 perlegitur, iij. 50.
 perlucens, ij. 46.
 perlucida moncha, ix. 3.
 perlucidus ostro, xii. 38.
 permaduisse, v. 26. vj. 44.
 permensa secula, ix. 30.
 Permessidos, j. 77.
 permisit, v. 49. ix. 37.
 permissa, vii. 45.
 permittatque fuga, viij. 32.
 permittit, ij. 91. iij. 99. viij. 24. ix. 3.
 permittit, j. 5.
 permittit, vj. 64. x. 30. xj. 7. 40.
 permittit, j. 36. 63.
 permitto, x. 12.
 permittunt, xj. 59.
 permutat, j. 42.
 permutatum, ix. 23.
 permutatur, viij. 75.
 permutet, vj. 93.
 perna, xij. 54. superflus tribus cenis, x. 48.
 pernegare, iv. 82. v. 61.
 perneverit, j. 89.
 perniciosus ichneumon, vii. 86.
 pernumerentur, xij. 63.
 perosus, iv. 30.
 perpeffus, xij. 84.
 perpetua cupressu, vj. 73. face, x. 33. fide, xij. 49. fera, x. 28.
 perpetuam amicam, ij. 34. Hiantida, vj. 21.
 perpetui Sili, vj. 64. vij. 62.
 perpetuo, j. 117. x. 34. flore, iv. 45. Lare, x. 61. lecto, iv. 13. ponte, vij. 92. tempore, j. 89.
 perpetuos honores, ix. 62.
 perridiculares, vj. 74.
 persequente, x. 92.
 persequeris, x. 88.
 persequi, iij. 53.

persequuntur, xi. 19.
 perseveret, viij. 58.
 perfica cara, xij. 46.
 Persius, iv. 29.
 persolvit, † 10.
 persona Germanica, xiv. 176.
 personam, iij. 43.
 personati saltus, xj. 2.
 personis, x. 33.
 perspicua gemma, viij. 68.
 perspicuz, iv. 22.
 perspicuo sinu, † 26. risu, vj. 41.
 perspicuus calix, iv. 86.
 persuasit, iij. 85.
 permixtus, vj. 43.
 pertinaci fronte, v. 12. pietate, viij. 38.
 pertinere, x. 90.
 pertinet, vj. 9.
 pertulit, x. 19. 73.
 pervenimus, iv. 91.
 pervenisse, viij. 11.
 pervenit, xi. 34.
 pervigil, ix. 94.
 pervigilare, ix. 70.
 perviosque rictus, j. 105.
 pervius, x. 28.
 perunctum, viij. 33.
 perunctus, iij. 2.
 perurunt, xij. 49.
 perusta colla urbano jugo, x. 12. diplas, iij. 44.
 perustis Solymis, vj. 54.
 pes vagus, xij. 26.
 pessima vina, j. 19. uxor, viij. 35.
 pessimorum factorum, v. 38.
 pessimus maritus, viij. 35.
 pessimus vir, vj. 33.
 pestilentia, iij. 93.
 pestis tabida, j. 79.
 petam, ij. 44. iv. 76. viij. 24. x. 24. xij. 57.
 petantur, iv. 60.
 petas, j. 118. xj. 47. xij. 26.
 petaso, xij. 55.
 petasone, xij. 5. 4. dubio, iij. 77. vetulo, xij. 55.
 petat, vj. 13. vj. 55. 68. xii. 99.
 petatur, j. 27.
 petauri, ij. 86.
 petauro transmissio, xj. 22.
 pete, j. 71. 118. ij. 59. x. 104. xi. 1. xij. 3.
 petebant, vi. 8.
 petebat, iij. 14. 47. xiv. 106.
 petemus, x. 78.
 petendum, v. 59. viij. 71.

petenti, iv. 76. vj. 35. vij. 59. xii. 18. xiv. 105.
 petentem, x. 14.
 petere paribus votis, viij. 72.
 peterent, v. 68.
 peteret, † 20. 25. j. 22. iij. 99. vj. 89. ix. 41.
 peteretur, xij. 29.
 Peteron rubentem rosis, iv. 55.
 petes, j. 71. 114. xiv. 60.
 petet, v. 6. xij. 13.
 petuit, x. 60.
 petilianis regnis, xij. 57.
 petimur, iv. 1. viij. 69.
 petis, j. 27. 77. iij. 38. 61. iv. 5. v. 51. 61. viij. 31. 73. 76. ix. 68. x. 12. xj. 109.
 petisti, vj. 63. viij. 7.
 petit, j. 11. 50. 56. ij. 13. 14. iv. 28. 63. vj. 93. ix. 57. 62. 65. x. 17. 75. xj. 48. xij. 55.
 petira, j. 81.
 petitor, xij. 3.
 petitur, j. 11. vj. 91. xij. 26. 96.
 petitus, † 19.
 pero, ij. 30. iij. 44.
 petricosa, iij. 63.
 peruntur, ij. 14. iij. 91. x. 70.
 petusque, iv. 55.
 Peuce rudis, vj. 6.
 Peuce Geticam, vj. 83.
 pexa barba, vj. 57. munera, vj. 45.
 pexaque, vj. 57.
 pexatus, ij. 58.
 Ph
 Phædri improbi, iij. 20.
 Phæton, v. 54. Eucastus, iv. 43.
 Phæthontæ, iv. 47.
 Phæthontæ umbra, vj. 15.
 Phæthonte, v. 49. prono, iij. 67.
 Phæthontei Padi, x. 12. rogi, iv. 25.
 Phæthontide, iv. 32.
 Phalanini Galei, v. 38.
 Phalanti Ledæi, viij. 28.
 Phaon durus, x. 35.
 Pharia urbe, vj. 29.
 Phariæ conjugis, iv. 11.
 Phariæ juvenæ, x. 48.
 Phariis armis, iij. 66.
 Phario, j. 89. Jove, ix. 36.
 Phorino, v. 70. saxo, j. 89.
 Pharios hortos, vi. 80.
 Pharo, ix. 41.
 Phaselon petam, x. 30.
 Phaslon

- Phaëana**, iij. 58.
Phaëanus, xiiij. 72.
Phaëdes, xij. 45.
Phaëis, v. 8. xiiij. 72. **ruber**, v. 8.
phiala aurea cæolata, xiv. 95.
phialæ, viij. 33. 51.
phialæ, iij. 41. viij. 33.
Phidiaca manu, vi. 73.
Phidiacæ artis, iij. 35. **manus**, x. 89.
Phidiaci cæli, iv. 39. x. 87.
Phidiaco cælo, vi. 13. **Jovi**, viij. 55.
Phidiacum ebur, ix. 25.
Phidix, ix. 45.
Philæni, ij. 33. vj. 1. 66. 69. ix. 30. x. 22.
Philænis, iv. 65. viij. 66. ix. 41. 63. **cæca**, xij. 22. **lufca**, xij. 22.
Philenus, x. 102.
Phileros, ij. 34. x. 43.
Philerotis, ij. 34.
Phileto, ij. 44.
Philippi, v. 50.
Philippus lanus, vj. 84.
Philistionis ridiculi, ij. 41.
Philo, v. 48.
Philomela, xiv. 75.
Philomuse, iij. 10. viij. 75. ix. 36. xj. 64.
Philostratus, x. 83.
Phineas, ix. 26.
Phlegæa victoria, viij. 78.
Phlogis, xj. 61.
Phoebe, j. 32. ij. 22. 35. 87. iij. 73. 89. iv. 45. vj. 20. 57. viij. 22. viij. 50. ix. 43. 64. 105. xj. 94. xij. 45.
Phoebi, vj. 42. viij. 11. viij. 36. 82. xiv. 173. **laurigeri**, ix. 29.
Phœbique, ix. 35.
Phœbo, j. 59. 77. ij. 44. iv. 31. viij. 62.
Phœboque, ix. 88.
Phœbum, ix. 35. xj. 44.
Phœbumque, iv. 90. ix. 4.
Phœbus, i. 59. 71. iij. 45. ix. 94. xij. 11.
Phœnicopterus, xiiij. 71.
Phœnix frequens, v. 38.
Phosphore, viij. 21.
Photini, iij. 66.
Photino phario, v. 70.
phrenesim, iv. 81.
phreneticus medicus, xj. 29.
Phryga, viij. 46. **raptum**, x. 19.
Phryges, ix. 21.
Phrygia, ix. 77.
Phrygiæ matris, iij. 47.
Phrygiæ urbem, ix. 106.
Phrygiæ servi, xj. 105.
Phrygio viro, viij. 6.
Phrygius modos, xj. 85.
Phrygium miniftrum, xij. 15.
Parim, xij. 52.
Phrygum, xi. 5.
Phryx, vj. 42. 78. **puer**, ix. 37.
Phryxæ, viij. 28.
Phryxæ agni, x. 51.
Phryxæ mariti, xiv. 211.
Phryxi, vi. 3. **Thebani**, viij. 51.
Phylli, xj. 30. 50.
Phyllis, x. 81. **formosa**, xii. 66.
Phyllida, x. 81.
Phyllirides, ij. 14.

P i

Pia, vj. 27. **Calliope**, vi. 31. **creata**, ix. 21. **numina**, xj. 4. **ora**, j. 79. **quercus**, ix. 24. **Roma**, x. 87. xij. 6. **thura**, viij. 8. 66. xiiij. 4. **turba**, viij. 31. **vota**, iv. 73.
piæ, **fororij** viij. 32. **turbæ**, viij. 38.
pica improba, j. 54. **loquax**, xiv. 76. **mortua**, iij. 60. **lulatrix**, vj. 86.
picata, xiiij. 107.
Picota nuce, xj. 19.
picacum vinum, xiiij. 107.
Picæ, ix. 55.
pice, j. 116.
piceata manus, viij. 59.
piceique buxeique dentes, iij. 41.
Picens oliva, ix. 55.
Picena porca, xiiij. 35.
P. enarum, viij. 52. **rugofarum**, iv. 89.
Piceni, v. 79. **rami**, v. 79.
Picenis casis, j. 44. **trapetis**, xij. 36.
Piceno, iv. 46.
Picens, viij. 57. 62.
Picentina ceres, xiiij. 47.
Picuntine, ix. 80.
Picentini p. nes, xiiij. 47.
Picennum trigus, xiiij. 47.
picta, iij. 58. viij. 28. 55. **arva**, x. 93. **frigora**, j. 56. **murrhina**, xiiij. 110. **Nomas**, viij. 55. **perdix**, iij. **tabella**, viij. 85.
picæ fronte, xj. 85. **tabella**, j. 110.
picam, j. 110. x. 30.
picamque villam, iij. 58.
picæ mauri Nilotide tunica, x. 6.
picis Britannis, xiv. 99. **comis**, vi. 57. **pennis**, xiv. 85. **toris**, xiv. 135. **umbilicis**, iij. 2.
picæ, j. 71. **auro**, ix. 60. **cello**, j. 105. **corybante**, j. 71.
picætor, j. 103.
picætorum regum, x. 72.
picæta, x. 32. **sola**, ix. 78.
picus, iv. 47. x. 22.
Pieriam frontem, viij. 70.
Pieria, **corona**, xii. 52. **tuba**, x. 64. xi. 4. **umbra**, ix. 86.
Pieridas doctas, x. 58.
Pieridumque, xij. 69.
Pierio choro, xij. 3. **græge**, ix. 88. xij. 11.
Pierios cantus chorosque, j. 77. **penates**, xii. 94. **recessus**, viij. 62.
pietas, vi. 85. viij. 39. viij. 78. **minor**, j. 112.
pietate, v. 29. xi. 44. **pertinaci**, viij. 38. **sancta**, viij. 15.
pietatis, † 16. j. 36.
pigebit, xij. 60.
piger, iij. 20. iv. 4. vii. 26. xij. 69. **hircus**, iv. 4. **Hypne**, xi. 37. **mullus**, xiiij. 79. **nimia sepecta**, x. 24. **nimis & tardus maritus**, ix. 41. **viator**, iv. 55. **vultus**, ij. 11.
piger, j. 26. 97. ij. 5. viij. 50. viij. 30.
pignora, † 14. viij. 85.
pignore, iv. 75. xij. 25.
pignus, viij. 16. ix. 102. **gratum**, x. 73.
pigra flumina Lethes, x. 2. **paustra**, viij. 21. **quies**, xij. 63. **fidera**, ix. 46.
pigra matris, xiiij. 41.
pigra, xij. 18. **mulionis**, ix. 58. **Neronis**, † 28. **somni**, xij. 57.
pigriores, iij. 67.
pigritia, vj. 31.
pigritiæ ingenuæ, xij. 4. **lensæ**, xj. 80.
pigro, vi. 43. **frigore**, iv. 3. **lacu**, ix. 102. **ventri**, iij. 47.
pigrum, x. 104.
pila, † 9. ij. 43. viij. 31. x. 86. xiv. 53. **Martia**, viij. 5. **Paganica**, xiv. 45. **præcincta**, viij. 60.

vii. 60. trigonalis, xiv. 46.
 pilæ, ii. 7. x. 86. Mattiacæ, xiv.
 27. Tiburtinæ, v. 23.
 pilam, xiv. 46. 163.
 pilantur, xii. 32.
 pilare, vi. 56.
 pilas, † 19. 22. ij. 62. excep-
 tas, xii. 84. impositas, † 22.
 Mattiacas, xiv. 27. Narfi-
 nas, xiii. 20. raptas, † 19.
 pilata, x. 48.
 pilea, ij. 68. sumpta, xiv. 1.
 pileata Roma, xi. 7.
 pileatos Parthos, x. 72.
 pileus, xiv. 132.
 pili, j. 32. vi. 58. celeres, xi.
 23. meriti, j. 32. primi, j. 94.
 pilis, ij. 36. brevibus, ij. 62.
 pilo, v. 62. multo, iv. 79. vul-
 fo, ij. 29.
 pilos, v. 56. viii. 52. infestos
 oculis, x. 56.
 pilosque, iv. 7.
 pilosus, ix. 48.
 pilosorum, ix. 28.
 pilosus colonus, xii. 59.
 pilus, v. 50. ix. 28.
 Pimplæo antro, xii. 11.
 Pimpleide, xi. 4.
 Pindaricos modos, viii. 18.
 pineâ compage, ix. 77.
 pineæ nucleas, xiii. 25.
 pingat, xiv. 5.
 pingere, ix. 78.
 pingi, ix. 14.
 pingitur, ij. 46.
 pingue, x. 45. ebur, ix. 60. so-
 lum, j. 108.
 pinguem alumnam, iv. 19.
 pingues lues, xi. 42. tunicas,
 xiv. 143.
 pinguescat, v. 65.
 pinguescant, vij. 26.
 pinguescit, ix. 3.
 pingui, iv. 59. ceroto, xi. 99.
 Coimiano, xi. 16. faba, vi.
 93. rore, ij. 59.
 pinguis tura, x. 26.
 pinguiarius, xi. 101.
 pinguibus turdis, iij. 47.
 pinguior, xiii. 59.
 pinguis, ix. 55. coma, ij. 29.
 Galatea, viii. 56. Gallia, v.
 11. onyx, v. 42. turtur,
 xii. 53. villica, j. 56. virga,
 ix. 55.
 pinnas rubentes, iij. 82.
 pinus, x. 92.
 pinxisti, v. 41.
 pinxit, † 26. j. 103.

pjo munere, ix. 59. ore, xi. 5.
 piorum, xii. 52.
 pios & castos amores, x. 35.
 laconas, ix. 4. penates, iv.
 64.
 piper, x. 57. xii. 103. xiii. 5.
 piperque, xiii. 13.
 piperve crudum, xi. 19.
 piperis, vii. 26. x. 57.
 piperisque, iiii. 2. iv. 46.
 pipinnam, xi. 73.
 Pirithoi, vii. 23.
 Pifa, vii. 55.
 piscaror, x. 37. 87.
 piscatorem, vi. 63.
 piscem, ij. 78. captum, iiii. 58.
 iv. 30. salientem, j. 56.
 pisces, iij. 35. xi. 53. delica-
 tos, iv. 30.
 piscibus avidis, iv. 56. sacris,
 iv. 30.
 piscina, x. 30.
 piscina marina, xi. 22.
 piscinæ marinæ, iv. 4. xii. 32.
 piscinam, iij. 44. xi. 22.
 piscis, vi. 63. x. 30. 31. raptus,
 iv. 66.
 piscosus Tagi, x. 78.
 piscoso profundo, x. 37.
 Pisones, xii. 36.
 Pisonum, iv. 40.
 pistor, ij. 51. viii. 16. xi. 32.
 dulciarius, xiv. 222.
 pistore, viii. 16.
 pistores, xii. 57.
 pistori, xii. 10.
 pistora, vi. 39.
 pium fratrem, ij. 41.
 piumque, ij. 41.
 pius & supplex elephas, † 17.
 ix. 35. hostis, j. 22. pater,
 ix. 76.

P l

Placabis, x. 92.
 placabit, j. 50. ix. 2.
 placanda, iv. 22.
 placata tellus, vi. 52.
 placeam, iij. 51. viii. 59.
 placeant, ij. 71. vi. 42. x. 21.
 xiv. 133.
 placeas, iij. 55. iv. 59. 87.
 placeat, ij. 34. iij. 1. vii. 28. ix.
 72. xi. 54. xiv. 205.
 placebo, iij. 51.
 placent, vi. 38. 61. ix. 51. x.
 59. xi. 23.
 placenta, vii. 19.
 placenta, ix. 92.
 placenta, vi. 75. lactis, iij. 77.

placentis dulces, xi. 87. farus,
 xi. 32. madidas, v. 40.
 placere, j. 36. ij. 86. v. 58. vi.
 44. vii. 75. 86. viij. 29. 82.
 x. 35.
 places, vii. 100.
 placer, † 11. j. 12. 73. ij. 28.
 iij. 45. 70. 76. iv. 40. v. 1.
 16. 29. 47. 54. vii. 11. 29.
 41. 45. 86. x. 96. xi. 8. xii.
 48. xiii. 51. 109. xiv. 129.
 placidâ mente, x. 103.
 placidæ mentes, ix. 81.
 placidæque quieti, † 4.
 placidas undas, iij. 67.
 placide, ix. 59.
 placidi, viij. 70.
 placidi Booræ, viij. 21. leonit,
 j. 23. Molorchit, ix. 44.
 placidis juvenicis, v. 32.
 placido ævo, x. 23. jugo, xii.
 9. ore, v. 10. 13.
 placidos recessus, x. 58. usus,
 xiv. 34.
 placidum, vii. 98. Bœtim, ix.
 62. tonantem, vii. 98.
 placidus, v. 26. 79. vi. 64.
 placui, ij. 91.
 placuisse, vi. 29. vii. 62. ix. 83.
 plaga, vi. 21.
 plagæ Elysiæ, vi. 58.
 plagas, j. 56. ix. 55. plenas, j.
 56.
 plagario, j. 53.
 plagis mollibus, j. 50.
 plana, v. 32. xii. 14. domus,
 xii. 57. unda, v. 1.
 planctus, vi. 85.
 plane, ij. 41. viij. 66. viij. 49.
 plange, x. 50.
 planca, xiv. 140. lunata, ij. 29.
 plantas sanas, vii. 38.
 planus vertex, iv. 64.
 platano viduâ, iij. 58.
 Platanona, iij. 19.
 platanos, xii. 50.
 platanus Cæsariana, ix. 62.
 plateam sonantem, iv. 55.
 plateamque, xij. 18.
 Platonas inexplicitos, ix.
 48.
 plaudere, iv. 5. 67.
 placidi cenforis, v. 24.
 plaudit, j. 62. xii. 50.
 plaufere, v. 10.
 plaufibus, iij. 58.
 plauftra pigra, viij. 21.
 plaufum, ix. 34.
 plaufumque, vii. 63.
 plaufus, ix. 29. x. 53.

plebei

- plebe, vi. 29. x. 10.
 plebeis toreumata, xiv. 94.
 Venus, ij. 53.
 plebeias ollas, xiii. 8.
 plebis, v. 28. Abderitanæ
 pectora, x. 25. Latiz, xi.
 54.
 plebs, iv. 2.
 plestra, xii. 96. xiv. 167.
 garrula, xiv. 167. secun-
 da, vii. 22.
 pleculificta, ij. 66.
 plena, iv. 33. lilia, viii. 33.
 mapalia, viii. 55. olla, xij.
 32. pondera, vi. 89. rhe-
 da, iij. 47. scrinia, iv. 33.
 plena, iij. 47. acerata, iv. 45.
 trieteride, vi. 38.
 plenam matrem, iij. 58.
 plenas plagas, j. 56.
 pleno theatro, vi. 34.
 plenos cados, vi. 27.
 plenum, j. 100. v. 51.
 plenus, iv. 40. grex, vi. 39.
 plicetur, iv. 83.
 Plinio facundo, x. 19.
 plora, ij. 41.
 plorabat, xiv. 77.
 plorantes dominos, xi. 71.
 plorare, iv. 58.
 plorare, iv. 58.
 ploras, j. 90. iv. 48.
 plorat, iv. 65. viii. 61. x.
 51. 80. xi. 50.
 plorator, iv. 54.
 pleravit, vii. 13.
 ploret, vi. 63.
 Plotia, x. 67.
 pluit, iij. 47. iv. 18.
 pluma, xii. 17. xiv. 45. 146.
 pluma, ix. 94. Amyclæa,
 xiv. 161. fraudata. xiv.
 162. nec meliore, x. 13.
 plumæ oppressæ, xiv. 159.
 plumas, viii. 64.
 plumbea mala, x. 94. Nice-
 rotiana, vi. 55. vina,
 x. 49.
 plumbea selibra, j. 100.
 plumbeos, x. 74.
 plumbea pondera, iv. 19.
 plura, j. 17. v. 36. vii. 36. x.
 11. xii. 5. 75. 81. xiii. 2.
 xiv. 115. jucunda, xii. 34.
 præmia, xi. 34.
 plures, j. 104. v. 11. viii. 11.
 71. ix. 56. xii. 43. gemmas,
 v. 11.
 pluresve, x. 96.
 pluribus, † 12.
 plurima, j. 71. iv. 78. vii.
 35. ix. 36. x. 11. ales, ix.
 56. imago, j. 71. Luna,
 viii. 51. mappa, viii. 59.
 palma, vii. 27. quadra de-
 lecta placenta, ix. 92. quer-
 cus, iv. 1. Roma, x. 28.
 plurimus, v. 16. vi. 58. cliens,
 vii. 62. hospes, viii. 3.
 nauta, v. 16.
 plus, j. 59. iij. 56. 62. iv.
 26. 29. xi. 84. xiv. 118.
 plus, † 18. 27. j. 27. 35. 94.
 ij. 93. iij. 1. 6. 13. 15. 31.
 46. iv. 11. 13. 22. 44. v. 19.
 47. 64. 81. vi. 4. 7. 21. 60.
 64. vii. 25. 65. viii. 3. 11.
 17. 49. 71. ix. 5. 10. 35. 53.
 85. x. 25. 43. 73. 75. 103.
 xii. 11. 98. xiv. 210. mi-
 nus decens, ix. 104.
 plureo vindice, iij. 91.
 pluteum, viii. 44.
 pluvia grandis, ix. 100.
 pluvias, vii. 35.
 Po
 Pocula, iij. 49. viii. 6. 59.
 ix. 12. 26. 35. x. 48. 80. xi.
 12. xii. 15. 75. xiv. 112.
 archetypa, xiv. 93. dulcia,
 xi. 105. ficta, xiv. 108.
 jucunda, xi. 105. medica-
 ta, ix. 96. minora, xj.
 27. mixta, viii. 39. nobi-
 litata Mentorea manu,
 ix. 60. parca, iv. 8.
 podagra, j. 99.
 podagra chiragraque secatur
 Caus, ix. 94.
 podagram, vii. 38.
 Podalirius Hermes, x. 56.
 podice, ij. 42.
 podicifecti, vj. 37.
 poemata scelerata, iij. 50.
 pœna, 7. ix. 67. rapta, viii.
 30.
 pœnæ, x. 5.
 pœnam, xi. 21. xij. 79. hi-
 larem, iij. 64.
 pœnas, v. 68. xij. 39. dignas,
 † 10. infandas, ix. 9. le-
 ves, iv. 14.
 Pœnificii, x. 20.
 pœniter, iv. 48.
 Pœnos, iv. 14.
 poeta, j. 53. 73. ij. 41. 88. iij.
 4. 44. ix. 45. 83. 86. x. 70.
 76. 102. xi. 25. 95. xiv. 10.
 bonus, xij. 64. clancula-
 rius, x. 3. malus, ij. 86.
 vi. 82. urbus, j. 42.
 poeta malo, xij. 64.
 poëtæ, vi. 8. 82. xij. 53. 64.
 artonito, viii. 56. Græci,
 ix. 12. quindecim, xi. 7.
 rari, j. 1.
 poëtam, j. 67. 73. v. 57. x.
 87. xiv. 194. erium, xii.
 62.
 poëtarum, iij. 20. iv. 61. x. 5.
 poëtas, j. 118. viii. 69. xi.
 91. sanos, xii. 46. veteres,
 x. 78.
 poëus, xi. 31.
 polentianæ lanæ, xiv. 157.
 poliantiqui, xii. 63. archoi,
 † 15. Augusti, ix. 35. cel-
 si, ix. 73. Getici, ix. 46.
 Scythici, vi. 58.
 polita seprenaria, iv. 46.
 polite, xiv. 56.
 politum dentem, v. 38.
 politus, viii. 72. ligo, ix. 58.
 Polla, iij. 42. vii. 20. 22. x.
 40. 64. 69. xi. 90.
 pollice, ix. 42. xi. 30. argu-
 to, vi. 89. molli, xij. 99.
 niveo, vi. 3. offenso, viii.
 75. primo, x. 93. pyllo
 viii. 6. trito, xiv. 167. vir-
 gineo, x. 42.
 polliceor, xi. 83.
 pollicita, j. 107. ix. 69.
 pollicitis, viii. 50.
 pollinatore patato, x. 97.
 Pollio, j. 114.
 Pollione cantante, iv. 60.
 Pollionis, iij. 20.
 Polluce, vii. 56. ix. 52. mo-
 lesto, v. 39.
 polluit, j. 79. x. 66.
 Pollux, v. 39. ix. 106.
 polo astrifero, ix. 21. latio,
 ix. 4.
 polumque, v. 66. vii. 65.
 Polybi, vii. 71.
 Polycarme, viii. 37. ix. 71.
 xii. 56.
 Polyclete, viii. 51. ix. 6. x.
 89.
 Polyhymnia, iv. 31.
 Polymata cubicularia, xiv.
 150.
 polymyxos lucerna, xiv.
 41.
 Polypheme, vii. 37.
 Polyphemon, iv. 49.
 polymosum, xii. 87.
 Polymtime, xii. 86.
 Polytimus, xij. 76.
 poma, iij. 58. vii. 41. 48.
 x. 48. xiii. 25. 26. 37.
 aurea, ix. 104. cæte-

- ra, viii. 90. cerea, x. 94.
 maturefcentia, xi. 9. mi-
 tia, x. 48. fecunda, xiii. 50.
 pomaria, vi. 16. viii. 68. x.
 94. pallida, viii. 14.
 pomiferum nemus, iv. 64.
 pomiliz mulæ, xiv. 197.
 pomis primis, iv. 29.
 pompa, x. 31. xij. 32. felix,
 j. 50. Indica, viii. 78. si-
 milis, xii. 63.
 Pompei, ij. 14. grati, v. 10.
 Pompeia umbra, xi. 48.
 Pompeianæ manus, ix. 62.
 Pompeiano Noto, xi. 22.
 theatro, vi. 9. xiv. 29. 166.
 Pompeiumque, x. 2.
 Pompeii, v. 10.
 Pompeio, viii. 66. xi. 105.
 Pompeios, v. 75.
 Pompeium, vii. 50.
 Pompeius, xi. 1.
 Pompillæ, iv. 61.
 Pompilli, vi. 60.
 Pomponi, vi. 48.
 ponaris, j. 44.
 ponas, iij. 45.
 ponat, xiii. 41. 124.
 ponatur, j. 24. vii. 77. xij.
 52.
 pondera, iv. 19. v. 12. 32.
 66. vi. 69. vii. 52. ix. 48.
 xi. 38. xii. 100. graviora,
 v. 66. nurantia, j. 89.
 v. 12. plena, vi. 89. ra-
 ra, xii. 67. splendida,
 xiv. 164.
 pondere, j. 77. 83. vi. 64.
 vii. 52. dulci, xiv. 151.
 ponderis rari, ix. 49.
 pendero, iv. 90.
 pondos, ix. 3. xii. 66. Ju-
 dzum, vii. 34.
 pone, j. 5. 45. 110. v. 5.
 ponebat, iij. 68. vii. 78.
 ponere, j. 44. v. 63. ix. 44.
 xi. 32. 53. xii. 18. xiii. 123.
 ponetur, v. 79. x. 48. xiii. 24.
 ponis, iij. 50. iv. 69. viii. 22.
 x. 54. xi. 43. xii. 48.
 ponit, ix. 45. xi. 60. xiii.
 124.
 ponitur, ij. 37. iij. 23. 60.
 xiii. 65.
 ponte, iij. 14. vii. 92. mul-
 vio, iij. 14. perpetuo, vii.
 92.
 pontes, x. 5.
 ponti, x. 50. xii. 32.
 Pontia, ij. 34. vi. 75.
 pontiz, iv. 43.
 Ponticæ, ij. 32. 82. iij. 60.
 iv. 86. v. 64. vii. 99. ix. 42.
 xii. 29.
 Pontici bene cenantis, ix.
 20.
 pontificumque, xii. 48.
 Pontiliane, v. 67. vii. 2. xii.
 40.
 Pontinas paludes, x. 74.
 Pontinos campos, xiii. 112.
 ponto, ix. 41.
 pontus, † 24.
 ponuntur, vi. 94.
 popinadives, v. 45. nigra,
 vii. 60.
 popina arcana, v. 85.
 popinis, v. 71. tepidis, j. 42.
 poposci, ix. 69.
 poposcit, j. 59. ij. 52. ix. 60.
 x. 75.
 populantur, ij. 46. ix. 14.
 popolare, vii. 68. sa-rum,
 x. 41.
 populator, vii. 26.
 populatrix, xiii. 104.
 populatur, xi. 19.
 populi, † 2. vii. 7. viii. 11.
 x. 6. xii. 6.
 populi-que, vii. 4.
 populus, v. 7. vii. 20. x. 104.
 x. 7. 9. xii. 4. 100.
 populifque, v. 26. vi. 2. fu-
 turis, vi. 2.
 populo, j. 26. 30. iij. 26.
 iv. 85. v. 13. vi. 81. viii.
 21. 54. ix. 9. xi. 33. 76.
 xii. 3. xiv. 29.
 populorum, † 3.
 populos, ix. 7. xii. 3.
 populum, ij. 82. viii. 78. ix.
 49.
 populus, vi. 64. viii. 15. 50.
 54. ix. 60.
 popysmata, vii. 17.
 porca, vi. 47.
 porca virgine, xiii. 56.
 porce piceæ, xiii. 35.
 porcellus lactens, xiii. 41.
 porci avidi, iij. 58.
 porcos, xi. 11.
 porcum, viii. 22. lacteum,
 iij. 47.
 porcus, vii. 53. xiv. 70.
 Porphyronis prafini, xiii.
 78.
 portecto leone, ix. 44.
 porrexeris, viii. 6.
 porrexit, † 15. ix. 87.
 porri, v. 79. capitali, xiii.
 19. festivi, xii. 18. Ta-
 rentini, xii. 18.
 porrigat, ix. 26.
 porrigentur, v. 79.
 porrigit, j. 58. 99.
 porrigito, ij. 28.
 porrigitur, xiii. 27.
 porris, xi. 53.
 porros præcipuos, xiii. 19.
 porrum sectile, x. 48. utrum-
 que, iij. 47.
 Porfena, j. 22. lautus, xiv.
 98.
 porta, iij. 47. Capena, iij.
 47. digna triumphis, viii.
 65. vicina, iv. 18.
 portabant, viii. 75.
 portabat, iij. 47. xii. 32.
 portant, x. 91.
 portante, j. 7.
 portantes, j. 12.
 portas, iij. 76. v. 56.
 portaffet, ix. 67.
 portat, j. 56. v. 11. vi. 64.
 viii. 51. xi. 28. xii. 67. xiii.
 23.
 portatur, v. 63. vi. 84.
 portentum, xi. 103.
 portes, ix. 28.
 porter, v. 12. x. 13. xii. 75.
 Portia, j. 43. xi. 105.
 porticum, ij. 11. iij. 20. v.
 50. vicini Quirini, xj. 1.
 porticus, j. 13. 83. v. 21. vij.
 75. 96. viij. 79. alta, xij.
 50. Claudia. † 2. rudis,
 j. 13.
 portio, † 15.
 portitor, ix. 73.
 portum, x. 104. xij. 29.
 portus, iv. 25.
 polcas, viij. 64. xj. 43.
 polcat, vij. 59.
 polcebat, ix. 32.
 polcentem, ix. 33.
 polcenti, x. 75.
 polcentibus votis, vii. 4.
 polcere, iij. 24. viij. 50. x.
 75.
 polceret, ix. 9.
 polcis, iij. 54. 94. vij. 85.
 viii. 67. ix. 37. xij. 3. 56.
 polcit, j. 69. v. 6. vij. 9. 19.
 ix. 96. x. 17.
 polcor, xiv. 119.
 polcunt, xj. 37. 109.
 posita, x. 59.
 posita Gorgone, vj. 10.
 positam lentem, xj. 32.
 positis, j. 74. vij. 28. crinibus,
 xij. 86. nugis, xiv. 185.
 posito, ix. 27. 37. xj. 44.
 crine, ix. 37. lupo, ix. 27.
 po-

- positum, j. 44.
 positurus, xj. 6.
 positus calix, ij. 1.
 posse, i. 16. 43. 67. iij. 55.
 v. 17. 39. i. 65. vj. 4. 26.
 41. 44. viij. 82. x. 23. xj.
 30. 89. xij. 4. 94.
 possed, ix. 69.
 possed, x. 73. xij. 31. 64.
 xiv. 132.
 possent, j. 77. v. 32. 77. ix.
 73.
 posses, j. 42. iv. 89. v. 77.
 vij. 99. viij. 33.
 possessa pallatia, ix. 104.
 possit, † 27. iv. 42. 67. vj.
 29. 32. 71. viij. 35. viii. 18.
 70. 75. x. 85. xj. 92. xij.
 44. 89.
 posside, viij. 44.
 possideat, vj. 86. ix. 33.
 possides, iij. 58.
 possidet, vj. 75. viij. 39. xj. 35.
 possum, iij. 54. 56. iv. 37.
 v. 16. viii. 58. x. 3.
 possint, v. 50. ix. 30. x. 19.
 xij. 36. xiv. 91. 149.
 possis, ii. 20. 77. iii. 76. iv.
 20. 60. v. 29. vj. 36. 64.
 vij. 91. 84. viij. 18. 48.
 83. ix. 50. 88. x. 4. 34. 70.
 xi. 109. xii. 32. xij. 2.
 possit, j. 55. 85. iii. 75. 93.
 iv. 31. v. 59. 66. vi. 22. 64.
 vii. 17. 33. 37. 79. ix. 5.
 47. 77. x. 32. 96. xj. 19.
 61. xii. 6.
 possum, i. 33. 53. iii. 32. 90.
 iv. 37. vii. 25. ix. 56. 105.
 x. 54. xi. 7. 40. 98. xii. 8.
 47. 48. xiv. 153.
 possumus, iij. 82.
 possunt, i. 36. ii. 23. 46.
 v. 10. v. 19. vj. 27. x. 50.
 54.
 post, † 6. i. 2. 104. ii. 74. iij.
 20. 93. iv. 61. 90. v. 23. 78.
 vi. 3. 30. viij. 85. viij. 38.
 71. ix. 84. 89. x. 24. 55.
 xj. 68. 105. xii. 44. 78.
 poste toto, i. 71.
 postera solennia, xj. 66.
 posteri, x. 19.
 posteritate, vii. 46.
 postero, vii. 19.
 posthac, iv. 73.
 posthuc, vj. 63.
 postibus scriptis, i. 118.
 postquam, † 18. i. 83. ii. 61.
 iii. 24. iv. 51. vi. 21. 50.
 vj. 62. 93. ix. 67. 90. 97.
 x. 86. xii. 71.
 postulat, vi. 19. xiii. 1.
 postulat argentum, vij. 85.
 Postume, ii. 10. 12. 67. 72.
 iv. 26. 40. v. 53. 59. vi. 19.
 xii. 12.
 Postumiane, xij. 71.
 Postumilla dives, xii. 49.
 Postumus, ii. 22. 23.
 posuere, ix. 62. 73.
 posuit, ix. 17. 62. 95. xj. 17.
 28.
 pota aqua tristis, xj. 105.
 potabis, xij. 116.
 potanti, x. 17. 22.
 potare, xiv. 117. xi. 12.
 potares, i. 12.
 potas, ii. 50. iii. 49. vi. 35.
 xii. 28. xiv. 113.
 potasti, xiv. 100.
 potat, vj. 69. ix. 96. xii. 17.
 75.
 potavi, vii. 78.
 pote, ix. 16.
 potens, xii. 94. amicus, vij.
 44. 71. Ausonio ore, ix.
 8b. terra, xii. 3.
 potentiores, vii. 75.
 potentiorum, xii. 18.
 potentis aulae, ix. 81. fama,
 vii. 11.
 potentum, v. 21.
 poteram, iii. 53. vii. 9. ix.
 29. x. 20. 73.
 poteramus, xj. 4.
 poterant, i. 13. viii. 56. ix.
 21. 25.
 poteras, i. 4. 75. ii. 35. v.
 83. vii. 7. 23. viii. 21. 46.
 80. xiv. 66. 180.
 poterat, † 15. j. 31. ij. 43.
 92. iij. 4. iv. 16. 27. v. 75.
 vij. 50. x. 89. xiv. 177.
 poteris, vij. 45. 71. 79. xj.
 53. xij. 1. xij. 10. 20. xiv.
 20. 50. 141. 161.
 poterit, iij. 46. vij. 1. xij.
 3. 6. xiv. 140. 214.
 potes, i. 20. 27. ij. 53. 93.
 iij. 54. 70. iv. 5. 16. v. 13.
 39. 79. vj. 25. 40. vii. 6.
 27. 65. viij. 7. 40. ix. 38.
 102. x. 49. 90. xj. 19. 71.
 xij. 3. xij. 7. 34. xiv. 1.
 103.
 potest, i. 5. 9. 15. ii. 3. 31.
 34. v. iii. 82. 93. 96. iv.
 10. 66. v. 20. 22. 75. vj.
 14. 40. 57. vii. 17. 38. viij.
 3. 33. ix. 24. 75. x. 71. xi.
 24. 43. xii. 57. 94. xij. 117.
 xiv. 22. 143.
 potestas, ii. 53. vii. 59. x. 78.
 cauta, xij. 6.
 poter, vj. 27. 86. xii. 61.
 potione summa, iij. 22.
 potior, x. 44.
 potredote, x. 70.
 potius, i. 46. ij. 61. iv. 64.
 vi. 27. vii. 71. viij. 28. 67.
 ix. 105. x. 66. 98. xi. 72.
 83. xii. 17. xiii. 49. xiv. 1.
 121.
 potiusque, v. 31.
 potro, iv. 90. xii. 28. veneno,
 v. 77.
 potro nobilis, vi. 78.
 potoria ampulla, xiv. 110.
 potuere, vii. 18.
 potui, iii. 83. vj. 21. ix. 29.
 xj. 70.
 potuisse, iv. 76. xi. 102. 104.
 potuit, † 15. 20. i. 22. 71. iii.
 17. iv. 30. v. 73. vj. 40. vii.
 52. viii. 26. ix. 46. 62. x.
 75. xii. 76.
 Pr
 Præbuit, † 7.
 præda, viii. 48.
 præcedere, ix. 103.
 præceps, † 11. 23. xj. 83.
 præcide, vi. 39. ix. 3.
 præcidi, iv. 48. ix. 48.
 præcidis, vii. 61.
 præcidit, xi. 29.
 præcincta pila, vii. 60,
 præcingere, xi. 38. xiv. 153.
 præcipitantque, xii. 23.
 præcipiti volatu, xi. 92. ur-
 so, † 15.
 præcipuos porcos, xiii. 19.
 præcisa, vii. 45.
 præcisum, xii. 35. os, ij. 72.
 præcisus, iv. 48.
 præco, vj. 66. facetus, i. 86.
 præconem, v. 57.
 præconi, vj. 8.
 præcoqua, xiii. 46.
 præda, † 7. 23. 49. ix. 55. xiii.
 94. Esculentia, vii. 9. in-
 vidiosa, vii. 26. mactula,
 xiv. 88. securior, i. 105.
 fordida, x. 37. tenuis, i.
 52. ultima, xij. 95.
 prædæ, xii. 14. captæ, i. 15.
 prædam, † 11. iv. 30. 35. x.
 50.
 prædia, iij. 26. 48. vi. 50.
 xii. 73. multa, iij. 31. ru-
 stica, vi. 5.
 prædicatque, iv. 46.
 prædicatur, vii. 9.
 prædicor, x. 64.
 prædium, xi. 9.
 g ij præ

prædixi, iij. 86.
 prædo, ij. 75. xiv. 216.
 præduro dente, xij. 66.
 præfatio, iiii. 18.
 præferantur, iv. 64.
 præferas, v. 38. x. 78.
 præferat, iiii. 93. v. 10. 62.
 vii. 68. viii. 68. xij. 49.
 præfero, vii. 33.
 præferre, i. 79.
 præferri, v. 19. vi. 40.
 præfers, vii. 33.
 præfert, x. 30.
 prægnantem, xi. 56.
 prægravis unda, iv. 18.
 prælia, † 9. 22. 28. ii. 46. iv.
 83. v. 66. vj. 35. viij. 6. ix.
 51. 57. x. 38. fera, † 28.
 fortia, iv. 74. flare tuba
 pieria, xi. 4. majora, v.
 66.
 prælis pallatinis, xi. 9. Pe-
 lignis, i. 27. S. nueffanis,
 xij. 111.
 præluxere, xii. 42.
 præmia, † 15. i. 26. 102. iii.
 95. vj. 85. viii. 54. xiv. 1.
 certa, xii. 73. digna, ix.
 1. grata, j. 32. plura, x.
 34. terdena, viii. 78.
 præmium, x. 74.
 Prænefte, iv. 64.
 præparat, i. 56. vii. 31.
 præpendit, ix. 48.
 præfens, vij. 43.
 præfente, x. 25.
 præfentem, x. 92.
 præfide, † 2. v. 3. vi. 2. viii.
 80. ix. 19. xj. 2. tali, xij. 8.
 præfidis, v. 7.
 præfta, ii. 48. x. 98.
 præftabat, i. 13.
 præftabis, iij. 46.
 præftabit, i. 50. xiii. 30. xiv.
 42.
 præstantem, vii. 42.
 præstantia, viij. 48.
 prætare, iij. 82. 87. iv. 42.
 x. 11. 96. xii. 6. 98.
 præftas, ii. 62. vii. 42. viii.
 38. xii. 12. 40. 54. xiv.
 215.
 præftat, i. 15. ii. 74. iij. 36.
 vij. 27. 98. viij. 38. x. 56.
 xii. 89.
 præftatur, ii. 34.
 præftem, vj. 11.
 præftent, xii. 14. 43.
 præftes, i. 53. vii. 42.
 præftet, ij. 14. vj. 11.
 præftiteratis, iv. 63.

præftiteris, v. 53. x. 44.
 præftitiffet, viii. 66.
 præftitit, † 9. 28. iij. 6. 10.
 66. viii. 57. ix. 21.
 præfto, i. 109. xj. 25.
 præftunt, x. 2.
 præter, i. 44. 77. iv. 70. v.
 18. vi. 72. xi. 9. xii. 90.
 præterea, vi. 64.
 prætercantque, i. 26.
 præterreas, xiii. 3.
 prætereo, ix. 4.
 præterite, xj. 14. xij. 36.
 præteritofque dies, x. 23.
 præteritus, vii. 85.
 prætextata amicitia, x. 20.
 prætor, iv. 67. vii. 60. x. 43.
 70. xii. 29.
 prætorem, iv. 67.
 prætores, vi. 8.
 prætori, xii. 29.
 prætoria, x. 79.
 prætoritica corona, viii. 33.
 prætorum, x. 88.
 prætulerim, viij. 28.
 prætulimus, iv. 40.
 pragmaticus, xii. 73.
 prandia, iv. 49. v. 50. vi.
 64. x. 35. xii. 13. xiv. 67.
 claufa texto vimine, ix.
 74. mendica, xiv. 81. mil-
 le, xiii. 30.
 prandium, xj. 19.
 Præfina, x. 29.
 Præfina Porphyronis, xiii. 78.
 Præfino, x. 48. flabello, iii. 81.
 Præfiove, xiv. 131.
 Præfinus, xi. 34.
 prata humida, i. 89. uda,
 i. 115.
 prataque, xii. 31.
 prave, x. 3.
 Praxitelis, iv. 39.
 precabor, i. 21.
 precamur, viij. 48.
 precantur, xij. 6.
 precatur, i. 11. viij. 75.
 precemur, j. 100.
 precer, vii. 22. xj. 67.
 preces, iv. 82. vj. 10. ini-
 quas, v. 6. totas, ix. 69.
 preceſque, i. 100. viij. 24.
 x. 28.
 precibus, xij. 86. multis,
 xii. 78.
 precor, j. 5. 109. i. 11. 74.
 iv. 1. 23. v. 7. 51. vj. 10. 38.
 68. vij. 67. ix. 19. x. 12. 24.
 82. xj. 5. 74. xii. 49.
 precoreque, ix. 92.
 premantque, viij. 96.

premat, iv. 19. xii. 89.
 prematur, vj. 73.
 premens, v. 79.
 premeret, iij. 10.
 premeretur, † 25.
 premimur, v. 8.
 premis, iv. 14.
 premit, ii. 80. iii. 24. 40. v.
 52. viii. 51. xii. 59.
 premitur, iii. 58.
 premunt, iii. 58.
 prendenti, i. 50.
 prendero, iii. 96.
 Prenefte, xj. 30.
 Preneftina rura, ix. 75.
 Preneftino horto, ix. 61.
 prenfus, i. 15.
 preffa baſia, vj. 34.
 preffa capella, iv. 4.
 prefferat, iv. 44.
 preffus, x. 5.
 pretio, iii. 62. xiv. 82. facili,
 v. 36. parvo, vj. 66.
 pretioſa, v. 70. vi. 15. Am-
 phora, i. 19. bona, xi. 61.
 fames, x. 96. res, iii. 63.
 ſilentia, v. 70. vellera,
 xii. 125.
 pretioſus, v. 92.
 pretium, i. 86. ii. 92. iv. 29.
 32. vii. 16. 36. ix. 60. xii.
 63. xiii. 90. xiv. 82. 175.
 dignum, iv. 32. grande,
 ix. 102. grave, xi. 39. vi-
 le, i. 77.
 Priami, ii. 41. 64. v. 59. viii.
 6. ix. 51. xi. 61. xiv. 184.
 Priamique, vi. 70.
 Priamive, viii. 64.
 Priamus, x. 67.
 Priape, viij. 40.
 Priapo, i. 36. iii. 58. x. 92. di-
 midio, xi. 19. timente,
 iii. 58.
 Priapum, xiv. 69. marmo-
 reum, vi. 72. ſanctum,
 vi. 73.
 Priapus, xj. 73. filigineus,
 xiv. 69.
 pridem, iii. 75.
 prima, † 3. 24. i. 52. ii. 43.
 iii. 6. v. 38. viii. 46. x.
 48. 70. 86. xi. 53. 66. bel-
 la, ix. 104. carina, vii.
 18. fercula, iii. 50. figu-
 ra infantis, ix. 76. flu-
 mina, † 3. forma, ix.
 78. fronde, iv. 54. gloria,
 iv. 75. xiii. 92. hora, iv.
 8. lanugo, ix. 37. limina,
 vi. 80. lux, † 24. ix. 40.
 puella,

- puella, viij. 46. quinquen-
nia; iv. 54. salus, viij. 66.
serica, xj. 28. subsellia, ij.
29. tabella, xiv. 186. verba,
ix. 69. vox, ij. 67.
- prima, iv. 54. 91. vij. 95. al-
terave cena, xj. 32. zde. v.
50. gloria, iv. 75. xij. 92.
juventa, x. 50. luce, ix. 94.
xij. 26. nive, vij. 32. nocte,
viij. 44. xi. 24. pagina, iv.
91. fabura, xij. 3. testudine,
xij. 67. trieteride, v. vij.
95.
- primæ carinz, xj. 1. casa, ix.
60.
- primas, v. 38.
- primipili, j. 94. recti, ij.
5.
- primique, ij. 5.
- primis, ij. 70. vj. 1. annis, x.
71. faucibus, ij. 17. nivibus,
viij. 28. pomis, iv. 29.
racemis, ij. 65. toris,
vij. 73. velleribus, xiv. 155.
- primo, j. 118. 56. gradu, v.
14. grege, xiv. 158. lacte,
xij. 38. Lyæo, xij. 114.
pollice, x. 93. sanguine,
xij. 102.
- primos, j. 102. toros, iv. 22.
- primum, ij. 1. 93. iv. 42. 83.
vij. 42. viij. 8. ix. 52. 56.
x. 28. xj. 5. xij. 90. xij. 72.
xiv. 63. 187. lapidem, xj.
30.
- primus, † ij. 15. 93. ij. 65. iv.
10. 23. vij. 7. x. 23. 32. xiv.
93. 191. gustus, xij. 61. lu-
for, x. 86.
- princeps, vj. 4. x. 34. xij. 85.
pudice, ix. 7. Trojane, x.
33.
- principe, † 10. v. 19. x. 72.
duro, xij. 6. Nervæ, xi.
8.
- principem, x. 92.
- principesque, vj. 42.
- principis, viij. 15. xj. 5. invi-
cti, † 20.
- principum, viij. 8. xij. 88.
- principumque, vj. 4.
- prior, 36. 94. ij. 95. v. 67.
vij. 39. 44. 53. viij. 18. 73.
82. ix. 24. 52. 55. x. 2. 10.
81. 93. xij. 44. xij. 85. an-
nus, xij. 100. hora, x.
48.
- priora, viij. 80.
- priore vitæ frui, x. 23.
- priorem, ij. 5. dominum, 5.
79. vj. 71. librum, ij. 1.
- priores, x. 78. xij. 32. 36. anu-
los, ij. 29.
- prioribus verbis, x. 72.
- prioris Alcida, ix. 104. mun-
di, xij. 63.
- prisca, † 6. 27. Atina, x. 92.
fabula, † 5. fides, † 6.
j. 40. lingua, vij. 46. nu-
mina, ij. 24. secula, 27.
toreumata, viij. 6.
- prisce, vj. 18. vij. 45. viij. 12.
x. 3. xi. 1. 14. 94. Terenti,
xij. 4.
- prisici, ix. 6. xii. 63.
- prisici Sabinis, x. 33. templis,
viij. 80.
- prisico, ix. 6.
- prisicos, xij. 101.
- Priscus, j. 113. ij. 41. ix. 6.
Terentius, xij. 45.
- privato cum Casare, xj. 6.
- privatos lares, ix. 44.
- privignum, iv. 16.
- prius, ij. 68. 70. 83. vj. 2. vij.
66. 73. viij. 28. 36. ix. 9. x.
75. xiv. 85.
- pro, † 1. j. 59. 71. 109. ij.
43. 52. ij. 11. 91. iv. 1. 72.
89. v. 22. 66. vj. 30. 36. vij.
59. 62. viij. 4. 66. ix. 86.
104. x. 28. 68. xj. 6. 82.
xij. 9. 32. 92. xij. 3. xiv.
65. 160.
- proavos, v. 17.
- proba, v. 54. virgo, ij. 67. vi-
ta, j. 5.
- probabo, ij. 46. xij. 98.
- probamur, ix. 99.
- probamus, j. 58.
- probandus, iv. 75.
- probare, j. 13.
- probari, iv. 16. 87. vj. 19.
- probas, vj. 95. ix. 51. xj. 91.
- probat, ix. 83.
- probatque, iv. 21.
- probatum, xij. 49.
- probavit, ij. 54. •
- probet, ij. 72. iv. 85.
- probitas, viij. 46. xj. 104.
- probitate, v. 29.
- proborum colonorum, ij.
58.
- probra fœda, x. 3.
- probum, ij. 2.
- probus, ij. 44. x. 76.
- procaciores nequitiz, v. 2.
- procacitate lepida, ij. 41. sto-
lida; j. 42.
- procedere, iv. 91.
- procellas, x. 30.
- procellis tristibus, ix. 41.
- proceres, vj. 64. xij. 8.
- procerum, xij. 6.
- Procille, j. 28. 116. invidie, j.
116.
- procul, j. 56. 80. iv. 30. 49. ix.
92. x. 3. 72. xj. 7. xij. 25.
xiv. 47. 164.
- proculque, j. 87.
- Proculæja, x. 41.
- Proculi, j. 71.
- Proculina, vj. 22.
- Proculus, xj. 37.
- procumbet, j. 61.
- procuratorem, v. 62.
- prodat, iv. 86.
- prodeam, x. 22.
- prodeute, x. 5.
- prodere, ij. 72. xiv. 92.
- proderit, x. 4. xj. 99. xiv. 65.
- prodest, ij. 6. vj. 11. viij. 29.
xj. 4. xiv. 147.
- prodeunt, x. 30.
- prodidit, iv. 42.
- prodigiofa ora, v. 36. Venus,
j. 91.
- prodigus, j. 100.
- prodire, iv. 79.
- prodita causa, viij. 17.
- producere, ij. 89. ix. 75.
- produnt, vj. 39.
- profecerit, vj. 66.
- profecit, v. 77.
- profecit, viij. 101.
- profectus, ij. 14. 20.
- profer, j. 26.
- profertur, xj. 50.
- proficies, ix. 55.
- profuit, ix. 100.
- profugam, v. 68.
- profugit, vii. 43.
- profugus delator, † 4.
- profuit, v. 50. vij. 95.
- profundo, iv. 30. xij. 57. pis-
coso, x. 37. Siculo, xij. 80.
- profusus, viij. 38.
- Prognos volantis, xj. 19.
- proh, ij. 46.
- prohibebis, xj. 24.
- prohibente, v. 49. vj. 86. x. 37.
- prohibes, vj. 2. ix. 54. xj. 97.
- prohibet, iv. 22. vj. 91. xj. 8.
xiv. 67.
- prolatis, v. 52.
- prolatum, ix. 38.
- promas, viij. 18.
- promere, j. 56.
- Promethei miserum, xj. 85.

g ij Promethei

Prometheæ rupes, ix. 46.
 Prometheo luto ficta, x. 39.
 Prometheo munere, xiv. 80.
 Prometheusebrius, xiv. 182.
 religatus, † 7.
 prominentibus venis, v. 4.
 prominet, iij. 72.
 promissit, † 9. 20. iv. 11.
 viii. 2. x. 81.
 promissa, viii. 50. 51. ix. 26.
 Theophila, vii. 68.
 promissi Martis, † 22.
 promissis, † 22.
 promissum nomen, vi. 3.
 promit, x. 80.
 promittam, xi. 59.
 promitte, iv. 82.
 promittebas, v. 83.
 promittere, x. 16.
 promittis, ij. 25. ix. 38. xij.
 12.
 prono Phaëtonē, iij. 67.
 pronus, † 9. j. 93. iij. 24.
 prope, j. 50. 87. iv. 64. v.
 3. vj. 66. vii. 31. 39. ix. 46.
 55. x. 50. xj. 25. 51. xij.
 73. xiv. 1.
 propera, v. 49. xiii. 55.
 properas, j. 47. viij. 39. 72.
 xj. 92. 105.
 properat, ij. 8. 90.
 properata, x. 50.
 properavit, ix. 32. xj. 92.
 properem, j. 47.
 properet, vij. 27.
 propero, † 25. j. 47. ij. 90.
 ij. 44. v. 10.
 Properti facundi, xiv. 189.
 lascive, viij. 73.
 Propertius, xiv. 189.
 propinabis, xij. 75.
 propinabit, vj. 44.
 propinquus, iij. 82.
 propinas, ij. 15. x. 49.
 propinat, j. 69. ij. 82.
 propinavit, viij. 6.
 προσηύδα, v. 79.
 propinqua corda, xij. 44.
 propinquorum, ix. 56.
 propinquus, ix. 55.
 propior, i. 71. xi. 44.
 propiore ingenio, v. 5.
 propioris Lethes, x. 23.
 propius, † 2. i. 77. i. 118.
 vi. 64. vii. 4. ix. 93. x. 58.
 propofuisse, xi. 72.
 proprio, xii. 79.
 propter, j. 83. vj. 59. viij. 92.
 viij. 23. 54. ix. 25. xj. 25.
 xij. 48. xiv. 205.
 propterea, vj. 9.

proscriptum, iij. 21.
 prosequitur, v. 19.
 prosequor, xj. 25.
 Proserpina, iij. 43. xij. 52.
 profluunt, j. 34.
 proflit, iij. 60.
 προσωπών, v. 6.
 prospicis, ij. 59. iij. 58. v.
 1. vj. 72.
 prospicit, v. 14.
 prosterne, v. 43.
 prostruere, ix. 60.
 prostruiffe, ix. 9.
 prostrutis, ix. 28.
 prostruto infanti, ix. 7.
 prostratum leonem, † 6.
 profunt, iij. 75. v. 15. 70.
 x. 82. xiv. 36.
 protegit, xij. 83.
 proterva manus, xj. 55.
 protervo sale, x. 9.
 prorexit, ix. 21.
 protinus, j. 51. 71. 118. ij.
 44. 67. iij. 5. 17. 50. iv.
 87. v. 9. 51. 53. vj. 78.
 vij. 33. 87. viij. 56. ix.
 41. x. 19. 104. xj. 28. 32.
 72. xij. 36. 48. 95.
 prototomirudes, x. 48.
 prototomis colliculis, xiv.
 101.
 proventus, ix. 100.
 provincia, xij. 26.
 proxima, vj. 27. ix. 88. x.
 85. conditio, iij. 33. ru-
 ra, xj. 53. templa suo
 cælo, x. 51. vestis, xij.
 18. urfa, iij. 19.
 proximum, vij. 96.
 proximus, vj. 44. accola,
 v. 23.
 proxineta, x. 3.
 prudens simplicitas, x. 47.
 pruinas Othryfias, x. 7.
 pruinis gelidis, xj. 30. Ge-
 tices, xi. 4.
 pruna Damascena, xij. 29.
 rugosa, xij. 29.
 prunis canis, vii. 52.
 pruriat, ix. 92.
 pruriant, j. 36.
 pruriēte sale, xij. 97.
 prurientes puellæ, v. 79.
 prurigne longa, xj. 74.
 pruriosa, xiv. 23.
 pruriginis obscenæ, iv.
 48.
 prurire, iij. 93.
 pruris, ix. 75.
 prurit, iij. 58. vi. 35. x. 67.
 xj. 82. xiv. 203.

Pf
 Philothro, iij. 74. vj. 93.
 phiracus, x. 3. xiv. 78.
 ψυχή, x. 68.
 Pt
 Pisanamque, xij. 73.
 Pu
 Publi, j. 110. x. 98.
 publica gaudia, vj. 5. 70-
 ta, x. 28.
 publicumque, viij. 71.
 Publius, j. 110. ij. 57. vii.
 86.
 pudeat, iv. 12. 55. vj. 10. xi.
 69.
 pudens, j. 32. v. 49. vj. 58.
 xij. 10. xij. 69. care, iv.
 29.
 pudenti, iv. 13.
 pudentis, vij. 96.
 pudet, j. 5. 38. 105. ij. 18.
 iv. 11. 12. 58. 67. v. 38.
 vj. 19. ix. 28. xj. 15. 23.
 xiv. 101. 178.
 pudica, ix. 68. x. 35. xj.
 105. Penelope, xj. 105.
 Roma, vj. 4.
 pudica virgine, iv. 6.
 pudicam, viij. 52.
 pudice princeps, ix. 7.
 pudiciorem, ij. 54.
 pudicitia, vj. 7.
 pudicitia, x. 63. materna,
 vj. 27.
 pudicus torus, x. 47.
 pudor, ij. 37. iij. 27. 46. 73.
 86. viij. 3. 64. 70. 78. ix. 7.
 x. 68. 90. 98. xj. 50. xij. 56.
 64. 96. 99. tantus, j. 110.
 ix. 81.
 pudorque, vj. 94.
 pudore, vj. 28. deposito,
 iij. 68.
 pudorem, j. 35. 53. x. 78.
 xj. 28. durum, j. 107.
 stolatum, j. 36.
 pudoris, ij. 93. teneri folli-
 cique, xj. 46.
 puella, j. 65. 77. ij. 41. 66.
 iij. 11. iv. 71. vj. 28.
 viij. 79. ix. 40. 41. 68.
 x. 35. 67. xj. 1. 46. 54.
 62. 65. xij. 75. 97. 99.
 xiv. 8. 10. 56. candidior,
 j. 116. catta, vj. 87.
 castissima, ix. 92. ce-
 cropia, v. 2. cruda,
 viii. 64. digna, xj. 28.
 dulcior, v. 38. Cadita-
 na, xiv. 203. mfa-
 mata, x. 87. xiv. 75.
 auda,

- mada, xj. 105. nulla, xiv. 205. prima, viij. 46. pulchra, vj. 16. puncta labris meis, xi. 40. Romana, vj. 29. sicca, xj. 82. fola, iv. 25. tenera, iij. 64. uda, xi. 17.
 puella tenera, j. 110.
 puellæ, vj. 13. ix. 3. x. 29. 35. xj. 28. xij. 43. 55. Elyfiæ, x. 24. felices, iij. 69. Lampfaciæ, xj. 52. non amant, x. 30. pruriētes, v. 79. teneræ, xiv. 149. tondem, xij. 88.
 puellam, iij. 4. iij. 84. 96. v. 35. 46. vj. 81. 66. xj. 61. caram, iij. 48. facilem difficilemque, j. 58. lascivam, iij. 69.
 puellarum, iv. 82.
 puellas, iij. 76. iv. 42. v. 12. x. 63. 90. xj. 16. xij. 76. belas, iij. 87. lanificas, iv. 54. medias, vj. 66. molles, ix. 57.
 puellis, j. 110. ij. 41. vi. 42. viij. 5. xj. 23. lascivis, vj. 90. multis, xj. 65. paucis, xj. 26.
 puer, j. 114. ij. 60. iij. 19. iv. 7. 42. v. 75. 85. vj. 16. 28. iij. 52. 79. viij. 40. ix. 9. xj. 33. 87. xii. 206. bonus, viij. 3. care, j. 89. cinædus, ix. 92. xiv. 205. Dacus, j. 23. dignus, iij. 2. dignus amore, vi. 29. dulcissime, ix. 37. exultantibus pennis, x. 4. Hannibal, ix. 114. insignis, iij. 91. insidiosus, xiv. 172. magne, vj. 3. Oebalius, xj. 44. xiv. 173. phryx, ix. 37. raptus, vj. 68. sæve, iij. 65. securus, v. 32. sectus arte mangonis, ix. 7. trifidis, v. 85.
 pueri, j. 4. iij. 67. iv. 3. 18. v. 56. ix. 9. 39. 76. 78. x. 37. 62. xj. 9. 40. xij. 62. xiv. 64. 171. Comædi, xiv. 214. leves, xj. 64. triginta, xij. 88. viles, j. 42.
 pueri supplicium, ij. 60. puerilia corpora, ij. 75. puer libus annis, vi. 52. puerique, v. 2. xj. 109.
 puerque, j. 32. vij. 87.
 pueris, ij. 49. 75. iij. 23. 69. iv. 47. ix. 70. xi. 16. xij. 18. 98. xij. 30. xiv. 18. 80. 129. 168. 223. levibus, xj. 23. mutoniat, iij. 73.
 puero, j. 59. ij. 37. 48. iij. 71. iv. 49. viij. 46. ix. 22. 33. 57. x. 75. xi. 44. xij. 26. xiv. 21. 42. 65.
 pueros, iij. 62. iv. 42. v. 12. vj. 66. x. 63. 80. xi. 30. 71. 79. xij. 33. 49. 98. xiv. 47. amicos, xi. 50. molles, ix. 60. truces, xi. 87.
 puerum, j. 7. 118. ij. 44. 48. iv. 42. v. 50. vj. 13. viij. 49. ix. 22. 51. 78. xj. 95. 97. xii. 76. brevem, ij. 77. similem, iij. 39. tonforem, viij. 52.
 pugio, xiv. 33.
 pugillares citrei, xiv. 3. eburnei, xiv. 5. membranei, xiv. 7.
 pugna, v. 66.
 pugna, viij. 6.
 pugnam, iij. 58.
 pugnant, iv. 35.
 pugnas, x. 10. 38.
 pugnemus, x. 21.
 pugnet, viij. 80.
 pugno, xiv. 68.
 pugnorum, x. 87.
 pulcher, iij. 19. homo, vii. 99. onager, xij. 101.
 pulcherrima, iij. 72. iv. 25. Dido, viij. 6. mœnia, x. 103. Narbo, viij. 72. nomina, xiv. 85.
 pulcherrime, x. 28.
 pulcherrimus, viij. 56.
 pulchra, j. 11. 86. 109. jugera, j. 86. Lycoris, viij. 73. ora, ix. 67. puella, vi. 16. stemma, v. 37. Vienna, vj. 87.
 pulchre, j. 78. ij. 58. iij. 95. xii. 17.
 pulchrior, iv. 42. v. 19. vi. 29. ix. 18. x. 32. xi. 61. corona, ix. 61.
 pulei nigri, xij. 32.
 pulce molesto, xiv. 83.
 pulla stamina, iv. 73. vi. 58. venena, ix. 3.
 Pulli, j. 37. gallinacei, xij. 45.
 pullo cucullo, x. 76. velere, xiv. 157.
 pullos, iij. 58.
 pullus, vi. 93. viij. 33. x. 48.
 pulmone rubro, vi. 64.
 pulpam, iij. 77.
 pulpita, j. 77. v. 26. lubrica, ix. 39.
 pulcibus, xi. 17.
 pulfans, v. 38.
 pulsas, xij. 102.
 pulsar, iij. 11. viij. 36.
 pulses, x. 19.
 pulvis, vj. 6.
 pultem niveam, v. 79.
 pulcibus clusinis, xij. 8. niveis, xij. 35.
 pulvere, j. 28. j. 83. v. 66. vi. 38. viij. 65. xii. 84. xiv. 48. Cumano, xiv. 11. flavo, xiv. 71. longo, x. 13. magno, vi. 38. multo, j. 83. Siculo, v. 66. vili, xiv. 102.
 pulvereæ juba, xi. 85.
 pulvereumque hippodromon, xii. 50.
 pulverulenta, vi. 31. Harpasta, iv. 19. vii. 31. via, xii. 2.
 pulverulentus, iij. 5.
 pulvinis sericis, iij. 82.
 pulvis, viij. 3. longus à Cæsare, x. 6.
 pumicæ fronte, j. 67. manu, v. 42.
 pumice, j. 118. iv. 10. xiv. 205.
 pumicis fontibus, iv. 57.
 pumicis aridi, viij. 72.
 pumilio, xiv. 212.
 pumilione armato, j. 44.
 pumilionis, xiv. 213.
 puncta, xiv. 92. puella labris meis, xi. 40.
 punctaque, xi. 46.
 puncto bis feno, xiv. 17.
 pungat, xi. 102. xij. 86.
 ungere, vii. 24.
 Punica mala, j. 44. iv. 10.
 Punici, vi. 19.
 Punicorum malorum, vj. 19.
 puppa, iv. 20.
 puppam, iv. 20.
 puppes, x. 51.
 puppim emeritam, x. 85.
 puppis, ix. 36.
 pura, ix. 69. xi. 12. basia, vi. 50. vada, iv. 55.
 g iij puram,

puram, vj. 86. l. 4.
 puras buccas, iij. 75.
 purgentque, ix. 28.
 purior, ij. 16. llla, j. 110.
 puris affris, iv. 64.
 purius, iij. 87.
 puriusque, iij. 82.
 puro fonte, vj. 47. vitro, iv. 22.
 puros ordines, v. 8. soles, viij. 14.
 purpura, x. 10. delicata, iij. 2. deterior, xiv. 156. felix, viij. 8. 66. libata, ix. 78. Magalenis, x. 41. texta, xj. 57.
 purpura multa, x. 30.
 purpuraque, v. 6. vj. 118.
 purpuræve, x. 5.
 purpurea toga, x. 93.
 purpureas & arrogantes lacerinas, v. 8.
 purpureis capistris, j. 105. fastis, xj. 5. xij. 26. lacerinas, v. 8. tapetis, xiv. 147.
 purpureo grege, xiv. 55.
 purpureoque toro, xij. 17.
 purpureos racemos, viij. 68.
 purpureum, vj. 11. iubar, viij. 65. libellum, v. 6.
 purum, iv. 39.
 purus, xj. 62. xiv. 69. homo, ix. 64.
 pusilla, vj. 54.
 pusilli Herculis, iij. 47.
 pusillos filios, x. 98.
 pusillum, iv. 43. ix. 51. vitium, iij. 42.
 pusillus, v. 83. animus, iij. 62. homo, j. 10. v. 81.
 pustula felix, viij. 51.
 pustulæ lucentes, xj. 99.
 pusula fervida, xiv. 167.
 puta, iv. 29. vj. 85. xj. 44. xiv. 7.
 putabis, j. 110. ij. 8. iv. 64. x. 83. xij. 124. xiv. 6. 52.
 putabo, v. 1. vj. 14. viij. 64.
 putamus, iij. 55.
 putas, j. 7. 67. 73. 98. ij. 77. j. 1. 11. iv. 49. 53. v. 24. 52. vi. 10. 44. 56. viij. 18. 41. 60. viij. 37. ix. 15. 42. x. 11. 45. xj. 28. xij. 48. 94. xiv. 10.
 putasti, i. 28.
 putat, † 19. j. 61. 85. 86. 57. iij. 5. iv. 46. vj. 70. viij.

INDEX

66. viij. 78. ix. 56. x. 27. xj. 28. 31. xiv. 62. 194.
 putare, x. 92.
 putatis, vj. 26.
 putato, xiv. 188.
 putator horridus, iij. 58.
 putavi, v. 50. ix. 45. xij. 32.
 putavit, † 28. vj. 93. viij. 2.
 putent, vj. 56.
 putes, iv. 54. ix. 49. xj. 61. xij. 44. xiv. 212.
 putet, j. 14. 70. 105. vj. 13. viij. 47. ix. 61. xj. 56. xij. 21.
 putetque, j. 87.
 putida res, xij. 39.
 putidula, iv. 20.
 putidus, iij. 50.
 puto, j. 6. 28. 81. 100. 103. ij. 9. 47. 44. 67. iij. 26. 55. 67. 79. 95. iv. 26. 58. 69. v. 11. 16. 81. vj. 30. 70. viij. 23. 51. 52. 87. viij. 4. 29. 64. ix. 1. 64. x. 29. 36. 79. xj. 7. 21. 22. xij. 29. xiv. 182.
 putre versusque solum luto, ix. 75.
 putrescit, vj. 93.
 putri, viij. 66. halece, iij. 77.
 putrique creta, xij. 62.
 putris fascia, v. 3.
 putrisque, iv. 53. ix. 103.
 Py
 Pyladem, vj. 11. viij. 23. 44.
 Pylades, vj. 11.
 Pyladi, x. 11.
 Pyliam fenestram, viij. 2.
 Pylio pollice, viij. 6.
 Pylioque ævo, iv. 1.
 pyra, v. 79. religata, j. 44.
 pyramidum, † 1.
 pyramidumque, x. 63.
 Pyrgos litoreos, xij. 2.
 Pyrrhæ, x. 67.
 pyrum, j. 118.
 Pythagoræ, ix. 48.
 Pyxagathos, viij. 56.
 pyxidibus, ix. 38.
 Q
 Qua, j. 5. ij. 17. iv. 18. v. 23. vj. 18. viij. 11. 73. viij. 50. ix. 56. 60. xj. 16. 46. xij. 32. 95.
 quæcunque, iij. 44. 54. vj. 80. x. 73. xj. 99.
 quadra, iij. 77. ix. 92. xij. 32.

plurima secta de placenta, ix. 92.
 quadramve, vj. 75.
 quadrans, ij. 44. iij. 30.
 quadrante, ix. 49. uno beatiore, x. 82.
 quadrantem, v. 33. viij. 9. ix. 95. xj. 106.
 quadrantes, j. 60. vj. 88. x. 70. miselli, iij. 7.
 quadrantibus, iv. 68. x. 75.
 quadratum gausape, xiv. 152.
 quadriga, vj. 46.
 quadrima corona, xij. 32.
 quadringenta, ij. 6. v. 39.
 quadringentis millibus, xiv. 35.
 quadringentorum, v. 24. ix. 105.
 quadrupedes, xij. 92.
 quæ, † 2. 4. j. 17. 73. ij. 4. 44. iij. 20. 65. iv. 1. 48. v. 6. 47. vj. 42. 71. viij. 7. 60. viij. 36. 80. ix. 33. 85. x. 51. xj. 46. 53. xij. 2. 98. xij. 28. 38. xiv. 10. 28.
 quæcunque, j. 114. iv. 29. vj. 68. 87. x. 78. xj. 85.
 quædam, j. 17. 116. v. 53. viij. 84. x. 11. xj. 34.
 quæque, j. 89. ij. 29. 40. iv. 25. v. 23. vj. 64. 77. viij. 80. ix. 44. x. 51. xij. 31.
 quæras, vj. 64. vj. 50. xij. 62.
 quære, j. 2. 67. viij. 57. ix. 105. xij. 48.
 quærere, iv. 40. v. 45.
 quærerent, xj. 89.
 quæreret, j. 43.
 quærer, iij. 4.
 quærimus, v. 10.
 quæris, j. 2. 49. 58. 71. 97. 118. ij. 6. 31. 38. 78. iij. 93. iv. 19. 23. 91. v. 57. vj. 67. viij. 41. 78. 79. viij. 16. 31. x. 22. 74. 100. 104. xj. 20. 33. 64. xij. 17. 20. 25. 32. 53. 57. xiv. 2. 91.
 quærit, j. 34. 67. viij. 38. 61. x. 30. 71. xj. 85. xiv. 16.
 quærite, ix. 93.
 quæritis, iv. 65. viij. 12. ix. 79. xj. 60.
 quæritur, ix. 19.
 quæro, iv. 71.
 quæunt, iij. 91.
 quæsit, ix. 60.
 quæstoris, vj. 36.
 quæstus, ix. 64.
 quæle, † 21. xj. 54.
 qualem, j. 21. 58. vj. 64. viij. 94.

vij. 94. x. 51. xij. 32. 99.
xiv. 77.
quales, j. 40. v. 50. vj. 66.
vii. 13. xj. 7. xij. 43. xiv.
158.
qualia, j. 37. 108. iv. 11. viij.
75. ix. 21. 55. x. 99. xj. 85.
105. fata, xj. 70.
qual acunque, j. 71.
qualis. vj. 85. viij. 79. viij. 52.
xj. 27. xij. 94.
qualiscunque, v. 61.
qualisque, j. 44.
qualiter, † 7. j. 104. v. 7.
quam, ij. 43. iij. 8. 68. iv. 37.
74. 32. 81. vj. 89. viij. 13.
92. viij. 18. 77. ix. 46. 62.
x. 29. 89. xj. 4. 22. xij. 35.
63. xij. 2. 26. xiv. 68. 186.
quam, j. 87. 104. ij. 1. 70. iv.
29. 44. v. 3. 26. vj. 45. 85.
vii. 66. 87. viij. 36. 49. ix.
38. x. 14. 80. xj. 22. 57. xij.
21. 66. xiv. 15.
quam primum, j. 32. viij. 9.
quamque, j. 104.
quamvis, j. 63. ij. 41. v. 15.
53. 66. viij. 6. 18. 68. ix. 39.
52. x. 11. xj. 24. 44. 70. 105.
109. xij. 29. 78. xij. 73. 81.
xiv. 55. 120.
quandam, j. 116.
quandiu, x. 74.
quando, ij. 71. iij. 4. iv. 33. v.
19. 59. vj. 68. viij. 7. 8. viij.
45. ix. 87. x. 6. 14. 30. 58.
70.
quanta, ij. 75. iv. 63. v. 71.
viij. 46. 50. 70. xj. 6. gloria,
iv. 63. ira, iv. 74.
quantaque, viij. 50. 55. xj. 4.
quanta scabie, vj. 37.
quantam, xj. 52.
quantas, vj. 46. xij. 53.
quantus, j. 67. v. 16. 59. vj. 88.
xiv. 217.
quanto, j. 8. 83. ij. 44. 72. iv.
42. v. 69. 71. vj. 59. viij. 25.
46. 52. viij. 50. x. 10. 55.
70. 86. 89. xj. 8. xij. 95.
quantos, viij. 28. xj. 79.
quantulacunque, xj. 15.
quantum, j. 27. 205. iij. 44.
46. 93. iv. 26. v. 22. vj. 70.
83. 89. viij. 38. 71. 96. viij.
7. 55. ix. 4. 42. 70. xj. 88.
xij. 55. 59. 71. 85. xij. 2.
xiv. 195.
quantus, † 9. viij. 4. xj. 70.
xij. 29. honos, xij. 63.

quare, j. 3. 36. ij. 41. 49. iij.
82. iv. 33. 39. v. 56. 80. viij.
94. viij. 12. x. 36. 90. xj. 36.
76. xij. 20. 93. xiv. 74. 179.
quarta messis, j. 102.
quarta partis, ix. 49.
quartana febris, x. 77.
quartum, iij. 20. 50. ix. 84. la-
pidem, x. 79.
quartus, j. 13. vj. 39. viij. 71.
dies, iv. 61.
quartum, viij. 34.
quas, j. 35. 66. iij. 40. 64. v.
43. 79. vj. 56. 64. viij. 88.
viij. 61. ix. 19. 89. x. 38.
48. xj. 16. 35. xij. 32.
quasi, j. 100. iij. 96. v. 37. vj.
42. ix. 36. 48. x. 24. 32. xij.
98.
quassa rota, iv. 58.
quassat, viij. 43. xiii. 1.
quatenus, v. 20. vii. 79.
quater, iv. 69. v. 45. vii. 19.
viii. 2. 11. ix. 32. x. 38. 56.
xi. 98. xii. 55. juncta fora,
x. 51.
quaterque, j. 53. 104. iij. 17.
vi. 66. 93. x. 1. 11.
quaterno ere, xii. 77.
quatiat, xiv. 54.
quatis, ix. 74.
quatic, xii. 57.
quatuor, j. 72. 100. ij. 5. 44.
iii. 38. v. 2. 71. vi. 6. 8. viii.
7. 31. 71. 75. xi. 98. 107.
aureolas, x. 75. & tantum
verbis, xii. 11. libras, xii.
36. librarum nullus, x. 31.
mappas, xii. 29. messibus,
x. 103. nummis, xiii. 3. to-
gaz, x. 96.
quatuorque, iij. 93. x. 104.
xiv. 34.
quatuorve, ii. 44. v. 61. viii. 64.
Que
Que, x. 5. 6. 9. 12. 17. xi. 2.
4. 12.
quem, † 3. j. 14. 114. 118. ij.
34. 57. 68. iii. 24. 69. 100.
iv. 53. 54. v. 2. 19. 81. vi.
13. 25. 82. vii. 26. 59. 95.
viii. 28. 72. ix. 15. 38. 104.
x. 53. 72. xi. 62. 99. xii. 6.
49. 100. xiii. 83. xiv. 33.
190. 193.
quemcumque, iv. 29. xiii. 32.
quemquam, ii. 70. iv. 46.
viii. 56. x. 33. 48. xii. 94.
quercus, viii. 82. pia, ix. 24.
plurima, iv. 1. Tarpeias, iv.

querebar, ix. 88.
querela. i. 83. v. 7. rudes, xi. 71.
querelas, i. 13. vii. 46. i. 55.
Ce ropias, i. 54.
querela immensis, ix. 46.
quereretur, xi. 41.
quereris, i. 36. 90. i. 11. ii. 85.
iii. 32. 80. vi. 9. xi. 40. xii. 28.
quererisque, xi. 36.
queri, ix. 10. xi. 92.
queritur, i. 59. 93. 110. v. 15.
59. vi. 59. ix. 3. x. 17. 91.
xi. 40. 72.
queriturque, iv. 91.
queror, iv. 82. vi. 19. xi. 70.
querula capella, vii. 30.
querulo cliente, iv. 89.
querulos fastus, xii. 75. libel-
los, viii. 82.
querulus cliens, i. 50.
Qui
Qui, † 10. 15. i. 37. 93. ii. 32.
57. iii. 5. 63. iv. 55. 85. v.
20. 26. vi. 28. vii. 19. 92.
viii. 24. 29. ix. 7. 12. x. 35.
56. xi. 22. 51. xii. 55. 75.
xiii. 2. 93. xiv. 11. 72.
quia, i. 71. 72. 115. vi. 82. xii.
39.
quibus, i. 50. ii. 77. iii. 4. iv.
17. 64. vii. 31. ix. 12. 31. 35.
57. 75. x. 6. 68. xi. 7. xii. 5.
53. 98. 103. xiv. 115.
quicumque, iii. 38. vi. 39. viii.
48. x. 7. xii. 48.
quid, i. 77. 100. ii. 16. 64. iii.
20. 68. iv. 5. 30. v. 39. 70.
vi. 40. 59. vii. 33. 95. viii.
56. 78. ix. 26. 59. x. 11. 39.
xi. 43. 81. xii. 36. 75. xiii.
3. 94. xiv. 63. 215.
quidam, vi. 61. vii. 11. 82. ix.
99. xiv. 194.
quidam, ii. 11. vi. 44. ix. 59.
quidem, i. 199. ii. 1. 58. iii. 17.
45. iv. 1. 69. vi. 10. viii. 71.
ix. 87. x. 63. xiii. 52.
quidlibet, iii. 46. ix. 47.
quidquid, † 5. 21. 23. i. 69. 106.
ii. 37. 41. 88. iii. 1. 46. 61.
iv. 28. v. 43. vi. 29. 68. vii.
19. 30. x. 36. 56. xi. 2. 7. 76.
xii. 15. 18. 24. xiv. 39.
quies, iv. 8. viii. 70. ix. 101.
alta, vii. 41. amica, ix. 101.
fugitiva, vii. 63. grata, xi.
27. nullis linguis offensas,
xii. 57. pacata, ix. 81. pigra,
xii. 63. secreta, vii. 31. tuni-
cata, xi. 51. viva, x. 30.
quiescendi,

quiescendi, xij. 57.
 quiescit, xij. 1.
 quiesco, iv. 90.
 quicta mens, x. 47.
 quictæ vitæ, x. 92.
 quicere, v. 29.
 quicti placidæ, † 4.
 quilibet, v. 13.
 quina, j. 12. x. 75.
 quinas lucas, xiv. 141.
 quinta, vij. 67. x. 70.
 quintaque, vij. 44.
 Quintæ, iij. 11. 62. iv. 72. v.
 76. viij. 9. ix. 53. 54. Ovidi,
 x. 44.
 Quinctios, ix. 28.
 quincto, j. 114. vij. 92. viij.
 71. effedo, x. 104.
 quinctum, vij. 92. librum, iij.
 50.
 Quinctus, xij. 119.
 quincunce misto, ij. 1.
 quincunces, j. 28. xj. 37.
 quincupeda, xiv. 92.
 quincuplici, xiv. 4.
 quindicies, vij. 9. actas olym-
 piadas, x. 23.
 quindecim annos, xij. 59.
 graves saccos ferventis au-
 ri, x. 74. jugales annos, x.
 38. poetæ, xj. 7.
 quinquagenis millibus bis,
 xj. 67.
 quinquagesimaliba, x. 24. |
 quinquaginta, iij. 40.
 quinque, j. 27. 72. 118. ij. 76.
 iij. 62. iv. 15. 89. vj. 85. vij.
 52. viij. 67. ix. 8. x. 11. 42.
 63. 108. xij. 43. xiv. 192.
 basia, x. 42. comati, xij. 71.
 diebus, xiv. 79. Lucrina
 xij. 48. tertertia, x. 14.
 quinquennia prima, iv. 45.
 quinquies ducena, xij. 76.
 quintam, iv. 8.
 Quintiane, j. 53. v. 18.
 Quintuliane, ij. 90.
 qu ntrum, v. 22.
 quintus, iij. 8. 11. v. 2. 15,
 quippe, ij. 30.
 quique, vj. 64. xij. 44.
 Quirinalis, j. 85.
 Quirine sanctæ, x. 58.
 Quirini vicini porticum, xj.
 1.
 Quirino, x. 51. Aufonio, x.
 26.
 quis, † 12. 26. j. 36. 40. ij. 1.
 24. 72. iij. 44. 63. iv. 70. v.
 15. vj. 13. 39. vij. 16. 44.

vij. 55. 64. 73. ix. 13. 97.
 x. 44. 56. 66. xj. 23. xij. 11.
 21. 82. 96. xij. 92. xiv. 1.
 54.
 quiquam, j. 56. 67. 87. iij. 75.
 iv. 84. v. 21. vj. 2. 39. viij.
 64. 71. x. 49. 62. xj. 25. xiv.
 214.
 quisque, iv. 30. vj. 59. ix. 56.
 x. 87.
 quiquis, j. 34. 105. iv. 34. v.
 59. 60. vj. 49. 60. vij. 39.
 viij. 48. ix. 57. 79. 99. x. 5.
 36. 61. 71. xj. 14. xij. 35. 81.
 xiv. 67. 210.
 quivse, iv. 23.
 quivis, xiv. 214.
 Quo
 quo † 7. j. 85. ij. 64. 91. iv.
 65. 82. v. 1. 19. vj. 10. 33.
 vij. 5. 49. viij. 48. ix. 12. 34.
 x. 6. 92. xj. 14. 19. xij. 60.
 63. xij. 59. 111. xiv. 116.
 quocunque, ij. 67. vj. 43. viij.
 75. x. 20.
 quod, † 17. 25. j. 42. 94. ij.
 62. 73. iij. 42. 55. iv. 4. 55.
 66. v. 6. 79. vj. 48. viij. 61.
 73. ix. 12. x. 70. xj. 23. xij.
 4. 100. xij. 11. 106. xiv.
 57. 219.
 quod, j. 96. iij. 44. 62. v. 10.
 16. 18. 27. vj. 47. 55. vij. 51.
 84. viij. 30. ix. 27. 94. x. 80.
 xj. 23. 56. 80. xij. 25. 26.
 28. 38. 41. 48. 60. 75.
 quodam, vj. 8.
 quodunque, iv. 64. vj. 68.
 quodque, j. 91. ij. 72. iij. 16.
 v. 13. vj. 9. ix. 99. x. 61. xij.
 31.
 quodvis, xij. 117.
 quolibet, vj. 49.
 quomodo, iij. 15. x. 16.
 quondam, j. 102. 114. iij. 64.
 91. iv. 13. 30. v. 6. 43. vj.
 1. viij. 52. ix. 7. 50. x. 75.
 xj. 88. xij. 72. xij. 127.
 quoniam, xj. 77.
 quoque, j. 16. ij. 1. iij. 75. iv.
 13. 83. v. 77. vi. 27. 65. vij.
 57. 99. viij. 11. 82. ix. 9.
 90. x. 19. 39. xj. 17. 69. xij.
 75. 96.
 quorum, iij. 67.
 quos, j. 36. 49. iij. 5. 7. vj. 64.
 vij. 27. 66. viij. 56. 78. ix.
 60. x. 5. 51. xj. 5. 66. xij.
 67. 99. xiv. 1.
 quot, iij. 95. v. 66. vj. 34. viij.

17. 26. x. 28. 30. xj. 54. xij.
 7. 87. xiv. 90.
 quotque, xj. 54.
 quora, † 15. 28. v. 66. ix. 36.
 quotidiana sindone, xj. 1.
 quotidianam nauseam, iv. 37.
 quotidiano dropace, x. 55.
 quoties, j. 106. 118. ij. 14. iv.
 66. v. 4. 18. vj. 36. 39. viij.
 17. 34. viij. 55. 76. ix. 26.
 86. x. 55. 80. xj. 8. 100. xij.
 29. 86. xij. 18. 98. xiv. 115.
 119. 217.
 quoviscumque loco, xiv. 1.

R

Ra

R Abido dente, † 18. ora
 vj. 64.
 Rabiri, vij. 55.
 Rabirius, x. 71.
 racemis primis, iij. 65.
 racemos minimos, vj. 48.
 purpureos, viij. 68.
 radat, xj. 101.
 radere, vj. 57.
 radiabant, † 2.
 radiant, viij. 51.
 radiata, j. 71.
 radios, viij. 11.
 radit, ij. 17.
 ramento sulfurato, x. 3.
 rami Piceni, v. 79.
 ramis, iv. 59. ix. 62. xij. 62.
 adoptivis, xij. 46. flentibus,
 iv. 59. Libycis, xij. 42. ma-
 ternis, xij. 46. suburbanis,
 xij. 43.
 ramos altos, viij. 61. cedentes
 oneri, xij. 42.
 ranæ Ravennates, iij. 93.
 ranam exiguum, x. 79.
 ranas cantatas, xiv. 183. tur-
 pes, x. 37.
 rancidulo ore, vij. 33.
 rapagaudentia frigore, xij.
 16.
 rapaci manu, vj. 49.
 rapacitatis diræ, xj. 53. no-
 tæ, vj. 72.
 rapax m. lvs, ix. 55.
 rape, viij. 44.
 rapere, vij. 19. xj. 5.
 raperis, xij. 85.
 rapiat, j. 110.
 rapiant, ix. 39.

rapiantur,

rapiantur, vij. 49.
 rapidis aquis, x. 103.
 rapidi ungues, xiv. 199.
 sapiente veredo, xij. 14.
 rapit, x. 12.
 rapina, xij. 52. multa, vij.
 76.
 rapina levi, xij. 55.
 rapinae dirae, xij. 42. subitæ, vij.
 68.
 rapinam mollem, j. 105.
 rapinas, x. 87.
 rapinis, vij. 64.
 rapis, iv. 19. vij. 31. xj. 50.
 vij. 96.
 rapina, j. 16. 6. 91. vij. 31. x.
 70. j. 29. 95. xiv. 48.
 apta, j. 7. ij. 6. v. 38. xj.
 70. pœna, vij. 30.
 aptis, v. j. 46. xij. 52. pilas,
 † 19.
 aptis catulis, iij. 44. lumi-
 nibus, iv. 30.
 apto, vij. 44. ix. 31.
 aptor Gangeticus, vij. 26.
 aptore deserto, xij. 52.
 aptos, x. 71.
 aptum, j. 2. 89. 100. vij. 39.
 ix. 86. x. 53. Phryga, x. 19.
 aptus, † 16. iij. 2. v. 49. 85.
 vj. 52. 88. ix. 9. xij. 52. hœ-
 dus ab ore lupi, x. 48. Hy-
 las, x. 4. piscis, iv. 66. puer,
 vj. 68.
 apuisti, xj. 55.
 apuisti, v. 45. vj. 13.
 aia, iv. 29. vij. 31. cinnama,
 iv. 13. fides, x. 78. gloria,
 † 18. x. 53. manus, vj. 83.
 munera, xij. 91. oscula, xj.
 24. pondera, xj. 67. retia,
 xj. 22. senectus, vj. 29.
 theatra, v. 10. toga, x. 47.
 rareque rima, j. 35.
 rara coena, x. 53.
 raram, j. 107.
 rari memoris, vij. 40. poetæ,
 j. 1. ponderis, ix. 49.
 rarior calor, iv. 42.
 raris auribus, iij. 86. Kalendis,
 iv. 66.
 rarissima avis, xij. 65.
 rarius, v. 40.
 raro, j. 94. xiv. 213.
 raros amicos, j. 40. capillos,
 x. 73.
 rarum, xij. 21.
 rarus, vij. 18. xij. 6. xij. 3.
 amicus, xiv. 121. civis, xij.
 53. eques, x. 16. futuror,

vij. 17. lector, v. 10.
 rafa, vij. 47. recenti limâ, x.
 2. felibra, vij. 71. vellera,
 xiv. 159
 rafa fronte, iv. 10.
 ratam togam, iij. 85.
 ratit, xij. 5.
 ratris, iij. 75.
 ratum, j. 118. latus caveâ, ix.
 50.
 rata, x. 34. vota, iv. 45.
 rate dispersa, ix. 41. falva, vij.
 18.
 ratem, † 26.
 rates extructas, v. 43.
 ratibus, † 24. scavis, † 28.
 ratio, j. 86. iv. 81. v. 44. vj.
 56. xij. 61. 93.
 ratione, j. 73. 98. ij. 53. 77.
 iv. 7. vj. 17. 51. vij. 29. vij.
 75. x. 102. xij. 29. 95. nul-
 la, iij. 30. fola, ix. 56. sum-
 ma, iij. 30.
 rationis, vj. 25.
 ratis, iv. 66.
 ratus, iij. 24.
 raucâ voce, vij. 3.
 raucæ chartæ, vij. 67. cortis,
 vj. 30.
 raucæ Aquilone, j. 50.
 raucos caudicicos, iv. 8. roga-
 tores, x. 5.
 raucus cocus, j. 42.
 Ravenna æquorea, xij. 21.
 Ravennæ, iij. 56. 57. patriæ,
 iij. 91.
 Ravennam, x. 51.
 Ravennates ranæ, iij. 93.
 Ravennatis omocrotali, xj. 22.
 Re
 Reatum tristem, iij. 24.
 rebus, x. 82. xj. 44. xij. 3. an-
 gustis, xj. 57. negotiosis,
 x. 30. parvis, j. 56.
 recantat, iij. 86.
 recedat, iv. 30.
 recede, iij. 68. iv. 30. 77. vij.
 1. xj. 17.
 recedis, vij. 16.
 recedit, vj. 42.
 recedunt, xj. 72.
 recens, vij. 75. xiv. 93. cun-
 nilingus, xij. 59. tama, ix.
 44. hircus, vj. 93. sella, iij.
 57.
 recentem gallum, vij. 94.
 recenti buito, v. 39. buxo, xij
 32. lima rasi, x. 2.
 recepit, v. 8. vj. 36.
 receptis, x. 7.

recepto, iij. 19.
 receptum, vij. 25.
 receptus, v. 14.
 recefferatque, j. 83.
 recefferunt, iij. 7.
 recessit, iij. 20. iv. 73.
 recessus felices, vj. 43. fœmi-
 neos, vij. 34. hibernos, v.
 68. lati, iv. 64. pierios, vij.
 62. placidos, x. 48.
 recide, j. 32.
 recipis, iij. 40. ix. 55.
 recipit, iij. 68.
 recitabo, xj. 53.
 recitante, iij. 45.
 recitanti, x. 10.
 recitare, j. 30. 64. ix. 85.
 recitas, j. 39. iij. 71. 88. iij. 18.
 49. vij. 20. 76. xij. 40.
 recitat, j. 53. 67. iij. 20. iv. 6.
 vj. 42.
 recitaturus, iv. 41. xiv. 142.
 recitem, j. 64.
 recites, iij. 71. 88. iij. 40.
 recitet, xj. 64.
 reclusis, ix. 92.
 reclusus, vij. 61.
 recocta massa, xj. 53.
 recordanti, x. 23.
 recta, viii. 50. fides, xij. 6.
 recta, vij. 75.
 rectam coenam, iij. 69. vij. 19.
 rectas boves, v. 66.
 recte, vij. 69.
 recti, j. 40. vij. 69. xj. 6. amor,
 x. 78.
 Rector, xij. 100. maxime, ix.
 37. summe, vij. 6. veneran-
 de, vij. 59.
 Rectorem, x. 78.
 rectus, iij. 53. cucumis, xj. 19.
 recumbam, x. 98.
 recumbas, xj. 103.
 recumbere, iij. 19.
 recumbes, v. 79. xj. 24.
 recumbis, iij. 30.
 recumbit, v. 74. vij. 66. x. 98.
 xij. 17.
 recumbunt, iv. 64.
 recurrit, iij. 14. vij. 19.
 recufas, xj. 24.
 recusat, xj. 55.
 recufato, ix. 104.
 recufes, j. 55.
 recuso, x. 10.
 recutita colla, ix. 58.
 recutitorum Judæorum, vj.
 29.
 reddam, v. 85.
 reddant, iv. 51.

reddas,

reddas, xj. 91.
 reddat, ii. 38.
 reddatur, vi. 66. xi. 6.
 redde, i. 60. 104. vii. 1. 4. viii.
 13. 21. 48. ix. 94. x. 51. xi.
 55. xiii. 36. xiii. 52. xiv. 46.
 163.
 reddere, x. 44. xi. 41. xii. 48.
 redderet, x. 38.
 redderis, vii. 46.
 reddes, v. 6.
 reddet, v. 43. viii. 45.
 reddiderint, xi. 4.
 reddidit, vi. 89. vii. 46. xiv.
 165.
 reddis, iii. 95. vii. 54. viii. 37.
 80. ix. 105. xi. 66. xii. 63.
 reddit, ii. 38. x. 43.
 reddita, † 2. v. 8. templa, xii.
 3.
 redditur, vii. 7. viii. 45.
 redditus, i. 37. xi. 10.
 reddunturque, x. 83.
 redeant, xi. 6.
 redeas, vii. 26. ix. 57. x. 12.
 xi. 1.
 redeat, ix. 52. x. 101.
 redemi, ii. 68.
 redempta, xii. 99. Leda, ii.
 63.
 redemptoris, xiv. 92.
 redemptus, ii. 34.
 redeo, † 25. xii. 69.
 redeunt, iv. 37. x. 85. xii. 6.
 redeuntia secula, iv. 1.
 redi, viii. 31. 71.
 rediit, † 22. iii. 14.
 redimire, viii. 70. xii. 52.
 redimit, i. 9. vi. 71. ix. 33.
 redimita, viii. 65.
 redimite, ix. 74. xii. 100.
 redimant, vi. 60.
 redire, v. 36. vi. 72. vii. 27.
 viii. 66. 72. ix. 1. x. 103.
 xii. 59. 61. 63.
 rediret, i. 15.
 redisset, ix. 41.
 redisset, ix. 106.
 redisti, v. 50. xii. 52.
 redit, vii. 12. 21. x. 37. 48. xii.
 68. 78.
 reditque, i. 49. vi. 10.
 reditu, iv. 41.
 rediturus, ii. 5. xii. 14. xiv. 181.
 redolent, iii. 65. xi. 9.
 redolentia, xiii. 18.
 redolet, iv. 4.
 redolere, xiv. 59.
 reducem, x. 103. xii. 63.
 Deum, viii. 8. Jovem, viii.

15.
 reducesque, x. 70.
 reduci, ii. 74. vi. 83. ix. 8.
 reducis fortunæ, viii. 65.
 reducit, v. 26.
 reduco, xi. 25.
 reducta, x. 72.
 reducuntur, xii. 29.
 reduxit, vii. 46.
 refer, iii. 38.
 referam, xii. 26.
 referas, iii. 4. xii. 101.
 referasque, x. 68.
 referat, x. 32.
 referenda, ix. 93.
 referencia nullos mimos car-
 mina, xiv. 219.
 referes, vi. 58.
 referet, xii. 84.
 referre, iv. 55. v. 53.
 refers, v. 17. ix. 36. xi. 5. 44.
 108.
 refert, i. 30. 49. iii. 58. v. 8.
 viii. 38. ix. 1. 79. 101. 102.
 x. 35. xi. 34. 72. xiii. 76.
 refibulavit, ix. 28.
 refice, iv. 37.
 refici, xi. 30.
 reficit, x. 56.
 reficitque, ix. 47.
 refrigerat, iii. 25.
 refugit, iii. 63.
 regale fulmen, xii. 63.
 regali sepulchro, iv. 59.
 regas, vi. 3.
 rege, ii. 53. iii. 62. x. 39.
 regem, i. 22. ii. 68. iv. 40.
 regemque, i. 61. 113. iv. 84. x.
 10.
 regente, viii. 52.
 reges, ii. 68. vii. 99. x. 96. tu-
 midi, v. 20.
 regia miracula, viii. 36.
 regibus atavis ortus eques,
 xii. 4.
 regina, v. 56. vii. 49. ix. 59. x.
 64.
 regione, i. 109. iii. 4. x. 68.
 Helicaonia, xiv. 152.
 regis, v. 20. x. 20. xii. 55. Cor-
 cyræi, viii. 68. feri, † 2. su-
 perbi, iii. 7. tumidi, ii. 18.
 regit, i. 87. iii. 82. xii. 9.
 regius ager, x. 94.
 regna, vii. 6. ix. 44. Æthnæa,
 vii. 63. Itala, 103. æmorofo
 Trivia, ix. 65. parva, xii. 31.
 sæva pati, ix. 67. superba,
 xii. 48.
 regnat, x. 19.

regnator, vii. 46. x. 61. xi. 7.
 Olympi, xiv. 1. 75.
 regnet, viii. 30.
 regnis, xi. 2.
 regnis, xiv. 184. malis, ix.
 104. Petilianis, xii. 57. tan-
 tis, iv. 40.
 regnum, iv. 57. x. 30.
 regula, xi. 2.
 regulæ, vii. 15. 30.
 regule, i. 83. 112. ii. 93. iii. 16.
 v. 10. 22.
 regulos, v. 29.
 regulus, i. 13. 82. ii. 74. iv. 16.
 v. 64. parvus, vi. 38.
 regum pictorum, x. 72.
 regant, ii. 43.
 reis attonitis, xii. 52. sollici-
 tis, v. 16.
 relegas, xi. 53.
 relegata succina, xi. 9.
 relegente, ii. 6.
 releges, iv. 29.
 releves, x. 12.
 relicta, ix. 41.
 res non parva labore, x. 47.
 relictae urbis, xii. 69.
 relictis nucibus, v. 85.
 relicto, j. 63. nomini, viii. 38.
 speculo, xi. 50.
 relictum, i. 100. v. 45.
 religata pyra, i. 44.
 religatus Prometheus, † 7.
 relinquas, ix. 84. xiii. 126.
 relinquat, v. 57. vi. 38.
 relinque, vi. 27. xii. 96.
 relinquendum, viii. 44.
 relinquere, viii. 3.
 relinques, i. 50. x. 44.
 relinquis, x. 10.
 reliqua pallude, xiv. 38.
 reliquerunt, vii. 19.
 reliquis, iv. 42.
 reliquisset, iii. 64. viii. 44.
 reliquisset, iii. 64.
 reliquit, ii. 76. iii. 10. iv. 66.
 70. v. 79. vi. 18. vii. 65.
 reliquos capillos, x. 83.
 reliquum, j. 50.
 reliquias, vi. 37.
 reluctatur, v. 36.
 rem, i. 28. ii. 26. iii. 79. vi. 46.
 65. vii. 33. ix. 22. diffici-
 lem, iv. 66. magnam, xii.
 54.
 remansit, v. 68.
 remeant, i. 16.
 remedium, xi. 99.
 remensuf, vi. 89.
 remi, x. 70. xii. 3.
 remiserisque, vii. 54.
 remissum,

- remissimus, i. 102. iii. 99.
 remisisti, iv. 89.
 remisit, vi. 68. x. 95.
 remissa, iv. 14.
 remissum corpus, j. 50.
 remissus, vii. 46. x. 55. 101.
 remittam, j. 118.
 remittas, x. 7.
 remitte, ix. 92. x. 82. xi. 76.
 remittere, x. 37.
 remittes, x. 78.
 remittet, ix. 67.
 remitti, v. 60.
 remittis, vii. 54.
 remittit, xii. 95.
 remitto, ix. 51.
 remotos lentos, iij. 67.
 remota, x. 96.
 remove, xiii. 101.
 remum, † 26.
 renasci, v. 24. viii. 40.
 renata, vi. 4. 7.
 renovabat, ii. 75.
 renovant, v. 7.
 renovas, vii. 31.
 renovatur, viii. 80.
 renuente, ii. 14.
 reo, ij. 24.
 reor, iii. 100. viii. 33.
 reorum, ii. 36. mœstorum, iv. 4.
 reos pavidos, iv. 5.
 reparari, ix. 104.
 repellas, viii. 40.
 repeller, iii. 46.
 repente, i. 83. iv. 2. 30. 59. v. 36. 45. vii. 85. xii. 94.
 repetam, x. 96.
 repetas, ix. 4.
 repetatque, vii. 17.
 repetens, xi. 83.
 repetes, i. 50.
 repetis, iv. 79.
 repetit, v. 36. vi. 64. viii. 52. 75.
 repetira, xii. 18. 52.
 repetunt, x. 105.
 replet, vii. 19.
 repletum, xii. 95.
 reponas, ix. 38.
 repone, ii. 37.
 reponet, xi. 32.
 repono, xii. 18.
 reponcat, viii. 38.
 reppulit, viii. 56.
 repperunt, † 21.
 reptantes manus, ix. 21.
 reptanti lacerta, xiv. 172.
 repugnans, ix. 12.
 requiescere, xiv. 141. 161.
 requiescit, i. 94. vi. 18. x. 61.
 requiesque, iv. 25.
 requiram, vii. 72.
 requirer, iii. 4.
 requiris, i. 1. iii. 67. vi. 53. 66. 77. 78. 88. vii. 33. 36. x. 102. xi. 61.
 requirit, xi. 25.
 requirunt, ii. 83.
 rerum, ii. 91. v. 1. vi. 64. vii. 2. 66. ix. 42. xii. 49. xiv. 124.
 res, † 21. i. 80. ij. 28. iii. 38. 60. v. 62. 63. vii. 17. 70. viii. 49. ix. 4. 37. 58. x. 41. xi. 62. ardua, vii. 27. xi. 6. difficilis, v. 12. eadem, xii. 98. est imperiosa timor, xi. 59. gratissima, iv. 31. magna, i. 18. iv. 81. non parta labore, sed relicta, x. 47. novata, † 18. parva, x. 96. peracta, iv. 91. peregrina, xi. 79. perridicula, vii. 74. pretiosa, iij. 63. putida, xii. 39. falsa, iii. 12. tertia, ij. 1. una, xii. 40.
 resalutantes, x. 70.
 resalutas, iv. 84.
 resalutat, v. 22.
 resaluto, v. 28.
 rescriptit, ii. 9.
 rescare, iii. 74. vi. 52.
 resecat, iii. 24.
 refecta fila, xi. 53.
 reservantem, xi. 99.
 reserves, viii. 40.
 reside, iv. 13.
 resignas, ix. 36.
 resina, iii. 74.
 resina turpi, xii. 32.
 resinata vina, iii. 77.
 resolutior, x. 98.
 resonet, vi. 85.
 respectus, viii. 18. xi. 56.
 respexitque, ix. 88.
 respiciat, x. 10.
 respiciens, ix. 35.
 respicias, v. 45. 56. viii. 4.
 respicit, x. 23. 51. xiv. 177.
 responde, iij. 4.
 respondet, ix. 12.
 respondeo, iv. 90.
 respondes, ii. 32. v. 62. vi. 5. x. 41.
 responder, vi. 13.
 respondet, vi. 82. viii. 3. ix. 55. xi. 41.
 responsa, v. 1. ix. 93.
 resse abrupta, v. 63.
 restes calvæ, xii. 32.
 restitatur, xi. 12.
 restituis, x. 34.
 restitute, x. 87.
 restituti facundi, x. 87.
 resultant, ix. 70.
 resupino vultu, ix. 44.
 resupinus, xii. 78.
 recte subdolum, iii. 58.
 retentas, xii. 32.
 retentus, i. 47. sudor, v. 80.
 retia, ii. 27. v. 37. xii. 1. rara, xi. 22. subdola, ii. 40. 47.
 retibus, xiii. 68.
 retices, j. 107.
 retinere, x. 33.
 retineret, ix. 104.
 retinet, ii. 32. x. 44.
 retorto crine, vi. 39.
 retro, ii. 86. iii. 23.
 retro flexus, iii. 82.
 retulit, ix. 31. 78. xii. 29.
 reveheris, vi. 58.
 reverentia, ix. 38. major, vii. 51. tanta, ix. 81. xi. 6.
 reversa, ix. 39. xii. 99. feritate, ii. 75. vita, vii. 46.
 reversæ, v. 68.
 reverso, xii. 59. Domino, xii. 31. bis terque, ix. 8.
 reversuro, viii. 32.
 reversus, viii. 52.
 reverti, vii. 66.
 revinctus, vii. 41.
 revivo, iv. 90.
 reum, vi. 26. x. 48. xii. 25. tonsum ii. 74.
 revoca, viii. 67.
 revocas, iii. 27. viii. 80.
 revocasti, vi. 83.
 revocatur, v. 26. viii. 55.
 revocatur, v. 85.
 revocatus, xi. 6.
 revocavit, x. 2.
 revoces, viii. 8.
 revocetur, vi. 13.
 revolvant, xi. 1.
 revolvere, vi. 64.
 reus, x. 70. 87. grandis, vii. 71. pallidus, i. 50.
 rex, ii. 18. v. 23. xii. 61. magne, xii. 63.
 rexerat, vii. 62.
 rexit, vii. 51.
 Rhætica vina, xiv. 100.
 rheda, x. 13.
 rheda plena, iii. 47.
 Rhenanum Sarmaticamque manum, ix. 36.
 Rhena

Rhene pater Nympharum
amniunqque, x. 7.
Rheni summe domitor, ix. 7.
Rheni famuli, ix. 2.
Rhenique, v. 38.
Rhenom domito, ij. 2.
Rhenus, iv. 11. viij. 11. xi. 97.
xiv. 170. fractus, vij. 6.
rhetor, v. 2. 55. vij. 63. x. 70.
rhetora, ij. 64.
rhetorasque, v. 57.
rhetorem, iij. 25.
rhetores, ij. 64.
rhetoribusque, ix. 75.
rhinoceros, † 9. xiv. 53.
rhinocerotata, † 22. xiv. 52.
rhinocerotis, j. 4.
Rhodia capta, xiv. 68.
Rhodias fœminas, iij. 58.
Rhodium opus, j. 71.
Rhodon clarum, iv. 55.
Rhodope, † 21.
Rhodopeius, cultor, † 3.
Rhodos, ix. 21. x. 68. clara,
xiv. 68.
Rhoetus ferox, viij. 6.
rhombo, iij. 60. Colcho, xij.
57. Thesaliaco, ix. 30.
rhombum, x. 30. xij. 81.
rhombus latior, xij. 81.
Rhytio, ij. 35.
R i
Rictus pervios, j. 105.
ride, ij. 41.
rideas, iv. 55.
rideat, xj. 16.
ridebis, iv. 19. xij. 57.
ridebit, xij. 21.
ridens, vj. 78. x. 30.
ridenti dominæ, xij. 95.
ridere, vj. 53. vij. 17. xi. 19.
rideris, vj. 77.
riderisque, ix. 69.
rides, j. 66. 90. ij. 58. iv. 55..
v. 20. vi. 65.
ridet, j. 69. iij. 20. iv. 3. ix.
37. x. 2. 51. 80. xij. 52.
rideto, ij. 28.
ridetur, j. 54.
ridicula, iv. 20.
Tidiculi Philistoni, ij. 41.
ridiculum, v. 54.
rigas, iv. 55.
rigeat, vj. 73.
rigens Dircenna, j. 50.
rigent, vj. 56.
rigentem aquam, xiv. 117.
rigit, v. 32. vij. 94.
rigitque, vij. 94.
rigida ganto, vj. 64. vena, vi.

49. xj. 17. voce, vij. 91.
rigidi Catones, x. 19. Salonis,
xij. 21.
rigido Afro, xij. 42. centu-
rione, xj. 4. leoni, x. 65.
rigidum, ix. 48.
rigidus, v. 36. vij. 70. cespes,
v. 35. folior, vij. 70.
rigue aquæ, xij. 31.
x. gult, iv. 59.
rima, j. 35.
rimæ minimæ, xj. 46.
rimas omnes, xj. 99.
ripa, vj. 49. ix. 30.
ripa alta, x. 85. utraque, x. 7.
ripæ, v. 3.
ripis, j. 54.
riferunt, j. 104. v. 10. xij.
78.
rifi, j. 59.
rifiiti, xj. 7.
rifiit, viij. 56. ix. 35. 45.
risu, vj. 50. perspicuo, ij. 41.
rifum, ij. 41. vij. 17.
rifus, viij. 28. xij. 87.
rite, x. 26.
ritus, vj. 42. antiquos, iij. 24.
veteres, viij. 80.
rivali, xj. 75.
rivalis, iij. 70.
rivas gemmantibus, ix. 92.
rix nobilis, j. 37.
Rixamarum, iv. 55.
rixaris, ix. 28.
R o
Robore, j. 40. ix. 44.
rodas, xiv. 69.
rodere, v. 61. vj. 64. x. 45.
xij. 2.
rodit, v. 29.
roga, ix. 83. xj. 69. xij. 11.
rogabam, ij. 30. ix. 45.
rogabatur, ij. 30.
rogabis, vj. 25.
rogabit, j. 79. iij. 4.
rogabo, vj. 42. x. 24.
rogamus, j. 36. 55. 97. v. 81.
vj. 35. viij. 2. ix. 70.
rogandum, vj. 91.
rogante, ix. 43.
roganti, ij. 25. 92. iv. 15. x.
24. xj. 64. 74. xij. 72.
rogare, vj. 59. ix. 23. xij. 57.
66. 81. 94.
rogarem, vj. 10.
rogari, vj. 24.
rogaris, iij. 44.
rogas, j. 64. iij. 68. iv. 15. v.
64. x. 32. xj. 59. 69.
rogasque, iij. 76.

rogasse, vj. 10.
rogasti, ix. 52. xij. 81.
rogat, j. 110. ij. 69. iij. 92. viij.
21. 24. 48. ix. 23. 66. 90..
x. 7. xj. 28. 55. 59. 72. 82..
xij. 18. 28. xiv. 9. 81.
rogata, ix. 82. xij. 99.
rogatam diu lucem, x. 38.
rogate, v. 6.
rogator, iv. 30.
rogatores raucos, x. 5.
rogatus, iv. 90. vj. 52. xij.
2.
rogavi, iv. 77. vj. 20. ix. 69.
rogem, v. 47.
rogent, viij. 8. x. 70.
rogentque, iv. 85.
rogeris, ij. 44.
roges, j. 118.
rogesque, vj. 51.
roget, j. 40. xj. 28. 59.
rogetis, ij. 23.
rogi Oetæi, ix. 67.
rogi Phœthontei, iv. 25.
rogis, xj. 42. mœstis, x. 26.
nigris, xi. 92.
rogo, j. 79. ij. 14. 25. 79. 80.
iij. 25. 44. 52. 73. 76. 95.
iv. 85. v. 26. 45. 83. vj. 5.
17. 20. vj. 85. 94. ix. 26. x.
14. 21. 41. 66. xij. 25. 64.
xij. 58. expectato, iij. 94.
medio, xj. 55. nobiliore, j.
79. uno, x. 71.
rogos extremos, x. 63. He-
ctoreos, vj. 71.
rogum absentem, ix. 78.
rogus infelix, viij. 75.
Roma, † 2. 7. iij. 66. 95. iv.
8. v. 10. vj. 61. vij. 4. 56.
98. viij. 11. 15. 21. 26. 50.
61. 65. ix. 29. 57. 81. 99. x.
2. 12. 18. 20. 30. 51. 53. 72.
74. xij. 4. 11. 25. 42. 57. 59.
xiv. 99. 129. aurea, ix. 60.
callida, ix. 49. candida, viij.
65. magna, xij. 69. major,
viij. 56. Martia, v. 19. ma-
xima, vj. 95. x. 58. nova,
v. 7. pia, x. 87. xij. 6. ples-
ta, xj. 7. plurima, x. 28. pu-
dica, vj. 4. terrarum, gen-
tiumque Dea, xij. 8. tota
videnda, x. 6.
Roma, v. 16. vj. 28.
Romæ, iij. 30. 38. domine,
j. 4. x. 103.
Rómam, iij. 4. 14. 38. 47. vj.
94. ix. 41. x. 36. xj. 3. 21.
totam, iv. 64.
Romani,

Romana vij. 79. manus invicta, ix. 2. mentula, vij. 29. ora, v. 70. x. 99. pax, vij. 79. puella, vij. 29.
 Romana historia, xiv. 191. luce, ix. 2. morte, j. 79. simplicitate, xj. 21.
 Romana, iv. 23. brumæ, vj. 8. rogæ, ij. 90. iij. 1.
 Romanam, xj. 54. nurum, xij. 21.
 Romani cothurni, viij. 18. xj. 10. theatri, xj. 14.
 Romano anferre, xij. 73. fale, viij. 3. Tarento, x. 63.
 Romanos, xiv. 124.
 Romanum forum, j. 77.
 Romanus, x. 7. vinitor, xij. 57.
 Romuleus Terentus, iv. 1.
 Romulus, xij. 16. 107.
 ronchi, j. 4.
 ronchis, iij. 82.
 ronchos, iv. 87.
 rorantem nasum, vij. 36.
 rore nullo foveri, ix. 19. pingui, iv. 59.
 rosa, iij. 24.
 rosa, v. vij. 88. x. 19. 93. xij. 127. felix, vij. 88. futilis, ix. 95.
 rosa æterna, viij. 77.
 rosa clausa, xj. 19. hibernæ, iv. 29.
 rosaria celsura bisero pæsto, xij. 31.
 rosarium, v. 38.
 rosas, ij. 59. iv. 22. ix. 62. breves, j. 44. hibernas, vj. 80. vexatas, xj. 90.
 rosasque, iij. 68.
 rosida templa, iv. 18.
 rosea vite, iij. 24.
 roseam lampada, xij. 60.
 roseis labris, viij. 56.
 roseo ore, xj. 57.
 roseos ministros, xij. 65.
 roseus ephebus, vij. 79.
 rosus, xij. 17. xij. 51. pæstans, iv. 42. futilibus, v. 65. textis, iv. 55.
 rosi que, ix. 12. x. 32.
 rosos spondylos, vij. 19.
 rostro longo, xiv. 31. parulo, ix. 32.
 rota, iv. 14. v. 104. xiv. 168. barbara, x. 7. impacta transmissio petrauro, xj. 22. mollis, iv. 64. quassa, ix. 58.
 rota Sarmatica, vij. 79.

rotæ Hispanæ, iv. 46. Suren-tinæ, xiv. 102.
 rotat, † 21. vij. 66.
 Ru
 Rubeam, xiv. 95.
 rubeant, iv. 42.
 rubeat, iij. 2. iv. 17. vj. 80.
 rubelli Veietani, j. 104.
 rubens, ix. 69. cadus, iv. 66. herba, ix. 62. penna, xij. 70.
 rubentelardo, v. 79.
 rubentem, v. 4. Peteron, iv. 55.
 rubentes penas, iij. 82.
 rubenti ere, v. 2.
 rubentibus pennis, iij. 58.
 rubentis aceti, xj. 57.
 ruber, v. 8. ix. 92. crine, xij. 54. phasus, v. 8. urceus, xiv. 106.
 rubes, ij. 43.
 rubet, iv. 86. vj. 61.
 rubicunda conjunx, vj. 64.
 rubicundam testam, xiv. 114.
 rubiginosis dentibus, v. 29.
 rubore, vij. 11.
 rubra paropside, xj. 28. testa, xij. 7.
 rubras breves, iv. 64. genas, viij. 56.
 rubri croci, viij. 33.
 rubris aquis, vij. 20.
 rubro cado, j. 56. nimbo, v. 26. pulmone, vj. 64.
 rubuit, ix. 61.
 rubant, iij. 82.
 rubat, ix. 49.
 rubatix menta, x. 48.
 rubus, j. 88.
 rudem, iij. 36. fortum, vij. 30. fodalem, ij. 48.
 rudisque, xij. 53. curas, j. 67. hjos, x. 98. fontes, vj. 42. lacernæ, vij. 85. prototomi, x. 48. querelæ, xj. 71.
 rudi, iij. 24. carbone, xij. 62. ore, viij. 56. versu, ix. 12.
 rudis, ix. 104. agna, ix. 73. colonus, vj. 73. filia, vij. 94. herba, ij. 90. peuce, vij. 6. porticus, j. 13. villa, vij. 35. uva, xij. 68.
 ruebat, iij. 99.
 ruet, j. 61.
 rufa, ij. 33. vj. 39. crinibus uxor, xj. 32.
 rufæ canufinæ, xiv. 32.
 Rufe, j. 107. ij. 11. 29. 48. 84. iij. 70. 82. 94. 100. iv. 13.

71. 83. v. 52. 73. vj. 82. 85. 89. vij. 67. viij. 51. ix. 90. xij. 97.
 Rufi, v. 51. xiv. 176. instantis, viij. 51. Santonici, ix. 40.
 Rufina, xi. 54.
 Rufine, iij. 31.
 rufis, xiv. 129.
 rufo, j. 69. viij. 52. 85.
 rufus, j. 69. iij. 20. x. 99. xij. 52.
 rugas, iij. 42.
 rugosa pruna, xij. 29.
 rugosarum Picenarum, iv. 89.
 rugosiores frontem, iij. 93.
 ruina, v. 75. xij. 25. innocens, ij. 83. metuenda, xiv. 197.
 ruina Cyaneæ, vij. 18.
 ruinas longas, j. 83.
 ruit, j. 13. 73. xj. 83.
 ruitura, j. 89.
 rumor, ij. 72. iij. 73. 79. 86. iv. 16. 69. gemmeus, x. 3.
 rumpant, x. 13.
 rumpatur, ix. 99.
 rumpe, ij. 64.
 rumpere, iv. 64. xj. 105. xij. 14. xiv. 125.
 rumperet, x. 85.
 rumpes, j. 50.
 rumpet, j. 50. 79.
 rumpimus, xij. 50.
 rumpis, ix. 75. xij. 99.
 rumpisque, iij. 13.
 rumpit, xij. 18. xiv. 64.
 rumpitur, vij. 9. viij. 33. 61. invidia, ix. 99.
 rupe Scythica, † 7. xj. 85. summa, xij. 100.
 ruperat, x. 79.
 rupere, ix. 70.
 ruperunt, vj. 51. vij. 95.
 rupes Prometheæ, ix. 46.
 rupta fila, xj. 37. matella, xij. 32. laxa, viij. 3.
 rupta aluta, xij. 26. cathedra xij. 18.
 ruptæ mulæ, ix. 58.
 ruptos, x. 56.
 rura, j. 13. iv. 60. v. 72. viij. 18. 56. ix. 3. x. 14. 85. xj. 71. parva, xij. 57. Pæstana, iv. 60. Prætoræ, x. 79. proxima, xj. 53. fordida, x. 96. vicina Nomento, xij. 15.

rura,

rure, iiii. 20. 58. iv. 90. vii. 30.
xii. 60. vero barbaroque,
iii. 58.
ruris, i. 56. iii. 47. vi. 43. x.
96. beati, i. 56. iii. 47. Cam-
panis ix. 61. delicati, vii. 16.
Nomentani, vi. 43. Præsta-
n, vi. 80.
rutilus, vii. 5. 57.
rus, i. 115. iii. 47. 58. iv. 64.
80. viii. 61. 68. ix. 19. xii.
57. ætivum, viii. 61. bre-
ve, i. 115. x. 79. dulce, ix.
99. majus, xi. 19. mini-
mum, ix. 19. notarum, vii.
30.
Ruones, v. 29.
rustica, i. 44. Flora, v. 23.
Dryas, ix. 62. liba, x. 103.
nomina, iv. 55.
rustica perdix, xiii. 76. prædia,
vi. 5. turba, iv. 66. veritas
ficciscapillis, x. 72.
rusticas aras, ix. 43.
rustice, viii. 23. xiii. 15. xiv. 46.
Galba, x. 101.
rusticitate dura, vii. 57.
rusticula, xiii. 76.
rusticulum non nimis libel-
lum, x. 19.
rusticumque, xii. 18.
rusticus, iii. 24. ix. 31. xiv.
58.
ruta, xi. 19. 32. 53.
rutatos lacertos, x. 48.
Rutilium, v. 57.
ruunt, xii. 62.

S

Sa

Sabæi, † 3.
Sabbatariorum, iv. 4.
Sabella ceruffata, ii. 41.
Sabella, iii. 68. vii. 84. ix. 20.
xii. 39. 43. belle, xii. 39.
Sabello, iv. 46. vi. 33. xii. 61.
Sabellum, xii. 39. divitem,
iv. 46.
Sabellus, iv. 46. xii. 39.
Sabidi, i. 33. iii. 17.
Sabina filva, ix. 55.
Sabina, iv. 4.
Sabine Arestine, x. 93. ca-
stæ, ix. 41. horribiles, xi.
16.
Sabine, xi. 9. 18.

Sabineum, iii. 25.
Sabini, x. 44. antiquis, i. 63.
priscis, x. 33.
Sabino, ix. 61.
Sabinum, vii. 96. conditum,
x. 49.
Sabinus, iv. 37. ix. 59.
Sabura prima, xii. 3.
saccentur, ii. 40.
sacco follicito, xii. 61.
saccos graves quindecim fer-
ventis auri, x. 74.
sacculumque, v. 40.
sacculus, xi. 4.
saccus nivarius, xiv. 104.
sacer, vii. 62. arcus, viii. 85.
campus, iii. 47. lucus, i.
54.
sacerdos absens, x. 92.
sacra, iv. 1. vii. 62. viii. 4. ix.
49. xi. 5. xiii. 66. Cybeles,
iii. 81. frugi, xii. 63. litera,
iv. 57. Mystica Dindyme-
nes, viii. 81. veneranda.
sacra aure, vii. 98. via, ii. 63.
xii. 2.
sacræ gentis, ix. 95. linguæ, v.
70. tedæ, vi. 2.
sacraria, vii. 72.
sacrata domus, ix. 17.
sacration, iv. 1.
sacris crinibus, ix. 18.
sacratus Alcide, vii. 49.
sacravit, i. 117.
sacri fontes, iv. 57. lacus, ix.
59. lateris, vi. 76. Maronis,
viii. 56. muneris, † 24.
sacrilogos focos, ix. 62. furo-
res, ix. 86. hamos, iv. 30.
sacrilægum nefas, ix. 72.
sacris, iii. 6. 24. vii. 21. viii.
30. xii. 63. focis, i. 22. fron-
dibus, vii. 73. iratis, iii. 24.
piscibus, iv. 30.
sacro circo, viii. 11. clivio, i.
71. iv. 79. foedere, i. 94. pe-
ctore, vii. 1.
sacrorum, iii. 24.
sacrosc honores, viii. 66. vul-
tus, iii. 66. viii. 24.
sacrum, vii. 1. dulce, i. 3. ne-
ctar, viii. 39. nemus, i. 13.
Parmessida, viii. 70. pectus,
vii. 1. Tiberim, iv. 64.
sacrum populæ, x. 41.
sacrumque, iv. 64.
sacula, † 27. 28. i. 108. v. 7.
10. 19. 25. vi. 3. 60. vii. 18.
x. 2. 19. 39. cana, viii. 80.
cancus peracta, vi. 49. lon-

ga, viii. 8. permenia, ix. 36.
prisca, † 27. redeuntia, vi.
1.
sæpe, j. 63. 93. ij. 5. 77. iij.
27. 95. iv. 42. 53. v. 47. 58.
vi. 21. 51. vij. 81. viij. 25.
59. ix. 1. 104. x. 23. 85.
xj. 20. 74. xij. 18. 35. xij.
7. 13. xiv. 51. 204.
sæpius, iv. 29. vj. 82. x. 10.
xj. 34. 79. 99. xij. 14. 86.
89.
Sætiæ, pendulam, iv. 64.
sæva, † 18. vj. 99. discrimina,
† 12. febris, x. 77. fortu-
na, iv. 18. libido, ix. 9.
manus, iij. 17. miracula,
j. 22. novacula, ij. 66.
ora, j. 23. regna pati, ix.
67. suspendia, j. 116. tela,
vi. 25. toxica, j. 19. v. 77.
x. 36.
sæva manu, x. 50.
sævæque, vj. 25.
sævæ völsellæ, ix. 28.
sævas faces, † 7.
sæve puer, iij. 65.
sævi, iv. 49. falcis, xj. 99.
sæviet, ix. 92.
sævior, vj. 66. viij. 30.
sævis culttris, xj. 85. fatis, xj.
83. oris Cappadocum, ix.
31. ratibus, † 28.
sæviti, † 6.
sæviusque, vj. 94.
sævo coco, xij. 70. metallo,
iv. 55. murmure, ix. 70.
sævos leones, j. 52.
sævus, ij. 75. viij. 23. Oryx,
xij. 95.
saga, vj. 53. garrula, xj. 50.
sagurum, viij. 58.
sagatus, vj. 11.
sagax & astutus homo, xj.
87.
sagis lingonicis, xiv. 159.
sagitta, ix. 57.
sagittis Sarmaticis, vj. 1.
sigo excusso, j. 4.
Sagunti figuli, iv. 46.
Saguntini calices, xiv. 108.
Saguntino luto, viij. 6. xiv.
108.
falaces bulbi, iij. 75.
salamandra, ij. 66.
salarizque, iv. 64.
salariorum, j. 42. iv. 87.
salarium, iij. 7.
salex, xj. 26. xij. 67. herba,
x. 48.

[ale;

- fale, iv. 23. x. 48. equoreo;
 xij. 89. multo, vi. 44.
 multo, nec tamen proter-
 vo, x. 9. pruriente, xii.
 97. Romano, viij. 3.
 fale^{re}, ix. 58.
 falebras, xj. 91.
 falebrosum sanctam, xj. 83.
 salibus, xij. 23.
 sales innocuos, iij. 99. nu-
 di, v. 2. novos, xij. 1. cin-
 ctos Attico lepore, iij. 20.
 fale^{sque}, v. 2. xj. 14.
 Salethane, ij. 65.
 Salecanum iustitorem, ii. 65.
 salibus, j. 42.
 salicto consumpto, xj. 19.
 salientem piscem, j. 56.
 salis, vij. 24.
 salit, xi. 97. xiv. 104.
 Sallustius, xiv. 191.
 salmatis, x. 30.
 Salo, iv. 55. x. 103. xiv. 33.
 Celtiber, x. 20.
 Salonas litoreas, x. 78.
 Salone, j. 50.
 Salonem, x. 104. patrum,
 x. 96.
 Saloni, vj. 18.
 Salonis rigidi, xii. 21. tetrici,
 xii. 3.
 falsa res, iii. 12.
 falsas molas, vii. 53.
 falsas, ii. 7.
 falsam, j. 35. iv. 12. vii. 17.
 20. x. 77. xi. 23. 106.
 falsus, iv. 66.
 falsa mentula, iij. 85. uxor,
 ij. 11.
 silvarate, vij. 18.
 salubre corpus, x. 47. frigus,
 x. 30.
 salubri spatio, x. 104.
 salvo Cesare, v. 6. duce, vii.
 59. Marone, v. 10.
 salus certa, ii. 91. prima,
 viii. 66.
 salusque, v. 1.
 salutabat, v. 22.
 salutabo, j. 109.
 salutantes, iv. 8.
 salutas, iv. 84. v. 67.
 salutatur, vii. 44. ix. 94. xii. 78.
 salutator, j. 71. viij. 44. x.
 10. 74. xiv. 74. inanis,
 iij. 58.
 salutatrix charta, ix. 101. pi-
 ca, vii. 86.
 salutatum, i. 71. ii. 18.
 salutatus, v. 67. arator, ix.
 55.
 salutavi, xi. 68.
 salutavit, v. 55. vii. 65.
 salutem, i. 87. 69. 109. iii.
 36. xi. 72. xii. 11. certam,
 xii. 92.
 salutemus, v. 52.
 salutent, viii. 8.
 salutes, x. 104.
 saluiferis aquis, v. 1.
 saluto, ii. 68. xiv. 76.
 Samia testa, iii. 81.
 sana, vi. 47. libra, x. 22.
 sanare, xi. 61.
 sanas plantas, vii. 38.
 sancta, vi. 18. fides, ix. 86.
 x. 44. nomina, xi. 51.
 sancta pierate, viii. 15.
 sanctaque, iii. 69.
 sancte uxoris, x. 30.
 sanctam vitam, i. 79. urnam,
 ix. 31.
 sancte, xii. 63. pater, x. 28.
 Quirine, x. 58.
 sancti templi, x. 92.
 sanctior, vii. 18.
 sanctiora carmina, vii. 16.
 sanctiorem, x. 35.
 sanctioris aulæ, v. 6.
 sanctis, ix. 32. focus, ix. 32.
 umbris, vij. 39.
 sanctissime cultor juris & le-
 gum, x. 37.
 sanctus, iii. 69. viii. 1.
 sancto amore, vi. 29. duce,
 iv. 2. marito, xi. 54.
 sanctorum avorum, viii. 80.
 sanctra, vii. 19.
 sanctram salebrosum, xi. 3.
 sanctum illicitum, iv. 55.
 Priapum, vi. 73.
 sanctus Numa, xi. 16.
 sandapila, ii. 81.
 sandapila angusta, viii. 75.
 sandapila, ix. 3.
 sane, iii. 1. iv. 79. v. 15. 62.
 85. vi. 32. x. 21.
 sanet, x. 56.
 sanguine, iv. 29. ix. 32. xii.
 87. xiv. 154. cognato jun-
 ctum nomen, xii. 44. fa-
 cili, i. 9. largo, ix. 66.
 Lycambeo, vii. 11. multo,
 vi. 32. primo, xiii. 102.
 tenui, i. 23.
 sanguinea arena, † 11.
 sanguineam humum, ii.
 75.
 sanguis, x. 92.
 sano, viii. 11.
 sanos poetas, xii. 45.
 Santonica virga, ix. 96.
 Santonici Rusi, ix. 40.
 Santonico ba^{do}cuculo,
 xiv. 123.
 sanum, vi. 84.
 sanus, ii. 16. iv. 72. 81. xj.
 29. Philippus, vi. 84.
 sapæ Salethane, vii. 52.
 sapiam, xi. 21.
 sapiant, xiii. 13.
 sapiat, xi. 91. xii. 69.
 sapientis, i. 16.
 sapient, x. 66.
 sapi, j. 67.
 sapis, i. 118. ii. 41. iv. 54.
 viii. 20. 27. 77. x. 72. xi.
 95. xii. 21. xiii. 5.
 sapisti, iii. 2. ix. 6. xi. 107.
 sapit, i. 4. 77. v. 59. vi. 64.
 vii. 24. 68. viii. 13. ix. 6.
 12. x. 4. xj. 55. xiii. 32. 52.
 71. 76. 84. xiv. 210.
 sapor, xiii. 76. melior, xiv.
 113.
 sapore vario, xi. 32.
 sapores, xiii. 61.
 Sappho, vii. 68. x. 35.
Σαρπποφάγος, iii. 77.
 sarcina grandis, viii. 75.
 sarcinaeque, ii. 11.
 sarcinarum, xii. 32.
 sarcinas, xii. 32.
 sarcinis totis, ii. 68.
 Sardasapale, xi. 12.
 Sardinia, iv. 60.
 Sardois oris, viii. 32.
 sardonicha miserum, xi. 38.
 sardonichas, iv. 61. v. 11.
 Indos, iv. 28. pares, xi.
 28. veros, ix. 60. x. 87.
 sardonichata manus, ii. 29.
 Sarmata pastus, † 3.
 Sarmatica roca, vii. 79.
 Sarmaticæ lætitiæ, vii. 5.
 Sarmaticam Renanamque
 manum, ix. 36.
 Sarmaticas gentes, viii. 11.
 Sarmatici Istri, ix. 104.
 Sarmaticis sagittis, vii. 1.
 Sarmatico equo, vii. 29.
 sarrare, iii. 93.
 sarfina, ix. 59.
 sarta teges, xi. 33.
 sarta cure, i. 104.
 sassinare, iii. 58.
 sar, ii. 18. viii. 64.
 sarellite, i. 22.
 sariat, i. 58. ix. 73.
 satiatur, iv. 38.
 satiatus, vii. 79.
 saties, vi. 35.
 satietur, viii. 36.
 h
 satis;

fatis, † 6. i. 43. 50. ii. 54.
 90. iii. 5. iv. 57. 91. v. 16.
 vi. 45. 60. vii. 50. 98. viii.
 3. 30. ix. 8. 60. x. 19. 62.
 xi. 9. 42. xii. 10. 42. xiii.
 87. xiv. 151. 220. facere,
 xii. 8. fecit, xii. 14.
 fatisque, j. 53.
 fatius, x. 37.
 fator pulcherrime annorum
 nitidique mundi, (Jani
ἀνιστηναι.) x. 28.
 fatum Bacchum, † 12.
 satur, j. 93. iv. 23. ix. 60. x.
 59. xj. 68. 109. xij. 2. 8.
 34. 73. xiv. 69. hiftrio,
 xii. 78. minister, iij. 58.
 verna, ii. 90.
 saturæ casæ, x. 96.
 saturas, xj. 53.
 saturat, viij. 28.
 saturata melle Cydonia, xij.
 24. ostrea, iii. 59.
 saturatas vestes, viij. 48.
 Satureia improba, iii. 75.
 saturis, x. 48.
 Saturnalia, v. 85. xi. 2. bona,
 xiv. 70. fructuosiora, iv.
 46.
 Saturnalibus, vi. 24. vii. 52.
 Saturnalitæ felibræ, v. 20.
 Saturnalitas nuces, v. 31.
 vii. 90.
 Saturnalicio luto, xiv. 182.
 tributo, x. 17.
 Saturnalities versus, xj. 16.
 Saturne, iii. 29. xii. 63.
 xiv. 1.
 Saturni, ii. 85. iv. 89. x. 29.
 xiv. 72. ferius, xii. 83.
 Saturninum, iv. 11.
 saturem Martem, vi. 32.
 Satyras, xi. 11. xii. 96.
 Satyri, iv. 44.
 Satyris, x. 99.
 Satyrus, xiv. 107.
 laucia, † 12. iii. 68. colla,
 xj. 71. Terpichore, iij.
 67. vena, iv. 66.
 Saufellum, ij. 74.
 Saurodonos Corinthius,
 xiv. 172.
 Sauromatæ, xii. 8.
 saxa, iii. 82. vj. 42. ix. 46.
 x. 37. xii. 14. alta, xj. 91.
 dura, ix. 44. rupta, viij.
 3. sordida, v. 23. Tarpeja,
 ix. 2.
 Saxetani lacerti, vii. 77.
 saxisparrani, j. 56.
 saxis, x. 63. 85.

faxo phario, j. 89.
 faxorum, x. 56.
 faxum, iii. 93. viij. 44. tri-
 tum, xii. 57.
 Sca
 Scabie, v. 61. vi. 37.
 scabies, xi. 8.
 Scævola, j. 104.
 scalas ducentas, vii. 10.
 scalis, j. 118.
 scalpi, iij. 93.
 scalpatorium, xiv. 83.
 scamnis, v. 42.
 scaphium, xj. 12.
 scapulas, xiv. 83.
 scapulis, vi. 59.
 scarum avidum, v. 18.
 scarus, xij. 84.
 scazon, j. 97. vij. 25.
 Sce
 Scelerata lues, j. 102. ma-
 nus, xj. 85. poemata, iij.
 50. vipera, iii. 19.
 scelerate magister ludi, ix.
 70.
 sceleratus, † 7.
 scelus, j. 19. ii. 46. iij. 66.
 vii. 13. ix. 7. 26. 42. xj. 92.
 94. infandum, vii. 13.
 scena, v. 31.
 scenæ, ix. 29.
 scenicus, ix. 29.
 sceptrum, x. 62.
 Sch
 Scheda summa, iv. 91.
 schemate dubio, iij. 68.
 schola, ii. 64.
 schola, j. 36. iij. 20. iv. 61.
 Sci
 Sciat, v. 21. 61. vj. 79. ix. 29.
 xii. 48.
 scidisti, iij. 12.
 sciente fama, viii. 38.
 scierit, iv. 79.
 sciero, v. 34.
 sciet, j. 67. ix. 30.
 scilicet, j. 52.
 scimus, j. 66. viij. 82.
 scinde, ix. 75.
 scindere, iij. 94.
 scio, j. 24. iii. 71. iv. 42. vj.
 65. vii. 85. ix. 97. xj. 65.
 108. vii. 90.
 Scipio victor, ij. 2.
 scire, ij. 73. iii. 20. 44. vii.
 27. viij. 30. x. 4. 68. xi. 9.
 xii. 57. 98.
 scires, v. 69.
 scis, j. 82. 88. ij. 28. 79.
 iij. 55. iv. 67. v. 51. 85. vi.
 31. 56. 63. vii. 25. 46. 91.

ix. 36. 74. x. 104. xi. 21.
 53. 68. 91. xii. 14. xiv. 46.
 121.
 sciscitator, iij. 82.
 scissia humus ad manes, xii.
 63.
 scisso ventri, xiv. 60.
 scit, iii. 43. 63. iv. 42. viii.
 11. 70.
 scitis, j. 43.
 scito, ix. 34.
 sciunt, xii. 43.
 seiurus inamabilis, v. 38.
 Sco
 Scombri, xiii. 40. expirans,
 xiii. 102.
 scombris, iii. 50. iv. 87.
 scombrorum, xiii. 102.
 scopæ, xiv. 82.
 scopæque, iv. 39.
 scopas, xiv. 82.
 scopuli, † 21.
 scopulos, ii. 24.
 Scorpe, x. 50.
 Scorpi, ix. 26.
 scorpius improbus, ii.
 44.
 Scorpo, iv. 67. xi. 1.
 Scorpus, x. 53. 74.
 scortæpænula, xiv. 130.
 Scr
 Scribam, xiv. 1.
 scribant, viii. 3.
 scribarum, xiii. 38.
 scribas, viii. 24. xi. 65. xiv.
 219.
 scribat, ii. 86. vi. 14.
 scribe, i. 108.
 scribebamus, xii. 96.
 scribere penna, ix. 14.
 scribere, i. 36. 71. iii. 9. iv.
 14. 64. 65. v. 16. vii. 3. 84.
 ix. 14. 91. x. 21. 33. xii. 96.
 xii. 62.
 scriberet, i. 69.
 scribet, xiv. 6.
 scribi, xii. 48.
 scribis, i. 111. ii. 89. iii. 69.
 v. 54. vi. 63. vii. 84. ix. 51.
 scribit, iij. 9. iv. 49. vii. 89.
 viii. 29. 62. x. 102. xi. 65.
 xii. 62.
 scribitque, iii. 63.
 scribunt, x. 44.
 scriblita circumata, iii. 17.
 scrinia, i. 2. 4. iv. 87. vi. 64.
 plena, iv. 33.
 scrinioque, i. 67.
 scrinium, xiv. 37.
 scripsi, ij. 9. x. 5. xii. 80.
 scripsimus, xj. 17.
 scripsisse, vii. 50.

scripsit,

- scriptis, v. 22. 55. vii. 71. x. 97.
 scripta, ij. 71. iij. 68. xiv. 7. ingeniosa, vj. 60.
 scriptis postibus, j. 118.
 scriptor falsus, iij. 30.
 scriptum signum, xiv. 87.
 scriptura, j. 67.
 scriptus, iij. 68. xi. 5.
 scrobe, x. 97.
 scrupula, x. 55. sex, iv. 89. tota, v. 20.
 Scu
 Scutica, x. 62.
 scutulam beffalem, viij. 71.
 scutulas leves, xj. 32.
 scutum, xiv. 213.
 Scy
 Scylla, vij. 37.
 Scyllæ, vii. 43.
 Scyllam, x. 35.
 scyphos, vij. 71.
 scyphosque, xii. 70.
 scyphus, viij. 6.
 Scythæ pellis, x. 62.
 Scythas smaragdus, iv. 28.
 Scythica rupe, † 7. xj. 85.
 Scythicas casses, x. 20. flammæ, xii. 15.
 Scythici freti, vij. 18. luci, xij. 53. poli, vj. 58.
 Scythicis ignibus, xiv. 109.
 Scythico nodo, ix. 104.
 Se
 Se, † 5. j. 63. 91. ii. 23. 68. 83. iv. 23. 59. v. 14. 48. vi. 41. 70. vij. 65. 68. viij. 75. 81. ix. 19. 65. x. 32. 95. xj. 82. 89. xii. 85. 102. xliij. 2. xiv. 6.
 seque, † 22. iv. 73. xj. 72.
 secant, ix. 58.
 secare, xiv. 143.
 secaret, iij. 24.
 secat, iij. 24. v. 39. x. 59. xj. 85.
 secatque, xj. 32.
 secatur, ix. 94.
 secessos algidos, x. 30. mihi jucundos nec laboriosos, x. 104. Tusculanos, x. 30.
 secreta carmina, j. 67. peccata, v. 5. quies, vij. 31.
 secreta silva, xii. 18.
 secretius vitium, iij. 77.
 secreto cum cinædo, x. 40.
 secretos triumphos, viij. 15.
 secretum grandius, xi. 46.
 secretusque, vii. 34.
 secta ligna, xiv. 3. luna, xii. 97. ova, x. 48.
 secta placenta, ix. 92.
 sectæ placentæ, iij. 77.
 sectarius, xj. 88.
 sectarum, ix. 48.
 secti podicis, vj. 37.
 sectile porrum, x. 48.
 sectis comis, ij. 66.
 sectivi porri, xlii. 18.
 secto dente, xii. 84.
 sectus, x. 5. gallas, v. 42. puer arte mangonis, ix. 7.
 secutisti, xiv. 211.
 secuit, v. 49.
 secum, ii. 44. iv. 88. vii. 53. viij. 3. 46. x. 78. xij. 26. xliij. 23.
 secunda, vj. 70. cura, ix. 81. fama, vii. 26. mensa, iii. 50. plestra, vii. 22. poma, xliij. 50.
 secundæ, vii. 26. mensæ, v. 79.
 secundum docti, v. 81.
 Secundilla mortua, ii. 65.
 secundis mensis, iij. 17.
 secundo ii. 44. v. 81. vii. 83.
 secundum, j. 2. iv. 23. xii. 8.
 secundus, ii. 93. iv. 23. ix. 1. xii. 76. xiv. 155. tristis, vii. 91.
 secura, j. 20. gaudia, vj. 47. tristitia, vii. 46.
 secura manu, xj. 12.
 securaque, vii. 46.
 securæ, xiv. 3.
 securam, vij. 1.
 securi magistri, † 18. ij. 75.
 securicula, xiv. 36.
 securior præda, j. 105.
 securis diebus, v. 21.
 securius, xli. 64.
 securo, iv. 84. damno, j. 83. ministro, xii. 75.
 securos artus, ix. 39. finus, viij. 78. somnos, ix. 94.
 securus, iij. 58. 70. iv. 84. v. 81. viij. 46. ix. 66. 67. hortus, x. 94. puer, v. 32.
 secuta, j. 63. ii. 41.
 secutus, vij. 44. xi. 42. 70.
 sed, † 16. 21. j. 39. 115. ij. 51. iij. 26. 37. 45. iv. 12. 14. v. 25. 49. vj. 29. 63. vii. 83. viij. 18. 70. ix. 1. 26. x. 54. 76. xj. 19. 24. xii. 25. 67. xlii. 32. 42. xiv. 22. 85.
 sede, v. 93.
 sede (verbum) viii. 67.
 sedens, v. 28. xi. 99. 100. sedans, ix. 44. lactuca, x. 48.
 sedent, vi. 66. viij. 33. xj. 85.
 sedentem, iij. 44. v. 50.
 sedenti, iij. 44.
 sedentia, viij. 32.
 sedeo, iij. 95.
 federat, xi. 105.
 sedere, v. 8. 14. 39. 42. xj. 8. xiv. 197.
 federet, iv. 2. xii. 71.
 federit, vii. 1.
 sedes, iv. 44. patrias, viii. 9.
 sedet, ii. 17. 29. iv. 30. vii. 30. viij. 57. ix. 39. xj. 78. sedetis, v. 39.
 sedit, j. 96. xj. 92.
 seges, xj. 19. sterilis, v. 43.
 segmentatus, vj. 74.
 segnis caupo, iij. 58.
 selibra, x. 57. argenti missa, x. 14. rasi, viii. 71.
 selibra plumbea, j. 100.
 selibræ leves, vii. 71. Satur-
 nalitæ, v. 20. tres, iv. 46.
 Seliun, ii. 11. 14. 27.
 Selius, ij. 14. 60. iv. 21.
 sella, iij. 36. ix. 23. clausa, ij. 99. recens, ij. 57.
 sella, xii. 17.
 sellam, iv. 51. v. 62. ix. 103.
 sellamque, x. 10.
 sellariolis, v. 71.
 sellas, v. 14. Patroclianas, xii. 78.
 semel, † 27. j. 100. iij. 78. iv. 82. v. 40. vi. viii. 25. 52. 64. ix. 42. 78. x. 31. xi. 79. 98. xii. 21. 56. xiv. 164.
 Semelen, v. 73.
 semelque, iv. 64.
 semicinctum, xiv. 153.
 semicremata tura, xi. 55.
 semidocta manu, x. 92.
 semifultus, v. 14.
 semina, v. 43.
 Semiramia acu, viii. 28.
 Semiramis, ix. 77.
 semissem, xi. 106.
 semisupinus, vi. 35.
 semita, vii. 60. alta, v. 23.
 semiviri, ix. 21.
 semiviro, iij. 91.
 semodius, iv. 46.
 semodiusque, vii. 52.
 semper, † 4. j. 80. 91. ij. 25. 51. iij. 36. 95. iv. 80. 88. v. 43. 72. vi. 55. 94. h ij vii.

vii. 73. 98. viij. 44. 78.
ix. 36. 47. x. 40. 78. xi.
54. 74. xij. 6. 53.
semperque, v. 53.
Semproni, vij. 40.
Sempronia, xij. 52.
sena, iv. 76. millia annua,
ix. 10.
senator, xj. 25. xij. 26. om-
nium iustissimus, x. 72.
senatum, xj. 5.
senatus, viij. 15. 66. x. 27.
Dominus, xiv. 1.
sene, vj. 8. xi. 82. xij. 71.
92. ardelione, ix. 79.
Senecæ, ix. 43. docti, iv.
40. facundi, vj. 44.
Senecas, j. 62.
Senecasque, xij. 36.
senecta annosa, j. 106.
senecta Nestorea, xij. 117.
nimia piger, x. 24.
senectæ, iv. 25. longæ, vj.
49. Nestoreæ, ix. 30. pe-
regrinæ, xij. 29.
senectam pylam, viij. 2. x.
38. veterem, v. 7.
senectus rara, vj. 29. serior,
v. 6.
senem, iij. 91. iv. 7. 13. 50.
53. 73. x. 44. 83. 83. ca-
dum, xj. 37. Cecropium,
x. 33. Cynicum, iij. 93.
Pylum, xij. 61.
senemque, iij. 93.
senes, j. 26. v. 10. vj. 70.
x. 71. xiv. 47. juvenes-
que ficosi, vj. 70. mulli,
x. 30. serves, xj. 71.
senesque, j. 4. vj. 34. 70.
ix. 9.
senex, j. 109. iv. 50. vj. 3.
vj. 39. viij. 44. 64. x. 32.
96. Laertes, x. 67. mi-
rator, x. 87.
seni Baccho, xij. 23.
senia, xij. 27.
senibus, iv. 56. v. 38. au-
tumnis, iij. 58. cynis,
v. 38. ix. 43. damaicenis,
v. 18.
senio, xij. 1.
senior, iij. 69. xj. 33. xij.
69. anus, vj. 73. dens,
ix. 58. Zadon, x. 85.
omnis, vj. 87.
seniore, vj. 3. Cado, ix. 95.
senique, viij. 27.
senis, vj. 28. vj. 62. ix. 46.
xiv. 36. catuli. v. 10. fal-
siferi, xi. 7. garruli, x. 52.

magni, vj. 68.
senos, vj. 52. ix. 43. anu-
los, xj. 60.
senfere, iij. 91.
senferunt, xj. 53.
senfit, j. 102. iij. 19. 92.
viij. 11.
senfuro, viij. 38. caballo,
v. 26.
senfus, vj. 94. patrios,
iv. 75.
sentiantur, j. 100.
sentiat, v. 6. vj. 38. 68. vj.
22. x. 5. 87.
sentiatque, v. 29.
sentienti, j. 1.
sentire, vj. 29. viij. 33. ix.
62.
sentis, v. 64. viij. 27.
sentit, † 17. j. 110. v. 21.
x. 30. xj. 61.
separentur, vj. 70.
sepelire, xj. 15.
seponere, vj. 28.
seposita, † 3.
sepositi, vj. 16. loci, vj.
15.
seposito, iij. 43.
seposuitque, ix. 60.
septa, iij. 14. media, iij. 57.
tota, x. 80.
septem, j. 72. 100. iij. 44.
iv. 15. v. 12. 28. 30. vj.
8. 30. v. 39. vj. 16. 52.
57. 66. ix. 16. 80. 89. x.
48. xiv. 72. crinibus, xij.
32. montes, iv. 64. na-
torum jus, xj. 13.
septemque, viij. 3.
septenaria polita, iv. 46.
septenas aquas, iv. 25.
septenis, vj. 73.
septenos montes, viij. 36.
septicianæ libra, viij. 71.
septiciuæ, iv. 89. xj. 108.
septima, iv. 8. x. 43. hyems,
xj. 92. lustra, xij. 31.
vitis, xij. 114.
septimamque acerram, x.
24.
septimas, j. 100.
septingenta, vj. 9.
septis, ix. 60.
seprunce, viij. 51. multo,
iij. 82.
sepulchro, j. 117. x. 67. xj.
14. 92. juncto, vj. 28. re-
gali, iv. 59.
sepulti Blæsi, viij. 38.
sequaces lanæ, xij. 57.
sequanice textricis, iv. 19.

sequar, iij. 36. x. 10.
sequebaris, xij. 32.
sequens, vj. 42.
sequentem, v. 45.
sequeris, j. 9. iv. 9. v. 79.
viij. 94. 99.
sequeris, x. 78.
sequi, vj. 43. viij. 72. ix.
80. xij. 44. 52.
sequitur, iij. 57. ix. 39. xii. 18.
sequuntur, iij. 58.
sera, j. 16. x. 71. xi. 33. hila-
la, ix. 62. gloria, j. 26.
sera coronide, x. 1. nocte,
viii. 75. perpetua, x. 28.
seraque, j. 35. xj. 46.
seram matellam, vj. 89.
Serapin, ix. 30.
seras, ix. 47. Epidipnidas,
xj. 32. lucernas, x. 19.
uvas, iij. 58.
serena, vj. 42.
serena fronte, vj. 11.
Sereni Annæi, viij. 81. Jo-
vis, v. 6. Jovis ora, ix. 25.
sereniore cælo, iv. 64.
sereno, vii. 44. cælo, xiv.
130. ore, iij. 24.
serenos æstus, j. 50.
serenum focum, iij. 58. ni-
tidum, vj. 42.
serenus apex, viij. 36.
seria, v. 16. vj. 67.
serica, ix. 38. xj. 9. prima,
xj. 28.
sericis pulvinis, iij. 82.
serior, vj. 95. senectus, v. 6.
serius, j. 109. iij. 36.
sero, j. 32. v. 66. 68. viij.
67.
serpens, xi. 19. calatus,
vj. 42. Mæstylus, x. 94.
serperet, j. 79.
serpit, iv. 59.
sera, xi. 101. ix. 143.
Serranus, iv. 37.
serra, j. 77. viij. 82. ix. 36.
104. bacchica, vj. 62.
floreæ, viij. 77.
sertis mollibus, vj. 88. tex-
tilibus, vj. 80.
Sertorius, iij. 84. iij. 79. vj. 9.
serva, iij. 78. ix. 18.
servabor, viij. 51.
servat, vj. 60. ix. 60. 76.
servantur, j. 23. 44. 104.
servare, x. 33. 34. xi. 53.
servari, x. 77.
servat, iij. 58. viij. 33. 64.
ix. 76. x. 16. 94.
servare, vj. 38. x. 5.
serva,

- servatur, viij. 80.
 servavit, iii. 21. xiii. 74.
 serves, ii. 78. xii. 49. xiv. 44.
 servetque, xiv. 108.
 servi, vij. 34. ix. 94. lascivi,
 xiv. 79. paterni, vii. 61.
 Phrygii, xi. 105.
 servique, ii. 11. vii. 61.
 servant, j. 15. ix. 43. 92.
 serviet, j. 117. ii. 1.
 servio, xiv. 1. 1.
 servire, ix. 67. x. 56. xii.
 60. xiv. 220.
 servit, ii. 31. v. 13. vij. 31.
 ix. 42. x. 94.
 servitio, j. 53. gravi, j. 52.
 servitur, ij. 32.
 serviunt, x. 39.
 servum, ii. 64. iv. 40. v. 59.
 xiii. 44. ix. 48. iter ii. 141.
 xii. 8.
 servo, j. 42. xi. 76. amico,
 ii. 32.
 servorum, vi. 33.
 servos, j. 86. senes, xi. 71.
 servus, viii. 31. ambulator,
 ii. 11. civis, ix. 1. con-
 viva, viii. 39. Germani-
 cus, xiii. 4. spectator, T
 24.
 servulus macer, viii. 75. pa-
 ternus, ix. 89.
 servum, ii. 18. 68. 82. v.
 58. ix. 94. x. 31. xii. 30.
 nostrum, ii. 32.
 servus, xii. 26. succinctus,
 vii. 34. rectus, xj. 76.
 sesquipedalis mentula, vii. 13.
 sesquipedale, viii. 60.
 sessiles lectulas, iii. 47.
 sestertia, vi. 20. 30. bisqui-
 na, x. 75. centum, ii. 63.
 iv. 67. vi. 20. decem, xi.
 77. mutua, ii. 30. quin-
 que, x. 14. sex, vi. 30.
 sestertiolus, j. 59.
 seta, x. 30. tremula, j. 56.
 setia, xiii. 23. cara, x. 36.
 pendula, xiii. 112.
 setiger metuendus, xiii. 93.
 Setina, iv. 69. viii. 51. ix.
 3. xiiij. 124. gleba, ix. 23.
 Setini clivi arce, x. 74.
 trientes, x. 13.
 Setino, xii. 17.
 Serinos trientes, xiv. 103.
 Setinum, vi. 86. xiii. 112.
 setis, ii. 36. vi. 56.
 seu, ii. 44. iii. 3. iv. 19. 64.
 v. 1. vi. 94. vii. 71. 73. ix.
 61. x. 92. xi. 46. xiv. 11.
 severa dona, x. 73. frons,
 xi. 2.
 severam aurem, vi. 82.
 severe Cato, j. 3.
 Severe, ii. 6. v. 11. 81. 6. 8.
 vii. 33. 48. 78. viii. 61. do-
 ctus, xi. 58.
 severi, vii. 37. viii. 3. ix. 88.
 Aeci, x. 5. Martis, x. 30.
 severiores Musas, ix. 12.
 severitate, j. 36. iv. 14.
 severo, v. 81. docto, xi. 58.
 severos versus, j. 36. vul-
 tus, ii. 41.
 severum, x. 19.
 severus, iii. 20.
 sevit, x. 79.
 sex, j. 67. 72. iv. 15. 51. 76.
 vi. 77. vii. 57. 95. viii. 3. ix.
 95. x. 48. 71. xi. 21. cya-
 thos, xi. 28. 37. scrupula,
 iv. 89. sestertia, vi. 30.
 sexagesima messis, iv. 79. vi.
 70.
 sexaginta, vii. 8. limina,
 xii. 26.
 sexcenta, ix. 38.
 sexcentas gausapinas, vi. 59.
 sexcenti, xi. 66.
 sexcentis, xi. 66.
 sexcentos, vi. 66.
 sexdecim, vii. 66.
 sexta, iv. 8. v. 38. x. 48.
 hyems, x. 61.
 sexta bruma, xii. 63. hora,
 iii. 100.
 sextx, v. 36.
 sextante, viii. 71.
 sextantes, v. 65. xii. 28.
 Sexte, ii. 3. 44. 55. iii. 38. iv.
 68. v. 39. vii. 85. viii. 47.
 x. 21. 57. facunde, y. 3.
 Sextile, ii. 28.
 Sextiliane, j. 12. 27. x. 29.
 Sextilianum, vi. 54.
 Sextilianus, vi. 54.
 Sextium, j. 42.
 Sextius, j. 43.
 sexto anno, viii. 71. mense,
 iii. 68.
 sextulæque, x. 55.
 sextum mensem, x. 75.
 sextus, ii. 44. iii. 11. vi. 1.
 85. lapis, ix. 104.
 sexus, j. 91. ix. 9.
 Si
 Si, j. 27. j. 100. 118. ii. 55.
 63. iii. 64. 74. iv. 23. 25.
 v. 21. 50. vi. 59. vii. 55. 71.
 viii. 9. 77. ix. 41. 52. x. 30.
 90. xi. 100. xii. 7. 62. xiii.

66. 119. xiv. 113. 125.
 sibi, j. 2. j. 43. 73. iii. 66.
 90. iv. 73. v. 56. 60. vi.
 19. 54. vii. 59. 66. viii.
 2. 57. ix. 31. 32. x. 23.
 35. xi. 41. 72. xii. 78. xiii.
 109. xiv. 165. 200.
 sibiipſi, v. 25.
 Sibylla casta, xiv. 114.
 Sibyllæ Euboicæ, ix. 30.
 sic, j. 8. 12. j. 54. ii. 15.
 46. iii. 13. 75. iv. 14. 22.
 v. 7. 24. vi. 60. 81. vii.
 27. 71. viii. 51. 76. ix. 43.
 92. x. 61. 86. xi. 25. 32.
 xii. 17. 87. xiii. 44. 47.
 xiv. 133.
 fica, iii. 16.
 fica, xi. 29.
 Sicambri, j. 3.
 Sicanias apes, ii. 46.
 Sicanias apes, xi. 9. urbes,
 vii. 63.
 fici domus, ix. 19. pagina,
 iv. 10. puella, xi. 82.
 ficeæ lacunæ, iv. 4.
 ficcare, viii. 70.
 ficcat, j. 27.
 ficcaverat, vi. 89.
 ficii Nomentii, xii. 57. pœ-
 ni, x. 20.
 ficiis aquis, iv. 3. genis, j.
 79. xii. 3. ocellis, j. 93.
 rustica veritas capillis, x.
 72.
 fisco gradu, v. 23. lumine,
 x. 80.
 ficos æstus, vi. 42.
 ficcus, x. 5. xii. 30. 32. onyx.
 xi. 50.
 Siculas oves, iv. 49. undas,
 vii. 44.
 Siculi favi, xiiij. 105.
 Siculis, vii. 63.
 Siculo, v. 66. profundo,
 xiii. 80. pulvere, v. 66.
 Siculos favos, xii. 105. fra-
 tres, vii. 23. 38.
 Siculus, ii. 84.
 sicut, x. 30.
 sidera, vi. 58. viii. 36. ix.
 23. 26. 44. 73. 104. x. 51.
 celsa, ix. 62. horrida bru-
 mæ, (id est hyemis) ix. 13.
 pigra, ix. 46. tarda, viii.
 21.
 sidere, vii. 91. Cleonzo, iv.
 60. percussa lingua, xi. 86.
 fiderei Dei, xii. 60.
 fidereos rures, ix. 37. mi-
 nistros, x. 66.
 h 3 fide.

fideus Colossus, † 2.
fideribus, iv. 42. *solibusque*
Arctoïs, x. 6.
Sidonizæ conchæ, xiv. 154.
Sidonio amore, vij. 31.
fidus, iij. 4. *gratum*, † 26.
Sigerios modos, iv. 79.
figilli parvi, xiv. 171.
figillum, xiv. 178. *Giberii*
ficile, xiv. 182.
figma, x. 48.
figna, iij. 82. v. 40. ix. 89. xi.
 21. *lucida*, ix. 73. *Martia*,
 xj. 4.
signandi, ix. 53.
signant, v. 40.
signat, j. 13. iv. 45. ix. 89.
 x. 70. xi. 37. xiv. 33.
signata, j. 54. xiv. 79.
signatas, j. 67.
signatur, vi. 27.
signatus caseus, xiii. 10.
signavit, ix. 60. 76.
signet, ix. 17.
Signina morantia liquidum
ventrem, xiii. 116.
Signinum, xiiij. 115.
signum moriferum, vij. 36.
scriptum, xiv. 87. *Victo-*
rix, xiv. 170.)
Sila, xi. 24.
Silam, xi. 24.
Silanus, vi. 62.
Silaos certos, iv. 55.
file, iv. 61.
fileant, j. 26.
fileat, † 1.
filentia, ix. 70. *pretiosa*, v.
 70.
filentio, x. 3.
filentium, j. 67. iij. 82. ix.
 30. xi. 103.
Sili, iv. 14. *perpetui*, vj. 64.
 vj. 62.
filice duro, ix. 77.
filigineis cunnis, ix. 3.
filigineus Priapus, xiv. 69.
Silio, viij. 66.
Silius, vij. 66. ix. 88. xj. 49.
 51.
silva, j. 49. 50. 51. vii. 27.
 viij. 55. ix. 55. xii. 1. xiiij.
 83. *conscia*, iv. 25. *gra-*
vis, iv. 66. *larga*, iij.
 58. *miranda*, † 21. *Sabina*,
 ix. 55. *vicina*, j. 50.
silva, iij. 58. vij. 49. *secreta*,
 xii. 18.
silvæ Mauræ, xiv. 90.
silvam, viii. 40.
silvamque fluentem, xi. 42.

silvani horridi, x. 92.
silvarumque, v. 66.
silvas, xiv. 166. *felices*,
 xiv. 89.
siluere, v. 24.
Silvia, xiii. 96.
silvis, viii. 55. ix. 104. xi.
 70. xiiij. 104. *altis*, † 18.
sim, j. 2. ij. 59. iij. 36. x.
 78. xij. 94. xiv. 15. 154.
simque, xii. 94.
simanare, vi. 39.
simila extritico, xiiij. 10.
simila, xiiij. 10.
simile, iij. 11. vj. 75.
similem Cercopithecon, vij.
 86. *Iffam*, j. 110. *Libyn*,
 vi. 77. *puerum*, iij. 39.
similes, iij. 88. viij. 35. x.
 65. 100. *aves*, xij. 31. *gem-*
mas, iv. 61. *ministros*,
 ix. 37. 106. *toros*, vij.
 57.
simili Hercule, ix. 104. *la-*
na, x. 42.
similis, j. 110. v. 52. x. 55.
Chia, xiiij. 23. *poma*, xij. 63.
simillima, xiv. 127. *loro*
madido inguina, vii. 57.
simius calidus, xiv. 202.
simplex, ix. 41. xij. 35. 67.
simpliciter turbæ, x. 62.
simplicibus anni, x. 20. *cibis*,
 iv. 30.
simplicior, x. 33.
simpliciore manu, viij. 80.
mœcha, vj. 7.
simplicitas prudens, x. 47.
simplicitate nivea, viij. 73.
Romana, xj. 21. *vera*,
 j. 40.
simpliciter, j. 88. iij. 42. xj.
 64. xij. 35. xiv. 215.
simplicius, iij. 54. vj. 59. ix.
 16. x. 83.
simul, vij. 17. xj. 59.
simulque, x. 35.
simulabis, xj. 8.
simulent, 2. 35.
simus, iij. 4.
sinat, xj. 61.
sinœra soboles, vj. 25.
sincerior, viij. 73.
findone olenti, ij. 16. *quoti-*
diana, xj. 1. *Tyria*, iv. 19.
sine, † 27. j. 34. 36. ij. 14.
 90. iij. 5. 65. iv. 19. 79. v.
 51. 79. vj. 31. 51. vij. 61.
 99. viij. 34. 55. ix. 25. 52.
 x. 47. 103. xj. 19. 82. xii.
 40. 97. xiiij. 31. xiv. 170.

Angula, ij. 6. iij. 53. xj. 9.
sinis, iv. 55. vij. 31. viij. 38.
sinisque, vj. 31.
sinistra, viij. 30. xi. 74. 100.
sinistram, xii. 29.
sinistras, vij. 71.
sinistris nobilibus, xiv. 46.
sint, j. 12. 30. iij. 88. 93. iv.
 45. 49. v. 23. 70. viij. 28.
 58. ix. 39. xj. 53. 72. 87. xij.
 14. 55. xiiij. 34. 88. xiv. 2.
sintesis, xiv. 141.
sinu, † 26. j. 16. ij. 6. v. 36.
 viij. 57. ix. 31. xii. 49. 84.
 xiv. 206. *Cinythio*, xiv.
 140. *imo*, j. 16. *tepidi*,
 viij. 59. *tepidi*, viij. 59.
urp, xj. 55. *vacuo*, x. 78.
Sineffa mollis, vj. 42.
Sineffanis prælis, xiiij. 111.
undis, xj. 83.
Sineffano lacu, xj. 8.
sinum, iij. 2. 58.
sinumque, iv. 51.
sinus, ij. 26. iv. 3. vj. 61. viii.
 32. xiiij. 101. *maternos*,
 vi. 38. *securos*, viii. 78.
sordidus, v. 16.
figa, i. 35. ii. 6. 8. iv. 71. v. 19.
si quando, v. 30.
liquid, i. 16. 55. ii. 14. 64.
 x. 37.
figus, † 24. i. 34. 36. 40. 87.
 ii. 3. 14. 51. iv. 42.
Sirenas, iij. 64.
Sirius, iv. 66.
sis, ii. 1. 5. 7. 64. iij. 2. 34.
 81. iv. 6. v. 6. 42. vj. 64.
 vii. 29. 74. viii. 38. ix. 3.
 38. x. 47. xi. 17. 105. xii.
 98. xiiij. 2.
sistant, xiii. 116.
sistra garrula, xiv. 54.
sistracæ turba, xii. 29.
Sisyphi inquieti, x. 5. *lassi*,
 v. 81.
sit, † 3. i. 69. 91. ii. 6. 90.
 iij. 56. 93. iv. 17. v. 63. 79.
 vi. 11. 68. vii. 5. 81. viii.
 41. 64. ix. 27. 38. x. 3. 53.
 xi. 16. 40. xii. 6. 99. xiii.
 10. 55. xiv. 30. 179.
sitque, i. 109.
sita, x. 67.
siti morosa, xiv. 105.
sitiæm, x. 96.
sitibatur, xii. 71.
sitientibus hortis, ix. 19.
sitim, ii. 53. iij. 22. vj. 35. *avi-*
dam, i. 50. *captivam*, xi.
 96. *verecundam*, viii. 70.
sitio,

fitio, iv. 69. xiii. 82.
fitire, vii. 51.
fitis, i. 23. v. 93. vi. 47. viii. 35. xiv. 100. ingeniosa, xiv. 117. parca, xiii. 116.
fitic, ii. 40.
ficus, vii. 3.
ficus, vi. 76. xi. 91. xii. 52.
five, ii. 8. 27. iii. 5. iv. 19. v. 1. vi. 47. 75. 94. vii. 73. ix. 77. x. 92. xi. 24. 46. xiii. 33.
Sm
Smaragdos, v. 11. Scythas, iv. 28.
So
Sobolem, vi. 39.
soboles, vi. 38. sincera, vi. 25. vera, vi. 3.
soria, ii. 73. lana, xiv. 154. verba, i. 28.
sobrias nequitias, i. 107.
sobrius, iii. 16. 82. xi. 7. xii. 30. 71.
soccum, viii. 3.
socer, viii. 70. ix. 72.
soceri, x. 33.
socero, vii. 67.
socio dapes, ix. 73.
focio, iv. 75.
focius, vi. 68.
Socratis, x. 99.
socrum, x. 67.
sodale, i. 107. juncto, i. 87.
sodalem, ii. 44. xii. 34. rudem, ii. 48.
sodales, i. 16. iv. 61. xi. 89. paucos & veteres, x. 104. veteres, i. 100.
sodali, v. 19. caro, vii. 83. xiv. 11. leviter noto, xiv. 11. veteri, x. 37. xii. 25. veteri sadoque, ii. 43. v. 19.
sodalis, ii. 44. desertus, ix. 3. felix vetulque, ii. 30. novus, i. 55. vetus, i. 55. vii. 85.
sola, j. 24. 34. ij. 63. iij. 93. iv. 67. vi. 65. vij. 34. viii. 82. x. 59. 72. xii. 21. alea, iv. 66. bassa, i. 77. viij. 46. Corynna, v. 10. femina, xii. 98. lemmata, xiv. 2. monumenta, x. 2. pictura, ix. 78. puella, iv. 25.
solaque, x. 2.
sola, j. 49. ix. 14. 29. matre, xiii. 97. ratione, ix. 56. virgine, xiv. 163. voce, iv. 27.

solam coronam, ix. 25.
solas, v. 43. viij. 64.
solatia, ii. 91.
soldum, iv. 37.
soleas lanatae, xiv. 65.
soleas, iij. 50. viii. 59. xii. 89.
soleasque, xiv. 65.
soleatas, xii. 84.
solebam, xi. 66.
solebas, iij. 6. v. 45. 85. xii. 3. 73. 89.
solebat, i. 7. ii. 22. v. 66. xi. 105. xiii. 14.
sole, i. 78. iii. 20. ix. 2. xiii. 80. medio, iii. 44. modico, xii. 29. nimio, viij. 33.
solem, ii. 41. ix. 26.
solenne munus, ix. 55.
solenneis que jocos, x. 17.
solennia gaudia, xii. 63. postera, xi. 66.
solennibus, viii. 38.
solent, vi. 39. vii. 98. ix. 85. xii. 14. xiii. 29.
soleo, xiv. 56.
solea, i. 118. iii. 51. iv. 27. v. 21. 46. 79. vij. 5. ix. 71. x. 14. 42. 51. xi. 105. xii. 35. 94. 103. xiii. 65. xiv. 197. Bāiani, vi. 43. nimios, xiv. 28. puros, viii. 14. totos, x. 12.
solet, j. 44. ij. 56. 74. iii. 73. 95. iv. 88. v. 4. 6. 79. vi. 10. 65. vii. 11. viii. 41. 42. 78. x. 45. xi. 53. 63. xii. 42. xiii. 16. 27. 88. 99. 106. xiv. 11. 29. 86. 157. 204. 213.
soli, i. 42. vi. 89. coci, vi. 60. culti, i. 117. fratri, xii. 44. Setini culta jugera, xi. 30. suburbani, j. 86.
solibus sideribusque, Arctoïis, x. 6.
solicitateque manus, xiv. 111.
solio, ij. 70. vi. 81. xi. 96.
solis, v. 1.
solito more, v. 68.
solitudo ingens, iii. 44. juncta, xii. 24.
solitus, ii. 75. iv. 3. v. 14. vi. 85. ix. 75. xii. 52.
solum, ii. 42.
solicitabat, † 4.
solicitabant, † 22. xii. 75.
solicitare, † 28. vi. 71. viii. 56. xi. 23.
solicitatis, xi. 47. dea, vi. 68. Venus, iii. 75.

solicitentque, vii. 53.
solicites, vii. 50.
soliciterque, xii. 98.
soliciti ministri, viii. 59.
solicitive, xi. 46.
solicitis, v. 57. reis, v. 16.
solicito, iv. 84. Etrusco, vi. 83. sacco, xii. 61.
solicitos libellos, ix. 59.
solicitum, vii. 81. pecus, v. 32.
solicitus, iv. 84. v. 64. minister, xiv. 108.
solo nidore, i. 93.
solo nudo, v. 63.
solæcisum, v. 39. xj. 20.
solos, viij. 69. ix. 62. dies, x. 38. orbos, vj. 27.
sollitio, iv. 60.
solvas, ij. 13.
solvat, ix. 4. xii. 92.
solve, xj. 106. 109.
solvendis nummis, xiv. 35.
solvere, † 27. ij. 3. viij. 9. ix. 4. 29. 105. xj. 77. xiii. 29. xiv. 183.
solvet, viij. 9.
solvit, viij. 4. 10. xj. 62.
solum, j. 16. iv. 29. 40. v. 50. vj. 44. xj. 99. xiv. 212. pingue, j. 108. putre vetulque luto, ix. 75.
solus, † 27. j. 12. 21. 27. 97. ii. 24. 92. iii. 26. 50. 93. iv. 2. 17. 39. 64. v. 256. vj. 50. ix. 104. x. 58. 61. xj. 36. 41. xii. 50. 89. ci-bus, xiii. 90.
soluta, † 13. curis nox, x. 47.
solutum ventrem, xj. 89.
Solymis, xj. 95. perustus, vij. 54.
somnia, j. 72.
soppi, iij. 91. pigri, xij. 57.
somnia mera, vij. 53.
somniaulosos glures, iij. 58.
somnia, vj. 53.
somnia, ij. 90. xj. 50. blando, iv. 64. ingenti improboque, xij. 18.
somnia, j. 110. xj. 50. matutinos, xiv. 125. medios, xij. 26. securos, ix. 94.
somnia, ix. 70. xj. 47. al-tum, j. 50. xii. 57. xii. 59. qui faciat breves tenebras, x. 47.
sonusque, xij. 69.
sonabit, v. 79. vij. 50. 96.
sonant, j. 62. 77. vj. 34. xiv. 223.
h iij

fo-

sonantque, iij. 58.
 sonantem, ix. 33. platem,
 iv. 55.
 sonantes elegos, vij. 45.
 sonare, vij. 56. 66. ix. 12.
 sonas, ij. 43. iij. 44. iv. 79.
 vj. 19. vii. 5. xii. 67.
 sonaque, ix. 28.
 sonat, † 3. ii. 72. iij. 63. iv.
 14. vii. 17. 35. 99. viij. 51.
 78. ix. 30. 60. x. 451. xj.
 22. xij. 50. xiv. 163.
 sonent, ix. i. xi. 85.
 fones, ix. 12.
 sonet, ix. 19. 23.
 sono, ij. 72.
 sonuit, ix. 21.
 sophiz, j. 112. viij. 73.
 Sophocleis cothurnis, iiii.
 20.
 Sophocleo cothurno, v. 31.
 Sophos, j. 67. vii. 31. gran-
 de, i. 4. vi. 48. grande &
 infanum, i. 50. magnum
 & inane, j. 77. tergemi-
 num, iiii. 46.
 Sophonri, iv. 71. xj. 104.
 sopor, vij. 41.
 sorba durantia molles ven-
 tres, xiiij. 26.
 sorbet, xij. 29.
 sordibus, j. 100. iv. 56. v. 16.
 sordida, ij. 36. iv. 19. 34.
 aera, ix. 9. barba, iv. 53.
 blatta, xiiij. i. calva, vi.
 57. charta, x. 93. condi-
 zio, v. 7. etia, j. 56. prae-
 da, x. 37. rura, x. 96.
 faxa, v. 23. vestis, viij.
 3. xiv. 71.
 sordidaque, i. 56.
 sordidaque villa, x. 98.
 sordidæ cortis, iij. 58.
 sordidam mappam, vij. 19.
 menlam, xij. 57.
 sordidive lichenes, xj. 99.
 sordidior toga, i. 104. vii. 32.
 sordid ora, xii. 84.
 sordido infante, j. 50.
 sordidum dentem, x. 3. la-
 aem, xij. 57.
 sordidus, vi. 50. viij. 78. xj.
 16. xiv. 83. cliens, viij.
 33. linus, v. 16. unctor,
 vii. 31.
 soror, ij. 4. iv. 45. viij. 71.
 ix. 78. 106. x. 98. xj. 5.
 sorre ingenti, xij. 32.
 sororem, ij. 4. ix. 35. x. 65.
 xij. 20.
 sorores, vj. 39. viii. 81.

doctæ, j. 71. ix. 43. jun-
 ctæ, xiv. 148. lanificæ, vj.
 58. novem, ij. 22. veridi-
 cæ, v. i. volventes, iv. 73.
 forori pie, viij. 32.
 fororis castæ, x. 92.
 fororum, j. 77. iv. 31. 54. v.
 6. viij. 3. xj. 37. Castali-
 dum, iv. 14.
 fors, v. 3. xiv. 40.
 forte, vii. i. xiv. 131. 144.
 170. candidiore, x. 71. ge-
 mina, ix. 40. pari, iv. 35.
 sortemque, v. 43.
 sortes, xiv. i.
 sortitur, viij. 38.
 fortitus, xiv. 19.
 Sosibiane, j. 82. iv. 38. xi. 84.
 sospes, vi. 58.
 sospite, ii. 91. v. i. vi. 58.
 x. 61.
 Sotade, ij. 86.
 Sotadem, vi. 26.
 Sotades, vj. 26.
 Sotæ, iv. 9.
 soteria, xij. 56.
 Sp
 Spado, vi. 2. 36. Dindymus,
 xj. 82.
 spadone fluxo, v. 42.
 spadonem, x. 52. cusiadem,
 ii. 54.
 spadones, xj. 76.
 Spanius, ij. 41.
 spargere, v. 26. x. 26.
 sparget, vj. 60.
 spargit, iij. 82. viij. 55. x. 3.
 spargitur, iij. 65. v. 75.
 spargor, viij. 61.
 sparsa corona, iiii. 65.
 sparsas conchas, vj. 34.
 sparfe, xii. 57.
 sparserat, iv. 78.
 Spartani disci, xiv. 64. faxi.
 i. 56.
 Spartanus olor, viij. 28.
 sparulo, iiii. 60.
 spartalen mammosam, ij.
 52.
 spathalon caryotarum, xiiij.
 27.
 spatia, iij. 20. ingrata, iij. 58.
 spatatur, xj. 48.
 spatere, vj. 77.
 spar. o salubri, x. 104.
 spatium, x. 23. xij. 57.
 species, vii. 95.
 speciosa supellex, iij. 62.
 spectabat, iv. 2.
 spectab mus, ij. 64.
 spectabo, xiv. 29.

spectacula, j. 105. vj. 4. xij.
 29. tanta, xij. 14.
 spectandum leonem, † 15.
 spectant, j. 109. x. 85.
 spectante, j. 21. vij. 81. xi. 24.
 spectantur, viij. 30.
 spectare, j. 22. v. 19. ix. 26.
 x. 6. xiv. i.
 spectas, j. 5. ii. 6. 64. iij. 86.
 xj. 64.
 spectasse, † 21.
 spectat, j. 97. ij. 51. iij. 68.
 iv. 2. v. 14. ix. 94. x. 74.
 xiiij. 112.
 spectata, viij. 28. x. 63.
 spectatas feras, viij. 78.
 spectator, † 3. j. 35. viii. 30.
 non unius undæ lectulus,
 x. 51. serus, † 24.
 spectatorem, viij. 78. ix. 29.
 spectatur, † 28. v. 66.
 spectatus, x. 25. 30. xiv. 53.
 spectavere, iv. 35.
 spectavimus, j. 44.
 spectem, x. 98.
 spectes, † 24. xiv. 212.
 spectet, ix. 26.
 specularia objecta, viij. 14.
 speculi, ij. 41.
 speculo, ii. 66. relicto, xj. 50.
 speculum, vj. 64. ix. 17.
 spem, ix. 49.
 speranti, vj. 71.
 sperare, viij. 32. ix. 62. xii. 11.
 speras, iij. 38.
 sperat, vj. 85. xj. 54.
 sperem, ix. 49.
 speres, xiii. 100.
 speret, i. 117.
 spernas, vj. 98.
 sperne, xiv. 178.
 spernet, viij. 73.
 spernis, vii. 29.
 spernit, ii. 14.
 spes, i. 77.
 speciter Nilus, x. 74.
 spina mollis, xiiij. 21.
 spirant, xj. 9.
 spirat, ij. 26. iij. 65. vii. 83.
 xj. 10. xiiij. 79.
 splendeat, ix. 79. viij. 77.
 splendent, ii. 29.
 splendenti cuspidem, vii. 26.
 splendecat, viij. 45.
 splendet, ix. 3.
 splendida, ij. 36. ix. 50. pon-
 deri, xiv. 164. venabula,
 † 11.
 splendidus Anxur, x. 51.
 Splendophorum, x. 83.
 Splendophorus armiger, ix.
 87. splē.

splenis, viij. 33. numerosa, ij. 29.
 spleniato mento. x. 22.
 Spolet. na, vj. 89. xiv. 116.
 Spoletinis Ligenis, xij. 120
 Spoletinum, xij. 120.
 spoliabat, v. 43.
 spoliata, x. 42.
 spoliato patrono, x. 33.
 spoliatricem amicam, iv. 29.
 spoliaverat † 7.
 sponda, j. 93. nudi grabati, xj. 57.
 sponda Orciniana, x. 5.
 spondax, iij. 91. xiv. 85.
 spondere, xij. 92.
 spondet, x. 18. xij. 25.
 spondylos rofos, vij. 19.
 spongia, iv. 10. vj. 57. vij. 52.
 intelix, xij. 48. levis, xij. 47. utilis, xiv. 144.
 sponsa, vj. 64. viij. 46. xj. 24. xij. 86.
 sponsa, xj. 79.
 sponsam, vj. 64.
 sponsio, xj. 1.
 sponte tua, xij. 61.
 sporta inani, x. 37.
 sportula, j. 81. iij. 60. vij. 85. viij. 50. ix. 87. x. 27. 75. xij. 123. xiv. 125. Bajana, j. 60. major, viij. 42. nulla. iij. 30.
 sportulæ, ij. 7.
 sportularum, iij. 14.
 sprevisti, vij. 44.
 spuma, xiv. 58. Batava, viij. 33. caustica, xiv. 26.
 spumantes aprus, xiv. 70.
 spumantis apris, xj. 70.
 spumer, xij. 7.
 spumeus aper, xiv. 22.
 spurca Ledæ, iv. 4.
 spurcas lupas, j. 35.
 spurcius, iv. 56.
 sputa, ij. 26.
 sputo, viij. 33.

S q

Squaler, ix. 48.
 squalidus, ij. 24.
 squilla, xij. 83.

S t

Sta, v. 26.
 stabant, iv. 40.
 stabat, † 2. ij. 45. iij. 24. ix. 88. x. 85.
 stabulatur, ix. 73.
 stabuli Iberi, viij. 28.
 stabulo, vj. 94.
 stabunt, ix. 2.

stadium, iij. 68.
 stagba, † 2. 28. blanda, iv. 57.
 stagni Lucrini, v. 38.
 stagno Lucrino, iij. 20. 60.
 stamina, ix. 78. x. 44. pulla, iv. 73. vj. 58.
 stans, xij. 78.
 stant, xij. 67.
 stantem, j. 26. xiv. 212.
 stanti, iij. 44.
 stantis testa, j. 13.
 stantibus hædis, xij. 38.
 stare, iij. 75. v. 14. vj. 23. vij. 57. viij. 71. x. 83. xj. 26. 28.
 starent, xij. 96.
 stare, ix. 86.
 stas, x. 10.
 stat, j. 54. 71. iij. 73. 75. 82. iv. 53. vj. 49. viij. 34. viij. 33. 51. 65. ix. 62. xij. 50.
 statera, x. 55.
 statim, j. 28. vj. 30. xij. 95.
 statuam, xij. 79.
 statuas, ix. 60.
 statuere, iv. 54.
 statuer, iv. 28.
 statuit, iij. 68.
 statuum, vj. 32.
 Stella, j. 8. 45. vij. 35. viij. 78. ix. 91. x. 48. xj. 53. diserte, v. 60. facundus, xij. 3.
 Stellaque, j. 62.
 Stellæ, j. 8. iv. 6. vj. 12. 47. viij. 13. ix. 43. 56.
 stellantem frontem, ij. 29.
 stemma, † 16. v. 36.
 stemmata furiosa, viij. 6.
 stemmate, viij. 6. toto, iv. 40.
 stent, ix. 23.
 Stephani, xj. 53. xiv. 60.
 sterilem, j. 50. amicum, x. 18.
 steriles campos, j. 108. cathedras, j. 77. vini, iij. 91. viros, ix. 9.
 sterili labore, x. 58. marito, xij. 64.
 sterilis, vj. 101. hyems, viij. 68. sreges, v. 43.
 sternantur, viij. 67.
 sternatur, iij. 93.
 stertente, xj. 105.
 stertere, vij. 9.
 stertit, iij. 82.
 stet, v. 16. xj. 19.
 steterat, ix. 21.
 steterit, xiv. 14.
 stetit, iv. 66. viij. 55. 65. xij. 29.
 stibedia, xiv. 87.
 stigmata, vj. 64. xij. 85. tri-
 stia, x. 56.

stigmatæ, xij. 62.
 stulam, xij. 71.
 stillantem palumbum, ij. 37. uvam, x. 56.
 stillantibus membris, † 7.
 stimulus taurus, † 19.
 stipataque, viij. 75.
 stipem, ix. 7.
 stipite niveo, xij. 19.
 stipitis nudi, vij. 31.
 stipula, xj. 57.
 stria turpis, vij. 35.
 Stoica menta, xj. 85. turba, vij. 68.
 Stoices, xj. 57.
 Stoicus, vj. 63. Fronto, xiv. 106.
 stola, iij. 93.
 stola, x. 5.
 stolatum pudorem, j. 36.
 stolidia procacitate, j. 42.
 stomachi, iij. 77.
 stotis juvenis, j. 105.
 strangis, v. 70.
 stringitur, x. 30.
 stringo, iv. 90.
 stropa, xj. 8.
 stropharum, iij. 7.
 structa, xiv. 192.
 structas, x. 91.
 structili cemento, ix. 77.
 structoris, x. 48.
 strue superba, xij. 18.
 strueret, ix. 72.
 struis, viij. 55.
 struix, xj. 52.
 struitur, x. 97.
 struxit, vii. 6.
 Strymonio grege, ix. 30.
 studet, x. 19.
 studiæ, xij. 44.
 studiorum, j. 102.
 studiosa, iij. 68.
 studiosæ, xiv. 185. lector, j. 1.
 studumque, v. 28.
 stultas feras, iv. 56. opes, ij. 16.
 stulte, iij. 85. vj. 10. 63. ix. 98. x. 100. xiv. 139.
 stulti, ij. 40. parentes, ix. 75.
 stulto haltere, xiv. 49.
 stultum, iv. 15.
 stultus, iv. 15. xj. 68. labori, ij. 66.
 stupeo, v. 64.
 stupe, vi. 61. ix. 102. xij. 15. 52.
 stupido marito, xj. 7.
 stupidus, ix. 96.
 stupor mendax, xiv. 210.
 stupirque, iv. 35.

Sturnes

- Sturnos inopes**, ix. 55.
Styga, iv. 60. ix. 67.
Stygia aqua, ix. 104. domo, x. 72. xij. 52.
Stygias aquas, iv. 73. domos, vj. 18. umbras, j. 102. 115.
undas, vj. 58. ix. 52. xj. 85. xij. 92.
Stygio lecto, xj. 55.
Stygius lacus j. 79. v. 26.
Strymhalidas, ix. 104.
Su
Sua, j. 7. 56. 102. ij. 20. 37. iv. 29. 83. v. 10. vj. 38. 89. vij. 9. 60. viij. 32. 78. ix. 36. 49. 70. x. 48. 87. xj. 102. 108. xij. 98. 100. xij. 3. xiv. j. 78.
sua, ix. 14.
suade, iij. 38.
sua, v. 57. 68. vij. 81. viij. 70. ix. 40. xj. 8.
sua, ij. 43. vij. 68. ix. 88. x. 89. xj. 54. 61. xij. 21. xiv. 99. 114.
suarum, xij. 49.
suas, vj. 38. vij. 13. 87. viij. 26. 59. ix. 32. 60. 62. 78. x. 41. 55. xj. 35. xij. 61. xij. 73. xiv. 196.
sub, † 10. j. 13. 52. 71. 115. ij. 87. iij. 58. 61. iv. 11. 75. v. 19. vj. 20. 64. vij. 12. 34. viij. 26. 44. 80. ix. 62. 99. x. 55. 72. xj. 2. 19. xij. 6. 59.
subdiderat, † 7.
subdola retia, ij. 40. 47.
subdolum rete, iij. 58.
subducere, viij. 59.
subductus, xij. 36. xiv. 42.
subduxerat, ix. 98.
subduxit, xij. 29.
subibat, iv. 18.
subjice, ix. 77.
subinde, j. 107. 118. ij. 26. iv. 50. v. 40. x. 104. xj. 64.
subire, j. 118. ij. 53. 86.
subis, vj. 47.
subit, vj. 82. x. 48.
subita aqua, iv. 19.
subitæ mortis, vj. 53. rapinæ, vj. 68.
subitas aquas, xiv. 130. ofelias, xij. 48.
subiti, x. 41. Cæsaris, vj. 34. novique voti, iv. 77.
subitis casibus, † 14. nimbis, viij. 78.
subito, j. 13. ij. 75. iij. 43. iv. 7. 61. vij. 91. xj. 86. xij. 85.
subito subitoque languore, ix. 87.
subitos nimbos, vij. 35.
subitus imber, xij. 26.
sublata, xj. 19.
subligar, iij. 87.
subligata, vj. 66.
sublimi pectore, ix. 1. 79.
sublimis, vj. 81.
subluto, ij. 42.
submissa voce, viij. 75.
submoto cive ministro, xj. 97.
subnixus, j. 40.
subnotasset, vj. 82.
subnotasti, j. 28.
subrifi, vj. 82.
subsellia, j. 27. v. 28. 85. prima, ij. 29.
subsellio extremo, v. 14.
subsequor, iij. 46.
substringere, xij. 29.
subtilem amicam, xj. 101.
subtracta arma, j. 43.
subtrahis, xj. 59.
subula, iij. 16.
subulci hircosii, x. 98.
Subura (alii, r lit. duplicant) vij. 30. ix. 38. clamosa, xij. 18. media, vj. 66. ix. 38. x. 94. xij. 21.
Suburæ, ij. 17. x. 19.
Suburana fenestra, xj. 62.
Suburanz magistræ, xj. 79.
Suburbani agri, x. 58. freti, v. 1. horti, vij. 48. foli, j. 86.
Suburbaniis ramis, xij. 43.
Suburbano Corintho, v. 36.
Suburbanum, viij. 61.
Suburbanus ager, xij. 12.
Suburrani, v. 23.
succedere, viij. 46. xij. 100.
succensueris, vj. 59.
successor, ix. 48.
successurum, v. 62.
succida, xj. 28.
succina, iij. 70. gemma, iv. 59.
gutta, vj. 15. relegata, xj. 9. trita, iij. 65.
succincti amici, ij. 46. li belli, ij. 1. veredi; xiv. 86.
succinctus, vj. 34. curfor, xij. 24. servus, vj. 34.
succinorum, v. 38.
succumbere, xiv. 201.
succumbit, xij. 64.
succurris, xij. 49.
succurrent, v. 79. xj. 7.
succurris, vj. 2.
succurrit, ij. 43. viij. 75. ix. 9. 56. xj. 51. 74.
sudanrem equum, ix. 104.
sudare, iv. 81.
sudaria, xj. 40.
sudas, iij. 44.
sudas, viij. 67.
sudarix toga, xij. 18.
sudavit, xij. 98.
sudet, ix. 23. x. 13. xiv. 221.
sudo, v. 80.
sudor retentus, v. 80.
sue Ætolo, xij. 41. gravi, xij. 56.
suem gravidam, † 12.
sues Mœnialies, v. 66. pingues, xj. 42.
sufficit, iv. 8. v. 53. vij. 19. viij. 65. ix. 1. 33. 104.
sufflavit, iij. 17.
suffulta lætica octo Syris, ix. 3.
suggeritque, iij. 82.
sugitur, iij. 60.
sui, j. 56. iij. 85. iv. 25. 30. v. 7. 53. vj. 52. 89. viij. 13. 16. viij. 6. 30. ix. 29. 50. x. 96. xj. 49. 73.
suillos tungos, iij. 60.
suus, † 3. j. 14. 117. iij. 5. 17. 58. iv. 67. 117. vj. 15. 39. 43. vij. 86. ix. 42. 87. x. 7. 34. 36. xj. 1. 5. 52. 53. xij. 95.
sulcos, iij. 72.
sulfurata pallentia, j. 42.
sulfuratæ mercis, xij. 57.
sulfurato ramento, x. 3.
sulfureis aquis, j. 13. vj. 43.
sulfureo gurgite, vij. 92.
sulfureusque color, xij. 48.
Sullas, vj. 19.
Sulpitia, x. 38.
Sulpitiam, x. 35.
sum, j. 55. 109. ij. 86. iij. 71. iv. 43. v. 13. 23. vj. 5. 49. vij. 85. 95. viij. 22. ix. 29. 99. x. 9. 53. xj. 70. 101. xij. 60. 69. xij. 76. 103. 114. xiv. 62. 90. 121.
sumant, xiv. 143.
sumas, xij. 84.
sumat, xiv. 56.
sume, j. 16. vj. 30. viij. 48. xij. 12. 29. 110. xiv. 86. 108. 207.
sumen, vij. 77. ix. 15. xj. 53. xj. 17. xij. 44. madidum, x. 48.
sumer, x. 81. xij. 31. xiv. 65. 141. 145.
luminis

- fuminiis, ij. 37. xij. 48.
 fumis, ij. 50. iij. 60. xij. 98.
 xiv. 131.
 sumit, xij. 19.
 summa, viij. 60. ix. 55. xj.
 47. gloria, † 15. viij. 30.
 gravis, x. 75. pericula, ix.
 39. scheda, iv. 9. Thetis,
 x. 30.
 summa brevior, xij. 67. fide,
 vj. 89. mensa, x. 37. portio-
 ne, iij. 22. ratione, iij. 30.
 rupe, xij. 100.
 summe, vj. 83. vij. 46. domi-
 tor Rheni, ix. 7. modera-
 tor, ij. 90. rector, vj. 6.
 summi ducis, j. 71. vj. 76. 91.
 patris, ix. 2. 67. xj. 5.
 summi Tonantis, vj. 13.
 summi cornibus, v. 32.
 summittit, v. 52.
 summo Capitolio, xij. 78.
 Maroni, x. j. 4. Tonanti, vj.
 83.
 Summaenianæ uxores, xij. 32.
 Summaenianæ uxores, iij. 82.
 Summaenianis buccis, xj. 62.
 summos cultus, ix. 78. mon-
 tes, xij. 57.
 summum, xj. 62. diem, x. 47.
 penetrare, x. 51. tridentem,
 iv. 83.
 summus auctor, j. 7.
 fumo, iij. 60.
 sumus, xj. 40.
 sumit, v. 7. ix. 29.
 sumta pila, xiv. 1.
 sumtuosiora convivia, j. 100.
 sumus, ij. 18. v. 7. 13. 81. vj.
 70. vij. 6. 41. 87. viij. 82. x.
 10. 48. 103. xj. 2. 76. xij.
 15. xij. 25. 26. 46. 50. 83.
 87. 94. xiv. 80. 88. 94. 152.
 sunt, † 2. j. 17. 35. ij. 1. 36.
 58. iij. 1. 31. iv. 1. 41. v.
 24. 26. vj. 39. 43. vij. 15.
 40. viij. 53. 80. ix. 46. x. 51.
 94. xj. 1. 14. xij. 15. 88. xij.
 37. 66. 77. xiv. 36. 135.
 suo, j. 14. 62. 108. iv. 35. 42.
 57. v. 31. vij. 43. 60. 62. viij.
 28. 56. ix. 60. 104. x. 51.
 77. 101. xj. 22. 61. xiv. 1.
 195. vati, ij. 22.
 suoque, v. 6.
 suorum, iv. 83.
 suos, ij. 26. v. 3. 44. vj. 12.
 viij. 3. 15. 78. ix. 81. xij.
 98. xij. 110. xiv. 11. 152.
 suppellex magna, v. 63. spe-
 ciofa, iij. 62.
 super, iij. 24. v. 65. xj. 27.
 superantur, viij. 78.
 superare, viij. 18.
 superas, x. 33. xij. 64.
 superasset, x. 89.
 superba, ix. 63. xij. 18. arca,
 viij. 44. cauda, xiv. 67. re-
 gna, xij. 48. Venus, iij. 68.
 virga, xj. 99.
 superbæ alitis, vj. 55. ix. 12.
 domina, ix. 67. naturæ, xj.
 81.
 superbam, v. 38.
 superbas imagines, v. 21.
 superbe, ij. 15. viij. 28.
 superbi galli, iij. 58. regis, iij.
 7.
 superbiamque, xij. 76.
 superbis dapibus, iij. 45.
 superbit, xij. 3.
 superbo, iv. 61. v. 36. vij. 99.
 nobili, locupletis equiti, v.
 36. ore, iv. 61.
 superbum limen, j. 71.
 superbus, j. 50. ij. 51. v. 8.
 viij. 44. ix. 7. x. 66. xij. 15.
 ager, † 2. Anxur, vj. 42.
 Hermes, v. 25. index, iij. 2.
 Masclion, v. 12. venator
 capta matre, x. 73.
 supercilio, ix. 38.
 supercilium, j. 5. Pallatinum,
 ix. 81. tristre, j. 25. xj. 2.
 supererat, iij. 22.
 superesse, ij. 28. iv. 35. vij. 43.
 95. xj. 42.
 superest, j. 55. 93. vij. 15. 63.
 viij. 66. xiv. 13.
 superi, j. 104. iv. 1. 44.
 superis, viij. 50. ix. 4. xj. 54.
 superos, ix. 23. 52. 93.
 superstes, x. 2. 67. perna tri-
 bustenis, x. 48.
 supersunt, vij. 53.
 superum, ix. 21.
 supina, vj. 49. concubina, iij.
 82.
 supina aure, vj. 42.
 supini palmitis, xj. 31.
 supiniore delicias, ij. 6.
 supinis forcipibus, vij. 94.
 sup. no carmine, ij. 86.
 supinus, v. 8.
 supplex, † 17. ix. 2. 68. xj.
 82.
 supplexesque, x. 72.
 supplicibus, v. 6. Dacis, vj.
 10. libellis, viij. 31.
 supplicis, x. 5.
 supplicium, † 7. puerile, ij.
 60.
 supposita, iij. 91. tessera, iv.
 66.
 suppositam, iij. 61.
 suppositis lacernis, ij. 46.
 supposititius, v. 25.
 supra, † 21. ij. 21. xj. 56. xij.
 71.
 supraque, viij. 44.
 suprema lux, j. 110.
 suprema nocte, i. 81.
 supremæ horæ, x. 5. Tethyes,
 † 3.
 supremas tabulas, v. 40.
 supremis tabulis, v. 33. vj. 63.
 supremos annos, j. 89.
 sum, j. 50. vj. 64.
 surda janua, x. 13. mentalis,
 ix. 38.
 furdos Deos, vj. 58.
 furdus, xj. 39.
 furgas, xj. 100.
 furgat, xiv. 197.
 furge, v. 26. 39.
 furgentem, xij. 18.
 furgere, v. 8. xj. 105. xij. 61.
 xiv. 86.
 furgis, xj. 100. xij. 56.
 furgit, xij. 88. 99.
 furgite, xiv. 223.
 Surrentina, xij. 110.
 Surrentinæ rotæ, xiv. 102.
 Surrentini calices, xiv. 102.
 Surrentinum, xij. 110.
 surrexti, v. 80.
 surripit, viij. 59. xij. 29.
 surripuit, vj. 72. xij. 38.
 sursum, j. 97.
 sus, † 13. Calydonius, xj. 19.
 fera, † 14.
 suscipit, viij. 4.
 suscitanti, v. 36.
 suscitatis, iij. 44.
 suscitatur, j. 110. iij. 100. vj. 9.
 suspectum, ij. 12.
 suspectus, x. 98.
 suspendia sava, j. 116.
 suspendis, ij. 43.
 suspensa, vj. 33.
 suspicari, xj. 73.
 suspicer, vj. 79. 87. 54.
 suspiceris, vj. 42.
 suspicetur, ij. 54.
 suspiciamusque, xj. 57.
 suspiciende, v. 31.
 suspicio, xj. 46.
 suspicit, ix. 29.
 suspicior, iij. 72. 76. 94. iv. 3.
 suspiras, j. 107. xij. 93.
 suspiria,

T

Ta

fuspiria, j. 110. x. 13. xj. 40.
 sustentatque, iij. 31.
 sustentet, vij. 25.
 sustineas, ix. 4.
 sustineatque, xiv. 24.
 sustinet, j. 105. x. 66.
 sustinuisse, xiv. 91.
 sustinuit, ix. 21.
 sustulerat, † 19.
 sustulit, x. 81.
 fusturrat, ij. 44. iij. 63.
 futa carmina, x. 93.
 futilibus coronis, ix. 92. rosis,
 v. 65.
 futilis rosa, ix. 95.
 futor, iij. 59. xij. 59. multus,
 ij. 17.
 futori, ix. 75.
 futoris Vatini, xiv. 96.
 futorum, iij. 16.
 suum, v. 10. vj. 60. 94. vij.
 44. viij. 75. x. 103. xiv.
 208.

Sy

Sybariticis libellis, xij. 97.
 Syene fusca, ix. 36.
 Syenen Niliacum, j. 87.
 Syenes Nilia. æ, v. 13.
 Sylla cruentus, xj. 6.
 syllaba contumax, ix. 12.
 syllabas, j. 62.
 syllabis, x. 9.
 Syllam trucem, ix. 44.
 Syllas, x. 4.
 Symmache, v. 9.
 Symmachoque, vj. 70.
 Symmachus, vij. 17.
 symplegade gemina, xj. 100.
 symplegmate, xij. 43.
 Συμπλεκται, j. 28.
 synthesi. us, xiv. 1. innumesis,
 ij. 46.
 synthesis, iv. 46. v. 80. xj. 29.
 una, iv. 66.
 Syra lagena, iv. 46.
 Syri grandes, vij. 52.
 Syriæ, x. 76.
 Syrios tumores, iv. 43.
 syrma longum, xij. 96.
 syrmate infano, iv. 49.
 Syris, ix. 3.
 Syrisus, v. 71.
 Syrorum, v. 79.
 Syrus canulinatus, ix. 23.
 Σύρα, v. 39.

TAbella, vij. 18. x. 32. xiv.
 9. multiplici, xiv. 192.
 parva, vij. 18. picta, vij. 83.
 prima, xiv. 186.
 tabellâ pictâ, j. 110.
 tabellas, iij. 63. viij. 37. ix.
 89. 105. multiplices, xj. 32.
 tenues, xiv. 3.
 tabellis brevibus, j. 2.
 taberna, j. 118. magna, vij.
 60.
 tabernæ, j. 118. vij. 96.
 tabernas Argiletanas, 1. 4.
 tabescas, xij. 39.
 tabida pestis, j. 79.
 tabuit, iv. 18. ix. 84.
 tabula, v. 70. luforia, xiv. 17.
 tabulâ, iv. 47. xj. 103.
 tabulamque, ij. 48.
 tabulas, xij. 70. supremas, v.
 40.
 tabulata, ix. 60.
 tabulis supremis, v. 33. vj. 63.
 tace, ij. 27. iij. 45. v. 53. x.
 101.
 taceam, vij. 34.
 taceant, xij. 43.
 taceantur, † 28.
 taceas, j. 96. ix. 70. xj. 103.
 taceat, † 6.
 tacebis, j. 62. iij. 96.
 tacebo, iij. 46. xiv. 39.
 tacebunt, xij. 24.
 tacende, j. 50. vij. 44.
 tacent, j. 98.
 tacente effedo, iv. 64.
 tacentem Istrum, vij. 83.
 taceo, v. 53. xij. 40.
 tacere, iv. 61. 81. vj. 4. xij. 85.
 taceret, vij. 17.
 taces, j. 96. vij. 17. xj. 109.
 taces, j. 69. ij. 11. 82. v. 70. vij.
 17. ix. 5. xij. 35.
 tacete, x. 87.
 tacita fraude, v. 6. imagine,
 vj. 13. manu, xiv. 218.
 tacitam domum, ix. 62.
 tacitarum aquarum, iv. 3.
 tacitas vias, xij. 60.
 taciti averni, vij. 46.
 tacito naso, v. 20.
 tacitos dolos, iij. 91.
 tacitum, vj. 5. aëra, viij. 32.
 onus, viij. 51.

tacitus, vj. 64.
 taciturnus mulis, xij. 11.
 tacta, vij. 100.
 tactas nives, ij. 29.
 tactum, v. 38.
 tacuisse, x. 48.
 tædia, ij. 61. iij. 4. vj. 70.
 mille, xij. 84.
 tædio, xij. 57.
 tænia bombycina, xiv. 24.
 Tagi, x. 65. auriferi, xij. 3.
 divitias, x. 16. piscosus, x. 78.
 Tago aureo, j. 50.
 Tagum auriferum, x. 96. no-
 strum, iv. 55.
 Tagumque, vj. 86.
 Tagus, vij. 87. qui sonat He-
 sperio orbe, viij. 78.
 tale, † 18. viij. 30. damnum,
 xij. 89.
 talem, v. 50. viij. 52.
 talès, j. 67. x. 35. 90.
 tali eborei, xiv. 14.
 tali, † 12. munere, ix. 17.
 præfide, xij. 8.
 talia, j. 44. ij. 72. v. 8. vj. 28.
 vij. 13. viij. 33. ix. 46. x. 33.
 58. xij. 35. monstra, ix. 9.
 munera, xij. 75. vota, xj. 37.
 talibus, iij. 24. ausis, vij. 23.
 talione, xij. 64.
 talis, j. 9. iv. 42. v. 16. 49. vj.
 10. vij. 37. viij. 64. x. 32. xj.
 8. xij. 6. 86. xij. 93. xiv. 15.
 63. 77.
 taliter, v. 7.
 talo, iv. 66. blando, iv. 66.
 magnanimo, xij. 1. ne-
 quiore, iv. 14.
 talorum, xiv. 15.
 talos compositos, xiv. 16.
 talpa, xj. 19.
 talum vitiarum, viij. 75.
 talus, xiv. 14.
 tam, † 3. j. 110. ij. 6. iij. 67.
 iv. 7. 64. v. 3. 77. vj. 48. 77.
 vij. 81. 92. viij. 48. 55. 58.
 ix. 15. 96. x. 36. 50. xj. 22.
 xij. 21. 66. xij. 78. xiv. 101.
 203.
 tamen, † 3. 21. j. 53. 78. ij. 81.
 93. iij. 11. 80. iv. 39. 81. v.
 38. 49. vj. 37. 63. vij. 94. 96.
 viij. 4. 8. ix. 12. 27. x. 11.
 18. xj. 44. xij. 81. 98. xij.
 81. 114. xiv. 18.
 tamquam, j. 36. ij. 71. iij. 13.
 iv. 71. 91. v. 6. vj. 81. ix. 9.
 26. xj. 19. 40. 105. xij. 35.
 48. 70.
 tamque,

tamque, iv. 13.
 tandem, † 19. j. 26. iv. 61. v.
 81. vj. 35. viij. 64. x. 44.
 67. 83. xj. 50. 51. xij. 99.
 tangantur, xj. 24.
 tangat, ij. 66.
 tangente, vj. 52.
 tangere, j. 74. iij. 17. viij. 1.
 tangi, j. 87. 93. iv. 20.
 tangit, ij. 11.
 tangunt, ij. 4.
 tanta, j. 23. iij. 53. v. 19. 75.
 vj. 88. 89. viij. 70. ix. 85.
 xj. 52. gratia, xiv. 145. in-
 dulgentia, iij. 34. reveren-
 tia, ix. 81. xj. 6. spectacu-
 la, xij. 14.
 tantaque, vj. 80.
 tanta brevitate, iij. calliditate,
 xj. 50. luce, vj. 22. tuba,
 viij. 56.
 tantæ, j. 83. opes, xij. 53.
 tantam efusionem, j. 100.
 tantas, † 26. iv. 1. vj. 54.
 tanti, j. 13. 67. 109. 118. iij.
 63. v. 23. 28. viij. 51. viij.
 51. 69. ix. 5. x. 12. 57. xj.
 72. xij. 43. 59.
 tantis, v. 66. 70. ix. 21. actis,
 ix. 104. laudibus, iv. 51. li-
 bidinibus, xiv. 23. opibus,
 iij. 43. iij. 40. regnis, iv. 40.
 vagitibus, ix. 21.
 tanto, j. 21. 88. iv. 1. 27. v.
 49. vj. 64. 86. viij. 17. 78.
 x. 28. 89. domino, ix. 17.
 duce, xij. 8. iure, iv. 35.
 honore, x. 79. munere, xij.
 9. ore, x. 89.
 cantorum laborum, iv. 32.
 cantos, vj. 54. labores, iij. 44.
 tantum, j. 3. 19. 27. 33. 44.
 ij. 1. 41. 60. iij. 37. iv. 49.
 61. 67. v. 1. 16. vj. 67. 83.
 viij. 15. 24. 31. 62. viij. 4.
 25. ix. 29. 76. x. 34. xj. 4.
 56. 85. 107. xij. 11. 59. xij.
 52. 118. xiv. 79. 157. 195. 218.
 tantus, vj. 37. viij. 18. 55.
 amor, ix. 81. fur mappar-
 um, xij. 29. honos, vj. 80.
 natus, vj. 36. pudor, j. 110.
 ix. 81.
 tapetis purpureis, xiv. 147.
 Taratalia, j. 51.
 tarda barba, v. 49. sidera, viij.
 21. vasa, iij. 67.
 tardant, xij. 67.
 tardaque, v. 49.
 tardis vicibus, j. 44.

tardius, vj. 42.
 tardus dies, x. 5. nimis & pi-
 ger maritus, ix. 41.
 Tarentini portus, xij. 18.
 Tarentinum vinum, xij. 125.
 Tarpeia saxa, ix. 2.
 Tarpeia aula, vj. 59. fron-
 dis honos, ix. 4.
 Tarpeia coronas, ix. 41.
 quercus, iv. 54.
 Tarpeii Tonantis, xij. 74.
 Tarpeio patri, ix. 104.
 Tarpeium palladiumque to-
 nantem, ix. 88.
 Tartaco, xij. 118.
 Tarraconense, xij. 118.
 Tarraconis, j. 50. Hispanæ
 arces, x. 104.
 tartareus canis, v. 36.
 tartareum canem, ix. 67.
 Tartriacia manu, xj. 17.
 Tartessus terris, ix. 62. tra-
 petic, vj. 27.
 Tartessus nutritor, viij. 28.
 tatarum, j. 101.
 tatas, j. 101.
 Tatiur, xj. 105.
 taure, ij. 14. 64.
 tauri furias, iij. 43. truces, iij. 58.
 taurino tergo, xiv. 66.
 tauris magnis, j. 52.
 tauro, † 17. xiv. 180. Dictæo,
 † 5.
 taurorum, xiv. 91.
 tauros, j. 49. xij. 62. attoni-
 tos, viij. 55. ignipedes, † 27.
 taurum, † 27.
 taurus, † 16. 22. vj. 31. xiv.
 53. facilis, v. 32. simula-
 tus, † 19. Tyrius, x. 51.
 Taygeti, vj. 42.
 Te
 Te, † 17. 24. j. 19. 26. ij. 26.
 33. iij. 45. 95. iv. 19. 28. v.
 23. 47. vj. 5. 85. viij. 25. 29.
 viij. 80. 82. ix. 57. 64. x.
 12. 65. xj. 69. 103. xij. 40.
 44. xij. 107. 119.
 teque, j. 26. iij. 77. vj. 20. 56.
 viij. 45. xj. 44.
 tecta, † 2. j. 71. ij. 53. iij. 86.
 v. 13. gemmea, vj. 47. indi-
 gnantia, iij. 90. Julia, vj. 38.
 pendentia, ij. 14. itantia,
 j. 13.
 tecti primi, iij. 5.
 tectis, j. 83. iv. 66.
 tecto terro, † xj.
 tectum caput, xj. 99.
 tectus, iv. 19. v. 14. viij. 59.

xiv. 24. servus, xj. 76.
 pecum, j. 2. ij. 5. iij. 60. iv. 40.
 v. 21. 63. 80. viij. 34. 41. 75.
 viij. 50. 79. ix. 4. 38. 103. x.
 20. 35. 58. xj. 8. 24. 59. 76.
 xij. 17. 34. 47. 97.
 tedæ sacra, vj. 2.
 tedas, iij. 93.
 tedis, iv. 13.
 tegam, ix. 26. xj. 53. xiv. 138.
 tegaris, ix. 30.
 tegas, iij. 2.
 tegat, v. 35. xiv. 134.
 tegent, xiv. 28.
 tegente nebula, iv. 64.
 tegeretur, iv. 22.
 teges, xj. 57. sarta, xj. 33.
 tegetibusque, vj. 39.
 tegis, j. 35. x. 83.
 tegit, j. 93. iv. 53. v. 63. 75. vj.
 25. x. 37. 96. xj. 19. xiv. 137.
 tegitur, j. 117. iij. 42. vj. 52.
 93. viij. 68.
 tegiturque, ix. 21.
 tegula missa, vj. 35.
 tegunt, xj. 105.
 tela, † 10. 23. vj. 11. ix. 57.
 barbara, xj. 85. sava, vj. 25.
 tela tenui, viij. 33.
 Telephore, xj. 27. 59.
 Telephorumque, x. 83.
 Telephorus, j. 115.
 Telethusa, viij. 51.
 teli novi, xj. 79.
 telis, † 12.
 tellure, x. 71.
 tellus, vj. 68. x. 96. ambitio-
 sa, vj. 68. Apona, j. 62. im-
 pia, vj. 85. Nilotica, vj. 80.
 nulla, iv. 42. Memphisica,
 xiv. 38. Memphisitis, xiv.
 150. placata, vj. 52. Tuscu-
 la, ix. 61.
 telo gravi, † 13.
 temeraria frena, xij. 14.
 temerarius, iv. 43. ardor, vj.
 25. inflictor, vj. 60.
 temerata, v. 72.
 temperari, iij. 25.
 temperat, iv. 8. vj. 79. ix. 12.
 x. 48.
 temperata Formis, x. 30.
 temperator, iv. 55.
 temperet, xij. 40.
 templa, † 7. 14. 74. v. 16. vj. 10.
 ix. 20. 104. xj. 95. xij. 74.
 digna, vj. 55. Flavia, ix. 4.
 35. fulgentia, viij. 65.
 Julia, v. 10. mansura, ix.
 59. Memphisica, ij. 24.
 nascentia,

nascencia, vj. 4. nova, ix.
 65. proximo suo cœlo, x.
 52. reddita, xij. 3. rosca,
 iv. 18.
 templi, iij. 20. novi, iv. 53.
 xij. 3. sancti, x. 92.
 templis, ix. 59. Capitolinis, ix.
 4. pricis, viij. 80.
 templo, † i.
 tempora, v. 6. 10. 65. vj. 40.
 ix. 14. 72. x. 24. xij. 45. 52.
 longa, j. 106. ix. 30. xiv. 84.
 verna, v. 68. ix. 13. 17.
 tempore, j. 37. ij. 85. vj. 11.
 viij. 71. x. 14. 19. 29. xj. 19.
 59. xij. 59. æstivo, ij. 78.
 brumali, xiv. 136. longo, x.
 36. medio, xiv. 72. parvo,
 vij. 12. perpetuo, j. 89.
 temporibus, † 18. v. 19. viij.
 30. 56. comatis, x. 83. ma-
 lis, xij. 6.
 temporis, viij. 70.
 temporum, iv. 55. xij. 32.
 Claudianorum, iij. 20.
 tempus, iv. 33. ociosum, v.
 21.
 tendere, vj. 71. xj. 61.
 tenderet, ix. 55.
 tendis, vij. 31. x. 10. vj. 1.
 tendit, ij. 27. iij. 58.
 tenduntur, ij. 40.
 tene, vj. 25.
 teneantur, vij. 43.
 teneas, ix. 90.
 teneasque, xij. 29.
 teneat, vj. 6. viij. 30. xiv. 108.
 tenebit, iv. 8. x. 66.
 tenebo, v. 53.
 tenebras, ij. 14. breves, x. 47.
 tutas, xiv. 40.
 tenebris, iv. 58. xj. 2. 105. xij.
 62.
 tenebrosa balnea, j. 60.
 tenemus, v. 61.
 tenendus, v. 79.
 teneo, iv. 47.
 tener, xij. 39. ausus, iv. 14.
 minister, iv. 66. mucro, iv.
 18. onager, xij. 97. ore,
 xij. 38.
 tenera manu, ix. 57. xiv. 54.
 puella, j. 110. iij. 64. turba,
 ij. 75.
 tenerz frontis, iv. 6. puellæ,
 xiv. 149.
 teneram aurem, v. 62. ma-
 num, iij. 19.
 teneras, iv. 22. columbas, xij.
 66. manus, xiv. 177.

tenere, j. 105. iij. 16. vj. 85.
 vij. 94. xj. 90.
 teneret, j. 115. iij. 31. iv. 57.
 ix. 55.
 teneri, iv. 59. 91. anni, ix. 14.
 Carphophori, † 23. Catulli,
 vij. 13. sollicitique pudoris,
 xj. 46. viri, vj. 68. vultus, j.
 32.
 teneris ephelis, ix. 9. vitibus,
 iv. xij.
 tenero Catullo, xij. 44. Luper-
 co, iv. 28. ore, viij. 51. xj.
 92. vertice, xij. 50.
 teneros ministros, ix. 26.
 tenerum maritum, viij. 46.
 æmus, viij. 14.
 tenes, iij. 44. vj. 6. viij. 21. ix.
 75.
 tenes, iij. 5. iv. 8. 29. vj. 73.
 vij. 43. 49. 50. 83. viij. 61.
 93. x. 70. xj. 25. 41. xiv. 146.
 teneto, v. 6.
 tentas, iij. 42. v. 57. vj. 23. xj. 1.
 tentat, iij. 19.
 tentaveris, vj. 64.
 tentavit, viij. 18.
 tentem, j. 108.
 tentent, iv. 74.
 tentigine, vij. 66.
 tento, ix. 102.
 tentus, xj. 74.
 tenue frigus, iij. 82.
 tenuem feram, vj. 15. lacer-
 tum, xj. 28. Thaida, xj. 102.
 tenere, vj. 36.
 tenues, vij. 41. acos, x. 37. A-
 thenæ, vj. 64. auras, ix. 39.
 opes, x. 96. tabellas, xiv. 3.
 vicos, vj. 60.
 tenui corona, viij. 70. favilla,
 xj. 53. flamma, vj. 42. flu-
 scu, iv. 55. lacerto, xj. 53.
 sanguine, j. 23. tela, viij. 33.
 verberare, xiv. 71.
 tenuis aura, v. 80. præda, j.
 52. Verona, x. 103.
 tenuit, j. 13. iij. 5.
 tepens lupinus, v. 79.
 tepentem aquam, vj. 35.
 tepentes buxos, iij. 20.
 tepenti sinu, vij. 19.
 tepet, v. 38. x. 96. xj. 57.
 tepidæ Europes, ij. 14.
 tepidique Nili, xj. 12.
 tepidis popinis, j. 42.
 tepido Galeo, iv. 28. sinu,
 viij. 59.
 tepidum cicer, j. 104. trigona,
 iv. 19. trigonem, xij. 84.

vadum, j. 50.
 tepuere, vj. 59.
 tepuisse, ij. 1.
 tepuit, iij. 17.
 ter, iij. 40. iv. 26. 37. 40. 61.
 v. 25. viij. 6. 19. viij. 66. ix.
 94. 104. x. 57. novenos an-
 nos, x. 24. quater ire, x. 56.
 fenas, vij. 39.
 terque, j. 53. 104. iij. 17. iv.
 82. v. 14. vi. 64. 66. 93. viij.
 91. ix. 8. x. 1.
 terantur, ix. 23.
 terras, x. 10. xij. 26.
 terat, x. 42.
 tercenta, iv. 37.
 tercentena epigrammata, ij. 1.
 tercentum modios, xij. 12.
 terdena præmia, viij. 78.
 terdenos annos, xij. 18.
 terebat, x. 28.
 terebrantur, xj. 46.
 terentem, ij. 29.
 terenti, xj. 4.
 Terentianus, j. 87.
 Terentius priscus, viij. 45.
 Terento Romano, x. 63.
 Terentos, j. 70.
 Terentus Romuleus, iv. 1.
 Tereos, iv. 49. incesti, xiv. 75.
 teret, ix. 92. xiv. 51.
 terga, viij. 51. ix. 104. xij. 6.
 tergeminum sophos, iij. 46.
 tergendis mensis, xiv. 144.
 tergo, ix. 39. taurino, xiv. 66.
 tergore Getico, vij. 1.
 tergum, j. 61.
 teris, iv. 19. xj. 4. 14. 23. xij. 18.
 terit, ij. 11. iij. 20. x. 58.
 teritur, viij. 3. xj. 4.
 Terpsichore faucia, iij. 67.
 terra, † 24. ij. 43. v. 75. xiv.
 100. 152. 157. 197. Appu-
 la, ij. 46. confcia, ix. 21.
 gravis, v. 36. xj. 15. levis,
 ix. 30. nocens tristi crimi-
 ne, ix. 31. potens, xij. 3.
 terrâ, x. 61. patriâ, ij. 24.
 terræ auriferæ, x. 78. nostræ,
 iv. 55.
 terrai, xj. 91.
 terram, ij. 11. altricem, xij. 50.
 terrarum, j. 5. ij. 91. viij. 4. viij.
 21. xij. 8.
 terres, vj. 16.
 terris, iij. 4. iv. 1. vj. 21. x.
 20. 32. xij. 4. xiv. 182.
 Celtiberis, xij. 18. Iberis,
 vj. 18. Tarrestiacis, ix. 62.
 Venetis, xij. 88.

terror

- terror, v. 66. viij. 55. ix. 73.
 terroribus rumidis, ix. 44.
 terruit, viij. 11. ix. 62.
 terferis, vj. 1.
 tertia, j. 20. xiv. 155. dona,
 viij. 15. hora, xij. 18. lux,
 iij. 6. nomina, xj. 5. res, iij. 1.
 tertiā cenā, xj. 32.
 tertiā aurem, xij. 24.
 tertiisque, viij. 44.
 tertio marmore, vij. 39.
 tertium, v. 39.
 tertius, iij. 50. v. 14. viij. 71.
 ix. 104. consul, viij. 6.
 teruntur, x. 96.
 tessera, xij. 1. xiv. 15. 17. lar-
 ga, viij. 78. supposita, iv. 66.
 testa, j. 27. iv. 89. x. 36. xiv.
 38. 100. acuta, v. 18. anus,
 j. 106. curta, iij. 82. gra-
 vis, vij. 52. juncta via, xij.
 48. multa, iij. 58. pendula,
 x. 20. vetus, vj. 93.
 testā, ij. 43. Histrā, xij. 64.
 Libyca, iv. 86. rubra, xij. 7.
 Samiā, iij. 82.
 testā, vj. 89. Aretinā, j. 54.
 testam rubicundam, xiv. 114.
 testantur, vij. 5. viij. 65.
 testatur, ij. 94. vij. 61. xiv. 82.
 teste, j. 34. 90. vij. 61. 99. lu-
 cernā, xj. 105.
 testem, i. 35.
 testes, ij. 72. xij. 63.
 testiculos, iij. 24.
 testificate, vj. 56.
 testile, vij. 28.
 testis, vj. 27. Baianis, x. 37.
 testor, ix. 23.
 testudine acutā, xij. 86. luna-
 ra, xiv. 87. primā, xij. 67.
 testudineum hexaclinon, ix.
 60.
 teter odor, iij. 24.
 Tethyos supremā, † 3.
 tetigere, v. 9.
 tetraesticha, vij. 84.
 tetrica aure, iv. 83. fronte, x.
 64.
 tetricæ Deæ, vij. 95. febres,
 vj. 70. Minervæ, x. 19. tu-
 bæ, vij. 79.
 tetricas deas, iv. 42. lites, v.
 21.
 tetrici lectores, xj. 3.
 tetricique Salonis, xij. 3.
 tetricis vocibus, xj. 44.
 tetrico cane, xiv. 81. viro, j.
 63. vij. 87.
 tetricus, vj. 10. censor, xij. 71.
 Teutonicos capillos, xiv. 26.
 texantur, xiv. 38.
 texere, ix. 21.
 texta, xij. 51. Babylonica,
 viij. 28. purpura, xj. 57.
 textilibus sertis, vj. 80.
 textilis umbra, xij. 31.
 textis rosis, iv. 55.
 texto vimineo, iij. 58. vimi-
 ne, ix. 74.
 textor, xij. 59.
 textrix Sequanica, iv. 19.
 texuit, vij. 1.
 texuntur, xj. 79.
 Th
 Thai, iv. 12. 50.
 Thaida, iij. 8. 11. iv. 85. vj.
 93. xj. 105. luscā, iij. 8.
 renuem, xj. 102.
 Thais, iij. 8. 11. v. 44. vj. 93.
 x. 68. casta, iv. 85. Menan-
 dri, xiv. 187.
 thalami, x. 63.
 thalamis, xij. 98.
 thalamus imbelles, vij. 57.
 thalamus, viij. 52.
 Thalassē, xij. 42.
 Thalassionem, j. 36. iij. 93.
 xij. 87.
 Thalassionis, j. 36.
 Thalia, iv. 8. 23. vij. 45. ix. 75.
 x. 19. xij. 96. conscia mo-
 dici varis, ix. 27.
 Thaliæ, viij. 73. lascivæ, vij.
 16.
 Thaliouque, iv. 67.
 theatra, ij. 6. v. 42. vij. 75.
 viij. 79. antiqua, iv. 55. ra-
 ra, v. 10.
 theatralis loci, v. 24.
 theatri, x. 19. Romani, xj. 14.
 theatris, v. 45. vij. 63. xj. 32.
 theatro, † 21. iv. 61. v. 8. ix.
 28. 29. Orphea, † 1. ple-
 no, vj. 34. Pompeiano, vj.
 9. xiv. 29. 166.
 theatrum, j. 3.
 Thebani Phryxi, viij. 51.
 Thebano ænigmate, i. 91.
 Thebas, iv. 55. xiv. 1.
 theca calamaria, xiv. 19.
 theca ænea, xj. 76. curva, xj.
 59.
 thecam, xiv. 19.
 Thelesia, xj. 98.
 Thelesina, ij. 49. vj. 7. vij. 86.
 Thelesinam, ij. 49.
 Thelesine, iij. 40. xij. 25.
 Thelesinus pauper, vj. 50.
 Thelin, x. 52.
 Themison, xij. 20.
 Theodore, v. 74.
 Theodori vatis, xj. 94.
 Theophila promissa, vij. 68.
 Theopompe, x. 66.
 Therapneis Amyclis, ix. 106.
 Theraps, ix. 13.
 thermæ, v. 21.
 thermæ, iij. 68. triplices, x.
 51.
 thermarum, xiv. 163.
 thermæ, † 2. iij. 36. 44. vij.
 33. x. 48. beatas, ix. 77.
 Neronianas, ij. 48. iij. 25.
 nitidas vario de marmore,
 x. 79.
 thermis, ij. 78. iij. 20. v. 45.
 vij. 31. ix. 77. xij. 19. 71.
 84. cunctis, ij. 14. grandis-
 bus, xj. 52. Neronianis,
 vij. 33. xij. 85.
 thermulis, vj. 41.
 Thefæ, vij. 23. x. 11.
 Thefei Hymetti, xij. 104.
 Thefeis, iv. 13.
 Thefalico rhombo, ix. 30.
 Thefalicum Pelion, viij. 36.
 Thefilis rubras messibus uita-
 genas, viij. 56.
 Thestylon, viij. 63.
 Theta novum, vij. 36.
 Thetin trivium, v. 1. viridem,
 x. 44.
 Thetis, † 26. 28. vj. 68. x. 13.
 summa, x. 30.
 Tholom Cæsareum, ij. 59.
 Tholus, j. 71.
 thoraca crudum, vij. 1.
 Thraces, xij. 8.
 Thrafea, iv. 54.
 Thrafeæ magni, j. 9.
 Thybris, x. 85. dominus, x. 7.
 Thyesta crude, iv. 49.
 Thyestæ, iij. 45. xj. 32. diri,
 x. 35.
 Thyesten, v. 54. caligantem,
 x. 4.
 Thyestes, x. 67.
 thyma Corsica, xj. 43.
 Thymelen, j. 5.
 thymis, v. 40. Hyblæis, v. 40.
 thynai, x. 48. Antipolitani,
 iv. 89. xij. 103.
 Ti
 Tiberim sacrum, iv. 64.
 Tiberinæ carinæ nauta, x.
 85.
 tibi, † 7. 21. j. 107. 118. ij.
 48. 51. iij. 68. 84. iv. 5. 59.
 v. 35. 40. vj. 39. 85. vij. 27.
 304

34. viij. 69. 72. ix. 10. 55.
x. 51. 95. xj. 40. 50. xij.
81. 84. xij. 6. 31. xiv. 36.
44.

albus, v. 79. xiv. 64.

ribicina ebria, xiv. 64.

Tibullus, iv. 6. argutus, viij. 73.

Tibullum, vii. 70. amatorem,
xiv. 193.

Tibullus, xiv. 193.

Tibur dulce, x. 30. gelidum,
iv. 64. Herculeum, iv. 62.
hibernum, v. 72.

Tibure medio, iv. 60.

Tiburis, ix. 61. alti, viij. 12.
Herculei, j. 13.

Tiburtinae Dianæ, viij. 27. pi-
læ, v. 23.

Tiburtinas, viij. 79. auras, viij.
60. oves, viij. 79.

Tiburtinis, viij. 12. collibus,
viij. 12. rigoribus, iv. 57.

Tiburtino monte, viij. 28.

Ticioque, viij. 54.

Tigillini impudici, iij. 20.

ugres improbæ, j. 105. novas,
viij. 26.

tigride geminâ, viij. 26.

tigris, xij. 36.

tigris, † 18. iij. 44. viij. 6. ci-
rata, iij. 44. ebria, xiv. 107.

Timavi Euganei, xij. 89.

Timavo Ledæo, iv. 25.

Timavum multitudine, viij.
28.

timeant, viij. 14.

timeas, v. 47. xij. 38.

timeas, j. 23. iv. 42.

timebant, xij. 85.

timebat, j. 83.

timenda, x. 48.

timendum, vj. 64.

timendus Hermes, v. 25.

timent, x. 94.

timente Priapo, iij. 58.

timeo, viij. 94.

timere, ij. 41. xiv. 177.

timerem, xij. 24.

timeris, iij. 44.

times, j. 25. ij. 32. 46. 60. iij.

6. 50. 72. 73. xij. 62. 93.

timet, ij. 41. 44. iv. 8. 10. v.

25. vj. 49. viij. 1. ix. 76. xij.

29. xiv. 1. 176.

timeto, iij. 2. vj. 49.

timetur, iij. 41. 44. xj. 19. xij.

94.

timidam chartam, vj. 6.

timidis feris, iv. 74. angui-

bus, j. 7.

timido gracilique libello, viij.

24.

timidos dentes, j. 105.

timidumque brevemque li-
bellum, xij. 11.

timor, viij. 37. est imperiosa
res, ix. 59. velox, j. 105.

timuere, xj. 37. xij. 75.

timuisset, † 27.

timuit, viij. 26.

tincta veste, v. 24.

tinctas chartas, xij. 97. lacer-
nas, xij. 86.

tinctis capillis, iij. 43. gregibus,
xij. 64. vestibus, ix. 63.

tinctos sales Attico lepore, iij.
20. versus viridi ærugine,
x. 33.

tinctus torus, ij. 16.

tineas, ij. 46. vj. 60. xj. 1. xiv.
37.

tinge, viij. 3. xiv. 146.

tingere, ij. 59. iv. 36. xiv. 103.

tingis, iij. 74. xij. 100.

tingit, j. 78.

tintinnabulum, xiv. 163.

tinxit, x. 92. xiv. 33. 133.

tiro, xij. 51.

tironem, xj. 79.

Tyrinthius, xj. 44.

Titana cupidum, viij. 21.

Tite, j. 18. viij. 58.

Titi, iij. 36.

Titive, iij. 20.

Titio, xj. 52.

Titirus, iv. 37. xj. 52.

Tito, vj. 9.

Ticulle, viij. 44.

titulo, ij. 93. brevioris, j. 94.

titulos, xij. 3.

titulum, xij. 3. brevem, x. 71.

Titus, j. 18.

Tityrus æger, viij. 56.

To

Toga, j. 50. viij. 28. ix. 50.

x. 29. xj. 33. xij. 1. xiv.

84. 124. 141. brevis, x. 14.

xj. 57. ignota, xij. 18. ius-

sa, ij. 29. levis, vj. 85. lata,

ij. 43. pallens, ix. 58. Par-

theniana, ix. 50. rara, x. 47.

sordidior, j. 104. vj. 32.

sudatrix, xij. 18.

toga, ij. 53. iij. 36. x. 52. at-

trita, xiv. 115. latia, vj.

62. Palatina, viij. 28.

purpurea, x. 93. trita, iij.

36.

toga, viij. 50. Aufonia, x.

73. flammata, v. 20. La-

tiaz, viij. 4. palmaris, viij.

1. peratuz, x. 18. qua-

tuor, x. 96. Romanæ, ij.

90. iij. 1. tuitæ, xij. 73.

vanæ, iij. 4. urbana, xj.

17.

togaque, j. 56.

togam, ij. 39. viij. 32. viij. 48.

ix. 50. algentem, xij. 36.

lotam, iv. 28. niveam, iv.

34. pexam, ij. 44. rafam,

ij. 85. terque quaterque

lotam, x. 11.

togamque, xij. 48.

togas, x. 10. algentes, xiv. 137.

togata turba, vj. 48.

togata, vj. 64.

togatam gentem, xiv. 124.

operam, iij. 46.

togati Martis, vj. 46.

togatis, ij. 74.

togatorum, ij. 74. v. 27.

togatorum, xj. 25.

togatos, x. 74.

togatum, j. 109. ix. 103.

togatus, vj. 24. x. 82. & ca-

pillatus grex, ij. 57.

togis jactatis, xij. 99.

togula, iij. 30. vj. 9. excussa,

iv. 66. trita vilisque purrif-

que, ix. 103.

togula, xiv. 126. gelida, vj. 50.

togulæ madentis, v. 23.

togulam, iv. 26. xij. 71.

tolerabis, vj. 63.

tollant, ix. 14.

tollas, j. 88.

tolle, ij. 29. vj. 30. ix. 36. xj.

12.

tollere, ij. 93. vj. 59.

toller, x. 104.

tollit, † 19.

tollit, ix. 19. x. 56.

tollitur, viij. 75.

tollunturque, xj. 72.

Tolosæ Palladis, ix. 101.

Tolosatis cafei, xij. 32.

Tomacla fumantia, j. 42.

tomentum Circense, xiv. 160.

Lingonicum, xiv. 159.

tomus vilis, j. 67.

τονός & τὸν ὀπίσθιον, j. 46.

tonante, vj. 55.

tonantem, v. 53. 56. vj. 59.

xij. 15. placidum, vj. 98.

Tarpeum pallatinumque

ix. 88.

tonant

tonant, x. 19. lascivo, xi. 44. latio, ix. 67. Palatino, ix. 40. summo, vj. 83.
 tonantis, vi. 10. viij. 39. ix. 4. 93. x. 35. 92. xi. 95. Capitolini, x. 51. falsiferi, v. 16. summi, vj. 13. Tarpēii, xiii. 74.
 tonare, viij. 3.
 tonas, ix. 7.
 tonat, ix. 25.
 tondeat, xj. 85.
 tondebit, xj. 79.
 tondendis, capellis, xiv. 36.
 tondet, ij. 57. v. 13.
 tonet, viij. 36.
 Tongiliane, iij. 52.
 Tongilianus, xij. 90.
 Tongilion, iij. 84.
 Tongilium, ij. 40.
 Tongilius, ij. 40.
 tonsa, viij. 47. comā, ix. 37. mentula, ij. 62.
 tonsa barba, xj. 40.
 tonsa Pelos, xij. 86.
 tonsi parvis, vj. 64.
 tonsili buxeto, iij. 58.
 tonsus lenciscis, vj. 74. ministri, xiv. 158.
 tonso ministro, xi. 12.
 tonsor, vii. 60. 63. 82. 94. viii. 51. x. 83. xj. 59. barbatus, viij. 52.
 tonsorem, ij. 48. iij. 74. vi. 57. xj. 85. puerum, viij. 52.
 tonsori, xj. 59.
 tonsos, x. 98.
 tonsrix, ij. 17.
 tonsus, j. 32. reum, ii. 74.
 tonsura, iv. 39. 46. x. 87. clarum, iii. 35. leve, xiv. 102.
 tonsurata, xj. 12. xij. 75. xiv. 94. prisca, viij. 6.
 tori, x. 71.
 toris, viij. 83. ix. 23. picis, xiv. 135. primis, vii. 73.
 tormentum dulce, viij. 28.
 toro, j. 110. medio, xi. 82. nudo, xiv. 148. purpureo, xij. 17.
 toros, ij. 59. iv. 8. vj. 29. ix. 30. xi. 57. xij. 98. duos, xiv. 162. extructos, iv. 8. legitimos, vi. 21. primos, iv. 21. similes, viij. 57.
 torquati palumbi, xij. 67.
 Torquatus, x. 79.
 torquebat, xj. 44.
 torquent, iij. 69. iv. 38.
 torqueris, xij. 98.

torquet, iij. 69.
 torrente vitreo, xij. 3.
 torreatibus vndis, x. 85.
 torfit, j. 79.
 torra lancea, † 11.
 torra mentha, xij. 28.
 tortas comas, iv. 42. xiv. 24.
 torti cadi, ix. 3.
 tortis crinibus, † 3.
 torto dracone, vj. 73.
 tortorem, ix. 94.
 tortorum, ij. 17.
 torva fronte, iv. 14.
 torvi leonis, j. 61.
 torus fartus, viij. 44. mollis, viij. 77. pudicus, x. 47. tin-
 ctus, ij. 16. tristis, x. 47.
 tosse castaneæ lento vapore, v. 79.
 tostamque messēm, x. 62.
 tot, vj. 4. viij. 19. 49. 85. v. ij. 2. 26. ix. 94. x. 28. xj. 6. 7. 32. xij. 3. 7. 8. xiv. 41.
 tota, iij. 65. v. 85. vi. 19. viij. 9. 34. 52. 63. 100. ix. 3. 18. 21. 32. xii. 1. xiii. 126. xiv. 198. xras, x. 38. anas, xij. 52. chimæra, † 27. con-
 vivia, xiv. 41. filia, xi. 5. hyems, xij. 59. laurea, ij. 2. litera, xiii. 75. pen-
 sio, iij. 38. Roma videnda, x. 6. scrupula, v. 20. septa, x. 80. tabella, xi. 92. vi-
 cinia, xii. 59. uncia, ix. 4.
 totā, † 2. 9. j. 2. 74. 87. ii. 51. 72. iii. 53. iv. 79. 85. v. 16. 38. vi. 28. 85. vii. 30. viii. 14. cena, xii. 61. die, xi. 78. domo, xiv. 193. dote, ii. 34. fronte, vii. 25. lampade, viii. 51. libra, xi. 38. luce, iii. 63. nocte, ix. 69. 70. xii. 12. 66. urbe, iii. 15. xii. 38.
 totam, † 19. i. 110. v. 81. vii. 60. 94. ix. 33. x. 68. aurem, vi. 64. ovem, vi. 3. Romam, iv. 64. urbem, iv. 71.
 totas, xi. 6. lacernas, xiv. 132. preces, ix. 69. vias, vii. 60.
 totidem, iii. 95. v. 36. vii. 80. ix. 5. x. 63. puellā, xii. 88.
 toties, j. 4. 15. 27. ii. 29. 91. iii. 50. v. 4. 74. vi. 7. 64. viii. 54. xi. 22. xiii. 10.

totis, j. 20. 118. viii. 30. x. 56. aquis, iv. 22. diebus, ii. 5. iv. 37. 54. noctibus, ii. 5. farnis, ii. 68.
 toto, † 26. j. 16. 100. 116. iv. 29. vi. 56. 60. 68. 81. 83. vii. 16. 28. 80. viii. 75. xii. 57. anno, iv. 26. ix. 84. x. 70. botryone, xi. 28. bove, v. 32. caelo, iv. 2. die, x. 70. 74. xi. 105. Helicone, xii. 6. Marceliano, ii. 29. mensē, xi. 41. orbe, j. 1. ii. 66. v. 13. 75. viii. 61. poste, j. 71. stemmate, iv. 40. vertice, xii. 7.
 totos, iv. 13. viii. 51. annos, x. 23. crines, j. 32. dies, x. 19. penates, ix. 62. so-
 les, x. 12.
 totum, j. 50. 76. 93. iij. 68. xii. 18. xiv. 190. clientem, x. 34. dimidium, ii. 20. ebur, xii. 86. lupum, ii. 37. 1.
 torus, ii. 6. v. 26. dies, xii. 24. libellus, xi. 16.
 toxica fixa, i. 19. v. 77. x. 36.

Tr

Trabesque, v. 42.
 trabes Lybicas, xiv. 91.
 tractæ per jucunda pocula noctes, xi. 105.
 tractare, xi. 30.
 tractatrix, iii. 82.
 tradas, j. 118. iii. 23. v. 57.
 tradat, vi. 3. x. 87. xii. 11.
 trade, xi. 79. xiv. 149.
 tradere, xi. 6. xiii. 70.
 traderet, i. 14. ix. 35.
 tradet, xi. 6.
 tradidit, vii. 62. ix. 104.
 tradit, iii. 20.
 tradit, xiii. 66.
 traducere, iii. 74.
 traducere, vi. 77.
 traducit, j. 54.
 traducti, † 4.
 tra luntur, ii. 37.
 tragicis Musis, ii. 41.
 tragico ore, viii. 18.
 tragicos cothurnos, xii. 96.
 tragus, xi. 23.
 trahar, viii. 51.
 trahat, iii. 36. xii. 29.
 trahens, iii. 47.

traherent, iv. 73.
 traheretur, ix. 55.
 trahes, xij. 57.
 trahet, vj. 3. x. 78.
 trahi, v. 23.
 trahis, ij. 6.
 trahisque, viij. 79.
 trahit, iij. 38. 58. x. 30.
 trahunt, j. 105.
 Trajane, x. 34. princeps,
 x. 33.
 Trajani, xij. 8.
 Trajanum, x. 7.
 tramitem altum, x. 19.
 tranfcurrunt, vij. 47.
 tranfeuntis turbæ, xij. 57.
 transfer, iij. 87.
 transferre, viij. 3.
 transfigere, v. 51.
 transfuga, xiv. 131.
 transfusis, j. 71.
 tranfierant, x. 75.
 tranfière, v. 85.
 transfire, vj. 65.
 tranfis, x. 59. xi. 107.
 tranfit, j. 105 ij. 64. v. 14.
 vij. 29.
 tranfmiffo petrauro, xj. 22.
 tranfmittere, xij. 61.
 tranfportata, xij. 72.
 tranfiferina, vj. 93. domus,
 j. 109.
 tranfhibetinus ambulator, j. 42.
 tranfultit, v. 14. xij. 96.
 trapetis Picenis, xij. 36.
 Tarteftiacis, vij. 27.
 traxerat, j. 14.
 traxiffes, ix. 67.
 Trebula humida, v. 72.
 Trebulani cafei, xij. 33.
 trecenta, iv. 61.
 trecenti confules, iij. 93.
 nummi, xij. 71.
 trecentis, iv. 67. verfibus,
 ix. 20.
 trecentos, xj. 36.
 treis, iij. 38. v. 50. viij. 57.
 agellos, xij. 16.
 tremebundus, ix. 94.
 tremenque, vj. 1.
 tremente calamo, iv. 30.
 mollitie, viij. 64.
 tremerent, viij. 55.
 tremor, v. 66.
 tremorque, v. 25.
 tremore docili, v. 79.
 tremulâ lineâ, iij. 58. feta,
 i. 56.
 tremulæ manus, xij. 75.
 tremulæ, iij. 58.
 tremulo tribul, ix. 50.

tremulum, xiv. 203. Pelian,
 vi. 71.
 trepidant, v. 32.
 trepidi nautæ, xij. 29.
 tres, ii. 41. 44. 64. iij. 93.
 iv. 54. vj. 6. viij. 31. ix. 42.
 cinzdos, xii. 16. natus,
 ij. 34. felibræ, iv. 46.
 tresve, v. 61. viij. 64. xj. 1.
 xii. 3.
 tria, vj. 54.
 tribadum, vii. 69.
 tribas, vj. 66. 69.
 tribuas, viii. 54.
 tribueute, xj. 6.
 tribuere, j. 104. x. 34. xii.
 6.
 tribuiffe, viij. 37. xij. 86.
 tribuit, ii. 2. iij. 10. 95. iv.
 51. vj. 10. ix. 25. 35. 99.
 tribuli tremulo, ix. 50.
 tribulis mortui, ix. 58.
 tribunali alto, xj. 99.
 tribunatus, xj. 99.
 tribuni, vj. 8. armati, ij.
 60.
 tribunitium latus, xiv. 32.
 tribuho, ix. 29.
 tribunum, iij. 100.
 tribum, ii. 46.
 tribus Latias, viii. 15.
 tribus, j. 72. 102. 118. ii. 52.
 iv. 54. v. 50. vii. 64. ix.
 30. 33. 78. xiii. 24. aureis
 vitæ peractis, x. 24. ca-
 pellis, vj. 19. denariis,
 ix. 103. libris minor, x.
 37. luftris, x. 38. natis,
 xj. 54. nummis, ii. 43.
 tributis, vij. 54.
 tributo, x. 17.
 tricæque, xiv. 1.
 triceni, j. 44.
 tricenos, vj. 26. nummos,
 x. 27.
 tricenties, iij. 22.
 tricesima lux, vj. 7.
 tricies, iv. 37. v. 40.
 triclinia strata, x. 13.
 triclinio, iij. 93.
 tridente æquoreo, v. 25.
 triduo, ii. 6.
 triente, viij. 61. denfo, ix.
 89. nigro, ix. 92.
 trientem summum, iv. 83.
 trientes, xj. 40. Amethy-
 stinos, ix. 49. trebros, j.
 107. denfi, vj. 86. dimi-
 dios, xj. 7. Setini, x. 13.
 Setinos, xiv. 103.
 tridentum, iv. 83.

trietride bis juncta, ix. 86.
 nonâ, x. 53. plenâ, vj. 38.
 primâ. vii. 95.
 trifolium, xij. 114.
 trigefima ætas, x. 103.
 trigefimus, j. 16.
 triginta Décembres, iij. 36.
 diebus, xi. 25. Epigram-
 mata, vii. 80. munera,
 vii. 52. pueri, xii. 88. qua-
 tuorque ante brumas, x.
 104. quatuorque mæfles,
 xii. 34.
 trigona tepidum, iv. 19.
 trigone nodo, vii. 71.
 trigonem tepidum, xii. 84.
 trilices Patavinæ, xiv. 143.
 trima, xii. 7.
 trinæve, x. 75.
 trinodiali domicionio, xii. 78.
 triones Hyperboreos, ix. 46.
 Odryfios, vj. 79. Parrha-
 fios, vj. 58.
 tripes grabatus, xii. 32.
 triphilem calvam, vj. 74.
 triplex, v. 66.
 triplices, vj. 92. xiv. 6. ther-
 mæ, x. 51. vani, vii. 71. x.
 87.
 triplici foro, iij. 38. viij. 44.
 trifte, xj. 2. caput, ij. 61.
 forum, v. 21. frigus, x. 5.
 iter, j. 12. mentum, xj.
 99. nemus, xj. 42. super-
 cilium, j. 25. xj. 2.
 tristem, iij. 38. viij. 41. reat-
 tum, ij. 24.
 tristes capillos. ij. 66. ceræ,
 xiv. 5. ferulæ, x. 62. mor-
 fus animi, xij. 34.
 trifti, iv. 44. 79. vj. 86. Æ-
 thiope, vii. 86. crimine
 nocens terria, ix. 31. do-
 micionio, v. 79. favillâ,
 vj. 44. voce, iv. 5.
 trifftia carmina, x. 17. fata,
 j. 79. jura, vj. 63. stigma-
 ta, x. 56.
 trifftior procelli, ix. 41.
 trifftior, j. 63. ij. 69. unda,
 vj. 18.
 trifftiorem Salernum, ij. 65.
 triftis, vj. 79. viij. 64. xi. 21.
 41. 105. arundo, j. 4. A-
 thenagoras, viij. 41. auctio
 folvendis nummis, xiv. 35.
 filius, viij. 44. focus, xj.
 57. lana, xiv. 58. puer,
 v. 85. fecundus, vj. 91.
 torus, x. 47. turba, vj.
 57. victoria, x. 50.

triftina

T u

tristitia secura, ij. 46.
 tristitiāque, j. 110.
 tristitium lacernarum, j. 97.
 tristitius genus leti, xj. 92.
 trita, j. 67. ij. 58. x. 14. xj. 12. brachia, ij. 29. columba, viij. 6. gemma pollice Heliadum, ix. 14. lacerna, j. 93. viij. 28. succina, iij. 65. toga, iij. 36. togula, ix. 103.
 tritaque, iij. 36.
 tritis togæ, xij. 73.
 tritas lacernas, viij. 91.
 triticeum frumentum, xij. 12.
 tritior, ij. 51. cultus, ix. 58.
 tritis lapillis, iij. 64.
 tritius, ix. 58.
 trito pollice, xiv. 167.
 Triton, † 28.
 Tritonide, iv. 1.
 tritum faxum, xij. 57.
 tritus lectus cimicæ, xj. 33.
 trivizæ, † i. vj. 47. nemorosa regna, ix. 65.
 triviam Thetin, v. 1.
 trium, ij. 91. discipulorum, x. 60. natorum, ij. 91. 92. iij. 95. ix. 68.
 triumphi, j. 5. gigantei, viij. 50. hyperborei, viij. 78.
 triumphis, viij. 65.
 triumphos, vj. 4. dignos, v. 29. Erythreos, viij. 26. Idumæos, ij. 2. laurigeros, iij. 66. magnos, vj. 1. 5. Parthos, ix. 104. lecretos, vj. 115.
 triumphum, † 20.
 triumphus, vj. 7.
 trochis argutis, xiv. 169.
 trochus celer, xj. 23.
 Trojæ, xj. 5.
 Trojamque, xiv. 1.
 tropin, xj. 84.
 trucem Syllam, ix. 44.
 truces animos, ix. 11. blattas, xiv. 37. Iberos, x. 78. pueros, xj. 87. tauri, iij. 58.
 trudit, iij. 82.
 trudetur, xj. 47.
 trullam, ix. 98.
 trunci, ij. 83.
 truncō fasciato, xij. 57.
 truncum turturem, vj. 19.
 trux, ix. 26.
 Tryphon, iv. 72. xij. 3.

Tu, j. 14. 50. ij. 18. 85. iij. 44. 58. iv. 25. 27. v. 13. 79. vi. 35. 40. viij. 17. 22. viij. 8. 39. ix. 94. 102. x. 11. 90. xj. 8. 17. xij. 21. 57. xij. 2. 121. xiv. 19. 105.
 tuque, v. 13.
 tua, † 6. j. 5. 54. ij. 46. 53. iij. 70. 99. iv. 8. 56. v. 13. 66. vj. 48. 83. viij. 15. 55. viij. 51. 78. ix. 37. 103. x. 14. 36. xj. 30. 56. xij. 90. 97. xij. 127. xiv. 28. 113.
 tuā, † 3. ij. 19. v. 60. vj. 1. 46. viij. 51. x. 38. 61. xj. 40. xij. 98. xij. 123. spon-te, xii. 61.
 tuæ, † 15. j. 26. ij. 62. iij. 36. iv. 16. v. 50. 62. vj. 80. vii. 9. viij. 15. 68. ix. 29. 53. x. 29. 50. xj. 12. xij. 6. 101.
 tuam, j. 74. 103. ij. 18. 53. iij. 45. 52. iv. 49. 64. vj. 31. viij. 66. viij. 11. 17. x. 89. xi. 24. 45.
 tuamque, j. 50.
 tuas, † 8. iij. 18. 31. v. 62. vj. 56. 75. 80. viij. 11. 39. 53. viij. 50. ix. 4. 27. x. 44. 98. xj. 80. xij. 32. xiv. 66. 142.
 tuba navali, † 28. Pieriā, x. 64. xj. 4. tanta, viij. 56.
 tubæ rettricæ, vj. 79.
 tubas, viij. 3.
 tubera, xij. 50.
 tuberes, xij. 52. vernæ, xii. 43.
 tubos omnes, xj. 62.
 Tuca, j. 19. vj. 65. viij. 40. 76. ix. 77. x. 13. xj. 71. xii. 96.
 Tuccam, vj. 65.
 Tucius esuritor, iij. 14.
 tuere, vj. 16. viij. 16. x. 28.
 tui, j. 50. 91. ij. 87. iij. 72. vi. 64. 83. viij. 17. 34. 79. viij. 11. 54. ix. 72. 102. x. 90. xij. 52. 98.
 tuis, j. 32. 42. ij. 14. 78. iij. 6. 93. iv. 13. v. 19. 54. vj. 35. 48. 98. viij. 55. 65. ix. 67. x. 42. xj. 24. 27. xij. 60. 63. xij. 30. xiv. 172. cul-tris, ix. 3.
 tuiscæ, x. 104.
 tuleramque, iv. 55.
 tulerat, † 10.
 tuleret, v. 79. vi. 70. xij. 52

tulerint, † 16.
 tuleris, ix. 46.
 tulerit, j. 32.
 tulerunt, viij. 78.
 tulisse, j. 105. iij. 100.
 tulissent, † 27.
 tulisset, x. 41.
 tulit, † 10. 16. 23. j. 22. iij. 46. 63. iv. 1. 11. 32. viij. 46. viij. 36. 55. 71. 75. ix. 9. 44. 60. 95. 104. x. 85. xj. 51. xij. 113.
 Tulle, j. 37.
 Tulli, iij. 20. iv. 64.
 Tullioque, v. 52.
 Tullius, ix. 72. magnus, iv. 16.
 Tullus, ix. 52.
 tum, ij. 14. iij. 60. v. 68. vii. 40. 49.
 tumeat, xi. 57. xij. 58. xiv. 151. 162.
 tumefactus, iv. 11.
 tumentis vulva, xi. 62.
 tumere, † 26.
 tumescis, viij. 33.
 tumet, iv. 46. 49. xij. 44. xiv. 144.
 tumidas hydrocelas, xij. 85.
 tumidi reges, v. 20.
 tumidi regis, ij. 18.
 tumidis aquis, † 25. terro-ribus, ix. 44. undis, xiv. 181.
 tumido ore, v. 8.
 tumidus, v. 1. magister, viij. 3. x. 104. negotiator, x. 87.
 tumor, viij. 64.
 tumore modico, iv. 64.
 tumores Syrios, iv. 43.
 tumulata Canace, xj. 92.
 tumulique, xj. 49.
 tumulis, ix. 51.
 tumulo, vj. 52. vii. 95. ix. 16. nobiliore, iv. 59.
 tumulum, vj. 86. viij. 57.
 tumulumque, viij. 38.
 tunc, iij. 8. 79. iv. 8. 78. v. 14. 50. vii. 66. viij. 59. ix. 43. 67. x. 19. xi. 59. 88. xii. 71. 102. xiv. 6. 151.
 tune, vi. 82. viij. 3.
 tunica, x. 25.
 tunica Nilotidie picti Mauri, x. 6. utrinque levata, xi. 71.
 tunicæ, x. 100. Paravinæ, xiv. 143.
 tunicæque, xi. 105.
 tunicam, x. 81. xiv. 153. 211.
 i ij tu-

tunicas molestas, iv. 87. *pin-gues*, xiv. 143.
tunicata, iij. 3. *quies*, x. 51.
tuo, j. 37. ix. 66. 68. iii. 16.
 87. iv. 79. v. 63. vj. 13. 63.
 vii. 28. viij. 8. 33. ix. 74. x.
 19. 27. xj. 30. 71. xii. 3.
 63. xij. 96. xiv. 42. 141.
animo, ix. 42.
tuoque, vii. 4. viij. 44.
tuorum, ij. 24. iv. 55. viij.
 15. 77. ix. 81. xj. 25. xij.
 6. 32.
tuos, j. 30. 66. ii. 91. iii. 50.
 v. 74. vii. 2. viii. 76. 78.
 ix. 38. 56. x. 14. 100. xj.
 53. 108. xii. 9. 86. *canes*,
 x. 37.
tuosque, ii. 14. xj. 91.
tura, j. 112. vj. 85. viij. 24.
 xi. 58. 105. xii. 103. *pin-*
guita, viij. 8. 66. xij. 4. *pinguia*,
 x. 6. *femicremata* xxi. 55.
Turani, v. 79.
turba, † 23. j. 91. iij. 91.
 iv. 29. v. 7. 25. 32. vj. 6.
 21. ix. 30. 60. 70. x. 18.
 48. xij. 99. *cætera* iij.
 38. *candida*, xii. 34. *cras-*
sa, ix. 23. *densa*, vii. 60.
 x. 10. *entheæ*, xi. 85. *en-*
theata, xii. 57. *gravis*,
 † 4. *ingens*, i. 74. *ingens*
onerosaque, ix. 56. *Mar-*
tia, j. 4. *maxima*, xij.
 83. *molesta*, j. 43. *ob-*
via, iv. 53. xiv. 169. *om-*
nis, iij. 58. xij. 3. *otiosa*,
 ii. 37. *pallida*, x. 12. *pin-*
guita, vii. 31. *rustica*, iv. 66.
Sistruta, xii. 29. *Stoica*,
 vii. 68. *togata*, vj. 48.
tristis, vii. 57. *ventura*,
 vii. 43.
turba, j. 90. ii. 74. v. 8. vii.
 99. viij. 82. xiv. 214. *no-*
xia, iij. 91. *omni*, ix. 99.
tenera, ii. 75. *vocata*, j.
 21.
turbabis, xij. 75.
turbæ, xij. 124. *crinitæ*,
 xii. 49. *pin-*, viij. 38. *sim-*
plici, x. 62. *transeuntis*,
 xij. 57.
turbam, iij. 46. 82. xii. 89.
minorem, ix. 81. *otioso-*
em, xj. 1.
turbare, ii. 36.
turbat, vii. 51.
turbata crystallina, ix. 60.
massica, xij. 121.

turbatis, iij. 108.
turbato auro, viij. 78. *mul-*
fo, xiv. 127.
turbida amphora, viij. 45.
cæcuba, xii. 61.
turbidior lumine, x. 20.
turdus, xij. 51. *avidus*, iij.
 58. *crassus*, ii. 40. *pingui-*
bus, iii. 47.
turdo, vii. 19.
turdorum corona, xiii. 51.
turdos, iv. 66. ix. 56. *va-*
gos, xi. 22.
turdumve, vi. 75.
turdus, iii. 77. ix. 55. xiii.
 92.
turdusque, vi. 11.
ture, vii. 73. ix. 2. 92. x. 92.
Eoo, iii. 65.
turgentis lacus, iv. 55.
turget, xiii. 47. 68. xiv. 45.
turgidis labris, vi. 39.
turgidum penem, ix. 28.
turis, iii. 2. iv. 46. vii. 53. 71.
Turni, vii. 96.
Turnus, xl. 11.
turpe, ii. 86. iv. 71. vi. 90.
 vii. 19. ix. 48. *guttur*, xi. 22.
turpes, viii. 79. x. 71. *bi-*
fontes, i. 105. *mulcas*,
 xiv. 67. *ranas*, x. 37.
turpi refina, xii. 32. *finu*,
 xi. 55. *ulcere*, vii. 70.
turp. or uxor, vi. 45.
turpis stiria, vii. 36.
turpius, i. 36. v. 83. x. 83.
turre alta, iij. 58.
turres, iii. 58.
turricula, xiv. 16.
turtis candida, xii. 31.
turtur aureus, iii. 60. *cereus*,
 iii. 76. *pinguis*, xiii. 53.
turturem truncum, vii. 19.
turturum, iii. 82.
tus, xiii. 4.
Tusca vinea politus ligo, ix.
 58.
tusce glandis, vii. 26.
tusci, viij. 30.
tuscis cadis, xiii. 118. *fici-*
libus, xiv. 98. *jugis*, i. 27.
tusco amne, ix. 104. *vico*,
 xi. 28.
Tuscula tellus, ix. 61.
Tusculanos secessus, x. 30.
Tusculive, vii. 30.
Tusculolque, iv. 64.
Tusculi, iii. 24. *ager*, ix. 23.
eques, viii. 56.
tussire, j. 20. xl. 87.
tussis, i. 20. v. 40. *aspera*, x.
 87.

tussit, i. 11. ii. 26.
tuta, x. 30. xj. 19. xiv. 61.
 123. *frigora*, ii. 46. *lectica*,
 xj. 99. *nevacula*, xj. 59.
otia, xii. 5. *ova*, iij. 47.
tutæ carinæ, iij. 67.
tutam, vj. 93.
tutas tenebras, xiv. 40.
tutela felix, v. 1.
tutior, j. 14. 49. v. 32. x. 19.
 xii. 14. *hospes*, viii. 14.
tutum, ix. 56.
tutus, iij. 91. iv. 19. ix. 75.
 86. *lepus*, j. 7.
tuum, † 17. j. 16. ii. 15. 20.
 iij. 93. iv. 80. v. 41. 84.
 vj. 68. viij. 45. ix. 27. 49.
 x. 45. 56. xj. 57.
tuus, j. 39. 50. ij. 18. 74. iii.
 2. 70. iv. 28. vj. 39. vii. 43.
 viij. 1. ix. 18. 37. 94. x. 64.
 89. xj. 24. 70. xii. 52. xij.
 96. 121.

Ty

Tyndaris, ix. 106. xii. 52. |
tyranni Pellæi, ix. 44.
tyranno Argolico, ix. 67.
Tyria findone, iv. 19.
Tyriæ, xv. 133.
Tyriam abollam, viij. 48.
Tyrianthina urbica, j. 54.
Tyrias lacernas, viij. 10. ix.
 23.
Tyrasque, iv. 28.
Tyrios cultus, xj. 40.
Tyrios taurus, x. 51.
Tyron, ii. 29. 4.
Tyros Cadmea, vi. 11. *im-*
proba, x. 16.

V

V A

V Acabat, x. 58.
vacabis, v. 81.
vacabit, vii. 25. 50. 96. xj.
 107. xii. 11.
vacant, vii. 101.
vacare, ii. 41. v. 21. viij. 82.
vacaret, xi. 1.
vacas, j. 5. ij. 5.
vacat, iij. 69. vii. 1. 79. ix.
 8. x. 17. xj. 1.
vacca, xiv. 180.
vacent, j. 4.
Vacerra, viij. 69. xj. 67. 78.
 xii. 32.
vacua manu, vj. 72. *pelle*,
 vj. 64.
vacuam Lygdon, vj. 42.

- vacuare, xj. 6.
 vacuas chartas, xiv. 10.
 vacui, xii. 5.
 vacuis, xij. 8. auribus, xj. 4.
 vacuo, † 11. aëre, † 1. 11.
 dente, j. 61. finis, x. 78.
 vacuus, xii. 71.
 vada, j. 50. iii. 67. iv. 55. vj.
 42. pura, iv. 55. tarda,
 iij. 67.
 vadas, xj. 1.
 vade, j. 71. iii. 4. xj. 105.
 vadimonia, viij. 67. xiv. 135.
 vadis, ij. 69. iv. 22. viij. 28.
 ix. 55. Erythræis, viij.
 28.
 vadum lene, j. 50.
 vā, ij. 60. iv. 28. v. 34.
 vafer, xj. 32.
 vafra arte, vj. 64. xii. 67.
 vaga aranea, viij. 33.
 vagæ juventutis, ii. 90.
 vagantur, vi. 34.
 vagaris, x. 65.
 vagatur, iii. 57.
 vagatus, ix. 60.
 vagi, iij. 67.
 vagientem fetum, iij. 58.
 vagientes intantes, xj. 62.
 vagis gressibus, ij. 57.
 vagitibus tantis, ix. 21.
 vagitu, ix. 9.
 vagos capillos, vj. 52. tur-
 dos, xj. 22.
 vagumque, xij. 18. mane,
 vij. 38.
 vagus, j. 2. iv. 79. v. 32. 71.
 vj. 21. 30. vij. 31. x. 85.
 amor, xii. 98. December,
 iv. 14. lepus, j. 15. pes,
 xij. 26.
 valde, iii. 44.
 vale, v. 67. ix. 8. 104. xj.
 109. xij. 48.
 valeam, ii. 5. iv. 31. vj. 60.
 64.
 valebis, ij. 92. vj. 78. xiii. 35.
 valent, i. 16. viii. 32. x. 62.
 xii. 71.
 valere, vi. 70.
 valēs, ii. 64.
 valet, iv. 64. vii. 12. xiii. 80.
 valetē, iii. 7. iv. 57.
 valle alta, iii. 58. brevi, ix.
 19. vafsa, † 6.
 valles, v. 72. curvas, iv. 64.
 gelidas, v. 72.
 vana ludibria, x. 4.
 vanæ, ix. 44. togæ, iii. 4.
 vani operis, v. 23. triplices,
 vii. 71. x. 87.
 vano labore, xiv. 48. nomi-
 ne, iv. 11. munere, ix.
 105.
 vanoque honore, xi. 33.
 vanos fumos, iv. 5. labores,
 x. 82.
 vanus labor, i. 89.
 vapore, vii. 30. viii. 33. ari-
 do, vi. 42. lento, v. 79.
 vapores nimios, x. 48.
 vappa perfida, xii. 48.
 vapular, vii. 46. viii. 66. xii.
 57.
 vapulavit, x. 62.
 vapulet, vii. 85. viii. 23.
 Vare, iv. 78. viii. 20. x. 26.
 variz aulæ, ix. 44.
 variantur, viii. 28.
 varias artes, vii. 31. comas,
 i. 77. opes, x. 48.
 variata mappa, iv. 46.
 Vario, viii. 18.
 vario ære, v. 16. decore, vj.
 42. de marmore, x. 79. or-
 dine, † 26. fapore, xi. 32.
 varioque, xii. 4. ufū, vii. 50.
 varios, vii. 31. colores, ii.
 46. difcurfus, vii. 38. la-
 tiores, iv. 8. modos, iii.
 63.
 varium minutal, xj. 32.
 Varro inficiende, v. 31.
 Varus, iv. 78.
 vafa Aretina, xiv. 98. pauca,
 iv. 15.
 vafsa valle, † 6.
 vafstos hiatus, j. 23.
 vatem, † 12. viii. 73. x. 58.
 xi. 51.
 vaterino, iii. 67.
 vates, viii. 63. 82. ix. 1. x. 64.
 vati, v. 16. vi. 21. vii. 28. 62.
 xiv. 165. fuo, ii. 22.
 Vaticana, vi. 92. x. 45.
 Vaticanicadi, xii. 48.
 Vaticaniscadis, i. 19.
 Vaticani calicis, xiv. 96. fu-
 toris, xiv. 96.
 Vatiniorum fractorum, x. 3.
 vatis, vi. 68. viii. 66. ix. 50.
 x. 103. Apollinei, vii. 21.
 docti, i. 62. modici, ix.
 27. Theodori, xi. 94.
 vatum, viii. 56. 63.
 Ub
 Ubere, ix. 9. largo, xiii. 44.
 ubi, † 2. i. 2. 54. 61. 86.
 ii. 69. 78. 93. iii. 59. iv.
 18. 25. 66. v. 59. vii. 21.
 viii. 65. ix. 24. 60. 62.
 xii. 13. xiii. 58.
 ubicunque, i. 2. x. 92.
 ubique, v. 26. vii. 72. viii. 3.
 ix. 100. xj. 95. xii. 50.
 Ud
 Uda bafia vetulo Falerno,
 xi. 27. puella, xi. 17.
 udaqne prata, i. 115.
 udi, x. 19.
 udo antro, x. 35. gaudio,
 x. 78.
 udones Cilicii, xiv. 140.
 udus, viii. 44. aleator, v. 85.
 calceus, xi. 22.
 Ve
 Ve, i. 58. 93. iv. 23. vi. 39.
 x. 5. 22. 30. 70. 96.
 Vebius comes, ix. 32.
 vedæ, viii. 51.
 vedius, v. 8.
 vector lascive, ii. 14. niger,
 xii. 24.
 vedus, iv. 51.
 vehimurque, viii. 61.
 vehit, x. 3.
 vehunt, viii. 21.
 Veientana, iii. 49. uva, ii. 53.
 Veientani rubelli, j. 104.
 vel, † 7. i. 87. 109. ii. 48.
 66. iii. 1. 82. iv. 64. 69. v.
 12. 24. vi. 49. 70. vii. 1. 79.
 viii. 53. ix. 39. x. 20. 82.
 xi. 28. 46. xii. 21. 67.
 xiii. 51. 54. xiv. 116.
 145.
 vela, viii. 70. xii. 29. 44.
 xiv. 28. 29. lata, † 26.
 negata, ix. 39. xi. 22.
 Velabrensem, xiii. 32.
 Velabrenfi loco, xi. 53.
 Velabrenfis cafens, xiii. 32.
 velamine nigro, iii. 3.
 velarunt, xii. 42.
 velat, j. 89. ii. 43.
 velet, iii. 2.
 velim, j. 9. 58. ii. 5. iv. 42.
 v. 16. ix. 23. x. 74.
 velimus, iv. 61.
 velint, j. 52. v. 61. vi. 25.
 viii. 75. x. 34.
 velis, j. 9. 36. ii. 64. vi. 49.
 viii. 28. 38. 39. 51. ix. 4.
 39. x. 47. 48. xii. 34. 84.
 xiii. 2. xiv. 145.
 velit, j. 118. ij. 54. iii. 90. 92.
 vi. 63. 77. vii. 68. viii. 11.
 14. 18. 46. x. 23. 103. xi.
 24. 28. 56.
 velle, iii. 26. v. 84. xi. 8.
 28. 56. 59. xii. 96.
 vellem, vi. 81. iix. 53. 72. x. 8.
 vellens comam, v. 37.
 iij vel

vellent, iv. 44.
 vellera, ii. 46. iv. 41. xi. 28.
 aurea, xii. 100. flava, ix.
 62. multa, xiv. 143. pre-
 tiosa, xiii. 125. rasa, xiv.
 159.
 vellere, iix. 28. x. 90. xi.
 100. Æolio, viii. 51. pul-
 lo, xiv. 157.
 velleribus primis, xiv. 155.
 velles, iii. 16.
 vellet, j. 36. 74. 86. iii. 24.
 vi. 21. vii. 50. viii. 46. x.
 73. xi. 35. 41. xii. 29.
 velleris, xi. 61.
 vellit, ii. 62. x. 90.
 vellit, ii. 11.
 vellus, v. 38. densum, iv. 3.
 inquinatum, iv. 4.
 velocia munera, † 2.
 velocibus annis, viii. 8.
 velocior manus, xiv. 208.
 velocius, j. 47. 49.
 veloce, i. 35. xi. 46. 99.
 Velox, i. 111.
 velox, vi. 28. Agathine, ix.
 39. draucus, xiv. 48. no-
 tarius, x. 62. timor, i. 105.
 velut, vi. 82. vii. 46. 59.
 veluti, xi. 28. 37.
 vena Lucrina, x. 30. fau-
 cia, iv. 66.
 venâ rigida, vi. 49. xj. 17.
 venabula, † 15. xiv. 30. de-
 jecta, xiv. 31. Dorica,
 † 23. grandia, viii. 55.
 splendida, † 11.
 venafanum oleum, xiii. 98.
 venafri Campani, xiii. 98.
 venetro uncto, xii. 64.
 Venalis, i. 2. iii. 60.
 venatio, xiii. 101.
 venator, † 11. i. 50. x. 87.
 xii. 14. 18. xiv. 86. super-
 bus, iv. 35. superbus ca-
 ptâ matre, x. 37.
 venatrix, xi. 70.
 venatur, xiv. 200.
 venarus humiles leonum, i.
 105.
 vendamus, vii. 15.
 vendas, vii. 97. xi. 71.
 vendat, xii. 55.
 vende, xi. 71.
 vendebat, vi. 66.
 vendentem, xii. 103.
 vendere, i. 57. 86. iii. 56.
 iv. 5. v. 16. vii. 63. 76. ix.
 4. 30. xi. 71. xii. 67. 73.
 103. xiv. 204.

venderet, i. 86.
 vendes, ii. 43.
 vendicabit, xj. 99.
 vendicare, iii. 82.
 vendisti, xii. 99.
 vendidit, iii. 48. 57. vj. 71.
 ix. 22. xij. 33.
 vendis, xj. 67.
 vendit, i. 19. 42. xii. 55.
 xiv. 194. 223.
 vendita, xii. 103.
 vendo, iv. 80.
 vendunt, xii. 46.
 venena pulla, ix. 3.
 veneno, vj. 19. Amyclæo,
 viii. 28. atro, vii. 71. ob-
 scuro, j. 79. potio, v. 77.
 venenum, iij. 22. vj. 40. 78.
 venerabilis moles, † 2.
 veneranda domus, ix. 21. li-
 mina, xij. 3. pallatia, j.
 71. sacra Mularum, x. 88.
 venerandeque sanctæque ver-
 ba, iii. 69.
 venerande nepos, ix. 18. re-
 ctor, vij. 59.
 venerandus Cæsar, ix. 104.
 venerantia, v. 15.
 venerantur, viij. 11.
 venerarè, iv. 30.
 veneras, j. 3.
 venerat, viii. 55. xiv. 72.
 Venere, † 3. xii. 71.
 Venerem, j. 103. 110. v. 41.
 Veneres, ix. 12. xj. 14.
 Veneri, ix. 42. xj. 61.
 Venerint, j. 105. x. 5.
 Veneris, iij. 4. iv. 44. v. 7.
 xj. 27. xij. 43. xiv. 206. bea-
 ta, xi. 81.
 venerit, xj. 7. xij. 24.
 venerunt, vij. 52. viii. 71.
 xii. 28. 111.
 Veneti, vj. 46.
 Venetisterris, xij. 88.
 Veneto, x. 48. xiv. 131. lu-
 to, iii. 74.
 veni, j. 72. iv. 1. 78. v. 46.
 vii. 5. 22. viii. 1. 21. 39. 67.
 xj. 53. xii. 63. 84. xij. 82.
 xiv. 99.
 veniam, ii. 90. iv. 77. vj. 51.
 ix. 56. xj. 36. xij. 60.
 veniant, vii. 71.
 venias, j. 53. iij. 27. x. 36.
 xj. 53.
 veniat, vii. 4. xiv. 87.
 veniente, viii. 21.
 venies, v. 45. x. 12. xj. 24.
 venier, j. 50. iij. 4. 38. xiv
 112. 125.

venimus, x. 103. xj. 80. xiv.
 48.
 venio, iij. 18. iij. 44. xij. 35.
 venire, j. 118. v. 4. 85. vj.
 1. xj. 8. xij. 78.
 venis, iij. 44. 54. vj. 47. viij.
 21. 67. xij. 2.
 venis curvis, xiv. 33. promi-
 nentibus, v. 4.
 venisse, iv. 61. xiii. 107.
 venissent, x. 81.
 venisti, j. 3. v. 9.
 venit, † 3. j. 26. 63. 72. 88.
 iii. 50. 58. 65. iv. 30. 46. 66.
 v. 3. 10. 59. vii. 7. 12. 35.
 53. 85. viii. 32. 51. 67. ix.
 24. 49. 52. 104. x. 6. 36.
 73. xi. 70. 92. xii. 26. 29.
 xii. 26. 29. xiii. 31. 36. 84.
 xiv. 62. 72. 162. 199.
 venit, (à veneo) xi. 39.
 venite, xii. 8.
 venitis, x. 48. 72.
 veniunt, viii. 78.
 venter, xiv. 151. infelix, ii.
 51.
 ventilat, iii. 82. v. 32. xii. 18.
 ventis, x. 104.
 vento jubente, x. 83. leni,
 x. 30.
 ventos, iv. 19.
 ventosque, vj. 59.
 ventre, j. 21. xi. 62. falsico,
 iv. 46.
 ventrem, iii. 42. iv. 78. x.
 48. liquidum, xiii. 116.
 solum, xi. 89.
 ventres molles, xiii. 26.
 ventri, iij. 22. xi. 53. pigro,
 iij. 47. scisso, xiv. 60.
 ventris, j. 38. 110. duri, xiii.
 29. maturi, † 14.
 ventum, ii. 41.
 ventura, xj. 92. Cydonia, x.
 42. turba, vj. 43.
 venturam, xiv. 6.
 venturo, viij. 21.
 venturum, xj. 74.
 ventus, ix. 39. xiv. 28. 29.
 Venuleio, iv. 83.
 Venus, † 6. j. 104. ii. 84. vi.
 13. vii. 88. viii. 43. x. 13.
 æqua, iv. 13. casta, ii.
 34. vi. 45. x. 33. debili-
 tata, j. 47. frugitiva, xii.
 98. læta, vi. 21. nuda,
 viii. 1. plebeia, ii. 53.
 prodigiosa, j. 91. sollici-
 tata, iii. 75. superba,
 iii. 68.

venustum, xi. 32.
 ver, ix. 14. breve, ii. 46.
 vera, ix. 101. x. 34. electra,
 viii. 51. fama, vii. 87. gau-
 dia, vij. 4. xj. 27. Glania-
 na, iv. 39. mentula, vij.
 34. nomina, xiv. 170. so-
 boles, vj. 3.
 vera simplicitate, j. 40.
 veræ, xj. 45. vitæ, v. 21.
 veram, j. 110. vij. 38.
 verasamicitas, xj. 45.
 verba, ii. 76. v. 16. 24. 51.
 vj. 54. 56. vij. 7. 22. xj.
 47. 71. xij. 42. xiv. 208.
 barbara, j. 66. fortia, iij.
 46. grandia, iij. 69. ix. 33.
 Latina, xj. 21. mandata,
 ix. 36. pauca, j. 97. pri-
 ma, ix. 69. sobria, j.
 28. venerandaque sancta-
 que, iij. 69.
 verbera, † 10. ij. 75. Graia,
 ix. 74. mille, xj. 94.
 verberat, xij. 75.
 verberatus, vij. 94.
 verberare, vij. 66. tenui, xiv. 71.
 verberent, xij. 57.
 verberibusque, ix. 70.
 verbis, j. 36. iij. 3. iv. 89. vj.
 11. viij. 6. xij. 11. castis,
 iij. 69. grandibus minax,
 ix. 28. innocuis, vij. 11.
 prioribus, x. 72.
 verbum, ix. 47. unum, xiv.
 217.
 Vercellas, x. 12.
 vere, j. 34. iij. 12. vj. 44.
 xiv. 187.
 verecundam sitim, viij. 70.
 verecundo ore, viij. 1.
 veredi succincti, xiv. 86.
 veredo rapiente, xij. 14.
 veri, v. 19. xj. 50.
 veridicæ sorores, v. 1.
 veridico ore, x. 37.
 veriora, vj. 30.
 veris, vj. 30. 80. xij. 127.
 veritas rustica ficiis capillis,
 x. 72.
 veritus, ix. 27.
 verius, viij. 76.
 verminat, xiv. 23.
 verna, j. 42. iij. 1. vj. 29.
 xiv. 1. 119. clamator, xij.
 26. Numæ, x. 76. satur,
 ij. 40.
 verna tempora, v. 68. ix. 13.
 17.
 verna arbore, xj. 9.
 vernæ lætæ, iij. 58. ruderea,

xij. 43.
 vernam dormitantem, viij.
 59. negligentem, xij. 89.
 vernarent, ii. 61.
 vernas, x. 30.
 vernat, ix. 55.
 vernis equitibus, j. 85.
 vernos apros, i. 50.
 vernula, xij. 71. xiv. 54.
 vernulæ, v. 38.
 vernulas libellos, v. 18.
 vero, vj. 39. viij. 76. amore,
 x. 20. barbaroque ruræ,
 iij. 58. dolore, vj. 63. gau-
 dio, j. 50. nomine, vj.
 88. viro, vj. 57.
 Verona, j. 62. magna, xiv.
 195. tenuis, x. 103.
 Verona, i. 8.
 Veronem sacrum, i. 50.
 Veros fardonychæ, ix. 60.
 x. 87.
 Verpe poëta, xj. 95.
 Verpus, vij. 81.
 Verris, ij. 37.
 versata, xj. 53.
 versibus, x. 100. duobus, xiv.
 1. mille, xj. 81. trecentis,
 ix. 20.
 versiculus, iij. 9. 50. vi. 64.
 versu grato, iv. 55. impio,
 x. 5. non laborioso, xj.
 7. Lampfacio, xj. 17. las-
 civo, x. 64. rudi. ix.
 12.
 versus, ii. 8. iv. 17. v. 27. 37.
 vii. 3. ix. 91. xi. 2. 4. 25.
 xii. 62. xiii. 75. disertos,
 vi. 14. ducentos, viii. 90.
 duo tresve, xiii. 3. facun-
 dos, xii. 43. lascivos, xi.
 21. Saturnalitorios, xi.
 16. severos, i. 36. viridi
 æruginetinctos, x. 33.
 Verragusacer, xiv. 200.
 vertex planus, ix. 64.
 vertice, i. 32. viii. 36. x. 19.
 moto, iv. 3. tenero, xiii.
 50. toto, xii. 7.
 verticemque, xii. 45.
 verum, j. 65. 109. ij. 69. iii.
 72. iv. 34. 42. v. 30. vii.
 5. 27. 89. 99. viii. 76. x.
 5. 14. xi. 8. 25. 63. 108.
 xii. 36. 87. xiv. 52. no-
 men, ix. 97.
 verus, iv. 5. pater, † 3. pa-
 ter familiæ, j. 85.
 vesctur, viii. 50.
 vescuntur, iii. 58.

vesica fortior, viii. 33. om-
 nis, iv. 49.
 vesicam, xiv. 62.
 vespillo, j. 31. 48.
 vespillonum, ij. 61.
 Vestæ, vii. 72. canæ, 17. 1.
 veste, v. 24. deposita, vj.
 93. madidâ, v. 80. tinctâ,
 v. 24.
 vestem aridam, iv. 70.
 vester, ix. 97.
 vestes, xij. 103. amethysti-
 nas, j. 97. olidæ, j. 50.
 saturatas, viij. 48.
 vesti, j. 5.
 vestibus tinctis, ix. 63.
 Vestino grege, xij. 31.
 Vestinus caesus, xij. 31.
 gravis, iv. 73.
 vestis proxima, xij. 18. for-
 dida, vij. 3. xiv. 71.
 vestit, j. 36. vj. 11. vij. 81.
 xiv. 128.
 vestit, ij. 46.
 vestitur, viij. 33. x. 51. xiv.
 129.
 vestra, v. 85. viij. 28. x. 10.
 103. xj. 62. xiv. 136.
 vestras, ix. 1. xi. 83.
 vestri, x. 103.
 vestris, x. 24.
 vestro, xij. 64.
 vestrum, v. 6. vj. 68.
 Vespuius viridis, iv. 44. 1.
 verabunt, xi. 79.
 vetamur, xj. 7.
 verar, ij. 91. v. 38. vj. 91.
 veterem amicum, viij. 14.
 ix. 86. Gaurum, iv. 55. Jo-
 vem, vj. 72. maritum,
 x. 41. senectam, v. 7.
 sodalem, ij. 44. umbram,
 v. 10.
 veteres, v. 16. xj. 91. artes,
 iv. 39. avos, iij. 63. bra-
 chæ, xj. 22. calathos,
 ix. 60. & paucos foda-
 les, x. 104. Ficiælas, vj.
 27. Fidenas, iv. 64. om-
 nes, j. 55. patres, xj.
 6. patronos, v. 36. poë-
 tas, x. 78. ritus, viij.
 80. sodales, j. 100. so-
 los, viij. 69.
 veteres, v. 54.
 veteri fidoque sodali, ij. 43.
 v. 19. sodali, x. 37. xij. 25.
 veteris amici, viij. 18.
 veterum avorum, x. 87. Co-
 rinthiorum anser, ix. 58.
 ducum, ix. 85.

i iijj vecto,

veto, i. 35.
 Veronissæ parvæ, iv. 55.
 vetuisti, iv. 22.
 vetuit, iii. 46. ix. 104. xi. 42.
 vetula, iii. 32.
 vetulâ dextrâ, xi. 30.
 vetulæ Fabulæ, viii. 33.
 vetulam, iii. 32. iv. 20.
 vetulas, iii. 76. viii. 79.
 algentes, iv. 5. decem. ix.
 103.
 vetuli cinædi, i. 42. Eucti,
 viii. 6. fures, vi. 16.
 vetulisque, viii. 79.
 vetulo Falerno, i. 19. viii. 77.
 xi. 27. marito, xi. 72. peta-
 fione, xiii. 55.
 vetulos cados, xiii. 112.
 vetulum cunnum, x. 90.
 vetus, vi. 67. vii. 78. x. 98.
 101. xi. 22. 35. 53. aura,
 iv. 4. ingenium, xi. 8. pa-
 triusque amicus, vi. 25.
 putresque solum luto, ix.
 75. fodalis, i. 55. vii. 85.
 testa, vi. 93.
 vetustque, ii. 30. xi. 35.
 vetustas, vii. 44. longæva,
 † 5.
 vetustina, iii. 93.
 vetustinæ, ii. 28.
 vexabit, viii. 46.
 vexat, ii. 32. ix. 60. xi. 82.
 87.
 vexata vindemia, i. 57.
 vexatasolâs, xi. 90.
 vexatio, x. 82.
 vexerat, † 16.
 vexes, i. 118.
 vexit, viii. 51.
 Vi
 Vi, v. 19.
 via, vii. 60. x. 12. media, † 2.
 pulverulenta, xii. 2.
 via, x. 104. alia, xi. 92. Fla-
 minia, x. 6. inoffensa, xiv.
 209. media, vi. 93. sacra, ii.
 63. xii. 2.
 via, xii. 28. xiv. 61. Æmiliz,
 iii. 4. Aufoniz, ix. 104.
 Latiz, ix. 65. longæ, i. 2.
 viam, v. 14. xiv. 130.
 viarum, ix. 102.
 vias, i. 71. Aufoniz, vii. 5.
 Capitolinas, vi. 10. graci-
 les, ii. 86. longas, vi. 43.
 ix. 31. x. 36. xiv. 188. ta-
 citas, xiii. 60. totas, vii.
 60.
 viator: vi. 28. ix. 65. x. 63. xi.

14. 92. xiii. 25. lassus, ii. 6.
 piger, iv. 55.
 vibrabunt, v. 79.
 vicarius, ii. 18.
 vicem, viii. 38.
 vicenos nummos, iv. 26.
 vicerat, † 7.
 vicere, ix. 106.
 viceris, xi. 6.
 vicerunt, vii. 18.
 vici fuit ille magister, x. 79.
 vicies, i. 100.
 viciesque, xii. 78.
 vicina, v. 65. vi. 43. xiv. 159.
 antra, vii. 49. jugera, viii.
 56. numismata, i. 27. porta,
 iv. 18. Nomento rura, xiii.
 15. silva, i. 50.
 vicina urbe, i. 13.
 vicinam urbem, vii. 16.
 vicine, vi. 27.
 vicini, vi. 19. 39. 73. ix. 70.
 cubiti, iii. 63. illiceti, xii.
 18. Quirini porticum, xi.
 1.
 vicina tota, xii. 59.
 vicino fonte, ix. 19.
 vicinos hortos, i. 115. xi. 35.
 lares, x. 58.
 vicinum, i. 21. vii. 92.
 vicinus, i. 87. vi. 64. Iolas, xi.
 42. Iztus, iii. 58.
 vicit, i. 8. viii. 26. x. 87. xi.
 34. 42.
 vico patricio, x. 68. Tusco,
 xi. 28.
 vicos tentes, vii. 60.
 victa, i. 83. xiv. 150. faba, iii.
 47.
 victima grata, iii. 24. xii. 92.
 casa, ix. 32. casa quacun-
 que manu, x. 73.
 victimaque, ix. 92.
 victimasque, viii. 66.
 victor, viii. 54. ix. 44. 104. x.
 74. xi. 34. 79. Deus, vii. 7.
 Scipio, ii. 2.
 victorem, vii. 2.
 victores, viii. 43.
 victori, vii. 28.
 victoria Phlegrea, viii. 78.
 tristis, x. 50.
 victoria signum, xiv. 170.
 victoris, vii. 28. viii. 26.
 victricem laurum, ix. 36.
 victrices chartæ, vii. 5.
 victrix umbra, vi. 76. unda,
 xi. 97.
 victura carmina, viii. 73. fama,
 v. 15. nomina, vii. 43.

victuræ, i. 26.
 victuram, viii. 81.
 victuras chartas, xi. 4. curas,
 i. 108.
 victuris chartis, iii. 20.
 victurum, v. 59. nomen, x.
 26.
 victurus liber, vi. 60.
 vicus, vii. 72. patricius, vii.
 72.
 vide, vi. 21. xiv. 131.
 videam, ii. 5.
 videar, v. 18. vi. 73.
 videre, vii. 100. ix. 61.
 videaris, viii. 3. x. 83. xi. 56.
 76.
 videas, i. 16. iii. 93. vii. 98.
 ix. 73. 88. xiv. 76. 212.
 videat, ix. 67. xi. 103. xiv. 1.
 videatur, iv. 32.
 videbam, i. 91.
 videbatis, i. 91.
 videbis, i. 56. 110. vi. 78. x.
 19. 104. xiii. 100.
 videbit, v. 81.
 videbo, v. 47. viii. 25. 41.
 videbuntur, ii. 8.
 videmur, vi. 70. x. 65. xii.
 4.
 videnda, x. 6.
 vident, iii. 93.
 video, ii. 38. x. 14. 70. xiv.
 154.
 videor, viii. 23. x. 1. xii. 26.
 viderat, ii. 66. vi. 53. 85. ix.
 37. x. 52.
 videre, i. 87. iii. 44. 67. iv.
 30. 64. 77. v. 25. viii. 8.
 21. ix. 76. xi. 1. 76. 102.
 xii. 49.
 videres, iii. 47.
 videret, viii. 2. xii. 86.
 videri, i. 10. 42. ii. 88. 91. iii.
 52. iv. 6. vii. 11. 50. vii.
 19. 33. x. 90. xi. 43. 56. xii.
 37. 41. 62.
 videris, i. 42. ii. 1. iii. 5. 40.
 v. 4. vii. 25. 40. viii. 64. x.
 93.
 viderit, v. 50.
 vides, ii. 11. 29. iii. 38. iv. 53.
 v. 23. ix. 32. 36. 44. x. 84.
 92. xi. 59. xiv. 44.
 vider, † 2. i. 97. 105. ii. 14.
 iii. 39. iv. 21. v. 23. vi. 18.
 34. 39. 64. vii. 4. 16. 86.
 viii. 3. 36. 49. 59. ix. 35. 38.
 60. x. 32. 51. xii. 52.
 videtis, ii. 57.
 video, x. 19.
 videtur,

videtur, j. 35. 45. 73. ii. 84. iij.
12. v. 12. 31. 57. viij. 23.
51. 75. ix. 62. x. 25. 76. 9.
xj. 25. xij. 42. xiv. 18.
vidi, viij. 30. xj. 58. xij. 32.
vidimus, † 5. 6. j. 13. iv. 26.
35. xij. 60.
vid. siem, v. 50.
vid. flent, iv. 67.
vidiffes, ix. 67.
vidisti, vj. 33. viij. 25.
vidit, † 28. ij. 73. iij. 95. vj.
68. viij. 39. viij. 26. 68. ix.
21. x. 38. 67. xj. 62. xij. 85.
vidua, ij. 32.
viduaque platano, iij. 58.
viduz, vij. 72.
viduarum, j. 50.
viduata, ix. 31. culcita, xj. 22.
viduifque, iv. 56.
Vienna pulchra, vij. 87.
Vienna vitifera, xij. 107.
vigefsis, xij. 77.
vigil, xiv. 40.
vigila, vij. 53.
vigilare, ix. 20.
vigilat, viij. 21.
vigilatur, xij. 69.
vigilaveram, xij. 18.
viginti, ij. 30. vij. 64. viij. 13.
x. 75. millibus, xj. 39.
nummis, xij. 26.
vile cadaver, † viij. 75. frag-
mentum, vij. 18. pretium,
j. 77. fapit, xij. 84.
viles Cappadocæ, v. 79. pue-
ri, j. 42.
vili, xij. 67. pulvere, xiv. 102.
vilis, xij. 48. dona, xiv. 6.
ligna, xiv. 12. monumenta,
xiv. 96. ora, ij. 72. perco-
qua, xij. 46.
vilior, x. 73. xij. 9. 122.
vilis, ix. 102. xij. 122. leſti-
cula, ix. 94. oliua, ix. 27.
tomus, j. 67.
vilifque, ix. 103.
viliffima, v. ij. 83.
vilius, vij. 26. xij. 13. xiv. 1.
villa Baiana, iij. 58. rudis, vij.
35.
villa fordida, x. 98.
villæ, xij. 57. celſæ, iv. 64.
villam, vij. 35. xij. 57. xij. 15.
pifcam, iij. 58.
villi, xiv. 136.
villica, ix. 61. x. 48. xij. 18.
nupta, iv. 66. pinguis, j. 56.
villicæ, iij. 58.
villici, x. 92.

villicique, vj. 39. x. 30.
villico, i. 50. iij. 58.
villicofque, xij. 32.
villicus, iij. 68. vii. 30. 70. xi.
40. levis, xii. 18.
villicufque, ii. 11.
villis, vi. 56. Baianis, iv. 25.
villorum, xiv. 145.
villoſi gauſapa, xiv. 138. lin-
tea, xiv. 138. ſtragula, xiv.
147.
vimen breve, iv. 89.
vimine, † vii. 52. levi, ii. 85.
texto, clauſa prandia, ix. 74.
vimineo texto, iij. 58.
vina, ii. 59. iij. 68. 90. iv. 69.
vi. 89. viii. 50. ix. 26. x.
36. xi. 30. xii. 49. xiii. 13
110. 114. 125. 126. xiv. 112.
amula Tuſcis cadis, † xiii.
118. duo, iv. 86. condita,
jii. 62. maſſica, iv. 13. rau-
cida, viii. 6. optima, i. 19.
peregrina, iv. 66. peſſima,
i. 19. plumbea, x. 49. reſi-
nata, iij. 77. Rhætica, xiv.
100.
vincam, x. 16.
vincant, xiv. 28.
vincas, v. 29. vii. 71. viii. 64.
vincat, iij. 93. viii. 3.
vince, xii. 36.
vincebant, ix. 30.
vincenda, v. 23.
vincentem, xii. 65.
vincenti, ix. 70.
vincere, † 27. i. 71. 42. ii. 29.
90. iij. 1. iv. 19. v. 23. 25.
66. vi. 32. ix. 69. x. 19. xiv.
213.
vinceret, vi. 77.
vincet, iij. 33.
vinci, vii. 64. xiv. 213.
vincique, vii. 41.
vincis, iij. 95. viii. 28.
vincit, i. 50. ii. 57. iv. 55. v.
38. viii. 51. ix. 85. xii. 34.
xiv. 201.
vincite, iv. 57.
vincitur, ii. 53.
vincor, xii. 40.
vincta, iv. 59.
Vindeliciſis oris, ix. 86.
vindemia, i. 27. vi. 27. viii.
53. condita, viii. 68. Gnoſ-
ſia, xiii. 106. mitis, xiii.
109. Nomentana, xiii. 119.
vexata, i. 57.
vindemiarum, ix. 100.
viadicare, ii. 23.

vindicatum, ii. 83.
viadica, i. 54. iiii. 2. Pluteo.
iii. 91.
vindicem, iij. 2.
vindiciſis docti, ix. 44.
vineæ cana, iij. 65. foſſa, xiv.
49.
vineæ Tuſca ligo politus, ix.
58.
vini, xii. 66. audacis, xiv. 94.
vinitorque Romanus, xii. 57.
vinitorem, iij. 57.
vinitores, x. 30.
vino, xi. 16. beſſerno, i. 88.
miſſo, vii. 19. multo, v. 4.
nimio, ii. 89.
vinum, v. 79. vi. 78. x. 48.
xiii. 122. conſulare, vii. 78.
picatum, xiii. 170. Taren-
tinum, xiii. 125.
viola, xiv. 97.
violæ, xj. 19.
violant, j. 54.
violare, x. 66. xii. 86.
violæ, ix. 27.
violat, viii. 33.
violata cura, v. 62.
violaverit, viii. 51.
violent, xiv. 24.
violentus, xii. 14.
violes, xiii. 66.
violis, ix. 12. x. 33.
vipera, iv. 59. ſcelerata, iij. 19.
vipera, iv. 4.
viperaſque, i. 42.
Vipereum virus, vii. 11.
Viſſanis laurus, i. 109.
Viſſanis columnis, iv. 18.
vir, i. 50. 69. 75. 91. ii. 69. iij.
30. 44. 69. iv. 72. x. 95.
xi. 8. 72. bonus, iv. 5. x.
23. inepte, i. 69. juſtus,
prebus, innocens, iij. 44.
pauper, iv. 5. peſſimus, vii.
33.
virque, vii. 12.
virens coliculus, v. 79.
virent, i. 89. vi. 42. vii. 5.
virenti fonte, ix. 77.
virentis auri, xii. 15.
vires, viii. 70. 73. ingenuæ,
x. 47.
viret, iij. 47. viii. 73. ix. 62. xii.
31. xiii. 115.
virga, ix. 23. 62. aurea, vii. 73.
myrtea, iij. 82. pinguis, ix.
55. ſuperba, xi. 99.
virga nobili, viii. 66. Santo-
nica, ix. 96.
virga damnata, xii. 48.
Virgili

Virgili culex, xiv. 186.
Virgilio, xiv. 108. 195. *ster-*
no proxima rura, xj. 53.
Virgiliosque, iij. 38.
Virgiliumque, viij. 36.
Virgilius, viij. 56. xiv. 75. in
membrana, xiv. 186.
virgine, iij. 91. vj. 47. *cruda*
Martiaque, vj. 42. *gelida*,
 xj. 48. *porea*, xij. 56. *pudi-*
ca, iv. 6. *sola*, xiv. 163.
virgineam manu, xj. 9.
virgineamque domum, j. 71.
virginem, x. 92.
virgineo auro, ix. 24. *cruo-*
re, iv. 64. *pollice*, x. 42.
virginisque, iij. v. 2. *grandes*,
 iij. 58.
virginibusque, iij. 69. ix. 70.
virginis, vij. 31. *chartæ*, j. 67.
virginitate certa, iv. 45.
virgo, xj. 179. xij. 42. *con-*
scia, vj. 10. *ferox*, xiv. 179.
grandis, viij. 3. *proba*, iij.
 67.
vir, iij. 93. iv. 35. ix. 41. *do-*
cti, x. 73. *steriles*, iij. 91.
teneri, vj. 68.
viribus, vj. 82.
viridem Theûn, x. 44.
virides annos, j. 102. xj. 72.
aræ, iij. 24. xij. 60. *caules*,
 iij. 47. *comas*, iij. 19. *gem-*
mas, ix. 60. xj. 28.
viridis æruginè tinctos versus,
 x. 33. *Baccho*, xij. 39. *ju-*
venta, vij. 39. *mero*, xij. 68.
viridis bractea, xij. 17. *can-*
cri, vij. 72. *Vesuvius*, iv. 44.
virile, vij. 66.
viriles vultus, ix. 37.
virilia languida, xj. 30.
virilitatis ereptæ, ix. 7.
viris, ij. 84. x. 26. xj. 23. *ob-*
scuris, ix. 1.
viro, j. 63. 91. viij. 6. 64. x.
 69. xij. 42. 93. 98. *agrestis*
rudique, iij. 24. *bis rapto*,
 ix. 31. *decimo*, vj. 7. *lasci-*
vo, x. 68. *participi*, iv. 75.
Phrygio, viij. 6. *rettrico*, j.
 63. vij. 87. *vero*, vij. 57. *uni*
placere, x. 35.
virorum, vij. 46. 62. ix. 16.
 80. x. 19. xiv. 59. *docto-*
rum, xiv. 191.
viros, vj. 16. ix. 80. xiv. 49.
coccinatos, j. 97. *medios*,
 ij. 61. iij. 81. *nudos*, iij. 68.
steriles, ix. 9.

virtus, viij. 80. xij. 14. *cauta*,
 vj. 25. *dulcior*, v. 20. *ma-*
xima, viij. 15.
virtutem, xj. 57.
virum, j. 9. 22. 79. 91. ij. 41.
 iv. 58. vj. 14. viij. 46. ix.
 37. 57. x. 69. 87. xj. 23. 40.
 79. 82. xij. 52. *dignum*, j.
 110. *mollem*, j. 97. iij. 73.
nimum, iij. 36.
virumque, iij. 93. viij. 56. xiv.
 18.
virus, xij. 2. *fallax*, vj. 93.
mistum, j. 88. *viperæum* vij.
 11.
vis, j. 30. i 18. ij. 53. 88. iij. 5.
 13. iv. 26. 47. v. 20. 53. vj.
 14. 50. vij. 24. 99. viij. 73.
 ix. 26. 70. x. 13. 83. xj. 40.
 57. xij. 17. 22. xiv. 169. 163.
vis, iij. 72. 78.
visâ, iij. 17. vj. 85. ix. 31. x. 75.
visam, x. 35.
viscera, iv. 81.
visceribus, j. 14. xij. 84.
viscerum, xj. 62.
visco, † i. 11.
visere, x. 20.
vifo, v. 3. *genitore*, vj. 38.
oceanò, v. 28.
visûre, x. 44.
visus, x. 37. 79.
vita, j. 50. ij. 41. iij. 21. 92. v.
 13. vj. 70. viij. 3. 38. ix. 29.
 x. 58. 63. xij. 98. *carior*, xj.
 21. *crastina*, j. 16. *longior*,
 viij. 77. *proba*, j. 5. *reversa*,
 vj. 46.
vita, † viij. 35. v. 44. xj. 21.
manente, vj. 15. *meliore*,
 vj. 70. *priore frui*, x. 23.
vitæ, iv. 75. x. 50. xj. 92. *ju-*
cundæ, iij. 6. *laudatæ*, j. 94.
quietæ, x. 92. *tribus aureis*
peractis, x. 24. *veræ*, v. 21.
vitam, † 4. 13. j. 56. ix. 53.
 x. 47. xj. 30. 57. xij. 57.
beatiorem, x. 45. *municipi-*
palem, iv. 66. *sanctam*, j. 79.
vitæ, j. 49. viij. 59. xij. 34.
vitas, iij. 51.
vite, viij. 51. *rosæ*, iij. 24.
Vitelliani, xiv. 8.
Vitellianis, ij. 6.
vitellos croceos, xij. 40.
vites, v. 50.
vitet, xj. 48.
vitiantur, xij. 75.
vitiatæ amphora, vj. 93.
vinatum salum, viij. 75.

vitibus, xij. 125. *tardis*, j. 44.
teneris, iv. 13.
vitifera Vienna, xij. 107.
vitis, iij. 10. x. 33.
vit. o. j. 54. xij. 53.
vitiosum, xj. 93.
vitiosus homo, xj. 93.
vitis nata in media palude,
 xij. 115. *septima*, xij. 114.
vitium, ij. 89. iij. 27. v. 19.
 xj. 93. *deforme*, xj. 100. *le-*
ve, vij. 17. *magnum*, x. 76.
pejus, iij. 72. *periculofum*,
 iij. 44. *pullum*, x. 42. *fe-*
cretius, iij. 77. *unum*, x. 76.
vitrei calces, xiv. 115.
vitreis ampullis, vj. 35. *fra-*
ctis, j. 42. *undis*, vj. 168.
vitreo latrone, viij. 71. *tor-*
rente, iij. 3.
vitreus nimbus, xiv. 112.
vitro, 38. iv. 86. *brevi*, ix. 60.
excusso, iij. 55. *parco*, ij. 40.
puro, iv. 22.
vitulus, vj. 38.
vitulofque, iij. 58.
viva, vj. 49. *bractea*, ix. 62.
quies, x. 30.
viva cupresso, vj. 49.
vivam, j. 16. 104. x. 12. xij. 53.
vivat, j. 56. ij. 11. ix. 1. 28. 5.
 72. xij. 17.
vive, ij. 16. 37. 104. viij. 46.
 viij. 44.
vivebant, † 7.
vivebatque, iij. 19.
viventi, j. 1.
vivere, j. 26. ij. 53. 90. iij. 30.
 38. v. 21. 59. 65. vj. 18. 27.
 70. x. 23. xj. 57. xij. 18. 47.
 60. 79. in *æterna rosâ*, viij.
 77.
viveret, x. 35.
vives, iv. 5. v. 59. vj. 64. viij.
 68. 83.
vivi urbi, vj. 64.
vidida cera, vij. 43. *epigram-*
mata, xj. 43.
vididumque, xij. 62.
visis, j. 116. iij. 30. v. 10. viij.
 44.
vivit, j. 89. 115. ij. 11. iij. 41.
 75. iv. 73. v. 21. 38. vj. 18.
 32. viij. 68. xj. 47. 58. 85.
vivo colore, xij. 64. *genitoræ*,
 iv. 16. *lactis*, xij. 44.
vivq. v. 38.
vivum Lagona, ix. 51. *mare*,
 xij. 79.
vivus, xj. 68. *decor*, vj. 13.
foas, ij. 90. *vix*,

vix, j. 16. ij. 6. 57. iij. 25. 38.
46. v. 53. vj. 28. 52. 54.
vij. 52. 92. viij. 56. 75. ix.
37. 42. 50. 56. x. 21. 37.
70. xj. 19. 25. 30. 40. xij.
6. 11. 29. 99.
vixque, v. 23.
vixisset, v. 36.
vixit, x. 38.
vixit, † 18. v. 79.

U l

Ulcere turpi, vij. 70.
ulcus, xj. 61. acre, xj. 99.
ulla, j. 110. iv. 66. 79. v. 75.
xj. 75. xij. 98.
ulli, ix. 43.
ullis, † 18. vocibus, xj. 61.
ullus, ij. 37. iv. 31. v. 50. ix.
28. labor, xij. 63.
ulmi, iv. 13.
ulmo fragili, iv. 49.
ultra, ij. 66. 84.
ulteriora, j. 27.
ultima, xj. 92. aura, xj. 9.
pars, † 2. pensa, iv. 73. prae-
da, xij. 95. nox, x. 71.
ultimis ceris, iv. 70.
ultimus, ix. 49. x. 5. xj. 66.
xij. 36.
ultoris Martis, vij. 50.
ultero, v. 6. ix. 24. x. 75. xj. 24.
ululat, v. 42.
Ulysses, xiv. 184. fallax, iij.

64

U m

Umbella, xiv. 28.
umbellam, xj. 74.
umbellas hilares, iij. 58.
Umbra, vij. 30. 52. 89. pau-
per, xij. 83.
umbilicis, j. 67. viij. 61. ni-
gris, v. 6. pictis, iij. 2.
umbilico nullo, ij. 6.
umbilicos, iv. 91.
umbilicum, vj. 32. 37.
umboque, iij. 46.
umbra, v. 21. vj. 15. vij. 20.
39. festinata, x. 61. hospita,
x. 26. laetior, ix. 62. melior,
vj. 18. notior, xij. 52. tex-
tilis, xij. 31. victrix, vj. 76.
umbra Phaeontae, vj. 15.
Pieris, ix. 86. Pompeia, xj.
48.
umbracula, xiv. 28.
umbram veterem, v. 10.
umbras aetivas, j. 1. caras,
x. 71. diffusas, † 2. infer-
nas, j. 37. xj. 70. nigras, v.

36. opacas, j. 89. Stygias,
j. 102. 115.
Umbria, xij. 69. montana,
ix. 59.
Umbrae montanae, vij. 96.
umbris, j. 50. infernis, iv. 16.
x. 6. pampineas, iv. 44.
sanctis, vij. 39.

U n

Una, † 3. 27. j. 20. 69. iv. 7.
54. v. 7. 70. 80. vij. 64. viij.
43. ix. 33. 58. 78. x. 6. 63.
96. xj. 53. xij. 88. xij. 49.
hora, x. 74. litura, iv. 10.
lucerna, xiv. 41. paginas
xj. 25. pars, xj. 23. xiv. 174.
res, xij. 40. synthesis, iv.
66.
una, ij. 67. ix. 73. x. 12. xj.
19. hora, ij. 1. mensa, x.
48. nocte, xj. 98.
unam, † 28. ij. 46. vij. 33. x.
38. xij. 75. Eracam, xj. 19.
unas, x. 13.
uncia, ix. 49. tota, ix. 4.
unciam, j. 107.
uncis naribus, iv. 42.
uncta lucerna, xiv. 43. un-
guento, x. 13.
unctae coronae, vij. 71.
uncti magistris, vij. 66.
unctiore coena, v. 45.
unctis diebus, xj. 7. digitis, v.
79. xiv. 123.
uncto, j. 54. venafro, xij. 64.
ungue, x. 66.
unctior, xij. 71. fordidus, vij.
31.
unda, † 3. 24. j. 77. iv. 22. v.
43. vij. 49. ix. 39. aurea,
viij. 55. x. 16. candida, xij.
40. dives, † 28. frigidior,
xiv. 104. mitis, vj. 68. no-
cturna, † 25. pallida, viij.
33. Pegisus, ix. 55. plana,
v. 1. praegravis, iv. 18. tri-
stior, vij. 18. victrix, xj. 97.
undacurva, ix. 92.
undae, iv. 30. vj. 42. x. 51. fa-
ventis, x. 104.
undam, ix. 19.
undas, iv. 30. vj. 42. x. 5. Ba-
ianas, vj. 68. intantes, †
25. laudatas, vj. 43. Le-
thaeas, vij. 95. nives, vij.
31. placidas, iij. 67. Siculas,
vij. 44. Stygias, vj. 58. ix.
52. xj. 85. xij. 92.
undae, j. 15. 79. ij. 57. iij. 4:

30. iv. 5. 35. v. 59. vij. 16.
viij. 55. 61. xij. 3.
undecies, v. 8.
undecim, ij. 44.
undecima hora, ix. 60.
undecimi, xij. 5.
undenas, vij. 66.
undenis, x. 9.
undique, xiv. 223.
undis, † 28. aequoreis, xij.
84. irrumpatis, ij. 70. liqui-
dis, † 26. x. 7. nitidis, vij.
14. nivalibus, xiv. 118.
Sinuessanis, xj. 83. corren-
tibus, x. 85. tumidis, xiv.
181. vitreis, vj. 68.
ungendis axibus, ij. 77.
ungitur, iij. 12.
ungue, viij. 33. ix. 39. xj. 19.
uncto, x. 66.
unguenta, xj. 55. xiv. 59.
unguento, vj. 57. 74. viij. 3.
x. 13. xiv. 57. niger, xij. 38.
unguentum, vij. 93. xij. 98.
126. xiv. 146. bonum, iij.
12.
ungues, j. 23. iij. 74. v. 61.
xij. 78. nigros, iv. 27. ra-
pidos, xiv. 199.
unguibus, j. 7. iracundis, xj.
85. longis, xiv. 36. timidis,
j. 7.
unguis lubricus, vij. 1.
ungula fugax, xij. 50.
ungularum, vij. 6.
uni, iv. 42. vij. 96. ix. 92. xiv.
222. colono, iv. 64. nuptae
placere, x. 35. viro placere,
x. 35.
unica avis, x. 16. mensa, j.
104.
Unice, xj. 44.
unicum, vj. 62.
unicumque, j. 62.
uniones, viij. 81. xij. 49.
niversi Martis, v. 25.
unius, x. 51. xij. 50.
uno, iij. 69. iv. 29. 56. v. 11.
12. 14. 39. 75. vj. 70. vij. 81.
viij. 59. 64. x. 78. anno de-
cies aegrotas, aut saepius,
xj. 56. conjugae, xj. 54. die,
xj. 19. grege, ij. 46. lem-
mate, x. 59. libro, iv. 29.
lumine, vj. 78. quadrante
beatior, x. 82. rogo, x. 71.
unquam, iij. 16. 77. v. 77. x.
11. 77. xij. 29.
unum, † 1. j. 55. 109. ij. 48.
77. 93. iij. 8. 92. v. 19. 25.
vj. 28.

vj. 28. 90. viij. 47. ix. 47.
xij. 55. affem, xj. 32. ver-
bum, xiv. 217. vitium, x.
76.
unus, j. 67. ij. 51. 66. iij. 5.
iv. 40. v. 20. 39. 53. vij. 6.
70. viij. 55. 75. x. 83. 104.
xj. 51. hircus, xj. 85. liber,
x. 70.
unxi, xj. 40.
V o
Voberta, j. 50.
vobis, iv. 63. v. 2. vj. 45. vij.
47. viij. 35. ix. 55. x. 30. 72.
92. xiv. 73.
vobiscum, ij. 22. xj. 3.
voca, ij. 14.
vocabam, j. 113. ij. 68.
vocabat, vij. 85.
vocabat, xj. 16.
vocabit, iij. 9.
vocabitur, j. 50. ij. 37. x. 10.
vocandi, iij. 50.
vocando, iv. 64.
vocant, v. 20.
vocanti, v. 45.
vocare, iv. 56. vj. 64. viij. 58.
x. 65. xj. 19. xiv. 11.
vocaret, ix. 13. 93.
vocari, iij. 58. vj. 17. viij. i. ix.
12.
vocas, ij. 27. viij. 69. x. 16.
vocasset, j. 24.
vocasti, ix. 49.
vocat, j. 97. ij. 4. iv. 88. v.
72. viij. 73. viij. 81. ix. 37.
x. 18. 104. xj. 32. 73. xij.
49. 58. xiv. 158.
vocata turba, j. 21. i. 54.
vocati, j. 44. xj. 66.
vocator, vij. 85.
vocationem, ij. 79. ix. 28.
vocatur, j. 51. 106. ij. 4. iij.
58. xiv. 160.
vocatus, iij. 27. viij. 19. xj. 36.
vocaverit, iij. 93.
vocavi, v. 51.
vocavit, iv. 78. v. 48. x. 67.
Voce, vj. 35. vij. 68. 99. viij. 8.
65. ix. 2. 18. x. 3. 5. xj. 105.
Cecropia, vij. 68. certa
conficiatque, xj. 62. certa,
xiv. 76. ingenti, iij. 46. vij.
7. viij. 7. magna, vj. 19. 35.
rauca, viij. 3. rigida, vij. 91.
submissa, viij. 75. sola, iv.
27. tristi, iv. 5.
vocem, iv. 30. 56. vij. 63. x. 65.
xj. 58. patronam, vij. 71.
vocemque, vj. 35.

voce, xiv. 121. 154.
voces, vi. 51. viij. 11. x. 68. xj.
36.
vocefque, vj. 34.
vocetur, xiv. 7.
voci, viij. 81.
vocibus blandis, vj. 23. xij. 99.
tetricis, xj. 44. ullis, xj. 61.
vocis blandæ, xj. 92.
voco, v. 58.
voconi, vij. 28.
voco, ij. 59. iij. 60. xiv. 41. 58.
volabit, xij. 75.
volant, j. 16.
volantque, vi. 47.
volantem culicem, viij. 33.
volantis: Prognos, xj. 19.
volat, vij. 13. ix. 55.
volatu præcipiti, xj. 92.
volebam, iij. 55. iij. 73. ix. 12. 54.
volebat, vj. 72. viij. 9.
volent, iv. 64.
volentem, iv. 42.
voles, j. 114. v. 79. xj. 8. 57.
xij. 31. xiv. 7.
volet, † i. ij. 32. xj. 6.
volitare, j. 4.
volitent, xiv. 164.
volo, j. 9. 58. 116. ij. 49. iij.
45. iv. 31. 77. v. 84. vj. 40.
87. ix. 33. x. 59. xj. 16. 24.
105. xij. 37. 40. 48. 60. 98.
volfa brachia, iij. 63.
volfellæ favæ, ix. 28.
volucrum, xij. 67. pardum,
† 15.
volucres, v. 68. libycæ, xij.
45.
volucris parvi, xij. 78.
volucrum, v. 56. xiv. 216.
volventes forores, iv. 73.
volui, ij. 27. vj. 40. ix. 8.
voluique, v. 23.
voluisse, iv. 32.
voluisset, † 12.
voluit, j. 106. iv. 18. v. 60. vj.
18. viij. 68. ix. 44. x. 75. xij.
52.
volumen crassum, v. 79.
volumina, vij. 62.
volunt, viij. 21.
voluptas Muria, v. 25.
vomant, vij. 11.
vomis, ij. 89. ix. 94.
vomuit, vij. 66.
vomunt, xj. 91.
voras, j. 21. 88. iij. 77. vj. 11.
x. 31.
vorat, ij. 51. vij. 66.
vorata mulca, v. 18.

vorent, x. 37. xij. 54.
voret, xj. 28.
vos, j. 43. ij. 4. iij. 67. iv. 25.
57. 64. v. 10. vj. 86. ix. 25.
x. 24. 30. 92. 103. xj. 5. 61.
xij. 55. xiv. 59.
vota, j. 56. 100. iv. 45. vj. 25.
38. vij. 45. viij. 4. 32. ix.
49. 58. xij. 48. 92. xiv. 16.
certa, vij. 7. debita, ix. 32.
improbi, iv. 1. minori,
ix. 66. pia, iv. 73. publica,
x. 28. rata, iv. 45. talia, xj.
37.
voti, ix. 43. subiti novique,
iv. 77.
Votien docti, viij. 72.
votis, vj. 47. vij. 6. 59. ix.
66. 92. x. 87. xj. 37. xj. 99.
paribus petere, viij. 72.
poscentibus, vij. 4.
votorum, ix. 40. 41. 56.
votum, xj. 81. xij. 92.
vovet, j. 32. ix. 32. 41.
vox, v. 70. vij. 99. viij. 45. x.
6. celebrata, xj. 52. diversa,
† 3. omnis, vij. 5. prima,
ij. 67.

U r

Urat, viij. 68.
urbana oria, xj. 4.
urbanæ togæ, xj. 17.
urbanas lites, xij. 73.
urbani lares, iij. 31.
urbanis officiis, j. 56.
urbano, vij. 58. jugo Peru-
sta colla, x. 12. macello,
x. 37.
urbanus, j. 42.
urbe, † 2. 3. 4. j. 2. 4. 87. ij.
72. iij. 15. 52. 58. iv. 64. 79.
85. v. 61. vj. 94. vij. 5. 63.
viij. 31. 61. ix. 19. 99. x.
72. xj. 19. xij. 3. 57. do-
mina, iij. 1. ix. 65. exigua,
xij. 112. Latia, ix. 18. x. 56.
xj. 60. 63. Pharia, vij. 29.
rota, iij. 15. xij. 38. vicina,
j. 13.
urbem, iij. 5. iv. 5. vij. 60. viij.
11. 65. xij. 26. Phrygiæ, ix.
106. totam, iv. 71. vici-
nam, vij. 16.
urbes, vj. 4. ix. 7. Argivas, iv.
55. Latias, vj. 58. Libycas,
ix. 57. Parethonias, x. 26.
Sicanias, vij. 63.
urbi, vj. 43. x. 7. Latias, viij.
8.
urbica Tyrianchina, j. 54.
Urbief

Urbice, vii. 50. xj. 56.
 Urbicus, vii. 95. poeta, j. 42.
 urbis, vj. 80. viii. 44. x. 30.
 f. 58. xi. 14. xii. 57. do-
 minæ, xii. 21. reliquæ, xii.
 69.
 urbisque, vj. 64.
 urbs Aufenia, † 4.
 urcei, xii. 32.
 urceoli ministratorii, xiv.
 105.
 urceus, xj. 57. fictilis, xiv.
 106. ruber, xiv. 106.
 ure, x. 25.
 urebat, iii. 17.
 urere, j. 2. x. 13.
 ureret, j. 102.
 urget, viii. 33.
 uri, ii. 40.
 urinæ delicatæ, iii. 82.
 uris, x. 56.
 urit, vj. 71.
 urina, ix. 78. x. 60.
 urnam sanctam, ix. 31.
 uropygium, vii. 93.
 uria horrida, vj. 25. proxi-
 ma, iii. 19.
 uria Parrhasia, iv. 11.
 uris Libycis, j. 105. vivi, vj. 64.
 uris ingratis, † 21. Calido-
 nio, † 7. Leucano, † 8.
 præcipiti, † 15.
 urfos, xiv. 30.
 ursum gravem, † 22.
 ursus, † 11. vi. 64.
 Uf.
 Usipiorum flavorum, vj. 60.
 usquam, ix. 28. xii. 50.
 usque, ij. 23. 64. iii. 68. iv.
 28. 91. v. 16. 64. vj. 37. 51.
 vii. 57. 71. viii. 16. ix. 49.
 xj. 83. 105. 108. xii. 17. 78.
 84. 95. xiii. 2. xiv. 55. 130.
 usqueaque, xj. 99.
 ussit, xiv. 193. 207.
 usta, viii. 56.
 ustorque, ij. 93.
 usu vario, vii. 50.
 usuram, j. 43.
 usus, xj. 36. xiii. 10. xiv. 126.
 Amphitheatrales, xiv. 137.
 placidos, xiv. 34.
 Ut.
 Ut, † 12. 16. j. 105. 118. ii.
 6. 44. iii. 60. 92. iv. 73. 76.
 v. 10. 61. vj. 39. 42. vii. 15.
 21. viii. 18. 64. ix. 77. 81.
 x. 3. 44. xi. 28. xii. 11. 61.
 xiii. 4. 8. xiv. 191. 203. fa-
 cias, xj. 56. multum, x. 11.
 utaris, iv. 54. xii. 14.

utatur, x. 66.
 uter, ix. 22.
 utere, iij. 89. xj. 53. 79. 105.
 xij. 98.
 uteri, iij. 72. lomento, iii. 42.
 uteris, ii. 61. v. 1. ix. 42. xii.
 23.
 uterque, j. 36. 94. 117. iii. 95.
 vj. 83. vij. 37. viii. 43. 78.
 ix. 42. 54. 73. x. 81. Cæsar,
 ix. 99. consul, iv. 79. en-
 sis, iii. 66. labor, xi. 82.
 natus, ij. 11.
 utetur, vj. 83.
 uti, iij. 25. x. 73. xi. 21.
 utile, xiii. 39. consilium, v.
 20. munus, xiv. 168.
 utilior merx, xij. 103.
 utilis, ij. 77. xi. 82. xiv. 36.
 ovis, xiv. 121. spongia,
 xiv. 144. ventri movendo
 lastuca, xj. 53. usus, xii.
 75.
 utinam, iv. 67. x. 32. xii. 39.
 utitur, j. 78. ix. 63.
 utique, v. 32. ix. 44. xiii. 4.
 utraque, vi. 2. ix. 53.
 utraque, j. 16. lingua doctus,
 x. 76. manu, † 20. ripa,
 x. 7.
 utramque, j. 110. iii. 33. vii. 19.
 utrinque, x. 38. xj. 71.
 utrique, j. 7. x. 2. 81.
 utriusque, † 13. iii. 27.
 utroque, vii. 41. labro, ii. 22.
 oculo, viii. 59. ore, ix. 106.
 utrum, ii. 21.
 utrumne, iii. 20. vii. 6. xii.
 66.
 utrumque, j. 58. iii. 38. v. 22.
 vj. 33. vij. 39. viii. 51. ix.
 54. xi. 81. xiv. 153. 174.
 Jovem, ix. 88. porrum,
 iij. 47.

V u

Uva, j. 27. vii. 66. 68. deli-
 cata, x. 74. duracina, xiii.
 22. inutilis lyzo, xiii. 22.
 nobilis, iv. 44. rudis, xiii.
 68. Vejentana, ii. 53.
 uvæ, j. 44. marcentes, v. 79.
 ollares, vii. 19.
 uvam stillantem, x. 56.
 uvas leras, iii. 58.
 uvæ dulcibus, xiii. 49.
 Vulcane, v. 7.
 vulgata, x. 93.
 vulgi, j. 3.
 vulgo, viii. 18.
 vulgus, ix. 23. densum, vi. 38.
 vulnera, ii. 84. alta, j. 61.

prima, xi. 79.
 vulnere, † 12. 13. 14. calido,
 iv. 18. longo, † 15.
 vulnus, j. 14. ix. 88.
 vulpes, x. 100.
 vulpem olidam, x. 37.
 vulpis, iv. 4.
 vulsa, viij. 47. mens. ii. 36.
 vulso pilo, ii. 29.
 vult, j. 80. 85. 87. ii. 73. iii. 11.
 50. v. 26. 57. vi. 54. 67. 72.
 vii. 38. viii. 9. 19. 29. ix. 6.
 x. 3. 18. 49. xi. 25. 61. 63.
 xii. 78. 79.
 vultu, iij. 53. iv. 1. v. 6. 62.
 79. vi. 10. 79. 82. vii. 4. viii.
 8. 65. ix. 44. x. 65. benigno,
 iv. 89. candido, vj. 39. de-
 missio, j. 69. eodem, xiv.
 14. meliore, iv. 1. resupi-
 no, ix. 44.
 vultuque, iv. 89.
 vultum, vii. 43. gravem, v. 52.
 vulturis, vi. 62.
 vulturino, ix. 28.
 vultus, j. 41. 79. ij. 83. iv. 3.
 v. 7. vi. 58. viij. 2. ix. 26.
 57. 65. x. 32. xj. 92. 103.
 xij. 42. xiv. 186. certior,
 viij. 83. florentes, ix. 76.
 fortior, ix. 78. fulgentes
 marmore, ix. 24. levior,
 viij. 64. lubricus, ix. 57.
 pallatinos, ix. 25. patrii,
 vj. 27. piger, ij. 11. sacros,
 vj. 66. viij. 24. severos, ij.
 41. teneri, j. 32. viriles,
 ix. 37.
 vulva materna, xii. 56.
 vulva tumenti, xj. 62.
 vulvæ, vij. 19. excavatæ, vii.
 19.

U x

Uxor, ij. 54. 56. iij. 70. 85. 92.
 iv. 45. 53. vi. 90. vii. 9. 94.
 101. x. 35. 43. 90. 98. xj. 16.
 44. 79. 105. xii. 58. 98. 99.
 anus, xiv. 147. ficosa, vii.
 70. flebilis, x. 97. formo-
 sa, pudica, puella, ix. 68.
 gravis, xj. 85. pessima,
 viij. 35. rufa crinibus, xii.
 32. salva, ij. 11. turpior,
 vj. 45.
 uxor deferta, viij. 31.
 uxorem, j. 74. 85. ij. 49.
 60. 65. iij. 26. 93. iv. 5.
 vj. 31. ix. 97. x. 69. xij.
 20. legitimam, v. 76.
 locupletem, viij. 12. ix.
 82.

uxo-

142 INDEX VOCABULORUM.

uxores, viij. 43. Summœnias,
næ, xij. 32. Summœnianas,
iij. 82.

uxori, v. 33. viij. 12. xij. 38.
dorata, x. 15.

uxoris, v. 62. xij. 99. sanctæ,
x. 30.

X

Xa

X Anthus, viij. 21.

Xe

xeniorum, xij. 3.

Z

Ze

Z Elotypum, j. 93.
zephyri, xij. 44.

Zo

Zan, x. 68.

Zoile, ij. 19. 42. 58. 81. v. 80.
vj. 91. xj. 31. 86. 93. xij. 54.
improbe, xj. 55.

Zoili, iij. 81.

Zoilum pendentem, iv. 77.

Zoilus, ij. 16. iij. 29.

zona, xiv. 151. brevis, xiv.
151.

F I N I S.

